4
h
7

6
30 M
33

4.-6.C.7

15.45

Tres poſteriores
Libri Codicis Iuſtiniani

Pyrrhi Anglebermei Aureliani legũ p̄feſſoris: opera diligenter tum emaculati: tum iterpretati eiuſdemqꝫ de Ro. magiſtratibus libri tres elegãtiſs. Venales ſunt Apud inclytã Aureliam litterarũ parentem in Edib᷑ optimi bibliopole Jacobi Houys in ſcribarũ via.

Ex legato Ill.mi Cocini

Cum Priuilegio.

BIBL. SOC. IESU COLL. ROM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

4. 6. C. 7.

Nicolai Barptolomei Lochienſis beate Marie a bonis nūcijs prioris Ad excellentiſs. iuris vtriuſq; doctorem Pyrrhum Anglebermeum Hendecaſyllabon.

Mos eſt (cādide Pyrrhe) iā receptꝰ:
Queis & preſſius/ & minus ſolute:
Queis & laxius: & magis licenter/
Exundans datur eloqui apparatus/
Si quē laudibus anteferre cuiuis.
Dicendi ratione moliuntur:
Vtuntur quoq; cōparatione.
Cedat: conticeat: faceſſat (aiunt)
Zeno/ vel Cicero/ id genuſq; plures
(Quoꝝ alte titulis ꝓhemiantur)
Ciuilis nimium eruditionis
Expertes: modo q̄ reo haud vocato.
Fruſtra iudicium ferant iniqui.
Mos hic tātū aberit (diſerte Pyrrhe)
Percēſendo opere in tuo/ vt ꝓbetur.
Q̄tū/ quotquot adhuc fruūt̄ aura:
In fatum quot itē exiere docti/
Omneis iuris ego huc peritiores
In teſtes celer aduoco viator:
Iuris lux iterum penetret alpes.

Lux (inq̄) Decius: ducem mihi quē
Ad ius gaudeo prefuiſſe ſanus:
Pice audi: audiat hoc ſciens Iaſon.
Sed noſter. q̄d ego hūc magis vocari
Noſtrū: quum potius ſit orbis/ vnꝰ
Iſq; excelſus apex ſcientiarum:
Vallus/ foſſaq; iuris/ ac potente
Deli pręſide Deloinius omni
Maior parte: oculis (q̄bus per oēis
Res tam lynceus eſt) tuam reuoluat
(Quę lucē petit: & negat tenebras)
Fæturam. nihil hac magis relutū.
Nil limatius: aut magis politum
Se vidiſſe fatebitur venuſte.
Sed ſi (Pyrrhe) meū minus recuſas
Quodq̄ iudiciū ē: mihi nec ipſe.
Exſcripſiſſe aliter poteſt videri
Veſter Iuſtinianus imperator.
Q̄tu (reſtituendo quęq;) cenſes.

Ad illuſtriſſimum Anto. a prato magnū vtriuſq; Gallie Cancellariū Pyrrhi Anglebermei Aureliañ. iuriſconſulti in tres libros Codicis recognitos prefatio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

TRes Iuſtiniani Codicis libros qui poſteriores circūfe=
runtur deſerto (quod aiunt) vadimonio legendos ab iis pręſertim qui in
foro/qui in republica/ quiq; in principum prętoriis vitam degunt/tem=
porum miſeria miſere corruptos/conciſos/mutilos emendare/& ſi qua
liceret enodare pro virili mea ſtudii/nauata mediuſſidius in id negocii
(quod periculoſę plenum eſt aleę/multorūq; opinione prodigioſum) non
parum diuturni temporis neq; parum diligenti opera. quod impenſe do
cti ſimul & ſeduli viri/non homūcionis ſcioli/quod omnifariam eruditi legum bonarūq; ar
tium profeſſoris negocium fuerat: Verum id ab aliis neglectum in euentum omnem mihi
potius vtrūq;/iactaq; alea quam nemini capeſſendum iampridem ratus ſum. Eniuero (Cā
cellarie vir integerrime) ſi plurimum ſapiunt ſi laudantur/ſi iure deniq; ſibi perplacent quo
rum litterarius cultus et priuatim et publice nonnullo in queſtu eſt: non erit omnino con=
temnēdus iſte qualiſcūq; labor meus qui viſus eſt mihi cunctas Herculis erumnas ſuperaſ=
ſe. Vnde mihi non parum acceſſit (modo lucrum aliquod in doctrina iuſte collocetur) ſtu=
dioſis ſi non ſatiſfactum: inuentum certe eſt quod haud adeo parui ſit momenti/ nempe nō
niſi ex claris receptiſq; authoribus adductum interuertit ſepe ac non ſemel remorata eſt ſcri
bendi pertinaciam difficultatis imago ſeſe paſſim opponens eunti/ac de via ſubinde reuo=
cans/vie tamē auidum. ſed nequaq̄ vicit reſpirantē. & redintegratum laborē haud omnino
fregit. Meliore nāq; fortuna dignum eſt hominis ingenium quam vt eſtimatione vlla vel
ſpecie laboris ſuperetur: quam vt meliores conatus foelicis euentus deſperatione cohibeat:
et eueſtigio nulla re geſta deturbet/alioqui ceſſuram īduſtrie pertinaci fortunam. Quamq̄
non abeſſet ab hoc opere vel temeritatis vel improbitatis ſuſpicio (vt fit cum inſana quadā
ſcribendi bili docti iuxta indoctiq; fere atq; hi adeo magis quam illi vexantur) niſi & tenta
tum et abſolutum eſſet a me/viris egregie doctis & claſſicis ī pręſidium indētidem adſcitis
niſi mutis quoq; preceptoribus vndecūq; ac quibuſcunq; impenſis in eam rem exquiſitis col=
latiſq; omnium quos integro decennio vel audire vel legere atq; ad lucernam Cleantis re=
uoluere licuit: quoſq; perpetuo citaui ſententiis. quorum veſtigia paſſim atq; examuſſim ſe=
quutus qui fieri poteſt vt errauerit? Abſolutum prope opus Alexādri? Budei/Eraſmi/Be=
raldi quorūdāq; idgen⁹/atq; Iuriſcōſultorū auxilio/non medio criter auxit Frāciſci medulle
ſenatoris eruditiſſimi iudiciū q̄ tēpore libros Alciati mediolanēſis abſolutiſſimi viri p mi=
nutiū ꝯſiliariū īſubrū eloquētiſſimū iuriſcōſultū ad nos oportune (nōdū īpoſito colophone)
perlatos cū noſtris cōmentariis ꝯtulim⁹: a quo ſi nōnunq̄ haud tñ libēter diſſentio vtpote ſo=
lerti ac frugi viro: cui⁹ ampliores paradoxorū/diſpunctionū/p̄termiſſorūq; libros mihi ex=
pectatos/a Minutio promiſſos: vtinam in tempore accepiſſem propediem (vt ſpero) ma=
gnoq; ſtudio perlecturus. Cōtulere mirūimmodum mihi quidam carie obſiti vetuſtiſſimi
Codices ex Hugonis fumerii Burgundię pręſidis de me ac de tota Gallia benemeriti/Ioā
nis de Guellis/Valentis/regii ſenatoris/Petri Berruyeri aduocati fiſci conſummatiſſimi/
Clementis Mileberti conſultiſſimi viri/ Ioannis hominis collegę mei ſapientiſſimi locu=
pletiſſimis bibliothecis mihi multos menſes vtendi traditi. nam ingrati putem animi
nō commemorare in prefatione per quos profecerim. Ariolari vero (bone deus) et allucina

ri quam ſepe neceſſe fuit? Vtpote illic vbi prenatator deerat ꝓdromuſq́/ quemadmodum
in Gryppis iſtis vſu venit. Perpauca tamen ſunt (quod reor) quibus non aliquid lucis addi-
tum videatur. Si quid hoc gratie habeat: non mihi relatum velim: ſi plane ruſticum viſum
ſit/ingenii magis tarditatem aut operis molemquam negligentiam accuſari iure meo po-
ſtulo. Cōmentariis ſtyli velut quandam incuriam partiq́ delecti ſermonis vſum haud gra-
uate pro rei argumento ac ꝓfeſſionis noſtre legibus moribuſq́ cōcedi poſco: non vt trutinē
tur hec tumultuaria penſiore libra/quando hic in iſtis eloquētiam deeſſe blattire ſolet/ Ille
rerum copiam & antiquitatis maieſtatem deſyderat/ali⁹ fortaſſe vel prorſus latine vel bar-
bare prorſus ſcribendum ſentiet. Abſit a me vt bene docteq́ ſcribendi gloriam(quę perpau
corum eſt) mihi arrogare velim/mihi ipſe conſcius quam in ea re ſim prepoſterus/ neq́ ne
ſcius longi temporis filium eſſe ſtylum. Ego(que noſtra eſt audacia) nugas etiam iſtas tibi
nuncupabo magno Galliarum Soloni/noctuas athenas allaturus/ nempe leges legiſlatori
daturus ſed incultas homini politiſſimo. Verum alioqui munus tibi congruum/ quando
his legibus iura publica/principum poteſtas/magiſtratuum officium/militie mores/ſena-
torius ordo/popularis ſtatus/equeſtris dignitas/omnia (vt ſemel finiam) prope reipublice
negocia pulchra deſcribuntur ſerie. quę res omnis tuis (Vir ampliſſime) velut humeris im
poſita non opprimit vnum athlantem robuſtiſſimum ęque ac conſtantiſſimum. Vtinam
tam ego docte(magne Cancellarie) tā́q́ perite definirem illa munia quam tu ſapienter ex-
erces atq́ cōſtituis. Interim Valebis & lucubrationes laboreſq́ Pyrrhi tui nō auerſaberis.
Ex Aurelia q̃rto Calēdas Auguſti. Anno dn̄i Milleſimo Quingēteſimo decimooctauo.

Νικόλεω Βεράλδου

σπουδαίων ἕνεκεν ταύτην βίβλον ἔκκαμε πυῤῥοσ
πυῤῥὸσ ἐπιθάμενοσ τὴν μεγάλην σοφίην
οἶδεν θεσμοτετῶν συγγράμματα. δίδεκεν ἄλλων
πάντα γὰρ ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ φανερά

De Magiſtribus Romanis li- bri tres. Primus de togatis ſeu pa latinis.

Conſu- les. COnſules quo pacto regi-
bus exactis Romę duo
creati ſint ſatis cōſtat ex
liuio & pompo. iurecon.
in.l.ii.de origi.iur. vbi &
iterdum plures poſterio
re ſeculo finiſſe tradun-
tur Calēdis Ianuariis inibant conſulatum/
nonnūq̄ et alio menſe. In eburnea ſella ſede-
bant/iouis tēplū adibant/dū in capitoliū ad
vota nūcupanda proficiſcebātur. De his &
proconſulibus procōſularibuſq; Budeus ex
antiquis docte ac eleganter. Cęterum quod
huc pertinet pecunia largitioneq; in magi-
ſtratus petitione ſibi ſuffragatorū ſtudia cō-
ciliaſſe legitur /quod non ab oībus receptū
eſt: ineuntes magiſtratum munera q̄ miſſi-
Spar- ſio. lia dicta ſūt ſpargebāt. Hec ſparſio Iuſtinia-
ni lege prorſus abrogata eſt. in ti. de conſuli.
& nō ſparg. pecu. li. xii. Qui mos quoq; a Fla
uio Vopiſco i Aureliano dānatur. & Sue-
to. ſcribit de prodiga largitione Caligulę q
congiariū populo dedit conſul trecenos ſex-
tertios. Cicero Murenę magnificētiam de-
ſcribit qui ſumptuoſiſſimos i pretura ludos
fecit qui mox in petitione conſulatus admo
dū ꝓfecerint vtpote apud populū ludis ſpe-
ctaculiſq; atq; munerib⁹ magnopere captū.
Habēt conſules inſigne magiſtrat⁹ lictores
ꝓcedentes et ſecurim faſceſq; geſtātes. Illā
qua contumaces obduratoſq; excidant hos
vero quibus nondū aſſiduos caſtigent. Nā
& de faſtibus in his quoq; libris agit̄. & ply.
Betul- la. lib. xvi. ex betulla gallica arbore terribiles
magiſtratibus virgas fieri ſcribit. Habebāt
& illi accenſum de quo idem i ſeptimo. Ac-
cenſo cōſulū id pronūciante qui tanq̄ pręco
Accen ſus. erat. Accenſum vero militare quoq; eſſe mu
nus alio loco in his libris oſtēdi vbi de comi
cularijs et optione. de procōſulibus & eorū
legatis et legatorū numero dixi in tit. de ap
parit. procon. Quibus vero bailliui ac ſene-
ſcalli apud nos ꝯparentur nolo Budeo aliqd
addere pręſertim cū huius temporis ac pa-
trie magiſtratus haud vſquequaq; cū illis cō
ferri poſſint: fuit autē procōſul prim⁹ publi⁹ Procō- ſul.
philo cui primo prorogatū eſt imperiū. Nā
Liuius libro ab vrbe octauo procōſules ait
eſſe quibus finito conſulatu prorogabat̄ ipe
riū. Feneſtella de proconſulibus a Tito qui-
tio auſpicat̄ atq; alia ſcribit. Cōſulibus cura
maioris prouincię ac minoris dabat̄. In mi
nore erant res minoris rei vt ſiluarum cura
de qua Maro. Siluę ſūt cōſule dignę ne ma-
teria fabricandis nauibus deeſſet. Hec de is
ſupra quā pro re ſuſcepta opus. Prefect⁹ pre- Prefe ct⁹ pre- torio.
torio authore Alciato ex vetuſtis annalibus
a magiſtro militū diſcrepabat/quod hic cō-
tra hoſtes imperiū tueret̄. Ille ad tuēdā ſa- Magi- ſter mi- litum.
lutē principis excubias ageret. Hūc ego pręe
fectū nō video plane cancellario noſtro cōpa
rari poſſe/pręſertim cū olim fuiſſe pręfectos Cācella rius.
pretorio per galliā legim⁹ qui et palatii prę-
fecti dicebant̄ cuiuſmodi Coneſtabilē vox Cōne- ſtabilis
appellat gallica. Erat enī proxima a rege di
gnitas ad quā potētiſſimi quiq; Frācorū pro
ceres ſumma cōtētione nitebant̄. Qua fun
cti ſunt Ebroynus/ Marcellus Pipinus &
pleriq; Danielē quoq; ſacerdotē prio preto-
rianis ipoſuere id eſt palatinis (nā ꝓtoriū
principis tabernaculū atq; palatiū erat) do-
nec promiſſiore capillo et barba eſſet. vnde
tonſu (vt Riti⁹ inqt) habituq; mutato e prę
fectura pretorii ad regale faſtigiū eſt euect⁹
quod alii dicūt Cancellarii inſtar habuiſſe.
In francia prim⁹ ſenatores inſtituit pipin⁹
eorūq; conſilia non ea que nūc eſt forma. Se-
mel nāq; quotānis principes proceresq; in lo
cum quēdā cōueniebant partim iudicādis li
tibus partim regno conſtituendo/magnos
dies/treſq; ſtatus vulgo appellāt: principes
etiam ſenatus elegit qui curię pręerant qui
ſemper ipſum regem comitabātur. Deniq;
domicilio parrhiſii locum accępere. De ſe-
natus inſtitutione ac mutatione docte ac di
ligenter Budeus ex antiquis monumentis
gallię chartiſq; vetuſtiſſimis in pandectas
fuſius ſcribit. Sed vt ad prefatos pretorio re
deam hi poſteriore ſeculo dicti ſunt quicūq;
ad prouincias regendas mittebantur. Inde
pręfecti pretorio Africe/Orientis/ac illiri-
ci a quorū ſentētia non prouocabatur. Scri-

buntolim prefectum pretorio talem fuiſſe
apud principem qualis fuit magiſter militũ
apud dictatorẽ. Suetonius nunq̃ niſi ab equi
te Ro. adminiſtratam fuiſſe eam dignitatẽ
ſcribit. Ita(vt Ply. inquit)ordinẽ illum Ti-
Mgr̃ equitũ tus honorauit. libet recenſere quid a Paulo
Emilio in eam rẽ ſcriptum extet galicę hy-
ſtorię deſcribẽdę ſtipendario digniſſimo. Is
namqꝫ eum quem Ritius prefectum preto-
rio vocat: magiſtrum equitum appellat qđ
equitatu nobilitas gloriaqꝫ ac vires noſtrę cõ
ſtiterint. Duces ait initio comiteſqꝫ a regibꝰ
prefectos ac pro nutu reuocandos tandẽ niſi
ſceleris cõuicti eſſẽt perpetuos. Eundem in-
Comeſ ſtabuli. quit Stabuli Comitem voce etiam a Iuſti-
niano Cęſare vſurpata dicunt. Procopius p
toſpatarium appellari dixit. Budeus Cõſta
bularium magiſtrum militum vocat. Au-
dies Ply. verba in penegerico. Traianus cũ
prefectum prętorii cingulo donaret digni-
tatis eius inſigni ita dixiſſe ad eum fertur.
Accipito hũc enſem vt ſi quidem recte atqꝫ
e repub. imperauero. pro me. ſin ſecus in me
vtaris. Huius inſtar quam ſimilem magis
eſſe Cãcellarium magnum Budeus ſcribit.
Illic vbi Cancellarii munus ac originẽ tra-
Que-ſtor cã-didatus dit quẽ permulti queſtori cãdidato quę ſum-
ma erat inter togatos dignitas comparan-
dum autumant nunq̃ eadem omnino huius
temporis magiſtratum cum illis compara-
tio fiet. Ceterum ad poſteriores Codicis li-
bros interpretandos ſatis fuerit deſcribere
quod pręfecti prętorio atqꝫ reliquorum mu-
nus fuerit. Itaqꝫ haud ab re erit ſi iureconſul-
ti Aurelii verba de officio pręfecti prętorio
huic loco ſubiecerim qui ad vicem magiſtri
equitum pręfectos prętorio antiquitus inſti
tutos eſſe ait: qui dictatoribus aſſociati prin
cipali curę militię gratia ſecundam poſt eos
poteſtatem gerebant. Inde regimẽtis reip.
ad imperatores perpetuo tranſlatis ad ſimi
litudinem magiſtrorum equitum pręfecti
prętorio a principibus electi ſunt / data eis
pleniorę poteſtate ad diſcipline publicę emẽ
dationẽ. His cunabulis eorum authoritas
initiata intantum meruit augeri vt ab ęis
appellari non poſſit. Sub hec Iuſtinianus in
titu. de offi. pręfec. africę prętorii pręfecturã
in africa maximam eſſe dignitatem ſcribit
Pompo. lętus de Ro. magiſtratibus ait pręs
fectum prętorio ſub cęſaribus diſciplinę mi
litari prefuiſſe. Eius preterea auctoritas au-
cta eſt erga forẽſes cauſas. vbi imperium in-
clinare cępit nomen mutauit/ magiſter ſta-
buli dictus qui antea Tribunus celerũ dictus Tribu-nus celerũ.
eſt & ſub dictatore magiſtro equitũ. In hanc
ſententiam feneſtęlla venit. Ego per hec pręs
fectum prętorio magis eſſe conneſtabilem
ſeu Conſtabularium quam alium quemli-
bet crediderim cuius eſt inſigne gladius(vt
conueniat Plyniano loco) quem diſtrictim
geſtat regem precedẽs/ militię ac equitum
pręcipuus magiſter. Eſt autẽ prefectura ge- Pręfe-ctus.
neris vox/ vnde pręfectura vrbica/ milita-
ris / caſtrorum / operum / fabrorum / labo-
rum/ atqꝫ idgenus aliæ. Sicut præſidis no- Pręſes
men non ſolum prouincias regentes a qui-
bus prouocatio eſt: cuiuſmodi ſunt guberna
tores ciuitatum ferę: ſed et qui cuilibet rei ac
ordini preſunt complectitur autor eſt Ruff.
prouinciarum alias eſſe conſulares alias pro
conſulares alias pręſidales. Sueto. in Augu
ſto. de ordine prouĩnciarum multa. Sed
vt redeam ad noſtrum ordinem cum bellis
conſules a dicendo iure auocarentur creati
ſunt Prętores pomponio iurecon. authore Pretor
quorum officium erat ius dicere atqꝫ alia il-
lic deſcripta curare/ quod ius pretorium atqꝫ
honorarium dictum fuit: ſicut honorarii iu-
di quos exhibebant. prętorius quoqꝫ diceba-
tur is pręturą functus eſt. In his vero libris
id quod ad prætorem ſpectat prętorium di-
citur/ ceu prætoria cohors quę qualis fue-
rit ſatis notum. Patricius olim ſenatoris p- Patrici-us.
geniem ſignificauit quia ſenatores a Ro-
mulo creati patres dicebantur Liuius libro
decimo ab vrbe ſcribit patricios etiam dici
qui patrem auumqꝫ ciere poſſent id eſt inge
nuos/ vt patricii/ plebeiis opponantur/ gal-
li nobiles a roturariis diſtingunt. Cornelius
tacitus author eſt familias patricias fuiſſe
quę maiorum gentium dicebantur Budeus
nonnihil de diis maiorum gentium mino-
rumqꝫ. Patriciatus autem a Iuſtiniano ſum

mus honor dictus quo patria poteſtate filii
liberabantur. Hos apud nos eſſe pares fran-
cię Budeus ex Suida ſcribit/quaſi patrię pa
Dux. tres. Ducatus eſt principatus quidam a du-
cendo. Nam & belli duces hi deniq; impera
tores dicantur. Sueto. in Nerone. Priui-
gnum Ruffum poſtea natum impuberem
adhuc (quia ferebatur ducatus & imperia
ludere)mergendum mari demandauit Iu-
lius Capito & Vopiſcus non ſemel hac vo-
ce vſi de ducibus & Comitibus in Francia
quondam temporariis nunc perpetuis ple-
Comes nius a me dictum Comitem labeo definit
eum qui frequentandi cuiuſq; cauſa vt ſeque
retur deſtinatus fuit. Nunc vero dignitatis
nomen eſt vel quod ipſe regem comitetur
vel quod eum multi comitentur. Eſt autem
in hiſce libris Comitatus ipſa principis au-
la & Comitatenſes curiales & aulici. & vt
Comes largitionum. Marcellinus inquit largitionum Comes
qui largitiones principis in comitatu facie-
bat. Item qui largitionibus quas popul⁹ im
peratori donebat ob neceſſitatem belli vel
triumphi pompam vti fuſius dixi in tit. de
auro Coronario. et de canone largitionaliū
tit. Nonnulli a comitate comitem appella-
tum volunt quod benignus & comis debeat
eſſe vt ne quis ethymum vocabuli deſyde-
Comes domorum. ret. Comes domorum is a Iuſtiniano dici-
tur qui in domeſticos pricipis prefecturam
habebat. Comes laborum qui & prepoſitus
Comeſ laborū. laborum cui mediaſtini omnes aliiq; dom⁹
imperatorię artificis atq; opifices ſubditi
Prefectus fabrorū. erant. Prefectos fabrorū ita pompo. letus
deſcribit vt ſint artifices qui caſtra ſequeban
tur vt fabris lignariis ferrariiſq; preſint. Is ve
ro magiſtratus eligebatur idoneus et qui ca
ſtris ſciret bene prouidere preſertim q̄ in vr-
bium expugnatiōe cuniculos ſubterraneos
Comeſ horreorum. facere atq; id genus alia. Comes horreorum
piſtrini principis curator fuit in his libris ha
buitq; mancipia quędam purgandis horreis
Prefectus annonę. aſcripta coquēdoq; pani pricipis. Sed & an
nonę præfectus horreorum comes quādoq;
dictus eſt. Is & Sitocomus a frumenti cura
Sitocomus. ſeu frumentatione dictus. Prefect⁹ annonę

anno ab exactis regib⁹ decimooctauo Tito
Geganio et P. Minutio ꝯſulibus creatus ē
romę ob igētē annonę caritatē miſſiq; tū in
Siciliam fuere. P. Valeri⁹ et. L. Gegani-
us pro frumento aduehendo. alii huius ma-
giſtratus inſtitutionem in aliud tempus re
ferunt. De re annonaria plura dixi in titu.
de anno. & tributis. Comites conſiſtoriani Comites Cōſiſtoriani.
ſunt qui principis conſiſtorium & tribunal
comitantur hiq; ſunt illuſtres: cuiuſmodi ſa-
cri conſiſtorii regii Conciliarii qui regē aut
ipſum conſiſtorium cui preeſt Cancellarius
ſequitur. Comites ſcholarum qui & tribuni Comeſ ſcholarum.
ſcholarum dicti a ſcholis palatinis atq; mili
taribus dicti quorum munus in his libris de
ſcribitur vt ſint qui preſint epulis imperato
riis & bello et pace & obſonia curent quod
mihi abſurdum viſum eſt vt hi ſcholarum
prefecti dicantur nam ſchola exercitium eſt
omniſq;(vt dicitur) vacatio. Iſtos a veteri-
bus elegantius epulones dictos reperio cu-
ius modi erant in ſacrificiis quinq; viri. dein
de Circenſium ludorum ambitione ſeptem
Perfectiſſimatus erat dignitas quędam nō Perfectiſſimatus.
mediocris: quia non omnes preſides (vt Al
ciatus inquit) clariſſimi fuere ſed et perfe-
ctiſſimi quidam prout prouincię dignitas
exigebat. Ait vero ex vetuſtiſſimis monu-
mentis Tarraconenſis hiſpanię ac Norici
fuiſſe perfectiſſimos tantum quod duabus
litteris deſignabāt. V.P. Sicut clariſſimos
viros. V.C. Ammianus Marcellinus lib.
xxi. de Conſtantino imperatore loquitur in
hęc verba. Nec ſub eo dux quiſquam cum
clariſſimata prouectus eſt. Erant eni perfe-
ctiſſimi. Ex his coniicio perfectiſſimos cla-
riſſimis inferiores fuiſſe q̄uis alii maximę
dignitatis nomen fuiſſe interpretentur.
Ducenarii erant equites legitimi id eſt iuri- Ducenarii.
dici quorum ordo ius dicebat et in cenſu ha-
bebant q̄dringenta ſextertia / ab Auguſto
creati vt apud Sueto. legim⁹. q de leuiorib⁹
cauſis cognoſcebāt: inde dicti q̄ꝺ ducēti eſſēt
vt Centenarii a centū. alii dictos ren̄t a ducē
tū ſolidorū q̄titate vltra quā nō cognoſcebāt.
De his ēt i Tyberio Sue. & i claudio orna-

menta(inquit)conſularia etiā procuratori-
bus ſuis Ducenariis indulſit. Ducenarii nō
nunq̃ qui ducentis militibus pręſunt. quan-
doq; et quoddam exactorum genus ſignifi-
cat in tit.de exacto. Ply. ſcribit diuo augu-
ſto decurias ordinante partem maiorē equi
tum in ferreo anulo qui non equites ſed iu-
Decu- dices dicebantur. Sunt autem decurię claſ-
rię. ſes ſeu camere iudicum & curia locus i quo
Decu ſenatus habebat̃. Decuriones i municipiis
riones. qui ſint et duūuiri/vel mediocriter eruditi
Duūui- non ignorant.dixi i ti.de decurio. Sed & du
ri. cenarii in quibuſcūq; formis ineſt ordinib⁹
erāt vt inter notarios & libellarios qui a li
Formę bellis ſunt.dixi de hac re in.l.ſcriniis.vbi for
mę ordines erant et decurię quedā:illic ego
Cubicu multa. Cubicularii ſūt(ita enim vt queq; oc
larii. currunt tradenda ſunt)qui cubiculo princi-
pis aſſiſtūt)quos noſtri cubiculi miniſtros
appellant. Sueto.in Ceſare dictatore. man-
ſit apud eos non ſine ſumma indignatione
prope quadraginta dies cum vno medico et
cubicularis duobus. Famulitium aulicum
Spartianus appellat famulos oēs ipatorios
quos Iuſtinian⁹ miniſteriales dom⁹ & ho-
ſpitii & palatii vocat. Auguſtales ſūt omēs
Augu- cęſarei miniſtri ad palatium principis. Nā
ſtales. auguſtale eſt ipſum principis prętorium &
Auguſtales p̃torianí cuſtodes palatini ſunt
qui & comitatēſes dicti & cęſariani & curia
Comi- les id ē aulici quos curtiſanos vulgus nomi-
tatēſes. nat. Auguſtales olim ſacerdotes erant Au
guſto defuncto decreti ſicut Antonio Pio
quibuſdamq; aliis imperatorib⁹ in eorū ho-
norē.alio ſignificate erant ſacerdotes lariū
Itē in militia principales erant milites qui
(quod Vegetius ait libro ſecūdo de re mili-
tari) ab Auguſto ordinariis iuncti ſunt qui
& flauiales a flauio Veſpaſiano legionib⁹
Silētia- additi ſunt. Silentiarii (vt inquit p̃copius)
rii. miniſtri ſunt ad ea que ſilētii quietiſq; ſunt/
interiores in principis domo arcanorū prin
cipis conſcii quiq; ſilendis & arcanis princi-
Auri- pis cōciliis intereſſe ſolent. quidā eos auri-
cularii. cularios appellant:dixi ſuo loco. Erant autē
numero triginta/quib⁹ tres decuriones pre-
fuere. Feneſta de triūuiris reip.conſtituen-
dę ſcribit neſcio qd qd huic tamen loco non

admodū conuenit. Scribarum ordinē hone- Scribę.
ſtum Cicero appellat qui tamen apud gre-
cos(vt Emilius prob⁹ tradit) honoratiores
fuere quā apud Ro. Nā apud illos nemo ad
id muneris admittebat̃ niſi honeſto loco/fi
de ac prudētia cōſpicuus quod cōſiliorū par
ticipem ſcribam eſſe oporteat:gręci grāma
teum vocant/latini ſcribam a ſcribendo /
atq; notariū a notis: et noſtri ſecretariū a ſe
cretis appellant. Eorū principem Archigrā
mateum dicunt/quē flauius vopiſcus Can-
cellariū appellat qui plures fuiſſe Cancella-
rios tradit vel a cancellādo(quod pleriq;) vl
a cancellis quibus occludebātur (quod ma-
chaneus qdāq; alii)dictos. Idē ſcribit a Cari
no imperatore factum prefectum vrbis vnū
ex Cācellariis. Erant ſcribarum decurię vt
ex Sueto.collegi dū in Claudio ſcribit. Cor
pus eius per municipiorū ſcribarūq; primo-
res ſuſcipiētibus obuiis ſcribarum decuriis
ad vrbem deuectum/quod Iuſtiniani leges
explicāt vbi varie ſcribarum et libellariorū
formę ſūt:quod Eraſmus olim/Budeus nu
per litteris aſſeruerūt michi ſuper hac re cō-
ſulti. Vnde primicerius et ſecundicerius et Primi-
tertioceri⁹ dicti a pugillaribus cęreis quas ceri⁹.
habebant & varias decurias ſortiebant̃. For Secūdi
mularii quoq; a formulis dicti. Tabularii a cerius.
tabulis. Sueto.in Domitiano.pari arrogan-
tia cum procuratorum ſuorū formalem di-
ctaret epiſtolam ſic cepit. Dominus & deus
noſter ſic fieri iubet. Erant autem & princi-
pis ſcribę & iudicum & Cēturionum & que
ſtorii ſcribę quos finātiarū clericos galli vo-
cant. Sueto.de queſtoriis ſcribis in Claudio
Et decurio ſcribarum ſicut equitū/cubicula
riorum/& palatii decurio (inquit marcelli-
nus) prefectus palatio erat. Flauius libera-
lis domicellę pater(vt in veſpaſiano Sueto.
ait)non altioris dignitatis gradum aſcēdit.
quam vt ſcriba queſtoris eſſet. Olim Cato
quū eēt q̃ſtor p̃riuſq; veniret/vltim⁹ diſcede
ret i ordinē q̃ſtorios ſcribas redegit. Iſti ſūt
ordines atq; decurię quas Iuſtinian⁹ paſſim
formas appellat notariorū primū veſtigiū
Rome fuit tūc Cū catonis vticenſis oratio-
nē contra Cęſaris ſententiam ſolam in ſena
tu exceptam fuiſſe tradunt Cicerone cōſul-

le velociſſimos actuarios ſcriptoreſq́ adhi-
bente qui per notas quaſdam plurium litte-
rarum vim habentes eam colligerēt: ab actis
publicis & contionibus cōtrouerſiis ac ſentē-
tiis deſcribendis: actuarii dicti quos iudiciū
graphiarios dicim⁹ actuarii excepta recita-
bant. Sueto. in Cęſare. Quatternas litteras
Actuarii. excipientibus dictabat. Actuarii vero cōmē-
tarium id eſt breuiarium faciebant quod re-
giſtrum vulgo appellant. Sed de primicerio
qui in prima notariorum decuria preerat et
Secūdicęrio adde huc (vt apd̄ bonos autho-
res extat) primam cęram fuiſſe tabulam in
qua teſtatoris nomen / ſecundam in qua hę-
redis ſcriptū erat. alii aliter hoc explicat nec
huc pertinet ea res. Lege cōmētarios in Ho-
ratium. quid prima ſecūdo Cęra velit verſu:
ſolus multiſue coheres. vbi prima etiā cęra
nomē heredis ſecūdo verſu ſcriptū erat. Ego
de tabulariis / logographis / actuariis / nota-
riis eorūq; diſcrimine ſatis ſuperq; dixiſſe vi-
Proximi ſcriniorum deor in ti. de tabula. Proximi ſacrorū ſcrinio-
rum ſunt qui ſeruant libellos principis quos
Cādidatus quęſtor legebat. de ſcrinio ac li-
bellis Budeus ita docte ſcribit ac copioſe vt
nihil addendū putem. qui proximos ſacrorū
ſcriniorū magiſtris requeſtarū bene recteq;
Scriniarii. comparauit. Scriniarii vero erant qui cuiuſ-
cūq; pręſides ac iudicis acta ſeruabāt ac etiā
quęſtoris erarii. Lamprius. Relegentibus
cuncta librariis et his qui ſcriniū gerebant.
Meloproximus. Eſt & Meloproximus in Iuſtiniani libris
qui ſe cum proximo ſcrinii exercebat curāq;
cum eo gerebat velut ſubadiuua. Antiqua-
Antiquarii. rii ſunt qui rerum antiquarum memoriam
pricipi ſuggerebāt. Iuuenalis. Ignotoſq; mi-
Memoriales. hi tenet antiquaria verſus. Hi memoriales
quoq; dici vident᷑: q̄uis & aliud quoq; in his
libris ſignificent. Agentes in rebus qui ſint
Agentes in rebus. non adeo ſatis conſtat niſi quod generis vo-
cabulum eſt in eos relatum qui res principis
agunt aut procuratores principis ac cōmiſſa-
rios (quos vocant) per diuerſas prouincias
ad legatos auctoq; imperio per turmas diſp-
ſos. vnde hic ducenarii quidam alii centena-
rii. quid autē ſibi velit agentium in reb⁹ no-
men clarius intelliget qui titulum ipſū de
agētibus ipſūq; de ea re Iuſtiniani ſermonē
ſimul et cōmentarios noſtros illic legerit. nā
alio loco dicta rurſus in hoc rerum cōmenta-
rio piget inculcare. Archiatri ſūt principis **Archiatri.**
medici Iuſtiniano. aliis medicorum princi-
pes / omnes quoq; qui Romę profitebantur
medicinam. Eſt enim Sueto. author Cęſa-
rem dictatorem omnes medicinā Romę p̄-
feſſos & liberalium artium doctores ciuita-
te donaſſe / quos etiam Iuſtinianus & iure-
conſulti faciunt imunes. Sed iuſtinian⁹ Ar-
chiatros appellat medicos ſui corporis. Caſ-
ſius Emina vetuſtiſſimus author ſcribit pri-
mum veniſſe Romam ex medicis Archa-
gatum peloponnenſem cui ius quiritum da-
tum. Vbi quidam Archiatrum legunt. Ar-
chos principem / Iatros medicum ſignificat
Irenarchę ſūt pacis principes & cuſtodes vt **Irenarchę.**
eſt in ti. de irenarchis optime definitū. Dyo.
Irenodicos appellat quaſi pacis iudices: ego
illic plura ex bonis authoribus ſcripſi. Ad- **Admiſſionales.**
miſſionales ſunt quos hoſtiarios galli vocāt
alii achiatrios dicunt ab atrio cuſtodiendo /
nōnulli atrienſes. Hi ſunt atrii cuſtodes / illi
quorū munus eſt volentes regium cubiculū
ingredi vel admittere vel repellere: neq; eni
cuiuis principis purpurā ſacram ſalutare ip-
ſumq; adire principem licebat: dum excutie-
bantur ſalutaturi a limine ne lateret ſica. vt
in Seuero Lampridius inde ius adorandę
purpurę non omnibus a Iuſtiniano datum
Inter primas quoq; traiani laudes a Ply-
nio / Theodoſii a Pacato / Seueri ab Helio
admiſſionum facilitas et ſalutandi patefa-
ctio cōmendatur. Erat & amiſſionis magi-
ſter quidam authore Marcellino. Appari- **Apparitores.**
tores ab apparendo dicti quia pręſto ſint et
appareant obſequioſi iudicib⁹ authore Ser-
uio grāmatico: & apparitura ipſum miniſte-
rium ac officium vnde apparituram facere
magiſtratibus vt Tranquillus ſcribit in li-
bro de grammaticis. Optiōes quaſi coopta- **Optiones.**
tos dici arbitror / quorum & meminit laurē-
tius valla in Elegantiis. hi magiſtratui tāq̄
adiutores militi accēſi atq; ſuccēturiōes erāt
nam & a Tribunis collegę cooptabant᷑ apd̄
Liuiū in tertio. in bello accenſus & Corni-
culari⁹ dicebat᷑ vt ego ſuo loco dixi. Erāt tū
i ti. de iure fiſci. li. x. C. optiones quęſtorii q̄s

queſtoris ęrarii adiuuas fuiſſe ſeu adiutores
opimatores. interpretor. Optionat⁹ id mun⁹ eſt. Opina-
tores ſunt vt i. l. miſſi. de exac. trib. li. x. C. de
ſcribunẗ / militaris ānonę coactores. vbi ego
nō opinatores legendū crediderī ſed opima-
tores q̄ p̄ſunt annonę opimandę ne deſit ali
quid exercitui. cuiuſmodi viuendiarios for-
Biarchus. te appellam⁹. Eſt & in his libris Biarchi vo
cabulum quod eū ſignificat. q̄ pręeſt vitę cu-
randę aut victui a bios qđ vitā ſignificat de
ductū: quā expoſitionē Halzat⁹ nō īprobat.

Liber Secundus.

De Queſtorijs magiſtratibus.

QVid ſit fiſcus cū plerīq; recētiores
tū Aſconi⁹ pędian⁹ in ſecūdā Ci-
ceronis Verrinā & Nonius mar-
cellus in lib. de verboꝝ ꝓprietate
pleniſſime dixere. frequētius vero ſignificat
grauioris ęris receptaculū ſportulaſve q̄bus
Fiſcus. ęs fiſci: id eſt p̄ncipis deferẗ quo etiā noſtri q̄
ſtōres vtunẗ eq̄s clitellariis fiſcos calatoſve
nūmis onuſtos euehentes. Cui⁹ rei clarum
eſt apud Ciceronem exemplū. in verrina p̄
ma. Reperiebā fiſcos cōplures cum pecunia
Sicilienſi a quodā Senatore ad equitē Ro.
eſſe tranſlatos. Ex his quaſi decē fiſcos apud
ſenatorē relictos eſſe comitioꝝ noīe. In eā
rem Budęus copioſe. In hoc ſignificatu eſt
apud Sueto. in Claudio. vbi pulcher loc⁹ de
annonę caritate. vnde fiſc⁹ p metaphorā pu
blica p̄ncipis pecunia ip̄mq; ei⁹ patrimoniū
diciẗ. Inde cōfiſcare qđ cōmittere fiſco etiā
iurecōſulti dicūt. in. l. ii. ne qđ ī loco pub. fiat.
ſcriptū extat ab vlpiano, res fiſcales p̄uatas ꝓ
priaſq; p̄ncipis eſſe atq; ibi fiſci patrimoniū
appellat ea q̄cūq; p̄ncipis ipſi⁹ ſunt & fiſcalia
tributa ac vectigalia dicta ex q̄b⁹ vectigal fi
ſcus capit vt port⁹ ſalinarū / rerū venalium /
metallorū / piſcarioꝝ / vt iureconſ. in. l. inter
pu. §. vectigalia. de verbo. ſig. Hec altius re
peto: quia res ē frequēs quęſtoria & Plauto
auctore belli neru⁹ eſt pecunia. Fiſc⁹ igiẗ ita
p̄ncipis eſt vt quādoq; princeps fiſcus appel
leẗ. vt. d. l. ii. §. hoc inter. vnde pōt iter remp.
fiſcūq; diſcrimen colligi atq; ex Iuue. verſu.
Res fiſci eſt vbicūq; natat. cū prius Cęſaris
dixerat / intelligens fiſcū Cęſaris eſſe. Illud
vero non leuis cōtrouerſię qđ eſt interſit ab
ęrario fiſcus. In quo mihi viſus eſt Aſconi⁹
lapſus dum ęrarium priuatam principis / fi-
ſcum publicam eſſe pecuniam dicit / atq; nō
poſſum non coniectare corruptū eſſe Aſco-
nii Codicem. Ęrarium nāq; reipu. eſt / fiſcus Ęrariū
p̄ncipis. Erat autē in Saturni ęde publicum
ęrariū Budeo Beroaldo reliq̄ſq; auctoribus.
Macrobiū & Plutarchū ſequutis: cui⁹ iſtuc
habes in. l. ait p̄tor. §. i. ff. depoſiti. Vnde ſa-
crū ęrariū a Iuſtiniano dictū in ti. de magi.
offi. l. vnica. vbi tñ īpatoris pecunia ęrarium
diciẗ vtpote reb⁹ in eū tranſla. In pandectis
quoq; fiſcus & ęrariū crebro ꝯuertunẗ. at ve-
tuſtiores ita ęrariū a fiſco diſtinguebant. vt
reipu. ab iperatoris pecunia diſtincta erat.
Sic & ęrarii q̄ſtores tribuniq; a fiſci p̄fectis Tribuni ęrarii
diſtabant. Nimis vulgatū eſt illud optimi
iperatoris verbū. Lieni ſimilē eſſe fiſcū quo Prefecti fiſci.
tumeſcēte reliqua reip. mēbra marceſcant et
cōtabeſcāt. Eſt & alia vox p̄ncipe digna ab
impatore Seuero ꝓlata de magiſtratib⁹. ne
ceſſe eſt vt q̄ emit vēdat. Ea vero differētia
apud Ciceronē / Plyniū ꝓbatiſſimoſq; aucto
res crebra eſt. Solet īprimis citari locus ille
Ply. nepotis in panegyrico. Q uā iuuat cer-
nere ęrariū ſilens & quietū (nec eni quas ſibi
pecunias ſuo vſui cōparauerat ciuitates ex-
torq̄bat ille) & q̄le ante delatores erat nūc
tēplū illud (alludit ad ſaturni ędem) nūc vere
de⁹ nō ſpoliariū ciuiū cruētarūq; ꝑdarū ſęuū
receptaculū / ac toto in orbe terrarum adhuc
loc⁹ vnus in quo optimo pricipe boni malis
imperatores eſſent. At fortaſſe (inquit) nō
eadē ſeueritate fiſcum qua ęrariū cohibes?
immo tanto maiore quāto pl⁹ licere de tuo
quam de publico credis. Et paulopoſt. Q uę
tua eſt gloria ſępius vincitur fiſcus cuius ma
la cauſa nunq̄ eſt niſi ſub principe bono. Ad
hęc Spartian⁹ in Adriano. vetuit Adrian⁹
bona dānatorū in fiſcū priuatū redigi omni
ſumma in ęrariū publicū recepta. Q uid plu
ra? Hic Ęruſcare veteres: id eſt ęs publicū Ęruſcare.
colligere dixere. Vlpian⁹ ī ti. qui poti. ī pig.
hab. Si pign⁹ (inquit) ſpeciale reſpu. accępit
dicendū eſt p̄ferri eā fiſco debere ſi poſtea fi
ſco debitor eſt obligatus quia & priuati pre-

ferunt. Illic Alberic⁹ conatur hoc explicare
Haud abſimile exemplũ habes in ti. de edil.
edict. l. i. Sciendũ eſt hoc edictũ non ptinere
ad venditiones fiſcales. Si tñ reſpu. aliquã
faciat venditionẽ locis edicto erit. Idẽ Vl-
Procurator fiſci. pi. in ti. de manumiſ. ait. nihil intereſſe a fi-
ſco an a ciuitate an a puato libertatẽ redeme
ris. alibi tamen plerũq; hęc cõfundi reperies
in pandectis. vt occurrit paſſim in ti. de iure
fiſci. ff. cui⁹ rei quoq; notũ eſt argumentũ ex
Procurator Cęſaris Claudiani verſu. Nõ tua priuatis creſcunt
ęraria dãnis. Sic & Cęſaris pcurator p fiſci
pcuratore & hic pro illo frequenter occurrit.
Queſtor. Queſtor ergo quid ſit & queſturę munus di
cendũ. Pompo. iureconſult⁹ ſcribit cũ ęrariũ
Pop. rom̃. eſſet opulẽti⁹ vt eſſent qui illi pẽſ
ſent queſtores iſtitutos fuiſſe a querẽda ꝯſer
uãdaq; pecũia dictos. Et quia de capite ciuis
Ro. non eſſet pmiſſum conſulib⁹ iniuſſu po
puli ius dicere: queſtores alii a pop. creati
ſunt qui capitalibus cauſis preponerent᷑. Hi
appellabãt᷑ parricidii q̃ſtores quoꝝ memi-
nit lex duodecim tabularꝝ ab inqrẽdis ma-
leficiis quaſi q̃ſitores dicti maleficioꝝ iudi-
ces. Alii inſup q̃ſtores fuere cãdidati libros
impatorios ac litteras legebãt ſũmoq; in ho
nore erãt cãdida veſte integritatis inſigni cõ
ſpicui. de quib⁹ Sueto. in Auguſto ſcribit.
Cui magiſtratui cãcellariũ ſimilẽ poene eſſe
contẽderim quo funct⁹ eſt apud Iuſtinianũ
Tribunian⁹ iter togatos prim⁹ vt eſt apud
Suidam. Lego Neronẽ voluiſſe recitari per
conſulem miſſas ad ſenatũ orationes tanq̃
id foret ſplẽdidius omiſſo cãdidati queſtoris
officio Sueto. in Tito docet q̃ſtoris officiũ
eſſe principis orationes in ſenatu patefacere
atq; recitare. Sic & corneli⁹ deſcribit dũ inqt
Ingreſſi curiam ſenatores & oratio pncipis
per queſtorẽ ei⁹ audita eſt. Sueto. in Tito.
Rurſus recepta ad ſe prope omniũ officioꝝ
cura cũ patris noie & epiſtolas et ędicta con
ſcriberet orationeſq; in ſenatu recitaret q̃ſto
ris vice. De q̃ſtorib⁹ quoq; maleficioꝝ Sue
to. in Tiberio meminit, & Vergili⁹ in Ae-
neide. Queſitor minos vrnã mouet. De que
ſtoribus pecunie de quibus preſertim dicen
dum dubium eſt Romul⁹ ne an Tulli⁹ Ho
ſtilius eos Rome primus creauerit. Ex his
tamen nonnulli prouincias ſortiebantur cre
abanturq; tam ex plebeis quã ex patriciis &
magni honoris gradus erat vt Cic. pro plau
tio. vbi ait queſtori ſuo pretorem parentis lo
co eſſe oportere. Auctor eſt Tacitus libro
xx. Queſtores olim creatos fuiſſe cum ſtipẽ
diaria iam eſſet Italia. Non recẽſeo quid fe-
neſtella. quid Pomp. lętus qd Vindex q̃q;
Rhodiginus quid Catanęus / Beroaldus/
reliquiq; de hoc magiſtratu collegerint. Cę-
terum queſtores aurum ac pecuniam a ſub-
ditis pendendam querebant cogebantq; tri-
buta. Liuius de auro collato ſcribit: cum in
publico deeſſet aurum ex quo pacta merces
gallis arcem oppugnantibus conficeretur id
fuiſſe a matronis ex monilibus collatum p
ptereaq; inſtitutum vt eorum quoq; ſicut vi-
rorum poſt mortem ſolẽnis eſſet laudatio.
Ęrarii cura eiuſq; forma varie eſt habita &
ſępe mutata quam Auguſtus ad pretores
pretorioſq; trãſmiſit a queſtoribus vt Corne
lius Tacitus auctor eſt. Claudi⁹ queſtorem
rurſum impoſuit atq; reſtituit. Tertio Ne-
ro curam tabularum publicarum que in ęra
rio ſeruabantur a queſtoribus tranſtulit ad
prefectos. erat et comparaticius ſtat⁹ & com
paraticia pecunia que ex honoribus in ęra-
riis ex inopia venditis (quod non ſecus lice-
bat atq; noua vectigalia indicere) compara
ta erat / que vox comparaticię a Iuſtiniano **Cõparaticia pecunia.**
non ſemel vſurpata eſt: ſed alio ſignificatu.
Nam hiſce legibus magiſtratuum empto-
res plectebantur. Sueto. ait Veſpaſianũ can
didatis honores venditaſſe / quod et Xer-
ſem feciſſe ferunt. Redeo ad fiſci magiſtra-
tus. Procurator fiſci a Cęſaris procuratore
longo diſtat interuallo quãuis & nonnunq̃
confundantur. Sed procuratorem alium a fi
ſcali Cęſareum fuiſſe cõſtat qui curandis re
bus ad Cęſarem vt priuatum hominem per
tinentibus pręerat deq; cõtrouerſiis inter pn
cipẽ & priuatos hoies iudicabat. hui⁹ geſta
nõ aliter cõprobabant᷑ atq; ſi ab ipſo Cęſare
geſta eſſent. Nã Claudi⁹ a ſenatu ĩpetrauit
vt que ſui procuratores ſtatuiſſent eam vim
haberent quam ſua ędicta. Si tamen vendi
tiõis donationis trãſactiõis cauſa qd egerit
quaſi rem propriam tradentes nihil agunt:

quandoquidē eorū minus eſt rationes oim
redditūum quicq̄ ad Ceſarem ptinent di-
ligenter procurare cum poteſtate defenden-
di & acquirēdi non diſtrahēdi vt i.l.i. de offi.
pcō.ceſa.ff. quod ſi Ceſar heres ſit miſcendo
ſe opulente hereditati procurator heredem
Ceſarem facit. Interpretes noſtri legum pre-
ſertimq̄ Cynus in.l. procurator.C. de edēdo
inter fiſci ac Ceſaris procuratorē hoc faciūt
diſcrimē. Ceſar duplex patrimoniū habebat
Vnū impii cauſa qd fiſcus dicitur/galli do-
maniū vocant huius procurator erat ille/
Aliud ſuum quod ante imperium adeptus
erat aut aliunde conſequutus quā ab iperio.
in hoc procuratorem habebat qui Ceſaris di
cebatur quem idcirco iudicē habebat aduer
ſus priuatos quia ſuperiorē nō habet. Vlpi.
in titu. de acqui. here. ſcribit. Si ſeru⁹ fiſci fue
rit inſtitutus iuſſu procuratoris ceſaris adi-
bit hereditatem. Itē de iure fiſci. Si pcurator
Ceſaris rem fiſci vēdiderit. Adrian⁹ fiſci p-
curatorem adiecit quē actorem fiſci Ply. ap
pellat in panegyrico Lampridius i Seuero
Rationales. procuratores ait eſſe Rationales in quorū
ſimilitudinem qui rem priuatorum curant
pcuratores appellari ſcribit Columella. Ac
curſius rationales interpretat̄ Ceſaris pcu-
ratores vt ille. Iuli⁹ vero Capitolin⁹ in Ma
ximino rationalem pro fiſci pcuratore dixit
Erat inquit fiſci procurator in lybia qui oēs
Maximini ſtudio ſpoliauerat: hic p ruſtica-
nam plebē intereptus. Sed p eos qui rationa
lē in honorē maximini defendebāt viderūt
auctores cedis. quibus verbis eūdem eſſe ra
tionalē qui & fiſci pcurator apparet: niſi (qd
improbat Alciatus) rationalē dixeris gene
ris vocabulū eſſe a rationib⁹ dictū quod tam
huic quam illi conueniat nec abſurdū mihi
videtur. Eſt locus alius in.l. ſenatus. de iure
fiſci. in pandectis. vbi iurecon. inquit. prefe
ctus erarii rationum cognitionem habere.
Itē is qui de cauſis fiſci aduerſus priuatos co
gnoſcit rationalis appellatur in.l. ad fiſcum
C. vbi cauſe fiſca. vbi Accurſi⁹ reliquiq̄ no-
ſtri interpretes Ceſaris pcuratorē exponūt
Mira in his rebus confuſio. Nam procura-
torem fiſci & rationalem non alium faciunt
& Capitolinus & Lampridi⁹. Varie quoq̄
tum in pandectis tum in Codice traduntur.
De rationibus ad erariū referendis & ſcriba
erari traduntur referende Budeus ex Tullio
ſatis dixit. vbi antigrapheos vocat cōtra ro- Antigraphei.
tulatores q̄s vulgo dicim⁹ ex Demoſthene
& Ariſtotele/loco illoꝝ rationalium qui ra
tiones audiebāt & ratiociniorū iudices erāt
preſides cōputorū habem⁹: quos Iuſtinian⁹
ſacris erariis preſidētes mihi appellat in ti.
de aduoca. fiſci. l. vlti. Idem in titu. de modo
mulctarum pcuratores appellat rationales
eoſdemq̄ logiſtas vt in tit. de tabu. logogra-
phis. Logiſtas a Logographis ita diſtin- Logiſte.
guunt quod logographi libros rationum ſcri
bebant/logiſte curabant. Succurrit nunc qd Logographi.
Iaſon Maynus Virelati nominis in ceſa-
rea (quod dicunt) profeſſione duos rerū pri-
uatarum Comites fuiſſe tradit/ vnum in p Comites reꝝ priuatarū duo.
uincia cuius mun⁹ eſt bona vaccantia fiſcoq̄
delata capere et in fiſcum referre: quod vul-
gus incorporare dicit/ alium propoſitorem
(inquiunt) in conſilio et conſiſtorio Ceſaris
illuſtrem virum. Illud conſtat ex.l. ſi quādo.
C. de bonis vac. lib. x. hoc ex. l. ii. de petitio.
bono. ſubl. lib. x. Queſtores erarii docti viri Queſtorū veterū cū noſtris cōparatio.
ſimiles his eſſe dicūt quos mulctarum quas
emendas vocamus receptores appellant. et
referre ad erarium rationes eſt computum
reddere apud eos q ratiociniis ſūt prefecti.
qui & vrbani queſtores erant. Dicunturq̄ cō
putorum magiſtri. Prefecti erarii ſunt gene
rales finātiarū apud nos Budeo iudice. Tri-
buni erarii receptores generales. Coactores
ſunt receptores particulares & Coactio mu
nus eſt argētariū cogēdi pecunias. Quidā
ſunt q ad ratiocinia nō obligant̄. quos iure-
con. neſcio quo pacto analogiſtas vocat in.l. Analogiſte.
quidā accedens. de admi. tu. Prefectoꝝ fiſci
inſtar habēt Theſaurarii frācie. Canō eſt do
maniū ex portoriis vectigalibuſq̄/ oblatio
eſt auxiliū vt octaua vini & datia merciū di
uēditarum. Indictio eſt tallia que et collatio
& collecta dicitur. Superindictio eſt eius
augmētū. earꝝ reꝝ collectores canōarii obla
tiōales Indictiōales dici latie poſſūt: nos do
manii auxilioꝝ talliaꝝ pceptores ordīarios
ac extraordinarios dicim⁹. Cohortales ſunt Cohortales.
qui per cohortes exigunt tributa quos alii

Suſce- ptores. coarctales a coarctādo & cogēdo vocāt. Su-
ſceptores ſunt receptores. Arcarii ab arca di-
arcarii. cti qui pecunias publicas ſeruant. Diſcuſſo-
Diſcuſ- res qui tributarios diſcutiūt/ corūq; cenſum
ſores. deſcriptū habent qui collectores dicunt. qui
Perēq- tributum viritimq; aut capitatim ſoluenda
tores. diſcutiunt. perequatores ſunt taxatores tri-
buti/qui conſtituūt tributum & ſi non iuſte
Reliq- conſtituerint puniūtur. Reliquatores qui re-
tores. liqui nōnihil debēt. vnde iurecon. reliquato-
res inquit vectigaliū ad inſtaurandum con-
ductionē admittendi nō ſunt donec ſupiori
debito ſatiſfecerint. quorū & Crinitus quoq;
Manci & recētiores meminere. Mācipes ſunt qui
pes. a publico cōducunt emūtve aliquid quos pu-
Zigo- blicanorum principes appellat pedianꝰ. Zy-
ſtaſia. goſtaſia eſt ponderandi ac menſurandi nō-
Sitoco- nunq̄ munus: alii ſitoſtaſiam legunt frumē-
mia. tādi pfecturam quę & ſitocomia dicitur vbi
Periſſo vulgo. ſitonia vel ſiconia corrupte legitur.
chore- Periſſochoregia eſt magiſtratꝰ annonę au-
gia. ctę ſeu augmenti diſtributor. Vnde hec ſint
deriuata nomina ſuis eſt locis dictū. Deca-
Deca- prothi vectigaliū ac publicę pecunię coacto-
prothi. res eā fiſco numerātes ſunt. et Decaprothia
Pētha- id munꝰ eſt. Cicero latina voce decēprimos
prothi. dixit in oratione pro Roſcio Amerino. Et
penthaprothię munus eſt quinq; primorum
quos etiā quinq; ſummates atq; quītūuiros
dixere: quorꝝ munus erat illis non diſſimile
vt tributū a ſubditis exigerent/quod poſtea
fiſco numerabāt & ſi quid deerat ſupplebant
de ſuo. Erarium militare quos ſoli militię p-
parent. Ceſar auguſtꝰ iſtituit auctore Sue.
hinc bellici ꝗſtores qui Cōſule belli ve ꝗſtorē
ſequebant. Erāt aūt cū queſtoribꝰ tabularii
grāmatei qui tabulis noīa recepta & īpenſa
Cartu- deſcribebāt. vnde tabulariū dictū. Hi & Car-
larii. tularii et tractores a Iuſtiniano dicti q & tra-
Tracto ctores alibi appellat eos quibꝰ tractꝰ merciū
res. ad finitimas erat cōceſſus. Sunt & Cartopa-
Carto- tri chartę publicę ſeruatores bigenū vocabu-
patri. lū. Sūt & Scrinii publici magiſtri quorꝝ me-
Tamia minit Seneca libro cōtrouerſiarꝝ vltimo. &
ci. Sueto. in Nerone. De Tamiacis fundis: id
Salga- eſt diſpenſatoriis vt ita dicam: et Salgamo
mium. atq; ſalgamariis & ſalſamētariis vt Ply. vo-
cat & quibuſdā aliis ſatis ſuo loco dixi.

Liber Tertius.

De Militaribus officijs.

Militie genera poſt Seruiū recētio- Tres
res tria cōmemorant. Erat enim militie
ſacramentū que legitima & ordi- ſpecies.
naria dicebat Militia repentino
motu coacta: que & coniuratio dicebat: quia
non ſigillatim ſed ſimul iurabant. Euocatio
cū ad diuerſa loca diuerſi cogebantur exerci-
tus. et euocatores qui ad cōuocādos milites
mittebantur. noſtri bannū & ſubānum pro-
clamare dicunt Prefecti caſtrorum munus Prefe-
eſt apud Vegetiū libro. ii. poſitio valli/foſſę ctus ca-
eſtimatio tabernaculorꝝ & tentoriorꝝ cura/ ſtrorū.
egrorūq;/vehiculorum & inſtrumentorum
belli inſtructio/ac reparatio. Sueto. ī veſpa-
ſiano Tribunum pollionem prefectūq; ca-
ſtrorū fuiſſe tradit. Erant & pretores milita- Pretor
res quibus non ſecus ab vrbanis populꝰ Ro. milita-
initio magiſtratus munera quedam dabat ris.
follem/glebam/clauim que poteſtatis erāt
ſigna de quibꝰ alio loco dixi in his libris Tri-
bunorū vero tres Ro. ſpecies fuere. Erāt enī Tribūi.
Tribuni plebis de quibus iureconſ. in tit. de
origine iuris. l. ii. & ſępe apud Liuium. Tri-
buni ęrarii qui & bellici queſtores ſūt qui an-
te Cęſaris ſęculū iudiciis ferendis intererāt
vt aſconiꝰ auctor eſt. Tribuni militū de qbꝰ
Liuius in quarto & quinto. & Vegetius in
ſcdo. Tribuni celerum regum tempore erāt
quibus ſucceſſere equitū magiſtri. fuerūt au-
tem militum Tribuni rogatione Camilli
creati in contētione plebis cum ſenatu tam
ex plebe quam ex patribꝰ promiſcue: primū
tres poſtea plures quos feneſtella conſularē Deca-
in bello poteſtatē habuiſſe tradit. Erat De- nus.
canus militaris magiſtratus. de quo hic ha-
bes titulum: is erat contubernii caput in re
militari vt in alia re hodie decanus eſt tranſ-
laticie. Nam decem milites ſub vno papilio-
ne degentes contubernium faciebant cui q
preerat decanus appellabatur. Decurio etiā
in militia dicitur qui turme preeſt/cui duo
& triginta equites inſunt. Varro & Vege- Primi-
tius auctores. Plura de decanis in eo titulo pilus.
dixi Primipilus vt quidam tradunt erat le-
gionis caput in re militari: ſed decime que

nobiliſſima erat & pręcipua. Alii vero pri-
me illum aſcribunt quod ipſi vocabulo ma-
gis alludit. Erat autem legio in centurias
ſexaginta diuiſa/mannipulos triginta/co-
hortes decem. prima cohors auctore Vege
tio reliquas & militum numero & dignita-
te precedebat. Ego ſentētias in eā rem va-
rias recenſui in titulo de primipilo: pręſerti
ad leges illius titu. declarandas quibus obli-
gatur reipublicę ob recepta militum ſtipen-
dia. nam hi ſtipendia & ęs militare apud ſe
habebant. vnde eorum vxores & liberi quā-
uis non hęredes erant reipu. obnoxii. quod
ego illic ex Suetonii loco cōfirmaui. Pręter
ea vero quę illic dixi ne videar eādem can-
tilenam repetere apud Cęſarem in cōmen-
tariis hęc ſcripta extant. Erat Craſtinꝰ euo-
catus i exercitu Cęſaris qui ſuperiore anno
apud eum primū pilum dixerat in legione
decima. Ad hęc Liuius in ſeptimo ab vrbe
ſcribit primū centurionem eſſe quem nunc
primipilum dicunt. Item Sueto. in Caligu-
la. Teſtamēta primipilarium qui ab initio
principatus Tyberii neqꝫ illum neqꝫ ſe hęre
dem reliquiſſent vt igrata recidit. Et de ge-
ſtis per Caligulam in caſtris ait. In exercitu
recenſendo pleriſqꝫ centurionū maturis iam
& nonnullis ante pauciſſimos quam cōſum
maturi eſſent ſtipendia dies prios pilos ade
mit cauſatus ſenium cuiuſqꝫ & imbecillita-
Princi- tem. Principia vero dicebant quę in prima
pia. acie militabāt et principes illi milites q pri-
mi hoſtibꝰ proponebant. Theren. in Eunu
cho. Hic ego poſt principia inde omnibus ſi
gnum dabo. Eorum tamē poſt haſtatos pu-
gnam fuiſſe Liuiꝰ in octauo tradit: ꝗuis Ve
getius eos eſſe dixerit qui in prima milita-
bant acie quod et Cornelius Tacitus ſentit.
Vegetius libro ſecūdo ſcribit ab antiquis in
ſtitutum fuiſſe vt ex donatiuo quod milites
haberent dimidia pars ſequeſtraretur apud
ſigna vbi militibus adſeruarentur. Hinc fie
ri vt miles qui ſumptus ſuos atqꝫ ſtipendia
apud primipilum depoſita ſciret de deferen
do nihil cogitaret. Eorum autem ratio erat
apud illos qui & exploratę fidei & rationis
ineundę periti eſſent. qui locus vnus optime
leges illas explicat quę de primipilis loquū-
tur Agonothetę certaminum pręfecti erāt. **Ago-**
De quibꝫ gręcię certaminibus ſuo loco dixi. **nothetę**
Erant agonothetici fundi vel qui certami-
num pręfectis ob meritum aſſignantur vel
qui ab ipſis agonothetis premii cauſa bene
certātibꝰ diſtribui ſolēt/vt prędia bonis mi-
litibus aſſignata dicunt his legibus Lime- **Lime-**
narchę ſunt q portus (quę limena gręci vo- **narchę.**
cant) cuſtodiunt/nam qui limites limitanei
ſtationariiqꝫ & preſidia dicunt a Cęſare/gal
li cuſtodias ſtationarias garniſons dicunt.
Iſtorum vero qui portus ſeruabāt meminit
in politicis Ariſtoteles. Ita Budeus in titu
lum de ſeruis fugitiuis. l. limenarche. Hi ſūt
inquit qui locis maritimis pręſunt vnde tra
iectus eſt ad exteras nationes. Proſtates **Proſta-**
modo pręſidem adiutorē ve in bello aut vi- **tes.**
carium aut defenſorē ſignificat in his libris
modo ex Suida ſacrificulum altaribus pręſi
dentem. Nam & proſtaſia (non vt vulgo le
gitur proteſtaſia) & ſacerdotia eadem in le-
ge apud Iuſtinianum cōiungūtur. Fuit etiā
proſtates magiſtratus qui pręerat iquilinis
athenarum vt Suidas ſcribit. Spiculatores **Spicu-**
a ſpiculis quę geſtant dicti ſunt. Corneliꝰ ta **latores.**
citus. Dilapſis Spiculatoribꝰ cętera cohors
fuſa. Sūt autem Spicula tela & ſpiculatores
qui telo dimicāt quo eminus: id eſt a longe
hoſtem feriāt/aut qui ſagittarii dicunt: aut
etiam qui picas ab acutiore roſtro dictas ge
ſtant in bello: quod genus armorū exercent
optime Suitenſes. Sūt etiā extra militiam
Spiculatores in. l. diuus. ff. de bonis dānato-
rum qui ſūt iudicum ſatellites: qui dānatos
cum ſpiculis ad ſupplicium ducunt. Spicula
tores quoqꝫ pricipis laterones antiquitas di
xit. Sueto. in Othone. quinqꝫ Spiculatoribꝰ
cōmiſſa eſt res. vbi Beroaldus ex bonis au-
ctoribus multa: illic autem dixit optiones
eſſe quos Centuriones aut decuriones ſibi
optāt miniſtros/eos collegas ſeu cooptatos
atqꝫ vicarios ducum eſſe docui in his libris.
Circitores ſunt qui in militia noctu caſtra **Circito**
circūibant & ſpeculabantur/auctore Vege- **res.**
tio/qui paſſim a Tribunis qui capitanei ma
iores ſunt eligebantur: quos etiam circuito-
res prius vocabant: poſt ea factus eſt militię
gradus atqꝫ circitores dicti. Sunt etiam hoc

nomine in Rom̄. vrbe qui noctu circuibant
vrbem ad extinguenda aut cauenda incen-
dia: vt ſecundę quędam excubię quos ſubui-
giles appellamus. In pandectis de inſtitoria
actione Circitores ſunt qui res venales pro-
Curioſi ponētes vrbem circuierūt. Curioſi erant qui
paſſim delicta in re militari cōmiſſa nuncia
bant. Scotus ad Theodoſium ſcribit in offi-
cio magiſtri officiorum eſſe Curioſum vnū
curſus publici quales ſunt magiſtri curſorū
(quos poſtas galli dicūt) vt eo loco dixi vbi
de angariis & perangariis. Item curioſos
(inquit ille) habebāt per oēs ꝓuincias a ma-
giſtro illo emiſſos. Erāt fortaſſe hi cuiuſmo
di ſunt ꝓpoſiti mareſcallorꝫ q & latrunculato
res ſunt. alia ī his libris amplius a me de Cu-
Hyppocomi. rioſis et Curionibus deſcripta. Hyppocomi
equorum curatores. Stratores ī militia ſunt
qui caſtra ꝑibant vt loca ſternerēt & facerēt
accommodatiora / aggeres tumuloſve ęquā
do / pontes ſtruendo / quos etiam Vegetius
Statores. īſtructores appellat. Statores autem Mar-
cus Cicero tabellarios vocat quos princeps
varia neceſſitate ad prouincias mittit: equi
tantes principis dicuntur: plura huc attuli ī
titulo de ſtatoribus. Menſores ſunt Vege- Menſores.
tio ac Modeſto authoribus qui in caſtris lo
ca dimetiūtur in quibus tentoria figi ſit cō-
modum qui et metatores dicti. Item & qui Metatores.
hoſpitia in vrbibus et pagis decernunt atq;
diſtribuunt Epidemetici dicuntur a gallis
forriarii: ego de metatis & Epidemetic(ſuo Epidęmetici.
loco ſatis dixiſſe videor. & de locis quę me-
tata dicunt̄ vbi ſunt qui putant metatis pro
officio dici. Riparēſes ſunt qui in Danubii /
Euphratis aliorumq; fluuiorū ripis cuſtodiē- Riparēſes.
dis erāt ſtationarii aduerſus barbaros. Ego
de hac re latius ex Herodiano in ti. de re mi
litari. Sicut in ti. de erogatione milit. anno-
ne dixi de pane et buccellato & cibis milita
ribus & minutionibus caſtrorum miniſtris /
et parthicariis qui parthicas pelles negociā
tur & veſtiariis & linteonibus & piſtoribus
atq; epiſcopis quas interpretantur varii ſcri
bētes in. l. ii. C. de epiſco. audiētia. & ydrau-
lis & idgenus reliquis. pro mea virili a me
hęc vtcunq; tumultuarie collecta boni equiq;
conſuletis et his meliora veſtro labore ten-
tabitis.

τέλος.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Extraict des regiſtres de parlement.

VEue par la court la reqſte a elle baillee par Ja
cques houys marchãt libraire demourãt a or=
leans. Par laquelle il reqroit inhibitiõs et defẽ
ſes eſtre faictes a tous libraires ⁊ imprimeurs
tant de ceſte ville de Paris que dailleurs ⁊ tou
tes autres perſonnes de ne imprimer ou faire ĩprimer dire
ctement ou indirectemẽt vng liure intitule Tres poſterio=
res libri Codicis Juſtiniani: vnacum lectura Pyrrhi En=
glebermei. in academia Aurelianenſi legum profeſſoris.
nouuellemẽt fait imprimer par ledit Houys a grans frais
et deſpens. et de ne tranſpoſer ladicte lecture dudit Pyrrhꝰ
et icelle ĩprimer ſepareemẽt ne autrement. Et auſſi de ne ex
poſer icelluy liure ⁊ lecture en vente ſi nõ de ceulx q̇ ſont ou
ſeront imprimes par icelluy houys iuſq̃s a ſix ans ꝓchaine
mẽt venãs ſur peine de cinq cẽs liures pariſis damẽde et cõ=
fiſcatiõ deſd̃ liures. Ad ce q̃ pẽdãt led̃ tẽps led̃ houys ſe puiſ=
ſe rẽbourcer des grans frais miſes ⁊ deſpẽs q̃ luy a cõuenu
faire en lĩpreſſiõ dud̃ liure. Veu auſſi pluſieurs arreſtz ⁊ or
dõnãces de lad̃ court dõnes en cas pareil. ⁊ ouy ſur ce certaĩ
cõmiſſaire de lad̃ court par elle cõmis a veoir ⁊ viſiter led̃ li
ure ⁊ tout cõſidere lad̃ court a defẽdu ⁊ defent a toꝰ libraires
ĩprimeurs ⁊ toutes autres ꝑſonnes de ne ĩprimer ne faire ĩ=
primer directemẽt ou indirectemẽt led̃ liure ne tranſpoſer
ladicte lecture ⁊ ĩprimer ſepareemẽt ou autremẽt: ⁊ icelluy
liure expoſer en vẽte ſinõ de ceulx q̇ ſont ou ſerõt imprimes
par led̃ houys iuſq̃s a trois ans ꝓchainemẽt venãs ſur pei
ne de cõfiſcatiõ deſd̃ liures ⁊ damẽde arbitraire. Et neant=
moĩs icelle court a ordonne ⁊ ordõne q̃ led̃ houys ou autres
ne pourront vendre icelluy liure tout blanc plus hault que
douze ſolz pariſis ſur peine damẽde arbitraire. Fait en par
lemẽt le deuxieſme iour Daouſt. Lã Mil cinq cens dixhuit
Collation eſt faicte. Robert.

a ¶ De iure fiſci. ¶ Occaſiōe criminū ꝺ quibus ſuperiori libro dixit augetur fiſcus. ideo de eiꝰ iure dicit. Uel dixit ꝺ iure publico circa crimina. nūc circa bona fiſco querēda ⁊ cōſeruāda: quod ⁊ ipſū eſt publicū alio reſpectu q̄. ŏ. vt. ff. de iuſtitia ⁊ iur. l. j. §. publicum. Itē fiſcus dicit ipa imperialis vel imperij camera: [a] non dico patrimonij imperatoris: [b] vt. C. de qua. pre. bene a zenone. in princi. Quicquid tamen ſpecialitatis habet fiſcus: et ceſaris auguſte ratio ſolet habere. vt. ff. eo. fiſcus. §. fina. que fiſcalis loco rei romane ſucceſſit: vt. ff. ꝺ conſti. pri. l. j. ⁊ dicitur fiſcus quaſi fixus. i. firmꝰ: quia ſēper eſt diues ⁊ ſoluendo: vt. ff. de fūdo do. l. ij. Itē qđ differt hic titu. ab illo de pri. fiſ.? Reſpon. hic de ſpeciali iure ⁊ cōmuni qđ habet fiſcus dicit. ibi de cōmuni. vt. j. l. j. ij. et. iij. ⁊ alijs ꝺ ſpeciali. vt. j. in. l. prohibitū: ſed ibi ꝺ cōmuni tantum. Item hic titulus eſt generalis ad oēs ſequētes. ⁊ ſic patet qđ differat ab illo titulo. j. de bo. va. qꝛ hic genus. ⁊ eſt ſic. ff. de ſerui. ⁊ de in integ. reſti. qui ſunt generales [c] ad omnes ſeq. titulos. Acc.

a Subaudi in qua recepiatur quicqđ ad cōmodum peculiariū vel regni pertinet. vt. l. ſȝ celſꝰ. ff. de zhen. emp. Jo. ꝺ pla.

b Qꝛ tūc īperator capit vt priuatꝰ ⁊ tūc ꝓcurator differt a ꝓcuratore fiſci. Bar. ⁊ Jo. ꝺ pla.

c Iſtam gl. ſequūt Bar. ⁊ de pla.

Codicis dñi Juſtiniani ſacratiſſimi imperatoris repetite prelectiōis. Incipit liber Decimus.

Additio.

¶ Dicturi ꝺ iure fiſci pauca ꝺ fiſco fiſcalibuſqȝ officio ediſſeramus. Nam fiſcum varie diffinitum habemus a noſtris ⁊ reipu. ac fiſci differentias. Ceterum ex multis commentarijs authorumqȝ meliorum lectione nos obſeruauimus hec vocabula fiſcus fiſcina fiſcella (preſertim authore Aſconio in ſecundam verrinam Cicerōis) eſſe minimorum quedam receptacula / maioris ſumme capacia. Nonius vero follem teſtium interdum eſſe ait fiſcū / ⁊ olearū quoqȝ quaſſū ſignificare deprehendimus i. l. ſed addes. §. fiſcos. ff. loc. dum vlpi. ſcribit. fiſcos quibus ad premenda olea vtimur colonū ſibi parare debere ex Neratij ſētētia quo ſignificatu ⁊ apđ Columellā reperire eſt. prius autē ſignificat receptaculū grauioris eris / ⁊ frequētiꝰ ꝓ ſportulis quibꝰ es fiſcale deferṫ / qđ etiā hac tēpeſtate fieri videmus a coactoribꝰ publici eris equis clitellarijs id peragentibus. Cuius rei exemplum eſt apud Ci. in ꝑma verri. Reperiebā (inquit) fiſcos cōplures cū pecunia Sicilieſia quodā ſenatore ad equitē ro. eē trāſlatos / ex his quaſi decem fiſcos ad ſenatorē illū relictos eſſe comitiorū nomine. alia Budeus in hanc rem (vt fere) perite ⁊ apposite contulit. In hoc ſignificatu eſt apud Suetonium in Claud. dum poſitis (inquit) ante ſe cum pecunia fiſcis ad ſubueniendum hortatus eſt repreſentaturus pro

¶ De iure fiſci. [a] Titulus. j.

¶ In dubio donatarius a fiſco conuentus hypothecaria debet ꝓbare donationē preceſſiſſe vt abſolutio ſequaṫ. h. d. Bartolus.

opera mercedē cuiqȝ dignā. vbi pulcher locꝰ de actionis annōe neceſſitate. Inde fiſcus metaphorice publica pecunia principis ipſiuſqȝ eiꝰ patrimoniū dicitur. unde confiſcare. i. cōmittere fiſco a quibuſdam vſurpatur: ⁊ Ulpianus in ti. ne quid i loco pub. fi. l. ij. res (īquit) fiſcales priuate ⁊ proprie principis ſunt: ⁊ inibi fiſci patrimoniū appellat ea quecūqȝ principis ſunt. ⁊ fiſcalia tributa: ⁊ vectigalia ex quibꝰ vectigal fiſcus capit. id eſt princeps ⁊ erariū principis vt portꝰ ſalinarū rerum venalium / metallorū / piſcariorum. l. īter pu. §. publica vectigalia. ff. de verbo. ſigni. licet vectigalia etiam reipublice dicanṫ vt ea. l. ⁊ prece. Pompo. iurecō. author eſt cum erarium po. Ro. opulentius eſſe cepiſſet queſtorē magiſtratū inſtitutū. in quo laudatus eſt Cato vticēſis qui cum eſſet queſtor / primꝰ ex queſtoribꝰ veniebat ad erariū / vltimus recedebat. eſt enī erariū publicū ⁊ populi romani / nō principis. Fiſcus autem ita ꝓprie pricipis eſt vt quandoqȝ princeps ipſe fiſcus appelleṫ: vt ꝺ. l. ij. §. hoc īterdictū. Unde pulchre colligi poteſt differētia inter rempu. ⁊ fiſcū. Et iuuenalis ſaty. quarta. Res fiſci ē vbicūqȝ natat. Cū prius dixerat Ceſaris. Illud vero eſt maioris cōtrouerſie qđ īterſit ab erario fiſcꝰ i q̄ virꝰ eſt Aſconiꝰ hallucinatꝰ erariū ꝓuatā fiſcū publicā pecunā deſcribēs. Nā erariū ē publice rei: fiſcꝰ regie pecūie ꝯditoriū. eratqȝ ⁊ in Saturni ede erarium publicū Macrobio teſte ⁊ ſimile quidpiā habes. i. l. ait ꝑtor. §. j. ꝟſi. i edē ſacrā. ⁊ in. l. j. §. ſi pecunia. ff. depoſi. qđ i iure nr̄o ſacrū dicitur in. l. vni. C. de magiſtris officio. vbi tamen ⁊ fiſci ⁊ reipu. erarium ꝯfundiṫ. vt in digeſtis q̄qȝ frequēter vbi fiſcꝰ ꝓ erario: erariū pro fiſco ſumitur paſſim. Erarium dixere veteres a fiſco diſtinctū eo quo reipu. ac īperij pecūia ab īperatoris pecunia diſcreta eſt. Sic ⁊ Erarij q̄ſtores tribuniqȝ a fiſci prefectis differebāt ⁊ vulgare eſt Traiani optimi īperatoris reſpōſum ad coniugem importunam atqȝ petulantem fiſcum alienī ſimilē eſſe. quo quidē tumeſcente reliqua ciuitatis atqȝ reipu. mēbra mar

Fiſci patrimoniū.

Fiſcꝰ et reſpub. differūt.

Erariū.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ceſcant/quod ciues eo aucto nimium graua-
rentur neqꝫ tantum põdus ferre poſſint vt fit
cum a pͥcipe noua indies tributa ⁊ multipli-
ces penſitatiões a ſubditis extorquẽtur. Hec
differentia crebro apud Cic. Ply. probatoſqꝫ
authores deprehenditur/ſoletqꝫ citari potiſſi-
mũ Plynianus locus elegans in panegyrico.
Quam iuuat cernere erariũ ſilens ⁊ quietum
⁊ quale ante delatores erat nunc templũ illud
nunc vere deos nõ ſpoliariũ ciuiũ cruẽtariũqꝫ
predarũ ſeuũ receptaculũ ac toto in orbe ter-
rarũ adhuc locus vn⁹ in quo optimo principe
boni malis ipares eſſent. At fortaſſe nõ eadẽ
ſeueritate fiſcũ qua erariũ cohibes? imo tan-
to maiore quanto plus tibi licere de tuo ꝙ̃ de
publico credis. Et pauloport. Que precipua
eſt tua glĩa/ſepius vincit fiſcus: cui⁹ mala cau
ſa nuſquam eſt niſi ſub bono principe. Ad hec
Helius ſpartianus in eã rem pulchre i Adria
no. Vetuit (iquit) Adrianus bona damnato-
rum in fiſcum priuatũ redigi omni ſũma i era
riũ publicũ recepta. Hunc eruiſcare ꝓ colligẽ-
do ere publico veteres dixere. qđ ⁊ Albericus
noſter ſua etate doctiſſim⁹ nõ ignorauit dum
ſentit iꝓprie vel eccleſie vel ciuitatis vel al-
terius quã principis fiſcũ dici: ꝓbat poſtquã
in principẽ tranſlatũ eſt imperiũ diſcretũ fuiſ
ſe principis ius a ciuitatis erario: qđ vlpian⁹
exprimit i ti. qui potio. in pigno. hab. l. ſi pign⁹
dum ait. Si pignus ſpecialiter reſpublica ac-
cepit. dicendũ eſt preferri eã fiſco debere ſi po
ſtea fiſco debitor obligat⁹ eſt q: ⁊ priuati prefe
runt. ⁊ illic Albe. Habes haud abſimile diſcri
mẽ apud Vlpianũ i ti. de edilitio edicto. l. j. di
centẽ. Sciẽdũ eſt edictũ hoc nõ ptinere ad vẽ
ditiones fiſcales. ſi tñ reſpu. aliquã faciat ven-
ditionẽ edictũ hoc locũ habebit. Idẽ in ti. de
bono poſſ. nõ eſt inquit ambigendũ qui ⁊ con-
tra fiſcum ⁊ contra rẽpu. vẽrer admittat. Idẽ
quoqꝫ (qđ ego digeſta ꝑcurrendo diligẽti⁹ ob-
ſeruaui) i. l. quarta de manumiſſionib⁹. Nihil
intereſt (inquit) a fiſco vel a ciuitate vel a ꝑua
to qs redemerit libertatẽ. Vbi tamẽ in locis
permultis a Bar. ſcribentibuſqꝫ relatis ꝓ eo-
dem ſumunt atqꝫ ꝯfundunt ⁊ in digeſtis ⁊ co
Verſus dice. et Claudianus ait. Non tua priuatis cre
ſcunt eraria dãnis. De fiſci magiſtratibus di-
ctum prius in tertia parte paraphra. Quare
crediderĩ hec olim diſcreta poſtmodũ Adria-
ni ac Seueri tẽporibus cepiſſe confundi ⁊ in-
de prefecti erarij formã a prefecto fiſci diſtin-
ctam poſtea cõfuſã mutatãqꝫ vt Jo. Catane⁹
interpres qđ Plynianus egregie doct⁹ ſcribit
et recens inueni. in. l. nec procuratoris. l. ſi pro
curator. in. l. valerius ꝓbus. l. arrianus. l. ſena-
tus. l. edicto. ⁊ paſſim tũ in Codice tũ in pãde
ctis vbi et ꝓcurator Ceſaris ꝓ reipu. ꝓcura-
tore ⁊ erariũ pro fiſco ⁊ prefectũ erarij pro fi-
ſcali eſt. Verũ inter ꝓcuratorẽ Ceſaris ⁊ fiſci Procu-
ſit a iure ꝯſultis dĩntia. Quiſquis prim⁹ Adria rator ce
nus ꝓcuratori fiſcali aduocatũ adiecit de quo ſaris et
in. l. non tantũ. §. diuus Adrianus. ff. đ iure fi- fiſci an
ſci. quẽ actorẽ quoqꝫ fiſci Ply. appellat in pa- differãt
negyrico. At qui ꝓcuratorẽ aliũ a fiſcali Ceſa
rem habuiſſe ꝯſtat qui curandis reb⁹ ad Ce-
ſarẽ tanꝙ̃ priuatũ pertinentibus preerat deqꝫ
cõtrouerſijs fiſcalibus inter priuatos cogno-
ſcebat. Cui⁹ acta ⁊ geſta ſic a ceſare cõproba-
ri ſolent atqꝫ ſi ab ipſo Ceſare geſta. Nã Clau
dius a ſenatu impetrauit vt que ſui ꝓcurato-
res ſtatuiſſent eã vim haberẽt quã ſua edicta.
Si tamẽ venditiõis/trãſactionis/donationis
cauſa quid egerint quaſi rem ꝓpriã tradẽtes:
nihil agũt. quorũ munus eſt ratiões oĩm red-
dituũ que ad Ceſarẽ ſpectant diligẽter ꝓcu-
rare/cũ poteſtate defendẽdi ⁊ acquirẽdi nõ di
ſtrahendi. l. j. ff. de offi. procu. ceſ. ⁊ ſi Ceſar he-
res ſit miſcẽdo ſe opulẽte hereditati ꝓcurator
heredẽ Ceſarẽ facit. Lãpridius in ſe vero pro
curatores interꝑtat rationales. in quorũ ſimi-
litudinẽ qui rem priuatã curat ꝓcuratores ap
pellat Columella. Veteres aũt ꝓcuratorẽ Ce
ſaris ⁊ fiſci pro eodẽ ſepe dicũt. ⁊ ita in iure fre
quẽter. Tamẽ Cy. in. l. ꝓcurator. C. đ edendo.
conſtituit hanc differẽtiã. Nã Ceſar (iquit) du
plex patrimoniũ habet. Vnũ imperij cauſa et
hoc fiſcus dicit qđ domaniũ et regni cã datũ
voce nr̃a dicimus. ⁊ huius ꝓcurator fiſci dici-
tur. Aliud ſuũ qđ prius adeptũ imperiũ habe
bat. aut aliũ de ꝙ̃ ab iperio cõſequutus eſt. vt
ſi ducatũ aliquem hereditario iure (veluti me-
diolanũ) habeat ⁊ in hoc habet ꝓcuratorẽ ſuũ
qui Ceſaris dicitur tanꝙ̃ priuati quẽ ideo ha
bet qui de ſuis inter alios cauſis cognoſcat q:
de iure ſuperiorẽ nõ habet vt citra ſuſpitionẽ
ſordiũ ius fiat cuicũqꝫ etiã aduerſ⁹ principem.
quod moderni. i. recentiores ſcribentes noſtri
in ti. de offi. ꝓcu. ceſ. ſequuti ſũt. Ego video in
digeſtis hanc differẽtiã probe colligi nõ poſſe
quantũ ſentio quãuis in Codice aliud ꝯijcia-
tur. ⁊ olim fuiſſe eoſdẽ facile ex digeſtis cõclu-
ſerim vt paſſim leges ti. de iure fiſci. habes ad
hec locũ vbi ꝓcurator Ceſaris in his que fiſci
iuſſũ habet. vnde dico eundẽ videri qui ⁊ fiſci
procurator dicitur. locus eſt in ti. de acq. here.
§. j. ff. vbi dicit Vlpi. Si ſeruus fiſci fuerit iſti-
tut⁹ iuſſu ꝓcu. Ceſaris adibit hereditatẽ. Itẽ
in. l. ſi ꝓcurator. ff. de iure fiſci đa. Si ꝓcurator
Ceſaris rem fiſci vẽdiderit. vbi pro fiſci procu
ratore qui poteſt vendere vt illic ſcribit in glo.
nõ Ceſaris qui non poteſt. l. j. de offi. ꝓcu. ceſ.
ſed hec de ea re iam ſatis. quãuis argumẽtis
id genus plurib⁹ ea ſententia fulciri poſſit. qđ
tamẽ (inquit Andreas halzatus in ti. de fun-

dis rei priuate.li.xj. C.) recẽtiores negant iuriſperiti. vbi deſcribit qui ſint ratiõales i hec verba. Accurſius rationales interpretaꝫ Ceſaris pcuratores. Julius capitolinus i maximino videꝫ capere rationalẽ pro pcuratore fiſci. Erat fiſci pcurator in lybia qui oẽs Maximini ſtudio ſpoliauerat. Hic per ruſticanã plebem interemptus eſt: Sed cũ per eos qui rationalẽ in honorẽ Maximini defendebant viderẽt authores cedis ꝛ cetera Julij ṽba quibus ꝯſtat eundẽ rationalẽ eſſe qui ꝛ fiſci pcurator. Jn quã ſentẽtiã etiã accedere videꝫ Lampridius in Alex. Niſi capiamus pcuratorem fiſci ꝛ Ceſaris eũdẽ. At dixerit aliquis rationalẽ generale eſſe verbum qḋ ꝛ fiſci ꝛ Ceſaris procuratorẽ in ſe cõtineat qḋ vix pbabile eſt. hactenus Halzatus vir ſane vel ſũme doctus

Rationales.

Ego vero inuenio rationalis ſignificatũ i Ceſaris pcuratore minime deſcribi a iureconſulto.in.l.j.ꝛ reliquis.de offi.pcu.ce.tñ in.l. ſenatus.in fi.de iure fiſci.ff.ait prefectũ erarij quiꝛ fiſci i iure dicit habere cognitionẽ rationũ. Js vero qui de cauſis fiſci cognoſcit ratiõalis dicitur i.l.ad fiſcũ.C. vbi cauſe fiſcales ad fiſcũ pertinentes cauſas ratiõalis cognoſcit. id eſt (inquit Accur.) pcurator Ceſaris. quod ſi ita eſt neceſſe eſt vt idẽ ſit fiſci pcurator/ Ceſaris pcurator/ ꝛ rationalis. Mira eſt in his rebus cõfuſioneꝙ maximi tamen momenti eũ rationalẽ arbitror qui de cauſis fiſcalibus ꝛ ratiociniorũ ꝯtrouerſijs iudicabat. ex ea.l.ad fiſcũ. de rationib⁹ ad erariũ referendis/ ꝛ ſcriba cui traduntur referẽda multa Bude⁹ pulchre ex Tullio qui antigrapheos dicit eos quos vulgo contrarotulatores vocamus/ ex demoſthene cõtra androtionẽ in hec ṽba ἑκαστος ἀντιγραφευς ἐμελλεν ἔσεσθαι τὸν εἰσ ἐμπιπτοντων id eſt vnuſquiſꝙ futur⁹ erat antigraphe⁹ eoꝝ que in publicũ cõferebanꝫ. Jtẽ ex alio Ariſtotelis loco vbi antigrapha i politicis dicit quẽ Budeus quoꝙ vertit. Hodie nos habem⁹ p his rationalibus prefectos rotiociniorũ quos cõputorũ preſides vocam⁹. qui dicunꝫ ſacris erarijs pſidẽtes a Juſtiniano i.l.fi.C.ḋ aduo. fiſci. vbi diſiunctiua dictio explicatiue ac declaratiue eſt vt plerũꝙ. vñ etiã ſõniaui in ṽbo rationales rei pͧuate illic deſcribi comites rerum priuatarũ de quibus mox alia Eſt ꝛ loc⁹ in ti.de modo multarũ. C.l.ij. vbi pcuratores vel rationales ius multãdi nõ habent. Jtẽ in alia lege ſeq. Curatores reipu.q ꝛ logiſte greca voce dicunꝫ mulctã indicere nõ poſſũt. vt ꝛ alio loco logiſte dicunꝫ rõnales in ti.de tabu. ſcribis. logographis. ꝗs in hoc diſtare a logographis Andreas ſcribit qḋ illi libros rationum ſcribebãt: logiſte curabãt. vt inde poſſis inferre pcuratorẽ Ceſaris a rationali diſtare ſed curatorẽ reipu. eſſe rationalẽ non autẽ Ceſaris. Cũ abſurdũ ſit pcuratorẽ Ceſaris q iuriſdictionem habet i cauſis Ceſaris nõ poſſe mulctare. niſi dixeris ius mulctãdi ex cõmuni ſententia nõ venire ex ſimplici iuriſdictiõe: niſi qñꝙ icidẽter. q res actius a Jacobo oliuerio familiari nr̃o etiã adoleſcẽte ſupra etat' legem erudito modeſtoꝙ nup alacriter admodum/ ſubtiliter acute/ ſolide in gymnaſio nr̃o diſcuſſa eſt i repetitiõe legis iperiũ.ff.ḋ iuriſdi.oim iudicũ. vbi diſputabat egregie aduerſus cõmunẽ ſentẽtiã cui mulctaꝝ ius cõpetat

Comites vero priuatarũ rerũ duo erãt Jaſonis iudicio. Un⁹ q i pͧuicia erat cui⁹ mun⁹ eſt bona vacãtia fiſcoꝙ delata capere ꝛ i fiſcũ referre. id eſt fiſco icorpare pͧut nr̃i dicũt. Alius erat ppoſitor ꝯſiſtorij iperialis q eſt illuſtris. primũ pbaꝫ ex.l.ſi qñ.j̃.de bonis vac. alterũ ex l.ij.j̃.de peti.bono.ſubla. vbi Bal.docet q ſint memoriales atꝙ palatini. Jd gen⁹ magiſtratus apud nos nõ ſũt recta ſimilitudine ſꝫ veterum quedã ſimulachra i mult' retinuim⁹/ plures adiecim⁹/ alios ſuſtulim⁹ neꝙ repies apḋ duos pͥcipes eoſdẽ officiales: ſed varij generis. i qua re tẽpori lociſꝙ ꝯcedẽdũ ẽ. nos p ingenio noſtro multoꝝꝙ iudicio quos ſepe cõſului ſingula magiſtratuũ genera deſcribem⁹ ſuis locis. De queſtorib⁹ alijſꝙ fiſci officialibus ꝛ canone dicã lucide poſt Budeũ alioſꝙ Queſtores varij apud Ro. fuere. vt oibus notum ex.l.j.ff.de offi.q̃ſto. primũ vero belli cauſa q̃ſtores inſtituti ſũt q ꝯſules ad bellũ ſequerẽtur. vt rem pecuniariã adminiſtrarẽt. cuiuſmodi ſũt hodie bellici theſaurarij lege tamen illam.l.j. Queſtores erarij ſũt mulctarũ quas emẽdas vocant receptores: ꝛ referre ratiões ad erariũ eſt reddere cõputũ apud eos qui ſũt prefecti ratiocinijs qui ꝛ vrbani q̃ſtores erãt ꝛ dicũtur a nobis magiſtri cõputoꝝ: ꝗs etiã puto rationales dici poſſe dictione generica. Prefecti erarij ſũt generales finãciarũ apud nos dicti Tribuni erarij receptores gñales. Coactores ſũt iſti receptores particulares et coactio eſt illud munus argentarium colligendi pecunias regias. Antigrapharij ſunt contrarotulatores de quibus dixi. Sunt quidam officiales qui non tenentur ad ratiocinia quos iureconſultus in.l.quidam decedens.ff. de admini.ꝛ peri.tu. neſcio quo pacto analogiſtas vocat. Prefecti fiſci ſũt theſaurarij frãcie. Canõ eſt domanium ex portorijs vectigalib⁹ ꝛ ſimilibus. Oblatio eſt auxiliũ vt octaua vini: ꝛ datia mextiũ. Jndictio ẽ talia q ꝛ collatio ꝛ collecta dicitur. ꝛ ſuperidictio augmẽtũ eius. coꝝ collectores canõarij/ auxiliares ſiue oblatiõales ꝛ indictiõales dici pñt. Reliq tores q ſint dicã vbi de pequatorib⁹. Pirhus,

¶ Imperator.a.ſe. Lex.j.

Si priuſq̃ᵃ fiſci rõnibusᵇ pater veſter obligareturᶜ/ perfectãᵈ p̃diorũ donationem feciſſe fuerit probatusᵉ: quod citra fraudem creditorumᶠ geſtũ eſt non reſciditur.

a Si priuſq̃. Nã ſi poſtea reuocaretᷣ p hypothecariã quocũq̃ modo eſſet facta alienatio. vt.ff.eo.l. fraudẽ.in prĩ. ⁊.ŝ.de priuile.fiſ.l.cum patrem.

b ¶ Fiſci rationibus.id eſt fiſco.

c ¶ Obligaretur. pſonaliᷣ ex contractu ᵃ vel quaſi: ⁊ per hoc bona tacite tenenᷣ. vt.ff.eo.l. auferᷣ.§.fiſcꝰ.⁊. C.q̃.ex cau.pig. ta.con.l.ij. ⁊ videbaᷣ fauore fiſci trahi obligatio ad preterita alienata. qḋ remouet.vt.ŝ.de priui.fiſ.l.ſi debitor. ⁊ de bo.proſcrip. ſi q̃s poſt hac.§.penul.

d ¶ Perfectam.perfecta dicitur etiã ſine traditione.vt inſtitu.de dona.§.aliene.ſed hic demum facta traditione.ᵇ alſ caderet in obligationem ſi tradita nõ eſſet.vt.ff.de contrahen. emptio.quod ſepe.§.ſi res. Accurſius.

e ¶ Probatus.ſed a quo? Rñ.donatarius cõueniebatur hypothecaria: vnde ipſe probat:ſʒ tunc eſt contra.ff.de pigno.l.⁊ que nondũ ſunt .§.quod dicitur.vbi creditor debet probare rẽ in bonis debitoris. fuiſſe. Sol.ſpecialeᶜ hic p fiſco. Uel probat reus eoipſo ꝙ non probatur contra.ᵈſic.ĩ.qui mili.nõ poſ.ſuper ſeruis. vel veriꝰ dicas: hic vtraq̃ pars fatebaᷣ fuiſſe patris qui donauit. vnde preſumiᷣ duraſſe vſq̃ dum contraxit cũ fiſco.vt.ff.de reg.iur.l.id qḋ noſtrum.ᵉ et ſm hoc quod dicit in frau. credi. q.d.nec hac ratione poteſt reuocare cum non fuerit factum in frau.credi.q̃ nec erant adhuc. Uel dic caſũ ꝙ agitur pauliana contra donatarium.⁊ nõ poteſt eadẽ ratiõe: quia adhuc fiſco nil debebatur.⁊ tunc ſufficeret fraus ip̃a re tñ cum non haberet titulum lucratiuũ: vt.ff. que in frau.cre.l.j.§.j.⁊.l.qui autẽ.§. ſimilimodo. Et ſm p̃dictos duos modos dic ꝙ filij donantis defendebant donatarios cum forte donans pmiſiſſet de euictione.vt.C.de euic.l.ij. Uel dicᶠ tertio ꝙ agiᷣ actione in factũ contra heredẽ alienantis.de qua habes.ff.que ĩ frau. cre.l.aut pretor.§.fi.qua poteſt agi licet nõ antiqua: q̃ non acquiſiuit idoneum emolumentum.vt inſti.de act.§.fi.ſed iſta ſic.vt. ff.que in frau.cre.l.fi.in fi.qua actione hoc caſu nõ agitur cum adhuc nõ erant creditores. Sed tũc qualiter reſcinditur dato ꝙ agere poſſet? Rñ. videtur reſcindi quo ad votum agentis. quia hoc vellet: ſed nõ poteſt licet habeat intereſſe. ſic.C.de his qui.vt indig.l.polla. Itẽ nota hic qḋ legitime factum eſt ex ſuperuenienti cauſa non retractatur vel vitiatur. vt ⁊.ŝ.de inter. ma.l.ij.⁊ de do. añ nup.l.ḋ rebꝰ. et.ff. de fal. l.de eo.§.j. ŝ. de vec. ⁊ com.l.j.⁊ ḋ bo. proſcri.l. ſi quis poſt. Accurſiꝰ.

f ¶ Creditorum. preſentium: cum tunc eos nõ haberet. Accurſiꝰ

a Glo.ſequiᷣ bar. ⁊ pla.

b Gl.ſequitur bar. ⁊ ẽ rõ q̃ aſt q̃ reu tradatur donaria rema net dñs et poteſt eaʒ obligare p hoc eſt tex.i.l.ſi. § luciꝰ.ff. de dona pla.

c Hoc eſt falſũ.quia nec ius. nec eq̃tas hoc dictat q̃ a iure nõ pbãte reo incumbit onꝰ pbandi.l.q̃ accuſare. ŝ.ḋ eden. ſm Bar.

d Hoc eſt violare litteram ſm Bar.

e Iſta eſt vera Bar. ⁊ pla.

f Iſta nõ placet q̃ ulla actio cũ ſit penalis.vt ex maleficio non daᷣ ʒ

heredẽ.vt l.in honorarijs.ff.ḋ act.⁊ ob li. Barto.et pla.

¶ Cõputatio facta a tabularijs ſeu a calculatoribus vim ſententie nõ habet: quo ad condenmationem ⁊ abſolutionem: niſi per iudicẽ ɔfirmetur.h.d. Bartolus.

¶ Imperator.Gor. a.ſere.Lex.ij.

Addi.

¶ Si p̃uſq̃. Legiᷣ ab Accurſio varie. Tertius vero q̃ et vltimꝰ intellectꝰ ḋr nõ adeo q̃drat lr̃e/ neq̃ legentibꝰ placet. Ex priorib ꝰ hoc habet. fiſco ĩ ſui creditoris donatariũ agẽte vl' hypotecaria vl' pauliana.i. reuocatoria: ex p̃uilegio in donatariũ onus probandi donationẽ obligatione priorẽ eſſe trãſfertur. Caſus eſt clarus ex ſummario/ quẽ alij etiam varie tradunt.piget ĩ his leuioribꝰ herere. In textu legis nihil eſt corruptũ. [Perfectã]hic ĩtellige cum traditio ſecuta eſt vel equipollẽs ⁊ conſenſus vtriuſq̃.l.qui mihi donatum. et. l. Ariſto.§.j. l. hoc iure.§.j. ff. de dona.cum ſimi.⁊ hic glo. Ex initio legis colligе quod dixi prius. Ex priuilegio dictum. Nã ſi priuato iure agas/incumbit actori probatio temporis.l.⁊ que nõdum.§.quod dicitur.ff.de pigno.l.de rebꝰ.C.de dona.ante nuptias.optimus tex.in.l.matrem.C.de proba.vbi probandum ẽ illi q̃ tẽpori prorſus initi voluit: ⁊ qḋ dici ſolet ſuam intentionem in tempore fũdare tempuſq̃ cauſari. Sic aſſentio Bar.ɔtra glo. de induſtria ſcribentium ſententias ⁊ ratiões ſupprimens pacta breuitate.quibus addo eſſe preſumptionem tẽporis fiſci cauſa.quod tradidit Baldꝰ in.l.ſi debitor.ŝ.de priui.fiſci. cui nemo(quem legerim) diſſentit. Nam priuilegium fiſci licet nõ porrigaᷣ ad bona prius cõtractum diſtracta. Si tamen eadem die cõcurrant contractus ⁊ alienatio: in hoc fiſcus vincit prior q̃ cẽſetur.quod priuilegium quoq̃ doti datur: ex ſententia Bal.in.l.ad exactionẽ.ŝ de dotis pmiſſ.et.d.l.de rebꝰ. cuius dictũ firmatur et eo quod Bar.ſcribit in.l.non puto.ff. de iure fiſci.quo ad limitationem huius legis intellige cõuento donatario. quod et Bar.hic

in ſecūdo arg.refert. Itē lex noſtra citaꝉ ad regulā.qḋ legitime factū eſt ex ſupuenienti caſu nō reuocaꝉ.qḋ intellige perfectū vt hic in verbo perfectā. ꝛ.l.ſi gaudenti⁹.C.de ꝯtra.empti. aliud ſi īperfectū.l.ſi mulier.ff. ſolu. matri.l. fi. ff.reaꝝ mot. Ex fine collige qḋ citra fraudē geſtum eſt nō reſcīdi. Adde duos caſus quib⁹ poſteriores creditores pri⁹ aliēnata reuocant. Prim⁹ eſt a cōtrario ſenſu legis qñ probatur etiā per ꝯiecturas fraudulentam fuiſſe alienationē. l. ſi qs cum haberet.ff.de his que in fraudē credi.l.ſꝫ ſi maritus.ff.qui ꝛ a quib⁹. manumiſſi libe. nō fiunt.c.ij.de renunc.li.vj.glo.in.l.j.ff.de excep. doli. q̄ tradit vias ꝓbande fraudis. Bar.in.l. poſt ꝯtractum.ff.de dona. Secūdus qñ iſtorū pecunia dimiſſi ſūt priores creditores.l. niſi priores.l.ait pretor.§.ita demū.ff. de his q̄ in frau. credi. De hac re plura legito apud Jaſonē in §.in fraudē.de actio.als in. l. j. C. de his que in frau.cre.ꝛ in.d.l.poſt ꝯtractū. Ego in regulis meis collegi oēs caſus huius donationis. Glo.hic egregie declaraꝉ a Bar.quē ſequere adamuſſim. Ego qḋ alij cōferre rurſus nō cēſeo tradēdū.ſed ex eorū theoricis multa potiſſima vobis explicanda/quibuſdā pro ſtudij diligentia ſimul ꝛ ingenij libertate cōiūctis. An poſſit ꝓbari tēpus poſt publicationē teſtium cōmunis ſententia eſt affirmatiua poſt Bar. niſi prius fuiſſet actū ꝛ articuli facti de tēpore c.ex tenore. de teſti.qḋ Bart.adducit. qui tex. habet aliud qḋ Bar.nō memorat. nā illic non poterat inſtrui ante publicationē. Sed tu lege diffuſius Bar.ꝛ ſcrib.in aucꝉ. at qui ſemel.C. de ꝓba. Cum aūt per Paulianā reuocatio fit etiam fructus alienate rei ſunt reſtituendi vt dicit textus optimus. in.l.videam⁹. ij.§.j.ff. de vſuris. qui deſcribit quid ſit Pauliana. Pirhus.

Inſtar obtinere minime pōt rei iudicate computatio[a] tabularijs facta: niſi ſētētia procuratoris fuerit cōprobata.

Debitori fiſci ſoluēti reſtituitur res eius indebite alienata.

Idem. a. Attice.

a Inſtar. Computatio.i.tradere rationem de ſolutis.vt.ff.de condi.ꝛ demon.l. cum ſeruus.ꝛ dicuntur tabularij qui cum ſusceptoribus ad prouincias deſtinabantur.[a] vt.j.de ſuſcep.l.duos.ꝛ coꝝ officiū eſt īgerere freqñꝉ modū debitoꝝ ꝛ reliquoꝝ nō vero ꝯputare: vt hic.ꝛ.j.de nume.ꝛ actu.l.ij.lib.xij. hoꝝ ḡ tabulariorꝝ ꝯputatio nō eſt valida(vt hic dicit)niſi fuerit cōprobata a ꝓcuratore.i.a preſide ꝓuincie illi⁹ vt.j.de apo.pub.l.j.hoc eo.li. Uel dic ꝓcuratore.i.ceſar; poſtea cognoſcēte iter fiſcū ꝛ priuatū de hac cōputatione cū denuo fiſc⁹ petat. vt.C.ſi aduer.fiſc.l.j.ꝛ ſunt hec vera ſi fuit facta ꝑ errorē.ad qḋ.ff.q̄ ſent.ſi.ap.l.j.§.j.ſꝫ tūc ſi ſnīa ꝓcuratoris per errorē eſt data an valeat? Rñ.ſic.vt.C. de erro.cal.l. vnica.niſi error fuerit expreſſus: vt d.l.que ſententie ſine appel.l. j.§.j.vꝉ dic ꝙ etiam ſi non fuerit erratum hic a tabularijs: tamen non valet: quia eorum nō erat officium in hoc[b] Itē ſi male eſt facta computatio etiā ab eo q̄ poteſt cōputare retractatur vſqꝫ ad. xxx. an.[c] ſi per errorem: ſed ſi per gratiam vſqꝫ ad. xx.[d] vt no.ff.de admi.re.ad ciui.perti.l. calculi. Item no.hic arg.ꝙ ſi aliquis quaſi delegatus cum non eſſet tulit ſententiā: ꝛ ille qui potuit delegare ratificet ꝙ valeat: ſed contradico.vt.no.ff.de iudi.l.licet.[e] Item ad illā queſtionem ſi tres fuerūt delegati ꝛ duo abſēte tertio iudicent ſuo ꝛ abſentis nomine: ꝙ poſſit ille habere ratum.et eſt arg.d.l.licet. Item pro hoc.ff.de re iudi.duo. Sed contra.ff. de arbi.l. ſicuti.quod verum puto ꝙ non poſſit quaſi in preiudicium publicum ꝛ alterius ratum habeat non etiam ſuum proprium vt in procuratore. Item no.ꝙ per iudicem eſt faciēdum quod non poteſt ꝑ notariū expediri. ſic. ſ̄. de dila.e procedente. Et not.ꝙ hac.l. ius commune habet fiſcus.

a Hodie ſuſceptores vocantur theſaurarij ꝛ cū iſtis mittebant alij: qui notarij ſcḋm barto.ꝛ Jo.ḋ pla.

b Iſta op(inio) ꝓbaꝉ per Jo.ḋ pla. ꝛ facit.ḋ.ſi a nō ꝯpe. iudi ꝑ totum.ti.

c Et hī ꝛ dic ꝙ poſt xxx. ānos hꝫ vim ſētentie Jo. de pla.

d Sequiꝉ Jo.ḋ pla.

e Concor. ix.q.ij.ca. nullus in glo.ij.per Joā.and. in regula ratū i mer curia.

Additio.

Inſtar. De tabularijs q̄ ſupputatores dicūtur et tabulis nomina fiſcalium debitorum tributorūqꝫ ac cenſuum/accepta ꝛ impenſa deſcribunt a quibus tabularium dictum in.l.ſi mihi.ff.de leg.iij.qs Ulpianus plectendos eſſe ait vbi in computatione fefellerint/quales in Ro.curia eſſe Bartolus ſcribit Plura dicturi ſum⁹ in ti.de tabu. ſcribis logographis: ꝛ habes tex.in.l.duos.de ſuſcepto.nam Accurſius hic dicit eos eſſe qui cum ſuſceptoribus mittebantur vt deſcriptionem facerēt. Cenſetur iſta lex aliquātulū difficilis ꝛ obſcura.a pluribus ita colligitur. Calculus tabulariorum non habet vim ſententie niſi a procuratore probatus. Iſti enim tabularij non habebant eam authoritatem vt eorum ſcriptura faceret fidem niſi a prefecto fiſci vel ceſaris vꝉ queſtoribus rata eſſet habita. vt explicat glo. vnde ſcribētes hic diſputant de cōfirmatione erronea an reuocetur. In ſentētia per errorem lata diſcernitur an ſit expreſſ⁹ er-

ror an tacitus. vt.l.j.§.j.ff. que ſenten. ſine ap-
pel.reſcin.l.ij.C.ꝺ re iudi.in glo. Error autem
calculi poteſt intra annos triginta reuocari.l.
calcularij.ff.de admi.re. ciui.l. viij.C. de erro.
calcu.vbi copioſe ſcribit Iaſō. Scribētes hic
alia quedā inferunt non oino ex re.glo. non ſa
tis enucleata eſt ab illis. Itaq ad priorē par-
tem vbi ſunt due legis expoſitiones/poſterio-
rem ſequere quod calculus etiā verus nō ha-
bet inſtar rei iudicate abſolutorie vel condēna
torie.cū tabularius non ſit iudex(quod dicitur)
ad hoc competens.l.ſi quando. C. ne de ſtatu
defunc.l.fi. C. ſi a non cōpet.iud.potes ita di-
ſtinguere. Si reddita fuerit ratio iudici nō cō
petenti:nullius momēti eſt.vt hac.l.Si cōpe-
tenti:aut ſupputatio facta eſt extra iudiciū et
valet ſed reuocari poteſt ob errorē vt. d.l.j. de
erro.calculi.aut in iudicio et error exp̄ſſus eſt:
tunc reddit iure ipo nullū iudiciū.d.l.j.§.j.que
tenent. ſi non eſt expreſſus/valet:ſed reuocat.
vt.l.ij.C.quādo prouo.nō eſt nec.tamē diſcri-
men faciendū eſt an inter priuatos an inter fi
ſcū agat vt hic oēs faciūt.¶ Ad ſecundā par-
tem glo.ibi ſententia a non delegato iudice la
ta nulla eſt:etiā ſi ab eo qui potuit delegare ſit
cōfirmata.Ratio ē quia nō poteſt(inquiūt)ra
tificari vt ex tunc.l.obſeruare.§.fi.ff.de offi.pro-
con.neq vt ex nunc.l.non quemadmodum.ff.
de iudi.facit quod ſcribitur a Bar. in.l.ſi is q
pro ēptore.ff.de vſuc.de fictione iuris. de qua
ſcripſi:facit.l.ſi quis michi bona.§. iuſſum.ff.ꝺ
acqui.here.l. cum oportet.§. neceſſitatē.C. de
bonis que libe. facit hic qꝺ iudicia recte ini-
tiari debēt.l.in vniuerſis.C. qui dar.tuto.poſ.
l.ſi expreſſim. ff. de appella.¶ Ex vltia parte
glo.colligo et infero notariū non poſſe citare/
nec in carcerē mittere.tex.eſt in criminalibus
in.l.neminē.ꝺ.de exhibi.reo. in ciuilibus in.l.
ij.j.de execu.et acco.et in auct.de queſtore.§.ſi
vero.facit quia iuriſdictionē non habet.l. ado
ptionū.C.de adopt.ſcrib.in.l.hac conſultiſ.in
fi. C. de teſta. An ergo iudex tabellioni teſtiū
interrogationē et examinationē poſſit cōmit-
tere.ſcribitur in auct.de teſti.§.quoniam. et in
auct.apud eloquentiſſimū. C. de fide inſtru.l.
iij.ff.de teſti.l.de minore.§. tormenta.ff.de que
ſtio.l.placet.C.de pedane.iudi.vbi diſtingunt
noſtri. An ſit criminalis cauſa vt nō poſſit de-
legari. An ciuilis modici preiudicij vt poſſit :
magni/nequaq. Hec quātum ad glo. Bart.hic
ſentit productionē quorūcumq actorum poſ-
ſe fieri notario iudice abſente. Idem tenet in
l.ſi finita.§. Julianus.ff.de damno infec.addu
cit tex.in. l.eos.§.ſup his in verbo ſcriniarios
C.de appella.quem ego arbitror eſſe contrari
um.Illic enim iudices ad ſcrinia tranſmittunt
acta non autem citra eorum auctoritatem fit
Baldus vero in auctē.que ſupplicatio. C. de
preci.impe.offe.dicit hoc non eſſe verum in
actis probatorijs q apud tabellionem produ-
ci non debent. Ita ſentit Hoſtienſis in.c. quo
niam cōtra falſam.de proba.hac ratione quia
fines mandati ſunt diligenter obſeruandi: ſic
notarius non debet acta recipere preter offici
um et munus ſuum quod eſt ſcribendi. Adde
glo. per quam hoc tenet contra Bart. Ludo.
Ro.in.l. hac cōſultiſſima. in ꝟbo depoſitiōes
glo.in.l.iubemus.C. de libe.cau. Adde etiam
glo.in.l. cum ſcimus.j.de agrico. et cenſi. quā
allegat Ludo.que videtur michi aliud dicere
in ver.inter acta.vbi facit comparationē eorū
que in iudicio fiunt cum iis que extra iudiciū.
¶ Item alia parua gloſ.que dicit ꝯfeſſionem
poſſe fieri coram tabellione:tamē canonici iu-
ris interpretes in.ca.fi.de confeſſis aliter ſen-
tiunt. Ita Ludo. contra Barto. reſpondens.
l.eos.quod loquitur in actis introductorijs.
Ego puto. l. eos que generaliter loquitur ni-
chil facere predicta ratione quod illic iudicis
auctoritas intercesſerit.et hoc videtur ſentire
Hic Johā.de platea in fi. Ego explico contro
uerſiam que ē inter Bart.et Bal. Nam Bar.
dicit hic ſimpliciter acta produci poſſe apud
notarium et referendo ad precedentia intelli-
gitur ſine iudice. Bal. vero dicit id fieri debe-
re iudice preſente. Inno. in.d.c.quoniā.tenet
id quod Hoſtien. Ego puto ita dicendum vt
non requiratur iudicis preſentia cum produ-
cuntur modo preceſſerit preceptū iudicis / vt
apud notariū producantur: poſtea iudici dan
tur producta vt videat aut alicui referēda cō
mittat: ſed niſi p̄ceſſerit interlocutoria de pro
ducendo non poteſt fieri productio ſoli nota-
rio de iure per tex.in.d.l. eos in verbo iudices
cōmittant per tex.in auct.ſed iudex.C.de epi-
ſco.et cleri.in verbo mittat. Alij diſtingunt in
ter ciuiles et criminales cauſas. Tu vide bar
to.et ſcrib. in.d.l. cum ſcimus et in auctē. que
ſupplicatio.C. de preci.impe.offe.et vide Bal.
in.l.pe.ff.de fideiuſſo.dicentē(vt eſt ſibi ꝯtra-
rius)confeſſionē notario factam valere. Et di
ci ſolet a noſtris i.d.auct.q ſupplicatio.appel-
lationem que debet intra decem dies fieri no
uo iure poſſe fieri notario preſertim cum iudi-
cis copia non habeatur. Attamen in probato
rijs teneo contra Bart. communis ſententie
cauſa:cui poteſt addi tex.in.l.quingenta.ff.de
proba.in fi.in verbo iudici probabit iūcta glo.
que dicit non alij.potes huc addere que Frā.
Aret. ſcribit dum citat hanc.l.in.l. viij. de er-
ro.calculi. In textu nichil eſt corruptum. Pir
hus.

a Si minori. Debebatur fiſco annua pſtatio pro q̄ habet tacitā hypothecā.vt.C. ſi ꝓpter pu.pen.l.j.vel aliquod ſingulare debitum vbi etiā tacita hypotheca. vt.ff.e. auferk. .§.fiſcus.hoc pignus ſi fiſc⁹ vendat debēt multa iteruenire.ſ. ꝙ ſit debitū. et ꝙ ſit ceſſatū in ſoluendo: et ꝙ bōe fidei ſit emptor: qđ hic nō fuit:et alie ſolēnitates.vt.j. de fi.inſtru. et iur. ha.fiſ.l.ij. et. ſ̄. ſi pro.pu.pen.l. ij.et ſi aduer. fi.

Lex.iij.

a Si minori[a] precio[b] q̄ȝ res eſt c apta fraude[c] emptoris vel gratia q̄ obli d gata ſunt a fiſco[d] venierunt:aditus pro e curator meus[e] debitā quantitatē inferēti[f] f reſtitui ea predia iubebit.

℃ Publicatio bonoꝝ ſtatu integro remanente nō impedit quem ſuccedere. hoc dicit Bartolus.

l. fi.al's reuocatur res:vt hic.et dictis legibus
b ℃ Precio etiā infra dimidiā iuſti precij:[a] cū ſit dolus vel gr̄a.vt.ſ̄.de reſcin.ven.ſi quos.
c ℃ Fraude.hoc fuit vt vēderet vel viliori precio venderet gratia et ſine dolo emptoris: oīa tamen vitiant[b] vt.d.l.ſi quos.poteſt tñ et pro gratia habenda fieri dolus ab emptore.
d ℃ A fiſco.al's fiſco: et dic venierūt per procuratorē fiſci vel a fiſco. Sed infra quantū tēpus poſt ceſſationē. Rñ.in anno.et dic vt not. C.ſi propter pu.pen.l.j.ſicut in alio debito dic vt i alio creditore.vt.ſ̄.de iur.do. ipe.l. fi.§.j.[c]
e ℃ Meus.ſcȝ ceſaris.
f ℃ Inferenti.debitor infert.i.ſoluit quod debuerat. Sed cui? Videtur emptori.vt.ff.de rei vē. ſi emptor.z.ſ̄.ſi ven.pi.aga.l.j.z de pre.mi. l.vtere.dic econtra non emptori:z ſic fiſco. vt ſ̄.de preſcrip.xxx.an.l.j.in fi.et.j̄.de predi. curia.l.j.in fi.Solu. ſi precium eſt verſum in vtilitatem debitoris: quia fiſco debebatur : tunc emptori infertur vt in primis legibus.al's nō vt in alijs.dic ergo emptori ſi ſoluerat fiſco.et ſm hoc dic debitam.ſ.quōdam:z ſi non ſoluerat precium tunc fiſco infertur:z proprie dicit debita.vt.ff.de reſci.vē.fundus.in fi.Vel dic[d] ſi contractus non tenuit: vt quia prohibitus a lege vel q2 dol⁹ dedit cauſam contractui.z tūc fiſco:al's emptori ſi ſoluerat fiſco. Sȝ oppo.ergo fiſc⁹ habet bis? Rñ.ſemel vt debitum z ſemel p delicto emptoris vt.ff.e.lucius.licet participauerit venditor delicto vt.C.de ſa.ſan.ec. auct.q res iam. Item ſi tradit⁹ erat fūd⁹ quo modo procurator ceſaris eſt iudex iter ꝑuatū z priuatum:immo preſes prouincie.vt.d.l.fundum? Reſpon.[e] non tradiderat fundum fiſcus Vel dic ſi tradiderat adhuc hȝ fiſcus : q2 poteſt vendicare ad inſtar yconomi qui fecit ſimilem venditionem. vt.C.de ſacroſan.eccle.iubemus.§.ſanc.nec liberatur cedendo actionem: quia non ideo tenetur ꝙ actionem habet : ſed quia male vendidit.vt not.ff.de pecu.l. qđ debetur.z ſȝ hoc agitur ꝯtra fiſcum acti.pigno.[f] ſi autem contra emptorem agat rei ven. quod poteſt.per.l.fūdus.vel interdicto fraudatario vt.ff.de ſolu.pupilli . preſes ſit iudex. Vel certe z tunc eſt procurator/ iudex: cū enim debeat facere reſtitui fundum per fiſcum z fiſcus non hȝ ſȝ emptor.opȝ ꝙ etiā ad emptorē manū porrigat q2 cū iuriſdictio zc̄.ſ̄.đ iuriſdi.om.iudi.l.ij.z ē notan.quia aut legitime eſt facta venditio: et emptor eſt ſecurus.vt.ſ̄.ſi anti.cre.l.obligata. aut venditor tantum cōmiſit dolum in odium debitoris: z tunc tenek ipſe ſol⁹.vt.ſ̄.ſi vē. pig. pig.a.l.j.j.reſpon.aut vterqȝ.z tunc emptor in ſubſidium. vt ca.l.in fi.ſi aūt emptor ſol⁹ tunc ipſe.z hoc vbi tenuit contract⁹.al's licet vterqȝ participet fraudem etiā prius poterit emptor conueniri vt hic.et.ſ̄.ſi ven.pig.aga.l.cum cōtra. Itā quid ſi emptor velit hic ſupplere precium? Reſpon.vt not.in dicta.l. cum contra. Item forte hic emptor tenetur in quadruplū vt.j̄.e.l.qui in contractibus. Accur.

a Et hūc bar.z pla.

b Id ē ſm pediūt ipſo iure validitatem ꝯtc⁹. bar. z pla. hic.

c Dic ꝙ illud relinquit arbitrio iudicio ſȝ Ba ii.i.d. l.j. ſ̄.ſi ꝓpt pub. pēſ. ſm Jo.d pla.

d Junge ambas ſolutiōes ſimul ſm Bar.

e Reprobat p bar. et Jo.de pla.quia q hȝ actionē ad rē nō poteſt uenire vt poſſeſſor' vt.l.pōponi⁹.§.ſi is. in glo. fi.ff.de acqui.poſ. Jō dic ꝙ ſi fiſc⁹ non poſſidebat ꝑ eō ueniri cū actione perſonali, cū pſona li ad intereſſe. Bar. et pla.

f Sequit hic glo. Joh.de pla.hic

Additio.

℃ Si mīori ꝑcio.h. d. ℃ Res fiſco obnoxie ſi ab eo vili⁹ diſtracte ſint: debitori ſoluenti reſtitui debent. Textus eſt in multis codicibus corruptus vbi pro debitori legitur creditori.z pro venierint venerit. Eſt autem hoc pacto ita clarus vt caſu vel forma opus non ſit. Collige quod prius dictum. Ratio huius eſt in.l.non intelligitur.§.diui.ff. co.ti.et.l.pe.§.ijdem reſcripſerunt.ff.de admini.re.ciui.cum fides z diligentia in fiſcalibus venditionibus exigatur. Cum ergo ſit inutilis huiuſmodi vēditio et illegitima/neqȝ ex ea dominium transferatur in emptorem vt Bar. voluit.in.l.j.§.ſi vir.ff.de acqui.'poſ.concludo hypothecariam z vendicationem debitori ſupereſſe.l.fundus. ff.de rei vendi. vbi eſt text⁹ egregius.in quo tamen venditio non eſt nulla ſed reſciditur. Solēnitas enim requiſita non deficiebat contractum que hic non aderat q̄ in.l.j.j̄.de fide inſtru.et iure haſte fiſcalis deſcribitur:que lex hanc exponit et huic conuenit in verbo mala fide. Potes autem ad declarationē legis et glo.maioris non extra rē ita colligere materie fines. Aut aduerſus ēptorē

debitori licet agere/aut pro arbitrio aduerſus fiſcum experiri priore caſu coram preſide vel procuratore ceſaris vtrum voluerit experietur. Altero coram procuratore tātum qui priuati et fiſci iudex a iure ſtatuitur. contra.l.vēditor. ff.de iudi. ſcribitur in.l.j.ꝛ.ij.C. ſi aduer.fiſcum. Eſt autē ſignāda hic glo.ij.qꝺ l.ij.de reſcid.vēdit.C.nō habet vim vbi agitur de ſubhaſtatione ꝛ venditione fiſcali. De tempore vēditionis faciēde.glo. magna diſtinguit. Si ob annuam penſionem non ſolutam vt anno finito vēdat. Salicetus vero biennium expectandum putat vt in eccleſia.auct.qui rem.C. de ſacroſanc.eccle.l.j.C.ſi ꝑpter publicā penſionem.ſi ob aliud debitū priuatorum iure vtatur.quod traditur in.l.j.C.de iure domi. imp. Ad fraudem vero apertam que dicitur i tex. dicas eam ex precij vilitate ſola nō probari ſatis neqꝫ ex euentu ſed ex animo fraudulento.l. dolus.C.de reſcin.vendi.l.fraudis.ff.de regu. iur.quāuis textus hic videatur prius argumētum ſumere ex ꝓcij vilitate ex qua colligitur facile nequitia ꝛ dolus quod putarem eſſe verius. Nam quibus modis probetur dolus non video melius quam ex huiuſmodi accidentibus ꝛ coniecturis. Hec autem eſt ordinaria preſūptio ex precij quātitate vt cum alibi ſepe tum in.c. ad noſtram.de contra.emptio. colligitur in ſimulatis contractibus. ¶ In eadē glo.maiore ad medium illic ſi tradiderat.habet rei vēdicationem fiſcus. Teneas aliud quam glo. Nam rei vēdicatio datur domino.l.in rem. ff. de rei vendica.fiſcus autem dominus non eſt nec quaſi dominus. vnde ipſe debitor vendicabit.l.j.j.de fide inſtru.et iur.haſte fiſca. in verbo recipies.quamuis nō aperte id dicat. Nec obſtat.§.ſane.in.l. iubemus. C.de ſacro ſanct. eccle.vbi economo datur ſimili forma vendicatio:quandoquidē illic venditio eccleſie nomine facta erat eiuſqꝫ nomine vendicatur:hic vero fiſcus vendidit iure fiſci vēdidit eoqꝫ nomine vendicat non debitoris. In reliquis glo. ex Bar.ꝛ Jo.de platea ſcriptis ſatis elucidatur.in qua vt fere Lucas pēnatus interpretis officio abutitur/occupatus his que parum facere ad rem palam eſt. Pirhus.

† Metoicꝫ, ideſt transmigratoribus colonis. qꝺ glo. non itelligit.

¶ Impa. dio.ꝛ maxi.AA. Lex.iiij.

a Certa forma ſuper metoecis[a] † data eſt qui iuſſu principis in aliam ciuitatem trāſlati ſunt. nam predia eorum b q̄ āteqꝫ demigrarēt[b] habuerint (ſi ab eis diſtracta non eſſent) fiſci rationib⁹ vendicari iampridē de- c cretum eſt[c]. niſi aliud ſpeciali precepto auguſta maieſtas decreuerit. Ut igitur a principibus ſalubri- d ter ſtatutum[d] eſt/ita ſaluis his que vtili- e ter placuerit[e] parentib⁹ heredes eos exiſtere minime oportere nulla legis ſanctio- f ne ſtatutum[f] eſt.

¶ Nuncijs principis nō

a Certa. Metoecis. hic tranſlati ſic dicuntur a metros quod eſt mēſura:quia mēſura ciuitatis ꝛ terra dabitur eis in reſtaurationem ſuā.metros eni grece latine menſura villarum dicitur. hec tamē trāſlatio videtur abolita cū ex ea nil aliud acceſſerit reipu. niſi bellū ciuile.ſ.ꝺ la.li. tol.l.j.i pri. Ac. — Metroici q̄ ſūt.

b ¶ Demigrarēt.i.recederēt. ſic ponitur. ff.ꝺ migrando.ꝛ facit.j.nō lice.habi.metro.l.j.

c ¶ Decretū.ē a pricipib⁹ vt.j. ſtatim.

d ¶ Statutum. de dictis predijs confiſcandis ſi diſtracta non fuerint.

e ¶ Placuerint.de dicta confiſcatione.

f ¶ Statutum eſt.ergo vbicūqꝫ parentes morabantur.quod enim non prohibetur permitti intelligitur: vt.ff.ex quibus cau.ma. necnon §.ſed quod ei.ꝛ ſic not.ꝙ preterita perdit ꝛ noua querit.[a] ſic. ff. man. ſi mandauero.§. is cuius. Accurſius. — Cōceſſum vr̄ qꝺ nō ꝓhibetur.

a Intellige iſtud in reb⁹ imobilib⁹ non aūt in mobilibus qꝛ illa ſecum portare poteſt eſſe ceſſat rō ꝓmiſſa:vt. ff.de pu. bli.l.licitatio.§.fiſci pla.

Additio.

¶ Certa forma.h.d. ¶ Trāſmigratorū bona fiſco mutati loci cōmittuntur/ſaluo ſuccedendi iure. Lex nr̄a de nouis colonijs ciuitatū loquitur ꝛ tranſmigratoribus qui grece μέτοικοι.i.metoici dicuntur a domus ſeu habitationis mutatione.non aūt metroici vt vulgo legitur.quod ſupra decēniū ſatis intellexeram ex Suide verbis dū grecis operam nauarē quod ſtudiū preguſtatum ob iuris ciuilis enucleandi prouinciā ſuſceptam pene abieci:ſubinde tamen reuocans partim ex Hieronymi Alexandri linguas omnes eruditiſſimi prelectiōe ac opera parti ex Andree Alzati i hos libros/Budei in digeſta Cotte Ceſelij reliquorūqꝫ i varia doctiſſimis annotationib⁹ ꝗtū potui ꝓpoſitū hoc opus qꝺ greca ꝓſerti deſiderabat abſolui. Ceterū Suidas de metoecis in hec verba ſcribit. μέτοικος μὲν ἔστιν ὁ ἐξ ἑτέρας πόλεως μετοικῶν ἐν ἑτέρα καὶ μὴ πρὸς ὀλίγον ἐπιστημῶνος ξένος ꝛ pleraqꝫ alia. Erat ꝛ metoecion carcer Athenienſis. cuius rei ꝛ Andreas ꝛ Ceſelius

meminere. Eſt author Harpocration vt ipſe vt ipſe Ceſelius refert metoecū dici inquilinū adueniticiūq; qui in alienā emigrat ciuitatem manēdi ꝓpoſito. Et metoeciū dici drachmas duodecī quas quotānis pendebāt. ꝛ ex theophraſti legibus in hāc rem alia Ceſelius. Alia quoq; Halzat⁹ cōtulit docte vt oīa. Adde his Budeū dicentem Metropolim ciuitatē eē ex qua deducte eſſēt colonie ex thucidide ī hec ꝟba ἀποικοία ἐνμεντπασχοῦσατιματτὴν τρὸ πολιν ἀστικοὐμένη στέλλοτριοῦ ται Colonia beneficio affecta/ honore ſuā metropolim ꝓſeq̄tur. iniuria aūt affecta: ab ea abalienaṫ. id ex Suida q̄z ꝯſtat his verbis. μητροπόλεις ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν. i. ex metropoleis dicunṫ q̄cūq; ciuitates colonias deduxere. Preter hec me apud Plutarchū in hāc rē nōnihil obſeruare memini q̄ in Theſeo ſcribit ab eo ſacrificia q̄dā derecept; ī ciuitatē colonis pacta eſſe q̄ metoecia. i. aduētitia vocanṫ. Hec iam fortaſſe de vni⁹ vocis vi pl⁹ ſatis ac moroſius pleriſq; nō ſic accuratis ſcripta videbunṫ. Redeo ad rem. Et colligo ex. l. noſtra. Bona metoecorū fiſco acq̄ri citra ſuccedēdi iura. Aliud edictū iure eſt vbi bona fiſco cōmittunṫ ꝛ ꝯfiſcanṫ per ſētentiā ex delicto vt per deportationē/ maiorēq; capit; minutionē metalli dānationē/ ꝛ id gen⁹ penas quib⁹dam nati ſunt ἀπόλιδες apolides et iure ciuitates deſtituunṫ. His enim relictū vel obueniēs ciuili iure ſi deportati ſint fiſco acquirṫ. l. q̄dā ſūt ſerui pene. ff. de penis. l. deportati. ff. de bonis ꝓſcriptoꝝ. ſi in metallū dānati pro nō ſcripto eſt p̄ter alimentoꝝ cauſā. l. ſi ī metallū. ff. ꝺ his q̄ pro nō ſcriptis hab. aliud ī relegatis vt hic ſcrib. ꝛ in locis ꝑmultis. Inducitṫ inſup qꝺ bonoꝝ appellatione in his q̄ ſūt magni momēti ac ꝑiudicij vt pote ꝯfiſcatione/ venditione/ donatione/ nō veniūt futura/ q̄uis in alijs cō-

† Concor. c. ex litis. cū gloſ. ſup ver. irrita. extra de offic. delega.

credit ſine lr̄is: ꝛ ipſis volētib⁹ alioꝝ bona capere q̄lib; cui⁹ itereſt pōt de facto reſiſtere. h. d. Bar.

¶ Exēplū Diocle. ꝛ Maxi. ad Flaccum. Lex. v.

Prohibitū eſt cuiuſcūq; bona qui fiſco locū feciſſe [a] exiſtimabiṫ capi [b]: priuſq̄ a nobis forma fuerit [c] data. † Et vt oī ꝓuiſiōis genere occurſū ſit ceſarianis [d]: ſancimus licere vniuerſis quoꝝ intereſt [e] obijcere manus his q̄ ad capienda bona alicuius venerint qui ſuccubuerit legib⁹ [f]: vt etiam ſi officiales auſi fuerint a tenore date legis deſiſtere [g] ipſis priuatis reſiſtentibus [h] a facienda iniuria arceātur. Tūc enim is cuius intereſt bona alicuius nō interpellari officialibus volētibus ea capere debet acquieſcere: cum litter; noſtris [i] cognouerit nō ex arbitrio ſuo ceſarianos id eſt officia-

tineanṫ vt in obligatione. l. ij. C. q̄ res pignori obli. poſ. Bar. in. l. ſi ita. ff. de auro ꝛ argē. lega. l. fin. C. q̄ res pigno. oblig. poſ. Et citatur ſepe hec nr̄a lex qꝺ ſtatutū ſeu diſpoſitio q̄ eſt cōtraria iuri communi non extēdiṫ ad bona alteri⁹ territorij concor. l. ꝯſtitutionibus. ff. ad munici. de q̄ re diffuſius Alex. ymolēſis ī cōſi. decioſexto. primi volu. ad pri. eūdēq; vide ad hanc. l. ſi plura deſideras fortaſſe prelectionis enarrationiſq; cauſa ī ꝯſi. cxxviij. eiuſdē vol. col. vi. ꝛ ī cōſil. lxxv. col. j. et q̄ntā ī fi. De bānit; exulibuſue ꝛ an comparentur deportatis Bar. et Jo. de platea. hic late ꝛ ſcrib. ī §. relegati. q̄. mo. ius patrie pote. ſolui. j. lib. inſti. ciuilium. que fortaſſis ex re noſtra nō ſunt. Sed ratio diuerſitatis inter tranſlatos et deportatos ea tradi poteſt / quandoquidem illi non vt deportati bona oīa ꝑdūt / atq; acq̄rendi iura q̄ ciuilia ſūt retinēt vnde futura nō ꝑdunt. l. non ſolū. §. fi. ff. de in integ. reſtit. Nihil eſt hic in tex. gloſaue quod intepretem velit. tu potes ſine cortice natare. Pirhus.

a Prohibitū. Feciſſe. fit locus fiſco multis modis. vt. ff. eo. l. j. Accurſius.

b ¶ Capi per officiales fiſci vſq; nunc.

c ¶ Forma. hec forma datur in litteris: vt. j. dicitur ꝛ. j. de bo. va. l. fin. Accur.

d ¶ Ceſarianis. i. officialibus fiſci. vt. j. dicitur.

e ¶ Quorum intereſt. quia habet ius in bonis. vt. j. de bonis vacā. l. fi. Accur.

f ¶ Succubuerit legib⁹. ſuccūbit legib⁹ ille cuius bona ad fiſcum deuoluuntur pro delicto vel alio modo. Accur.

g ¶ Deſiſtere. capiendo ſine forma.

h ¶ Reſiſtētib⁹. Not. q̄ etiā p̄ncipis officialib⁹ reſiſtiṫ ſi excedāt ī ſuo offi. ad qꝺ. C. ꝺ ap. l. q̄m. ꝛ. j. ꝺ meta. l. deuotū. ꝛ. ſ. q̄ſi li. vniculq;. l. j. Ac.

Principis officialibus reſiſtere licet.

i ¶ Lr̄is nr̄is. ad h⁹. ſ. de mā. p̄n. l. j. ꝛ. ſ. ꝺ epiſ. et cler. ſi qua ꝑ calumniā. §. j. ꝛ. j. de exac. tri. l. j.

a ¶ Officiales. ſic ponuntur. C. ď bo. ꝓſcrip. ſi quis poſt hac. in fin. et ſunt palatini. qď dic. vt. j. de bo. va. l. fi. l. ſi publican⁹. §. de reb⁹. ff. de publi. §. ſi vero. in aut. vt nulli iudi. niſi ꝯſtet de mādātis officio et iuſſu. l. ſed interpellat⁹. §. j. ff. de arbi. l. ſcim⁹. in fi. de iudi. Adde huc qď Bar. ſcribit nō credendū eſſe ꝓconi q̄ rubeo pileo careat in. l. eū qui. §. ſʒ ſi dū referꝫ. ff. de cōſti. pecu. et Inno. in c. prudentiā. ff. de offi. delega. Bar. in. l. j. §. cura. ff. de offi. preſfec. vr. ꝛ i extrauagāti ad reprimendū i v̄bo ꝓnunciū. ꝛ in verbo litteras. De reſiſtētia predicta ad glo. limita ei⁹ dictū. qñ cōſtat eos excedere officiū vel pune ſit illos repellere. l. non videtur. §. q̄ iuſſu. ff. de reg. iur. Si vero eſt dubiū/ tūc ſi ſit maior magiſtrat⁹ nō licet. l. ſi q̄s ex aliena. ff. de iudi. quē cenſeaꝫ recte facere. l. ij. C. de offi. ciui. iudi. ſi minor/ licet. l. defenſiōis. hoc ti. l. ne diu. C de penis. l. nulli. C. quo. app. reci. Pir.

b ¶ Vigorē. i. principē q̄ eſt vigor iuſtitie: vnde dicitꝫ lex aīata: vt in aut. de cōſu. in fi. ꝛ ius pretoriū vox iuris ciuilis: vt. ff. de iuſti. ꝛ iure. l. nā. ꝛ no. aliqd eſſe qď ſine auctoritate ſuperioꝝ nō lʒ fieri. ſic. ſ. de pig. l. noiatori. ꝛ. ſ. vt nemo. pri. l. ij. et. ſ. ne q̄s i ſua cau. iudi. l. j. ꝛ. j. de exacto. tri. l. j. ꝛ. ſ. vnde vi. l. meminerit. ꝛ. ff. eo. aufertur. §. actores. Accur.

[a] les[a] ad capiēdas eaſdem veniſſe facultates: ſed iuſtitie vigo-
[b] rē[b] id fieri ſtatuiſſe.

¶ Procuratore fiſci agēte ante tēpus actio punitur ſicut quolibet priuato agente. Bar.

¶ Imp. Cōſtan. ad ꝓuinciales. Lex. vj.

[c] Iuſtas[c] etiā ꝛ
[d] q̄ locū hn̄t[d] fiſci actiões ꝓcipim⁹
[e] concremari[e] ob hoc ſolū ꝗ ſuis tēporib⁹
[f] ꝓlate non ſūt: vt iā[f] calūnie priuatorū eo ſaltē arceanꝫ exēplo
[g] quo[g] iuſtas fiſci li-
[h] tes ſilere ꝓcipim⁹.[h]

¶ Cōtra fiſcū licet cuilibet ſe defendere: ꝛ ante ſētentiā bona nō auferunꝫ/ ſʒ poſt ſententiā ſollicite inueſtigabunꝫ. qď etiā i officialib⁹ locū habet. Bart.

¶ Idē Auguſtus. Lex. vij.

Addi.

¶ Prohibitū. h. d. ¶ Officiali publico facienti rei fiſco delate prehēſionē ſiue executionē nō prolatis principis lr̄is/ cuilibet cui⁹ itereſt impugne reſiſtere licet. Text⁹ ita vt eſt de pūctionib⁹ ꝯſtructus nihil habet dubij. Hec aūt forma traditur i. l. j. j. de bo. vac. qua requiritꝫ mādatū ꝓncipis ſpeciale qď ſine litteris nō conijcitur neq̄ ꝓſumitꝫ aliter atq̄ i mādato priuati. l. vni. C. de manda. prin. Niſi ſit nobilis vel vt vulgo dicūt autētica pſona vt eṗs vel delegatus. alioquin nō creditꝫ. vt in. l. ſi q̄ p calūniam. C. de epi. ꝛ cle. c. poſt ceſſionē. de ꝓba. bart. pulchre. in. l. j. C. de ꝓcu. ꝛ in. l. palatinos. j. de colla. fundoꝝ fiſcaliū. l. defenſionis. hoc ti. niſi ſit nunci⁹ public⁹ ꝛ not⁹ citatione q̄ verbalis appellaꝫ denūcians litteris fidei ſeu credētie q̄s vocāt generalib⁹ nō creditur: ſp̄ales obligant. l. ſi vero nō remunerādi. §. cū quidā. ff. māda. l. fi. C. qď cū eo. q̄ in alie. ꝛ Bar. i. l. luti⁹. ff. de fideiuſſo. Repugnare vero atq̄ obſiſtere iſtis ceſarianis et officialib⁹ apparitorib⁹. lictorib⁹ miniſtris licet. vt dicetꝫ in. l. defenſionis. hoc titu. vbi ꝑter ius ꝛ irreparabile grauamē inferunt. qď ſatꝫ a Bar. reliquiſq̄ dictū. ꝑter eos dū hic dr̄ mandatū lr̄is probari ſi voles noſſe vias docendi ꝛ probādi. hoc pacto collige. Aut afferꝫ dignitas ſeu adminiſtratio: tūc lr̄is docēdū eſt l. ꝓbatorias. j. de diuer. of. l. neminē. j. de re mili. Aut ali⁹ act⁹ ꝓuate rei cā a ꝓncipe dat⁹: tūc pōt ſine ſcriptura ꝓbari. §. ſi vero initiū. in aut. de litig. ꝛ in ꝓn. i aut. vt litig. iur. Secus ab alio quā a ꝓncipe manauerit: tūc lr̄is eſt ꝓbandū.

a ¶ Iuſtas. alr̄s ſi ſuo tēpore ageretur. Ac.

d ¶ Habēt. i. qui ſūt efficaces ſi ſuo tꝑe agereꝫ.

e ¶ Concremari. i. amitti. vt in fi. l. colligitur.

f ¶ Ut iam. alr̄s iam. alr̄s vt iam ꝛc̄. ſic ergo idē ius eſt in fiſco ꝛ in priuato. vt et ar. ff. de pe. itē veniunt. §. aptanda. ſ. vt agēdo ante tēpus perdatur actio. vt hic. ꝛ inſti. de ac. §. ſi q̄s agens. ſed hodie duplicanꝫ inducie ꝛ reddunꝫ īpenſe vt inſti. de excep. §. tpales. ꝛ ſm̄ hoc hec lex fuit de legib⁹ codicꝫ antiq̄ quē nō habem⁹. ſ. gregoriani cū ꝑ inſtituta corrigaꝫ. ideo forte poſita vt notaret ſile ius in fiſco ꝛ ꝓuato. Uel pōt dici ꝙ ea actione ꝑ ꝓſcrip. amiſſa agiꝫ qď nō pōt ſicut nec priuat⁹ agit: ꝛ ꝑdiꝫ fiſcalis actio. xx. an. vt. ff. de diuer. et tempo. ꝓſcrip. l. in omnib⁹. ꝛ. ff. eo. l. j. §. preſcriptio. prima verior.

g ¶ Quo. alr̄s quod. ꝛ alr̄s quo.

h ¶ Precipim⁹. ſed quo agēte ꝑdit fiſc⁹? Rñ. ꝓcuratore fiſci qui habet liberā adminiſtrationem vt ꝛ ceſaris. vt. ff. de offi. procu. ceſa. l. j. et no. ꝙ hac. l. fiſc⁹ ꝯſequiꝫ ius cōe. Accur.

Additio.

¶ Iuſtas. h. d. Fiſcalꝫ etiā actio ante tēp⁹ propoſita punitur ꝛ ꝓſcriptione tēporis tolliꝫ vt in ꝓuatis. Accurſi⁹ dicit hanc legē eſſe ante codicis tēpora de iure veteri ꝑ conſtātinū factā. Nā hodie ex iuſtinia

a Defenſionis[a] facultas danda ē his q̄b⁹ aliquā b inquietudinē fiſc⁹[b] infert: cū facultates eorūdē adhuc cōtro c uerſia pendēte[c] inq̄e d tari deſcribiq̧[d] fas[e] e nō ſit. Ubi ergo controuerſia extiterit fiſco alicui⁹ patrimo= f niū vēdicāte: apud[f] eū oīb⁹ facultatib⁹ g cōſtitutis cognitio[g] vētilet̄: vt cū rei exi= h tus[h] debere eas vendicari probauerit: tunc demū res perſequi liceat: τ ſuper modo facultatū ac rerum interrogatio i nem[i] haberi / que p k conditionales[k] ſer= uos inueſtiganda

ni legib⁹ nō perimit actionē ea que dicit̄ tēporalis plus petitio: id eſt ante tēp⁹ petitio. Uerū duplices inducie dant̄ debitori ob dolū petentis τ in pſonali actione τ reali. §. tpales. de excep. inſti. li. vi. l. grege. §. fi. ff. ď pigno. τ ita ſentit hec glo. τ fere oēs ſcribētes idq̧ ſiue in puro debito ſiue i ɔditionali. vt ī lic. τ Bart. ſcribit l. l. pecuniā. ff. ſi cer. pet. c. j. de pl⁹ peti. l. nō ſolū. ff. de liber. leg. Idē in pl⁹ petitione rōne cauſe locique cu tus pena eſt ſol⁹ expēſe nouo iure quo ſublate ſunt ſportule q̄ triplū exigebāt. d. c. j. vbi innocenti⁹. τ doct. l. d. §. tēporales. τ. §. ſi q̄s agēs. de actio. eo. li. Cōcludo tn̄ hic τ limito hanc legē pcedere vbi procurator fiſci ſoluēdo eſt vt reſarciat dānum fiſco datū ex eius petulantia quēadmodū in ecclie cauſa eſt edictū. in. l. iubem⁹ nulli. C. de ſac. eccl. ibi de ei⁹ bōis quodcūq̧ ecclie incōmodū conceperit reformet̄. ſic in fiſco lʒ ille tex. reuocet oīno alienationē. vnde videret̄ etiā actionis pemptio reuocata cōtra hāc. l. q2 late appellatione alienationis ɔtineret̄: vnde putarē hodie nō obſeruari legem noſtrā ſed vel a pcuratore dānū reparari fiſco vel ſi id non poſſit fiſco ſuam actionē reſeruari vel ſaltē id nō nocere fiſco niſi ad duplices inducias. vt. d. §. tpales. τ ita ſentit hec glo. Et in hāc ptē facit tex. i. l. fi. §. ſi q̄s pfeſſ⁹. ff. de publicanis. in ɥbo cū poterit ſatiſfieri fiſco ex bōis publicanoꝝ vel fideiuſſoꝝ. ğ a ɔ̄trio ſenſu aliud ſi nō poſſit: tūc ei ius fiſci integrū ē. facit i ſili tex. in. l. fi. ff. de eo p quē erit fac. his ɥbis. ne pter dolū alienū re⁹ lucrū faciat et actor dāno afficiat̄. vn̄ ſi hoc locū hʒ vbi puat⁹ ex facto alieno dānū ſentiret vt reſtituat̄ illi ſuū ius multo magis in fiſco ſtatuet̄ idē ius q̄ nō dʒ eſſe deterioris ɔditiōis. facit. l. pperādū. in fi. C. ď iudi. l. ij. ſ. de fun. pat. Hec eſt ſnia cōis nec tn̄ certiſſima cū lex nr̄a repugnet niſi dixeris eſſe limitādā τ declarandā ex alijs legib⁹. De actiōe ɔ̄ fiſcū pſcribēda pulchre τ bn̄ hēs hic p io. ď pla. τ q̄ tpe pſcribat̄. ſʒ extra rē cū i. l. nr̄a nihil de pſcriptiōe hmōi agat̄ ſed de amittēda actiōe ob pcecitatē τ dolū agētis an̄ tp̄s qď vno fctō ſit nō vllo tpis curſu req̄ſito. Ultra eos q̄ ſcribūt ipugnat̄ gl. τ tex. p. l. j. §. j. ff. de of. pcu. ceſa. illic. nō enī alienare rē ceſaris ſʒ diligēter gerere cōmiſſū eſt. Soluit̄ hoc pacto ɔ̄triū vt illic in extraiudicialib⁹ hic i iudicijs agat̄ i q̄b⁹ et fiſc⁹ pupillo cōpat̄ q̄ ſolutio colligi pōt. ex. l. ſi pcurator. ff. de iur. fiſ. i glo. fi. q̄ ɔpat i his extraiudicialib⁹ dānis fiſcū miori τ eccleſie iungendo l. pperādū. §. fi. C. de iudi. vbi i iudicijs p curatores / actores / pcuratores / q̄ꝝ deſidia lis pempta eſt ſit puidt ciū pupillis vel his q̄ ſub alioꝝ cura agūt i lit̄ caſu: ſʒ oē dānū a curatorib⁹ illis repēdit̄ q̄ ſiñ ſint ſoluēdo pupilli ac illiſ ſimiles reſtituūtur in itegrū cui⁹ legis edictū etiā i fiſco loq̄ arbitror dū dic̄ pupilloꝝ adultoꝝ vl̄ ſub alioꝝ cura agētiū. q̄ τ fiſc⁹ et ecclia ɔ̄phēdūt̄. P.

a Defenſiōis. Alr̄s facultas: alr̄s defenſiōis icipit lex et differt ab illa. ſ̄. eo. phibitū: q2 illa de facto[a] hec de iure pmittit defenſionē. Acc.

b ¶ Fiſc⁹. i. pcurator fiſci vl̄ officialis: vel ēt delator cū petant̄ bōa aliq̄ fiſco obueniētia occaſione delicti: vel ſucceſſiōis: vt. j. de bo. va. l. fi. et eſt hec. l. ius commune.

c ¶ Pēdēte. ſ. an bōa ɔpetāt fiſco vel nō: q2 dubiū eſt an deliq̄rit: vel an alt⁹ fiſcū pcedat. pmo eñi cā cris tractari dʒ: vt ſ̄. vbi cauſe fiſ. l. j. τ an alt⁹ pcedat fiſcū in ſuccedēdo. vt. j. de bo. va. l. pe. Quid aūt ſi ď his liq̄t ſʒ refert̄ q̄ſtio q̄ſi hec nō ſint de bōis illi⁹? R̄n̄. τ hoc pmo iq̄rēdū: vt hic. τ. ff. de re iud. a diuo. §. ſi ſup. τ. j. ď bo. va. l. fi. hodie aūt i delict̄ imutat̄ in aliq̄.[b] vt i aut. vt nul iudi. §. fi. Itē vbi nō ē q̄ ɔtrouerſiā referat τ aliq̄d aut publicatiōe aut alia rōne iur̄ ē addēdū fiſcalib⁹ ſubſtātijs p comitē rerū puatar: τ p rōnalē i ſinglis q̄buſcūq̧ puicijs pōt incorporatio impleri: vt. j. de bo. va. ſi quando et. ſ̄. de bo. proſcrip. l. ſi quis intra.

d ¶ Deſcribi. ad hoc. ſ̄. vt nemo pri. l. ij. τ ne liceat ſine iudi. ac. l. j.

e ¶ Fas. i. honeſtū.

f ¶ Apud eū. q̄ patit̄ ɔtrouerſiam a fiſco.

g ¶ Cognitio. ſed ſub quo? R̄n̄. ſub pſide qui eſt iudex rei: vt. j. de bo. va. l. fina.

h ¶ Exit⁹. i. cauſe finis vt ſententia: ad quod. ff. de re iudi. l. j. τ. ſ̄. quorū appel. abſtinendum.

i ¶ Introgationē. τ cū tormēt̄ a ſuſpect̄ vt. ſ̄. ď q̄ſtio. l. fi. τ i aut. ď reſti. τ ea q̄ pa. §. ſacim⁹. Ac.

k ¶ Cōditionales. i. notarios[c] q̄ ſui dicunt̄: vt

a Intellige i defenſione neceſſaria ſecus in voluntaria q̄ bene pōt tolli p ſtatutū Inn. in ca. cum lter. extra de excep.

b Et bene bar. τ pla.

c Iſtā gl. ſequitur hic Jo. de pla.

hic.ꝛ.ff.de adop.non aliter a ſeruiendo. ꝛ cōdi
tionales ideo quia hominū conditiones ꝛ cō
tractꝰ n̄s faciunt: vt.s̄.q̄ po.in pig.ha.l. ſcriptu
ras.Uel erāt veri ſerui ꝛ notarij.i. notatores.
vt.s̄.de pigno.ſi tibi. non tabelliones: vt.j.de
tabel.l. genera
li.Accurſius.
a ❡ Integrū.
a[..]s ē itegrū.et
al's deeſt.ꝛ not.
ꝙ qui facit frau
dem fiſco i que
rendis i duplū
punitur: vt hic.
ꝛ.ff.de publi.l.ſi
multi.ꝛ.ff.eo.au
fertur.§.j.ꝛ ſm
hoc dicitur non
facere fraudem
fiſco.ſ. vt vltra

eſt: vt ſi quid ſubtra
ctum fuerit exigat:
a ꝛ extrinſecꝰ itegrū a
tantum aliud mul
cte nomine q̄tū fue
rat per fraudē abla
tum. Sane in huiuſ
cemodi queſtione ſi
b ceſariani b nomē inci
c derit c/ad vſurpatio
d nem d cōſtitutionis
iſtius nō debebit ac
cedere: ſi quidē con
ſuetudo fraudū qui
e f bus e predicti f om
g nia temerare g ꝯſue
h uerunt exceptionē h
eorūdem meruerit.

duplum teneatur.vt.ff.e.cum quidam. ſed ſi i
a Jſta gl. approbat p Bar. et Jo. d pla. l.j. ſequ. — queſitis a tunc in quadruplū teneat. vt. ff.eo.
auferē.§.fi.ꝛ.j.de his qui ex pu.l.j.ꝛ.j.l.proxi.ſꝫ
in caſu in quadruplum etiam in non queſitis.
vt.j.de excu.mu.l.placet. Jtem cōcor.s̄.d̄ bo.
ꝓſcrip.l.ſi quis intra.in fin.ꝛ d̄ iur.deli.l.fi.§.il
lo. Jtem ſunt ꝛ alij qui puniūtur pro hac frau
de .vt.j.de bo.va.l.fi.in fi.
b ❡ Ceſariani.i.officialis.vt.s̄.eo. prohibitū.
c ❡ Inciderit.in hac queſtione ſcilicet. quia
dicitur aliquid ſubtraxiſſe. Accur.
d ❡ Ad vſurpationē.ſcꝫ quin puniatur pena
huius conſtitutionis.imo precipue iſti debent
teneri: quia conſueuerunt talia facere: ꝛ ſic no.
duo. Primum: quia officiales plura mala ſci
unt ꝛ cōmittunt q̄ꝫ alij. vt in aut.vt iudi. ſine
quoquo ſuffra.§.j.ꝛ in autē.de exhi.ꝛ intro.re.
§.j.ꝛ ſic ad proximum dictum: vel ad pri.§. re
feras.vt.j.dices quod nō placet. Jtem ꝙ pro
pter conſuetudinem delinquendi plus vel fa
cilius eſt quis puniendus.vt.ff.de penis.l.aut
facta.§.quantitas.ꝛ de epiſcopa.audiē.l.iij.in
fine. Accurſius.
e ❡ Quibus.ſcꝫ fraudibus.
f ❡ Predicti.ſcꝫ ceſariani.ꝛ al's predicta.
g ❡ Temerare.coram preſide.vel temerare.i.
corrumpere.
h ❡ Exceptionem.i.vt eos excipiamus.i.cō
b Jſtā expoſitionē ſequuntur Barto. et pla. — prehendamꝰ b ſub hac.l.ſic.ꝛ. ff. de in ius voc.
l.ſed ſi hac.§.parētes. vñ ſcriptor d̄r exceptor.
vt.ff.loca.ſed addes.§.fi. Uel poteſt ſecūdo di
ci ꝙ ſi officialis ceciderit in hac queſtione: ſcꝫ
ꝙ velit aliq̄ bona q̄ debet defendere ꝯtra fiſcū
ꝙ nō deē ei facultas defendēdi. ꝓpter ꝯſuetu
dinē eni eſt excipiendꝰ ab hac cōſtitutione.ad
quod facit.C.de epiſc.audi.l.iij.§.fin. ꝛ in aut.
de eccle.ti.§.interdicimus. co.ix. quaſi omnia

que habet preſumātur fiſci vt ibi dicitur. i pre
lato: ſed prima tutior.

Additio.

❡ Defenſiōis. h.dicit.
❡ Litis ꝯteſtatiōe pē
dente nō eſt bonorum
poſſeſſio per fi
ſcū reo auferen
da. poſt ſenten
tiam vero dili
genter ꝛ cū que
ſtione inueſtigā
da atqꝫ extorqn
da ſunt: q̄ ſi ſu
blata ſint in du
plum reſtituan
tur.et officiales
fiſci huiꝰ legis
pene ſubijciant.
Colligendū pri
mo defēſionē q̄
de iure naturali eſt cuilibet ꝯcedi cui ſit iniuria
etiā contra fiſcū.q̄ vt Bar.ſcribit ſtatuto tolli
non poteſt neceſſaria non voluntaria defēſio.
ideſt ſuiipſius nō alterius.tamen in defenſio
nis materia exigiē inculpate tutele moderamē
quod in tribus eſt vt per ſcrib.in.l.vt vim.ff.d̄
iuſti.ꝛ iure. Bar.in extrauaganti ad reprimen
dum.cle.paſtoralis.de re iudi.huius autem le
gis caſus ꝛ forma tradita eſt in.l.prohibitum.
vbi licet reſiſtere officiali excedēti non ſeruāti
formā legis. Colligo ſcdo.q̄d pendēte iudicio
nō eſt poſſeſſor bonis ſuis eorūqꝫ fructu deſti
tuendꝰ neqꝫ ſequeſtratio faciēda.c.j.ꝛ.ij.vt li.
pendente.tñ hic in cauſa delationis loquiē in
qua deſcribi poſſunt bona per fiſci procurato
rem ne diſtrahantur vel occultentur non autē
capi debēt ꝛ auferri a poſſeſſore niſi eſſet fuge
ſuſpectus.quāuis hac.l.verbū deſcribi aliter
innuat.ꝛ hec forma tradiē in.l.imperatores.§.
fi.ff.de appel.l.j.§.eligiē.ver.q̄d nondū.ff.vt in
poſſ.leg.ea. Cōparente aūt reo ꝛ defēdente in
tegra bona lite pendēte apud eū ſint.l.fi.ff.de
requi.reis.vnde lex nr̄a nō eſt intelligenda de
ea deſcriptione ſed de occupatoria bonoꝝ nō
ea q̄ fieri d̄r ſciētie ac ſecuritatis cauſa. vt.d.l.
licet.ꝛ.l.j.§.pe.ff.de ventre in poſſe.mit.l.fi.j.de
bo.vacc. vbi ꝑmittiē deſcriptio/alioquī lex illa
fi. hāc corrigeret niſi ſic intelligas. ❡ Querit
Bar.q̄ actio deē fiſco ad vendicandū bona de
lata. Jn ſumma dicas interdum dari vendica
tionem rei ob delictum in rem commiſſū: quā
doqꝫ hereditatis petitionem vbi ad ſeꝰ heredi
tatem deuolui agit. aliquando cōditionem ex
lege vel ſtatuto.et contra certos debitores eſt
ſūmarie agendū: ꝯtra incertos ꝛ dubios ordi
narie q̄d latiꝰ hic a doctoribꝰ tradiē q̄s nō pu
to recenſēdos. Glo.exponit q̄ ſint ſerui ꝯditio

nales itelligi põt de ſeruis domeſticis habēti-bus adminiſtrationē dom⁹ ꝛ ſcientibus cōdi-tionem domini. poteſt etiã intelligi de ſeruis publicis qui conditionē eius delatus eſt fiſco deſcripſiſſe ꝛ bona illi⁹ ſciũt. Ceſariani varie exponũtur: ſim-pliciter aũt ſũt officiales Ceſa-ris vt procura-toꝛ fiſci qui pro-hibentur hãc.l. violare. quãuis tex.non admo-dum bene ꝛ ap-poſite loquatur vbi vſurpare ꝑ violare eſt.glo.eſt hic que cenſetur ſingularis iudicio Baldi in.l.cum omnē. C.ꝺ bonis que libe.quod bona q̃ſita per officiales officio du-rante iudicantur ex officio queſita nõ ex idu-ſtria.contra.l.ſi defũctus.C.arbitrium tutele. vnde Bar.iꝓbat glo. Jo.de platea dicit glo. dictum procedere in magiſtratibus quib⁹ cõ-trahere prohibetur: vl' habētibus adminiſtra-tionem pecuniariam a quibus rationes non-dum reddite ſunt.aliud in reliquis que deſcri buntur i. l.preſides.ff.ſi certum pet.ꝛ .l.prece. vt preſides perpetuiq; magiſtratus. ꝛ qui de-ſcribuntur in.l.nõ licet.ff.de contra. empt.ꝛ.l. quintus.ff.de donat.inter vir.ꝛ vxo.per ſcribē tes.de hac re multa per eos in pleriſq; locis. ¶ Glo.i ver.pendēte i fi.ibi.l. ſi quis intra de bo.proſcripto.ſ̃.vbi poteſt icorpoꝛatio fieri ne-mine controuerſiam mouente. dicēdum quod poterit fieri inuentariũ ſeu repertorium quod non habet effectum donec fiſco locus ſit.cum dicatur creditoꝛ conditionalis fiſcus.arg.l.iu-bemus.§.j.C.de teſta.l.fi.ff. de bo.aucto. iudi. poſſ.l.i poſſeſſiõe.ff.ex qui cau.in poſſ.ea.vt ob uietur nequitijs hominum. ar.l.in fũdo.§.j.ff. de rei vēdi.l.fi.C. arbi.tute.¶ Glo.in ꝟbo co-gnitio.querit ſub quo iudice cognitio ventila-bitur.vt in tex.dicitur. Reſpõdet ſub preſide l.fi.ĩ.de bonis vac.qꝛ eſt iudex rei. Alij volunt apud procuratorem Ceſaris qui eſt iudex fiſci ꝛ priuati.dicas aut eſt cauſa meri imperij.tũc preſes cognoſcit.d.l.fi. et.l. procuratoꝛ.C. vbi cauſe fiſcales.l.non valet.C.ad.l.fa.ꝺ plag.Si autem eſt mixti imperij: tunc preſes cum pro-curatore cognoſcit.l.ij.C.ſi aduerſus fiſcũ.Si minoris iuriſdictionis: tunc ſolus procuratoꝛ qui ſimplicē hꝫ iuriſdictionē cauere.l.fruſtra. C.de ſenten.paſſis.l.ſi heredum.C.ꝺ inoffi.te-ſta.prioris caſus eſt exemplum in animaduer ſione que fit in plagiarios vel cauſa criminali que meri imperij eſt.Secundũ exemplum eſt in.d.l.ij.vbi eſt queſtio de reſtitutione in inte-grum aduerſus fiſcum tunc vterq; ſimul co-gnoſcit. Tertiũ exemplũ eſt.in.d.l.fruſtra.vbi inter ſeruum qui in metallum damnatus ꝛ a principe liberatus erat/ neq; redibat i poteſta tem dñi ſed fiſci mancipiũ erat ꝛ ipſũ dominũ

¶ Qui in fraudē fiſci ſu-per rebus fiſco incorpoꝛa-tis ꝯtrahit: punitur i qua-druplum.h.d.Bar.

¶ Jmperatoꝛ Va-le.ad Cacre. vica.a-phrice. Lex.viij.

a Qui i ꝯtracti-b bus[a] ſceleſti[b] ac fiſco ꝑniciosis in-c teruerſoꝛũ[c] maculo-ſis ſeſe fraudib⁹ ipli d cuerint: quadrupli[d]

ab eo res petentem ſuas procuratoꝛ eſt iudex. ꝛ in.d.l.ſi here-dum. vbi cauſa inofficioſi intentata cõtra fiſcũ heredem poſſeſſoris terminatur per procuratorē ceſaris. ¶ Glo. in verbo ad vſurpationem.que dicit officiales ſcire plus mali q̃ alios . Dicas hoc verum in minoribus officialibus ſicut lictoꝛibus/ appa ritoꝛib⁹ publicanis ꝛ huiuſmodi pragmaticis l.ne diu.C.de penis.vbi tex.aure⁹ dicit.ne diu apparitorum praua admodum venaliſq; perfi dia in publica cõmoda deſeuiret impune cen-ſemus etiam in abſentes eos pro competenti vltione debere cõſurgi.facit.l.nulli.C.quo.ap-pel.non reci.in glo. Jn maioꝛibus alia eſt pre-ſumptio vt in iudicibus.l.ij.C.ꝺ offi.ciui.iudi. in verbo quē ſi iudex (qꝺ nõ arbitramur) mini-me audire maluerit.niſi malũ ꝛ corruptũ igreſ ſum magiſtratus habuerit.§.j.i aucto.vt iudi. ſine quo.ſuffra.in ver. totius nequitie pricipiũ ꝛ termin⁹.quēadmodũ de eo põtifice ꝺr qui in-greſſus vt lupus regnauit vt leo/egreſſ⁹ vt ca-nis.plura hic a ſcribentib⁹ dicuntur. Tu adde hãc.l.ſolere citari ad ꝓbandũ qꝺ fiſcis nõ poſ-ſit debitores ſuos ꝯuenire vt ſũmarie agat ſed ordinarie.ꝯtra Bar.i.l.pe.ĩ.ꝺ cõue.fiſci debit. in qua re diſtingue ſic.aut ſũt debitores i bre-uiario ꝛ libꝛo fiſci deſcripti/confeſſi/ꝛ notorij. ꝛ cũ his ſũmario iudicio eſt agēdũ. aut nõ tũc ob dubiũ ordinarie agit.hoc ego collegi quon-dam ad marginē Codicis mei in hunc locũ ex Andrea ſiculo.i.l.j.§.q̃ preſēs.ff.de ꝟbo. oblig. quē potes latius dicentem legere. Pirhus.

a Qui in contractibus .hac.l.eſt ius ſingu-lare. Accurſius .

b ¶ Sceleſtis.alias ſceleſtis.et al's ſceleſtibus. id eſt in quibus committitur ſcelus. et pone exemplum[a] vt.ĩ.de his qui ex publi. ratio.l.j. ſecus ſi in auro.vt.l.ij.in co.ti. Jtem pone per l.ſ̃.eo.l.ſi minoꝛi.nam ibi queſitũ erat pignus.

[a] Approbat p Jo. de pla.

c ¶ Jnteruerſoꝛum. al's peruerſoꝛũ: al's in-teruerſoꝝ. ꝛ dic.i.eoꝝ q̃ ſub pretextu credēdi interuertũt.ſiue ſint exactoꝛes/ſiue tabularij/ ſiue aurarij/ſiue alij officiales qui ſuper pecu-nia publica contrahunt.

d ¶ Quadrupli.in quod ſolum tenentur etiam

ſi multi ſūt tā accipiētes ꝙ̄ dantes ſm̄ Py.lʒ ſec⁹ i furto facto ꝓuato.vt.ff.c.l.auferṫ.§.fi.⁊ fa cit.j.ð excu.mu.l.placet. Sed contra.ð.l. pro xi.et.ff.eo.aufertur.§.j.Sol.ᵃ ibi in querendis. Accurſius.

herceā iā nequitiā tractātiū res fiſci ⁊ intellige generalr̄ relatiuū q. ¶ Glo.i ỽbo ſceleſtis.de lirat dū dicit al's celeſtis:al's ſceleſtib⁹ etiā in grāmaticis q₂ nō dicim⁹ ſceleſtib⁹ a ſceleſtes. i.ſcelerat⁹ſcelere plen⁹.ſʒ ſceleſtis ſicut ab onu ſt⁹ onuſt̄. reliq̄ ſūt clara. Pirh⁹

a Iſtā ſo lu.ſequū tur Bar.⁊ pla.hic

Addi.

¶ Qui in ꝯtra ctibus. ¶ Qui fraudat fiſcū in reb⁹ incorporatꝭ interuertendis punitur in quadruplum. Dico incorporatis id eſt iam delatis ⁊ fiſco cōmiſſis. nā aliud in defe rendis vbi ſola eſt dupli pena vt. l. ſuꝑiori ad mediū. illic ite grum tm̄:aliud mēcte noīe quā tum fuerit per fraudē ablatū.l auferṫ.§.j.ff.c. ⁊

redhibitiōe teneāṫ.

¶ Forma ⁊ lex data ⁊ cō ſuetudo antiqua i electio ne officialiū eſt ſeruanda. hoc dicit Bartolus.

¶ Imper. Hono. et Theodo. A. patri cio comiti rerum pri uatarum. Lex.ix.

a Super crean dis ᵃ ſuſcepto ribus periculo ꝓcu b ratorum rei dn̄ice ᵇ diſ poſitionē tue ſubli mitatis firmā eē pre cipim⁹: ita vt omni

ambitione ceſſāte q̄ ſtatuta ſūt/queq₃ an tiqua conſuetudine cōmendātur i pabu c lis ᶜ vel ſumptu fa milie miniſtrādo in temerata permane d ant ſup irenarcha ᵈ e ⁊ optione ᵉ omni an f tiqua cōſuetudine ᶠ obſeruanda.

¶ Bona deliquētis mor tui nō ꝑtinent ad fiſcū niſi viuens fuerit ꝯdēna tus. Barto.

a Sup creā dis. Hec lex mittitur co miti rerum pri uatarum.et dic ſuſceptorib⁹ au ri vel argēti ſeu quarumcumq₃ ſpecierū deuol uendarum ad fi ſcum. vt.j.de ſu ſce. p totum. et maxime in.l. fi.

Hec voca bula l pa raphraſi habes ex poſita.

b ¶ Rei dn̄ice. Hi ſuberant co miti rerum pri. ⁊ eligebāt ſuſce ptores p̄ſentib⁹ mult; publicis perſonis. vt.j.ð ſuſ.l. exactores.

hic in glo.⁊ melius in.l.ſi multi.ff.de publica. in tex. Interuerſores dicunṫ hi q̄ interuertūt atq₃ ſimulate diſtrahūt in fraudē fiſci quocū q₃ pacto vl' contractu res fiſci. Sicut q̄ doloſe prohibēt quē poſſidere rem ſuā interuerſores dicunṫ.l.ſi q̄s rē. ff.de acq.poſſ.l. iſiciādo.ff.de furtis.l.officiales.C.de epiſco.⁊ cleri.l.ſi duo. ff.depoſiti.⁊ Cicero i verrē candelabrū Jouis capitolini iteruerſū eē ꝯq̄riṫ. Glo.q̄rit an plu res ſimul eādē rē iteruertētes iſolidū teneāṫ. Dicas eos ⁊ quēlibet eorū teneri ſi priuato in re ſint.l.item mela.§. ſʒ ſi plures. ff.ad.l. acq.l. ſi quis id qð.§.fi.ff.de iuriſdi. oim iudi.aliud ſi officiales ſint.l.ſi multi.ff.de publicanis.l. au ferṫ.§.fi.ff.de iure fiſci. vbi tn̄ doctores dixere eos inſolidū teneri ſed ꝓ parte exigi ⁊ qð vn⁹ ſoluēs nō ē/ab alio exigiṫ. ¶ In tex.implicuerit extēde nō ſolū ad cōtrahētes vltro citroq₃ ſed ad ꝓxenetas ⁊ rei cauſā dātes.arg.l.ſi ſciente. ff.de parrici.l.j.ad mediū.j.vt nemo ad ſuū pa troci.i aucto. de ſāctiſ.epiſcopis .§.ꝑ oib⁹.coll. ix.l.ordine.§.ſi q̄s i fraudē.ff.ad munici.in glo. que dicit eſſe ſingulare i hac.l.ſcʒ vt ꝓpter do lum teneaṫ quadrupli pena q₂ i ꝓuato diſtin guiṫ an dolus dederit cauſā ꝯtractui vel fue rit incidens ⁊ inter ꝯtractū bone fidei ⁊ ſtricti iuris vt i.l.elegāter.ff.de dolo.an ꝯtract⁹ vale at quāuis illic nō agaṫ de quadruplo. hic aūt cōtract⁹ reuocaṫ et q̄drupli pena iſligiṫ ad co

Inter uerſo res.

⁊ piculo ſui eligēt; vt hic.⁊.j.ð ſuſ.l.exactores.

c ¶ In pabulis.al's iculpabilis:ſcilʒ ᵉ conſuetu dine ſec⁹ ſi culpabilis:vt i aut.vt nulli iudi.§. j.al's in parabolis.ſ.in verbis cōmendatitiis. et al's in pabulis: ⁊ hec verior.⁊ dic familie.ſ. publice q̄ erat cū ſuſceptorib⁹. Uel dic familie deferēti ſpēs auri vl' argēti q̄ ſacris largitiōi bus ex more reddūṫ.vt.j.ð nauiculariis.l.iiij.

d ¶ Irenarcha. qui perſonali fungiṫ munere ð ſuo nihil erogare cogiṫ.vt pabula ⁊ ſūptus de publico ei adminiſtrandi ſūt.vt.ff.de mune.et ho.l.fi.§.irenarche.⁊ hūc eligūt decuriōes iu dicio preſidum. vt.j.de irenarchis.l.j.

e ¶ Optio vnum gen⁹ exactorū publici debiti vocaṫ optio qð colligiṫ.j.de apo.pu.q̄cūq₃.⁊.j.ð eroga.mili.an.l. opinatorib⁹.eo forte q₂ ꝑcipit qð optat.alr̄ d̄r electio militū. vt arg.ð.lo.l.fin.

Optio quid ſit

f ¶ Conſuetudine. in preſtando ſumptum vel etiam in electione:⁊ ſic no. pro conſuetudine. ad quod.j.de paſcu.pu.l.j.

Additio.

¶ Sup creandis.h.d. ¶ Forma ver⁹ creādo rū in eligēdis fiſci offi cialibus eorūq₃ ſūpta ac cōmeatu ſeruāda eſt. Que ſit hec forma nō declarat aliq̄d dicit i.l. ij.⁊.l.exactores.j.ð ſuſcepto.⁊.l.exactores. vbi procuratores rei dn̄ice q̄ ſuberāt comiti rerū priuatarū ſuo piculo eos eligebāt q̄ ſuſcepto res dicunṫ.huic legi ꝯuenit tex.in.l.nō tantū.

Sūma rium.

§.j.ff.de decu.l.iij.C.de edifi.priua.l.Imperatores §.ñ.ff.ď pollici.l. actuarios.iũcta gl.j.ď nume. l.nullũ.j.de coartali.l.viros. ꝛ in gloſ.j. de diuer.offi.in tex.qui ſint iſti ꝓcuratores rei dñice. Alij dicũt vt prius expoſui ꝗ eſt frequẽtior ſententia. alijs placet eſſe ꝓcuratores fiſci qđ põt conuenire. nec enim poſſumus certo diffinire ſinglos magiſtratꝰ. Suſceptores ſũt quos receptores vocamus ꝗ ſuſcipiebant onꝰ pecunie publice colligẽde ac ꝑfectis erarij cũ ratiocinijs tradẽde ꝗ ſub ſe habebãt coactores quos cõmiſſos vocamꝰ.de qbꝰ dicturi ſumus in ti.de ſuſcepto. Animaduertendũ quoqꝫ eſt placere qbuſdã vt ꝓcurator rei dñice dicatur procurator ceſaris.ꝑ qđ ꝯſtituiť differẽtia inter ꝓcuratorẽ ceſaris ꝛ comitẽ rerũ ꝑuatarum contra.l.ſi aduerſꝰ.C.vbi cauſe fiſcales. tu diſtingue vt prius ꝑ Iaſonẽ qui dixit eſſe duos comites rerũ priuatarũ vnꝰ ꝗ ꝛ ꝓcurator dici põt ꝗ non eſt illuſtris qꝛ patiť vilẽ penã.l. vniuerſi.C.vbi cauſe fiſca.ergo non eſt illuſtris.l. moris.§.iſte.ff. de penis.facit.l.ij.j. de bo.vac. alius erat illuſtris qualis eſt forſitaſſe magnus mgr̃ aut ꝑpoſitꝰ domui principis.aut qđ aliud ſimile vt ꝗ ꝓponebat apud principis ꝯſiſtoriũ qualis hodie Cancellariꝰ aut quatuor magiſtri requeſtarũ. Nã oĩmoda cõparatio fidei nõ põt.erat aũt illuſtris vt i.l.fi.ad fi.C.de offi.aſſeſſo. ¶ In tex.irenarcha. Andreas Halzatꝰ hãc vocẽ nõ exponit hic ꝗ greca eſt. εἰρηνάρχος eiũ dr ꝗ preeſt paci publice cohercẽdiſqꝫ ſeditionibꝰ rixis tumultibus.cuiuſmodi eſt apud Vergilium prĩo eneidos.his verſibꝰ. Ac veluti magno ĩ populo cũ ſepe cohorta ẽ. Seditio ſeuitqꝫ animis ignobile vulgꝰ. Iamqꝫ faces ꝛ ſaxa volãt:furor arma miniſtrat. Tum pietate grauẽ ac meritis ſi forte virũ quẽ cõſpexere ſilent/arrectiſqꝫ auribꝰ aſtant. Ille regit dictis animos ꝛ pectora mulcet. Hmõi fere eẽ debet prefectꝰ vrbis.vt.l.j.ff.de off.ꝑfe.vrbis.ad quẽ ſpectat quietẽ popularẽ facere ꝛ ad quietẽ tuẽdam milites ſtationarios habere. Irenarche officiũ deſcribiť clare i.l. vni.j. de irenarchis. ego ſcribo ꝑ ei.qꝛ eirene. grece pax.optio vero de quo hic habes.ẽ.diciť(Accur. īterp̃te)qui publica exigebat.vt i.l. quicũqꝫ.j. de apochis publicis.vbi ſine dubio optio eſt publicꝰ exactor.vt illic deſcribiť ꝗ ꝛ opinator dr in.l. miſſi opinatores.j.de exacto.tribu.vbi dr miſſi opinatores ideſt exactores militaris annone.vt i l.opinatoribꝰ.de erogatiõe militaris annone. vnde in illa.l.quicũqꝫ crediderim legendũ eſſe opinator nõ optio. Nã memini me apud Laurentiũ vallã.i libris elegãtiarũ legere optionẽ eſſe magiſtratꝰ nomẽ quale aũt ſit non exponit. Unde gl.altera expoſitiõe vtiť dũ ait eẽ electorem militum qđ etiã patꝫ ex.l.fi. C.ď locato. vbi ſub optione milites eſſe dicuntur .ab optãdo dictos.cõiſcere eſt qui deligebant milites ad oſtenſionẽ militarẽ qui oſtenſionarij dicuntur Ait autem Halzatus ex plauto in Aſinaria/ Varrone/Nonio Vegetio optiones eſſe eos ꝗ egros milites antecedebant tanꝗ̃ eorum vicẽ ſi vſus venerit gerere parati.qui priſcis accẽſi dicebãtur.hocqꝫ in ſignificatu capi apud caliſtratum in.l.fi.ff. de iure immunita.vbi dicit meſſores/optio valitudinarij medici tamẽ nõ admodũ liquet in quem ſenſum a iureconſ. conuertatur. Eum quoqꝫ qui in palatina militia idipſum facit optionem dici poſſe ait. Alij ſũt opiones dempta.t. litera quos ex plutarchi monumẽtis nuncios et ſpeculatores eſſe ait Ceſelius vindex. crederem militarem magiſtratum eſſe q̃lis in.d.l.fi.deſcribitur.ꝛita i.C. ſumitur. ꝗuis ex alijs authoribꝰ aliter cõiſci poſſit.vt puta ex plauto ĩ aſinaria.dũ ait ꝑmitto tibi optionẽ ſumito lenoni. vnde Feſtꝰ põpeius colligit optionẽ eũ eẽ ꝗ ꝛ accẽſꝰ dicebať quẽ tamẽ dicit eſſe eũ ꝗ adiutor dabať Centurioni a tribuno militũ.cui datũ nomẽ eẽ ait ex facto.i.ex eo qđ licebat centurionibus quẽ vellent ſibi ſuccẽturionẽ eligere vñ dicerẽ eſſe veluti vicariũ eius ꝗ alicui cohorti militũ ꝑeſſet qui a cẽturione ipſo vel eꝰ portiõis duce optareť.vñ ipẽ põpeius etiã dicit. In re militari optio appellať is quem decurio aut centurio optat ſibi rerũ ꝑuatarũ miniſtrũ quo facilius obeat publica officia.ꝗ ſuccẽturiões ex Liuio atqꝫ Varrone dici poſſũt vt ꝛ Beroaldus tradit ĩ Othonẽ Suetonij. Eſt tñ tex.i.l.diuꝰ.§. panicularia.de bo.damnat.ff.qui dicit optiones ſiue cõmentarienſes. Pirhus.

¶ Idem Augu. palladio prefecto pretorio orien. Lex. x.

a Eorũ primonia mortuorũ qui vite ſue tpe diuerſis cõſcientiã ſuã dñr polluiſſe criminibꝰ:fiſci rõnibꝰ nequaqꝫ cõpetere vľ ab eo alienari cenſemꝰ: niſi poſt publicã accuſationẽ eos ꝯſtiterit fuiſſe conuictos.

a Eorum. Pone caſum tribꝰ modis. Prĩo modo ſic decedens in reatuꝫ habet heredem nõ fiſcum niſi viuens fuerit conuictus ſubaudi ꝛ ꝯdẽnatꝰ:vt.ff.ď accu.l.ex iudicior. in pri.hoc aũt fallit qñ crimẽ eſt tale vt ad heredes trãſeat vt maieſtatis et ſimilia: vt ibi

Suſceptores.

a Iſta lectura procedit qñ ... tu n ad ... e nanicrunt

nalẽ inferẽdã: ſꝫ ſi ageret ciuiliter pena tranſit in heredẽ. bar. ꝛ pla. hic.

dẽ no. Jtẽ fallit ſi erat iã dãnatꝰ et appellatio pendet. nã tũc diſtinguit: erat ſnia bonorũ tacita vel expreſſa. vt. C. ſi pen. ap. reus vl' accu. mor. fue. l. fi. ꝛ. ff. ſi pen. ap. l. j. i prin. huic enim criminoſo ſolui poteſt: ꝛ bona ſua adminiſtrat: vt. ff. e. l. aufertur. §. ſi in reatu. et de ſolu. l. reo. Secundo pone ꝙ mortuo criminoſo ex crimine quo heredes tenent fiſcus vult bona ſꝫ heres negat crimen fuiſſe commiſſum a defũcto: nõ poteſt fiſcus habere: niſi primo ꝯuincatur mortuum fuiſſe criminoſũ vt hic. ꝛ. ff. e. l. res. Tertio dic[a] ſm Py. ꝛ Jo. ꝙ conſciuerit ſibi mortem criminoſus. ꝛ ſm hoc ꝙ dicit criminibus ſubaudi et per hoc ꝙ ꝯſciuit ſibi mortem. nam ꝛ tunc non debẽt accipi bona/ niſi propter crimen conſciuit ſibi mortem non tedio vite. vt ff. e. in fraudem. §. eius. ꝛ. ſ. de bo. co. l. j. in prin. et niſi crimen fuerit probatum poſt mortem: vt hic. ꝛ. ff. eo. in fraudem. §. eius. ꝛ niſi in vita fuerit accuſatus vel poſtulatus/ vel i crimine deprehenſus: ꝛ crimen eſt tale vnde viuẽs damnatus bona perdit. vt. ff. d bo. eo. l. fi. ꝛ facit ad. l. ff. eo. ti. l. ei qui. ſed hodie reſtringit. vt in aut. vt nulli iudi. §. fi. ſ. col. ix.

a Due lecture ſunt bone ſm Bar. ꝛ Jo. d pla. hic.

Additio.

¶ Cor. ¶ Uarie legit in glo. vt loquatur primo de eo qui cõmiſit crimẽ qꝺ ad heredes nõ trãſit niſi ſecuta ꝯdẽnatiõe. Secũdo de crimie etiã ex quo trãſit pena i heredes q̃ ſpecies deſcribit i. l. ex iudiciorũ. ff. de accu. Tertio de eo q̃ ſe occidit metu criminis aut pene. Et in omni intellectu hoc dicit. Bona delinquẽtis mortui nõ cõmittunt fiſco niſi ille viuens condemnatus fuerit delinquentis quocunq; delicto. vt tres lec. cõprehẽdat. Sic ergo iure iſto bona reorum eiꝰ criminis quod publicum eſt ex quo deferuntur fiſco nõ acquiruntur fiſco: niſi ille fuerit in vita damnatus. l. fi. ꝛ. l. deportati. C. d bonis damnat. Nam ſi viuus damnatus non fuerit morte extinguitur crimen ꝛ publicatio bonorum conſequenter q̃ criminis cauſa fieri debebat. l. j. ꝛ per totũ tit. C. ſi reꝰ vel accu. mor. fuerit. Limitatur hoc glo. primo cum fuit in vita damnatꝰ et per ſententiam bona ablata parue bonorum fiſco adiudicata. tunc enim ſi heres ſuccumbat in appellationis a defuncto interiecte cauſa perdit bona. l. fi. in fi. C. ſi reus vel accu. Aliud ſi eſſet damnatus ex crimine ex quo bona i conſequentiam venire dicuntur non autem in ſẽtentiam deducta ſunt ꝛ ab ea eſt appellatum tũc heredes non perdunt bona. d. l. fi. quia per appellationem extincta eſt prima ſentẽtia vt per Bar. in. l. fi. ff. ad tertul. Fallit ſecũdo cum ciuiliter agitur: tunc enim per litis conteſtationẽ in heredem tranſit actio ꝛ inquantum ad eum peruenit. l. j. C. ex delictis defũc. inquantũ heredes teneant. Alie lecture q̃s habes in glo. egregie ſũt a Jo. de platea expoſite. Quia aũt nonnulli meminerunt hic illiꝰ rei que a Bartholo diſputatur in. l. poſt contractum. ff. de do. ꝛ et in. l. reo. ff. de ſolu. que res venit in materiam legis noſtre quamuis incidenter. Tu potes ſi eges ita concludere totam rem. Donatio facta per criminoſũ valet. l. poſt contractũ. Limito primo qñ deliquẽdi ꝓpoſito ꝛ pene ſuſpitiõe fieret. l. ſi aliqs. ij. reſpõſo. ff. d dona. cauſa mortis. l. in fraudem. ff. de iure fiſci. l. ſed ꝛ ſi quis maritꝰ. ff. qui et a qui. quia valet ipſo iure ſed reuocatur. Huius autem rei preſumptiones ſunt vniuerſorum bonorum donatio. Jtem ſi coniũcte perſone fiat. Jtem ſi poſtea reperiat poſſidere. Jtem ſi clam facta ſit. Jtẽ ſi proxime ſequatur delictum. Jtem ſi conditionalis i euentum publicationis bonorum. Jtem ſi iam deprehenſus erat i crimine quia celari nõ ſperat. Jta ex varijs locis collegi. Limito ſecundo. quando etiam poſt delictum ante accuſationem tamen donauit bona que ipſo iure publicata erant. l. cõmiſſa. ff. de publica. aut. inceſtas. C. de inceſt. nup. ſcrib. in. l. imperatores. ff. de iure fiſci. c. cum ſm. de hereti. li. vj. Limito tertio. quando bonorum adminiſtratio ob delictũ eſſet interdicta vt i crimine leſe maieſtatis ꝛ repetũdarum. d. l. ex iudiciorum. l. queſitum. ff. qui ꝛ a qui. Limito quarto quando alienatio eſſet irreuocabilis vt datio libertatis ſeruo facta. l. qui pene. ff. de manumiſſ. Limito quinto quando poſt accuſationẽ non comparet i iudicio. l. fi. ff. d requi. reis. cui contraria videtur lex reo. ff. de ſolu. in qua nõ erat ꝯtumax. vt i. d. l. fi. Limitat ſexto per glo. d. l. ex iudiciorum. quando poſt litem conteſtatam fieret quia videtur eſſe litigioſa: que ſẽtẽtia reprobatur a plurimis quia nõ fit litis cõteſtatio criminalis ad rei petitionẽ ſed ad vindictam. l. quamquã. §. iuli. ff. de aqua plu. arc. ego vidi ſeruare ſententiã glo. in his criminibus ex quibus imponitur pena publicationis bonorũ. Limito ſeptimo. quando poſt ſententiam condemnatoriã fit. l. ſi quis poſt hac. C. d bo. damna. niſi ſit appellatũ: quicquid Bar. dicat. nec obſtat lex cyrographis. §. j. ff. d admi. tut. quia illic fuit prima ſentẽtia confirmata per ſcdam vt Jo. de ymo. ſoluit. Limito octauo in teſtamẽtis. l. licet. §. rei. ff. d ꝟbo. ſigni. l. ſi qs exhere. §. irritũ. ff. de iniuſt. teſt. q2 deficit ꝯfirmatio eo quod ante aditionem ſentẽtia ſequuta eſt. Limito nono. in donatiõe cauſa mortis. d. l. ſi aliquis. aliud in donatione coniugali. l. res vxori. C. de dona. inter vir. Uide auct. bona damnatorũ. et Bart. ego enim iſta tumultuaria collegi que poſſunt eſſe vſui. Pirhus.

Sũmarũ ptr.

Donatio p criminoſũ facta poſt contractum valet.

¶De conueniēdis fiſci debitoribus. Titulus.ij.

¶Fideiuſſor officialium nō poteſt ꝯueniri niſi principali excuſſo: etiam ſi de bonis principalis aliqua bona emerit. hoc.d. Bar.

¶Imperator. Gor. Auguſt. ſaturnio et alijs. Lex.j.

Non iniuſta[a] rōne deſideratis repromiſſa fiſco indēnitate eos potius[b] loco cōueniri qui reliqua[c] cōtraxerit mox ad vos perueniri q̇ ab his[d] quedā mercati eſtis

¶Cautio que nō probat contra fiſcū ſed contra officiales facit vt officiales primo conueniant. Bar.

¶Impera. Vale. ⁊ Gal. A. ⁊ Val. cū patre ⁊ filio. Lex.ij.

a ¶De conueniēdis fiſci debitoribꝰ. Non iniuſta. Tribꝰ modis pōt intelligi. Primo ꝙ aliqs adminiſtrabat negociū publicum pro quo vos promiſiſtis indēnitatē fideiubēdo. Prio ẜ pricipalis ꝙ fideiuſſor ꝯueniēdꝰ eſt. vt.ſ. de decur.l.j. lȝ i alijs fideiuſſoribꝰ ſit ſecus iure iſto. vt.C.de fideiuſſo.iure nr̄o. ſed hodie idē. vt in aut. de fideiuſ. §.j.colla.j.⁊ ẜm hoc nil facit ſitus mercari eſtȝ e ſub.etiā. Itē dicas promiſſa indē.ſcȝ a nob. Uel ſcdo dic ꝙ ipſi gerētes negociuȝ publicū ꝓmiſerūt indēnitatē ⁊ contraxerūt reliqua et vos qui emiſtis ab eis ꝯuenimini nūc hypothe. vt.ff. de iure fiſ.moſchis ⁊ ſic facit.j.de debi. ci.l.fi. Item facit ad vtrāqȝ poſitionem.ff.de admini.re.ad ci.perti.l.curatores.§.fina. Uel dic tertio ꝙ qui geſſit indēnitatē promiſit: ⁊ vos qui emiſtis adhuc non ſoluiſtis preciū ⁊ ſic fiſcus conuenit debitoreȝ ſui debitoris ſuo debitore non condemnato dummodo cōuento prius ⁊ inuento nō ſoluēdo. vt.ff.de iur.fiſ.l.iij.§.multa.⁊.ſ.quando fiſ. vel pri.non prius.ſecus in priuato qui demū cōdemnato debitore: ⁊ tunc per officiū executoris: ſed hoc iure actionis.ſ.cōdictionis ex.l. vel illa vtili quā contra debitorem habet directam.vt.ſ.quādo fiſ.vel pri.l.ij.⁊.iij. ⁊ facit.ff. man.l.ſi mandato meo.§.fi.⁊ cōmo.l.vnde queritur.in prin.⁊.j.de ſuſcep.l.ij.⁊.ff. de fideiuſ.ſi dubitetur.⁊.ſ.depoſiti.l.ſi is. Accur.

b ¶Principali.alſ pricipali.alſ priori.⁊ not. ꝙ hac.l.habet fiſcꝰ ẜm.R.ius cōe: immo certe ſpāle: ⁊ adde qđ no.ff.de iure fiſci.l.iij.§.multa

c ¶Reliqua.trahere.i.effici debitorē.vt.ſ.de teſta.manu.l.cum teſtamento.⁊ de condi.⁊ de mon.cum ſeruus.

d ¶Ab his.ſ.principalibus.

Additio. ¶Nō iniuſta.h.dicit. ¶Fiſcꝰ nō agit i fideiuſſorem vel poſſeſſorē aut debitorem debitoris niſi excuſſo principali. Ita varie lec.concludunt. ¶In tex. repromiſſa fiſco indēnitate intelligit fideiuſſores q̄ ex repromiſſores dicuntur id eſt qui idem promittunt quos expromiſſores vocat pomponiꝰ i.l.ſtipulationū.§.ſatis acceptio. ff.de verbo. obli. ¶In tex.q̇ reliqua contraxerūt id eſt debitores ꝓncipales qui ex adminiſtratione ſua fiſco aliquid reliqui debent et tenētur reliqua īferre redditis rationibus vt i l.cum ſeruus. ff. de ꝯdi.⁊ demōſtra.ꝺ fideiuſſore idem eſt hodie in priuatis. per aut.preſente.C.de fideiuſſo. que per hāc l.extenditur ad fideiuſſorē fiſco obnoxium vt ordinis beneficiū excipiat ſi priꝰ ꝯueniatur. ⁊ de iure codic; idē erat in fideiuſſore indemnitatꝭ p.l.ij.C.ſi ma.indemni.promi.i.vbi Saly.arg.l.ij. iuncta.gl. C. de fideiuſſo.tuto. De hypothecaria cōtra poſſeſſorem dicas intelligi vbi ex tacita hypotheca agitur.l.moſchis.ff.de iure fiſc.l.iij.§.ꝑ magiſtratu.ff.de admi.re.ci.que tamen loquitur de fideiuſſore quicquid ſentiat Io.ꝺ platea.in expreſſa enim hypotheca poteſt prius cōueniri poſſeſſor.per.l.perſecutione.C.de pigno.itē fallit in.l.imperatores.ff.de publica.ob tributorum ceſſationem. De tertio id eſt de debitore debitoris.dicas eo excuſſo id eſt conuento non etiā cōdēnato vt glo.hic ſentit quāuis in priuatis aliud ſit.l.ij.C.quādo fiſcus vel ꝓuatus conueni.fallit vbi erat factꝰ debitor ex pecunia fiſci: tunc enim prior conueniri poterit l.iij.§.multa.ff.de iure fiſci. Bar.et Saly.in.l. non prius.C.quando fiſc.vel priua. multa hic habes a Io.de platea et optime dicta.preterea franciſcus aretinꝰ in.l.hmōi.ff.de ver.obli.ita declarat hāc.l.quod etiam Bar.intellexit. Quia is qui promittit idēnitatem eſt cōditionalis debitor id eſt quatenus primus debitor non erit ſoluendo: que obligatio nō eſt fideiuſſio ſed conſtitue? aliam ſpeciem obligationis. per.l.optimam que eſt pe.de fideiuſſo.tut.vnde non cōuenietur prius etiam ſi beneficio fideiuſſorū renūciauerit etiam de iure digeſtorȝ l.decem.in fi.ff.de vbo.oblig.l.fi.in princi.ff.ſi cer.per.habēs de hac re tex.⁊ ſcrib. in.l.ſi ita ſtipulatus.§.poſſum.ff.de verbo.oblig.ego enī per hoc decennium multos authores reuolui quos mihi ad hoc opus cōducere poſſe exiſti-

mauivt et textum et glo.et materias ex'plica‑rem fideliter et ſedulo. Pirhus.

a F Iſco. Argentum hoc argentum ſolutū non peruenit ad fiſcum vel ſi peruenit non liberatur ſolutione eius quod debetur. vt ⁊ alś.§. de non nūc.pe.auc.contra qui propriū ⁊ hoc ideo quia ſubſcriptū non fuit.

b ℭ Rationib⁹ ſcʒ publicis. ſoluiſti enim exactori ſʒ op. qꝛ ſi ſoluit non eſt ratio ꝙ teneat: imo eſt ꝙ nō teneatur. Sʒ dic ꝙ ſic ſoluiſti ſine ſubſcriptiōe ⁊ ſic eo modo q̄ non debuit. Et no.ꝙ cautio debet fieri de ſuſcepto. vt.j. de col.fun.pa.l.placuit.⁊ in auc.de ecc.re. imo. alt. §.e mentibus.⁊ in autē. de col. §.iubemus. cui debet ſubſcribere vnus de tab. duobus.vt.j.de ſuſcep. duos.et ſi ſic fiat ſtatim ſoluens eſt ſecurus.vt.ſ.d quā. pre.l.ij.i fi.⁊ de non nu. pe.l. in contractibus.ſʒ eo mō facta nō fuit hic. Accur.

probat. vt per ſcrib. in.l.ſi librarius. ff. de re. iu.ſpec.de inſtru.edi.cum ſimi. Pirhus.

Q Uoniam. Reliqua tributorum vel aliorum debitorum fiſci que dicuntur reliq̄ etiam ſi nihil ſit ſolutum. vt.ff.de verbo.ſigni. l.poteſt.⁊.l.ceterorum.

F Iſco q̄dā contra te manet actio ꝙ argentū[a] qđ inferre debebas rationib⁹[b] fuerit relatū: ſi cautionē q̄ tibi ſup eo expoſita ē tabulari⁹ nō ſubnotauit[c]. equū ē tn̄ vt pri⁹ de bonis eius q̄ exactoꝛ fuit ſi ſoluendo eſt et cōueniendi ei⁹ facultas dat[d]: indēnitati fiſci ſatiſfiat tūc ſi ſeruari hic modus non poſſit repoſcatur a te.

ℭ Si diuiſa eſt adminiſtratio a iudice vel ab ei⁹ officialibus primo conuenitur gerens fideiuſſores et nominatores ipſius/q̄ʒ perueniat ad collegā. hoc dicit Bar.

ℭ Impatoꝛ Dio.et maxi. Ja. L.cx.iij.

Q Uoniam augerio ac filio eius ad exigenda reliqua[e] cōſortes vos atqꝫ ꝯſocios[f] eē dicitis: eiſqꝫ[g] ceterorum dūtaxat nominum[h] exactionē mādatā[i]: nec inter eum[k] ⁊ ceteros[l] q̄ exactores fuerāt noīati ꝯfuſe exactiōis mutuū[m] periculū cōſtitutum: ſed ſeparato muneris[n] obſequio diſcretā[o] ſollicitudis rationē fuiſſe aſſeueratis. A iure nō diſcrepat vt pri⁹ ex bōis exactorū[p] qui principali loco ad exactionē fuerāt deſtinati/indēnitati fiſcali ſatiſfiat: poſtqꝫ eos ſi ſolidū debitum exolutum nō ſit nominatores[q] conueniri. Rationalis[r] igit noſter iuris ordinē ſequet: excuſ

f ℭ Conſocios. alś ſocios: alias ſociatos: qꝛ cuʒ eis vel poſt eos ad idem officiū electi eſtis.

g ℭ Eiſqꝫ.i.augerio et filio.

h ℭ Nominū. obuenientiū ꝓ reliquis predict. Accurſius.

i ℭ Mandatā. a nominatore ꝑ quod videt vos prohibuiſſe: ⁊ illos ſolos exigere voluiſſe. vt.ff de procu.l.itaqꝫ v.C. de procu.l. maritus. et ſic adminiſtrationem diuiſiſſe vt ſubijcit. ſi autē dicas ipſos exactores iter ſe diuiſiſſe: planum eſt. Accurſius.

k ℭ Eum. augerium. Accur.

l ℭ Ceteros. ſcilicet vos ⁊ alios ſi qui ſunt.

m ℭ Mutuum. i. cōmune ſcilicet indiſtincte: ſed cum diſti.l.que ſequitur bene eſt periculum cuiuſqꝫ inſolidum vt ſubijcit.⁊.ff.ad muni.l.imperatoꝛ.

c ℭ Subnotauit.i.ſubſcripſit vt.C.de proba. l.exemplo.

d ℭ Datur fiſco.⁊ facit.j.de nume.l.ij. ſʒ arg. contra.C.de col.l.fi.et ſi tutoꝛ vel curatoꝛ.l.iij

ℭ Fiſco. H. di. ℭ Soluens fiſco/ ſine tabularij ſubnotatione id eſt ſine grapho ⁊ ſubſcriptione ſolutionem non probat neqꝫ liberatur de equitate tamen prius erit excutiēdus exactoꝛ. Habes huiuſmodi conſtitutionem. in l. vnica.j. de ſolu. et libe.et in.l.j.j. de cano. frum. vr.ro.⁊.in.l.j.j.de apo. pub. Hic autem habes tex.quod inſtrumentum ſubſignatū nō

n ℭ Muneris.i.officij exactoris quod eſt mun⁹ perſonale. vt.ff.de munc.et hono. l.fina.§. qui annonam.

o ℭ Diſcretam.id eſt ſeparatam. ſi ergo ſeparata non eſſet omnes exactores ante nominatorem conuenirentur. vt.j.quo quis. ordi. l.ij.in prin. Accurſius.

p ℭ Exactoꝝ.ꝓdictoꝝ noim ſpāliter ꝯmiſſorum

q ℭ Noiatores.qui ſunt et qualiter nominētur habes.j.de ſuſcep.l.exactores. Accur.

r ℭ Rationalis.i.ꝓcuratoꝛ ceſaris.vt.j.de mo‑

do mul.l.i.

a ❡ Etiam vos.licet ſeparatim geſſeris. Sed hoc ita ſi tẽpore depoſiti officij college fuerint non ſoluendo:al's ex perſona eorum conueniri non debetis.vt.ff.ad muni.l.impatores.⁊.j.de picu.no.l.j.ſic ꝙ primo gerẽs.ſecundo nominator.tertio collega conuenitur. Sed videt̃ prio debere cõueniri collegã.vt.C. de ma.cũ.l.aduerſus.So'. ibi omnes geſſerũt hic vero nõ omnes inq̃tum eſt in illis noibus Itẽ ſi dicas diuiſionem factam a iudice ſeu noiatore ad qd tenetur alter? Reſpon.ad nihil. Uel dic factã eſſe a ſeipſis:vel ſi a nominatore dicas eũ conueniri eis caſibus quibus ⁊ tutor non gerens ſi ẽ diuiſa a iudice.ſ.ſi debuit ſuſpectum facere.vt.ff.de admi.re.ad ci.perti.l.ſi.§.antepe.et ff.de admi.tu.l.luci⁹.§.antepe.⁊ pe.⁊ adde hic diſtinctionem:q: aut omnes geſſerũt:⁊ ſimul fuit iniunctum:aut diuiſim diuiſiõ e facta a ſe aut a iudice:aut tantũ vnus geſſit. Primo caſu omnes collatores:et etiam fideiuſſores eorum ãte nominatorem cõueniunt̃.vt.j.quo qs ordi.cõ.l.ij.in prin.idem in tutoribus.vt.C.de ma.conue.l.aduerſus.ſi diuiſim a iudice:tunc obtinet ꝙ hic dicitur.et.j.quo quis ordi.l.ij.§.j.ſcʒ in caſibus in quib⁹ et tutor vt modo no. ſi autem ipſi diuiſerunt:⁊ tunc primo nominator ꝗ non gerens.vt.ff.ad muni. imperator.et de admi.re.ad ciui.perti.l.curatores. in prin. ⁊ aliud in tutoribus.vt. C.de diui.tu.l.ij. in fi. ſi autẽ vnus tm̃ cum tamen omnibus ſit iniunctum:tunc idem quod in ſuperiori caſu.vt. ff. ad muni.l.quid ergo.⁊ eſt ratio quare pri⁹ nominator in predictis caſibus cõuenitur: quia ratione fidei:ſed collega negligentie nomine conuenitur.vt dicta.l.imperator.in fine.et facit.j.de fabricen.l.iure prouiſum.et de ſuſce.l. ij.et.ſ.ſi plu.vna ſentẽ.l.j.in prin.⁊.ſ.qui.cau. pig.vel hypothe.ta.contra.l.ſatis.

Ordo cõueniẽdi fiſci debitores.

ſiſq; exactorũ facultatibus necnon etiã nominatorũ (ſi fiſc⁹ ĩ vniuerſi debiti q̃ntitate ſecuritatẽ indẽnitatis cõſecut⁹ non a fuerit) etiã[a] vos ad reſtituenda fiſcalia debita aſtringet.

Additio. ❡ Q̃m augerio.h.d. ❡ Magiſtrat⁹ ſeu officium indiuiduum eſt periculum autem cõmune. Et ideo ſi diuidat̃ adminiſtratio vel publica vel priuata auctoritate:hi qui geſſerunt ⁊ in parte ſua deliquerũt eorũq; fideiuſſores item et ipſe nominator cuius fidei res erat cõmiſſa prius ↄueniendi ſũt quam collega qui non deliquit caſus hui⁹ legis et in.l.imperator.ff.ad municipales in hec verba. Imperator titus lentulo varro reſcripſit. Magiſtratus officiũ indiuiduũ ac periculum eſſe cõmune quod ſic intelligi oportet vt ita demũ collegę piculũ aſcribatur ſi neq; ab ipſo q̃ geſſit neq; ab his q̃ pro eo iteruenerũt res ſeruari poſſit ⁊ ſoluẽdo nõ fuerit honor depoſito:alioquin ſi perſona eorũ vl' cautio ſit idonea vel ſoluẽdo fuerit quo tẽpore conueniri potuit. Unuſquiſq; ĩ his que adminiſtrauit tenebitur. Quod ſi forte is qui periculo ſuo nominauerit magiſtratũ ſoluendo ſit vtrum in eum pri⁹ actio reddi quã ĩ fide iuſſorẽ debeat an ꝓ nõ alias quã ſi res a collega ſeruari nõ poſſit Sʒ placuit fideiuſſoris exẽplo priorẽ ↄuenien dũ q̃ noiauerit:qm̃ collega q̃dẽ negligentie ac pene cã:q̃ ꝓ noiauerit fi dei rõne cõuenit̃:⁊ ei qui noiauit cõtra collegã vtilem actionẽ dari nõ opʒ. Ita ḋca re paul⁹ iurecõſult⁹ ⁊ pleraq; alia in ſeq.lege ſcripta.co.ti.ad municipa.qb⁹ viua huius legis forma lõge eleganti⁹ quam hoc loco exprimitur. Io.de platea q̃rit qd de tutoribus et rõnem differentie tradit optime glo.quoq; vltima eſt pulchra ⁊ magiſtralis vt dicitur ſatiſq; clara ſi quis altius rem nõ implicet ſequaturq;. Bar.preterea (nam ego cuncta non refero) frãciſcus Aretin⁹ in.l.debitor. C.de pactis. Hinc textũ allegat qḋ duob⁹ eidẽ muneri ↄmiſſis vbi vnus in ſpecie (inquit) ali⁹ ĩ gñe deputat⁹ eſt is pri⁹ cõueniẽd⁹ eſt q̃ ĩ ſpecie deſtinat⁹ eſt.et hãc.l.ad hoc ſingularem dicit Bal.in.l.ij.ĩ.qñ fiſcus vel priuat⁹. Idẽ de eo qui dolũ cõmiſit:vt pri⁹ excutiat̃ quã ſocij vt idẽ Aretin⁹ in.l.j.C.de tranſac.q̃ ad hoc inducit.l.vñ q̃rit̃.ff.de tranſac.⁊ Bar.ĩ.l.iij.ff.de duo.reis.de eo ad quẽ res puenit.et ipſe inuenit recentẽ textũ in.l.cũ in plures.§.veſtimẽta ff.loc. Idẽ aretin⁹.quẽ ex ĩtegro legi hui⁹ opis cã ĩ.l.ſi vſũfructũ.§.ſi qs poſt.ad finẽ. eodẽ pacto citat hũc textũ qḋ qñ alicui ↄmittit̃ cã ſpãlit':p hoc vſ derogari iuriſdictiõi alteri⁹ gñali ↄ illũ tex.⁊ bar.ĩ.l.viros.C de diuer.offi. li.xij.et hoc p hũc tex.ĩ q̃ ſpẽs derogat gñi q̃ nihil ad hoc facit meo iudicio cũ loq̃t ĩ caſu lõge diuerſo.ḋt aũt p baldũ limitari hãc legẽ qñ officiat̃ ſpãlr ḋputat⁹ eẽt negligẽs tũc ali⁹ ex offõ poſ

❡ Debitores fiſci exigun tur ſummatim nec poſſũt impetrare vt eodem modo debitores ſui exigãtur ſed eorum exactio ĩ ordinario iudicio repetẽti reſeruatur.h.d.Bar.

❡ Impa. Ual. Ualẽ.⁊ Gratian⁹ ad archelaũ comitẽ oriẽ.

Lex.iiij.

a Hi q̇ fiſco noſtre manſuetudis obnoxij ſūt/ omiſſa fruſtratione[a] teneanꝛ[b]: vt qꝺ ſuis nominib⁹[c] debēt de ſuis facultatib⁹ coganꝛ exoluere: ſeruatis cū cōpleuerit allegationib⁹ ꝓprijs ſi q̄s aduerſus quoſcūq; ex ſuis ꝯtractibus debitores ꝯpetere ſibi ex iure crediderint. Jta vt aduerſus eos quos ſibi obnoxios aſſeuerant/ legib⁹[d] et iudicijs experiendū eſſe cognoſcant.

℄ Scriptura propria nō facit fidem pro ſcribente vel eius herede: etiam ſi fiſc⁹ ſibi ſucceſſerit. Bar.

℄ Jdē Aug. fortu. co. ꝛ Pu. Lex. v.

Jnter cartulaſ confiſcati[e] breuis[f] quidam aſſeuerāt iuctus qui noīa cōtinebat debitorū ſeu cōtractuū: cū tamen neq; teſtib⁹ credita pecunia probaref: neq; cautiōib⁹[g] ea q̄ breui iſerta ſūt oſtēdanꝛ: iniquū eſſe ꝓſpexim⁹ vt ſub ꝓpria ānotatiōis manu vnuſq̇ſq; faciat ꝺbitorē[h]. Occaſiōis igiꝛ hmōi calūniam pſiti volum⁹ iuſſiōe cohiberi vt breuis vanitate[i] reiecta nul

ſet ſupplere q̄uis ille taxatiue ꝯmiſſus eēt ar. hui⁹ leg. vt ipſe Bal. ſcribit in. d. l. ij. ꝛ vidēdi ſunt ad hāc rē ſcribētes in. c. quāto. ꝛ. c. paſtoralis. de offi. ordi. ꝛ. c. ꝑuenit. xj. q. j. dicem⁹ (ſpero) aliquid in. d. l. viros. dicturi etiā ſum⁹ alio loco aliud qꝺ ex l. noſtra colligi poteſt ad intuitū patrem ꝛ filium poſſe eſſe ſimul officiales ꝛ ſimꝉ gerere adminiſtrationē nō fortaſſe alios quoſuis magiſtrat⁹. Erat in tex. qui prima frōte nō eſt clar⁹ dictio poſtq̄ cui reſtituēdū eſt poſtq; ſꝫ ē leuis mēda.

a Hi q̇. Fruſtratiōe. fruſtrabātur dicentes ſe nō habere adhuc pꝛecium rei fiſcalis ab emptore cū hic eēt adminiſtrator fiſci. ꝛ illicite vēdidiſſet nam non liberatur etiā cedēdo vt arg. ff. ꝺ pig. ac. l. pe. idē ſi ex q̄cūq; alia cauſa pretendat ſe nō cōueniri debere niſi ſuū cōueniat debitorē: vel qꝺ dicebatur fiſco vt conueniret debitorē ſui debitoris qꝺ nō licet: vt hic. ꝛ. ſ. ſi cer. pe. l. nō aduerſus. et. ſ. qñ fiſ. vel pri. vel non pri⁹. niſi in caſibus. vt. ff. de iur. fiſ. l. iij. §. multa.

b ℄ Teneantur. ꝛ ſoluant.

c ℄ Nominib⁹. i. creditorib⁹. ſ. fiſco. vel dic. i. obligationibus quibus tenetur fiſco.

d ℄ Legibus. No. iure ꝛ nō vi debitorē cōueniēdū. vt. ff. qꝺ met. cau. extat. ꝛ. ſ. ꝺ act. ꝛ obli. l. negantes. ꝛ de iude. nullus. ꝛ de pig. l. iij. ꝛ. ſ. vnde vi. ſi quis in tantā. ꝛ. ff. ad. l. iul. de vi pri. l. creditores. ꝛ ſi vēn. no. mu. l. j. §. j. ꝛ de reg. iur. l. non eſt ſingulis. in prin. ꝛ in aut. vt hi qui ob. §. j. Sed arg. cōtra. ff. de fur. qui vas in prin. ſed ibi auctoritate iudic. ꝛ no. q̄ ex hac. l. fiſc⁹ habet ius commune.

Additio. ℄ Ubi q̇ fiſco. ℄ Extribus lect. h. d. Adminiſtrator aliuſue fiſci debitor nō auditur volens debitorem ſuū prius quā ſe ꝯueniri. Nec ſummario iudicio eum tractabit ſicut ipſe tractari a fiſco poteſt. Clarus eſt hoc pacto caſus neq; declaratione egens. Jntelligitur autē de certis debitoribus ꝛ liq̇dis. aliud de incertis. vt in. l. defenſiōis. ſ. ꝺ iure fiſci. q̇ ſe ordinario iudicio ꝺfēdūt. Fallit ob cauſam tributoꝝ vbi coloni ꝑ dñis alijsq; debitores/ capi et ſummarie tractari poſſunt. l. opinatores. j. de ex act. tribu. gl. vltia neſcio quāobrem excitat illā materiam qꝺ nemo debet ſibi ius dicere ſꝫ in iure cū debitore agere. qꝺ non reor huc ꝑtinere niſi ocioſis ꝛ volēntib⁹ omnia vbiq; dicere in ea nihil eſt obſcuri. Alia ſcribētes colligūt. Tu ſequere gloſ. prioris expoſitionē que dicit etiā cedēdo actiones ſuas non liberari arg. l. pe. ff. de pigno. act. ibi nec audiendus eſt ſi velit emptorē delegare cū in vēditione que rite facta eſt ſuum creditor negocium gerat. Cuius occaſiōe ceſſionis actionū materiam tanq̄ alienam reijcio. lex ſequēs eſt celebrior: non autem difficilior.

e Jnter chartulas. Confiſcati ex cauſa delicti vel alia quacūq;. vel. i. hominis. ꝛ ꝺ aliq̇s cōfiſcari quādo eius bona confiſcantur.

f ℄ Breuis. i. cedula vel quaternus.

g ℄ Cautionibus. ſcilicet publicis.

h ℄ Debitorem. vt. ſ. de ꝓbatio. l. exemplo. ꝛ. l. rationes.

i ℄ Uanitate. al's vanitate. al's varietate: q2 aliqui dicebāt valere ꝛ alij nō. ſed ecōtra ſi dicat ſolutam ſec⁹ eſt. vt in aut. de reſti. §. ꝛ licet vel illum bonorum dominum q̄ñdoq; debuiſſe: ſec⁹

ſimiliter ſi ſcripſit ſua manu: ſi mõ adeſt cauſa vt.ff.de ꝓba. cũ ꝺ indebito.§. fi.al's ſemiplene probat.vt.ſ.de ꝓba.l.inſtrumenta. Accur.
a ¶ Ad redhibitionem.i.ſolutionem. Accur.
b ¶ Similib⁹.ſ.priuatis.ad qꝺ.ſ.ti. ſ. iuſtas.
c ¶ Cauſis.ſ. publicis.

Addi.

¶ Inter chartulas.hoc dicit. ¶ Scriptura ꝑuati confiſcata non facit fidem niſi legitis modis ꝓbetur debitum. In hoc ergo fiſc⁹ priuato iure vtit qꝺ ſcribit in.l. exẽplo.C. de prob. cõtra ſe ꝺo alĩꝺ quia probat ſolutũ indt Bar. per glo.in.l.nuda.ff.de donat.l.contractus. C. de fide inſtru. Habes aũt egregie ꝑ Jo.de platea quãdo ſcriptura priuata fidẽ faciat. Ad gl.in ver. vanitate que dicit ſcripturam priuatã facere ſemiplenam probationem.l.inſtrumẽta.C.de ꝓba.hec glo.cenſetur optima qꝺ cõfeſſio facta ſine cauſa non eſt prorſus inutilis ſed facit ſemiplenã probationem ſi per eũ cui facta eſt cõfeſſio allegetur aliqua cauſa.vt cõcludit Specu.in ti. de confeſ.§.nunc videndũ.in ver.ſed q̃ eſt ratio et ſeq.poſt Martinum de fano per not. in.d.l. inſtrumenta.qꝺ firmatur authoritate Joã. de imo. Anto.butri.⁊ Abbatis ſicculi in.c.ſi cautio.de fide inſtru. Habem⁹ ſimilẽ gloſ.in.l. vbi numerus.ff.de teſti.in ver.ſpeciem. Alex ꝺ huius legis materia nõnihil tradit in conſil.q̃rto col.pe.ad fi.vol.primo.ſatis eſt indicaſſe locũ. in tex.⁊ glo.nihil eſt obſcuri.
d ¶ De fide inſtrumentorũ. Al's inſtrumenti et iure haſte fiſ.⁊c.nã ⁊ de inſtrumento facto vel cõmiſſo in ↄtractu fiſcali dicit vt.ĩ.l.j.⁊.iij. al's deeſt iſtrumẽti.⁊ dic ꝺ fide⁊ iure haſte ⁊c̃. i.vẽditionis q̃ fit cũ ſubhaſtatione a fiſco: q̃ vẽditio facile conuelli non debet.vt.ſ. de remiſ. pig.ſi hypothecas.⁊ qꝺ de alienationib⁹ ſubij cit.dic vt not.ĩ.eo.l.ſi tempora.

Additio. ¶ In hoc titulo tractantur tria.de inſtrumentis ꝓ fiſcõ celebratis de ſubhaſtatione actiõeq3 bonorũ fiſco authore facta cuius ſolẽnitas hic deſcribitur. de

a lus ad redhibitõez[a] de his quoꝝ nomia cõſcripta ſunt vrgeatur.qꝺ in alijs ſimili b c bus[b] cauſis[c] obſeruandũ eſſe cenſem⁹.

¶ De fide inſtrumẽ d torũ[d] ⁊ iure haſte fiſcalis: ⁊ de addictõibus. Titulus.iij.

¶ Si probatur ꝙ in vẽditione rei debitoris fiſci debita ſolẽnitas nõ ſeruet: reſtituitur res cum fructibus perceptis ⁊ percipiẽdis.h.d.Barto.

¶ Imperator Aug. N.cortie. Lex.j.

e Qvod i libellum[e] cõtuliſti ꝓcuratori meo ad cuius offif cium deſideriũ[f] tuũ pertinet allega: cui ſi probaueris nõ aug ctore ꝓcuratore[g] vel eo cui⁹ vẽdendi fuit h facultas[h] neq3 habi=

addictionibus quia ſtatuit dies intra quẽ fiat ſubhaſtatio ⁊ quo elapſo res addicatur chari⁹ ementi.vt in ti.de in diem addictione.ff. alij libri habent adiectionib⁹ id eſt augmentis vbi malim legere auctionibus. Nam in his legibus habes ſepe actiones vbi auctiões legẽdũ.id eſt venditiões i publico ſctãs ꝑ incremẽtũ ꝑcij plus offerẽti re addicta. Inde auctionari publice vẽdere eſt. Et nuper ad lat⁹ ẽ huc luciani dialogus feſtiuiſſimus de auctione philoſophorũ a cõmilitone nr̃o nicolao beraldo grece iuxta ⁊ latine doctiſſimo feliciter traductus iuriſcõſulti vero auctorẽ vẽditoris loco ſumunt in.l.auctore laudato.id eſt venditore nominato.C.de euictio.l.j. C. de pericu. et commo. rei vendica. in. l. tenetur. ff. de actio. empti.ibi auctorem laudare poteris . pro appellare in ius.⁊ in.l.herennius. ff.de euict.auctorem laudauerat.id eſt nominauerat.iudicauerat.quod vernacule dicimus petere guarendum.⁊ in.l.ij. C. de in litem dando tutore . de auctione ⁊ ſubhaſtatione habes multa apud latinos authores Franciſcus aretinus in.l.rogaſti.§.ſi tibi.aliquid addit ad Bald.in hac rubri.ſcribentem de preſumptione dominij.

e Qvod in libellum.condemnatus fiſco in.c.cuius etiam res capta ex cauſa iudicati vendita fuerat minus ſolemniter per fiſcum ſupplicatur pro recuperãda. Accurſius.
f ¶ Deſiderium. deſideras enim rem tuam recuperarẽ. Sed contra quem agis et qua actione? Dic vt no.ſ.de iure fiſ.l.ſi minori.
g ¶ Procuratore.fiſci.ſ.qui ius habet vendendi.vt.ĩ.e.l.quicunq3.at procurator ceſaris non vẽdit rem ceſaris ſine ſpeciali mandato.vt.ff. de offi.procura.ceſa.l.j.
h ¶ Facultas. vt quia habet mandatum a principe vel etiam a procuratore fiſci.vt arg.ff.mãda.ſi procuratorẽ.§. j.⁊ ad hoc.ſ.ſi pro.pu.pẽ. l.ij.ab his enim facta venditio valet : ſi modo precium ſit ſolutum:nec valet promiſſio dupli:

vt.ff.de iure fiſ.l.ſi procurator.Accur.
a ¶ Habitis haſtis.al's habitis iſtis.ſ.perſonis ſupradictis.al's habitis haſtis.ad quod.j.l.proxima.al's habitis actis ſeu geſtis. ⁊ tunc dic id eſt non cõuento debitore ⁊ apud iudicẽ interpellatione celebrata: vt.ſ.ſi ꝓpter pu.pẽ.l.fina.non autẽ dicas ſcripturã neceſſariam. vt.j.l.iij.Accurſi⁹.
b ¶ Omni ordine. ordo in rebus fiſcalib⁹ vẽdendis hic erat vt debitum ſubſit: ⁊ ſit ceſſatũ cũ de hoc ſit facta iterpellatio coram preſide. vt.ſ. ſi propter pu.pẽ.kij. ⁊.iij.

a tis[a] haſtis/neqꝫ om-
b ni ordie[b] peracto vẽ-
ditas res eẽ: ⁊ id qđ
ex cauſa iudicati de-
c bes[c] exoluerį:reſciſ-
ſa venditione mala
d fide[d] facta caſdẽ res
e recipies[e] cum fructi-
bus quos ad empto-
rem mala fide perue-
niſſe vel ꝑuenire de-

Jtem ꝙ fiat ſubhaſtatio.vt.j.l.fina.⁊.xx.dieb⁹ publice ſit venalis ⁊ plus offerẽti detur. vt.ſ. de ſacroſan.eccle.aut.hoc ius porrectum. Jtẽ ꝙ iuſto precio detur. vt. j. l.ij.⁊.ſ.de iure fiſ.l.ſi minori.⁊.ff.de iur.fiſci.l.iij.§.diui. Jtẽ procurator fiſci debet adeſſevt hic.quibus peractis valet venditio:et nõ reuocatur:vt.j.co.ſi tẽpora.⁊. ſ. đ remiſ.pig.l.ſi hypothecas.⁊.ſ. de cõmu. rerum alt. l.ij.ſed ſi aliquid deeſt non valet:vt hic.⁊.j.proxi.⁊ argumẽ. ff.de tranſactio. cum hi.§.ſi pretor.⁊. j. đ prediis cu.ſine decre. non alie. l.j. ⁊.ij.⁊.ſ.ſi ven.pig.aga.l.j.ij.iij. et iiij.⁊ de reſcin.vendi.ſi quos.⁊ ſi aduer. fi.l.edicto.Sed infra quantum tempus vendet fiſc⁹? Reſpon.vt in priuato.vt not.ſ.de iure fiſ.l.iij. Jtem et oppo.quomodo probat actor negatiuam.contra regulam.ſ.de proba.actor. Jtem quomodo probat ſolẽnitatem deeſſe:immo cõtra debet probari eam affuiſſe.vt. ff. de pub.l. quecũqꝫ.§.j.⁊ fina. Solu. ad vtrãqꝫ: hic probat coipſo qđ non probãtur contra . vt argu.j. qui milita.nõ poſ.ſuper ſeruis. vł hic erat ſcriptura que dicebat hoc iteruenijſſe cui erat ſtãdum niſi cõtra probetur.vt.C.de probatio. cũ precibus.⁊ probatur ſm hoc per obliquum negatiua.vt ⁊ al's.ſ.de ꝯtrahen.ſtipu.optimam. Alij dicunt hec omnia preſumi ſolẽniter acta vt inſti.de fideiuſſo.§.fina.ſed in.l.quecũqꝫ dicunt idem.⁊ ſic ibi probari coipſo ꝙ non ꝓbatur contra.quod non placet:vt ibi notaui.⁊ facit.ff.de proba.ab ea parte.Accurſius.
c ¶ Debes.ꝓpť qđ đbitũ fctã fuerat vẽditio.
d ¶ Mala fide.qđ eſt coipſo ꝙ non eſt ſeruatus ordo.Accurſius.

e ¶ Recipies.ſed qua actione aget? Reſpon.vt ſ.de iur.fiſ.l.ſi minori.Accurſius.
f ¶ Debere.tenetur ergo de percipiendis licet habeat titu.⁊ ſic eſt contra.ſ. de rei vendica.l.ſi fundum.Sol.hic de percipiẽdis qui adhuc erant in fundo qui pars fundi ſunt: ⁊ ſic nõ vt fructus: vt. ff.đ rei vendi.l. fructus pendẽtes. Vel ſꝫ alios.P. ⁊ Jr.peruenerit iuſte vt a lupanaribus: vel ꝑuenire debuerunt vt honeſti: qui tamen peruenerũt : ſecus ſi non perueniſſent: licet debitor percepiſſet: ſi ei poſſidere licuiſſet.et ſm hoc peruenire debere.id eſt debite peruenerunt.vel verius hic ſpecialevt ⁊ al's notaui in predicta.l.ſi fundum.⁊ facit.ff.de rei vendicatio.l.fructus. Jtem in libro Azo. vel M.deeſt.peruenire debere.

f bere[f] conſtiterit.

¶ Si in venditione debita ſolẽnitas nõ fuit obſeruata:res vendita retrahitur.h.d.Bartolus.

¶ Impera. Gor.A.
Eracleoni.Lex.ij.

g Duplex ratio
deſiderium[g]
tuum iuuat:⁊ ꝙ pre-
h termiſſa haſtarum[h]
ſolẽnitate poſſeſſio-

Additio.

¶ Quod in libellum.h.d. ¶ Rẽs cõfiſcata ſine ſolẽnitate vendita reuocatur cum fructib⁹ etiam perceptis a debitore ſoluente. ¶ Gloſ.in ver.ordine ꝗ magiſtralis dicitur collegit ea que requirũtur ad ſolẽnitatem ſubhaſtationis. vt ſubſit debitum ⁊ interpellatio apud iudicem/vt viginti diebus venalis proclametur.vt plus offerenti detur. vt iuſto precio fiat venditio.vt fiſci procurator adſit. Cui glo.adde ꝗ bar.ſcribit in.l. licitatio. ff.de publica.qui limitat hanc gloſ. quo ad tẽpus viginti dierum procedere in ſubhaſtatione rerum fiſcaliũ eccleſie/⁊ minoris non autẽ in aliis in quibus ſeruanda loci cõſuetudo eſt vel iudicis arbitrio res agenda. Jn rebus autem mobilibus ea ſolẽnitas non exigitur niſi ſint huiuſmodi vt in eas affectio cadat. arg. l. et ſi ſine.§.queſitum.ff.de mino. Jn gloſ. declaratur onus probãdi negatiuam incumbere reuocanti venditionem quia extabant inſtrumẽta quedam pro fiſco.reliqua dic vt glo.Et preterea collige qđ omiſſio ſolẽnitatis inducit doli preſumptionem contra omittentes ita ponderat tex.hunc Barbati⁹ in. l. j.§.pe.ff.de ver. obliga.Pirhus.

g Duplex.Deſiderium.deſiderat recuperare rem ſuam a fiſco venditam ob debitũ.
h ¶ Haſtarum.que ſolẽnitas non fuit omitten-

nes tuas ex officio ᵃ diſtractas ſuggeris: ᵇ et qđ precij vilitate ob exiguum debitũ gratioſam emptionem in fraudem tuã ᶜ vtilitatemqꝫ rationum mearũ aduerſarium commẽtũ fuiſſe dicis: quapropter illicita iſta redargue ᵈ tam indẽnitati ᵉ fiſci conſulturus ꝗ̃ tue ſecuritati ᶠ operam laturus.

℄ Emptio a fiſco facta et alia que requirũtur ad acquiſitionẽ dominij poſſũt probari ſine ſcriptura.

℄ Idem Auguſt. criſpo. Lex. iij.

da. vt. ĩ. l. ſi. ꝛ. ś. ſi aduerſus fi. l. edicto. ꝛ de except. rei iudi. ordo.

a ℄ Suggeris. i. dicis.

b ℄ Vilitate qđ non fuit faciendũ: ſed iuſto ꝑcio. vt. ff. de iur. fiſ. l. iij. §. diui. ꝛ. ś. de reſcinden. vẽdi. ſi quos. et ff. đ iure fiſ. l. iij. et. ĩ. de predijs cu. l. j.

c ℄ Vtilitatẽqꝫ. repete in: vel ſi habes in dic in pro cõtra. ſic ś. de here. l. iij. Vel forte ẽ vna pars iutilitas.

d ℄ Redargue id eſt pro arguẽdo eam conuince. vt. ff. de ver. ſignifi. indicaſſe. ſ. agendo cõtra fiſcum. qđ dic vt. ś. de iure fiſ. l. ſi minori. et habet fiſcus hac. l. ius cõmune.

e ℄ Idẽnitati. ſoluendo fiſco qđ debes.

f ℄ Securitati. id eſt idemnitati. Accurſius.

Additio.

℄ Duplex ratio. ℄ Vltra precedentem legẽ dicit venditionem publicam non debere fieri per gratiam vili ꝑcio. vt ſcribitur in. l. ij. §. diuus. ff. de iure fiſci. ꝛ. l. ſi quos. ś. de reſcin. vẽdi. ꝛ. l. j. ĩ. de pred. cur. Hic eſt optimus tex. vbi in eodẽ libello plures cauſe cumulari poſſunt quarum ſingule ad victoriam ſufficerẽt. de qua re et cumulatiõe actionum habes ſcribentes in. l. edita. C. de edẽdo. Dy. in reg. nullus pluribꝰ. gl. in. c. ij. de reſcri. c. inter ceteras. eo. ti. c. iamdudum. de preben. vbi gloſ. dicunt ſatis eſſe vnam probari ꝗuod Bar. in. l. diuus. ff. de re iudi. limitat quãdo ſe aſtrinxit ad probandũ omnes. Quia vero cumulationis materia eſt ſubtilis et bona. atqꝫ confuſe tradita ego hic inſeram ad legentium vtilitatẽ ea que olim de hac re in libellis meiſ collegi. Cumulatio que eſt plurium actionum coaceruatio in eodẽ libello permittitur regulariter. vt dicit gloſ. in. d. l. edita. quia non reperitur prohibita niſi in quibuſdam caſibus. ergo cenſetur permiſſa. l. cum pretor. ff. de iudi. l. necnon. ff. ex qui. cau. maio. Dicas probari per l. ſi idem cum eodem. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. qui ſeruum. ff. de actio. l. j. ff. quo. leg. ibi dictamus proteſtati. Limito primo ex Bart. quando in eodem libello plures actiões ſpecie differentes proponerentur. per gloſ. in capi. diſpendia. in verbo perſonales. de reſcrip. lib. vj. ſcrib. in dicta. l. ſi idem. Limito ſecundo ratione ordinis. l. ordinarij. C. de rei vendicatio. l. incerti. C. de interdic. l. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acquirẽ. poſſeſ. quem articulũ ſubtiliſſimum illuc remitto et ad. c. cum dilectus. de cauſa poſſeſ. et proprie. Limito tertio ratione maioritatis. l. per minorem. ff. de iudi. ſcrib. in titu. quando ciui. actio crimi. preiudi. Limito quarto qñ fieret ad impediendam iuriſditionẽ. l. ſi idẽ. ſic eſt de libris mercatorum in quibus non debet fieri cumulatio per Bald. in. l. vni. col. iij. de confeſſ. Iaſo. in. l. ſi idem. Limito quinto quando acceſſorium peteretur iure actionis vt ex ſtipulatu. aliud ſi ex officio iudicis mercenario. per Baldum in dicto capitu. cum dilectus. niſi conditionaliter peteretur via actionis per Paul. de caſtro in dicta. l. edita. ꝛ ita intelligitur. §. ſed neqꝫ. in auct. de fideiuſſo. vbi perſonalis ꝛ hypothecaria cumulantur. Fallit ſexto quando ex eadem cauſa. ad idem competunt. quia abſolutoria lata in vno preiudicat in alio per. l. de eadem. ff. de exceptio. rei iudica. niſi fieret ad inſtructionem actoris iuſte dubitantis. l. j. §. quia. ff. quo. bo. Fallit ſeptimo gñaliter vbicũqꝫ abſolutoria preiudicat. l. fundi. ꝛ. l. fundũ. ff. de excep. Fallit octauo quãdo per electionẽ vnius tollitur altera. l. quod in heredem. §. eligere. ff. de tribu. cum ſimi. Fallit nono quãdo ſunt contrarie vel ex eadem cauſa ad diuerſa competunt vt condictio furtiua. ꝛ actio furti. l. j. C. de furt. l. j. §. j. ff. vi bo. rapt. l. interdum. ff. de publi. iudi. vbi Io. de ymola. Fallit decimo quando ex diuerſis cauſis ad eandem rem cõpetunt quando ſunt lucratiue. l. nemo ex his. §. quotiens. ff. de reg. iur. alias ſecus. l. qui ſeruum. ff. de actionibus. Fallit vndecimo quando executio vniꝰ liberat ab alijs. l. j. ff. ſi famil. furt. feciſ. dic: Ludo. ro. in ꝯſi. ccxl. Fallit duodecimo quando competunt contra diuerſos ꝛ in ſolidum vnuſquiſqꝫ cõuenitur niſi cũ proteſtatione de qua Barto. in. l. iij. §. j. ff. de duobus reis. l. j. C. eodem Aliud ſi pro parte. vt Bart. illic. Hec ego precipua ſuccincte collegi quondam que nunc quia conducere cuilibet poſſunt expoſui. plura ordinarie ſcribentes tradunt. Pirhus.

a Et ſi inſtrumenta. Hec lex reſpicit p̄mā partē ti.ꝛ eſt ius cōmūe.ꝛ facit.ſ.ꝺ pac. pactum.ꝛ de tranſac.cū te.ꝛ de rei vendi.cum ſuper.ꝛ.l.iudicia. Accur.

b ¶ Probationibus.ſ.idoneis.

c ¶ Nomine. vel ipſa emēte. vel alio pro ea. Accurſius.

d ¶ Trāſlatū. ꝙ ſuo nomie ſit ēpta: ꝛ ei poſſeſſio tradita ſufficit quicūq; ſoluerit p̄ciū dummodo ſit ſolutū vt hic.ꝛ.C.de ꝓba.cum res.ꝛ ſi quis al.vel ſibi. l.j.ꝛ.l. multum. ꝛ.l. qui aliēa pecunia.

e ¶ Matr̄.cuius bona ex delicto fiſco obuenerant.ſecure ḡ emit qui a fiſco

Et ſi inſtumenta[a] emptionis nō extent/ q̀buſcūq; tamen probatiōib⁹[b] vxor tua oſtenderit ad ſe eā domum ꝑtinere quam a fiſco ei⁹ nomine[c] dicis comparatam precium q; ab ea exolutum:ꝛ in eam dominiū trāſlatum[d]:fruſtra fiſcum ex ꝑſona matris[e] ei⁹ referre queſtionē ꝓcurator me⁹ nō ſinet.

emit dūmō ſolēniter. vt. ſ.l.j.ꝛ.j̄.ne fiſ.rē quā vendi.cuin.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.ſ.de cō.re.al.l.ij. Accur.

Additio. ¶ Et ſi inſtrumenta. h.d. ¶ Non reqrit̄ ſcriptura ad probandum emptionē factam a fiſco ꝛ dominij tranſlationem modo aliter legitime probetur. Idem eſt in priuatis.l.in exercēdis.ſ.de fide iſtru. Sūt tamen ſeptem et viginti caſus quos ſcriptura probari oportet.eoſq; enumerat gloſ.magiſtralis.in.l.contrahitur.ff. de pigno. Adde caſum quem habuim⁹ in.l.fiſco.ſ.hoc ti. in reliq̄s rationum et adminiſtrationis. Hic collige fiſcū non poſſe vendere fide habita de precio. vt i.l. ſi ꝓcurator.ff.de iure fiſci.illic p̄cio tamen ſoluto:ꝛ glo.nō etiam habita fide qꝺ pro eccleſijs et minoribus vt pro fiſco interpretandū eſt cōtra ius cōmune.l.qꝺ vendidi.C. de cōtra.ēpt. ꝛ vēdi.q̄ nō habet̄ locū in ꝓcuratore habente mandatum vendendi quia non intelligit̄ habita fide de p̄cio etiam in priuatis. Itē collige fiſcū nō poſſe cōtra vēditionē a ſe factā venire ex iure ſupuenienti in verbo ex perſona matr̄ cuius (inquit gl.)bona ex delicto fiſco obuenerant.licet enim ſuccedat ei cuius rem vēdidit tamē obſtat ei doli exceptio et regula q̄ habet quem de euictiōe tenet actio:eūdem agentem repellit exceptio.l.vendicantem.ff.de euic. Inſuper collige quod res ēpta per vxorē eſt ſua non autem viri licet preſumatur empta de bonis viri lagatq; ad precium.l.etiā.l.quintus.ff. de dona.inter vi.ꝛ vxo.adde Bal.in.l.ſi vxorē. C.de condi.inſ. Limita quando empta eſt de pecunia donata a marito.l. vxor marito. ff. de dona.inter vi.ꝛ vxo. Item Franciſcus aretin⁹ in.l. ſciēdum col.iij.ff.de ꝟbo. ob. ꝑ hūc tex.iuncta expoſitiōe Barto. dicit legē que diſponit aliquid debere probari ꝑ ſcripturā cū ſit exorbitās a iure ꝛ cōtra l.in exercēdiſ nō extēdi ad caſū in ea nō expreſſum facit quod Joan.andree et hoſtienſis. ꝑ eum adducti dicunt de interlocutoria: a qua eſt appellatum quod licet debeat in ſcriptura fidei vbi ad ſedem apoſtolicam fit:aliud tamen eſt in ea que ad aliam fit.quamuis i inſtrumento quod habet execuitionem promptā etiam in eo qꝺ indirecto ex inſtrumento venit non ſolum quod directo priuilegium locū habet vt Antho.ꝛ cano.volunt in.c.cum olim.de cēſi.tu lege frāc.de ꝓbatione ꝑ teſtes illic. P.

¶ Infra tempus in ſubhaſtatione ſtatutum quilibet veniens admittitur:licet res iā alteri fuerit vendita. Barto.

¶ Imperator Diocle.ꝛ Maxi. A.marcelline. Lex.iiij.

Si tēpora q̄ in fiſcalib⁹ actionibus vel haſtis[f] ſtatuta ſunt patiunt̄:cū etiā augmentū te facturā eſſe ꝓfitearis[g]

f Si tpa. Uel haſt̄. Al̄s haſt̄:al̄s actiōib⁹ al̄s vtrūq;:ꝛ dic ꝙ qn̄ fiebat ſubhaſtatio dicebat̄ ꝑ p̄conē ꝙ q̄ plus dederit vſq; ad mēſem ille habebit: licet ergo infra mēſem alicui libere venderetur/tamen admittebat̄ adiectio infra dictū tēp⁹.ſi autē cū eo ēptore eſſet dictū vt poſſit dari alij plus offerenti infra menſem eſſet pactū in diē adiectionis:ꝛ valeret etiā inter ꝑuatos: vt.ff.de in diem adiec.l.j.qꝺ in p̄dicto caſu nō eſt.vt.j̄.ꝺ vē.re.fiſca.l.j.ꝛ.ij. vel dic tempus ſtatutum a lege qꝺ nō habem⁹ niſi in eccl̄ia.xx.dieꝝ: vt i aut̄.hoc ius porrectū.ꝛ forte tale eſt hic.vnde nota.ꝙ in fiſcalibus alienationibus tam ſuarum rerum q̄ꝫ obligatarū locum habet qꝺ hic dicitur.vt.ff.ad munici. l.lucius.§.fina. Itē in locationib⁹ fiſcalibus ꝛ patrimonialibus temporalibus:non tamen perpetuis locum habet.vt.j̄.de loc.pre.ci.l.fina.§. fina.ad res autē ciuitatū locū nō habet niſi ciuitas habeat propriam legem ſup hoc.vt.j̄.de adminiſtra.rerū ad ciui.ꝑtinē.l.j.ꝛ. ij. Accur.

g ¶ Profitearis tu qui vis emere.ꝛ not.ꝙ tan-

tu in ſemel eſt facienda adiectio. vt. j. de loca. pre. ciui. l. ij. Uel dic tu debitoꝛ qui ceſſaueras vt. j. de loca. pre. ciui. congruit. ⁊. ff. de in diē ad iec. l. licet. Accur.

a ℭ Admittat. Et tibi dominiū applicet. vt j. de vendi. rerū ciui. l. j. hoc aūt verū eſt niſi idē qui prius emerat licitādo obtinuerat: q̄ caſu fruct⁹ medio tēpoꝛe perceptos perinde ac ſi alius licitando obtinuiſſ; fiſco reſtituet: niſi ⁊ pꝛima venditio et ſcd̄a adiectio ſit facta āte perceptionē fructuū: et niſi per colonū fuerant pceptí. nam pꝛimo caſu emptoꝛ ſecundo colonus pcipiet ⁊ dabit mercedē emptori. vt. ff. de iur. fi ſci. l. fiñ. Accurſius.

adi rationabilē noſtrū vt iuſtā vberioꝛ; p̄cij oblationem ad- a mittat[a].

ℭ Uēditō facta a fiſco ſolēniter non retractaꝛ preteꝛtu reſcripti vel minoꝝ etatis. Bar.

ℭ Idem Lex. v.

b Q Uecūqȝ[b] pꝛe- c liq̄s ꝓdigoꝝ[c] i ānotario titulo ceteriſqȝ fiſcalibus debitis in quibuſcūqȝ coꝛpoꝛib⁹ ſub auctione licitanda ſunt fiſco auctoꝛe vendanꝛ d vt perpetuo[d] penes

Additio. ℭ Si tēpoꝛa. ℭ Bartholus prefatur. hāc. l. eſſe difficilem eſt autē difficultas i glo. que facit triplicem intellectū et omnib⁹ lectionibus hoc habet. Pl⁹ offerēs intra tempus vel a iudice vel a lege vel a contractu venditioni preſtitum reſcindit vēditionem intempeſtiue factam quod ſatis clarum eſt. Sciendum eſt autem ſubhaſtationis tp̄us aut a lege prefixū eſſe id eſt viginti dierum vt dixi. s. l. j. aut. hoc ius porrectū. C. de ſacroſā. eccle. Aut arbitrio iudicis decernēdum. vt in prin. glo. noſtre. aut in cōtractu emptori dicendum ſi quis intra tempus certū maius preciū attulerit illi rem traditam iri moꝛe illius contractus q̄ fit p̄ i diē aditionē in Icti̇b⁹ ꝓuatoꝝ in ciuitatib⁹ autē diſtrahētib⁹ ſeruari dȝ ſtatutum municipale: plurima extra rē. Hic dicuntur a Bar. Andrea de barulo ⁊ Jo. de platea Preterea glo. in ver. profitearis citatur quod in extra iudi. vna monitio ſatis ſit. et glo. in. l. tria. §. vſuras. ff. de lega. ij. ⁊ Inno. in. c. cū a nobis olim. de elec. quem ego cum Ange. peruſini expoſitione legi diligenter. videas etiā huc Bar. in extrauaganti ad repꝛimendum. i ver. ſuper diſcrimine. Pirhus

b Q Uecūqȝ. Scilicet bona vel coꝛpoꝛa ⁊ ſūt licitanda. i. vendenda vel ad vendēdum ponenda ſub quadam licitatione. nam pl⁹ offerenti dari debent. vt. s. de ſacroſan. eccle. aut. hoc ius poꝛrectum.

eos ſint iure dominij quibus res huiuſcemodi ſubhaſte ſolēnis arbitrio fiſcus e addixerit[e] et ſi quid vnq̄ vt a fiſco facta vēditio poſſit īfringi auctoꝛitate reſcripti fuerit īpetratū: f null⁹ obtēperet[f]. Cū etiā minoꝛib⁹ ſi q̄ñ aliq̇d ex reb⁹ eoꝛum ꝓ fiſcalibus debitis adiudicaꝛ emptoꝛibus: repetitionis facultas in omnē itercipiaꝛ g etatem[g].

ℭ Qui ſolēniter emit a fiſco ...

c ℭ Pꝛodigoꝝ. id eſt cibarioꝝ. nam pꝛodigum pꝛodigi: ⁊ i plurali pꝛodiga ꝓdigoꝛum/ id eſt cibus cibi: ⁊ ſic cibarioꝛum ſcḋm P. que infra ꝓximos dies pꝛodiguꝛ. id ē conſumunꝛ vt. ff. de officio pꝛe. l. i. plebiſcito. adminiſtrauerat ergo ⁊ male ānonaria cibaria hic adminiſtratoꝛ. Uel dic pꝛodigoꝝ quibus eſt interdictum bōis. vt inſtitu. quib. nō eſt permiſ. facere teſtamē. §. itē pꝛodig⁹: ⁊ reliq̄ appellat cibaria ipſoꝛum que plerūq̄ a fiſco p̄eſtātur. vt. s. de ſacroſan. eccle. priuilegia. ⁊ de cōpenſa. l. iij que male adminiſtrauit iſte qui patitur venditionem bonoꝝ ſuoꝛum.

d ℭ Perpetuo. facit. j. de capi. di. l. j. ⁊ de cen. l. fi. Sed contra. ff. de iure fi. l. predijs. Sol. ibi pꝛo tributis: hic pꝛo mala adminiſtratione vel alio debito ex contractu vel maleficio.

e ℭ Addixerit. i. vendiderit. ſic ponitur. ff. de iure fiſ. l. fi. in pꝛin. ⁊ de re iudi. a diuo. §. ſi poſt ſed et preter hanc ſolēnitatem alie debent interuenire. vt nota. s. l. j.

f ℭ Obtemperet. vt. s. de preci. īpera. of. reſcripta. ⁊ ſi cōtra ius vel vti. publi. l. fi.

g ℭ Etatem. Etiā minoꝛem. ſic ergo minoꝛ non iuuatur iure etiam ſpeciali quando fiſcus vendiderit rem eius pꝛo debitis: ſecus ſi credens fiſc⁹ ſuam. vt et. s. ſi aduer. fiſcum. l. fina. hoc tamen verum eſt ſi interuenit tutoꝛ vel curatoꝛ vt. s. ſi propter pu. pen. l. fi. ſed contra. j. de fun. pa. l. ij. Solu. vt ibi.

Additio. ℭ Quecūq̄. hoc dicit. ℭ Uenditio facta a fiſco ſolēniter nō retractaꝛ p̄textu reſcripti vel minoꝛis etatis. Ratio eſt q: dominiū alicui queſitū nō tolliꝛ p̄ reſcri-

ptum.de qua re lege bal.in.ſ.cõſtitu.feu. limitat. Bar.ob publicam vtilitatem ⁊ ob clauſulã non obſtantevt.in.l.j.C.ſi contra ius.vel vtili. pu.non tamen intelligas paſſim reſtitui fiſtũ vel minorẽ quia vt ludo.ro.in.l.ciuitas.ff.ſi cer. pet. dixit cedere in eorũ pniciem per.l.i cauſe.ff.de mino.cũ nemo cũ eis vellet contrahere.

¶ In tex.prodigorũ accipe ſubſtãtiue id eſt cibariorũ ⁊ annone publice vt de annonis.j.quia prodiguntur:id eſt cõſumuntur vt veteres dicebãt hoſtias pdigas.facit.l.plebiſcito.ff.de offi. preſi.citata.per banc.gloſo.vbi Modeſtin⁹ ait. plebyſcito cõtinetur ne qs pſidum mun⁹ donũue caperet niſi eſculẽtum poculẽtũue quod intra dies primos pdigatur

ſco ſolum ad precium tenetur ⁊ ob aliud debitum nõ cõuenitur. Bar.

¶ Idẽ Aug.ad felicem. Lex.xvj.

Si quis pſcribẽte[a] ac diſtra[b]hente fiſco debitoꝝ[b] fiſcalium emerit facultates pro earũ rerum tantum precio obnoxij ſint qs eos patuerit dcurſis ha[c]ſtis[c] et pſcriptiõe habita pparaſſe. Nam ita eos munimus vt [d]nulli⁹ cõuentionis[d] reliquorũ fiſcalium nomie patiamur extrinſecus ſubire iacturam.

¶ In tertiu minoris intellige cũ ſolẽnitate.l.ſ.ff.in rebus eorũ ſine decre.non alie. Ad materiam reſcripti ratio eſt quã prediri qd princeps nõ preſumitur velle preiudicare alteri in iure queſito.facit.c.ex tuarum.de aucto. ⁊ vſu pallij.l.gallus.§.et quid ſi tantum.ff.de libe.et poſthu.et Innoc.i.c.in noſtra.de iniu.⁊ damno dato.⁊ in.c.ſuper hoc.de renũc.c.dilectus. de appel.dicit qd princeps faciendo cõcordiã ⁊ remiſſiones damnorũ hincinde nõ videtur p hoc remittere dãna priuatarum perſonarũ et ſi vellet ſine cauſa nõ poſſet/ eſto qd in principe ſit ſpeciale qd non intelligaf ſine cauſa aliquẽ priuare iure ſuo de quo lege bar.in prima conſtitu.digeſtorum.niſi ob publicam vtilitatem faceret vt hinc Bar.dicit per.l.item ſi verberatum.in fi.ff.de rei vendi.l.venditor.§.ſi cõſtat.ff.communia predio.l.lucius.ff. de reſcin. vendi. Pirhus.

a Si quis proſcribente.id eſt ob debitum fiſcale capiẽte ⁊ deſcribente. Uel dic.i.publice venale proponẽte.vt.ſ.de diſtrac.pigno. l.creditor.

b ¶ Debitorum.qui ceſſauerant in ſolutione ⁊ iõ eoꝝ bona vẽdebanf.⁊ ſic ẽ maſculini gñis

c ¶ Decurſis haſtis.i.dieb⁹ quibus publice ſtetit venal.vt l. autẽ.hoc ius porrectum. Ul dic haſtis decurſis.i.factis ſubhaſtationibus.

d ¶ Cõuentionis.niſi ad preciũ vt dixi.⁊ ẽ ſic ſ.l.proxi.⁊.j.de fun.rei pub.l.ij.⁊ in agro deſerto idẽ ẽ qui nouo poſſeſſori aſſignaf.vt.j.de cẽſi.l.fi.ſed cõtra. ff.de iure fiſ.l.pdijs. Sol.hec illam corrigit:vel hic alia predia: ibi tributaria vendunf. Item contra.ff.de pu. imperatores. ſ3 ibi priuat⁹ pua:to. et facit. ſ.ſi aduerſ⁹ fiſ.l.fi.

¶ De vẽditiõe rerũ fiſcaliũ cum priuato cõmuniũ. Titu.iiij.

¶ Ratione partis fiſcus poteſt vẽdere totum.h.d. Barto.

¶ Imp. Alex.Au. emp. Lex vnica.

[e]Forma eſt[e] q̃tiens ad fiſcũ/ vel[f] minima portio rei ptineat:vt vniuerſa[g] p[h]curatorib⁹ meis[h] di[i]ſtrahanf[i]. Sed precio ...

Addi.

¶ Si quis proſcribente.h.d. Qui ſolennif a fiſco emerit ad ſolum precium tenef nec ob aliud debitũ cõueniri põt. Aliud ſi a priuato.l.iperatores.ff.de iure fiſci. Itẽ fallit.in.l.predijs.ff.de iure fiſci. Andreas de barulo notat hunc tex.pro his qui emunta fiſco bona delinquentium vt nõ teneanf ſoluere tributa p tpe preterito. Alia dic vt Bar. Pirh⁹.

¶ De venditione rerum fiſcalium.

e Forma eſt.id eſt ꝯſtitutio iuris.ſic.ſ.de offi.pfec.preto.orietis.l. formam. ⁊.ff. de pactis reſcriptum.

f ¶ Uel.p ſaltem.vel pro etiam.

g ¶ Ut vniuerſa.al's vt vni.alias deeſt.⁊ dic id eſt tota.

h ¶ Meis.ſcz fiſco.ſic.ſ.credi.eui.pig.nõ.de.l.ſ

i ¶ Diſtrahanf.id eſt diſtrahi poſſint.⁊ eſt ſpeciale i fiſco:ſec⁹ in alio qui nõ niſi partẽ ſuam vendere poteſt.vt hic.⁊.ſ.de cõmu.re.alie.l.ij Sed quid ſi nullã partẽ habet fiſcus ⁊ vendit Reſpon.aut credit ſuam ⁊ ſtatim emptor ẽ ſecurus vt.ſ.de qua. pre.l.fi.aut ſcit alienã:⁊ nõ preiudicat domino.nam ſi ideo preiudicat qꝛ partem habet vt hic: ergo vbi non habet non preiudicat. Item ſm.M.locum habet hec lex quando non poteſt ꝯmode diuidi:ſed certe indiſtincte dicit hic:ergo ſic eſt intelligendum. vt arg.ff.de publi.l.de precio.⁊ adde diſtinctionẽ.vt.no.ſ.fami.hercíſ.l.ſi familie.

a ¶ Redigatur. ſcʒ cum totum fiſco eſt ſoluē dum: ſed pars redigitur in fiſcum vt irreuocabiliter habeat ꝛ aliam reddat ſocio ſuo. hoc eſt innuit verbum reſtituatur: ꝛ verbum redigaꝭ ꝛ natura contractus. ſic ergo in ſubſidiū cum non poſſit rem rehabere rem: habebit ratū ꝛ actione negociorum geſtorum cōtra fiſcum aget ad preciū. vt. ſ. ꝺ rebus alie. non alie. l. j.

b ¶ De quibꝰ. ſcʒ prediis. Ac.

c ¶ Suū iudicem. q2 actor ſe quiꝭ forū rei. vt ꝛ. ſ. vbi in rem actio. l. j.

d ¶ Cōpetūt. que vere compe tunt. vt ꝛ. ſ. de cōmu. rerū ali. l. ij. et. ſ. in principio huius legis.

Addi.

¶ Forma eſt. h. v. ¶ Ratiōe partis etiā minime indiuiſe poteſt fiſcus vendere totum ꝛ ſocio datur precium ſue partis. Idem dicunt in eccleſia. aliud in priuato. l. ij. C. de commu. rerū alie. vbi hec differentia expreſſe traditur ob proprium fiſci priuilegium ꝛ glo. illic declarat quādo fiſcus poſſit venden do rem alienam preiudicare dominis rerū ꝑ vſucapionē ſeu preſcrip. l. fi. C. de quadr. preſcrip. limita niſi vtile eſſet fiſco vt glo. in. d. l. ij. ꝛ ſocio daꝭ actio nego. geſt. ad partem. vt i glo. Sequere Jo. de platea ad glo. ꝛ lege pro doctrina cōmunis rei alienate glo. magiſtr. in. l. in familie. C. famil. herciſc. que dicit aliquādo dari vēdicationē ptis aliqñ pciſ aliqñ mandati vel negociorū geſtorū et infinita que in hāc rem cumulat illa glo. de alienatione rerū cōmunium ꝑ er optimam theoricā.

e ¶ Ne fiſcus rem quam vendidit euincat.

G Rauiſſimū. Bona fide. ſ. emptoris ꝛ venditoris. ratione ergo malefidei ipſemet fiſcus refert cōtrouerſiam. M. ſunt ꝛ alia neceſſaria. vt. no. ſ. de fide inſtru. l. j.

f ¶ Addicta. i. vendita. ſic. ff. de iure fiſ. l. j.

ciū partis tātū in fiſcum redigatur[a] reliquū dominis partium reſtituatur. Emptorē igitur prediorum de quibꝰ[b] libellum dediſti apd ſuū iudicē[c] cōueni vſuꝝ defenſiōibus ſi que ſibi cōpetūt[d].

¶ Pars epiſtole.

¶ Ne fiſcus rē quā vendidit euincat.

Titulus. v.

¶ Res fiſci ſolēniter vendita nō euicitur: licet nō ptinuerit ad ſtationē venditoris/ officiales inuicē experiunꝭ etiam durante officio. Sal.

¶ Imp. Alē. ad. N. Lex. j.

Grauiſſimū verecūdia mea duxit/ vt cuiꝰ rei pciū cū bona[e] fide eēt addicta[f] ſemel fiſcꝰ accepit[g]/ eiꝰ cōtrouerſiā refe rat[h] non ſolum ergo emptorē ab eadē ſtatione[i] ſʒ neqꝫ ab alia quidē queſtionē pati ðbere equū eſt: cū etiā in his vēditiōibꝰ emptorē nō inqetato officia[k] inter ſe poſſint experiri.

g ¶ Acceperit. Non ergo fides de precio pōt haberi. vt. ff. de iure fiſ. l. ſi procurator.

h ¶ Referat. hoc ſiue vt propriam ſiue vt obligatā vendiderit. vt. j. de fun. rei pri. l. j. ꝛ. ſ. creditem. pi. non de. l. j. ꝛ de diſtra. pig. l. ſi hypothecaꝭ. ꝛ. ff. ꝺ diſtra. pig. ſi is. ꝛ de exceptio. rei vendi. l. j. ꝛ. ſ. ti. ij. ꝛ ſi inſtrumēta. ꝛ de reſci. vē. l. iij. ꝛ de euic. l. ſiue poſſeſſio. et j. l. proxi. q̄ oēs ſunt. arg. ꝙ nemo veniat contra factum ſuū vel eius cui ſuc ceſſit. ad qd etiā ē. ff. de adoptio. poſt mortē. ꝛ. ſ. de rei ven. cum a matre. ꝛ. ff. de decreto ab ordi. faci. l. penul.

i ¶ Statione. i. noie eiuſdē ſtationis: habʒ eñ fiſcus in plures ſtationes ꝛ ſivē dat rem vniꝰ qſi ſit alteriꝰ nō poteſt alteriꝰ noie reuocare ad qd. ſ. ſol. l. ij. Sʒ arg. cōtra. ſ. de cōpen. l. j. Sed ibi eſt ratio ꝑpter confuſionem vitandā. ꝛ eſt hic argu. ꝙ ſi abbas vendat rem vnius cōuentus ſibi ſubditi quaſi ſit alterius ꝙ non poteſt reuocari.

Facto ꝑprio ꝗs contrauenit re nō ꝺʒ

k ¶ Officia. Earūdē ſtationū vel diuerſarum. ꝛ dic negociorū geſtorū in ſubſidiū actionis. vt ff. de re. alie. non alie. l. j.

Additio.

¶ Grauiſſimum. h. v. ¶ Res vēdita ab vna ſtatione fiſci non reuocaꝭ ab alia ſʒ officiales inter ſe agūt: q2 fiſcꝰ in ſtationibꝰ ſuis vel cameris et officialibus tam ſingulis quā vniuerſis repſentatur vt glo. dicit. vnde non poteſt venire contra factum a ſe. l. poſt mortem. ff. de adoptio: ꝛ eſt regula quem de euictione tenet actio. l. vendicantem. ff. de euicti. ſcribentes hic tradunt de tutoribus et alijs adminiſtratoribus que non ex re noſtra ſunt. lege eos. In textu lucas de pēna multa more ſuo dicit neſcio q̄obrem vtpote de pudicitia ex valerio hieronimo et alijs: ſed non exponit neceſſaria vt quid ſit ſtatio de qua in tex. Sicut ei dux belli habʒ diuerſas ſtatiōes

militum qui ſtationarij quoq; dicūtur de qua re in ti. de curioſis. et ſtatio dicemus. Sic omni no fiſcus habet diuerſas ſtationes quibus varijs officiales prefecti ſunt diuerſis prouincijs ꝛ partibus adminiſtrādis. Is autē q̄ vni preeſt nō debet alterius munera occupare nec īter eos cōpenſatio admittit ne fiat confuſio per tex. optimū in.l.j.C.de compēſa. reliq̄ ſunt clariſſima. Pir.

a Retractare. hic potes dicere ea q̄ ſupiori lege dicta ſunt.

Nodi.

Retractare. h.d. quod i tex. habes. ꝛ glo. dicit. potes hic dicere ea que ſuperiori lege dicta ſunt. Inducitur contra pn̄cipes facientes quidpiā ex poteſtate abſoluta. quib⁹ equitatis honeſtatiſq; ratio obſtat. l. digna vox. C.ꝺ legi. de equitate ꝛ honeſtate multa etiam lucas colligit. Sic etiā (qꝺ rarius) hic Io. de pla. extra rem inducit tex. ad improbandū morē principum et magnatum qui ſolent imitare puellas ad ſaltādū ꝛ facere choreas ꝛ tripudia qꝺ pudori ꝛ honeſtati repugnat. ego ex luciano ꝛ alijs auctoribus de ſaltatione ſermonē ſcripſi. Pir.

Imperator An. palladio. prefecto p̄torio. Lex.ij.

Retractare[a] fiſcum quod ſemel vēdidit equitatis honeſtatiſq; ratio non patitur.

De his qui ex publicis rationib⁹ mutuam pecuniā acceperunt. Ti.vj.

Qui accipit pecuniā mutuam ab officialibus fiſci tenetur i quadruplū. Bartolus.

Imperato. Val. et Val. Auguſt. ad pn̄. pre. pre.j. Lex.j.

SI q̄s ab exactorib⁹ tabularijs[b] et archarijs[c] officijſq;[d] rationum fenebrem pecuniā ſumpſerit[e]: detectus in eodē ad quadrupli penā ex hac auctoritate[f] teneatur[g].

Qui aurum fiſcale mutuo ſumpſit ſine p̄ncipis licentia ꝛ q̄ dederit pena hic inſerta tenet. Bar.

Imperat. Gra. et Theo. A. palladio. Lex.ij.

SCiāt omnes accipiendi[h] mutuo ex largitiōibus ſacris[i] auri non patere cuiq; facultatem[k]. Et ſi quis aurum ex noſtro erario priuatis commodis[l] profuturum occulte[m] aut cautionis[n] / aut ſponſionis fide[o] vt debi-

Nodi.

Si q̄s ab exactoribus. h.d. Accipiens pecuniam fiſci mutuo ab adminiſtratoribus i quadruplū plectitur. i tex. erat defect⁹ cui⁹ loco reſtitui detectus. Ratio legis eſt in glo. q̄ vetitū eſt ne pecunia publica q̄ ſemper eſt vſui principi mutuo detur. l.j.ij. ꝛ.iij. ī. de his q̄ ex publi. coll. illata ſunt. facit glo. i.l. minime. ī. de ſuſcep. ꝛ archa. vbi explicabuntur hec vocabula que in hac.l. ſunt. Glo. ꝛ ſcribentes intelligunt qꝺ officialis ꝛ ille ſimul vnū quadruplū ſoluent in quo ineſt rei perſequutio. ꝛ hec glo. in alio eſt optima quod pena que eſt fiſco inferēda petitur condictione ex.l. vel actione in factum ſimilem habes in.l.j.ff.de vi priua.l. is qui predam. ff. ad.l. iul. pec. Pirhus.

De his qui ex publicis ꝛc̄.

b SI quis. Tabularijs. qui cū ſuſceptoribus erant. vt. ī. de ſuſce.l. duos.

c Archarijs. qui preerant archis in quibus pecunia publica reponebat̄. de quib⁹ habes. ī. de ſuſcep.l.fi. ꝛ. ī.ꝺ his q̄ ex pu.col.l.ij.

d Officijs. ſ. alijs.

e Sumpſerit. nō enim debet alicui pſone publice vel priuate mutuari: ſed ad vſum deputatū ſeruari et iuſſu ſupioris ibi dari. vt. ī. de his que ex pu.col. illata ſunt. l.j.ij. ꝛ.iij.

f Auctoritate. cōdictione ergo ex.l. vel actione in factū. ad quod. ſ. de iure fiſci.l. q̄ in contractibus.

g Teneatur. ſ. ſimul cū fraudis participe vno pluribuſue. vt. ff. de iure fiſ. aufertur. §. fin. ꝛ no. ſ.ꝺ iure fiſ.l. de penſiōis. Item contra. ī.l. pri. So. vt ibi. ꝛ no. q̄ i q̄druplo cōtinetur res. vt. ī ti.j.l.j.

h Sciāt. Accipiēdi. ſ. auri. qꝺ ſubijcit.

i Sacris. i. ſacris largitionibus deputatū.

k Facultatē. vt ꝛ. ī.ꝺ his q̄ ex pu.col.l.j.ij.ꝛ.iij.

l Cōmodis. ſcȝ acceptoris.

m Occulte. qꝺ p̄ſumit̄ coīpſo q̄ ſine auctoritate principis vt ſubijcit. vel comitis ſacraꝝ largitionū. vt. ī. de auri publi. pſecutorib⁹.l. vna.

n Cautionis. ſ. ſine fideiuſſore. vt. C. de ꝟbo. ſigni. ſancimus.

o Fide. cū fideiuſſore vel cautione in ſcriptis. ſpondere ſine ſcriptis.

tor redditur⁹ ſine no ſtra auctoritate acce perit ablat[ſ] bōis oi= bus a ꝑpetue depor= tationis ſubdet exi= lio. Is etiā q̇ ex me= morat[ſ] theſaur[ſ] ſub ſpecie publici credi toris aurū cuiq; cō= modauerit b aut de= derit: capitali ſentē= tie ſubiugetur.

Penis fiſcalibuſ creditores preferri. Titulus. vij.

Proſecutio pene ꝓfert quando pena additur per nomina multiplicatiua in dubio ineſt ſimplū. Bal.

a Oib⁹ immo in quadruplum. vt. s. l. pri. contra. Sol. ibi in alia pecunia hic in auro. ar. ſaut. de fideiuſſo. §. qđ aūt. Uel hic mutuat vt publicā dicens habere mandatū vt hic qđ nō ſʒ vt dixi ſine auctoritate principis vel comit[ſ]: ibi vt priuatam ꝛ ſic hic furtum ſeu peculatum et falſū: ibi fur= tum ſeu pecula tum tm̄. Uel ibi ciuiliter hic cri minaliꝰ. Itē cō tra. j. de frumē. vrbis ꝯſtātino. l. ij. Sol. vt ibi. Accurſius.

b Comoda= uerit. i. mutua= uerit. ꝛ ſic ipro= prie.

Addi.

Sciāt oms̄ h. d. Accipi= ens mutuo pri= cipis aurꝫ bōis priuatis depor tatur. ꝛ mutuās capite plectiꝰ. Hic nō ē pena q̇drupli: vt pri⁹ ſʒ maior vſi doct. ītelligūt frau dulēter ꝛ de auro nō de alia pecūia ſiue de the ſauro ꝛ ſacro erario ꝓncipis. ꝯcor. l. vni. j. đ au= ri publi. ꝓſecuto. qꝛ aurꝫ eſt nobiliſſimū metal= lum cuius ſacra fames q̇d non mortalia cogit pectora: de quo ply. ait. Utinā poſſet e vita in totū abdicari aurū, ſacra fames/ vt celeberri= mi authores dixere ꝓſciſſum cōuitijs ab opti mis quibuſq; ꝛ ad ꝑniciem vite reptum. quam feliciore euo cū res ipſe ꝑmutabantur inter ſe ſicut et troianis tēporibus factitatū Homero credi cōuenerit. Sed redeo ad rē ne de q̇buſ= cunq; reb⁹ ſatyram ſcribere velle videar quod lucas de penna vir alioqui doct⁹ nimis digreſ ſus fere facit. Hic eſt q̇dā gloſ. in ver. oib⁹ q̄ ponderaꝰ ad fi. ad diſcernēdū quādo ſit cauſa crimialis q̄ tn̄ nō hoc mihi dicit eiuſq; ſnīa re probata ex cōi theorica dico eē cauſam crimia lem quando pena in corpus ſtatuitur vel pecu niaria eſt fiſco adiudicanda ſeu applicanda. gloſ. in. l. j. de ſepulchro viol. C. l. iij. ff. eo. titu. l. vlti. ff. de priua. delic. §. in ſumma. de iniu. inſti= tu. cum alijs locis vulgarib⁹. ꝛ in. l. mulctarū. et. l. eos. C. de modo mulct. per ſcrib. in tex. cō modauerit. id eſt mutuauerit vt in prīci. legis qui ſermo eſt mercatorum et imperitorꝫ inquit Bar. Nam aliud eſt ꝯmodatum aliud mutuū cum ex illo non transferatur dominiū nec eſſet ea pena infligenda illi qui principis aurū ad oſtentationem alicui commodaret vt vaſa au rea aut ſimi= lia. Dictū au tem Bart. de teſte deponē te de mutuo per verbū cō modauit qđ ꝓbet Ludo. Ro. limitat i l. j. ff. de ope. noui nuncia. in idiota ꝓce dere quē ex= cuſat imperi tia. aliud i iu riſperito eſſe qđ neſcio an ſit vere dictū cum noſtri iu riſperiti ſepe ita vulgariꝰ et barbare lo quātur. vt pu ta q̄s pudet iuriſcōſulto= rum ꝟbis lo= qui et ornate de iure reſpondere. ſed hic error ſic inualuit vt ſit ineluibilis immo inextirpabilis. Franciſc⁹ Aretinus in. l. clā poſſidere. col. ij. ff. de acqui. poſſeſ. citat glo. hanc iūcta lect. Bar. ad ſciēdū quando quid dicatur clam vel occulte fieri. et Bar in. l. ij. j. de delato. ꝛ in. l. non intelligiꝰ. §. tacita. ff. de iure fiſci. Pirhus.

Imperator Augu. Marcel. Lex vnica.

c Rem ſuam c perſequenti bus pene ex actio poſt ponitur: ſi cut itaq; in ſort[ſ] quā titate fiſci ꝓſecutio potior eſt: ita in tri= plo quod pene noīe adiectū eſt ꝓpria for d ma d ſeruanda eſt.

De fiſcalib⁹ vſu= ris. Titulus. viij.

Ex mora pene non ac= cedūt vſure. hoc dicit Bar

Impera. an. Au. Anti. Lex. j.

c Penis fiſcalibus creditores preferri.

Rem ſuam. Pone caſum per. l. s. titu. j. l. j. ꝛ de iu. fiſci. l. q̇ in cōtractib⁹. ꝛ fa= cit. ff. ſolu. matri. l. ſi marito. ꝛ. ff. de iu= re fiſ. in ſumma et. l. quod placuit. ꝛ. l. ſtati⁹ flo= rus. §. fina. ꝛ. l. deferre. §. fi. ꝛ. l. titius. ꝛ arg. s. de iur. delibe. l. fi. §. ſi vero.

d Propria forma. vt poſtponatur. vt in prin= ci. huius. l. in precio autem redacto ex vēditio ne pignorum preponuntur priores. vt. ff. de iu. fiſ. l. res. §. j. et hoc ſi perſonaliter agatur ſed in hypothecaria prior in tēpore prefertur. vt. ff. qui po. in pig. l. ſi pign⁹. q̄ hypotheca etiā i de= lictis eſt ſm̄ Azo. vt. s. de priui. fi. l. j.

Additio.

Rem ſuā. Sum= mari dicitꝰ ex rubrica. cōcor. ſunt in. l. ſi mari to. ff. ſol. matri. l. in ſumma. ff. de iur. fi. cū ſimi.

licet enim fiſcus in contractibus ꝓferatur pri uato in tacita hypotheca quam habet: non ta mē habet illud ius ī delictis: ea ē ſentētia glo. in. l. auffertur. §. fiſcus. ff. de iure fiſci. ⁊. l. ij. ſ. in qui. cau. pignus tacite cōtrahitur. l. reſcriptū ff. de pactis. cō tra opinio. glo. noſtre. Illā ſe quitur hic bar. et aſtipulantur huic fere oēs Jo. de platea ꝺ hac re loquitur egregie et do cte. In textu di citur in triplo: quia in titu. pre cedē. agitur ad quadruplum ſʒ pena eſt tripli. eo quod ī qua druplo ieſt ſim plum quod nō eſt pena. l. ſi cū exceptione. §. q̄ drupli. ff. quod metus cauſa. l. hoc edicto. §. fi. ff. ꝺ publicanis. l. licitatio. §. qꝺ illicite. e. ti. ma gis placuit vt res in duplo ſit prius ergo ſatiſfieri debet cre ditoribus quā fiſco penam perſequenti. Pir.

Quāuis cōmittatur fiſco mora non tn̄ ab ipſo alij cōmittitur: ſed fiſco ſine interpellatione ⁊ ſe miſſes debentur. l. cū quidā. §. fiſcus. ⁊. §. ſi debito res. ff. de vſur. l. fiſcꝰ. ff. de iure fiſci. aliter atqʒ in vſuris penarū vt hic que non debētur ma gis quam vſu re vſurarū. l. fi. C. de vſuris. ex tende nō debe ri etiā a fideiuſ ſore. l. conſtitu tiōibꝰ. et. l. iuriꝰ §. paulus. ff. ad municip. l. fide iuſſores magi ſtratuū. ff. de fi deiuſſo. Joā de platea pulchre tradit differen tiam īter penā ⁊ mulctam que ſepe a doctori bus traditur ſʒ ex lege nr̄a: ea maxime differē tia ſumi poteſt quod pena ē le gitima mulcta eſt extraordina ria ab hoīe ſeu lege viua indi cta. Quāuis glo. ponat exemplum nō ſolum in legali pena: ſed in pena impoſita ab homine.

a Ejus[a] ſumme quam tibi pene nomine inflictam probaturus es vſure nō exigentur: nec enim b mulctam[b] tibi procurator meꝰ irrogauit vltra quam placitum eſt: ſʒ penam te iuſſit inferre.

¶ Fiſcus qui ſuccedit in locum priuati vtitur iure priuati. h. d. Bar.

¶ Impera. Alexā. victorio. Lex. ij.

Si ſub pignore creditū fuit: etiā fiſcū q̄ ſucceſſit in locum debito- c ris[c] vſuras preſtare oportet: ſi eas dependi ſaltē d pacto[d] placuit.

¶ Fiſcus non poteſt ſtipulari vſuras vltra legiti mum modum vſurarum: nec iā ab alio ſtipulatas. exigere. h. d. Bar.

¶ Imperator Juſti. Augu. menne prefecto preto. Lex. iij.

Fiſcū etiā noſtrū parē ſan- e ctioni[e] nr̄i numinis iubemus: per quam

¶ De fiſcalibus vſuris.

a Ejus. Pone exemplū in pena conuen tionali promiſſa fiſco pro quo īfra pla citum ⁊c. cuiꝰ nō debetur vſura. Uel po ne in pena legali dupli. vt. ſ. de iure fiſci. l. de fenſiōis. vel quadrupli. vt. ſ. de his qui ex pu. ra. l. j. ⁊ dic placitū eſt. i. placuit procuratori. et ſic not. ꝗ pene non accedit vſura. vt hic. ⁊. ff. ꝺ magi. conue. l. fi. ſed ſorti fiſco debite ſic etiam ſine promiſſione. vt. ff. de vſur. l cum quidam. §. fiſcus. ⁊ de iure fiſci. l. ſi fiſcꝰ.

Uſura nō acce dit pene

a Uide in ſpec. de ſē. §. ij. v. eſt ⁊ quarta ſpecies. vbi ad hoc inuenies cō cordātias iuris cano nici.

b ¶ Mulctā.[a] Uidebatur vſura deberi quaſi q̄dā mulcta que pene accederet: qꝺ remouet quia non irrogauit eā vltra penam: certe nec potuiſſet irrogare eam ſi voluiſſet. vt. ſ. de mo do mulct. l. ij. certi eni ſunt iudices qui poſſūt mulctare: ſed penas ordinarias oēs poſſunt ī ponere etiā delegati. vt. ff. de iudi. l. ij. §. his da tur. ⁊ de ꝟbo. ſig. l. aliud. §. inter mulctā.

Additio. ¶ Eius ſumme. h. d. Uſure non debētur ex pēa tardiꝰ ſoluta fiſco niſi mulcte noīe a ptātem habente ſint indicte

c Si ſub pignore. Debitoris. vtitur eni ī hoc iure priuati. vt. ff. de vſu. l. cum quidā. §. fiſcus. ⁊ ar. ſ. ad. l. iul. de vi. l. tutores.

d ¶ Pacto. hic fuit actū vt pignꝰ ꝓ his teneretur vt. ſ. de vſur. l. ꝑ retētionē. Ar. ꝯ. ff. de pig. act. l. cū vitioſe. Sed hic non interceſſit vitioſe obli gatio pignoris. Accur.

Addi. ¶ Si ſub pignore. Limitat. l. prece. ⁊. h. d. Fiſcꝰ ꝓuato ſucce dēs vtitur ipſiꝰ iure qn̄ pignꝰ ex pacto ꝓ vſuris poterat retineri. ꝯcor. l. cū q̄dā §. fiſcus. ff. de vſuris. ſm legē ꝑ retentionem. C. de vſu. limito quo ad futur. l. fiſcꝰ. prima. ff. de iur. fiſ. tūc eni fiſci iure vtitur. Jo. de pla. late diſcurit materiā. l. quāuis. C. ꝺ vſu. quā remit to ad locū ſuum an debeantur vſure ex pacto nu do diſtiguēdo inter ꝯcꝰ bōefidei et ſtricti iuris ⁊ inter petitionem ⁊ repetitionem. vt habes in glo. Mins. l. Quāuis. Pirhus.

e Fiſcū. Sanctioni quā habes. ſ. de vſu. l. eos. §. ceteras qua dicitur regulariter quē libet vſqʒ ad ſemiſſem ⁊ nō vltra poſſe ſtipula ri vſuram ꝓter mercatores quibꝰ eſt ꝑmiſſum

beſſes: ⁊ preter quoſdā alios qui centeſimam partē poſſunt ſtipulari. Unde verſus.
Diſcant illuſtres ſtipulari poſſe trientes.
Sed mercatores vſuras querere beſſes.
Querere ſemiſſes poſſunt cōiter omnes.
In traiectitia poterit centeſima queri. Stabit ergo fiſc⁹ illi regule. vt hic ⁊. ff. de his qui. vt indi. l. j.

a ¶ Deuolute ſit. Puta ꝑ ſucceſſionem. quo caſu hoc vtetur ꝑuilegio poſtq̄ꝫ l'ter noīa debitorum retulit. vt. ff. de vſu. cū quidam. §. ſi debitores. vt. ff. ꝺ iure fiſ. l. ſi fiſcus.

vſqꝫ ad dimidiā centeſime vſuras ſtipulari creditoribus exceptis certis perſonis permiſimus: vt ipſe etiam fiſcus vltra dimidiam centeſime partem a debitorib⁹ ſuis minime exigat ſiue principaliter ei promiſerūt: ſiue a priorib⁹ ſuis creditoribus actiones ad eū quocunqꝫ modo deuolute ſūt[a]

¶ De ſententijs aduerſus fiſcū latis retractandis. Titu. ix.

¶ Impera. a. Aug. Lex vnica.

[b] Cauſas[b] in quibus cōtra fiſcum iudicatum eſt intra triennium retractari poſſe et poſt id tempus (ſi

Addi.

¶ Fiſcum. h. d. Fiſcus nō poteſt ſtipulari vſuras vltra dimidiam centeſime nec ab alio cui ſuccedit ſtipulatas exigere. Hic eſt loc⁹ de cēteſimis vſuris obiter explicand⁹. Scribit Soſinus ſibi dictū ab Hermolao doctiſſimo philoſopho vſuras cēteſimas eſſe duodecim pro centū necꝫ aliter poſſe explicare. l. iij. §. item ſi reipublice. ff. ad. l. falci. qđ Hermolaus docet ī ſecūdis annotationibus mutata ſententia in ca. quarto. lib. xiiij. vbi ponit caſum illi⁹. §. vtiturqꝫ auctoritate Ply. in epiſtola ad Traianū incipiente pecunie publice. illis verbis. nec inueniuntur qui velint debere reipublice preſertim duodenis aſſibus quanti a priuatis inueniantur. vbi Catanceus interpres eruditiſſim⁹ exponit duodenis aſſibus: id eſt grauioribus vſuris: nam quincūces aut trientes vſuras leuiores vocat Julian⁹. ff. xxvj. de admi. ⁊ pericu. tuto. hac quoqꝫ. l. id probari poteſt. nam iure noſtro digeſtoꝝ ⁊ codicis fiſcales vſure ſūt ſemiſſes. hic autem exponit ſemiſſes id eſt centeſime dimidiam. vnde dicendū omnino cēteſimas eſſe ⁊ conſtare ex duodecim pro centum que ideo centeſima dicitur qꝛ grauiſſima nec reperiatur vlla maior: capiendo centenarium numerū pro grauiſſimo vt ex eo duodeci depēdantur vſurarum nomine. Nam ſemis / triēs / quincunx partes aſſis ſunt. as autem duodecim vncias habet. qđ ſolerter a Budeo diſcuſſum ꝑpenſumqꝫ eſt in lib. de aſſe. in quam ſententiā audiui olim multa a multis dici quorū non vſqꝫquaqꝫ memini ſed ea tamē viſa eſt mihi ſemper humanior ac melior quam ⁊ doctiſſim⁹ collega mēs petr⁹ ſtella. nuꝑ ſequut⁹ eſt in repetitione. d. §. item ſi reipu. in illius caſu. Nā vſure tam immodice que ſorti equipollēāt romanis legib⁹ adeo non congruūt quib⁹ liuio teſte ſepe latū eſt ad populum ne fenerari fas eſſet frequēterqꝫ dānati mercatiqꝫ feneratores improbi. ⁊ Cato vſuram homicidiū vocauit. quāuis ergo temporū neceſſitate romano iure fuerint permiſſe nō eſt veriſimile tam inſanas improbaſqꝫ ꝑmiſſas eſſe: in quā rē adduco. l. ij. C. de vſur. rei iudic. que de duab⁹ cēteſimis loquit̄ qđ eſſet immēſum ⁊ ſupra oēm modū omnēqꝫ humanitatē vt ob rē iudicatā intra quadrimeſtre nō ſolutā tanta pena ꝑſtet vt ſortē duplicare debeat. in illa. l. cū quidā. §. fiſcus. tex. dicit ſemiſſes a fiſco exigi. hic dicit dimidiam cēteſime qđ nō poteſt recte cōuenire ſentētie Accurſiane. et id genus cōtractus quo duplicat̄ ſors eſt a iure dānat⁹. l. ſi tibi decem. ff. de pactis. Uincenti⁹ herculan⁹ hoc fuſius tractat ꝑtinaci⁹ de hac re nō contēdo cū hodie canonico iure ſint vſure ſublate quarū materiā habes egregie traditā a ſcrib. i. l. j. C. de ſum. trin. ⁊ pleriſqꝫ in locis. De earū modo habes hic triuiales verſus apud Jo. de platea.
Diſcant illuſtres ſtipulari poſſe trientes.
Et mercatores ſibi poſſe querere beſſes.
Querere ſemiſſes poſſunt cōiter omnes.
In traiecticijs vſure cēteſime ſint. Ptr.

¶ De ſententijs aduerſus fiſcum. ⁊c.

b Cauſas. Cū iudicatur contra fiſcū aut rite oīa facta fuerūt ⁊ tūc valet ſnīa et appellat̄ iure cōi. vt. ff. de app. l. illud. aut abſente aduocato fiſci: ⁊ nō valet ſnīa ipſo iure: iure ſpeciali. quod dic vt. ff. de iure fiſci. l. ſi fiſc⁹ alicui. ⁊. l. iij. §. diu⁹. ⁊ ita tpe nō cōfirmat̄. vt. ff. de app. ſi expreſſum. ⁊. ff. de fal. l. ſicut. aut omiſſum eſt inſtrm̄ pro eo faciens: et tunc iure ſpeciali vſqꝫ ad triennū retractat̄ petita reſtitutione per officium iudicis. vt hic. ⁊. ff. de re iudi. l. imperatores. nec obſt. ff. de iurciuran. Snīa aduocato fiſci abſente contra eū lata nō valet

p̄uaricatio[a] arguat vel manifeſta fraus probetur) notū eſt.

¶ De bonis vacantibus ⁊ de īcorporatione. Titulus .x.

¶ Etiā ex priuilegio ciuitates nō ſuccedunt in bonis vacantibus: ⁊ ſi occupauerint ab eis auferuntur. h.d. Bar.

¶ Imperator Diocletia. et Maximia.

Lex .j.

Scire dʒ grauitas tua[b] i[n]teſtatorū res qui ſine legitimo[c] herede deceſſerint fiſci noſtri rationibus vendicandas[d]: nec ciuitates audiēdas que ſibi earum vendicādarum ius veluti ex permiſſu[e] vendicare nituntur: et deinceps quecunqꝫ inteſtatorum bona ciuitatibus obtentu priuilegiorum[f] ſuorum occupata[g] eſſe cōpe-

admonēdi. vbi ⁊ in priuato dicitur idē quia reſpon. vt ibi notaui. Itē ſm hoc nō ob. ſ. de re iudi. ſub ſpecie. ⁊ de trāſac. ſub p̄textu. q2 ibi in priuato non retractat ⁊ hoc ſi nō interuenit p̄uaricatio. al's diſtigue: aut corruptio pecunie interuenit in iudice vel procuratore fiſci agente: ⁊ tūc non valet ipo iure etiā poſt triēniū. vt hic. et. ſ. d pena iudi. l. cōſtituit. et ſic etiā pōt itelligi. ſ. de aduo. diuerſo. iudi. l. j aut gr̄a vel ambitiōe tm̄: ⁊ tūc valet: ſed retractat vltra trienniū. vt hic. et. ff. ad trebel. ſeruo §. cū p̄tor. ſʒ hoc caſu qn̄ nō preſcio vſqꝫ ad quadriēniū tātū a die ſnie ⁊ p̄ i itegrū reſtitutionē vt. ſ. de tēpo. in integ. reſt. l. fi. ⁊ ita vtit cōi iure qn̄ interuenit p̄uaricatio. ⁊ q̄ dixi i repu. idē in eccleſia[a] et in pupillo dici poſſunt. vt nota. ff. de re iudica. imperatores. Ac.

a Cōcor. c. j ⁊. ij. de reſti. in integ. ſm Jo. an. lib. vj.

a ¶ Preuaricato. p̄uaricatō ī aduocato fraus in iudice vel aduerſario. ad qd̄. ff. de iudi. ſi pretor. §. marcellꝰ. ⁊. ff. de iure fiſ. l. imp̄atores. Itē an ex eadem cōteſtatione ⁊ actis aget vel nouiter fiet cōteſtatio? Dic vt not. ff. de appel. ſi expreſſim. Itē an primo debeat agere reſpu. contra procuratorē ſuū. Rn̄. vt. d. l. imperatores.

Additio. ¶ Cās. h. d. ¶ Snia ꝯ fiſcū lata p̄pter amiſſas p̄bationes eis repertis retractat intra trienniū tm̄ nō eo elapſo niſi de p̄uaricatiōe aut fraude doceat. Priuato antea nō dabat niſi annꝰ ⁊ fiſco triēniū p̄ hāc legē. Hodie vo dat priuato q̄drienniū. l. fi. ſ. d tēpo. in iteg. reſt. pet. qd̄ etiā fiſco multomagis hodie daret nō autē maius: q2 nō eſt iure cautum. Jo. de pla. ⁊ oēs ſcribētes hic colligūt eā materiā q̄ per glo. Jo. ⁊ Alex. de ymo. egregie tractat in. l. imperatores. ff. de re iud. ⁊ tu hic habes glo. clariſſimā ⁊ optimā de ſentētia ī fiſcum lata. Franciſcꝰ Areti. i. l. ſub pretextu. C. de tranſac. cōmendat dictū Bar. qd̄ trāſactio ⁊ ſnia retractari poſſunt p̄pter inſtrumēta de nouo reperta cū impoſſibile fuiſſet pꝛiꝰ q̄cūqꝫ d. ligētia inſtrumēta reperire et citat Inno. in c. vltra tertiā. de teſti. ⁊ hoc dictū Bar. in ſnia Franciſcꝰ extēdit in tranſactione. Legi apud eūdem in. l. velamēto. C. de poſtulando verbū huic legi apponendū. qd̄ ea. l. q̄ dicit ob aduocati abſentiā nō eſſe nullā ſententiā fallit in fiſco. per hāc. l. et ī eccleſia ⁊ pupillo p̄ hanc glo. ⁊ minoris vt ipſe ait p. l. reſpublica. C. et q. cau. ma. Videas oīno eūdē i. l. ſi is ad quē. col. iiij. ff. de acqui. here. cōtra ea que hic Bar. in fi. dicit de reſtitutione ex antiquis probationibꝰ dāda vbi prolixe dicit. Pirbus.

¶ De bonis vacantibus.

b Scire dʒ. Tua. loquitur comiti rerū priuatarum qui p̄dicta accipere et incorporare debet. vt. j. l. iij. Accur.

c ¶ Legitimo. vel honorario. vt. ff. de iure fiſ. l. j. §. diuus. Item vxor excludit fiſcum. vt. ſ. vnde vir ⁊ vxor. l. j. Item ſocius liberalitatis imperialis. vt. j. ſi ſocius libera. imperia. l. j. Item curia aliudqꝫ collegium licitum fiſco p̄fertur: ⁊ patronus. vt. ſ. de here. decur. per totum. ⁊ de epiſco. ⁊ cleri. ſi quis preſbyter. Itē ſubſtituti ⁊ coheredes. vt. ſ. d cadu. tol. §. his ita. item facit. j. eo. l. vacantia.

d ¶ Vendicādas. dominiū rerum ipſo iure ad fiſcum pertinet ſi ſunt ſoluendo non al's deducto tamen ere alieno: ⁊ tunc cum ſint ſoluendo. vt. ff. de iure fiſci. l. j. §. an bona. ⁊. l. non poſſunt. ⁊ obſtat preſcriptio. iiij. an. ex die nūciationis. ſed a die quo fuerunt vacantia. xx. an. vt. ſ. de quadri. preſcrip. l. j. ⁊. ff. de iure fiſ. l. j. §. diuus. ⁊. §. preſcriptio.

e ¶ Ex p̄miſſu. principis vel legis. nam etiam p̄miſſio cū petitione nō tenet. vt. j. de pe. bo. ſub. l. j. ſed ſine petitione ſic. vt eo. ti. l. j. Sʒ an pro delictis accipit ciuitas? Rn̄. nō eadē rōne: imo nec ipſe fiſcꝰ hodie niſi ī crimine leſe maieſtatis. vt in aut. vt nulli iudi. §. fi.

f ¶ Priuilegiorum. de facto petitorum et imperatorum.

g ¶ Occupata. per ſuos officiales. vel ſub. ſ. in ciuitatibus.

a ¶ Eadem.ſcilicet bona.

Additio. ¶ Scire debet. ¶ Alloquitur pꝛacuratorem fiſci vel eū qui dicit comes rei ꝑuate.h.d. Bona vacātia nō acquirūtur ciuitati etiā ex priuilegio ſꝫ fiſco principis. Iſta ei ſunt regalia iura de q̄bus ⁊ iure albinat⁹ dixi in conſuet. aureli. hic autē de vacātibus ob heredis defectū. quo caſu pſone fiſcus ſuccedit. vbi vero p delictū ſuccedit bōis. vtroqꝫ tñ caſu creditorib⁹ eſt obnoxi⁹. Habes ad hūc tex. gl.optimā.in.l.item veniūt.§. ait ſenatus. ff. de peti. here.in.l.ij.i ꝟbo reipu. ff.ꝺ iure fiſ.⁊ illic bartol .⁊ in.l.iij.§.a municipib⁹. de bo.poſ.l.ſimile. ff.ad munic. Limita ex ſentētia doctoꝝ in ciuitate libera habente fiſcū ex ꝯſuetudine vel vſurpatione vel priuilegio.vt in ti.q̄ ſint regalia in feudis. Io. de pla.hic longe lateqꝫ de bonis vacantib⁹ tractat que dicunt̄ i tit.iure fiſ.ff.per Bar.⁊ alios Fran.areti.in.l.ſi de co.§.ſi forte.in fi.ff.de acq̄. poſ.bis citat hanc.l.⁊.in.l.ſi ſeru⁹.§.ſi quis ante.ff. de legat.j. copioſe ſcribit de materia huius ti.quē ſi quis accurati⁹ velit de hac re diſcere oīno legat.mihi ſatis eſt indicaſſe. Pir.

reris ad officiū noſtrum eadem[a] reuocare non dubites.

¶ Si res conceditur in itegro ſtatu per pꝛicipem intelligitur cum pertinentijs et cum iure ſuo et inſtrumentis ⁊ omnib⁹ fructibus ⁊ mācipijs q̄ in ea ſunt.h.d.Bart.

¶ Imperatoꝛ Conſtan. ad emilium rome. Lex.ij.

Si quando annotatiōes[b] noſtre contineant poſſeſſionem ſiue domū quam donauerim[c] integro ſtatu donatam hoc verbo[d] cavis continebit quā ante ſcribebamus[e] cum adiacentibus[f] et mancipijs ⁊ pecoribus ⁊ fructib⁹ et oīni iure ſuo[g]: vt ea que ad inſtructū poſſeſſionis vel domus pertinent reddenda ſint.

¶ Si res fiſco deferatur pꝛimo debet ſolēniter examinari per ꝓcuratorem ceſaris: ſecundo incorporari cum auctoꝛitate procuratoꝛis fiſci:et tituli ſine auctoꝛitate ſuperioꝛis non debent ſcribi:et contrafacientes ꝗuiſſime puniuntur. Bart.

¶ Impera. Val. et Gra.au. N. ad floꝛianū criminis .L.iij.

b Si quando. Annotationes.i.priuilegia.

c ¶ Donauerim⁹. non petenti.⁊ ſic valet. vt.j.ti.ij.l.j.⁊.ſ̄.de quadri.ꝑſcri.l.fi.ne ſit ꝯtra. ſ̄.e.l.pꝛoxi.ad qꝺ eſt.j.de ꝑpo. ſacri cu.l.fi. ſed arg.contra.j.de agri.⁊ man.l.fi.Accur.

d ¶ Hoc verbo. in his verbis integro ſta.do. ⁊ ſic no.verbū pꝛo ratiōe poni. Itē pauca verba pꝛo vna colūna.vt.ſ̄.ꝺ vſufru.l.antiquitas. in fi.qꝺ facit pꝛo allegantibus.Accur.

Verbū ꝓ rōne qñqꝫ ponitur.

e ¶ Scribebamus. in quadā.l. quā nō habemus.vel in quodā priuilegio.

f ¶ Adiacentibus.ſ. etiā mobilibus vt ſubijcit.ſed imobilia adherentia accedunt etiam ſi hecverba dicta nō eſſent.vt de leg.iij.ꝑdijs.§. fi.⁊ facit.ſ̄.de ver.ſig.l.j.⁊.ij.⁊.ff.de vſu ⁊ habi. l.ſi ita.⁊ de leg.iij.queſitū.§.peto.⁊ ꝺ fun.iſtru. ſi cui.⁊ adde qꝺ no.ſ̄.de coſti.pꝛin.l.fi. Itē no. generali vel indefinito verbo oīa contineri. ad qꝺ.ff.de offi. pꝛefec.vꝛb.l.j.§. cū vꝛbē. Item hecverba ponūtur in inſtrumētis venditionū vel ſimilia.

Gñale vel idefinitū ꝟbum oīa ꝯphēdit

g ¶ Suo.i. iſtrumentis domus vel fundi et paſtriſſa. ibi moꝛātis.nec ob.ff.de fun.iſtru.l.queſitū §. ſed ſi fundꝰ. vbi dicit nō cōtineri inſtrumentū agri.ſed ſubaudi ibi tm̄.

Addi. ¶ Si quando. h.d. ¶ Res donata per principem in integro ſtatu intelligit̄ donata cū mancipijs et fructibus pecoꝛibus adiacentib⁹ mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹. vt in glo.noſtra oibuſqꝫ (qꝺ dicit̄) ꝑtinentijs. Aliud vero eſt in donatione priuati vt ſcribētes volunt: q2 beneficia principis ſunt latiſſime iterpꝛetāda niſi donaret q̄dpiam nō ſolitū donari vel dānoſum reipu.aut alteri cuilibet. facit ad principiū qꝺ ex ſnīa docto. ſi donaret caſtrum itelligitur cū oīni ſua iuriſditione oibuſqꝫ appendicibus ⁊ dependētib⁹ de qua re docto.in pleriſqꝫ locis tradunt. Fran.areti. in ru.ſolu. matri.ij.col.ff. pulchꝛe de huius legis materia ſcribit. Idē in.l.poſſideri.col.vj.ff.de acq̄.poſ.vbi citat Bar.i hac.l. de conceſſione caſtri.⁊ Bal.in.c.j.§.generali.ſi de feudo fue.cōtro.inter domi.⁊ agna.⁊ in.c.j. in fi.qui.mo.feu.amit. ⁊ Ange.in.l.j.§.q̄ mādatam.ff.de offi.ei⁹ cui manda.eſt iuriſ. Io.and. in ſpec.in tit.de iuriſ.om.iudi.§.j. In tex.nihil eſt obſcuri. Ego vero dū hui⁹ legis titulū legerē impe. Conſt.ad Emeliū cogitaui foꝛtaſſe legendū ad Eumeniū. Hinc Eumeni⁹ doctiſſimus ⁊ clariſſimus fuit Cōſtan.tēpeſtate.gall⁹ oꝛatoꝛ et comes palatin⁹ nobiliſſim⁹ q̄ bonas lr̄as mandato iperatoꝛis apud Auguſtidunū

c

hednorū oppidū docuit. Ad quem honorifice ſcripſit imꝑator. Unde libuit ad gallorꝫ gloriā epiſtole partē huic libro inſerere. Merent gal li noſtri vt eorꝫ liberis quorꝫ vita in Auguſtu dunenſiū oppido ingenuis artibus eruditur ⁊ ipſi adoleſcentes q hilari conſenſu Conſtantij Ceſaris ex italia reuertentis meū ſuſcipere comitatū vt eorꝫ indoli cōſulere cupiamꝰ. Proinde quod aliud premium his quam illud ꝯferre debemꝰ qđ nec dare poteſt nec eripere fortuna. Unde auditorio huic quod videtur i teritu preceptoris orbatum te vel potiſſimum preficere debuimus cuius eloquentiā ⁊ grauitatē morum ex actꝫ noſtris habemꝰ adminiſtratione cōpertā. Saluo igit̄ priuilegio dignitatis tue hortamur vt ꝓfeſſionē oratoriā recipias: nec putes hoc munere ante partis honoribꝰ tuis derogari. cū honeſta profeſſio ornet potius omnē quā deſtruat dignitatē. deniqꝫ etiā ſalariū te in ſexcētis milibus nūmum ex ea re ꝯſequi volumus. ⁊ q̄ ſequitur ita cōiecti fuiſſe Eumeniū. nā de eumelio nihil legi. qđ ꝗuis ad rē non admodum faciat libēter tamen ob rei elegantiā adiecimus. Pir.

Si quis aut alicuiꝰ publicatione[a] aut rōne iuris[b] aliquid rei noſtre[c] addendū eſt: rite[d] atqꝫ ſolēniter per comitē rerū priuatarū: deīde p rōnales[e] in ſingulis q̇buſcunqꝫ ꝓuincijs cōmorātes[f] incorporatio impleat̄ ⁊ diligēs ſtilꝰ[g] ſigillatim oīa aſcribat. tituli ꝟo quorū adiectiōe ꝑdia nr̄is ſunt ꝯſecranda[h] ſubſtātijs/ nō niſi publica teſtificatiōe ꝓponantur: grauiſſimis ſtati ſubdendis ſupplicijs q̇ hmōi aliq̇d ꝓpria vſurpatione[i] temptauerint.

Bona eius q nullo modo aliquem habet ſucceſſorem dicūtur bona vacātia: ⁊ deferūtur in fiſcū heredem. h. d. Bar.

Impp. Ho. ⁊ theo. aa. palladio ꝑfecto pretorio. Lex. iiij.

Vacātia mortuorū bona tūc ad fiſcū iubemꝰ trāſferri[k] ſi nullū ex

a Si quando. Publicatione. Que fit ex varijs cauſis. vt. ff. ð iure fiſ. l. j. Ac.

b Juris. ſ. alteriꝰ vt donatione vel ſucceſſiōe.

c Noſtre. id eſt fiſcali que eſt noſtra. vt. s. de quadri. pre. l. fina.

d Rite. ſm formā ſubiectā. quādo queſtio nō refertur. vt hic. alˀs ſm formam. j. e. l. fi.

e Rationales. ꝓcuratores ceſaris. vt. s. ð mō mul. l. ij. qui incorporabit vt index: vt hic qđ faciet primo comes capiēdo. ſecūdo dādo procuratori ceſaris qui ponet eos i numero ⁊ corpore aliarum rerum fiſcalium.

f Cōmorantes. ſ. comites ⁊ rationales.

g Stilꝰ. ſcribent̄ eni noīa ⁊ qualitates rerum quaſi quoddā inuētariū. vt. s. de bo. pro. l. ſi qs intra. Et no. hic ꝙ in q̄libet ꝓuicia erat vnꝰ ꝓcurator ceſaris. ⁊ vnꝰ comes rerꝫ ꝓuatarꝫ. Itē no. ꝙ hec lex facit ad ſecundā partem rubrice.

h Cōnſecrāda. i. adiūgenda: ⁊ dic ꝙ qn̄ adijcitur dꝫ ſcribi manu publica quo titulo. ſcꝫ vtrū ex dona. vel ſucceſſiōe vel q̇quomodo fiſco obueniunt. Uel ꝙ quādo adijciuntur imponitur i ipo ꝑdio ſignū: qđ nō licet niſi auctoritate publica. i. cōpetentis iudicꝭ. vt hic ⁊. s. vt nemo ꝑ ua. l. ij. ⁊ in aut. de mā. ꝑn. §. titulos. col. iij. alˀas punitur vt ibi ⁊ hic dicitur.

i Uſurpatiōe. vſurpat qui cōtra ꝑdicta facit

Addi.

Si quando. h. d. Res fiſco dlare debēt rite a ꝓcuratore perquiri et fiſco illiꝰ loci tradi ac incōrpari. tituli ꝟo delationis ſine auctē ſuperiorꝫ deſcribi nō debēt ſub grauiſſimis penis arbitrarijs. altera ꝟo expoſitio titulorꝫ quā glo. tradit mihi plꝰ placet ⁊ ꝯuenit. ti. vt nemo ꝑ. ti. pre. vl̄ reg. vel ſuſ. s.: Inducit̄ iſta. l. a ſcribentibꝰ qđ curator bonis datꝰ tenetur facere inuentariū. glo. ⁊ Bar. in. l. ij. ff. de cura. bo. dādo. aliud in eo qui dat̄ lite q̇ nō tenetur repertoriū facere niſi de iuribꝰ ⁊ inſtrumētis que habet apud ſe. ita intelligit̄ glo. q̄ eſt in. l. de creationibꝰ. s. de epiſ. audi. Bar. i. l. ⁊ ſi ad ſpecies. ff. rē pupil. ſal. fore. Doct. moderni tractant hic differētiā inter rite ⁊ recte. qđ nō eſt huic loco admodum neceſſariū. Itē de ſtilo ⁊ quid ſit ſtilus qui īterdū pro ſcriptura quādoqꝫ pro teſtamento ſepe pro ſentētia ſumitur. Inuentariū vero ⁊ tutores ⁊ curatores facere debēt de iure ciuili ⁊ canonico. l. tutor. C. de admi. tu. l. tutor qui repertoriū. ff. e. ti. vbi Bar. late ⁊ in. l. ſcimꝰ. C. de iure delib. c. ij. de negli. prela. li. vj. vbi cardinalis. c. charitatē. xij. q. ij. ⁊ huic legi habes concor. tex. in. l. ſi quis intra prouinciā. C. de bo. ꝓſcrip. Spec. in ti. de iſtru. edi. §. xvij.

k Vacantia. Tranſferri. de facto. nam dñium ipſo iure queritur fiſco ſi ſoluendo ſunt. vt. ff. de iure fiſ. l. j. §. an bona.

a ¶ Linea inferiori vel ſuperiori vel tranſuerſali etiam vltra .vij. vel.x. gradum ſm. P.qđ non placet:q: poſt legitimū ſucceſſorem ſuccedit vxor ⁊ poſtea fiſcus:ſed legitimꝰ nō eſt vltra.x.gradū.vt.ſ̄.vnde vir ⁊ vxor.l.j.Accur.

nec magnā vim habere.hic in text.aut glo.nihil eſt dubij qđ occurrat. vnde trāſeo ad.l.ſeq. cuiꝰ repetitionē fecit Ang. et ſepe eſt in ore iuriſperitorum trahiturꝫ ad multa. Pir.

c ¶ Si vacantia. Delata. ſcꝫ dānatorum vel alio mō. qđ dic vt.ff.de iure fiſ. l.j.Accur.

qualibet ſanguinis [a] linea[a] vel iuris[b] [b] titulo legitimum reliquerit inteſtatꝰ heredem.

¶ In prouinciis vbi nō eſt procurator ceſaris de principis curia certi officiales deſtinantur:quorū ſolicitudine bona vacātia ſub preſide iueſtigatur:et de eis inuentariū conficitur ⁊ principi ſcribitur.et cōmittens fraudem pena hic inſerta punit. Bar.

¶ Impera. Theo.⁊ Val.aa. hermoſtraphi.cyp. Lex.v.

Si vacātia vel alio mō bona [c] delata[c] legibꝰ ad erariū [d] ꝓhibeātur[d]: cer[e]ti palatini[e] electi et iureiurando obſtricti mittant vt eorū [f] inſtātia[f] preſes ꝓuincie preſente fiſci patrono diligēter iquirat cuius vacās cadenſꝫ fuerit patrimonium/ꝗtūcunꝫ [g] vel quale videat[g] vt [h] cū data[h] reclamādi [i] copia[i] nullū id iure poſſidere vel vendicare ꝯſtiterit:locūꝫ erario factū eē tā ip[k]ſius[k] relatiōe ꝗ͂ publicorū monumētorū[l] [l] fide cōſtiterit:rerū nobis notitia itimet: vt iuſſu nr̃o vacātia vł alie res noie [m] occupent[m] erarij : ꝗ [n] forma[n] etiā in parte bonoꝝ vel i vna altera ꝟe ſeu actiōe vna vel etiā pluribꝰ ꝓuetur. Nā ſi ꝗd ꝑ fraudē i diſpēdiū erarij fuerit admiſſū:miſ[o]ſi ꝗdē executores[o] ſi

b ¶ Iuris.legitimus ſucceſſor iuris eſt adoptiuus.vt.ff.de ſuis ⁊ legi.l.j.§.fi. et.l.ij.§.hereditas. Item alij quos dic vt no. ſ̄.l.j.⁊ facit.ſ̄.đ cadu.tol.§.fi.⁊.ī de prepo.ſa.cubi.l.pe.§.inteſtatorū. ⁊ in aut.đ here.⁊ fal.§.ordinatū.⁊.j.ti.j.l ij.⁊ i aut.vt nulli iudi.§.fin.⁊ in aut. de nup.§.ſi igitur.col.iiij.

Addi.

¶ Vacantia.
¶ Declarat.l.j in verbo iteſtatorum res.⁊.h.d. Bona illiꝰ qui nullū habet heredē naturalē/ aut legitimum tanꝗ͂ vacantia fiſco acquirunt heredem intellige directū in infinitū. vel tranſuerſalē vſꝫ ad decimū gradū agnatorum vel cognatorum. Item ſucceſſorē legitimū vt adoptiuū.l.cum in adoptiuis.C.đ adopt.concor.tex.in.l.vni.§.pe.C.de cadu.tol. Doctores hic querūt an dominiū rei vacātis tranſeat ipſo iure i fiſcum. Dicas regulariter non tranſire niſi adita hereditate quando iſtituitur heres ⁊ bona ſunt ſoluēdo alias ſecus. de quo vltra Io.de pla.vide Bar.in.l.imperatores.ff.de iure fiſci.glo.optima ⁊ ſcrib.in aut. de lceſt.nup.§.j.coll.ij.aliquid apud Bar.poſt glo.in.l.cōmiſſa.ff.de publica.⁊ vectig,vbi tenet qđ quibus caſibꝰ non tranſit domin·ū nec etiam poſſeſſio tranſit.Hic etiam differūt moderni de ſignificatu iſtorū vocabuloꝝ genus ⁊ progenies,que tu dicas confundi ſepe in iure

d ¶ Perhibeant i.inueniantur.

e ¶ Palatini.de quibꝰ habes. j. de palati.ſacra. lar.Uel dic qui cumꝫ de curia miſſi.

f ¶ Inſtantia. ꝗ executores.j.dicūtur ⁊ no.ꝙ ꝗ͂ſi offi.iudi.expeditur:⁊ ſic intelligo.ſ̄.de iure fiſci. l. defenſionis. Accur.

g ¶ Uideatur.reducendo hoc in ſcriptis.vt.C.đ bo. proſcript. ſi quis.Accur.

h ¶ Data.ablatiui abſoluti:ſcilꝫ data copia.⁊ facit.ſ̄. de iur.fiſ. l. prohibitum.⁊ l.defenſionis.
¶ Copia. ſi ergo aliquis reſiſtit debēt remanere bōa apud poſſidētem donec liqueat ea confiſcanda. vt ſ̄.de iure fiſci.l.defenſionis.

k ¶ Ipſiꝰ.ſ.preſidis per ꝓpriā epiſtolam.

l ¶ Monumentoꝝ.que facta ſunt ſuper bonis inuentis quaſi quoddam inuentariū.vt.ð.l.ſ̄. de bo.proſcrip.l.ſi quis intra.

m ¶ Occupentur.per eoſdem palatinos vel alios ad hoc miſſos. vel ſi nō mittatur aliquis ꝓ capiendo tradentur comiti rerum priuatarū. et procuratori ceſaris ad incorporādum et iſti iterum inquirent.vt.ð.l.ſi quis.⁊.ſ̄.eo.l.ſi quādo.Item qđ dicit occupētur.de facto.nam de iure non eſt opus ſi ſoluēdo ſunt.ff. de iure fiſ. l.j.§.an bona.

n ¶ Forma de ingrēdis ⁊ capiēdis bōis ꝑdict;

o ¶ Executores.quos.ſ̄.vocauit palatinos.

a ¶ Fiſci vero.fa.ſ. de aduo.fiſ.l.fiſci. et.j.ꝺ anno.et trib.l.iij.Accurſius.

Additio. ¶ Si vacantia.h.ꝺ. hec bona.l. ¶ Ex communi ſententia in prouincijs carentibus procuratore ceſar; debet fieri deſcriptio bonorum vacātium per palatinos curialeſue miſſos a principe. cum ad principē ſcribatur ꝺ inuentario cuius iuſſu bona incorporari debent. Pulchre hic Jo.ꝺ pla.de iureiurādo officialiū pncipis. hāc.l.repetijt Ang.ꝗplerūqꝫ ꝛ ad multa citaꝶ. quod preſides locorum debent inquiſitiones facere ad inſtantiam officialium principis.de qua retractatur in.l.ſi quis iura.ſ.de bo.proſcript.Item vbi verſatur publica vtilitas procedítur per inquiſitionem.de quo.l.Bal.ꝛ ſcribēn.in.l.j.ſ.de iudic.Et hanc.l.Jaſon in.l.ita demū.in.xiij.fall.C.de procurato.citat ob dictum celebre Angeli hic quod a Bartholo in ſcholis audiuit ꝙ iudex non poſſet i exceptionibus ſupplere defectum partis per glo.quā dicit eſſe ſingu.in.l.pomponius.§.rati.in glo. ff.de procurat.que tamen nō videtur mihi de iudice loqui.ꝛ hic pulchre habes per Ang.an in criminalib⁹ iudex ſupplere poſſit. ad quod vide quod affirmatiue dicit Jnnocen. in.c.cū clamor de teſti.ꝛ ſcribē.in.l.quarta.§.hoc autē iudicium.ff.de dam.infec. vbi Bart.in.iiij.q. diſtinguit de hoc articulo.Et Franciſcus aretinus in.l.petēs.in.ij.col.C.de pact.citat Ange.hic.ꝛ Specu. in titu.de actio.ſeu peti.§.reſtat quod ſi ego petam a te decem i iudicio ex cauſa mutui ꝛ tu dicas nō fuiſſe mutuata ſed depoſita:per hoc fateris te debere ꝛ debes cōdemnari ad reſtituendum. Jdem in.l.j.C.vt que deſunt aduoc.dicit quod iudex vbi publica vtilitas eſt debet vltra ſuum officiū impartiri.l.congruit.ff.de offi.pre.l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſco.ꝛ cle. Jtem vbi concernit honorem iudicis.l.eos.§.fi.de appel.C.Jtem ad miſerabiles perſonas.l.ne quicquā.§.aduocatos.de offi.ꝑcon.l.ſancim⁹.§.j.ꝺ admi.tu. Jtē in oibus ꝗ iuris ſunt ꝛ nō facti in electiōis ſolēnitate.in his ꝗ veniūt ex natura actionis ꝓpoſite.vbicūqꝫ aīe periculū vertiꝶ.in notorijs vbi vellet ꝓcedere per inquiſitionē.in emergētib⁹ vel incidentib⁹ corā eo.in allegādo cōſuetudinē in cauſa pncipis ꝛ ſimilib⁹: qꝛ fere quadragita caſus colligit in.d.l.j.dicit tñ eſſe glo. ſingu.xxvuj.q.vlt.c.iudicandū quā ſequiꝶ bal. in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de his ꝗ no.infa.qꝺ vbicūqꝫ iudex impartit officiū ſuū in caſib⁹ permiſſis l cūbit ipſi onus ꝓbādi cauſam ꝓpter quā interponit.ad materiā hui⁹.l. vide eūdem franc.ꝓter vulgaria in l.j.C.ſi aduer.lib.in fi.ꝛ in.l.j.§.fi.col.pe.ꝺ acq.poſ.ꝛ in.l.i illa.col.v.de verbo.obliga.in.l. panthoni⁹.§.in perduel.de acq.here.alia remit.cū ſat; ſupqꝫ ſit iſta lex dotata ꝛ repetita.

cuitabunt indignationem. preſes autē facultatum parte dimidia multabitur: fiſci[a] vero patronus detrimentum quod pro vitio eius fiſco igeritur reſarcire vrgebitur.

¶ De delatoribus[b] Titul⁹.xj.

¶ Si relinquitur tacite incapaci non defertur in fiſcum.Bart.

¶ Jmperator Alexan. Lex.j.

b ¶ De delatorib⁹. ¶ Dixit de bonis vacātib⁹ nunc de eoꝝ bonoꝝ delatorib⁹. Et no.ꝙ deferre ꝺꝛ multis modis. Primo.i.ꝗ aliqd offert.vñ diciꝶ hereditas deferꝶ.vt.ſ.ꝺ car.edi.l.ij. Jtē accuſare ꝺ quolibet crimine. vt.C.ad.l. iul.re. l.iubem⁹.Jtē bonoꝝ nūciator.vt.ff.de diuer.ꝑſcri.l.intra.ꝛ ita hic. Jtē deferre.ſ.honorē.vt.ſ. de epiſ.et cleri.pbrī.hic autē poniꝶ ꝓ delatore bonoꝝ iuſto vel iniuſto.ꝛ eſt iniuſtus rōne ꝑſonaꝝ etiā ſi ꝓbet.vt.j.e.l.fi. Jtē ꝓhibenꝶ aliq deferre ꝓpter honorē vt clariſſimi. Jtē veterani. Jtē milites ꝓpter honorē ſtipendioꝝ. Jtē ꝓpter ſexū vt mulieres. Jtē ꝓpter dānationē vt ꝗ fuſtib⁹ ceſi ſunt ꝛ i op⁹ publicū dānati ſūt Jtē in metallū dānati:ſed cas cās ꝗs ante dānationē ceperūt deferre poſt dānationē poſſūt exequi.vt.ff.de iure fiſ.l.deferre.ſed ꝗ admittūtur ſi nō ꝓbāt ſūt iniuſti ꝛ īfames.vt.ff.de iu.fiſ. l.ij.i pn.ꝛ.j.e.l.j.ꝛ.l.nulla.ꝛ.l. ex varia.ꝛ.l.oēs.l fi.ꝛ.C.ꝺ epi.ꝛ cle.nlli.l fi.ꝛ i alijs caſib⁹.qꝺ dic vt.j.e.l.ex varia.ſi ꝺo ꝓbāt ꝑmiū habēt.vt.ff.ꝺ iu.fiſ.l. edicto.§.extat. Jtē differt hic titul⁹ ab illo.j.de his ꝗ ſe defe.qꝛ ibi ſe/hic alios deferꝶ.

Deferre multis modis diciꝶ.

Deferre multi ꝓhibenꝶ.

Additio. ¶ Glo.ru.ꝯtinuat vt videam⁹ de delatorib⁹ bonoꝝ vacātiū.i.nunciatorib⁹.vt.l.j.ff.de iur.fiſ.vbi late tradiꝶ ex ꝗ.cau.bōa fiſco deferri poſſint.ꝗ aūt ꝑſone deferre ꝓhibeanꝶ.in.l.deferre.e.ti.vtpote ob honorē/ſexū/militiā/dānationē.qꝺ explicat hec gl. Deferre aūt ꝓprie ē accuſare vl' criari ꝛ delatores publicoꝝ criminū detectores.Quintil.defero diuitē reū paup/inimicū occiſi pr̃.et Suete. pnceps ꝗ delatores nō caſtigat irritat genus hoiꝫ peſtiferꝝ ac odioſū.iſti aūt dicūꝶ ꝗdruplatores qꝺ bonoꝝ delatoꝝ quartā ꝯſequanꝶ.Et de

his plurima apꝺ plynium in panegirico Traiani qui ex ea re illic maxime cōmendatur qꝺ delatoꝛes in exilium miſit.inde eſt illud martialis. Turba grauis paci placideqꝫ inimica quieti: q̄ ſemp miſeras ſolicitabat opes. Tradita getul' nec cepit arena nocentes.Et delatoꝛ habet quod dabat exilium.

a Si ei q̄ capere pōt. Cū effectu.ſ. ex teſtamēto.vt.ff. de ver.ſig.aliud ⁊ in herede ſuo vel extraneo q̄ tēpoꝛa inſpiciā tur an ſit capax vel non. dic vt not.inſti.de here.quali.⁊ dif.§. ſui.⁊.§.in extraneis.hac aūt.l. hic legatarius ſeu fideicōmiſſari⁹ generalis vł ſpecialis cui tacite aliq̄d eſt relictū duobus tēpibus dꝫ eē capax.ſ. teſtamenti ⁊ moꝛtis:⁊ ſic

a Si ei qui capere pōt[a] tacitū[b] fideicōmiſſum relictū eſt
c ceſſat delatio[c] his ei pꝛohibetur tacite relinqui qui palam relictum capere non
d poſſunt[d].

Qui defert ex neceſſitate officij vel ex p̄cepto iudicis penam delatoꝛis non ſuſtinet.bartolus.

Impa.Gra.a copthei. Lex.ij.

e Monente[e] officij ſolicitudine quinimo iuſſu p
f curatoꝛis[f] vt cauſam ab alio delatā cōuenienti diligentia inſtrueres nō ipm voluntariū delationis munus ſuſcepiſſe te actoꝝ lectio que pꝛecib⁹ intexta ſunt manifeſte declarat.Ea ppter ne q̄d i ꝑſona tua qꝺ eſt ſecte tpoꝝ meoꝝ alienū attem
g ptet[g] ꝑſes puicie vir clariſſim⁹ ad ſolicitudinē ſuā reuocabit.

Qui ad defenſionē ſuam alium nominat nō videtur deferre.h.d.Bar.

Idem.a.Crelio. Lex.iij.

hic erat.vt.ff.de iu.fiſ.l. nō intelligit.§. quādo autē.ſi antē pꝛio poterat ſecūdo non pōt capere:ceſſaret et tunc delatio: niſi foꝛte in futurū fidē accōmodauit inſtitut⁹.idem ſi pꝛimo non potuit:ſecundo potuit et relinqui de benignitate parcit.vt.d.l.non intelligit.§.quādo.⁊ no. ff.de his qui.vt indig.l.in fraudem.in pꝛin.⁊.§. j.q̄ aūt faciūt nō capacē.no.inſti.ꝺ lega.§.\certe

b Tacitū.qꝺ eſt qn̄ domeſtica cautio vł pmiſſio eſt:nō palā in teſtamēto vel codicillis. ⁊ de hereditate non de ſuo rogat.vt.ff.de iure fiſci.l.nō intelligit.in p̄nci.⁊.§.q̄ro.et.§.ſi quis palam.⁊.§.tacita.⁊.l.ita fidei.in pꝛin.⁊ i fi.⁊ de lega.j.l.in tacitis.

c Delatio al's ſi neutro tpe fuerit capax dodrans relicti aufertur non capaci:⁊ quarta rogato quicūqꝫ deferat.vt.ff.de iure fiſ.l.j.⁊.ꝺ.ad l.fal.l.uj.⁊.ff.de his qui.vt indig.heres.rogat⁹ autē excuſat ſi palā rogat.vt.ff.de iure fiſ.l.nō intelligit.Itē ſi eſt ſeruus rogātis.vt. ff.ad.l. fal.ſi tacitū.Itē ſi fili⁹.vt.ff.de his qui.vt idig. in fraudē.§.fi.Item ſi ſe deferat.vt.j.et.ij.l.j.

d Non poſſunt.Ergo ſi poſſunt poteſt tacite relinqui eis loco ſumpto a conſequenti deſtructo.ad quod.ff.de pub.ſi ego.§.partus.

Additio. Si ei qui capere poteſt.h.d. Tacite relictum capaci nō defertur.ſed incapaci.Eſt materia.l. non intelligit.ff.de iure fiſci.l.in fraudē.l. ſi tacitum.ff.de his qui.vt idig. l.i tacitis. ff.de lega.j. requirit autem capacitas duob⁹ tēpoꝛib⁹ teſtamēti ⁊ moꝛtis vt i glo. et q̄ dicant icapaces dic vt in l.j.ff.de iure fiſci.de naturalibus liberis dic qꝺ dicunt incapaces nō autē indigni .l.j. vbi ſcrib.ſ.ꝺ natu. libe. hui⁹ aūt.l. materiā ita concludo.Si relinquit indignis ſiue palā ſiue tacite cōfiſcat.vt in ti.de his q̄.vt idig.ꝑ totū. Si īcapacib⁹ ⁊ palā nō val et relictū ſꝫ remanet penes relinq̄ntē d.l.nō intelligit.§.j.ſi tacite cōfiſcat vt ibi.Dr autem tacite relictū qn̄ nō in teſtamēto vel codicillis aut publico inſtrumēto quis dedit fidem teſtatoꝛi de reſtituēdo incapaci vt ibi ſcribit.Limita tex.nō pcedere vbi ſeipm detulit fiſco.Et hꝫ neceſſe parere teſtatoꝛi vtputa ob patriā poteſtatē aut vt ſcrip.dicūt iuriſdictionē.l.vni.C.ſi q̄cūqꝫ pꝛedi.pot.c.cū te.de offi.de leg.Pirhus.

e Monete officij.quod geris.q2 eras palatinus.vt.ſ.ti.j.l.fi.vel pone.vt.ff.de iur. fiſ.l.fiſcus.§.delatoꝛis.

f Pꝛocuratoꝛis. fiſci vel ceſaris qui etiam excuſant.vt argu.ff.de his qui.vt indig.l.in fraudem.§.fi.⁊ de bonis lib.q̄ cū maioꝝ.§.ſi patris. ⁊.ſ.de iur.fiſ.l.ij.⁊.l.pꝛohibitū ē.nec ob. ff.ꝺ iur. fiſ.l.ij.§.diuus.q. ibi mādatū: hic iuſſū ē inter q̄ eſt differentia.vt inſti.de attil.tu.nos autē. ff.man.l.j.Itē habet hic ius mandandi.

g Attēptetur.i.ne patiaris penas delatoꝛis tria te excuſant;officiū/iuſſus/et qꝺ alius inchoauerat:lꝫ nō pbaueris : al's patieris penas:q̄s dicyt no.j.co.ex varia.

Nulla[a] macula vel crimine[b] delatoris aſpergitur is q̃ cũ ab officia[c] lib⁹ fundum ſeu domũ fiſci poſſidere cõtẽderet: nõ ſe ſʒ aliũ ei⁹ rei poſſeſſorẽ eſſe mõſtrauerit[d].

¶Qui venit ad defenſionem reipublice vt delator nõ punit̃.h.d.Bar.

¶Impa.a.Cãdido.
Lex.iiij.

Ex varia ſtatutorum[e] diuerſitate ad id decurſum ē vt hi qui reipublice cauſas defendũt[f] delatorũ criminib⁹ nõ teneant̃[g] cũ oĩb⁹ notiſſimum eſt eos ſolos execrabiles[h] nũciatores eē qui fiſco deferunt[i]

¶Delator non admittit̃ ſine patrono fiſci/ ꝛ male deferentes ex conſuetudine grauiſſime puniuntur h.d.Bar.

¶Impera.Cõſtã.a ad prouinciales.
Lex.v.

Additio. ¶Monente. hoc di. ¶Qui delationem ab alio inchoatã pſequit̃ vel ĩpe defert ex neceſſitate officij vel pcepto iudicis penã delat iõis nõ incurrit: q̃ autẽ ſit hec pena videbis.in.l.ex varia.hoc ti. Citatur hic text. qđ neceſſitas officij excuſat.concor.tex.in.l.ſi fideiuſſor.§.neceſſaria.ff.qui ſatiſda. cog.l.ij.C.q̃ accu.poſ.l.q̃ cũ maior.§.ſi pris. ff.de bo.libert. Idẽ eſt de iudicis iuſſu.l.furti §.qui iuſſu.ff.đ his qui no.infa. l.liberorũ. in fi. eo.ti.l. quãquã. ff.đ aq̃ plu.arc.l. nõ videt̃.§.q̃ iuſſu.ff.đ regu.iur. vbi ego dixi.l. ait ptor.§.pmittit̃.ff.de mio.l.iuſte.ff.de acq̃. poſ. vbi moder. Dy.in regu.qđ q̃s mandato.reliq̃ dicvt glo.fi. hic. In tex.lege iſtrueres nõ inſtruens: aduerte ẽt eẽ hic tex. in fi.qđ preſes puĩcie eſt clariſſimus.vt in.l.j.ē.priua.car.vide iaſo.in.l.quecũqʒ.ff.de offi.ei⁹ cui mãda.ẽ iuriſdi. Pirhus.

a Nulla macula.infamie.
b ¶Uel crimine.i.pena criminis qđ cõmittit delator nõ pbãs.vt.ĩ.l.proxi.
c ¶Officialib⁹.palatinis.vt.ē.ti.j.l.fi.
d ¶Mõſtrauerit.al's nõ monſtrauerit. vt.ff. de iu.fiſ.l.deferre.§. ſed et cõmunẽ.magis eni videt̃ delationẽ ꝯ ſe factam repellere q̃ʒ alium quenq̃ʒ deferre.vt.ff.de iur.fiſ.l.ij.in pꝛin.et.l. fiſcus.in queſtione.§.fi.ꝛ.l.delator.

Additio. ¶Nulla macula.h.d. ¶Qui ad ſui defenſionẽ aliũ nomĩat ſeu crimen ĩ aliũ tranſfert nõ dicit̃ deferre: qꝛ is non ſpõte facit.qđ ĩducit̃ ſi q̃s homicidij accuſat⁹ dixerit ſe non occidiſſe ſʒ titiũ criminis auctorẽ eẽ vt nõ videat̃ accuſare q̃uis nõ relatione criminis ſed innocẽtia ſit purgandus.l. is qui re⁹.ff.de publi.iud. Itẽ ecõuerſo qđ occidens bãnitũ neſciẽs eſſe exulẽ vel rebellẽ nõ hʒ premiũ ꝑpoſitũ occidẽti. Huic legi cõuenit tex. in.l.fi.ff.de his qui ſui vel alie.iur.ſũt.l. libertis a patrono.ff.de in ius voc.l.fiſcus. ij.§.fi.ff. de iure fiſci.vnde Bal.Ange. Sali.et Alex.in d.l.fi.hãc.l.citãtes dicũt qđ ſi ꝯ teſtes a te productos opponã qđ ſint ĩfames ꝛ crimioſi hoc mihi nõ noceat qꝛ facio ad defẽſionẽ: nec teneor actiõe iniuriaꝝ qđ ẽ ferẽdũ ſi veꝝ dicat vl' talis reputet̃ al'as ſec⁹ per.l.iniuriarũ magis §.ſi ꝑ iniuriã.ff. de iniu.l.eũ qui nocẽtẽ.e.ti. nec releuaret proteſtatio ſm Alex. ꝑ doctrinã bar. in.l.ſi q̃s extraneis.ff.đ acqui. her̃.tñ mihi docto.ꝑ Alex.illic allegati ꝛ legendo ꝛ ꝯſulẽdo tenẽt ꝯtriũ ꝛ facit hic gl.fi. q̃ dicit qđ ñ req̃rit̃ pbatio. vide petrũ de ancha. ĩ ꝯſi. cccxxvj.ꝛ ſeqn. flo.in.l.j.§.ſi cuʒ arietes. ff. ſi q̃drũ.pau. feciſſe dicat̃. Ange.in trac. malefi. in ver.ꝟba iniurioſa doc.l.l.ſi nõ ꝯuitij.C.de iniur. cũ ſimi. Pir.

e Ex varia ſtatutorũ.i.legũ ſtatuẽtiũ.ſic.ē. de ſen.ex peri.re.l.ſtatutis.
f ¶Defendũt.in iudicio alio ꝓuocante: ad qđ ff.qđ cu.vni.no.l.j.§.fi.ꝛ.ē.de infa.l.neminẽ.vl' extra ius vt.ff.de oper.no.nũcia.l.in prouincia li.§.fi.ꝛ.l.ſequen.
g ¶Nõ teneant̃.ẽ ergo crimẽ deferre ꝛ nõ ꝓbare: ꝛ punit̃ infamia vt.ē.l.px.et.ff.de iur.fiſ.l.ij in ꝑn.ꝛ.l.deferre.§.ſʒ ꝛ cõem. Itẽ q⁊ tñ dat fiſco q̃ʒtũ detulit vt.ff.de iur.fiſ.l. ſenatus.§.ſenatus.ꝛ.§.diu⁹.l.arrian⁹. Itẽ alia vt.j.l.pxi.ab alijs penis excuſat̃ mult; modis.quas dic.vt ff.de iure fiſ.ex quibuſdã.ꝛ.ē.co.l.monẽte. Deferre ꝛ nõ ꝓbare crimen eſt.
h ¶Execrabiles.i.odioſos.
i ¶Deferũt.ſcʒ inchoando ꝛ ſpe ꝑmiſ.ꝛ nõ probat niſi excuſet̃ aliq̃ de ꝑdictis mõis.ad qđ.ff. de iur.fiſ.l.deferre.§.ſed et cõmunẽ. Itẽ ciuitati non defertur.vt.ē.ti.j.l.j.

Additio. ¶Ex varia.h.d. ¶Defendẽs rẽpu.nõ dꝛ eẽ delator. concor.l.delator.ff.de iure fiſc.l.neminẽ.C.de his q̃ not.ĩfa. ſũt aũt tres pene delatoꝝ nõ pbãtiũ vt glo.docet infamie talionis/ꝛ corpalis interdũ ob cõſuetudinẽ inique deferẽdi ꝛ calũniãdi a quib⁹ eximunt̃ ꝑdicti ꝛ qui tradũt̃ i.l.ij.ꝛ.l.deferre.§. cõem.ff.de iure fiſci. Hic aũt ẽ tex.vt in ru.dixi delatores eẽ execrabiles et odioſos. et in.l.

nemine͂.C.de ifa.ſu͂t tres intellect⁹ vt he͂s illic ꝑ gl.q̄ in fine citat ha͂ c.l.ꝑ co͂coꝛ.⁊ facit tex.in l.i ꝓuiciali.§.fi.ff.de ope.no.nu͂ci.vbi q̄lib; ciuis pōt ꝑ ciuitatis defenſio͂e nunciare ⁊ illic ſcribe͂tes diſputa͂t quid de foꝛenſib⁹.Ite͂ quid de ſuo ⁊ monacho ꝑ Joha͂.de ymo. vltra Jaſo.⁊ Alex.⁊ moder.⁊ quide͂ itelligu͂t q̄n ee͂t pꝛouocata ciuitas vl̕ da͂no affecta vt in exco͂icato ⁊ ba͂nito qui ꝓuocati pn͂t ſe in iudicio defe͂dere no͂ au͂t agere vl̕ aggredi.vt illic Jo.de ymo.poſt Inoce͂tiu͂. i.c.cu͂ inter.de excep. que͂ adducit.

a Omnes. Penis.extra oꝛdine͂ cum no͂ dicat q̄s.vt ff.de pe.l.ſactio.⁊ facit.ff.de iur.fiſc.l.ſi fiſc⁹ aliſcui.⁊.ſ̄.de aduo.fiſ.l.fi.et.ſ̄.ti.j.l.fi.

Omnes iudices inuigilare precipimus delatores ſine fiſci aduocato denunciantes penis[a] afficere: apertiſſimi enim iuris e͂ vt qd̕ ex cuiuſq; patrimonio ceciderit i caſu͂[b] et legib⁹[c] et recto[d] iuris oꝛdie fiſci aduocatis agentib⁹ ve͂dicet. Sed q2 no͂nulli p̄cipites ſm ius poſſeſſa patrimonia deferre non ceſſant damus oib⁹ licentia͂ q̄ ſe leſos exiſtima͂t[e] ↄ̄ dlatores ſeueritate͂ iudicu͂ iploꝛere[f] ferro diſtrictam.

b ¶ Caſu.ex delicto.vl̕ q2 ſine ſucceſſoꝛe deceſ(ſit.

c ¶ Legib⁹.vt.ſ̄.ti.j.l.fi.⁊.l. a͂npe.⁊ de tu.fiſ.l.pꝛohibitu͂.⁊.l.defenſionis.

d ¶ Recto.al̕s retro.⁊ al̕s recto.i.eo oꝛdie qui hacten⁹ obtinuit qui eſt in legib⁹ p̄dictis. Ac.

e ¶ Exiſtima͂t.ex tali delatio͂e.

f ¶ Implorare. Accuſa͂do ⁊ facie͂do eos puniri diſtricte cu͂ ferro: na͂ vt dicu͂t ↄtineri i theodoſiano codice caput ⁊ ligua ei a͂putat̃.ad qd̕.ſ̄. de calu͂.l.nr̄is.⁊ he͂as diſtricta͂.al̕s diſtracta͂.i. executa͂.⁊ h; locu͂ hec pena ſi criāliter excuſet̃: al̕s hn͂t locu͂ ille q̄s notaui.ſ̄.l.ꝑxi.ad qd̕.ff.de his q̄.vt idi.l.j.vel habet locu͂ quando ex conſuetudine facit.vt.j.de ſuperac.l.j. Accur.

Delatoris iniq pena.

Additio. ¶ Oe͂s iudices.h.d. In delatio͂e et ei⁹ ꝓceſſu fiſcal̕ aduocati p̄ntia e͂ nc͂ia ⁊ oꝛdo iur̕ ſuari d;.et ↄſuetudine ꝓ delinq̄ndi pena fit grauioꝛ. Ad p̄n.facit.l.vni.C.de ſente͂.aduer.fiſcu͂ laris.l.fi.C.de aduoc.fiſci. Ad ſm.l.defe͂ſio͂is ſ̄.de iure fiſci.l.pe.⁊ fi.ſ̄.ti.ꝑxi.limito cu͂ agit̃ ↄ̄ liq̄dos debitoꝛes fiſci.vt no.ibi.⁊ i.l.ne͂o.carcere.j.de exacto.tribu. Et vide an oꝛdo hui⁹ legis ꝑ eos ſuari de͂at q̄ nu͂c ſu͂t ↄmiſſi a rege ad refoꝛmatione͂ ⁊ repatione͂ ſiluaru͂ ⁊ nemoꝛum publicoꝝ q̄ recipiu͂t amputatoꝛes ⁊ delatoꝛes

⁊ dicunt̃ hr̄e qua͂da͂ amplioꝛe͂ ↄmiſſione͂ ⁊ ma͂datu͂ a p̄ncipe qd̕ tenet̃ ad amuſſim exeq̄ ⁊ obſeruare no͂ ſuato iur̕ oꝛdie co͂i. ¶ In tex.ceciderit ſc; i co͂miſſu͂ vel fiſcu͂.ita loq̄t iuriſco͂.i ti.de iure fiſci.ff. ¶ In tex.recto iuris lege recto iuris oꝛdie q̄cq̄d dicat glo.q̄ ſepe hallucinat̃. Ad tertiu͂ qd̕ pena ex ciuili i coꝛpalē mutat̃ ex freque͂tia ⁊ ↄſuetudine delicti. de hac re vulgo et late tradu͂t.bar.⁊ reliq̄ i.l.q̄d §.§. pena grauioꝛ. ff.de his q̄ not.ifa.l.⁊ ſi ſeuerioꝛ.C.e.ti.⁊ bar.i l.ſi cui.§.fi.ff.de accu.⁊ gl.hic dicit qd̕ ex co͂ſuetudie delinq̄ndi poteſt duplicari coꝛpalis pe͂a vt lingua p̄ſcin dat̃ pu⁹ non poſteri⁹ vt ſcꝫ.dicu͂t cu͂ ſuſpe͂dat̃ ⁊ dedat̃ moꝛti vt hac eſtate factu͂ e͂ apd̕ nos cuidam famoſo latroni q̄ me͂titoꝛ dicebat̃:⁊ facıu͂t no.in.l.aut facta.ff.de penis.i.l.q̄cu͂q;.C.de ſuis fugiti.in.l. iij.C.de epiſco.audi.⁊.in.c.j.de cleri.ꝑcuſſo.et Jo.de pla.i.l.j.j.de pꝛim.⁊ Sali.i.l.ſuos.C.ad l.iuliam de vi. pe.de ancha.l.cle.j.de penis.⁊ in.c.ſemel mal⁹.vide infinitas remiſſio͂es per additione͂ ad Bar.in.d.l.ſi cui.§.fi.

¶ Seruus punit̃ ſi d̄nm deſerat p̄terq̄ in crimie leſe maieſtatis. Bar.

¶ Imp. Gor. Val.⁊ Theo.aaa. Pau. helenio ↄſulari. Lex.vj

Seruu͂ d̄ni delatoꝛem iubemus i exemplu͂ omniu͂ pꝛoditoꝛu͂ ſeueriſſime ſententie ſubiugari[g]: etia͂ ſi obiecta pꝛobauerit excepto crine maieſtat̃.

g Seruu͂. Subiugari. foꝛte metalli.vt.ff.de offi.p̄re.vi.l.j.§.qd̕ aute͂.⁊.§.cu͂ p̄ſon⁹.vel etia͂ moꝛtis.ad qd̕.ſ̄.q̄ accu.no͂ poſ.l.pe.in fi.et l.fi. Ite͂ facit.j.i q̄.cau.colo.cenſi.l.ij.⁊.ff.de iur.fiſ.ij.§.pe. Ite͂ no.in exe͂plu͂.ad qd̕. C. ad.l.iul.re.l.j.⁊.ff.e.l.q̄uis.⁊.ff.de cuſt.reo.l.diuus.i fi.et.ff.depoſiti.l.bona fides.in pꝛi. Ite͂ no.eu͂ puniri etia͂ ſi ꝓbauerit.ad qd̕.ff.de re mili.l.iij.§. i bello.⁊.ff.de neg.geſt.l.fi. S; arg.ↄ̄.ff.de bo.lib.l.q̄ cu͂ maioꝛ.i fi.⁊ ad turpil.l.j.§.pe. Ite͂ no. q̄ excipit crime͂ maieſtat̃ vt hic.⁊.ff.ad.l.iul.ma.l.famoſi.§.ſui.ſ; ⁊ toꝛquet̃ code͂ caſu ſeruus et etia͂ in alijs q̄n̄q;.vt.ſ̄.de queſtio.l.j.

Additio. ¶ Seruu͂.h.d. ¶ Seruus deſerens dominu͂ punit̃ vt ꝓditoꝛ niſi in crimine leſe maieſtatis vl̕ ꝑduellionis vbi e͂t filio ꝑmittit̃ in patre͂ ſeuire.l.minime.ff.de religi.facit ad hanc legem.l.pen.ff.de iure fiſci.

Nam proditio ſuorū nō dʒ eē īpunis alioquin tot hoſtes haberem⁹ quot ſuos vt ille ait. Inducit neſcio quo pacto aduerſus legatos excedētes mādatū etiā pſperevt in exēplo romani fabij gallum in certamē puocātis apud valeriū ꝛ reliq̄s.l.iij §.in bello. ff.de re milit. hanc.l. vidi citari per Alerā.in conſi. xxxvj.col.vi. volu.j.poſt guillermū qđ ſi bona publicata ſicut in diuerſis territorijs ꝛ q̄lībʒ fiſc⁹.capit bona ſui territorij tūc eſ alienū diuidit iter eos nō p modo territorij nec pvirili ſʒ p rata bonorū ad quemlibet fiſcū ptinētiū: tu vide quo pacto intelligat ꝛ loq̄tur ꝛ quomodo iſta lex ad hoc inducat ꝛ p hoc illic adducit alia iura ꝛ alias opiniones. Pirhus.

a De petitionib⁹ bonorum. Als bonorū et tūc dic petit; .i. petitionibus als deeſt: ꝛ tūc pone petit; neutraliter: vel ſubaudi reb⁹ ſiue bonis.

De petitionibus bonorū ſublatis[a] cōſtitutio gregoriana. Titulus.xij.

Bona que deferuntur in fiſcum nēo pōt ſibi impetrare: et cōceſſio facta ad petitionē alteri⁹ nō valet: ſec⁹ ſi fieret motu pprio pncipis.h.d.Bar.

Imp.Gra.ꝛ theo. aa.Lex.j.

Quiſq̄s ī crimine maieſtatj deprehēſus fuerit ꝛ punitus: bonaq̄ʒ eius (ſic plectēdi ꝯſuetudo[b] criminis habʒ) fiſc⁹ inuaſerit: nullus eadem[c] ſub ſpecie munificentie principalis audeat pprio iure poſcere: q̄ cōtra legē[d] id auſus fuerit ſperare qđ nō liceret re⁹ violate legis habeat. Sed qm̄ † pleruq̄ʒ ita in nōnullis cauſis inuerecunda petentiū inhiatiōe[e] cōſtringimur vt etiā nō cōcedēda tribuam⁹ nec reſcpto q̄dē nřo aduerſus formā late legis[f] loci aliq̄d reliquat[g]. Si q̄d autē ex bonis talibus noſtro iudicio nullo tn̄[h] deſiderante atq̄ʒ poſcēte cōcedi cuiq̄ʒ voluerim⁹: hmōi tn̄ valeat liberalitas.

Null⁹ admittiť ad īpetrādas res delatas in fiſcū ſiue fiſcales: ꝛ īpetrās ꝛ officiales curie pncipis qui ī his īpetratiōib⁹ operā darēt vel ſcriberent legitime puniūtur. Bar.

Impera. Theo. ꝛ Va.aa. Lex.ij.

b Quiſquis. Conſuetudo. ꝛ lex. vt. ſ. ad.l. iul.maie.quiſquis.circa pric. etiam hodie.vt in autē.vt nulli iudi.§.fina.

c Eadem.idem ſi ex alio delicto ſunt delata vel etiam ſucceſſione.vt.j.l.priori.

d Legem. ſcilicet iſtā.

e Inhiatione. id eſt frequenti petitione.

f Legis. ſcilicet hui⁹ de quo extra ordinē punitur. vt. ff. de pe.l.ſactio. Itē no.ꝙ ex ſola petitione als ſupplicatione licet infructuoſa puniť. vt.j. qui mili.non poſ.l.eis quidem.

g Reliquatur. cuius prohibeť petitio eiuſdem facta conceſſio non valet.vt hic et. ſ.ſi nupt.ex reſcri.pe.l.fina. ī fine.ꝛ.j.de naui.non excu.l.fi. ꝛ in autē.de nō alie.§.quia vero et in autē.vt om̄nes obe.iudi.p uin.§.hanc dicētes. et.§.ſi vero quiſq̄ʒ. colla. v. niſi ex certa ſciēntia dicē do nō ob.hac.l. Argu. ff.de lega.iij.l.ſi quis.in princi. Accurſius.

h Nullo. tamen.ad hoc.ſ.de cri.ſac.l. fina.et ff.quod quiſq̄ʒ iur.l.iij.in prin. Sed contra.ſ. de bo.va.l.j. Solu. ibi. cum petitione. Item arg.cōtra.j.de loca.predi.ciui.l.ij.Sed ibi ab alio poſſidebantur. Item dic tantum.i.nō petenti.vel.i.res non ius capiendi vt et res prebende: non autem prebēda poteſt cedi. Et no. hic ꝙ quedam honeſte accipiuntur: que nō honeſte petunť.vt.ff.de ori.iu.l.ij.§.fi.et. ff.de va. et extraor.co.l.j.§.proinde.

Additio. Alij legūt de petit; bonorum ſed vel legendum de petitionib⁹ bonorum vel de petitis bonis/cōuenit autē magis vt de petitionibus legamus. Erant enim ſepe ob importunitatem petentium confiſcationes bonorū alicuius a principe remiſſe vel conceſſe quod his legibus prohibeť niſi ſponte ꝛ motu pprio dederit. Hoc autē ius ꝯfiſcatiōis eſt regale.c.j.q̄ ſint regalia.ꝛ trāſit in ſucceſſorem regē nec pōt per vni⁹ liberalitatē diminui ī ſucceſſor; p̄iudiciū ad p̄ces cuiuſcūq̄ʒ l.nec dānoſa.C.de p̄ci.impe. offe.not. in proe. digeſtorū de donatione conſtantini. Pirhus.

Additio. Quiſquis. Initiū huius legis eſt in.l.q̄ſquis.C.ad.l. iul.maieſta.h.d. Donatio confiſcationis ad impor

† Con coa.c.cū in iuuē tute.§. ceterū. extra de pur.canō. ꝛ qđ not.glo. in ꝟbo. naſcať ad fi.in. ca.j. extra.de cōſti. li. vj.ꝛ gl. in.c. tue fraternitatis. extra de p̄ben.ꝛ dī gni.vbi ꝟba iſta recitat d. glo. ab hac l.extracta.

Honeſte q̄dā accipiū tur que inhoneſte petū tur.

tunitatē petentium facta per pricipē nulla eſt aliter atq͡ꝫ ſi motu proprio facta ſit.bart.hic ꝛ i l.ſeq.limitat vt procedat in his que iam incorporata ſunt vel quorum dominiū ipſo iure trāſit in fiſcū. Aliud in incorporandis ex cōmuni ſententia. Ratio vero hui⁹.l. eſt que et ſi loq̄tur in crimīe leſe maieſtatis extēdit̄ tn̄ ad oīa per legē ſequentem.q͛ licet poteſtas nō deſit p̄ſumit̄ tn̄ volūtas deeſſe ꝛ reſcriptū illegitimum ꝑ importunitatē reſcriptum. vnde ſepe videmus donationes pricipum reuocari. d.l.nec dānoſa. l.j.C.ſi nupt. ex. reſcrip.pet. c.ſi na. de reſcript. li.vj.l.uj. in p̄n. ff.de mino. Fallit ꝯtio ob clauſulam derogatoriam ꝛ gemiatam iuſſionē q̄ confirmāt principis voluntatē vt no.in.c.ſi motu proprio.de p̄ben.lib.vj. Ad qđ cōmēdo ſingularē theoricā Baldi in auct. quas actiones. C. de ſacroſan. eccle.quod reſcriptum clauſum in corpore iuris vel priuilegiū ciuitati aut vniuerſitati conceſſum preſumitur motu principis qđ notādū pro illibatis priuilegijs vniuerſitatis non reuocandis facit optime gloſ.in.l.exceptio. j.de decu. De clauſula vero derogatoria priuilegio dic quod debet eſſe ſpecialis.iuri cōmuni ſpecialiter prohibente etiam ſpecialis/aliud ſi generaliter prohibeat.vt.d.l.nec dānoſa. Cōtra ſtatutum ſufficit generalis.vide illic Bal. Saly. Pau. Jaſo.ꝛ alios in tex cōplectendi legendum plectendi id eſt puniendi criminis.

a Omnes enim.al's incipit omnis enim. et ſ'm hoc dicunt continuari cum p̄cedenti et ſubaudi vias.vel ſubaudi initium apud oēs alienas fortunas. Vel meli⁹ habeas omne ſemen ꝛc. ipſa enim rei prin ꝛc.vt in aut.de non alie.§.finimus. nec enim leges codicis continuantur:cum quelibet per ſe ꝛ certa debeat eſſe.vt.ſ̄. đ no.codi.ꝯfir.l.j.§. qb⁹

a Omnes enim a alienas appetēdi fortunas ſtirpitus b eruere cupiētes nulli deinceps volumus petitionis rerū eſſe licentiā. Et ſi intestatus c q̇ſq͡ꝫ q̄dam ve d ac null' ex nūero ꝓpinq̊rū exſtātib⁹ vl' vxore vel marito e fati mun⁹ īpleuerit et cuiuſcūq͡ꝫ f ſit ꝯditionis aut ſecte ſeu quolibet titulo res fuerit fiſcalis/nemo audeat ad petitionē g rerū defuncti defuncte ve cuiuſcūq͡ꝫ fortune aut ſecte ſit (ſi fiſco noſtro locus pateat) aſpirare cum nec illis quidē quorum actu atq͡ꝫ officio petitionum ꝓcedebat effect⁹ ipſūe liceat ſanctiōib⁹ nr̄is aduerſari: ſed vir illuſtri q̇dē cuiuſcūq͡ꝫ tēporis q̄ſtor h ſi oblate petitōi ſubſcripſerit: vl' ēt r̄ſum dederit: virq͡ꝫ illuſtris comes rerū priuatarū ſi vl' inſtrui ꝑmiſerit vl' petitionē ſi qua inſinuatur i admiſerit: indignationē noſtri nōis k ſuſtinebit. ceteriſq͡ꝫ l fiet vindicte ꝛ temeritati exēplū †. Memoriales m vero q̇ excipiēda hmōi reſcripta vel iplēda curauerit: ꝛ palatinos qui inſtruxerint vel geſta admiſſe petitionis ediderint n / bonorum ꝓſcriptione o puniri decernim⁹. pari forma res ēt ciuiles p ꝛ ad ius pu

b Stirpitus.i. in totū vt nō remaneat aliqua radix. Accur.

c Et ſi inteſtatus icipit v̾ſus.

d Quedā ve. accipe.ſcilꝫ facimus ꝛc.

e Marito vel alio qui fiſco p̄ſerer̄.vt.ſ̄.ti.ij. l.j.ꝛ.l.vacātia.

f Cuiuſcumq͡ꝫ ſit.ſ.defunct⁹ vl' ille cui⁹ bōa fuerūt fiſco deuoluta vt forte q͛ hereticꝰ.vt.ſ̄.đ here.l.manicheos ꝛ.l.cognouim⁹.

g Ad petitōēꝫ aſpirare qđ ē.j.

h Queſtor.nec cm̄ alit' valet reſcriptū niſi a q̄ſtore ſubſcriptū vt i aut.vt diui. iuſſi.§.j.co.vuj. Et dic ſ'ile q̄ circa lat⁹ ꝑncipis erat. Alij erāt q̄ſtores q̄s dic vt ff.đ offi.q̄ſto.l.j. Et no.hic de illuſtrib⁹ q̄buſdā.

† Conſcor. cle. j.circa finē cum gloſ.fi.đ offi.ord. ꝛ.ij. qō. vij.c.q.ꝑpter.ibi: vt tranſgreſſionis vltro fiat iter dictō delinq̄ndi.

i Inſiuat̄.id eſt oſtēdatur principi per eum.

k Nominis.al's numinis.al's nominis.

l Ceteriſq͡ꝫ.ſ.miorib⁹.ꝛ ſic no.puniri maiores vt terreantur minores:ſic qđ no.ſ̄.ti.j.l.fina.

Maiorꝫ pena minorū eſt terror.

m Mēoriales.i.ſcriptores/ ſeu exceptores vt ſubijcit.ꝛ.ff.loca.l.ſed addes.§.fi. q͛ redeūt ad mēoriā ꝑ ſcripturā:vt.ff.de pig.l.cōtrahitur.

n Ediderint.i.in publicū ꝓduxerint.

o Proſcriptōe.h⁹ corrigit̄ i aut.vt nulli iu.§.fi. coll.ix.itē ad h⁹.j.đ co.do.l.j.§.fi.ꝛ.j.đ met.l.pe.

p Res ciuiles.vt annone ciuiles:ſcꝫ ānui redit⁹ ex publico.ad qđ.ſ̄.de ſac.ſan.eccle.l.ꝑui legia. Et not.ar.a ſimili ꝙ nec p̄bēda dꝫ peti. Vel dic dabit̄ publico:ꝛ ſic nō poteſt ipetrari

remiſſio.ad qð.j.de an.⁊ tri.l.in fraudem.
a ¶ Pragmatica.imo cōtra.vt.ſ. de no.codi. cōpo.l.j.§.fina.ſed ibi loquitur de his q̄ poſita ſunt in corpore iuris. Jtē ꝯtra.ſ.de legi.⁊ conſti.l.ij.Sol.ſine alteri⁹ leſione hic vel ſine petitione. vt.ſ.l.pri. in fi. Jtē qd ſi ſemel et bis hoc eſt qð dicim⁹ ſcða iuſſiõe Bñ. vt not.ſ.ſi contra ius vel vtili. publi. l.fi. Jtē no. ꝙ licet bonoꝝ petitio prohibeat: quedā tamē ꝑmittunt. vt bo.poſ. iuris.vt vnde liberi et ſimiles. Jtem poſſ. bonoꝝ facti debitoris ceſſantis. vt.ff.qui.cau.in poſ. ea.l.ij. Jtē bonoꝝ aditio facti ⁊ iuris. vt in ſti.de eo cui lib. cau.bo.adi. Jtē bōa heredis nō parentis.i. non obedientis. vt. ſ. de fideicom. aut.hoc ampli⁹ Jtem bona captiui et furioſi. vt.C.de epiſ.audi.aut. liberi.⁊ de epiſ.et cleri. aut.ſi captiui. Jtem ius iniquū poteſt peti licet noceat petēti.vt.ff.quod quiſq; iuris.l.j.

blicū pertinētes ab omni petitione muniēdas eſſe cenſem⁹ ſcꝫ nec pragmatica[a] iuſſione vel ſacra annotatione vel quolibet oraculo diuino ſeu mandatis ſi qua contra hanc ſanctionē noſtrā fuerit īpetrata qðcūq; robor[is] habere valituris.

¶ De his qui ſe deferunt[b]. Titu.xiij.

¶ Grauatus tacite de reſtituendo non capaci ſi ſe deferat lucratur tertiam. vxor vero defuncti nō capax ſe deferens lucratur dimidiā: ⁊ facta diuiſione habebit optionem. occultantes vero legitime puniuntur. Bar.

Additio. ¶ Omēs.h.d. ¶ Jmpetrans res cōfiſcatas et officiales ei operā p̄bentes grauiter puniendi ſunt. ¶ Jn tex.eſt queſtor: comes rerū priuatarum illuſtris. memoriales ⁊ palatini de quibus alio loco dixi. ſꝫ hic arbitror queſtorem illuſtrem eſſe eum qui legebat libros coram principe ⁊ huiuſmodi prope cuius eſt cancellarius a cancellādis huiuſmodi reſcriptis et diplomatis illegitimis dictis de quo Bude⁹. ſcribas queſtorios vrbe expulit Domitian⁹ de memorialibus ⁊ quibuſdam aliis palatinis officiis: vide Jaſo.in.l.j.ff. de eo cui māda.eſt iuriſdi.alibi dicam. De materia huius legis poſſem cōmentariū ampliſſimum facere niſi pigeret ea recēſere que clariſſime dicūtur a Jaſone omnes pene alios referente in.l.reſcripta.vbi not.qð principi ſuo motu faciēti non eſt dicendū cur ſic facis.de p̄ci. impe.offe.⁊ in.d.l.nec dānoſa. Jllic etiā Alex. ⁊ Franc.areti.poſt Bal. multa ſingularia.preterea legi nuper.l.j. huius ti.iuncta glo.ſua citatam per Alexan.in conſi.xxxvij.col.ij.li.j.et in.l. omnes.j.ð aqueductu. de iure queſito per reſcriptum nō tollēdo. de quo Bal.in.l.fi.C.ſi contra ius vel vti.pu. Anto.ð butrio ⁊ Jo. de ymo.i.c.nōnulli.de reſcrip.cū ſimili.Pir.

¶ Jmperator Conſtan. Lex vnica.

[c] Si cui⁹ tacite fidei commiſſa fuerit [d] hereditas ſtati[d] officio grauitatis tue[e] nunciet ⁊ geſta prodat ⁊ cōtinuo quod actū fuerit renūciet ⁊ poſt hanc fidē, tertiam[f] ab oib⁹ defuncti bonis percipiat portionem. Qz ſi ab [g] vxore[g] defūcti iſtud ad officiū deuotiōis tue fuerit reſeratum ipſa etiā ꝑſona quā defunct⁹ eſſe voluit [h] heredē[h] (ſi geſta apparuerint) tali pre=

b ¶ De his q̄ ſe deferūt. ¶ Supra de dilatoribus dixit quando alius defert alium: hic quādo ſeipſum.

c ¶ Is cuius. ſcꝫ inſtitutus heres legitim⁹: vel qui rogat⁹ eſt vt non capaci det. ſm Bul. al's Pla. et dic cui⁹ ſcilꝫ fidei herēdis hereditas eſt commiſſa ſcilꝫ reſtituēda vxori nō capaci.⁊ expone tacite vt no.ſ.ti.ij.l.j.

d ¶ Statim.ad id qð dr ſtatim.j.continuo.ꝯcor. ff.eo.l.de iure fiſci.l.edicto.j.reſ. Sed ꝯ in ea.l. §.cū autē.vbi dr expectandū illū cui relictum eſt vt ille primo deferat ſi vult. Sol. ſm quoſdam.hec illā corrigit. Uel hic fuerat in mora deferēdi ille cui erat relictū. Uel dic ſtati p⁹ tabulas aptas: añ eni eſt ali⁹ expectād⁹ vt ibi.

e ¶ Tue. loquitur ꝓcuratori ceſaris. vt ex ſubſcriptione legis apparet q̄ dicit ratiōali mitti.

f ¶ Tertiam.immo videt medietas dodrantis vt.ff.de iure fiſ.l.cū tacitū.Solu.ibi de illo cui erat reſtituendū: hic de rogato magis eſt contra.ff.eo.ſenat⁹.§.ſenat⁹. vbi etiam heredi dat dimidiā. Sol.ſm. P.ibi per Adrianū: hic per Conſtantinum qui corrigit. vel hic capax heres: ibi non capax.

g ¶ Ab vxore. ſcilicet non capace cui non erat reſtitutio facienda.

h ¶ Heredem.ſcꝫ fideicōmiſſariam que effectu heres eſt.vt.ff.qð cū eo.l.ſi filio.Aliſ.vt.P.di=

cunt ꝙ fuit cū alio inſtituta: et alius rogatus ſuam partem mulieri non capaci reſtituere: et hoc ſi habeas ī littera ipſa ēt quam ⁊c̄. alſ eſt ipſa etiā perſona quam defunctus: et tunc dic ꝙ ſi vxor detulit: ſi id eſt q̄uis inſtitutus probet: tamen tali premio mancipetur vxor predicta primo deferens.

a ¶ Ex omī patrimonio. cōtra ff. de iur. fiſ. l. cū tacitū. vbi media dodrantis. Sol. ſpāle ī vxore nō capace vt hic: lꝫ quidā dicant illam corrigi. Itē cōtra. ſ. pri. rū. Sol. refert rogatus capax ſe deferat: et tunc obtinet prin. aut rogat⁹ nō capax: et tūc dimidiam. vt. ff. de iur. fiſ. ſenatus. §. ſenatus. an vero ille cui eſt relictum qui non eſt capax: ⁊ tūc differt vxor ab alio vt hic. ſi autē alius extraneus nec rogatus nec alius cui eſt reſtituendū/ tūc forte tertia. vt no. ff. de iur. fiſ. edicto. §. extat. ⁊ facit. e. l. in pn̄. §. j. ⁊. ij.

b ¶ Eligat. ſic. j. de meta. l. ij. Arg. ꝫ. j. quādo ⁊ qui. quarta pars debe. l. ij. circa prin.

c ¶ Occultator. ſ. heres q̄ nō deferebat. qđ intellige ſi celabat ſtudioſe nō ſi differebat deferre. q2 nec feſtinare debebat. vt. ff. de iure fiſci. l. edicto. §. cū autē. ſed. P. dicit occultator: id eſt officialis: quod non placet.

mio mancipetur. vt ex omī[a] patrimonio mediū conſequat: et cū fiſco noſtro celebret diuiſionē. Idē etiā habitura priuilegiū vt ꝑor eligat[b] optionē ⁊ tūc occultator[c] ille geſtorū fiſci et mulieris pariter inimic⁹ exut⁹ oī patrimōio ſuo ac fiſco vendicato in inſulā deportetur.

¶ Si liberalitatis imperialis ſocius ſine herede deceſſerit

Additio. ¶ Is cui⁹ tacite. Alij libri habēt is cui. h. d. ¶ Grauat⁹ vel iuſſus incapaci reſtituere qui tacitā fidē adhibuit/ ſe ipſum deferens lucrat tertiā. Vxor defuncti ſe deferēs dimidiā quā eliget. occultātes ꝓ bonis ꝯfiſcatis deportabunt. ⁊ de hac maria eſt tex. in. l. edicto. ⁊ in. l. cū tacitū. ff. de iur. fiſ. de quibus dic vt glo. limitat in. d. l. edicto. §. eos. qñ ē incapax ob delictū q̄ fecit ſe īdignū ⁊ ſe defert q2 nil lucrat. Limito ēt ī. d. l. edicto. in pn̄. ⁊. l. ſenat⁹. alleg. ꝑ glo. ⁊ in. d. l. edicto. §. cū ante apertas. habes hic ſatis et Io. de pla. cōmentario Habes etiā ꝑ Bar. in. l. j. ſ. de dilato. ti. pri. et ꝑ Dy. late et Bar. in. d. l. ſenat⁹. ⁊ hāc. l. cū glo.

intellige oīno vt Bar. facit. nō inſiſto q2 clara ſunt. habes etiā in fi. ſm Bart. hic tex. qđ vulgares ſolent dicere debere minori a maiore dari electionē qđ eſt īquit falſum niſi vbi a lege diſponit vt hic ⁊ in. l. ij. j. de meta. habes tñ ita veteri teſtō factū per abrahā qui dedit loth iuniori optionē vt refert Bald. l. i. pe. C. cōi di. vide additiōes ad Bar. et lege recēter allegationes eorū. Si cū apparatu legerē hunc l. lōge plura colligerē que alijs ī loc. de hac materia ⁊ alijs copioſe dixi. Pir.

Titu. xiiij.

¶ Inter ſocios liberalitat imperialis facte etiā inter viuos eſt locus iuri accreſcēdi etiā poſt dominiū vtriuſqꝫ q̄ſitū. Bar.

¶ Imperator Conſtan. Lex vnica.

IUbem⁹ vt ſi quiſ forte ex his q̄b⁹ cōiter a nobis aliq̄d donatū ſit[d] nullo herede[e] relicto deceſſerit: ad conſortem poti⁹ ſolatiū ꝙ ad pſonā aliā pars decedētis perueniat.

¶ Si liberalitatis impe. ⁊c̄.

d IUbem⁹. Dōatum ſit. nullo petēte vt. ſ. ti. j. l. j. ī fi.

e ¶ Herede. i. nullo liberoꝝ. vt. ff. ad treb. l. ex facto. §. fi. ⁊ ſic ꝑfert ſoci⁹ vxori ⁊ alijs preter liberos: ⁊ ꝑ hoc ꝙ ſubijcit ad pſonā aliā. Vel dic heredē large dici. vt eſt. ſ. de bo. vac. l. j. et ſm hoc qđ dicit pſonā dices extraneā vel fiſcū illud ꝯſtat ꝙ teſtamētari⁹ hūc ſociū precedit. vt. ſ. de her. decur. l. j. et. ff. de acq. re. do. ſi is. §. pe. et ſic nec vir. Et no. qđ hic dr̄ in ſocio liberalitat īperialis: idē in bo. poſ. ꝯſortib⁹. Itē in heredibus iur ciui. Item legatarijs. vt. ſ. qñ nō pe. par. ⁊ de cad. tol. §. his ita. ⁊. §. vbi aūt. ⁊ inſti. de leg. §. ſi eadē. Itē plurib⁹ patronis. vt. ff. de bo. lib. cōi liberto. ⁊ đ aſſi. lib. vtrū. Itē ī pluribus eiuſdē corporis. vt. ſ. de here. decur. per totū.

Additio. ¶ Iubem⁹. h. d. ¶ Socius liberalitat imperialis excludit fiſcum ī ſucceſſiōe rei donate mortuo ſocio ꝑ ius accreſcēdi. Vel ſic ⁊ bñ. In liberalitate īperiali ſeu reb⁹ a ꝑncipe plurib⁹ ſimul donatis loc⁹ eſt iuri accreſcēdi. ⁊ eſt caſ⁹ in q̄ ius accreſcēdi hꝫ locū ī ꝯtrib⁹ int viuos. alios hēs hic ꝑ ſcrib. ⁊ ī. l. ſi mihi ⁊ titio. ff. đ ꝟb. ob. vbi videas pulcherrimas q̄ſtiōes ꝑ Fran. are. ad Bartolū. Ego reperio qđ Bal. in. l. vni. §. j. C. de cad. tol. dicit ꝑ hūc tex. qđ q̄uis feudū nouū ⁊ fratnū ab eo cui ꝯceſſū ē rdeat ⁊ ꝯcedētē ſi ſñ liber decedat nō

autē ad fratrē vel ſociū: tñ fallit qñ eſt ab imperatore cōceſſum vt extēdaſ liberalitas ⁊ beneficiū pncipis. p hanc.l. qđ ⁊ voluit Bal. in.c.j. de fratrib⁹ de no.bene.inueſti. ⁊ in.c.j.de duo. fra.a.c.inueſti. vbi dicit idē in ɔceſſione feudi facta a rege cōſentit Bar. hic in.j.q.et in.l. recōiuncti.in vlt. col.ff.de leg.iij. hoc tenent Raphael et Pau.i d.l.ſi mihi et titio. Alexan. de ymo.in cōſi.xxx col.iiij.vel.j. alibi iur; accreſcēdi materiā collegi. et ſi voles materias videre plene collectas lege cōmētarios qs edidi. in ti.de reg.iur. ff. Pirhus.

a ¶ De theſauris. ¶ Quia đ theſauris danſ tributa đ quibus ſcʒ tributis eſt dictur: ideo de his pmittit ſm ꝓ.vel qr iter cetera iura fiſcalia de quib⁹ cōpetit dicere ius fiſci quādoqʒ ē in theſauris.iō de eo dicit.

b ¶ Nemo. pmittū incipit quando in ſuo vel alieno qs inuenerit: ſʒ poſtea diuidit.

c ¶ Nā in ſuis appellatiōe ſui accipe ſiue ſit dñs directo vel vtiliter vt feudatarius emphiteota ⁊ ſimiles: licet inutiliter dñs. ꝓ.dixerit cōtra.non ergo creditor non fructuarius dicuntur dñi.vt.ff.đ acqui.re.do.ſi is.§.pe.⁊ fi.nec vir.vt.ff.ſol.mat. diuortio.§.ſi fundum. Item idem quod in ſuo eſt ſi quis in ſacro vel religioſo caſu fortuito. vt inſti.de rerum diui.§.theſauros. Sed in his cōtra.ff.de iure fiſ.l.iij.§.ſi in locis. Sol. vt ibi.

d ¶ Sacrificijs .ad qđ.ſ.đ pag.et ſar.p totū.

e ¶ Arte.puta magica. ad qđ.ſ.de mathe.p totum.quo caſu totum fiſci erit cum hic ſit indignus. ad quod.ff. de iure fiſci.l.j. circa prin.

f ¶ Theſaurū. ſcʒ querere: qđ eſt.j.⁊ qđ inſerit eſt diffinitio theſauri. vt.ff.đ aqui.re.do.l.nūqʒ .§.theſaurus.ſic ⁊ ppue ⁊ improprie quādoqʒ vt.ff.ad exhib.l theſaurus.

g ¶ Lege.ſ. iſta. et not. ſic.ſ. de epi.audi.l.iij.in prin. ⁊ arbi.tu.l cū interdicte.et ff.de con.inſti.l. q ſub cōditione .§.fi. ⁊ de mi.l.in cauſe. in prin.⁊ ad muni.l. j. in fi.et de lega.j.ſi quādo.i prin.et vt leg.no.ca.l.j. §.reſcripto.

† Con. cor.ca. nup a bbateſ. gl ſup ver. cōponēdū. ante fi.extra de dec.

h ¶ Liberalitas. Si habes liberalitas plana ē. ſi vero habeas liberalitatibus tūc habeas imperatoria magnanimitate. et dic videatur pueuenire cōceſſio: et dictio poſtulanda eſt pluralis numeri: et liberalitatibus eſt ablatiui caſus. Item ſi habeaſ in genitiuo magnanimitatiſ ſeu maieſtatis imperatorie/ tunc ſubaudi ſcʒ conceſſio.vt.ſ. Tertij habēt imperatoria maieſtas et liberalitatibus. Accurſius.

i ¶ Volentib⁹. No.dñi voluntatē nil facere vt ali⁹ ſuo noie querat.ad qđ inſti.qui.alie.licʒ.in prin.⁊.ff.de vſufru.ſed ⁊ ſi quid.in fi.⁊ ad.l.corde ſic.l. lege cor.§.fi. contrariū in lapidicinis. vt.ff.cōmunia pre.l.venditor.§.j.

k ¶ Hui⁹ legis.q dicit.ſcʒ dño volēte vel inuito.

l ¶ Legis.ſcilicet huius de quo etiam extraordinarie poteſt accuſari.ad quod.ff.de penis.l. ſanctio.⁊ de cri.ſtel.l.iij.

m ¶ Inuenerit.inueniſſe đʒ qui videt vel pcipit

¶ De theſauris[a].
Titulus.xv.

¶ Querere theſaurū in proprio oībus licet: i alieno vero ſuo noīe nullo modo licet: ⁊ ſi theſaurus inuentus fuerit a fortuna/ inter inuentorē ⁊ dñm diuiditur.h.d.Bart.

¶ Jmp. leo A. vnica.

[b] NEmo[b] in poſterū ſup requirēdo in ſuo vel alieno loco theſauro vel ſupinuēto ab alio vel a ſe effuſis pcib⁹ pietatis noſtre benignas aures audeat moleſtare. [c] Nā i ſuis[c] qdē locis vnicuiqʒ (dūmō ſine ſceleratis ac puniēdis ſacrificijs[d]: [e] aut alia qlibet arte[e] legibus odioſa) theſaurum[f].i.cōdita ab ignotis dñis tpe vetuſtiori mobilia qrere: ⁊ inuēto vti liberā tribuim⁹ facultatē: ne vlteri⁹ dei bñficiū inuidioſa calūnia pſequaſ: vt ſupfluū ſit † h pcib⁹ poſtulare qđ iā lege[g] pmiſſum eſt/ et ipatorie maieſtatiſ videaſ pueuenire liberalitaſ[h] poſtulāda. Jn alienis vo ſrulis nemo audeat iuitis imo nec volētib⁹[i] vel ignorātib⁹ dñis opes abditas ſuo noie pſcrutari. q ſi nobis ſup h aliqs crediderit eſſe ſupplicādū: aut preter hui⁹[k] legis[l] tenorē in alieno loco theſaurū ſcrutat⁹ inuenerit[m] totū h locorū dño reddē ɔpellaſ: ⁊ velut temerator legis ſaluberrie puiaſ. Q; ſi forte vł arādo vel als terrā alienā colēdo: vel qcūqʒ ca

et animū habendi habuit.ad qđ.ff.de acquirē. poſſeſſ.l.iij.§.neratius.Accurſius.
a ¶ Alienis.ad qđ.ſ.finiū regū.ſi cōſtiterit.
b ¶ Partiatur.idē ſi in loco ceſaris vel publi co ciuitatis.nā dimida inuentori alia ciuitati vel fiſco. vt iſti. de re.diui.§.theſauros. Itē cōtra.j.de meta.l. cūcti.So.vt ibi Itē qua actiōe dn̄s ꝯſeqtur dominiū? Aſi.condi.ex hac.l.vel rei vendi.

ſu/nō ſtudio perſcrutandi in alienis [a] locis theſaurū iuenerit:id qđ reptum fuerit dimidia retēta altera dimidia data cū locorum dn̄o partiatur [b]:ita enim † eueniet vt vnuſq̄ſq; ſuis fruatur & non immi-

Addi.

† Concor.c.nō remittitur peccatū. de reg. iur. lib.vj.

¶ Nemo in poſterum.h.dicit. iſta lex clariſſima. ¶ Theſaurus in ſuo fundo queſitus & repertus citra malas artes ſuus eſt.in alieno ſuo nomine non licet querere. Inuētus aūt caſu in alieno et inſperatus inter inuentorem & dn̄m loci diuidit. intellige de domino directo vel vtili q̄ preferf. no.in.l.ſi quis emptionis.C. de preſcript.xxx. anno.Item de theſauro proprie ſumpto nō đ improprio.l.a tutore.ff.de rei vendica. eſt autē proprius & verus theſaurus cuius depoſitionis non extat memoria.vt in.l.nunq̄.§.theſauros.ff.de acq̄r.re.domi.&.§.theſauros inſtitu.đ re.diui.Jo.de platea legis materiam ſatis tractat.Adde tu tamen egregie edictum de theſauris ab Adriano imperatore latū in hec verba.vt qui in ſuo iueniſſet ipſo potiretur.qui in alieno dimidiam domino fundi reſtitueret.q̄ i publico cum fiſco partiretur. Ita Hel. ſpartianus in eius vita ſcribit.Traianus vero immenſum dacoꝝ regis theſaurū in alueo reperit miro tamē aſtu defoſſum.de theſauris multa ſunt apud hyſtoriographos.vt de Dario q̄ Semiramidis aut vt herodot⁹ tradit Nitocris ſepulchrum auri gratia inueniendi demolitus deluſuſq; eſt.Hic aūt nō eſt ſilendus error ſcribentium qui exponunt condita ab ignotis dominis id eſt demonib⁹.nam ita non eſt intelligendum.dānatur tamen hic magice artis ſtudium ad inueniendos theſauros demonū fallaciuni inſtinctu.id genus homines vitellius etiam inauditos capite plectebat qui ſepe ex italia pulſi ſunt.vt eſt apud Corn. tacitū.vide Pau.de caſtr.quem nup legi in.l. cum qui cal. ff.de ver.obliga.Pirhus.
c ¶ De annonis. ¶ De alio iure fiſci dicit.et dic de āno.& tri.i.de tributo qđ p̄ſtatur pro annona militū & equoꝝ.vel annona in ſpeciebus tributa in pecunijs.tu dic annona in ſpecieb⁹ tributū i auro & argēto & ere.& đꝛ tributū q̄cq̄d tributur:ſꝫ ſpālr qđ p̄ncipi daf. Et eſt ſciendū ꝙ tributū aliud capitis:vt.ff.de cēſi.l. ſi. aliud agroꝝ.vt.ſ.e.l.j et vtrūq; italicis et q̄buſdā alijs remittif.vt. ff.đ cenſi.l.j.&.l.ſi.et ſ.de epi.& cle.đ his:nec ob.ſ. ſi ne cen. vel re. l. ſi.& ibi not . nec qđ đꝛ iſti.đ re.diui.§. p traditionē.vt ibidē dixi Item no. ꝙ ſm P.tributū capitis eſt pro mare integer aureus p femia medi⁹. vt arg.ff.de cēſi.l.ſi.&.ſ.e.l.ſi.ſꝫ. P. dicit quodā medio tēperādū.& p eo.j.de agri.& cēſi.l.cū antea.li.xj.noie p̄dij p̄ſtaf quātitas frumēti q̄ đꝛ q̄nq̄geſima ordei:q̄drageſima vini:& lardi vigeſima in partib⁹ nō remotis.vt.j.de ſuſce.l.modios.p ſingulis libris argenti.v.p̄ſtanf aurei. vt.j.de p̄cio qđ the.infer.l.j.ſm Pla. ſed certe aliud dicit.l.illa ad inſtar argenti & in auro et in alijs pecunijs fiat ꝯputatio.Itē differt hic ti.ab illo.ſ.de ānonis & tributis &c.qꝛ ibi đ his que p ſalarijs dabanf officialib⁹:hic fiſco.Itē ab inferiori proxi.vt ibi not.

neat alienis.

¶ De annonis & tributis [c]. Titu.xvj.

¶ On⁹ eris alieni eſt pſonale:& ideo inf heredes diuidif p hereditarijs portionib⁹. On⁹ ānone & tributoꝝ eſt reale prout quis poſſidet & fruct⁹ percipit oneratur.h.d.Bartolus.

¶ Impera. Val. et Archa. Lex.j.

Additio.

¶ Annona. ¶ Hic ſumitur pro cōmeatu id eſt publica annona militum et exercit⁹ pro qua exigebaf a priuatis tributū.vt in Nerone ſueto. Ex annone charitate lucrātium accreuit inuidia.i.eoꝝ q̄ lucrātur aut lucrum faciūt ex annone militaris penuria q̄s Plini⁹ dicit annonā flagellare & gn̄aliter ānone publice & populari flagellatores q̄ annonā vexant et fraudāt dardanarij dicunt a iurecōſultis.ad.l.iul.de anno.in.l. ānonā. ff. de extraor.crimi.cū ſimi.proprie vero ānona ē vni⁹ āni alimōia i frumēto alijſq; reb⁹ eſui ac potui cōparati.pulcher eſt loc⁹ apđ pli.i Traiano.vbi ait. Inſtar ego ppetui congiarij reor affluētiā annone hui⁹ aliq̄n cura Pōpeio non min⁹ addidit gl'ie quā pulſus ābit⁹ cāpo/exact⁹ hoſt' mari/exiēs triūphis/occidēſq; luſtratus cuiuſmodi multa i eā rem ex bōnis authorib⁹ ocioſus ſcriptor paruo negocio poſſit congerē.de theſſeris habebis l.l.ij.j.de f. um. vrb. alex.Tributū aūt ſiue a tribu dictū ſit.vt Varro/ſiue ab illo trib⁹ vt liuius tradit gn̄aliter ſu

mit hic pro oi munere reali vt dicũt nři ꝛ functione pſtãda pricipia ſubditis q̃ tributarij di cunt. ꝛ pecunia attributa. aſſignata q̃ ð1 es militare unde tribuni erarij de qb⁹ i initio libri di ctũ eſt Jo. de platea hic docte colligit materiã munerũ realiũ et pſonaliũ collectarũ atq; tributorum. alibi etiã habebis in olb⁹ aũt inſpiciẽda conſuetudo eſt vt in. l. ſi publicanus. §. vectigal. ff. de publica. Pirhus.

a Es quidẽ. Ex qua. l. ex quib⁹. ſic. §. de in ius vocã. l. ij. al's p portione: ꝛ tunc ponit ppřie pro qua.

b Oportet. vt. §. de hereditarijs ac. l. ij. ſ; fallit in. vij. caſibus: vt ibi not.

c Annonas. etiam preteritas. vt. ff. de pu. imperatores. ꝛ. J. de pre. naui. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ dic anno. i. tributa p annona: vt in rubři. Jtẽ hoc caſu non opponitur cõpenſatio. vt. ff. de iur. fiſc. l. aufert. §. q̃ cõpẽſatione. Sed qd ſi nõ eſt ſoluendo? Rñ. tenẽt coheredes ex pſona defũcti quaſi auctores. A⁹. §. ſine cen. vel re. l. ij. ꝛ aut. ibi poſita. ꝛ facit in aut. de man. prin. §. non permittas. ꝛ. §. ſine cẽ. vel re. l. omnes. Accurſius.

d Fruct⁹. nõ aũt illi q̃ penſiones recipiunt niſi ita cõſuetudo regiõis. vt. J. de agri. ꝛ cẽ. l. ij. tib⁹. §. hic ð reddttib⁹. ꝛ. ff. de admi. tu. l. ſine herede. §. lucius. Al. ꝛ ar. §. de vſufr. hacten⁹. §. fi. Jtẽ facit. J. l. pri. ꝛ. ff. de impẽ. in reb⁹ do. fac. l. neq; ſtipendiũ. ꝛ. J. de col. fundi patri. l. omnes.

Es qdẽ alienũ p portionibus ex qua[a] quiſq; defũcto heres extiterit pſtare oportet[b] ãnonas[c] autẽ is ſoluere d; q̃ poſſeſſiones tenet et fruct⁹[d] percipit.

Ad onera realia nõ tenetur quis in plus q̃; ð re poſſideat. h. d. Barto.

Imperator Diocle. Lex. ij.

Indictões[e] nõ perſonis ſ; rebus indici ſolent: et ideo neultra modũ[f] earundẽ poſſeſſionũ quas poſſides[g] conueniaris/ preſes prouincie proſpiciet.

Omnes debent ſoluere quod princeps imponit: ꝛ officiales nõ poſſunt augere vel diminuẽ. h. d. B.

Jmperator Conſtan. Lex. iij.

Omnes[h] penſitare debebũt q̃ man⁹[i] noſtre delegationibus aſcribũtur

fund. rei priua. l. ij. §. ſine cenſu vel reliqs. c. cũ non ſit ab homi neð decimus. c. ſi qs laic⁹. xvj. q. j. materiã plene Bar. ꝛ ſcrib. tractãt in. l. imperatores. ff. de publi. ꝛ reliqua hic apud ſcrib.

cato. ff. de vb. ob. l. in executione. §. ij. ſpecies. e. ti. Fallit i. l. iij. ff. ð ali. lega. ꝛ in alijs caſib⁹ no. in. §. l. p heredi. Ad. ij. ptẽ. l. cõcor. no. in. l. fi. §. de fide inſtr. ꝛ iure haſte fiſcalis. l. iij. J. de agri. et cẽ. l. locorũ. J. de oi agro deſ. l. ij. vbi gloſ. J. de

e Indictiones. i. munera primonio rum q̃ poſſeſſio nib⁹ idicũt. eſt eñi duplex primonij munus. vnũ in rebus vt hic qð ſoluũt et nõ municipes. Jtẽ etiã q̃ ſen⁹ exercent: ꝛ pſtabitur ẽm modũ notatũ in rub. Eſt aliud quod pſone p patrimonio indicitur: ꝛ tunc tñ municipes. vt. ff. de mune. ꝛ ho. l. reſcripto. §. fi. ꝛ. l. fi. §. patrimonior. ꝛ tũc nõ pſtabit ẽm formã dictã in rub. ſ; put indicit p ſingula luſtra: vt no. J. proxi. rub. Jtẽ no. q; qdã leges hui⁹ ti. de vno alie de alio: ꝛ alie de vtroq; dicunt. ꝛ facit. J. de mu. patri. l. ij. ꝛ qð no. J. de mu. ꝛ ho. l. rub. ꝛ. ff. ð ne. ge. q̃ aliẽa. §. fi. ꝛ ſ; qð hic poſit ẽ hodie ordinariũ. vt. J. ti. j. l. j. Jtẽ facit. J. d imu. nemi. pce. l. fi.

Munus primõij ẽ duplex

f Ne vltra modum. i. pro eo q; non poſſides. vt. J. de immu. nemi. cõ. l. j. ꝛ. ij. ꝛ in aut. de mã. prin. §. non permittas. col. iij.

g Poſſides. pro quantitate fructuũ tñ. vt no. in rub. ꝛ fa. §. de allu. l. ij.

Additio. Es qdẽ alienũ. h. d. On⁹ aliẽi eris eſt pſonale ꝛ inter heredes diuidit eqliter p hereditarijs portionib⁹ etiã ſi fiſco debeatur. On⁹ vero tributor ꝛ ãnonar eſt reale ꝛ onerat poſſidẽtẽ ꝛ fruct⁹ pcipientẽ. Ad pmũ pcor. tex. in vulg. l. p hereditarijs. C. de here. acti. l. pacto ſucceſſorũ. C. de pac. cum ſimi. Fallit in. l. ſi duo. ff. depoſiti. l. iij. §. heres. ff. cõmo. vbi cõtra ſolũ poſſeſſorẽ agit pſonali. Fallit in realib⁹ oneribus vt hic. etiã pteritis vt in glo. q̃ tñ ab alijs repetet familie herciſcũde iudicio. Fallit in idiuiduis. l. ij. §. ex his. l. iiij. §.

Additio. Indictiões. h. dicit. Indictiones ꝛ onera patrimõialia p quãtitate poſſeſſionũ iponẽda ſũt põe exẽplũ i vie munitiõe. l. ediles. ff. de via pu. mu. Jtẽ i recipiẽdis hoſtib⁹. l. iij. §. mun⁹. ff. ð mu. ꝛ ho. pcor. l. oẽſ J. ð colla. fũ. pri. ꝛ hec ligãt oẽs ẽt clicos niſi ex ſpãli remiſſiõe. l. j. §. ð epiſ. ꝛ cle. l. de his. e. ti. l. iubem⁹ nullã. ð ſacro. eccle. ꝛ no. hic gl. de munerib⁹ primõialib⁹. dc idictiõe dicem⁹ i ti. ſeq.

h Omnes. ſ. homines.

i Man⁹. dũtarat. vt. J. ti. ij. l. j. ꝛ ð1 delegare qñ p ſuũ notariũ vel nunciũ ſuum ſcribit

preſidi vt exigat: ꝛ qñqꝫ ꝑmittit epl'am de indi ctiōe futura.vt.ĩ.de excu.mu.l.placet.ꝛ reddit ĩ quadruplū.vt.ĩ.de excu.mu.l.placet.ꝛ dic de legationib⁹.i.preceptis.

a ¶ Exigēdi.al's reſtituēdi vel remittēdi poteſtatem eſſe.ꝛ ſic bene ſequit' nam ꝛc.ſed ſm aliam refert ſe ad principiū et reddit in q̄drupluū.vt.ĩ.ď excu.mu.l.placet.

b ¶ Uicarius. puta palatinus vel ali⁹ vice prīcipis vel rector ꝓuīcie: ad cui⁹ offm̄ pertiet tributa exigere.vt ĩ.de ca.lar.l.ĩ.ꝛ.ĩ.ď exac.tri.l.in fiſcalibus.

Tributa exigere ad quos ꝑtinet.

c ¶ Cōpellet'. dic ĩ ſubſidiū reſeruari cū cui ē remiſſum.vt.ſ.de cōue.fi.de.l.ij.in fi. ſm quoſdam.ꝛ ſic nō valet ꝛmiſſio oīno vt.ſ.ď tranſac.ꝑſes.q̄ ē 3.pauperi tn̄ pōt remitti cū pꝛ ďbeat agere.vt ĩ aut.vt iudi.ſine q̄.ſuffr.§.cos.col.ij.ꝛ facit.ff.ď pac.ĩpatores.ꝛ ď pub.l.fi.§.fi.ď decre.ab oꝛ.fa.l.iiij.

a nihil ampli⁹ exigēdi a vel remittendi poteſtatē eſſe.nā ſi q̄s vi- b carius b aut rector ꝓuincie aliq̄d tā cuiqꝫ crediderit remittendum q̄ď alij remiſerit de ꝓprijs dare fa- c cultatib⁹ ꝯpelletur c.

¶ Omnes coguntur ſoluere publicas functiones cum non ſit munus extra oꝛdiariū: ꝛ ab eo nemo excuſatur.Bart.

¶ Imperator Conſtan.a.Lex.iiij.

O Mnes omni- d no d ad oblationem fūctionū publicarum opoꝛtet vrgeri.lege enim noſtra e ſignatū eſt nec cē extraoꝛdinaria/ nec vo- f cari f que ſolēniter a ꝓuincialib⁹ deuotiſſimis ꝯferēda ſūt.

¶ Qui plus fructus colligit plus ſoluit: q̄ min⁹/ minus.h.d.Bar.

¶ Imp. Ua.Lex.v.

g P Ro locis g ac proximitate h poſſeſſionum h anno- i k nā i ad limites k trāſuehi p̄cipimus.

¶ Reſcriptum in quo immunitas cōcedit' mūerib⁹ oꝛdinarijs nō valet.Bar.

¶ Impera. Gra.et Uale.Lex.vj.

Additio.

¶ Oēs penſitare.h.d. ¶ Officiales non poſſunt augere aut minuere impoſita per principē.cōcoꝛ.l.vectigalia.ff.de publica.§.hoc aūt iubemus. in aut.de colla.vbi tenentur oſtendere librū collectarū. gl.fi.in.l.fi.ĩ.quēadmo.ciui.mu.indi.l.fi.§.ſi q̄s ꝓfeſſus.ff.de publica.et no.hic glo. que dicit q̄ď pauperi pōt remittere.§.cos.in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuffragio.foꝛtaſſe qꝛ lex vulgata dicit inanē eſſe actionē quā inopia debitoꝛis excludit ſed al's remittere nō poſſet debitū liq̄dū l.preſes.C.de tranſac.l.iꝑatores. ff.de pact. tn̄ cōfeſſio eoꝝ de recepto preiudicat reipub. vt in.l.ne caſu.de diſcuſſo.hoc libꝛo.l.ij.ad fin. C.de q̄dr.ꝑſcript.gl.in.l.in cōtractib⁹. in prin. C.de non nu.pecu.Ang.ꝛ Pau.de caſt.in.d.l.iꝑatores.ꝛ habem⁹ ꝙ in negligēdo pōt ꝑiudicare vt ĩ p̄lato.c.de q̄rta.ď p̄ſcri.l.fi.ꝛ aut.q̄s actōes.C.de ſac.eccle.d.l.fi.§.ſi q̄s ꝓfeſſus vbi bar.ꝛ io.ď imo.ſpe.ĩ ti.ď loc.§.nūc aliq̄.ꝟ.lxxxj.

d O Mnes oīno.ſ.ꝓuīciales: vt in fi.hui⁹.l.ꝛ no.ſ.ſine cē.vl' re.l.fi.ꝛ facit.ĩ.de cē.l.iiij. de col.fun.pa.l.oēs.ꝛ.ĩ. de imu.ne.cō.l.j.adeo vt nec veterani excuſēt'.vt.ſ.de ꝑui.vete.l.pe.

e ¶ Noſtra.quā non habemus.

f ¶ Nec vocari. al's vocari: ꝛ facit.ĩ.ti.j.l.j.al's vocare.q.d.nec extraoꝛdinaria cōferuntur.nec oꝛdiaria remittuntur. vt.ſ.l.proxi.

Addi.

¶ Omnes omnino. hoc dicit. ¶ Ab oꝛdiarijſ muneribus nemo excuſat'. vt ad publicas fūctiones. cōcoꝛ.l.j.ꝛ.ij.ĩ.de colla.fundo.patrimo.l.vni.ĩ.ne opere a collato. exhi.ꝛ.l.vni.de vacca.mūe.publi.vbi not.q̄ď ſi cui dec' immunitas non intelligitur ab oꝛdinarijs quod intelligunt realib⁹ alij etiā ꝑſonalib⁹.vide hic glo.quam ſequere. facit.l.fi.C.ſine cenſu vel reliq.cum ſimi.alleg. in gl.vide Bar.quē piget hic referre in.l.hi q̄.ff.de vac.mune.vide huc de his munerib⁹ oꝛdinarijs ꝛ extraoꝛdiarijs ꝑ io.ď pla.hic ꝛ ru.ſ.c.

g P Ro locis.i.ꝑ magnitudine locoꝛum.

h ¶ Poſſeſſionum q̄ ſunt prope limia ex quibus tributa penduntur.

i ¶ Annonam in ſingulis locis ꝛ ſpeciebus cōſtitutam.vt.ĩ.de ſuſce.l.modios. Accurſius.

k ¶ Ad limites.vbi de militib⁹ in caſtris cōſtitutis ꝓfligabat':vel ad tempus reponebatur: vt hic.ꝛ.ĩ.de eroga.mili.an.l.iiij.ꝛ.ĩ.de cano.lar.l.j.ꝛ.ĩ.de fundis limi.l.j.ꝛ facit.ĩ.c.l.nemo.

Additio.

¶ Pro locis.hoc dicit. ¶ Qui propioꝛes ſunt limitibus debent plus annone pro poſſeſſionū ſuarū quātitate ꝛ q̄litate pēdere. In tex.pōt legi ad limites vel ad milites. vt in gloſ.q̄ď facit pro illis comitatenſibus qui tenentur conferre operas ſuas ꝛ equorum vel boum vt minus grauentur qui longi⁹ diſtant et minus fundi habent. Pirhus.

a In fraudem annonarie.i.tributi ad ãnonam vt dixi in rub. Accur.
b ¶ Deuotionis.id ẽ dicti tributi deuote ſcribendi. Accur.
c ¶ Sortiri.niſi ſit preſcriptum quadraginta ãnis.vt.j.de fũ. pat.l.fi.
d ¶ Par.i.neminem excuſandovt. s.eo.l.omnes.ꝑ modo tñ poſſeſſionũ. vt s.eo.l. indictiones.⁊ facit.s̃.d vectiga.l. qcq̃d ⁊ ſi cõtra ius vl' vtili. pub.l.fi. ⁊ .j.de naui. non excu.l.ij.et.j.de cano.fru.vrb.roma.l.ij.⁊ de aq̃duc.l.diligẽter. Accur.

Addi.

¶ In fraudem h. d. ¶ Reſcriptũ quo dat̃ immunitas ab ordiarijs ⁊ annonis militarib⁹ nullũ ẽ:qꝛ eſt cõtra publicã vtilitatẽ. vidim⁹ in l.omes oino.fallit.in.l.fi.j.de fũdis patrimo. vt debim⁹in.l.cuacuatis.j. de decurio. not.l.l. fi. C.ſi contra ius.vel vtili.pu.l.nec dãnoſa.C.de preci.impe.offe.cum ſimi. Pirhus.

e Nemo poſſeſſorũ.prediorꝝ ꝑpter q̃ tenentur ad infraſcripta.
f ¶ Manſiones.publicas i quibus forte annona erat imponẽda.vel alias publicas.
g ¶ Longius.qꝛ illi de vna prouincia nõ debent deferre ad aliam.⁊ facit.s̃.eo.l.ꝑ locis.e .j.de pri.do.augu.l.ij.⁊.j.l.proxi. Accur.

Additio.

¶ Nemo poſſeſſorum. h.d. ¶ Ad operãdũ.vl' portandũ nõ dꝫ qs longius mitti niſi ad neceſſitatẽ cõcor.l.ij.j.de ꝓuile.dom.aug.l.pro loc;.s̃.e.l. ſequẽs.j. co. In iudicijs ſimile eſt de non trahẽdo vltra vnam dictã vel duas.c.nõnulli.c.dilect⁹ filius.de reſcriptis.c.ſtatutũ.de reſcrip.li.vj.glo.not.quã oino vidas.in.c.cum ex litteris.i fi.de reſtitu. in inte.faciunt huc ſcripta in.l.itẽ illa.ff.de cõſtitu.pecu.l.acceptã.C.de vſu.glo.in.l.cũ hi.§. in cã.in ꝟbo alteruter.ff.de tranſac.vbi alimenta debent ꝓſtari ab herede ſed nõ extra eum locũ in quo heres domiciliũ habꝫ ⁊ plura illic per glo. Pirhus.

In fraudẽ annonarie[a] rei ac
b deuotionis[b] publice
elicitũ dãnabili ſurreptiõe reſcriptum:
manifeſtũ ẽ iure nõ
c poſſe vires ſortiri[c]:
circa omnes igitur
d par[d] atqꝫ equalis illatõis forma teneat

¶ Ad operandũ vel portandũ nõ debet quis longius mitti: ſed debet ratio itineris adhiberi.hoc dicit. Bar.

¶ Impera. Valen. Lex.vij.

e Nemo[e] poſſeſſorꝝ ad iſtruẽ
f das mãſiones[f] vl' cõferẽdas ſpecies lon
g gi⁹[g] delegent̃:ſed oẽs itineris ac neceſſitatis habita ratiõe delegentur.

¶ Non eſt faciendũ id in quo plus expendit̃ q̃ de cõmodo percipit̃. Bar.

¶ Impera. Augu. Lex.viij.

Mediterra= nee ciuita=
h tes[h] ãte a maritimis
ⁱ ⁊ maritime a mediterraneis onerabãt
i expẽſis[i] vt plus haberet diſpẽdij trãſ=
k latio q̃ deuotõis[k] illatio: hoc nõ ſolũ in pſenti verũetiã i poſterũ ꝓhibem⁹ ea legevt ſe vltimo nouerint ſupplicio puniẽdos qui iſta cõmiſerint.

¶ Similiter dñs infra tẽpus hic ſtatutum non ſoluerit tributa: dñio priuat̃ ⁊ ad habentem directum dominiũ reuertit̃. Bar.

¶ Impa. Arch. ⁊ Ho. aa. Lex.ix.

h Mediterranee ciuitates.i.homies carum.
i ¶ Expẽſis.i.inuicẽ alie ꝓ alijs tributa ſoluebant/ⁱ ſic lõgi⁹ portabãt: quod hic remouet.ad qd̃.s̃.eo.ꝑ locis et facit.j.de priui.do.aug.l.ij.ⁱ s̃.l.pri.ⁱ i. aut̃. de col.§.nullus autẽ.ⁱ.j.de metal.l.iuſ. Itẽ vidẽt̃ cõtra quod dꝛ. Alter alteri⁹ onera portate: ſic adiplebi. ⁊c̃. ſed hic non releuat̃/ imo grauatur alter.
k ¶ Deuotionis. .i.tributi deuote ſoluendi. Accurſius.

Addi.

¶ Mediterranee ciuitates.h. d. ¶ Non ẽ faciẽda tranſlatio a mediterraneis ciuitatib⁹ q̃ a mari longe diſtãti ad maritimas itavt pl⁹ expendat̃ quã cõmodi percipiat̃. Inducit̃ ad tutores ⁊ adminiſtratores qui non debẽt plus i gerendis negocijs expendere quã ⁊ in principali vtile vel neceſſariũ.l.vtilitatẽ.ff. de cõſtituto. Itẽ in eſt habẽda eius rei ratio.l.cũ poſt. C.de app.auct.apud eloquentiſſimũ.C.de fide inſtru.et que not.in.l.curiales.j.de decur. ad hanc.l.faciunt.per hanc.l. Ange. ſing.in.l. j.ff.de duo.reis.dicit qd̃ glo.in.l.cõtra iuris.§. fi.ff.de pactis.in gl.vlti.que dicit ꝙ aliquãdo põt fieri remiſſio debiti nõ liquidi intelligatur quãdo illa remiſſio nõ poterat damnũ afferre

vt q꞉ fortaſſe plus expẽdiſſet quã potuiſſet cõſequi pro quo facit iſta lex. vt Alex. dicit in ꝯſi. xxiij. vol. j. qui declarat abunde materiã remiſſionis faciende de qua dixi in. l. oẽs penſitare. ſ. eo. q꞉ io. de ymo. vt illic Alex. refert dixit melius eſſe vt relinquat illic debitũ et expectet meliorẽ fortunã. vt dicit in. l. ex duobus. ij. ff. d̓ duo. reis. Ad hec frãciſcus Aretin⁹ vt legẽdo notauit in. l. cõſulta. C. de teſt. hanc l. adducit cũ bar to. qd̓ qñ act⁹ ad publicã vel priuatã ẽ expediẽdus ita dꝫ fieri vt habeat plus cõmodi quã ſũptus vel potius omitti ꝛ allegat bar. in. l. tutor q̇ reptorium. ff. de admi. tu. in pn. facit. l. ij. §. cõfeſtim. ff. ad tertul. p eũ allegata. ſed parũ facit.

a OBſiſtere[a] cõ-
b modis[b] publicis ꝛ ſtatutis neceſſitatib⁹ nõ pñt ꝓuilegia
c dignitatum[c]. vñ vt quiſq̇s d̓ predijs emolumentũ conſequit/ſi nõ is euoluto
d anni[d] ſpacio intra
e ſex menſes[e] oẽm cui eſſe cõſtrictus d̓ꝫ reliquoꝝ ĩtulerit cumulum: ad ipſos q̇ ſunt
f dñi ꝑdij exactionẽ[f] volumus pertinere.

¶ Judicibus negligentibus totum ſalariũ auferr. hoc dicit Barto.

a OBſiſtere põe ſꝫ. R. i ẽphiteota ꝛ fructuario q̇ publicas debẽt ſoluere functiones. vt. ſ. de iure ẽphi. l. ij. ꝛ. ff. de vſufruct. l. hactenus. q̇ ſi nõ ſoluãt infra tpa hui⁹ legis dñs exigit hunc. i. vendicat ꝑdiũ non obſtante aliq̃ dignitate. Uel ſm. M. pone in exactore tributorum q̇ niſi inferat fiſco infra tẽpora huius leg. dñs ꝑdij q̇ ſoluit repetit: vt in fine huius. l. et nihilominus tenebitur fiſco exactor: et exact⁹. in ſubſidiũ. vt. ĩ. de eroga. mili. anno. l. v. ꝛ. ſ. de cõue. fi. de. l. fiſco. Uel veri⁹ niſi ẽphiteota vel ſimiles ſoluant infra tẽpora. hui⁹. l. ꝑtinet exactio ad dñm. i. q꞉ dñs exigit dicta tributa. vt fiſco ſoluat: vt differat a primo in quo ꝑmo reuocat fundũ ab emphiteota/et ipſe dñs ſoluet.

b ¶ Commodis. i. tributis q̃ fiſco egenti ꝛ neceſſitatẽ habenti ſoluuntur vt ſubijcit.

c ¶ Dignitatũ. ſic. ff. d̓ mu. ꝛ ho. l. fi. §. ab hmõi et de vac. mune. l. ſunt munera. ꝛ. ſ. e. ĩ fraudẽ.

d ¶ Anni. infra quẽ debet ſolui exactori. vt. ĩ. titu. iij. l. miſſi.

Mora tpe purgatur. e ¶ Sed menſes. No. purgatur mora cõmiſſa infra ſex menſes quod eſt verũ quo ad dñm ſed quo ad fiſcũ. xxx. dies ſtatuũtur. vt. ĩ. d̓ ero. mili. an. l. v.

f ¶ Exactionẽ. i. vẽdicationẽ ꝑdij ſm ꝑmũ. Uel. i. repetitionem pecunie ſolute ſm alium

ꝑ ꝯdictionẽ ſine cã. Uel dic q꞉ dñs exegit etiã pro preterito tpe. vt. ff. de publi. l. imperatores. ipſe aũt dñs reuocat ab ẽphiteota. vt. ſ. de iu. ẽphi. l. ij. vel a fructuario. vt. ff. de noxa ac. ſi noxale. vel dic recepta vltia poſitione q̇ dñs exigat qd̓ debuit ẽphiteota ſoluere cum ipſe pro eo tẽpore ſoluere teneat. ꝛ ſic cõdic. ex hac. l.

¶ Idẽ Aug. Lex. x.

g IUdices[g] quos circa profligen
h da[h] erarij noſtri cõ-
i pendia[i] negligẽtes ac deſides fuiſſe conſtiterit: oĩa que ĩ adminiſtratione poſiti perceperunt emolu-
k menta[k] reddere cõ-
l pellantur[l].

¶ Impera. Theodo. Lex. xj.

Addi.

¶ Obſiſtere. h. dic. ¶ Emphiteota vt vſufructuari⁹ ꝛ q̇ fundi fructus percipiunt debent ex eo tributa ſoluere exactori vł q̃ſtori intra ãnũ et ſi itra ſex mẽſes dñs direct⁹ ab eis exiget et fiſco ſoluet ipm. q̇ꝫ vtile dñium ad dñm reuertetur ob cõtumaciã quãuis hoc tex. clare nõ dicat. Cõuenit tex. in. l. hoc ampli⁹. ff. de dãno infecto. ꝛ in. l. ſi noxale. ff. de noxa. actio. l. ſi finita. §. itẽ q̄ritur. de dã. infe. ei q̇ non vult ſuſcipere onus et defenſionẽ rei in q̇ hꝫ pignus vel vſufructum denegatur ſuum ius. Alie lecture gl. ſunt falſe. In tex. no. qd̓ dignitas neminẽ excuſat a tributo fundi ſoluendo q꞉ eſt reale mun⁹ dixrimus in. l. omes omnino. facit pulcher tex. in. l. huiuſmodi. §. fi. ff. de mune ꝛ hono. Pirh⁹.

g IUdices. i. ꝑſides ꝓuĩcie ad q̇s ꝑtiet iponere ꝛ exigẽ. vt. ĩ. ti. iij. l. ĩ fiſcalibus.

h ¶ Profligẽda. i. imponẽda vel exigenda.

i ¶ Compendia. i. lucra.

k ¶ Emolumenta. i. ſalaria.

l ¶ Cõpellãt. hoc ppł negligẽtiã. Sꝫ ſi q̇d accepe rit vt male agãt/ tũc ĩ q̇druplũ ꝑł hoc. vt. ſ. de ſta. ꝛ ima. l. j. ꝛ. ĩ. d̓ cẽſi. ꝛ peq̇. l. peq̇tores. Itẽ fac ad negligẽtiã iudic̄ puniẽdã. ĩ. d̓ ſuſce. l. j. ꝛ d̓ co. fũ. pa. l. placuit. ꝛ. ſ. d̓ of. ꝑfe. ꝑ. ori. ſi q̇ſ. ſic ĩ tutore vt. ff. d̓ ad. tu. q̇ negociationẽ. §. j. ꝛ. §. pe. Negligẽtia iudicis eſt punienda.

Additio. ¶ Judices. h. d. ¶ Negligẽtia iudicis vel officialis amiſſiõe ſalarij punit. ẽ eñ lata culpa. ꝛ dol⁹ ꝑſumpt⁹ ĩ ill. l. dolus. ff. mã. l. j. ſ. ſi tu. nõ geſſe. l. pe. ĩ. d̓ cẽſi. ꝛ peq̇ l. fi. ĩ. de veſti. olo. l. fi. ĩ. de fabri. l. q̇d aũt. in fi. ff. de excu. tut. l. ſi q̇s. ſ. de offi. ꝑfec. pto. l. mancip.

D.

pia.C.de ſeruis fugitiuis.l.titio medico. ff.ad munici.l.ordiariorum.C.de cohorta.l.iudices. j.de digni.et illic vide ſcrib. Pirhus.

a ID ab vnaq̃qz.locat eſt hec.l.ſcribit eñi cõſtãtin⁹ yſidoro prefecto illirici ſup tributis grecorum di cens: qd̃ multe prouicie grecorum ꝑmiſerunt ſe ſoluturas medietatẽ ei⁹ qd̃ ãte ſoluere ſolebant: vel medietatẽ auri. quod dicto p̃fecto viſũ fuit ſufficiẽs vnde non ſunt ĩplus exigendi.

a ID ab vnaq̃qz a prouincia b cenſuim⁹ expetendũ qd̃ ab hiſdẽ nuꝑ eſſe ꝑ- c miſſum c tua ſublimitas indicauit. null⁹ vero decetero ad poſ- d ſeſſiones eorũ d (qd̃ maxime formidant) iſpector accedat ma- e cedonũ: reliqui e exẽplũ ſecuti medie q̃ntitatiſ vt obtuliſſe no- f ſcuntur tributa f ſu- g ſcipiant: ſed et hi g q̃ ꝓteſtati ſunt nihil a ſe vltra tertiã partẽ poſſe ↄferri: illo expol uãt ad qd̃ ſe indubi- h tãter fore idoneos h pollicentur. q̃ diſpoſitio imperpetuũ ob ſeruabitur ſacroſan- l cta l theſſalonicẽſis eccleſia ciuitatis ex- cepta: ita tñ vt apte ſciat proprie tñmõ capitationis modũ beneficio mei numinis ſubleuandũ: nec externorũ grauamine tributorum rẽpublicã eccleſiaſtici nominis abuſione ledendam.

k ## De indictiõib⁹ k. Titu.xvij.

Indictio munus ordinariũ eſt: ⁊ ideo ab hac indictiõe nõ excuſãt q̃ a muneribus excuſationẽ hñt. B

Impera. Hono. et Theo.aa. Lex.j.

b Proūicia. grecorũ.ſ. de illis q̃ ꝑmiſerũt.
c Promiſſũ. qd̃ fuit medietas: vt ſubijcit.
d Eorũ.macedonũ ſcz grecoꝝ. alꝭ earũ.ſ. ꝓuiciaꝝ.ſ.de illis q̃ ꝑmiſerũt. dic ergo nõ mitti inſpectorẽ ꝓ ſuperĩdicto aliquo ĩponendo. talis enim iſpectio fiebat qñ ꝓpter fertilitatẽ aliqd̃ ſuꝑindictũ erat ĩponẽdũ: nã tũc plus exigebat tributorum gratia.
e Reliq̃.ſ.greci q̃ nõ ꝑmiſeꝛt aliq̃d ſequũt exẽplũ macedonũ.i.grecoꝝ: illoꝝ.ſ. q̃ ꝑmiſeꝛt.
f Tributa.ſ.ſoluẽda. vel.i.oīa⁹ tributorũ. et dic medietatem auri. vñ aſſumit hic Py.ar.ꝙ medi⁹ aure⁹ eſt tributũ ceſaris. ſed hoc in grecis. in alijs ſerua qd̃ no. in rub. ſ. ꝙ aure⁹ integer. qd̃ et hic colligit. nã ſi iſti dimidiũ colligit ꝙ illi totum aureum. ⁊ ẜm hoc non eſt contra. j.de ſuſcep.l.modios.et facit.j.de col.fun.pa.l.ij. Uel dic hic medietatem ſcilʒ eius qd̃ antea preſtabant.
g Sed et hi.ſcz macedones q̃dã ſpeciales.
h Idoneos.ſic.ff.de mu. ⁊ ho.l.iij.§.preſes. et in aut.de equa.do.§.q: vero.in fin.⁊ cauet: q: B.hanc nõ intelligit in trib⁹ ordinarijs: ſʒ qñ imminẽtib⁹ neceſſitatib⁹ publicis aliqd̃ extra ordinariũ ꝓuincijs imponit. ⁊ ꝓbat hoc: q: fũdi patrimoniales non p̃ſtabant has tertias et medias. vt.j.de col.fũ.pa.l.j.⁊.ij. ſʒ tributa ordinaria ſic.vt.j.ti.j.l.j.⁊.j.tit.iij.l.fina.
l Sacroſancta.ſ.ꝺ ſac.ſan.eccle. l. ſacroſctã.

Additio.

Id ab vnaquaqz ꝓuincia. Lex eſt localis ad ꝓuincias grecie quã gl. declarat qd̃ capitati ſoluebãt dimidiũ aureũ ex ↄpoſitione. h. d. Cõpoſitio facta cũ ſubditis de q̃ta tributoꝝ ſoluẽda ẽ ſeruãda. vt in fide ac obſequio retineant. hic aũt theſſalica eccłia imunitatẽ hʒ cui⁹ pretextu alij nõ debẽt fugere p̃ſtationẽ. ↄcoꝛ.l.ceſar.ff. de publica. ⁊ ibi bar.i fi. qd̃ cõpoſitiões ⁊ pacta fctã ab eo q̃ hʒ ptãtẽ cõdẽde leg; hñt vi leg; q̃ ad ligandoſ alioſ. nec p̃t reuocari.l.qd̃ ſemel.ff.de decre. ab ordi.faci. pactũ vel lex q̃ in ↄctũ trãſit bart. in.l.ciuitas.ff.ſi cert.pe.l.ꝓhibẽ.§.plane.ff. qd̃ vi aut clã. niſi ex noua cã ẜʒ Bal.i.l.fi.ff.de ſenato.facit.l. ſi hominẽ.ff.mãda. vide docto.ad bar.in.d. l. ceſar. allegat iſta lex p̃ſ:hẽc qd̃ p̃textu ſcholariũ vel eccłie nõ dñt alij euadẽ tributa ⁊ gaudẽ imũitate mõ nõ icludãt in aut.hita.C.ne fili⁹ ꝓ p̃re. Reliq̃ dicas vt io.de platea. Theſſalonica eſt vrbs grecie inſignis in theſſalia. de q̃ loq̃t.c.cũ apd̃ theſſalonicã cui ↄcoꝛ.l.ſi vĩdicari.C.de penis. vñ nat⁹ eſt theodor⁹ gaza vir in l̃ris ſũm⁹. et Theſſalonicẽſes ad quos ſcribit paul⁹. vide q̃pacto hãc.l.adducat do. Frã.are.i.l.ita ſtipulat⁹.co.x.ff.de ꝟ.ob.qd̃ ꝑ Bar. hic declarari dicit eſſe caſum in quo ẽt diẽ ſolutioni oppoſitũ dʒ monitio p̃cedere qñ eſt debitum ab vniuerſitate aliqua vel corpore. Pirhus.

k De indictionib⁹. Dixit de publici munẽ p̃rimonij. vt no.ſ.ti.j.l.idictiões. nũc ꝓſeq̃t de altero.ſ.qd̃ ꝑſonis ꝓ p̃rimonio ĩponit. ⁊ q: hic ĩdicebat ꝓuicijs ꝑ ſingula luſtra: auri p̃mo/argẽti ſcd̃o/⁊ eris tertio luſtro. vt i aut. de col.in

pn.z.j.de luſtra.an.col.i rub.iō ď idictōe ði. et vocaꝶ hoc tributū ſupidictū.vt.j.l.j.qꝛ vltra ordinariū canonē q̄ reb⁹ iponiꝶ pſtaꝶ p ſingl'a luſtra.z ƒʒ h⁹ dicas.ē.ti. j.l.oēs oino cē poſt iſtā. vel ibi de eo qď reb⁹ ipōiꝶ dicit:cū nouū hoc i duce velit. Alij dicūt ſupidictū qď vltra hec oia pſtaꝶ.vel ꝑpter fertilitatē.vel ꝑpter publicā neceſſitatē qď z ipſum ordiarium erit.vt.j.l.j. ſed aliud qď pſoniſ pro patrimonio erat canōicū ēt añ hanc.l.vt.ē.tit.j.l.oēs oino. et no.ꝙ romani añ natiuitatem xp̄i cōputabant annos ab indictione: hebrei a diluuio:greci a ludo herculeo qui fiebat p ſingula q̄drienia in mōte olipo: ſʒ hodie oēs xp̄iani ab annis dn̄ice incarnatōis: z imperatoris. vt in auꝶ.vt p̄po.no.ipe. in princi. Accurſius.

Supindictū qd ſit.

Annoꝝ dn̄i computatio.

Additio. ¶ Continua ti. vt glo. Eſt autem idictio hoc loco ſpecies tributoꝝ que ſingulis tribus luſtris primonijs indicebanꝶ vn̄ etiā māſit apď q̄ſdā mos ille numerādi ānos ab indictionib⁹.i.xv.ānoꝝ ſpacio. Indicebāꝶ aūt p̄mo anno auri tributa/ ſcďo argēti/ tertio eris. Indictū vero reb⁹ ordinarie ſuperidictū extraordiarie fiebat. Aſconi⁹ pedianus ſcribit apď veteres tria fuiſſe pſitationū genera/ canonē/ oblationē/ indictionē/ de qui.i ti.de iu.fiſ.dictū.canō eſt ordinariūz regulare tributū qď nos domaniū dicim⁹ vt bude⁹ docet vtpote ſalinas:portoria vectigalia / z ea q̄ numerāꝶ in.l.inter pu.ff.de ver.ſigni. Oblatio eſt id qď dicim⁹ auxilia q̄ hoc iure largitiones vocanꝶ.vt in ti.de canone largitio. ti. vbi dixi q̄lia ſunt q̄ ex vino heminatim diuēdito pſtantur z reliq̄ꝝ merciū q̄ cuppatī z culeatim z que in groſſum ac ſolide vēdūꝶ. interdū octaua.interdū duodecima atq; alia ꝑ more patrie. Indictio vero eſt quā taleā vocam⁹/ āntiq̄ collatio nē vocāt. Cice.etiā collectā dixit/ greci ἐράνου καὶ συμβολήν. vide huc q̄ Fely.ſcribit i.c.ad audientiā. de preſcrip. col. vij. Pirhus.

Omnes omnino quocū q; titulo poſſidentes[a] qď delegatio[b] ſupindicti[c] nomie videꝶ amplexa velut canōes[d] cogantur inferre: et vt ne q̄ ſit dubietas hac aperta diffinitione decernimus: vt id potius[e] canonis vocabulo poſtuletur[f]. Nulla igitur domus vel ſacri patrimōij[g] vel emphiteotici iuris/ vel dominū pua toꝝ (etiā ſi puilegiū aliqď habere doceatur) ab hac neceſſitate ſeiūcta ſit: q̄ iā nō extraordinarium vt hactenus ſed ipſis[h] facientibus canoni-

a Omnes. Poſſidentes.accipe.j.coganꝶ.inferre qď dele.zc.

b ¶ Delegatio. i. p̄ceptū factū p delegationē a principe tm̄.vt.j.de excu.mu.l.placet.z.l.puuati.et.ē.titu.j.l.iij.

c ¶ Supindicti.al's ſupindicti/ z tūc expone vt in rubri.al's ſupindictione.z al's ſunt due partes ſup indicti.i.ſup nomē indicti.vt.j. de pui. do.aug.l.ij.z fina. Accurſius.

d ¶ Canones. i. ordinaria tributa:nā canō.i.regula.ide exactores dicūtur canonicarij. vt in auꝶ.de col.§. z i hoc.col.ix.

e ¶ Potius. electiue. Accurſi⁹.

f ¶ Poſtuletur. hoc aūt ꝙ ſit canōicū ꝑdeſt: qꝛ null⁹ ſe excuſat vt ſubijcit. z.j. ti.ij.l.fi.z.j.ď p. do.aug.l.ij.z fi. ſec⁹ ſi eēt. extra ordinariū. vt.j. de col.fun.pa.l.j.et.ij.

g ¶ Sacri patrimonij.ſi dicas pro eccleſia.ʒ.ē. de ſac.ſan.eccle.l.placet. Sed ſol.vt.j.ti.ij.l.fi. no. Item ſi dicas pro domo noſtra: qď eſt veri⁹ tūc eſt ʒ.j.de priui.do.aug. l. j.ſʒ z ices de ſupidicto qď eſt extraor.ibi loqui.z eodē modo rn̄.j.de excu.mu.l.euidenter.

h ¶ Sed ipſis id eſt nobis Accurſius.

Additio. ¶ Omnes oino. ¶ Indictio eſt canonica z ab ea nēo excuſaꝶ ſupple. preter eos q̄ a iure liberanꝶ.cōcor.l.indictiōes ē.ti.j. Itaq; cū princeps mādat colligi idictionem ſoluenda eſt ab oib⁹ niſi priuilegiū i iure ſcriptū vl' huic legi derogatoriū oſidāt. vt not. in.l.j.C.de epi.z cle.z bal.i auꝶ. itē nulla cōmunitas.eo.ti.dicit qď clerici ab onerib⁹ extraordinarijs ſunt immūes: tm̄ a realib⁹ ordiarijs vt a collectis non ſunt liberi qꝛ ſi habeāt pdia vl' emāt hūt cū onere indictionis q̄ eſt ordiaria ꝑ rebus z pr̄imonijs et ab hoc nemo liberaꝶ niſi vt dixi habeat priuilegiū derogatorium. vt videm⁹ ꝙ ſcholaſtici et doctores de iure z ex priuilegio non ſoluunt niſi in neceſſitate imminēte reipublice. de qua re alio loco diceꝶ. ¶ Allegaꝶ iſta.l.qď ē aliď quē eē talē z haberi pro tali.qď veꝝ eſt in his q̄ ſunt facti. aliud in his q̄ ſūt iuris.vt doc.in.l.iij.§.hec ꝑba.ff.de neg.ge.l. ſi marit⁹.§.j.ff.ď adul. Addď his q̄ hēs apď ſcribētes qď Frā.are.i.l.ſi ex toto.ff.ď le.j.dic̄ i hac mā collectaꝝ ꝯſiderādos eē duos caſus. Nā ſi collecta i loco vbi ꝯcediꝶ imūitas ē ordiaria z extraordiaria tūc itelligiꝶ ꝯceſſa ad extraordia

riis tantū vt hic. ⁊ l. i. ſ. de vaca. mune. per bar. et in. l. omnes. §. de anno. ⁊ tribu. l. vacuatis. ſ. de decurio. ⁊ ſic a collectis extraordinariis q̄ ex improuiſo imponuntur. vt eſt tex. in. l. is oneribus. §. qui mune. ff. de vaca. mune. nō autem a collectis ordinariis q̄ p legē hāc imponunt. Si vero p ſtatutum vel legem collecte non habent pſtationē certā vel ordinariā ſicut vident eſſe de iure cōi vt hic Bar. ſentit et facit. l. i. ſi. ⁊ ſeq. tunc cū de natura collecte ſit quod iponat pro neceſſitatibus occurrentibus etiam ſi nō ſint prouiſe in ſpecie nō video inquit cur ille q̄ eſt immunis a collectis non intelligat eſſe immunis ab ea q̄ imponit ob neceſſitatem que[m] guerre ſuperuenientē niſi mutata eēt conditio vel caſus ille eſſet inſolit⁹ q2 tūc nemo ob publicā neceſſitatem excuſatur vt dicit bald. in. l. iubemus. C. de ſacro. eccle. vide latius Aretinum per duas columnas. Pirhus.

cum nomen accepit. ¶ Ante tēpus ſolutionis debet ſingulis prouinciis notificari vt ſe pparēt ad indictionem ſoluendam. hoc dicit Barto.

¶ Impera. Theodo. Lex. ij.

a Particulari de legationū noticia, añ iditōis exordium ſingulis tranſmiſſa prouinciis collationis modum a poſſeſſoribus multo ante pſpectū deuotionis ſolite nō ſubditi calūniis tua ſublimitas faciat imputari: vt ⁊ prouincialibus ſubeundi diſpē b dii neceſſitas b auferatur: ⁊ officiis infe c rendi dāna licentia c denegetur.

d ¶ De ſuperindicto d. Titu. xviij.

¶ Imperator Gratianus et Ua. aa. Lex vnica.

Nihil ſupindictorū nomine ad ſo e las e prefecture litteras q̄ſcꝫ puincialis exoluat/ neqꝫ vll⁹ oīno idictionis titulus etiā ſolēnis iminēat: niſi cū noſtro cōfirmata iudicio ⁊ imperialib⁹ nexa pceptis ſedis ā f pliſſime f depoſcat i g dictio g ⁊ cogat exactio.

bus. Et not. ex hac. l. q iacula preuiſa minus ferire ſolent. Accurſi⁹.

Additio. ¶ Particulari. h. dicit ¶ Indictō debet priuſ ſignificari pncipalib⁹ vt ſe preparent ad ſoluē dum. iuxta illō erit edictum a ceſare. nō ergo ſubito ⁊ de ipro uiſo debet fieri exactio collectarum. ⁊ hunc morem ſuat ro. eccleſia vt hic dicunt ſcrib. ⁊ fere vbiqꝫ ſeruat quō autē ⁊ vbi debeat fieri proclamatio. vide i aut. de collatio. collatiōe nona.

d ¶ De ſuperindicto. ¶ Differt a ſuperiori proxi. titu. quia ibi pp fertilitatē vl aliam publicā vtilitatē vel neceſſitatē. hicqꝫ aliq̄ pdia erant deſerta. vt i aucte. ō col. §. ſi vero aliq̄. Ab h⁹ excuſat eccia. vt. ō. de ſac. ſan. eccle. l. placet. ⁊ ſilētiarii ⁊ in ſacris militantes vt. ſ. de ſilen. l. i. et de ppo. ſacro. ſcrin. l. iiii. ⁊. ſ. de excu. mu. l. maximarū. ⁊ de cano. ſac. lar. l. ſi pceperit. Nos ſm. P. dicimus ſuperindictum qō propter fertilitatem idicitur vel neceſſitatem publicā extraordinarie: non per luſtra. ibi per luſtra. Pirhus

a Particulari. cōſtrue tua ⁊ ſubaudi faciat imputari. i. inferri modum collationis ſolite deuotionis ſcꝫ quātum debet ſolui a deuotis collatorib⁹: modū dico pſpe. a poſ. multo ante hoc autē facies pticulari ⁊c. debet enī in vnaquaqꝫ indictione ſeu luſtro mitti prefecto cuiuſqꝫ dyoceſeos / ⁊ per eos pſidib⁹ iulio vel auguſto: ⁊ per preſides ciuitatibus ſingul inter ſeptembrē et octobrē vt poſſint deliberare facere ſeu celebrare ſolutionē: non ſubditis dānum affligi vt hic. ⁊ in aut. de col. in princi.

b ¶ Neceſſitas. que eſſet propter feſtinā exactionē. Uel dic q2 q̄ poſſet ſe tueri alr̄s nō ppt breuitatē temporis poterit ſe excuſare: q̄ excuſatio corā pfecto aug. fit. vt. ō. de offi. pfe. au. l. i.

c ¶ Licentia. q2 influxerūt penā non ſoluenti

Additio. ¶ Hic titu. differt a ſuperiori. Nam illud indictum eſt ordinarium hoc vero extraordinarium. qō ſemel tātum ad neceſſitatem exigebatur ac indicebatur a qb⁹ ſuperindictis excuſantur predia principis eccleſie/ ſilētiarii/ ⁊ primi ſacrorꝫ ſcriniorꝫ. Pir.

e Nihil. Ad ſolas. i. propter ſolas. Accur.

f ¶ Ampliſſime. i. prefecti.

g ¶ Indictio. ad qō. ſ. de excu. mu. l. placet.

Additio. ¶ Nihil ſupindictorꝫ. h. d. Officiales nō pnt ſupidictū ipōere abſqꝫ

pꝛīcipis iuſſu ꝛ litteris. debēt ergo litteras cō miſſionis oſtendere ꝑ not.in.c.preterea.de di= lat.c.cū olim.de ꝓmul. Fallit in cardinalibus ob excellentē dignitatē.c.nobiliſſim⁹.nonoge= ſima octaua diſtin. Bald.in.l.ſi qua ꝑ calūniā. C.de epiſ.ꝛ cle. ꝑt autē collectā imponere prin= ceps et ciuitas libera.l. placet. ꝟ.de ꝺ excu.mu. ꝑ ſcrib.vide ad hūc tit.bal.in.l. pe.in fi. C.ꝺ nō nu.pec. Pirh⁹.

a ¶ De exactoꝛib⁹ tributoꝛū. ¶ Dixit que tri buta preſtanda ſunt/ et a quib⁹ nunc qualiter ꝛ per quos exigā tur. Accurſius.

Addi.

¶ Exactores tributorum ſūt hi q̄ ꝑ ſingulos pagos vel par= rochias tributa exigūt q̄ a ſuſce ptoꝛibus diffe= runt vt. ꝟ.de ſu= ſcepto . exacto= res ſunt q̄ debi tum exigunt tributū ꝛ cecili⁹ ſcribit exigoꝛ tri butum nouo dicendi genere inq̄t Gellius. Ex actoꝛ aliqñ dicit̄ etiā rei militaris vt apud ſue toniū in ceſare dictatoꝛe.i.coactoꝛ repetitoꝛ.

De exactoꝛib⁹ tributoꝛū [a]. Titulus.xix.

¶ Exactores nō debent exigere niſi eos q̄ in breui bus cōtinentur/ ſeu exact₰ a tabulario ſibi dat₰. hoc dicit Barto.

¶ Imperatoꝛ Con= ſtan. Lex.j.

[b] Ducēnarij [b] et cētenarij ſiue ſexage narij non pꝛius de= bent aliquē ex debi= toꝛib⁹[c] cōuenire q̄ꝫ a tabulario[d] ciuitatis nominati breues ac= cipiāt debitoꝛū: quā quidē exactionē ſine omni fieri concuſſio ne[e] opoꝛtet.

¶ Pro debitis publicis non dꝫ quis poni in carce ribus: nec nouitates aliq̄s pati in perſona. hoc dicit Bartolus.

¶ Imp. Au. Lex.ij.

[f] Nemo [f] carce= rem/ plūbato rūq̄ꝫ verbera/ aut pō dera/ aliaq̄ꝫ ab inſo= [g] lertia [g] iudicū repta ſupplicia in debitoꝝ ſolutiōib⁹/ vl'a puer ſis vl' ab iratis iudicib⁹ expaueſcat. carcer pe [h] nalium [h] carcer hoim noxioꝝ ē ꝛ officiali= [i] um [i] ꝛ cū denotatio= [k] ne [k] eoꝝ iudicū quo= rum de officio certio res eſſe debebūt q̄ cō [l] tra hanc legē [l] admi ſerint: ſecuri iuxta ꝑ [m] ſidē [m] tranſeant ſolu dam.

b Ducennarij. ſic dicti: q2 ducentos exige= bāt: vel q2 ipſi tot erāt nūero. ꝛ ſic ſequē= tia expone. hi hñt alia noīa ꝑut diuerſificatur offīm. vt. ꝟ. ꝺ apo.pu.l.pe.ꝛ.ꝭ.de iure fiſ.l. ꝓhibi= tū.ꝛ.l.ſup creādis.ꝛ publicani. vt.ff. vi bo.rap. l.ij.§.ſi publican⁹.ꝛ opinatoꝛes. ꝟ.eo.l. miſſi.

c ¶ Debitoꝛib⁹.ſ.tributoꝝ.ad qꝺ.ꝭ.de iure fi. ꝓhibitū.ꝛ.ff.de iure fiſ.aufertur.§.penul.

d Tabulario.ad cuius officiū ꝑtinet debitoꝝ modū īgerere/ ꝛ fideliter eoꝝ noīa ꝓuidere. vt ꝟ.eo.l.miſſi.ꝛ.ꝟ.de nume.et actu.l.ij. Et not.hic tributoꝝ debitoꝛē nō debere conueniri anteq̄ꝫ breues fiant a tabellione.

e ¶ Cōcuſſione. vt id ſolū exigāt quod debēt et nō vltra aliqua occaſiōe. vt.ꝟ.de lucr₰ aduo. l.ij.li.xij. qꝺ ſi fiat preſes audiat cū q̄ ſe leſū di cat a dictis officialibus. vt eo.titu.l.j.ꝛ impo net foꝛte penā criminis ꝯcuſſionis vel falſi. vt ff.de ꝯcuſ.l.ij.ꝛ facit.ꝟ.l.pri.ꝛ.ꝭ.ꝺ fur.l.ēt. Ac.

Additio.

¶ Ducennarij. h.dicit ¶ Exactores tributoꝝ nō debēt exigē niſi vt i li.collectaꝝ ſcri ptū ē. In q̄ lib. q̄libꝫ ꝑt videē q̄ꝫti ſit cēſus ſeu in= ſcript⁹. Iſti aūt hic appellāt̄ du cēarij ꝛ cētena rij q2 diſtributi erāt ꝛ diuiſi per centurias ꝛ nu= meꝝ tributario rum. vt cēturio nes q̄ cētū mili tib⁹ pſūt/ decu= riōes a decē.le= gim⁹ autē iudi= ces ducenarioſ .i.ducenta milia nūmū i cēſu ha bentes. Cōcoꝛ. huic.l.tex.i.§.iu bem⁹.in aut.de colla. de pēnis eoꝝ ſi ꝯcuſſi fue rit vide gl.i.l.ij. ꝟ.ꝺ luc.ad.li.xij.

f Nemo. tri butarius al's fiſci ꝺbitoꝛ.

g ¶ Inſolertia.i. duritia ſꝫ quoſ dam. facit.ꝭ.de actio.ꝛ obliga.l.negantes.

h ¶ Penalium.id eſt hominum pena dignoꝝ. ne ſit contra.ff.de pen.l.aut dāna.§. ſolent. vbi dicitur q̄ ad cuſtodiendum non puniendum eſt carcer. Carcer ad hoim cuſtodi= am non penā eſt īductus

i ¶ Officialium . id eſt iudicū. quaſi dicat non priuatorum que debent ſed officialium in offi cio exigendi modū excedentium vt ſubijcit. et etiam in quadruplū exactio. vt.ꝟ.de excu. mu. l.placet.ꝛ.ꝟ.de cenſi.l.perequatores.

k ¶ Et cum denotatione. al's condemnatione: et al's cum denotatione. Item.ꝟ.al's certiores al's cohertiōes. et eſt ſenſus quia cū pena iu= dicum eorum . ſcilicet officialū q̄ ſcilicet offi= ciales contra hanc. l. admiſerant ponendo in carcerē tributarios: de officio quorum ſcꝫ offi= cialū male geſtoꝝ.ſ.in vinculando certiores eſſe debere. ſcꝫ iudices eorum.

l ¶ Legem. non ſoluendo tributa.

m ¶ Preſidem. qui facit exigi. vt.ꝟ.eodem in fi= ſcalibus. Accurſius.

tores[a]. vel certe ſi qs tam alien⁹ ab huma no ſenſu eſt vt hanc in dulgētia[b] ad ɔtuma ciā abutatur[c]: conti neat apta ⁊ libera ⁊ in vſu hoim īſtituta cuſtodia[d] militari. Si quis[e] in obdura ta nequitia ꝑmane bit ad res eius om nēqꝫ[f] ſubſtātiā exa ctor eius accedat: ſo lutiōis obſequio cū ſubſtātie proprieta te ſuſcepto[g] qua fa cultate prebita[h] exa ctori oēs fore credi mus ꝓniores ad ſol uenda ea que ad nr̄i vſus exercitus[i] pro cōi ſalute poſcūtur.

a ❡ Solutores.i.tributarij ſic dicti. q² ſolue re debent ⁊ ibūt ſecuri: nā timentes officiales penā inferendā a ſuis iudicib⁹ non incarcerabunt. ⁊ ad hoc.ſ. de offi.rec.proui.l.offices. ⁊ de ſportu.l.ij.

b ❡ Indulgētia. q² nō incarcerabunt.

c ❡ Abutatur q² nō ſoluat. qđ tn̄ facile ſit.

d ❡ Cuſtodia. capitur ergo vt argu.ff.ad.l.iul. pe.ſacrilegi §.fi na. quod ē i debitore publico. vt.j.l.pri. ſpāle alſs ſec⁹. vt not. C.qui bo. cedere poſſunt.l.j.

e ❡ Si qs. ſcꝫ debitor.

f ❡ Oēm. nō ġ ꝑ mēſura dbiti. ⁊ ſic ē ɔ̄ i aut. de exhi §.ſi vero. Solu. ſpāle i fiſco. Uel veri⁹ hic corrigit. ⁊ fac.j.đ cap. ⁊ di.pig.l.j.⁊.ij. Acc.

g ❡ Suſcepto.ſuſcepit eni executor obſequm id eſt officium tributarij: q² ſoluit ſibiipſi de ꝓprietate rerū debitoris q̄ vendunt. vt.j. de capi. ⁊ di.pigno.l.j

h ❡ Prebita exactori.

i ❡ Exercit⁹. fac i aut.đ mā.pri.§.neqꝫ aūt i fi.

Additio.

❡ Nemo carcerem. ❡ Lex pſchra. ſancta et frequēs ab Ange. ſolēniter repetita in ore iuriſperitorum crebra quā ego ꝑ inſtituta breuitate paucis expediā nec exigit vt maiorib⁹ addamus multa. Diuide vt bar.h.d. ex cōi ſentētia. ſcrib. Debitores tributor̄ nō debēt icarcerari niſi ſint cōtumaces in ſoluēdo. quod ſi i cōtumacia ꝑſiſtant capiunt eor̄ bōa ⁊ diſtrahūt vt fiſco ſatiſfiat. Et officiales excedētes modū puniunt. De tripli ci carcere/cuſtodie/pene/⁊ penitentie ⁊ materia carcerationis habes hic per doctores ſatꝫ et quādo pro debito poſſit qs carcerari. Bart. et doctores tradūt in.l.ſacrilegij.§.fi.ff.ad.l.iu. pecu. ⁊.l.iij.§.tutor̄.ff. de ſuſp.tuto. vbi limitat iſta lex in priuato. Ang. Bal. ⁊ Saly.in.l.j.C.q bo.ce.poſſ.l.j. de offi.di.iudi. Bald.in.l.j.C.ſi. ꝓpt.pub.pēſ. ⁊ no. hic tex. ſꝫ bar. ɔ̄ eos iudices ne dent incarceratis cibus aut pot⁹ donec ſoluant qđ puto paucos facere. Gl. declarāt text. nec hn̄t difficultatē magnā. Lucas de penna hic nihil ad rem dicit. Jo. de platea. ⁊ alij ſatꝫ multa dicūt: ⁊ qa ego materias iurꝫ occurrētes cum apparatu decreui declarare in ti. de reg. iu.ff. i hoc libro nō ſolēniter ſꝫ velut ꝑ additiones ꝓcedā. ❡ In tex. plūbator̄. erāt pondera plūbea q̄ pedib⁹ vinctor̄ alligabāt. Ibi penalū carcer. tex. eſt obuolut⁹. Ego ſic lego penaliū carcer eſt hoim noxiorū et officialiū cū dānatione eor̄ iudicū q̄r̄ de officio cohertiones eē debebūt. Ad de aūt doctorib⁹ qđ ad materiā hui⁹.l. Ludo.ro. in.l. dies cautionis.§.pretor.ff. de dā. ife. hāc.l. ponderat in ꝟbo ɔtumaciā ad ꝓbandū qđ in cā pecūiaria nō pōt ꝑueniri ad capturā ꝑſone reo in mora nō cōſtituto cōtra Bal.in.l.cōſentaneū.C.quo. ⁊ quā.iudi. Itē ⁊ Fran. Aretinus in.l.j.col.vj.ff.ſi cer.pe. et in.l.creditor.co.ri.citat ad carcerē qđ ſit ſubſidiariū remediū. Adde cū in.l.maritū §.elegāter in fi.ff.ſolu.matri. vbi examinat duo vl' tria āgeli i hac.l. ⁊ preſertim verū ſtatutū prohibēs reū icarcerari ɔprehēdat fideiuſſorē. Idē in.l. nemo pōt.ff. de leg.j. cōmēdat tex.in.l.fi. C. de cap. in q̄ licet cape debitorē ꝓpria auctoritate et cū carcerare vt Ang. hic determiauit qn̄ qs ab hoſtib⁹ captiuū redemit. Utrū aūt ꝑ maleficio poſſit capi qs a q̄cūqꝫ vide Bal. pulchre i l.fi.C. de malefi. ⁊ mathema. in.l.curialis. C. de epiſ. ⁊ cle. tex. ⁊ bal. i.l. ſi quis in hoc gen⁹. e. tit. Bal. i.l. ict⁹ fuſtiū.ff. de his q no.infa.l. nō tiorē. ff. de eo qđ met⁹ cā. Et no. dictū ſing. Ang. hic per tex. in aut. vt liceat matri ⁊ auie.§.pe. vbi ꝓbat qđ nō ſolū ſi qs in ipſo crimie reperiat ꝑt capi et duci ad iudicē iuxta.l. capite quinto.ff. de adul. ſꝫ etiā ſi reperiat in actu ex q̄ reſultat crimen ꝑſumptū. qđ eſt mirabile nec credo eē verum niſi in famoſis. de quibus leges multa ſpecialia tradunt. Et qđ captura ſit remediū ſubſidiariū. eſt i.l.iij.§.tutores.ff. de ſuſpec.tut. in glo. de q̄ re pleniſſime ꝑ Jo. de imol. i.l.a diuo pio.§.in vend.ff. de re iudi. ⁊ Bald. in. l.j. in fin.C. de iur. et fac. igno. Et vide eundē Aretinum quem ego diligēter anno ſuperiore perlegi in dicta.l. nemo poteſt. aduerſus rationes Ange. vide etiam quod Bald.in.l.j.C. de i integ.reſtit. poſt appellat carcer preiudicium irreparabile. et in.l.fi.§.ſi prefatū.C. de iure deli be. Si omnia que ad hanc.l. doc. dicunt colligerem nūq̄ eſſet finis. Purhus.

a ¶ Quotiens. Abreptus. i. captus. vel abreptus ab eo q̄ eū ſubtraxerat cuſtodibus.
b ¶ Teneatur. ſ. et cuſtodiatur. vt. ſ. l. nemo. in. ij. reſpon. Al.
c ¶ Abſtulit. ſ. officio cuſtodiendi. Al.
d ¶ Crediderit. ⁊ ſubtraxerit. ſic. ff. de rerū diui. l. fi. Sed vī nō delinquere qui exigit a debitore publico q̄d dz exigēti. vt. ff. ad l. iu. pe. l. peculatus. Sol. ibi nō in fraudē fiſci ſz pro ſuo ꝯmodo ſz tñ reddatur fiſco. vt. ff. de iure fiſci. l. deferre. §. fi. hic aūt i fraudē fiſci. Itē ibi pecuniā: hic pſonā vt fiſcꝰ eū nō iueniat. ⁊ facit. ſ. ð aſſer. tol. l. iij. ⁊ in aut. vt oēs obe. iudi. §. ſi igit. Itē not. hac. l. minꝰ habē fiſcū q̄ꝫ ꝑuatū: cū ꝑuatꝰ iuraret in litē. vt ff. ne q̄s eū q̄ in iuſ. l. ſi paliū. §. j.

¶ Qui debitorē captum eximit/ad id q̄d fiſco ⁊ priuato debebatur tenet. B.

¶ Im. cōſtā. Lex. iij

Quotiens q̇s et priuati debitor inuenitur et fiſci abreptus[a] ab vno officio teneatur[b]: ad vniuerſi debiti ſolutionē q̇ eū abſtulit[c] coherceatur: ac totiꝰ ſumme exactionē in ſe ſuſcipiat qui eūdē auellendū ſubtrahē dūqꝫ crediderit[d].

¶ Officiales tenēt ad ſoluendū tributa ne ipſis ceſſantibꝰ ceteri onerent. B.

¶ Idē Aug. L. iiij.

Actores[e] ceterique rei priuate noſtre ad ſolutionem ſpērū[f] ſolēnium debiti vigore auctoritate cogant: ne ꝓuinciales rei ꝑuate nr̄e fatiget imanitas[g].

¶ Exactores dn̄t remittē ad curiā in ſcriptꝭ q̇d exactū ē ⁊ q̇d nō vt ex eoꝝ ſcriptura offin̄ rddat iſtructū.

¶ Imp. the. ⁊ arc. et ho. aaa. L. ex. v.

Apparitores quicūqꝫ i collationē auri ꝑcepti fuerint officij ſui adhibeāt ſuitiū[h] titulorꝫ ðbitū[i] ⁊ collationū ſūmas relatiōis ſue fide ⁊ ānotatōe ꝑſcribāt: ſitqꝫ ex officiali[k] iſtructiōe officium[l] conſtitutū q̇d exactū q̇d ve ꝑlatū[m] eſſe videatur: ne longinq̇ itineris diuerſitate ſuſceptor[n] abductꝰ ⁊ curie ſue ðſit

f ¶ Specierum per fiſcum cōmodatarum.
g ¶ Immanitas. alſ innouitas. ⁊ alſ immanitas. i. nimietas nā ſi iſti officiales non ſoluerēt totum onus portarent prouinciales: quare in immenſum fatigarentur. portat enim leuiꝰ q̄d a pluribꝰ portatur. vt in arg. in aut. de natu. in cu. de. in prin. ⁊ facit infra de oi agro ð ſer. l. olim ⁊. j. de priui. do. aug. l. ij. ⁊. j. e. l. fi. Et ſic no. cōtra officialeſ cōmunis bononie vt ſoluant collectam ſicut alij.

Addi.

¶ Quotiens.
¶ Tex. eſt ielegans ⁊ ruſticꝰ ſmo. Credo repetitionis cauſa mēdoſū ⁊ ita itelligēdū arbitror. Debitor fiſci et priuati ab officiali captꝰ pōt pro vtroqꝫ debito detieri ⁊ vt bar. dicit recōmēdari. Qui ſo cum eximit ad vniuerſi debiti ſolutionē tenet lege ḡ abreptꝰ ab vno officio/captꝰ ab aliq̄ officiali. ad vniuerſi debiti ſolutionē teneat. i. detineat. ⁊ illic q̇ eū abſtulit coherceatur eſt altera pars legis q̄ plectit is q̄ eximit eū. Ad materiā legis vide ſcrib. in. l. ad cōmētarieſem. ſ. de cuſto. ⁊ exhi. reo Bar. in. l. iiij. ff. ad. l. iul. maieſt. Bald. in. l. addictos. C. de epiſ. audi. vbi ē moderni quorum dicta nolo huc transferre ⁊ l. l. addictos. de appel. vide hic ſcrib. ego enī magis ſtudeo integritati tex. ⁊ intellectui quā materiam collectioni. Pirhus.

e Actores. ceteriqꝫ officialeſ ſubaudi. Py.

Addi.

¶ Actores. In verbo nec lege ne. i ſbo immanitas. l. imanitas non vt glo. ſentit ego reor non eſſe mutandum vetus ſbū imūitas. nā hꝰ dicit ex vero ſēſu. Officiales nō ſunt immunes tributis ne eorum immunitate priuatione rent. hoc dicit gloſ. male obſeruari bononie ſic et in gallia vbi ab huiuſmōi ſe immunes faciūt. intellige hūc tex. de muneribus realibꝰ et ordinarijs. aliud de perſonalibus quibus ab officio reuocarent et extraordinarijs a quibꝰ excuſantur. l. honorem. ff. de munc. et hono.

h Apparitores. Seruitium. ſcilicet vt ſeruiunt ſuſceptori accipiendo aurum collatoribus ⁊ portando ſuſceptori quales erant ducennarij. vt. ſ. co. l. j.
i ¶ Debitum. i. quando debeat collator vel pro ſcrinio exigitur. vt. j. de cano. lar. l. j. et. ij.
k ¶ Ex officiali. i. apparitore predicto. Accur.
l ¶ Officium. ſ. ſuſceptorū. Accurſius.
m ¶ Perlatum. id eſt ſpōte datum ſed exactum ꝑ vi. vt. ſ. co. l. ij. ad q̄d. ff. ð le. iij. fideicō. §. ſi rē.
n ¶ Suſceptor proprie. q. d. ideo ꝑ apparitores facit exactionē ne ⁊c̄. Alij dicunt ſuſceptor. i.

apparitoꝛ q̄ iō dꝫ ſcribere qd̄ accepit ne rc̄.et ſm̄ hoc detrimēta rc̄. qꝛ de ſuo emēdabit de q̄ neſcit reddere rationē.et facit.j.de ſuſce.l.frumenta.z.j.de apo.pu.l.j.z in aut.de man.prin. §.coges.z de col.§.iubemus.

Addi.

¶ Apparitoꝛeſ ¶ Iſti in hac.l. ſūt q̄ auꝝ z tributū a collatoꝛibus pcipiebāt z ſuſceptoꝛibus dabant.qd̄ fit a ꝯmiſſis p ſuſceptores ſeu receptoꝛes ad recipiendas collectas q̄s dicim⁹ clericos finācia rū ita ei res exp̄mēde ſūt ſepe z barbare de induſtria loq̄ndū vt in egregijs ep̄lis obſcuroꝝ viroꝝ q̄ non minus patrocinātur Reuchlino quā vel elegātiſſima/ipſi⁹ Apologia vel ſtudioſiſſime atq; accuratiſſime cōpoſitum opus.ſed iſtec miſſa faciam⁹ iſtis nebulonib⁹ z mḡris q̄ volūt eē lete mētis.h.d.iſta lex vt iuriſte dicūt Exactores debēt ſepe ſcribere ad ſuſceptores ſuos q̄d collatū ſit q̄d exactū ex q̄lib; p titulos ne ſuſceptores fatigent. hoc vulg⁹ dicit recte facere ꝯputū z librū rōnū.ꝯcoꝛ.l.j.j.de apoch. pub. Aliū intellectū tradit glo.ſꝫ hic eſt melioꝛ Apparitor; nomē de q̄ dixi n̄ ſignificat exactorē tributoꝝ ꝓp̄e vt in hac.l.ſꝫ eū q̄ mḡratui ſēp aderat et apparebat cuiuſmodi lictores aut Fuiētes dicim⁹ ad capeſſāda iuſſa patiſſimos vl' p̄cedētes vl' ſeq̄ntes mḡratū.infdū thi vt lati auct.tradūt tabellarioꝝ vice fūgebāt vt poſſit alludere ad ſigtū nr̄e leg' vt fuerit tabellarij ſuſceptoꝝ ſeu ꝯmiſſarij miſſi ad tributa deſcribēda z collectas recipiēdas p ꝓuīcias.hēs ti.de

et rei familiaris detrimenta ſuſtineat.

¶ Ad petitionem exactorum cogitur preſes facere exactionē.h.d.Bar.

¶ Impera. Archa. Lex.vj.

In fiſcalib⁹ debitis hoc eſt annonarijs ceteriſq; titulis[a] qui ad archā eminētiſſime ptinēt prefecture:necnō in his debitis q̄ rōnale[b] vſurpat[c] officium rectores prouīciaꝝ cōſtrigantur[d]:z ad eos neceſſitas maneat[e] exigēdi: a quib⁹ expectat auctoritas.

¶ Idē pa. Lex.vij.

Miſſi opiatores[f].i.exactores militaris annone cū delegatorijs[g] iudicibus eorūq; officijs/ inſiſtant vt intra anni[h] metas id quod debetur accipiant : nihil his ſit cum poſſeſſore[i] cōe cui[k] non militem[l] ſꝫ exactorem[m] ſi ſit obnoxius conuenit imminere[n]. Judices[o] itaq; qui prouinciales paſſi fuerint opinatoribus delegari[p] eiuſdē q̄titatis[q] duplex pena retinebit: et apparitores ex q̄=

b ¶ Rōnale.i.pcur. ceſar;.vt.s.d mo.mlcta.l.ij.

c ¶ Uſurpat[a].i.vtendo retinet. Et ſic no.ꝙ hic ponit i bona pte vſurpare.vt.j.de agri.z cēſi.l. quēadmodū.circa fi.z.s.de mo.mulcta.l.ij.

a Uſurpare q̄ñq; in bonā partē q̄ñq; in malā capit: vt in cle.j.de decī. vbi per do.cardi.

d ¶ Cōſtringant.exigere.vt.j.de cano.lar.l.ij.

e ¶ Maneat.i.detineat. facit.j.d col.fū.pa.l.fi.

Addi.

¶ In fiſcalib⁹. h.d. ¶ Preſes officiali fiſci petēti opē ferre dꝫ z ꝓuiciales ad tributū cogere. facit qd̄ vn⁹ iudex poſſit iplorare opem alterius z brachiū. l.ep̄ale.C.d epi. audi.c.j.de offi. ordi. Alerā.pulchre poſt Bar.i l.a diuo pio.§.ſētētiā.ff. de re iudi.cū ſimi.ibi in text.archā.erāt eni varie camere z varie arche ſiue fiſci tributoꝝ principis.

F ¶ Miſſi opi vt i glo. natores multa nola habet exactoꝛ. vt no.s.l.ij.

g ¶ Cū delegatorijs.ſ.lr̄is.z ſic iudicib⁹ ē datiu⁹.vl' dic ꝙ ſit ablatiu⁹:qꝛ p̄fect⁹ delegat.i.mittit p̄ſidib⁹.vt not.s.ti.ij.l.ij.z in rub. illi⁹ titu.

h ¶ Anni.anno ei durabat offm̄ exactoꝛis.vt in aut.de col.§.iubem⁹ nul.ā.z.j.d ſuſcep.l.neminē.z.j.de execu.z exac.l.iij. īfra qd̄ tp̄s fieri debebat exactio.vt hic.z.s.de an.z trib.obſiſtere

Exactoris offm̄ erat annuum.

i ¶ Poſſeſſore.i.tributario q̄ ꝓ poſſeſſionib⁹ tributa debet dare.et dic cōe nec in exigendo vt ſubijcit:nec cōmerciū cū prouincialibus facit. vt.j.de ero.mi.anno.l.optuatoribus.

k ¶ Cui.ſcꝫ poſſeſſori.

l ¶ Militē.i.opinatorē q̄ in hac militia militat

m ¶ Exactorē.i.rectorem prouincie ad cui⁹ officiū ptinet tributa exigere.vt.s.l.prori.

n ¶ Imminere.i.vt ſoluat ꝯpellere. R.ad qd̄.j.

o ¶ Judices.i.p̄ſides ꝓuīciaꝝ (d ca.lar.ti.l.ij.

p ¶ Delegari.i.ab ipſis opinatorib⁹ exigi vel cōpelli ſoluere.

q ¶ Quantitatis.quam opinatores a prouincialibus exegerunt.

a In fiſcalib⁹. Titul. Ter (ap.p̄fec.p̄t.P. ta ſūt diſpēdia pncipis.z aliq̄ ſoluūt ad vnā: alij ad aliā expēſam ſeu archam.z alie arche erāt apd̄ p̄fectū/z alie apd̄ ꝓcurato.ceſar; ad qd̄.j.d ca.lar.p totū.z illas hic vocat titl'os.

a ¶ Officio.i.cuiuſlibet officialis ſit.
b ¶ Exigendos.i.quos ipſi debēt exigere. vel exigendos ſcz tributarios.
c ¶ Militibus.i.opinatoribus.
d ¶ Curiales.i.pſides curie. ad qđ.ī.tit.j.l.ſ. in princi.

u ¶ De retētis.i.ſi ex his q̄ exegit ⁊ militibꝰ dare debuit apud ſe retinuit. ⁊ ſm hoc dic opinatoribꝰ.i.ab opinatoribꝰ.⁊ qđ dicit miles.i.opinator p militibꝰ. Uel dic q̄ iudex aliqua retinuit q̄ nō dedit opinatori q̄ in duplū dabit vt mediā miles.i. opinator p ſuo offō: ⁊ aliā fiſcꝰ ſꝫ hos itellectꝰ habeāt. non obſtat.ī. de cenſi. perceqtores.vbi a puincialibus indebite fuit acceptū: ⁊ ita in q̄druplū punitur Alij dicūt q̄ ibi p vim. vt.ī.đ ex cuſ.mu.l.placet ⁊ ſm eos facit. ī.titu.j.l.ſ.

libet officio[a] ſententiam deportationis excipient ſi p ſemet exigēdos[b] voluerit delegare militibus[c] ⁊ curiales[d] tēporale manebit[e] exilium ſi eos quos ſolēniter exigere cōſueuerūt opinatoribus putauerint eſſe credēdos cum[f] iudicē[g] oporteat īqrere[h] debitores tabularios fideliter prouidere noīa[i] debitorum: apparitores ſiue curiales cōſuetudine[k] ſuata regionū conuictis[l] debitoribꝰ īminere vt perceptis[m] cōgruis emolumētis opinatores impleto āno[n] ad proprios numeros[o] valeant remeare. qui[p] ſi vltra annum ptracti fuerit: iudiceſ[q] ⁊ officia abſq; vlla mora de proprio cogātur exoluere militibꝰ[r] qđ debetur[s] ipis aduerſꝰ obnoxios repetitione ſuata[t]. Qz ſi ad nos aliqua de retentis[u] opinatoribꝰ querela puenerit: i duplum ab his protinꝰ exigetur: vt partē debitā miles: reliquā fiſcꝰ accipiat. iudicibus[x] quoq; eorūq; officiiſ eatenus ſubuenimꝰ vt in cōtumaces debitoreſ cuiuſlibet dignitatis[y] auctoritatem ſuā exerceāt: at ſi imprudenter ſolutio differat actores procuratoreſq; eorūq; pdia pſequant: de eorū quoq; nominibꝰ[z] ad noſtrā ſcientiam relaturi.

e ¶ Manebit. id eſt tenebit.
f ¶ Cū.reddit rōnē quare puniuntur pdicti.
g ¶ Iudicē. i. preſidē loci.
h ¶ Ingrere. cognoſcēdo qd et q̄tū dꝫ.⁊ ſup hoc iudicare
i ¶ Noīa.redigēdo i ſcriptꝰ vt poſſit dare ducēnariiſ vt.ſ.l.j.
k ¶ Cōſuetudine.⁊ no. hic pro conſuetudine.
l ¶ Cōuictis. ſcz legitie nō p carcerē vel ſilimō. vt.ſ.l.nēo.
m ¶ Percept. p opinatores q̄ accipiūt a iudicibꝰ qui exigūt cū ſuis officiis. vt in pn. huiꝰ.l.
n ¶ Anno. infra quē dꝫ ſolui. vt. not. in prin. huius.l.
o ¶ Numeros .i.militū ſi forte de militibꝰ erat opiator. Vel dic q̄ r umerus opinator erat in q̄terno aliq̄ q̄ ad diuerſas puicias mittebant vt faciūt tēplariſ

Conſuetudo loci attenditur.

x ¶ Iudicibꝰ.ſcz prouincie. Ac.
y ¶ Dignitat.ſ. ſit tributarius. ad qđ.ſ. vbi de cu.con.l.j.⁊ vbi ſena.l.ſ. Et notāt quidā hic q̄ officialis nō dicit ius ſua auctoritate ſed pſidis iuſſu. ſic et dic auctoritatē ſcz capiēdo pſonā.vt.ſ.l.nemo ⁊ i rebꝰ vt ſubiſcit.⁊ đi i ea.l.nemo.et dic actores ⁊c.i.officiales pſidis.
z ¶ Nominibus qui nolunt ſoluere. Accur.

p ¶ Qui.ſcz opinatores.
q ¶ Iudices. dicūt quidā iudices q̄ miſerūt opinatores ſoluūt de ſuo.⁊ ſm hoc dic ptracti .i.venire diſtulerūt. ⁊ dic obnoxios.i.opinatores.Uel dic iudices.i.pſides ⁊ ptracti.ſ.opiatores.⁊ ſic ppriē:⁊ obnoxios ſcz tributarios.
r ¶ Militibꝰ. pro ſtipēdiis ſm primū modū. Uel militibus.i.opinatoribus ſm alium.
ſ ¶ Qđ debet.ſ. p ānona vel tributo ānonario
t ¶ Seruata. actione nego.geſt. vt.ff.de neg.geſt.ex facto.§.ſi. vel condictione ex hac.l. Ac.

Addi. ¶ Miſſi opinato.hoc.d. Lex magna ⁊ not.in ſex ptes diuiſa p ſcrib. ¶ Collectores annone nō debēt p ſe exigere ſed priꝰ adire pſides q̄ ſi patiant ipſoſmet exigere ipi i duplū apparitores deportatiōe/curiales relegatiōe puniēt. pſes vo in exigēdo formā hic traditā ſeruet.ſ. citatiōis/declaratiōis/⁊ exactiōis ſm ꝯſuetudinē.negligēs exigere ſoluit fiſco de ſuo ⁊ a debitoribꝰ ſi pōt recupat. Exactū vero retinens punit in duplū. ita clara eſt lex in q̄ nō eſt vox dubia vel corrupta:ſed oīa ex glo.⁊ ſcrib.ſatis

explicata.de opinatorib⁹ dixi in prin.de iure fiſci.l.i.vt tex.exponit annone exactores. in antiquo Codice legi opimatores per.m. quaſi qui opimationi ⁊ penui pu.perāt. ¶ In text.dele coniunctionē ⁊ ante verbū iudicib⁹ alij tñ habent nec refert. Itē lege nihil his ſit cū poſ.reliqua ſunt integra. Tex. hic citatur p multos ⁊ ad multa. Citatur in fi.ɔtra caſtaldiones et dños pro ſuis p̄dijs nolentes tributa pēdere ⁊ eos quos vocat Bar. factores dominorū. Speculator in ti. de ipenſis.§. poſtremo. ꝟ. illud. citat hāc.l. qḋ iudex q i ſindicatu fuit dānat⁹ ſoluere eaſ impēſas in qb⁹ omiſit ɔdēnare temere litigantē ab eo repetere poteſt. Cōtrariū tenet Jo.de ymo.in.l.ſi tertius.§.ſi qs pri⁹.ff.ḋ aqua plu.ar. vbi reſpōdet huic.l. Uide illic Ludo. Ro. vbi ſaluat dictum Speculatoris qñ in ɔtractu eſſent ꝓmiſſe expenſe ɔtra Bal.⁊ Jo.de ymo. Uide Bal.in.l. ſancim⁹.C.de iudicijs. Ego enī in hoc libro ſatis eſſe puto tex. incorruptū ⁊ clarum reddere materie vero ſubſtantiā paucis tradere ⁊ quedā haud vulgaria ꝓdere q̄ familiari ſtudio mihi p̄ter ſcrib.cōparaui. Adde igit̄ huc qḋ Frā. areti.doctor mihi familiaris aut vt Ci.de therēnio dicit familiaris me⁹.in.l.inſ lla.ff.de verbo.obli.col.iiij.dicit.qḋ Bal.in.l.inter debitorem.de pac.citat hanc.l.qḋ negatiua poſſit ꝓbari p archiuum publicū in quo ſolet deſcribi qui ſoluerunt ⁊ q̄ nō ſoluerunt. ⁊ adducit poſt multa q̄ illic egregie dicit de ea materia ꝓbādi negatiuā qḋ Jo.an. in regu.ſine poſ.in mercu.dicit de eo q̄ allegat ſe p quadragita annos nō ſoluiſſe cui incumbat onus ꝓbandi.nec habes pulchrius de probatione negatiue quam illic per Aretinum. Pirhus.

¶ Si dom⁹ iperialis vel eccl̃ia res tributarias licite emerit ⁊ tributa nō ſoluerit/ea res ei auferī ⁊ ciuitati aſſignabit̄ vt itegra tributa ſoluantur. Bar.

¶ Impera. Auguſ. Lex viij.

Si diuina domus[a] aut qlibet alia cuiuſcūq; dignitatiſ atq; fortune reuera fūdos extra metrocomias[b] nō patrocinij[c] gr̃a ſed emptiōis[d] iure vl̄ q̄libꝫ alio tiulo legitio poſſederit ⁊ nō ipoſitas reipu.fūctiōes agnouerit quēadmodū p̄or dñs[e] dependebat oib⁹ modis poſſeſſiones[f] eorū publico vēdicēt̄: ⁊ curie eiuſdē ciuitatiſ ſub qua vincti[g] ſunt aſſignētur[h] vt publicis cōmoditatib⁹ circa tributarias functiōes vndiq; noſtra ꝓuiſiōe[i] videat̄ eſſe ɔſultum.

a Si diuina dom⁹.i.noſtra vel auguſte. ƀm Bul.⁊ Py. ſic ponit̄.ſ. de q̄dri.p̄ſcrip.l. fi.⁊ vbi cauſe fiſca. vel diui.do.in rub. Uel dic diuina domus vt pro eccleſia ponatur.vt no.ĩ ea.l.in fi.⁊ facit.ĩ.de mu.pa.l.euidenter.⁊.ſ.de indic.l.j. Accur.

b ¶ Metrocomias.metros menſura:comos villa deinde metrocomia.i.villa menſurata que dabatur metroicis. vt.ſ.de iure fiſ.l.certa. in qua villa nec his domibus nec alijs licet emere.vt.ĩ.non licere ha.nie.l.j. Metrocomia qd ſit.

c ¶ Patrocinij. preſtandi tributario in fraudē publicarū functionū quo caſu nō lꝫ ei tenere p̄dia ob cām p̄rocinij data ſꝫ cōfiſcātur. vt.ĩ.vt nemo aſſu.p̄ro. l.j. ⁊ ſic nō p̄ſtaret tributa cum nō habeat rem.

d ¶ Emptionis. licite.

e ¶ Prior dñs. ſunt enī publice functiōes.i. tributa ⁊ annone onera rerū: ⁊ ideo cū reb⁹ ambulatoria. vt.ff. de pub.l. imperatores.⁊.ĩ.de fun.pa.vniuerſi.⁊.ĩ. de pre.⁊ ol. rebus nauicula.l.ij.⁊.ff.de cēſ.forma.ſicut ſeruitutes.vt.ff.de ſer.ruſt.p̄dio.l.viā.§.pe.⁊ fi.

f ¶ Poſſeſſiōes.pro quib⁹ tributa erāt ſoluēda

g ¶ Uincti.al's viciſſim.al's iuncti.

h ¶ Aſſignent̄. Cōtra.ſ.de ſac.ſan.ec.l.placet. ibi nulla tranſlationum ⁊c̄. Sol.ƀm quoſdam ibi de p̄dijs dedicatis eucharistie:hic de alijs predijs collatis eccleſie.ad qḋ.ĩ.de fun.rei priua.l.vniuerſi.ſed ibi nō dicit p̄dia auferri. Tu dic ꝙ hic nō dicit fieri tranſlationē in alium: licet aſſignentur ciuitati quaſi ad pign⁹. Uel verius vt dixi hic diuina domus nō pro domo eccleſie ſed pro ipſa eccleſia ponitur.

i ¶ Prouiſione.al's prouiſiōe.⁊ alias promiſſione.⁊ dic ſcꝫ que in hac.l.

Additio. ¶ Si diuina dom⁹.h.d. ¶ Etiā eccleſiaſtica et imperatoria domus pro rebus tributarijs tenetur tributa pēdere alioquin res quas emerit diſtrahunt̄ per illā ciuitatē cui⁹ eſt fiſc⁹:qꝛ eſt onus reale qḋ trāſit in ſucceſſorē ſingu. ne in fraudē illius fiſci res exempta eſſe dicat̄ ſub p̄textu p̄ncipis.in text. metrocomias. glo.itelligit villas aut pagos q̄ decernebant̄ metroicis quos metoecos diximus.vt.ĩ.ne liceat habitatorib⁹ metroco. vbi aliquid dicet̄. Ego hūc tex.cogitabā aliter iterpretari poſſe de italicis p̄dijs q̄ metrocomias

¶ De ſuperexactoribus[a]. Titu. xx.

¶ Qui plus exigit in duplū exigitꝛ ⁊ ꝓpter ꝯſuetudinē capitaliꝛ puniet. B.

¶ Imp. archa. aug. Lex vnica.

Quicquid vltra debituꝫ fuerit elicitū a curialibꝰ[b] vel coartalibꝰ/ vel alijs exactoribꝰ in duplū[c] eruatꝛ qđ ꝓuincialibus reſtitui protinus oportebit Si quis autem exactoꝝ ſuꝑ exactionis crimē fuerit cōfutatꝰ[d] capitali ꝑiculo cupiditas eius ā mouenda atqꝫ ꝓhibēda eſt ſi in hiſdē ſceleribꝰ perſeueret[e].

¶ De capiēdis ⁊ diſtrahendis pignoribus tributoꝝ cauſa. Titulus. xxi.

¶ Impera. Cōſtan. Aug. Lex. j.

Res coꝝ q̇ fiſcalibꝰ debitis ꝑ contumaciam ſatiſfacere differūt diſtrahantꝛ[f] cōparatoribus data perpetua firmitate poſſidendi[g].

vocat: id eſt municipia romana extra prouinciam ſita ⁊ ea que ſunt extra metrocomias intelligat prouincialia q̄ tributaria ſūt. de quibꝰ in. l. vni. C. de vſuca. trāſfor. ⁊. §. j. qui. ali. li. inſti. ⁊. l. j. ⁊ vlti. ff. de cenſi. in quibꝰ enumerātur quedam ciuitates municipia ⁊ colonie que iuris italici ſunt: vt metrocomias dicas eē ꝓ̄ncipales ⁊ maximos pagos ſeu oppida ⁊ municipia italica vt ſenſit fere Andreas ī ti. nō licere habita. metrocomie. j. vbi ait huiuſmodi pagos maiores ī italia eſſe. Cogitabam prete ter hec legi poſſe metoecias ꝺ quibus in. l. certa forma. ẜ. ꝺ iure fiſci. i. colonias quas tributarias nō eſſe ſatis cōſtat ex ti. de cenſi. ff. ī hac re nō ē magna vis modo habeas ſenſum legis: nā ea vox metrocomia (inquit ille) apud ꝓbatos auctores non extat: ſenſus autē eſt qđ ſi princeps emerit predia tributaria extra italiā vel colonias aut eas ciuitates q̄ iuris italici: id eſt libere ⁊ īmunes ſunt nō mutabūt naturā ſed erūt ſemper tributaria fiſco Ro. ⁊ eſt de hac re tex. optimus quo probatꝛ lectio mea vt loquatur in prouincialibus in. l. de his. C. de epiſ. ⁊ cle. in ꝟbo ꝓuinciales dūtaxat vbi etiā glo. optima. Pir.

a ¶ De ſuperexactoribꝰ. ¶ Ultra q̄ꝫ debetꝛ: ne iſte ti. vel ſuperior de ſupindicto ſit ſuperfluꝰ.

b Quicquid. A curialibus. actiue.

c ¶ In duplum. immo in quadruplū. vt. j de excu. mune. l. placet. ⁊ ꝺ cē. l. perequatores que ſunt ꝯtra. Solu. illa de rigore: hec de equitate. vel hec ẜm illas: vt hoc duplum aliud ſit quod preſtatꝛ prouincialibꝰ: aliud fiſco. vt. ẜ. de aſſer. tol. l. iij. Py. vel vertꝰ refert per vi vt ibi. an non. vt hic. ⁊. ff. de pub. l. licitatio. §. quod illicite. ⁊. ẜ. de infa. l. ij. vel hic habeat mandatū de exigendo ⁊ ideo in duplum punitur: ibi ſua auctoritate ⁊ ideo in quadruplum.

d ¶ Confutatꝰ. i. cōuictus. ⁊ ſic ciuilis nō tollit criminalē. vt ⁊. ẜ. quā. ciui. act. pre. cri. l. vna.

e ¶ Perſeueret.[a] ſeptꝰ faciēdo. ad qđ. ff. de pe. l. capitaliū. §. ſolent. ⁊. §. graſſatores. ⁊. ẜ. de epi. aud. l. iij. in fi. alꝛ ſi ſemel tunc extraordi. vt. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de pub.

Addi.

¶ Quicquid. Hic tit. potuit ſub ꝓ̄ce. eſſe. de his eni qui male in officio exactoꝝ verſantur dicit. h. d. iſta. l. breuis ⁊ facilis Qui plus iuſto exigit in duplū dānatur debitori a quo exegit q̄nqꝫ vero ex cōtumacia et conſuetudine delinquendi/ capite punitur. nā conſuetudo delictū grauius facit. l. oēs. ẜ. de delato. l. defenſiōis. ẜ. de iure fiſci. Oppo. de. l. placet. j. de excu. mu. Glo. ſoluit varie. ſequere illā ſolu. que eſt in ver. vel vim fecit. diſcernendo vim ablatiuā a cōpulſiua qđ probatur i. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de pub. vbi ſi compulſiua exegerit punitur in duplū: ſi ablatiua in q̄druplū ⁊ criminaliter. Solet iſta lex ſemꝑ ad hoc citari quod cōtra contumaciter delinquētes poteſt criminaliter ⁊ capitaliter procedi ꝑ iudices licet pena ſit pecuniaria Tex. ē clarꝰ ⁊ intelligitꝛ p Bar. vltra alios etiā ſi plꝰ tēpore exegerint: id eſt nimis intēpeſtiue facit tex. i. l. ſi bene collocate. ff. de vſur. quieſt aureꝰ in ꝟbo. non acerbū ſe exactorē nec cōtumelioſum prebeat ſed moderatū. vbi dānat in curioſam negligentiā ⁊ ambitioſam diligētiā. In tex. l. ſuꝑ exactionis crimine ꝯfutatus vbi erat inſuꝑ exactionis crimen cōfutatꝰ. ⁊ amouenda nō ammouenda. Ad materiā lege Frā. are. i. l. j. §. q ꝓ̄ſēs. ⁊. l. ita ſtipu. col. ix. ꝺ. ꝟ. ob. P.

¶ De capiēdis ⁊ diſtrahendis ⁊c̄.

f Res coꝝ. Diſtrahantꝛ. poſt duos mēſes a die captionis. vt. ff. de re iudi. l. debitoribus. Al. Item ſeruatis ſolēnitatibus quas di xi. ẜ. de fide inſtru. ⁊ iu. ha. fiſ. l. j.

g ¶ Poſſidendi. etiā ſi res fuerit minoris. vt. ẜ.

a Cōcor. de peñ. di. v. c. j. poſt princi. ibi conſideret q̄ntū pſeuerauerit. cū glo. ſuper ꝟ. perſeuerauerit.

de iu.ha.fiſ.l.q̄cūq̄.i fi.⁊ facit.j.de debi.ciui.l.fi.in fine. Accur.

Additio. ¶ Res eorum. h. d. ¶ Bona non ſoluētiū tributa pñt capi ⁊ vēdi emptores q̄q̄ ſecuri ſunt vt ab eis euinci neq̄ant.dixi de hac re.in.l.q̄cūq̄.ſ. de iure haſte fiſcalis. De tpe ⁊ ordine vendēdi ſequere hic glo. ⁊ i.l.debitoribꝰ. ff.de reiudi.vbi ꝑ Alex.⁊ Jo.de ymo.q̄s ad.l.ap paratū videas itellige autē cū ſolēnitate.vt in d.l.q̄cūq̄.⁊ pon dera v̄bū ꝑ ꝯtumaciam. Pir.

a ¶ Sat.q.d. nō incarcerent̄: ſʒ tñ bñ capit̄ ꝑ ꝑſonam vt.ſ.titu.ij.l.ij. Itē ⁊ vēdent̄ pignora.vt.ſ.l.ꝓxima.

Addi. ¶ Satis. h.di. ¶ Debitor tributiꝰ non dʒ ob debitū carcerari ſed i bonis excuti pōt tñ interdum cuſtodie publice cōmitti vt dicit glo.⁊ in.l.nemo carcerē.ti.pre.tñ aliud eſt vt videmꝰ quotidie i receptoribꝰ ⁊ exactoribꝰ ⁊ cōductoribꝰ publicorū vectigaliū ſʒ iſta lex loquit̄ i ꝓuaṫ ꝑſonis q̄ ꝓ ſuis rebꝰ ⁊ fūdis debēt tributa. ¶ In tex.ab ſoluēdi lege ad ſoluēdi: vt pleruq̄ corruptꝰ eſt tex.⁊ in eo ſtruendo ac reparādo labor eſt maximus. Pirhus.

b ¶ De apochis public̄ ⁊c̄. ¶ Apocha ſoluēti datur antipocha ſuſcipienti.vt.ſ.de fide inſtru.plures.⁊.ſ.qui po.in pig.ha.l.pe. Et not. ꝙ aſs eſt curialiū: aſs curialibꝰ.⁊ expones.l.ſ. Itē aſs eſt diſtributionibꝰ ciuilibus.aſs deeſt

Additio. ¶ Quid ſit apocha q̄d antipocha glo. hic docet ⁊ i.l.plures apochis.ſ.de fide inſtrumentoꝝ. Eſt aūt apocha receptio apud grecos ἀποχὴ hic ꝓ ſingrapho receptionis q̄ vulgo quictātia dr̄: et antipocha ſicut antigraphū qd̄ optime declarat glo.in.d.l.plures.vel aut apocha de his vocabulis pulchre vindex in li.lectio.antiquarum ſeptimo. Pirhꝰ

¶ Idem Aug. Lex.ij.

Satis[a] ſit obſtorē annonaꝝ ad ſoluēdi neceſſitatem captiōe pignoꝝ conueniri.

¶ De apochis publicis[b]: ⁊ d̄ deſcp̄tionibꝰ curialiū: ⁊ de diſtributiōibꝰ ciuilibꝰ Titulꝰ.xxij.

¶ Eſtimū nō ante ſumit effectū q̄ꝫ p̄ſidibus intimetur ⁊ ꝑ eos recipiat̄. Itē ſuſceptores ſeu theſaurarij debēt de ſuſcepto facere cautionē ſolennē: ⁊ exactores ꝓuinciales debēt ſingulis q̄ttuor mēſibꝰ rationē ſue exactionis trāſmittere: ⁊ qd̄ ex cā lucratiua acceperint ſcribere. Hoc dicit Bar.

¶ Impera.bono.et theo.aug. Lex.j.

Ad inferiorū[c] curialiū releuādas fortunas ⁊ ip̄reſſiones potentiū et itidē curialiū[d] cohibēdā: placuit vt deſcp̄tiões[e] ſi q̄ ꝑ ſingulos ordines cogētibꝰ diuerſis negocijs agitentur nō ſumant ante ꝑncipiū q̄ꝫ apd̄ acta ꝓuinciarū rectoribꝰ intiment̄: ⁊ ex eorū fuerit recepte ſentētijs ſed ⁊ auꝝ qd̄ ex hmōi contributiōe[f] redigit̄ ita dʒ ſuſceptori aurario[g] conſignari vt ſecuritatibꝰ[h] nomē inferētis[i]: dies/conſul/ mēſis / cauſa et ſumma cō=

c ¶ Ad inferiorū.qui tributa accipiunt ⁊ iferūt maioribus q̄ maiores accepiſſe negāt.⁊ ſic forma .i.ſubſtātia inferiorū grauatur in duplo. vt.ſ. de exac.tribu.l.miſſi.

d ¶ Curialiū.potentes ⁊ curiales pro eodē ponit.⁊ eſt aſs irīdē: aſs eorūdē.

e ¶ Deſcriptiones.ſcʒ bonorū q̄ vocant̄ eſtimi. quas faciūt ꝑncipes cogētibꝰ diuerſis negocijs.vnde illud Exijt edictū a ceſare auguſto vt deſcriberet̄ vniuerſꝰ orbis: ⁊ ſʒ hoc qd̄ ſubijcit per ſingulos ordines dic .i.ꝑ homies magnos ⁊ paruos oēs enī debēt ſoluere.vt.ſ.de anno.⁊ tribu.l.i fraudē.et pro hoc eſt in autē.de col.circa ꝑin. et quod ſtatim hic ſubijcit. Alij dicunt deſcriptiones.i.ſcripture que ſunt de ſolutionibus que fiunt de manu in manum: et hoc dicit per ſingulos ordines q̄ vocant̄ apoche q̄ debēt inſinuari apd̄ preſide: ⁊ aſs nō valerēt. vt donatio vltra legitimā ſummā. vt.ſ.de do.l.ſancimus. Tributa ſoluere oēs cogunt̄.

f ¶ Contributione.i.tributorū ſolutione.

g ¶ Aurario.q: ipſe eſt curialis ſeu officialis de maioribꝰ: ⁊ ad hoc reſpicit principiū huiꝰ.l.

h ¶ Securitatibus.i.apochis que ad ſecuritatem ſoluentium fiunt: ad quod.j.de colla.fun.

i ¶ Inferentis.i.ſoluētis curia ꝯpa.l.placuit. lis.vel.i.ēt tributarij q̄ ſoluit curiali.ad qd̄.j. de ſuſcept. ſuſceptores preſentibus. Item ad hoc quod dicit de die facit.ff. de accu.l. libellorum. Item ad cauſam facit.ff.de exceptio.

do.l.ij.§.et de trāſac.cū hi.§.in cā.et.ſ̄. mā.per diuerſas.dꝫ etiā inſeri indictio ⁊ nomē impera toris.vt in aut.vt ꝑpo.no.impera.col.v.Item ſubſcribit notari⁹:lꝫ et⁹ſubſcriptio ſola nō ſufficiat.vt.ſ̄.de cōue.fi.debi.l.ij.

[a] prebēdaſ:quo[a] et de ſcriptōis eq̇tas illu[b] ſtreſ:⁊ dſcriptio[b] do cumētis euidētib⁹ [c] fulciaſ[c]:hoc etiā obſeruādo vt ī quadri[d] meſtrib⁹[d] quoqꝫ breuib⁹ q̇ ad excellētie tue officiū ſolēniter [e] dirigunſ:celebrate[e] deſcriptiōis diſpun[f] ctio[f] ſocieſ vt oīnes[g] [g] veſtre poteſtatiſ ſciētiam formidātes nihil ad releuationem locupletū atqꝫ inopū[h] [h] ꝯniciē audeant [i] ꝯtentare. Qd[i] ⁊ tūc optimū eſt cuſtodiri cū lucratiue faculta tes ex bōis curialiū curie obuenerint:vt [k] ⁊ inopes[k] et locupletes fructu prouiſio[l] nis ſimili[l] potiātur [m] quā diſpoſitioneꝫ[m] ſi quis iudicū nume[n] rarioꝝ[n] vel curialiū [o] mutilandā[o] eſſe crediderit: itermiatio[p] ni quā[p] noſtra ſedes ſtatuerit ſubiacebit.

¶ Qui habet inſtrumentum ſolutionis ſeu ſecuritatis ſolēniter factum nō debet amplius moleſtari hoc dicit. Bar.

a ¶ Quo.ꝑ vt ſcꝫ vl̄ quo facto ⁊ qḋ ſubijcit deſcriptiōis.i.q̄liter ⁊ q̄ fuit ipoſita collecta ſeu deſcriptio ſꝫ ꝑmam. Accur.

b ¶ Deſcꝑtio. al's deſcꝑt⁹. ſcꝫ tributari⁹ vl̄ curial' iferior. al's deſcriptio.al'as deſcꝑtis. Et ſic no. nō ſufficere teſtes vt.ff.de ꝓba.l. cenſus. et ſic due ſcripture admin⁹ ſunt neceſſarie. vna de ipoſitione vt hic.⁊ in autē.de col.§.ꝓ fiſcalib⁹ alia de ſolutiōe que fit ſuſceptori a curiali vt hic.⁊.ī.de colla. fū.pa.l.placuit.⁊ ī autē.de mā.prin.§.coges.fit ⁊ tertia quā facit curialis minor cum recipit vt.ſ̄.de exact.tri.l.apparitores.

Teſtes aliq̄n ad ꝓbādū nō ſufficiunt.

c ¶ Fulciaſ.ſ.eq̇tas deſcriptiōis. Accur.

d ¶ In quadrimeſtrib⁹. mos erat vt fidelis expenſarū notitia quaternis ſiue quattuor mēſibus cōprehenſa ad ſcrinia publica dirigeretur ꝑ palatios.ſ.ſuſceptores aurarios vl̄ alios vt totius erroris demerſa caligine publici ratiocinij poſſit claritas apparere. vt.ſ̄. de offi. co.ſacra.lar.l.j.et facit.ī.ti.j.l.pe.in fine.erant et alij quadrimeſtri ⁊ breues: qui in ſcriniola terculi mittebantur a magiſtro officiorū.vt.ſ̄. de offi.ma.offi.l.j.et fi.

e ¶ Celebrate.i.ſolēniter impoſite ⁊ exacte:⁊ ſuſceptori aſſignate.

f ¶ Diſpūctio.al's diſpoſitio:al's diſpunctio: id eſt datorum exceptorū collatio.vt.ff.de verbo.ſig.l.cognoſcere.in prin.

g ¶ Ut omnes.ſcꝫ officiales.

h ¶ Inopū.nam videbis q̄tū cuilibet impoſitū ⁊ ab eo exactū.⁊ an ſuſceptor habuerit totū exactum. Accur.

i ¶ Quod.ſcꝫ vt deſcribaſ breuibus. puta ſi curialis donabat bona ſua alicui.nam quarta dabaſ curie.vt.ī.de imponenda lucra. deſcri. l.vna.et.ī.quādo et qui.quar. pars debeſ.l.ij. niſi eccleſie donaret.vt.ſ̄.de ſac.ſanc.ec.l.pe. hoc quidem lucrum curie obueniſſe poneſ in breuibus expenſarum ⁊ introitorum.

k ¶ Inopes. nō ad ꝓrima ſꝫ ad ſupi⁹ dictum refert. vel dic ad ꝓrima: qꝛ ſi taſia lucra celarētur poſſꝫ abſcōdi qḋ potentiores debēt ſoluere ⁊ ſic ſoli mīores grauarētur Et not.equalit' paupes ⁊ diuites ſ̄m quātitatem patrimonij pati collectas nō ſꝫ mun⁹ pſonarū. ad qḋ. ſ̄. ea.l.⁊.ī.de cen. l.j.⁊.ſ̄.de exacto.tri.l.actores

Collecte a diuitib⁹ et pauperib⁹ ſ̄m facultates ſūt exigende

l ¶ Simili.al'.ſimili:al's ſimilime.

m ¶ Diſpoſitionē.ſupradictā.

n ¶ Numerariorū.qui hodie tabularij dicunſ.vt.ī.de nūe.l.j.

o ¶ Mutilandam.i.non obſeruandam diſpoſitionē ſupradictam.

p ¶ Noſtra.ſi habes veſtra prefecto.

Additio. ¶ Ad inferiorū. ¶ Legiſ in glo.duob⁹ mōis difficultas ē ꝓpter verbū curialiū in ꝑncipio legis repetitū vn̄ vl̄ primū delēdū eſt vel vtrūqꝫ intelligendū de curialib⁹ id eſt officialib⁹ curie maiorib⁹ ⁊ minoribus/potētiorib⁹ ⁊ īpotētiorib⁹.h.d.ex cōi ſn̄ia Deſcriptio ſeu extimum vt dicūt pri⁹ preſidi dꝫ oſtēdi ⁊ ab eo cōfirmari quā executioni mādeſ. Et ſuſceptores dn̄t apochā dare de ſuſceptis ⁊ cautionē exactorib⁹ ipſi vero exactores ſingulis quadrimeſtribus debent rationē ad ſuſceptores trāſmittere ⁊ inſerere quicq̄d ex cā lucratiua ſuſceperint:hic finis intelligitur de bonis curialiū quoꝝ q̄rta ꝑs ad curiā pertinet vt hic Io.de platea q̇ de materia extimi multa dicit.hic autē eſt tex.qḋ in apocha dꝫ inſeri cā alioq̄n nulla eſſet: in qua re ⁊ omni materia hui⁹ legiſ adhereas Bar. ¶ In tex. curialiū.hic ſumiſ curialis ꝓ officiali curie.dicunſ autē eiuſdē curie tribules vt in fine legiſ

q̄s alij cohortales vocāt. alij iſtos ab illis diſcernūt q͛ illud gn̄ale hoc ſpeciale ſꝫ de ea re alio loco dicet. Not. tex. ibi dies ꝯſul/ mēſis/ cā/ ⁊ ſūma vt p ſcrib. hic et in locis p eos allegatis vbi ſolet tractari q̄ q̄litates in inſtrumēto requirit̃ an dies ⁊ ꝯſul et ſimilia. Ego q2 nolo recenſere apparatū doct. in hoc libro per functorie dico q͛ frāciſc⁹ Aretin⁹. in. l. q̄ fūdū ff. de ꝟbo. oblig. hūc tex. ait eſſe no. q͛ ꝯuis pactum liberatoriū factū ſine cā valeat ꝯtra ſententiam. Bal. i l. j. C. ꝺ lati. lib. tol. q͛ diſputat̃ in. l. a titio. ff. de ꝟb. oblig. de ſtipulatiōe ſine cā tn̄ nō valet quā do fit ab eo q̄ nō poteſt dōare vt hic ab executore: potes illic cū lati⁹ vi dere. Pirhus.

debitores ne ſoluāt ſine apocha ne poſtea moleſtia afficiant̃: q͛ eſt intelligēdū vbi nō p gratiā vl̄ in fraudē fiſci ſꝫ debite ſoluerunt. ¶ Inter. muneris expone realis vel mixti nō perſonalis ꝑpter. l. honor. §. fi. ff. de mune. ⁊ hono. vnde Bar. hic tradit optimā diſtictionē inter pſonalia laboris ac pecunie ⁊ realia de q̄ re i. l. actores. ſ. de exac. tribu. Glo. facit q̄dā ꝯtra leuiſſima ⁊ limitat ab his q̄ ius faciēdi id eſt liberandi habēt ⁊ ſolenniter. de q̄ in. l. ſecuritatē. j. de ſuſcepto. ⁊ niſi alij nō ſint idonei ad illa mūera ⁊ ſic intelligit alio pacto ꝺ eo q̄ erat immunis a ſubeūdis muneribus. ſed ꝑma ē crebrior expoſitio. Pirhus.

† Con cor. ca. iij. cum glo. ſup ver. vlt. extra de cā poſ. ⁊ ꝑprie vbi dicit q vltima tēpora ꝑſcriptionis ſpectanda ſunt.

a Semel. de refuſione. a refundo / dis ſm. P.

b ¶ Emiſſā. ab his qui faciēdi hoc ius habent nō alio. vt. j. de ſol. debi. ci. l. j. et ſ. de quadri. ꝑſcri. l. ij. §. fi. et ſolēniter. vt. ſ. l. proxi. et facit. ff. de pe. l. diui fratres. ⁊. C. ſen. reſci. nō poſ. l. j. ⁊. j. de ſuſcep. ſecuritates.

c ¶ Refricari. niſi fuerit gratioſa. ſ. de trāſ. ꝑſes. et no. ſ. de an. ⁊ tri. l. iij.

d ¶ Preceptionis. huius. l.

e ¶ Letari. ſic et q̄ fuit tutor a curia excuſat̃ vt. ſ. de excu. tut. l. curator. P. Item hoc niſi alij nō ſint idonei ad dicta mūera. vt. ff. de mune. ⁊ ho. l. honor. §. fi. ſed ibi in perſonali: et idē in patrimoniali. vt. ſ. no. de ſuperindicto. Itē facit. j. l. fina.

¶ Impa. Theodo. ⁊ Valē. aug. Lex. ij.

Semel ſecuritatem de refu a ſione[a] munerū emiſ b ſam[b] ab alio iudice c nō liceat refricari[c] ⁊ iō ſpectabilitas tua ſaluberrime ac iuſtiſ d ſime ꝑceptiōis[d] formā ſecuta ꝓhibebit in poſterū eos ad diſcuſſionem tranſacti muneris conſtringi q̄s claruit accepta ſecuritatis proſperi e tate letari[e].

¶ Qui oñdit ſe trib⁹ primis annis ſoluiſſe retro ſoluiſſe ꝑſumit̃ niſi cōtrariū ꝓbetur. h. d. Bar.

¶ Idē mar. Lex. iij.

Quicūqꝫ de ꝓ f uicialib⁹[f] et collatorib⁹ decurſo g p⁹ hac[g] q̄ꝫtolibet annorū numero cū pro h batio aliqua ab eo[h] tributarie ſolutiōis expoſcit̃: ſi trium co i herentiū ſibi[i] anno k rū[k] † apochas ſecuritateſqꝫ ꝑtulerit: ſu l periorū[l] tēporū apochas nō cogat̃ oſtendere: neqꝫ de preterito ad illationē functionis tributarie coartatur: niſi forte aut curialis aut quicūqꝫ apparitor vel m optio[m] vel actuari n us[n] vel quilibet publici debiti exactor ſiue cōpulſor poſſeſſorū vel collatorum o habuerit cautionē[o] aut id quod repoſcit deberi ſibi manife p ſta geſtorū[p] aſſertione patefecerit.

f Quicumqꝫ de ꝓuincialibus. ſit ſub audi.

g ¶ Poſt hac. i. poſt hanc legē.

h ¶ Ab eo. paſſiue. Accur.

i ¶ Sibi. ſcꝫ preſenti cōuētioni ſm. M.

k ¶ Annorum. ſ. proximorū. R.

l ¶ Superior. ꝑſūptio de ꝑterito ad pl⁹ ꝑteritū vl̄ de pn̄ti ad ꝑteritū hēs. ſ. de adul. l. ſi q̄. Itē q ꝑſumat̃ ſolo ē ſic. ff. de ꝓba. l. ſi cyrographū.

m ¶ Optio. maſculine: q2 optatū percipit.

n ¶ Actuari⁹. al's aſtuari⁹: q2 cū aſtu ⁊ calliditate ⁊ iſtātia extorq̄t. P. al's actuari⁹: q2 aliq̄d in exigendis tributis agit. ſunt enim hec nomina exactorum.

o ¶ Cautionē. qua ꝓmiſit tributa preteriti ān̄i vel q̄ cōfeſſus ē ſe ea debere: q̄ antapocha dr. vl̄ q2 tn̄ ꝑteritorū dicit hūc recepiſſe. Accur.

p ¶ Geſtor. i. ꝓbatiōe teſtiū corā geſtis. i. i actꝫ receptorum q preteritorum annorum nomine debeatur. Accur.

Addi. ¶ Semel. h. d. ¶ Qui ſemel habuit apocham non eſt amplius moleſtād⁹. Sint ḡ cauti

Additio. ¶ Quicquid. h. dicit. ¶ Qui producit apochas triū annoꝝ priorū pſumit ſe ſoluiſſe niſi ꝯtrariū ꝓbet. lex iſta eſt bona ⁊ mirabilis vt bar. dicit cui cōcor. glo. in l.ij. C. de iure emphiteotico ꝑ illū tex. q̄ dicit idē eē i ſolutiōe canonis ꝑ emphiteotico pdio Limitāt Cy. et Bal. i.l.ij.C. de dot. ꝓmiſſ. qñ eēt ꝑ trib⁹ ānis ſimul facta ſolutio vt illic ꝑ eos Ange. hic monet ad Bar. magnā q̄ſtionē. nūqd ꝑ receptionem ficti ſeu tributi videat̄ qs ꝯſētire ⁊ approbare dominium ſoluētis vt ſi poſſit ei fūdū euincere ⁊ vendicare: qđ nō ē ꝯcordiū huic.l. videas tñ late diſputatē ad ptes ⁊ alios ſcrib. i.l.ſi functiōis.ſ. de dona.⁊ i.l.ſi. .ſ. de fund.patri.⁊.in.c.puenit.de cēſib⁹.vbi videt ꝓbari negatiua q̄ eſt tutioꝛ. Et vide arguēdo a ꝯtrio nūqđ ꝑ ſolutiōem fiſci vł ꝓductionē pdat ſoluēs dominiū rei ſue: dicas ẽt vt prius negatiue. vt tenuit Cy. in.l.ḋ ꝓpriā.C.loca.et bar. i.l.ſi qs aliquā.ff.de acq.poſ. illa eñ pñt induci ad dciſionē hui⁹ qōnis vltra ea q̄ hic Jo. de platea dt poſt Bal. i loc. ꝑ eū allegat̄. Hic ẽt tex.eſt ſm Bar. qđ admittit̄ ꝓbatio ꝑ teſtes ꝯ pſūptionē ex iſtrumēto reſultātē lꝫ nō admittat̄ ꝯ inſtrumētū. ¶ In tex. optio/curial̄/actuari⁹/ſunt exactoꝝ noia de qb⁹ pus dictū. Uide ad hāc.l. frāciſcū Aretinū i.l.ſciēdū.col.uj.ff.ḋ ꝟbo.obli.ḋ ad ꝯfirmādū qđ dixi de ꝓbatiōe aduerſus pſūptionē inſtrumēti citat gl.in.l.iuriſgētiū.ſ.qđ fere.ff.de pact.⁊ in.l.gñaliter.C.de nō nu.pecu.glo.⁊ Ange.in.l.reos.ſ.cū in tabulis.ff.de duob⁹ rei.⁊ reddit ratiōnē q2 lex que diſponit aliqđ debere ꝓbari ꝑ ſcripturā ē exoꝛbitans a iure ideo nō debet extendi: et illic de hac re plura.

¶ Impa. Juſtinia.
Lex.iiij.

Securitatib⁹ que publicaꝝ functionū gratia ſiue i ſolidum: ſiue ex parte ſolute eſſe conſcribunt̄ ᵃ nullā exceptionē nō numerate pecunie penit⁹ opponi concedimus.

¶ De canone largitionalium tituloꝛū ᵇ Titulus.xxiiij.

Exceptio nō nūerate pecunie non ſemper opponitur.

a Securitatib⁹. Conſcribunt̄.a ꝓcuratore fiſci vel alio q̄ hꝫ ius exigēdi. Et no. hac l.caſū quo nō opponit̄ exceptio nō nume.pec. lꝫ nō ſit nūerata.⁊ caſus alios habes.ſ.de nō nume.pec.l.in ꝯtrib⁹.ſ.ſed quoniam.et dic vt ibi. Jtē facit.ſ.eo.l.ſemel.⁊ de quadri. pſcꝑ.l.ij.ſ.ſi.et.j.de ſuſcep.l.ſecuritates.

Addi. ¶ Securitatib⁹.h.d. ¶ Iſti apochā pu.ſi ꝑt obijci exceptio nō nu.pec.ꝯcoꝛ.l.in ꝯtrib⁹.ſ.ſꝫ qñ.C.de nō nu.pecu.⁊ hēs hic tex.de particulari ſolutiōe q̄ i pte liberat ḋ q̄ re.l.l. placuit.ſ. ḋ col. fūdo.pat. fortaſſe dicturi ſum⁹.tñ hic dicas qcqđ ſētiat Jo.de pla.non intelligi muito exactore poſſe partem ſolui ne fiat pīudiciū et ꝯfuſio vt bar.et doc. ſentiūt i.l. qdā eſtimauerit ff.ſi cer. pet.et franc. Areti.i.l.ij.ſ.et barū.ff.ḋ ꝟbo.oblig.dt q̄ pōt exactoꝛ pu. recipe particulā rē dico eē q2 iſe eſt fiſco obligatus ex negligentia vt de ſuo ſoluat. vt in.l.miſſi.ſ.de exact.

¶ Qđ particulares exactoꝛes exigunt/debet dari theſaurario qui eſt in illa ꝓuincia vt totū ſimul deſoluatur ad fiſcū. Bar.

¶ Impa. Conſtan. Gra.val.⁊ Tbe.aaa.
Lex.j.

c Omnē ſummā ᶜ auri vł argēti et reliquarū ſpecieꝝ que ſacris ᵇ largitionib⁹ ex more ᶜ panduntur ſtati vt exactio fue...

b ¶ De canone largitiona.ti.⁊c. ¶ Largitionaliū.i.de regulari pſtatione: largitiōēs eñ ea dicunt̄ q̄ ꝓuinciales fiſco largiunt̄ ⁊ depēdūt.⁊ dicunt̄ tituli: q2 ſpālib⁹ titulis.i. lr̄is breuibuſq chartis legunt̄. vt.ſ.de cōue.fi.de.l.ſi. et.ſ.de an.et tri.l.iij.

Addi. ¶ Uegeti⁹ li.iij.de re militari pabula inqt frumēta ceteraq annonarie ſpecies qs a ꝓuincialibus ꝯſuetudo depoſcit maturi⁹ exigant̄/⁊ q̄dam alia qb⁹ hui⁹ tituli locū multū adiuuat. Aduertēdū ꝟo ē hoc ti. Qđ mares pēdebāt aureū/femine ſemiaureū. Ex ſpēb⁹ quoqꝫ frumēti qnq̄geſimā/vini/olei/⁊ lardi vigeſimā.l.modios.j.de ſuſcepto.⁊ archa.⁊ gl.ru.ſ.de āno.⁊ tribu. Hec aūt tributa ſeu annone dicebāt̄ largitiōēs .i qlibꝫ aūt ꝓuīcia duo erāt eaꝝ ſuſceptoꝛes/vn⁹ auri ⁊ argēti/ali⁹ ſpērū: qb⁹ exactoꝛes ſingłis ānis collectas largitiōēs referebāt/⁊ oia ꝑ nūerarios atqꝫ tabularios deſcribebāt/ꝑ ſuſceptoꝛes aūt oia trāſmittebāt ad comitē ſacrarū largitionū theſaurariū gñalē eaꝝ hec inſtruūt ad titulū lectoꝛē velut preludia. Pirhus.

c Omnē ſūmā.i.tributū quod ꝑ auro ⁊ argēto pſtat̄: quod dicvt.j.de argē. precio qđ theſau.lſert̄.l.j. Uł dic ſūmā auri q̄ ꝑ tributo pſtat̄ ⁊ ꝑ reliqs ſpēbus vt qdrageſimas vł quinquageſimas.vt.j.de ſuſce.l.modios.

b ¶ Sacris largitionibus.ablatiue vel datiue.

c ¶ Ex more.ſcꝫ illius legis modios.

a ¶ Prouincie.ſi vnus tm̄ ibi ſit theſaur⁹.alſ ad proxi.vt ſubijcit. Uel dic ſi prouīcia ſua nō habet: tunc ad proximos.vt.ſ. de an.ꝛ tri.l.p locis.et facit.j.de ſuſcep.l.diu.ꝛ facit.j.de aur. pub.perſc.l.j.ꝛ.ſ.de offi.ſacra.largi.l.j.Ac.

b ¶ Ad proximos.i. proxime prouincie/ſi ille de illa prouīcia deceſſit.
c ¶ Tabularij qui ſunt cū ſuſceptore. vt.j.ꝺ ſuſcep. duos.et ꝺ nume.ꝛ actu. l.in prouincijs.
d ¶ Solicitos id eſt preſides ꝛ opiatores ꝛ alios. vt.ſ.de exact.tri.l.miſſi.
e ¶ Conſignari. ſm ſolēnitatem quā habes ſ.ꝺ apo.pu.l.ij.
f ¶ Exinde. i. his ſecutis que dicta ſunt.
g ¶ Comitatū id eſt ad comitē rerū priuatarū.
h ¶ Numer⁹.i. omnis exactio p titulos.i. breues facta vt in rub.notaui.

Addi.

¶ Dēm.¶ Exactum tributū theſaurario dādum eſt loci proximi vt omne per ſuſceptores ad erariū trāſferatur. Hanc.l.in ru.declaraui. Inducit qꝺ nō pōt expediri coram vno iudice poteſt ſub alio vicino eādem iuriſditionē habēte. in verbo vł ad primos. Unde Ange.dicit cauſam criminalē que nequit expediri apud poteſtatē vrbis poſſe apꝺ capitaneū terminari. ſꝫ Bar.dubiū ſentiat in.l.ſi marit⁹.la.ij.ff.de adulte.ꝛ Jo.de pla. hic reliquit cogitādū. Dic qñ duo iudices ſunt equalis iuriſditionis ꝛ eſt loc⁹ ꝓuentioni cauſa inchoata ſeu edita apud vnū non debet ab alio ꝯnumari qꝛ intereſt alteri⁹ ob ſportulas ꝛ iuriſditionē ꝓter neceſſitatē vt ſcrib. volūt i.d. l.ſi marit⁹.vbi legas Alex.addēdo Bartolo ꝯi

rit celebrata ad the-
ſauros vniuſcuiuſqꝫ
a prouincie[a] vel ad p-
b xios[b] referri ſub ob-
c ſignatiōe tabularij[c]
ceterorūqꝫ quos ſol
d licitos[d] eē debere p-
cedentia iuſſa decre
uerunt: ꝛ theſauroꝝ
prepoſitis cōſigna-
e ri[e] precipimus: vt ex
f inde[f] ad ſacrum co-
g mitatū[g] integer om
h niū tituloꝝ numer⁹[h]
dirigatur.

¶ Suſceptoribus ad prouinciā miſſis non debet p̄mitti vt per ſeipōs exigāt ſed iudices ordinarij exigere debent: qꝫ ſi p̄miſerit punientur.h.d.Bar.

¶ Impera.hono.et theo.aa. Lex.ij.

Neqꝫ ſacrarū
i vel priuataꝝ[i]
largitionū palatina
k officia[k] ex quacūqꝫ
l cauſa[l] vł ex quocūqꝫ
titulo fiſcalis debi-
ti cum ad prouinciā
mittunꝫ poſſeſſores
per ſe audeant cōue
m nire[m]: ſiue id ex pre-
terito reliquū traba
tur ſeu preſentis tē-
n poris tributa[n] ſolui
conueniat: ſed recto
res prouinciarū fre-
quenter adeūdo cō-
o p moneant[o] eorūqꝫ[p] of
q r ficijs[q] incumbant[r].
qꝫ ſi rector prouincie
iminentem ſibi me-
moratorū declinare
moleſtiā querēs vel
qualibet alia ratiōe
s palatinis hiſdē[s] pro
pria auctoritate pu-
plice exactionis per
miſerit curā: tam ip
t ſe qꝫ officium[t] eius
vicena auri pōdo fi-
u ſco dependant[u].

tantē multos tex.ꝛ remiſſiones hui⁹ materie: quā de hoc loco decidere nō vacat mihi. Frā. are. ppi⁹ ad tex.citat hāc.l.i.l. ꝓtor ait.ff.de ac qui.her.ad id qꝺ illic p Ange.deciſum erat qꝺ ſtante ſtatuto qꝺ plectaꝫ capite is theſaurari⁹ qui pecuniā publicam retinuerit etiā ſi vnum nummum retineat erit ſtatuto locus.ſi dolo faciat. Et Ludo. Ro. illic refert cū id acci-diſſet peruſij officiales excuſabant ſe qꝺ theſaurari⁹ eſſet abſens quib⁹ ipſe reſpōdit eos debuiſſe adire vicinos the. per hanc.l.vide illū latius. Pir.

i ¶ Neqꝫ ſacrarum. Uel priuatarū. p eiſdē. Uł dic ſacrarū.i. fiſcaliū.vel priuatarū ſcꝫ ſui p̄rimonij. et dic neqꝫ hec officia.i.nedum alij q̄ mādatū nō habēt.
k ¶ Officia.i.officia que ꝯgruunt palatinis.
l ¶ Cauſa.ſ. debiti.qꝺ eſt.ſ.
m ¶ Conuenire. vt ꝛ.ſ. de exac. tri. l. miſſi. vbi dicuntur hi palatini opinatores.vt.ſ.de offic. recto.prouincie.l.nullum.
n ¶ Tributa.alſ tributis.alſ tributa.
o ¶ Cōmoneāt.ꝛ vt exigāt a ſubditꝫ ꝛ ei ſoluāt.
p ¶ Eorū.ſcꝫ preſidum.
q ¶ Officijs.i.officialib⁹ memoratoꝝ exactoꝝ.
r ¶ Incumbant.iſti exactores.
s ¶ Hiſdem.palatinis.
t ¶ Officium eius.ſ.preſides.i.officiales.
u ¶ Dependant.i.ſoluant.

Additio.

¶ Neqꝫ ſacrarū.h.d. ¶ Suſceptores nō ſūt a rectoribus prouinciarum tollerandi p ſe exigere ſub.xx.lib.auri pe-

na.facit.l.miſſi opinatores.§.de exact.tributo. l.nullum..§.de offi.recto.prouincie. ❡ In tex. ſacrarum vel priuatarum intelligit eos qui vl' fiſcalia iura vel patrimoniũ principis exigũt vt quidam intellexere vñ comes rerum priuatarum a comite ſacrarũ largitionum differt.habem⁹ in gallia receptores domanij ⁊ receptores auxiliorum ⁊ theſaurarium minutiorum liberalitatũ principis.theſaurarios ordinarios ⁊ extraordinarios et prefectũ denarijs principis et id genus munera que nõ omnino poſſũt officialibus huius ſeculi iuſtiniani conuenire vel cum his omnino conferri.glo.aliter exponit hic nõ eſt magna vis niſi vt inteligas q̃ſcũq; exactores tributorum principis in genere qui ad prouincias mittuntur debere pri⁹ deprecari veniam exigende a preſide prouincie ⁊ auxilium eius. ❡ Hic tex.p̃ter ea ſolet citari aduerſ⁹ pigros iudices qui cauſas alijs delegant quib⁹ ipſi nolũt incumbere vt ſi quid ini qui aut mali cõtigerit aut itra tempus terminate non ſint teneantur. Pirhus.

a Precepit. Curſui.munus eſt de quo habes.j.de cur.pu.l.curſum.

❡ Notarij camere non grauant ad munera q̃ pſone laborem iniungunt:et q̃ cos grauauerint puniẽtur:⁊ p officiũ iudicis ſuperioris defendentur. h. dicit Bar.

❡ Impa. Leo. Au. Lex.iij.

Precepit nr̃a ſerenitas neq; veloci curſui[a] neq; alij preter inueteratam cõſuetudinem grauamini ſubiacere chartularios qui de[b] coartalibus officijs vniuſcuiuſq; prouicie largitionales[c] titulos retractare[d] cõſtituũtur:cũ ⁊ idẽ ampliſſima p̃fectura diſpoſuiſſe perhibeat vt his neceſſitatibus liberati fideliter largitionales titulos valeant retractare:q᷑ ſi aliquo tẽpore nr̃a iuſſio[e] temerario auſu ex aliqua fuerit parte violata[f] tam rector prouicie q̃ʒ apparitor ei⁹.xxx li. auri condẽnatiõe plectent. ❡ Inſuper virũ ſpectabilem comitẽ orientis eiuſq; officiũ licentiã habere conat⁹[g]:nephariꝯ inhibendi tã moderatorũ q̃ʒ coartalis officij cũ de hac re admoniti fuerint a palatinis:et eãdẽ penã formidãtib⁹ ſi nõ oib⁹ modis pietatis nr̃e decreta cõgruũ mereantur effectum.

❡ Electio ⁊ defenſio ſuſceptoris ſpectant ad proconſulem ⁊ prefectum nõ tñ ad p̃ſidem.h.d.Bar.

❡ Illud etiã gñali[h] forma ſancimus vt etiã in oibus prouĩcijs tã nomiatio ſpecialiũ ſuſceptorum[i] largitionaliũ titulorum q̃ʒ defenſoi tractorũ[k] non tñ per viros clariſſimos moderatores prouiciarum/ ſʒ etiã p viros ſpectabiles procõſules ⁊ prefectũ auguſtalẽ ac laudabiles vicarios vna cũ eoꝝ officijs admonentibus ſemp necnõ imminẽtib⁹ palatinis pcuret puidentib⁹[l] vt poſt noiationem etiã ſpãliũ ſuſceptorũ largitionaliũ tituloꝝ nulla[m] minuẽde exactionis ad ſacrũ ptinentis erariũ aut trãſferẽdi ad ar-

b ❡ Qui de. No. qui dicũt chartularij.

c ❡ Largitionales.hoc expone vt in rub.

d ❡ Retractare. id ẽ pfecte tractare vt ſunt notarij.

e ❡ Juſſio. ſcilicet iſta.

f ❡ Violata.q: ⁊ cogũtur ad aliqd grauamẽ viltra ↄſuetudinẽ veterem.

g ❡ Conat⁹ .i. ſi aliqs vellet cogere chartularios ĩhibeatur a comite oriẽt.

h ❡ Generali.i. hac.l.que generalis eſt.

i ❡ Suſceptorũ largitio titulorũ.no.ſuſceptorem eligi a preſide cum ↄſilio alioꝝ tñ.vt.j.de ſu.⁊ archa.l.exactores.

k ❡ Tractorũ.[a] id eſt notarioꝝ predictorum q̃ a grauaminib⁹ defendi debent ⁊ accipe hic pcurent qd̃ ẽ.ſ.

a Hic habes vt dixi in paraphraſi.

l ❡ Prouidentibus.iſtis officialibus.

m ❡ Nulla.licentia pmittat: qd̃ eſt.j.et quod dicit minuẽde facit.§.de anno.⁊ tribu.l.oẽs pene.et.§.de trãſ ac.p̃ſes. Jtẽ qd̃ dicit trãſferendi.facit.j.de ſuſcept.l.opos.

a ¶ Ad archarios.i.alios officiales. Accur.
b ¶ Sed etiã.mihi plus placuiſſet vel etiam.
c ¶ Tractatorem.i.notarium.ſic eni dicitur ſ.de offi.co.ſa.lar.l.ij.et facit.ſ.de apo.pu.l.ſ. ꝛ quod ibi no.
d ¶ Nã q̃cũq̃. ꝯſtruc.nã ſi minus fuerit ꝓcuratio.i.ſi min⁹ fuerit ꝓcuratũ quacũq̃ ex parte q̃ iuſſerit ꝛc.
e ¶ Plectẽda. ſcꝫ officia.

tenditur autẽ ad oẽs officiales publicos vt nõ ḡuenꝫ munerib⁹ perſonalib⁹. Lex ſequẽs dicit q̃d littere iudicũ vel rectorũ cõmuni ꝯſuetudini cõrarie ꝑſumũtur erronee nec eis creditur.expone vt glo.ij.hic ꝛ in.l.ij.C.de iudic. ꝛ in aucto. de col.in prin.franciſcus de Are.i d.l.ꝑtor.de acq. here.citat hanc l.hic tex. facit q̃d conſuetudo circa tributa ſeruet ꝛ ſic q̃d ius exigẽdi tributa ꝑſcribatur de q̃ in.l.miſſi opinatores ꝑ Joh.de platea.l tex.minus.i.non. Pir.

Addi.

¶ Precepit.lex eſt lõga/ inepta et inculta/ planeq̃ barbare ſcripta cuiuſmõi ſũt hiſce libris q̃plurie. ¶ Inter.coartales itelligunꝫ hi qui coartabãt et cogebãt ſubditos ad munera ſubeunda et pendẽda tributa. alij habent cohortales a cohorte cuiuſmodi poſſũt dici publicani q̃ ꝓcohortes exigũt tributa ꝛ vectigalia:tractorũ q̃ poſtea dicit ꝑ idoneum tractorẽ malo itelligere tabularium vt glo. q̃ aliud i his barbaris vocib⁹ diuinare / vbi q̃d diuinari põt i legib⁹ ab indocto viro ſcꝑt̃ docti latere? reliq̃ expone vt Accurſius ſue note vocabula ſolet. Huius aũt legis ſenſus eſt. Chartularij fiſcales non debent cogi ad curſum pu.aut perſonalia munera. Jtẽ ſuſceptorũ officiũ nõ debet minui per rectores ꝛ alijs tradi. Jlli vero debent quadrimeſtres titulos ad curiã mittere.vt.l.l.miſſi.dictũ/ex:

a charios[a] aut quoſlibet alios extraneos titulos rectorib⁹ ꝓuinciarũ aut eorum officijs:ſed etiã[b] curialib⁹ licẽtia ꝑmittaꝫ quadrimeſtris breuib⁹ per idoneũ c tractatorem[c] eorũdẽ titulorũ ſuper commendandis ratiocinijs publicis periculo rectorũ prouinciarũ ad ſacratiſſimam vrbẽ trãſmittendis d nã quacũq̃[d] ex parte q̃ iuſſit noſtra trãquillitas ſi min⁹ fuerit procuratio: pena ſupius deſignata tã ipſi iudices q̃ eorũ officia ſe nouerint eſſe e plectẽda[e].

¶ Si littere iudicis aliquid vltra veterem cõſuetudinem contineant preſumũtur erronee:nec eis eſt credendum.h.d. Bar.

¶ Jdẽ aug. Lex.iiij

Recipim⁹ vt ſi forte delef gatio[f] que ampliſſima prefectura in diuerſas prouĩcias ex g more q̃tannis[g] emit h tiꝫ minus[h] cõtineat oẽs largitionales ti i tulos[i]:aut q̃quomodo exactio eorũ dek bet ꝓcedere[k]:nihilomin⁹ cõpetẽtẽ exactionem eorꝫ a viris ſpectabilib⁹ tã ꝓcõſulib⁹ q̃ vicarijs:et viro ſpectabili comite orientis:et prefecto auguſtali:necnõ rectorib⁹ ꝓuinciarũ eorũq̃ officijs/et curialib⁹ oim largitionaliũ titulorum exactionẽ ꝓcurari: vicenarũ librarũ auri cõdẽnationẽ pre oculis habẽtibus:ſi q̃d min⁹ exactũ vel illatũ fuerit ſacro erario q̃ priſca et inueterata cõſuetudo[l] ſacris largitionib⁹ inferri conſtituit.

¶ Ne opere a collam toribus exigantur[m]

Titulus.xxiiij.

f ¶ Recipim⁹. Delegatio.i.lr̃a delegatiua in q̃ cõtineꝫ q̃ princeps mittit p̃ſidibus vt exigant collectas ſuas. Ac.
g ¶ Quotãnis.i. ſingulis annis i ſeptẽbri ꝛ octobri q̃n mittiꝫ p̃ſectꝰ p̃ſidibus vt ſubiectꝫ nũciẽt vt ſe ad ſoluẽdũ parẽt vt.ſ.de iudic.l.ij.ꝛ l aut.ſ col.in ꝑn.col.ix.
h ¶ Min⁹. q̃ ſoliti ſunt p̃ſtare.
i ¶ Titulos. accipe ꝓcurari et repete ꝑcipim⁹ ꝛ dic aut pro et quoq̃ mõ ꝛc.
k ¶ Procedere. ſubaudi.ꝓcurari:et etiam ſubaudi ꝑcipimus
l ¶ Cõſuetudo. Cõſuetudo regionis ſm conſuetudinem vectigalia.ſ.perſonis ꝓ reb⁹ liũcta ſunt preſtanda.vt.ff.de pu.ſi publicanus.§.fi.q̃ iſti magis ſcire poſſunt q̃ prefectus.ideo puniuntur.ꝛ facit.j.de ſuſcep.l.j. in vectigalib⁹ attẽdenda eſt.
m ¶ Ne ope a colla.ꝛc. ¶ A collatorib⁹ exiganꝫ .i.q̃ ſoluunt alia tributa facta. Accur.

Impera. Val. et Gor. Lex vnica.

Operarum prebitionē q illicite[a] ꝓuincialib⁹ hactenus expetita eſt ſinceritas tua[b] ceſſare precipiat.

De imunitate nemini concedenda. Titulus. xxv.

Qui falſum iſtrumentum imunitatis ꝯſcripſerit/igne eſt cōburendus. et omnes ad ſolutionem canonis ſūt vrgendi. bar.

Impa. gra. val. et theo. aa. Lex. j.

His nr̃e ſerenitatis edictis ciuitatum tabularijs erit flāma ſupplicium[c] ſi cuiuſq̄[d] fraude ambitu ꝑ poteſtate iniuſtā cuiuſpiā profitent[e] imunitatē: ac nō ſm precedentem diffinitionem[f]: oēs oino abolita ſpecialiū imunitatum grā neceſſitas tributarie functiōis firmata[g] cēſitoꝝ ꝑequatorūq̄ prouincialiū iudicū perequatiōe cōſtrinxerit[h].

Munitio viarum ꝛ aggerum debet fieri expēſis pro quātitate patrimonij poſſeſſorū. h. d. Bar.

Impa. Hono. et Theo. Lex. ij.

Per bytiniam ceteraſq̄ prouincias poſſeſſores in reparatione publici agger[i] et ceteris hmōi[k] munerib⁹ pro iugeꝝ numero[l] vel capitum[m] q̄ poſ-

a Operarū. Illicite. prouinciales ergo qui tributa preſtant ad opas aliquas nō tenent. nā nec balnea preſidibus ſuccēdere ſūt cōpellendi. vt. ſ. ne tribu. laua. pre. l. j. nec beſtias eorū cōmodare. vt. j. nec ruſt. ad vllū officiū. l. ij. nec hoſpitium. vt. j. de metha. deuotū. nec ſalganū vt. j. de ſalga. non pre. l. ij. nec ad angariū vl' pangariū. vt in aut. de mā. ꝓn. §. illō col. iij. ꝛ de col. §. ad hoc colla. ix. niſi in aduentu principis. vt ſ. de ſacroſanc. ec. nemine. ꝛ ni ſi. vt. j. ti. j. l. fi.

b Tua ꝓfecto loquit vt patet ex ſupraſcriptione.

Addi.

Operarum. h. d. Collatores: id eſt ꝓuinciales qui cōferūt tributa operis perſonalib⁹ aſtringendi nō ſunt. fallit i aduētu principis et reparatione viarū pontium fluminū vt hic ſcrib. dicūt et in l. fi. j. ti. prox. l. j. .j. a qui. mu. nemi. lic. ſe excu. Pirhus.

De immunitate nemini cōcedenda.

c His. Suppliciū. Not. flāmā ſuppliciū officialis ſi alicui⁹ ꝓfiteatur immunitatē ſic. ſ. de fal. mo. l. ij.

d Cuiuſq̄. ſcʒ tributarij.

e Profitent. ſcribendo aliquē imunem ſua auctoritate nec ꝓdeſt imunitas talis. vt et. j. de cē. l. j. ꝛ. ſ. de āno. ꝛ tri. l. i fraudē. ꝛ. j. ð decurio. l. vacuat. et. j. ð agri. ꝛ cenſi. l. imunitates.

f Diffinitionē. q̄ eſt vt oēs ſoluant. vt. ſ. de an. et tri. l. iiij. ꝛ de ope. pu. oēs. in fi. ꝛ de vec. ꝛ commiſ. omnium. et. ſ. de interdi. l. j. ꝛ. C. ſine cen. vel re. l. fina.

g Firmata. Quidā libri habēt neceſſitatē tributobutorie functionis ꝛ firmata cenſitoꝝ prouincialium iudicum. Accur.

h Perequatione cōſtrinxerint. ſcʒ tributarij: ſed in lib. Azo. eſt neceſſitas conſtrinxerit: ꝛ cēſitorū perequatoꝝ: ꝛ deeſt ꝓuincialiū iudicū.

Addi.

His nr̃e ſerenitatis. h. dicit. Tabulari⁹ q̄ falſo quēpiā immunem ſcpſerit igne plectit. et oēs ad ſolutionē tributi cogātur: ē ei reb⁹ impoſitū. vt. ſ. de anno. ꝛ tribu. de cēſitorib⁹ ac perequatorib⁹ dicet i ti. de cēſi. ꝛ pe. .j. de ſupplicio flāme hēs. in. l. ſi qs. j. de remil. vbi alij caſus dicent. ꝛ Io. de pla. illic ꝛ Salt. in. l. j. ſ. de nil. agge. nō rūpen. colligūt q̄ttuordeci caſus alſ notariorum penas hic Io. de platea optime tradit. occurrat alia i multis legib⁹ huius libri ad hāc rē. Pir.

i Per bythyniā. Agger. ꝯ fluminis impetum vt. ſ. de allu. l. j. Accur.

k Hmōi mūerib⁹. vt i vallis ciuitatū faciēdis ꝛ ad port⁹ ꝛ vias. vt. ſ. de ope. pu. l. ad portus. ꝛ. l. oēs. et. j. de priui. do. aug. l. abſit.

l Nūero. qb⁹ iſpect ipōit ꝑtimonij mun⁹ ꝑſone. ſ. p reb⁹. vt. ſ. de anno. ꝛ tribu. l. ij. ꝛ. l. p loca ē ꝛ aliō ꝑ ipis reb⁹. vt. j. de ſuſcep. l. modios.

m Capitum. i. animalium.

Addi.

Per bythyniā. ē prouincia minoris aſie tracie obuerſa q̄ a bythyno rege denolata. prius phrigia mag ꝛ alijs noīb⁹ dicebat q̄ ro. iperio erat ſubdita vt legim⁹ i. l. j. i fi. ff. de cēſib⁹. Eſt autem bithynia Solino auctore diues vrbiū/ opulentia rerum/ ex qua illuſtres viri ꝓdiere

Xenocrates/Cleophanes/Dionyſius/Theodoſius/ Philoſophi/ Aſclepiades medicus / Dyon pruſienſis et pleriq3 alij: ad quam miſſus eſt aliquando plyni⁹ iunior. Bithinie que ꝛ calcedon dicit̃ celebratũ fuit calcedonẽſe cõcilium. Mari⁹.l.ſēſus ē. munitio aggerũ pu.ꝛ id gen⁹ munus ad quãtitatẽ iugerum vel capitũ debet ꝓuincialib⁹ impõi. Jo. de platea hic ſatis ſuperq3 diſſerit de refectione vie colligitq3 pulchre.p⁹ bar. et Saly.in.l.nemině.et.l.ad inſtructionem.C. de ſacro. eccle. vide cano.in ti. de immu.eccle. Pirhus.

k ❡ Mẽtis.alias ꝓ itegritate mẽt̃ ꝛ alſ ꝓ integrat̃ meritis.et facit.j.de decurio.l.cũ q̃.Ac.
l ❡ Metiat̃.cum vendit vel dat.
m ❡ Condito.qñ totũ qđ eſt in horreo vnivẽdit.

dendũ ꝛ cuſtodiendum vt ſubijcit.

ſidere noſcũtur dare cogantur.

❡ De cõditis[a] i publicis horreis.

Titulus.xxvj.

❡ Non debet tãgi de fructibus nouis donec cõſumẽtur antiqui. Item licitum eſt cõmiſceri fruct⁹ corruptos cũ incorrupt̃ et ad predicta ꝑ ſuperiorẽ officialis ſufficiens deputetur.h.d.Bar.

❡ Impera. Valen. Lex.j.

[b] Omnia[b] q̃ in horreis habent expendi[c] volum⁹:ita vt nõ pri⁹ ad frumẽtũ[d] extendat̃ expẽſa quod ſub prefectura tue vrbis horreis ifertur q̃ꝫ vetera[e] cõdita fuerint erogata:et ſi forte vetuſtate ſpecies ita corrupta eſt vt ꝑ ſemet erogari ſine querela[f] nõ poſſit eidem ex noua portione[g] miſceat̃/cui⁹ adiectiõe corruptio velata[h] dãnũ fiſco non faciat:ad iſtud autẽ negociũ[i] arbitratu ac iudicio tuo nobilis/prudens/fidelis optime ſibi conſci⁹/ pro integritate mentis[k] apponat̃ cuſtos ac menſor:qui vl̃ frumẽta modio metiatur[l]:vl̃ iuſtis eſtimationis colligat quãta habeant̃ i ɔdito[m]

❡ Rectores dñt ꝑ ipos iſpicere domos ꝛ horrea publica:ne ex pluuia corrumpãtur publica frumẽta.h.d.Bar.

❡ Idem Augu. Lex.ij.

Cum ad quãlibet vrbem mãſionẽ[n] ve acceſſeris

a ❡ De conditis. Id eſt repoſitis a ɔdo.dis.

Addi.

❡ Sunt eñi publici horrei annone vt publici agri ex quib⁹ belli propulſatores victũ habere oportet. vt in republica mileſior̃ Ariſtoteles deſcribit. de horreis ꝛ horreo dicam i titulo proximo. Pirhus.

Addi.

❡ Omnia.h.d.
❡ Lex ſat̃ clara nec oĩno ielegans. Vet⁹. frumentum prius dꝫ quã nouũ diſpẽſari.et corruptũ cũ incorrupto permiſcẽdũ vt ſimul expendatur. Huic autem rei preficiẽdi ſunt boni ac fideles economi. Inducit̃ qđ tutores pri⁹ debent vẽdere res que ſeruari non poſſũt quã alſ exponere faciũt not. in. l.is cui.§.queri.ff.vt in poſſ. leg. alleg. per Jo. de platea.ego dico eſſe in.§.qđ ſi heres.in ver.quimmo.cui adde ſimilem in.l.j.§. item ſi periculũ ff.de vẽtre i poſ. mitt.et.l. ſed ſi his.§. quotiens ff.đ carbo. edic. l.et ſi ſine.§.j.ff. de mino. Adde inſuper optimũ tex.et expreſſum de tutore in.l.lex que tutores.in fi. C. de admini.tuto.que lex etiam horreorum meminit concor.l.tutor qui repertorium.§. j.ff.e.l.ff. C.quando opus decre.non eſt.facit.l.ſancim⁹ C.de admi.tu.huc citata per doct.et pondera hic tex.i quo licet corruptum cum incorrupto miſcere quod intellige reipu.cauſa et in his q̃ apparent vt in frumento vendendo alioquin extraordinem puniretur.l.ſaccularij.ff. de extraor.crimi. Pirhus.

b Omnia.etiam corrupta.vt.j.hac.l.
c ❡ Expendi.vel dãdo militib⁹ vl̃ vẽdẽdo
d ❡ Ad frumentum.ſcꝫ nouũ.
e ❡ Vetera.ſcꝫ frumenta.
f ❡ Querela.ſcꝫ multũ et alior̃ q̃bus preſtat̃ expẽſa.al. Vel dic querela diſtrahẽt̃ in dãno fiſci.multũ eñi quis ɔquerit̃ qñ rẽ ſuã male diſtrahit.py. Vl̃ querela maxima.ad quod.ff.ne q̃d in flu.pu.l.j.§.ſunt qui. Accur.
g ❡ Noua portione.i.nouo frumento. Ac.
h ❡ Velata.que velabitur in miſcendo nouũ frumẽtũ cũ veteri corrupto.
i ❡ Negociũ.ſ.frumentũ accipiendũ et expẽ-

n Cum ad quãlibet vrbẽ manſionẽ.in qua ſunt horrea pub.ꝛ loquitur preſidi vt ex ſuꝑſcriptione patet.

a ¶ Inſpicere.ad q̄d.ff.de of.procon.l.ſi i aliquā.Accurſius.
b ¶ Per incuriam.id eſt negligentiam.
c ¶ Sartoꝝ.ad q̄d.s.d vſufru.cū.⁊.ff.ad.l.iul. repe.l.lex iulia repetundarum.§.j.et.de of.preſi.l.preſes.
d ¶ Infecta.i. corrupta. vt. et al's res nudate deteriorant. vt ff.ad le.rho.de iac.l.nauis.§.cū autem.

Officialis delictū dominum punit.

e ¶ Tuū.delictum officialis punit dn̄m.⁊ eſt ratio.vt in aut. vt iudi. ſine q̄q̄ ſuffra.§.eos.⁊ facit.s.d an.⁊ tribu.l.iij.⁊.l. iudices.Accur.

Addi.

¶ Cum ad quālibet.h.d.¶ Tecta horreorū a rectorib⁹ ſarciēda ſūt ne annona pluuie influxu dſtruat. Sic ⁊ tutores debēt l.quod tutores.§.igitur et domus.C.de admi.tuto.⁊ fructuari⁹ niſi immodica ſit expenſa vt hic glo.⁊ in.l. hacten⁹.ff.de vſufructu.⁊ quilibet cōpellitur. l.preſes ꝓuincie inſpec.ff.de offi.pſi.in tex. deflorate iproprie pro pure ⁊ purgate nō vt plau. dicit deflorare virginem.Pirhus

protinus horrea te inſpicere[a] volumus vt deuotiſſimis militib⁹ deflorate et in corrupte ſpecies prebeant. Nā ſi per incuriam[b] officij grauitatis tue ſartorū[c] tectorū neglecta ꝓcuratione aliqua pluuijs īfecta[d] perierit: ad damnū tuū[e] referentur.

¶ Species i horreis publicis depoſitas null⁹ debet in ſuam vtilitatem cōuertere: aliter deportabitur.h.d.Bar.

¶ Impera. Archa. Lex.iij.

f Nulli.Horreaticas.i. ſpecies in horreis poſitas.theſis enim grece latie dicitur poſitio.inde bibliotheca et datilotheca vbi reponunt libri.vt.ff.de contrahen.emp.l.labeo. ⁊.ff.de leg.iij. librorum.§.fi.al's eſt horreothecas.et facit.j.de fru.⁊.con.l.j.
g ¶ Contingendi.Accipiendo eas.
h ¶ Uſurpare.i.audēdo vſurpet de predict; ſpeciebus.Accur.
i ¶ Iacturā.ſimilis pena eſt.s.ad.l. iul.de vi pub.vel pri.l.ſi quis.in fi.

Additio.

¶ Nulli p⁹.h.d.¶ Cōuertens frumentū publicum in vſus priuatos deportatur:ꝗuis pro ꝓuato furto nō deportatio ſed extraordinaria pena infligatur.l. fi.ff.de furtis.Hic non eſt materia declamādi preſertim curſorie legenti ⁊ magis emendationi quam enarrationi vel apparatui ſtudenti.

k ¶ Ut nemini liceat in emptione ſpecierum ſe excuſare.Al'as deeſt de munere ſiconie.et de hoc munere dic ꝙ hic non tractat: ſed in greco dicitur.vt.ff. de va. mu.l.ij.i prin.⁊ de admi. re.ad ciui. perti.l. fina.§.itē ſiconias.

Nulli p⁹ hac horreaticas[f] ſpecies ꝯtingendi[g] copia ꝓbeat: ſi vero q̄ſq̄ temerator horreorū extiterit q̄ ſibi ex predictj aliq̄d audeat vſurpare[h]: hāc penam ſciat noſtro arbitrio diffinitam: vt deportationis pene ſubiect⁹ totius ſubſtātie cogat ſubire iacturā[i].

¶ Ut nemini liceat[k] i emptiōe ſpecierum ſe excuſare:⁊ de munere ſitocomie† Titu.xxvij.

Addi.

¶ Glos.et ſcri. legunt ſicomie vel ſiconie vt ſolent iperiti grece lingue multa hoc pacto ꝑperam coijcere ⁊ dicunt Ru.eſſe generali⁹ nigro cum de hoc munere nihil agat in legeſʒ i greca fortaſſis cōſtitutiōe que deeſt: de q̄ munere iureconſultus meminit in l.ij.ff. de varijs mune.⁊.l.vlti.§. item ſiconias. vt inquiūt.ff. de admi.re.ad ciui.perti. Id q̄ꝗ nomen eſt in.l.j.de mune.ab Hermogeniano ſcripta huc citata per Andream Halzatum. Ego cum vix menſes duos grecis preceptoribus operam dediſſem ſciebam eſſe ſitocomie legendū ἀπὸ τῶν σίτον.id eſt frumētto καὶ κόμειν. id eſt curare.eſt enim munus perſonale annone publice curande. que non in frumento modo ſed et oleo (vt Archadi⁹)alijſq̄ conſiſtit que a grecis σῖτια hoc eſt cibaria dicuntur vel edulia vt in duobus locis apud Homerum citatis ab Andrea viro doctiſſimo Is ergo magiſtrat⁹ qui publicam annonam curabat ſitocomie mun⁹ gerebat:et iurecō.in l.munerum. de mune.et hono. perſonale inq̄t munus ē cura emendi frumenti et olei.nā harum ſpecierum curatores quos σιτοκόμας greci vocant creari moris eſt:⁊ ſextūdecimum annum agentem ad munus ſitocomie vocari non oportet inquit Ulpianus.l.ij.de vac. mu. quod et glo.hic tractat.ab hoc enim munere perſonali erant immunes:non a reali conferēdi frumentum et ſpecies de quo onere in hac

† Sitocomia ē frumēti cura ſeu frumentatio. Pirh⁹.

e iij

l.ſ.cui nemo non ſit obnoxius.vtpote neceſſa-
rio reipu.⁊ vrgenti.huius autem.l.vni.ſenſus
eſt in hūc modum.abiecta iſta varietate ſcrib.
Imperator mandat ſingulis et quibuſcumq̧
prouincialibus habentibus predia vt pro cen-
ſu et quātitate
patrimonij cō-
parēt ⁊ colligāt
ānonam frumē-
tariam aliarūq̧
ſpecierum pro
uiſionem vt di-
ci ſolet ad neceſ
ſitatem acvſum
reipu.vel domi
vel bello diſtri-
buēdam.hic er-
go nulla de ſito
comie munere
quod perſonale
ē mētio fit neq̧
deſcribitur(pa-
ce Andree dixe
rim)hac lege ſi-
tocomie mun⁹
aut q̄cq̄ de eo
munere ſtatuiẗ
quēadmodū fit
a iureconſultis
vnde non ab re
Accurſius con
iecit hic aliquā
fortaſſe legē gre
cam deeſſe q̄ de
ſitocomie mu-
nere quod in ti.
promittiẗ nōni-
hil edictum ſit.
que tamen con
trouerſia parui momenti eſt.Adde huc anno-
ne diſpenſatores ſitometras dici vt leonard⁹
Aretin⁹ in Ariſtote.pollitica tradit.pollux au
thor grecus congerit alia id genus vocabula
frumentationis vt ſitologiam/ſitodiam et ſu-
pra decem alia.Huius muneris apud Roma
nos autor fuit Auguſtus qui conferendi diui
dendiq̧ non tam tributim quā viritim frumen
ti prefectos creauit Adrianus quoq̧ diligen-
ter annonam curauit qui po.Ro.nihil letius
eſſe dicebat cum ſatur eſſet contra.Caius im-
manis/precluſis horreis populo famen indi-
xit:potes preter innumeras hunc i locū Pha
raonis egyptiorū regis hiſtoriam conferre q̄
collegerat immēſos aceruos frumenti quibus
populū leuauit in cariſtia.⁋ In tex.hordeū
de quo in ti.precedenti.a quo dicta ſūt horrea
quo pōnūq̄ milites quoq̧ paſcebantur ſed fe
re ignominie cauſa vt Sueto.in Auguſto.de-
cimatas hordeo pauit. Hordeum gladiatori-
bus quondam dabatur inde hordearij dice-
bantur.author Ply.lib.naturalis hiſtorie de-
cimooctauo.⁊ panis hordeace⁹ apud Sene-

⁋ Impera. Juſti. Augu.

Lex vnica.

a Q Uotiens vrgente neceſſitate[a] cōparationes frumēti vł ordei aliarūq̧ ſpecierum quibuſlibet prouincijs indicun-
b tur nulli penit⁹[b] poſſidētium ſeſe ſub cuiuſq̧ priuilegij occaſione excuſandi tribui facultatē cenſe-
c mus:oi̇q̧[c] cuicunq̧ poſſidētiū quocūq̧ modo quocūq̧ tempore:per ſacros apices: vel etiam pragmaticam ſanctionē aut iudicialem forte diſpoſitionem hu-
d iuſmodi excuſatio[d] data ē:vel poſtea data fuerit:licentia minime vnq̄ contra tenorem noſtre legis ſaluberrime valitura: adeo nāq̧ huiuſmodi onera cunctis ꝑ qua ſingulis portione contigerit volumus irrogari/vt ab hiſdem comparationibus nec ſacratiſſimā noſtre pietatis: nec ſereniſſime noſtre coniugis do-
e mū[e] pateremur ſubtrahere.

⁋ De collatione donatorū vel releuatorum aut tranſlatorum ſeu aderatorū Titulus.xxviij.

cam et hordea-
rium es quo ꝑ
ordeo equitib⁹
dabaẗ.Laudaẗ
hadrian⁹ q̄d ca
ſtrenſib⁹ cibis i
propatulo vte-
retur hoc eſt in
q̄t Sparſian⁹/
lardo/caſeo/po
ſca/exemplo ſci
pionis emilia-
ni/metelli/Tra
iani de quo te-
ſtatur Ply.i pa
negyrico. Hec
iam ſupra mo-
dum de hac re
cū haud ita ob-
ſcurus eſſet hic
loc⁹ ſintq̧ alia
longe his in li-
bris corruptio-
ra.Pirhus.

a Q Uotiens Neceſſi-
tate. famis vel
guerre.⁊ ſic eſt
ſuperinductū.

b ⁋ Nulli penit⁹
niſi etas.lxx.an
norum aut nūe
rus .v. liberorū
det excuſationē
vt.ff.de mu.et ho.l.iij.§.cura.Uel dic hoc cor-
rigitur hic.Uel ibi eſt perſonale.vt in co.ti.l.ſ.
§.ſ.hic patrimoniale.et facit.ſ.de qui.mu.vł
preſta.l.ſ.⁊.ij.et fi.⁊.§.de an.⁊ tribu.l.i fraudē
et de pe.bo.ſub.l.ſ.

c ⁋ Omniq̧.habeas q̧ breue.et accipe licētia:
et poſtea redeas cuicūq̧.Accur.

d ⁋ Excuſatio.al's excuſatio al's excuſationū:
ſed tunc legiẗ hui⁹ licentia ⁊c̄.et erit nominati
uus licentia:et ſubaudi erit.

e ⁋ Domū.i.habitātes in domo nr̄a quā habe-
mus in ea ꝑuincia cui indiciẗ hoc mun⁹. Et
no.q̧ intelligiẗ de ea pecunia que cōfertur ad
cōparationē.Alij q̄d de munere ꝑſonali quo
emere cogiẗ.Alij de munere quod eſt vt ven-
dere cogantur.

⁋ De collatione donatorū vel reuelatorū aut
trāſlatoꝝ ſeu aderatoꝝ.Uacat ⁊ expōes i tex.

¶ Impera. Ualc. et Thedo. aa.

Lex. vnica.

Dispositionē amplissime recordationis anthiochi[a] q certā q̄titatē ante se releuat[ ] possessionib⁹ nomie canonis indixit: non iminui [b] decernim⁹: id enim[b] quoniā in canonem cecidit: ꝛ anniuersa- [c] rie[c] debet pensitationi ꝑsolui: nec in preteritum: nec in posterum patimur esse cō- [d] cessum[d]. Indulgentiam vero memorate descriptionis ꝛ in ante actū et in posterū tempus non solū i releuatis/verūetiā [e] in donatis aderatis[e] trāslatisq3 seu qōlibet aliō nomē noue descriptionis excogitatū est volumus obseruari. Nullāq3 [f] super his[f] vnq̄ exactionis molestiā formidari: quib⁹ non tātū reliqua preteriti tēporis relaxam⁹/s3 nec i posterū q̄cq̄ innouationis aut oneris adijciēdū esse cēsem⁹. Nulliq3 licere deinceps ꝯtra diualia statuta releuare [g] suas possessiōes[g]. nouerit tn̄ amplissime [h] tue sedis officiū[h]: ꝙ si aliquando nobis suggestio huic nr̄e sanctioni contraria porrigat: vl' si sacris mādatis si qua forte citra suggestionē his pijs dispositiōib⁹ aduersa manaue

Additio. ¶ Huius ti. verba expone vt glo. q̄ pulchre cōijcit antiochi legem ex. l. forma. ff. de censi. vt dicat lex vni predia releuata/donata/translata/vel aderata ꝑ Antiochū iperatorē certo modico cēsui annuo addicta hac. l. valētiniani ꝛ theodo. confirmari. erant aūt donata que nullū cēsum soluebant quod est contra ti. sine censu vel reli. Releuata que minus ꝛ releuata erāt onere tributorū ob casma vel deteriorationem vt melior afferent auct. si q̄s ruinas. C. de sacro. eccle. l. fi. j. de fū dis pr͞imo. trāslata ab eo q nō soluebat ad soluentem. l. j. et. l. quicūq̄. j. de oi agro deserto. aderata que aliqd certi eris pēdebant que accēsita vulgo dicuntur. limitatur ꝑ doc. in. d. l. forma quam omnino videas ad hāc. l. limitatur in emphiteosi q̄ nunq̄ mutatur q̄diu fundus extat. l. j. iuncta glo. in ver. particulare. C. de iure emphiteo. Citatur sepe lex ista qd cōstitutiones seu cōuētiones ꝛ cōpositiones censuum/vel tributorū facte a maioribus ac antecessorib⁹ regibus aut pontificibus non debeant a successoribus reuocari. ꝯcor. c. ij. de transac. ꝛ illic moder. vbi glo. quod sepe fallit. vt Albe. scribit i dictionario i ver. successor factū ꝑdecess. ꝛ cano. illic. ꝛ l. c. j. de solutio. ¶ In tex. antiochi: fortassis ē legendū antonini q facilis ac liberalis fuit i remittēdis tributis incēsis sepe cautiōib⁹ debitoꝝ. plurimi do antiochi fuere ꝛ valēti. nullis ānis precessere. Atq Suidas refert i dictiōe patrici⁹ fuisse qndā Antiochū ꝑfectū sub Theodosio magno q mult; crib⁹ cōuict⁹ fuit ꝛ sacerdotib⁹ tradit⁹.

[a] Dispositionē. Antiochi. qui fuit imperator s̄m pe. Et dic casum si tributari⁹ nō pōt vti fundo prout descripsit in censum: quia casmate ꝑ pte ꝑij vel vites siccesūt: ille q ꝑest cēsui releuat. vt ff. d cēsi. forma. an̄ tpa ḡ antiochi qdā erāt releuata predia: alia erāt donata vt nihil soluerent: aliq̄ aderata vt aliqd eris soluerēt: aliqua trāslata in aliū: qꝛ p͞im⁹ nō soluebat ꝑ modico qd solueret secū d⁹. vn̄ antioch⁹ fecit ꝙ oīa talia soluerent certū qd ꝑ ꝑterito et futuro: ꝛ nil pl⁹ ꝑ ꝑterito vl' futuro: qd ꝛ valēti n⁹ hic ꝯfirmat: nullo obstāte ꝓuilegio: ꝛ sic incert; ꝑdijs tātū hz locū hec lex.

[b] ¶ Id est. Idictū

[c] ¶ Anniuersarie. No. āniuersarie ex q̄ colligc illū ēē canonē āniuersariū q singulis ānis debet. ad qd. s̄. d sacrosan. ec. l. plz. Itē no. ꝙ hec lex ꝯsuetudie approbata nō tollit rescꝑto: sic nec ꝑ aliam. l. vt not. s̄m q̄sdā C. que sit lon. consuetu. l. uj.

[d] ¶ Concessum. i. remissum.

[e] ¶ Aderatis. vacat ad. ꝛ dicitur aderatio vel eratio: quasi eris prestatio: vnde predia aderata ex quibus es prestabatur fisco. ad quod. s̄. de con. re. mi. l. j. Uel aderatio quia aliquid ex his soluebatur erario. Eratū vel aderatū qd sit.

[f] ¶ Super his. i. vltra q̄ statuit antiochus. Accursius floren. le. do.

[g] ¶ Possessiones. scilicet predictas. nec enim tollitur hec. l. per illam. de cen. l. forma. Accur.

[h] ¶ Sedis officium. loquitur prefecto.

a ¶ Manauerint. al's mādauerint. ⁊ al's manauerint. Et no. non valere reſcriptum etiam proprio motu. ad qđ. C. de legi. ⁊ cō. l. ij. ſed argu. contra. ſ. de pe. bo. ſub. l. j. in fi.
¶ De collatione eris.

b Eris precia. i. dicere collatores q̄ i vno luſtro eſſ ſoluebant volebāt dare aliud pro ere. ſ. aur. qđ lʒ ſit carius: tamē facili⁹ datur. vt inſtit. de act. §. huic. vñ ſtatuit vt p̄ . xx. li. eris ſoluant vnū ſolidum. i. vnū aureum. vt inſti. đ pe. te. liti. §. fi. et ff. de in ius vo. l. pe. ⁊ eſt ſic. ſ. đ argen. p̄. qđ the ſau. īfer. l. j. ⁊ ħ hoc poſtulaſ a ſponte ſoluente Uel dic pro p̄terito tēpore ⁊ tūc proprie poſtulatur ab inuito. vl' pro publica vtilitate al's contra. Accur.

rint ª obſequatur: et aliquos tāꝫ debitores huiuſmodi titulo crediderit exponendos: ducentarū librarum auri ſe ſciat cōdēnatione mulctandum eſſe.

¶ De collatiōe eris

¶ Pro ere poteſt ſolui aurum tāti valoris. h. d. B.

Titu. xxix.

¶ Imperat. Arch. et Ho. Lex vnica.

ᵇ Eris precia ᵇ que a prouincialibus poſtulātur ita exigi volumus vt p̄ xx. lib. eris vnus auri ſolidus a poſſeſſore reddatur.

ᶜ ¶ De diſcuſſorib⁹ ᶜ Titu. xxx.

¶ Si eſtimator male eſtimat. ipſe tenetur. h. d. B.

¶ Imperator Ualent. Augu. Lex. j.

Quotiēs in diſceptatione ᵈ cōſtiterit iniq̄ diſcuſſionē ᵉ fuiſſe confectam ᵉ et ᶠ fidem facti ᶠ non poterit approbare diſcuſſor: ipſe in eodem

Additio.

¶ Eris p̄cia. hoc dic. ¶ Qui ſinguli luſtris es ſoluere cogūtur poſſunt pro ere aurum ſoluere euiſdē eſtimatiōis Nā p̄ viginti libris eris ſoluitur vn⁹ aure⁹ ſolidus. Habes in hanc rem tex. in. l. j. ſ. de argēti p̄cio. qđ theſ. iſerſ. de ſolidis ⁊ libra auri ex q̄t ſolidis cōſtat habes in. l. quotiēs. ſ. de ſuſcept. et arca. Budeus docte admodū ⁊ accurate in libro de aſſe. Nūmoꝝ vero q̄dā ferrei vt apud ſptanos a lycurgo/ q̄dā erei fuere vt a Saturno Eutropij teſtimōio/a ſeruio rege plynij iudicio pamū ſignati vbi fortaſſis eſt mēda. q̄dā argentei a phedone. quidā aurei quoꝝ inuētorem neſciri Plynius putat/ in nūmis vero bouis ſignum frequēs erat ⁊ vetuſtiſſimum inde bos in lingua greco et latino prouerbio. Et lycurgus auri atq; argenti vſum in nūmis ademit vtpote auaritie/furti rapineq;/ anſan prīpiens/⁊ in gallia diui lodoici tēpore coriaceū nummū fuiſſe ferunt. Inde vero collatio eris dicitur quia pendere tributū dicebatur eo q̄s eris tributum appendebaſ et ſtipendiarij ſtipen pendebant Ennius poemi ſtipendia pēdunt. facit hoc text. in. l. etiā nummos aureos es dicimus. ff. de ver. ſignifi. et erarius homo qui ere mulctatus eſt. ⁊ referre in erarium. Inde ipſum erariū ab ere hoc eſt omni numiſmate qđ in ipſum ſolet inferri. ⁊ Suetonius neronem arguit iſolentie atq; acerbitatis qđ nummum aſperum/ argētūq; puſtulatum atq; obriſum aurū in collationem exigeret ad expeditionē gallicam pleriſq; palā recuſantibus collationem. Pir.

c ¶ De diſcuſſoribus. Multi modis dicitur diſcuſſor. Primo q̄ inquirit publicos debitores ⁊ redigit i ſcript; vt hoc tit. l. j. ⁊. ij. Secūdo q̄ ſtatuit rerum p̄cia ne vendātur nimis. vt. ſ. đ de ius de. l. null⁹. Tertio q̄ inquirit et eſtimat facultates aliquorum pro imponenda collecta. vt. ſ. de cē. l. perequatores. ⁊. l. qui granatos. ⁊ ita etiā pōt intelligi. l. j. huius ti. ⁊ de eius officio loquiſ. ſ. de tut. ⁊ cu. illu. p. l. j. in fi. et de magi. cō. l. fi. Quarto ħ. B. đi q̄ de certis agri; q̄rūt colonos ⁊ inq̄rūt an ſint idonei. vt. ſ. l. fi. Itē eſt opis diſcuſſor. vt. ſ. đ aduo. di. iu. l. ſancim⁹. al's đi cōcuſſor q̄ terret hoīes p̄textu officij. vt. ſ. de ꝯdi. ob tur. cau. l. qđ cuiūdi. ⁊. ff. de ꝯcu. l. j. Itē al's iprob⁹ exactor. vt. ſ. đ fur. l. ēt ⁊ de iſa. l. neq; ⁊ facit. ſ. q̄ cau. colo. cenſi. l. j.

Diſcuſſor multis modis di

Additio.

¶ Expone vt gl. tū pro ijs q̄ diſcutiūt ⁊ deſcribunt tributarios/ tū p̄ ijs q̄ diſcutiunt atq; eſtimant quantū q̄ſq; habeat facultatū ad collectā ſeu collationem ſtatuēdā viriti ⁊ capitatim. Diſcutere aūt eſt examiare iueſtigare. poſſunt ⁊ pequatores dici de qb⁹ alio loco. vt i. l. peq̄tores. ſ. de cēſi. ⁊ pequ.

d Quotiens. i. diſceptatōe. i. poſt diſceptatiōnē hoc liquet. ſ. iniq̄ ⁊c. Accur.

e ¶ Cōfectā. ſ. ſcribēdo debitorē publicū q̄ non erat: vel ſcribendo p̄rimoniū plus valere q̄ valeat: vt p̄ hoc plus ꝯ collecta ſoluat vt i rub. no.

f ¶ Facti qđ ſi fit vt p̄nūciauit. ⁊ no. q; ab et⁹ ſñia

Appellat a diſcuſſoris ſentētia

appellat.vtš.de appel.l.cū poſt ſententiam.
a ℂ Titlo forte mutui. vl dic i eo.ti.ſ.collecto

Additio. vtq; ꝑ emēdo frumento. fiebat.vt.š.ti.iij.l.j. ℂ Quotiēs.h.d ℂ Diſ

cuſſoꝛ iniqu⁹ talione mulctat. Contra inique ad perperā ſtatuētes collectā qui paupiores grauant vt potentiores exonerent. conuenit huic.l.text.in.l. vlti. de magiſtra.cōue.š.l.j. §.diuus.ff.c.ti. facit.l. ſi mēſoꝛ. §.j. et. l. ij. ff. ſi menſ.fal.mo.dixe. Idq; per officium iudicis implozatum fit .l. qui ſe grauatoſ j.de cenſi.l. vlt. j.quemad. ciui. mune.idic. l.cura.§. inopes. ff. đ mu.ꝛ ho. fitq; ſūmaria cognitio: vt hic ſcrib. dicunt et Bar. in.l.uij.q. pe. C. de pigno.Satiſ

[a] titulo[a] ꝛ in eodē mō ad ſoluendum protinus vrgeat: i quo alterum perperam fecerit debitoꝛem.

ℂ Licet ſoluens tributa apocham de ſoluto perdiderit: pōt tamen ex libꝛis communis ſolutionem ꝓbare. Bart.

ℂ Impera. Archa. et bono. Lex.ij.

NE caſu amiſſa ſecuritate publica[b] qdam preda naſcat collatoꝛibus[c]: decernim⁹ vt qñ ſecuritates a diſcuſſoꝛib⁹ ſeu apparitoꝛib⁹ expoſite ratiocinijs publicis con-

eſt autem allegare grauamen ꝛ incumbit on⁹ pꝛobandi facultates onerati communeq; eſtimationem ꝛ cenſum diſcuſſoꝛi. vt omnes hic ſentiunt abiecta gloſ.opinione que videtur quibuſdam reluctari. glo.tamen hoc non decidit dicit enim in dubio poſt diſceptationem hoc liquebit aliquid habes in.l.j.j. de cenſi. ſed ad pꝛioꝛem ſententiam pondero text.hic in ver.ꝛ fidem facti nō poterit pꝛobare diſcuſſoꝛ: quod neſcio an obſeruetur eſt tamen notandum.

b NE caſu amiſſa ſecuritate publica.quā hʒ priuat⁹.de q̄ loquit.š. đ apo.pu.l.ſemel.
c ℂ Collatoꝛibus.id eſt contra collatoꝛes cū dicant officiales ꝙ ipſi collatoꝛes nō ſoluerēt. vel dic quia collatoꝛes habētes duas ſecuritates dicerent ſe bis ſolutiſſe ſicq; repetere velle.
d ℂ Nō petant ꝫ a ꝯtrio ſi nō ſūt in libꝛo fiſcaliū rōnū poſſūt iterū peti ſecuritates. Arg.a ꝯtrario ſenſu qđ eſt validū.vt.ff.de offi.ei⁹ cui mā. eſt iur.l.j.alš eēt ꝯtra id qđ intēdit. Et no.hic ar.ſi creditoꝛ pdat iſtr̄m debiti vl đbitoꝛ ſecuritat; ꝛ nō eſt alš ꝓbatio inſcriptis ꝙ poſſunt

Argu.a cōtrario ſenſu valet.

petere vt iter̄ ꝯficiat et facit in aut. de māda. pꝛici.§.coges.co.iij.ꝛ.ff.de admi.tu.l.chyꝛographis.ꝛ i aut.đ hē. ꝛ fal.§.j.co.j.

Addi. ℂ Ne caſu.hoc dicit. ℂ Liberationū pu.pꝛobat ſolutionem amiſſa apocha q̄ non reficit in priuatis vero i ſtrumētis id eſt ex priuata cauſa factis nō petūt rurſus fieri niſi ex iuſta cauſa ꝛ ad pub.formā.ſcrib.i.l.plures.š.de fide inſtru.l.chirographis.š. de admi.tuto. l. ſicut datā.C.de libe. cau.c. ſignificauit de teſti.bar. pulchꝛe in.l.ſi finita.§. elegāter ff. de dam. infe. hic aūt vide io. de pla. de inſtr. corroſo.qđ ſi legi poteſt pꝛobat modo nō ſit falſificatum qđ ex aduerſo ꝑcipiūt piti. Gl.aūt iſta ꝛ text. ſolēt adduci qđ ſi i duo

tinentur: rurſus per [d] iniuriam non petāt[d]

ℂ Ab onere diſcutiēdi et eſtimandi patrimōia nullus excuſat: nec etiam miles nec militans. Bar.

ℂ Impera. Theo. et Vale. Auguſt. Lex.iij.

[e] PEr ſingulas[e] prouincias vl ciuitates honoratis vſq; ad comitiuā ꝯſiſtoꝛianā: necnō etiā militātib⁹ ꝛ ſuis obſequijs non adherē[f] tib⁹[f] aduocatis qñ etiā foꝛi prouīcialis [g] mandari[g] diſcuſſio[h] nis iugerū[h] ſolicitudinem decernimus.

bus inſtrumētis reperiat qs debitoꝛ ex cauſa mutui in eadem quantitate pſumūtur diuerſa debita.ita āge.tenet i.l.plane.§.ſi eadē.ff.de le. j.ꝑ.l.qnqginta.ff.de ꝓba.bal.in.l.ſi qs ex argētarijs.§.fi.ff.de edē.i ātiq lec.ꝛ i.l.q bis idē. ff. đ ꝟ.ob.i.iij.co.Spe. i ti.đ iſtr.edit.§. poſtq̄. ꝟ. vbi aūt.qđ ēt tenet alex.i ꝯſi.iiij.co.ij.vo.j.hoc limita meli⁹ ꝑ moderuos vt ꝓcedat qñ diuerſis tꝑib⁹ ꝛ dat; fctā ſunt illa iſtr̄a / ſec⁹ ſi eadē die ꝛ data eiſdēq; circūſtantijs q; videt tūc eē duo exēpla eiuſdē iſtr̄i niſi diuerſoꝝ hoīm manib⁹ ſcripta eēnt nō fctā mētōe vni⁹ i altero vt pl̄che idē Alex.ꝛ moder.i.d.l.plane.bar.i.l.triticū.ff.đ ꝟ.ob.ꝛ i.l.cū ſciēdū.ff.đ adim.leg. Pi.
e PErſinglas. Incipe ꝯſtructionē in fine.
f ℂ Nō adherētib⁹.i.illis aduocat; q̄ nō aduocāt i foꝛo comit; ꝯſiſtoꝛij ſʒ foꝛi ꝓuicial' ſic vt ſubijcit.ꝛ ſic ꝯcoꝛdat.š.de aduo.di.iudi.l.ſācim⁹ vel meli⁹ iūge aduocat; cū ſeqnti lr̄a.ꝛ ſic ē ꝫ.d.l.ſācim⁹.So.vt ibi.vel ibi opis diſcuſſio.
g ℂ Mandari.ſ.poſſe.
h ℂ Iugeꝝ.alš iugoꝛum. ſ. vt inqrat qt iuga et

agros deſertos et ipſos cultores inueniat ſm R. aſs iugerum. ſcilicet vt inquirat quot iugera et quot poſſeſſiones habeant collatores: vt imponatur ſm illorum quantitatem collecta. vt. ſ. de an. et trib. l. j.

Addi. ¶ Per ſingulas h. d. ¶ Nec etiam aduocatus cōſiſtorij vel miles dum nō militat a diſcuſſiōis munere ſit imunis

¶ De decurionib⁹ et filijs eorum et qui decuriones habentur: et quibus modis a fortuna curie liberē-

niſi in ſubſidiū eos dari opus non eſſet vt l. l. ſancimus. la premiere. C. de aduoc. diuer. iud. vt ioannes faber illic dicit quamuis alij eā legem aliter interpretentur. Pirhus.

a ¶ De decurionibus et c. ¶ De his maxime dicitur. j. in fi. ti. in tribus vltimis cōſtitutiōibus: et dic qui dixit de multis ᵃ officialibus circa tributa exigenda. et qui inter ceteros decuriones habent quaſdā prerogatiuas de his dicit. Et nota quod decurio. a decē dicit.ᵇ vt. ff. de v. ſigni. pupillus. §. decuriōes. oli enim cū romani excreſcerent mittebantur aliquā in aliquā partem q̄ poſtea vocabaē colonia. et decurialis eligebatur pro cōſilijs. Un̄ ſm hoc cōſiliarij ciuitatum decuriones vocantur.ᶜ et differt a curia li: qui curialis genus: decurio ſpecies. vt in. d. l. pupillus. ſed Py. dicit non eſſe differentiā. vt ar. ſ. de inceſt. nup. l. cum ancillis. et. ſ. de epiſ. et cle. l. ſi quis pbr. Item no. quod decurio.ᵈ habz honorē et onꝰ: honorē: quia non torquetur etiam fini to decurionatu. vt. ſ. de queſtio. l. nihil. Itē datus curie decurionum naturalis fit legitimus vt. ſ. de na. lib. l. qm̄. de onere conſtat.

a Iſtā cōnumeratio nē ſequūt bar. io. de pla. et lu. de penna
b Idē bar to et io. de platea.
Conſiliarij ciuitat' decuriões dicunt.
c Idē bar to in l. nō ſtrigit. ff. de egi et io. de pla.
d Idē io. de platea.

Additio. ¶ Decuriones putat Pomponius inde dictos in. l. pupillus. §. de curiones. ff. de ver. ſigni. Quod initio cum colonie deducerentur decima pars eorum q̄ deducebantur publici conſilij gratia cōſcribi ſolita erat. Hoc idem ſuetonius ſenſit in Auguſto. Cum decuriōes (inquit) colōi de vrbicis magiſtratib⁹. et alibi de exequijs auguſti ait. Corpus decuriones coloniarū Bolas vſq3 deportarunt. Itaq3 decuriones dici debent qui cōſilio reipu. municipalis interſunt ac preſunt. ſiue maiori tamen ſeu minori numero ſint. Quales in germania ſcabinos appellari ſcribit pi⁹ pontifex in coſmographia. quod vocabulū noſtratibus cōmune eſt. Decuriones autē in municipijs iſdē erant qui et Ro. ſenatores quos in conſilio et ſenatu intereſſe eis liceret ſiquidem centum milium nūmū cenſum habuiſſent / lōge ſcabinis noſtris ditiores longeq3 nobiliores iſtis cerdonibus qui parentati et gregatim ad moderandā ciuitatē detrudūtur. Marc⁹ Tullius in orationib⁹ idem tidem citat decreta decurionum. Qui ſint decuriones quo pacto iudicent / et de ipſorum ordine vix vſquā melius legesquam in decimo apuleij de aſino aureo vbi decurionū munus elegāter et docte admodū deſcribit. Quo loco Philippus Beroaldus ſcribit decuriões huiuſmodi ac ſenatores a liuio apocletos dici et id frequenter / cum nuſq3 legas apud Liuiū ſed Polibius ita vocat Suida teſte in dictione apocletus. Inſuper quod ad rem noſtram attinet idem Suidas ſcribit in grecia preſertim apud Lacedemonios qui iure municipali vtebantur. et decarchiā et decarchas extitiſſe. vt ipſe refert ex veterum hiſtoricorum ſententia his verbis τας δε̄κα λακεδαιμονίων κατα δεκαρχίας ἐν ταῖς πόλεσι ἐκαρχίας ου ἐκ δυναστῶν οι ισοπικοι και φιλιπ πος μὲν τοι πχρα θετταλοις δεκαρχ... κατεσησεν ὡς δημοσθένεις ἐν ἐκτῳ φιλιππικ... Lacedemonijs inquit cōſtitutas in ciuitatibus decarchias frequenter nominant hiſtorici et philippus quidem apud Theſſalos decarchiā conſtituit. vt Demoſthenes in ſexta philippica. Uerum licet poſſit alio ſenſu interpretari decarchia. poteſt tamē huic quoq3 rei applicari et coijci etiam apud grecos huiuſcemodi magiſtratus extitiſſe qui ſuffragijs eligebantur ſed ex nobilioribus ac potentiorib⁹ quippe quod magnum paupertatis ſit periculum in his preſertim magiſtratibus vt cenſet Ariſtoteles in deſcriptiōe reipublice Lacedemoniorum q̄ mechanos etiam artifices a publicis honorib⁹ excludi ſolitos ſcribit. de hac re mox dicturus ſum ciuilius ad expoſitionem tituli ſeu rubrice. Erat etiā decurio militaris ordo q̄ preerat turme duorum et triginta equitū. Ceterum omnis decurio dici poteſt qui curie vel decurie preſit a curia vel decuria id eſt quocū q3 ordine gubernādo pediano teſte vt decurio ſcribarum cubiculariorū peditum et huiuſmodi. Ipſe vero honos decurionat⁹ dicitur ſicut Centurionatus et optionatus. de quo in. l. ſuper creandis. ſ. de iure fiſci. Loc⁹ item ille publicus quam vrbis cameram vulgo vocant Curia dicitur a Plinio in libro primo epiſtolarum dum inquit. Hunc ipſum ſermonem non apud populū ſed apud decuriones habui nec

tur. Titu. xxxj.

¶ Pars ſi ad decurionatū filij conſenſerit / tenetur pro eor: et hereſei⁹ / prius facta excuſſiōe de pricipali. B.

¶ Imp. Ual. Lex. j.

in propatulo ſed in curia habui.vt.ꝛ.l.ij.j.e.ti. Habet autem hic magiſtratus multa priuilegia vti de alimentis a publico accipiēdis/, de non ſubeunda tortura/de legitimatione/de vilibus et plebeis muneribus non obeūdis/qbꝰ ipſorum quoqꝫ liberi perpetuo gaudent. id eſt finito etiam officio.l. decurionibus.l.fi.ff.eo.ti. l.diuus.ſ̄.de q̄ſtio.l.maxima. j. de excu. mu. Eſt aūt ďcurionatꝰ dignitas. l.j.j.eo. A qua plebei ſicut ab alijs repellunť. l.honores.§.his qui.ff.eo. Dicuntur aūt pſonā ciuitatis agere ac vniuerſum populum repreſentare.l.j.ff.de decre.ab ordi.faci. ꝛ toto tit. li. quod maior.ff.ad munici.l. nulli. ff. qď cuiuſqꝫ vniuer.nomi.l.ſed et ſi.§.de dolo decurionum. ff.de dolo.l.aliud.§.referť.ff.de reg.iur. de quo fortaſſe latius dicam in.l.obſeruare.j. eodem. Quero circa hunc titulum vt cerio et ciuilibꝰ terminis agamus. An priuilegia illa decurionibus conceſſa Cōſiliarijs noſtrarum ciuitatum tribuātur? Hanc queſtionem que viſa eſt mihi pertinens huic loco nullus ſcribentium hic decidit. Argumēta ſunt negatiue. Primū qď ppetuum erat illud munus.l.decurio fortunam.j.eo. Hodie temporale. Tum quod diuerſo nomine appellātur.qďqꝫ in albo ſcribebanť nobilioreſqꝫ erant atqꝫ alia forma ꝛ ritu deſignabantur. Tandem ꝙ probationum via āguſtareť que fit per queſtiōes.l.vnius.l. de minore.ff.de queſti. Hodie enim decuriōes iſti qui ſtirpatim vt ita dicā reuoluuntur in infinitū a queſtionibus liberi eſſent. In cōtrarium facit regula i iure vulgata Surrogatū ſapere naturam eiꝰ in cuius locū ſurrogať.l. ij.§. ſi qs ſub cōditione.ff.vt le.no.caue. Ad cōtraria reſpōdetur ꝙ mutatis nominibus ꝛ appendicibus officiorum non tamen dignitas minuitur. Nā munus ipſum durat ergo et priuilegium licet noīa ſint mutata vt fere omniū magiſtratuum. Facit.l.decreto.C.ex qui.cau.irrog . infa.l.j.§. ij.C.de rei vxo.acto.l.actio.ff.de neg.geſt. l.ordo.ff.de publi.iudi.l.ij.C.de cōſtitu.pecu. Ad probationes dicas ꝙ non eſt preſumendū decuriones conſulto electos delictū cōmiſſuros vt torqueantur. Inſuper varie inuente ſunt ꝓbationum vie preter queſtiones vt no.in.l.i exercendis.C.de fide inſtru. Quare dicebāt alij qď durante officio durāt ꝛ ꝓuilegia / finito ceſſant.l aut. vt iud.ſine quo.ſuffr.§.oportet.l.nec qdē.de teſta.mili.l.nihil.de in integ. reſti.l.ſꝫ ꝛ

a Si cū te patre decurionem voluiſſet[a]: ꝛ illo in rebus humanis agente[b] honor tibi iſte delatus eſt: tenentur quidē etiam heredes eius reipublice[c]. nā i hac pte vice fideiuſſoris pr̄ accipiť: ſꝫ nō aliť[d] niſi tuis ꝓpꝛijs rebꝰ excuſſis[e]

militēs.§.quandoqꝫ.ꝛ.§.veteranꝰ.ff.de excu. tuto. Et ceſſante cauſa ceſſat effectꝰ vt iura ſunt vulgaria.ꝛ facit tex.in.l.nullus.ad.l.iul. maie. l.ij.j.de ꝓuince. Cōcluſiue dicerē de iure tribui eadē priuilegia.l.eam.j.de excuſa.mune.l.j.j.ď ꝑpo. ſacri cubicu.l. ꝓximos.j. de pri. ſac.ſcri. l.j.j.de ſilentia. l.j.j. de conſuli. Reſpondeo ad cōtraria. Nam priuilegiū cā dignitatis cōceſſū ē nō laboris debēt igitur defuncti magiſtatu gaudere priuilegijs cum iura velint durare dignitatem. Item nec ipſa cā ceſſauit: vocantur enim ad cōſilium ſicut priꝰ tametſi ſuffragiū nō ferāt ꝛ vocē non habeant Quod autē hodie ex plebeis eliguntur iſtď eſt ne forte ppl's a nobilibꝰ ꝛ tirannide potentiorum oppꝛimatur.ꝛ ob vitandas pu. ſeditiones qbꝰ reſpu.leditur.l.ſi quis ingenuam.§. in ciuilibꝰ. ff.de capti.ꝛ poſtli.reuer.facit.l.ſemꝑ negociatores iuncta glo.ff.de iur.imū. Tamen in iſtis cōcluderē ꝯſuetudini obſequēdū ac tēporum mutationi quibus honores lōge detriti ſunt ſicut alibi diximꝰ l iſtꝫ cōſuetudinē dn̄ari i rub. de āno.ꝛ tribut.ſ̄.hoc libro. Accedo ad. l.j.aliquāto l ceterꝫ vt breuior ita ꝛ diligētior futurꝰ.

a Si cum te. Voluiſſet.qď eſt corpſo[a] ꝙ ſit ꝛ non contradicit ꝛ ſi ē in poteſtate. alr̄s ſecus vt infra de filijſfa.ꝛ quēadmodū.l. j.ꝛ.ff. ad muni.l.ij.§.j.ꝛ de decur.l.honores.§.fi.

a Iſta gl. appꝛobať per bar. et io. de pla.

b Agente.ſubau.maxime ſi dicas pr̄em expꝛ̄ſſe voluiſſe ēt ſi poſtea decedit tamē teneť.vt.ff. fa.her.l.ſi filia.§.neratius ſi vero dicas tacite nihil ſubaudias.

c Reipublice. Si qđ geſſit vt ďcurio.ꝛ da exēplū.ff.ad mun.l.ij.§.geſtū.ſi aūt extra ordinē factꝰ eſt magiſtratꝰ alrꝰ l q̄ ēt leſit rēpu. diſtigue aut accepit mgr̄atū mortuo pr̄e: ꝛ nō teneť alij hr̄des.vt.ff.ad mūi. l. lucꝰ.§.idē rn̄. hēredes niſi pr̄ fuerat ꝓfeſſus filiū ſuſcepturum ſua voluntate.vt.ff.fa.her.l.ſi filia.§.neratiꝰ.aut eo viuo: et teneť pr̄ inſolidū reipu.vt.ff.ad muni. l.ij.in ꝑn.ꝛ.ſ̄.qď cū eo.l.j. Si aūt decurio vel mgr̄atꝰ ledat priuatum nō teneť pr̄ illi priuato niſi de peculio.vt.ff.de magi.con.l.j.§.fina. ꝛ de pecu. l.ij.et.uj.§..fina.et.l.ſequen.in fine.

b Reprobať io.dic ꝙ hic ē ſpeciale ratio ne idēntitatis quā pr̄ ꝑſtat excuſſo filio ꝛ non aliť. vt.l.j. ſ̄.ď cōue.fi.de bi. ſꝫ bar.

d Sꝫ nō aliť.teneť hr̄des: vel etiam pater.

e Excuſſis. ſpeciale iure iſto[b] vt. ff. de admi. re.ad ci. pti. l.uj.§.fi.ꝛ ad mu.l.libertꝰ.§.filium regulariter contra.vt.ſ̄.de fideiuſſo.non recte et.l.iure noſtro. ſic et in ypotheca.vt.ff.de iur. fiſ.moſchis.ꝛ eſt ratio ſpecialitatꝫ l pr̄e qꝛ faci

le obligatur. ⁊ ideo non conuenitur niſi excuſ-
ſis bonis principalis. arg.ff.de iureiur.cū qui
Sed hodie idem qđ hic vbiq̧.vt in aut.de fide
iuſſo.§.j.col.j.facit ad.l.iſtam.ī.de peri.ſuc.pa.
l.j.⁊.ff.de admi.re.ad ciui.perti.l.ſi filius.et.ff.
fami.herciſ.ſi fi
lia.§. idem ſcri-
bit.⁊.ſ̄.de app.
l.hi qui.

¶ Ad officiū rectoris ci-
uitatis pertinet conuoca
re cōſiliū:⁊ facere eligi of
ficiales vt eis electis nū-
ciare poſſint ſi velint ap
pellare:et qui male nomi
nat tenet ad ſumpt⁹. B.

Addi.

¶ Sicū tc.h.d.
¶ Pater cōſen
tiens filio in de
curionatū aſſumpto eiuſq̧ heres tanq̄ fideiuſ
ſor tenetur reipu. de indēnitate facta pri⁹ filij
excuſſione. Intellige ꝯſentiēs id eſt nō diſſen-
tiens. Nam ſpeciale eſt in patre vt tacito con
ſenſu fideiubeat cōtra.l. iure noſtro.ſ̄.de fide-
iuſſo.faciunt not.in.l.j.ſ̄.de cōueni.fiſ.debito.
Bartol.⁊ ſcribentes latiſſime in.l.cum filiusfa
milias.ff.de verbo.obliga.vbi ponit ſex differē
tias inter patrem ⁊ alium fideiuſſorem. Limi-
tat glo.noſtra in emancipato. Item in alijs of
ficijs vtilitate ꝓuatis vt tutelis. cui docto.cō-
ſentiunt. Sed colligit ex hac.l. vnū ſingulare
vt fideiuſſor officij qui fideiuſſor eſt idēnitatꝭ
nonpoſſit niſi excuſſo principali conueniri cū
iuribus adductis in glo.et no.in.l.moſchis.ff.
de iure fiſci.intellige tamen de indēnitate ꝓn-
cipali reipu.non ſecundaria priuatorum.l.j.ff.
de magiſtra.conue.l.ij.ff.ad munici. niſi de pe
culio vel in rem verſo.per ſcribētes in dicta.l.
cum filiusfami.quo caſu pater etiam prius cō
uenitur vt ibi Bar.in.ij.differentia. Et repre-
henditur hic glo.dum dicit eſſe ſpeciale in pa-
tre vt teneatur de indēnitate officij cum idem
ſit in quolibet ſpōſore officij. Sed tu defende
glo.hoc pacto quod ſpeciale eſt in patre vt te-
neatur ſine ſtipulatione tanq̄ fideiuſſor de in-
dēnitate. De excuſſione principalis ante fide-
iuſſorem de qua fit vnum ſpeciale ī hac.l. Dic
hodie eſſe ius cōmune.aut.preſente.ſ̄.de fide
iuſſo. quod tamen non eſt mutatum in patre
per dictam aut.ſm Bartol. in.d.l. cum filiuſ-
famil.⁊ in.l.iij.§.ſed vtrum.ff. de minoribus.et
eſt cōmunis opinio. Quibus autem caſib⁹ pa
ter pro filio tacito conſenſu teneatur: collige
hoc pacto materiam ſine confuſione. Vbicūq̧
quis poteſt cogi conſentire ibi tacitus cōſen-
ſus tantū operatur quātum expreſſus. vtpote
in tutela datiua.l.ſi quis inter.§.imperator.ff.
de excu.tu.l.fi.ī fi.ff.d ſuſpec.tu.⁊ in dote rece
pta per filium.l.qui liberos.ff. de ritu nupt.
Bar.in.l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.⁊ in
l.ſi filiofamil.ff.ſolu.matri.l.ſi filius.ff.de tuto-
ribus.quo caſu ſi expreſſim diſſentiat tenetur
de peculio vt ibi quo loco ⁊ id not.quod ꝑ ſcri
pturam vel epiſtolam cōmendaticiam tutele
cenſetur conſentire ſecus in teſtamētaria.l.j.
C.quod cum eo qui in alie.poteſt.l.lucius titi⁹
gayo. ff. de ad-
mi.tuto. Bar.⁊
Sali.in dicta.l.
j. Secundo te-
netur ꝓ mune-
ribus publicis
auctoritate ac
vtilitate etiam
que ceperūt ge
ri per filiū mor-
tuo patre.ſi quidē eo viuente fuerint accepta-
ta ⁊ profeſſa vt hic ⁊.l.ij. ad munici.not.in.l.j.
ī.de filiofami. et quēad.pater tene. Alioquin
non tenetur vt.l.⁊ ſi filium.ff.de munc.⁊ hono.
l.lucius.§.idem reſpondit.ff. ad municipa.de
qua oppo.glo.noſtra. Tu vero adde huc ſingu
lare dictum Bar.in dicta.l.cum filius.⁊ in.l.li
bertus.§. filium.ff.ad municip. quod quāuis
pater in vim tacite hypothece nō teneatur de
indēnitate niſi excuſſo filio aliud tamen eſt in
vim expreſſe cui conſenſit. Item et in alijs cō
tractibus quam ī magiſtratu.l.iij.§. ſed vtrū.
ff.de mino.in fi.tex. qui loquitur de fideiuſſore
indēnitatis dic quod proprie nō eſt fideiuſſor:
ſed expromiſſor ſm Bartol.ī.d.l.cum filiusfa.
§.j.per tex.in.l.eleganter.§. ſeruus pactionis.
in verbo expromiſſori.ff. de dolo. de hoc voca-
bulo expromiſſor remitto ad.l.ſtipulationū alie.
§.ſat; acceptio.ff.de vbo.obli. Adde qđ fideiuſ
ſor indēnitatis et itereſſe accedere pōt obliga-
tioni facti nō dādi.tex.in.l. ſtipulat⁹ es op⁹.ff.
de fideiuſ.glo.in.l.ſi q̄s ꝓ eo.⁊ ibi Bar.e.ti. Ta
lis autē fideiuſſor indēnitatis licet expſſe renū
ciet beneficio fideiuſſoꝝ tñ nō poteſt ꝯueniri
niſi excuſſo ꝓncipali qđ niſi in ſubſidiū teneat.
Hoc autē inducit magis natura obligationis
q̄ priuilegio ita Bar.in.l.j.ſ̄.de cōue.fiſci.de-
bi. Bal.in.l.j.C.de reuoc.his q̄ in frau.credi.l.
ſi ita ſtipulatus.§.poſſum.ff.de vbo.obli. Sali.
in.l.j.C.qđ cum eo.l.j.C.de fideiuſſo. tu. Vide
diffuſe Alex.de ymo.in concilio.xxxij.iiij.vol.
conci.incip.in cauſa mote executionis contra
Bartholomeū. Hec ꝓlixius collegim⁹ qđ ma
teria indēnitatis huic loco eſt pertinens et ꝓ-
pria.de qua et an teneatur promiſſor ad lucrū
ceſſans.vide Bar.in.l. quia poterat iuncta.l.
apud iuli.ff.ad trebel.⁊ in.l.q̄ro.ff.locati. Pir.

¶ Impera. Diocle.
Lex.ij.

a O Bſeruare[a] o-
portebit magiſtra-
b c tus[b] vt decuriōib⁹[c]

a O Bſeruare.i.curare.
b ¶ Magiſtratus.puta defenſorē ciuita-
tis vel preſides vel correctores.
c ¶ Decurionibus.loco quorū ſunt conſiliarij.[a]
vt in rubrica.

a Iſtā gl. ſequuntur Joan : de pla. ⁊ luc. de penna.

ſolēniter[a] i curiã cõuocatis noiationē[b] ad certa[c] munera[d] faciant[e] eãq; ſtatim in notitiã eius qui fuerit nominat[9] per officialē publicũ perferre curent[f]: habituro appellandi[g] ſi voluerit atq; agēdi facultatem apud preſidem cauſam ſuã iure cõſueto[h]: quem ſi cõſtiterit nominari minime debuiſſe[i]: ſũptũ[k] litis eidē a nominatore reſtitui oportebit.

a ℂ Solēniter. ad ſonũ tube vel cãpane.
b ℂ Nominationem. i. electionē aliquorum officialium.
c ℂ Ad certa. vt ad ſyndicum ordinandum.
d ℂ Munera. i. officia. quo caſu vnũ de ſe eligere poſſunt. vt ff. de tuto. ⁊ cu. da. ab his. l. vbi ⁊ debēt eſſe i albo ſcpti. vt. ff. de al. ſcri. l. j. ⁊ due ptes ɔuenire[a]. vt. j. e. l. noiationũ. ⁊ fa. ff. de ap. l. nominatiões.

a Iſtud dictũ glo. approbat Bar. hic

e ℂ Faciãt. de curiões nõ magiſtratus. vt. ff. quãdo ap. ſit. l. j. §. ſolent. qđ eſt no. ſed tutores non dant decuriones niſi i ſubſidiũ. vt. d. l. vbi. ſed nomina aliquorũ pſidi mittere debent. vt. e. ti. l. diuus.
f ℂ Curent. decuriones. vel dic officiales.
g ℂ Appellandi. No. appellari ab electione. als videt ɔſentire. vt. ſ. de ap. l. hi qui. ⁊ appellat ſm quoſdã infra duos mēſes ex quo ſcit iſe nominatũ. vt. ſ. de tēp. ⁊ re. ap. l. j. qđ falſum eſt.[b] immo infra biduũ vel triduũ. vt. ff. qñ ap. ſit. l. j. §. qđ in ſentētijs. ſed exercitũ fit ifra duos menſes quibuſdã tñ remittit neceſſitas appellandi vt minorib[9] ⁊ veteranis. vt. ſ. qñ prouo. non eſt ne. ſi pater. ⁊. l. veteranis.

b Hoc verũ de iure antiquo đ iure autē nouo hʒ. x dieſ p ter. in aut. hodie. ſ. de appel. ſm Jo. đ pla. ⁊ Lu. de pen.

h ℂ Conſueto. Opponendo excuſationem et probãdo. de quib[9] habes. j. ſpãlē tit. ⁊. ff. đ vac. mu. per totũ. ⁊. ff. de iure imu. per totũ.
i ℂ Debuiſſe. q2 maior. l v. an. vt. ff. e. l. ij. §. fi. vl' aliam excuſationem habet.
k ℂ Sumptũ litis. vt. j. de ſum. recu. l. j. ⁊. ff. đ va. mu. l. j. §. j. ſic ⁊ iudex facit litē ſuã. vt iſti. de ob. que ex deli. in pñ. ⁊ facit. ff. de iu. l. eum qui. ⁊. ſ. de excu. tu. l. ſeueriter. Accur.

Additio.

ℂ Obſeruare. hoc di. ℂ Officiorum ciuiliũ nominatio decurionibus iuſſu rectoris rite conuocatis facta nominato renunciari debet. Cui ſi volet ad preſidē licet appellare quod ſi non iuſte nominatum fuiſſe conſtiterit litis ſumptus a nominatore inferri oportebit. Hic eſt elegans locus deſcribēde officialium creationi. Mos eſt antiquus in creandis magiſtratibus vt prius nominarētur deſignarēturq;. cum eis nunciaretur vt pfiterentur aut repudiarent pondero ad hoc. l. publius. ff. de condi. ⁊ demon. vbi eſt bon[9] tex. Hoc ita deſcribit Plini[9] nepos i panagyrico Traiani. Tuo inquit iudicio cõſules facti tua voce renunciati ſum[9] Ut idem honoribus noſtris ſuffragator in curia ⁊ in cãpo declarator exiſteres. ⁊ ſepe de hac re apud Liuium. Sed ne videar texere hiſtoriã colligo ex. l. noſtra licere priori ⁊ ſeniori eo abſente vbicũq; expedit cõuocare ſenatum et collegiũ cõgregare et pcedere vt dicit ad electionē vt not. Bar. in. l. j. ff. de albo ſcrib. canoniſte in. c. j. de maio. ⁊ ob. Utebãtur autē ad cõuocandũ ɔcilium precone vt olim apđ Ro. campana vel nuncio vtũtur nunc pro cõſuetudine ciuitatũ. Aliter geſta in concilio clandeſtino ſunt irrita. l. ſuper creandis. ſ. de iur fiſ. ⁊ ibi not. Item debet fieri in curia ⁊ loco ſolito. Item debet proponi p priorem ⁊ reſponderi per decuriones. q forma traditur in. l. ij. ff. ad vellei. de quo dicetur in. l. ſi quod. j. de legatio. l. nominationem. j. e. per. l. quod maior. ff. ad munici. l. pcuratores. j. e. vbi glo. tenet in electione officialium generalem populi conuocationem eſſe neceſſariam ſicut fit in phalis publicis. que dicebantur a Ro. calata comitia. Sunt tamen minora quedam munera que a ſolis decuriõibus diſtribuũtur per que gradatim ad decurionatum aſcendit. Et vide Bar. de hac forma. in. l. omes populi. in. ij. q. pncipali. ff. de iuſti. ⁊ iur. Seruãda eſt omnino in his cõſuetudo. vide aliquid. in. l. pcura. vbi Bar. Jo. de pla. ⁊ cõmunis tenet ſufficere duas partes. Nota propius ad hũc tex. temp[9] appellationis currere a die nũciatiõis ſeu intimatiõis. vt not. in. l. j. ſ. de tēpo. appel. vbi Bal. notanter citat hãc. l. facit clemētina cauſam de elect. que quidem nunciatio debet fieri ad perſonã ſeu ad domum. l. j. §. j. ff. de lib. agno. l. vt perfecti[9]. ſ. đ anna. excep. Itē nota qđ a nominatione muneris publici debet appellari. cõcor. l. ſi ad ſcribatũ. l. hi qui. ſ. de ap. que quidem appellatio debet terminari intra bimeſtre. l. j. ſ. de tēpo. appella. ⁊ glo. noſtra in ver. appellãdi. A tutele vero ⁊ cure munere fit excuſatio priuſq; appellatio. §. qui autē. inſtitu. de excu. tut. Item nota ex fine iniquũ nominatorē teneri ad expenſas. Contra eos q ex odio et vexandi cauſa nominãt quos oderũt. cui cõcor. l. vni. ff. de ſump. recu. l. j. §. qui excuſationē ff. de vacca. munc. l. ſeueriter. ff. de excu. tuto. l. cum quem temere. ff. de iudicijs. Ultra cõmu-

niter ſcribentes hic libet examinare quoꝝ magiſtratuū creatio ſpectet ad principem vel ad decuriones in qua vtili ⁊ pulchra queſt. ſic diſtinguo. Aut queris de creatione magiſtratuū ciuitatis romane aut alteriꝰ. Primo caſu magiſtratuū Ro. creatio ſpectat ad pricipem de iure. l. j. ff. ad. l. iul. de ambitu. preter pretoris officium q̄ creatur a ſenatu. l. ij C. de offi. preto. vbi tres pretores qui cū rome erant a ſenatu eligebantur. Hac forſan ratiōe qꝺ pretoris officium ſit periculoſum cuiꝰ periculi ratio conſultius a ſenatu terminari poſſit quā vnius principis arbitrio. l. ij. ff. de decre. ab ord. faci. Secūdo caſu vbi agit̃ de magiſtratibꝰ prouincialibꝰ ⁊ non vrbicis. Aut queris ꝺ maioribus magiſtratibus vt preſidibꝰ tūc ad pricipem ſpectat creatio facta in eū a populo imperij trāſlatione. textꝰ eſt in. §. poteſtas. c. j. que ſunt regalia in vſi. feudo. l. iij. ad. l. iul. maieſta. ⁊ ab eis exigitur iuramentum a principe §. j. in aut. iuſiur. quod preſt. ab his. Aut queris de magiſtratibus habentibus modicā poteſtatem. Tunc ſi habeant poteſtatem cognoſcendi a conſulibus cuiuſlibet loci eliguntur. tex. eſt. in. l. noſtra. ⁊. l. j. §. ſolent. ff. quando app. ſit. l. j. C. de magiſtra. munici. l. ij. §. geſtū. ff. ad munici. l. j. in princi. ff. magiſtra. conue. confirmantur tamen a preſide. l. j. ī. de irenar. l. ſi qs. ī. e. d. l. j. §. ſolent. Nonnulli dicunt hec procedere in habentibus cognitionem particularem ſuper certis cauſis. Si vero vniuerſalem habeant ad decuriones electio ad preſidem confirmatio ſpectet. vt in aut. de defenſo. ciui. §. interim. l. j. ff. de decre. ab ordi. faci. l. defenſores. la. ij. ō. de defenſo. ciui. At ſi queritur de magiſtratibus habentibus executionis poteſtatem ad eos pertinet creatio qui iuriſditionem habent. et qui eis preſunt immediate. l. fi. ō. de peda. iudi. l. fi. ff. de iudi. l. ij. ō. de ſportulis. §. ſed ⁊ eos. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffrag. Si de magiſtratibus habentibus rerum ciuilium adminiſtrationem. Tunc aut iſti rerum fiſcalium habent curam ⁊ iſtorum creatio ſpectat ad comitem rerum priuatarum. d. l. ſuper creandis. Aut rerum municipalium et erarij ciuilis et iſti a decurionibus creantur. vt hic. et. l. exactores. j. de ſuſcept. et archa. fallit in palatinis et actuarijs quos princeps facit. l. actuarios. ī. de muneri. reliqua per vos inueſtigate. Pirhus.

Idem August.
Lex. iij.

Cum decurionatus honorē a ſponte[a] ſuſceperis: b ab albo[b] eximi (licet c annoſum[c] te eſſe dicas) non potes.

a Cum decurionatus. Sponte. habebas enim excuſationem. vt. ī. de his qui ſpō. mu. l. j. Accurſius.

b Albo. in quo nomina eorum. ſcilicet decurionum ſcripta erant. vt. ff. de albo ſcri. l. j. et. l. in albo. Accurſius.

c Annoſum. maiorem. lv. an.[a] vt. ff. eo. l. ij. §. fi. et. l. nō tm̄. Sed quid ſi durante honore ſit annorum. lxx? Rn̄. vt no. ī. eo. ſi vltra.

[a] Hec gl. pcedit qn̄ munꝰ ē publicum au croitate ⁊ vtilitate: ſ̄ qn̄ eſt vtilitate priuatā vt tutela: quia tūc reqrit̃ etas. lxx. an. vel. §. itē maior. inſti. de excu. tu. ſm̄ Jo. ꝺ pla.

Addi.

Cum decurionatus. hoc dicit. Qui ſpōte ſubijt munus decurionatus licet annoſus albo non eximitur. Optimus textus quo probatur quod faciens actum contrarium priuilegio cēſetur illi renunciare. concor. l. ij. §. fina. ff. e. l. j. ī. de his qui ſponte. l. ad ſolut. ō. de re iudi. l. commiſſarie. ō. de pact. int. emp. li. j. ō. de iure domi. impe. et plenius in. d. l. j. dicturi ſumus. Joan. de platea cumulat hic materiam de etate. Tu dic vt glo. que eſt facilis: in qua dic aliud eſſe in muneribus vtilitate priuatis. vt. §. item maior. inſtitu. de excu. tuto. De albo dic. vt. ff. de albo. ſcrib. cuius tit. l. j. repetij. Et de albo pretoris dic vt in. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdictio. om. iudi. cum ibi no. per moder. Et non eras in hoc albo vt pleniꝰ in prefatiōe. Eſt autem album decurionum matricula ſeu pictacium ſeu etiam matrix (vt recētibus verbis loquamur) in qua decurionum nomina deſcribuntur. vt. d. l. j. ff. de albo ſcriben. a grecis. λεύκωμα dicitur quod a Suida ſic deſcribitur. λεύκωμα τοῖχος γύψῳ ἀλειλημμένος πρὸς γραφὰς πολιτικῶν πραγμάτων ἐπιτήδειος. In dealbato ei pariete ciuilia acta deſcribebāt. Poſſem de albo ꝑtoris multa huc ꝯferre q̄ remitto ad doctiſſimū viꝝ Budeum ⁊ bonos auctores ac cōmentarios. Circa renunciationem priuilegij recenter pondero tex. in verbo ſponte. Aliud enim dico ſi coactus vel erronee ac ignoranter renunciaſſet. l. j. in princi. ff. vt in poſſeſ. leg. l. ſed ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. hered. l. vendicante. ff. de euict. l. mater. ff. de inofficio. teſta. Item diſtinguo an renunciatio illa ſit contra publicā vtilitatem vt in aduocato. l. iij. ō. de aduocatis di. iudi. facit. l. deuotum. ī. de metatis. l. j. ī. ꝺ ſalga. alio qui poſſet renunciare. vt hic. Contra hanc. l. oppo. de. l. iij. ō. de aduo. diuer. iudi. Sol. Nā excuſatio competens illi aduocato concernebat publicam vtilitatem cui renunciare qs non poteſt. l. deuotum. ī. de metatis not. in. l. j. ī. de ſalga. hic excuſatio erat aduerſa pu. vtilitati. l. nam et reipublicā. ff. de ope. no. nunciatione. Pirhus.

a ¶ Cum adoptiuum. dignitate. Ut quis pater adoptiuus factus eſt decurio.
b ¶ Dubitatio eſt. vt. ff. de ſena. l. v. et. vj. ideoqꝫ eius onera ſubire debet pater vt fideiuſſor. vt ff. ad muni. lucius. §. idem reſpondit.
c ¶ Iniurijs. quas itulit hic filius in alium et que ſit atrox. habes inſtit. de iniur. §. atrox.
d ¶ Pignoris id eſt naturalis filij ad cuiꝰ imaginem eſt adoptiuus. vt. ff. de libe. ꝛ poſthu. l. filio. Unde vſꝰ. Pignora natorum dicūtur pignora rerum.
e ¶ Oportuit. bene ſequitur. nam penis vel ſupplicijs plebeiorum nō debent ſubijci. vt. ff. de vete. priui. l. iij. ꝛ. ff. e. l. ij. §. in filijs. ꝛ. ō. de pe. l. decurionū.
f ¶ Hoc quoqꝫ. ſcilicet delictum preſidis modū in puniendo excedentis.

¶ Filius adoptiuus habet priuilegium filij decurionis. h. d. Bar.

¶ Idem Auguſtꝰ.

Cum adoptiuum filiū ex adoptantis dignitate[a] decurionis filiū effici nulla dubitatio eſt[b]: pro atrocibꝰ iniurijs[c] eum quem ad vicem naturalis pignoris[d] tibi aſcribebas: a preſide prouincie illicitiſ corporis cruciatibꝰ affici non oportuit[e]: hoc quoqꝫ[f] congruēti pena coercebitur.

Additio.

¶ Cum adoptiuum. ¶ Filiꝰ decuriōis adoptiuus habet priuilegium naturalis. Intellige quo ad honores ꝛ ad torturam. l. ij. §. in filijs iuncta glo. ff. e. Ioan. de platea hic recolligit materiam. l. ſenatoris. j. de dignitat. vbi aliquid dicemus. fallit per emancipationem. l. emancipatum. ff. de ſena. Adde contra hanc. l. oppo. de. l. iij. §. adoptiui. ff. de vac. mu. vbi adoptiui ad excuſandum in numero liberorum non habentur. Dici poteſt aliud eſſe in arrogatis vel adoptatis ab auo paterno vel materno qui habētur pro liberis ꝛ tranſeunt in poteſtatem. §. ſed hodie. inſtitu. de adopti. l. cum in adoptiuis. C. de adopti. Tu dic melius ꝙ fictio iſta vt habeantur loco liberorum ad hoc vt gaudeant dignitate ꝛ priuilegio decurionum eſt honorifica non dānoſa reipu. In cōtraria ſecus. facit. l. v. ff. de ſena. l. adoptiuum. ff. de in ius voc.. Quero itaqꝫ an et in quibus caſibus adoptiui pro liberis habeantur? Diſtingue aut in vim conditionis aut diſpoſitionis primo caſu non vt. l. fideicō-

miſſum. ff. de condi. et demō. l. ſi. ita quis. §. fin. ff. de legatis. ij. propter naturam conditionis que debet proprie ꝛ ſpecifice impleri. Secūdo caſu cōtinentur adoptiui vbicūqꝫ eis eſt vtile nec intercedit fraus adoptantis. l. cum ratio. §. et bonis. ff. d bo. damna. l. iuriſiurandi. in fi. ff. de ope. lib. aliās non continētur. Pirhus.

¶ Filijfami. poſſunt eſſe conſiliarij: et pater tenet pro eis ſi conſenſerit. Itē militans poteſt eſſe conſiliarius. h. d. Bar.

¶ Idem Auguſt. Lex. v.

Filios i poteſtate patriſ poſitos ad munera ſeu honores nō poſſe deuocari falſo tibi perſuaſum ē[g]. ſane ſi ad nominationem filij conſenſum non accōmodaueris[h] ob adminiſtrationem ipſius minime conueniri poteris[i].

g Filios in Perſuaſum eſt. ad hoc ff. eod. ſpurij. §. pater. et de mune. ho. l. eſtimationem. §. munꝰ idem in tutela. vt inſti. qui da. tu. poſ. in prin.
h ¶ Nō accommodaueris. appellando vel proteſtando in contrariū tu pater. vt. ff. e. l. ſpurij §. pater. ꝛ. l. honores. §. fi. et ſic loquitur. ō. ne filius pro patre. l. ſi filiꝰ. alās ſemper cōſentire videtur. vt not. l. j. Accurſius.
i ¶ Poteris. ſ. inſolidū: ſed de peculio. ꝛ de in rē ver. ſic. vt. ō. qḋ cū eo. l. j. ꝛ. ff. de tute. ſi filius. ꝛ ff. de pecu. l. iij. §. fi. ꝛ ad munici. l. ij.

Additio.

¶ Filios. h. d. ¶ Filijfamilias poſſunt ſubire publica munera: pater autē diſſentiens non tenet: niſi de peculio et in rē verſo vt in glo. et dictum eſt in. l. j. ō. e. Intellige autē niſi i defectum aliorum filios minores non poſſe munera publica gerere. l. ad rē publicā. ff. de mune. et ho. l. non tantū. §. non alīas. ff. e. l. j. §. pro infante. j. de mune. non continu. Ratio autem quare filiuſfa. gerat officia publica ſicut pater. eſt in. l. nā qḋ. ff. ad trebel. Queri itaqꝫ poteſt ſi tractetur de actu publico explicādo in ciuitate an ſufficiet patres vocari: q2 videt patris ꝛ filij eadē pſona ꝛ vox patris vox filij: et qḋ pater fit id a filio factum probatur ꝛ vbi eſt pater ibi filiꝰ per iura vulgata que non refero. Sed veritas eſt quod vbi actus omnes et ſingulos concernit ſinguli vocandi ſunt. l. illud. ff. quod cuiuſqꝫ vni. no. l. decurio fortunam. j. eo. cum ſint. Et melius

ſit per plures quã paucos oẽs vocãdi ſũt maxime in actu publico niſi ꝯſuetudo ſit ꝯtra ſec⁹ vbi agit̃ ꝺ ꝓuata vtilitate vt ꝯtrijs iurib⁹ cauet̃.

Expertes. Prohibent. ſic. ſ. de iudi. l. pe. Sed argu. cõtra. ſ. de poſtu. l. ij. ꝛ de aduo. diuer. iudi. nem in l. §. iuriſperitos. et inſtitu. de excuſa. tuto. §. ſimilit̃. Ac.

Illitteratus poteſt eſſe decurio. Bart.

Idẽ aug. Lex. vj.

Expertes litterarũ decurionis munera peragere nõ ꝓhibẽt [a] iura.

Unus frater non tenet̃ pro alio in officio delinq̃nte: licet bona nõ ſint diuiſa hoc dicit Bart.

Additio.

Expertes. hoc dicit. Illitteratus non põt eẽ decurio. Dic idẽ ꝺ iudice dũ peritos habeat aſſeſſores. l. certi iuris. C. de iudi. l. fi. C. de ſenten. ex peri. reci. Joã. de platea idẽ hic dicit de aduoc. ꝛ idẽ dicit tenere Bar. in. l. j. §. poſtulare. ff. de poſtu. quod eſt falſum. Nam bar. illic repꝛehendit glo. ꝛ tenet aduocatos debere peritos eſſe. qꝺ eſt notum in iure p l. neminem. ſ. de aduoc. di. iudi. l. quiſq̃s. C. de poſtul. l. j. §. aduocatos. ff. ꝺ var. et extraoꝛdi. cogni. inde a nobis auctoꝛãtur. peracto legitimo ſtudio ꝛ examine publico pꝛobati licentiantur vt dicunt q̃ꝫq̃ꝫ latine licẽtia male ſonet vt ſunt hodie coꝛrupta vocabula: ſed viuendum eſt moꝛibus preteritis loquendum verbis pꝛeſentibus. ſed ad rem noſtrã atqꝫ vt itali dicunt ad rhombũ facit qꝺ ſcribit panoꝛ. i rub. de poſtu. Spec. in tit. de iudi. §. excipi. ver. itẽ illitterat⁹ et in tit. de aduo. ver. itẽ qꝺ nõ habet peritiã ꝛ ibi io. ãdr. Hec que dicta ſunt de iudice declaro meo iudicio ꝓcedere in iudice oꝛdinario et dato a pꝛĩcipe qui habet aſſeſſoꝛes et habilitatur. l. agentes. ĩ. de agenti. in reb. in fi. l. ij. ff. qꝺ quiſqꝫ iur. l. quidam conſulebat. ff. de re iudic. in delegatis credo ſecus niſi a pꝛincipe ſciente vt glo. no. in aut̃. de iudi. §. ij. colla. vj. Contra hunc textum. poteſt hoc pacto argui. Nam decuriones interdum habent pꝛoferre ſententias. l. j. in fine. ff. de albo. decu. ꝛ decreta facere: ſed pꝛoferens debet per ſe dicere non p aſſeſſoꝛem niſi ſit de maioꝛibus. l. j. et. ij. ſ. de ſenten. ex pericu. reci. ergo decuriones debent eſſe periti. Dic qꝺ aliud in ſentẽtijs diffinitiuis aliud in decretis et interlocutoꝛijs Itẽ in his que in ſcriptis ferri poſſunt. vt. l. ij. ff. de appellationi. l. diem pꝛoferre. in pꝛincipio. ff. de arbi. Item dices ꝙ illitteratus poteſt pꝛoferre ſententiam ſua lingua ꝛ ex conſilio aſſeſſoꝛũ eam pꝛonunciare. facit. l. j. §. finali. ff. de verbo. obliga. de diuerſitate lingue non vitiante ſtipu. vt fit in pleriſqꝫ curijs vbi gallica aut vernacula lingua pꝛoferuntur iudicia. de hoc vide ſcrib. ĩ dicta. l. certi. in dicto auctẽti. de iudici. et Speculato. in titu. de iudi. et de aduoca. et in titulo de reſcript. c. ſciſcitatus in glo. ꝛ ſcrib. ibi. Pir.

Idẽ Au. Lex. vij.

Licet indiuiſa bona fr̃es habent: nihilomin⁹ tamẽ ſinguli ſuo nomine [b] ciuilib⁹ tenẽtur muneribus.

Qui pdit viſũ nõ pdit offĩi ſec⁹ ſi infamaret̃. B.

Idẽ Aug. L. viij.

[b] Licet. ſuo nomine. id eſt non vnus pro alio neceum⁹ per alium habeat interuallũ vt infra de mu. non conti. l. fin. et hoc niſi in vita [a] patris alter geſſit vł poſt moꝛtem patre volẽte: quia tũc vt heres vt not. ſ. eodem titu. l. j. et per. l. ff. famil. herciſcun. ſi filia. §. idem ſcribit et. §. nerattius. Accurſius.

[a] Iſta gl. approbat p Joã. de pla. hic.

Additio.

Licet. h. dicit. Cõmunitas ꝛ ſocietas fratrum nõ pꝛodeſt aut nocet mutuo ad ciuilium munerum adminiſtrationem. hoc intendit ex vtroqꝫ intellectu gloſ. et Bartolus fallit vt in gloſa. quando geſſit viuente patre alter fratrum vel eo moꝛtuo ex eius voluntate. Nam tunc alius obligatur pro patre vt dixi in. l. pꝛima. ſ. eodem in argumẽ. de materia communitatis cuius ratione quis ex delicto alterius non tenetur. vide Bartolũ in. l. cum duobus. §. papinianus. ff. pro ſocio. in auctentica quod locum. C. de colla. l. ſtichus. ff. de pecu. lega. l. ex parte. §. filius. ff. famil. herciſcun. Gloſ. citat text. in. l. j. ĩ. de munc. non cõtinu. vbi foꝛte dicem⁹. Induco hanc. l. ad q̃ſtionem. Duo ſunt fratres habentes bona cõmunia quoꝛum alter erat pꝛiuilegiatus puta clericus indicta eſt collecta nunquid ratione communitatis vterqꝫ a collecta liberetur an vterqꝫ teneatur? Hic textus pꝛobat eos perinde teneri atqꝫ ſi bona diuiſa eſſent facit. l. interualla. ĩ. de vaca. mune. l. uj. ĩ. de colla. fund. patri. l. falſo. iuncta ſeq. ſ. de commu. re. alie. Si enim res ſunt diuiſibiles pro poꝛtione ſua excuſabitur. Si indiuiſibiles pro parte eſtimationis. l. j. §. trebatius. ff. de aqua quoti. l. lege falcidia. ff. ad legem falcidiam. l. cum filius. in pꝛincipio. ff. de legatis ſecundo. Similiter per hanc legem et pꝛedicta poteſt determinari q̃ſtio. Mandatũ eſt ꝛ edictum a pꝛĩcipe vt quiſquis in bonis centum habeat mittat hominem ad bellum an ſi duo fratres habeant bo-

na indiuiſa eſtimata cētum debeat vterq̧ mittere: ſed verius eſt vt vterq̧ ſit excuſat⁹: quia ſtatutum intelligitur de eo qui habet centum ſolus non cum alio. Pirhus.

a ¶ Infamia. Infamia repellit ab honore habito ꝛ habēdo[a] vt hic ꝛ.j. de dignita.l.ij.ꝛ.l. iudices.ꝛ.j.ꝺ reis poſtu.l.j.ſed cecitas nō nocet. quod quidā dicunt niſi vtroq̧ lumine ſit cec⁹. vt.j.qui morbo. l.j. ſ; dic etiam ſi vtroq̧ lumine. vt.ff. de poſtul.l.j.§. ꝗuis. ſcilꝫ in queſito vthic erat: et illa qui morbo: in munere.hic in perſone honore: vel ibi in habēdo: hic in habito.

a Iſtam glo.ſequitur hic io. de pla. dicēs ꝙ procedit ĩ honoribus et dignitatibus nō in oneribus ſ.muneribus realibus ꝛ pſonalib⁹: qꝛ ab his iſfamia nemī nem excuſat.vt.l.j.j. de infa.

a Infamia[a] q̄ tibi abominanda[b] non etiam amiſſionis oculorum caſus queſitū tibi adimit honorem.

¶ Qui habet filios prefertur non habenti. hoc dicit Bartol.

¶ Idem auguſtus.
Lex.ix.

b ¶ Abominanda. id eſt remouenda a te ad hoc vt perſeueres in dignitate decurionatus.

Additio. ¶ Infamia.hoc dicit. ¶ Infamis a muneribus repellitur non autem cecus. A muneribus.i. honoribus. aliud enim de onerib⁹. vt.l.vni.j. de infa.l.nec infames.j.eo.l.ij.j.de dignitat. Dy. in regu. infamibus.quod intellige in muneribus habentibus honorem inſeparabilem ꝛ honorem ſolū. Aliud in habentib⁹ onus ſeparabile et hoc in odium infamie.vt not.in.l.nec iſames.j.e.l.relegatorum §.fin.ff.de interdict.et releg. De infamia dicemus in dicta.l.nec infames.ꝛ.l.vni. de infa. vide Iaſo.late in.l.cunctos populos. ꝟ.de ſumma trinita. vbi de infa.iuris et facti. De cecitate que non repellit a dignitate intellige iam habita non cōſequenda a qua cecus vtroq̧ lumine repellitur non autem orbat⁹ altero.facit.l.frater.ff.de excu. tuto.l.j.j.quiſ morbo.l.cecus.ff.de iudic.optimus tex.in.l.j.§. caſum.ff.de poſtul. vbi eſt celebre illud Appij Claudij conſulis exemplū qui cecus poſt cenſuram factus lectica in curiam delat⁹ de Pirrhi captiuis non reddendis ſententiam dixit ſe dolere inquiens quod auribus quoq̧ priuatus non eſſet ne turpiſſimas ſententias ꝛ quo reipu.gloriam ſubuerterent audiret. Grauius ergo eſt cordato viro infamiam incurrere(cui⁹ nota indelebilis eſt atq̧ animo ĩpreſſa vti caligula dicebat)quā oculos amittere quos philoſophus ille democritus vt cōmodius philoſopharetur ſibi ademit. Homerꝫ quoq̧ cecum fuiſſe traditum eſt: at eius picturā.inquit Cicero non poeſim videm⁹. qui que ipſe non viderit nos vt viderem⁹ effecit. Solonē quoq̧ plutarchus refert ad concordiam populi oculum ſibi eruiſſe iuxta euangelij noſtri conſiliū ſi ocul⁹ tu⁹ ſcādalizat erue illum. Idē quoq̧ Plutarchus lycurgo legiſlatori in tēplū fugienti oculum effoſſum tradit Dioſcorides vero ait nō luſcū factum ſed baculo percuſſum valetudinem recuperaſſe ac minerue optileti phanū dicaſſe. Et qꝛ libet ꝺ cecitate ſcribere Hānibal quoq̧ oculū perdidit in alpibus. Et qui oculos bello amiſiſſent de publico alebātur ex.l.ſolōis ꝛ piſiſtrati Heraclide ꝛ plutarcho teſtibus quales treſippus ꝛ cocles ille orati⁹ monoculus ꝛ claudus bello fact⁹. Noſtro ſeculo clari extitere ceci fratres Carol⁹ ꝛ Ioan.fernandi viri tū doctiſſimi:tū religioſiſſimi. Notiſſima fabula eſt tireſie qui a iunone cec⁹ fact⁹ fuit qꝺ ſententiā tuliſſet iouis cauſa maiorē eſſe feminis voluptatē ĩ coitu quā viris de quo apud Homerꝫ vndecimo odiſſee ꝛ apud Platonē ĩ alcibiade. ꝛ pleraq̧ id genus cecitatꝭ exēpla. Sed ne videar hiſtoriā texere ad rē ſerio agendā redeo. Et q̄ro an ꝛ qñ cecitas noceat in iure. Diſtingue aut monocul⁹ eſt ꝛ non excuſaꝛ ab onere nec repelliꝛ ab honore adepto vel ꝯſequēdo probaꝛ p.l.frater.ꝟ.ꝺ excu.tu.ꝛ hac.l.q̄ loquiꝛ pluraliter oculoꝝ. Aut ambos oculos amiſit tūc nō arceꝛ ab honorib⁹ habendis.l.j.§.caſum.ꝟ. nunq̄.ff.de poſtu.nec habitis quo ad dignitatē ꝛ ꝑuilegiū quo ad exercitiū vero ſec⁹.l. ad rē.ff.de mune. l.qui furore.ff.de ſta.ho.l.ſpurij.§. ſer⁹.ff.de decur.in his ſcꝫ q̄ viſiuam virtutē exigūt in alijs non.l.cec⁹.ff.de iudi. Ab onerib⁹ vero deferendis ipſo iure nec etiā delatis nō excuſat poteſt tñ excuſare ſe ſi velit.l.poſt ſuſceptā.ff. ꝺ excu. tu.ꝛ.l.luminib⁹.ꝟ.qui da.tu. po.l.j.j. q̄ morbo. ꝛ ibi Bar.de ceco an poſſit cōdere teſtamentū vide in.l.hac cōſultiſſima.C.qui teſt.face.poſ. ꝛ Bar.in.l.queramus.ff.de teſta. Pir.

b In albo decurionū preſcriptis[c] patrem nō habenti filios anteferri[d] conſtitit.

¶ Qui excedit annum.lxx.habet excuſationem a muneribus perſonalib⁹. hoc dicit Bar.

¶ Idem Auguſt.
Lex.x.

c In albo decurionū ꝑſcriptis.aľs ꝑſcriptꝭ aľs pre oculis. aľas ꝑſcriptiōis decurionū ꝛc̄.ꝛ tunc ꝑſcriptio nō eſt exceptio.

d ¶ Anteferri.vt in ordine ante ſcribaꝛ:et eius

vor in ſentẽtijs ſeu ↄſilijs ſit prima.vt.ff.de al bo ſcri.l.j.ꝛ.ij.ꝛ facit.j.de mu.patri.l.j.

Additio. ¶ In albo. ¶ Prefertur in albo ꝛ honoꝛib⁹ habens liberos nõ habenti. De albo dictũ eſt. ſ.l.iij. Concor. huic tex.l.l. ſpu rij.§.fi.ff.e.l.j.et ij.ff.de al.ſcrib. l.j.j.ꝺ conſu.li. xij.l quo potes concludere numerũ liberoꝝ. xij. excuſare ab honoꝛibus.l.ſi quis decurio.j.e.Et.xvj.a patrimonialibus.l. ſemp.§.demonſtrãt.ff.de iure imu.Et.v.a pſonalibus.l.ij.j.qui nu.lib.a tutela ꝛ ratione.v.i ꝓuincia qttuoꝛ in italia.l.iij.§.quãuis.ff.de mu ne.ꝛ ho.l.j.j.qui nu.li. Legebã nuꝑ apud Plutarchum in põpilio matres triũ liberoꝝ cum faſcib⁹ deduci ſolitas cũ prodirẽt honoꝛis cauſa que ſi dãnatos ad ſuppliciũ ꝑgentes offenderent liberabãt qꝺ tñ poteſt in aliũ ſenſum referri vt quis plutarchi lectoꝛ itelligat. Et memorabile eſt qꝺ ipſe refert pallantis filios fuiſſe qnq̃ginta. Inde ius triũ liberoꝝ dictũ in laudẽ Oratioꝝ vt qbuſdã placet inſtitutũ q tergemini ꝑ Ro.fortiter dimicarunt.de quib⁹ in.l.antiqui.ff.ſi pars here.pet. vbi glo.allucinatur. De hoc iure Martialis. Quod natura vetat fieri ꝑmitte videri natoꝝ genitoꝛ credar vt eſſe triũ. Jus autẽ trium liberoꝝ ex ſenatuſ con.tertulliano tribuebat matri ſucceſſionẽ filijab inteſtato qꝺ ius vetante lege.xij.tab.matrib⁹ ad ſolatiũ liberoꝝ a miſſoꝝ ꝑim⁹ Claudius ceſar dedit ꝛ quattuoꝛ liberoꝝ libertine. vt not.inſti.ad tertull.ꝛ ſueto. in vita Claudij refert. Poſtea imunitates alie quas ꝓdixi liberos habẽtibus tribute ſunt. Redeũdo ad tex. Andre.baru.hic aſſignat rationẽ legis talem: qꝛ pater honoꝛaꝶ ꝑ filios: ꝛ ecõuerſo quidã melius dixerũt qꝛ pl⁹ reipu.ꝓſunt qui liberos ꝓcrearunt q̃ꝫ qui poſteritatem virtutis emulam non reliquerunt: ideo fauet cauſis dotalib⁹ vt ciuitas liberis hoib⁹ repleaꝶ. Quero itaqꝫ an idem ſit in filiab⁹ qꝺ in filijs? Videtur qꝺ non quia loquiꝶ de filijs. Item deterioꝛ eſt ſexus ꝛ conditio feminarũ.l.in multis.ff. de ſtatu ho. Itẽ qꝛ in filiab⁹ ceſſat ratio q̃ non ſic poſſunt reipu.ſeruire.l.femine.de reg.iur. Tamen contrariũ eſt veri⁹ qui maſculinũ cõcipit femininũ ꝑ iura vulgata preſertim vbi eſt eadẽ ratio vt hic qua femine pꝛoſunt reipu.ꝓcreatiõe liberoꝝ ſicut maſculi.l.ſi quis.ſ.de natu.libe.l. ij.§.ad filioꝝ.j.qñ et qui.quar.pars debe. Idẽ dico in his qui in vtero ſunt.l. qui in vtero.ff. de ſta.homi.quia ẽ fauoꝛ eoꝝ conſequẽter ſeu cõſequutiue cũ ſit fauoꝛ parẽtum. licet alij cõtra ꝑ multa iura que nõ ob.vt not.in.ꝺ.l.qui in vtero. Aliud in naturalibus.l.j.ff. de bo.dam. cum ibi not.l.ſpurij.ff.de decur. Idem in adoptiuis vt dictũ eſt in.l. cũ adoptiuum.ſ.e.no. in.l.ij.§.adoptiui.ff.de va.mu. Per hoc audiui doctos viros legentes hunc locum qui tenebant doctoꝛem habentem liberos preferri nõ habẽti. Pir.

a Si vltra ſeptuageſimũ[a] etatis annum patrem tuũ eſſe preſes prouincie perſpexerit:
b cũ perſonalium[b] mu
c nerũ[c] vacatione per
d frui prouidebit[d].

¶ Idem August.
Lex.xj.

a ¶ Si vltra ſeptuageſimũ. In tutela ꝛ cura excuſaꝶ maioꝛ.lxx.an.vt.ſ.q etat.l.j. In alijs pu.munerib⁹.lv.vt.ſ.q etate.l.j.ꝛ.ff.e.l.ij §.fi.hic ꝙ ſic ꝺ facto erat. Itẽ añ creat⁹[a] ꝑ ſuperuenitẽ etatẽ maioꝛẽ nõ ſe excuſat.vt.ff.ꝺ iur. imu.l.ſemp.§.hoc circa.ꝛ.j.e.l.decurio fortunã niſi ꝓrſ⁹ ſit inutilis.vt.ſ.ꝺ exc.tu.l.p⁹ ſuſceptã. (a Iſta glo.approbaꝶ.ꝑ io.ꝺ pla.hic.)

b ¶ Perſonaliũ.a pr̃imonialib⁹ aũt nõ ꝓpt hoc excuſareꝶ⁹ nã ab illis null⁹ excuſaꝶ cũ ab ipſa re nõ a ꝑſona debeaꝶ mun⁹ patrimoniale qꝺ indiciꝶ rebus.vt.ſ.de an.ꝛ tribu.l.iij.no. (b Pro hac glo. ẽ tex. i.l.neqꝫ.j. de mu.pa tri. ſm io. de pla.)

c ¶ Munerũ.puta decurionat⁹ vt faciat ad tit. vel alioꝛum ſimilium.

d ¶ Prouidebit.al's videbit: al's prouidebit.

Additio. ¶ Si vltra. ¶ A munerib⁹ perſonalib⁹ maioꝛ ſeptuagita annis excuſatur. Glo.eſt optima ꝛ bene declarat hãc etatem ſeptuagenariã a tutelis ꝛ curis excuſare ab alijs vero ꝑſonalib⁹ auctoꝛitate ac vtilitate publicis munie tãta etas requiriꝶ ſed qnquagenta etiã imunitatẽ ꝓbet.l.fi.j. q etate. longe forti⁹ ſeptuagenaria. ſic ꝛ in.l.ij.§.fi.ff.e. ti.niſi ex cauſa.l.ſemp.ff.de iure imunit. Itẽ ab actu qui poteſt facile expediri etas nõ excuſat.l.decurio.j.e. Itẽ nec a iam ſuſcepto munere.vt.ꝺ l.ſemp.§.hoc circa.l.pe.§. ſi poſt.ff. de vac.mu. vbi Bar.dicit idẽ in arbitro cõſultoꝛe ꝛ tutela iam inchoata.l.volũtarie.ſ.de excu.tu. Sicut excuſatio deſinens nõ tollit imunitatẽ iã adeptam qꝺ lati⁹ ꝑ doc.in.l.ij.§.opoꝛtet.ff. ꝺ excu.tut. Itẽ nec a patrimonialib⁹ que rei imponũtur.vt in glo.p.l.iij.§.q̃ patrimonioꝝ.ff.de vac.mune.l.neqꝫ.j.de muner.patri. Glo.dicit qꝺ ſi qs ſit pꝛoꝛſus inutilis ꝛ inept⁹ excuſaꝶ a munere iam ſuſcepto.l.poſt ſuſceptã.ſ. de excu.tu.ꝛ ibi doc.in ea.glo. Itẽ ante creat⁹ per ſuperuenientẽ etatem non ſe excuſat Contra oppo.de l.nõ diſting.§.ſacerdotio.ff.de arbi. Sol.qꝺ ibi loquiꝶ in actu ab initio voluntario in quo facilioꝛ eſt reuocatio.res ei de facili ad ſuã naturã

reuertitur. l. filiuſſa. in fi. iuncta. ſeq. ff. de pcur. hic in neceſſario. p. l. fi. §. ⁊ iudicandi. ff. de mu. ⁊ hono. l. pe. ad fi. de vaca. mu. Contra hanc ſolu. oppo. de. l. preter eos. j. de vac. mu. Sol. hic in actu iam de ſe pfecto ⁊ impleto hic in actu ichoato nondũ ɔſummato ſm Dy. in. c. actum legiti. de regu. iur. Iuxta hãc glo. quero an ſuperueniẽs cauſa excuſet a muneribus. Diſtingue aut erat ad officium aſſumptus qđ neceſſario gerere nõ habebat nec inuitus cogebaᷣ: tunc ſupueniẽs cã excuſat cũ excuſatio ɔcordet iuri cõi. d. l. filiuſſa. §. fi. l. ſi vnꝰ. §. qđ in ſpecie. ff. de pac. Aut ad aliũ actũ quẽ neceſſario gerere nõ tenebaᷣ. vt. l. fi. §. ⁊ iudicandi. alleg. tũc cũ ſupuenit impedimẽtũ aut eſt tale qđ ipedit pꝛſus actũ ⁊ pſtat excuſationẽ ab icepto actu. d. l. pter eos. l. queſitũ. ff. de re iudi. l. idẽ vlp. l. nõ ſolũ. §. fi. ff. de excu. tu. aut nõ ipedit oĩno actũ. tũc nõ excuſat vt hic. ſenectꝰ eni nõ pꝛoꝛſus ipedit a vac. munc. vt de catone maioꝛe ⁊ qnto mutio ſceuola qui firmis lateribꝰ atq͡ꝫ integra voce oꝛabãt in ſenatu. not. in. l. ij. §. corporis. ff. de vac. mu. ⁊ in. l. j. j. qui moꝛbo. ⁊ no. in. d. l. preter. Alia que ſunt in glo. facilia ſunt. Et ſcribẽtes nihil aliđ qđ me expoſitoꝛe indigeat ɔfert Tex. eſt clarꝰ vt plerũq͡ꝫ i hoc toto titulo. Pir.

Uxorem pro marito decurione conueniri non posse proculdubio[a] eſt.

Pena non aufert immunitatem. h. d. Bar.

Idem Auguſt.

Lex. xij.

Nec infames immunitatẽ[b] habere (cum hec[c] priuilegij nõ note ſit[d]) conuenit.

Immunitas cõceſſa a muneribꝰ per iterlocutoriam iudicis valet quoad durat officiũ iudicis ⁊ nõ vltra. h. d. Bar.

Idem Auguſt.

Lex. xiij.

A Muneribꝰ decurionatꝰ nec ſententia[e] preſidis in perpetuũ: nec anni[f] quinquaginta: nec podagre[g] valitudo preſtat excuſationem.

a Uxorem. Proculdubio. vt ⁊. s. ne vxoꝛ p mari. l. ij. ⁊. iij. ⁊ eſt ſpãle in primipilo. vt vxoꝛ p marito ɔueniaᷣ: ⁊ tũc ſatiſfit fiſco in dote non i alijs mulieris bonis. vt. s. qui. cau. pi. ta. cõtrahi. l. ſatis. ⁊. s. de pri. fiſ. l. j.

Addi. Uxorem. Uxoꝛ non teneᷣ de adminiſtratione mariti decurionis. concoꝛ. l. ij. ⁊. iij. s. ne vxo. pro marito. fallit. in pmipilo quo ad dotalia bona dũtaxat. l. ſatis. s. in q. cau. pig. ta. ɔh. l. j. s. đ puil. fiſci. vbi etiã filij nõ heredes tenẽtur. l. fi. j. de pmipi. vbi diceᷣ. Sic p vxoꝛe tutrice non reddita ratiõe nec puiſione tutoris pupillo facta ſcđo nubente maritꝰ tacite obligaᷣ. l. ſi mater. s. in qui. cau. pig. tac. ɔtrah. Contra hunc tex. oppo. Nã equũ eſt vxoꝛẽ pro marito teneri ſicut maritꝰ p ea teneᷣ. ar. l. fi. s. de fruc. ⁊ lit. expen. vbi debet inter pſonas eq̃litas ſeruari maxime cũ vnũ ſint vir ⁊ vxoꝛ. l. aduerſus de cri. expi. here. facit qđ not. in. l. obſeruari. §. pꝛoficiſci. ff. de offi. pcõ. dic qđ in cõtrarijs vbi tenetur maritꝰ pro vxoꝛe ibi preceſſerat culpa mariti. Alia de hac re plenius. i. d. l. j. ⁊. ij. s. ne vx. pro marito.

b Nec infameſ immunitatem. a curialibꝰ muneribꝰ vt. j. de infa. l. j. qđ munꝰ dr. vt. ff. de. v. ſig. l. munus tribus.

c Cũ hec. ſ. immunitaſ. ⁊ facit ff. de inter. ⁊ rele. l. relegatoꝛũ. §. fi. ⁊. j. đ his q nõ iple. ſtip. l. j.

d Note. q. d. priuilegiũ eſt hre immunitatẽ: non autẽ ptinet ad infamiam. Infami non põt dari priuilegium.

Addi. Nec ifa. Infamia nõ adfert imunitatẽ cũ pena ſit. Intellige a mũeribꝰ ciuilibꝰ. l. j. j. de infa. id eſt a grauamine pſonaliũ ⁊ realiũ. licet ab honoꝛibꝰ repellat. l. infamia. s. e. Bart. in. l. relegatoꝝ. §. fi. ff. de interdic. et releg. ⁊ idẽ de onere iudicandi a quo tunc demũ repellit ſi obijciaᷣ iudici. l. quidã ɔſulebãt. ff. de re iud. tñ Bar. tenet ɔtra. qꝛ eſt onus inſeparabile ab honoꝛe. vt. l. j. j. ti. j. Rationi huiꝰ legis facit qđ no. in. l. ſine. ff. đ ne g. geſt. Oppo. de. l. decreto. ff. de admi. tu. Sol. qđ idem actꝰ nõ poteſt eſſe cauſa pene ⁊ premij imediate. vt. d. l. relegatorũ. ⁊. d. l. ſine. ſ; mediate bene põt delictũ q eſt cauſa pene. pena cauſa inhabilitatis inhabilitas cauſa recuſationis ⁊ excuſatiõis. Itẽ ibi ẽ alia ratio q pena ⁊ premiũ erãt inſeparabilia: ideo rõne vniꝰ aliud neceſſario venit i ɔſequẽtiã alias ſecꝰ vt not. in. d. l. relegatoꝝ. §. fi. cum l. ſeq. ⁊ ibi. Bar. Materia legis noſtre reduciᷣ ad. l. nec infamia. s. e. l. j. j. de infa. Pir.

e A Muneribus. Sentẽtia. extraoꝛdinaria vt. ff. de pe. l. fi. alš cõtra. vt. s. de poſtu. l. j. ⁊ de pe. l. ſeruus. Item ad annum poteſt remoueri a decurionatu in penã. vt. ff. de pe. moris. nõ gratioſe. vt. j. l. pꝛoxi. nec maxima pena imponitur. vt no. j. l. pꝛoxi.

f Nec anni. ſcilicet. lv. vt. s. e. l. ij. §. fi. ⁊ no. s. l. ſi vltra. Accurſius.

g Podagre. niſi omnino ire non poſſit. vt. j. q moꝛbo. l. penul.

Additio. ¶ A muneribus. h.d. ¶ Sententia preſidis etas quiquagenaria ⁊ podagra nō excuſant a decurionatus munere intellige ꝑncipiū. vt i glo. de ſenten.interlocu. vt.l.fi.ff. ď pe.c. preſenti.de offi. dele. li.vj. glo.l l.ſi certarū.§.fi. ff.de teſta.mili. vbi no.qď talis declaratio immunitatis non excuſat in perpetuū. Aliud ſi p diffinitiuā immunis vel etiam ſi terdictus quis fuerit nā valet in perpetuū niſi appellatione ſeu alio remedio reſcindatur vt.l.j.ō. de poſtu.p Salic. Et diſtictionē hāc ſequunt cōiter ſcrib. ibi. Adde Inn.i.c. qď ad tranſlationē.extra de offi.del.doc.in.c.ex lr̄is. depſti.vbi pulchre p Cardi. flor.⁊ doc.in.c.cū bone.de eta.⁊ quali.ordi. Podagra autē ꝙ non excuſat multos laboraſſe cōſtat etiam clariſſimos viros vt.M. Agrippā qua cū aceto feruido crura dimerſiſſet liberat⁹ tradit. Sextus quoq; pōpei⁹ hiſpanie citerioris ꝑnceps ꝙ cū hortcis ſuis ventilādis operā daret podagre dolore corrept⁹ in genua ſeſe tritico recōdēs ſiccatis hoc pacto pedib⁹ cōualuit: filij lacte aſinino epoto plerīq; vino ⁊ venere que quidē gemina huiuſce morbi cauſa eſt ꝯtinētes podagra liberati ſunt: tametſi Ouidi⁹ ait. Soluere nodoſam neſcit medicina podagram. de podagra tex.eſt i.l.podagre.j.qui morbo.l.ꝙ tertiana.ff.de edil.edic.c.legim⁹.de ꝯſe.diſt.vlt. hac ego memini grauem verū a patre meo medice artis ꝓfeſſore ac chirurgice experiētiſſimo balſamo artificiali ita leuatū vt ſemp poſthac valuerit. de morbis excuſantib⁹ dicitur.j. qui morbo. Pirrhus.

¶ Nullus iudex pōt immunitatē a munerib⁹ cōcedere: ſed ſolus pīceps ex cauſa. Bar.

Imp. Cōſtā. A. xiiij

NEmo iudex aliquem ſuo arbitrio de curia liberet[a]. Nam ſi quis fuerit huiuſmodi infortunio[b] deprauatus[c] vt debeat ſubleuari de eius nomine ad noſtram[d] ſcientiam referri oportet: vt certo tēporis ſpacio[e] ciuilium munerum ei vacatio porrigatur.

a NEmo iudex. Liberet. gratioſe. al's ſecus vt no.ō.l.proxi.

b ¶ Infortunio.i.podagra: vł alia ſili īfirmitate

c ¶ Deprauatus.i.factus inutilis.

d ¶ Ad noſtram. Idem ſi ſit decurio relegatione vel maiori pena dānandus.vt.ff.de pe.l.diui.§.penul.⁊.§.fi.

e ¶ Spacio.non in perpetuū. vt hic.⁊.j. de his qui va.a prin.l.j. Accur.

Additio. ¶ Nemo.h.d. ¶ Soli principi licet vacationē ciuiliū munerū concedere.ꝯcor.l.vni.j.de his ꝙ a prin.vac.acce.limita ſm Bar.ex gratia liberaliter ⁊ fauore: ſecus ex iuriſdicti one contētioſa et ex cauſa expſſa a lege vt morbi etatiſue vt.l. proxi. dictū eſt. alioquin ad ꝑncipem referēdū vt no.in.d.l.vni qꝛ ſicuti legis diſpoſitio excuſat ita pīcipis nutus ꝙ eſt lex animata in terris.vt in aut.de ꝯſuli. ad fi.aut. qui.mo.na.effi. legi.§.ſit igitur. hec eni nō ſunt iuris naturalis ꝙ libertas erat equalis oībus ſed iuris gētium ⁊ ciuilis.⁊ dicit Inno in.c.cū ad monaſteriū.de ſta.reg.qď princeps poteſt ex ſola voluntate diſpenſare contra ius poſitiuū.de poteſtate pīcipis ⁊ ei⁹ plenitudine hic nō dico ne videar diſcolorib⁹ lanis veſtē texere: alia dicem⁹.in.d.l.vni. Pir.

¶ Conſiliarij non debēt exercere officium tabellionatus.h.d.Bar.

¶ Idem Auguſt. Lex.xv.

UNiuerſos decuriones volumus a tabellionū officijs tēperare[f]

f UNiuerſos. Tēperare.qꝛ publici dicunt ſerui.[a] vt.ff.ď adop.l.nō eni.⁊ ſic nō debet vile officiū ſicut procurationē recipere. vt j.co.l.ſi qs ꝓcurationē.al's deponit honorē.vt j.de tab.l.ij.verū patrē fuiſſe notariū[b] filio ad decuriōatū nō nocet.vt.ō.ď ſer.re pu.ma.l.fi. Item ꝯtra.ō.de fal.ſi qs decurio. Sol.ibi non erat tabellio licet ſcripſerit teſtamētū. Uel hic prohibet ď nouo fieri: vt ibi dixi. Itē arg.ꝙ aduocati non debēt exercere officiū tabellionis. licet mediolani indifferenter fiat contra.

a Approbatur per Bar. ⁊ io. de pla.
b Idem Bar. pla. et Luc. de penna.

Additio. ¶ Uniuerſos. ¶ Decuriones a tabellionatu repellūtur: idem de officio procuratoris qď ſeruile eſt.l. ſiquis pro curatorē.j.e.l.ij.⁊.j.de tab. At pater decuriōis non repellit.l.fi.ō.de ſer.reipu.manu. In materia cōclude qď tabellio aſſumptus ad decurionatū poteſt vetera inſtrumēta perficere nō autē noua conficere licet valeant confecta et ipſe dignitate priuetur cōtra glo.in.l.generali.j.de tabu.arg.in.c.ſicut.ne cleri.vel mona.c. ad officiū.§.ad ſcribēdas. de here.li.vj. Spec. in titu.de ſtatu mo. ℣. xxvij. Si vero decurio poſtea creatus ſit tabellio ſi exerceat valet ſed

Consiliarij non debēt recedere a ciuitate sine licentia: alˀs puniūtur. hoc dicit Bartol.

Idem August.
Lex.xvj.

Si quis decurio vel ꝓprie rei causa vel reipub. cogatur[a] nostrū adire comitatum is nō te discedat ꝗ̄ insinuato iudici[b] deside=rio[c] proficiſcendi licentiam conſequatˀ[d] ꝙ ſi pro ſua audacia parui aliquis hāc fecerit[e] iuſſionem: īdignationem competentem ſortiatur.

Idem August.
Lex.xvij

Qui derelicta curia militauerit reuocetur[f] ad curiam.

dignitatē amittit. Glo.oppo.de.l.ſi quis decurio.ō.de fal.dic qd fecerat inſtrumētū ante decurionatū ꝛ torquetˀ pro eruēda veritate.ƺ.l.fi.ff.de decur.ſpeciale eni eſt ibi vt torqueatur auctor eiꝰ de ſcripture veritate credatˀ. De q̄ Ange. ꝛ ſcrib.i l.ſi qs ex arg.§.j. ff. de edend. Bal. in.l.ij.ō.ð ſentē. Nota hic tex.cōtra aduocatos qui exercēt officium tabellionatus de quo ad Bal. in l.j.§.j. col. pe.ff. de iuſti.ꝛ iu. qd dicūt ſcrib. mediolāi male obſeruari. vide q̄ latiˀ dicturi ſumˀ de notarijs et actuarijs.j.ð tab.ꝛ ſcrib.in.c. qm contra falſam. de proba. Spec. in ti.de iſtru.edi. Quod autē hic dicitur limito in notarijs pape vel ꝑncipis qui ſunt clariſſimi.l.preclaram.j.de ꝑmice.l.iij.de nume.ꝛ actu. Pir.

a Si quis decurio. Cogatˀ: per aliquē de noſtris iudicibˀ citatˀ vel ꝑ nos nō ab alio: vt nō ſit cōtra.j.de ſilē.l.ij. vel dic ſpeciale i legatione vt a ſuo ꝑſide poſſit cogi: ſed tūc ꝙ dicit ꝓprie rei dic qꝛ vādit de aliquo facturˀ q̄rimoniā talis citatio nō reſcidit qd factū eſt.vt.ō.de reſci.vē.l.nō id circo. Et ſic no. ambaſiatorē poſſe cogi[a] recipere ambaſſariā.ff. de leg.l.ſciendum.§.ſi accuſatio.ꝛ.§.ordine.

a Approbat ꝑ bar. Jo. ð pla. ꝛ iu ð pē. b Ambe ſunt bone ẜm Bar. ꝛ pla.

b Judici.a quo fuit citatus: vel.i.principi[b] qui eſt iudicum iudex.

c Deſiderio.qꝛ venit ſine lnia vel qꝛ vult recedere.vel ẜm alios: qꝛ vult arripe iter ad veniendū ad nos ſine lnia ſic ꝗ ꝛ in clericꝭ.ad qd ō.de epi.ꝛ cle.ſi q̄.ꝛ i aut.ð ſan.epi.§.inſdicimˀ ꝛ i decre.lxxj.di.c.pe.ꝛ fi.ꝛ facit.j.ð colo.tra.l.j

d Conſequatur. a iudice vel a pricipe: alij dicunt a iudice terre ſue. Accur.

e Parui fecerit.i.vilipēderit vlˀ neglexerit[c].

c Idē iu. de pen. et io. de pla:

Additio. Si qs decurio.h.d. Decuriones non debēt vel priuate vel publice rei cauſa ſine preſidis venia a ciuitate diſcedere. Et hoc nitendit ex intellectu Bar.ꝗ̄uis alij intellixerint de redeundo a legatione abſq; principis venia quod nō dicitur in text. ſed poteſt induci.ꝛ concor. huic.de cleri.pere.c.tue.ꝛ not.in.l.ſi qua per calūniam.C. de epi. ꝛ cleri. Et de ferialibˀ ne redeant a legatione iniuſſi vide not. in.l.ij.§.quo ordine. ff. de leg. Quod autē dicit glo.de ambaſiatura ſuſcipiēda ab inuitis dic verum niſi habeat iuſtā excuſationē.l.ſi quis magiſtratū.ff. de mune.et hono.l.fi.§.ꝛ iudicandi.e.ti.ꝛ in glo.ibi vel a principe. hāc approbat. Andre. de baru.ꝛ facit pro expoſitiōe tex.i l.prohibitū. i fi.ō.de iur.fiſci.in fi.glo.adde concor. tex.in ca.ſi poſtꝗ̄.de elect. in.vj. Pir.

f Qui derelicta. Reuocetˀ. per quēcūq; iudicē ordinarium.vt.ō. vbi qs decu.vlˀ co.l.j.ꝛ.ij.ẜꝫ. P. ꝛ fa.ō. de epiſ.ꝛ cle.officiales.et l.quiſquis. ꝛ in autˀ. de ſan.epiſ.§.aſcriptitios. Sed ꝯtra.j.de tab.l.ij. Sed illud[d] i ſui odiū ſi prima curia velit reuocare vel. dic vt ibi. Itē idem econtra ſi miles venerit ad curiam ꝙ reuocetur ad militiam. vt.j.de re milita.l.militares viros. Accurſius.

d Iſta gl. ſequūtur: Bar. ꝛ io. de pla.

Additio. Qui derelic. Deficiens a curia ad militiam reuocetur ad curiam.concor.l.generali.j.e.l.ij.j.de tabu.vbi priuari poteſt honore decurionatˀ. Idem ſi trāſferat ſe ad militiā celeſtē ð iure ciuili.l.officiales.cum autˀ.ſed neq;.C de epiſco. ꝛ cleri. glo. in.l. quidam ignauie.j.e. Idem de iure canonico in his qui curie obligati vt ratiocinia effugiant religionem ingrediuntur vel ordinem aſſumunt.c.j.liij.diſt. doc.in ca.vni.de obli.ad ratioci.l.ſi quis curialis.ō.de epiſco.et cleri.l.ij.ō.vbi quis decur.vel coharta.l.omnes profugi.j.de agri.ꝛ cenſi. in glo. Idē ẜm And.de barulo in monacho fugiente vt reuocetur ad monaſteriū clemē.ne in agro.§. quia vero. de ſtatu monacho. Idem in murilegulis.l muriseguli.j.de murilegulis.nota. de hoc in.l.incola.ij.ff.ad municip.l.ſi is cum quo.ff. de aqua pluui.arcen. Bartol.in.l.iiij.§.ſi actor.ff.de iudicijs.in glo. in auten.de manda. princi.§.ſed ꝛ ſuſcipientis. Bartol.in dicta.l.incola recitat duas opiniones: ꝛ tenet opinionem Dyni qd monaſterium teneatur reuocatoria.l. omnes.§.lucius.ff.de his que in frau.cre.vide modernos in dicta.l.iiij.§.ſi acto. faciūt not. in.l.vni.j.de collegiatis. Pirrhus.

f iij

SI ad magiſtratū nominati. qđ ante per tres menſes faciendū eſt ꝙ incipiat adminiſtratio: vt ſi ſe excuſet poſſit alius eligi. vt.ſ. de magi.mu.l.ij.

b ¶ Requirant. ꝛ cogant remedijs ꝑtorijs. vt.ff.de mu.ꝛ ho.l. ſi qs magrat⁹. et interim ſi qđ dānū habeat ciuitas emēdat.[a] vt.ff. ad munic. l.lucius.

a Idem bar.Luc. ꝛ pla.

c ¶ Pertinaci i.ꝯtumaci nolē teſ recipe electionē factā de ſe.

d ¶ Permittā tur.interim ad vſu.n.ad qđ facit.j.de murile. l.murileguli.

e ¶ Duūuiratus.i. magrat⁹. vt dixi.ſ.de iudi.l.ſi.q ex decurionib⁹ tm̄ ſunt eligēdi.vt.ff.e.l. honores.§.pe.

f ¶ Repti.qñcūqȝ. qđ dic vt.j. de murileg.l. murileguli.

g ¶ Biēnio. i. tpe duplicato.[b] anno eni ſtare debebat.vt.j. de ſuſcep.l.nemjnem.ꝛ facit.j.de oi agro deſer.l. qui agros.

b Idem ꝑ pla. ꝛ luc.

h ¶ Sibi ꝯditione.i.ad duplū oneris.ad qđ.ff de pe.l.aut dānū.§.inter.ꝛ facit.ſ .l.pxi.ꝛ.j.c.l. ꝙuis.ꝛ.l.quidā.ꝛ.j.de mu.ꝛ ho.l.ſi.

¶ Si acceptando officiū fuerit quis cōtumax: loco eius ali⁹ eligit.iterim bona cōtumacis habebit:et contumax duplicato tempore habet officium exercere.h.d.Bar.

¶ Idē aug. L.xviij

SI ad magratū[a] noiati aufugerint requirant[b] ꝛ ſi ptinaci[c] aio latere patuerit his ipſorū bōa permittant[d] qui preſenti tpe i locū eorū ad duūuiratus[e] munera vocabūtur: ita vt ſi poſtea reperti[f] fuerint biennio[g] integro onera duūuirat⁹ cogantur agnoſcere oēs eni q obſeq̇a publicorum munerū tētauerint declinare: ſimili⁹ ꝯditiōe teneri oportet.

¶ Reſcripta concedētia imunitatē ſunt caſſa: nec valent etiā ſi conſenſu decurionum vel curie fuerit conceſſa. Bar.

¶ Idē au. Lex.xix.

VAlcuatis reſcriptis per que munerum ciuilium[i] nonnullis eſt vacatio ꝑſtita oēs ciuilib⁹ neceſſitatib⁹ aggregent ita vt nec conſenſu[k] ciuiū vel curie ꝑſtita cuiqȝ im

Addi. ¶ Si ad magratū. ¶ Nolati ad magiſtratū cōtumaciter fugiētis bona ſurrogato applicātur reuerſus autē recuperatis bonis biennio mun⁹ exercebit. Cōcor.l.ſi qs magiſtrat⁹.ff.de de mune.ꝛ ho.vbi officio iudicis quis cogitur munus delatū ſubire. Et ibi Bar. q actio ꝯpetat ad petendū mun⁹ delatū poſt Inno. Adde pl⁹ ex cōtumacia pertinaci poſt annū bona fiſco applicari.l.quāuis.j.c. ſicut in alio ꝯtumace.l.ſi.ff.de req.re. Is vero q recuperat reuerſus tenet ad ipenſas curie refundēdas: q2 contumaci denegat via iuris niſi expenſis refuſis l.ſancim⁹.C.de iudi.in ſiñ q2 miſſio in poſſeſſionem ex ꝓmo decreto non reuocat niſi reſarcitis expēſis.l.cū ꝓponas.C.de bo. aucto.iudi. poſſi.c.j.ꝛ.c.qm̄ frequēter. in fi.extra.vt lit.nō ꝯteſt. Apud Ro.erāt duūuiri claſſici: duūuiri capitales: et duūuiri ſacrorū vt egregie apud cōmentariū plinianarū epiſtolaꝝ et reliquos bonos auctores. In iure autē noſtro varie ſūt ſentētie de hui⁹ xbi ſignificatu: de quo latius Bal.in.l.j.ff.ſi qs ius dic. nō obtē. Et ibi etiā Jaſon ꝛ moderni: cui⁹ iaſonis ſnia eſt duūuiros in iure accipi ꝑ inferiorib⁹ magratib⁹ mūcipioꝝ.l.j.ff. de al.ſcrib.l.duūuirum.j.c.l.j.iuncta gl.C.đ emācip.libe.l. in honorarijs.§.ſi. ff. de actio. ꝛ obli. ꝛ per eūdē Jaſonē in.l.vt verboꝝ.C. qui admitt.ad bo.poſ. đ duūuiris triūuiris quatuoruiris ꝛ quiqȝ viris videas in.l. l.ij.§.hiſdem tēporib⁹.ff.de ori. iur.vbi Bude⁹.

i Valuatꝫ. Ciuiliū. perſonalia ꝛ patrimōialia ꝛ mixta dicunt ciuilia mūera.vt.ff.đ mu.ꝛ ho.l.ſi.§.pe. Et no.[c] ꝙ a ꝑſonalib⁹ multꝫ modis qs excuſat ꝑ legē ſcptā vt.ff.de va.mu.ꝑ totū. ꝛ de iure imu. per totū. at patrimonialia nō euitāt aliqui[d]. vt.ff.de va. mu.l.ſunt munera.cū ꝯcor.niſi ſpāli bñficio ꝑncipis.vt ibi.ꝛ.j.de his q a ꝑn.va.l.j.vł lege ſcripta ſpāliter de munere ꝑimonij dante imunitatē.vt.ſ.de epi.ꝛ cle.l.j. non aūt ſufficit ſi lex vel princeps dicat imunem eſſe.ſ.q ad ꝑimonij imunitatē.vt.j.de mu.pa.l.iij. Itē nec munus ꝑſonale.ſ.mgrat⁹ ꝯtinet i remiſſiōe publici muneris.vt.ff.đ mu.ꝛ ho.l.cui munerꝫ publici.ꝛ fa.ſ.de imu.nemini cō.l.j.ꝛ de anno.ꝛ tri. l.i fraudē.ꝛ.j.c.null⁹. Sꝫ hoc ē veꝝ ꝙ nō valet hmōi ꝯceſſio i ꝑiudiciū fiſci: ſed bene valet in preiudiciū cōcedētiū.ꝛ ad hoc facit.ff. de pac. inter.inter debitorē.ꝛ.l.epiſtola.§. pactum.

c Iſta gl. eſt magra ꝛ eſt iſto in. l. iij.ſ. đ mu.pa. pla.

d Approbat ꝑ bar. lu.ꝛ pla.

k ¶ Cōſenſu. No.arg.ꝯ ruſticos[e] q qñqȝ concedunt imunitatē alicui fabro vel ſibi ipſi pro eo ſoluētes cū ꝛ hic alij quaſi pauciores eſſent ad ſoluendum in plus grauētur aliquibus releuatis.vt.j.de cen.l.j.ꝛ.ſ.de apo.pu.l.j. Item facit.j.de decre.decurio.l.j.

e Sequūtur iſtā gl. pla.ꝛ lu. de pēna.

Addi. ¶ Uacuatis. ¶ Reſcripta im munitatē concedētia etiam ex curie conſenſu non valēt. Glo. īducit cōtra ruſticos q̄ ſepe cōcedūt imunitatem aliquib⁹. Et intelligit de munerib⁹ ciuilibus. Nā a patrimonialib⁹ ⁊ mere realib⁹ nemo excuſat. Fallit lex noſtra in priuilegio ſpeciali principis cum clauſula derogatoria vt.l.vni. j.de his q̄ a pn̄ci. vac.acce.l.j. j.ð decre. decu. l.fi.§.ſi ꝯtra ius vel vti.pu. Itē fallit i caſibus quib⁹ ex generali lege vel cōſtitutiōe datur imunitas.l.vni. j.ð vac.mu.pu. ⁊ de excu.mu.j. vbi ſuis locꝭ dicetur. Itē fallit in.l. fi.j.e. Glo. Bar. ⁊ Ioā.de pla. hic diffuſe taceāt de munerib⁹. Idem Bar.in.l.j.§.de anno.⁊ tribu. Idem in.l.j.j.de mul.⁊ in quo loc.⁊ l.j.de imu.nemi.conce. Sed diffuſius remittitur materia ad Panor. in.c.peruenit.de imunitate ec.vbi de varietate ac diuerſitate munerū ⁊ de poteſtate decurionū circa imunitatem munerū concedendā ſub materia legis noſtre que non refero quia vulgaria ſunt. Idem abb. in.c.licet.de cēſi.c.ex parte. de deci. Bar.in.l. hi qui.ff.de iu.immuni. ⁊ in.l.placet.C.de ſac. ecc.per docto. Pirrhus.

munitas valeat: ſed oēs ad muneꝝ ſocietatē conueniantur.

¶ Iudex ciuitatis facit officiales ſuos fugientes ad curiam reuocari expēſis ipſi⁹ fugientis. Bar.

¶ Impera. Cōſtā.

Lex.xx.

CIrcenſiū magiſtrat⁹ deſertores ad eā grauitas tua ͣ faciat neceſſitatē cōditiōis vrgeri: vt q̄ſ cūq; p his expenſas ciuitas ᵇ prorogauerit ᶜ refundere ꝑtin⁹ ac repſentare cogāt.

a ¶ Circenſium. Tua pfecto loquit: ⁊ añ ḡ ꝗ̄ ſuſcipiat cogit ſuſcipere. vt.§.l.ſi ad magiſtratū.⁊ inchoatū pficere. vt hic. etiā ſi iurauerat nō ſuſcepturū. vt.ff.ad muni.l.fi.in prin.

b ¶ Ciuitas. predicta circenſium.

c ¶ Prorogauerit. pro his redrēdis.⁊ facit.j. de oi agro deſer.l.ij.⁊.§.e.l. qui derelicta.

Additio. ¶ Circēſiū. ¶ Preſes reuocat officiales fugientes coꝝ expēſis. con cor.l.ſi ad magſtatū.§.e.⁊.l.q̄ derelicta.l. luci⁹. ff.ad munici.l.j.⁊.ij.§.ſi tu. nō geſſe. An autē in criminali fiat ꝯdēnatio expenſaꝝ vt hic. vide Bar.in.l.j.ff.ad turpil.⁊ Bal.i.l.obſeruare. §.pficiſci.ff.de offi.pcon. Cy.et Saly. in.l.iij. C.qui accu. Bal.in.l.fi.C.de fructi. ⁊ lit.expē. vbi eſt tex.ex ſcđa lectura qđ expēſe veniūt officio iudicis.cano.in.c.calūniam.de penis.vbi Panor.in fi.ponit queſtionē: nunq̄d iudex qui iudicauit ſm opinionem vnius acutiſſimi doctoris excuſet a calūnia ⁊ euitet expenſas. Circenſes de q̄bus hic agit ſunt ciues circei q̄ circeū habitant q̄ circeiēſes dicūtur a liuio de q̄ circeo qđ eſt oppidum ad montē circeum prope caietā et de circeis meminit Home.l. xij odiſſee ⁊ Uirg. vij. aeneidos: licet Andreas ⁊ fortaſſe meli⁹ legat eū magiſtratum q̄ ludis circenſib⁹ preerat aut circitores q̄ nocte vrbē circūibant ad extinguēda incēdia.

† Facit ad hāc.l c. cū int̄n. cū gl. ſup ꝟbo cognouerūt. ð elec.vbi dr̄ q̄ nō ſūt vocādi canōici ad electionē ð locꝭ valde remotis.

¶ Decuriones habēt immunitatem ab extraordinarijs muneribus. hoc dicit Bartol.

¶ Idem Auguſt.

Lex.xxj.

d CUriales ᵈ † omniū ciuitatū nullam pro re priuata ᵉ noſtra debent iquietudinem ſuſtinere: nec huiuſmodi onerib⁹ velut extraordinarijs ᶠ occupari: quoniam ſatis eſt ſi ciuitatum munera per eos congrue compleantur.

d ¶ Curiales. i. decuriōes. quod idem eſt ſm Py. Accurſius.

e ¶ Priuata. puta quia princeps indicit collectam pro ſuo facto.

f ¶ Extraordinarijs. No. extraordinarijs onerib⁹ eū nō ſubijci. vt.j.de ſuſcep.l.hūilioꝛib⁹.et j.de ſilē.l.ij.nā nec agricole. vt.j.de agri.⁊ cē.l. j. Itē no. excuſari ab onere rei priuate: ſec⁹ in pdijs tēploꝝ. vt.j.de fun.rei pua.l.vniuerſi.at a munere qđ reipu. debet nō excuſatur: ſi eſt ordinariū. vt.§.de exac.tri.l.actores.⁊.j.l.quita. Sed licet on⁹ non poſſit ei iponi. honor tñ pōt ei dari: q: on⁹ habet.ſ.q: eſt curialis qđ cōſtat eſſe onus. vt.ff.de mune.⁊ hono.l.honorē.⁊ facit.j.de omni agro deſer.l.iubemus. Accur.

Additio. ¶ Curiales. ¶ Ab extraordinarijs muneribus liberi ſūt curiales Sat. eſt eni eos ordinarijs grauari ne diſtrahant ab admiſtratiōe curie: ꝯcoꝛ.l. humilioribus.j.de ſuſcep.⁊ archa.l.ij.j.de ſilent. dixim⁹ in.l.actores.§.de exac. trib.l.j.j. de immu.ne. con. Andreas de barulo intelligit qđ non debeant pro debitis pncipis cogi nec ad alia extraordinaria. facit.l.vni.j.vt nul.ex vica. et ita glo. noſtra ſentit. In glo. ibi ſecus in predijs

f tem

dic quod loquitur ibi de onere reali non de extraordiario.l.fi.§.de exac.tribu.l. placet.C.de ſacroſan.ec.glo.dicit curiales.i.decuriones qꝛ idem ſunt. Dic quod ſepe pro eodem ponũtur ſed reipſa differunt.nam diſtant vt genꝰ ⁊ ſpecies. ⁊ curialis dicitur quicũqꝫ in curia cõmertiũ habet et cuiuſlibet muneris ꝓuinciam. Decurio vero ẽ q̇ preeſt curie īterdũ ⁊ curialis vocatur vt hac lege ⁊ ſepe alibi. Pirhꝰ.

a Eos. Hec lex ẽ iul. ⁊ dic ꝙ mater eſt antiochena. certe filij ſequũtur matrẽ niſi pr̃ ſit talis qui trahat eos iuri alterꝰ ciuitatis: vt qꝛ pater eſſet legitimus. hic ergo fuit naturalis: vel ſi legitimus p̄uilegiũ habeat origo materna. vt.ff.ad mũi.l.j.⁊ ab hac.l.excipe dorotheũ ⁊ ireneũ.vt.j.l.neqꝫ. Itẽ facit.j.de agri.⁊ cenſi.l.fina. Accurſius.

℄ Qui non ſequitur conditionẽ patris ſequitur conditionẽ matris. Bar.

℄ Idẽ iulia. L.xxij

a Eosa indulſerũt veteres p̄ncipes ex matꝰno genere curialibus antiochenis aſcribi: quos patris conditio nullius vendicaret iuri ciuitatis.

℄ Nouiter creatus decurio nõ tenetur ꝓ debitꝫ predeceſſorũ.h.d. Bar.

℄ Idem Augu.

Additio. ℄ Eos. ℄ Qui nõ ſequũtur familiã patris matris curie aſcribuntur. Regulariter cũ filij patris originẽ ſequũtur non matris quo ad publica munera ⁊ honores tutelaſqꝫ petẽdas forum familiam atqꝫ agnationẽ.l.filios.j. de munici.l.aſſumptio.§.filiꝰ.ff.ad munici.l.cũ legitic.ff.de ſtat.ho.l. incola.p̄ria.ff.ad munici.l.priuilegia.j.de incol. vbi eſt potiꝰ fallẽtia.l.heres abſẽs.ff.de iudi.§.j.de legiti.agna.tut.iſtitu.fallit vt dic.l.priuilegia.⁊.l.j.ff.ad munici.quãdo ciuitas materna hoc ex priuilegio habebat et hoc tex.ẜm intellectum Luce de pẽna. Nã quẽadmodũ id priuilegiũ ilienſibꝰ puteolanis et ponticis alijſqꝫ ꝯceſſũ eſt ita ⁊ antiochie cõcedi potuit vt hac lege nõnihil innuitur. Tamẽ alij intelligũt de illegitimo vt in gl.⁊ dic.l.cũ legitic. Io.de pla. ponit aliquot limitationes vt ratione ſuitutꝫ ſtatus domicilij de q̇ dicemꝰ.j.de incolis.⁊ de municip. Et de domicilio ⁊ quõ q̇s domiciliũ ſortiatur vide recẽter apd̓ felinũ.in.c.qm̃.j.de offi.ordi. Quãuis aũt filiꝰ nõ ſit in p̄tãte matris tñ põt aliqñ a matre vẽdicari.l.ſed ſi data opa ff.de fideicõ.lib.reliq̃ videte in ſuis locꝭ. Pir.

b Prouidendũ. Suſceptorũ.i. decurio nõ ſoluit debita predeceſſoris q̇ p̄deceſſor fuerat decurio ⁊ ſuſceptor: ⁊ ꝓ eo officio male geſto ꝯtrerat debita. vel fuerat decurio ⁊ malũ elegerat ſuſceptorẽ ꝓ q̇ tenebatur elector. vt.§.d̓ tur.fiſ.l.ſup creandis.⁊ facit.j. vt nul.ex vi.l.j.⁊.j.d̓ muri.l.murileguli.⁊.j.de agri.⁊ cẽſi.l.j.⁊ l.fi.qbꝰ dicitur ſucceſſorẽ ꝓ debito anteceſſoris nõ teneri.

Lex.xxiij.

Prouidẽdum eſt eorũ nouitati † decurionũ: qui nuꝑ nomẽ curijs adiderũt: ne preteritis debitis ſuſceptorũ b onerentur: ſed ꝯuẽtis c ꝓpter hec debita q̇ ea p̄cedẽtibus d delegationibus e cõtraxerũt: nullã eos f moleſtiã pro ſarcina noiationis aliene ſuſtinere patiaris.

c ℄ Cõuẽtis. ſcꝫ p̄teritis officialibꝰ vel eorũ heredibus.

d ℄ Precedẽtibꝰ in lib. R. eſt p̄ſẽtibꝰ: al's precedentibus.

e ℄ Delegationibus.i.officijs ſibi delegatis.

f ℄ Eos.ſ. nouiter electos.

† Iſte tex. eſt ſing. ẜm Ludo. roma. ſingu. cccclxxviij. ꝙ ingrediẽs collegium nouiter nõ debꝫ ſoluere debita antiqua

Additio. ℄ Prouidendũ.h. d. ℄ Nouꝰ officialis non tenetur ad debita predeceſſoris. Aliud in hereditario ſucceſſore. vt de heredi.act.§. Dy.legit.in tex.ſuſceptorũ.⁊ exponit aliter quã ceteri.i.l.incola.ij.ff.ad muni. Andreas exponit ſuſceptorũ id eſt eorũ quoꝝ loco ſuſcepti ſunt.ſed ad tollẽdũ ambiguũ ſenſum puto legendũ ne p̄teritis debitis ſupioꝝ onerentur.et ita legi in vetuſto codice ⁊ ſic erit tex.ſine ſcrupulo. Itẽ ante p̄cedẽtibꝰ legendũ eſt q̇ ⁊ delegationibꝰ.i.cõmiſſiõibꝰ. Queſtio ẽ diſputata ꝑ Iaco.de beluiſo.in aut.vt nulli.iudi.§.hec ꝓ iubemꝰ.col.ix.vt referũt hic Bar. ⁊ ſcribẽtes an teneatur ſucceſſor officij ex mutuo cõtracto a predeceſſore. Cõcluſio eſt. Si mutuũ acceperit honoris ꝯmodiue p̄uati gr̃a ſucceſſor nõ tenetur arg.huiꝰ legis.glo.fi. c.vni. qui ſucceſſo.tene.in feu.niſi ſucceſſor eẽt agnatus p̄deceſſoris.l.i ſucceſſiõe.j.e. Ad̓ ſi ob ſtatum dignitatis cõſeruãdũ ⁊ neceſſariã nõ voluntariã ipẽſam ſucceſſor tenetur.c.j.de ſolu.vbi ordinarie doctores.c.ſignificauit.de reſcrip.l.cũ qui mutuã.C.ſi cer.pet. Bar.⁊ ſcribẽtes in l.ciuitas.ff.ſi cer.pet.vbi eſt caſus.⁊.l. ſicut.ff. quod cuiuſqꝫ vniuerſit.no.l.j.j.vt nul.ex vica.l.ij.de fun.rei p̄ua.⁊ iuribꝰ citatis in glo.⁊ de pecunia mutuo accepta ꝑ adminiſtratorẽ ciuitatis q̇ cenſetur habere poteſtatẽ a lege.vt.l.ꝑ

ſes.C.de trāſac.ꝛ diſtinctione an ſit verſa ī vtilitatē publicā an nō et quomō ꝓbet̃ ꝛ pluribꝰ alijs queſtionibꝰ remitto latiꝰ ad paul.de caſt. Jaſo.ꝛ moder.in.l.ciuitas.allegata.Sali.in.l.j.C.ſi ad credit.bar.in.l.fi.ff.de exer.Albe.fulgo.Ludo Ro.ꝛ alios in.d.l.ciuitas.aliq̃s ī aut̃. hoc ius porrectū.C.de ſacro.eccle.quos ſufficit ſūmatim referre.p nſi operis inſtituto.nā vita homis vix ſufficeret omnibus diſcutiendis.Pirhus.

a Si q̃s decurio.munerū.etiā patrimonialiū.vt.ff.de iur.imu.ſemper.§.demōſtratur.a pſonalibꝰ autē etiā quinq; ſufficiunt.vt.j.de his q̃ nume.li.l.fina.

Addi.

Si q̃s decurio.h.d. Duodecim liberorū numerꝰ excuſat a realibus.dic vt in.l.in albo.§.e.et.j.qui nu.libe.Pirhus.

b Curiales.Preſentiā.ad petitionē alicuius:ꝛ hoc ne vagent̃.vt.§.de aduo.di.iu.l.ij.ſed iudicē curie interpellat.vt.j.de cu.vr.ro.l.j.ꝛ facit in aut̃.vt oēs obe.in.§.hoc conſiderantes.col.vj.ꝛ.§.de oī agro deſer.l.iubemus.ꝛ.ff.de ope.lib.l.quod niſi.ꝛ.j.de re mili.tribuni.ꝛ.j.l.proxi.

Additio. Curiales. Officiales non ſunt extrahendi a ciuitate ī q̃ munꝰ gerūt niſi publica neceſſitas exigat. Fallit ex cā legatiōis.vt.l.ſi q̃s decu.§.c.Itē ad cuſtodias nocturnas ꝛ alia q̃bꝰ nō ipedirent̃ eorum offm̃ vt Bar.hic ꝛ in.l.j.j.de imu.ne.cōce.facit ad hāc legem tex.i.l.ij.§.de aduo.di.iudi.l.tribuni.j.de re mili.Et not.Andreas ex hoc tex. qȝ poteſtas nō pōt cogere ciues exire ciuitatē aut territoriū niſi ratione pu.vtilitatis.l.duūuirū.j.e.§.hec autē cōſiderātes.in aut̃.vt om.obe.iudi.pro.col.v. Lucas de pēna hic vagat̃

Duodecim liberoꝝ numerus excuſat a muneribus realibus.Bar.

Idem Auguſtꝰ. Lex.xxiiij.

Si q̃s decurio pater ſit.xij. liberoꝝ: honoratiſſime munerū a quieti donetur.

Officialis non cogitur exire locum in quo ſeruire tenet̃ niſi ex cā.Bar.

Impa. Va. L.xxv

Curiales vltra terminos proprie ciuitatis nō iubent̃ a moderatoribꝰ ꝓuinciarū exhibere ſui p̃ſentiā b: niſi publica neceſſitas exegerit.

Qui pretextu ficte religionis onus ciuitatis euitāt retrahunt̃:et qui loco eorum ſubſtituuntur bona ſua capient.Bar.

Idē aug. L.xxvj

Quidā ignauie ſectatores deſ̃tis ciuitatū c muneribꝰ c captāt ſo d litudines d ac ſecreta ſub ſpecie religiōis e cū cetibus e monazo f nio f cōgregant̃:hos g igit̃ atq; i hmōi g de h prehenſos erui h late i bris i ꝯſulta p̃ceptio k ne k mādamus:atq; l ad mūicipia l p̃riarū m ſubeūda reuocari m:

circa diffinitionē neceſſitatis ꝛ quidē extra rē vt ſolet.de neceſſitate p̃ciſa ꝛ cauſatiua dixi in repetitione legis ſecūde.C.de iureiu.vide i.l.fuū.§.fi.cū lege ſeq.ff.de procu.de non trahendo vltra duas dietas olim ꝛ hodie vnā tex.eſt ꝛ ſcrip.in.c.ſtatutū.§.cū vero.ꝑ.nullꝰ.d̃ reſcꝑ.li.vj.c.nōnulli.de reſcrip.ī antiq.facit tex.i.l.mediterranee.§.d̃ anno.ꝛ tri.vbi Bar.dicit nō eſſe citādos teſtes de lōginquo ſed delegādā eſſe eoꝝ examinationē qȝ ē notabile.Et a iudice denegante hanc delegationē poſſet appellari de equitate vt tenet pe.de ancha.i.c.cū te.de offi.dle.q̃ ꝓcedūt de eq̃tate vt cā eēt modica ꝛ expenſe magne al̃s ſecꝰ vt not.doc.in.l.cū poſt.C.d̃ appel.de quo vide panor.ꝛ feli.in d.c.nonnulli.Pirhus.

c Quidā.muneribꝰ.ꝓſidis ꝛ habitis.vt.§.l.ſi ad magiſtratū.ꝛ.l.circēſium.

d Solitudines.i.aliquas religiones vt ibi ſecure ſtēt ne teneant̃ ſubire munera.

e Cetibus.al̃s ceteris.

f Monazonio.i.collegio clericoꝝ vl̃ mōachorū vl̃ aliorū ordinū.Sic ḡ no.ꝙ ſub p̃textu religiōis ficte nō debēt mūera deſeri vt hic.ꝛ.§.de ſacroſan.ec.q̃ ſub p̃textu.ꝛ.j.e.ī filijs.idē ſi curialis tā vere fiat clericꝰ.vt.§.de epi.ꝛ cle.l.ſi q̃s curialis niſi ſaltē ad ſubdiaconatū iā ꝓuenit:vel niſi.xxv.an.fuerit in monaſterio.vt.§.de epi.ꝛ cle.officiales.ꝛ in aut̃.ſed nec;.ꝛ facit ff.eo.l.j.ꝛ.j.ſi curia.re.ci.fu.Accur. Monazo.eſt ſolitarie viuo. Ficta religio nō excuſat.

g In huiuſmodi.ſ.latitatione.

h Erui.ſm quod dicitur.j.eo.q̃uis.

i Latebris.i.clauſtro vel alio loco vbi latent.

k Preceptione.i.hac lege.

l Municipia.id eſt munera.

m Reuocari.ſi haberi poterūt.al̃s bona eorū ſubſtitutis dantur vt ſubijcit.ꝛ.j.e.q̃uis.de q̃

hic ſit mētio. Uel ſit mentio de illa. ſ. e. l. ſi ad magiſtratū. ⁊ ſm hoc illecebris ablatiu⁹ eſt. i. ꝑpter illecebras. i. crebras ⁊ illicitas. ſcȝ latrationes: ⁊ ſubaudi iubeat̃ q̄s ⁊c̄. vel ſub. rerū. ſ. cōmoditate nō poſſit illecebris. i. ꝑ illecebras q̄s ⁊c̄. ſi tñ poſtea redeat dicvt ſ. eo. ſi ad magiſtratū.

a ℂ Quas. res familiares. Uel dic q̄s. i. aliq̄s religiōes vt ibi ſecure eſſent vt nō. teneant̃ ſubire munera.

Addi.

ℂ Quidā ignauie. h. d. ℂ Qui ſpecie religiōis munera ciuilia effugiunt reuocant̃ ⁊ eorū bona ſubſtituūt̃ eorū applicantur bona lex aduerſus pſeudoreligioſos ⁊ cuculatos q̄ deſidie cā interdū ⁊ diffidētie religionē ingrediunt̃ quoꝝ ſpūs nō ex celis eſt ſȝ ex ſathana q̄ tandē diuina humanaq̧ oīa ꝑuertūt. Et cōcor. huic tex. in. l. q̄ ſub ꝑtextu. ſ. de ſacroſanc. eccle. l. ſemꝑ. §. diuus. ff. de iur. immu. l. cura. §. fi. ff. de mu. ⁊ hono. vbi glo. optīa ꝯcor. de fictis ſcholarib⁹ ⁊ fictis monachis qđ nō gaudeāt ꝓuilegio. auť. habita. C. ne fil. pro patre. c. ij. de priuile. li. vj. c. tuarū. de priuile. in anti. c. uij. de regu. Aliud ſi vere ⁊ nō ficte religionē ꝓfiteant̃ Bar. in. d. l. q̄ ſub pretextu. ⁊ vide in. d. c. tuarū. qđ habit⁹ nō facit monachū. ⁊ de eo q̄ monaſteriū ingreſſus ēvt monialē corrūpat q̄ puniēdus eſt exilio. vt. §. fi. in auť. de ſanctiſſi. epiſco. vbi dicit panor. qđ cruce falſo ſignati coherceant̃ ab ep̄o loci licȝ laici ſint q2 ſortiunt̃ ꝑ hoc eccleſiaſticā iuriſditionē ſicut eſt de mēdicātib⁹ validis q̄ ſumunt falſū habitū vt extorqueant ſtipē de q̄b⁹ pulchre ꝑ Lapū florēt. i alleg. xviij. ℂ Tex. hic erat multū corrupt⁹ ⁊ legēdū eſt hos igiť i huiuſmodi deprehēſos ⁊ poſt verbū reuocari legendū eſt ⁊ nō vt ⁊ exponēdū rerū familiariū. i. bonorū ſuorū ⁊ vēdicādas nō vidicādas. ⁊ Monazoniū dictio greca a monazo qđ eſt ſolitarie viuo de materia hui⁹ legis notat bar. in. l. incola. ff. ad munici. ⁊ ſupius dictū eſt: monachos autē vſque adeo ꝑſequebat̃ hic valens ipe. huius. l.

† Als icipit: prīc.

et ꝑ tenore nře ſanctiōis familiariū rerū carere illecebris quas[a] ꝑ eos cēſuim⁹ vindicādas q̄ publicarū eſſent ſubituri munera functionū.

ℂ Priuilegium quod q̄s habet extraordinē perdit̃ per cōtrariū cōſenſum: et hoc primo. Item inſpicit̃ conditio pr̃is poti⁹ q̄ aui. h. d. Barto.

ℂ Idē au. L. xxvij.

Priuilegio† militie paterne ſe nō vēdicet quē aſſuetus[b] curie nex⁹ aſtrigit: q ſi militari auo et patre decurione naſceť / paterne[c] erit ſuccedane⁹ functionis.

ℂ Nō valet priuilegium q q̄s munera nō ſubeat. h. d. Bar.

ℂ Idem Auguſt⁹. Lex. xxviij.

Nullus quali bet prerogatiua fult⁹[d] a debitis muneribus habeat immunis.

autho2 vt Eutropi⁹ ⁊ Oroſius tradunt vt abſtracta eoꝝ ⁊ ex cmis multa milia gothis obiecerit quam in rē nōnulla hic appoſite ſcribit Halzatus obiterq̧ i pandectas alia ⁊ codicē vetuſta ⁊ rara contulit. Pirhus.

b Priuilegio. Aſſuetus. al's aſſuetus: al's habit⁹ nā videť renunciare. vt. ſ. l. cuȝ decurionat⁹. facit. j. e. l. militantibus. Accur.

c ℂ Paťne. Hoc eſt ꝫ. ff. de ſenato. l. emācipatū. §. fi. So. ſm. B. hic fauore curie ibi delicti odio. Itē ar. ꝫ. in eo. titu. l. libertos. Itē facit. j. l. ſi il le. Accurſius.

Addi.

ℂ Priuilegio. h. d. ℂ Fili⁹ qui ſe curie addixit ꝑdit paterne militie ꝓuilegiū ⁊ patris poti⁹ quā aui ſequit̃ cōditionē. Glo. aliter exponit ſȝ hic itellect⁹ eſt melior Jo. de platea hic diſputat de feudo extraordinarie. dicvt per eū ⁊ vide i loc̃ ſuis. Et nota hic tex. qđ faciēs actū cōtrariū priuilegio tacite renūciat quo ad illū actū nō quo ad alia vt. l. volūtarie. ſ. de excu. tu. dixi. in. l. cū decurionat⁹. ſ. e. ⁊ l. j. j. de his qui ſponte mu. ſube. in glo. ibi arg. j. e. liberos. dic qđ ibi eſt fauor dignitatis Et cōcor. huic tex. l. exemplo. ⁊ l. fabricēſes. et l. fi. j. eo. ti. Pirhus.

d Nullus. Fult⁹. etiā domus. vt. j. e. l. curiales. eo ſaluo qđ dicit̃. j. e. l. antepe. ⁊ pe. ⁊ fi. Item facit. ſ. e. vacuatis. ⁊ quod ibi not. et in auť. de defen. ciui. §. pe. col. ij.

Additio.

ℂ Nullus. A realib⁹ nemo etiam ex priuilegio excuſat̃. Limita vt dixi in. l. vacuatis. ſ. e. ⁊ ibi de materia hui⁹ legis. Tāgūt hic ſcribētes de ꝓſcꝓtione ꝫ munera ⁊ cēſus ⁊ publicas functiones de q̄ i. l. fi. j. de fund. patrimo. vbi Bar. ⁊ doc. in. l. cōpetit. ſ. de preſcrip. xxx. an. ⁊ ibi. ꝑ Bar. de iure emphiteotico ꝓſcribēdo. Et nūq̄d illa lex ꝯpetit habeat locū in ſenſu ꝓuato. vide panor. in. c. cū cōtingat. de foro ꝯpe. in. c. ſignificauit. de cēſi. Panor. ⁊ fell. in. c. ad audiētiā. de preſcrip. vbi

pulchre per eos. Aduerte autem nõ preſcribi aduerſus ſolutionem cenſus regulariter ſm d.l.cõpetit.etiã quadraginta annis niſi fuerit ĩmunitas cõceſſa per reſcriptũ principis ⁊ nõ violata pniãſerit per.xxx.annos.glo.eſt facilis ⁊ breuis que ponit duas limitationes vt in ea. Pirhus.

a Nati. ſequitur ius cõmune.ad qđ.j.đ murile.ſi is qui ⁊.j.de agri.⁊ cẽſi.l.ex ingenuo. Sed arg.cõtra ſ.đ ſer.fugi.l.ſi. Itẽ ȝ.j.c.l.exẽplo.Sol.vt ibi.

Idem Aug. Lex.xxix

a Nati^a ex inquilinarũ noſtre dom⁹ matrimonio ⁊ pře decuriõe nõ patrũ ſuorũ / ꝟ:n matrũ ꝯditionẽ ſequãt

Decuriones dicuntur exercere actiones reipublice. Bar.

Addi.

Nati.h.d. Natus ex inquilina dom⁹ pñcipalis q̃ eſt aſtricta principi: ⁊ patre decurione ſeqtur matris cõditionem: ⁊ eſt ſpãle vt no.p.l.hi q̃ ex filiab⁹.j.de murilegulis.⁊.l.ne diuti⁹.j.de agrico.⁊ cenſi.l.ſi.ſ.đ ſer.fugi.l.cos ſ.e.l.exemplo.j.c.q̃ leges citanĩ in glo.p contrariis.⁊ ſol.eſt.qđ eſt ſpeciale fauore pncipis Quidã ex veterib⁹ intelligũt hãc.l.de nat; ex cõcubinatu qđ nõ placet.decuriones eñi non phibẽĩ ꝯhere cũ inqlinis iſtis lȝ cũ ancillis ſecus.l.cũ ancillis.ſ.de inceſt.nup. Sȝ q̃ eſt rõ q̃re qs magis ſequiĩ q̃ ad ſtatũ cõditionẽ matris quã patris niſi p cõſequentiã.vt not.in.l.partũ.ff.de rei vendic.Querit ẽm bal.q̃re materia eſt potẽtior quã forma.⁊ ſol.cõmunis eſt q: mater eſt certior quã pater et iſtud introductũ eſt fauore part⁹. Nã cõditio matris põt ei pficere trib⁹ tẽporib⁹ cõceptionis natiuitatis ⁊ medio tẽpore vt not.in.l.et ſuorũ.§.ingenui. ff.de ſtatu homi.Queriĩ etiã q̃ ſit rõ q̃re quoad nobilitatẽ generis ſeqmur patrẽ.Ratio eſt inqt Bal.q: nobilitas q̃ eſt q̃dã dignitas a parẽtib⁹ deriuata dnoiaĩ a potẽtiori cã: potẽtior autem eſt forma quam materia cum forma ſit agens ⁊ materia ſit patiens: nobilius autẽ eſt agens patiente. Item addit Bal.aliã rationem: quia ſi mater quoad dignitatem cedat marito ⁊ eum ſequatur.l.mulieres.j.đ digni. Debet etiam a fortiori partus eius.de hoc vide Bar.⁊ alios.j.e.l.exemplo.⁊.i.l.aſſumptio. §.filius.⁊.in.l.j.ff.ad municipa.ſpecu.in ti.de feu.§.qm ver.q̃ro vbi querit an vxor ⁊ filij hois efficianĩ mei homines. Pirhus.

b Procuratores.quales ſunt decuriones.

c Reipublice. ſcilicet municipiorum. ſic. ff. de publi.l.ſed et hi.§.preterea.⁊ dices eos agere per actorem vel ſindicum quem elegerunt vt.ſ.eo.l.ij.⁊.ff.quod cuiuſq; vniuer.nulli. nec forte ipſi conſtituunt actorem vel ſindicum niſi omnes ſimul vt.ff. de condi. et demon.l.municipibus.

Idem Auguſt⁹. Lex.xxx.

b Procuratores^b reipublice^c actionibus publicis debere vti nõ venit in dubiũ.

c Poteſt qs extrahi de domo vt acceptet officiũ ⁊ occultator puniĩ. Bar.

Idẽ aug. L.xxxj

Addi.

Procuratores.h.d. Procurator reipu. actiones publicas exercet.docto. intelligunt pcuratores id eſt decuriones et habet dubiũ Ego reperi fere ĩ codicibus pcuratorem.⁊ ſic lego id eſt ſindicũ ciuitatis vti publicis actionibus non priuatis. Glo.reuocat ĩ dubium a quibus debeat ſindicus nominari an ab omnibus ⁊ ſingulis ciuib⁹ an vero a maiori parte.glo.eſt ĩ ancipiti Bar.⁊ cõmuniter hic ſcribentes dicunt ſufficere maiorem partem. Tu altius repetendo dic primo ſindicum a procuratore eo differre quod ille eſt public⁹ hic priuat⁹. Alias differentias notat glo.in.l.j.§.quibus.ff.quod cuiuſq; vni.no.et Pau.de caſt.in ea rubri.⁊ doc.in.c.j.de ſindico. Sindicus aũt eſt dictio greca ⁊ ſignificat proprie eum qui tecum iudicio eſt et te adiuuat id eſt cõſortem iudicij. Tamen in iure ſumitur pro generali quodam procuratore communitatis. Item et pro officialibus publicis vt latius per ſpecu. in titu.de ſindico. Quod vero ad rem attinet. Quidam dicunt requiri ſingulorum ſuffragia eorumq; nomina deſcribenda. argu.l.iij. .j.de vendi.re.ciui.⁊ de predi.cur. ſine decre. non alienan.et.l.ij.ff.de albo.ſcrib. ⁊ hanc tenet ibi ſpecu. Alij contra ſed conuocandum eſſe municipale concilium tuba vel campana et notarium referre quod conſilium ciuitatis rite conuocatum conſtituit talem ſindicũ. argu.c.de cauſis.de elect. Bar.in.l.j. ff.de al. ſcrib.ſic diſtinguit. Aut conſtituitur ſindicus ad alienandum tunc ſinguli ſunt deſcribendi aut alterius negocij cauſa tunc ſi eſt magnum oppidum ſufficit maiorem partem deſcribi argu.l.quod maior.al's ſinguli.l. finali. .j.de lega. Bald.in.l.j.C.qui bo. ce.po.ymo.in c.j.de ſindi.cum ſimi. Pirhus.

Ex omnib⁹ domibus produ cti [a] qui origie [b] ſunt curiales ad ſubeũdã publicoꝝ munerum functionem protrabant̃.q̃ppe cũ occultatoribus taliũ p̃ter iacturã eſtimatiõis etiã rerũ diſcrimẽ [c] icũbat:ſi vlterius pgreſſi vtilitatem publicã priuatis cuſtodijs et patrocinijs [d] poſtponant:

¶ Etiã ꝺ collegio fabricẽſium curialis extrahitur ꝛ collegium punitur. Bart.

¶ Impera. Gra. et vale. au. L.xxxij.

Fabricẽſes [e] ordinibus reſtituantur qui originẽ curialem et propria munera decliauerit ciuitatis reliq̇ [f] nec leui quidẽ inq̇etudine pulſentur.

¶ Idẽ au. L.xxxiij.

Omnes iudices puinciarumq; rectores a conſuetudie [g] † temerarie vſurpationis abſtineant ſciantq; neminẽ omnino p̃ricipaliũ aut decurionũ ſub qualibet clpe aut erroris [h] offenſa cruciatibus eſſe ſubdẽdum [i]. q̃ ſi

a Ex oſbus domib⁹ pducti etiã magnatũ.
b ¶ Origine. No. originẽ.ſec⁹ forte ſi alſs ex accidenti eſt curialis q: non traheret̃ de domo. vt. ff. de in ius vocan. l. plerisq;. ꝛ. ff. de dam. infec. l. iij. §. verecundum. aſcript⁹. aliꝺ forte i alio bar. gl. rephẽdit dicẽs idẽ eẽ i q̃cũq; vocato ad mun⁹ publicũ arg. l. ſi nigi tũ. i fi. ſ. e. l. q̃tiẽs. j. e. ꝛ iſta ẽ cõis. lʒ Al. i. d. l. plerisq; videat̃ aſſentire huic gl. L u. ro. cenſet hũc tex. ſinglarẽ i. l. iij. §. ptor au. ff. ꝺ dã. iſe. indens ex h⁹ text. cautelã ſumi ꝫ debitorẽ latitãtẽ q̇ nõ pt capi. vt procures ei offim pu. q̇ extrahat̃ ꝛ capiat̃. de ocltatoꝝ pena q̇ nõ min⁹ deliquũt q̃ ipi g̃ſſatores viꝺ ſcrib. i l. req̇rẽdi. l. q̇cũq;. C. ꝺ ſer. fu. l. eos. C. de fur. l. q̇ vas. §. q̇ furẽ. ff. de furt.

c ¶ Diſcrimẽ. q: bona eoꝝ cõfiſcabũtur. ꝛ facit. ſ. de inceſt. nup. l. iiij. Acc.

d ¶ Patrocinijs. ad hoc. j. vt nemo ad ſuũ pa. l. j.

Addi.

¶ Ex omnib⁹. ¶ Recuſãs officium publicũ põt ẽt de domo extrahi occultator ifamia ꝛ bonis mlctat̃. No. hic caſum ſpecialẽ ſꝫ bar. ſ. l. plerisq;. ff. ꝺ i ius voc. l. nẽo de domo. ff. ꝺ reg. iu. Nemo enim de domo ſue habitatiõis iuit⁹ extrahẽd⁹ ẽ ſꝫ aduerſus latitãtẽ datur aduerſario miſſio i poſ. bonoꝝ. qꝺ ẽt intelligit̃ de oi domo quã hitat nõ ſua ꝛ ſi habitat in caſſina caſaue aut ſtabulo domui iũcto vl ẽt dolio vt diogenes aut naui aut molẽdio vl ort; domui adiũct; vt late bar. Ang. Alb. i. d. l. plerisq;. Forti⁹ adde qꝺ p debito magno qꝺ aliq̃n crimini eq̇parat̃ imo ꝛ p criali cã ex q̇ pena venit p̃uato applicãda q̇s nõ ẽ ꝺ domo extrahẽdus. ꝛ hec ẽ cõis ſm Alb. itaq; in caſu nr̃o ſpãle ẽ vt poſſit ad mun⁹ publicũ ſubeũdũ ex domo ſua ꝺtrudi Alij caſus illic p ſcribẽtes colligũt̃. Sicut ex domo aliena niſi dñs phibeat igredi q̃uis debeat pati fieri iq̇ſitionẽ marie i crialib⁹ p. l. ij. C. de ſer. fugi. Itẽ in apotheca i hoſpitio i porticu dom⁹. i hoſtio in ſcal' domui ãnexis i domo ppria quã nõ hitat. In debitore fcti vt ad fctm ꝯpellat̃: i debitore ſuſpecto de fuga. i crialib⁹ cauſis ob debitũ fiſcale oc renũciationẽ. i c. ipa pietas. xxiij. q. iiij. poſſẽ referre hic ſuper hac re ꝛ trãſcribere Albe. ſꝫ id remitto ad iaſonẽ i. d. l. plerisq;. Mĩ tũ vo ad caſũ leg; attiet gl. dicẽ ſpãle eẽ i curiali origie q̇ ẽ curie obligat⁹ ꝛ vl pt itelligi hec lex vt fabricẽſes ad ordinẽ. ſ. fabrice reuocẽt̃: ꝛ qꝺ ꝺr reliq̇. ſ. artib⁹ ꝺputati ꝛ ſic ꝯcor. ſ. ꝺ ſ. fu. l. fi. ꝛ fac. ſ. ꝺ pſc. xxx. an. l. pſcr.

e Fabricenſes. i. ſi curial' trãſferat ſe ad fabricã. ſuos caſ. ꝛ q̇ eũ receꝑit ad fabricã puniunt̃: vt hic ꝛ. j. ꝺ fabri. l. iij.

f ¶ Reliq̇. ſ. fabricẽſes recipiẽtes curialẽ. Itẽ. j. ꝺ ſtab. l. ij. Cõtra. ſꝫ ſolue. vt. ſ. e. l. q̇ ꝺrelicta. no.

† Concord. ad hoc tex. i. c. fi. extra ꝺ cõſue. et in c. cũ i eccleſia. extra ꝺ ſymo. ꝛ c. cũ habe ret. ꝺ eo q̇ du. in mr̃i. quã pol. per adult.

Addi. ¶ Fabricẽſes. h. d. ¶ Curialis a fabricẽſiũ collegio ad curiam reuocãdus eſt ꝛ collegiũ occultãs punit̃. Sũt aũt fabricẽſes armoꝝ ꝛ machinaꝝ bellicaꝝ fabricatores recẽti vocabulo fabricẽſes dicti q̇s armifabros appellãt. vt. j. de fabricẽſi. ꝛ ꝯcor. huic. l. iij. e ti. ipi ẽt ab alijs artificis ꝛ ꝯſortijs ad fabricã reuocãdi ſũt. l. fi. C. de ſer. fu. i tex. reliq̇ nec leui q̇dẽ iq̇etudine pulſent̃ bifariã exponit̃ pmũ vt alij fabricenſes q̇ nõ ſũt curiales i ſua fabrica nõ moleſtẽt̃. ſcꝺo vt fabricẽſes ipi q̇ receptauerit illos puniãtur g̃ui pena qꝺ ſentit hic Dy. dicẽs q̃ tenẽt̃ curie dãnũ reſarcire aut extraordiarie puniri debẽt

g Omnes. Cõſuetudine. nã male ꝯſuetudines nõ ſunt ſuãde. vt i aut. vt nul. iu. §. j.

h ¶ Erroris. q: per ignorantiã deliquerit. vt. ff. de le. et ſenatuſcon. l. j.

i ¶ Subdẽdũ marie ſi fuit decurio vrbis rome

vt.j.de cur.vr.ro.l.ij.⁊ facit.ſ.de lſa.l.decuriones.⁊ de qō.diu⁹.⁊.ff.e.l.ij.§.in filijs. et poſt finitū officiū.vt.ſ.de qō.l.nihil.ſed hoc fallit in crimine leſe maieſtatis.vt.ſ.de qǭ.l.decuriones.⁊.l.falſi.⁊.ſ.de fal.ſi quis decurio.⁊ ī alijs vt.j.e.l.qlibet.⁊ j.ꝺ numera.l.j.

quis forte iudiciū in hāc ꝯtinaciā illiciti furoris erupit ꝙ audeat ꝓncipalem aut decurionem/⁊ ſue curie(ſi ſic dici opꝫ) ſenatorē ᵃ tormentis ſubdere.xx.librarū auri illatiōe mulctatus ⁊ ꝑpetua īfamia inuſt⁹: nec ſpāli q̇dē reſcripto notā eruere mereat̃ᵇ:⁊ offiñ q̇n quaginta librarꝫ auri mlctā fiſco nr̃o cogatur inferre: qm̃ vt pertinacie ᶜ iudicis ſui reſiſtat ᵈ liberā ᵉ eidem cōtradicendi ꝑmittim⁹ facultatē.

a ℭ Senatorē. al's curatorē. et al's ſenatorem.
b ℭ Mereat̃. ſic.ſ.arbi.tut.l.fi.§.fi. Sꝫ regulariter ꝫ.ff.ꝺ poſtu.l.j.§.de qua.et.§.ait pretor.
c ℭ Pertinacie.i.audacie vł contumacie.
d ℭ Reſiſtat. ſcꝫ officium.
e ℭ Liberam. Not.officialem poſſe vel debere reſiſtere iudici: et ſic ſubditi ꝓlato male agēti ad qꝺ.ſ.de ap.l.qm̃.et vt omnes tā ci.q̃ꝫ mili.l.j.§.officij.⁊ ī aut. quō opoꝛ.epi.§.fi.co.j.⁊.j.de excu.mu.l.placet.in fi.quinimo ⁊ priuati quandoqꝫ.vt.ſ.de iur.fiſ.prohibitū ⁊.j.de metha.l.deuotum.

Additio.

ℭ Omne iudices.h.d. ℭ Decuriones torquēdi non ſunt iudex autē qui torq̃ri fecerit īfamia ⁊ viginti librarū auri mulcta plectitur officiales quoqꝫ non reſiſtentes q̄nq̄ginta libris auri mulctāt̃ ꝯcoꝛ.l.decuriōes.ſ.de his q̇ no.īfa.l.q̄nqꝫ.j.e.l.decurionē l.ſi mr̃em.C.de penis.l.diuo marco.C.de qōnib⁹.l.fi.ff.de pen.vbi decuriōes eorūqꝫ filij ſu ſtib⁹ cedēdi beſtijs ſubijciendi aut in metallū dānādi nō ſunt nec plebeiorū penis ſubijciendi ꝯcoꝛ.tex.in.l.ſeueram.j.de digni. Limito in crimine leſe maieſtatis vt ibi glo.tex.in.l.nulli.C.ad.l.iul.maie. Limito in crimie hr̄ſeos.l.manicheos.C.de her̃.⁊ manich. Limito i maleficis ⁊ magicis de qb⁹ dixi.ſ.ti.de theſaur.tex.in.l.⁊ ſi excepta.C.de malefi. Limito in delicto ꝓuati carceris.l.vnic.ſ.de ꝓua.carce. Limito qñ deliquit in officio.l.quilibet.j.e. Limito ad eruendā veritatē inſtrumēti ꝓu⁹ per eū cōfecti.l.ſi quis decurio.ſ.de fal. dixi in.l.vniuerſos.ſ.e. Itē licet non poſſit decurio torq̃ri pōt tñ ex delicto ꝯdēnari ⁊ infamiā ſubire per ſententiā ⁊ a decurionatu remoueri.l.diuus ſeuerus.ff.de iniurijs gl.in.d.l.decuriōes.de infami. Tñ de pena īfligēda ſcribendū eſt ad ꝓncipē ⁊ eſt ſpeciale ꝙ iudex pōt cōdēnare ⁊ non exeq̇ vt volunt ibi Bar.⁊ ſcrib.poſt glo. Not.ſecundo ex tex. ꝙ iniqua eſt ꝯſuetudo. qua decuriōes torq̄ntur. Contra laicos iudices q̇ de cōſuetudine puniunt clericos nā excōicātur vt ꝑ doc.i. c.ſi iudex laic⁹.de ſenten.excō.lib.vj. c.ſi q̇s ſuadēte.xvij q.iiij. No.i fi ꝙ officiales debēt reſiſtere ꝓſidi iniuſte agenti. eſt materia legis. qm̃ iudices.ſ.ꝺ appel.⁊.l.prohibitū.l.defenſionis.ſ.de iur.fiſ.illuc recurre in tex. ibi ſub qualibet culpe aut erroꝛis offenſa. i.ꝑ quolibet delicto ſcienter aut erroꝛe cōmiſſo. Pirhus.

ℭ Conſiliarius nō debet cōſtitui procuratoꝛ ⁊ conſtitutus punietur.hoc dicit Bart.

† Conſoꝛ.c.ad aures.i in gl.ſuper ver. obediē dum extra de tē po.oꝛdi.

ℭ Idē au. L.xxxiiij

Si q̇s † ꝓcurationē facultatumſuarū curiali ᶠ crediderit eſſe mandandā: totius dignitatis exceptione depulſa grauiſſima pena plectet̃ᵍ: ille vero qui immemoꝛ libertatis ⁊ ꝯſ̄is infamiſſimā ſuſcipiens vilitatē ʰ eſtimationem ſuam ſeruili obſecūdatiōe damnauerit: tradatur exilio.

ℭ Idē au. L.xxxv.

f S I quis curiali.i.fabꝛicenſi.vt.j.de fabꝛi.l.fi.in pꝛinci.
g ℭ Plectetur.arbitrio iudicis.nō ergo repetit ſi quid dedit tali procuratoꝛi ob cauſam quaſi turpiter.⁊ ſic eſt ꝯtra.ſ.de cōdi.ob cau.l.ſi militē. Sol.hic ſciens eſſe curialem/ et non poſſe eſſe procuratoꝛem dedit ibi ignoꝛans vt ibi notaui. Accurſius.
h ℭ Vilitatē. al's vtilitatē. Et no.offm̃ ꝓcuratoris eē vile ⁊ iō talib⁹ nō mādari.ad qꝺ.ſ.loca.l.curial̃.⁊.j.de excu.mu.l.fi.⁊ q̇ mili.nō poſ.l.iiij.

Procuratoꝛꝫ officiū eſt vile.

Additio.

ℭ Si q̇s ꝓcurationē. ℭ Curiales cōſiliarij ſi ꝓcurationis vile officiū ſubierint exilio dānant̃ ⁊ cōſtituens extraoꝛdinem punitur.facit tex.in.l. curialis.iunct.l.milites.ō.loca.l.militē.ſ.de ꝓcu.§.aliū.i aut̃.de ſanctis epiſ.coll.ix.l.fi.j.ꝺ fabꝛic. idē eſt eni in militibus cuiuſcunqꝫ militie in argumentū.

Glo. hic querit nunq̄d datum cauſa procurationis repetatur. eſt queſtio quā facit gloſ. in. l. ſi militē. C. de cōdi. ob cau. Tu ex gloſ. z ſcrib. collige q̄ ſi ſciuerit eū nō poſſe ꝓcurare z ſimpliciter dederit vt procuraret non repetit ſecꝰ ſi ſub cōditione vel ex ignorantia iuris aut facti q2 neſciebat eſſe decurionē aut militem et hec de procuratore ad negocia De ꝓcuratione ad lites punit decurio extraordinē iudicis arbitrio z litigator ſiue cliens amiſſione cauſe l. j. z. ij. ſ. ne lic. pot. l. vni. ſ. de hisqui pote. qđ no. Andreas đ Barulo hic cōtra aduocatos et magnates ꝓcurātes ꝓ alijs

In filijs decurionum retinendis[a] priorū pceptorum decreta[b] ſublimitas tua cuſtodiat eos quoqꝫ qui aduocationis[c] obtētu curialia onera đclināt agere vniuerſa[d] cōpellat: q̄[e] z ſi neceſſitas nō exigit[f] / tamē patria nō remittit[g]. ipſos quinetiam magiſtrorum[h] q̄ ex curiali ſtirpe deſcēdūt ſimili mō obnoxios eſſe decernat.

Idē au. L. xxxvj.

Exēplo ſenatorij ordinis[i] patris[k] originē vnuſq̄ſqꝫ† ſequatur: nec valeant ſpecialiter[l] delata reſcripta / ſi q̄s ſe matris origine defenſa a maiore curia ad minorē transferri fortaſſe promeruerit[m]: neqꝫ vlla ꝓ more[n] prouincie referri

in. l. fi. j. de his q̄ ſpōte. Ad ſcđm dic curiales poſſe aduocare z poſtulare dum nō aduerſus curiam nec a curie mūeribꝰ ſubducant vt hic in gl. q̄ citat tex in. l. ij. ſ. de aduo. diuer. iudici. ſꝫ eſt in. l. uj. vbi bart. dicit notabiliter q̄ doctores de publico ſalariati nō pñt poſtlare nec cōſulere etiā vtpu to cōtra rēpu. ſuā. bar. ponderat hunc tex. in vbo et ſi neceſſitas non exigit q̄ ſi q̄s ptāte iuriſditione / iure eligendi / iponē di collectā exigendi a vaſallo et ſimilibꝰ etiā cētū ānis vſus nō fuerit eo qđ opꝰ nō habuit. nō tñ ꝫ eū pſcribit. p q̄ faciūt iura in. l. cū ſcimꝰ §. illđ. j. de agrico. z cēſi. bal. i. l. hec aūt. ff. de ſeruitu. vrba. pđio. l. itē ſepulchro ff. quēad. ſerui. amit. Inno. i. c. dilectꝰ. đ capel. mon. l. et fundo. ff. de ſerui. niſi illud ius nullā vtilitatē adferret. Adde bal. Ange. z Sali. i. l. ij. ſ. de pſcrip. xxx. anno. docto. in. l. ſequit. §. libertatē. ff. de vſuca. Bal. in. l. luminibꝰ. ff. de ſeruitu. vrba. predio. in. l. imperiū. in. vij. col. ff. de iuriſdi. om. iudi. De vltima parte quā nōnulli intelligūt mortuo patre dicemꝰ in loco ſuo i. l. medicos. j. de pfeſſo. z medi. In text. exceptione. i. puilegio non obſtante reliqua ſunt plana. in glo. no. q̄ officiū ꝓcuratoris eſt vile. facit qđ perſone viles z iſames ab eo munere nō repellunt. §. fi. inſtitu. de excep. Pirhus.

† Facit cōtra. c. ex parte tua. extra de offi. delega.

a In vt doctores in. d. l. j. Pirhus. In filijs. Retinēdis. ſ. in cōditiōe pñna.

b Decreta. vt et. ſ. e. l. puilegio. z de pſcri. xxx. anno. l. preſcriptione. z. j. l. prima. z loquit prefecto pretorio.

c Aduocationis. quā facere poſſunt nō minuendo tamen ſeruitiū curie: vt hic. z. ſ. de aduoca. diuer. iudi. l. ij. et facit. ſ. e. quidē ignauie et de cura. furio. l. obſeruare. Accur.

d Uniuerſa onera. Accurſiꝰ.

e Que. ſ. onera.

f Nō exigit. q2 ſufficiētes ſūt alij curiales.

g Nō remittit. i. abſoluit cui naturaliter tenet quilibet: vt. ff. de ven. in poſ. mit. l. j. §. z gñaliter. quedā enim habere poſſumus z ſi nobis vtilia non ſunt. vt. ff. de ſerui. l. et fundo.

h Magiſtrorum. liberalium forte artiū magiſter ipſe excuſatur. vt. ff. de vaca. mu. l. eos. z l. his honoribus. §. angariarum. q̄ ſunt cōtra. ſꝫ eoꝝ filij non: vt hic. z. ſ. eo. l. puilegio. j. rñ.

Additio. In filijs. Decurionū filij pris ꝯditionē retinent z curiales aduocatiōis ptextu curialia onera euitare nō pñt. Itē magiſtroꝝ filij ex curiali ſtirpe deſcēdētes curie ſub obnoxij. h. d. l. diuiſa i tres ptes. Ad primū dictū facit. l. puilegio. l. eos. ſ. e. l. decurio. l. oēs q̄. l. omnes omnino. l. in ſucceſſiōe cū ſimi. j. e. l. pſcriptione. ſ. de pſcri. xxx. an. Fallit

i Exēplo. Ordinis in q̄ filij patrē ſequūtur vt. ff. de ſena. l. ſenatoris. z. l. ij. Accur.

k Pris. nō mris. vt. ff. đ ſta. ho. l. lex nature niſi filiꝰ ꝓprio domicilio retineat. vt. ff. đ mu. z ho. l. iij. z fac. j. đ met. l. fi. z. ſ. l. pri. z đ. pſ. xxx. an. l.

l Spālit. vt. j. đ tab. l. fi. z. ſ. e. l. va: pſcriptōe. cuat. cū ꝯco. z. j. l. pri. ſꝫ ſpāle. j. đ murile. l. fi. z l. hi q̄. Itē no. q̄ dic ſpālit. i. vni pſōe ſꝫ vni pui cie pt ꝯcedi. vt z. ff. ad muni. l. j. z ſic. ſ. đ teſta. ſi nō ſpāli. z đ iof. te. l. ſi qñ. vl' ibi ꝯceſſit nō obſtā te lege aliqua. Itē contra. ſ. e. l. nati. ſꝫ ibi ſpeciale. Itē fallit in his qui per patris conditionem nō trahūt alſ. vt. ſ. e. l. eos. z. j. eo. l. ſi ille.

m Promeruerit per aliqđ reſcriptum.

n More. Cōſuetudo nō excuſat. vt. ſ. e. l. oēs

Cōſuetudo nō excuſat.

iudices. Sed arg. cōtra. ff. de admi. tu. l. ſi ſine herede. §. lucius ſed magis eſt ibi p̄ q̄ꝫ contra.

Additio.

¶ Exemplo. h. d. ¶ Filius patris non matris ſequitur cōditionem ēt finatur exceptio.

¶ Per reſcriptum nō poteſt quis a curia liberari. hoc dicit Bartolus.

¶ Idē au. L. xxxvij

Quotienſcūqꝫ ſe ex reſcriptis noſtris aliquid ipetraſſe cōtēdāt hi q̄s obnoxios curie aut [a] origo [a] fecerit: vel latum inter partes iudicium deſignauerit: nullam prorſus [b] ſpē curiā declinādi [b] ex colore ſacre iuſſionis [c] accipiant [c].

¶ Pena non dꝫ cōcedi q̄ habeat honorē ānexū niſi ei qui a curia fugit. Bart.

ex ſpeciali priuilegio vel cōſuetudie. De hac re dictū eſt i. l. eos et. l. nati. ō. eo. ꝛ l. proxima. Addō nunc id procedere in deſcendētib⁹ ex patre in īfinitū. l. liberos. ff. ō ſenato. ꝛ ita firmat hic Jo. ō platea. vellem dominū lucam de pēna q̄ multa preter rē congerit hunc articulū attigiſſe vtpote neceſſarium. Pro ſententia Jo. de platea facit tex. in. l. liberoꝝ. ff. de verbo. ſignific. Dic tñ q̄ ille text. loquit̄ ō. l. duodecim tabularū videlicet ī ſucceſſionibus et in iure obſeq̄ali de in ius vocando. vt ibi ſentit gl. ſꝫ in hoc caſu priuilegij et iuris perſonalis qđ non eſt ita dilatandum nō extenditur liberorum appellatio vltra pronepotes. tex. eſt in. l. diuo marco. C. de queſtionibus. et quidem rotūdus vbi priuilegium de non torquendis decurionibus non extenditur vltra pronepotes. Pondera tex. in. l. liberos. ō ſenatorib⁹ vbi tex. in ꝟbo non tantum ſenatoꝝ filios verumetiam oēs qui ꝓgenitis ex ipſis vel ex liberis eorum dicantur videtur includere pronepos ꝛ alios excludere qđ etiā fortaſſe diſcutietur. ĩ. de dignitatibus. De priuilegio intellige ſpeciali ſecus de gñali reſcripto vniuerſitati conceſſo. vt not. in. l. j. et. l. aſſumptio. ff. ad municip. l. eos. ō. eo. vide bart. ibi. De cōſuetudine dic vt bar. in. l. j. ĩ. de dignit. Inq̄ꝫtū aūt glo. oppo. in fi. de. l. ſine herede. §. lucius. ff. de admini. tuto. ꝛ dicit ſed magis eſt pro q̄ꝫ cōtra. Dicat q̄ imo eſt contra hanc legem quia ibi valet conſuetudo ꝫ legis diſpoſitionē hic non valet. Solue quod ibi non erat conſuetudo expreſſe a lege reprobata vt hic argu. in. §. j. in auctenti. vt nulli iudi. et. l. eos. C. de vſu. auctentica. de nauigijs. C. de furtis. vel ibi non erat contra publicam vtilitatem. Item erat recte initiata hic non ob expreſſam legis prohibitionem. argu. in rubr. ĩ. quemad. ciui. mu. indi. Pirhus.

a Quotienſcūqꝫ. Origo. Nota duo faciunt aliquem curialem.

b ¶ Declinādi. nā reb⁹ iudicat; ē ſtādū. vt. ō. de re iudi. l. j. niſi cōi vel ſpeciali iure poſſit cōtrauenire.

c ¶ Accipiant. quia nec dānoſum ꝛc. vt. ō. de p̄ci. impe. of. l. nec dānoſa. et facit. ō. l. proxi. ꝛ. ō. de pe. bo. ſub. l. j. Accurſius.

Addi.

¶ Quotienſcūqꝫ. hoc. d. ¶ Reſcriptum non liberat quē a curie nexu cōcor. l. precedēs. hoc eni titulo multe leges idē repetunt. Rō aūt leg̃ eſt ideo qa ius ciuile non tollit ius naturale ꝛ reſcriptū non tollit ius alteri queſitum quia prīceps nō intendit tollere ius alterius vt iura ſunt vulgaria. Bartolus inducit hunc textum quod originis et ſententie ius equiparatur. l. ingenuū. ff. de ſtatu hominum. que ſententia facit ius inter omnes ſecundum ſcribentes hic per l. primam. §. finali. ff. de libe. agnoſc. §. preiudiciales inſtitu. de actioni. Innocen. et doctores in. c. cauſam que. ſecundo. qui fili. ſint legitimi. l. ſecunda. C. qui. re. iudi. non noc. vbi Bartolus et Baldus late. Adde Bartol. in. l. j. ff. ō exceptio. rei iudica. Cyn. in. l. prima. C. ex qui. cauſ. in integ. reſtitutio. non eſt neceſſ. Imo. in l. ſepe. ff. de re iudi. docto. in. c. fina. de re iudicata. Cyn. autem in. l. ij. C. de fide inſtrumentorum diſtinguit aut eſt ſententia declaratoria iuris ſimplicis non connexi ſed ſeparati tunc non facit ius quo ad omnes per dictā. l. ſepe. niſi in caſib⁹ poſitis in dicta lege aut iuris cōnexi puta filiationis vel cognationis tunc preiudicat ſi ſit lata cum legitimo contradictore per. l. ingenuum. de ſtatu hominum. l. diuus. ō liber. cauſis. l. cum non iuſto. ff. de collu. deteg. dicta lege prima. de exceptio. rei iudica. Ray. diſtinguebat inter ius reale et perſonale que diſtinctio reprobatur. Tu vide Joannem de imola. in dicta. l. ſepe. in quarta columna. et diſtingue vt per eum pleniſſime quem eſſet vanum hic referre quantum autem ad caſum legis noſtre teneas cum Bartolo quod ſententia illa facit ius inter omnes. Alijs etiam modis alligatur quis curie ſcilicet per votum et per oblationem ſpontaneam vt dicemus in. l. quis tam inuenuri. ĩ. eo. l. j. ĩ. de his qui ſponte mu. ſube. Pirhus.

a Ne qs officialium. Puta ſenatoris preſi-
dis ⁊ ſimiliũ.⁊ idẽ in non officiali.vt.ſ.
de penis.l. ne quis.⁊ cõtraria que ſũt ibi:⁊ hic
poſſunt poni ⁊ ſolui.Accur.
b ¶ Eſtimatione.quia eſtimet iudex hoc lice
re.Accur.

miſſ.cõcor.l.relegatorũ.§.fi.ff.de interdic.⁊ re-
leg.l.vnica.j.de infami.l.nec infames.ſ.e.cõ-
cor.l.ne qs.ſ.de penis.iũcta gloſa vbi idẽ ẽ,de
alijs collegijs.⁊ glo.in.l.metallarij.j.de metal
lar.⁊ ↄcordat huic legi de his q̃ p̃textu alteri⁹

¶ Idem. Auguſt. Lex.xxxviij.

a Ne qs[a] officia-
liũ pene ſpe-
b cie atq; eſtimatione[b]
c curie dedatur[c] niſi ſi
d e quis[d] forte curiã[e] dif
fugiẽs ob hoc cepit
f militare[f] ne ingeni-
g tis[g] fungat officijs.
Oẽs itaq; oĩno iu-
dices tue cẽſure ſub
h ditos admonebis[h]/
ne qs eorum eſtimet
curie loco ſupplicij
i quenq; deputandũ[i]
cũ vtiq; † vnũquẽq;
criminoſum non di-
k gnitas[k] debeat ſ; pe
l na comitari[l].

¶ Idẽ. Lex. xxxix.

Curiales q̃ ſe-
ſe p̃uilegio do
m mus[m] noſtre defẽdi
poſſe crediderint ad
curiã retrahant:⁊ p
prijs functionibus
mãcipent:⁊ publica
n dãna ſartiant[n].

¶ Decuriones ⁊ alij offi
ciales i officio eorũ delin-
quentes plumbatorũ icti
bus feriãtur.h.d.Bar.

¶ Idẽ aug. Lex.xl.

o Quilibet prin
cipaliũ[o] vl' de
curionũ vel decocto
p rũ[p] pecunie publice
ſi fraudulẽt⁹ in aſcri
ptionib⁹ illicitis vl'
imoderat⁹ i exactio
ne fuerit inuent⁹: iu
xta priſtinã cõſuetu
dinẽ nõ ſolum a vo-
q bis[q] q̃b⁹ propter lo-
ci dignitatẽ rerũ ſũ-
r ma[r] cõmiſſa eſt:verũ
a iudicibus ordina
ſ rijs plũbator[ſ] icti-
bus ſubijciatur.

¶ Idẽ aug. Lex.xlj

c ¶ Dedat. vt
ſit decurio.
d ¶ Quis.offi
cialis.Ac.
e ¶ Curiã. cu-
ius erat officia-
lis.
f ¶ Militare.
ſub magr̃o mili
tum.
g ¶ Ne ingeni
tis. ſc; officijs
curie vel ingeni
ti.ſc; officijs de
curionatus. hi
ergo reuocãtur
q̃tum ad onus
curie: non q̃tũ
ad honorẽ vt.ff.
de interdi.et re
le.l. relegatorũ.
§.fi.⁊.l.ſeq. ⁊.ff.
eo.l. honores.§.
j.ſed ille q̃ non
eſt antea curia
lis etiã ad on⁹
nõ põt fieri cu-
rialis: vt hic.'ſ;
põt ſeruitio cu-
rie.i.vt fuiat de
curionib⁹ dãna
ri.vt. ſ.de epiſ.
⁊ cle.aut'.ſ; neq;
in fine.⁊ in aut.
quõ opor.epi.§.
ſemel.facit.j.de
fabricen.l.iij.⁊.ff.de vac.mu.l.j.§.pe.et.j.l.pri.
⁊.ſ.eo.qui derelicta.⁊ in multis alijs.ſ.et.j.
h ¶ Admonebis.loquitur prefecto.
i ¶ Deputãdũ.vt ſit decurio ẽt ad on⁹ vt dixi
k ¶ Dignitas.etiam ſi onus tñ afferat:tñ di
gnitas eſt.⁊ facit.j.de infa.l.j.⁊.ff.de adul.l.ſi
marit⁹.§. j. Jtẽ de munerib⁹ nõ deb; qs prohi
beri in penam.ff.de interdi.et rele.l.relegator
§.ſed in muneribus.
l ¶ Comitari.No.quem nõ debere pro pena
premiũ reportare.Accur.

† Con-
cor. glo.
vnica. i
cap. ex
trãſmiſ-
ſa. circa
med.ex-
tra de
deci.

Premi-
um non
d; qs p
pena re
portare

Additio. ¶ Ne quis officialiũ.
h.d.¶ Officiali delin-
quẽti nõ d; imponi di-
gnitas pro pena. Nã pena nõ d; alicui ad pre

officij declinãt
curiã cui ſũt an
nexi vt reuocen
tur. Ad on⁹ ſolũ
honore ipſo pri-
uati facit tex.in
l.p derelicta. l.
fabricẽſes.l.qui
dã ignauie.ſ.e.
l.decurio.l.oẽs.
.j.eo.Et no.tex.
in fi.q̃ tex.eſt ad
hoc freq̃ns.Cũ
vtiq; vnũ quẽq;
crimioſũ nõ di-
gnitas d̃beat ſ;
pena comitari:
lex ſatis inepte
ↄpoſita. Pirh⁹.
m ¶ Curiales.
Domus.
cum forte de do
mo nõ eẽnt:ſed
hic falſo allega-
bat.Uel veri⁹ ſi
ẽt erãt.ad qd̃.ſ
vt ne li.in cõpa
ra.ſpe.l.j.⁊.ſ.e.
l. curiales. et.l.
ex omnib⁹.
n ¶ Sarciãt.⁊ ẽt
expẽſas p req-
rẽdo factas. vt
ſ.e.l.circẽſiũ.et
.j.q̃ mili.nõ poſ.
l.iij.⁊.l.oẽs. S;
arg.ↄ.ſ.de epiſ.
⁊ cle.l.ad ſilitudinẽ.S; ibi ſpãle.Ul' ibi vole-
bat dare ſubſtitutum.

Addi. ¶ Curiales.¶ Excuſantes ſe
p̃uilegio dom⁹ auguſtales ad
curiã retrahunt ⁊ dãna curie
reſartiũt dic vt i gl.⁊ dictũ ẽ i.l.circẽſiũ.ſ.e.⁊.l.
ſi ad mgr̃atũ.facit.l.fui.ſ.de ãno.⁊ tri.l.vnica
in fi.de imuni.nemi.ↄcc.vbi dictũ ẽ. Pirhus.
o Quilibet p̃ncipaliũ.Uel p eodem vl' p di
uerſis ponũt iſte due dictões p̃ncipaliũ
⁊ decurionũ.vt.ſ.eo.l.omnes
p ¶ Decoctor.officium erat tamẽ.
q ¶ A vobis.prefecto loquitur.
r ¶ Summa.id eſt maxima cognitio.
ſ ¶ Plũbatorũ.i.dãnet plumbo.i.in metallum.

vt.ſ.de his qui po.no.ti.af.l.j.Sed cõtra. ſ.e.l.oms iudices. So. hic ſpeciale vt i alijs caſibus: vt ibi not. et ad aliud officiũ non redit. vt j.de ſuſce.l.ſi aliqd. Itẽ cõtra.ſ.de exac. tri.l.ij.in prin. Sol.ibi ciuiliter.hic criminaliter: vt ibi no. ⁊ ad hoc j.de excu.mu.l.placet. ⁊ dic hic pluries eũ deliquiſſe: vt cõcordet cum. d. l.ſ. de exac.i fi. ⁊ facit.j. de digni.l.iudices. Acc.

Addi.

¶ Quilibꝫ. bona lex.hoc dicit ¶ Officiales pu.in officio delinquẽtes vel i moderate exigẽtes plumbatorꝫ pena puniunt. Gloſ. intelligit de pena metalli Melior eſt alia expoſitio ꝺ alia pena corporali que fit ex põderib⁹ plũbeis appenſis ⁊ cruciatu facto quod ẽ fortaſſe huiuſmodi qdpiã qꝺ in italia ſtrapadã vocant dictum eſt in.l.j. ſ.ꝺ apoch.pub.in ſimili ⁊.l.vnica.ſ.ꝺ exactori. tribu.l.miſſi opinatores.ſ.de exacto.trib. Et nota ꝙ decurio in officio delinquens torquetur. et perdit honoris priuilegiũ gl. in.l.omnes iudices.ſ.eo. Pirhus.

a Decurio [a] fortunã [b] quam b nascẽdo [c] meruit c ſuffragijs [d] atqꝫ ãbitione d non mutet: ⁊ ſi vacare per ſenectutem [e] e potuerit propter ordinationem [f] q̃ p plurimos f cito diffiniri ſolet/curiam non relinquat.

¶ Militãtes ⁊ alij magiſtratus nihil habent commune cum curialibus: ⁊ ſi eos offẽderint puniẽtur. hoc dicit Bartolus.

¶ Impe. Theodo. et Hono. Lex.xlij.

g Militaribus [g] viri nihil ſit cõe cũ curijs nihilqꝫ ſibi licitum ſciãt qꝺ ſue nõ ſubiectum eſt h poteſtati [h]: nullũ iniuria: nullum verbe i re [i]: nullũ [k] graui pul k ſatiõe tribunus dux ille aut comes ſit: curialem principalem l ve cõtingat. Si q̇s [l] poſt hac temerario ⁊ incõſiderato auſu vllum ex principalib⁹ m viris [m] vſurpata attractauerit iniuria: ſciat ſe.x.libris auri eſſe multandum.

¶ Illi q̃ ſunt curiales et origie: nullo mõ pñt hr̃e i munitatẽ ẽt a reſcripto.b.

¶ Idẽ aug. L.xliij.

n Omnes qui curiali obſtricti ſanguine [n] diuerſis

a Decurio.vel etiam curialis.
b ¶ Fortunã.i.conditionem.
c ¶ Naſcendo.id eſt a natiuitate.
d ¶ Suffragijs.i.auxilijs.ad qꝺ.ſ.e.l. q̃tiẽs.
e ¶ Senectutẽ.puta.lv.annoꝝ.vt.ſ.e.ſi vltra ſ.tpe quo eligunt.ſecꝰ eſt ſi ex poſtfacto ſupueniat etas: vt hic ⁊ ibi no.
f ¶ Propter ordinationem.ſ.faciendã de aliquo.ſ.officiali ⁊ de alijs multis q̃ habent ordinare decuriones.vt.ſ.e.l.j.q̃ per plures expeditur citius.vt.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vni. itẽ in princi.⁊ l.nulli.⁊ ſeq.⁊.j.eo. noiationũ. ⁊ facit.j. de his qui non imple.ſti.l.ij.

Additio. ¶ Decurio. ¶ Reſcriptum vel ambitio a curie nexu non liberat ⁊ ſenes qui excuſantur a muneribus non exccuſantur. Ab his que cito expediri poſſent et que per plures expediunt facilius et melius q̃ꝫ per pauciores quale ẽ in electionibus officialium.de materia huius. l. ſepe dictum eſt in precedẽtib⁹.

g Militari b⁹.i.magiſtri militũ: vl alijs eoꝝ magiſtratib⁹ vel prepoſitis. vt. j.hac l.⁊ facit.ſ.ꝺ epiſco.et cle. l. plꝫ.
h ¶ Poteſtati.facit.ſ. ꝺ iur.om.iu.l. fi.⁊. ſ.q̃ tu.da.poſ.l.neqꝫ.
i ¶ Uerbere.aſs verberare . et tũc dic differẽtiã inter pulſare ⁊ verberare.vt. ff.de iniu.l. lex cornelia.§.inter pulſa aſs eſt vbere. i. parua oppreſſiõe ad ſimilitudinem vberũ q̃ parum premũtur dũ lac premulget ſiue premitur. ſm. A.
k ¶ Nullũ. ſ. curialẽ.vt. j. ⁊ dic iniuria generaliter.vt.ff.de iniur.l.ij.
l ¶ Si quis.miles vel magiſter eoꝝ ſed ad principem referuntur puniendi ſi qꝺ grauiter fecerint.vt.ff.de pe. diui fratres.§.fi.imo nõ ipi mãdantur: ſed delicta ſunt principi mandanda ⁊ ſm principis reſpõſionẽ ſunt puniẽda. vt ibi.
m ¶ Uiris.i.decurionib⁹ vel curialib⁹. Accur.

Additio. ¶ Militarib⁹. ¶ Milites cum curialib⁹ nihil habent cõe: quos ſi aliqua iniuria affecerint.x.li.auri mulctantur. Cõcor.l.factum a iudice.ff.de reg.iur. vbi non eſt poteſtas extendenda in non ſubditos .l. in prouincijs.j.de mune.l.ij.j.de excuſſ.⁊ exacto. l.fi.ff.ꝺ iuriſ.om.iud.de ſententia lata a nõ ſuo iudice quõ p̃iudicet tractat hic Ioã.de pla.de materia iſta lex noſtra non loquit: vide remiſſiones per eum. Pirhus.

n Omnes. Sanguine.quia ex patre vel auo curiali ſit vt.ſ.eodem.l.decurio.et.l. quotiens. Accurſius.

a ℭ Priuilegijs.puta fabrice deputauit que ꝑuilegia et onera habet vel alij militie.ad hoc j.de fabricē.l.ſi quis.ꝛ.j.de fugiti.colo.l.j.ꝛ.ſ. vbi decur.vel cohar.l.j.
b ℭ Preiudicijs.i. alijs actib⁹ ꝑiudicantib⁹ curie puta militie.vt.ſ.eo.ti.l. proxima.
c ℭ Sed nec reſcripta.ad qđ ſ.de preci. ipe. offe.l. nec damnoſa.
d ℭ Munerū. ſcilicet curie.

Addi.

ℭ Oēſ. ℭ Idē dicit qđ lex quotieſcūqꝫ.l. ne qs l. qui derelicta. ſ.c.quod origine curiales nullo reſcripto poſſunt a curie nexu liberari ꝛ nō eſt opus repetitiōe eorum que dicta ſunt. Nā i hoc titu. nulle ſunt leges que idem omnino dicunt. Pyrrhus.

ſe officiorum priuilegijs [a] et actuum ꝑiudicijs [b] aggregarunt reddendos munijs eſſe non ābiges:ſed nec reſcripta [c] aut annotatiōes ad munerum [d] fugam ꝓdeſſe permittimus.

ℭ Idē aug. L.xliiij

Nullus ſolius materni ſanguinis vinculis illigetur [e]:qꝛ mulierum infirmitas nūqꝫ abhmōi functionibus reddit obnoxios a q̇bus ipſa habet immunis [f].

ℭ Sufficit duas partes cōſiliariorꝫ adeſſe.h.d.B.

ℭ Idē archa. L.xlv

Nomiationū [g] forma vacillare non debet:ſi oēs q̇ albo [h] curie detinent adeſſe non poſſunt [i]: ne paucorū abſentia ſiue neceſſaria ſiue fortuita dbilitet qđ a maiore parte [k] ordinis ſalubriter fuerit cōſtitutum: cum due † partes ordinis in vrbe poſite totius curie iſtar exhibeāt.

e Partus ſeqꝫ vētrem. Nullus. Illigeſ.ſi patris cōditio alſs trahat.alſs ſequitur matrē.vt.ſ.eo.l. eos.ꝛ j.e.l.ſi ille. Item fallit alſs.vt.ſ.eodem.l. exemplo not.
f ℭ Immunis.de perſonali loquitur munere.vt.j.de mune.ꝛ ho. l.iij.§. corporalia. ſec⁹ in patrimoniali.vt.j.de mune.patri.l. patrimōiorum.ꝛ.ff.de cēſi.l.etatē.ꝛ facit.j.de muni.ꝛ ori. l.filios. Itē no.non facit curialē q̇ nō eſt curialis.ad qđ.ſ.de here.ꝛ ma.l.ij.nec doctum facit q̇ eſt indoct⁹.vt in aut.de ſan.epi.i pri. coll.ix. Doctū nō facit idoct⁹.

Additio.

ℭ Null⁹. ℭ Materna origo non ligat filiū curie ſꝫ ꝑīna.dic.vt.l.eos ſ.eod.et cōcordat lex ſi ille.j.co. et hic in gloſ. que limitat vt ibi i illegitimo quidē patris originē non ſequiſ.ſꝫ matris. Io.de pla. hic loqꝫ de mlierib⁹.et q̄rit q̇b⁹ caſib⁹ ſit potior ꝯditio maſculorꝫ vel deterior. Et remittit ad glo.in.l. in multis.ff.de ſtatu ho.l.ij.ff.de reg.iu. Et ſpecu.in titu.de ꝓcurato.§.ratione. ver. itē qđ eſt mlier.vbi enumerat.xxxvij.caſus in quib⁹ maſculus eſt melioris cōditionis ꝛ.xj. cōtrarios. vide etiam barto.in.d.l.ij.et.l.in multis . et in

l.maritus.et.l.alienam.C.de procura.l.ij. C.đ his q̄ vi.ꝛ ipe.et in.l.iubem⁹.C.ad vellei. Pyr.
g Nōiationū.i. electionū.cum enim magiſtratus aliquis eſt eligendus cōuenire debent decuriōes.vt.ſ.l.ij.ꝛ due partes debēt eē pñtes:vt hic et.ff.de decre.ab or.fa.l.ij.ꝛ.ff. qđ cuiuſqꝫ vni. no.l.nulli.ꝛ oēs vel maior pars in vnū cōuenire vt.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his.l.vbi ꝛ.j.đ pre.curia. l.ij. ꝛ nō niſi de ſe debēt eligere vt ꝛ cōſules de ſenatorib⁹ vt.ff. eo.l.honores.§. ij.ad idē. ſ. e.ſi ad magiſtratū. et qñ ꝓuo . non eſt ne.l.ſi vt proponis . an autē ſufficiat maiorē partē duarꝫ partiū conſentire. an ſit op⁹ ꝙ tot conſentiāt ꝙ ſit maior pars toti⁹ ordinis . dic vt dicta.l.nulli.notatur.
h ℭ Albo.facit.ſ.eo.l.in albo.
i ℭ Poſſunt.vt.j.de le.l.penul.Sed arg.cōtra. de auc.preſtan.l.fina.
k ℭ Maiore parte.ſtatur iudicio maioris partꝭ. ſic.ff.ad muni.l.qđ maior.ꝛ. C. qui bo.ce.poſ.l. fin.ꝛ.ſ.de ſac.ſan.eccle.auſ. hoc ius porrectū. et.j.de le.l.penult.Sed arg.contra. C.de auc. preſtan.l.fina.

† Facit ad hꝰ. c. q̇ ſic extra đ electio. vbi ꝑ inno.ꝛ c. eccl'ia vrā cum glo.j.extra.e.ti.

Additio.

ℭ Nominationum.
ℭ In electione magiſtratuum municipaliū ſufficit duas partes adeſſe. intellige dum tamen omnes vocati ſint ꝛ dic vt.l.ij. ſ. eodem. Et an intelligatur de maiori parte illarū duarum an de maiori parte totius dic vt per Bartolum in.l.quod maior.ff.ad munici. ꝛ vide bonam theoricam. Bartolus in.l. nulli.ff. quod cuiuſqꝫ vni. Not.quod hic recitat ad verbum Ioan. de platea. ideo non refero. Nota vltra doctores text. abſentia ꝛ neceſſaria vel fortuita. In quo dic vt bart.in.l.fin.ff.de in integ.reſtitu.quot ſint abſentie genera et vide Franciſcum areti. in. l. ſi quis a filio.§.ſi patri. ff.de lega.primo. Pyrrhus.

a **A**D ſubeunda. Curiales .i. decuriōes ex quibus eliguntur magiſtratꝰ qui honorem cū ſumptu gerēt. vt. ſ. l. pri. no. ⁊. ff. de mune. et ho. l. honor. i princi. Et dos non cōputatꝛ in bonis viri hoc caſu: vt per hoc videatur ditior. vt. ff. ad municip. l. lucꝰ. §. idē rn̄dit. cū onꝰ habeat m̄rimonij. vt. ff. de iur. do. ſi is. §. j. vl' p̄t dici ꝙ ille decurio eligiꝛ ad munus .i. ad aliqđ officiū q̄ eſt dives. ⁊ facit. ff. e. l. honore. in pri ci. ⁊ dctā. l. decurio. ⁊ q̄ numero li. l. fi. ⁊. ff. de excu. tuto. l. paupertas. ⁊ inſti. đ excu. tuto. §. ſed et propter. ⁊. ff. de mu. et ho. l. reſcripto in p̄n.

Dos nō ānumeraꝛ inter bona viri.

b **C**Uriales q̄ honorariā. ſic dictā ab honoro honoras ⁊ comitor comitaris .i. q2 comitari debent eos q̄ honores gerunt. Py. Vel verius expone. j. e. l. alexādrinis. in fin. Accur.

c ¶ Cōmiſſi. ſ. q̄ p̄ſūt curie. ad qđ. ſ. đ iur. om. iudic. l. fina.

¶ Divites et non pauperes ſunt eligendi ad officia ciuitatis: ne pauperes forte non poſſint adimplere officium. h. d. Bar.

¶ Idē au. Lex. xlvj

AD ſubeunda patrie munera digniſſimi meritis et facultatibꝰ curiales ᵃ eligantur: ne tales forte nominētur que functiōes publicas iplere nō poſſit.

¶ Dignitas curiali adita non eximit eū a iuriſditione ſui iudicis. h. d. Bart.

¶ Idē aug. L. xlvij

b **C**Uriales q̄ honorariā ᵇ adepti ſunt comitiuā dignitatem: formidare debent eos quorū moderatiōi ſunt cōmiſſi ᶜ: nec ſe exiſtimare ideo meruiſſe dignitatem vt iudicum p̄cepta deſpiciant. ꝙ ſi i eadē culpa perſeuerent ᵈ: q̄nq3 librarum auri mulcte obnoxius ᵉ ſubiugetur: honore q̄q3 quē ꝓdiderit ᶠ ſpoliād9.

¶ Idē au. L. xlviij.

IN ſucceſſione curialiū decernimus: vt etiā ſi patres deceſſerit teneatur agnatio ᵍ.

d ¶ Perſeuerent. ſ. inobediētie vl' deſpectꝰ. ⁊ not. perſeuerent. ſic ſ. de exac. l. j.

e ¶ Obnoxius. al's obnoxiꝰ: et ſeq̄ntia ir ſingulari. al's obnoxij ⁊ ſequētia i plurali.

f ¶ Prodiderit. al's ꝓdiderit. ſ. cōtēnēdo. al's ꝑdiderit de iure vl' ſpe. ſeu deſtinatiōe. ſ. ꝑpter iobediētiā ſpecialit' đ facto.

Addi.

¶ Ad ſubeūda hoc. d. Generaliter ex vtroq3 intellectu gl. Ad ciuitatis munera ſubeunda boni et diuites eligēdi ſunt. facit quod dicebā in rubrica ꝙ pauperes in politicis Ariſto. a muneribꝰ pu. repelluntꝛ ob periculū peculatus. cōcor. l. j. iuncta gloſ. j. de mune. patri. l. honori. §. de honoribꝰ. ff. đ mune. ⁊ hono. l. reſcripto eo. titu. vbi eſt bonꝰ tex. l. fin. j. de his qui nu. liber. vel pauper. l. cura. §. inopes. ff. de mune. ⁊ hono. nam diſtinguitur inter munera patrimonialia ⁊ ꝑſonalia. Et inter eaque cum ſumptu et ea que ſine ſumptu. Et inter inopiam intollerabilem ⁊ mediocres facultates. et non cōputatur dos vxoris in bonis alicuius vt dicaꝛ diues quoad mūera ꝑſonalia ſecus quoad patrimonialia vt hic in gl. qđ facit cōtra maritos pauperes q̄ ducūt vxores diuites ⁊ ꝑpterea dicūtur diuites: ⁊ dn̄i appellanꝛ a fortunis vxorū qbꝰ ⁊ ipſe quoq3 vxores dominanꝛ ⁊ imperāt de paupertate. An ⁊ qn̄ proſit vel noceāt dic vt doc. in. §. itē ꝑpter paupratē inſti. de excuſa. tuto. ⁊ bar. in. l. illicitas. §. fi. ff. đ offi. p̄ſid. Et quis dicatur paup qđ arbitrio iudicis relinquiꝛ. vt ibi doc. in tex. l. patrie munera. non p̄n̄a ſic eſſe in vetuſtis codicis legibꝰ.

Addi.

¶ Curiales. ¶ Decuriones comitiuā dignitatem diuturna functione cōſequuti a iuriſditiōe ſuoꝝ iudicū exēpti ſunt. ſicut ⁊ doctores qui legerunt. xx. annis facti comites nō eximūtur a rectoris iuriſditione facit qđ not. in. l. alexādrinis. l. neminē. j. e. idē ſm io. de pla. de clerico. non eximendo a iuriſditione ſui ep̄i ꝑpter dignitatē qđ dico fallere in his qui ex priuilegio exempti ſunt ob canonicatum alicuius eccleſie exēpte ſicut i hac nobili ciuitate canonici bt̄i aniani de q̄bꝰ meminit io. fabri. Pyrrhꝰ.

g **I**N ſucceſſione. Agnatio .i. filius ſequitur cōditionē patris. vt. ſ. e. l. i filijs. Eſt enī primus agnatꝰ patris filius. vt. ff. de ſu. et le. hliꝰ. Vel dic ꝙ agnatio .i. ſucceſſores tenentur ſi anteceſſor male adminiſtrauit. ad qđ. ſ. eo. l. j.

Filiꝰ ꝑximꝰ eſt p̄ris agnatus.

Additio.

¶ In ſucceſſiōe. ¶ Legitur duobus modis in glo. hoc dicit. ex vtroq3 intellectu. In p̄ris decurionis locū agnatꝰ filiꝰ ſuccedit ⁊ de geſtis p̄ris teneꝛ. cōcor. ad ꝓ mū tex. l. l. i filijs. ſ. e. vbi dictū ē. et đ agnatiōe filio videas late in tractatu n̄ro ſuitatis huic opi adiecto. đ ſcđa pte dic teneri ꝓ q̄ta hēditatis ⁊ inq̄tū ad eū ꝑuenit lite nō conteſt. l. vnic.

C.ex delictis defunctoꝝ inquā. et in qui. her. ten.et vide ibi glo.magiſtram et latius Bald. et Salyce. Pirhus.

a Omnes qui. Supſtitiōis.vt iudei. ad qḋ ſ̄.ḋ iud.l.cuicūqꝫ.⁊.l.iuſſio.⁊.ff. eodem. l. iij.§.fina.

b ¶ Munera. quo ad onꝰ: nō q̄tum ad vtilitatem. alſ contra.ſ̄.de iudc.l. finali.

¶ Idē aug. L.xlix.

Omnes qui q̄libet loco curie iuri debentur: cuiuſcumqꝫ ſupſtitionis [a] ſint adimplēda munera [b] teneantur.

¶ Conſiliarij non poſſūt extra ſuam prouinciam officium acceptare. Barto.

¶ Idē augu. Lex.l.

Omnes omnino curiales i originalibꝰ [c] ac debitis perpetuo curijs perſeuerent.⁊ qui ex his ad prouinciarū regimē atqꝫ adminiſtrationē q̄libet fraude [d] atqꝫ ābitione ꝑuenerit: ſciant ſe nō ſolū in ſua curia remanſuros: ſed ⁊ cunctis rurſus ab exordio muneribus ſeruituros.

¶ Bona eius qui quacūqꝫ fraude curiam euitat ſi per annum cōtumax fuerit applicabunt curie.hoc dicit Bart.

¶ Idē Au. Lex.lj.

Quāuis ꝓuiſū fuerat [e] cōgrue emendationis occurſu quemadmodum curiales militie [f] nomine ⁊ honore ſuſpēſo officijſ redderent:tn̄ q̄ꝛ hoc callido conſilio reperierunt [g]: vt ciuitatis ꝓuincie ſue finibus tā q̄ꝫ his coꝝ [h] tātū in-

Addi.

¶ Omnes qui ¶ Quolibꝫ.ob norij curie cuiuſcūqꝫ ſuperſtitiōis ſint vel ſecte ſubire mūera tenentur ſtel lige onera non honores hodie cum iudeis interdictum ⁊ honoribus publicis. Olim secꝰ. l. generaliter.§. fi.ff. de decur.l. quecūqꝫ.l.iuſſio C. ḋ iude.facit. l.curiales.C.ḋ hereti.⁊ mani. l.cum ſit.de iudeis glo. noſtra et gloſ.in.l.ſpadonem.§.ideo autem.ff.ḋ excuſa.de his in qui quibꝰ iudei nobiſcum participant ⁊ a quibus repelluntur dic vt io.de pla. hic poſt docto.in c.iudei.⁊ ibi glo.c.poſtulaſti ⁊ c. q̄ꝫ ſit laudabile.de iudei.doct.in.l.j.⁊ in.l.fi.C.de iudeis.Et vltra facit ad hunc text. qḋ pulchre not. in ca. nulla.l.iiij.diſt.⁊.c.ꝯſtituit xvij.diſtin. ⁊ hoſti. in ſumma de iudei.Quod quidē beatꝰ tho. limitat non procedere in honoribꝰ iam adeptis propter ſcandalum q̄uis eccleſia de iure poſſet eos remouere tn̄ toleranter. Felix nimirū gallia que talibus mōſtris caret quibus nihil eſt fidei noſtre ꝑniciosiꝰ Nullaqꝫ peſtis maior quod ſola tolleret auaritiā idē q̄ꝛ lex iſta prorſus abrogata. Pirhus.

c Omnes omnino curiales in originalibus quia filius fuit curialis originaliter vel debitus per ſententiam.vt.ſ̄.e.l.quotiens.

d ¶ Fraude.ſeruituros.idem ſi ep̄s fieret. vt ſ̄.de epiſco.et cleri.l.ad ſimilitudinē. ⁊ in aut. de epiſco.et cle.§.ſed hoc quidē.⁊ ſi quidem in fraudem cauſa vitande curie ſe fecerit eligi ꝑ ſeipſum vt hic. alias per ſubſtitutum. vt.ḋ.l. ad ſimilitudinem. ⁊ in auctē. de ſan. epiſco.§. aſcriptitios: ſed hodie contra.vt.j.e.l.penulti. Item facit.j.eodem.l.duumuirum.

Addi.

¶ Omnes omnino.¶ Curiales ad prouicie munera a curia ſua deficientes reuocentur.cōs coꝛ.l.duumuirꝝ j.eo. Fallit in.l. curiales vltra. ſ̄.eo.ob pu. neceſſitatē.⁊ pena ponitur in.l.ad mgr̄atū.ſ̄.e. facit glo.in.l.officialis. l. ſi quis curialis ⁊ aut. ſꝫ neqꝫ.C.ḋ epi. et cle. ⁊ qui dereli cta. l.quidā ignauie.ſ̄. eod. Secꝰ ſi nō fraude ſed zelo religionis et pietatis ꝓcurauerit: vel ſi ei oblatuſ ſit epiſcopatus non ambienti. Cuiuſmodi hominum tanta eſt hodie copia quanta phoenicum. Tunc enim per ſubſtitutū curie ſeruirent. l. ad ſimilitudinem.ſ̄.de epiſcopis et clericis. Fallit hodie nouiſſimo iure vt. l. penultima. j. eodem. auctē. epiſcopalis dignitas. C. de epiſcopis et clericis. Audiui quoſdam dicentes ob euitandam legum correctionem quod non corrigatur.ſed.l.que dicit debere per ſubſtitutum ſeruire obtinet in his qui ambiuerunt epiſcopatum.quod non placet. Ideo ſequere glo. et docto.in.ḋ.l.ad ſimilitudinem. Pirhus.

e Quamuis prouiſum fuerat.vt.ſ̄. eodem. l.ſi ad magiſtratum.⁊.l.quidam.

f ¶ Militie. armate. vel etiam inermis in quā confugerant.

g ¶ Repererunt.ſ.curiales.

h ¶ His eorum.id eſt aliqui eorum curialium. ſcilicet tantum non autem omnibus. ſed alſ deeſt tantum.

a ¶ Itaq₃.qđ.ſ̄.proxi.dixi indiſtincte.ſ.ex bonis curialis fugiētis ⁊ latitantis. ſ. emendari damnum curie quā dereliquit: nunc hic declarat.ſ.ꝙ ꝑ annū ſunt expectandi: ⁊ ſi nō veniant tunc de bonis eorum reſarcieť dānū curie vt hic ſubijcit. Itē declarat in eo ꝙ dicit hi tm̄ q̇ manifeſtis curie nexibus illigantur.

b ¶ Annū.ſic.ff.de req̇.re.l.j.⁊ in auť.de litigi.§.omnem.

c ¶ De immaturo.i.valde q̄ñ cūq₃ tamen redeat recuperat officiū dimiſſū. vt.ſ̄.eođ.l.ſi ad magiſtratum.

e ¶ Preditis.vt bonoñ.ꝑpter ſcholares.

f ¶ Votiua.i.vel q₂ voto ſe offert curie alicui q̄ñ q₃.vt.ff.de polli.ſi q̇s rē.§.j.Vel q₂ hoc voto geritur vt multi ſunt curiales.qđ patet q₂ remittuntur peccata.i.fit legitimꝰ q̇ fuerat naturaľ ꝑ oblationē curie.vt in auť. q̇.mo.na. ef.ſui.§.ſi q̇s igiť.co.vij

g ¶ Oner̄.ex decurionibꝰ enī ſeu curialibꝰ eligebantur ad onera ꝑ annū q̄ reiterare non coguntur: vt hic. neq₃ continue: neq₃ ex interuallo dū alij ſunt: vt hic.⁊.ff.đ mune.⁊ ho.l.ſpōte. et idē vř de honoribus. vt.j̄.đ mu.⁊ ho.nō cō.l.j.⁊ fina. Fallit aūt hoc q̄ñ alij nō ſunt idonei: vt ſubijcit. ⁊.ff. de mu. et ho.l.honor.§.fi. et in alijs tribꝰ caſibus.vt no.ff.ad municip.l.diuus.Accur.

h ¶ Sacris.id ē poteſtate curie q̇ ptās ſacra eſt vt patria.vt.C.de fideicō.l.pe.cū hoc liberet a naturalitate vt modo notaui.

Addi.

¶ Quamuis. ¶ Bona eiꝰ q̇ curiā fugit ſi ꝑ annum contumax fuerit curie addicuntur. cōcor.l.ſi ad magiſtratum. ſ̄.e. ad cuiꝰ ampliationē atq₃ declarationē facta ē lex iſta vt i ꝓnci.apparet. Et cōtra eos q̇ faciunt ſe accuſari de aliq̇ crimine et procurāt ſibi interdici vt euitent aliud onus vel penā: qđ puniank facit.l.j.ij.⁊.iij.iuncta gloſ. in ꝟbo data opera.ff.de his qui in frau.cre.facit.l.j.⁊ ij.C.ſi tut.nō geſſ.cōtra tutores ꝓcurantes ſe accuſari de ſuſpecto facit.l.ſi ſpōſus.§.cura.in verbo cōuentus iūcta glo.ff.de dona.inter vi. et vxo.l.vir vxori.§. fi.ff.ad vellei.l.ſi filius.§.is aūt.ff.ad macedo.cle.ij.de penis.optimꝰ text. in.c.ij.de renū.li.vj.c.q̄ñ frequēter.ver. ne forte.extra vt lit.nō ꝯteſt. Recita hic breuiter qđ dicit io.de pla.de anno.⁊ duos intellectus i fi. et de citationis generibꝰ remitte ad bartol. in locis allegatis per ioan.de platea.

d Quis. Arbiter.id eſt diſpoſitor.vt.C.mā da.l.in re mādata.

terdictꝰ fuiſſet acceſſus peregrinos expeterēt ꝯmeatꝰ: ne diutiꝰ in perniciem curiarū latitandi ſpecies ⁊ ſolatia eos im̄punitatis exequanť hoꝝ cupiditatibus obuiamꝰ: vt ex coꝝ bonis q̇ ſe vel ꝓſecutioni vel muneris ciuitatū interdicte dudū ambitiōe militie vel qualibet fraude ſubtrahere conati fuerint curijs q̄s deſeruerant cōſulatur. [a] Itaq₃ ſi vocati edictis intra āni metas hi tamen q̇ manifeſtis curie nexibꝰ illiganť / latere potiꝰ q̄₃ redire maluerint: ſciant poſt emerſū annum [b] interpellatis prouinciaꝝ moderatoribꝰ ex facultatibꝰ ſuis curijs q̄s deſtituerūt eſſe cōſulēdū neq₃ enim de immaturo [c] ꝑiudicio tēporis poſſūt breuitatē cauſari.

¶ Ubi alij ſunt idonei et ſufficientes non coguntur alij continuare officium hoc dicit Barto.

¶ Idē aug. Lex.lij.

Quis tā inueniri iniquꝰ arbiter [d] reꝝ pōt: q̇ i vrbibꝰ magnifico ſtatu ꝑditis [e]: ac votiua [f] curialiū numeroſitate locupletibꝰ ad iteratione quēpiam tranſacti oneris [g] cōpellat: vt cū alij necdū pene initiati curie ſacriſ [h] fuerit alioſ continuatio ⁊ repeti

Additio.

¶ Quis tam inueniri. ¶ Decuriōes finitum munus cōtinuare non cogūť vbi alij ſunt idonei. Sed me hercule tātus hodie huiuſce muneris eſt ābitꝰ vt legiſ huius remedio nō ſit opꝰ cū nemo vnq̄₃ ad muneris cōtinuationē ꝯpellať. diſtingue tñ in hac.l. vt glo.j.l.eſtimationē.§.defenſionē.⁊ ſimpliceſ honores q̇ ēt a volēte nō iteranť. l. honor.§.gerendoꝝ.ff.de mune.l.nemo.de domeſticis.C.đ aſſeſſo. No.in.l.ſpōte.ff.de mune.⁊ hono. l.j.et ij.ff.de his qui ſpon.mu.ſu.l.ij.§.fina.ff. de decu.§.penul.in auť.de defen.ciuit. Limito in defectū alioꝝ ſufficiētē a ꝯtrio ſenſu huiꝰ legis.⁊.l. honor.§.fin.ff.de mune. ⁊ hono.l. vt gradatim.

te ſepe functiones afficiant.

¶ Magiſtratus municipalis nō debet exire municipium. Bal.

¶ Idē Au. Lex.liij.

Duumuirū[a] i[m]pune nō liceat extollere poteſtatem faſciū[b] extra metas territorij ꝓprie ciuitatis.

¶ Ubi nō habetur copia iudicis ꝓpria auctoritate capitur curialis: ⁊ ad curiam ducitur: ⁊ eius q̄ſtio debet iſra tres mēſes terminari: alr̄ iudices puniātur. Bar.

¶ Idē au. Lex.liiij.

Generali lege ſancimꝰ vt ſi q̄s[c] ſuū decurionem curie vendicare maluerit ſi p̄ſidis deſit copia eūdē manꝰ iniectione cōceſſa ſciat ad examen cognitoris[d] reſultantem[e] eſſe deducendū: ita vt

§.quotiens. ff. de mune. ⁊ hono.tunc. etiā coguit niſi in vno caſu vltra doc.hic ſcribentes. ſcꝫ in.l.ij.§.fi.ff.de iur.Imuni.iuncta gloſ. ⁊ pōderando verbū agnouerint.i.ſuſceperint ⁊ gl. in.d.§.quotiēs in fin.in qua.l.ij.deeſt grecū qđ diuiari q̄dē poſſet nō vere tñ reſtitui neq; opꝰ ē cū ſubſtātia ſubijciatur. Limito.ij.ex proprio motu ⁊ priuilegio ⁊ mandato principis.l. ij.⁊ iiij.ī.de diuerſis offi. l. liceat l fi. C.de aſſeſſ. idē eſt ſi reficeret ⁊ reſtituat ab vniuerſo pplo nemine reluctāte, §.fi.in aut.đ de ſen.ciui.⁊ de hꝰ plenius habes ī.de muner. nō contin. Et iduco notata hic p doc.de vniuerſitate bononienſi ob frequentiā ſcholarium ⁊ doctorum vbi preſumunt eē alij ſatis idonei.etiam cōtra eos qui cōtinuant officia vniuerſitatis noſtre vbi eſt magna copia doctorum hominum et ſufficientia in qualibꝫ natione p̄ter ſcoticam cuius vnꝰ ſuppoſitꝰ plerumq; eſſe ſolet q̄ ſolus omnia ſue natiōis munera ſubire neceſſe habet cuiꝰ natio in vno repreſentatur.hodie feliciore ſeculi ob aſſiduas doctorum lectiones et florentem academiam ſcotica illa natio aliquot etiā nobilibꝰ viris aucta eſt.plenius de.l.iſta remitto ad.l.j. poſt gl. ī.de mu.et hono.nō cōti.tex.eſt bonꝰ. Pyrrhꝰ.

a Duūuirū.i.mgſatū mūicipij q̄ p̄eſt curie.
b ¶ Faſciū.i.dignitatū.ſic pōit i au.vt iu. ſine q̄quo ſuf.§.neceſſitatē.aliter pōitur.ff.đ of. proco.l.añpe. Et dic ꝙ non pōt extollere. i.accipere aliquā adminiſtrationē extra terminos ad qđ.ſ.e.curiales.ij.vel dic ꝙ non licet extollere. i.exercere ſuū offiñ vltra ad qđ.ſ.de iuriſ. om.iudi.l.fi.et facit ad principiū.ī.de ſuſcep.l. humilioribꝰ.Sꝫ ⁊ tūc fallit ſi publica eſt vtilitas.vt.ſ.e.curiales vltra.⁊ facit in aut. vt oēs. obe.iu.§.ſi igitur.col.v.

Additio.

¶ Duūuir.h.dicit ſm bart. ¶ Magiſtratus municipalis non debꝫ excedere municipiū qđ expone vt glo.ſiue aſſumendo adminiſtrationē extra ciuitatē vt a curia ſeducat̄ ſeu ēt exercēdo iuriſditionem vltra territoriū vterq; intellectꝰ eſt no. ⁊ ad priorem facit tex.i.l.curiales vltra t'minos ⁊.l.oēs olno.ſ.e.ꝯcor.tex.l.l.hūilioribꝰ.ī.de ſuſcep. ⁊ arca.⁊ l.ſi q̄s decurio.la p̄miere.ſ.e. ⁊ hic plchre bar. ꝯ decuriones municipiorū onerātes ſe varijs ꝓuicijs vt hic p eū qui pōit cautelam de q̄ priꝰ dictū fuit. Ad ſecundū cōcordat tex.in.l.fin. ff. de iur.om.iu. Fallit in.l.a diuo pio.§. ſententiā.ff. de re iud. l.cū vnꝰ.§. is q̄. ff.đ bo.aut.iud. poſſid. vbi pōt iudicare đ re q̄ eſt extra territorium inter ſuos ⁊ iudex loci executioni mandabit.gl.in.l.fi. C. vbi in rem act. Fallit in.l. fi.ff. de offic. prefec. vrb. vbi pōt delegare alicui extra territorium exiſtētiū agnoſcat. Fallit in iuriſditiōe volūtaria.l.ij.in fi. ff. de offi.ꝓcō.⁊ lex vbi gl.declarat optie q̄ ſit voluntaria ⁊ cōtētioſa iuriſditio.qđ tñ reſtringit̄ ēt in eo q̄ a principe imediate iuriſdictionē hr̄et vt ibi in fine: ⁊ idē diſtinguat̄ de notario creato a papa vel principe vt poſſit cōdē iſtrumēta extra territoriū. Aliꝰ neq̄quā. Fallit ſm bar.in.l.j.de ſum.tri. nā iudex pt punire ſubditū de delicto extra territoriū cōmiſſo p viā accuſationis.nō aūt inq̄ſitiōis. Et ita tenet bar.ibi.ſi credamus hic ioā. de plat.q̄ tñ remittit ad bar. Tu dic ꝙ ibi bart.diſputat ad ptes et tenet opinionē Cy.ꝙ poſſit ꝓcedere p viā inq̄ſitiōis ⁊ id tenet ang. i diſputatiōe bononienſi.⁊ bal.de hoc in ꝯſil.ccxxij.uij.li.poſſū huc ꝯferre decē ⁊ ſeptē limitatiōes q̄s recolligit elegāter Iaſon đ mayno.i.d.l.fi. de iu.om.iu.ad quē remitto. Adde vnū ꝙ p hāc.l.ꝓbat̄ illud de quo diſputant docto.in.c.nouit.de offi. leg.ꝙ legatꝰ papie nō pōt extra ꝓuinciam ſibi decretā abſoluere vel excōicare vt ibi p eos in tex.duūuirū dictū eſt.ſ.q̄ ſint duūuiri de faſcibus ⁊ qbꝰ licebat faſces hr̄e habes apđ Celiū in ātiq̄s lectiōibꝰ.li.vij.c.vij. Cōſules eñ ſibi faſces hēbāt.hic aūt ſunt p iuriſditōe ⁊ ptāte.

c Generali. Si q̄s.puta duūuir.q̄ preeſt eis. vt.ſ.l.proxi. Accurſius.
d ¶ Cognitoris.i.preſidis.
e ¶ Reſultantē.ſ.decurionem reſiſtentē. Et ſic Iudicis

ꝺfectu licet alicui ſe facere iudicem.

no.ꝙ in defectū iudicis lʒ alicui facere ſe iudicem.vt no.ſ.ꝺ iude.l.nullus.alſ nō: ſed ſuum ius amitteret.vt in ar.ʒ.ff.qꝺ me.cau.l.extat.ꝛ ꝺ.l.nullus.ꝛ.ſ.de iur.fiſ.ꝓhibitū. tūc ꝙ aut cō tulerat ſe ad militiā armatā: et ꝯuenit ſub magiſtro militum aut ad aliam: ꝛ tunc ſub ꝑſide terre in quā aufugit nō ſub eo ꝙ preeſt militie inermi.vt ſ.vbi decu.vel cohar.l.j.§.fi. Itē facit ſ.ſi ſer.expor.ve.l.ij.ꝛ.ff.de ope.no.nun.l.j.i prin.ꝛ.ſ.vbi de cur.vl' cohar.l.j

a ¶ Tres mēſes.no.ſpālcʒ.l.ſ.ꝺ iudi.properandū.ꝙ dicit ꝺ triēnio vt ꝛ alia ſpecialia ſūt.vt ibi no.i pri.Ac.

b ¶ Pena extraordinaria.

c ¶ Debitis.alſ debitis alſ propriis.

moderator prouīcie ſi q̄ſtio fortaſſe fiducia defenſionis vlla generatur niſi intra tres menſes[a] cū originis cōpetēti diſceptatiōe cognouerit: atqꝫ conuictū cū pena[b] reſtituerit debitis[c] munerib⁹: vel liberum ab inquietudine pronunciauerit x.lib.auri multā cogaꝛ exoluere: ei⁹ etiā offiñ pari dāni irrogatione teneatur.

¶ Si decurio dedit ſe militie retraheꝛ nec iuuabiꝛ preſcriptione.h.d.Barto.

¶ Imp.Theo.ꝛ va. Aug.Lex.lv.

SI quis decurio aut ſubiectus curie auſus fuerit vllā affectare militiam[b]: nulla ꝑſcriptione tēporis[c] muniaꝛ: ſed ad ꝯditionē ꝓpriā retrahaꝛ: nec ipſe vl' ei⁹ liberi poſt talem ipſi⁹ ſtatum[f] procreati: qꝺ patrie debetur valeant declinare.

f ¶ Statum.decurionatus. vel dicas.i.militiā prima verior eſt.Py.et facit infra de agri.ꝛ cē.cum ſatis.§.j.et.j.de fabri.l.iiij.Item facit.j.quando ꝛ qui.quar.pars.l.fina.§.nullo obſtaculo.contra.Solu.vt.ibi.

Additio.

¶ Generali.vbi nō eſt copia iudicis ꝑt curialis fugiēs ꝓpria auctoritate capē ꝛ ad preſidē ducē ꝙ terminabit cām ſtatus itra trimeſtre aut puniꝛ. Et itelligc ꝑm oēm ꝙ preſes cognoſcet ꝛ de poſſeſſione et de proprietate q̄uis nōnulli aliter voluerint per no.i.l.j.ſ. vbi cā ſtat⁹. Et vide vltra ſcribētes per hūc tex.ꝛ gl.not.in.l.ſi de proprietate. C.ſi a non ſuo iudi.ꝛ canoniſte.in.c.ex cōq̄ſtiōe. de reſti.in integ.No.hunc text.ꝙ ꝓbatur ꝙ vbi eſt periculū ꝛ deeſt copia iudicis promiſſa eſt manuum iniectio.cōcor.not.in.l.j.ſ.vbi q̄s decurio facit in arg.tex.in.l. ait pretor.§. ſi debitorē fugientē.ff.de his ꝙ in frau.cred. de hac materia vide q̄ dixi in.l.nemo carcerē.ſ.de exac.tribu. Et vide caſus in qb⁹ licet ius ſibi dicere p Specu.in titu.de actoie.§.j.ver.itē qui vult.et Andre.de baru.ꝛ io.de pla. hic in quo dic omnino vt per eos. Pyrrhus.

b SI q̄s decurio. Militiā armatā vl' iermē.

c ¶ Tēporis. etiā.xl.annis nō videꝛ ꝙ ꝑſcribaꝛ.vt.ſ.de preſcrip.xxx.an. l. ꝑſcriptione. Sed cōtra.j.ꝺ cohar.l.ſi cohartali.ꝙ dicit preſcribi.xxx.an. Sed pōt dici vbi iuit ad aliā militiam.tunc.xxx.annis vbi nō iuit tunc ſecus.

Addi.

¶ Si q̄s decurio. ¶ Decurio ad militiam ſe transferens vl' la ꝑſcriptione a curia liberari ꝑt cōcor.l. preſcriptione.C.ꝺ preſcrip.xxx.an.alleg.in glo. facit in ſimili text. in l.fi.j.de metal. cōtra ꝓ curia xxx.ānis ꝑſcribit curialē.l.cū.j.ꝺ fūd.rei ꝓua. Gl. opponit de l.ſi coartalis.j.de coarta.Sol. ꝙ ibi ſe transtulerat ad aliā militiā hic ſecus. Ba. dicit ꝙ ibi eſt ſpeciale in coartali cui lex hoc permittit ſecus in decurione vel alligato curie. Angel.in l.omnes.ſ.de preſcript.xxx.anno. ꝛ in.l.j.ſ.ne rei do.vel tēpl.dicebat pulchre ꝙ vbicūqꝫ a lege ſpecialiter eſt prouiſum ne currat ꝑſcriptio vt hic et in caſib⁹ enumeratis in gloſ.j.de fun.limitro.tunc non habet locū.l.omnes alſ ſec⁹. Fallit in preſcrip. c. ānoꝝ vel tanti tēporis cuius non extat memoria.l. vſum aque iūcta gl.j.de aqueductu.ꝛ glo.in.l.j.in verbo ſpacium.ſ.de preſcri.xxx.anno.qꝺ tamen tēpus etiam longiſſimū non procedit quādo res a lege ſunt affecte vt ſacre/ſancte/publice. liberi homies et ſimilia que vllo tempore non preſcribuntur. l.vſucapionem.ff.de vſur.l.ij.in gloſ. iij. de iuſ gc.l.fi.de preſcrip.lon.tēpo.que pro lib. Sʒ ego redeo ad ſolutionem gloſ.ꝛ addo ꝙ ſolutio pōt eſſe vera.ratio ē. Nam vbi ſtetit in alia militia tractat de eodē fauore ꝙ curia eum vendicans ideo ꝑſcriptiōe ſe iuuare poterit Alio caſu ſec⁹ cū tractat de cōmodo ꝑuato non iuuatur preſcriptiōe in ꝺtrimētū reip.facit.l.j.j. nō lic.habet. Itē adde ad hūc tex.l ꝓbo vel ei⁹ liberi qꝺ pōt limitari quū pater eſſet mortu⁹ in tali militia ꝛ nihil eſſet ei in vita obiectum qꝺ filij non poſſent inquietari ſuꝑ ꝯditione curie qꝺ tamē

videt eſſe ɔtra hoc arg. Sed probat in.l.ſi ille. in fi.ſ.eo.ſm Aud.

a ¶ Alexandrinis principalib⁹.i.decurionibus vel ſimilibus.vt.ſ.eo.l.quilibet.

b ¶ Nihilominus.i.non ideo magis.

c ¶ Peregrinationis.i.p qđ cogunt exire territoriū: vt ſubijcit.ꝛ.ſ.đ aduo.diuer.iud.l. qui neceſſario. niſi neceſſario. niſi ſit publica vtilitas.vt.ſ.e. curialis vltra.

d ¶ Cura. Debent eni facere que alij decuriones ſeu principales.

e ¶ Et pm⁹.i.tiro qui primo nunc eligitur.

f ¶ Expletis. que ſubeant decuriones: et ſic antiquior.

g ¶ Cōmitiue id eſt comes eorū q̄ ſunt i prio ordine cū biennio ſteterit antiquior vt hic:adhuc tñ ē curial' ſeu decurio:ꝛ ſubeſt ei cui ſubſunt alij.vt.j.in fi.ꝛ.ſ.eo.l.curiales qui.ꝛ facit.j.l.proxi.

dunt.vt.ſ.eo.l.procurationes.

l ¶ Diſpendijs. No.crimen pecuniariter puniri ratione perſone.

m ¶ Eſtimabunt.cū eligentur.ad qđ.j. de pfeſ. l.magiſtros.ꝛ.j.de muni.l.ſi qs. ꝛ de tironi.l.fi. ꝛ facit.j.e.l.pxi.

Delictū qñq̄ pecuniariter punitur.

¶ Idem Theodo. Lex.lvj.

a Alexādrinis pricipalib⁹ a ꝛ ſi aduocatiōe fungātur: nihilomin⁹ b onus peregrinationis c incūbat. nec publica cura d niſi i ſua tm̄ ciuitate cōmittatur:ꝛ primus e curie cū munerib⁹ vniuerſis expletis f ad ſūmū peruenerit gradum comitiue g primi ordinis fruat p⁹ bienniū:dignitate p̄ſtita:in curialib⁹ tamen permaneat.

¶ Idē aug. L.lvij.

h Quinq̄ ſummates h pmi ordinis alexādrini corporalib⁹ iniurijs i imunes eſſe cēſem⁹ i: vt voce libera cōmoditates patrie defēdāt k:cū poſſint ſi q̇d egerit criminoſe pecuniarijs coherceri diſpendijs l eſtimabūt m autē preſente curia viri ſpectabil' auguſtalis iudicio.

¶ Idem Auguſt. Lex.lviij.

n Cum qui.xxx. annis in alexādrina ciuitate ciuilib⁹ n in heſerit muneribus/

Addi.

¶ Quinq̄ ſummates. Dic oi no que hic ſcribit Jo.de pla.ꝛ refero ad verbū Oēs legūt eſtimabunt in electiōe ego itelligo ꝛ meli⁹ eſtimabunt.i.cōdēnabunt ɔuertēdo penā corporalē in pecuniariā pſente curia p preſidē: et eſt ver⁹ ſenſus nō diuinando nec diuertendo ad aliā materiā. de pena tu dic de nouo ꝙ alia eſt pēa corporalis: alia pecuniaria Corporaliū varie ſunt ſpecies Alia eni ē afflictiua corporis coertio cuius varia quoq̄ ſunt genera. Alia puatiua dignitatis vt infamia:q̄dā capitalis: quedā q̄ non hmōi penarꝫ corporaliū diuiſiōes.de q̄b⁹ no.in.l. moris.ff. de pe. Pena ṽo corpalis eſt illa q̄ pr̄imonij diminutionē cōtinet et oīs pena corpalis eſt ğuior pecuniaria.l.in ſeruorꝫ.in fi.ff.de peñ.l.iulian⁹.ff. ſi qs cōmiſ.cau.teſt.l.iſti quidē.ff.qđ me.cau.l. q̇d ergo.§.pena.grauior.ff.de infa.vbi Bar.tractat qñ pena corpalis in pecuniariā ɔuertat ſicut ecōuerſo.ꝛ no.in.l.ſi qs.ff.de iuriſ.om.iud. vide Bal.i.l.ꝛ ſi ſeuerior.C.ex q̄. cau.infa.irr. Bar.in.l.j.ff.vi bo.rap.Bal.in aut. hodie.C.đ iudic.vbi diſputat qñ iudex poſſit' ſtatuta trāſgredi. Et idē Bal.i.l.j.C.ſi aduer.deli. et in.l. qñq̄.C.de ſer.fugi.videas pulchre caſ⁹ minuēdi delictū p Fran.are.in.d.l.ꝛ ſi ſeuerior auguſtales hic ſumi p dignitate q̄dā q̄. iter mgr̄at⁹ mūicipales erat. And.hic ſcribit qđ i q̄buſdā monumētı legit q̄ tāq̄ iudices erāt decurionū

Additio.

¶ Alexādrinis. ¶ Relectis varijs lect.glo.ꝛ And.quorꝫ alter nihilo magis:ego lego nihil vt eſt etiā in tex. nico:nihil peregrinationis incūbet.ꝛ.h.d. Decuriōes aduocatiōis colore nec debēt nec poſſūt ad peregrina munera trāſferri ꝛ q̄ ſubiuit munera oia decurionū biennio elapſo efficit comes curie: nec tñ curialis eſſe deſinit Lex ē localis ꝛ facilis de q̄ dictū eſt i.l.curiales vltra. cū ſimi.ſ.e. Bar.inducit ad docto.q̄ legerūt.xx.an.qđ efficiuntur comites tamē non deſinunt eſſe prioris cōditionis: ꝛ de hac re nos habem⁹ ſtatutū i vniuerſitate noſtra ꝙ illi veterani teneāt adhuc legere per ſubſtitutū id quod facit lex noſtra.ꝛ dic vt Bar. Pyr.

h Quinq̄ ſūmates.erāt ꝛ vocabāt ſūmates q̄ſi ſūmi q̄ preerāt curie decurionū i illa terra.

i ¶ Cenſemus.ad hoc.ſ.eo.l. oēs iudices.

k ¶ Defendant.nam agūt pro patria ꝛ defen=

n Cum. Ciuilibus.ſcilicet perſonalib⁹:fuit eni vt curialis:ꝛ ſic fecit q̄ alij curiales.

a ¶ Iniurijs. al's iniurijs.al's incurijs. ⁊ facit.ſ.l.pxi.⁊.ſ.de fun.rei pri.l.cū qui.
b ¶ Conſequantur. preſcribit ergo curia bonos non malos: vt ſit electio de bono non de malo.vt.ſ.l.proxi.

f ¶ Utriuſqꝫ.i.nominantis:⁊ nominati.
g ¶ Curatoris.al's curatoris.⁊ al's creationis.
h ¶ Confirmare. Not.ꝙ ſuperior confirmatꝗꝺ facit inferior.ad quod in auten. de defen. ciui. §.interim.Accurſius.

Addi.

¶ Eum q.xxx. Priuilegium i genere ꝯceſſum debetur merit̄ nō idignis Lex eſt localis vt ꝓcedētes.Et no. dari priuilegiū legis ꝓcedētis etiā his q.xxx. annis pſonalia munera ſubierunt ⁊ notabiliter inducit̄ hec lex ꝙ ſi in eccleſia ſit ſtatutum aut ꝯſuetudo ꝙ vacante epiſcopatu decan⁹ vl' archidiaconus eligatur intelligi debet ſi ſit dignus facit. l. ſi quēquā.ſ.depi. ⁊ cle.l.vt gradatim.§. et ſi.ff.de mune. et hono.

a corporalib⁹ iiurijs[a] non pecuniarijs excuſari conuenit habita conſideratione videlicet meritorū: vt hoc bene cogniti priuilegiū cōſequā-b tur[b] / nec eo paſſim fruantur indigni.

¶ Superior tenetur confirmare electionem factā ab inferioribus.

¶ Idem Auguſt.

Lex.lix.

SI quos ſpontaneos hypō-c d nema[c]tographi[d]munificos ſuis exhortationib⁹ ad publicas noīauerint functiones: iubem⁹ non expectandū eſſe cōſenſum ꝓ tempore viri ſpectabilis auguſtalis q̇ fuit plerūqꝫ ve-e f nalis[e] ſed vtriuſqꝫ[f] partis ſufficere voluntatem: vt icipiat functio quā nullus incuſat: tunc ad memoratum iudicē tā nominati ꝙ̄ etiā cu-g ratoris[g] conſona relatione currēte: quā ſi ſuſcipere vel con-h firmare[h] diſtulerit ſciat ſe. xxv.lib. auri condēnatione plectendum.

¶ Nō pōt ꝗs fuire ꝑ ſubſtitutū: niſi habeat ad hoc ꝓuilegiū/ vl' ſit illuſtr̄.B.

Addi.

¶ Si quoſ ſpōtaneos.¶ Ego ſic itelligo hūc text.cōcordādo vtrāqꝫ lecturā glo.hypōnematographi.i.hij q̇ deſcribunt commentarios publicoſ ⁊ acta publica qui vocantur notarij ciuitatis vel curie aliquē bonū virum ⁊ munificū ſponte ſe ad publicas fūctiōes i.publica munera offerentē nominauerunt et deſcripſerūt ex decurionū conſenſu ⁊ creatiōe tunc et ꝑfectus inquit auguſtalis vel ſuperior ꝑſes ad quē ſpectat ꝯfirmatio dꝫ oblatā ſibi relationē tabellarij electionē ꝯfirmare. Al's.xx. lib.auri plectēd⁹.h.d.tota lex. Pōt ēt itelligi de his ꝗb⁹ pu.functiōes ⁊ aduectiones vectigaliū a curatore ceſar̄ aſſignant̄: ſed iſtud magis iproprie.hypōnema atos grece ē cōmētariū vl' recordatio vel iterꝑtatio q̇ vocabulo vtit̄ i epl'a vbi dixi.Sed nunqꝫ placuit mihi faſtidioſa iſta ⁊ barbara obſcuritaſ tribūiani ⁊ eorū qui condiderunt iſtas leges Iuſtiniani fuiſſe qualis fere eſt i his libris ⁊ libris autēti coꝝ vtrūqꝫ tū eſt euadendum. Not.tex.de ſententia venali ⁊ iudicib⁹ venalibus ⁊ venalia iura dicunt̄: ⁊ qui figunt leges ꝑcio atqꝫ refigūt cōtra quos haſtis argēteis pugnādū eſt ⁊ tex. in.l.venales.C.qñ ꝓuoca.nō eſt neceſ.Sed accedam⁹ ad materiā legis noſtre ex qua notatur cōiter ꝙ ſuperior tenet̄ confirmare electionem quod declara vt in tex.quā nullus incuſat ⁊ que rite facta eſt. Poteſt eni ſuperior inquirere ⁊ iniquā infirmare.c.iij. de elec.§.interim.in aut.de defen.coll'.iij.vnde videtur per hūc tex.ꝙ electio tribuat ius de quo vltra ſeri

Alius intellectus Io.de pla.de muneribus ꝑſonalibus non ſubeūdis eſt falſus ꝓpter text. expreſſum in verbo corporalibus iniurijs.ipſe autē legit muneris quod eſt penitus diuinare Nam et in vetuſtiſſimis codicib⁹ et in glo.noſtra non legitur muneris ſed iniurijs.i. penis. de materia an priuilegium generale reſtringatur ad habiles. diſtingue inter fauorem pu. et priuatum vt docto.in.l.j. in ver. vnuſquiſqꝫ.ſ. de ſacroſanctis eccle.vbi vide Iaſonē examinantem hunc articulum.Py ⁊.

c SI quos.Hyponema.grecū eſt ⁊ vna dictio: latie ſignificat nominatores aliquorum ad publicas functiones. vel veri⁹ illi qui accipiebāt in emphiteoſim publica predia.nā emponema.i.melioratio.accipiebāt eni ad meliorandū.vt.ſ.de iur.emphi.l.fi.in prin.

Hypōnematographi cōmētarij publici ſcriptores.

d ¶ Tographi.ideo ſubijcitur quaſi ſcriptura que in talibus contractibus eſt neceſſaria. vt.ſ.co.titu.l.j.
e ¶ Uenalis. Nota ad qꝺ.ſ.quando ꝓuo. nō eſt ne.venales.

bẽtes hic dic plene hoc modo vt collegi ex dictis doctoꝝ ĩ varijs loc' electõ ſola vulgariter non tribuit ius.l.publi⁹.ff.de ↄdi. ꝛ de.l.ex eo tẽpoꝛe.ff.de teſta.mili.§.fi.in auẽ. de admini.§.j.in auẽ.conſti.que de dignita.l.bene a zenone C.de quadri.p̄ſcript. Fallit in electione facta per pꝛincipem quo caſu ſtatim admiſtrare poteſt.l.j.i pꝛin.ff. ad.l.iul.ambit⁹ §.ad hec iubẽs in auẽ.de colla. Fallit quãdo ſuperioꝛ habet neceſſe confirmare vt hic: qꝛ nihil videtur dare.l.vnum ex familia.§.j.ff.ꝺ lega.ij. als ſecus ꝺ.l. ex eo. et.l.j. C.de confir.tu.auẽ.matri ꝛ auie. C. qñ mu.tu.of. Fallit per inueſtiturã vł per proximam cinguli acceptionem. hec eſt enim quedã confirmatio.l.fina.ff.de teſta.mili. Fallit procedere in cõſulatu vel maioꝛib⁹ dignitatib⁹: ſecus in minoꝛibus §.filius.inſtitu.qui.mo.iu.pa.pote.ſol.l.fin.j.eo.ti.§.illud.in auẽ.de armis.auẽ.epiſcopalis dignitas.C. de epi.ꝛ cle. not.in.l.fi.j. de conſul. Epiſcopus autẽ et ſpiritalis dignitas non põt adminiſtrare ante confirmationẽ c.qualiter poſt obitum.de elect.ꝛ in extrauagãti bonifacij que incipit iniũcte nobis. Fallit ĩ c.nihil.de elec.duobus ſcꝫ ↄcurrẽtib⁹.ↄcoꝛdia electiõis nemine diſcrepãte ꝛ ꝙ ſint vltra italiã ĩmediate tñ pape ſubiecte. Fallit ĩ Ro.põ. c.lꝫ.de elec.ĩ fi.ꝛ de ĩpatoꝛe vt doc.ĩ pꝛ.inſti.ꝛ ĩ c.p venerabilẽ.ꝗ fi.ſint leg. Fallit in elec.abbatiſſe.c.indẽnitatib⁹.§.ſi vero.de elec.lib.vj. Fallit ex conſuetudine tribuente ius plenũ ex ſola electione: vt in electione rectoꝛis ſcholarium ẜm Bald.in auẽ. habita.C.ne filius pꝛo patre quã appꝛobat ꝯuis de iure ſecus in.l.pꝛiuatorum. per glo.C.de iuriſdi.om.iudic. Idem in imperatoꝛe de conſuetudine ẜm Panoꝛ.in.ꝺ. c.nihil.de elect.plene per glo.in clemẽ.Romani de iureiurã.ꝯuis de iure ſecus ẜm cõmunẽ opin.quã tenet Oldrad.ꝛ abunde diſputat in ↄſil.clxxx.vbi vide ad longũ. Aliũ ĩtellectũ nõ tãgo: qꝛ nõ appꝛobo.vide Jo.ꝺ pla. poſt Bar. ad hãc.l. vide Franc.are.ĩ.l.pacta nouiſſima. C.de pactis. ꝛ in.l.j.col.vj.de ꝟbo.oblig. Pyr.

a Nullus. In.l.preſenti ponitꝛ caſus talis. Et dicitur ꝙ ſi aliquis tenetur eſſe curialis a ſui oꝛigine per ſubſtitutum non põt ſuũ officiũ exercere niſi fuiſſet ei ſpãliẽ hoc ↄceſſũ ꝛ ſi ſpectabilis efficiatꝛ: ſꝫ ſi fuerit effect⁹ illuſtris ꝓpter aliquã dignitatẽ quã adept⁹ fuerit ſuo ꝑiculo ĩ p̃dic.offõ ſubſtitutũ poterit oꝛdinare.

Idem Auguſt. Lex.lx.

a Nullus[a] q̇ ne- b ru generis[b], curie tenetur obnoxius per ſubſtitutã quãcũqꝫ perſonã curiales ipleat functiones: ſed ipe per ſe debitũ patrie mun⁹ exſoluat ꝛ ſi ſpectabili c dignitate decoꝛat⁹[c] ſit niſi hoc ei ſpeciali beneficio ſit cõceſſum. hi vero qui honoꝛario titulo illuſtrem dignitatẽ conſecuti ſunt: per ſubſtitutos ꝑiculo ſuarum facultatũ curie munerib⁹ ſatiſfacere non vetentur.

b Generis. ad qꝺ.ſ̄.eo. ꝗtiens

c Decoꝛatus. Not. neminem poſſe ſeruire ꝑ ſubſtitutũ etiã ſi fiat ſpectabilis ꝛ magis ſi fiat clariſſim⁹.vt hic. et arg.ff.de ſol. inter artifices. ꝛ ꝺ ſtatuli. ſicuti.ꝛ.l.fi.et.ſ̄ de cad. tol.§.ne autẽ. et de iure emphi.l. fi.§. fi. Sed hoc fallit ſi curialis fuit illuſtris. vt hic ſubijcit.ꝛ.ſ̄. de epiſ.ꝛ cle.l. ad ſimilitudinẽ.qꝺ hodie corrigitꝛ in illis caſib⁹ quos habes.ĩ.e.l. fi.ꝛ.l.pe.ꝛ.ff.qꝺ me.cau.illud.ꝛ de conſti.pec.ꝗ autem §.j.et de arb.l.labeo.§.fi. Item ſi pꝛim⁹ ſit inutilis ſupponitur ali⁹.vt.j.de pꝛin.agẽ.in re.l.agentes.in fi.ꝛ.ſ̄.de ſacroſan.ec.l. qui ſub pꝛetextu. Itẽ arg.cõtra.ſ̄.de na.li.l.ſi ꝗs ſempꝛonio.ĩ fi.ꝛ.ſ̄.de epiſ.ꝛ cle.l. quiſquis.ꝛ ĩ auẽ. aſcriptitios. Item fallit pꝛopter pꝛiuilegiũ vt hic ſubijcit.ꝛ.j.e.l.neminẽ. Item arg.contra.j e.l.docticij. Accur.

Seruire ꝑ ſubſtitutũ nemo p̃t

Imperā. Leo auguſt. Lex.lxj.

Additio. Nullus. Lex facilis bona ꝛ ſepe in oꝛe legiſlatoꝝ.h.ꝺ. Nemo niſi illuſtres vel ex ſpeciali pꝛiuilegio poteſt per ſubſtitutum ſeruire curie. Jo.ꝺ platea hic diffuſe colligit caſus quibus quis poteſt per ſubſtitut.ſeruire poſt dyo. in regula poteſt quis.ꝺ reg.iur.lib.vj. Bar.ſcribit in.l.ij.§. ne autẽ.C. de cadu.tol.l.inter artifices.ff.de ſolu.l. nemo eſt.ff.de duob.reis.c.fi.de officio delega.dic vt per eum hic late. Et aliter facies regulã hoc modo ꝙ in obligatione facti coherentis perſone: Item vbi electa eſt induſtria quod quidẽ p̄ſumatur ẜm Bartol.non admittitur ſubſtitutus dictis iuribus. fallit ob dignitatem ſuperuenientem vt hic. Item fallit ob neceſſitatem l.j.C.de pꝛinci.agẽti.in re. Item fallit.in.l.ꝗſquis.C.de epiſ.et cle. Et dicas vltra eum hic in quo caſu admittitꝛ ſubſtitut⁹ requiritꝛ ꝙ ſit appꝛobatus.l.ſi quis ex coꝛpoꝛe.j. de murilegul.ꝛ hoc adhuc conſtãte ſeruit periculo ſubſtituẽtis.l.ad ſimilitudinẽ.iũcta glo.C. ꝺ epi.ꝛ

NEque[a] dorotheum virũ illuſtrem ⁊ totã eiꝰ ſubſtantiã neque irreneũ virũ ſpectabilem tribunum et notarium (etſi[b] ante paternas illuſtres dignitates natꝰ eſt[c]) vllã inquietudinẽ ꝓ curiali genere ⁊ cõditione ſuſtinere decreuimus. Liberos[d] quoque eorũ qui vel iã ſunt vel futuri eorũque poſteros quotienſcũque cõtinuata tẽporũ ⁊ ſucceſſionũ perpetuitate naſcent̃: a cõditione curiali ⁊ fũctione eſſe liberos lege diue memorie iuliani[e] q̃ de materno curialiũ antiochene ciuitatis genere ꝓmulgata eſt: nihil in pſona viri illuſtris dorothei vel viri ſpectabilis hirenei vel aduerſꝰ facultates eorũ vel aduerſus liberos eorũdẽ q̃ vel iã nati ſunt vel poſtmodũ quoquo tẽpore naſcent̃ vel aduerſꝰ ſubſtãtias eoꝝ roboris vel iuris habitura. circa alias ſane vniuerſas pſonas de materno genere ad memorate antiochene ciuitatiſ tñmodo curiã ptinentes/ eãdem legẽ precipimꝰ obtinere ꝓpriam firmitatem.

¶ Qui eſt obligatꝰ curie rõne originis eã declinare nõ põt: ⁊ ſi curia nõ moleſtauerit patrẽ: filiũ moleſtare non poterit. B.

¶ Idẽ aug. L. lxij.

SI ille qui ex filia decuriõis antiochene ſplendidiſſime ciuitatiſ ⁊ patre q̃ nulliꝰ alteriꝰ ciuitatis munꝰ debeatur[f] ꝓcreatꝰ eſt ſub

cle. ⁊ ꝙ ſit talis ꝙ poſſit admitti ad faciẽdum illud pncipaliter. l. parabolani. C. de epi. ⁊ cle. l. iiij. §. legati. ff. de legationibꝰ. Bar. de notario ⁊ eius filio. in. l. ſi quis. §. j. ff. de edendo. Reliq̃ lege apud Jo. de plat. hic. ⁊ vide glo. hic que eſt facilis. Et de varijs gradibꝰ dignitatum dic vt latiꝰ Jaſon de mayno. in. l. quicũque. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſdi. ⁊ ſcribẽt. j. de dig. leg. Franc. are. in. l. cõtinuꝰ. §. ſi ab eo. ff. de verbo. oblig. Pyr.

a ¶ NEq. No. ꝙ hec lex eſt ſpecialis: q2 hoc princeps vult. vt inſti. de iur. na. §. plane. ſic. ⁊. j. e. l. doctricij. nec eſt idem in alijs: licet in corpore iuriſ ſit redacta. ⁊ ſic eſt cõtra. ſ. de no. codi. §. pe. Sed hic ſpeciale: q2 ſic pnceps vult ibi non.

Principis voluntas lex eſt.

b ¶ Etſi. id eſt quãuis.

c ¶ Natus eſt ad hoc. ff. e. l. ij. §. in filijs.

d ¶ Liberos. Liberi dicũtur vſque ad trinepotẽ poſteri in infinitum ab inde. vt. ff. de gradi. l. iuriſconſultus. §. parentes

e ¶ Juliani. q̃ eſt. ſ. l. eos indul. q̃ dicit ex quo filij nõ trahunt̃ p cõditionẽ patris ad aliquã ciuitatẽ ꝙ tunc matrẽ ſaltẽ ſequũtur. vnde cum hic nõ trahãt originẽ p patrẽ videbãt̃ trahere per matrẽ per illã. l. eos. qđ hic remouet.

Additio. ¶ Neque dorotheũ. Lex eſt perſonalis ſpãle cõtinens priuilegiũ. h. d.

¶ Dorotheus et ireneus licet ante illuſtrem patris dignitatẽ nati ſint: tñ ex lege ſpãli ipſe cũ tota familia exẽpti ſunt a curia: ſed matris tñ cõditionẽ nõ ſequũtur: licet antiocheni ſint. Hec ſunt duo priuilegia quoꝝ prius eſt. contra l. fi. j. eo. vbi dicemꝰ de filijs natis ante dignitatẽ patris. Alterũ eſt cõtra. l. eos. ſ. eo. vbi dictũ eſt. Et idem priuilegium datur etiam doctricio antiocheno l. doctricij. j. eo. ⁊ ad alios nõ extendit̃ vt hic in glo. quãuis in corpore iuris contineatur: ad qđ citat̃ quotidie lex iſta. ratio eſt ſm glo. in. j. cõſtitutione. C. §. quibus. in. v. reſcripte. ⁊ ibi doctores q2 imperator eo aĩo reſcripſit vt nõ extendat̃. alr̃ ſecꝰ vt hic ob meritum ſingulare. cõcor. l. ij. ſ. de legi. §. ſed quod principi. inſtit. de iure nat. alr̃ ſemꝑ incluſe in corpore iuriſ ſũt gñales: ⁊ faciũt ius quo ad oẽs vt Bart. et Sali. in. d. §. quibꝰ. ⁊ vide etiam in materia. Sali. in. l. non plures C. de ſacro ſan. eccle. vbi diſputat an priuilegiũ cõceſſum patri cõcedat̃ ⁊ ablatũ auferat̃ liberis eiꝰ ⁊ poſteriſ bar. inducit pulchre hũc tex. ꝙ citat̃ peruſina ſit exẽpta a dñio ⁊ ditiõe imperatoriſ ob dõationẽ cõſtãtini collatã i eccleſiã. Itẽ ꝙ ſit exẽpta ab eccleſia ob ſpãle priuilegiũ exẽptiõis et ab eccl'ia cõceſſum nõ obſtãte. c. ſoliti. de ma. ⁊ obe. vbi dico q̃cq̃d ſi ſubijcit̃ eccl'e ſubijcit̃ ipſo q̃ rñdet̃ niſi libera ſit ab eccl'a de dorotheo haberiſ i ph. iſti. hãc. l. citat. F. are. i. l. ſi de eo. §. ſi forte. ff. de ac. poſ.

f ¶ SI ille. debeat̃ q2 nõ legitimꝰ. vt. ſ. eo. l. eos. ⁊ ſic nulli curie obſtrictus: et. ſi erat

legitimus materna origo habuit priuilegiũ. vt.s̃.eo.l.eos.

a ¶ Negande ſemel enim cõfeſſus vel cõuictus non põt reſilire. vt hic.ꝛ.s̃.de non nu.pe. l.generaliter.ꝛ.l.cũ fidem.ꝛ de execu.rei iudi. l.fi. Sed arg.cõtra.s̃.de li.cau. l. interrogatam et.ff.de cõfeſ.l. cum fideicõmiſſum.

b ¶ Incipere. in vnũ filiũ pretermiſſa côuentione patris. ſic s̃.de re. do.l.j.ꝛ fina.

ff.ad ſylla. Aut nõ ẽ ꝯmiſſũ ipo iure. vt not.i ti. de phi.feu.alie.p frede.§.callidis.i ver.reuertatur.tũc ſi dñs vixerit tãto tpe q̃ potuerit ꝯqueri ꝛ nõ ſit ꝯqueſtꝰ videt̃ feloniã remiſiſſe alʼs fecꝰ vt no.i.l.j.i fi.ff.ad ſylla.l.mat.C.ꝺ iof.teſt. l.j.§.q̃tiẽs.ff.ꝺ iur.ꝛ ita intelliguntur ille glo.

examine prouincialis iudicis: vel ſponte confeſſus: vel certe ꝯuictꝰ fuerit ꝙ ex filia ſit curialis progenitꝰ: ꝛ albo decurionũ aſcriptus fuerit: nullã ſibi ſupereſſe facultatẽ negan[a]de vel euitande cõditionis exiſtimet: ꝛ curialẽ nõ aſpernari fortunã aui materni ſui pertentet: nec dubitet ſe munijs curialibus ſubiacere: ꝙ ſi quẽ curia ꝺ qua preſens ſanctio loq̃tur natũ ex filia curialis minime ſꝫ preſtitã ordinationẽ ſibi ſociandũ curauerit: plẽm eiꝰ pulſare nullo modo penitꝰ poterit: nec eñi patimur ꝯuentionẽ eiuſmodi pretermiſſo filio quẽ curialis filia ediderat: a nepote: vel pronepote: vl̃ vlterius incipere[b].

¶ Idem Augu. Lex.lxiij.

[c] Docticij[c] viri clariſſimi iubemꝰ[d] fortunã ſup curiali cõditiõe nullo modo iquietãdã: ne facultatibꝰ[e] eius: ſed eo qui huiuſmodi conamen inierit ſacrilegij penam luituro[f]: omnes q̃ poſt peractã illuſtrẽ[g] adminiſtrationẽ vl̃ adhuc in ea poſito patre ſuo gignunt̃ a curialium intẽtiõe defendantur: vna cum paternis ſine dubio ſubſtantijs quas cũ perſona patris a curiali nexu liberas eſſe nemo diſſimulet.

Addi.

¶ Si ille.h.d.
¶ Obligatꝰ curie ratione originis materne non põt eã declinare ꝙ ſi curia patrẽ nõ vẽdicauit filiũ vexare non põt.l. eſt perſecutiua illius priuilegij Anthiocheni ꝺ quo in.l. eos.s̃. eo.ꝛ alijs ſimilibꝰ Jo.de ymo. hic tractat materiam cõfeſſionis ꝓpter vnũ verbũ cõfeſſus quod eſt poſitũ in tex.ſed nõ videtur hic locus huius materie tamẽ in glo.ibi l.interrog.dic ꝙ ibi nõ fuit facta cõfeſſio in figura iudicij.i.iudice ſedente pro tribunali: ꝛ i alio cõtrario ibi.l.cũ fideicõmiſſum: dic ꝙ ibi fuit facta confeſſio erronea et ideo ꝓbato errore reuocatur vt etiã doc.hic dicunt. Jtẽ inducunt iſtũ tex.ad queſtionẽ de vaſallo qui ꝯmiſit feloniã dño ꝛ nõ eſt inq̃etatꝰ ꝙ filij eiꝰ non poſſint moleſtari vt glo.i.l.fi.C.de reuo.dona. et ẽt glo.in.l. oimodo.C.de inoffi.teſt.in q̃ dic latiꝰ q̃ꝫ hic doc.aut feudum ipſo iure ꝯmiſſum erat tũc heres poterit ꝯueniri oꝛ pſona nõ cõuenit̃ ſꝫ res.l.cõmiſſa.ff.de publica.l.gaiꝰ.i fi.

Sꝫ pterea q̃ro nũq̃d req̃rat̃ ꝙ fuerit i iudicio cõqueſtꝰ. Et videt̃ ꝙ ſic.l. j.C. ex delic. defun. l.ex iudicioꝝ.ff. ꝺ accu. Tu dic ꝙ ſufficit extra iudicium q̃rl qꝛ cõtrouerſia mota q̃rela trãſmittit̃ ad heredes l.poſthumꝰ.§.fi. ff.de inoffi.teſt. Sꝫ cõtrouerſia ꝺꝛ extra iudiciũ l.luciꝰ.§.tres heredes.ff.ad trebelli.l. ſꝫ ſi lege §.ſi ãte.ff.de peti.here. qꝺ credo veriꝰ. Pyr.

c Docticij. ꝓprium nomẽ ꝛ idẽ i eo qꝺ in dorotheo ſtatuit̃.vt.s̃.eo. l.neq̃ꝫ. Accur.

d ¶ Jubemꝰ. alʼs monemꝰ: alʼs iubemꝰ alʼs vtrũq̃ꝫ

e ¶ Facultatibꝰ. repete ſuper.

f ¶ Luituro. nã diſputare ꝛc̃. vt et. s̃. de diuer. reſcrip.l.ſacrilegij.ꝛ de cri.ſacri.l. diſputare.ꝛ .j.vt dig.ordo ſerue.l.j.et de ero.mili.an.l.hac lege.et eſt pena huius criminis.ff.ad.l.iul.pecu.l.ſacrilegij.

g ¶ Jlluſtrem.dicti docticij qui et clariſſimus. vt.s̃.et illuſtris aliquãdo fuit.

Additio.

¶ Docticij. ¶ Concedit doctitio antiocheno idẽ priuilegiũ quod dorotheo ꝛ Jreneo ꝛ Not. hic tex.q̃ probat̃ ꝙ receſſũ mandatis potẽtia principis ꝛ pape eſt crimẽ ſacrilegij.l. ij.C.de cri. ſacrile.l.ſacrile

giſ.C.de diuer.reſcrip.ꝛ prag.ſanc.c.ſi quis.§. qui autem.xvij.q.vij.remitto ad eos qui ſcripſerūt de ptāte pape et de poteſtate regis de ſacrilegio ꝓo ꝛ improprio vide tu latius.Bar. in.l.ſacrilegij.ff.ad.l.iul.pecul.ꝛ.in.l. diuus.ff. de pecu.et Panor. i.c. cum ſit generale.ď foz. ꝯpetē.c.ceterū. de iudic.i.v.colū. lapū florētiū alleg.clxvj. In tex. inierit.lege inierit.reliq̄ ſūt clara. Pirhus.

a Neminem hec lex reſpicit vltimā pte rubrice:ꝛ zeno loquitur:ꝛ ī quo ſtatu inuenit eos dimittit vt. C. ſi ſer.expor.ve.l. moueor.ꝛ no. ab initio id eſt poſt iītiū adeptus eſt ſcʒ dignitatem.

b ¶ Impij. accipe.ſ.ad actū. ꝛc̄.ꝛ no.ꝙ hec ꝑma pars vſqʒ illuc eos ꝛc̄.corrigitur ꝑ.l.ī.proximam.

c ¶ Quādocūqʒ.iſtud quādocūqʒ ſtrictius q̄ꝫ ſonet intelligendum eſt.vt.ī.de fabri.l.iiij.vt ſic ſit ſēſus:ſiue ante dignitatē ſiue poſtea dū tamen poſt pr̄is naturalem fortunam Py.M. vt.ī.e.ti.l.fina.

d ¶ Data.vt.ſ̄ pri.et.l. neqʒ.et l.ſi ille.

e ¶ Subſtitutos.ad hoc.ſ̄.e. .l. null⁹ qui.cū cōcor.ſuis. Itē facit in autē.vt ordi.pre.col.v.

f ¶ Etiam poſt.repete cum.Accurſius.

g ¶ Quocūqʒ.i. ſiue ante noſtrum imperium ſiue poſt.

h ¶ Aut poſtea. repete cum.et facit.ſ.l.px.ꝛ.ī.l.fina,Accur.

¶ Impera.zeno.augu.Lex.lxiiij.

a Neminem[a] ex his qui obnoxij curie cōſtituti ab initio feliciſſimi noſtre pietatis īperij[b] comitū priuatarum rerū nr̄e vl̄ pijſſime auguſte partiſ ſeu comitis largitionum: vel comitis domeſticorum:q̄ſtoꝝ vel magiſtri officioꝝ lʒ ad actū adminiſtrationis gerendū ꝓuecti ſunt vl̄ impoſterum ꝓuehenẗ ob hoc curialium munerū laqueos nolum⁹ euitare.Sʒ obligatos cū liberis ſuis q̄ncūqʒ[c] ꝓgenitis ꝛ facultatib⁹ſuis poſt adminiſtrationē ďpoſitā curie cōmoditatib⁹ inſeruire : niſi forte alijs ꝑuilegijs ſuꝑ hoc legibus cognitiſ muniantur.Nā alia vniuerſa legitia vel ex cōſtitutiōibus data[d] ꝑuilegia integra volumus illibataqʒ ſuari.Ne tñ indulti honoꝝ inane nomen retinere videanẗ:dignitatū titulis potiātur per ſubſtitutos[e] ſuarū periculo facultatū curialib⁹ munerib⁹reſpōdentes:habeantqʒ integra illibataqʒ ꝑuilegia dignitatis Eos vero q̇ vel prefatas dignitates ante initiū nr̄i īperij cōſecuti ſunt cum facultatibus ſuis etiā poſt[f] eā dignitatē ꝓgenitis filijs a curialib⁹ nexib⁹ vel onere decreuimus liberari.

g ¶ Hos aūt q̇ q̊cūqʒ[g] tempore patricij vel ꝯſules aut ꝯſulares facti ſunt:aut in poſterū fuerint:aut magiſtri militū:vel prefecti pretorio orientis:vel illirici:vl̄ vrbis admīſtrationeʒ in actu poſiti q̄ñqʒ geſſerūt aut poſtea[h] geſſerit : oīmodo cū facultatibus ſuis ꝛ poſt eā dignitatē ꝓgenitiſ filijs a curiarū nexibus vel onere decernimus liberari.

¶ Impera.Ana.augu.Lex.lxv.

Addi.

¶ Neminem.

¶ Lex iſta corrigiẗ ꝑ ſequētē eſt cōſtitutio zenonis q̄ caueẗ ne curiales ꝯſecuti officium comit; rerū ꝑuatarū largitionum domeſticoꝝ q̄ſtoris mgr̄i officiorum ꝛ hmōi mūera que hic enūeranẗ ob id curie vīculis liberēẗ ꝛ corrigiẗ ꝑ.l.ſeq̄ntē.anaſtaſio cōditam cum due iſte dignitates ſint illuſtres merito liberāt a curia. l.null⁹ cōnexu. ſ̄.e.l. fina.ī.e.vltra ali⁹.not.tex. ibi niſi forte alijs ꝑuilegijs. ꝙ lʒ nō valeāt ꝑuilegia q̇b⁹q̇s eximaẗ a curiali fortūa.l.oēſ q̇.l. q̄riēs.l.vacātes ſ̄.e. valet tñ q̄ſi ē ꝑuilegiū ī corpore iuris īcluſū cui⁹ ꝑt eē rō q: ſūt duo vīcula q̄ ſūt fortiora q̄ꝫ vnū arg. l.ſi. .ī.de fundi pr̄i. l.nemo.ī.de fundo rei ꝑua. l. cōpetit.ſ̄. de preſcrip.xxx.anno. et ibi glo. Item eſt alia rō. Nā ī maiore deliberatione cōcediẗ ꝑuilegiū qď incluſum in corpe iuris ꝯprehēſū

Diue mēorie zenonis ſa-
a cratiſſimā conſtōnē[a]
q̄ de curialibus poſt
b certas[b] excelſas ad-
miniſtratiōes ſeu di
gnitates cōditiōis
nexu liberandis la-
ta eſt: i hac parte tā-
tūmodo duxim⁹ cor
rigendam: qua caue
c tur eos etiā[c] qui an-
te eandē conſtitutio
d nem ab initio[d] tamē
eiuſdē diue recorda-
tionis zenonis ipe-
rij comitis priuata-
rū noſtre vł pijſſime
auguſte partis ſeu co-
mitis priuatarū lar
gitionū vel comitis
domeſticorū q̄ſtoris
aut magiſtri officio
rū licet ad actū ad-
miniſtrationis gerē
dū ꝓuecti ſunt mini
me curialiū munerū
laqueos ob hoc cui-
tare: ſed obligatos
cū liberis ſuis quā-
docūq ꝓgenitis ⁊ fa-
cultatibus ſuis poſt
adminiſtrationē de
poſitā curie ꝯmodi-
tatibus inſeruire: ni
ſi forte alijs priuile-
gijs ſup hoc legib⁹
cognitis muniātur.
e His etenī[e] qui mēo-
ratas adminiſtratio-
nes vel vnam ex his
peregerūt necnō li-
beris ⁊ reb⁹ eorū/be
neficiū quod ante ꝑ
f illuſtrē[f] adminiſtra-
tionē ꝑactā eis acq-
g ſitum[g] eſt intactū il-
libatūq iubem⁹ ſer-
h uari[h]: vt relaxatione
cōditiōis ⁊ munerū
curialiū per anterio
res principales di-
ſpoſitiones ſibi con
i ceſſa[i] tā ipſi q̄ liberi
eorū poſt huiuſmo-
di adminiſtrationē
adeptam procreati
vna cum ꝓprijs ſub
k ſtantijs potiant[k] et
l ſi[l] cōtigerit eos poſt
diue memorie zeno-
nis conſtitutionē ſi
ue per ſe ſiue per ſub
ſtitutos ſuos curie
competētia munera
m ſubijſſe: eadē[m] vide-
licet cōſtitutione di-
ue memorie zenonis
ex die q̄ ꝓmulgata
ē ſuas vires obtinē-
te: cū ꝯueniat † leges
futuris regulas ipo
nere: non p̄teritis ca
n lumnias excitare[n].

l.fi.§.de peti.bon.ſubla. not. in.l.hūanū.C. de legi.per que declaratur glo.in auc. vt iud.ſine quo ſuff.§.quod autem.in verbo priuilegio et l auc.qui in ꝓuincia.C. vbi de cri. agi oportet. Item nota ex hoc tex.de nouo tex.bonum q̄ lex noua nō tollit priuilegium leg. antique intellige niſi cum ſpeciali clauſula vt not.in.c.j. de conſtitu.lib. vj.l.nō eſt nouū ff.de legi.tex.eſt clarus. Pyrrh⁹

a Diue. con ſtitutionem.vt.ſ.l.pri.

b ¶ Certas.q.d.non omnes. vt. ſ. l. prori.§. hos autē. Ac.

c ¶ Eos etiā. Hic refert principium. l. ſuperioris.

d ¶ Ab initio. loquebatur enī de illis qui erāt adepti has dignitates ab initio.i.poſt initiū imperij ⁊ anteq̄ fieret conſtitutio: ⁊ ſic ad p̄terita tempora trahebatur.

e ¶ His eteni bene dico corrigi.his enī ⁊c.

f ¶ Per illuſtrem. ecce omnes ſuperiores adminiſtratores dicuntur illuſtres.

g ¶ Acquiſitum.quo ad vanum nomen.

h ¶ Seruari. ſcʒ in plenum.

i ¶ Cōceſſa.ſ. ante zenonem.

k ¶ Potiātur vt non teneant ſeruire per ſubſtitutum. et ſic in hoc corrigitur in aliquo.ſ.eo.l.nullus.

l ¶ Et ſi.i.q̄uis.

m ¶ Eadem.non ergo ex toto tollitur lex zenonis.ſed tantum in his qui ſunt adepti dignitates predictas ante principium imperij et factam conſtitutionem: ſed totum reducitur ad illū quod.j. l.prori. dicitur.

n ¶ Excitare. vt ſ.de legi.et conſti.l. leges. ⁊.ſ. de fi.inſtru.l.cōparationes.

Addi.

¶ Diue memorie. ¶ Corrigit legem precedētem et prouidet futuris non preteritis que ē natura noue legis doc. hic diſputant ex quo tpe lex vł ſtatutum incipiat ligare et habere vigorem: dic q̄ ſtati liget ſciētes et eſt cōis opinio de quo ēt Ludo. Romā.cōſili. cccxlv. lʒ paul⁹ de leaza in cle. proc.teneat cōtrariū q2 cert⁹ certiorari nō d3 ⁊ duo mēſes dātur tn̄ ad certiorādū in auc. vt fac. nou. ꝯſtitu. in princi.col.ix. Ignorantes p⁹ duos mēſes ligant diſtinguēdo tn̄ inter ſtatuta municipalia ⁊ leges communes ſʒ Bar. in.l.omnes populi.v.q.ff.de iuſti.et iur.in quo tamen ſequere hic opinionem

† Con. cor.ca. ij.et.c. fi.cū ſua glo.extra de cōſti.

Jo.de platea.ꝛ Dy.et Jaco.de belloni.de materia iſta vide vltra Jo.ꝺ platea hic q̇ optime dicit.plene ſcribẽtes in.d.l. omnes populi.in c.canonũ ſtatu.de cõſtitu.per petr.de Ancha. ꝛ.l.leges.ij.C.de legib.vbi examinaẜ finis huius legis que ē notabiẜ ibi cõuenit leges futuris regulas componere nõ p̄teritis calumnias excitare tex. eſt incorrupt⁹ p̄terq̃ in cõſtitutiõe vbi ponunẜ ablatiui p accuſatiuis et ecõuerſo quod facile corrigi p̄t Adde quod ab bas in con. nonage.ſcdo põderat hunc tex. l. pe. in hoc titu. iuncta.l.penu. ꝛ fin̄. ĩ. de lega. ꝙ aureliani nõ poſſũt facere ardua ſine cõſenſu rectoris ſui. vide ibi per eũ pulchre legi ẽt ꝺ hac re barbatiam in.l.j.§.eadem.ff.de verb. oblig. diffuſe q̇ alle.abba. Pyrhus.

† Abrogãdis.

a Curialibus. Hec lex tractat quomõ curiales liberēẜ a fortuna curie: et ſic reſpicit vltimam partem rubrice. ꝛ facit.ſ̄.e.l.nemo. Accurſius.

Impa. Juſtinia. Auguſtus.

Lex.lxvj.

a Curialib⁹ [a] cõſortijs cõſulẽtes cenſem⁹ vt nẽo ſibi blãdiaẜ:ꝛ nõ certis modis ſeſe liberũ eſſe exiſtimet:ſed pro noſtra forma tãtũmodo ſciat poſſe libertatẽ ſibi curialis cõpetere cõditionis: oibus anteriorib⁹ modis quos non cõprehendit p̄ſens ſanctio ex p̄ſenti die ãtiquãdis. † Si q̇s [b] igiẜ vel ſummum patriciat⁹ honorẽ fuerit cõſecutus/ſiue in fulis cõſulat⁹ honorarij [c] aut ordinarij [d] fuerit ampliatus vt vel conſul vel cõſularij [e] efficiaẜ: ſeu prefectorũ [f] pretorio ĩſulas ſuſceperit gubernãdas: vl' vrbicariã [g] in ip̄o tamẽ actu meruerit prefecturam: necnõ magiſtri militũ officiũ gerẽdũ ſuſceperit: is gaudeat ſe hmõi cõditionis [h] eẽ exortũ ꝛ liberum cum ſuis facultatib⁹ ſuaq̧ poſteritate quam poſtq̃ meruerit dignitatem vel actuꝫ geſſerit ediderit [i]: anteriorib⁹ filijs in conditiõe priſtina remanſuris: tã prefecture [k] queſtoris q̃ viri eloquẽtiſſimi fiſci p̄roni: tã p̄fecture [l] q̇ orĩẽtalib⁹ ꝛ illiricianis p̄ſidet ſedibus q̃ vrbicarie

b Si quis.paterfami. vel filiuſfami. vt.ĩ. de conſul.l.fi. Et not.ꝙ nemo fit patricius niſi antea habuerit aliam dignitatem vt.ĩ.de cõſul.l.antepe. Item nota ꝙ duodecim numerãtur dignitates quib⁹ liberãtur a curia: ꝛ cedẽ liberant a patria poteſtate.vt in auẜ. con.que de digni.et due prime hic poſite liberant ſola electione.vt hic ſubijcit:et ſm hoc non ob.ſ̄. de na.li.l.communium.nam ibi ſola dignitas fuit collata.

P̄ficl⁹ nẽo fit niſi alia dignitate p̄cedente.

c Honorarij.ſine adminiſtratione.

d Ordinarij.vt adminiſtrent.

e Conſularis. Ille eſt cõſularis cui datur dignitas conſulis: cui ſi ſuperadditur adminiſtratio non dicitur addi dignitas.vt. ĩ.de conſul.l.pe.et not.ꝙ conſul ſtatim poſt principem ponitur in inſtrumentis.vt ĩ auten. vt pre. no. impe. ꝛc̄.et in autẽ. conſti. que de digni.in prin.colla.v.

f Prefectorũ. p diuerſas dyoceſes.vt in auẜ. cõſti.que de dignis.in princi.et §.j. ibi.et not. quo nos ꝛc̄.preter orientis de quo. ĩ. ſpecialiter dicit. Accurſius.

g Vrbicariam vtriuſq̧ rome. vt.ĩ. de priuile. vr. con.l.j. Accurſius.

h Conditiõis. ſcilicet curialis Accurſius.

i Ediderit. facit.ſ̄.l. proxi.et .ĩ.de prin. agẽ. in re.l.quicũq̧. et.ſ̄.de li.et co. lib.l. ij.et.ſ̄. de nuptijs.l. imperialis .§.his illud.et.ſ̄.de lib. cau.l. fina.et.ff. de ſena.l.emancipatum.§.j. Sꝫ argu. contra.ĩ eo'.titu.l.ſenatores.in fine.ꝛ.ff. eo.l.iij.§.in filijs.et de pe.l.moris.§.iſte.ꝛ ſunt hec argu.ad feudum vt delictũ patris nõ noceat filio iam nato vel naſcituro.

k Prefecture queſtoris. Si habeas prefecturam queſtoris id eſt queſtor ſm Azo.al's preture ꝛ tunc ſubaudi patroni quod eſt.ĩ.et ſm hoc dignitas aduocationis in foro queſtoris liberat vt ꝛ alij fiſci vt ſubijcit.qui ſcilicet erãt duo per ſingulos annos.vt.ſ̄.de aduo.diuer. iudi.l.ſancimus.et.l.binos.

Delictũ patris an noceat ad feudum filio iã nato.

l Tã p̄fecture.vt pũctũ loco copule et: al's ẽ prefectura: ꝛ eſt ſenſus.i.prefectus oriẽtis ſm

Azo. et al's pfecture:ꝛ tūc dic patroni dico tā ꝛc̄.ꝛ ſm hoc bñ ſubijcit vrbicarie.q. l foro pfecti vrbis ſint aduocati:et hoc hñt: al's oporteret dici repetitū de eo:q2.ſ.de eo dixit ante vl' poſt dignitatē habitā pronat9.ꝛ ſm hoc no.ad uocatos pfectorū habere idē priuilegium qd' aduocati fiſci. vt.ſ.d' aduo.di.iu.l.poſt duos.Ul' planı9 repetit ſi qs fuerit ꝯſecutus honorē pfecture qſtor; ꝛc̄.ꝛ eſt plana ꝛ qd' ſubijcit cū ad fiſci ꝛc̄. pōt legi cū ſupiori ꝛ inferiori littera.

a ℂ Liberant. Hoc ex antiqs legibus.

b ℂ Cū ad fiſci Hoc refert ad eū articulū vbi de hoc mō dixi

c ℂ Poſtq̄.h9 ex antiqs legibushodie ſec9. vt.j.§.ex euo.

d ℂ Pricipes agentiū.hi ſunt decorati dignitate pcōſulat9 ꝛ i ſcpt; ꝯueniātur ꝛ non ſatiſdāt iudicio ſiſti vt.j. d' pnci. ag. in re.l.iij.ꝛ fi.

e ℂ Noſtre memorie.ob hoc.ſ. dicti primi: q2 militabāt in ſacris palatijſ.horū ei erat trina militia:erāt enī milites memorie epla2.erant ēt q̄ militabant ī libris mēorie: aliqui ī libellis cognitiōalib9 ꝛ ſētētijs vt b' di hi excuſabant a ſordidiſ ꝛalijſ q̄buſdā mūerib9.

Itē nec ꝯueniebāt niſi apd' mgr̄m officio2.itē finita admiſtratiōe erāt comites ꝯſiſtorij.vt.j de pri.ſa.ſcri.l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.l.prios.ꝛ.l.in ſacris

f ℂ Suſceperant. Repete ex antiquis legibus ſunt liberati.hoc etiam ꝛc̄.

nexibus curie libe-
a rātur[a] cum ad fiſci[b]
b patronatū peruene-
rint:vna cū ſubſtan-
tijs et liberis ſuis:
quos vel ante babu
c erint vel poſtq̄[c] ad
eundem gradum p
uecti ſūt.¶ Uiri etiā
clariſſimi principes
d agentium[d] in rebus
curie libertatem ex
antiquis legib9 con
ſecuti ſūt:ꝛ viri ſpe
ctabiles proximi ſa
cri ſcrinij noſtre me
e morie[e] ꝛ ſacrarū epi
ſtolarum: necnon ſa
cri ſcrinij libello2ū
ſacrarūq; cognitio-
num ꝛ diſpoſitionū
cum ſubſtātijs ſuis
et liberis quos poſt
emerſa ſtipendia ſu-
f ſceperāt[f] hoc etiam
nos corroborātes i-
tuitu laborum quoſ
multos longo proli
g xoq;[g] tēpore pertule
runt intactū illiba-
tūq; conſeruamus/
vt hi oēs fortuna cu
riali liberentur cum
ſua ſubſtantia ſuaq;
h ſobole[h] ſm ea que p
i dixim9. Ex euo[i] au-
tem ſequente proge

k nitos[k] antea nulli-
us futuri fiſci patro
ni liberos concedi-
mus liberandos:vt
ne quod ſūmis api-
cib9 dignitatum nō
l eſt ꝯceſſum[l]:hoc alij
ſibi audeant vendi-
m care ſed progeniti[m]
filij anteq̄ ad fiſci
patronatum perue-
nerint in conditiōe
priſtina remaneant:
alijs autem modis
q̄ his quos ſigilla-
tim enumerauimus
ſiue legibus antiqs
comprebenſi ſunt q̄
lis erat his quem ex
n tribus[n] manibus cō
ceſſū ante fuerat pa-
tri maximo ſenatui
ſociare: ſiue compre
benſi anteriorib9 ſci
tis non fuerant libe
rationem compete-
re cuidam curialis
fortune nullo pati-
mur modo: ſed ſiue
pragmatica ſanctio
ſuper hoc proceſſit:
ſiue ſententia eminē
tiſſime prefecture: ſi
ue alius modus qui
cunq; excogitat9 eſt
omnia ea penit9 va-
cuari:et pro infectis

g ℂ Proliroq; tēpore. ad qd'.ſ.d' offi.ma.offi.l.ij.

h ℂ Sobole. ante vl' poſt dignitatem nata.

i ℂ Ex euo.i. ab hoc tpe ī antea.

k ℂ Progenitos i. ante dignitatē patris: aduocationis fiſci vl' aliā d' ſupiorib9

l ℂ Nō eſt cōceſſum. vt in dnq; primis nominatis hac.l.

m ℂ Progēiti.ante.ſcz dignitatē habitam patronatus fiſci.

n ℂ Ex trib9.ſic.ſ. de adop.l.cū adoptiōis.ꝛ inſti. de here.que ab inteſto.§.admonendi.

Addi.

ℂ Curialibus.
ℂ Duodeci dignitates hic enumerate liberāt a curia ꝛ iſta lex non habet magnā materiam ſed eſt notabilis in explicādis ordinib9 dignitatū ꝛ nuſq̄ melius ſcripſit Jo.de pla.q̄ in hac lege cui9 lectura duo cōtinet.primo explicat iſtas duodeci dignitates.ſecūdo docet qui ſint ordines dignitatū Primo no.hic; lter.pbū

haberi: et curialia corpa ſuis reddi ciuitatib⁹: ꝛ ſubſtantias eorũ ſubiacere: nulla excuſatiõe eis penit⁹ cõpetẽte.

¶ Si ſu⁹ aut libertus ad decurionatũ aſpirauerit.

Titulus. xxxij.

¶ Libertus qui nõ habz ius anulorũ aureorũ nec reſtitut⁹ ẽ natalib⁹/ cũ pena a curia remoueaꝛ. B.

¶ Impera. Dioc. et Maxi. Lex. j.

a Si libert⁹ vl' ius aureorũ[a] anulorũ adept⁹ non eſt vel natalib⁹ ſuis nõ reſtitut⁹: p̃ſes ꝓuincie nõ tãtũ curie participare nõ ꝑmittat/ ſed iuxta legis[b] ſeueritatẽ cõgruẽti pena vlciſceꝛ. b

¶ Si ſeruus ſciẽter patitur ſe ad dignitatem vocanti: remouebiꝛ ꝛ punietur: ſi autẽ ignoranter reuocabiꝛ tñ. h. d. Bar.

¶ Impa. au. Lex. ij

Preſes ꝓuincie ſi eũ q̃ edilitate[c] fungiꝛ ſeruũ tuũ eẽ cognouerit: ſi q̃dẽ nõ ignarũ cõditiõis ſue ad edilitatẽ aſpiraſſe ꝓſpexerit ob violatã ſeruili macula curie dignitatẽ ꝯgruẽti[d] pena afficiet. Si ỽo cum opiniõe publica mater ei⁹ ꝓ libera haberetur ex decurione procreat⁹ ad capeſcẽdũ honorẽ errore lapſ⁹ proceſſit[e]: dñio tuo eũ ſubiugabit[f]. c d e f

¶ De prediis decurionum ſine decreto nõ alienandis.

Titulus. xxxiij.

¶ Decuriones nõ poſſũt vẽdere bona imobilia ſine decreto: alꝛ nõ valet vẽditio: ꝛ emptor perdit precũ: ꝛ reſtituit rem cũ fructibus. Bar.

¶ Impera. Valen. Lex. j.

g Si quis[g] decurionũ vel ruſtica predia vel vrbana venditor neceſſitate[h] coact⁹ adijcit interpellet iudicem ꝯpetentẽ[i]: omneſq; h i

antiquãdis quod eſt vetuſtum et elegans. i. abrogandis vide Iaſonem in. l. j. ff. de offi. ei⁹ cui mand. et iuriſdi. Pyrrhus.

¶ Si ſeruus aut libertus ꝛc.

a Si libertus vel ius aureorũ: per qd̕ habetur vt ingenuus q̃ ad honores. vt. ff. de iur. aur. anulo. l. pe. ꝛ fi. quod qualꝛ fiat notaui. s. de iure aure. anu. l. i. et ibidẽ. l. j. qualiter natalibus hodie tñ hoc cõſequitur manumiſſus ex ipſa manumiſſiõe ꝛ ſic nõ habet locũ hec lex. vt in aut. vt lib. d̕ ce. in princi.

b ¶ Legis. ſcꝫ viſcellie que punit i dãno extraordinarie cũ infamia. vt. s. ad. l. viſcel. l. j. q̃ hodie eſt correcta vt mõ no. ſꝫ filij liberti ſic vt. j. d̕ dig. libertorum Itẽ vt. s. de epi. ꝛ cle. l. iubem⁹. §. ſeruos.

c Preſes. Edilitate. quorum erat officiũ edes cuſtodire. vt. ff. de loc. pu. fru. l. ediles. et. ff. d̕ pert. et cõ. rei vẽ. l. lectos. ꝛ no. ff. de edil. edi. l. j. i ꝓn. Accurſius.

d ¶ Cõgruẽti. ꝛ domio ſi fuit ignorans redditur vt ſubijcit.

e ¶ Proceſſit. domino ignorãte. Accur.

f ¶ Subiugabit. ſcꝫ intra. xxx. dies ex quo ſciueris eum ad talem dignitatem promotum: poſtea enim nõ audieris immo liber ꝛ ingenuus erit nullo iure patronatus ſeruato: queadmodum ſi te ſciẽte ab initio foret adeptus: ſed ipſe aut ea fruetur ſi dignus appareat/ aut ea tanq̃ indignus ſpoliabitur: exiſtens nihilominus liber ꝛ ingenuus. vt. j. qui. ni. non poſ. l. pe. ꝛ fin. hoc ita ſi ad dignitatem. nam ſec⁹ ſi ad ciuilia munera ſeruum aſpirare conceſſerit. nam ſeru⁹ tunc cõfiſcabitur cũ verberib⁹. ꝛ dominus pro his oib⁹ q̃ ſu⁹ male egit cõſtrict⁹ tenebiꝛ vt. j. d̕ tab. l. gñali. Py. Itẽ hec ỽba ſi q̃nquẽniũ nõ trãſiuit a die mortꝭ matris: alꝛ nõ ſubiugabit. vt. s. ne de ſta. defun. l. ſi maꝛ. et facit ad hoc. C. de ſer. fugi. l. fi. ꝛ de ſu. ꝛ le: ex libera. ꝛ d̕ libe. cau. l. ñ mutaꝛ. ꝛ. ff. de reg. iur. l. in his. ꝛ. j. d̕ agri. ꝛ cẽſi. colonos. ꝛ. ff. d̕ off. pre. l. barbari⁹.

¶ De prediis decurio. ꝛc.

g Si qs. Ex hac. l. poteſt notari q; vẽditio rei facta a curiali nõ tenet niſi ſit facta cũ auctoritate iudicis: qd̕ tñ hodie nõ obſuaꝛ i ciuitatib⁹ lõbardie: licꝫ deberet obſeruari cũ imperator hoc ꝯſtituerit vt reſpu. diuites curatores haberet. vt. j. pri. l. fi. ibi ex conſenſu. ꝛc.

h ¶ Neceſſitate. rei familiaris. de q̃ neceſſitate loquiꝛ. C. de reſciñ. vendi. l. non ideirco.

i ¶ Cõpetẽtẽ. preſidẽ. vt. j. l. fi. ꝛ. j. de vẽdi. re. ci

ni.l.vnica.in fi.
a ¶ Strangulatur.i.venditur.et loquitur iro nice:quaſi male eſt ꝙ venditur:ſed neceſſitas cogit.ſic.ff.ad ſill.l.j.§.occiſorum.
b ¶ Infirma.ſic.ff.de reb.e.magis.§.ſi eo.
c ¶ Immoderatus.i.ſine cā.
d ¶ Dēat.ſic ff. qd me.cau.l. fi. et.ſ̄. de trāſac.l.trāſactionē
e ¶ Quādoq̄:i dem.i.quia.
f ¶ Suppoſitas. ſic.ſ. quod me.cau.l.ſi ꝑ impreſſionem.⁊ de aucto. tu.l. pupill[9].§.j.Ac.
g ¶ Priuatum ſic.ſ̄.de rei vē.ſi fūdū.⁊.l.domū. ⁊.ĵ.de agri.⁊ cē ſi.l.quemadmodū.⁊.ſ̄.ď fide iſtru. ⁊ iu. haſte fiſca. l.j.⁊.ſ̄. de pre.xxx.ann.l.j. Sꝫ arg. contra .ĵ.ne licc.ha.me tro.l.j.

Addi.

¶ Si q̄ decurionū ¶ Qui emit fūdū curial' perdit ꝓciū ⁊ rē cū fructibus reſtituit. ¶ In tex. adijcit . l. adijcit vel l ti. de in diē adictiōe. ff. et illic bude[9] p[9] laurētium egregie deſcribit q̄d ſit addicere qd maxime huic loco ꝯuenit. Addicere enī ē licitāti ⁊ offerēti ꝓciū rē auferēdā dimittere ⁊ velut deuouere qd lingua vernacula deliurare dici ſolet vt ipe ait. ita hic addicit ꝑdia.i.venalia ꝓponit. ¶ In tex. ſtrāgulatum oppreſſū ſuffocatū. Et no. hic tex. elegātē ⁊ pōdera iver.ſub fide actoꝝ. Nā pñtia iudic[i] ⁊ authoritas actoꝝ tollit omnē dolū ⁊ met[9] pſumptionē. vt hic Bar. et in.l.ſi q̄s ſpōtaneos.ſ̄.de decu.⁊ Bal.no.i.l.trāſactionem.vbi de pñtia amicoꝝ.C.de trāſac.⁊ tex.i.l.pacta nouiſſima in ver.apd acta pſidis.C.de pac.gl.i. l. omniū C.de teſta.vbi ob iudicis pſentiā mior authoritas reqrit̄ cū vulg.facit.l.j.C.ſi ad vēdi.pign. vbi aduerſ[9] venditionē pignorꝫ ꝓtorij nō ita facile reſtituit̄ mi nor.⁊ tex.in.l.j. C.ſi ad ſolu.vbi q̄ ſoluit cum auctoritate iudic[i] pleniſſimā ſecuritatē ꝯſequit̄. alia vide hic apud Bar.⁊ ď ca lore iudicij vide ſi voles mlta ad ꝓpō vt fere oia apd ādr eū Barbatiū.i.l.j.xxiij col.ff. de verbo. ob.vbi me mini eū citare hāc legē. Pyrrhus.

causas ſigillatim q̄=
a bus ſtrāgulat[a] expo
nat ⁊ ita demum di
ſtrahēde poſſeſſiōis
facultatē accipiat:ſi
alienationis neceſſi
tatē ꝓbauerit. Infir
b ma[b] enī vēditio erit
ſi hec fuerit forma
neglecta:ita eīm fiet
c vt nec imoderatus[c]
vēditor nec emptor
cuiuſcūq; ſit ꝯditio
nis inueniat̄ iniuſt[9]
dēiq; nihil erit poſt
modū quo venditor
vel circūuentū ſe in
ſidijs vl' oppreſſum
potētia ꝯparatoris
d q̄ri debeat[d] quando
e q̄dē[e] ſub fide actoꝝ
⁊ de neceſſitate di=
ſtrahentis: ⁊ de vo=
luntate patuerit cō=
parentis. Q᷑ ſi quis
cōtra vetitū occult[i]
molitionibus ꝓ ſup
f poſitas[f] fraude pſo
nas cuiuſlibet loci
quē tn̄ ei decurio di=
ſtrahebat cōparator
extiterit/ſciat ſe pre
cio qd dedit eē ꝓua=
g tū[g]:et locū quē cōpa
rauit cū fructib[9] eē
reſtituendū.

¶ Venditio rerū ⁊ liberatio debitorū ad curiā ꝑtinētiū non dꝫ fieri ſine decreto curie: et quicqd redigit̄ dꝫ reuolui ad curiā ⁊ eodē modo debent fieri locationes. Bar.

¶ Impera. Theo. Augu. Lex.ij.

h NEc vēditio[h]
rei heredita=
rie curie acq̄ſite aut
debitoris heredita=
rij q̄ ſoluerit libera=
tio aliter admitten=
i da eſt: niſi apd acta[i]
k totius vel maioris[k]
part[i] ordis interce=
dēte decreto incūdi
ꝯct[9]: vel diſſoluēde
obligatiōis cā ꝓbet
Ita enī ⁊ id qd ex ea
redigit̄ ad ꝑdiorū
iubem[9] cōparationē
expēdi: quoꝝ reddi
l tus oēs (ſicut dictū[l]
eſt) eiuſdē curie pu=

h NEc vēditiō hic no.q̄ lit̄ vēdit̄ res curie vt hic. Item q̄lit̄ curial'.vt.ĵ. de vē.re.ci.l.fin. Itē q̄lit̄ eccl'ie vt i aut.hoc ius porrectū. Item q̄lit̄ fiſci. vt.ſ̄.ď fi. iſtru.⁊ iu.ha. fiſ.l.j.⁊ de vē.re. fi.cū ꝓua.ꝯmu. l.j. Itē ⁊ no.q̄lit̄ liberet̄ debitor curie vt hic Sꝫ. P. itelligit hoc qñ ꝑ ꝯfeſſionē.ſi aūt ꝑ ſolutionē tūc ſuffic̄ ſolui curatori ciuitatis ſm eū. Itē no.q̄lit̄ ciuitatis debitor liberat̄.vt.ĵ.de ſol.⁊ libe.debi.ci. l.j. Itē q̄liter fiſci.vt.ſ̄.de cōue.fiſci.de.l.ij.
i ¶ Acta.forte preſidis.
k ¶ Maioris part[i].ſic.ff.de tu.⁊ cur.da.ab his. l.vbi.⁊.ſ̄.de decu.nolationū.⁊.ĵ.de leg.ſi q̄d. Itē facit l aut̄.de ali.⁊ emphi.§.emphiteoſis.
l ¶ Dictum eſt. In grecis legibus.vel dic hac lege eo ꝙ ſolēniter fieri mandauit.

a ¶ Que. munera.
b ¶ Solatio.i.expensa aliqua q̄ solatiū ē illis qb⁹ dat. sic. ff. cō mu. p̄di. l. vēditor. §. si cōstat.
c ¶ Uel p etiā. vel dic. s̄. qñ idone⁹: hic qñ nō idone⁹ ē cōductor. ad qḋ i aut. de mā. p̄n. §. nō ɔmittas. col. iij
d ¶ Idonea. q̄ est ex facilitate etiā cōueniēdi. vt. ff. q̄satis. cog. l. ij. ⁊ de publi. l. licitatio.

Addi.

¶ Nec vēditio. ¶ Uenditio/ locatio/ liberatio/ rex curialiū decreto idiget. ad hāc. l. ⁊ prece. vide frācīscū Aretinū. in. l. pacta nouissima. C. d̄ pact. ⁊. l. transactionem. C. de trāsac. ⁊. in. l. ij. C. ne liceat potētiorib⁹ patrociniū p̄stare. ⁊ l. l. j. C. si aduer. vēdit. pigno. et l. l. j. C. si aduer. solu. reliqua sūt facilia. eundem ad. l. seq. in glo. in verbo intelligi. in. l. ex cōuētione. C. de pactis. l. l. si quis mihi bona. §. si corā. ff. de acq. here. Pyrrhus

† Hic vl dēt inuenerep̄ ɔmutatio non sit alienatio cui⁹ ɔtriū tñ dr i e ca. nulli extra de re. ecc. nō alie. Sz dic specialissimū vt hic i glo. ij.

ᵃ blicis mūerib⁹ q̄ ᵃso ᵇ latio ᵇ egere cōstiterit iustissime p̄uabūtur ex consensu oim et maxime ditiorū: ᶜ vel ᶜ idonea ᵈ fideiussiōe oblata ɔductoribus eligendis.

¶ Decuriones nō p̄nt vēdere sine d̄creto: alios autē ɔctus nō p̄hibent̄ celebrare: nec decretū nō pōt interponi nisi de cōsensu maior. partis decurionū. h. d. Bar.

¶ Impator zeno. a. Lex. iij.

Curiales vēdere q̄dē res immobiles vel mancipia rustica p̄hibem⁹ sine iterpositiōe de- ᵉ creti ᵉ donatiōes ꝟo vel ɔmutatiōes † vl̄ q̄slibet alios ēt sine ᶠ d̄creto ɔmittim⁹ ᶠ celebrare ɔct⁹: qm̄ ⁊ sacre cōstōnes q̄ sup h̄ a retro p̄ncipib⁹ late sūt in plurimis suis ptib⁹ de p̄cio nō red ᵍ hibēdo ᵍ locute sūt vt ex h̄ aptissime dert i- ʰ telligi ʰ solū vēditionis decuriōibus sine decreto iterdictū fuisse ɔctū: cū tñ vē- ⁱ ditōe ⁱ itercedēte (vt dictū ē) d̄cretū agit̄: nihil eos qui vel ab his cōparāt dispendiū cuiuscūq̄ ɔsone vel cause vl̄ theatra- ᵏ lis ᵏ liberalitat̄ noie (qḋ frequenter fieri d̄r) sustinere decerni ˡ mus: nec ex tabella ˡ decretū recitari: sed curialiū vel maioris ᵐ part̄ ᵐ curie relatio- ⁿ ne currēte ⁿ sine vlla malignitate referentiū vel dāno ɔbētiū ad cōfirmādam emptionē ɔpetētis iu- ᵒ dicis ᵒ p̄ferri s̄niam ᵖ

Curiales. Decreti. nec minoris vēditur res sine decreto. vt. s̄. de offi. eius qui vicē. al. l. ij. ⁊ de episco. et cle. aut. hoc ius porrectum.
f ¶ Permittimus. specialissimū ius. sic. s̄. de iur. emphi. l. fi. in prin. regulariter. cōtra. vt. ff. de regu. iur. l. cui ius est. et est ratio. q̄ facili⁹ vēdūt q̄ donēt. sic. ff. ad vell. l. iiij. sz et mulieri donare ɔmittit̄ nō fideiubere. Itē facit. aut. de nō alie. §. q̄ vero leonis. Itē pōt hic eē alia ratio q̄ cōtra ius cōmune dicit̄ decretū in vēditione exigi: ergo non trahitur ad cōsequētiā vt. ff. de pig. l. in quorum.
g ¶ Non redhibēdo. si q̄s emerit sine hac for-
ma. vt. s̄. l. j. in fi. cum concor.
h ¶ Intelligi. nam in venditiōe est preciū: nō in alijs cōtractibus. vt. ff. de cōtrahen. emp. l. ij. §. j. ⁊ est sic. C. de testa. l. non codicillum. Ac.
i ¶ Uenditione. intercedēte necessitate nō spōte. vt. s̄. l. j.
k ¶ Theatralis. i. emptores taliū prediorū cōsueuerāt aliq̄d dare ad ludum theatri.
l ¶ Tabella. al's tabellio: al's tabella. i. per delegatur: quia que cause ⁊c. vt. ff. de offi. procon. nec q̄cq̄. §. fi.
m ¶ Maior. partis. sic. s̄. l. pxi.
n ¶ Currente. p circulū. vt i aut. de defen. ciui. §. interim. col. ij.
o ¶ Iudicis. ordinarij.
p ¶ Sentētiam. id est decretū.

Preciū ī vēditione nō in alijs cōtractib⁹ interuenit.

Addi.

¶ Curiales. ¶ Sola venditio decurionib⁹ ē iterdicta: alij vero cōtractus decretū nō exigūt. et de cōsensu maioris ptis interponi deb; vt. l. l. qḋ maior. ff. ad munici. et l. prece. cū simi. ¶ In tex. theatralis liberalitat̄ noie. itellige qḋ d̄ hmōi ɔctu solebat aliq̄d ipēdi velut gabelle noie i theatrales sūpt⁹ vt gl. explicat. Nā sat̄ cōstat apḋ grecos p̄mū. Tū apḋ Ro. publico sumptu q̄tānis theatra fieri solē. Et tādē a Pōpeio ɔstructū fuisse theatrū solidū ⁊ mās urū vt parcimonie ɔsuleret de his authores sūt vulgati ⁊ alibi dictū ē. Glo. i ver. itelligi solet allegari qḋ vbi fit mētio precij i dubio resultat emptio ⁊ vendi. si modo illud p̄ciū sit iustū ⁊ cōdignū et huc ad de Bal. in. l. fi. C. ne lic. poten. et in. l. ex cōuentione. C. de pac. alleg. l. j. §. qḋ aut. de superfi. ff. ⁊ qñ res tradit̄ extiata certo p̄cio cēset̄ vēdita

vt not.i.d.l.ex cõuẽtiõe.i ver.eſtimat⁹.⁊ i ſe extimata.ff.ſol.matri.gl.i.l.ſi iter.C.de iure dot. ⁊ bar.i diſputatiõe ſua publican⁹⁊ hic ⁊ i.l.uj §.fi.ff.de ꝯdic.ob cau. Itẽ adde qd̕ ex lectura Bar.inuit qd̕ cano.notãt pet.d̕ Ancha.⁊ Jo. de ymo.i.c.q̄to de his q̄ fiunt a ꝓla.vbi dicũt ꝙ inſtrm q̄ ꝯtinet qd̕ canonici tal̕ eccl̕ie ꝯſtituerĩt ſtitũ ꝓcuratorẽ ſeu ſindicũ non ꝓbat illũ eẽ ꝯſtitutum a maiori pte capituli ⁊ legitime. Nã illa v̄ba pñt verificari i duob⁹ canonic⁹.l.int̕ illã §.fi.ff.de ver.ſigni. Idẽ ſentit domini. de ſcrõ gemi.i.c.ſi canonici.i pñ.d̕ offi. ordi.li.vj.vbi citat ad hoc hũc tex. iũc. gl. Pyrrhus.

eſt ex q̄ tñ ẽ exceptio.vt.ſ.de vſur.l.q̄uis.melı⁹ ex quo tñ iudicis officio ẽ petitio.vt.j.eo.l. in bone fidei.optimũ eſt qd̕ ẽvndiq̄ ex oĩbus ſuis ptib⁹ circũuallatũ: qꝛ ẽt petitionẽ iducit ꝑ actionẽ: vt hic.⁊.ſ.e.ti.l.j.

a ¶ Quãdo ⁊ q̄b⁹ q̄rta ps d̕bet̕ ex bonis decurionũ: ⁊ de mõ diſtributionis eorũ. Titulus.xxxiiij.

¶ Si extrane⁹ ſuccedit alicui decurioni d̕ꝫ curia habere quartã. Bar.

¶ Imperator Theodo. Lex.j.

Si a decurionũ cõſortio ſit alien⁹ b q̄ curiali ſucceſſit: cõpetẽti eidẽ c iuri ſiue ex aſſe ſiue d ex pte heres e ſit bonorum ve e poſſeſſor: partẽ q̄rtã iure optimo a curia f peti decernimus.

¶ Curiales d̕bẽt hr̄e q̄rtã extraneo ſuccedẽte curiali: nõ tñ de ſingulis rebus: ſed facta omniũ diuiſione ꝑut hec lex exp̄mit. h.d. Bar.

¶ Idẽ Au. Lex.ij.

g Meminimus nuꝑ emiſſa g lege diuali portionẽ quartã de facultatibus curialium facti mun⁹ implẽtiũ que ex qualibet nouiſſima volũtate vl̕ ab inteſtato etiã ad quẽcũq̄ h p̄terq̄ ſi ad filios curiales deferãtur curialiũ deputaſſe corporib⁹ ſꝫ multi i tanq̄ corrũpendi toti⁹ patrimonij occaſiõe captata vniuſcuiuſqꝫ rei ſibi particulã k vẽdicãdo: adeo totas dilacerãt facultates vt dũ participibus l relictarũ opũ nocere cupiũt: ſua quoq̄ iura p̄cipitẽt: quoꝝ nimiã licentiã ꝓuida diſpoſitiõe refrenãtes: ipſis q̄dẽ curialib⁹ occupãdi ſua auctoritate res mortui copiã denegam⁹ m heres aũt ad quẽ ab inteſtato vl̕ ex poſt re

a ¶ Q̄ñ ⁊ qui b⁹ ⁊c. Q̄ñ debetur: ⁊ q̄d: ⁊ q̄ñ ẽ h̕eres nõ curialis vl̕ q̄ñ curial̕ ſꝫ nõ i totũ vt.j. l.j.⁊.l.ij.in pñ.⁊ .l.iij.i pñ. Item q̄b⁹ debet̕? Rñ. a curialib⁹ vt.j. l.ij.i pñ. q̄lr diſtribuat̕.i. diuidat̕ iter curiã et heredes: qd̕ hẽs .j.ti.j.l.ij.§.j.

b Si decurionũ. Alienus.i.nõ curial̕ ſucceſſit curiali vt.j.e.l.pe.in pñ.

c ¶ Eidẽ.ſ.curiali vl̕ ei⁹ heredi poteſt. Itẽ excipe quaſdam alias perſonas vt.j.eo.l.ij.§.ſed ⁊ ſi et.§.extraneum.

d ¶ Heres. De iure ciuili ex teſtamento vel ab inteſtato.

e ¶ Bonorũve poſſeſſor.de iure p̄torio.

Jus petẽdi tripartitũ eſt. f ¶ Curia.i.petet a curia vt.ſ.d̕ na.li.cõium §.ea p̄o q̄.⁊.j.de his q̄ ſpõ.mu.ſu.l.fi. Et not. optime.nã ſm Py.ius petẽdi tripartitũ ẽ.nã aliud ẽſt bonũ.aliud ẽ meli⁹: aliud optimũ: bonũ

Addi.

¶ Si a decurionum conſortio.

¶ Si extrane⁹ .i.alien⁹ a curia ſuccedat decurioni curia q̄rtã vẽdicabit. gl.j. l.j.ſ.ru.p̄ce.merito dicit quod iſte leges ñ ſeruãt̕ lege lõbardorũ neq̄ ẽt hodie alibi freq̄ns ẽ hic nex⁹ curie ſꝫ libertas ẽ oĩb⁹ ꝯceſſa vt facili⁹ ciuilia mũera ſubeãt. reliq̄ i tex.⁊ glo.faciliima ſũt vt non ampliore faſtu tractanda ſint cũ ego p̄ſertim paulo celerius ſcribere tot negocijs occupat⁹ neceſſe habeã ac velut ꝑ additiones ſcribere ac perfunctorie Pyrrhus.

g Meminimus nuꝑ emiſſa lege. vt ſ.l.proxi.

h ¶ Ad quẽcũq̄ excipe vt.j.in fi. l.§.ſꝫ ⁊ ſi.et.§.extraneũ. q̄ videt̕ contra.

i ¶ Sꝫ multi.ſ.curiales q̄b⁹ deferẽt̕ dicta q̄rta.

k ¶ Particulã.ſ.quartã rei.ſic.C.de inof.teſt.l.ſi q̄s i ſuo.vbi appellat minuſculam quartam.

l ¶ Participib⁹.i.heredib⁹.⁊ no.ar.ꝯ peſſimos ⁊ maliuolos coheredes q̄ ꝓpt̕ vni⁹ minimã portionẽ vl̕ alteri⁹ maximã inuidiã minutati puta ꝑ ſulcos herẽditatẽ diuidere vel ẽt ꝑ perticas cupiũt. Dꝫ igit̕ ex vniuerſitate diuiſio fieri q̄ vulgari ſmone apud italicos d̕r ingroſſo ſm Py. ⁊ ꝑ hoc facit.ff.ad le.fal.l.ij.⁊ qd̕ ibi nota.

m ¶ Denegam⁹.ſic.ſ.de iur.fiſ.l.prohibitũ.⁊.l.

ma volūtate directiſ vel fideicōmiſſarijs ꝟbis decurrit hereditas oē p̄rimoniuȝ qđ relictū ē in ꝑtes q̄ttuor diuidi procuret: vt rebꝰ totis[a] in ſortiū[b] caſū deductiſ vel curie quadrātis vel heredi aut fideicōmiſſario ꝑ vniuerſitatē dodrantis electio ex ſortis felicitate cōtingat: ita ſcȝ vt p̄fati ſucceſſores ꝛ curia ꝓmiſcui reꝝ dominij liberabunt incōmodo. Naturale[c] † q̇ppe vitiū ē negligi qđ cōiter poſſidet: vt q̇s ſe nihil habere q̇ nō totū[d] h̄eat arbitret: deniq̧ ſuā quoq̧ partē corrumpi patit dū inuidet aliene. Sȝ vbi q̄rta ꝑs bonoꝝ mortui curie dȝ offerri: imobiles q̇dē res q̄ nec latere facile poſſūt nec cuiq̧ ſi diuulgent officiūt[e] ſub aſpectu ēt curialiū eſtimari diuidiq̧ ꝯcedimꝰ mobiles autē res vel ſe mouentes vel inſtr̄a vl' ſi q̇d ēt ī hmōi iure cōſiſtat: ī mediū ꝓferri diuulgariq̧ nō patimur ſȝ iuratiſ ſucceſſoribꝰ cū apđ ſe diligēter exiſtiauerint q̄ q̄tiq̧ ſint p̄cij facultates credi oportere[f] ꝺcernimꝰ. q̇d eī tā durū tāq̧ ĭhumanū ē q̄ publicatione pōpaq̧ reꝝ familiariū ꝛ pauꝑtatiſ detegi vilitatē ꝛ inuidie patē diuitias[g]. ¶ In exigēdis ꝟo debitiſ ſi p̄ciū qđ ꝓ q̄rta ꝑte actionū curie ꝯpetit ſucceſſoreſ p̄ſtare noluerint: cautiōibꝰ iurata fide[h] ꝓlatiſ ī mediū vnuſq̇ſq̧ a debitoribꝰ ꝯuenictē ſibi exigat portionē. Eq̄ ex diuerſo es alienū (cui defunctꝰ fuerat obligatꝰ) tā idē ſucceſſores q̄ curia pro ſua ſorte reſtituere ꝯpellāt[i]: q̧ ſi ſepedicti ſucceſſores ſacr̄ȝ ſibi crediderit excuſandū: tūc ꝟo ad ſimilitudinē reꝝ imobiliū diligentior curialibꝰ oīm rerū idago prebebit. ſ. vt vniuerſis mortui facultatibꝰ in apto ꝓpoſitis: vel eſtimatio[k] rerū vel diuiſio ſub p̄ſentia curialium celebret. In oibus autem caſibꝰ vbi quarta ꝑs curie cōpetit trāſactiōes[l] interpoſitas firmas illibataſq̧ manere decernimus.

¶ Deſcēdentes maſculi curiales vel femine nupte curialibus vel extranei curiales ſuccedant in totum: nō curiales vel curialibus non

defenſionis.

a ¶ Totis. Id eſt oībus. Ac.

b ¶ In ſortiū. ſic dictum a ſorte. ſubſtātia eni ſic diuiſa ſorte dirimet ſi aīas non conueniat vtrū curia quadrātis an coheredes vel fideicommiſſarij dodrantis electionē habeāt. vt is ꝑferat quē ſors ꝓtulit in eligendo vt. ſ. cōia de le. l. fi. in prin. niſi forte ſit vxor defuncti q̄ ſucceſſit ex teſtō vl' ab inteſtato per bo. poſ. vñ vir et vxor. vt. ſ. vnde vir ꝛ vxor. l. ij. cui circa illā ſorteȝ ſpeciali priuilegio optio cōcedit: vt. ſ. de his qui ſe ꝺfe. hʒ tamen aīs q̧ illi ē optio cōmittenda qui maioreȝ partē ī re habere noſcit. vt. ſ. de dona. l. ſiniſmus. §. ſi autem arg. ff. fami. her. cetere. et. l. ſi q̄. q̄ ſunt ꝫ. Itē ad idē. ff. finu. reg. l. de mō. ſed aliter intelligitur. Item aīas dat vni electio alia et cā. vt. ĭ. ꝺ metal. l. ij. que ē cōtra. Accur.

c ¶ Naturale q̇ppe. No. ſic. ff. de le. ij. cum pr̄ §. dulciſſimis. ꝛ de admi. tu. l. uj §. apparet. ꝛ de ſer. vr. pre. in recōi. Sȝ arg. ꝫ. ſi ꝓ ſol. l. marito. Itē facit. ff. de tute. l. in cos.

d ¶ Non totū. ſic ff. cōmo. l. ſi vt. §. fina. Ac.

e ¶ Officiūt. no. fieri qđ alij prodeſt et nemini nocet vt. ĭ. de ꝑpo. ſacri. cu. l. fi. c. ſ. de preci. impe. of. l. reſcpta. ꝛ no. q̧ inducit hic q̧ ꝓ re imobili nō agit ad exhibēdū qđ ꝑ ſe patet vt hic dicitur.

f ¶ Credi oportere. ſic. ff. de fideiuſ. l. fi. ꝛ ī auten. de col. §. ſuꝑ ꝛ. ĭ. proxi. §.

g ¶ Diuitias. ſic ff. ad leg. aql. ſi qs teſtamētū. §. pe. et. ſ. de ali. pu. pre. l. ij.

h ¶ Iurata fide. ſic. ſ. pri. §. ꝛ eſt arg. q̧ vxor iuramēto patefacit bona heredibꝰ. Itē vaſalli feuda. ſic. ſ. de his q̇ ad ec. cōſu. l. pñti §. ſicubi.

i ¶ Cōpellant. ſic. C. ad. l. iul. ꝺ vi. pu. l. tutoris.

k ¶ Eſtimatio. ſ. ſi diuidi nō pñt

l ¶ Trāſactiōes ſi res ſit dubia alſ nō. ar. ſ. de trāſac. l. preſes.

† Con cor. l. c. j in gl. in ver. religio. extra ne ſe. vacā. aliq̇d innou. vbi hec ꝟba recitant ſ fi. illius glo.

Iuramento vxoris credit de bōis viri defuncti.

nupte: quartā dare curie debēt z cui nubēt triēniū expectaf. Bar.

¶ Ad filiorū xpo curialiū[a] vel nepotum ac pnepotū .ſ.decurionū ſimilitudinē: ad q̊s itegras opes puenire cēſuim⁹[b]: filiā quinetiā neptem pneptē ve principali[c] eiuſdē ciuitatiſ vñ pr̄ auus vl̄ proauus orif nuptā rep vl̄ ab inteſtato vl̄ ex diſpoſitiōe vltie volūtatiſ q̄ſitarū: integrū nullaq3 pte minutū dominiū[d] hr̄e ſācimus. Q: ſi poſt parētum obitū inueniant nupte vel vidue ipuberib⁹ q̇dē poſt trāſactā pubertatem: in aliis xpo q̄ pubertatē exceſſerit vel ēt in viduis poſt mortez parētiſ triēniū dūtaxat volum⁹ expectari: vt interi q̄rta portio ſuſpenſa aut apd̄ cā ſi i mr̄imonio curialis eiuſdē ciuitatis fuerit collocata ppetuo iure pmaneat: vel ſi intra id tp̄s alienū[e] eadem curia ſortiaf maritū: penitus ve nupta nō fuerit: mēorata ps toti⁹ ſubſtātie curie cum triēnii[f] tā vrbanorū q̄ ruſticor̄ p̄diorū dūtaxat fructibus[g] adijciaf: ita tñ vt ſacramēti tā de q̄titate q̄ de eſtimatione rerū mobiliū deq3 actionib⁹ inferēdis vel excipiēdis (ſicut in extraneis pſonis dictū eſt) rō pſeruet[h] Sz z ſi mr̄ mortui vl̄ auia tpe q̄ filius nepos ve morif i cōiugio ciuſdē ciuitatis curialis inuēta fuerit: neccipas q̇dē patimur q̄rte portiōis ſubire iacturā: extraneū q̇netiā heredē ppinq̇tatiſ q̇dē iure diſcretū tñ curie eiuſdem ciuitatis obnoxiū ſupradicte portionis diſpendio liberamus.

¶ Impera. Juſti. auguſt. Lex. iij.

a ¶ Curialium. id eſt q̄ filii ſint curiales. ad quod eſt ſequens ſimilitudo ſic eſt contra. j. ti tu. j. l. j. in prin. ſolue vt ibi.
b ¶ Cenſuimus. vt. ſ. in prin. huius. l.
c ¶ Principali. i. decurioni ſeu curiali. vt. ſ. de decu. l. qlib3.
d ¶ Dn̄iū. non h3 ei curia q̄rtā
e ¶ Alienū. j. ti. j. i p̄n. contra ſolu. vt ibi.
f ¶ Triēnii. q̄drienio q̄rta ſtetit in ſuſpenſo.
g ¶ Fructib⁹ adijciaf hic videf mr̄imoniū viculo pene aliquaten⁹ aſtringi. ſic ſunt argumen. ſ. de inti. ſtip. libera. z. ff. de vb. ob. l. titia z. l. ſtipulatio facta ſic. ff. de pdi. z demō. titio. §. ſ ibi huic ſnie zc.
h ¶ Cōſeruef. ſcz hoc caſu cū nō nubit curiali cū curia hēat q̄rtam. at qñ nubit curiali curia nihil h3. vt hic dr̄: z ſic nō ē loc⁹ huiuſmodi iuramento.

Addi.

¶ Meminim⁹.
¶ Deſcribit vñ ſit deducenda hec q̄rta: curie nō de ſingulf bonis ne pauptas dtegaf. Et ē tex. no. pōderat⁹ 3 bar. z bal. i. l. j. ff ſi cer. pe. qui dicunt illic qd̄ de bonitate vl̄ paupertate hoim credif vicinis. Nā z bonitas al latet z mobilia facile abſcondūf vt hic pbaf. tñ dicas vt ibi frāc. de Are. qd̄ ex act; exteriorib⁹ pſit eſtiari hoies. Ea q̇dē ē nō neceſſaria ſz p̄ſūptiua z inductiua pbatio. Nā in pleriſq ciuitatib⁹ ita occulte ſūt q̄rūdā hoim facultates vt q̄ni i maiores vētos ſuas opes proferant hi fere donu paupiores ſint: et ecōuerſo. Reliq̄ de hac re ad pōpā potes videre. i dic. l. j. et in pleriſq loc; itē nota hic dictu3 ſingu. bar. qd̄ fili⁹ nō p̄t igredi bona patna pro pria auctē p legitia ſua z ſi ingrediaf nō acq̇rit poſſ. q2 icertum ē quāta ſit portio i reb⁹ hereditariis ob es alienū deducēdū l3 portio legitia i ſe ſit certa z de q̄b⁹ reb⁹ ſit legitimā deductur⁹ qd̄ pleni⁹ pſeqf. z eſt no. z pōderatur per moder. in. l. poſſideri. §. icertā. ff. d acq̇. poſ. vbi plura p eos q̄ tibi non accumulo. Itē hēs hic vulgai ē ſententiā naturale vitiū eſt negligi qd̄ cōiter poſſidef. glo. citat ſimiles tex. z habes pulchrium tex. illic q̄d ei tā dup tāq inhumanū ē quā publicatiōe pompaq rerū familiarū z paupertatis detegi vilitatē z inuidie patere diuitias cui adde q̄ ſcribit frāc. Areti. pulchre. i. d. l. j. col. iiij. ff. ſi cer. pet. idē i. l. j. §. incertā. l. j. col. ff. de acq̇. poſ. z. in. l. nō ampli⁹. §. cū bonorū. ff. de lega. j. idē ad. §. vlti. hui⁹. l. in. l. cēturio. col. xvj. ff. de vulga. ſubſtitu. hic autē tex. quotidie cita

Si quis curialibus muneribꝰ obnoxiꝰ vno forte vel pluribꝰ filijs vel filia[a]bus derelictis: filio quidē vel filijs ſue ſubſtātie partē minimā dereliquerit: eā tñ q excludere eos ab inofficioſi querela[b] pōt: alijs[c] autē ſuam ſubſtātiam dereliq̇t: vt ex hac pr̄imonij diſtributiōe ad filium q̇dē vel filios curiales minima[d] ꝑs ſubſtātie remaneat: totū aūt curiale munꝰ maſculis[e] immineat: ſiue filij ſint ſiue nepotes vel pnepotes curiali tñ ꝯditiōi obnoxij ſancimꝰ hmōi iniq̇tatē reſecari: et nō minꝰ q̄rta[f] portione i maſculos poſſe teſtatorē tranſmittere: ſiue vnus eſt filiꝰ ſiue plures: nulla diminutione ex permixtione[g] ſororū eis facienda: vt nō ſolū corporibus ſed etiā ſubſtantijs laborantes poſſint curiale habere ꝯſortiū. ¶ Adhuc ſancimꝰ ſi q̇s curialis filiabꝰ pluribus derelictis ab hac luce fuerit ſubtractus q̄rū vna curiali eiuſdē nupſerit ciuitatꝭ alijs filiabꝰ q̄ ad huiuſmodi vota nō migrauerint[h] vel extraneis[i] i reliquā[k] ꝑtem heredibꝰ derelictis: nō videri curie ex ſētētia legis theodoſiane[l] ad apollianū ſcripte ſatiſfieri: ſed omnino q̄rtā ꝑtem pr̄imonij[m] curia ꝯſequatꝭ ſiue vni filie q̄ curialibꝰ nuptijs deputāda copulata ſit ſiue ex alijs heredibꝰ colligēda[n] filia ꝓculdubio q̄ curiali nupſit imuni ab huiuſmodi q̄rte[o] datōe ꝑuādā:[p] cū ꝑ maritūꝰ eiꝰ ꝯtētū ad ipſiꝰ ꝑſonam curie ſit ſatiſfactū et ħ obſeruari ñ ſolū ſi vltio elogio cōdito teſtator curialꝭ deceſſerit: ſed ēt ſi inteſtatꝰ ſuū diē obierit[q] ¶ Sed et ſi quid[r] mi

tur et a plerisq; imo oībꝰ ſcribentibꝰ in plerisq; locis. Pyrhus.

a ¶ Si quis curialibꝰ. Vel filiabꝰ. vel pro et. vt patet ex ſequētibus.

b ¶ Querela. q̄ ē q̄rta ſue portiōis ab iteſtato iure iſto. vt. C. de inof. teſt. cū q̄rit. ſ; iure aut. ſecꝰ. et dic. vt. C. de inof. teſt. autē. nouiſſima.

c ¶ Alijs. ſ. feminis vel extraneis.

d ¶ Minima. legitia tñ oībꝰ cōputatis maribus et feminis.

e ¶ Maſculis. in minima inſtitutis.

f ¶ Quarta. ſic. j. de his qui ſpō. nu. ſu. l. fi. §. j. et in aut. de na. li. curie de pu. §. ſ. ſ; hodie nouiſſictū vt in aut. de triē. et ſe. §. excipiatꝭ. coll. iij. et qui. mo. na. ef. ſui. §. ſi q̇s autē. col. vij.

g ¶ Ex permixtione. habētur ergo pro nihilo femine: qui minꝰ curiales habeant quartam omnium niſi ſit nupta curiali. vt. j. proxi.

h ¶ Non migrauerint. id eſt nō nupſerit curiali.

i ¶ Extraneis vel datiuus vel ablatiuus.

k ¶ In reliquā ꝑtē. ſc; q̄rtā quā predicta d; habere inſtar maris curialis. vt. ſ. ꝑx. §. et gñalr.

l ¶ Theodoſiane. q̄ eſt. ſ. l. prī. §. ad filiorum. volebat eni illa nil ad curiā ꝑtinere ſi talis eſt filia inſtituta que ſit nupta curiali: ſed illud intelligitur ſi ſibi eſt totū relictū nō ſi extraneo vel filie non nupte tali vt hic.

m ¶ Patrimonij. totius: ſi tñ pōt auferri extraneis: q2 tñ habent: alš aufertur qđ habent. et quod deficit nō aufertur filie vt ſubijcit: ſ; ſi ſint filie non nupte ille iſtitute aut filij nō curiales q̄ño auferꝭ eis totū? R̄ñ. hoc q̄ ad curiā et q̄ ad curialē q̄ duas q̄rtas hñt integras. vt. j. eo §. nullo. et hoc ꝯ extraneos vel ꝯ curialē quātū ē vltra q̄rtā: ſ; iuuātur filij non curiales vt habeant debitū bonorū ſubſidium

n ¶ Colligēda. ſ. ſit q̄rta ſubaudi: et nō filie dāda. Accur.

o ¶ Quarte datiōe. ſiue ſolam quartā ſiue etiā plus habeat.

p ¶ Per maritū. ſic. ſ. de na. li. l. ſi q̇s. §. fi. et. ſ. l. pri. §. ad filiorū et i aut. qui. mo. na. effi. ſui. §. et hoc ſimiliter.

q ¶ Obierit. vtſi ſi ſuccedat ſolꝰ curialis vel ſola nupta curiali: curia hēat q̄rtā et vna3 curialis vel nupta curiali. alie autē due diuidanꝭ inter oēs filios ēt curiales. vt ar. C. de bo. ꝓſcꝑ. l. fi.

r ¶ Sed et ſi q̇d. l. dixi filiū curialem habere integram quartā et filiam curiali nuptam habere integrā quartam. ſed etſi et c.

nus q̃rta p̃te fuerit vl' mime derelictũ: ħ modis oibꝰ filio curiali vl' filie q̃ nupta eſt eiuſdẽ ciuitatis decurioni ex ſubſtãtia pr̃is curialis modis oibus vel deputari vel adipleri nullo obſtaculo curie opponẽdo ſi ſʒ p̃dictã legẽ[a] filiꝰ nepos: ꝓnepos pr̃: auꝰ: ꝓauꝰ curiali morienti fuerit derelictũ nexibꝰ curialibꝰ ex q̃cũqꝫ vel dignitate[b] vel occaſiõe[c] fuerint abſoluti in ħ eteni theodoſiane legi aptiſſime volumꝰ eẽ derogatũ. ¶ Et generalit' diffinimꝰ ex oi cã neqꝫ maſculos liberos neqꝫ filias copulatas mr̃imõio curialis[d] minꝰ quarta parẽtis ſubſtãtie habere vel non obſtãtibus filijs vl' filiabꝰ[e] ſed alijs[f] heredibus ipam curiã ſʒ ãteriores leges q̃rte curial' morientis hr̃e ſolatiũ.

¶ De imponẽda lucratiua deſcriptiõe[g] Titu.xxxv.

¶ Impera. Theod. Augu. Lex vnica.

DEſcriptionis[h] onere ſiliquarum[i] q̃tuor q̃s ex lucratiuis iugationibꝰ[k] tm̃ nõ hũanis[l] vel aialiũ[m] cẽſibꝰ neqꝫ mobilibꝰ rebꝰ iubemꝰ idici: ⁊ ſi curiales nõ ſit maiores[n] ad poſteros liberamus: vt ſi pater auꝰ ꝓauꝰ filio nepoti ꝓnepoti vel filie nepti ꝓnepti ve: nec intereſt[o] nupte ſint curialibus necne: in

a ¶ Legẽ.p.l.eni ſupiorẽ.§.ad filioꝝ. videbat ſufficere vnũ eſſe curialẽ vl' vnã filiã curiali nuptã: vt curia in totũ excludat: ſed non eſt ita ſi alij qbꝰ eſt relictũ ſũt nõ curiales: qꝛ tũc curialis quartã ⁊ curia quartã: reſiduum inter oẽs liberos diuidit vt diximꝰ. et lege ſm. P. ſi filius ⁊c̃.

b ¶ Dignitate. qđ hodie nõ fit niſi p.xij. dignitates. vt. ſ. de decu.l.fin.

c ¶ Occaſiõe tali de quali đ ſ. de decu.l.nemo iudex. et.l.ſi quis đcurio.nõ dico ꝓſcriptiõe: ne ſit cõtra.ſ.đ ꝓſcrip.xxx.an.l. ꝓſcriptione.⁊.j. de agri. ⁊ cen.l. cũ ſatis. in pri. lib.xi.

d ¶ Curialis. nã ſi nõ eſſet copulata curiali non poſſet dicẽ teſtamẽtũ inof. licet minus haberet quarta.

e ¶ Vel filiabꝰ ſ. talibus q̃ ſint nupte curiali.

f ¶ Sʒ alijs. q̃ nõ ſunt curiales aľs ſecꝰ. vt.ſ.l. proxi.in fi.

Addi.

¶ Si quis curialibꝰ. ¶ In tex. lege theodoſiana. eſt codex ille theodoſianus in bibliotheca diui benedicti floriacenſis adligerim que ſi propugnatores vetuſtatis habuiſſet optimis porro codicibus erat refertiſſima. hic autem de lege theodoſiana ſuper filiarum bonis que curiali nupte ſũt loquitur de qua in.§. vltimo.l. ſuperioris ⁊ hic habes in gloſ. Pyrrhus.

g ¶ De imponenda lucra. deſcri. aľs lucratiuis. id eſt rebus tranſlatis ti. lucratiuo. aľs lucratiuorum et ſimiliter exponitur: et dic differentiam inter hunc ⁊ ſuperiorem ti. quia in ſuperiori ti. quarta rei totius dat curie. hic quattuor ſolidi tantum. Itẽ illa quarta de omnibꝰ rebꝰ. vt.ſ.ti.j.l.ij. hic quattuor ſolidi de immobilibus tantũ vt in principio huiꝰ.l. Itẽ ibi de ti ſucceſſionis tm̃: hic de quolibet etiã inter viuos p q̃ apparet ꝙ qñqꝫ vtraqꝫ deſcriptio concurrit qñ ſuccedītur curiali ab extraneo.

h ¶ DEſcriptõnis. id eſt impoſitiõis deſcriptiõe. i. ꝓſtatione quattuor ſiliquarum.

i ¶ Siliqꝛ. i. ſolidorũ. qđ dic vt ſ. de epiſ. ⁊ cle. aut. ſed hodie.

k ¶ Iugatiõibꝰ. i. poſſeſſionibꝰ immobilibꝰ vel qꝛ ad iugera metiũt vel qꝛ iugo arant. ⁊ dic ſm M. ꝙ onꝰ đſcriptionis ſiliquarũ eſt qđ iponit qñ curial' rem immobilem lucratiuo ti. tradiderit vel reliq̃rit alicui q̇ ſit eiuſđ ordinis in eadẽ ciuitate ⁊ imponitur ipſi poſſeſſori lucranti. vt j.§. res vero ⁊c̃.

l ¶ Hũanis. i. hominibus liberis. ſ. vel ſuis. ⁊ qđ ſubijcit. vel.p.i.

m ¶ Aialiũ. ſ. rationalium. nam cetera indubitã ter animalia iter mobilia de quibꝰ ſubijcit cõtinentur. vt. ff. de ver. ſig.l. mouentium. Aialia bruta inter mobilia numerant.

n ¶ Maiores. i. ſupior linea ⁊ inferior lucrans in infinitũ vt hic ſubijcit licet proprie vltra trinepotem ⁊ tritauũ cõprehendant. vt. ff. de gra.l. iuriſcõſul.§. parentes. Sed videt non curialis non debere excuſari. vt.ſ.tit.j.l.j.⁊.ij.§. ad filiorum. in princi. So. hoc corrigit vel illud in alia deſcriptiõe. ſ. quarte hic ſiliquaꝝ. vt i rub. mõno. ⁊ ſic eſt vna differẽtia iter hũc titulũ ⁊ illũ.

o ¶ Nec intereſt. imo. vt.ſ.ti.j. l. ij.§. ꝙ ſi poſt. ſʒ illud in quarta: iſtud in ſiliqꝫ vt modo pxi. dixi alij ꝙ hic corrigat.

poſtrema voluntate vel inter viuos etiã donatiõe q̇cq̃ de ſuis opibus largiatur mẽorate deſcriptõis ceſſet idictio eque ex diuerſo vt ſi poſteriores ad maiores[a] p̄dicta ſibi conſanguinitate deuinctos[b] prefatis titulis ſuas cõferãt facultates nullus acceſſione grauaminis hmõi liberalitatis onerek: in tam enim neceſſarijs ſibi cõiũctiſq; pſõis ſub liberalitatis appellatiõe debitũ[c] naturale pſoluitur: cui⁹[d] auctoritatẽ iuris pariter valere ſancim⁹: etiã ſi ab iteſtato ſuccedãt p̄finiti ſibi generis ordine ſociati. Ex his enim ſucceſſionib⁹ maxie debiti poti⁹ ſolutio q̃ muneri ſoblatõ ꝯprobatur: q̄ non largiẽtib⁹ ẽt dñis ipa ꝓpiq̇tatſ ſerie deferunk[e]. Certi ꝟo lʒ q̄dã inter ſe cognatõe iũgank: nũq̃ tamẽ curiale[f] p̄diũ ſine p̄dicto onere lucrabũk: niſi forte his cui⁹ lucro res ceſſerit eiuſdem ciuitatſ ordini ſit obſtrictus: q̇ licet iter extraneos[g] numeretur vacuũ tamen ea functione qꝺ datum eſt cõſequak. nã cũ perſone conditio nõ mutek: nec rei quidẽ ſtatũ cõuenit imutari[h]. ¶ Lucratiuas[i] vero res eas tantum volum⁹ appellari atq; a p̄dicte deſcriptionis grauamie excipere q̄ hereditatis legati fideicõmiſſi iure mortis cauſa donationis vł cuiuſlibet poſtreme voluntatis arbitrio ad quẽpiam delabũtur. Inter viuos[k] ẽt dõatio ſimplici liberalitate ꝯfecta lucratiue merebik ⁊ nomẽ et ſarcinã[l]. ¶ Si ꝟo vel ſocer futurus filij vel nepotſ vel ꝓnepotſ ſpõſe affinitatſ coeunde cã donauerit[m] vł parẽs etiã filiã neptẽ vel pronep tẽ curiali ſeu extraneo nubẽtẽ dotauerit: licet caſus euẽtu res ei⁹ cui data eſt reuertatur ad lucrũ[n]: nec inter lucratiuas nũerabik: nec deſcriptiõis oneri ſubiacebit. Nec eni iurſ optimi ẽ matrimoniũ cũ tot tantiſq; ſuis difficultatibus[o] opprimak aduẽtitijs ẽt cumulare põderib⁹[p] †

a ℭ Maiores. ſ. exiſtentes i ſuperiori linea.
b ℭ Deuictos i. diuerſis mõis ꝯiũctoſ puta ex parte patris vł matris.
c ℭ Debitũ naturale. Not. ſic s̄. de cõdi. l. fi. §. j. ⁊ ff. pro ſo. l. et q2. ⁊ s̄. de cura. fu. l. fi. §. ſinaũt ꝑpetuis. ⁊ ff. de bo. dã. l. cũ rõ. ⁊ ad. l. fal. pf. et in auł. de here. et fal. §. j. col. j. ⁊ j. priori. ⁊ in auł. ꝺ triẽ. ⁊ ſemiſ. §. j. col. iij.
d ℭ Cuius iuris. ſ. hui⁹ legis.
e ℭ Deferuk. ſ. ab inteſtato.
f ℭ Curiale. qꝺ datur tit. lucratiuo. ⁊ no. onus impont lucrãti. vt ⁊. j. e. l. §. res vero.
g ℭ Extraneos. dicitur qñq; extrane⁹ quilibet p̄ter eum q̄ hʒ in poteſtate. vt dixi. s̄. de rei vxo. acł. l. vna. §. extraneũ. ⁊ i. ſti. de here. quali. ⁊ dif. §. ſui. qñq; ille qui nullo modo eſt cognatus. vt in auł. ꝺ here. ⁊ fal. §. iordinatũ. ⁊ C. de iu. do. l. fi. in pri. qñq; oẽs preter ſuperiorem et inferiorem lineã. vt hic. et. s̄. proxi. §.
h ℭ Immutari. Item excipe loca venerabilia vt. s̄. de ſac. ſan. eccle. l. penulti. que etiã eſt ꝯ.
i ℭ Lucratiuas ſ. hereditatis. lʒ et onera hereditaria cõtineat. qꝺ ſec⁹ eſt in legato. vt. ff. man da. ſi hẽditatẽ.
k ℭ Inter viuos etiã ſi aliquid i corde gerã mihi fieri. vt. ff. de cõdi. cau. da. l. iij. §. q̃q̃.
l ℭ Sarcinam. i. onus de preſtãdis. iiij. ſiliq̄s.
m ℭ Donauerit. ante nup. quod fit q2 hodie ante et poſt dicik ꝓpẽ nup. vt. C. de dõa. añ nup. l. fina. non autẽ dicit ſpõſalicia q2 eſt lucratiua ⁊ q2 ꝓpter nup. dicatur probak ſtatim cũ de dote dicat.
n ℭ Ad lucrũ. ex pacto vł ex. l. q2 aliq̄d mlier cõmittat de his q̄ ſunt. s̄. de repu. l. conſenſu.
o ℭ Difficultatibus. ſic. ff. ſolut. matrimo. l. ſi cũ dotem. §. ſin autem i ſeuiſſimo et. ff. de iur. do. ſi is. §. ibi. Itẽ facit. ff. de acł. ⁊ obli. ex ꝓmiſſione. ⁊ de excep. do. l. apud. §. ſed ſi mlier. ⁊. ff. q̄. mo. pig. vel hypo. ſol. ſicut. §. ſi ꝺbitor. ⁊. ff. ſi q̄d in frau. pa. l. j. §. ſi libertus.
p ℭ Ponderib⁹. ſcilicet. iiij. ſiliquarum.

Extraneus q̄s dicatur.

† Facit ad hunc text. ca. ex parte tua. extra ꝺ cleri. egro.

¶ Res vero que me-[a] moratis cauſis[a] lu-cratiue ſemel nomē exordiūq̃ ſortita eſt licet ab eo qui ſuſce-perit ad alterum em-ptionis vel cuiuſcū-q̃ cōtractus iure mi-grauerit: cū p̄dicto deſcriptionis graua-mie pculdubio trāſ-[b] feret[b]. et vel ſciens ſi-[c] bi imputet[c] qui acce-perit oneratā: vel ſi ignorauerit qđ inter-[d] eſt cōſequatur[d]. Cō-tra quoq̃ ſi cuiuſli-bet cōtractus exor-dio lucratiue nomē euaſerit: ⁊ ſi poſtea lucri titulo in domi-natum alicuius ceci-[e] derit ſarcinā[e] memo-rate deſcriptionis ef-fugiet. Nulla enim i huiuſmōi cauſis cō-fuſionis intercedit occaſio ⁊ ſi ad p̄mor-[f] diū[f] tituli poſterior quoq̃ formetur euē-tus: niſi forte res de curiōis que ad cū cu-iuſlibet mercimonij [g] iure peruenerit[g] ad alterū fuerit poſtre-ma eius volūtate vl̕ ab īteſtato vel inter viuos donatiōe trāſ-lata. tūc enī q̃ ſemel in p̄ſona cecidit prin-cipalis (veterū titu-lorū neq̃q̃ rōe p̄ſpe-cta.) cōditionē ⁊ on⁹ merebit lucratiue.

a ¶ Cauſis. ſ. hac. l.

b ¶ Transferetur. ſi nō eſt ſolu⁹ū quaſi comit-tetur rem ſicut onus hypothece p̄teriti tribu-ti. vt. ff. de publi. l. imperatores.

c ¶ Imputet. nā tunc non ab alio ſed a ſe de-cipitur. vt. ff. de rei vēd. l. nā ſi. ⁊ ff. qđ fal. tu. auc. l. j. §. fin. nēo enī ⁊c. vt. ff. de reg. iu. l. nemo vī. fa-cit. ff. de ac. ēp. l. j. in fi. Itē fac̄ ſm Py. in aut̕. d̕ mōachis. §. ſi quis aūt. co. j. ⁊ ſ. de epi. audi. l. ſi legibus. ⁊ cō. vtri. iu. di. l. ſi fra-tres. ff. de libe. cau. l. immo. et ſ. de act. emp. l. ii minor. ⁊ de euic. ſi fundū. ⁊ ff. de condi. ſine cau. l. fi.

d ¶ Conſeq̄t a venditore.

e ¶ Sarcinā. i. onus. Accur.

f ¶ Primordi um tituli. ex ori gine nāq̃ cuiuſ libet cōtractus et cauſe qđ ſit ſtatuendū diſti guit. vt ⁊. ff. mā. l. ſi p̄curatorē i prin. ⁊ ff. depoſi. l. j. §. ſi ſeru⁹ depoſuit ⁊ ad ma-cedo. l. ſi tamen. Nēpe origo poti⁹ obligatiōis q̃ti. inſpicitur. vt. ſ. ad macedo. l. iij. ⁊ ff. de do-na. l. qui id qđ. in prin. ⁊ de p̄uil. cre. l. iij. ſm py. Itē facit. ſ. ſi cer. peta. ſi ex precio. ⁊ ff. de fal. l. de eo. ⁊ ſ. de inter. ma. l. iij.

Obligatiōis ori go poti⁹ q̃ titul⁹ īſpici d₃

g ¶ Peruenerit. de nouo aliquo cōtractu. et ita ratione p̄cedētis cōtract⁹ nō erit indicēda inſcriptio: tn̄ ſi ip̄e alienaret ſeruabit. qđ. ō. idē ſi aliqn̄ fuerat ſua ⁊ alienauit titulo non lucra-tiuo: tandē per plures man⁹ ad eūdē decurio-nem vel ad alium redit. nā ſi alienet titulo lu-cratiuo ſubiacebit oneri deſcriptionis. ⁊ facit in aut̕. de ec. ti. §. interdicimus. col. ix. Accur.

Additio. ¶ Deſcriptiōis. ¶ De rebus immobilib⁹ titulo lucratiuo decuriōi q̄ ſitis curia quattuor ſiliquas vendicat. Et q̄dā alia dicuntur in tex. que ſatis exponuntur per Joan. de pla. Siliquarum vocabulum hic pro ſolidis expōitur de hac re dictum eſt a budeo de aſſe vbi de menſuris et ponderib⁹. Et iuga-tio hic pro cenſu vel capitatione a ſubiugādo deriuata vel a iugo quod pro onere late ſumi ſolet. Adde ad materiā qđ hic text. ſolet pōderari qđ hēditas eſt titul⁹ lucra-tiuus. facit. l. in ter ſtipulātē. §. ſi rem. ff. de ver. obli. vbi limita et dictis ſcribē tiū qn̄ eēt ſoluē do al̕s ſecus h₃ enim onus hic eſt q̄ pupillus adire non pōt. et alia q̄ remit-to ad moder. in d. §. ſi rem. que ſunt ſatis vul-garia. Adde p̄-terea in. §. lucra tiuas. in ver. ſi vero ſocer futu rus. tex. ſingul. et ponderatum per Auge. in. l. ij. C. vnde vir ⁊ vxor in quadā pulchra diſpu-tatione contra bar. ad proban-dum q̄ legatū factum in com-memorationem dotis eſt onus non lucrum et videtur datum in cōpenſationem oneris per hunc text. et ideo eſt fauorabilius quam legiti-ma vbi videas late Joannē de imola ⁊ Fran. de are. ⁊ alios. Et vide q̄ notaui doctores tene-re per hunc tex. in. l. ij. poſt gl. C. de iuris ⁊ fac. igno. qđ legitima nō eſt titulus omnino lucra-tiuus quia hic inter lucratiuas cauſas nō de-ſcribitur. Et hoc etiam ponderat ad hoc exp̄ſ-ſe Franciſ. de are. cuius opera omnia diligen-ter legi ob ſubtilitatem ⁊ copiā doctrīe in. l. iij. §. labeo. ff. de acquirē. poſſeſ. Adde inſuper qđ hic text. ponderatur in ver. ad primordiū tituli poſterior quoq̃ formetur euentus. per do. An-dre. barba. in rubri. ff. de verb. obliga. in. iij. co. ad probandū q̄ ex rubri. oritur actio ſicut ex le-ge. ⁊ citat glo. in. l. j. ſ. de capite cē. cuius ſcript⁹ opus meum non ampliabo. ſed remittam licet author ſit rarus. Item adde q̄ hic text. ponde

ratur ad probandū q̄ hereditas eſt lucrum et quantum ad effectum iuris et diſpoſitionē ſtatutorū pro lucro reputatur. cui adde q̄ de hereditate etiam paterna ſolueretur gabella ſicut de quolibet lucro. vide bald. in. l. ſi emancipata. C. de iur. et fac. igno. glo. no. iuncto bald. l. l. cū hereditaſ C. depo. et ſi ob uenerint alicui die hereditateſ ſimul debet duas gabellas. vt ſcribit Franciſ. areti. in. l. patriſ et filij. ff. d̄ vulg. ſubſti. hec ſatis ſint ad materiā dū habeas tex. incorruptū. vid̄ etiā huc ſi vis ad. §. vlti. Iaſo. in. l. inter ſtipu. §. ſi rem. ff. de v̄bo. oblig.

De prebendo ſalario[a]. Titu. xxxvj.

Im. au. L. vnica.

Nulli ſalarium tribuať ex iuribus reipubli. niſi ei qui iubentibus nobis ſpāliter[b] fuerit conſecutus[c].

Si curiaľ relicta ciuitate rus habitare maluerit. Tituluſ xxxvij.

Omnes curiales reuocantur ad ciuitatem ⁊ ad curiam: ⁊ locus in quo in rure habitāt publicāť. B.

Im. au. L. vnica.

Curiales oīſ iubem⁹ inēmiatōe mo

a De prebē. do ſala. Ad̄e lius dixiſſet de non p̄bendo. vt patet. j̄. vel q: p̄ſtatur cōſentiēte principe.

Nulli. ſpecialiť. nō ergo generaliť cōceſſio ſufficit. ſic. ff. de pec. l. quā tuberonis. §. alia.

c Conſecutus ⁊ niſi ob liberalem artē vel medicinam. vt. ff. de decre. ob or. fr. l. ambitioſa et facit. j̄. vt armoꝝ vſus īſcio prīcipe. l. j̄. Acc.

Additio.

Nulli. Salarium de publico nulli dandū eſt niſi de mandato p̄ncipis. quod intellige de pecunia ipſa prīcipis. et ī ei⁹ p̄iudiciū. Et ſi duo loco vni⁹ irrogēť loco vni⁹ nō debēt h̄re maius ſalarium q̄ꝫ vn⁹. l. fi. C. de offi. mag. mili. cum ſimi. De materia ſalarij per aliquos in. l. ſalarium. ff. manda. per albe. multa in. l. ſi quos. C. de off. pre. preto. ori. Et per iaſo. in. §. tripli. vi. col. inſtitu. de actio. Et per barto. in. l. j̄. ⁊ l. illud. ff. de var. cogni. p̄ Specu. in titu. de ſala. ⁊ in alijs pleriſq̄ꝫ locis qui ſatis cōmunes ſunt. Et dicit Franciſ. de are in. l. j̄. C. de aduoc. diuer. iudi. q̄d doctores per aera volantes et legentes ad pompam et inutiles ſtudioſos ⁊ per corruptelā. vt ipſe ait electi ſunt reprobandi ⁊ priuandi ſalario. de ſalario multa in iure paſſim occurrunt. Pyrrh⁹.

Si curiaľ relicta ciuitate rus habitare maluerit.

d Curiales. Fiſco non ciuitati. hoc autē eſt verū niſi publica neceſſitas ex egerit. vt. ś. de decu. l. curialeſ vltra. Item ſꝫ Py. niſi ratio ī colat⁹ aliđ ſuadeat quo caſu ſeruabitur q̄d ē j̄. titu. j̄. l. fina. ⁊ facit. ś. đ decu. l. q̄ iā. ⁊. ff. đ. de cur. l. j̄. ⁊ de vaca. mu. l. j̄ §. penult. ⁊. ś. de edi. priua. l. ſi quis poſt. ⁊ de aduoca. di. in. l. ij.

uerint ne ciuitates fugiāt aut deſerāt rus habitādi cauſa fūdū quē ciuitati p̄tulerit ſciētes fiſco[d] eſſe ſociandum: coq̄ꝫ iure eſſe carituros cuius cauſa impios ſe patriam vitādo demōſtrauerint[e].

De municipib⁹ ⁊ originarijs[f]. Titu. xxxviij.

In loco originis ⁊ īcolatus cogitur quis ſubire munera. h. d. Bart.

Imperator Aug. Lex. j.

Cum te bibliium[g] origie: incolā[h] autē

e Demonſtrauerit. Et ita nō ſuā reliſtari poſſet hic q̄re ē im q̄ impiū eſt reli pium. q̄re p̄priā p̄rīā.

Addi.

Curiales. Curiales q̄ deſerta curia ad rus confugiūt. fūdū ruſticū amittunt ⁊ reuocantur. Et not. text. in verbo impios patriam vitando ſe demonſtrauerint. Fallit dicit gloſ. niſi ob publicam neceſſitatem. et dic vt gl. hic excuſantur qui a peſte repelluntur a ciuitate ad rura fugiens enim denuo pugnabit vt aiūt ⁊ pleraq̄ꝫ idgenus q̄ vnuſquiſq̄ꝫ facile conferre poſſet in hunc locum. vide hic ſcrib. quando liceat egredi ciuitatem ⁊ in qui. caſib⁹. ⁊ limitationes ob neceſſitatem ⁊ alias in glo. Pyrrh⁹.

f De municipib⁹ et origiarijs. Municeps genus: originarius ſpecies. ſic. ś. đ ſer. ⁊ aqua. nam aliquid ſpeciale eſt ī eo qui eſt municeps origi. eſt ergo municeps proprie qui ſubit munera ſiue ibi natus ſiue nō: ſed hodie etiā oēs q̄ nō ſubeunt. vt. ff. ad mu. l. j̄. ⁊ d̄r originari⁹ ab origine patris non ſua. vt. j̄. eo. filios. ⁊. ff. eo. aſſumptio. §. j̄. vel ſm azo. ſua etiā. vt. j̄. e. origine.

g Cum te bibliū. nomē ciuitatis de qua p̄ponens queſtionem dicit ſe fuiſſe natū.

h Incolā. hoc eſt quia aliūde illuc ſunt capſa

perpetuo habitandi.vt.j.ti.j.l.ciues.
a ¶ Beritios.id eſt aliam ciuitatem.
b ¶ Muneribꝰ.necnõ municipali iuriſditiõi parere.vt.ff.eo.icola.Uel dic vt not.j.ti.j.l.ciues.Sꝫ qd ſi vtraqꝫ ciuitas munera ſibi imponat? Rñ.potioꝛ eſt originis cã. vt.ff.e.l.libertꝰ. §.ij.ꝛ facit.j.ti. j.l.priuilegio.

Addi.

¶ Cũ te bibliũ
¶ Jn loco originis.itẽ ꝛ incolatꝰ cogitur qs ſubire munera. ꝯtra eos qui recuſãt ſubire onꝰ collectarũ i ſingl'is prochijs ꝛ hmõi q̃ concernunt vtilitatẽ ꝛ neceſſitatẽ ciuitatis aut municipij vbi ſũpſerit habitatiõis ſedẽ. Jn tex.ibi vtraſqꝫ. intellige nõ ſimul ꝛ ſemel vt glo.ſꝫ ſeparatim. Jn tex.bibliũ origine incolã apud beritios: ciuitates ſunt in ſyria.vt no.in.l.j.ff. de cẽſi.ꝛ dicũt nõnulli qꝺ nõ eſt magna vis i hoc qm̃ intellectꝰ legis nõ impedit etiã ſi ꝑpetuo ignoretur vbi nã iſte ciuitates ſint ſite: ſed ꝓſtat ſcire ſi potes. eſt beritꝰ metropolis phoenicie apud iurecõ. celebrata.vt hic refert And. cui vicina ẽ byblos quã optimã dionyſiꝰ poeta vocat.q̃ vox in.C.Juſti.frequẽter occurrit. Pyr.

a apud beritios[a] eſſe ꝓponis: merito apꝺ vtraſqꝫ ciuitates mu
b neribꝰ[b] fũgi ꝯpelleris

¶ Sortitur quis forum ex ꝑſona ſui manumiſſoris: licet de neceſſitate manumiſerit. Bartol.

¶ Imperat. Gor. a. Lex.ij.

c Si vt ꝓponis[c] ea que ex cã fideicõmiſſi te manumiſit ab ea libertatẽ iuſtã fuerit cõſecuta q̃ originẽ ex ꝓuincia aquitania ducebat: tu qꝫ eiꝰ cõditionis eiuſqꝫ ciuitatis ius obtiẽs vnde q̃ te manumiſit fuerit. eorũ eni cõditionẽ ſequi ex cã fideicommiſſi mãumiſſos prudem placuit qui liberta
d tem preſtiterint[d] nõ
e qui rogauerint[e].

¶ Filiꝰ ſequitur originẽ patris et non matris: niſi ex alia cauſa ciuitati matris ſit aſtrictus. Bar.

¶ Imper. Philippus. Lex.iij.

f Filios apꝺ originẽ p̃ris[f] nõ
g in materna[g] ciuitate et ſi ibi nati ſunt (ſi
h mõ nõ domicilijs[h]

habetur ac ſi vt oporteret mãumiſ.eẽt: q2 eẽt heres īfans vel furioſus vel ſilẽs: herẽdis eſt libertus: ꝛ eiꝰ domiciliũ ſequitur.vt.ff.de fideicõ. lib. l.neqꝫ īfantes.ꝛ facit.j.ti.j.ciues.ꝛ facit.ff.e.eiꝰ ꝛ.l.de iure.§.libertos.ꝛ.l.aſſumptio.§.fi.

e ¶ Rogauerit. q̃ñ mãumiſerũt.

Addi.

¶ Si vt ꝓpõis
¶ Libertꝰ ſui mãumiſſoris forũ ſeq̃r ẽt ſi coactꝰ manumiſit Diſtigue vt gl. ꝛ doct.declarãt eã plꝰ ſat; ꝛ qs ſit orcinus dic qꝺ ẽ q̃ directo libertatẽ ꝯſequitur dño ſtatim in orcum miſſo ꝛ nemine herẽditatẽ adeũte q̃ manumittat.l. cũ q̃ſi. §.ſꝫ et ſi qs.ꝛ.l. ergo.§. hij. q̃. ff. de fideicõ. lib.ꝛ l.tutela legitia. ff.de legi.tu. Et no.de iur.ꝛ fac. ig.C.l.cũ teſtiũ. Jn tex.eq̃taria.l.aq̃tania.vt ẽt voluit and.l tex.quſqꝫ.l.qꝫ.ꝛ mãumiſſos i actõ.

c Si vt ꝓpõis.Titiꝰ fecit arethuſã libertatẽ ſcie herẽdẽ ꝛ rogauit de manumittẽdo ſeruũ ſuũ vt hic ſerꝰ mãumiſſꝰ ſequatur domiciliũ arethuſe qꝺ ẽ idẽ qꝺ ſeie ſi aũt titij.vt.ff.e.filij.
d ¶ Preſtiterit. q2 eoꝝ ſũt liberti nõ teſtatoris vt iſti.de ſing.re.ꝑ fideicõ.re.§.pe.idẽ dicas de eo cui directa ĩ teſtõ fuit relicta libertas ĩ caſu illo vbi nõ teſtatoris ſit libertꝰ: ſꝫ alteriꝰ q̃.ſ.petit bõa ſibi adijci.vt inſti.de eo cui lib.cau.bo. adijci §.j.ꝛ habes idẽ.ff.e.l.libertꝰ.§. ex cã. Sꝫ q̃.ſi heres nõ manumiſit: ſꝫ ꝑ decretũ ꝓtoris abſẽte herẽde datũ ad libertatẽ ꝓuenit? Rñ.ſi q̃dẽ ex rubriãno ſenatuſc.hoc eſt factũ: q2 orcinꝰ ẽ libertꝰ teſtatoris cuiꝰ nõ heredis ſequitur originẽ.vt.ff.de fideicõ.lib.l.cũ ꝟo.§.ſubuẽtũ. ſi aũt ex damaſiano ad libertatẽ ꝓuenerit qꝺ ꝓinde

f Filios.P̃ris.vbi.ſ.pr fuit natꝰ.vt hic.ꝛ.ff.e.aſſũptio.§.j.adeo ꝙ ſi auꝰ fuit aliunde nõ ſequitur eũ nepos.alſ opꝫ nos q̃rere vbi adã natꝰ fuit qꝺ dr̃ eẽ ager damaſcenꝰ. Et no. ꝙ dr̃ qs naſci i ciuitate q̃ i territorio naſcitur.vt.ff. e.q̃ ex vico.itẽ dic filios legitios ꝛ adoptiuos durãte adoptiõe.nã vulgo q̃ſiti matrẽ ſequũtur. vt.ff.e.l.eiꝰ q̃ iuſtũ.ꝛ.l.ordine.§.fi.ꝛ.l. ſi is.ꝛ.ff.ꝺ ſtatu ho.l.cũ legitime. Jtẽ no.originem nõ dici domiciliũ p̃ris: maxime ſi filiꝰ alibi habitet vt.ff.e.libertꝰ.§.p̃ris.ꝛ.l.aſſumptio.§.filius. Territoriũ ciuitatis appellatione venit
g ¶ Non in materna.ꝛ ſibi nati dic non ſequuntur vt maternã ſed vt propriã originem.vt.j.l. proxi.ꝛ.ff.aſſumptio.in prin. Jtem hoc fallit.j. de mur.l.hi.ꝛ de agri.ꝛ man.l.ex ingenuo.ꝛ.ſ. de decur.l.nati. Jtẽ ꝛ quãdo priuilegiũ habet origo materna.vt.ff.e.l.j.et facit.ſ. de decur.l. exemplo.ꝛ.j.de tabu.l.fi. Jtẽ quid de naturali legitimato per principẽ? Rñ.idẽ qꝺ in adoptiuo vt ſequatur patrem.vt.C.de adop.l.in adoptionem.ꝛ.ff.eo.ordine.§.fi. Accur.
h ¶ Domicilijs.ꝛ niſi i ꝓdictis caſibꝰ. hoc ergo caſu duobꝰ locis tenebitur.vt.j.eo.l.fi.

Addi. ¶ Filios. ¶ Fili⁹ ſequit̃ origineni patris niſi materne ciuitati ob domiciliũ ſit aſtrictus. Dictũ eſt de hoc in ti. de decu. ꝛ vide Bar. i. l. aſſumptio. alleg. ꝑ glo. loc⁹ eſt ſatis frequẽs. et habes hic bonã gl. quã declarat Joã. de pla. Et adde hanc glo. ſolere allegari qđ appellatione filiorũ nõ veniũt legitimati nec adoptiui q̃ eq̃parãtur. c. adoptiui. ſi de feu. fue. ꝯtro. inter do. ꝛ agna. l. cũ adoptiuus filius. ad fi. C. de adop. facit glo. magna in. l. j. ff. ad munici. facit optime tex. in. l. fideicõmiſſũ. ff. de cõdi. et de. l. ſi ita q̃s. §. is cui ff. đ leg. ij. vbi fideicõ. iniunctũ titio ſi deceſſerit ſine liber. nõ extinguit̃ ſi deceſſerit cũ adoptiuis vel iure artificioſo procreatis. Bal. ꝛ Sali. in. l. fi. C. de his q̃ ve. eta. impe. vbi emphiteoſis ꝑ ſe et filijs nõ intelligit̃ de artificioſis vel legitimat̃. debet tñ interdũ fieri differẽtia iter odioſos caſus ꝛ fauorabiles. De q̃ videbis pulchre Alex. in ꝯſil. ij. in j. vol. ꝯſi. ꝑ totũ. In duab⁹. ll. ſeq. corrige. tex. i l. fi. in ꝟbo viri ꝛ reſtitue niri. vt legi etiã in antiq̃ codice ꝛ cõuenit lr̃e. Glo. ſũt bõe ꝛ clare. ꝑ

retineantur) ad honores ſeu mũera poſſe compelli explorati iuris eſt.

¶ Impera. diocle. Lex. iiij.

a Originẽ[a] ꝓpria neminem poſſe voluntate ſua eximi manifeſtum eſt.

¶ Imperator Conſtan. Lex. v.

Si quis vel ex maiore vel ex minore ciuitate originem[b] ducit: ſi eandem ciuitare ſtudet/ ꝛ ad alienã ſe ciuitatem incolatus occaſione contulerit ꝛ ſu

a Origie. vt ꝛ. ff. e. aſſũptio. l. ꝑn. hoc aũt falſit ꝓpt̃ mr̃imõiũ. vt. j. đ mu. ꝛ q̃. lo. l. j. ꝛ. ff. a d muni. l. fi. §. idẽ reſcripſerũt. Itẽ qñ fit ſenator q̃ ad q̃ d. vt. ff. e. l. filij. §. ſenator. ꝛ. l. mũiceps. Quid i pr̃na: forte ſec⁹. ar. ſ. l. pr. Sʒ certe illđ ad mr̃ẽʒ excipit nõ q̃ nõ pr̃nã vt ibi diri. Itẽ i colatui pt̃ bñ renũciari. vt. ff. e. icola. dũmõ re ꝛ fctõ nõ ꝟbis tñ. vt. ff. e. domiciliũ. ꝛ fa. ff. đ pac. l. ius agnatiõis. ꝛ. ff. đ. re. iu. l. iura. ꝛ. j. l. pr. ſʒ ſʒ P. ꝓpã originẽ vocat pr̃nã. n̄ ꝓpt̃ ſuã originẽ ꝓpã nõ ꝯhit̃ domiciliũ ſʒ eũ: qđ nõ plʒ. vt. ſ. l. j

b Si q̃s. Originẽ. ꝓpriã. vt. ſ. l. priori.

c ¶ Duaꝝ. Quid aũt ſi vtraq; ciuitas ſit̃ vocet: Rñ. vt diri. ſ. l. j. Itẽ fallit hoc ſm py. ſi

publica ſit neceſſitas. vt. ſ. de decur. l. curiales vltra. Itẽ no. q̃ i duob⁹ loc; hʒ domiciliũ. lic. ff e. ſi q̃s a plurib⁹. ꝛ. l. ſi q̃s iſtruct⁹. ꝛ. ff. de iter. ꝛ tele. l. relegatoꝝ. §. dubitatũ. ꝛ. ff. de mu. ꝛ ho. l. q̃ originẽ. in ꝑn. Itẽ q̃ ẽt vilẽ rrã ꝓ puã nõ põt q̃s deſerere. ad qđ. ſ. de aboli. fallaciter.

per hoc vel ꝑces dare tẽtauerit: vel qualibet fraude niti vt originem proprie ciuitatis eludat: duarũ ciuitatũ[c] decurionatus onera ſuſtineat: in vna voluntatis: et i vna originis gratia.

b ¶ De icolis et vbi[b] quis domiciliũ habere videt̃: et de his qui ſtudiorum cauſa in aliena ciuitate degunt. Ti. xxxix

¶ Poſtq̃ quis tranſtulit incolatum non poteſt reuocari ad munera. Bar.

¶ Impera. Alexan. Lex. j.

b ¶ De icolis ꝛc. Supiori tit. de originarijs. i. đ his q̃ ꝯhũt municipatũ origie ꝑncipalr̃ dirit: vt ꝑ oẽs leges illi⁹ ti. pꝛʒ. nunc gñalr̃ q̃liter iſto vl̃ alijs modis: et q̃d ſit incola. dic vt. j. e. ciues

Addi. ¶ Incola ab i colẽdo dictus: is eſt q̃ i aliena vrbe vel repu. habitat ꝛ municeps aut ciuis habitãdo fit. in colere ei ꝓprie eſt pegriari. vt Ti. in offi. peregrini et icole officiũ eſt nihil ꝑter negociũ ſuũ agere nec eẽ i aliena repu. curioſum. Põpo. iurecon. in. l. pupill⁹. §. incola. ff. de ꝟb. ſig. incola inq̃t eſt qui in aliquã regionẽ domiciliũ ꝯtulit quẽ greci parecon appellãt. habes hoc vocabulũ ita expoſitũ ab And. mediola. in prin. hui⁹ lib. in. l. certa forma. vbi de metoecis q̃ tñ vox pleriſq; q̃s i eam rẽ auditur non id ſignificat. Sic ſuidas index: ego eni in grecis fontib⁹ vix labra prolui virq; a veſtibulo grecas muſas ſalutaui q̃s magis vererari q̃ amplecti ꝑ ocium pereq; tẽporis calamitatẽ mihi fas eſt. habes hãc vocẽ apud Papi. iureconſ. in ti. ad muni. ꝛ de icolis. in. l. libert⁹. §. ſola. vbi ſola dom⁹ poſſeſ. incolam nõ facit. et in §. pr̃is. alijſq; locis. ꝛ vide Bar. in. l. de iure. e. ti. an liceat icolatũ mutare. ꝛ de icolatu ob ſtudia ꝯhẽdo vel nõ habes ad. l. j. hui⁹ ti. Spec. đ cõpe. iudi. §. j. ꝟ. xlv. Quot modiſ domiciliũ ſumatur habes ꝑ Bar. in. l. ei⁹. §. celſus. ff. ad municip. felinus in. c. dilect⁹. de reſcrip. ampliſſime. c. qñ. de offi. ord. vbi de incolis ꝛ hui⁹ titu. materia late. de iure aũt cañ. cum primum q̃s

ad aliā parrochiā trāſit ⁊ illic hoſpitiū eligit ⁊ ſtatuit reſq̄ ſuas trāſtulit explicās ſarcinas ⁊ res aīo illic pmanendi fit ſtatim parrochian⁹ ⁊ ſubdit iuriſdictiōi illi⁹ loci. ita Hoſt. ſcribit i. c vl. de parro. ⁊ c. ad apſice de deci. l ſū. de parr.

Non tibi obeſt ſi cum incola eſſes aliquod mun⁹ ſuſcepiſti[a]: modo ſi āteq̄ ad alios honores vocareriſ: domicilium tranſtuliſti.

Scholares non dicuntur conſtituere domiciliū vbi ſtudent: niſi. x. annum ſteterint: vel alia ratione conſtituerint: idem in patre filium viſitante. Bar.

Jmp. Alex. A. ij.

Nec ipſi q̄ ſtudiorū cā aliquo loco morantur domicilium ibi habere credūtur[b]: niſi x. an. trāſactis eo loco ſedes ſibi conſtituerint[c] ſm epl̄am diui adriani: nec pater q̄ pp̄ter filiū ſtudentē frequenti⁹ ad eum cōmeat[d]: ſed ſi alijs rōnib⁹[e] domiciliū i ſplēdidiſſima ciuitate laudicinoꝝ habere pbat⁹ fuerit mēdaciū[f] quomin⁹ munerib⁹ fungaris non proderit.

Jmp. diocl. A. iij

Et verum eoſ qui in territorio[g] alicui⁹ citatiſ cō morāt velut icolas[h]

§. pe. ⁊ an l loco ſtudij ſcholaris ꝯhat domiciliū lege Panor. in ꝓhe. decre. cū ſi mi. Dicit autē ad. l. ij. hui⁹ tit. Alex. ymo. i cōſil. xvj. qđ is dr̄ eſſe icola qui illic maiorē partē fortunarū habet et preſumit illic habere aiꝫ perpetuo manēdi: ita tenet Saly. i. l. ij. C. de iuriſ. om. iud. Alexā. in dicto ꝯſil. trahit ad pulchrū exemplū d̾ ſcholari forenſi egente pecunia Et hec ſatis ad materiā huius titu. cū his que ſcrib. hic tradūt Oēs hui⁹ ti. leges faciles ſūt: niſi qđ i. l. ē dictio laudicinorū. Luc. de pēna corrigit laodicioꝝ ⁊ exponit p⁹ papiā egregiū auctorē ciuitatiſ aſie q̄ iterp̄tat trib⁹ amabilis. Halzat melt⁹ rſtituit laodicea ciuitate nobiliſſima cui⁹ meminit Ply. lib. v. capite. xx. vbi ad finē vocat laodiceā liberā in Syria phoenice. eſt laodicea in aſia vrbs celebris lyco flumini impoſita quā ⁊ loci virtus ⁊ ciues fortunati magnificauerūt. eſt adagiū ſophocles laodiceni hui⁹ ciuitatis ſyrie meminit Ulpia. in. l. j. de cēſi. eſt inquit laodicena colonia in Syria celle cui diuus Seuer⁹ ius italicū ob belli ciuilis merita conceſſit. q̄ in quarta ptolomei aſie tabula eſt ſita. in. l. ciues. pōt electio legi vbi eſt allectio: q̄uis glo. varie exponat in. l. vlti. mutamus: poteſt eſſe mutant. Preterea nihilo ccurrit quod nos accepto curſu debeat remorari. Ad. l. ciues. habes aliqđ boni p Franci. areti. in. l. ſtipulationum. col. v. de verbo. oblig. Pyrrhus.

[a] Non tibi. Suſcepiſti. vt āmodo primo incola tui tenearis cui renūciaſti. vt et. ē. ti. j. l. origine. ſi aūt eſſet vocat⁹ ante trāſlationem: ſec⁹ vt hic. ⁊ ff. ad muni. l. incola. ⁊ de vaca. mune. l. ij. §. qui ad munera. ⁊ de iure imu. l. ſemp. §. hoc circa. ⁊ ff. de iudi. l. ſi q̄s poſtea. ⁊ ff. de iur. om. iudi. l. cū q̄dam. quid autē ſi dicat ſe trāſtuliſſe: ⁊ ciuitas q̄ reuocat dicit ꝯtra? Rn̄. cognoſcit pſes qui preeſt ciuitati reuocanti. vt ff. ad munic. de iure. in prin.

[b] Nec ipſi. Credunt ſcilꝫ ex eo q̄ ibi ſtetit: vt hic. ⁊ ff de iur. l. lex cornel. §. ſi tn̄. ⁊ j. l. pri. ſꝫ q̄ ibi cōtraxit ſeu deliquit habere preſumitur domiciliū. vt. j. in fi. l.

[c] Cōſtituerit. quod preſumit ex trāſcurſione decēnij. vt. ff. de vſur. cum de in rē verſo. ⁊ ē. de peti. her. ſi filiū. ſm Py. et hoc maxime ſi emat ibi domum vel poſſeſſionē: idē tamē ſi conducat. ar. ff. de iniur. l. lex corn. §. domum. Quid autē ſi iuit ad domū hoc decēnio? Rn̄. aut iuit vt cū denarijs rediret: aut vt de ſuo receſſu diſponeret. vt. ff. de cap. nihil. Jtē no. hic aliqđ ex tpe factū vel nō factū preſumi ſic. vt. d. l. cū de l rē ꝟſo. ⁊ l. ſi fili⁹. ⁊ in aut. de reſti. ⁊ ea q̄ pa. §. fi. ⁊ j. de fun: pa. l. fin. Jtē qđ de alio q̄ ſtat p. x. an. nō cā ſtudij? Rn̄. idē vt p̄ſumat domiciliū aīo ꝯſtitutū. ſec⁹ ſi minori tpe. vt. j. l. proxi.

[d] Cōmeat. etiam plus q̄ decēnium. nā interpolatim. vt. ff. de ſeruꝫ. l. ſeruitutes. item nō animo ibi manendi. vt. d. l. nihil.

[e] Rōnib⁹. qđ ꝯtigit mltꝭ modis. vt. j. l. e. ciues

[f] Mendaciū. aſſeris eni te ibi nō habere domiciliū: ⁊ tn̄ habes. ad qđ eſt. ff. eo. l. aſſumptio ⁊ ſic ꝟbis nec fit nec deſinit habere domiciliū. vt. ff. e. l. domiciliū. ⁊ not. ē. ti. j. l. origene.

[g] Et verꝫ. Jn territorio. Quid aūt ſit territoriū. dic vt. ff. de ꝟb. ſig. l. pupill⁹. §. territoriū.

[h] Jncolas. qui nō ſunt incole: ſed velut ſtantes in territorio q̄ſi nō ſint incole niſi q̄ ſtant i ciuitate ſm quoſdā: qđ nō placet. vt. ff. de ꝟbo. ſig. l. pupill⁹. §. incola. Sꝫ dic q̄ hic cōmorātur nō vt ibi habeāt domiciliū. vt. ff. e. libertus. §. poſtliminio. ⁊ l. ſcire. ſecus ſi aīo ibi ſtādi vere

Domicilium nō facit ſola habitatio.

vel preſumpto decēnio: q2 tūc eſt incola. ⁊ cogitur. vt. ĵ. l. pxi. ⁊. ŝ. l. pxi. ſola enī habitatio non facit. ſic nec domus. vt. ĵ. l. proxi.
a ℭ Ad ſubeunda. al's obeunda munera. ſ. pſonalia. vt. ĵ. l. proxi. notatur.

ſe vl' de pſe ſuo fcā. vt. ff. e. l. aſſūptio. §. pe. ⁊. l. ſilij. i pn. ⁊. l. de iure. §. libertos. ⁊ ſi a plurib⁹ mānumittiſ olʒ originē ſeqſ. vt. ff. co. ſi qs a plurib⁹.
m ℭ Allectio. i. delatio honoris in aliqua ciuitate. vt. ĵ. l. pxi. vnde allecti. i. electi. vt. ff. de iur. immu. l. pe. i fi. qd ergo de rufino guaſco poteſtate boñ? Rñ. py. idem. vel dic allectio ſcʒ de milite electo vbi ſtipēdia meretur. vt. ff. eo. l. municeps. §. fi. Item adoptione. ſ. qʒdiu durat. vt. ff. ad mu. l. ordine §. fi. Incola ꝓo dr. i. valde colēs ⁊ venerans prouinciā in quā ſe cōtulit: vtpote cū ꝓpter eā aliam reliquit: vt tñ vtrobiqʒ habeat eq̄liter domiciliū. vt. ff. e. l labeo. ⁊. l. aſſumptio. §. iure: ⁊ fit incola etiā ſi in territorio ſe cōferat. vt. ff. de ꝓ. ſig. pupill⁹. §. incola. Et no. ꝙ incola fit ſolo aīo facto eius q̄ acquirit domiciliū. at ciuis fit vl' alteri⁹ facto, tñ vel ſuo vel alteri⁹ vt in ꝑdictis exēplis in pn. hui⁹. l. ⁊ ſm hoc rōne pſie cōis fit ciuis nō icola. vt. ff. ad mu. roma. ſed in muliere videſ ʒ. q2 incola fit. vt. ff. ad mu. l. fi. §. ſ. ⁊ domiciliū dr ſortiri. vt. ĵ. e. l. fi. ⁊ tñ ex alteri⁹ ēt facto pēdet mřimoniū: ſed ipꝓprie dr ibi icola nā ciuis fit. ſūt aūt q̄dā modi qb⁹, nec ciuis nec icola fit: et tñ ibi ꝯueniſ rōne ɔ̄ct⁹: itē rōne ordinis clericat⁹ ⁊ rōne poſſeſſiōis. vt no. ff. de iudi. heres abſēs §. ſ. Sed qd ſi qs eſt ciuis vel icola duob⁹ locꝭ: vel alīo ciuis ⁊ altero icola: ⁊ ab vtroqʒ vocaſ ad munera? Rñ. q̄ pꝰor vocat munera pferſ. vt ff. de iudi. q̄ pꝰor. Quid ſi ſimul? Rñ. ſi ad originē terra illa preferſ. vt. ff. e. l. libert⁹. §. pſcriptio al's forte inuicē ſe impedient donec conueniāt vt. ff. de lega. ſ. huiuſmodi. §. fi. ⁊ de vſur. quotiens duobus. vel ſortiri eos oportebit. argu. ŝ. communia de leg. l. fina. et de iudicijs. ſed cum ambo. vl' gratificationi eſt locus. vt. ff. de

† de hac materia vide bo. glo. in. c. ſtatutū. §. cū ꝓ ŏ reſcꝑ. lib. vj.

b Cum neqʒ Memoratis. ſ. nō eſſetꝭ qñ cogeremini. vt. ĵ. l. ciues.
c ℭ Ob ſolā. ſine priui. ciuitati dato: aut laribus nō tranſlatis. vt. ff. eo. l. libert⁹. §. ſola rō. et. ĵ. l. proxi. et. l. ciues.
d ℭ Decurionis. vt q2 mutinenſis emit domū a decurione bononie per qd videbaſ facili⁹ fieri bononiēſis municeps.
e ℭ Muneribus. ſ. pſonalib⁹ ſʒ pſimonialia pro his poſſeſſionib⁹ q̄s ibi poſſidet ſubire dʒ. vt. ĵ. de mu. in q̄lo. ⁊. ć. l. ſ. ⁊ no. ff. e. libertus. §. ſola ratio.

† Facit ad hāc. l. c. null⁹ eṗs. iuncta glo. l ſ. extra ŏ parro. ⁊ ali. ꝑochi.

a ad ſubeunda[a] munera vel ad capiendos honores nō aſtringi

ℭ Propter ſolam poſſeſſionem quis non vocatur ad munera. h. d. Bar.

ℭ Idē Aug. L. iiij.

Cum neqʒ originales / neqʒ incolas vos eſſe memorat[b] ob ſolā[c] domū vl' poſſeſſionē lʒ de ſubſtātia decurionis[d] acq̄ſita eſt cauſa: publici iurꝭ auctoritas muneribꝰ[e] ſubiugari vos nō ſinet.

ℭ Idē aug. Lex. v.

Si in pſia † vroris tue vel q̄libet alia domicilium defixiſti[f] incolat⁹ iure ne vltro eiuſdem ciuitatis munerib⁹ obligaſti.

ℭ Origo et domiciliū facit quē vocari ad munera niſi per priuilegium ɔtrarium expreſſum. Bar.

ℭ Idē Aug. L. vj.

Priuilegio[g] ſpāli ciuitatꝭ nō interueniente tñ originis[h] rōne domicilij volūtate[i] ad munera ciuilia[k] queqʒ vocari certiſſimū ē.

ℭ Idē Aug. L. vij.

Ciues[l] q̄dē † origo / manumiſſio / allectio[m] vel adoptio incolas ꝟo (ſicut ⁊ diu⁹ adrian⁹ edicto ſuo manife-

f Si in pſia Defixiſti. qd fit. vt. ff. e. l. domiciliū. ⁊ fieri, pōt. vt. ŝ. ti. ſ. l. ſ. in fi. ⁊. ff. e. nō vtiqʒ. ⁊ de mune. ⁊ hono. l. iiſ. in prin. Accur.
g Priuilegio. Pōt duob⁹ mōis itelligi: vt q2 ciuitas habeat priuilegiū ꝙ oēs habentes in illa ciuitate domū teneanſ munera ſubire. vel ꝙ etiā originarij quidā vt legum doctores ⁊ decuriones munera non ſubeant.
h ℭ Originis. paterne vel proprie: nō materne. vt. ŝ. ti. ſ. l. filios.
i ℭ Volūtate. ſupple. vel alijs cōib⁹ mōis. vt. ĵ. e. l. ciues. q. d. nō ſola poſſeſſio. vt. ŝ. cū neqʒ. itē nō ſola habitatio. vt. ŝ. e. eſt ver. nō origo materna. vt. ŝ. ti. ſ. l. filios. ſiſe tñ. ŝ. ŏ iur. om. iu. l. iſ
k ℭ Ciuilia. pſonalia. al's ſecus. vt. ŝ. l. cū neqʒ. ⁊ facit. ŝ. de teſt. ſi nō ſpāli. ⁊. ff. e. libertus. §. ſola.
l Ciues. Dic ꝙ municeps eſt gen⁹ ciuis ⁊ icola ſunt ſpēs. vt colligiſ. ff. ad muni. l. ſ. ⁊ hic fit ciuis origine. ſ. propria vel pſna. vt. ŝ. ti. ſ. l. filios. ⁊. l. origine. Itē manumiſſiōe. ſ. ŏ

ſeci.⁊ſū.fu.l.fi.⁊de leg.ij.ſi qs ſuū.§.ſi iter.⁊.ff. de ↄdi.ide.plane.ſ.vt elect⁹ eligat.vl' deferri no biliori ⁊ maiori ciuitati.vt ar.i aut.de he.⁊ fal. §.ſi qs aūt nō.⁊ i aut.de defē.ci.§.iteri.co.iij.⁊ ff.ꝺ fi.iſtr.l.fi.⁊.C.ꝺ na.li.l.ſi qs.vl' qꝺ ē ꝓi⁹ ei ſ= uies q̄ min⁹ mu n⁹ īpoit ar. ſ.q bo.ce.poſ.l.fi.⁊. ff.ꝺ pac.maiorē. itē qad qđ ē ci= uis vl' icola: rn̄. vtno.ff.e. l aſſū= ptio.§.filius.

h ℭ Priuate.vt i.ꝺ.ll.⁊ i aut.ꝺ nu.§.nō tn̄. co.iiij

i ℭ Mutam⁹.referas ad primā ptē. Uel dic ad ſcđam.nā ſequit cōdi.ſcđi nō primi viri. ad qꝺ no.ſ.ti.j.l.origine. Itē facit.ſ.de nup.cū te.

k ℭ De mūerib⁹. ℭ Qr rōe origis ⁊ domicilij de ferūt honores ⁊ mūera: ꝺ his dic vt nō cōtinuēt: ſꝫ nec ꝑpetuo ex cuſēt ⁊ iō ſubij cit de iterualt.

a ℭ Larē. i. aim hitādi ꝑpetuo ⁊ habitet: nā fctō op⁹ ē.vt.ff.e. do miciliū.⁊ hoc ēt ſi nō habeat ibi maiorē ptē rex.

b ℭ Sūma.ſcꝫ marimā: ⁊ ꝺr ſū ma ſi nō hēat a libi plus.vt.ff.e. l. aſſūptio.§. iu re ſic ꝙ ſufficit alterꝝ iſtoꝝ.ſ.vl' larē cōſtituere: vl' ſūmā rex hr̄e vt.ſ. vbi ſena. vel cla.l. ij.⁊ fa. ff.de iudi.ſꝫ et ſi ſuſcepit.§. ſi ca res.⁊. j. ꝺ his q ſpō.mu.l. iij. in fi.⁊ ꝺ ꝓ.ſi.l.i lege

c ℭ Aduocet. ſ.eū. nā ſi aliqd eſt qꝺ faciat eū recedē: aut aīo redeūdi: ⁊ ꝺr pe grinatio vt hic.aut nō: ⁊ tūc eſt ſine domicilio. vt.ff.co.l.ſi quis inſtructus.

stiſſime declarauit) domiciliū facit: et in eodē loco ſinglos ha bere domicilium nō [a] ābigit: vbi qs larē[a] rerūq ac fortunarū [b] ſuarū ſummā[b] cōſti tuit: vn̄ rurſus nō ſit deceſſur⁹ ſi nihil ad= [c] uocet[c]: vn̄ cū ꝓfect⁹ eſt peregrinari videt ꝙ ſi redijt peregria= ri iam deſtitit.

ℭ Impe.au. L. viij.

Senatores i ſa cratiſſima vr= [d] be[d] domiciliū digni [e] tatis habere videt[e].

ℭ Mulieres ex ꝑſōa ma ritorum ſortiuntur digni tates et forum.h.d.Bart.

ℭ Imp.au. Lex.ix.

Mulieres† ho nore marito= [f] rū erigim⁹[f] ⁊ gn̄e no bilitam⁹ ⁊ foꝝ ex eo [g] rum ꝑſōa ſtatuim⁹[g] ſin aūt minoris ordi nis viꝝ poſtea ſorti= te fuerint priore di= [h] gnitate puate[h] poſte rioris mariti ſequāt cōditionē ⁊ domici= [i] lium mutamus[i].

ℭ De mūerib⁹ ⁊ ho [k] norib⁹[k] nō cōtinuā= dis iter patrē ⁊ filiū et de iterualt. Ti.xl.

ℭ Cōtinuatio honoꝝ et munerū impedit in his q ſunt idem vel quaſi: inter ualla vero in his tantū q ſunt idē vere. Itē i dubio fideiuſſor nō tenet niſi ad id qꝺ principali poteſt in= iungi.h.d.Bart.

ℭ Impe. au. Lex. j.

Sicut hono= [l] res[l] ⁊ mune ra cū pat et [m] fili⁹ decuriōes ſūt[m]

Addi.

ℭ Hic titul⁹ eſt clar⁹ ⁊ expoſit⁹ optime a Io.de platea cōtinua tionis magiſtra tuū materiā ha bes hic ꝑ eū ⁊ ꝑ me in.l.quis tā inueniri.ſ.ꝺ de curio. Pyrrh⁹.

l Sicut ho= nores. ho nor eſt admini= ſtratio reipu.cū gradu dignita= tis: ⁊ qr al's ē cū ſūptu: al's ſine ſumptu. vt.ff.ꝺ mu. ⁊ ho. l. ho= nor. iō hic loqt de vtraq̄. i ꝓn. l.qđ aūt ſi ſpōte vellet cōtinua= re: Rn̄. nō pōt niſi cū eſt iopia tūc em̄ pōt ⁊ co git.vt.ff.de mu. et ho.l.honor.§.pe.⁊ fi.⁊ i.l.iul.ꝺ ābitu icidit.vt ſ.ad.l.iul.de am.l.j.a ꝓdict; excipit decuriona tū: qr q̄uis honor ſit ab alijs nō ꝓſtat vacatio nem: vt.ff.de vaca.mu.l.ab decurionatū. Item qꝺ de munere ſubijcit de mixto dicit. Itē ⁊ de mere pſonali: ⁊ dic qđ ſit.vt.ff.ꝺ mu.et ho.l.ho= nor.§.j.ſꝫ de pſimōiali mere dicit: nā ibi conti= nue ſubeunt excuſatione oi ceſſante.vt.j.ti. j.ꝑ totū. Itē ⁊ de illo munere qꝺ pricipaliter reſpi cit publicā vtilitatē ꝺ q habes exēpla. ff.ꝺ mu. ⁊ ho.l.j.⁊.l.fi.in prin.ſi aūt priuatā ꝓncipaliter vt tutela vel cura: tūc nec ab ipſa vel alijs. vt j.de excu.mu.l.iij.nec alia ab illis niſi in caſu vſq ad annū.vt inſti.de excu.tu.§.itē qui reip. itē alio.vt in eo.ti.§.qui tutelā.in fine.

m ℭ Decuriones ſunt.ex quib⁹ eligunt ad hono

† Hono re mari= torū eri= gim⁹ ⁊c. nā vir ⁊ vxor cē= ſent vnū ⁊ idē cor pus.vt i c.debitū extra de biga. et iij.q. iij c.idonei

d Senatores. Urbe roma veteri vl' noua.

e ℭ Uidet.⁊ hn̄t ſꝫ ꝓmū retinent q ad honores nō munera.vt.ff.de ſena.l.pe.ff.e.mu niceps. Et no.domiciliū in ciuitate ratione di gnitatis.vt.ſ.l.pri.ſed ratiōe cōmunis patrie non eſt ciuis.vt.ff.e.roma.ſꝫ quo ad hoc vt poſ ſit ibi conueniri ſm.H.

f Mulieres. Erigim⁹ choruſcāt eni ⁊c.ſꝫ et mr̄ ꝑ filiū ſi fili⁹ vult ⁊ nur⁹ ꝑ ſocrū/ ſed nō ſoror ꝑ fratrē: nec filia radijs pris.vt i aut. de cōſu.§.ſi vero.co.iij.⁊.j.ꝺ digni.l. mulieres et.ff.de ſenato.l.femine.

g ℭ Statuim⁹.vt.ff.de iudi.l.erigere.⁊. ff. ad mu.l.filij.⁊.l.fi.§.ij.⁊.l.de iure.§.fi. Accur.

res. vt. ff. de decur. l. honores. §. is q. ꝛ ad mixta munera. vt. ſ. de decur. l. ad ſubeũda. Sed quõ erat ſimul in honore decurionatus cũ hoc ipm hic prohibet? R̃n. ſine ſumptu eſt decurionatꝰ niſi ad aliud munus vel ad honorẽ vocet. Uel meliꝰ ſpeciale ẽ in decurionatu vt. ſ. dixi.

a ❡ Continuari. Cõtinuatio dr qñ idẽ denuo vocat. Item qñ pater poſt filiũ. Item qñ econtra. Itẽ multomagis ſi ſimul vocẽt: ꝛ ſic filꝰ per patrẽ ꝛ ecõtra vt hic: qḋ eſt ſi eſt in poteſtate / nõ alr. vt. j. de filijſfa. ꝛ quẽ admo. l. iij. Itẽ nõ frater p fratrẽ. vt. j. l. fi. niſi eẽt i ptãte euiſdem: vt hic / qꝛ i vna domo ſũt. vt. ff. de mune. ꝛ ho. l. iij. §. ſi duo

b ❡ Tẽpora. q̃ ſunt. j. l. proxi.

c ❡ Nõ alijs. etiam filio p patrẽ vel ecõ nõ pdeſt quo ad interualla: niſi eſſet honor cum ſumptu vel munus mixtũ: qꝛ tũc ẽt ad interualla pdeſt vnꝰ alteri. vt. ff. de le. l. filio ſic ergo in cõtinuatione nõ diſtinguit ſit cum ſumptu munꝰ vel honor vel nõ: vel in ſeipſo vł in patre ꝛ filio. vt in prin. l. ſed iteruallo dic: qꝛ aut de ſeipſo ad ſeipm: ꝛ tunc idẽ vt non diſtiguatur an filio p patrem: vel ecõtra: ꝛ tunc diſtinguit cum ſumptu vel ſine: vt dictũ eſt. Sed Py. dixit etiã in ꝯtinuatione q̃ ſit inter patrẽ ꝛ filiũ diſtingui ſit cũ ſũptu vel ſine. p. l. p̃di. filio

in eadẽ domo ꝯtinuari[a] non oportet: ita vacationũ cõceſſa tẽpora[b] non alijs[c] prodeſſe poſſunt q̃ꝫ is q̃ ad eoſdem vel alios honores eadẽq́ꝫ vel alia munera[d] denuo vocãtur: pro infante vero filio quẽ decurionẽ eſſe voluiſti q̃q̃ꝫ fidem tuam in poſterum aſtrinxeris[e]: tamen onera[f] ſuſtinere non cogeris: cum ad ea que mandari poſſunt volũtatem[g] dediſſe videaris.

❡ Imperator Gordia. Lex. ij.

Ab oneribꝰ[h] ad honores eoſdem quinquẽnij[i] datur vacatio: triennij vero ad alios: legatione[k] autem per functis biennij vocatio conceſſa eſt.

❡ Frater propter fratrẽ non habet vacationẽ. ſed propter alios idoneos nõdum grauatos recte excuſatur. Bartol.

❡ Idem. Lex. iij.

Interualla[l] tẽporũ q̃ i vnꝰ[m] perſona locũ habẽt fratribꝰ[n] licet cõia poſſideant bona minime pdeſſe frequẽter cõſtitutũ eſt. Sane[o] his miſſis qui necdũ functi muneribꝰ ad hoc idonei cõſtituti vocari debent: vos ſi ad obſequiũ ciuiliũ muneꝝ reperit paruiſſe ne i terpellemini p̃ſes puincie prouidebit.

❡ De Muneribus patrimoniorum[p].

Titulꝰ. xlj.

fans: qñimo etiã dũ eſt minor. xxv. an. cũ interi nõ poſſit eſſe decurio. vt. ff. ad mu. l. luciꝰ. §. pro infante. ꝛ. ff. de mu. ꝛ ho. l. rẽ publicam. ij. rñ.

g ❡ Uoluntatẽ. tacitã vel expreſſam. ad hoc vt infans ſit decurio mandari non poteſt.

h Ab oneribꝰ. Idẽ de munere ad munus. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. nauicularij. ꝛ facit p hꝰ qḋ excipit de legato qḋ ẽ munꝰ. vt. ff. ď mu. ꝛ ho. l. fi. §. legati.

i ❡ Quiquẽnij. p̃terq̃ꝫ ſi ad decurionatũ vocetur. vt no. ſ. l. pxi. item hoc niſi in ſubſidiũ. vt not. j. l. proxi.

k ❡ Legatione. remota nõ proxima. vt. j. ď leg. l. iij. Item ad ie tpm nõ ad aliũ vt. ff. ď legatio. filio. ꝛ. l. filiꝰ. ꝛ. l. paulus rñdit. i pn. ꝛ. §. impator. Itẽ facit. ff. ad mu. l. libertꝰ. §. p̃ſcriptõ. ꝛ. l. diuꝰ

l Interualla. que ſũt ď. l. proxi.

m ❡ Unius. vel q̃ ſi vnius. vt no. ſ. l. proxi.

n ❡ Fratribꝰ. licꝫ decurionibꝰ. ad qḋ. ſ. de decur. l. lꝫ. ꝛ dic q vel erant emãcipati vel pater mortuus. vt no. ſ. l. j. ſed q̃d de ſocijs oim bonoꝝ? videt idẽ qḋ in fratribus ſm py. qꝛ ipſi fratres dicunt. vt. ff. p ſoc. veꝝ. Sꝫ ꝯ vř: qꝛ onꝰ eſt cõe qḋ nõ eſt in fratribus. vt. ff. p ſocio. cũ duobus §. pomponius. ꝛ. l. ſi fratres. §. idem põponius Item arg. contra. ſ. de diuer. reſcrip. l. j.

d ❡ Munera. Idem ſi de munere ad honorẽ vel ecõtra. ad quod. ſ. de decur. l. quidam. ꝛ. ff. de va. mu. l. eos. §. j.

e ❡ Aſtrinxeris. tacite. vt. ff. ad munici. l. ij. in prin. idem ſi expreſſe.

f ❡ Onera. ſ. decurionatꝰ: ſcꝫ iterim dũ eſt in-

o ❡ Sane. conſtrue. ſane p̃ſes puin. proinde. ne iterim. ꝛ hoc dico miſſis. i. vocatis qui nec ꝛc. vel miſſis ad munus qḋ in idem recidit. ad qḋ j. titu. ij. l. iij. ꝛ. ſ. de decur. l. quis tam. ꝛ. ff. de lega. ſciendum. §. penul.

p ❡ De munerib⁹ patri. ꝛc. ❡ De pſonalibꝰ dixit in ſuperiori ti. nunc de patrimonalib et dic

i

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Imp. Aug. Lex.j

a C. Julia[a] munera per ordinem p modo fortunarum ſuſtinenda ſunt.

¶ Idem.a. Lex.ij.

Munera q̄ patrimōijs publice vtilitatis gratia indicūtur[b] ab oībus[c] ſubeunda ſunt

¶ Imperator Alexan. Lex.iij.

Qui imunitatem[d] muner publicorū conſecuti ſunt onera patrimoniorum ſuſtinere debent in quibus cau

mun⁹ trib⁹ modis. vno donū. ſcdo onus et ſic hoc ti. tertio offīm. ꝛ ſic. s̄. ti.j.ꝛ.ff. de ver. ſig. munus trib⁹ modis. et. l. inter donū. ꝛ. l. munus ꝑ ꝑuc. ꝛ. l. pupill⁹ §. mun⁹. Itē diſtingue q̄ munus aliud perſonale: aliud pr̄imoniale: ꝛ aliud mixtum: pſonale cū ſolicitudine perſone: pr̄imoniale diſpendio rex. mixtū ex vtroq₃ procedit: qd̄ dic ꝑ exēpla. ff. e. l. j. ꝛ. l. fi. in ꝑn. ꝛ. §. patrimonioꝝ. ꝛ. §. mixta. perſonalia alia reſpiciunt publicā vtilitatem principalr̄ vt legatio ad cēſus: alia priuatā principaliter vt tutela. Itē patrimoniale: aliud indicit̄ perſonis ꝑ rebus ꝛ hoc tm̄ ciuib⁹ ꝛ incolis: aliud ipſis poſſeſſiōibus: ꝛ hoc etiam alienigenis q̄ modo aliquid hic poſſidēt. vt. ff. co. l. reſcripto. §. fi. ꝛ. s̄. de an. ꝛ tribu. l. ij. ꝛ. j̄. eo. l. ij. Accur.

Additio. ¶ Hic titulus eſt etiā ad materiā pulchre per Jo. de pla. declarat⁹: ſʒ in tex. l. nec proteſtaſie ſunt mendoſa quedā et obſcura que non intelligunt ſcribentes. And. halzatus inquit poſſum⁹ legere proſtaſie ꝑ cuiuſdam prefecture genere: nā προστάτης preſidem adiutoremve in bello aut defenſorem ſignificat. Proſtates inqt Suidas ſacrificolas eſt ꝛ altariū p̄ſes. eſt etiā magiſtrat⁹ nomen q̄ p̄erat inquilinis Athenas incolentib⁹: ꝛ quedā alia ex ſuida poſt demoſthenem ꝛ dydymū. Bene autē meo iudicio interp̄tatur cū magis putat hic ſumi pro eo magiſtratu q̄ ſacris preerat cū hic tex. dicat vl̄ ſacerdotie vbi vel ideſt ſacerdotie exponit p̄cedentē vocem. Decaprotos ꝟbo itelligit eos qui pecuniā exigebāt quā ipſi demū fiſco numerabāt. qd̄ ſi morte alicu⁹ reipu. fuiſſet illatū dānū. Decrapoti de eo qd̄ receperāt id ſupplebāt. Mun⁹ iquit nō abſil̄e vectigaliū ꝯductorib⁹ qd̄ δεκαπρωτεία grece vocat̄. Arcadi⁹ iurecō. in. l. vlt. de mu. ꝛ ho. preterea habent ciuitates prerogatiuā vt hi q̄ in territorio eaꝝ p̄ſident certū quid frumenti ꝑ menſura agri per certos annos prebeāt quod genus collationis mun⁹ poſſeſſionis eſt. munera vero mixta ſunt decaproti vt Herēni⁹ modeſtinus ꝛ notando ꝛ diſputādo bene optima ratione decreuit. nā decrapoti δεκαπρωτίας tributa exigentes et corporale miniſterium gerunt et pro muneribus defunctorum fiſcalia detrimēta reſarciūt. Hos decē primos latina voce dixit Ci. in oratiōe pro Roſcio amerino. Exiſtimo aūt inqt Halzat⁹ hmōi officiū mancipib⁹ primū fuiſſe quos Aſconi⁹ pedian⁹ tradit publicanoꝝ eſſe principes q̄ decimas a fiſco emebāt. in eo tm̄ differre tum qd̄ ex decurionum principib⁹ eligebant̄ et idcirco nobiliores erāt tum etiā qd̄ illi ex portorijs vt plurimū recipiebant vectigalia: at hi fūdos ciuitati vectigales habebāt vnde pecūias colligerent ab eoꝝ videlicet dn̄is. hui⁹ vocis frequens quoq₃ mentio eſt apud Juliū firmicum li. iij. hec ſunt q̄ de his vocabulis And. ſcribit elegāter ꝛ docte vt ſolet. Ego cū illo in hoc nō ꝯuenio quod veterē lectionē nō īprobādā exiſtimat: neq₃ puto adhuc honeſte legi poſſe ꝑteſtaſie quod a ꝑſtando deduci videret̄ ꝛ poti⁹ ꝑtoſtaſie legēdū eēt ſi a greco deduceres Ad ꝑnci. hui⁹. l. de ſacerdotio vel ſacerdotia facit. l. vlti. §. patrimonioꝝ. de mune. in ꝟbo pōtifex. De ſacerdotib⁹ lege Straboné ad fi. in deſcribēdis egiptioꝝ morib⁹. ꝛ vide legatū ſacerdoti ꝛ hyerophilaci a muliere relictū. in. l. annua §. a titia. ff. de ann. leʒ. vbi Accur. hallucinatur. preter hec videas in hunc ti. Alex. in ꝯſil. cxxviij. col. iiij. vol. j. Pyrrhus.

a C. Julia. oīa pr̄imōialia pſōalia ꝛ mixta ciuilia ſūt. vt. ff. de mu. et ho. l. fi §. pe. ꝛ ſic hec lex de oībꝰ dicit. nā in perſonalib⁹ eſt ordo ꝑ mō fortunaꝝ. i. ꝑut fortuna reddit aliquē diuitē vel ꝑuidū. vt. s̄. de decu. l. ad ſubeūda. ꝛ. ff. de decu. honores. ꝛ. ff. e. honor. §. de honoribus. de albo ſcri. l. j. idē de mixtis. vt. ff. e. l. iij. §. preſes. ꝛ. d. l. honores. idē de mero patrimōiali vt per ordinē. i. non vn⁹ tm̄ grauabit̄ vt ali⁹ releuet̄. Item ſm facultates. vt. j. ti. j. l. fi.

b Munera. Indicunt̄. q̄ olim extraordinaria hodie ordinaria ſunt. vt. s̄. de ſupidicto. l. j.

c ¶ Ab oib⁹. ēt alieīgēis: dūmō aliq̄d poſſideāt ibi. vt no. i rub. ꝛ fa. s̄. de vec. oīʒ. ꝛ. j̄. l. proxi. ꝛ. l. neq₃. ꝛ. l. pfeſſio. ꝛ. l. ēt. et. l. pr̄imonioꝝ. ꝛ. l. fi.

d Qui imunitatē. No. gn̄alr̄ imunitate conceſſa pſonalia mūera remitti. vt. j. de excu. mu. ꝑ totū. ꝛ. ff. de iu. imu. ꝑ totū. ꝛ ꝺ va. mu. per totū. ſed nō pr̄imonialia. vt hic. q̄ duobus

mōdis relaxant. Prio ſpāli ꝯceſſiōe pr̄imonialiū vel alicuiꝰ pr̄imōialis. vt. ff. de va. mu. l. ſūt munera. ⁊. j. de his q̄ a p̄n. va. l. j. vel lege ſcp̄ta. vt magr̄i liberaliū artiū: doctores legū: grāmatici: ⁊ philoſophi: quibꝰ remittitur munꝰ hoſpitis recipiēdi. vt ff. e. l. fi. §. fi. ⁊. j. d̄ ꝓfeſ. ⁊ medi. medicos. Item militibꝰ et veteranis capitis preſtatio remiſſa ē. vt. ff. e. l. fi. §. pe. Itē veteranis ꝯcedit ne fiant tributorum exactores. vt. ff. de ꝓui. ve. l. fi. idē ꝗ in alijs q̄ nō pr̄imonijs indicunt. vt. ff. d̄ va. mu. l. his honoribꝰ. Itē clerici vt. s̄. de epiſ. et cle. l. j. Itē mulieres non ſubeunt corporalia munera lꝫ ſint pr̄imonialia: q̄ı mixta qđ dicas ſm̄ Py. ſ. adminiſtranda ſicut nec minores. vt ff. e. l. ad rē. ⁊ ad de diſtinctionē quā feci ſup rubric. j. de excuſ. mu. Accur.

a Hoſpites. qđ eſt pr̄imōiale. vt. ff. e. l. iij. §. munus. Item facit. ff. e. reſcripto. §. fi.

b Non videtur. Rōne. i. nō videtur lex eſſe contraria rationi.

c Curiales. id eſt curialiū.

ſis ⁊ hoſpites[a] recipiendi ſunt.

Onꝰ alimentandi eq̄s decurionum eſt patrimoniale. h. d. Bar.

Imperator Valen. Lex. iiij.

Non videtur abhorrere ratione[b] ſnia qua preſes ꝓuincie equos curiales[c] alere nō perſonarū ſed patrimonij cē decreuit[d]: ⁊ tñ ſi iniqua eſſet[e] cōmiſſo a te appellatiōis auxilio neceſſario ꝑmanet[f].

Nihil eſt quod tribuat excuſationē a muneribꝰ patrimonioꝝ. h. d. Bar.

Imp. Ca. Lex. v.

Neq̧ tempore etatiſ neq̧ numero liberoꝝ a muneribꝰ que patrimonioꝝ[g] ſunt excuſationē q̄s habere pōt.

Philoſophi nō debent habere imunitatem a muneribus patrimonialibꝰ. hoc dicit Bar.

Imperator Diocle. Lex. vj.

Profeſſio[h] † ⁊ deſideriū tuū inter ſe diſcrepāt. nā cū philoſophū te eſſe proponas vinceris auaricia ⁊ rapacitate: et onera que patrimonio tuo iniungūtur ſolus[i] recuſare conaris quod fruſtra te facere ceterorum exemplo poteris edoceri.

Minores nō excuſantur a muneribꝰ patrimonialibus. h. d. Bar.

Idē Aug. L. vij.

Etiā minores etate patrimoniorum muneribus ſubiugari ſolēt[k]: vnde intelligis te fruſtra plenam immunitatem deſiderare: cū munera que ipenſas exigūt ſubire te neceſſe ſit.

Impator Augu. Lex. viij.

Nec proteſtaſie[l] † vel ſacerdotie[m] vel decaprocie munera corpalia

§. cum pretor. ⁊. s̄. de poſtu. l. j.

f Permanet. ſcꝫ ſententia firma. Ac.

g Neq̧ tpe. Pr̄imonioꝝ. vt. ff. e. l. reſcripto. §. fi. ⁊ de vac. mu. l. ſunt munera. ſecus in perſonalibꝰ. vt. j. de his q̄ numero li. ſe excu. l. fi. ⁊. ff. eo. l. iij. §. q̄uis. q̄ ſunt ꝯ.

h Profeſſio hoc pt̄ dici doctori legū petenti reſti. in integ.

i Solꝰ. Dic ꝙ a pſonalibꝰ excuſat: ſed a pr̄imōialibꝰ nō. vt hic. ⁊. ff. de vac. mu. l. in honoribus. §. philoſophi. ꝓter hoſpitis recipiēdi. vt s̄. no. l. q̄ imunitatē. ⁊. j. de profeſſo. l. reddat.

k Etiā. Solent. ſcꝫ vt ea ſuſtineāt et ꝑſoluāt: nō autē vt ea exigāt et admiſtrēt. vt. ff. e. ad rēpublicā. ſic ⁊ i veterano vt. ff. de ꝓui. vete. l. fi. Item qđ differt hec ab illa. s̄. e. l. neq̧ tpe forte illa in ſenili. vt. j. qui eta. hec in iuuenili. vt dicta. l. ad rēpublicā.

l Nec proteſtaſie. prothos grece latine dr̄ anterior vł prima ſtalla. i. citatio: ide ē ꝙ illi dr̄r hēre ꝓteſtaſiā q̄ ꝓmū hn̄t locū i ſtatiōibꝰ. P. ſoluebāt ḡ ꝓ ſe ⁊ ꝓ alijs. Alij dicūt ꝓthos. i. maior vñ munꝰ ꝓteſtaſie. i. ea preſtatio que dabat ex ꝓuinciali. i. ei qui ſtabat maior inter curatores prouincie.

† Turpe eſt ſi ꝓfeſſio hois et deſiderium inter ſe diſcrepant. itē alle. hec l. ꝙ non audit diuerſa ꝓponens. ⁊ ꝯcor. c. ſolicitudinē. cū glo. fi. in prin. de ap. ⁊ i. c. de multa. i glo. ſup v̄bo lr̄as. i fi. extra de prebē. ⁊ dig.

† Dixi d̄ ꝓſtaſia ⁊ reliq̄s in paraphraſi.

d Decreuit. cū forte ꝓtēderet aliqs excuſationem perſonaliū: ſed certe imo male decreuit: q̄r eſt pſonale. vt. ff. e. l. fi. in p̄n. Solu. vt ibi.

e Eſſet. quia ſumptu publico tñ ſine appellatione nō reſcindit. vt. s̄. ſen. reſcin. nō poſ. l. j. ⁊ de fruc. ⁊ li. ex. l. is. ⁊. ff. ad trebel. l. ſeruo inuito.

m Vel ſacerdotie. munus qđ dabat ei q̄ p̄erat ſacerdotio totiꝰ prouincie. vt. ff. eo. l. ſponte.

n Vel decaprocie. i. munus decimarum ſiue

preſtatio decimarũ: ſicut decaprotici primi de decẽ. vt.ff.e.l.iij.§.decaprocios. Sed ↄtra in.l. fi.§.mixta. vbi dr mixtum. Sol. ille q̄ colligit habet mixtũ: ille q̄ ſoluit onus patrimonij ſubijt: vel eſt pr̃imoniale vt hic.i.naturã pr̃imonij hʒ eſt tñ mixtũ. vt d.l.iij.§. dcaprocios. et not.ſm P. ꝙ decaprocie nõ decaprotície debem⁹ dicere ſicut decaprocios non de caproticios.

a Patrimoniorum. ſed et pſonalia mũera ſexui cõgruentia nõ incongruẽtia. vt j.de mu. in quo lo.l.j.ꝛ.ff.e.l. iij. §.corporalia.et dic q̄ ſunt patrimonialia. vt.ſ. in rub. ꝛ qd̃ no. l.l.q̄ imunitatẽ.

b Quantum ad extraordinarias indictiones.q̄ hodie ſũt ordiarie.vt.ſ.de ſupidi.l.j

…ſunt: ſʒ tñ patrimonij eſſe nõ ambigitur.

Impera. Auguſ. Lex.ix.

Patrimoniorum[a] munera mulieres etiã ſuſtinere debent.

Superindictiões ſunt munera patrimonialia. hoc dicit Bartolus.

Idẽ Aug. Lex.x.

Quantum ad extraordinarias[b] indictiones ptinet preſidib⁹ ſignificamus vt oẽs poſſeſſores[c] ceteroſq̄[d] ſciant conueniri debere[e] quando quidẽ ea patrimonij munera eſſe conſtet/meritoq̄ ab omnibus[f] agnoſci debeãt: quo facili⁹ obſequijs publicis pareatur.

Queadmodũ ciuilia munera idicũtur[g]. Titu.xlij.

Non debet quis eodẽ tempore habere plura officia. Bartolus.

Imperator Auguſt. Lex.j.

c Poſſeſſores.immobilium.

d Ceteros.ſ.mobilium poſſeſſores cum de patrimoniali dicit.

e Cõueniri debere.excipe quoſdã i muneribus quibuſdã.vt.ſ.e.l.qui imunitatẽ.ꝛ ibi no.

f Meritoq̄ ab oib⁹.etiã milite ꝛ veterão ꝛ põtifice.vt.ff.e.l.fi.§.patrimonioꝝ.ꝛ.§.ab eius.

g Queadmo.ci.mu.ꝛc̃. Ciuilia dicũtur oia.vt.ſ.ti.j.l.j. in quib⁹ inſpicitur pſona ei⁹ qui iponit mun⁹ vel idicit ꝙ habeat illud offiñ.vt ſ.de iur.fiſ.ſup creãdis.ꝛ de decu.l.ij.ſcd̃o inſpicitur qd̃ eſt.j.l.fi.tertio pſona ei⁹ cui idicitur. qrto origo natalitũ.qnto facultates.ſexto ↄſuetudo.vt.ff.de mu.et ho.l.honor.§.de honorib⁹. pſona.ſ.vt ſit habilis vel non excuſet origo: vt honores ingenuoꝝ non deferantur liberto.vt.ſ. ad.l.viſcel.l.j.facultas. vt ſit ſufficiẽs muneri iniũcto. Itẽ ſeptio vt potiores eligantur.vt.ff.de decu.l.honores. Itẽ octauo qd̃ dr.j.l.ij.nono qd̃ dr.j.l.j.decimo qd̃ dicitur.j.l.pe. i pſonalibus eni hec ↄſiderãtur: ſed in pr̃imonialib⁹ nõ oia

Additio. In.l.j. hui⁹ ti.eſt vocabulum angarias qd̃ alijs quoq̄ locis tum i his libris: tum in pandectis occurrit.qd̃ ex vegetio And.in ti.de ppo.ſacri cubiculi ſic exponit Angarias eſſe oia munera q̄ a militib⁹ fiũt etiam non vilia vt vigilia/ſtationes/geſtationes in vſum belli. Suidas angariã publicũ ꝛ neceſſariũ munus eſſe ait. Dicit ergo Balzat⁹ munera q̄ incole ſubeunt ppter carros puta ad vehenda reuehẽdaq̄ iſtrumẽta bellica, parauередos dici id eſt ppter eq̃s publicos veredos eni procopius in perſico bello eq̃s publicos vocari ait. que vero aliter preſtantur angarias ꝛ perangarias eſſe. Has voces cũ olim legiſſem crebro/ita in hanc rem ſcribere ceperã Curſitationem equoꝝ perſe angareiõ vocabãt vt ſcribit Herodotus i vrania a grecis inſtitutam vt quot diebus tota via ↄſtaret totidem viri atq̄ equi diſtributi eſſent p vicos ad ſinguloꝝ dieꝝ iter p currẽdũ quos neq̄ nix neq̄ hymber neq̄ eſt⁹ neq̄ nox deſtitueret quin ppoſitũ curſum celeriter ↄficiãt.eoꝝ prim⁹ mandata tradit ſcd̃o hic itẽ tertio ꝛ ita deinceps illa mãdata in aliũ atq̄ aliũ trãſeunt hãc ſequoꝝ curſitationẽ a Cyro prius inuentam arbitratur Coeſelius vindex in antiquis lectionib⁹ qd̃ ab eo diſcrepat qd̃ diximus. Aug.impator pter ea q̄ Coelius ſcribit) nũcios hmõi mutari noluit: ſed equos tñ qui curſitãdi modus in hunc diẽ ſeruatur a noſtris qui curſitatores poſtas appellãt.poteſt igitur dici angarias eſſe onera pbendi nũcijs equos ꝛ perangarias verbũ a Juſtiniano inuentum pl⁹ aliquid ↄtinere vtpote etiã ſumptum: a ut illud eſſe onus curſitandi vbi op⁹ ſit. Hoc etiã ſuo ſumptu: niſi q̄s dixerit perangarias dici p ſtationes equoꝝ/muloꝝ/vel cameloꝝ ad res principis in expeditionem circũferẽdas quod a περιάγω id eſt circũduco deductũ ſit: et a plauſtris vel parauerедis diſtet.nihil põt eſſe in his adeo exactũ vt nihil deſyderetur cum partim noua ꝛ barbara vocabula ſint parti librarioꝝ imperitia incuriaq̄ corrupta. hec vba in l.cũ ad feliciſſimã.j.d qui.mu.nemi.li.ſe excu. ſatis ↄſtat eſſe militaria expeditiõiſq̄ cã facta

Cum te curatorem ad cogendas[a] angarias[b] creatū appellationem[c] interpoſuiſſe ꝓponas: p̄ſes prouincie ſi alteri9[d] curie te eſſe aiaduerterit ad alieni corporis mūera vocari nō ſinet: q2 eius patrie[e] oneribus, rńdere debes/cui te attributū eſſe cōmemoras.

Idem Dio. L.ij.

Maioribꝰ †honoribus functos[f] ad minores, deuocari non oportere rationis eſt.

Idē Aug. L.iij.

Cum te[g] oibꝰ muneribꝰfunctū eſſe aſſeueres: ad eadē munera (ſi aliorum ciuiū copia eſt[h] q̇ obſequijs ciuilibꝰ fūgi poſſunt) preſes ꝓuincie deuocari te non permittet.

Idē Aug. L.iiij

Ultra modū ſumptuū[k] te muneribꝰ ciuilibus grauari leuatis alijſ p̄ſes[l] ꝓuincie nō patiet ſed equalitatē[m] tam iuris ꝙ cēſure[n] memor circa ordinē[o] cuſtodiet.

De his qui ſponte publica munera ſubeūt[p]. Ti.xliij.

Qui patit ſe decurionē creari videt ſuo ꝓuilegio renūciaſſe: niſi ſub pacto hoc ꝓuilegiū acceptauerit ſaluo ſuo ꝓuilegio: ſecus ſi ad aliū honorem ſe eligi paſſus fuerit.

ꝛ preſtāda onera. Exponas ergo ꝑ onere curſitandi vel alio quolibet ꝑſonali militie neceſſitati debito. nā Arcadiꝰ dixit angariaꝝ prebitionem eſſe ꝑſonale munꝰ qđ corrupte ꝛ in pādectis.ti.de vacca.mu.ꝛ apud vindicem prohibitio legitur ꝓ bitio. Angarophorei greci dicunt onera ferre. ita pōt vtrvoles itelligē. P.

a Cum ad cogēdas .i. colligendas.

b Angarias id eſt operas. vt. s̄. de ſac.ſan.ec. l.neminem.

c Appellationē. qñ fieri dꝫ. vt.ff. qñ ap.ſit.l.j.§.alia cauſa.

d Alteriꝰ curie. al's cure. al'. curatiōis. et eſt ſenſus vt i vno officio electꝰ nō cogat ad aliud ire donec finiat primū. vt hic. ꝛ j. đ ſuſce.l.nemi nem.ꝛ.ff. đ vac. mu.l.fi.ꝛ tūc habet interualla. vt. s̄. titu.ij.l.ij. al's eſt curie ꝛ ē ſenſus vt decurio vnius curie nō eligatur ad munera ad q̄ vocant alteriꝰ curie curiales. vl' curie.ad qđ.ff.de col.illi.l.j.§.fi.

e Quia eiꝰ p̄ric.i. eiꝰ honori. vel.i.eiꝰ curie oneri ꝛc. ſed ſm primū intellectū q̇d ſi ad duo munera in eadē ciuitate vocatꝰ fuerit: nec apparet ad qđ priꝰ. rñ. ſi idē eſt noiator vtriuſꝗ eius ſit electio qui elegit. vt arg.ff.de excu.tu. ſi duas.in prin. ſi autem ſunt diuerſi: tunc dic vt no. s̄. de incol.l.ciues.

f Maioribꝰ. Functos. ad q̄ nemo venit niſi habuerit minores. vt.ff.de mu.et ho.l.honoꝝ.§. gerēdoꝝ. ꝛ no. haberi hic inſpectionē vt aſcendēdo (vt.ff. de mu.ꝛ ho.l.vt gradatim) non deſcēdendo ꝯferantur honores. vt hic. et ad hoc ff.de neg.geſt.q̄ vtiliter. Item hoc niſi ſit neceſſitas. vt.đ.l.honoꝝ.in fi.

g Cum te.ſ.decurionē, ex q̄bus ad munera q̄s vocat ꝑſonalia ꝛ mixta q̄ publica vtilitate ꝓncipalr īdicūt. vt.ff.de dec.l.honores.§.his q̇

h Copia eſt. vt. s̄. ti.ij.l.fi.ꝛ.ff.de mu.ꝛ ho.l.honoꝝ.§.fi. al's secꝰ.ff.de mu.ꝛ ho. vt gradatim.§. quotiēs. ꝛ.đ.l.honoꝝ.in fi. Item inter vnum et aliud dꝫ habere interualla. vt. s̄. tit.ij.l.ij. immo hoc caſu erit comes. vt. s̄. de decu.l. alexandrinis. Accur.

i Ultra. đ bene exprimitur rub.intentio. vt. s̄. tit.j.l.j.

k Sūptuū. facied oꝝ nam facta cōputatiōe plꝰ ſoluis ꝗta te tangat.

l Preſes. cuiꝰ ē officiū hoc facere. vt.ff.đ mu.ꝛ ho.l.iij.§.p̄ſes

m Equalitatē. imo ſi de quātitate fiſcaliū collator dubitauerit: vel de rōne poſſeſſiōis ꝑ q̄ exigunt fiſcaliū deſcriptionū cuſtodes vel ꝑ iudicē ꝓuincialē: vel ꝑ locoꝝ epꝫ ꝓferre cogunt: ꝛ fiſcaliū oſtēdere quātitatē. vt ſm equitatē vl' equalitatē publice deſcriptionis pro viribus patrimonij poſſeſſores exigantur. vt i aut. de col.§.hec autem iubemus. Item facit. s̄. de anno.ꝛ tri.in fraudem.

n Cenſure. pro eodem.i.cēſure de iure exigēde vel iuris ſtricti cenſure.ſ.equitatis.

o Ordinē. eſt ei ordo vt nūc vnū: nūc alīđ: nūc ſil' eq̄lr: nō aūt vt vnū ſemꝑ ꝯuet. vt ꝛ. s̄. ti.j.l.j

p De his qui ſponte ꝛc. Dixit de cogendis nunc de ſpontaneis: ꝛ dicas ꝙ immunis ſponte decurionatum ſuſcipiens om̄ia munera decurioni iniungenda ſubire cogitur: niſi pacto iuuetur. vt. j.e.l.j. ſed aliud munus ſuſcipiens in alijs nō ꝓiudicat. vt.l.ij. ſed i eo ſic ſibi non filijs. vt.l.iij.ꝛ.iiij. niſi naturalis curie offerat. tunc etiā liberis. vt. j.l.fi.§.fi.

† Facit j̄.ca. ad ſupplicationē. l.fi. extra de renū. vbi papa p̄miſit archiepō raguſienſi miniſtrare ſine vſupalijs q̄ đ palliū ſolis archiepis cōpetit.

Additio. ¶ In h⁹ ti. habes pauca.materiā expediās vt Jo.de pla. In tex.l. pe. habes in reliqͣs māſiſſe.i.qđ vulgo dicūt in reſta.inde reliqua inferre.l. cū ſeru⁹.ff.de cōdi.ꝛ de. nō ſatis eſt rationē reddere:ſed ꝛ reliq̄ inferre opꝫ.dixi in l.alexādrinis.ē de decur.de materia non nihil ad hāc.l.hic fūctio ꝑ magiſtratu a fungor ide functi ꝛ defuncti magiſtratu paſſim. interdū tñ in his libris ꝓ onere quopiā aut preſtatione ſumit. In.l. vi. eſt materia.§.ſi qͣs igit. in aut. qui.mo.na.effi. ſui. ꝛ eſt i.l. ij.§. vlti.ē.qñ ꝛ qui. q̄rta parſ debe. per deditionem curie. Pyr.

¶ Imp.Aug.Lex.j

Veterāi qui cū poſſēt ſe tueri immunitate his conceſſa[a] decuriones ſe fieri i patriā ſuā maluerūt redire ad excuſationem[b] quā reliquerūt nō poſſunt: niſi certa lege et pacto[c] ſeruande immunitatis vel partē eius honoris[d] agnouerint.

¶ Imperator Alexan. Lex.ij.

Qui publici[e] muneris vacationē hꝫ[f] ſi aliquē honorē excepto decurionatu ſponte ſuſceperit:ob id qđ patrie ſue vtilitatibus ceſſerit/vel glorie cupiditate pauliſꝑ ius publicū relaxauerit competens[g] priuilegium non amittit.

¶ Imp.Leo.L.iij.

Qui cōditiōi nō obnoxius curiali[h] quēlibet honorē vel mun⁹ volūtate propria in quacūqꝫ geſſerit ciuitate nullū preiudiciū circa fortunā ſuā ſtatūqꝫ[i] ſuſtineat: ſꝫ tā ipe q̄ꝫ liberi ei⁹ ꝛ qui ex his in poſterꝫ procreādi ſunt: ab oīni hmōi nexu cum ſuis facultatibus liberi/alieniqꝫ ꝑmaneant[k] ita tñ vt ſi aliq̄ functio volētib⁹ eis fuerit iiūcta/ex q̄ neceſſe ſit eos aliq̇d accipere[l] qđ ex data ſibi pecunia in reliquis apud eos māſiſſe cōſtiterit:ſoluētes ſine vlla moleſtia vel cōditionis ſue formidine diſcedāt[m]. Si q̇s vo ex his[n] oīa[o] de-

a Veterani his cōceſſa. que qualiter cōcedatur: dic vt.ē.tit.ij.l. q̇ immunitatem. habent aūt ꝛ q̄dā priuilegia q̇rū quadam ꝛ filijs eoꝝ ꝯcedūtur.vt.ff.de priui.ve. per totū. ꝛ.ff.de va.mu.l. i honoribus.§. vacationum.

b ¶ Ad excuſationē.quā ante habebāt ꝛ cui renūciare videntur accipiēdo decurionatū.vt hic.ꝛ.j.l.pxi.ꝛ.l. iij.i fi.ꝛ.ff.de iu.imu.l.pe.§.fi.ꝛ de ꝑui.ve.l.fi.in fi.ꝛ de va.mu.l.a decurioatu.ꝛ ſunt ſilia de tacita,renūciatiōe.vt.ff.de va.mu.l.pe.§.fi.ꝛ ð noua.l.ſi q̇s delegauerit.ꝛ.de ope.li.l.cāpan⁹.ꝛ.j de tab.l.ij. Itē no.aliquē nō ventre ꝯ ſuū fctm̄[a] ad quod eſt.ē.de re.cre.l.ſi q̇s iuſiurandum.

c ¶ Pacto.i.legitimo pacto: valet eni hec cōuētio.vt.ff.de iur.imu.l.ij.ꝛ.j.l.fi. in prin.

d ¶ Honoris.als honoris:ꝛ tunc dic immunitatis.i.honoris in totum. als eſt oneris. Et no.ꝙ idē eſt ſi filio imuni facto decurioni conſenſerit.vt no.ff.de mu.ꝛ ho.l.ſponte.§.j. Item huic legi contra inſti.de excu.tu.§.pe.ſed ibi in marito ſpeciale: vt ibi notaui.

[a] habes cōtra. i.c. diuerſis fallacijs.& anto. ð bu rti.lcē de de.ꝑiuga.

e Qui publici.oia cōprehendit. vt.ff de mu.ꝛ ho.l.fi. §.hec omnia.

f ¶ Habet. qđ q̄liter ſit. habes. ē.ti.ij.l.vlti.

g ¶ Cōpetēs.ſcꝫ in alijs: vel etiā in eodem ſi denuo vocetur. vt ē. de excu.tu.l. voluntaria.ꝛ.ff. de priui. vete.l. ij.in fin.ꝛ.ē. de. epi.ꝛ cle.aut. pſbyteros.ꝛ.j.l.pxi.in prin. ꝛ.ff.ð vac.mu.l. in honoribus.§.q̇ niu neris. Item ad hoc ꝙ dicit decurionatū.facit ē. de lati. liber. tol.l.vna.§.ſed ꝛ ſi.ꝛ.ff.de penis. reſpiciendū.circa prin. Ac.

h Qui cōditioni.Curiali.nō cui ē curial' ſeu decurio

i ¶ Statūqꝫ.qui erat vt ad talia ibi non cogeret cū nō eēt ciuis vel icola.vt.ē.ð ico.l.cū neqꝫ. in alijs ḡ ſibi nō ꝑiudicat. vt. ē.l. pxi. Sed q̇d ſi curialis erat.ꝛ i alia ciuitate talia egit: Rñ.reuocat ad curiā. vt.ē.de decu.l. q̇ derelicta.ꝛ.l.gñalis.ꝛ.l.ſi q̇s decurio. Itē et tanqꝫ vilis nō hꝫ priuilegiū ne ſubdat tormentis.vt.j.de tabul.l.ij.ꝛ ſic preiudicat ſibi in aliquo.ꝛ facit.ff.de vaca.mu.l.j.§.pe.

k ¶ Permaneāt.ſi alia cauſa eos non vrgeat.

l ¶ Eos accipe.vt opus puta publicū extruat.

m ¶ Diſcedāt.vt alia.ſ.munera nō cogāt ſubire

n ¶ Ex his.non obnoxijs.

o ¶ Oia indiſtincte ꝑ qđ fit municeps vt ſubij

curionū munera vel functiōes vel hono res nulla iminēte ne ceſſitate ſʒ ſua ſpon te peregit: cū ꝓ ſua a liberalitate patrē[a] ciuitatis in q̄ volun tari⁹ municeps ap parebit/ ſi hoc libue rit ei fieri cōſtituiq̧ hac lege decernim⁹.

℄ Liber hō q̄ ſponte cu rie ſeipm tradidit ſeipſum obligat non ſuos liberos q̄ſcūq̧ genitos: ſec⁹ ſi na turalis fili⁹ ſe offerat. B.

℄ Imperator Iuſtinia. Lex. iiij.

Eos q̄ curiali fortuna liberi ꝯſtituti/ poſtea ſe cu rie cuiuſcūq̧ ciuita tis obtulerit ꝯſide re volum⁹ ꝙ poſteri tas eoꝝ non ſolū iā ꝓcreata ſʒ etiā poſt talē deditionē ꝓ creāda hmōi fortu b na libera manebit[b]: ſiue ſpāliter ſub hac c lege[c] curie ſe obtule rint/ vt ab eis deſcē dētes tali fortuna li beri ꝑmaneant: ſiue nullā hmōi fecerint mētionē: nullo audē te dicere ꝙ nati vel cōcepti poſt talē de ditionē ꝑrnā ꝯditio nē ſeq̄ debeāt. hoc ei ſpāli bñficio alacrio res oēs ad ꝯferendā ciuitatib⁹ hmōi opi tulationē cōſtituere d ꝓperauim⁹[d]: ita tñ vt nec occaſione q̄r te portiōis bonoꝝ hmōi decurionis q̄ e cūq̧ ſucceſſores[e] ei⁹ aliquā iquietudinē patiant: vtpote libe ra ei⁹ ſubſtātia oīni curiali grauamine ꝯſeruāda eſt: ⁊ ſi q̄s defunct⁹ vel ex ad miniſtratiōe curia liū muneꝝ vel ex q̄r f ta portione[f] ad eādē curiā ſemel vel ſepi⁹ deuoluta vel ex alia q̄cunq̧ cā eidē curie debuiſſe probet: hoc idē ſucceſſores curialib⁹ reddere minime dubitēt. il lis ſcilicʒ que ſupernaturalib⁹ filijs quos natualis pater ſub hac lege cu rie dedit vel poſtea dederit vt legiti mos tā ex teſtamento q̄ ab inteſtato g ſucceſſores habeat. nō ſolū veterib⁹[g] h legib⁹/ ſed etiā noſtris ſanctionib⁹[h] diſpoſita ſunt preſenti lege excipien i dis: vt nō ipſi tñ filij naturales[i]: ſed etiā ex his procreādi mares paternā ſequant fortunam: vel marib⁹ liberi k minime ſubſiſtētib⁹[k]/ q̄rta pars ſub ſtantie mortui curie deputetur.

℄ De his qui a principe vacationē acceperunt. Titul⁹. xliiij.

℄ Imperator Theo. Lex vnica.

l Nullus vacationem tempo m ralem curialis[l] accipiat: ni ſi id forte veris ac ꝓbatis[m] cauſis annotatio noſtra con ceſſerit.

n ℄ De vacatione publici muneris[n]. Titulus. xlv.

cit. vt. ſ. de in col. ciues.

a ℄ Patrē. i. de curionē. vel dic vt. ſ. de decu. l. alexandrinis.

b ℄ Eos qui. Māebit. nō aūt ipi. vt. ſ. l. j. ⁊. ij. ⁊. ſ. ꝺ de cur. l. ij. et. iij.: ſʒ in filijs eſt ſec⁹ in dignitate. vt j. de dignit. l. ſi ſenator.

c ℄ Sub hac lege. ſic. ſ. l. j. i fi.

d ℄ Properaui m⁹. ſic. ſ. de bo. que libe. l. ij.

e ℄ Succeſſores ēt nō curiales: quod ſec⁹ eſt in eo q̄ origine vel ſnia vl' alio mō fuit curialis. vt ſ. q̄ñ ⁊ qui. q̄rta pars debe. l. j. ⁊ ij. in prin.

f ℄ Ex q̄rta portiōe. vt q̄ anq̧ eſſet curial' ſuc ceſſit curiali: ſic q̧ quartam de buit curie.

g ℄ Non ſolū ve terib⁹. vt. ſ. de nat. li. l. iij. ⁊. iiij

h ℄ Sāctionib⁹. vt. ſ. de natu. li. l. cōmuniū. ⁊ ad dc in aut. q̄. mo. na. ef. ſui. §. ſi q̄s igitur. col. vij.

i ℄ Naturales. ſ. curie dati.

k ℄ Subſiſtentib⁹. ſubaudi vl' filia nupta curi ali. vt. ſ. q̄ñ ⁊ q̄. q̄rta pars deb. l. ij. §. ad filioꝝ. et. l. fi. §. j. ⁊. §. ij.

℄ De his qui a principe va. ⁊c̄.

l Nullus. Curialis id ē decurio vt ceſſet a decurio natu.

m ℄ Ac probatis cauſis. not. tria neceſſaria vt p̄n ceps: vt tp̄alia vt cā neceſſita tis probata: vt hic. ⁊. ſ. ꝺ deec. l. nemo. ſi enim cuilibet affectā ti concederetur nō eſſet qui mu nera ſubiret. vt ff. de vac. mu. l. j in p̄n. et facit. j. de agri. ⁊ cenſi. l. imunitates.

n ℄ De vacatione publici mu. ℄ Dictū eſt a q̄

cõceditur vacatio:nũc q̃d cõceſſa operet: ⁊ q̃d mun⁹ aliud publicũ qđ in adminiſtratione rei publice ſine titulo dignitatis ſubitur. vt.ff.de mu.et ho.l.honor.§.j.aliđ priuatũ.vt tutela qđ etiã publicũ eſt quoad quid.vt inſti. de excu. tu.in prin.

Rñ.ſm.p.ſi ꝯ tale ius eſt ſtatutum cui poſſit derogari pacto vel renunciatione: tunc ⁊ per ſtatutum quaſi quilibet renunciet: alias non. quod habes.ſ. de pactis.l.ſi quis in conſcribendo. Accurſius.

¶ Vacatio ſimpliciť cõceſſa non porrigiť ad munera ordinaria.h.d. Bar.

¶ Impa. Gor. L.j.

Muneris publici vacationẽ ea cõtinere q̃ nõ lege non ſenatuſconſulto nõ cõſtitutionibus principũ iniũgunť[a] merito reſponſum eſt: ad quã formã iuris ptinet[b] ſi ceperis ad munera extraordiaria a magiſtratib⁹ deuocari appellatiõe iterpoſita poteris apđ pſidẽ iuris rationib⁹ ꝓtegi.

¶ De decretis decurionũ ſup imunitate quibuſdã cõcedẽdas[c]. Titulus.xlvj.

¶ Impa. Dio. L.j.

Excepti q̃ liberaliũ ſtudiorũ antiſtites[d] ſũt: ⁊ q̃ medẽdi cura fungũť[e] decreto decurionũ imunitas nemini tribui poteſt.

¶ Idẽ aug. Lex.ij.

Ordinis ambitioſa[f] decreta ſacris ꝯſtitutionib⁹ reprobatur.

¶ De excuſatiõib⁹ munerum[g]. Titulus.xlvij.

¶ Qui gerũt negocia pñcipis nõ hñt imunitatem a munerib⁹: niſi ſint ex illis officiis quibus eſt ſpecialiter cõceſſum. Bar.

a Muneris iniungũtur: qñ cõceditur vacatio: aut ſimpliciť vt hic aut plenius. vt et militie deť cui cõcediť imunitas. vt.ff.de vaca. mu.l. pe.§. duo cũ ğ ſimpliciter extraordinarias collationes dumtaxat euitat.i.ex improuiſo a magiſtratib⁹ idictas: ordinarias vero.i. q̃ a legib⁹ vel ſenatuſcõ. vľ ꝯſtitutiõib⁹ vel aliqua lege iponũtur recuſare nõ põt: q̃lia ſũt oia pr̃imonialia ordinaria.vt hic. ⁊.ff.de va.mu.l. i honorib⁹.§. q̃ muneris. ⁊.l.hi qui.de patrimonialib⁹ eni nẽo ſe excuſat.vt.ſ. de mu.pa.l.ij.cũ cõcor.⁊.l.q̃ imunitatẽ.⁊.ff.de mu.et ho.l.fi.§.fi. Itẽ q̃dã etiã pſonalia a magiſtratib⁹ idicta nõ euitat: vt q̃ habẽt honorẽ oneri mixtũ.vt.ff.de mu.l.cui mũeris.⁊ ad idẽ de va.mu.l.ſextũ.§.mũer⁹.item ⁊ tutelã fauore pupilli nõ euitat.vt.ff.de excu.tu.l.ſpadonem §.qui acceperiť pr̃imoniale extraor. euitat.vt ff.de va.mu.in honorib⁹.§.q̃ muneris.

b ¶ Pertinet.q2 vocaris ad extraor.⁊ habes vac.per priui.⁊ ſic habes ius appellandi.ergo ⁊c̃.vt.ſ.queãdmo.ciui.mu.indi.l.j.

c ¶ De decre.decu.⁊c̃. ¶ Nã et ſup aliis interponiť: vt ſup alienatiõe pđiorũ curialiũ. vt ſ.de pre.cu.l.ij.et ſup eligẽdo ſindico.vľ actore vt.ff.qđ cuiuſ.vni.l.nulli.vel alio officiali.vt ſ.de decu.l.ij. Itẽ ſup ſalariis medicoꝝ ⁊ magiſtrorũ liberaliũ artiũ.vt.ff.e.l.iiij. Itẽ ſuper bãnis et ſtatutis.vt.ff.e.l.fi.q̃d aũt ſi ſtatuerit vt pater teneať ꝓ delicto filij vel aliud ꝯ ius?

Addi.

¶ Adde huc ad materiã tit. qđ Iaſon ſcribit i auť. nouiſſima coll. ij.C. de inoffi.teſt.ad l.j. ⁊ nõnulli in l.ordinis. materiã decreti examinãt quã vide alibi vt in.l.nulli. ff. quod cuiuſq3 uni.l. ambitioſa ff.e.cũ ſimi.pr̃.

d Exceptis. antiſtites vt magiſtri non dico repetitores.

e ¶ Cura fungũtur: ⁊ ſunt intra numerũ vt.ſ.de epi.et cle.parabolani.⁊ multo magis legũ doctorib⁹. vt.j.de pfeſ.⁊ medi.medicos.⁊ đ mũe. et ho.l.fi.§.fina. Et dic q etiã in patrimonialib⁹ tenet imunitas cõceſſa ſi modo ſpẽaliter dicať vt no.ſ.de mu.pa.l.q̃ imunitatẽ.cũ ẽt de burſa dare pñt ⁊ decernere vt.ff.e.l.iij.⁊.iiij. Item videť ſol⁹ pñceps poſſe cõcedere imunitatem vt.ſ.de his q̃ a prin.que eſt cõtra. So.ſpẽale i his duob⁹: q̃s ğ aliis ꝓſtabit imunitatẽ ſi op⁹ fuerit? Rñ.ſolus princeps.vt ibi dicitur. Ac.

f Ordinis ambitioſa.vt ſi liberent publicũ debitorẽ vel ex publico largiantť vt.ff.eo. l.ambitioſa.⁊ no.q duę partes debent adeſſe Itẽ maior ps cõſentire. vt.ff.e.l.lege.et.ff.qđ cuiuſ.vni.l.nulli.al's non valet. Item ⁊ ſi valet reſcindiť q̃ñq3.vt.ff.e.qđ ſemel.⁊ fa.ſ.de aſſeſ. l.nemo.⁊ de epi.⁊ cle.ſi quẽq3.⁊ in auť.q̃.opor. epi.§.item.⁊.ff.de re.co.l.magis.§.ſi es.

g ¶ De excu.mũerũ. ¶ Qui det imũitatẽ ⁊ cui data pficiat dixi: nunc de ipſis cauſis ꝓpter quas q̃s excuſať. Et dic q elect⁹ ante oia appellet intra decẽ dies al's conſentire videtur.

vt.ff.de va.mu.l.j.et.ṡ.de ap.hi q̄.⁊ ꝓſequat̃.ſ.
duos mẽſes.vt.ṡ.de tẽp.ap.l.j.lʒ alij aliter.l.il
lã intelligant.hoc fallit in veterano q̄ nõ appel
lat.vt.ṡ.qñ ꝓuo.nõ eſt ne.l.veteran⁹.itẽ in tu
tela ⁊ cura.vt.ff.qñ ap.l.j.§.ſi qs tutor.⁊.§.alia
Sed qs interim gerit mun⁹? Rñ.collega ſi ha
bet:alˀs eligit̃ ali⁹ et ſuo periculo male agitur
ſi excuſatio nõ vera inueniretur.vt.ff.de ap.l.
imperatores.§.j.et dic excuſatio eſt alicui⁹ iu-
ſte cauſe allegatio ꝓpter quã arctari nõ debʒ
ad ſubeũda munera vt.ff.de va.mu.l.j.j.rñ.⁊ di-
ſtingue:q2 excuſatio alia tẽporalis et perſona-
lis.vt.ff.de va.mu.his qui naues.⁊.l.in honori
bus.§.j.⁊.ṡ.de his q̄ a prin.va.acce.alia ꝑpe-
tua.vt.ff.de va.munc.l.pe.in prin. Itẽ alia ƺ le
Imparator a muneri b⁹ qñq̄ nõ excuſatur — na cũ a munerib⁹ tm̃ ꝑſonalib⁹ excuſat̃: nõ au
tem ab oneribus: plenior cũ etiã ab honorib⁹
nõ aũt a patrimonialib⁹.vt.ff.de va. mu.l.ij.§.
q̄ patrimonioꝝ.⁊.l.pe.§.duo.Alia pleniſſima
qđ eſt qñ a q̄buſdam patrimonialib⁹ excuſat̃
vt.ff.e.his honoribus.§.angariarũ.⁊ de mu.et
ho.l.fi.§.pe.porro ab oĩb⁹ aliquẽ excuſari non
meminit py.ſe legiſſe.cũ etiã impator ⁊ augu-
ſta quedã talia ſubeant.vt.ĩ.de qui.mu.l.ij.et
ṡ.vt in emp.ſpe.l.j.ſed legit̃.ff.de iu.imu.l.ſem
per.§.lʒ.⁊.ĩ.de priuile.ꝯo.qui in ſa.pa.mili.l.ij.
et.ĩ.de profeſ.medicos.Accur.

Additio.

¶Huius materiam haud adeo ꝓſequor vt
pote clare a ſcribẽ.di-
ſcuſſam. Leges ĩ tex.nõnũq̄ corruptas inter-
dũ ꝑuerſas reſtitui In.l.ij.videt̃ deeſſe neſcio
qđ aut grece aut latine cõſtitutionis cuius tñ
ſnia q̄rtũ huc ſpectat eſt in.l.iij.collecta.⁊ fer-
me ſilẽm habes modũ in.l.lecta.ff.ſi cer.pe.et
in.l.ꝑs litterarũ.ff.de iu ſijs.in.l. negociãtes.
ſũt q̄dã artificũ vocabula de q̄b⁹ nõnihil habe
bis ĩ ti.de excu.artifi.alijſq̄ locis/ veſtiarios/
lintheones/iſti ſũt litheones a litheis dicti.nã
⁊ veſtib⁹ ⁊ lintheis plurimũ ĩdiget pricipis au
la ⁊ comitatus boni autẽ lintheaminis appe-
titor fuiſſe legitur Alex.ſeuerus dicens ſi lin-
thei idcirco ſunt vt nihil aſperũ habeãt quid
opus eſt purpura.de lino lintheiſq̄ ⁊ lineis ve
ſtib⁹ plyni⁹ haud mediocriter ſcribit. Habuit
autẽ Seuer⁹ fullones/veſtitores/piſtores/pin
cernas habuit.atq̄ idgenus caſtrẽſes miſtros
In ea.l.eſt dictio partiarios. Lucas de pẽna
legit perticarios qđ nihil eſt. Halzatus dicit a
q̄buſdã reſtitui pãnarios qđ ⁊ tollerari põt vt
hic pãnoꝝ vẽditores dixerit poſt lintheones
Alci⁹ tñ cõijcit legi debere parthiarios par-
thicorũ pelliũ negociatores quarum meminit
plyni⁹ de quib⁹ pleriq̄ autumãt ſenſiſſe mar-
tianũ l.l.vlti.de publica.in.§.ſpecies.vbi mul-
ta ſũt corrupta q̄ ſperam⁹ a budeo quoq̄ reſti
tuta iri.ego ĩ quodã vetuſtiſſimo.C.quẽ mihi
vir doct⁹ ac ꝑhumanus Io.de glys q̄ valens
dr̃ ſenator regi⁹ ac dimẽſis ꝓſes ſeu bayliu⁹
mutuo dedit vñ publico noĩe illi gratias ago
legi inq̄ in eo.C.pelliparios aut in eo quem a
a Io.homine collega mihi fideliſſimo atq̄ in-
tegre amico quõdã accepi. Ita eni ex altero il
loꝝ inueni reſtitutũ a me in meo Codice.hic
fruſtra tã multa hui⁹ vocis cã niſi qđ non põt
q̄ſq̄ in corruptiſſimo libro ſupra modũ eſſe di-
liges.hic inaduertẽter omiſit Halzatus expo-
nere qui ſint ydraule.in.l.vj.huius ti.quod di
cit glo.eſſe eos q̄ aquã deferunt in aulã princi
pis ab hidros inquit volunt dicere ydor ⁊ aula
vt ſit ex greco et latino cõpoſitũ vel cuſtos aut
curator aqueductus aule principi.vt in.l.de-
cernim⁹.§.vniuerſos.ĩ.de aquedu.vbi tex.eos
aquarios aquarũq̄ cuſtodes vocat ⁊ grece hy
drophilacos dici ait id eſt hydrophyliacã vbi
a mũerib⁹ iſtis ſũt imunes. Vñ hic reſtitue lo-
co approbare reprobare minime pñr hydrau-
las dicere poſſumus aquatores aut infuſores
aque/vel hydrogogos.i.l.maximarũ glo.egre-
gie vt ſolet exponit: eſt aũt flos farine vñ pollẽ-
ta fit ⁊ inde pollinthores deducit Halzat⁹ de
q̄b⁹ apud budeũ multa:ego eni oĩa ꝯſentio il-
lis ac cõcedo:hic fruſtra herẽdũ nõ eſt.in ea-
dẽ.l.de parauerediis quos eſſe ait Andreas q̄
veredũ hoc eſt curriculũ regũt ⁊ mun⁹ paraue
redoꝝ inde dictũ .et de pangarijs par⁹ dictũ.
In ea.l.rhetic⁹ limes ita exponit̃ ab Andrea.
Rhetos populos germanie cẽ per quos op⁹
erat ad barbaros trãſire atq̄ Ro.imperij ho-
ſtes q̄ in ſubdita ĩperatori regna tenderẽt vult.
igit̃ in hac cõſtõne Auguſtus vt hi q̄b⁹ rheti-
cus limes cure eſt ne a barbaris capiat̃ a mu
neribus que ſupra retulit nõ eſſe excuſatos vt
ſi vſus venerit ipſe ad eos ire poſſit habiturus
q̄ munera ſubeãt. Flaui⁹ vopiſcus in Aurelia
no fuluij boij mẽtionẽ facit q̄ dux fuerit rhe-
tici limitis. Idẽ ĩ bourſo Tribunatus inquit
egit ⁊ dux limitis rhetici fuit vbi corrupte mi
litis legit̃. Rhetie meminit ply.li.iij.c.xxiij.et
iij.b.c.xix.et.iij.li.c.xxiiij. Rheti autẽ deſcribũ
tur ab hyſtoriographis populi a thuſis cõdi-
ti qui a gallis pulſi duce rheto alpes occupa-
uere ⁊ a ducis noĩe rhetiã cõdire. Hinc rhe-
tice vites ⁊ rheticũ vinũ generoſũ ⁊ nobile cu
ius meminit ſtrabo.li.iiij.q̄ vt ptolomeus li.ij.
tradit ab occaſu limites hʒ mõtẽ adulam ⁊ fõ
tes danubij ⁊ rheni ab ortu liciũ fluuiũ q̄ in
danubiũ exit et rhetiã a vindelicia diuidit/a ſe
ptẽtrione danubiũ. A meridie alpib⁹ terminat̃
ſupra galliã ciſalpinã/poſt rhetiã verſus orientẽ
ſeq̄t̃ vindelicia cui noricũ adheret eno rĩrũ flu
uio disiuncta q̄ lã eã vanariã appellãt.at Cor.
tacitus ſcribit noricos rhetoſq̄ rhenũ fluuiũ
interfluere.in eadẽ.l.vel expeditiõis illicite le

gendū illiryce. Sunt autē hi populi inqt Andreas quos ſclaonas vulgo appellam⁹ de qb⁹ ply. ca. ij. tertij libri vt h⁊ Andree liber in quo puto reſtituēdū pro ſecūdo ca. viceſimo. ⁊ polybi⁹ hiſtoriarū tertio In tex. vtilitat⁊. l. vtilitas hoc ſenſu ſordida munera nulli ſubeant exceptis his a qbus limes rhetic⁹ includit ⁊ curat vel his a qbus vtilitas expeditionis illyrice (cuius frequenter mētio eſt in codice) adiuuatur ꝑ tpe et neceſſitate id ē qtiēſcūq⁊ in illyricos expeditionē ducere opus eſt. Erāt ei qdā q ad munera tenebant qtiēs iperator pro ſua vtilitate agmē in illyricos forſaſſe rebellātes et qd in. l. j. titu. ſeq. patet Themonis neceſſitas neſcio quid ſit niſi regende nauis aut iſtruende. hec autē lex admodū corrupta legebat ⁊ in vocabulis et in punctis. ad. l. pe. vide qd ſcribit cepola i cautę. ccxiij. Py.

Idē Aug. Lex. j.

a Etiā hi q noſtraᵃ ꝓcurare ſe mōſtrant muneribus ciuilib⁹ que dignitati eorū cōgruūt fungi debent.

Pars actorū dio. Lex. ij.

b Iaductisᵇ firmino ⁊ appollinario ⁊ ceteris pncipalib⁹ anthiocenſiū aſtantibus ſabinus dixit.

Diocle. Lex. iij.

Certis dignitatib⁹ data a nobis indulgētia ē munerꝫ ciuiliū ⁊ pſo
c naliūᶜ. i. his q aut ex
d ꝓtectorib⁹ᵈ ſunt aut
e ex ꝑpoſitisᵉ: hi ergo ad munera pſonalia
f aut ciuiliaᶠ non vocabuntur.

Idē au. Lex. iiij.

g Tutelegſolicitudo a mune
h rib⁹ ciuilib⁹ʰ non excuſat: vtpote cū nec tres ſimul iūcte diuerſarū domuū huiuſmodi beneficiū
i preſtentⁱ.

Idē Augu. L. v.

k Idraulcᵏ ciuilium imunitatē
l ſibi iure conceſſāˡ reprobare mime pſit.

Idē Augu. L. vj.

m Procuratoresᵐ abſentiū reipu. cā munerū ciuilium vacationem non habent.

Idē aug. Caio. Lex. vij.

n Venatorib⁹ⁿ immunitas ob hāc ꝓfeſſionē ſolā nullo iure cōceſſa probari poteſt.

Impa. Conſtan. Lex. viij.

o Negociātesᵒ veſtiarios / lintheones / purpurarios / ⁊
p pticariosᵖ † q deuo=

a Etiā. Noſtra. al's nro. i. pſimonio .i. ad vtilitatem al's nr̄a. ſc⁊ pſimonia vel negocia ⁊ ſic eſt procuraſſe. interim tn̄ dum adminiſtrant excuſant ſe. vt. ff. de excuſa. tu. l. adminiſtrantes: et ita caute dicit ꝓcuraſſe. et facit. j. de qui. mu. vel preſta. l. j.

b Iaductis. ſc⁊ in palatio.

c Certis. Et perſonaliū. nō pſimonialiū.

d Protectorib⁹. de his. j. d dome. ⁊ pte.

e Prepoſitis. ſc⁊ laborum. vt in pri. titu. ⁊ de prepo. laborum. l. j. Accur.

f Ciuilia. pro eodem. quia ciuilia ſūt. vt. ff. de mu. et ho. l. fi. §. hec omnia.

g Tutele. ſcilicet vnius.

h Ciuilibus. que ſūt publica vtilitate: qd nō eſt in tutela. vt. ff. de excu. tu. l. athlete. §. tutela.

i Preſtēt. a ciuili. ſ⁊ a qrta tutela hn̄ excuſāt vt. ff. d excu. tu. l. tria. et. §. qui. nu. tu. l. j. q ſunt contra.

k Idraule. i. aquaꝫ deferentes in aulam principis. vel dic cuſtos duct⁹ aque aule imperialis. ⁊ dicit ab idros quod eſt aqua: et aula. vt. j. de aquedu. l. decernim⁹. §. vniuerſos. Accur.

Idraule q aq ductus principis curant.

l Conceſſam. ⁊ qꝑ ſūt electi ad aliud officium. Accurſius.

m Procuratores. diſmiſſos i ciuitate ab abſentib⁹ reipu. azo. al's debitore ex adminiſtratione ⁊ ex pollicitatione excuſat ab oneribus. et. ff. de mu. et ho. reſcripto. §. debitores Accurſius.

n Venatorib⁹. al's ſenatorib⁹. al's venatoribus. et facit. ff. de ſer. ru. pre. l. diuus. Item decretum hoc dicit qd ſubijcit. nullum venatorem legimus eſſe ſanctum. Accurſius.

† Parthi cart q particas pelles negociant

o Negociantes. In curia principis. premittit genus.

p Et particarios. qui circa quoddam genus veſtis negociabantur.

a ¶ Deſeruiunt.ſ.dum ſeruiunt. vt.ff.de iur. immu.l.ſemp.§.negociatores.⁊ ante iniunctū mun⁹ negociari ceperāt vt ea.l.§.hoc circa vacationes.nā tūc ab oi vt hic.etiā a patrimoniali munere excuſant. vt.d.l.§.licet.niſi forte ab eis a quib⁹ nec pnceps. vt.j.ti.j.l.ij.in pn.

k ¶ Seueritas.ſ3 non tanta.⁊ ſic de cōſentientibus vel nō ɔdicētib⁹ dicit.

l ¶ Curialis.al's curialis.et iūgitur precedētibus:al's curiales:⁊ tunc ſequētibus:⁊ ſupponit p predictis iudicibus ⁊ officialibus.et facit.ſ.d ap.l.qm̄ iudices.Ac.

tioni nr̄e debuiſſ[a] viſum eſt ſm veterē cōſuetudinē ab oi munere imunes eſſe.

¶ Preſes vel alius iudex nō pōt collectā iponere:ſ3 ſi neceſſitas iminet deb3 ſcribere pfecto:⁊ pfectus reſcribit principi qui hoc permittet.Bar.

¶ Idē Aug. L.ix.

Placet nullū oino iudicem decetero puicialib⁹ inferēdū[b] aliq̇d indicere:vt ea tm̄ ſedulo cūctorū ſtudio pēſitent q̄ canonis inſtituti forma ɔplectit[c] vel nr̄a clemētia decreuit iferēda[d] vl' delegatiōe ſolēniter ſāciente/ vel eplis pcedētib⁹:ſ3 ſi q̇d vrgere[e] forſitā cepit:referri ad celſitudinē tuam[f] ſtatuim⁹: et auctorem te fieri[g]:⁊ eo perſoluto referri ad ſciētiā nr̄am vt nobis iubētib⁹ roboretur[h].Si q̇s aūt vſurpatoria temeritate ampli⁹ aliq̇d fuerit conat⁹ exigere:obnoxius q̄drupli[i] repeti tiōe teneat:q̄ ſeueritas[k] iuſſiōis ad ordinariorū iudicū officiorūq3 terrorē debebit excutere:vt ſi eorū vel gratioſa cōniuentia: vel ignobili diſſimulatiōe temeritas admiſerit curialis[l] eos quoq3 dāni ſimplicis pena caſtiget.

¶ Impa. valē. L.x.

Illud cōuenit pcaueri/ ne q̇s hāc[m] q̄ pſonalis ē fūctio precio[n] putet eſſe taxādam.

¶ Predia emphiteotica pricipis extraordinarias preſtationes non ſoluunt h.d.Bar.

¶ Imp.Gor. L.xj.

Priuate reino ſtre puilegijs pmanētib⁹ nihil extra ordinē pdia[o] iure ppetuo cōſignata ſuſtineant:neq3 adiectiſ[p] ſepi⁹ ac pter primū delegationis canonē[q] poſtulātiſ[r] afficiant impendijs[ſ] qn̄ quidē neq3 aurario canoni[t] ſub priuile-

b ¶ Placet. Inferendū.i.dādū ordinariū vl' delegatum.

c ¶ Cōplectit.ſ.q̄dragesimas Itē p luſtra q̄ ſūt ordinarie.vt ſ.d idic.l.j.⁊.ij.

d ¶ Inferēda. ſc3 extra ordinē decerni dico vel delegatione.ſ.p pragmaticā vel epl'as.vt.ſ.de anno.⁊ tri.l.iij.⁊ de idic.l. ptīculari.⁊ de ſup-indic.l.j.

e ¶ Urgere.diſpendij pura.

f ¶ Celſitudinem tuā.pfecto ptorio loquitur

g ¶ Fieri.ſ.dicte pēſitatiōis extraordi.faciēde.Accur.

h ¶ Roborer.qd exactū eſt:et tūc dabit palatinus vel cui pnceps dixerit. vt ſ.de bo. va.l.ſi vacantia.

i ¶ Quadrupli.facit.j.d cē.l.perequatores ⁊ in autē.vt iu.ſi quo.ſuffra.§.ſic igitur.⁊.ſ.de iu.fiſ.l.q̇ cōtractibus.⁊.ſ.ad.le.iul.repe.l.j.et fi.in fi.⁊.ff.de pub.l.licitatio.§.qd illicite.et.j.de decurio.l.ij.in fi.Sed ɔ ſ.de ſuperac.l.j.vbi dicit in duplū.So.vt ibi.

m ¶ Illud. ne q̇s hāc.ſ.fūctionē.⁊ ſupponit p q̄lib3 pſonali mūere.

n ¶ Precio.vt loco mūeriſ det pecunia . vt.ff.de mu.et ho.l.eſtimationē. al's et pecuniā pdit ⁊ mun⁹ ſubit . vt ff.de polli.l.i ps nariſ.§.j.⁊ ſic.ſ.de peu. litē.⁊.ff.de tute.l.i eos. Itē facit.q̇quo mō.ff.d va.cog.l.j.§. pinde.vbi dr̄ q̄dā honeſte accipiunt.⁊c. Itē facit.ſ.de ceſ.bo.l.ppter.

o ¶ Priuate. pdia.pncipis data in ppetuā emphitheoſim nō ſoluunt ſuperindicta ēt iuſſiōe pncipis vt hic.⁊.j.eo.l.pe.⁊.j.d lo.fun.ci.l.ij. et fi.⁊ hec ſunt puilegia q̄ hic dicit.

p ¶ Adiectis.ſ.ſupindictis extraordinarijs.

q ¶ Canonē.a q̄ nō excuſat vt.ſ de exac. tri. l.ſi diuina.⁊ de indic.l.j.

r ¶ Poſtulātis. al's poſtulatis. al's poſtulātis.

ſ ¶ Impēdijs.ſ.ex ordinē pdictiſ

t ¶ Canoni.i.dicere ſuſceptori aurario q̄q3 priulegiato inter ceteros ſuſceptores nihil de-

currit̃ur.id eſt ſoluitur ex ea.ſ. delegatiõe quã faceremus pro ſupͣdictis quacũq3 ex cauſa fa cimus ei ſolui ab alijs:neq3 enim etiam alijs i minet hoc onus niſi principe permittente. vt ſ̃.de ſuperindic.l.j.

a ¶ Decurrit̃. al's diſcutit̃.al's diſcurrit̃: tunc dic aurario.i.p curatorio.
b ¶ Ceteris.ſ. priuatis.
c ¶ Eſtimari. poſſeſſores prediorum princi pis datorum in perpetuũ ẽphi teoſim.
d ¶ Quos.ſcʒ ceteros.
e ¶ Functiões ſ.ordinarias.
f ¶ Perpetua al's ꝑpetuo.al's perpetua.
g ¶ Prerogatiua.i.ſupindicta.q̃ ex ꝓrogatiua et ẽt extra ordi.ꝑſtant̃.al's eſtimatas.i. taxatas ordiarijſ ⁊ ſic iũgit̃ cũ ſuꝑioꝛib⁹. al's eſti mata.ſ.prerogatiua.i.taxata ex traordinaria et ſic iunge cũ inferioribus.

gijs eſtimato aliq̃d ex ea iubẽtib⁹ nobis ꝓbitionũ diuerſita [a]te decurrit̃[a] ⁊ pari cũ [b]ceteris[b] [c]eſtimari[c] ſoꝛ [d]te nõ cõuenit quos[d] ꝓter annonarias fun [e]ctiones[e] eſtimatas ꝑ [f]petua[f] ꝑẽſitatiõis ꝓ [g]rogatiua[g] nexuerũt.

¶ Prothonotarij / notarij/⁊referendarij pͥncipis habẽt immunitatẽ ab extraoꝛdiarijs mũerib⁹.B.

¶ Idẽ Au. Lex.xij.

Eos q̃ cũ ho noꝛe comituʒ noĩe mgr̃oꝝ memo [h]rie[h] [i]ꝑfuere[i]/vel eplĩs vel libellis.itẽ eos q̃ [k]ibidẽ peragẽdis[k] ſignandiſq3 reſponſis noſtre manſuetudĩs [l]obſecundãt:omniũ[l] ciuilium munerum fieri iubemus exoꝛtes igitur qui ex eo gradu palatio nr̃o [m]abſceſſerint[m] adeſſe ſibi cõpetẽtia priuilegia glorientur.qui vero ſuꝑioꝛibus di [n]gnitatib⁹ creuerit[n] nihilomin⁹ eius loci [o]priuilegia preſto[o] ſi

h ¶ Eos. Me moꝛie. id eſt fuerũt mgr̃i ſcriniorum memorie ſacrarũ epiſtolarum vel libelloꝛũ: vt ſubijcit eplĩs vel libell' de qb⁹ habes.ſ̃. de decu. l.fi.⁊ gñalit' oẽs magiſtri cuiuſcũq3 ſcrinij. vt. j̃.de ma.ſcri.l.j.
i ¶ Prefuere. dico cũ honoꝛe comitũ.i.q2 comites dici ⁊ eſſe meruerit vt ſunt comites ꝓſidũ ⁊ ꝓcõſulũ ⁊ ꝓ curatoꝛũ ceſaris ⁊ comites conſiſtoꝛij ⁊ archia tri palatij quib⁹ omnibus data eſt excuſatio. vt.ff.de va. mu.l.legato.§.j.niſi ſuffragio ꝑcepe rint dignitates.vt.j̃.de leg.l.vniuerſi.
k ¶ Peragẽdis.ď his hẽs.ſ̃.ď his q̃ ſe defe.l.fi.
l ¶ Omnium ciuiliũ.qď ad ꝑſõalia reſtringit̃.vt no. ſ̃.ď va.mu. qui immunitatẽ.

bi fuiſſe letentur.

¶ Palatini in dignitate conſtituti etiã poſt dignitatẽ finitã ⁊ magiſtri ſciẽtiarum ⁊ legati a ſoꝛdidis munerib⁹ hic declarantꝰ ſũt exẽpti.h.d. Jo.ď pla.

¶ Idẽ au. Lex.xiij.

[p]Maximarum[p] culmia dignitatum conſiſtoꝛiani quoq3 comites notarij etiam noſtri ⁊ cubicularij oĩes atq3 excubicularij/ ab oĩbus ſoꝛdidis mune [q]ribus vendicentur[q] ceteros aũt palatia vel militari ĩtra palatiũ ꝓrogatiua mu nitos: ita demũ priuilegiũ ſimile conti [r]neat:ſi prioꝛib⁹[r] ſtatutis ſe ad hmõi exceptionẽ docuerit ꝑtinere:vt nõ ſingulis indulta perſonis ſʒ i cõe dignitati vel coꝛpoꝛi hmõi beneficia doceant̃ fuiſſe cõceſſa/circa r̃ctoꝛes atq3 grammaticos erudi [s]tiõis vtriuſq3[s] [t]vetu ſto[t] moꝛe durante. [u]Soꝛdidoꝝ[u] võ mu nerũ tal' exceptio ſit

m ¶ Abſceſſerint al's deceſſerint et al's abſceſſerit:⁊ al's acceſſerint.ad quam vltimã facit. ſ̃. de aduo. diuer. iudi.l.j.⁊. j̃.ď fabri.eos qui.⁊.j̃. de prepo.ſa.cu. l.ij.⁊.j̃.de comi. q̃ ꝓuin.re.l.j.et ď pri.ſa.ſcr.l.j.
n ¶ Creuerint.i. finita prima eligũtur ad maioꝛẽ:retinent quidem ꝓuilegiũ ꝓme.vt.j̃.de dig. l.ij.⁊ de agen.ĩ re.l.fi. Accur.
o ¶ Preſto.i.pñtãea ac ſi nec maioꝛẽ accepiſſẽt.
p Mariarũ. vt illuſtres ⁊ ſupilluſtres q̃ ſunt maximi.vt. j̃.l. fin.
q ¶ Vẽdicẽt̃. ſicͭ poꝛcinarij vrbis eterne. vt. j̃. de ſuarijs.l.j.itẽ ſilentiarij.vt. j̃.ď ſilẽ.l.ij.⁊.iij.⁊ ꝓximi ſacro. ſcri. vt. j̃. ď ꝓri.ſac. ſcri.l. hac lege.
r ¶ Si prioꝛib⁹. i. ꝓuilegijs ſibi datis an hãc. l.
ſ ¶ Vtriuſq3. i. vtraq3 arte eruditos.ſ.grãmatica ⁊ rethoꝛica
t ¶ Vetuſto. ad hoc.ff.de mu.et ho.l.fi.§.fi. Itẽ philoſophi a ſoꝛdidis excuſant̃ vt.ff.de vaca.mu.l.in honoꝛib⁹.§.philoſophi.
v ¶ Soꝛdidoꝛũ. mõ numerare incipit ſoꝛdida.

quibus adde q̃ ſunt.ff.de mu.ꝛ ho.l.fi.§. iter pſonalia.ꝛ ſm hoc dic exceptio.i. acceptio. Uel dic ſecũdo ꝙ accepit q̃dã ſordida ſubeũda etiã per predictas perſonas: ante tamẽ ſpecificat quedam ſordida de non ſubeundis.ꝛ dic ꝙ tributũ nõ ẽ ſordidũ.vt.ff. ad mu. libert⁹.§.excã.

alˢ capitationis.alˢ capitalis.

m ℂ Temonis.ſpecies ſordidi muneris.

n ℂ Poſſeſſio.vt ẽ poſſeſſio rerũ ꝓuatarũ auguſti ꝛ auguſte.vt.j.de ꝓui.do.aug. l. j. ꝛ poſſeſſio ſenatorũ.vt.j.de digni.l.qm̃ diuerſi.

vt in patrimõijs dignitatũ ſupius digeſtarum:nec cõficiendi pollinis[a] cura mãdef:aut panis excoctio aut obſequiũ piſtrini: nec parauveredorum[b] hmõi viris aut perangariarũ ꝓbitio mãdef.exceptj his quibus ex more rethic⁹[c] limes icluditur: vel expeditionis[d] illirice ꝓ neceſſitate vel tẽpore vtilitas adiuuaf. Operarũ quoqꝫ artificũ diuerſorũ excoquende etiã calcj obſeq̃a nulla de talib⁹ adiumenta poſcanf materiã[e] lignorũ atqꝫ tabulata[f] exceptoꝝ virorũ patrimõia nõ ꝓbeant carbones q̃qꝫ niſi eũ[g] quẽ moneta ſolẽniter vel fabricatio ſm veterem morem poſcit[h] armorũ ab hmõi[i] iuris ꝓbitiõe deſiſtat. Publicis vel ſacris edib⁹[k] conſtruendis atqꝫ reparandis capitalis[l] atqꝫ temõis[m] neceſſitas nulla mãdef legatis atqꝫ allectj ſũpt⁹ poſſeſſio[n] hmõi ꝓuilegijs mũita nõ ꝯferat:hoc tñ his patrimonijs ꝓſit q̃ dignitatẽ ꝓprioviden tur nomine poſſidere[o].eos ẽt qui ſimili honore fũcti ſunt generali ꝓrogatiua a ꝓbitione ſordidorum munerũ vendicam⁹.

ℂ Priuilegiũ pſonale nõ trãſit i ſucceſſorẽ.h.d.B.

ℂ Idẽ au. Lex.xiiij

Sordidorum[p] munerũ excuſatio delata pſonis ad heredẽ[q] ſucceſſorem ve tranſire non põt.neqꝫ enim † põt eſſe perpetuũ:non rebus ſed pſonis contemplatione dignitatis[r] atqꝫ militie indulſiſſe nos conſtat.

ℂ Idẽ Ual. L.xv.

Eam legẽ[s] quã de extraordinarijs ſordidiſqꝫ muneribꝰ expreſſis vocabulis functionum ꝛ inſignibus dignitatum ſine vlla ambage preſcripſimus. ita circa eos in quos noſtra munera redũdarunt eſſe ꝑcipim⁹

a ℂ Pollinis. alˢ polline.i.tenuis buratatio de ſtamiga qua detruditur ſubtiliſſima farina ex qua ꝯficitur polla.i. albiſſima farina.

b ℂ Nec parauuredoꝝ.vt. j.ð pri.ſacro.ſcrin. hac lege.

c ℂ Rethicus ſpecies ſordidi muneris.Acc.

d ℂ Expeditõnis.ſic.ſ. ð ſac. ſan.ec. l. nemĩnẽ.ꝛ.j.de cu.publi.null⁹.ꝛ.j.tit. j.l.ij.

e ℂ Materiã. vt.ff.ð le. iij.l.ligni appellatio.

f ℂ Tabulata. vt. ff. de ſer. vr. pre.l.ſeruit⁹.§.ſi antea . hec q̃dẽ ad publicas edes cõſtruẽdaſ preſtabãtur . vt j.ſtatim.

g ℂ Eum.i.illeſic.ſ.de fideiuſ. cauſam que.

h ℂ Nõ poſcit alˢ poſcit alˢ paſcit.

i ℂ Ab hmõi iuris . alˢ iure. alˢ iuris.

k ℂ Sacrꝫ edibus.in quib⁹ arma reponũtur. alˢ eſſet contra ſ. ð ſac.ſan. ec. l.ad iſtructionẽ

l ℂ Capitalis

o ℂ Po ſſidẽ.i.habẽ i pñti. Idẽ ꝛ ſi i ꝓ ritũ hũerit: vt ſubijcit. ꝛ.j. eo.l.eam legẽ.

p Sordidorũ.q̃ ſunt hẽs.ſ.l.p.i ꝓn.

q ℂ Ad hẽdẽ.ſcꝫ extraneũ . ſꝫ ad ſuũ ẽt pſõale ꝓuilegiũ trãſit vt ar.ff.ſo.matri.l. maritũ.ꝛ.l.ſe.et l.ẽt.ꝛ.ff. de le. j. l. ſciẽdũ.§.legati.ſꝫ. P.ꝛ no.ꝙ aut deferf pſoe vni vel oib⁹ de militia illa imunitas vel priuilegiũ et nõ trãſit ad hẽdẽ . vt hic.ꝛ.ff. de cẽ.l. iij.l fi.ꝛ.ff.de re. iu.l oib⁹.ꝛ. l.priuilegia. ꝛ ð iur. imu. l.j.§.pſõif. et.ff.ð vſu ꝛ habi.vſus aut rebus:ꝛ daf ſuccedẽtib⁹ i eã rẽ vt.ff.de cẽ. l.iij. cũ ꝯcor.aut daf gñi vel pſõis h⁹ pacto vt ad poſteros deſcẽdat ꝛ tũc nõ deſcendit niſi ad eoſ q̃ ex feminis nati ſunt.vt.ff.ð iu. imu.l.j.§.j.ꝛ.l.iij aut ciuitati vel loco.ꝛ tũc trãſit vt.ff.ð cen. forma.§.q̃cꝫ. q2 ſꝑ ẽ idẽ ꝓplꝫ.vt.ff. ð iu . ꝓpõebaf.

r ℂ Dignitatis. exẽpla.ſ.l.pri. ꝛ.l.iductꝫ

s Eam legẽ.

Uide q̃ de his i cõmẽtarjo dixi.

Priuilegiũ pſonale an ad ſucceſſorẽ trãſeat.

† Not. ad hoc tex. ꝙ ꝓuilegia pſõalia ad heredes non trãſeunt Cõcor. c.mãdata iũcta gloſ.fin. extra de ꝓſump.

ſeruandam. vt hiſdē beneficiȷs nō q̄diu[a] militauerit ſȝ q̄diu vixerint perfruātur.

¶ Predia principis ꝑpa vl' emphiteoticaria ab extraordinariȷs et ſordidis muneribus ſunt exempta

¶ Jmp. Au. L. xvj.

Videnter atq; abſolute iubemus ne fundi ad pri monium nr̄ꝫ ꝑtinētes ſeu ꝯductiōis titulo ſeu ꝑpetuo iure teneantur[b]: aliq̇d ꝑter ordinē[c] ſuperindicti vl' preciȷ[d] noīe de ſordidis[e] q̇buſcūq; muneribꝰ agnoſcāt. nam ꝛ hoc a diuis principibus impetratū[f] eſt ꝛ a noſtra ſerenitate reꝑatū. Quiſq̇s igit' iudicū ꝯfecerit / quinq; pōdo auri de facultatibꝰ ſuis ꝛ de officiȷs ſuis totidē ꝛ decurialibꝰ q̇ exeq̇ male iuſſa feſtināt norit eruēda.

¶ Jdē au. L. ex. xvij.

Ab illuſtribꝰ[g] ꝑſonis ſordida munera ꝛ extraordinarie neceſſitatis dāna remouemus.

¶ De quibꝰ muneribus vel ꝑſtationibꝰ[h] nemini liceat ſe excuſare. Titu. xlviij.

¶ Jmpe. Au. L ex. j.

Ompatiōi[i] trāſuectiōi[k] q; ſpecierū vniuerſi[l] ſine vllo priuilegio coartent' ad neceſſitates illiricianas[m]. nā in his dūtaxat titulis[n] nullū ſub quodā ceſſare ꝑuilegiȷ velamēto cēſemꝰ ſed ſub hac[o] cōditione cum t̄ps exegerit hmōi collationi ſuccumbāt: vt nō tm̄ requirat' idoneus[p]: verū vniuerſi ꝓ portiōe ſue poſſeſſiōis iugatiōiſq; ad hec mūia[q] coartēt' ꝛ a ſummis[r]

dicit de lege ſuꝑiori maximarum. nam ꝛ hec ꝛ illa ſunt valentini. Accur.

a ¶ Quādiu. ſ. tm̄. ꝛ facit. ſ. l. maximarū. in fi. et. ff. de cōſti. prin. l. fi. ꝛ. j. qui mil. non poſ. l. eos §. ſciturꝰ. ꝛ ſic no. immunitas nō cū dignitate: ſed cū perſona extinguitur. vt. l. proxi. no.

a ¶ Videnter. Eture tenenantur ſic eni tenētur. vt. j. de loca. ꝑdi. et. l. ꝑdia

c ¶ Ordinē. i. ordinariū canonem.

d ¶ Preciȷ. ad hoc. j. titu. j. l. j.

e ¶ Sordidis. que ſunt habes. ſ. e. l. maximaꝝ

f ¶ Jmpetratū vt. ſ. e. l. ꝑuate. ꝛ. j. de priui. do. au. l. j. ꝛ. l. fi. ꝛ de col. fun. pa. l. j. Jtē cōtra. ſ. de ſuꝑindi. l. j. So. vt ibi.

b Ab illuſtribꝰ. ſ. l. maximarum. in princi.

h ¶ De q̇. mu. ¶ De his q̇ ſe excuſant dixit: nūc q̇ nō. et dic dr̄iaꝫ inter hūc ti. ſ. de imu. ne. ꝯce. q2 ibi ſpāliſ dimunitate tributorū vl' ibi oñdit i q̇bꝰ caſibꝰ ſpāliſ imunitas concedenda ſit. hic aūt in q̇bus generaliter nō p̄ōt opitulari.

c. xx. ad. l. ſordidoꝝ. ſ. ti. prece. vide bal. in. l. nō ſolum. §. ſi forte. ff. de in integ. reſti. Pyrrhus.

i ¶ Omparationi. que comparantur ad opꝰ publicū et curator p̄ficitur qui dicitur habere perſonale munus. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. j. §. fina. et. l. fina. §. j. et fa. ff. de vſu. ſi pēdētes. §. ſi quid.

k ¶ Trāſuectioni. que fit vel cū curribus vl' cū nauibꝰ. nec eni a tali tranſuectione debet q̇s ſe excuſare. vt. j. l. proxima.

l ¶ Uniuerſi. etiā imperator ꝛ auguſta. vt ꝛ. ſ. vt ne. li. l. j. et ſeq. ꝛ ſ. titulo. j. l. maximarum. §. ſordidorum. et. j. l. proxima. argu. j. de pred. naui. l. j. in princi.

m ¶ Jlliricianas id eſt quādo imꝑator ducit exercitum in illiricū. id eſt ſclauoniam: idē eſſet ſi alibi duceretur exercitus p̄cipis. ſed loca tāgit vbi plꝰ neceſſe erat exercitum ducere

n ¶ Titulis. id ē neceſſitatibꝰ ſuꝑadictis vel trāſuectionibus.

o ¶ Sub hac. id eſt ſub hoc modo qui ſequitur ibi vt non tantum ꝛc. vel proprie ſub hac cōditione que eſt cum tempꝰ exigit ꝛc.

p ¶ Jdoneus. qō querit' in perſonali munere. vt j. de po. ad mu. no. l. j. et. ſ. de decu. l. ad ſubeunda. ſed non in patrimoniali: vt hic. ꝛ. ſ. de imu. ne. con. l. per bithimiā. et dic idonee. ſcilicet cōmode tantum.

q ¶ Munia. i. munera vel onera. Accur.

r ¶ A ſummis. i. diuitibus. vel potentibꝰ qui di

Additio. ¶ Hic titulus ꝯuenit in materia pene cū tit. de immu. nemi. conce. et in. l. neminem. C. de ſacro. eccle. cū ſimi. Jn tex. l. j. coarcentur legēdum eſt coarctētur hoc eſt cogantur. de illirico dictum eſt et habes ti. de prefecto orientis ꝛ illirici. illiricos ꝑ enetrare ſcimꝰ inquit vergi. de quo et numeroſis opidis ac diffuſa regione ꝛ liburnia vide ply. li. iiȷ

cunt ſūmi.i.in ſūmitate rote fortune exiſtētes.
a ¶ Sarcina.i.onus ſupradictum.
b ¶ Ad infimos.i.pauperes. Accur.
c ¶ Decurrat.nā ita tenebitur pauper vt diues pro modo poſſeſſionum ꝛ facultatum.

Cum ad felicisſimaꝫ expeditionē nōis nr̄i oīꝫ prouincialiū[d] per loca q̄ iter arripim⁹ debeāt nobis ſolita miſteria exhiberi:neminē ab angarijs[e] vl' parangarijs vl' plauſtris[f] vel quolibet munere penitus excuſari precipim⁹.ſꝫ oēs ſiue ad diuinā nr̄aꝫ domū ſiue ad venerabilis auguſte vl' ad ſacroſanctas ecclias vl' q̄ſlibꝫ illuſtres domos ptinent[g] nec lege pragmatica[h] nec diuina[i] annotatione ſacroue oraculo excuſatos[k] indictionib⁹ magnifice tue ſedis tpe nr̄e expeditionis obedire decernimus

... ſarcina[a] vſqꝫ ad infimos[b] decurrat[c].

¶ Impe. Dio.L.ij.

¶ Imperator.Leo. Lex.iij.

d ¶ Cum ad. prouincialium.idē eſt ſi p italiam.vt.ſ.de ſac.ſan. eccle.l. iubem⁹ nullam nam cum ipſa lex nō diſtiguat italiam a prouincia:nec nos diſtinguere debemus.vt.ff.ď pu.l.ď p̄cio. Accur.
e ¶ Angarijs dicuntur exhibitio opere ſine ſumptu.perangarie q̄ſi vtrūqꝫ ſcilicet exhibitio opere cū ſūptu. ꝛ ſic mixtū
f ¶ Plauſtris. q̄n reb⁹ tantum et ſic vel pro . ſ. quolibet ꝛc. ſed P.dixit quolibꝫ etiā perſonali.
g ¶ Pertinēt. vt.ſ.de ſac.ſan. eccle.l.neminē. et. l. iubemus nullā nauē.ꝛ.ſ. l. prox. in prin. cum cōcor. Excipe veteranos et milites.vt.ff. de mu.et ho.l.fina.§. hec omnia.
h ¶ Pragmatica.facta cū cōcilio procerū et ad exhortatōēꝫ
i ¶ Diuina.facta pprio motu
k ¶ Excuſatos vt.ī. ď curſu pu.nullus.ſed hic loquitur p̄fec.p̄to.qui debet omnibus ſubditis iſtud p̄dicere et manifeſtare ne aliquis poſſit. pretendere excuſationē ignorantie.
l Hac prouidentiſſima.excuſatione.ſ. fieri. qď eſt in fi.ꝛ fa.ſ.de ope.pu.l.ad port⁹.et de of.procō.ſi in aliquā.hoc mun⁹ eſt ſordidū. vt.ſ.ti.j.l.maximarū.§.publicis.vnde forte eccleſia excuſatur.vt.ſ.de ſac.ſan.ec.placet.
m ¶ Excepta.quantum ad hunc caſum.
n ¶ Conſtructionem.vt tamen auctoritate principis fiat nō publico ſūptu.vt.ff. ď ope. pu.l.iij
o ¶ Comparationem.ad hoc. ſ. l. ſ. cum concor.et.ſ.ſine cē. vel reli.l.fina. ꝛ de mu.pa.l.fin. Sꝫ ꝯ huic.ꝛ.l.ſ. huius titu. eſt ff.de excuſ.tu.l. ſed reprobari.§. ſunt aūt. Sol.illa ſꝫ iſtam. ſ. q2 hoc eſt neceſſitas. Vl' illď ſpeciale in philoſophis quod non placet.vt. ſ. de mu.pa. pfeſſio.

Hac prouidētiſſima lege ſtatuimus oī excuſatione[l] ceſſante nullaqꝫ pſonali dignitate penitus excepta[m] in quibuſcūqꝫ locis admiſtratiōi ſublimitatis tue cōmiſſis op⁹ exegerit:murorū cōſtructionē[n] ſeu ꝯparationem[o] frumēti aliarū qꝫ ſpērū ſine vllo impedimēto put cōmodū atqꝫ neceſſarium magnitudo tua proſpererit fieri.

¶ Qui etate vel profeſſione ſe excuſant[p] Titu.xlix.

¶ Studētes hn̄t imunitatē a mūerib⁹ pſōalib⁹ vſqꝫ ad.xxv.annū ſue etat'. B.

¶ Imp.Dio. ꝛ Maxi.Augu.Lex.j.

Cum vos affirmetis liberalibus ſtudijs operā dare maxie circa iuris pfeſſionē[q] cōſiſtēdo in ci

p ¶ Qui etate vl' pfeſ. ¶ Quidā habent q̄ etate alij q̄ profeſſione.ꝛ.i.i.l.maniſeſti habet q̄ etate.ſed certe profeſſio ſola nō excuſat ſꝫ etas ſola. ꝛ dic. dixit ď quibuſdā excuſationibus:nūc de alia.

Addi.

¶ Hic ti. fauet ſtudioſis de q̄x priuilegijs vid bart.ſoxi. latiſſime i repet. auť. habita.C.ne filius p p̄re lex ij.inducitur iūcta gl. qď pena impoſita offendenti iudicē ſenatorē vel poteſtatē nō iponit offendenti filiūci⁹ in qua re diſtingue inter odioſa ꝛ fauorabilia vt facit Frā.areti.in.l.maritum. col. iiij.ff.ſolut. matrimonio. de berito in q̄ erat celebre gymnaſiū ſuperi⁹ dictūeſt. Pyr.

q Cum.profeſſionem.innuit profeſſionē iuris eſſe de liberalibus ſtudijs qď nō eſt verum:et no.beritorum . quia ibi docetur ius: vt in prohe.ff.§.hoc autem.

a ¶ Xxv.qui ceptus habetur ꝑ completo fauore honoris.vt.ff.de mu.et ho.l.ad rem. ⁊ dic ꝙ eſt tenera etas vt hic/⁊ prouecta que excuſat.vt.ſ.l.fi.⁊ .ff.de decu.non tantū. ſed primi volentes etiam non admittūtur.ſcđi ſic.vt.ff. de leg.j.l.fi.⁊.ſ. de decur.l.iij. Quid ſi veniā etatis impetrauit? Reſpon.ad huc idem.vt.ſ. de his qui ve.e. l.ſi.et quia tenera etas ē nihilominus:quid ſi de factō fuit creatus magiſtratus vel i officio? Uidetur ꝙ licȝ habeat ſalariū non habeat tamē dignitatem vt.ff. de decur. ſpurij .§.j. ſȝ ibi quādo ab alio. ſec⁹ ſi a principe. vt. ff. de re. iu. quidam.i fi. que eſt contra. al's in iudice diſtingue.vt.ff.de iu.cū ꝑtor.§.pe. Item facit hoc etas nō ſtudiū.

b ¶ Cum filios.Poteſtate.hoc iō dicit ꝙ ſi eēt i poteſtate nō eſſet dubitatio. nam pater ſolus vocatur pro modo patrmonij: non autem filij cum nil haberent. vt arg.ſ.de his q nu.lib.l.cū facultates.poſſet etiā eē alia ratio q: eadē ꝑſona eſt patris ⁊ filij exiſtentis in poteſtate: vnde cum vna ſolum perſona iuris fictione preſumatur:ſufficit patrem ſolum ſubire munera

c ¶ Non pertinent.nam quedam pertinent vt ſunt mixta ⁊ illa ſubijcit quod dic.vt.ff.de va.mu.l.ij.§.mūeri; . ⁊ facit.ſ.de mu.pa.l.neqȝ

d ¶ Non eſt.tunc ergo excuſatur vt.ff.de mu. et ho.l.vt gradatim §. quotiens.niſi ſit pupillus.vt.ff.de iu.imu.l.ij.§.j. Item et quando eſſet ēt conſuetudo prie.vt.ff.de va.mu.l.ij.i pri.

Manifeſti.ꝑſonalia.ſec⁹i honore vł munere ei coherenti:vt.ff.de va.mu.l.ij.§.muneris:niſi ſit decurio:que licet ſit dignitas.vt ff.de va.mu.l.ad decurionatū.tñ excuſat.vt.ff. de decu.l.ij.§.fina.⁊ no.lv.an.excuſant ab alio ꝑſonali munere.vt hic.⁊.ff.de decu.l.ij.in fi.ſȝ in tutela ⁊ cura.lxx. vt.ſ. q eta.l.j.et.v.

f ¶ Septuagenario. q: ſi. lv . an.excuſāt ergo maior numer⁹ multo mag' excuſat:q: ſi id de q mīn⁹ videř ineſſe ⁊c̄. Et not. etati deferendū eē niſi de nouo nūc ſit fact⁹ diues.vt.ff.de iure imu.ſp.§.j.vł niſi ſit cōſuetudo.vt.ff.đ decu. nō tñ.§.fi. vł niſi inopia.vt.ff.đ mu. et hon.l.vt gdati.§.gtiēs. ⁊ fa.ad.l.ſ.de teſti.l. iuriſiurādi ⁊.ff.de đcu.l. nō tñ.i ꝑn.⁊ đ ter. mo.l.ij.i fi.⁊ de decu.l. ſi vltra. ⁊.ff.de iu.imu.l. maiores.⁊ đva. mu.l.i honorib⁹ ⁊ iſti.de excu.tuto.§.fina. Etati eſt deferendum

g ¶ Qui mor.ſe. ¶ Hoc ꝑpetuo vł ad tp̄s excuſat prout tpalis vł ꝑpetu⁹.vt.ff. de exc.tu.l.ſi ſolū.§.fi.⁊.l.ſe.⁊.ff. de va.mu.l.pe.⁊ l.ij.§.quē ita.

tate beritorum prouincie phenicis prouidendum vtilitati publice ⁊ ſpei veſtre decernimus vt ſinguli vſqȝ ad viceſimūquintum [a] annū etatis ſue ſtudijs nō auocentur.

¶ Idē.aa. Lex.ij.

Cum filios tuos patria poteſtate [b] liberatos adhuc minores legitima etate eſſe dicas merito poſtulas vt liberalibus ſtudijs non auocenř: ⁊ ideo muneribus perſonalibus que ad patrimonium non pertinent [c] nō aſtringētur ſi ciuium inopia nō eſt [d].

¶ Maiores. lv.an.excuſantur a muneribus perſonalibus: non patrimonialibus.h.d.Bar.

¶ Idē.aa. Lex.iij.

Manifeſti iuris eſt maiores lv.an.inuitos ad munera ꝑſonalia [e] vocari non poſſe:cū itaqȝ ſeptuagenario [f] maiorem te eē profitearis(ſi a nominatiōe facta appellationis auxilium iterpoſuiſti) tueri te notione preſidis ꝑuincie poteſ iure conceſſo.

¶ Qui morbo ſe excuſant [g]. Titulus.l.

¶ Orbati vtroqȝ oclo excuſanř a muneribus perſonalibus.ſecus ſi vno tātum. Bar.

¶ Imperator Gor. Lex.j.

Additio.

¶ De cecitate dictū ē in.l.infamia.ſ.de decur.in.l.ij.auriculari I duob⁹ antiqs volumnibus legi articulari et meli⁹. Ita quoqȝ legēdū dicit andreas.de quo articulari morbo habes apud Corneliū celſū li.iij.c.vlti.hūc morbū Chiragrā eē nōnulli volūt ab articulis id ē digitis. Alij vo ab artub⁹ deducūt eū morbū q ꝑ oēs art⁹ vagaŕ quē galli guttā vocāt q ferř enni⁹ ⁊ plerıqȝ alij podagra ē pedū dolor ⁊ tumor.tradit varro Sutiū Clodiū equitē Ro.magnitudine doloris i podagra coactū veneno crura ꝑmiriſſe poſteaqȝ oi ſēſu caruiſſe ac dolore i ea corpis ꝑte quā tradunt olim Ro.incognitam fuiſſe qđ labore ac ſudore nūqȝ ocioſi hūc morbū vitarēt. Pyr.

a SI ea. vtriuſqꝫ. ſecus ſi vni⁹. vt. ff. de excu. tu. l. frater. ſic in ſurdo ꝛ minus audiēte. vt. ſ. qui m oꝛ. ꝛ. ff. e. l. ij. §. minus.

b ℭ Perſonalium. q̄ corpore implenda ſunt. ceterum ea que conſilio prudentis viri vel patrimonio fiunt/ nō excuſant. vt ff. e. l. ij. §. corporis. vij ꝟ. Conſilio pollet cui vi natura negauit ad quod. ff. de ca. ꝛpo. re. l. poſtlimiuī. §. fi. ꝛ. ſ. de tranſac. ſauiū et. ſ. qui teſt. fa. poſ. ſenuū. Itē hic ꝺ nouis: nā pterita nō euitat: ſꝫ. p. vt. ff. ꝺ poſtu. l. j. §. caſū ꝛ de iud. cec⁹. ꝛ ſ. de decu. infamia. ꝛ. j. de agē. in re. l. pe. in fi. niſi in tutela et cura. vt. ff. de excu. tu. poſt ſuſceptam.

† Contra. cum hac. l. c. licet. cū gl. ij. extra ꝺ cēſib⁹. vbi cec⁹ excuſaſ a cēſu preſtando.

t ℭ De his qui ꝛc. ℭ De ſecūda parte loquiſ. j. eo. cum facultates. ꝛ. l. eos. at oēs alie de pma: nec ſupſiuit hic ti. ꝛ ſuperiores duo per titulos ſimiles. ſ. v. lib. C. qꝛ ibi q̄ ad tutelam.

SI ea cecita- te † pater tu- us oppſſus a eſt vt vtriuſqꝫ[a] oculi aciem proꝛſus amiſerit: leuamentum per- b ſonalium[b] munerū c ſentiet[c].

ℭ Debilitat⁹ ppter moꝛbum h̄z excuſationē. Bar.

ℭ Impe. Dio. L. ij.

CVm auricula- d ri[d] moꝛbo debilitatū te eſſe dicas iuxta iuris publici auctoꝛitatē a perſo- e nalibus[e] munerib⁹ vacationē habebis.

ℭ Idē aug. Lex. iij.

f PΟdagre[f] q̄dē valitudo nec pſonaliū munerū pdeſt ad excuſationē: verū cū ita te valitudine pedū afflictum dicas vt rebus proprijs ītercеſſū cōmodare nō poſſis: rectoꝛ puincie ſi allegationibus tuis fidē adeſſe pſpexerit: ad pſōa- g lia[g] munera te vocari non patietur.

ℭ Infirmitas patris nō excuſat filios. Bar.

ℭ Idē au. Lex. iiij.

CAſus † coꝛpo- ris patris muneꝛum perſonalium filio iure nō pſtat ex- h cuſationem[h].

ℭ De his qui nume- i ro liberoꝛū[i] vel paupertate excuſationē meruerunt. Titu. lj.

ℭ Imperatoꝛ. Ant. aug. Lex. j.

k NVmer⁹[k] li- beroꝝ ab o- l neribus[l] nō excuſat.

ℭ Imp. Phi. L. ij.

FIlium ab hoſtib⁹ captū ac necdū reuerſum ad excuſationē munerū perſonaliū patri pfi- m cere non poſſe[m] magis placuit.

ℭ Idē aug. Lex. iij.

n NEpotes in loco parētum[n] ſuccedentes vice eoꝛum prodeſſe cōſueuerūt: ideoqꝫ ſi q̄nqꝫ o numer⁹[o] liberoꝛū ex

c ℭ Sētiet. al's ſentiet ꝛ eſt bona: al's ſenties: et tunc dic per hoc q̄ pater leuatur non tu. vt j. l. fi. et fa. ſ. qui da. tu. poſ. l. luminibus. Acc.

d CVm auriculari. q̄ dꝛ arthetica q̄ſi auriculā tenēs.

e ℭ Perſonalibus. hoc expōe. vt not. plene. ſ. l. proxi.

f PΟdagre q̄ nō ipedit. ad qꝺ. ſ. de decu. l. a mūeribꝰ. ꝛ fa. ff. ꝺ edil. edi. l. j. §. pinde.

g ℭ Ad perſonalia. al's coꝛpoꝛalia: hoc expōe vt. ſ. l. j. no. ꝛ fa. ff de va. mu. l. pe. in prin. l. ij. §. coꝛporis. ꝛ. ff. de re iud. queſitum. ꝛ inſti. de exc. tu §. item propter aduerſam.

h CAſus excuſationem. licet habeat curate patrem: et hoc in munere qꝺ ſumptum non exigit. al's ſecus. vt. ff. de leg. j. filio. et not. ſ. de bo. non cō. l. j.

k NVmerus ſcꝫ quīqꝫ liberoꝛum. vt. j. l. iij.

† Facit ad hanc l. glo. ij. i c. licet extra ꝺ cēſi.

l ℭ Ab onerib⁹. ſi habes ab honoꝛib⁹ ſubaudi et munerib⁹ hiſ coherentib⁹ ꝛ ē plana. vt. ff. e. l. ij. §. numerus. ꝛ l. i honoꝛib⁹. in pn. niſi ſit. xij. vt ſ. ꝺ decu. l. ſi q̄s decurio. ſi vero hēas a mūerib⁹ dic. ſ. pſimōiali bus. vt. ſ. ꝺ mu. pa. l. neqꝫ. niſi ſit xvj. vt. ff de iu. immu. l. ſemp. §. demonſtraſ. Vel ſm vtrāqꝫ litteram dic liberoꝛū ſcꝫ moꝛtuoꝛum. vt. j. c. l. de pſonalib⁹. Accurſius.

m FIliū. nō poſſe ſec⁹ ſi moꝛtu⁹ i acie. vt. ff. de va mu. l. fi. Accurſius.

n NEpotes. parentū. matris et patris vt. j. c. l. ꝺ pſonalibus.

o ℭ Quīqꝫ numer⁹. dic. ſꝫ. P. in puincia quīqꝫ: ſed rome. iij. in italia. iiij. ſic in tutela. vt. ſ. q̄ nu. li. l. j. vel foꝛte in hoc munere aliud qꝺ ē publicum auctoꝛitate ꝛ vtilitate cū etiam in alijs differāt. ꝛ fa. j. de ſum. re. l. j. Itē dic naturales et legitimi vl' etiā emancipati vel i adoptionē

k

dati non naturales tantum vel legitimi tm̄.vt inſti.de ex.tu.in prin.⁊.ff.eod.l.ij.§.icolumes. Item mares vel femine.vt.j.e.l.fi. Itē nati nō naſcituri.vt.ff.ď exc.tu.l.ij.§.q̄ aūt i vētre.i pn.
a ¶ Amiſſoꝝ.ſec⁹ ſi viuunt q2 ſuo patri pſūt nō auo: vt.ſ.q. nu. li.l.ij.⁊.ff.ď mu.⁊ho.l.iij.itē no. ꝙ filioꝝ nō filiaꝝ.vt.ff.ď excu.tut.l.ij.§.nō ſolū. Itē not.ꝙ mior numer⁹ ſ3 poſtea implet⁹ non prodeſt.vt ff.de vaca.mu. l.ij.§.q̄ ad munera. Itē plures nepotes ex vno filio p vno filio cōputantur: vt ff.de excu.tut.l.ij.§.q̄tienſcūq3.

habet ſubeſites.vt.ff.de mu.⁊ ho.l.iij.§.q̄uis.
l ¶ Cēſum tenuiorē.vt q2 eſt impar.oneri iniuncto.vt inſti.de exc.tu.§.ſed ⁊ propter pauptatē.
m ¶ Potiatur.ſ.propter rerū āguſtiā ſi ad p. ⁊c. et fa.qď not.ſ.eo.cum facultates.

b Cum facultates tuas.filiū.ſ.emācipatū. al's nō deſineret vel deſiſteret eſſe patrimoniū pr̄is nec valet donatio. vt.ſ.de dona.l.ſiue emācipat⁹.
c ¶ Propōas niſi in fraudem feceris cā euitādorū muneꝝ.vt ar.ff.ad mu.l.fi.§.aſpe.⁊.ff.e.l.j.§.q̄ i fraudem. hec tamē excuſatio finitur aucti⁹ poſtea facultatib⁹.vt.ff.eo.l.his honorib⁹.§.auct;.⁊ ſic eſt tp̄al' excuſatio.⁊.fa.j.e.l.fi.ifin.

a amiſſorū a filiorū nepotibus ſuppletur a munerib⁹ pſonalib⁹ is quē patrē tuū eſſe dicis iuxta conſtituta excuſatur.

¶ Diuitie filiorū nō onerant patrem. Bar.

¶ Imp.Dio.L.iiij.

Cum facultates tuas oēs i b filium b tuū cōtuliſſe te nec q̄cq3 habere p c ponas c reſpectu patrimonij ei⁹ qď tuū eſſe deſijt munerib⁹ ciuilibus non aſtringeris.

¶ Idē aug. Lex.v.

d De perſonalibus muneribus que feminis p ſex⁹ cōditione indi d cūt d exēplo marium quinq3 ſupſtitū nūero liberorū eas excuſari diui parētes noſtri conſtituerunt.

¶ Numerus liberorū excuſat patrē non filium ſi ſufficiēs reperitur. Item propter pauptatem a muneribus excuſat. Bar.

¶ Imper.Cō.L.vj

e Eos qui cuiuſcūq3 ſex⁹ libe e ros e quinq3 habe f ant ipetrata f ſemel vocatione potiri cō g uenit.ita g vt ſi i hoc h numero etatis h legitime fili⁹ iueniatur i obeundis i ſtatim p ſuo patre munerib⁹ k applicetur k patrib⁹ qui filios vel filias quinq3 habuerint p miſſa legib⁹ imunitate ſeruanda. Qz ſi quis pp̄ter cenſum l tenuiorem l vacationē meruerit atq3 hoc pbauerit: beneficio m potiatur m ſi propter rerum anguſtias ad perſonalia vocat obſequia.

¶ De pfeſſoribus ⁊ n medicis n. Titu.lij.

¶ Medicus donec ſit in

n ¶ De profeſſo. et medi. ¶ Siue pfiteant romē ſiue i ſua patria habent excuſationē.vt.ff. de va.mu.eos qui.niſi doctores legū q̄ tātū rome docentes excuſant: vt.ff. de excu.tu.ſ3 et reprobari.§.fin.

Addi.

¶ De medicis dixi in.l.cōtract⁹.ff.ď reg.iur. illic an lata culpa dolo ɔparet bar.i.l.oēs.ſ.ď decu.i.l.ḡmmaticos eſt elegās tex.ad reprobādos repellēdoſ q3 doctoreſ male ac inutiliter legētes q̄ lex ſi obſeruaret melius eēt cū academijs2 litteꝝ actū.vñ frā. areti.in.l.j.C.ď ad uoc.diuer.iudi. dicit nota caſū i quo q̄s ip̄o iure comes efficitur. Sic ⁊ doctoꝛ legēs cōtinue p.xx.annoſ in nobili vniuerſitate tex.ē ⁊ ibi

d De perſonalib⁹ indicunt. ſed raro.qď dic vt.j.de mu:⁊ i q̄ lo.l.j.⁊ fa.ſ.e.l.nepotes.
e Eos qui.liberos.v.⁊ plene dic vt.ſ.eo.l. nepotes.
f ¶ Impetrata.ab ipſis legibus.
g ¶ Ita al's ita vt.al's aut ſi ⁊c.
h ¶ Etatis.maioris.xxv.an.vt.ſ. qui eta. l.j.
i ¶ Obeundis.i.ſubeundis.
k ¶ Applicet.ppt' hoc enī pr̄ excuſat ꝙ filioſ

bar.i.l.j.j.ď pfeſ.q̄ in vrbe cōſtātino. qď intelligo inq̄t ſi vtilit' legāt al's ſi legūt ad pōpā vl' vo lēt p aera ſicut faciūt multi nec ſe vtiles ſtudētib⁹ pbeāt puādi ſunt lectura nec etiā debet ſalariū.p hāc.l.quā ad hoc ſinglarē vocat ⁊ bar. i.l.athlete.ff.de excu.tu.⁊.l.j.j.ti.ſeq. de hac re dicit quedam.vide illic Are. pulchre.i.l.poete hic Luc.de pēn ſuehit ɔ poetas.interdū exploſi fuere iterdū recepti ac i pcio maximo. De his

lege Augu.i.li.ij.ciuitat; dei.c.xiiij. ⁊ pleroſq; authores leã rẽ.huic legi fauſt⁹ nõ cõſentiret regi⁹ poeta.i.l.oratione calculatores glo. geometras interp̃tat̃ p.l.geometre. ff.de excu. tu. ſ; calculatores poti⁹ arithmetici ſunt:item et algorithmici.erãt tñ he philoſophie ptes ac mathematice artes oli maxio i p̃cio p q̃s veteres optie philoſophant̃.i.l medicos.ẽ archiatris .i. p̃ncipib⁹ medicoꝝ vt gl. exponit ḡuiſſimis ac p̃mi nominis medicis doctores autẽ medicine ac immũitategaudẽt apd̉ nos alij neq̃q; cũ tñ nõ ſit neceſſe medicum eſſe doctorem vt dixi i. d. l. ꝯce⁹ ⁊ tria ſũt medicoꝝ genera vt tradit galen⁹ad illã.l.medicos.vid̉ Frã. de are.i.l.iij.C. de in ius vocã. medicos tñ a dignitate repelli d̉bẽ queãdmodum ſuos:non caueẽ iure ſed medicoꝝ vocabulum qd̉ generis eſt etiã obſtetrices/ dentiũ aurium/ reliquoſq; dolores pellentes cõtinẽt et empirici.l.j.ff.de varijs ⁊ extraordi . cogni. vbi bar.in.l.medicus.ff.de ope.libe. Pyrrh⁹.

exercitu habet immunitatem a mũerib⁹ perſonalibus non poſt niſi alio p̃uilegio. vel alia cauſa poſſit excuſari.h.d.Bart.

Impe.au. Lex.j.

Cum te medicũ legionis ſecunde a adiutricis[a] eſſe dicas munera ciuilia[b] q̃diu reipu.cauſa abfueris ſuſcipere non cogeris. Cum autẽ abeſſe deſieris poſt finitam eo iure vaca c tionẽ[c] (ſi in eorũ nu d mero[d] es qui ad bñ e ficia medici cõceſſa[e] pertinent) ea immunitate vteris.

Doctor qui nõ legit vtiliter ſcholarib⁹ põt reprobari.h.d.Barto.

Impe. Gor. L.ij.

a Cum te medicũ.adiutric; hoc ideo dicit forte:q2 illa ſecũda legio erat adiutrix illius legionis in qua erat princeps.potius enĩ demõſtrat accidẽtiã facti q̃ miniſteriũ iuris.

b Ciuilia.omnia cõprehendit.vt.ff.de mu. et ho.l.fi.§.hec omnia.⁊.ĩ.e.medicos.

c Uacationẽ.qd̉ eſt anno elapſo poſt tẽpuſ reuerſionis quo ſarcinullas ſuas potuit cõponere.vt inſti.de excu.tu..§.itẽ q̃ reipu.⁊.ff.d̉va. mu.l.tẽpus.in principio.

d Numero.no.duo fore neceſſaria.ſ.q; ſit d̉ numero qui per ſingulas ciuitates eſt ſtatuendus.vt.ff.de decre.ab or.fa.l.j.⁊ q; immũitatem habeat.vt.ĩ.eo.l.nec intra.ſi aũt extra numerũ eſt:non niſi ſit abſens.vt in prin.huius.l.⁊.ſ.q̃bus nõ obijcit̃ lon.tẽ.preſcri.l.ij.⁊.ff. q. ex cau. ma.l.inter eos.§.fi.itẽ dic medicum cuiuſlibet egritudinis humane.vt.ff.de va.co. l.j.§.j.non beſtie.vt.ĩ. d̉ excu.artific.l. j.in princi.

e Cõceſſa.que ſunt.ĩ.e.l. medicos.⁊.l.fin.

f Grammaticos ſeu oratores[f] g decreto ordinis[g] p h batos:ſi nõ ſe vtiles[h] ſtudẽtibus prebeãt: denuo ab eodem ordie reprobari poſſe† incognitum non eſt.

Imp.Phi. L.iij.

i Poete[i]: nulla immunitatis progatiua iuuant̃.

Imp.Dio. L.iiij.

k Oratiõe[k] diui pij liberalium ſtudioꝝ profeſſores non etiam calculato l res[l] continentur.

Non ſufficit eſſe de collegio medicorum niſi ſpecialiter immunitas ſit cõceſſa.Bart.

Idem Auguſtus Lex.v.

m Nec intra[m] nũe

f Grammaticos.oratores . als rhetores q̃ docẽt rhetoricã . ⁊ fa. ĩ.l.nec intra.

g Ordinis. decurionum.vt. ĩ. eo.l.magiſtros.

h Utiles.ex cã ergo reprobant̃ vt hic.⁊.ff.d̉ decre. ab ord.fa.l. qd̉ ſemel . et de mu.⁊ hono.l.vt gradatim.§. reprobari. ſ; nõ ſine cã.vt.ff.d̉ne. geſt. pompon⁹ §. ſed eo dicto. itẽ arg . ꝯtra.ſ. ſen.reſcin . non poſ.l.j.

† Si propter iſufficientiã permiſit papa ab bati cedere abbatie.vt extra de renũc.c. dilecti filij cum glo.j.

i Poete ⁊c. vt virgi. vt inſtitu.de iu. na.§. ſ; ius. nec geome.vt.ĩ. l. p xi. Accur.

k Oratione.qua datur immunitas profeſſoribus quam non habemus.ſed facit. ff.d̉ va.mu.l.his.§.angariarũ.⁊.ĩ.e.l.medicos.

l Calculatores.i.geometri.⁊ cõpõitur hoc nomen a geos qd̉ eſt terra ⁊ metros qd̉ eſt menſura quaſi terre menſuratio.ad qd̉.ff.de excu.tut. geometri vel.i.qui docent abacũ.i.computum ad;qd̉.ſ.de erro.cal.l.vna vel etiã qui primas litteras docent.vt.ff.de va.mu.l.ij.§.fi.⁊ fa.ſ.d̉ decre.decu.ſuper.l.j.

m Nec intra.nũer⁹ medicorũ ſtatuit̃ decurionib⁹ per ſingulas ciuitates.vt.ff.d̉ decre. ab or.fa.l.j.l fi.niſi i caſu vbi a lege ſtatuit̃. vt.ſ.d̉ epi.⁊ cle.pabolãi.l; q̃ aliq̃s põat̃ i ordie vl l; ordo fiat de nouo nõ gaudet imũitate niſi adiectat̃q; ſit imũis vt hic.⁊.ſ.d̉.decu.l.j.nec ob. ſ.d̉ decu.l.vacuat; q2 hec lex coadiuuat decretũ.

idē eſt ſi fuit data immunitas: ſed reuocata. vt ſ̄.e.l. grammaticos. nam nō vł data q̄ non durat. vt. ff. de in rē. v̄. ſi p p̄ſe. §. verſum et hoc ēt ſecūdo modo pōt intelligi hec. l. numer⁹ autē docentium eſt. vt no. j. eo. magiſtros. honori. §. angariarū. nec ob. de philoſopho. q: ē rō auaritie a q̄ ſe dicit exulē. vt. ff. de va. mu. l. i honorib⁹. §. philoſophis. vł dic i philoſopho vt dices. j. l. ſi q̇s. nec ēt ob. §. ab hmōi: q: excipe. niſi g. l. ſpālē pricipis vt ē hic. ⁊ pbat. d. l. ſunt munera. in fi. q̄ ſm hoc ē p hac opin.

Datum nō videtur nec factū qđ non durat.

a ℭ Preſtitutum. i. ſtatutū.
b ℭ Decurionum. in qualib3 ciuitate.
c ℭ Immunitatē. ſ. pſonaliū.
d ℭ Tribui. ſpecialiter.
e ℭ Medicos. archiatros. i. pncipes medicoꝝ. ⁊ no. q i accuſatiuo et ablatiuo de hiſdē dicit. itē not. maxime iō q: alij ſi mōſint infra nūeꝝ vel reip. cā abſunt ſunt immunes. vt. ſ̄. e. l. j.
f ℭ Archiatrꝭ ſ. aliq̇ſ puta vn⁹ vel plures.
g ℭ Lrarū. no. lraꝝ. ſec⁹ in mechanicis niſi in certꝭ. vt. j. de excu. ar. l. j. ⁊. ij. itē dic lraꝝ. ſ. liberalium artiū nō poete nō calculatores. vt. ſ̄. e. l. poete. ⁊. l. orō. ne. et. ff. de va. mu. l. ij §. fi. Itē hic dic vt in rub. ſ̄. no.

rum preſtitum[a] ordine inuitos medicos immunitatem habere ſepe cōſtitutū eſt: cum oportet eis decreto decurionum[b] imunitatē[c] tribui[d].

ℭ Impe. Cō. L. vj.

Medicos ⁊ maxime archiatros[e] vel ex archiatris[f] grammaticos ⁊ profeſſores alios litterarū[g] ⁊ doctores legum vna cū vxorib⁹ et filijs[h] necnō ⁊ rebus quas in ciuitatibus ſuis poſſident ab omni functione ⁊ ab oib⁹ muneribus[i] vel ciuilib⁹ vł publicis immūes eſſe p̄cipimus. ⁊ neq̧ in puincijs hoſpites[k] recipere nec vllo fungi munere nec ad iudiciū deduci[l]: nec eximi vel exhiberi[m] vel iniuriam pati: vł ſi q̇s eos vexauerit: pena[n] arbitrio iudicis plectet. Mercedes aūt eoꝝ ⁊ ſalaria reddi[o] iubemus quo facili⁹ liberalib⁹ ſtudijs et memoratis artibus multos[p] inſtituant[q].

ℭ Im. Iuſti. L. vij.

Magiſtros[r] ſtudiorū doctoreſq̧ excellere oportet morib⁹[ſ] primum deinde facundia ſed q: ſingulis ciuitatibus adeſſe ipſe non poſſum/ iubeo quiſquis docere vult nō repēte nec temere pſi

k ℭ Hoſpites. qđ primonij eſt. vt ff. de mu. ⁊ ho. l. iij. §. munus.
l ℭ Deduci. inuitū. ſic nec dña. vt. ſ̄. đ of. ci. iu. l. j. ſ3 patiet miſſionē. vt ille q̄ đ domo nō dꝫ trahi. vt. ff. de i ius voc. plerīq̧. ⁊. l. ſeq. Uel dic niſi p ſua cā vel ſuo numero. vt. ſ̄. đ epi. ⁊ cle. placet
m ℭ Exhiberi p eodē ⁊ ſemp i ciuili. Uel dic exhimi in crīali vbi dabit fideiuſſorem vel iurabit et. ſic nō detinebit ſicut in dña fit. vt in aut. vt nu. iu. §. ſi vero crimē. co. tx. niſi ſit grauiſſimū: vt ibi dicit. vel dic niſi pro ſua cā. vt. ſ̄. dixi:
n ℭ Pena. ſic. j. de ſum. re. l. j.

h ℭ Et filijs viuentib⁹ patrib⁹ non poſt: vt. j. đ metha. archiatros. ⁊ ad hoc. ſ̄. đ epi. ⁊ cle. l. ij.
i ℭ Muneribus. đ pſōalib⁹ ꝯſtat. ſ3 q̇d đ p̄rimonialib⁹? Rñ. ſ3. P. ⁊ alios nō ſūt imunes p q̇b⁹ ſ̄. de mu. pa. pfeſſ. ⁊. j. e. l. fi. vbi eq̄parāt philoſophis itē p eis. ff. de mu. et ho. l. fi §. ab hmōi. ⁊ de va. mu. l. ſunt mūera. itē ſpālit remittit eis receptio hoſpitꝭ vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. §. fi. vt. j. đ methatꝭ. l. archiatros. et hic ſubijcit: g qđ colligit q alia p̄rimonialia ſubeūt eſt enim p̄rimoniale mun⁹ hoſpitꝭ receptio: vt ſtati dices. itē p eis. j. e. l. fi. p eo q aliq̇s pl⁹ dare vult archiatris. ⁊ militātib⁹ i palatio ſ3 dic vt ibi. ⁊ eꝫ pōt dici q p̄rimonialia nō ſubeāt p hāc. l. q̄ gnālr dicit cū reb⁹. ⁊ g hoc. j. l. fi. ⁊. ff. de va. mu. l. his

o ℭ Reddi. quo ad doctores eſt ecōtra. ff. de va. co. l. j §. ij. Solu. hic de publico ibi a ſcholari vt j. eod. archiatri. vel hic ſponte pmiſerat: ibi promittere non volebat. vel hic refertur ad alios predictos nō ad doctores. ⁊ fa. ſ̄. de ex. mu. l. maximarum. ⁊. j. de excu. ar. l. j. in prin. ⁊. l. ij. i fi. et. j. eo. titu. l. fina.
p ℭ Multos ſcilicet diſcipulos vel ſcholares.
q ℭ Inſtituant. i. inſtruant.
r ℭ Magiſtros ſtudiorum. liberalium. vt. ſ̄. l. proxima. in princi.
ſ ℭ Moribus. ſcilicet qui omnes diuitias excedunt. vt dixi. ff. de tu. et cu. da. ab his ſcire oportet. Sed ante hoc debet habere ſcientiam/ ſollertiam/ ⁊ fidem. vt in procmio. inſti. §. cūq̧. et fa. j. de ſtu. li. vr. ro. l. j.

Mores boni oēſ diuitias excedūt

a ¶ Oꝛdis de
curionū. ad qꝺ
ff.de decret. ab
oꝛ.fa.l.j.

Cōſpiratio et dolꝰ qñqꝫ in bonā partē ſumunt.

b ¶ Cōſpirāte
i bonā ptē.ſicut
dolꝰ bonꝰ.vt.ff.
ꝺ do.l.j.§. nō fu
it.ꝛno.q.vij.ad
minꝰ dñt ꝯpro-
bare.vt.j.l.ſi qs
ꝛ foꝛte ēt iurare
vt.s.ꝺ aduo. di
uer.iu.l.nemini
ꝛ.j. de ꝑri. ſac.
ſcri.vnicuiqꝫ. et
fa.j.de tyꝛo.l.fi.
ꝛde agē.i re.l.ij
et.iij.ꝛ.s.ꝺ ꝺcu.
l.eū q.itē qt de-
beāt eligi i qli-
bet ciuitate/hēſ
ꝺſtu.li.vi.ro.itē
fa. in aut. quō
opoꝛ.epi.§.neqꝫ
co.j.ꝛ ꝺ ſan.epi.
in pꝛin.ꝛ.j.de ꝓ
feſ.q i vi. cō.l.j.
ꝛ.j.l.ꝑri.ꝛ.j. de
excu.ar.l.fin.

c Reddat. ad hꝰ. s.
grāmaticos. et
j.de ta. l. fi.ꝛ de
muri le.l.ſi qs.
d ¶ Exceptis
vt nō reuocēt.
ſꝫ certe iſti non
īdebite vſurpāt
vñ ipꝛoꝑe dic ex
ceptꝭ.q.d.illi rd
dat iſti nō.ꝛ fac
s.l.ꝑri.cū ꝯcoꝛ.
e ¶ Foꝛtune.
hāc fert ꝑbi nō
curātes ꝺ ꝓſpiſ
vel aduerſis.
f Archiatri pꝛincipes medicoꝝ
g ¶ Cōmoda.
i. ſalaria ad qꝺ
s.ꝺ poſtu.l.ꝑui
dendum.
h ¶ Malunt.
malo fuire pau
peri honeſte qꝫ

liat ad hoc munꝰ ſed
[a] iudicio oꝛdis [a] ꝓba
tus decretū curaliū
mereꝛ optimoꝛū con
[b] ſenſu cōſpirante [b].

¶ Qui ſe gerit pro docto
re cum non fuerit examia
tus et appꝛobatus nō ex-
cuſatur a muneribꝰ.ſecus
ſi fuerit appꝛobatus.B.

¶ Imp. Ua. L.viij.

[c] Reddatꝛ [c] vnuſ
quiſqꝫ patrie
ſue qui habitū ꝑhilo
ſophie indebite et in
ſolenter vſurpare co
[d] gnoſcitur exceptis [d]
bis qui a pꝛobatiſſi-
mis appꝛobati ab
hac debent colluſiōe
ſecerni:turpe enim ē
vt patrie functiōes
ferre nō poſſit/q etiā
[e] foꝛtune [e] vim ſe ferre
pꝛofitetur.

¶ Medici qui ſumunt ſa
larium ex publico ita par
uis ſicut magnis fuire te
nenꝛ/ſꝫ ſalariū ab infirmiſ
recipere non debēt niſi cū
ſani fuerint.h.d.Bart.

¶ Idē aug. Lex.ix.

[f] Archiatri [f] ſci
entes ānona
[g] ria ſibi ꝯmoda [g] a po
puli cōmodis mini
ſtrari honeſte obſeq
[h] tenuioꝛibus malūt [h]
[i] qꝫ turpiter [i] ſeruire di
[k] uitibus qs ēt ea [k] pa
[l] timur accipe q ſani [l]
offerūt pro obſeqis:
nō ea q piclitātes ꝓ
ſalute pꝛomittunt.

¶ Nō debet i locū magi-
ſtri defuncti aliꝰ ſubꝛoga
ri niſi fuerit appꝛobatꝰ.et
licet ſubꝛogetur in nume
rum non ſubꝛogaꝛ in gra
dum. Barto.

¶ Idē aug. Lex.x.

SI quis in ar-
chiatri defun-
cti locū eſt ꝓmotio-
nis meriti aggregā-
[m] dus [m]:nō añ eoꝝ par
ticeps fiat qꝫ ꝑmis q
in oꝛdine reperiētur
ſeptē vſqꝫ eo ampliꝰ iu
[n] dicātibꝰ [n] idoneꝰ ap
[o] pꝛobeꝛ:ita tñ [o] vt qcū
qꝫ fuerit admiſſꝰ nō
in ꝑoꝝ numerū ſtati
veniat:ſed eū oꝛdinē
conſeqꝛ q ceteris ad
pꝛioꝛa ſubiectis vlti
mus poterit inēiri.

¶ Magiſtri ſcientiarum
qui fuerūt palatini habēt
perpetuā immunitatē ab
omnibus muneribꝰ:ꝛ ipi
et eoꝝ filij et cōiuges.B.

¶ Imperatoꝛ. Ho.
Lex.xj.

[p] GRammaticoſ
oꝛatoꝛes/ [p] at
[q] qꝫ philoſophie [q] ꝑce
ptoꝛes necnō etiam
medicos ꝑter hec q
retro latarū ſāctionū
auctoꝛitate cōſecuti
ſunt pꝛiuilegia īmu-
nitateſqꝫ frui hac ꝑ-
rogatiua ꝑcipimus:
vt vniuerſi q i ſacro
palatio inter archia
[r] tros [r] militarūt cum
comitiuam pꝛimi oꝛ

diuiti turpiꝛ ſci
ens eni nō ꝺbē
hēre aliqd ab e-
gro. q ita cito
aut citiꝰ paupi:
vt diuiti fuiet.

Medici ſalaria ex publico ha.' e re debi

i ¶ Turpiꝛ. erat
eni turpe qꝙ pro
ter diuitias ſu-
as aliqs diues
citiꝰ curareꝛ qꝫ
paup q nihil ea
re poꝛtat/hoc e-
rat oli añqꝫ me-
dici haberēt ſa
laria ꝺ publico.
k ¶ Etiā ea.i.ſa-
laria.
l ¶ Sani iā fcti ꝓ
obſeqjs ꝑſtitis
nō ea ꝛc. ad qꝺ
ff.ꝺ va.co.l.me-
dicꝰ.ꝛ.s.ꝺ poſt.
qſqs.§.j.ꝛꝺ offi.
ꝑfe.l. plebiſcito
et i aut. vt iudi.
ſine quoq ſuf.§.
j.col. ij.
m SI qs ag-
gregādꝰ.
vt qꝛ eſt dignꝰ
tali honoꝛe.
n ¶ Iudicātibꝰ.
ꝛ iurātibꝰ vt no.
s.eo. l. mgros.
vbi plene not.
o ¶ Ita tñ.facit.
j.de tyꝛo.l.j.ꝛ.s
ꝺ of.ma.of.l.iij.
p GRāmaticos.oꝛato
res ali rhetoꝛeſ
als oꝛatoꝛes.
q ¶ Phie. lꝫ mi-
ſceat:tñ ꝑhi ſub
eūt pꝛimōialia
vt.s.ꝺ mu.pa.l.
ꝓfeſſio. Uꝛ dic
qꝙ hodie ꝑ.l.iſtā
idē i eis ſit ꝑui
legiū hmōi ꝑn-
cipis.ꝛ ſꝫ hꝰ de
rogaꝛ illi.l.ꝓfeſ
ſio.ꝛ illi.ff.ꝺ va.
mu. i hōꝛibꝰ.§.
phis.vt ibi no.
r ¶ Archiatros.

philoſophie.

a ¶ Primi ordinis.quem habent cum erūt ſeniores int᷑ alios:vt.ſ.d dec.l.alexādrinus i pñ.

b ¶ Uexētur. an a patrimōialibꝰ:dic.vt.ſ.e.ti.l.magiſtros. Accur.

c ¶ Indēpta.i.ſine adminiſtratione habita dignitate vel cum ea ſic indempto canone:vt.j.de ſun.pa.l.ſi.in fi.

d ¶ Hoſpitandum.ſic.j.d metha.archiatroſ.⁊.ſ.l.magiſtroſ.

e ¶ Filijs.⁊ de hoc dic vt.ſ.l.magiſtros.⁊ ſa.j.de co.ꝯſi.l.ij.⁊ ſ.d epi.⁊cle.l.ij

f ¶ De athle. ¶ Athlete dr̄ qui ſine mercede gratia veritatis pugnabant vt.ff.de infa.l.athletas i ſacr̄ ētamībꝰ.⁊.j.l.j.

Pugnātes veritatis ḡ̄tia athlete dicūt

dis[a] vel ſecūdi adepti fuerint:aut maioris gradū dignitatis aſcenderint nulla curialiū conuentiōe vexent[b]:ſeu indēpta[c] adminiſtratione ſeu accepta teſtimōialē meruerint miſſionē ſint ab omni functione omnibuſq; muneribus publicis imunes.nec coꝝ domus vbicūq; poſite militem ſeu iudicem ſuſcipiant hoſpitādū[d] que omnia in filijs[e] etiā coꝝ ⁊ coniugibꝰ illibata ꝑcipimꝰ cuſtodiri.hec aūt ⁊ profeſſoribꝰ memoratis eoꝝ̄q; liberis deferēda mandamus.

¶ De athletis.[f] Titulus.liij.

¶ Qui tribꝰ prelijs fuerit coronatꝰ/quoꝝ vnū rome fuerit excuſat᷑ a mūeribꝰ.

¶ Im.au.L. vnica.

Athletis ita demum[g] ſi per oēm[h] etatem certaſſe corōis[i] quoq; non minus tribus certamis ſacri[k] in quibꝰ[l] vel[m] ſemel

Addi.

¶ In hac vnica.l.deeſt neſcio quid illic quibꝰ vel ſemel rome ſeu antique fortaſſis eſt dicendum noue ſeu antique vt Accurſius dicit.nouam autem romā ſēpe iuſtinianus Conſtantinopolim vocat.⁊ eſt genitiuus pro ablatiuo locum deſignāte.andreas nihil huc ſcribit. Exponit autē certamīa ſacra que in honorē deoꝝ celebrabantur ⁊ coronas et pancratium ⁊ pentathlum ⁊ quedā iuriſcōſultorū loca reſtituit preſertim ad.l.ſepticia.ff.de pollicita. que oīa vt ſolet docte facit de athletis eorūq; victu de pancratiaſtis paleſtricis pugilibus vmbratili pugna puluere ac quattuor grecie certaminibus ſacris quos agones vocabant ⁊ hieronic[as] ꝙ in illis vicerāt ⁊ coronis honoribꝰ vſq; ul᷑ habitis preclare admodū Budeꝰ ſcribit in pandectas ti.de his qui not.infa.l.athletas.Conſulit etiam multa in eam rem vindex in antiq̄rum lectionum ſeptimo.ſed is locus mihi maxime recēſendus viſus eſt quo de ea re ſcribit Ariſtoteles.eſt locꝰ hic in li.rhetorices ꝑmo. qui latine in hunc modum vertitur. Agoniſtice ſiue certatiua corporis virtus magnitudie cōſtat/vi/⁊ celebritate. Celer nāq; robuſtꝰ eſt. Qui vero pedibus diu ac citiſſime mouetur dromicus eſt.i.curſor. Qui aduerſarium preuere ac retinere valet:paleſtricus id eſt luctator/qui plagas impingere poteſt:plecticꝰ id eſt pugil ac percuſſor.qui duobꝰ his precellit.pancratiaſticus. qui his omnibus penthathlus alij tamen pancratiō aliter interpretantur pro ſe bo ꝙ Budeus in.l. qua actione ab omnibus neruis ⁊ membris deducit vl᷑ ex omni robore ac potentia ꝙ κρατος a grecis dici ſolet. Ego inter tantos viros tamq; claſſicos gregarius homo iudicium interponere neq; dum auſim donec in litteris (quod ſpero)magis ꝓfecerim. Coelius quoq; cur certamia ſacra dicta ſint docet in lib. lectu.antiqua.xiij.cōtſcio nunc in hac.l.vbi gratie legitur poſſe legi grecie.id eſt rome vel in ātiqua grecia coronatus Fran.de are.in.l.j.§.fin.ff.de verb.obliga. huius ti.meminit ⁊ pulchre citat piget omnia percenſere cum hodie nemo his ſe libris careat. Pyrrhus.

g Athletis ita demum. ciuilium ⁊c̄. quod eſt in fine ſi probentur per omne ⁊c.et ſi probētur coronati coronis ⁊c̄.

h ¶ Per omnem.quia a prima etate didicit et ſtuduit in hoc vt pueri qui a tenera etate legūt quaſi alias non poſſent eſſe perfecti quod eſt not.

i ¶ Coronis.corōa id eſt gloria victorie cui etiā dabatur pecunia vel ſpecies aliqua que priuata pactione non obligantur. vt.ſ. que res pigno.obli. poſ.l. penulti.nec in cauſam iudicati capiunt᷑ ſi aliunde poſſit ſatiſfieri.vt.ff. de re iudica.cōmodis.⁊.ſ.de excep.rei iudica. ſtipēdia. Accur.

k ¶ Sacri ⁊ approbante principe ad quod. ff.de pol.l.greca.que incipit:honoris gratia ⁊ ſecus agonem.⁊c.

l ¶ In quibus.ſcilicet coronis.

m ¶ Uel pro ſaltem.

a ¶ Rome noue .q.d. vnam coronam dñt habuiſſe in roma veteri vel noua et has merito gratie non pro hoc ꝙ corrumpant emulum. id eſt ſecum luctantem.
b ¶ Numerum reſtringe ⁊ dic munerũ perſonalium nõ patrimoni. vt.j. de mu. et ho. q immunitatem.
¶ De his q̃ nõ impletis ⁊c.

Addi.

¶ Ad hunc titulum factũt p̃ter multa que l. titu. de re milit. et de infamib⁹. ff. de militib⁹ et miſſione cauſaria vel ignominioſa tradunt. ea que poſt ſeruium Budeus dixit in titu. de poſiti. Tria oli militie genera fuiſſe ſacramẽtũ q̃ legitia erat militia de qua i l.j. huius tit. cũ ſinguli milites iurabãt/tumultus id eſt bellũ italicũ vel gallicum in quibus ex periculi vicinitate erat tior multus: et quoniam ſingulos interrogare non vacabat qui conuenerant ſimul iurabant ⁊ dicebat iſta militia cõiuratio qui enim ductur⁹ erat exercitum ibat ad capitolium et exinde proferẽs duo vexilla vnum roſeũ qđ pedites euocabat. aliud ceruleũ qđ erat equitum . dicebat qui rempu. vult ſaluã eſſe me ſequatur. Erat et euocatio cum ad diuerſa loca diuerſi cogebantur exercitus. hec ſeruı⁹. Alia in hanc rem multa colligit Budeus antiqua et docte. Idẽ alio loco de liminarchis portum cuſtodibus ⁊ ſtationarijs hoc eſt ordinarijs ſeu preſidiarijs et limitaneis pulchre qđ alio loco op⁹ erit dicere. in milites ꝯſſatores luchit Bude⁹ haud ab re in ti. locati. qđ cõueit ti. de eroga. mili. anno. ⁊ q̃buſdã alijs vt occurret. In militie deſertores mſta ſtatuũt i ti. d re milita. ff. ⁊ his referũt ſit hiſtoriographi. qđ ꝓo hic dicit nõ iplet ſtipẽdijs/elegãter dicit. ſtipẽdia enĩ ꝓ militia et tp̃e militie deſignato pli⁹. ad traianũ vſurpauit cognouiſti i. ſt ꝓ ſtipẽdia decẽ mores gẽtiũ regionũ ſit⁹ oportunitates locoꝝ. de militibus alia dicturi ſumus de erogatione mili. anno. ⁊ ⁊ de re mili.

a romeª ſeu antiq̃ grecie merito coronati nõ emulis corrupti/ ac redemptis probẽ b tur ciuiliũ munerũ ᵇ tribui ſolet vacatio.

¶ De his q̃ non impletis ſtipendijs ſacramẽto ſoluti ſunt. Titu. liiij.

¶ Infamia remouet quẽ ab honoribus nõ a muneribus ⁊ grauamine. Bar.

¶ Im. An. a. Lex. j.

c Ignomiie cã ſacramẽto ᶜ liberati ho- b noribꝰᵈ abſtinere debent: a muneribꝰ aũt ciuilibꝰ excludẽdi ᵉ non ſunt.

¶ Cauſarie miſſus ãte finem militie a muneribus excuſatur: non tñ hꝫ priuilegia veteranorum/ lꝫ habeat vacationem. h.d. B.

¶ Impe. Dio. L. ij.

Cum ob ꝓuecte etatis ſeni f um ᶠ ſis dimiſſꝰ: honeſtã miſſionẽ ꝯſecutum te eẽ ambigi nõ g põt: habebis itaq; ᵍ a ciuilibꝰ muneribus necnõ etiã honoribꝰ vacationẽ: nõ tamẽ ꝑuilegia ea q̃ his cõpetunt q̃ pleno ſtipẽ h diorum numero ʰ fũguntur vſurpare te i ius permittitⁱ qñ nõ perfecto ſtatuto militie tẽpore nec oibꝰ ſtipendijs decurſis ſacramẽto ſolutũ te eſſe ẽt ip̃e ꝯfitearis †.

¶ Idẽ Aug. L. iij.

c Ignomiie cã ſacro. quo milites tenent. vt no. ff. d iſa. l. ij. §. miles. ⁊ not. ꝙ q̃ttuor ſunt gñа miſſionũ. hõeſta qñ finita militia. vt j. e. l. fi. ⁊ cauſaria ꝓp̃e infirmitatem. vt. j. l. proxi. itẽ cã euitandoꝝ muneꝝ. itẽ ignominioſa vt hic. ⁊ ff. d re mili. milites. §. miſſionum.
d ¶ Honoribus. ad qđ. ē. d dcu. l. iſamia. ⁊ l. ne q̃s. ⁊. ff. d interdi. et rele. l. relegatoꝝ. §. fi. ⁊. ff. de teſta. milit. l. teſtamenta.
e ¶ Excludendi. al's excuſandi. et al's excuſati et idẽ i eo q̃ grã vitãdoꝝ munerũ q̃ ad munera vt ar. j. q̃ mili. ñ po. l. ij. nõ tñ arcet honore cũ nõ ſit infamis. vt ff. de infa. l. ij. §. eſt ⁊ q̃rtũ. Itẽ qđ iſamisª cogit ad mũera verũ eſt niſi i locis vbi morari nõ lꝫ. vt. ff. de excu. tu. l. ſꝫ ⁊ ſi milites. §. ſꝫ ignominia ⁊. j. de re mi. l. iij. an aũt dẽat iſeri cã ignominie in miſſione. dic vt no. ff. d iſa. l. iij. §. ignominie.
f Cum ob. Seniũ. ſenex ẽ q̃. lx. an. hꝫ vl'. lxx. q̃ ad mũera. vt. ē. q̃ etate. l. fi. ⁊ ſic ꝓp̃t corporis debilitatẽ ⁊ id ẽ cauſaria miſſio. vt. ff. de infa. l. ij. §. ignominie. lꝫ hec honeſta ſit. i. nõ in
g ¶ Itaq;. ꝓpter ſeniũ. nõ (honeſta: vt ſubijcit. ꝓpter militiã. vt. j. l. proxi. in prin.
h ¶ Nũero. xx. an. vt. j. l. pri. ⁊ ſũt hui⁹ ꝑuilegia. ff. de ꝑui. ꝑ totũ. j. de ꝑui. vete. ꝑ totũ. ⁊. l. proxi.
i ¶ Permittit. ſ. ꝑpetuo: ſꝫ tpalẽ hꝫ vl' vni⁹ ãni vl' biẽnij vl' triẽnij vl' q̃driẽnij ꝓut militauerit vt. ff. de re mili. l. iij. §. qui militie. ⁊. j. de excu. tuto. ſed ⁊ milites. §. iet. iij.

Miſſionum q̃ttuor ſũt genera.

† Non enim debent ſolui milites niſi cõpletiſ ſtipẽdijs ſic dr in c. j. in fi. extra de renũcia.

a Cõtra. ad hoc. c. tuã i dño cũ gl. ſup ver. non a ſcẽ. extra de eta. ⁊ qua li. ord. vbi dicit ꝙ iſamis etiam cogitur ad curã mõaſterij.

a Veteranis.non eo℞ filijs.vt.ff.de vacca. mu.in honorib⁹.§.vacationum.
b ¶ Perſonaliū.nō ꝑatrimonialiū.vt.ff.ḋ va. mu.in honoribus.§.accuſationum.
c ¶ Cōceditur.etiā ſi non appellet qḋ eſt ſpeciale.vt.ſ.qñ ꝓuo.non eſt ne.l. veteranis.alias ſec⁹. vt.ſ.ḋ ap. l.ciues.

a Veteranis[a] ita demū onerū et munerū perſona-
b liū[b] vacatio iure cō-
c ceditur[c] ſi poſt vice-
d ſimum[d] annum militie quā in legione vel vexillatione militauerūt/honeſtam
e vel cauſariā[e] miſſionem ꝯſecuti eſſe oſtēdantur. vnde cū te i
f cohorte[f] militaſſe cōmemoras: itelligis
g ſuperuacuo[g] vacationem tibi velle flagitare.

¶ Quibus munerī-
h bus[h] excuſantur hi qui poſt impletā militiā vel aduocationem per prouincias ſuis cōmodis vacātes cōmorātur: ⁊ de ꝓuilegijs eo℞: et de conductorib⁹ vectigaliū fiſci. Ti.lv.

¶ Pꝛīcipales conductores non conductores conductorū vectigaliū habēt immunitatem. Bar.

Imp. Dio. L. vnica

Non alios a muneribus ⁊ honorib⁹ vacationē habere ꝗ̄ q
i mācipatum[i] ſuo no-
k mine[k] vectigal a fi-
l ſco conducunt[l] cer-

d ¶ Vicesimū. vt.j.de re mil.l. viginti.
e ¶ Cauſariā. nō ſufficit cauſaria niſi temp⁹ ſit completū militie.vt hic.et.ſ l. pꝛoxi.
f ¶ In cohorte.⁊ ſic nō in legione vel vexillatione.
g ¶ Superuacuo.q2 nō habebis.ſ.ꝑpetuo:ſ3 ad tēpus.vt.ſ. l.pxi. Itē fallit in cohorte vrbana.ſ. de excuſ. tu.l.ſ3 ⁊ milites §.plane ſi quis Itē huic.l.ē argu.cōtra.ff. de l fa.l.ij.§.exercitū autē.ꝯtra q2 ibi odiū ampliatur:hic fauoꝛ reſtringit̄ in quo eſt arg.Ʒ.ff.de li. ⁊ poſthu.l. cū quidā.poſſet plane legi.vt excuſetur qui fuit in cohorte.⁊ eſt ſic.ſ.de theſau.l. vna.ſed pꝛo pꝛima eſt.ſ. qñ pꝛouo. nō eſt ne.l. veteranis.⁊.d.l. ſed ⁊ milites.§.plane.
h ¶ Quib⁹mu.⁊c. ¶ De hoc nil ē i nigro.ſ3 i ꝯſtōe greca.ſic.ſ.ḋ reli.⁊ ad treb.⁊ de ſcer pſo.

Additio. ¶ In hoc ti. multa ꝓponuntur que nullo pacto tractantur in.l.vni. Vtpote de epiſcopis.⁊ eorum pꝛiuilegijs .vnde putes aliquas deeſſe leges: aut vt iuriſinterpꝛetes noſtri dicunt rubꝛum eſſe generali⁹ nigro.vt in ti.de reb⁹ credit; ⁊ iureiur. ac alijs quibuſdam. Sunt autē epiſcopi in pandectis alij ꝗ̄ q in Codice ti.de epiſ.⁊ cler. deſcribunt̄ Eos enim ſic Arcadius in.l.mune℞.ff.de mu. ⁊ ho.definit. Epiſcopi inquit qui pꝛeſunt pani et ceteris venalibus rebus que ciuitatum populis quotidianum victum vſui iungunt perſonalibus muneri. funguntur.a circūſpiciēdo dicti. Eos vero Coelius in antiquis lectionibus quos ad ſibi ſubditas obnoxiaſq3 ciuitates mitterent athenienſes ſpectatum quid in quaq3 fieret epiſcopos fuiſſe vocatos ac philacas.vt.M.Ci.lib.epiſto.ad atticum ſeptimo. Vult inquit me Pompeius eſſe quē tota campania ⁊ maritima oꝛa habeat epm ad quē delectus et negocij ſumma referatur:et Leonides in epigrammate quodā epiſcopum vocat mercuriū. Scipionē itē aphꝛicanum a ſenatu miſſum eſſe epiſcopum gentiū regūq3 plutarchus refert. hi quoq3 certaminū pꝛeſides dicti fuere vt ille Coelius tradit legēdus eſt eſt Suidas i dictione epiſcop⁹ mānceps de quo in.l.vnic.huius ti.et in.l.ſi quis C.de vectig.eſt quiſquis emit conductue aliquid a publico feſto auctoꝛe. Aſconius autem ſcribit eos eſſe mancipes qui publicanoꝛum pꝛincipes ſunt.de his hac.l. et Budeus in pādectas alia.in ti.de periculo ſucceſſoꝛum parētis. et dictio edictionem vbi editionem muneris legendum eſt.nam quid ſit editio muneris et pꝛofeſſio ſatis notum eſt cultoꝛibus bonarum litterarū.⁊ his qui.M. Cicerōis opera legere. de ſacerdotio dictum eſt pri⁹ vbi de decapꝛolia ⁊ pꝛoſtaſia. Pyrꝛhus.

i Non alios. Mancipatum.i. conductum vectigal vnde manceps.i. conductoꝛ.vt ſ.de vectiga.l.ſi quis.
k ¶ Nota.quare hic dicit ſtatim ſupponit.itemītellige hāc.l.ſi ſunt legitimi ꝯductoꝛes nō palatini:nō curiales: nō milites: nō clerici.vt.j. qb⁹ ad ꝯdu.pꝛe.ſi.l.j.⁊ in aut.de ſan.epi.§.aliḋ
l ¶ Conducūt.⁊ durat ꝯductio.vt.ff.de va.mu. l.in honoꝛib⁹.§.nō al's.itē hoc pꝛiuilegiū ē fiſci q hʒ ei⁹bona obligata.vt hic.⁊.ff.de iur.imu.l. ſemp.§.conductoꝛes.aliud in colono ꝑdij fiſci. vt.ff.ad muni.l.ſi.§.j.⁊.ſ.de excu.tu.coloni.ſed in colono ꝑdij ceſaris idem qḋ in iſto. vt.ff.de

tu.lmu.l.ſemp.§.coloni.ꝛ qui pe.tu.l.ff.
a ¶ His.ſcꝫ conductoribus.
b ¶ Haud.pro non.ſic.ſ.de vete.nū.po.l.ſ.i ſi. ꝛ facit.ꝰ.ne tu. vel cu.l.ſ.
c ¶ De liberti. ¶ Hic tractat de obſeq̄o ciui tati debito.ꝰ.ꝺ li.ꝛ eoꝝ li.ꝺꝫ de debito p̄rono.ꝛ ſic non ſupfluit hic per illū ti.

d ¶ Conditio ciuili bꝰ de honoribꝰ dic vt.ꝰ.ſi li.aut ſer uus ad decu.l.ſ
e ¶ Nō pōt.ni ſi in caſu: quod dic vt. ꝰ. de ex cu.tu.l.nec ſena toꝝ.itē nō ob.ſ. ne qs lib.ac.re. pu.l.ſ. qꝛ ibi de actu ſeruiꝰ tm̄ conuenienti.
f ¶ Domiciliū nedū in ea niſi per patronū: et ſic vtrobiqꝫ. vt. ff.ad mu. de in re.§.libertos.
g ¶ De ifami bus. ¶ Differt a titulo de infa. ꝰ.qꝛ ibi de cau ſis infamie.hic de iure infamiū ſic nō ſupfluit.
h Infames. Uti poſ ſūt. nec nouiter delatꝰ.imo per dunt veterē. vt hic.ꝛ.ff. de dig. iudices.ꝛ.l. ne qꝫ.ꝛ.ꝰ. de decu. l.infamia. et de re milit.l.iij. ad hoc.ff.de poſtu. l.ſ.§.remouet.et de iudi.cū p̄toꝛ.§.non aūt. ꝛ de offi.aſſeſ.l.iſ.et de teſt.l.iij.§.lex iulia.ſed arbiter pōt eſſe.vt.ff. ꝺ ar.pedꝰ.ꝛ pcuratoꝛ ꝛ tutoꝛ ꝛ curatoꝛ.vt iſti. de excep.§.ſi.ꝛ.ff.de poſtu.l.ſ.§.ſed eſt eqꝫ ſimū.
i ¶ Nō habēt.ad hoc.ꝰ.de decu.l.nec iſames ꝛ de his q̄ nō iple.ſtip.l.ſ.ibi:q̄ppe crioſum ꝛc. vt.ꝰ.de decu.l.ne qs.nec pena tribuit imūita tē.vt.l.relegatoꝝ.§.ſi.ff. de inter.ꝛ rele. ꝛ male

† Con. ca.inter dilectoſ extra de excef. p̄ la.ꝛ in.c per iqui ſitionē.i glo. ſup p̄.indi gnū.pꝰ pun. ex tra dele.

tū eſt: quare eos qui a ab his[a] quedā exer cenda accipiūt:nul lis p̄uilegijs eē mu b nitos[b] haud dubij iuris eſt.

c ¶ De Libertinis[c]. Titulꝰ.lvj.

¶ Libertini non habent excuſationem a muneri bus.Bartol.

¶ Imperatoꝛ Dio. Lex vnica.

Conditio li bertinitatiſ demunerib[9] d ciuilibꝰ[d] tribuere nō e poteſt[e] excuſationē: nec in ea q̄dem ciui f tate vbi domiciliū[f] libertinꝰ habet.

g ¶ De Infamibus[g] Titulus.lvij.

¶ Infames remouētur a dignitatibus:non a mu neribus realibus vel per ſonalibus.Bar.

¶ Imperatoꝛ Au guſt. Lex vnica.

h Infames ꝑ ſone lꝫ nul lis honori bus q̄ integre digni tatis hoīnibꝰ de ferri ſolent vti poſ i ſunt[i]:curialiū tamē vel ciuiliū munerū vacationē nō habēt[i] ſed ſolēnibus indi ctionibus ob tutelā publicam eos ſatiſ facere neceſſe eſt.

¶ De reis poſtula tis. Titu.lviij.

¶ Pendēte proceſſu cri minali nō poteſt quis ad honores vocari.Bar.

¶ Imperatoꝛ Ale xan. Lex vnica.

k Reos crimi l nis[k] poſtu latos[l] no m uos[m] honores appe tere nō debere ante q̄ purgarēt innocē tiam ſuam ꝛ a diuis parentibus noſtris et a me ſepe reſcri ptum eſt.

n ¶ De his qui in exi o lium dati[n] vel ab oꝛ dine moti ſunt[o]. Titulus.lix.

meritis ꝛc.vt.ff.depo.l.bona fides.
¶ De reis poſtulatis.
k Reos criminis.ſecꝰ ſi pecunie ſit debitoꝛ niſi in duobꝰ caſibꝰ. vt.ff.de mu.et ho.l. reſcripto.§.debitores.ꝛ.ſ.ꝺ debi.ci.l.ſ. ꝛ niſi ſit ſtatus q̄ſtio.vt. ff.de re mi. qui ſtatꝰ.idē ſi q̄ſtio ſit oīm vel ma gne partꝭ bono rū. vt ar.inſti.ꝺ execu.tu.§.itē pꝛ pter litem.
l ¶ Poſtulatos. id ē accuſatos.
m ¶ Nouos.vete re retinet. vt.ff. ad muni.l.liber tus.§.in q̄ſtioni bus.ſed nec te ſtis pōt fieri.vt ff.de teſti.l.in te ſtibꝰ. nec pcur. vt.ꝰ. de pcur.l. reū. nec nomen militie dare. vt ff. de re mil.l.ſi. item not.poſtu latꝰ. ſecꝰ ſi non poſtulatꝰ.vꝫ po ſtul. ſed deſtitit accuſatoꝛ.vt.ff. de mu. et ho.l. reſcp̄to.§.ſi qs. Item hec pro hibitio infra an num locum ha bet non poſt ni ſi ſteterit per ac cuſatū quomi nus procedat. vt.ff.ꝺ mu.ꝛ ho. l. reus. Itē an ad mūera: Rñ. ſic.vt in ſili.q̄ſt. no.ꝰ.ti.ſ.
n ¶ De his qui i ex.da.ꝛc. ¶ Qꝛ rei poſtulati ſic puniunt.iō de hoc dicit.vel qꝛ ꝛ hi ſicut ſupio res arcent honoꝛe.iō ꝺ his dicit. vꝫ qꝛ iſames ſiūt ſicut dānati.iō poſt iſames ꝺ his dicit. Et no.ꝙ triplex ē exiliū.vt.ff.de iter.ꝛ rele.l.exiliū ꝛ put accipit p relegatōe: dic ꝙ p̄ſes pt relega re ſi hēat iſulā: alꝭ nō.ſꝫ deportare.vt.c.ti.l.re legatoꝝ.ſ p̄n.et.l.ipatoꝛ.in p̄n.ꝛ.l.inter penas.
o ¶ Moti.per ſententiam.

a Quibus. Spacium. nec diſtinguitur quo crimine ꝛc. vt. ff. de poſtu. l. imperator. ꝛ ſ. de infa. l. ꝛ ſi ſeuerior. ꝛ dic cõtraria vt i qua libet earum not. et no. ff. de infa. l. quid ergo. §. pena grauior. Accur.

ad q̃d vocatur. vt. ſ. de ho. nõ cõ. l. j. §. ꝑ inſante. Itẽ hic tenetur reipu. non autẽ illis quibꝰ nocuit in officio ꝯſtitutꝰ. vt. ff. ad mu. l. j. ꝛ. ij. licet quidã contra. arg. ſ. q̃d cũ eo. l. j. Ac.

b Ad tẽpus. Recipit. ſic crimen non importet infamiã. alſ ſecus. vt. ff. ad mu. l. ordine. ꝛ dicvt ibi no. ꝛ de decur. l. ij. §. nõ idẽ erit.

c Per fugã. ſcʒ latã que eſt ſpecies exilij. vt ff. de inter. et re leg. exilium.

d De filijsfa. Quia in exiliũ dati vel ab ordine moti tenentur reddere rationem. iõ q̃liter filius honoribus obligeť ꝛ pater pro eo teneatur dicit.

e Patrem. Non teneri. niſi fide iubeat pro eo expreſſum vel niſi emãcipauerit eũ in fraudẽ. vt ff. ad muni. l. fi. §. antepe.

f Obligať. I ſolidũ. vt. ff. de admi. re. ad ciui. ꝑti. ſi filiꝰ. fi. liꝰ tñ ꝑmo excuſať. vt. ff. ad mu. ni. l. libertꝰ. §. j. ꝛ ſ. de decur. l. j. itẽ adoptando ꝯſentire videť. vt. ff. ad mu. l. lu cius. §. idem reſ. det. cũ alſ non ꝯſentiẽs nõ tenetur niſi de pecul. vt. j. l. fi. Eſt et aliud neceſſariũ ꝙ filiꝰ ſit habilis ad munꝰ.

Impera. Maxi. et Dio. Lex. j.

Quibus poſt hac ordini ſuo vel aduocationi ad tempꝰ interdiceť poſt iple tũ tpis ſpaciũ[a] nõ ꝓrogabitur infamia.

Imperator Gor. aug. Lex. ij.

Ad tp̃s exulare decurio iuſſus/ ꝛ impleto tẽpore regreſſus priſtinã quidẽ recipit[b] dignitatẽ: ad nouos vero honores nõ admittitur niſi tãto tempore is abſtinuerit quãto ꝑ fugam[c] abfuit.

[d] De filijsfamilias ꝛ queadmodum pro his pater teneatur.

Titulus. lx.

Qui cõſentit decurionatui filij emãcipati obligať. ſecꝰ ſi ille filiꝰ erat in ptãte ꝛ ille videť ꝯſentire qui non diſſentit. Bar.

Jmp. Seue. L. j.

Patrem emãcipato filio conſentientẽ ad decurionatum nõ teneri[e] dubij iuris nõ eſt: tunc enĩ conſentiẽdo pater ad decurionatũ obligať[f] ſi filiũ in ptãte habeat ꝯſentire[g] autẽ et is videť q̃ non teſtificať[h] diſſentire † noĩatiõi.

Appellare a noĩatione facta de filio eſt ꝯſentire. hoc dicit Bar.

Jmp. aug. Lex. ij.

Cum appellaſſe te dicas[i] oſtẽdis[k] cãm ad te ꝑtinere potueras enĩ noĩato filio tm̃ cõteſtari ꝛ nõ conſentire oneri ei delato.

Filius in ptãte cũ patre ad idẽ munus nõ debet vocari: ſecꝰ ſi ſit emãcipatus. Bar.

Imperator Diocle. Au. Lex. iij.

Si ibi q̃ cũ p̃re ad ꝓſtaſie[l] munus vocati ſunt etiã nunc in patria ptãte ꝯſtituti ſũt ab hmõi neceſſitatibꝰ liberẽtur cũ ex eadẽ familia hoc mõ duos ad iſta obſeq̃a deſtinari ꝑ iniquũ videať. Sãe eos q̃s emãcipatos eẽ atq; ex familia exiiſſe mãifeſtũ ẽ ſñ cũctatiõe retinẽ d̃bebis.

Pater non tenetur ꝓ filio curatore creato: ſed q̃ eũ noĩauerit teneť. Bar.

g Conſentire. No. de tacito ꝯſenſu. vt. ff. ad mu. l. j. arg. ꝯtra ff. de ꝓcu. filiusfamilias. §. inutilis. cũ ꝯcor. itẽ arg. cõtra. ff. de tutel. l. ſi filiꝰ. ſʒ manere potuit etiã nominationi contradicẽs. Accurſius.

† Facit ad hunc tex. c. iij. cũ gl. ſuper. ꝓ. plus eſt extra de baptiſ. ꝛ eiꝰ effec.

h Teſtificatur corã ordinario vel habili. vt. ff. de decu. l. honores. §. fi.

i Cum appellaſſe te dicas. noĩe tuo proprio. nõ filij. Accur.

k Oſtẽdis. nõ grauati appellant. infirmi volunt curari. nec eſt opꝰ medicꝰ ſano ꝛc. ſic. ff. rẽ ra. ha. l. iiij. §. falſus. Sʒ ʒ. ff. d̃ de cu. ſpurij. §. pr. So. hic noĩe ſui grauaminis appellauit. et ideo ſibi preiudicat. ibi ꝓ filij grauamine. Ul' ſol. vt ibi. Itẽ. ʒ. ff. de appel. ſi expreſſum. ſʒ ibi i ipſo iure nõ tenuit. Itẽ arg. ꝯtra. ſ. de poſtu. l. j.

l Si ibi. Ad ꝓſtaſie. q̃d eſt p̃ſ mõiſ. et q̃le ſit dic vt ſ. de mune. p̃ſimo. l. nec proteſtaſie. ꝛ facit. ff. de mu. ꝛ ho. l. iij. §. ſi filiꝰ. ꝛ. §. q̃d p̃r. ꝛ. §. ſi duo. ꝛ. l. honor. §. plebei.

a ¶ Sine periculo tuo. id est. sine periculo facultatum tuarum ⁊ honoris.
b ¶ Incūbebat. nec filio si dicas curatorem adulto vel furioso vel simili datū. vel dic operis publici: ⁊ tūc filio imunet on⁹ appellādi. vt ff. q̄n ap. sit. l. j. §. si qs. ⁊ §. alia. et adiūge hic si tū ⁊c. Itē dicas ſi teneri inſolidū filiū ſz d̄ peculio ſic. s. q̄d cū co. l. j
c ¶ Deuocauit. accipe detrimē to ⁊c.
d ¶ Decurio. nā tūc tenet̄ inſolidū. vt. s. q̄d cū co. l. j. ⁊ facit. s. e. l. j. ⁊ de decu. l filios.
¶ De pi. ſu. ⁊c.
e Si de pro prio. Editionē vt q̄ promiſit pecūiā p hōre filij hēndo. vt. ff. de mu. et. ho. l. eſtiatio. §. j et ēm hoc edıri onē. i. preciū q̄d edit̄ aut dat̄ p honore. vel p̄mi ſit ſubitur on⁹ honoris admittū ad q̄d. ff. ad mu. l. honor. in prin.
f ¶ Sacerdotē. dignitas cū ſūptu. vt. ff. ad mu ni. cū ſpōte. l. ꝑn.
g ¶ Erogatiōis. s. p̄dicte. ⁊ dic ſi p̄re viuente habuit mun⁹ fili⁹. ⁊ ita h̄z locū q̄d hic dicit. ⁊. s. de dec. l. j. ⁊. l. l ſuc ceſſione. ⁊. ff. fa. her. ſi filia. §. idē ſcribit. s. q̄ ide p̄r teneat̄ ⁊ ei⁹ h̄des ſiue p̄mi ſit ſiue ēt tm̄ ſciebat ⁊ nō ɔ̄dixit. ſi aūt cepit gerere p⁹ mortē p̄ris nō tenent̄ h̄des p̄ris regl̄r ēt ſi p alio filio dū vixit p̄r ſubit on⁹ ſic. ⁊ ēt ſi fili⁹ iſte viuo p̄re fuit decurio: ſz mun⁹ p q̄d ǭrit ſubiſt p⁹. vt. ff. d̄ mu. ⁊ ho. ⁊ ſi filiū. ⁊. d. §. idē ſcribit. ⁊. l. ex p̄te. §. fili⁹. Fallit aūt in duob⁹ caſib⁹

¶ Idē Aug. L. iiij.

a Sine periculo tuo ᵃ magiſtratus filiū tuū curatorē ɔſtituit: nec appellandi tibi neceſſitas
b icūbebat ᵇ. ſane noīatoꝛ qui filiū in p̄tāte poſitū nō conſentiēte patre ad mun⁹ de
c uocauit ᶜ (ſi tñ ex voluntate tua antea filius decurio ᵈ factus
d non erat) detrimēto muneris obligabit̄.

¶ De periculo ſucceſſoꝛum parentis.

Titulus. lxj.

¶ Onus dignitatis que ſite per patrem tranſit ad heredes. h. d. Bar.

¶ Impatoꝛ Augu.

Lex vnica.

Si de pprio ſuo primonio munerſ
e editionem ᵉ tuo noīe pater tuus repromiſit: ideoq̄ et iā ſacer
f dotē ᶠ te creari imperauit: onus eroga
g tionis ᵍ cōe oīm heredum eius eſſe preſes puincie nō ignorabit.

¶ De mulieribus i quo loco munera ſexui congruentia vel honoꝛes agnoſcant.

Titulus. lxij.

¶ Mulier in loco domicilij mariti ſubit munera perſonalia: patrimōialia vero in loco in quo eſt patrimonium. Bar.

¶ Imperatoꝛ Philip. Lex vnica.

Eam q̄ † aliū de oriunda alibi nupta
h eſt ʰ ſi non in vrbe ro
i ma ⁱ marit⁹ eius conſiſtat: non apud originē ſuā ſz apd̄ incolatū mariti ad hono
k res ᵏ ſeu munera q̄ pſonis coherēt quorūq̄ is ſexus capax eſſe pōt ɔpelli poſſe ſepe reſcriptū ē. Patrimonij xo munera neceſſe eſt mulieres i his locis in q̄b⁹
l poſſident ˡ ſuſtinere.

Prim⁹ ſi p̄r i vltia volūtate voluit ɔ. vt. ff. d̄ m u et ho. l. iij. §. fi. Uel niſi īter viuos fuit pfeſſ⁹ q̄. de ſuo hoc on⁹ volebat expediri. vt. ff. fa. her. ſi filia. §. nerati⁹. Itē hec q̄ pīo dixi ſunt vera ſi mun⁹ erat tale q̄ nec vēdi poſſet nec ad h̄dē ſi lij aliq̄d pueīre poſſet: al's foꝛte ſol⁹ fili⁹ teneret̄

¶ De mu. l ⁊c.
h Eam que. Nupta ē. iur. vt. ff. ad mu. l. fi. §. idē reſcrip ſerūt. idem ⁊ in vidua. vt. ff. ad mu. l. filij. §. j. et ad hoc. s. d̄ inco. l. fi. cū p̄coꝛ. ſec⁹ i deſpōſata. vt. ff. ad mu. l. ea q̄. idē i ɔgie vl̄ nō iure nupta vel corrupta. vt. ff. ad mu. l. de iure §. fi. ⁊. s. de mu. ⁊ orig. l. filios. † Al̄. ea que.
i ¶ Roma. q2 ibi ē mltitudo hoīs vt i aut. de tab. vel e. ɔ. l. ſi p̄o q̄s uis. q̄ſi ſi ſit dubiū ſi ibi nubat vt. ff. ad mu. l. roma. ſz p̄ma plz.
k ¶ Ad honores hoc ad vtrūq̄ ē ɔtū. ff. de mu. ⁊ ho. l. iij. §. coꝛpo ralia. ſed de honore dic ſine ad miniſtratōe. ad q̄d. j. d̄ dig. l. mulieres. Uel dic q̄ ex certa ſcia pncipis. s. illa nō obſtante. ad q̄d. s. de nup. i. pialis. §. ſiſez. q̄ plz. q2 hic ſubijcit cōpelli. Itē ad munera dic. s. pſonalia nō oīa vt in ɔ̄rio. ſed q̄dā vt hic ſubijcit. ⁊ in rub. hic. q̄d dic vt. ff. de de reg. iur. l. ij. ⁊ hoc niſi fuerit puenta. vt. ff. ad mu. l. incola. ⁊ de iur. om. iu. l. cū quedam.
l ¶ Poſſidēt. ɔ. s. de icol. cū neq̄. ⁊. ff. ad mu. l. li bert⁹. §. ſola. Sed dic hic dici de p̄imonialib⁹. vt. ff. de munc. ⁊ ho. l. reſcripto. §. fi. ſed pro dote

¶ De legationib^a^.
Titulus.lxiij.

¶ Impera. va. L.j.
b Ater triū° Dicolumiū liberorū legationib^9 publicis liberatur.

¶ Idē aug. Lex.ij.
c d Um vos^c pro
pↄrio^d noīe ſū-
e f ptus^e ob deffēſionē^f
publicā ſuſceperitiſ:
id qđ ad ꝓprias ero
gationes collega vi
deſ accepat nō vobiſ
reddere heredes ei^9
g oporteat^g: ſʒ ſi i ea cā
ē vt ſtitui oīno opor
teat reip. ō bēt poti^9
inferre: ſane ſi hono
rarijs aduocatorūʒ
h erat ea q̄ʒtitas^h deſti
nata reſtitui illō vo-
bis qui hoc pſtaturi
eſtis nō iniuria po-
i ſtulatis^i: eum autē
collegā veſtrū quem
a defenſione patrie
deſtitiſſe diciſ apō

vel dotali pdio qs ſoluit? Reſpō. vir ſicut ꝛ tributū.vt.ff.de vſufru.hacten^9.§.fi. nec ob.ff. ad mu.l.luct^9.§.idē rn̄det pſtāte.qꝛ illud q̄ ad pſonalia.p.l.ō.de decu.l.ad ſubeūda. Itē ſi alibi domiciliū ꝛ alibi prediū ꝛ indicaſ pſone p rebus in loco domicilij an alibi ēt res poſita eſtiabiſ? Rn̄. non.qꝛ ſic tā p ea duobus locis ſoluere tur et eēt altera i tributo ꝛ altera patrimonialis preſtatio.vt ff.de cē. forma. §.ſi vero.qđ eſſe nō dʒ et fa.ō.de mu.pa. l.primo niorum.

a ¶ De legatiōib^9. ¶ Dixit de munerib^9 i gn̄e nunc in ſpē.de hoc qđ eſt pſōale mun^9 vt.ff.de mu.ꝛ ho. l.j.§.j. et.l.fi.§. legati.ꝛ

Legat^9 quis di-catur.

dr legat^9 qui a ciuitate vel ꝓuincia mittiſ ad pncipē vel ad aliū vt hoc ti.alſ. legat^9 pconſul.vt.ff.de of.pcō.obſeruare.§.j.et.l.fi.al.legatus eccleſie ad papā.vt i aut.de ſan.epi.§.ſi vero eps.col.ix.alſ qui mittitur a principe vl papa de quo eſt.ff.de of. aſſeſ.l.diē functo.Quatorū lʒ mobiliū dicunſ nūcij vel miſſi ad cām diffiniēdā: dr delegat^9 etiā a pncipe miſſus. vt.ō. de iu.a iudice.et no.q debitor reipu.ea fungi nō pt.aut is q̄ nō hʒ ius poſtulādi vt iſames lʒ debitor fiſci nō ꝓhibeaſ.itē vicarios dare nō pn̄t niſi filios et qn̄ abſenti ē iniūcta quā gratuito ſuſcipit. Itē libellū pncipi dare non pōt niſi de his q̄ ad iniuriā vel ei^9 ptinēt dānū: vl pupille ſue. Itē ordinatim eligiſ niſi neceſſitas ſit.vt.ff.e.l.iij.et.l.ſi abſenti.ꝛ.l.legat^9.et.l. paul^9. Itē nō amplius q̄ʒ ſemel niſi ſit neceſſitas vt.ff.de mu.et hono.l.eſtimatione.

Additio. ¶ In tex.huius tituli nulle ſunt mende que nos vel in reſtitutione vel expoſitione remorenſ. Ego tn̄ nonnihil de legatiſ qđ ex ocio poſſum hoc loco dicā. Legatorū vſus antiquiſſim^9 fuit. legationiſq; forma vt ſepe alibi ita optime oſtēdiſ in capite octauo pmi Machabeoꝝ libri cū iudas machabe^9 miſit legatos ad feriēdū fedus cū Ro.legatorū nomē erat ſanctiſſimū. Eos violare piaculū ac nephas, vt cū in hiſtoricorū libris paſſim tūn.l.vlti.de legatio.ff.legiſ vbi de hoſtilio mancino. Qui ſanctitatis nomē ab ipſis ſag minibus q̄ geſtabāt deductū velint nō deſunt autores. Eoꝝ honore affici debēt quo principes ipſi a qb^9 legati ſunt.xcuj.diſt.c. vlti. Salariū habēt toto tempore legationis q̄ etiā redit^9 cōtineſ. l. ſi cui.§. q̄ʒdiu.ff.ex qui. cau. maio.l. diē functo. ff.de aſſeſſo. Eximūtur a pſtatiōe vectigaliū tutelis et idgenus muneribus de qb^9 hoc ti.l.ſed et reprobari.§. ſūt autē de excu.tuto.ff. l.ad leg.C.de vectiga. Itē hoc puilegiū habēt vt legatiōis tēpore conuenirí non poſſint.l.ij. §.legatis. ff. de iudic. ne legationis miniſterio ſubducanſ. In hāc rē duodecim limitationes ꝛ alia q̄dā collegi q̄ arbitror me in ti.de regu.iuris ſcripſiſſe vbi materias cumulaui. De legatis innumera ſcribunt hiſtoriographi ꝛ bonoꝝ authoꝝ interpretes. P.

b Pater triū. In alijs q̄nq; exiguntr.vt.ō. de his qui nu.li.l.nepotes.ꝛ eſt rō quia peregre vadit ꝛ eos deſerit.ꝛ ē alia excuſatio a legatione.vt.j.l.iij.ꝛ alia atq; alia.vt.ff.e.ſciēdū.§. ſi accuſatio.ꝛ.§.ordie:et alie de quib^9 dictū eſt.ō.de excu.mu.

c Cum vos. Id eſt tu collega.

d ¶ Proprio.i.ſeparatim.

e ¶ Sumptus.vel ſumptus tantū: vel ſalariū de quo fit ſumptus.

f ¶ Defenſionem.ſindicus ergo erat vel erant. vt.ff.de mu.et ho.l.fi.§.defenſores vel defendebant non ſtrepitu iudicij ſed alſ et facit.ō.de in fa.neminem.

g ¶ Oporteat. Sed quādo hoc? Reſpō.ſi deſeruit ꝛ ſponte vt hic: quo caſu etiā extraor.punitur.vt.ff.e.l.j.ſi autem vrgente neceſſitate tūc non reddit vt.ff.e.l.legatus anteq̄ʒ.§.j.ꝛ hoc innuit.ꝛ idem de comitibus eorum.vt.ff.de offi. aſſeſ.diē.ſi autē ē dubiū ipe debet ꝓbare neceſſitatē.vt.ff.e.l.ij.§.j.ꝛ ſm hoc nō ſūt ʒ.ff.de va. cog.l.j.§.diu^9.ꝛ.ō. de ad.diuer.iu.poſt duos.

h ¶ Ea quātitas quā repetiſ ab herdib^9 collegę

i ¶ Poſtulatiſ.vtili ꝓ ſocio vl ac.in factū qb^9 dʒ

ſolui cum per eos heredes non ſtet. vel quia iã preſtiterunt aduocatis. vt. ff. loca. qui operas. §. diuus. et. ĵ. de ſump. inuñc. mu. l. j. Uel hic ſi-moniace. vt. ĵ. de muri. l. ij. ibi non.
a ℂ Poteſtis. ⁊ puniet extraordi. vt dixi nec nocet ſocijs alteri⁹ ceſſatio. vt ff. eo. l. ij. §. ceſſatio. Accur.
b ℂ Tranſmarina. Ciuiliũ. ſine legatione: alias ſine alio pſonali munere vt. ff. de va. mu. legato. ⁊. ff. eo. l. paulus. §. j.
c ℂ De proximo. ſm hoc itelligunt. ŝ. de ho. nõ cõ. l. ij. ⁊. ff. e. paulus. §. j. i pn. et. l. fili⁹. Item hoc quãdo ſuo noie non p alio vt. ff. eo. ſi filius ⁊. l. vicarius: qꝛ in caſibus tãtũ permittitur per alium vt ibi notaui.
b ℂ Uniuerſi. Ex comitibus. i. vniuerſi comites preſidũ vel pconſulum. et ipſi etiã pſides qui habẽt dignitates ſcꝫ pdictas teneant ⁊c. ſꝫ certe imo ⁊ his ſimiles excuſant a pſonalibus vt. ĵ. de excu. mu. l. eos. ⁊. ff. de va. mu. l. legato. §. comites q̇ ſunt cõtra. So. hic perceperũt ſuffragio. i. auxilio. ⁊ ita p impetrationẽ. ibi ex mera liberalitate: qꝛ meruerũt. ar. ff. qd q̇ſqꝫ iur. l. iij. i pn. vel hic pceperũt ſuffragio. i. pmiſſiõe. i. hoc pacto qꝙ nihil omni⁹ cũ op⁹ fuerit ſuſcipiẽt munera ⁊ pſtabũt auxiliũ ⁊ ſic pactũ ſuadũ. vt ar. ff. de iu. imu. l. ij. Uel dic ſuffragio. i. ppter ſuffragiũ. ſ. ſalariũ qd habituri erãt ibi gratis: ⁊ ſm hoc habeas i lra ſuffragio dignitates alij habẽt ſuffragia dignitatũ. i. ſalaria: ⁊ tunc locũ habet vltia ſo. vel dicas oia plane hic finit⁹ erat pſidat⁹. ibi non. et ſic bene ſequitur exceptio legati.

prouĩcie pſidem deſerte legationis arguere poteſtis[a].

ℂ Legatio tranſmarina tribuit vacationem bienij: ſecus ſi proxima / quia talis legatio eam non tribuit. h. d. Bar.

ℂ Impa. Dio. L. iij

Tranſmarina legatiõe apd nos pfunctos cõſtitutũ eſt biẽnij vacationẽ munerũ ciuiliũ[b] ⁊ honoꝝ habere nõ eos q̇ de pximo[c] obſequiũ reip. videãt exhibuiſſe.

ℂ Qui dignitates ſuffragio receperũt non habẽt vacationẽ a muneribꝰ pꝛpter dignitatẽ: ſed ſi legatus fuerit habet propter legationem. Bar.

ℂ Impa. Conſtan. Augu. Lex. iiij.

Uniuerſi omnino ex comitib⁹[b]: vel ex preſidib⁹: vel qui ſuffragio pceperint dignitates ciuilib⁹ oneribus muneribuſqꝫ teneant aſtricti: nec cõmoda publica[e] cum vmbratili ſuffragiorũ pactione[f] lacerẽt: eos tñ a pdictis oneribus excipi oportebit qui in legationibus publicis verſati ſunt[g].

ℂ In his que publicam vtilitatẽ reſpiciunt nõ valet reformatio facta a prouincialibus: ⁊ etiã cõſentiente preſide: niſi per pfectum vel principem fuerit Approbata. Bar.

ℂ Impa. Diocletianus. Lex. v.

Si qd extraordinariũ conſiliũ poſtulat[h] cũ vel ad nos eſt mittenda legatio vel noſtre[i] ſedi aliq̇d intimãdũ: id qd inter oẽs[k] cõi conſilio tractatuqꝫ cõuenerit minime i examẽ cognitoꝛ ordinarij[l] referat: prouincialiũ eñ deſide

e ℂ Publica. que ſunt in munerib⁹ ſubeundis
f ℂ Pactione. qꝛ pepigerũt ⁊ nõ ſubeũt: ⁊ ſi facit p ſcda ſolu. ſm alios dicas nõ vmbratili qꝛ dicit tacite itellectũ ex quoꝫ dignitatẽ qꝙ nõ teneant ad munera alia qd nõ eſt verũ niſi ſm qd dictũ eſt.
g ℂ Uerſati ſunt hi eñ ſi primo pſides ⁊ poſtea legati fuerĩt biẽnio vacãt a munerib⁹ pſonalibus ⁊ onerib⁹. vt. ŝ. l. pxi. non qꝛ pſides ſũt / ſꝫ qꝛ legati fuerũt ꝗ pſidatũ ad ſui petitionẽ habuerint: vel ꝗ pacto / vel ꝗ p ſalario / vel ꝗ pceperint ſalaria ãte p honorib⁹ vel mũerib⁹ a qb⁹ mõ vacãt: ſꝫ forte reddũt p tpe quo euitant. vt no. ŝ. l. ij. vel melius dic de legato qꝛ ꝗ ſuperiores dignitates non excuſent vt dictũ ẽ: legatio tamen ſola excuſat ⁊ ſemper dic infra tempora: vt. ŝ. l. pxi.
h ℂ Si qd. poſtulatur. a preſide vel a prouincialibus. ⁊ dic de aliquo quod pertineat ad publicã vtilitatem prouincie: ſi autem de cauſa que ſit iter priuatos tũc habet locum. ŝ. de rela.
i ℂ Noſtre ſedi. pro eodem.
k ℂ Omnes. puinciales aſſidẽtes pſidi. vel dic q̇ ſunt aſſidẽtes pfecto vt ſtatim dicęs.
l ℂ Ordinarij. i. pſidis pdicti q̇ cõſulit. ⁊ ſubaudi vt diffiniat per ſe. ad quod. ŝ. de rela. ĵ. Ul

dic. i. p̄fecti. ⁊ tūc ſubaudi tm̄. q2 qn̄cq; ad nos remitteret vt ſubijcit. vel dic ordinarij. q̄ vice principis in palatio: vel vice prefecti ordinarij cognoſcebat. Accur.

a ¶ Quibus. ſcȝ deſiderijs

b ¶ Fortuitis .ſ. ſupuenientibꝰ.

c ¶ Uobis. loquitur prefecto pretorio illirici q. d. non aliter diffiniendū niſi principi qn̄cq; vt ſubijcit.

d ¶ Implēda. .q. d. ſi p te poſtes expedire facias vel ad nos remittas.

e ¶ Prouincialium. vel dic de eligēdo legato.

f ¶ Snia prouincialiū aſſidētiū p̄ſidi. ⁊ i quo cōuenitūt ad p̄ncipē cōſulēdū.

g ¶ Partꝭ. Ad hoc. ſ. de decu. l. noīationū. ⁊. j. eo. l. pxi. ⁊. ff. de tu. et cu. l. vbi. et de decre. ab or. fa. l. ij. ⁊. qd̓ cu. vni. l. nulli. ⁊ ad mūt. l. qd̓ maior

a ria q̇bꝰ necceſſaria ſe
b pe fortuitiſꝰ caſibus
remedia depoſcunt:
c vobis[c] agnoſcere atq; explorare ꝑmittimus: vt ſint examinis tui q̄ ex his auxilio tuo ꝓtinꝰ iplen-
d da[d] ſūt et q̄ clemētie noſtre auribus intimanda videant: i loco autē publico de cōi vtilitate prouin
e f cialiū[e] ſententia[f] ꝓferat: atq; id qd̓ ma
g ioris ꝑtis[g] ꝓbauerit aſſenſus ſolēnis firmet auctoritas.

¶ Non debet mitti legatio ad principē niſi de voluntate cōſilij et auctoritate ſupioris. Bar.

¶ Imperator Hono. Lex. vj.

h Quotiēs. destinat. ad nos.

i ¶ Precipimus. ſ. cōuenire quod eſt. j. ſi non egri. ⁊c̄. ⁊ no. ar. in electionibus. ad quod i aut. de here. ⁊ fal. §. ſi vero abſunt. col. j.

k ¶ Firmata. ſuper quo volunt conſulere.

l ¶ Auguſtali. ab auguſto poſito. vt. ff. de of. pre. augu. l. j.

m ¶ Tuis. loquitur p̄fecto pre. maxime. ⁊ no. ꝙ per multas manus vadit.

n ¶ Ordinetur. quod vel per te expediatur vel ad nos remittes. vt. ſ. l. proxi.

o ¶ De excuſationibꝰ artificū. ¶ Differt a ti. ſ. de profeſ. ⁊ me. quia. ibi de liberalibꝰ artificibus/hic de his qui tm̄ operatione manuū excuſant docentes non diſcentes. vt no. j. eo. l. j. ⁊ ſcripti in breuibus cuiuſq; ciuitatis nō autē omnes. vt. j. l. j. in prin.

Additio. ¶ Huic ti. multū confert ti. de vaca. mu. tit. de iure imu. et ti. de mune. ⁊ hono. in varijs locis. in quibꝰ ti. magna pars iſtorum magiſtratuū artificū et officialiū etiā clarius traditur quā in hoc libro: ego vbi occurret locꝰ dubiꝰ explicabo partim ꝛ pandectis partim ex alijs authoribꝰ grecꝭ ⁊ latinis ꝓ mea virili. lex prima huiꝰ tituli non elegāter admodū ſcꝑta ſȝ nec implicata tamē vſq; adeo eſt vt alie ꝑmulte: illic breui ſubdito/hoc eſt in ſequenti clauſula illic noticia iſta hoc eſt ita dinoſci poterunt: incipit enumerare artifices immunes. Hocq; i loco vis ē magna in explicandis his vocibꝰ. Architecti de his vitruuius i li. de architectura. ⁊ budeus de eorū vocabulis multa que partim a nobis ex eo ꝑtim ex alijs authoribus icōmenta. conſue. trāſcripta ſunt q̄ p̄ſint tectꝭ ac edificijs cōſtruendis q̄uis nōnulli etiā cuiuſlibet artis principes architectos appellent a tegni hoc eſt arte dictos medici hos artificibus annumerat de quibꝰ prius dictū de ꝓfeſſo. ⁊ medi. ego medico p̄re fideliſſimo ac humaniſſimo genitus de his modeſte loquor quos humano generi neceſſarios eſſe satꝭ conſtat atq; ex diuino oraculo venerandos: pictores picturā non neglexere veteres ⁊ preſertim Alex. qui pictores et plaſtas ⁊ quicūq; i figurādi peritia excelluiſſent miro affectu ꝓſequebatur qd̓ ex caudaſpe apelli dona ꝓbatū ē: nolo hic digredi ad picture cōmēdationē: ē locꝰ recēs apud vindicē. li. anti. lec. ſextodecimo d̓ pictoribꝰ ac ſtatuarijs: lecticarij ſeu actarij. lecticarij inquit Walzarꝰ ſunt q̄ lecticas in qbꝰ ꝑ vrbē magnates circūferebant fabricabāt/quarū meminit Iuuena. Sati. p̄ma. Accurſius in hāc fere interpreta

Quotiens ab alexandrina ciuitate legatio de-
h ſtinat[h] vniuerſos cu
i riales p̄cipimꝰ[i] q̇ intra vrbē conſiſtūt (ſi non egritudine vel alia excuſabili neceſſitate impediunt) in locū curie conueni-re: et decreta ſua propria ſubſcriptiōe fir
k mata[k] viro ſpectabi li prefecto auguſta-
l li[l] inſinuare: vt eius relatione comitati
m tuis[m] virtutibꝰ ſuas petitiōes intimēt ⁊ ſub examine tuo perpenſa legatione res
n ordinetur[n].

¶ De excuſatiōibꝰ
o artificū[o]. Tit. lxiiij.

tionē vt ſint hi qui faciũt breues lectos. citat
tex.in.l.ſi ex toto.§.j.ff.de lega.j.et.l. legatis.§.
j.de lega.iij.ibi tñ ꝑ ijs ƀuis ſumuntur q̄ lecti
cā ferebãt cuiuſmodi habebat Appius clau-
di⁹ fortaſſe ⁊ nõnullos iudices ac preſides ha
bere vidim⁹ q̄ lectica a ſeruis ferebant.nam ĩ
l.ſi ex toto dicit iure.lecticarios octo aut pro
his in hoies ſingulos certã pecuniã.in.l. lega
tis.põt ſumi ꝑ eo qui lecticas facit illic lecti-
carius coquus fact⁹ eſt:ĩ ea vero.l.pulchre hal
lucinat accur.in dictiõe obſonatores exponē-
da. Lecticã autē greci hexaphoron dicunt qđ
eã ſerui ſex portare ſoleãt.hinc lecticarij ſerui
erant q̄ lecticã ferebant. Serui⁹ ſulpiti⁹ ĩ q̄dã
ad ci.epiſto. Coact⁹ ſum inquit in eadē illa le-
ctica qua ip̄e delatus erã meiſq̧ lecticarijs in
vrbē eũ referre:quo ex loco ſatis cõſtat q̄d le-
ctica q̄ due lecticarij ſint.habes hic inſup ſeu
actarij alij actuarij legũt ab agēda lectica di
ci poſſunt: hi lecticarij qđ pri⁹ quã alios lege
rē arbitrabar ob dictionē ſeu q̄ videt ꝑcedētis
ſynonymã adferre ἄγω eni duco eſt ⁊ ἀγωγὸς
ductos et ἀγώγιμον ventura ſeu vecture pre-
cium eſt.actuarios quoq̧ nõ modo actionũ et
actorũ ſcriptores de q̄bus alio loco dicturi ſu
mus ſignificare cõpertũ eſt ſed et eos q̄ adve-
hendũ apti ſũt vñ actuarie naues celeres ſunt
advehendũ apte q̄ ab onerarijs differunt. Ex
his tollerari põt in hac lege actarij ſeu actua-
rij. credit andreas vir ꝑſpicacior verã lectio-
nē eſſe arcarij:hoc eſt q̄ arcas faciũt quoꝝ mē
tio eſt in.l.vlt.ff.de iu.imuni.itē ⁊ poſſe legi ar
cuarij:aut ſi mauis lactarij.hoc ē q̄ lac vēdũt
q̄q̧ ex lacte faciũt edulia vt ſparti.in Alagaba
lo aut vt alij legnut Eliogabalo.¡dulciarios
inquit ⁊ lactarios tales habuit vt quecũq̧ co-
q̄ de diuerſis edulijs exhibuiſſent/ vel ſtructo
res/vel pomarij/illi modo de dulcibus mõ de
lactarijs exhiberēt:ita nihil nõ licet ĩ his cor-
ruptis codicib⁹ ariolari:illic tñ ſtructores alio
ſignificati ſunt quã ĩ hac lege vbi ſtructores dr
id ē edificatores. Quadratarij q̄s greco voca
bulo pectas appellãt. Andreas ſcribit legi vul
go poetas.in codice meo ⁊ q̄buſcũq̧ q̄s ꝑ ma-
nib⁹ habui nũq̄ poetas legi ſz vbiq̧ pectas:q̄s
vel a πήγνυμι qđ ē figo/cõglutino/ꝯgelo.vel
a πέκτειν hoc eſt ornare deducit. Quadrata-
rios ĝ ait eſſe marmorarios qui marmora ad
amuſſim q̄drãt ⁊ ĩ eã rē ſidoniũ citat q̄q̄ ex ſi
donij ǫbis nõ exponit q̄d ſit q̄dratari⁹ bude⁹
ĩ.l.vēditor.ff.cõia ꝑdio. Structure inquit tria
gña ſũt.quidã ei lapides q̄drati ſũt id ē ortho-
goni ⁊ ad normã ridētes q̄s vulgo ceſos voca
mus ⁊ q̄dã alia de ſtructura vñ q̄dratarios col
lige eē q̄s ceſores lapidũ vocãt nã de marmo-
rarijs ĩ hac lege ꝓius dixerat vt q̄ marmora ce
dere ⁊ eq̄re ſciũt illi ſint aut q̄ marmoratũ op⁹
faciũt de quo budeus. Hi vero q̄ alios etiã la-
pides cedunt ⁊ q̄drãt norma ei ē q̄dra. Qua-
drata vero ſtructura dr q̄ cõtinua eſt nullis ſe-
ctionib⁹ interpollata vt etiam hi qui lepides
et ſtructuram conſtituere ac componere ſolēt
quadratarij dicantur non qui lapides cedunt
ac ſculpunt:quos ſtatuentes ſeu collocatores
vocant. Quadrare etiam orationem Ci. de
oratore dixit et quintili.⁊ de quadratis ver-
ſibus ex Gellio et Diomede ſcribit Uindex
lib.antiq.lect.decimo. Muſcarij ſunt vt An-
dreas conijcit qui flabra vel conopea muſcis
arcendis apta faciunt fortaſſe etiam arride-
bit multis ſi myropolas inquit iſtos qui mu-
ſcum id eſt odoratum vnguentum quod ſplag
non vocant plinius et Dioſcorides vendunt
intellexerimus non id quod a noſtro anima
li muſcatum dicimus. Ego interdum conie-
ctabam legi poſſe muricarij a murice de qui-
bus alius eſt locus in his libris. Item quod
Accurſius dicit eſſe opus muſcatum quod
aurifices faciunt albo rubroue aut alio colore
aurum tegentes quod emalliare galli dicunt
fortaſſe quod illic vel muſcas nonnũq̧ vel flo-
res quidpiamue aliud depictum videam⁹ de
muſcarijs id eſt flabellis. Hierony.ad marcel
lam.offertis inquit muſcaria paruis animali-
bus ventilandis.poteſt hoc ad ſententiã prio-
rem facere. voluit fortaſſe gypſarios dicere.
Albini quos greci comatas appellant . lega
ſi placet vt Andreas ſcribit coniatas vt per
albinos albarioſue (nam et hoc plus conſo-
num eſt) intelligamus eos qui albario mu-
ros ſpargunt. Eſt autem albarium calx ipſa
liquefacta qua muri exalbantur ac renouan-
tur vt apud vitruuiũ plynium/⁊ Jo.mariã ſe
nenſem de inſtitutione reip. Coniatas autem
albinos eſſe Suidas docet his verbis κονιᾶ-
ται δὲ τοὺς τοίχους παραχρίοντες. ſunt eni
qui parietes dealbare ſolent.albarium inquit
Budeus ex calce fit et hodie eſt in vſu κονία
autem apud grecos calcē ſignificat interdum
puluerem quãdoq̧ lixiuium κονιατὸς autem
propriе calcearius a calce eſt adagium duos
parietes de eadem fidelia dealbare barbaca-
rij. Accurſius ait eſſe eos qui faciunt recepta
q̄ alias dicũtur barbacana:quod nihil eē pu-
to q̄uis apud nos ſatis nota ſit barbacanarũ
via ſeu angiport⁹ ad pariſiēſē portã veterē. An
dreas pu⁹ mirobrecarios legebat hoc eſt vn-
guētarios. Tũc putat legēdũ barbaricarios q̄
barbaricas veſtes intexũt q̄s barbaras ⁊ babi
lonicas vocat Apulei⁹ ĩ floridis.q̄ ĩ loco dixi-
mus ꝺ ea re:hi frigiões q̄q̧ dicebãt q̄ ex auro
⁊ coloratis filis in veſtib⁹/hominũ animaliũq̧

effigies exp̄mebāt. Uerg. Pictus acu tunicas et barbara tegmina crurū. Apuleius in aſino aureo. Et in modū paridis phrygii paſtoris i barbaricis amiculis humeris defluentibꝰ pulchre induſiatꝰ adoleſcens. phrygiones dictos tradūt qui acu pingunt qd̓ huius artis inuentores phrygas extitiſſe dicant. Diatrecarij q̄s uis hꝰ loco poſſet legi diabathrarij: id eſt cornarij ſutores vt Andreas premittit meliꝰ tamen illi conſentio legendū diatretarij p. t. vt minor corruptio ſit. vt ſint q̄ interſiatum quod vocant faciunt a dia ꝛ tretos hoc eſt teſſellatus/tornatꝰ/perforatus. Unde diatretus calix in. l. ſi ſeruꝰ. §. ſi calicem. ff. ad. l. acq̄l. eoſq̄ tornatores dici poſſe ait. addit poſſe etiam dici i hac. l. diatrocharij qui rotas pilaſq̄ ligneas faciunt et carros a trochos dicti quod vocabulum eas res ſignificat vtrūq̄ recipi poteſt. illi vero calices tornati torecumata dicuntur vt Budeꝰ illic. Bracharij qui a longis brachis teutonicorum vel torcularū Accurſij iudicio dicuntur. Sed brachas eſſe vel braccas gallicū veſtimentū intonſum varijq̄ coloris author ꝛ Diodorus ꝛ plerīq̄. eas nūc in vſu non habēt galli. coveſtis genere aduerſus frigoris iniuriam ponticos vſos fuiſſe tradit Ouidius. Pellibꝰ inquit ꝛ laxis arcent mala frigora braccis. Interdū tamē vt nō omnino inepte ſenſerit Accurſiꝰ de bracchis teutonicoꝝ que lōgiores ſunt braccas a Hieronymo ꝛ Ambroſio pro femoralibus vt vulgo nos appellamꝰ perticarij: puto eſſe menſores ſeu mēſuratores: de quibus Budeus figuli qui grece dicuntur ceranei legēdum per. m. cerameí ita enim dicitur figulis grece vt apud Heſiodo. Inuidet ꝛ figulus figulo. lege in fi. bracteari j. i. petalurgi: petalon enim bractea eſt vel folium de bracteis eſt apud Uindicem bonoſq̄ auctores paſſim: illic autem vbi eſt ſignarij ad finem. l. Andreas non aduertit hoc vocabulū in ea. l. repetitum eſſe: ego lego ciſiarij. i. qui ciſium ducūt quod vehiculi biroti genus eſt vt ex nonio ꝛ gellio Budeus dicit i tit. locati. vbi de carpento. prius enim dixerat trigarij quod alij quadrigarij legunt. ſunt autem bige trige quadrige: ꝛ biiuges triiuges q̄driiuges equi.

Hic expreſſi hābēt immunitatem a perſonalibꝰ muneribus tam diſcipuli q̄ magiſtri. Bartol.

Imperator Auguſtus. Lex. j.

a Artifices artium breui ſubditoᵃ cōprehēſarum per ſingulas ciuitates morantes ab vniuerſis
b muneribusᵇ vacare precipimꝰ: ſiquidē
c in diſcendisᶜ artibꝰ ocium ſit accommodandū † quo magis cupiant ꝛ ipſi periti
d ores fieriᵈ/ et ſuos
e filiosᵉ erudire. Et
f eſt notitia iſtaᶠ ar=

vt in Apuleij flor. diximꝰ. in. l. ij. methameos Andreas reſtituit mathematicos ita quoq̄ legendum puto: de his autem intelligit q̄ quatuor liberales artes docent: non eos qui malefici dicūtur. Hic autē ſumpta occaſione And. exponit in Accurſiū qui ſint palatini omnes qui eunti imperatori ceſarine aſſiſtunt qui comitatus eiꝰ dicuntur: nam comitatus eſt locus in quo princeps vitā agit: id eſt aula et comitari regē eſt quod dicimus vulgo curiā facere: et comitatenſes curiales. Poteſt etiam legi mechanicos vt multi codices habent. cogitabam legi poſſe metameos. vt ē i Codicibꝰ quibuſdam: id eſt a metameio quod eſt tranſmuto. edificiorum vel aqueductuum trāſmutatores: iſte enim greculus qui hunc librum ſcripſit pro Juſtiniani mandato neſcio quas voces nobis obieciſſe de īduſtria videtur et labori noſtro ſtuduiſſe. vt nos ludificaretur vnde vel herendum ſepe ſit vel diuinandum: ſed vtrūq̄ res eat haud citra auctorem vel rationem ſenſus eſt eliciendus: ita reſtitutus eſt ſatis hic titulus. Ad materiam vide Alex. vltra hic ſcripta que recēſere fruſtra eſſet in. l. ſtipulationes cōmodiſſimū. ff. de verbo. obliga. qui citat. l. j. huiꝰ tituli. ꝛ Panor. in prohe. decret. col. ij. illic. aduerte primo et eūdem illic col. quinta de iudice carēte ſenſibus pulchre. Pyrrhus.

† Facit ad hunc tex. c. nū q̄. de cō ſe. di. v.

a Artifices. Subdito. vt. j̄. §. ꝛ eſt no. ꝛc̄. et habeas hic comprehenſarū. al's cōprehenſi. ꝛ dic tunc ꝙ tantū illi qui ſunt infra numerum ſcripti in breuibus. ad quod. ff. de decre. ab or. fa. l. j.

b Muneribus. perſonalibus.

c In diſcendis. i. in docendis. vel proprie: et tunc per conſequēs ꝛ in docendis.

d Fieri. diſcere ſi queris doceas ſic ipſe doceris. nam ſtudio tali tibi ꝓficis atq̄ ſodali. vt. ff de leg. iij. l. legatis. §. ornatricibꝰ. et ſic no. ꝙ de docentibꝰ tm̄ dicit. vt. j̄. l. pxi. in fi. ꝛ. ff. de iu. immu. l. pe. §. pe. ꝛ arg. ō. de ꝓfeſ. ꝛ medi. medicos

e Filios. i. diſcipulos: vel proprie.

f Iſta. ſ. eorū qui habent excuſationē. ſunt et alij. vt. ff. de iure immu. l. fi. ratio quare excuſantur eſt vt neceſſariā operā publicis vtilitatibꝰ

exhibeant.vt.ff.de iur.immu.l.pe.§.pe.
a ¶ Architecti.ab archos p̄nceps et tectū q̄ſi maiores magiſtri tectorum.vt in autē.de non alie.§.quod autem.
b ¶ Medici.aīalū et ſic ip̄proprie ſine l'ris vt dixi i rub.vnde p.dixit hic.ſcʒ mulorꝫ appellatiōe cōprehendens oīa aīalia
c ¶ Lecticarij qui faciunt breues lectos d' q̄b' d'r.ff.de leg.j.ſi ex toto.§.j.et d' leg.iij.legat'.§.j

Legito noſtros cōmētorios.

d ¶ Actarij.q̄ faciunt machinas inſtar lac' vel torcularis.
e ¶ Quadrigarij.q̄ faciunt quadrigas.
f ¶ Quadratarij.q̄ faciūt quadratos lapides vt fuerūt facti.iiij.coronati.
g ¶ Appellāt.ſcʒ homines.
h ¶ Edificatores.murorū vt differat ab architectis. Ac.
i ¶ Ligni.i.inciſores ex q̄bus poſtea ſtatue vl' alie operatiōes fiunt.

f ¶ Figuli.qui faciūt vaſa ex terra in figuris vt ff.de ſer.vr.pre.l.vlti.
t ¶ Aurifices.qui faciunt vaſa aurea vel anulos vel ſimilia.
u ¶ Uitrarij.qui artificioſe de ferro vel de materia trahūt vitrū vel fundunt.

chitecti[a]/medici[b]/pictores/ſtatuarij/marmorarij/lecticarij[c]/ſeu actarij[d]/claucarij/q̄drigarij[e] vl' quadratarij[f] q̄s greco vocablo pectas appellāt[g] ſtructores.i.edificatores[h] ſculptores ligni[i]/muſcarij[k] deauratores: albini q̄s greci comatas appellāt argētarij[l]: barbaricarij[m]: diatrecarij[n]: erarij: fuſores[o]: ſignarij[p] fabricarij: brachiarij[q]: particarij atq; libratores[r]: figuli[s] q̄ grece dicūt ceramei: aurifices[t]: vitrarij[u] plūbarij[x]: ſpecularij: eborarij: pelliones: fullones: carpētarij ſculptores[y] dalbatores[z]: cluſores trigarij[a] ciſiarij bracthearij[b].i.petalurgi.

¶ Idem. Lex.ij.

Mathematicos[c] † geometros[d] et architectos[e] q̄ diuiſiones[f] partiū oīm inciſioneſq;[g] ſeruāt mēſuriſq; et inſtitutis[h] opa fabricatiōib' ſtringūt: et eos q̄ aquarū duct' et inuētos modos docili libratiōe oſtēdūt: in par[i] ſtudium docēdi atq; diſcēdi nr̃o ſermone compellim'. Itaq; imunitatib' gaudeant[k] et ſuſcipiant[l] docēdos qui do

† Al's mechanicos.

x ¶ Plūbarij.q̄ trahunt plumbum.
y ¶ Sculptores.id ē ſciſſores .ſ.lapidū vt differat a ſuperiori: alij dicunt q̄ vitio ſcriptor' hoc ſuperfluit.
z ¶ Dealbatores armorꝫ vbi dn̄t fieri ſubtiliſſime picture de quocumq; colore.Ac.
a ¶ Trigarij.q̄ faciūt vehicula ex trib' rotis.
b ¶ Bratearij.i.q̄ faciūt q̄dā rotūda et volubilia i freno circa caput eq̄:et hi dicūtur petalarge.a pēta q̄d ē quiq; et large.i.late q̄ſi quiq; late et volubiles rotule: q: tn̄ q̄nq; d'bēt eſſe vt dicūt frenarij.et ſic ipis opificibus et ipis rotulis conuenit nomen penthalarge.

k ¶ Muſcarij.i.q̄ faciūt illud opus q̄d d'r muſcū et ſic inferiores q̄ i aureo vl' albo.
l ¶ Argentarij.de q̄b' habes.s̄.de edē.ptor. vel q̄ pingit i argēteo colore vt ꝯueniāt p̄dict'.
m ¶ Barbacarij.q̄ faciūt recepta q̄ al's dicuntur barbacana.
n ¶ Diatrecarij.qui faciunt calices diathetros.i.de vitro.de q̄bus habes. ff.ad.l.aquil.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi calicem.eo forte ſic dictos q: de facili terent'.i.atterant' ſiue rumpant'. p.
o ¶ Fuſores.vt qui campanas faciunt/vel ſimilia aliq̄ ex es.Uel dic q̄ ſūt duo erarij q̄ operant' in ere.vel fuſores qui faciūt fuſos in quibus nent femine.
p ¶ Signarij.qui faciunt ſigilla.
q ¶ Bracharij.a longis brachis theutonicorum vel torcularium.Accur.
r ¶ Libratores.a libra.i.ponderatores.

c Methameos.al's medicos.et tunc expone.vt.s̄.l.proxi.et tunc comprehēdit illos quos ſuperiori.l.dixit.
d ¶ Geometros.vt balduinum agrimenſorem. Sed contra.ff.de excu.tu.l.geometri. Sol.ibi ſpeciale.Accur.
e ¶ Architectos.de hoc dixi.s̄.l.proxi.
f ¶ Diuiſiones.geometri.
g ¶ Inciſiones.vt architecti.
h ¶ Inſtitutis.ab architectis.
i ¶ In par.due p̄tes ſūt.et dic i par ſtudiū/non tn̄ in par b̄n̄ficiū:q: docēs tn̄ excuſat':vt ſtati innuit.vt.s̄.l.proxi.in prin.
k ¶ Gaudeant.docentes.
l ¶ Suſcipiant.ad quod in autē.de ſan.epi.§.j.col.ix.et.j.de ſtu.li.vr.ro.l.j.

cere ſufficiunt.

¶ De potiorib⁹ ad muñera nominãdis[a].

Titulus.lxv.

¶ Juſta eſt cauſa appellandi ſi alius prior dʒ nominari. Bar.

¶ Impera. auguſt⁹

Lex vnica.

Si ipſe vocatus[b] ad muñera ciuilia potiorẽ aliũ nominãdũ putaueris age cauſam[c] tuam.

¶ Si ꝑpter inimicitias creatio facta ſit

Titulus.lxvj.

¶ Creatio facta de aliq̃ propter inimicitias facit aliquẽ ſi vult poſſe appellare. h.d. Bar.

¶ Impator Augu.

Lex vnica.

Si ꝑpter inimicitias[d] ad muñera ciuilia[e] creat⁹ es hãc tibi noĩationẽ non nocere[f] preſidis eq̇tas faciet: cũ ⁊ publice vtilitatis interſit nõ ex inimicitia creatiões fieri debere: ſʒ eſtimatione ꝯ̃a et cõmodo rei publice.

¶ De ſumptuũ recupatiõe. Ti.lxvij.

¶ Electus qui hʒ excuſationẽ recuperat ſumptus quos facit in lite ab eo q̇ eũ noĩauit. h.d. Bar.

¶ Imperator Gor.

Lex vnica.

Muneribus[g] ciuilib⁹ nõ fũgeris q̃ per ſonis mãdãtur ſi q̇nqʒ filios incolumes habeas: at ſi ꝯtra id priuilegiũ ad munus fatigãdi tui cauſa q̇dã te deuocauerint: tuqʒ appellatione interpoſita[h] ſecuritatẽ reportaueris: a noĩatoribus ſumptus quos in litem feceris recuperabis[i].

¶ Si poſt creationẽ quis deceſſerit[k].

Titulus.lxviij.

¶ Onus ſubeundi munera non tranſit ad hered̃es mortuo patre. h.d. Bar.

¶ Imperator. Alu.

Lex vnica.

Si ante diẽ ſubeũdi[l] honoris atqʒ muneris pater tuus defunct⁹ eſt conueniri eo nomine hered̃es eius non oportere[m] p̃ſes prouincie mĩme ãbiget

a ¶ De potioribus ⁊c. ¶ Qui excuſantur dixit: nunc qui ſubire debeant. Uel dixit de excuſatis quibuſdam nunc de alijs quando ali⁹ eſt potior. Accurſius.

b Si ipſe. Uocatus. al's conuentus.

c ¶ Age cãm. ſcʒ appellando vt. ff. d̃ vac. mu. l.j. et. ſ̃. de ap. ciues. Sʒ qũo potior vocat̃ cum gradati debeat ꝯferri. ff. de mu. et ho. l. vt gͣdatim: Reſpõ. ibi de ordine honoris nõ oner̃. vt hic. ſed in oneribus debet ſuari ordo. vt. ff. de le. iij. l. ordine. ⁊ ff. de mu. ⁊ ho. l. iij. §. preſes Añ. illud verũ quando oẽs ſunt ſufficiẽtes: al's obtinet qð hic dicit̃. ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. reſcripto. l ꝑn. ⁊. d. l. de leg. et. ſ̃. de decu. l. ad ſubeũda. Fallit autẽ lex ĩ quibuſdam muneribus que imponũtur oĩbus. vt ſ̃. de qui. mu. vl' pre. l. j. Itẽ facit. ſ̃. quẽadmodũ ciui. mu. l. ſi. — In oneribus ordo ſuãdus eſt.

¶ Si ꝑpter inimici. ⁊c.

Si ꝑpter inimicitias. ab inimico ⁊ cã inimicitie.

e ¶ Ciuilia. ſcʒ perſonalia.

f ¶ Non nocere. appellare. vt .ĩ. ti. j. l. j. nõ ĩpo iure ſic in arbitro. vt. ff. de arbi. nõ diſtinguemus. §. cum quidam. ⁊ in tutore vt iſti. de excutu. §. item propter. et in ordine iudicij. vt. ff. de lib. cau. l. ſi pariter. ⁊ in procuratore. vt. ff. de ꝓcu. vel exili o. et facit. ſ̃. de decre. dec. l. ſi

¶ De ſumptuũ recuperatione.

g Muneribus. Quicqʒ dic vt. ſ̃. qui nu. li. l. iij.

h ¶ Interpoſita quod facere debes vt. C. de ap. l. ciues.

i ¶ Recupabis. per officiũ iudicis. vt hic. et. ff. d̃ vac. mu. l. j. §. ſʒ ſi per calũniam ⁊. ſ̃. de decu. l. ij ⁊ arg. ff. d̃ excu. tu. l. ſeueriter. ⁊ ſ̃. de epiſ. ⁊ cle. omnes qui. ĩ ſi. ⁊. ff. de iudi. eũʒ q̇. et ſemp dic ꝓbari eorũ quãtitatẽ ſacramẽto repetẽtis. vt. C. de iudi. ꝑperandũ. §. ſin autẽ. et l. facim⁹. facta taxatiõe pri⁹ a iudice. vt ĩ aut. de iudi. §. oportet. colla. vj.

k ¶ Si poſt creationẽ ⁊c. Al's ſi poſt creationẽ. ſi ãte: ⁊ tũc ſubandi. ſcʒ honorẽ ſuſceptũ: vt in tex. ſi poſt creationem ⁊c.

l Si ante. Subeundi. a ſe patre electo. ſi aũt dicas a te filio tunc diſtingue. vt. ſ̃. de peri. ſuc. pa. l. j.

m ¶ Non oportere. niſi dies per ap. ipſius dilata fuerit: ⁊ tunc ap. pendẽte deceſſerit: q2 tunc diſtinguitur honor vt nõ teneatur heres ꝑſeq. vt. ſ̃. ſi pen. ap. l. ſi ad decurio-

† Al's incipit ſi pater. natū† an a munere. ⁊ tūc ſic ꝓpter periculum medij temporis. vt in ȝrijs. ſ. de excu.tu.l.ꝗꝗ ⁊.ff.ſi tu.vel cu.l.j.⁊.ij.⁊ ſi pen.ap.l.j.in fi.vel forte idē in honore etiā ſi reipu.interſit.

De tabularijs[a] ſcribis logographis[b] ⁊ cēſualib⁹. Ti. lxix.

Notarij ſi ad aliquam militiā vel aliā officiū trāſeunt: remouent infra qnquēniū nō poſtea. Bar.

Imp. au. Lex.j.

Nullus oino ex tabularijs[c] vel ſcribis vel logographis eorumqȝ filijs in quocūqȝ officio[d] militēt: ſȝ ex oīb⁹ officijs necnō ēt ſi intra noſtrū palatiū militāt: necdum impleto quiquēnio reperti et retracti protinus officijs municipalibus reddant.

Si decurio officiū notariat⁹ aſſumpſerit: priuilegiū decurionatus amittit.h.d.Bar.

a De tabularijs ⁊c̄. Qui ſcribunt predictos nomiatos ad munera ⁊ honores ⁊ tributa ſoluta: ⁊ ſunt tabularij q̄ faciendis publicis inſtrumētis publice ꝑſunt in ſingulis ciuitatib⁹ hi quoqȝ noiant librarij: vt hic. ⁊.ff.de re iu.l.ſi librari⁹. ⁊ tabelliones/vt ī aut. de tabel.col.iuj ⁊ catholiciani.⁊ ſic pōt accipi.ſ. de bo.proſcrip. l.ſi quis poſt.§. fi.licet alio modo ibi exponat: al's ſcribe dicunt qui circa pn̄cipē vel alios magnos iudices actis geſtiſqȝ

Nota hic ſyno nima. conficiēdis deputati ſunt.hi quoqȝ vocantur ſcriptores/ notarij/ libellenſes / memoriales/ pragmaticales/epiſtolares/exceptores. vt.C. de appel.precipimus.et.l. in offerendis.

Logographi b Logographis.logographi q̄ publicis rationibus deſcribendis deputati ſunt: ⁊ dicuntur a graphos qḋ ē ſcriptura ⁊ logos ratio: q̄ſi

Numerarij. ſcribunt leges et ratiōes publicas: et hi quoqȝ

Cēſuales. numerarij appellant.vt.j.tit.j.l. duos plerūqȝ tamē vnā pro altero noie ponit. Itē ſunt cenſuales qui ſcribūt cenſum: vt hic.⁊.l. quicūqȝ. qui ſunt ſpecies ſub logographis.Sūt et alij. vt.j.l.fi.⁊.C.q̄ po.in pig.l.penul.

Additio. Tabulas ī vſu fuiſſe Romanis Budeus docet ex Cicerone et Aſconio quib⁹ vite rationem ſue poſtmodum accepta expenſaqȝ deſcriberent ac referrent ī tabulas.inde tabularij qui publicarum reruȝ ac rationum ac tabulas faciunt.qui et grece logographi dicuntur quos alogiſtis diſcrepare ait Andreas quo logographi rationum libros ſcribebant logiſte curabant.Grammatei autem ſcribe ſunt ſiue ſcriptores qui et notarij dici poſſūt qui a tabularijs diſtāt quod tabularij de publicis tantum rationibus ſcribe etiam depriuatis acta faciant alij econuerſo interpretantur: nec enim admodum deſcripta eſt ita horum vocabulorum differentia: medo grammatei ſunt quos ſcribe conſulebant. vt andree placet. Diaſcolee rationū diuiſores diſtinctores correctores. Ammonius logographos interpretat eos qui iudicialia acta ſcribunt. Boeti autem ſunt (inquit ille) adiutores ſcribaꝝ quos alij ſubadiuuas alij adiutorios vocant. vt.in.l. vnicuiqȝ.j.de p̄xi.ſacro ſcrinio. Βοηθεῖν enim adiuuare ē.hec in hoc titu.ad.l. vlti. reſtituit ac exponit ille Domician⁹ philoſophos ⁊ ſcribas queſtorios vrbe expuliſſe legit. Hec autē oīa vocabula publicorū actuū/eſſe ait imperator ī vltima lege. ⁊ ī l.generali. dſcribit eos eē tabularios que chartas publicas agunt.que vox a tabulis dicta omnes alios hinc inſertos titulo completi poteſt.eoſdemqȝ tribus hic nominib⁹ dici. Ego tabularios inuenio apud veteres fuiſſe q̄ queſtoribus ⁊ tribunis prefectiſqȝ erarij aderant ad expenſas acceptaſqȝ pecunias in tabulas publicas referendas. Ply.in lib.epi.j.epiſtol. incip.ſi quando conficio tabulas: qui tamen locus iudicis munus indicare videtur actuario carentis.ita tamen illic exponit interpres Eos etiā ſcribas Marc⁹ tulli⁹ pro domo ſua teſtatur eſſe qui in rationibus monumentiſqȝ publicis verſari: ſolent quos Cancellorios neſcio q̄ pacto vocat interpres ille Ply. vir alioq̄ doctus in li.vj.epiſto.ply.epiſto.incip.magna res eſt.de cancellario Budeus Julius Capitolinus teſtatur ſcribas rerum geſtarum ſummā complecti.Tabularium pro ſupputatore vſurpat vlpianus in titulo ſi menſor falſū modum dixerit qui ⁊ logiſtes ⁊ logici dici poteſt vel qui abacum facit de qua tu etiā vindex.li. quarto non pauca. Ad materiam titu.hui⁹ ſic reſtitui.habes barbat.in cōſi.viij.col.iuj.vol. prim.⁊ conſi.nono eiuſdem libri col.iiij.hic autem glo.eſt ſingu.in.l.generali.que enumerat reqſita ad inſtrumētoꝝ ſolēnitatē.vide.c. int̄ dilectos.⁊ de fide inſtroꝝ. ⁊ ludo. Ro.in rubr. de ope.noui nūci. Alex.hāc.l.citat ī pmo vol. ꝯſi.ī ꝯſi.xiij.col.iiij.⁊ cōſi.xcvj.col.v. Pyrrh⁹.

c Nullus. Tabularijs. Hec nomia expone vt in rub.

d Officio.ſcȝ alio.et facit.j.l.fi.et.j.qui ſbi.nō

poſ.l.omnes.et in autē.de mā.prin.§.fi.col.iij.
z.j.de muri.l.j.z.l.eternam.

a Quicūq3. Miniſterio.i.ſcribendo cenſui.

b ¶ Habeat. Immo reuocat ad curiā.vt .j.l.fi.et.ſ.de decu.l.vniuerſos.z.l.que derelicta.et.l. exēplo. q̄ ſunt 3. Solu. bene reuocat: ſ3 dignitatis p̄rogatiua nō vtit̄ i euitādis tormētis ſi d̄ ſua ſcriptura fuerit dubitatio vt hic ſubijcit.z.ſ. de fal.ſi quis.z credit̄ ei⁹ dicto vt ibi.z i autē.de fi. inſtru.§.ſi vo.nt ſi in caſu. vt in autē.de here.et fal.§.ſi vo abſūt. Accurſius.

c Generali. Solidis.i. ſingulis.

d ¶ Seruituti. libertus ꝙ pōt eē vt.ſ. de ſer.reipu.ma.l.fi.quare ꝙ dicūtur ſerui publici? Rñ. q2 ex eoꝝ ſtipulatione q̄rit̄ vt ex ſtipulatione ſui marie his q̄ nō poſſūt ſtipulari: vt.ff.rē pu. ſal.fo.l.iij.z.iiij. al's a ſeruiendo non ſeruādo dicuntur ſerui.vt inſti.de iu.perſo.§.j. Item nō poſſunt eſſe decuriones : ſicq3 neq3 aduocati : vt. ſ. de decu. vniuerſos. licet in tuſcia male ſeruet̄. Itē hec oia i ſcribis z ſilib⁹ ſcriptoribus. An aūt debeāt ſcire leges? videt̄ ꝙ ſic ne faciētes illicitos cōtract⁹ penā ſubeāt.vt. ſ.de ſoc.ſan.ec.l.iubemus.z de eunuchis .l.fi.z.j.vt ne.ad ſuū patro. l.j. Itē no.ꝙ p ſe nō p aliū ꝯficiūt: niſi i ciuitate ꝯſtātino.i q̄ ēt eſt ſpāle vt eadē charta fiat ꝓthocollū.vt in autē.de tabel. Itē ordo inſtrumētorū eſt vt p̄mo nomē imperatoris z ann⁹ īperij.ſcdo nomē cōſulis z ann⁹ ꝯſulat⁹.tertio mēſis z dies.quarto dies ciuitatis facte ſi hoc ſit de ꝯſuetudine.quīto ſeries.ſexto loc⁹ ſeptimo ſubſcriptio teſtiū z contrahentiū.octauo ſubſcriptio tabellionis.vt.ſ.de fide inſtru.3ctus. ſed in italia anteponūt āni dñi

Serui vel dñr.

Tabelliones z tabularij an leges ſcire debeant.

¶ Imperator Gor. Lex.ij.

Quicumq3 de curionū ſpōte ſe cēſuali miniſterio[a] mācipauerit/ cōditionē habeat[b] quā ipſe elegerit: deponat tur⁹ ſui ordinis penit⁹ dignitatē/ ſi eū neceſſitas queſtiōis ſubeunde inuenerit.

¶ Seruus nō pōt eſſe tabellio: z ſi dñs ſciuerit tale officiū aſſumere gti ad intereſſe tenet̄. ſeruus vero fuſtigabit̄. Bar.

¶ Imperator Archa. Lex.iij.

Generali lege ſancim⁹ vt ſiue ſolidis[c] ꝓuincijs ſiue ſingulis ciuitatib⁹ neceſſarij fuerit tabularij : liberi homines ordient̄ neq3 vlli deiceps ad hoc officiū pateſcat aditus q̄ ſit obnoxi⁹ ſeruituti[d]. Sed et ſi q̄s dñorū ſuū ſuū ſiue colonū chartas publicas agere ꝑmiſerit (cōſenſū[e] enim nō ignorātiā volumus obligari) ipm q̄dem inq̄ſtū īterfuerit publice vtilitati/ ꝓ rōcinijs q̄ ſuo ſiue colono agēte tractata ſūt obnoxium detineri: ſuū autē cōpetētib⁹ affectū vberibus fiſco[f] adijci: dñoꝝ enī īterfuit ab initio ꝓuidere ne publicis actib⁹ p̄uata[g] ſeruitia immiſcerentur.

¶ Impera. Theo. Lex.iiij.

Boetos[h] logiſtas[i] medogrammateos[k] logographos[l] diaſtoleas[m] q̄ vocabula[n] publicis dicūt̄ ſubiacere neceſſitatib⁹ ſiue quolib3 alio nomie nūcupent̄: nō honore aut alicui⁹ p̄uilegij colore ſubnixos

e ¶ Cōſēſū. etiā tacitū niſi pteſtet̄ i ꝯtrariū.ſic.ſ. de filijſfa.l.j.et ff.de edē.l.iiij.§. ſ3 z fili⁹.ñ ignorātia vt ſubijcit z ar.ff.de pcu.ſi defunct⁹.§.qđ ſi alter. Itē facit .j.q̄ mi.nō poſ. l.ſup ſuis .z.ſ. de ſer.fu.l.fi.z.ſ ſi ſu⁹ aut libert⁹ ad decu.aſpirauerit.l.ij.z. ff. nau.cau.ſta. l.j. §.recipit.z.l.ſe.

Anni dñi i p̄ncipio cu iuſlibet 3ct⁹ debēt poni

f ¶ Fiſco adijci. collige ergo ſi ignorās z non dat̄ fiſco ſed domino: vbera tamē imponūtur Item facit . ſ. de muri.adijcimus.

g ¶ Priuata.id ē ſerui priuatorū non debent exercere publica acta: quod ē generalius ꝙ leg̃ caſus: nec contra eſt. C.ne q̄s li.inui.l.j. q2 ibi ſolut.

h Boetos.i. adiutores eorum qui rationes publicas diſcutiunt.vñ Boeti⁹ nomen accepit.boetos enim grece latine dicitur adiutor.

i ¶ Logiſtas. expone vt in rubri.

k ¶ Medogrāmateas.graphia.i.littera.vñ medogrāma: id eſt medicine ſcriptores. Accur.

l ¶ Logographos.id eſt publice ratiōis ſuos.

m ¶ Diaſtoleas. Diaſtoli dicunt̄ cū aſtu.i.ante diſtinctores. Accurſius.

n ¶ Uocabula.i. quorum vocabula ſignificata

pro diffinitiōe legū inexorabiliū ſuā fortunā ſubire cōpelli: q̄ten⁹ nec publicꝭ q̇c q̄ꝫ noceaꝛ aut minuatur vtilitatib⁹ ꝛ ſuis corporib⁹ illi reddātur[a] q̇s vel p̄ris[b] vel maiorū obligatio vl' ſua conſtringit.

De ſuſceptorib⁹ prepoſitis et archarijs[c]. Titu. lxx.

Suſceptores debēt a ſoluēte ſine mora ſolutionem ſuſcipere: alꝰ puniūtur. Bar.

Imperator Au. Lex. j.

SVſceptores[d] publicos abſqꝫ omni mora aurū cēſem⁹ ſuſcipere[e] ne q̇s p hāc occaſionē[f] ſumptus facere ꝯpellaꝛ. nā ſi ſoluere volens a ſuſcipiente fuerit cōtemptus[g] teſtib⁹ adhibitis ꝯteſtationem[h] debebit proponere vt hoc ꝓbato ꝛ ipſe ſecuritatem d̄bitam[i] cōmiſſi nexu liberatus cum emolumentis accipiat: ꝛ qui ſuſcipere neglexit ei⁹ pōderis qđ debebatur in duplū[k] fiſci rationib⁹ p vigorē officij p̄ſidis inferre cogaꝛ: qđ aūt[l] ſuſceptores iudice cui⁹ inter

huic perſone his vocabulis denoiatꝛ. ſm. P.

a ¶ Reddantur. ad hoc. s. de profeſ. ꝛ medi. l. reddanꝛ. ꝛ. s. l. j. ꝛ. j. de dig. l. ne quis.

b ¶ Patris. No. ꝙ patris obiectio filiū ſubijcit. ad qđ. s. de decu. exēplo. ꝛ ff. ad mu. aſſumptio. §. fili⁹. ꝛ. j. đ agri. ꝛ cen. l. cuꝫ ſatis. §. fi. niſi in caſu. vt. s. đ his qui ſpō. mu. pu. ſu. l. fi. Accur.

c ¶ De ſuſceptorib⁹ ꝛc. ¶ Dixit de ſcriptorib⁹ obſequētib⁹ nunc de dn̄is. ꝛ differt a ti. s. de exacꝛ. tri. qꝛ ibi ab inuitis: hic a ſpōte ſoluētibus: vel ali⁹ eſt exactor imediate a collatore: ali⁹ ſuſceptor q̇ ſuſcipit ab exactore vt hic: qui per quoddā medium vꝫ a collatore ſuſcipe vt. j. l. diu. ꝛ. l. modios et ſunt prepoſiti q̇ preſunt ſuſceptoribus / q̇ accipientes ponebāt in archa vel horreo publico. vt. j. e. l. ij. ſub cuſtodia archarij q̇ arche claues tenebāt de q̇b⁹ habes. j. l. duos. ꝛ. l. fi. nō vt diu tenerēt vt. j. l. diu. ſed q̄ꝫdiu habeat per quē cōpetenter mittaꝛ. Arg. ff. de admi. tu. l. ita autem.

Additio. ¶ Gl. exponit ſatꝭ. ad dicti p̄poſitis horreorū q̄ꝫuis eſſet ſimplex vocabulū p̄poſitis vt intelligeretur quid eſſet quod exponiꝛ. l. l. ij. illic prepoſituras horreoꝝ qꝛ nōnulli legebant de ſuſceptorijs p̄poſitis. in. l. ſi aliquid eſt verbum decoxit antiquū qđ ſignificat ob cōſūptionē ꝛ ꝓdigalitatē bonis decedere ꝛ creditorib⁹ imponere: ꝛ ita ſumiꝛ pri⁹ in legib⁹ citatis ab accurſio vt illic videri pōt idqꝫ Baldꝫatus non omiſit. Eſt apud vindicem caput de hac voce ꝛ pleriqꝫ eā exponūt franciſcus Aretin⁹. in. l. decem. ff. de verbo. obliga. col. iiij. dicit qđ p extimū ſeu extimi publici aut cenſus librū probatur ſaltem p̄ſumptiue nō eſſe plus in bonis quā illic deſcriptū ſit

p duo argumēta cōcurrētia. p̄mū eſt ex diligētia q̄ p̄ſumiꝛ in officiali publico p. l. j. hui⁹ ti. et p Bar. in. l. damni. §. ſabini. ff. de dāno infecto. Alterū eſt arg. et ꝓfeſſione eſtimari dicētis ſe habere tantas facultates nec plures maxime vbi iureiurādo id aſſeuerat ꝛ i eā rē multa dicit in pūcto iuris egregia. idē in. l. ſeru⁹. ff. de ſta. recita egregiū dictū Baldi qđ notarius priuaꝛ p ſniam hois officio ſuo ſi publico errore tollerat⁹ fuerit vt i ꝓuincia i qua erat ignotus inſtrumēta fecerit nulla ſūt per tex. l. l. ſi aliquid. hoc. ti. gl. i auꝛ. de armis. §. fina. Pyrrh⁹.

d SVſceptores. q̇ prepoſiti erant ad ſubeunda tributa: erāt eni duo p ſingulas ciuitates. vn⁹ auri ꝛ alter ſpecierum vt. j. eo. duos. erat et alter ſeparat⁹ archari⁹ qui centū libras auri quas quilibet cōſul dabat in opus aqueduct⁹ ſuſcipiebat. vt. j. de aq̄duc. l. hac lege. ꝛ de cōſu. neminem.

e ¶ Suſcipe. ꝛ theſauros iferre. vt. j. l. diu.

f ¶ Occaſionē. eo ꝙ ſuſceptor non velit ſuſcipe ſolutionē tributorū: et hoc ſine cauſa. Ac.

g ¶ Cōtēpt⁹. ſ. ſine cā. vt. ff. đ ſol. q̇ decē. alꝰ ſec⁹ vt. j. e. ti. ſi ſolutur⁹. ꝛ. l. creditor oblatā. inꝓn.

h ¶ Conteſtationem. ad hoc. j. de col. fun. pa. l. placuit. Accur.

i ¶ Debitam. ſ. apocham. et liberatus nexu curie: qꝛ non cōmittiꝛ res in fiſcum pro qua erat ſoluēdū: ꝛ cū emolumētꝭ. ſ. liberatiōis. ꝛ hoc forte accipe ſi pecunia oblata ē amiſſa. vt. ff. de ſolu. q̇ decē. ꝛ ſol. ma. l. ſemel. ꝛ đ leg. j. hmōi §. ſi cui et facit. s. de cōdi. inſer. l. j. et de verb. oblig. l. interdū. §. fi. ꝛ. s. de iur. emphi. l. pe. §. fi.

k ¶ In duplum. ſic. s. de ſupindic. l. j.

l ¶ Quod autem. ſic. s. de an. ꝛ trib. l. iudices. ꝛ dic. l. preſidis illius terre.

a Iurta. Leges. vt. ff. ad mu. l. ipatores ꝛ. l. qd ḡ. ꝛ. ū de cōue. fiſ. de. qſti. ꝛ. ff. ū admi. re. ad ciui. perti. l. curatores. ꝛ. .ſ. de peri. no. l. ij. ꝛ. ff. de mag. ꝯue. l. ij. ꝛ. l auſ. de coll. §. ad hec colla. ix. et. j. eo. exactores. i fin. Accur.

b ℂ Horreorū vbi collata ponebantur: ꝛ pagorū qꝛ illū officiū habebāt vt preeſſent pagis .i. villis vñ redditus prouenie bant.

c ℂ Mercenk. expedit eni reipu. inuenire ſoluēdo primo cōuenıendum.

b Uſceptores. Anni cuiꝰ adminiſtratio ad ipſos pertinet.

e ℂ Reliquis annis. vel neutraliter a reliq reliquariis.

f ℂ Inferunt. collatores ſeu exactores: vel dic veteres ſuſceptores.

g ℂ Accreſcētes. ſcilicet veteribus. Accur.

h Neminem Aſtrigi. duo dicit. p:lo q̄ nō elig:tur: ſcdo niſi rationē reddat vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. reſcripto §. debitores. et qꝛ anno durant vt in fi. huiꝰ. l. §. nō ppetui. et qꝛ

eſt negligente violauerint / ex ipſiꝰ iudicis facultatibus ſarcietur.

ℂ Ad nomiatores ſuſceptorū in ſubſidiū deuenit nec ꝫ ab eis emere. Bar.

ℂ Idē Au. Lex. ij.

Iurta inueteratas leges[a] nominatores ſuſceptorū ꝛ eorum q̄ ad prepoſiturā horreorum[b] et pagorū creātur obnoxij teneant ſi minꝰ idonei ſint q̄ ab eiſdem fuerit nomiati: nec quicq̄ꝫ ex eorū ſubſtantia celebrata per interpoſitam perſonam emptionem mercent[c].

ℂ Ei dꝫ ſolui q̄ eſt officialis tpe ſolutionis: nō ei q̄ fuit tēpore q̄ fieri debuit ſolutio. h. d. Bar.

ℂ Idem au. Lex. iij

Uſceptores noui non modo p̄ſentis anni[b] debita verūetiam ſpēs quas ex reliquis[e] annis inferūt[f] qꝛ noue ſunt accreſcētes[g] ſuſcipiat.

ℂ Nō dꝫ q̄s in officio reformari niſi p̄mi officij rationes reddiderit. Itē ratio ſingulis annis dꝫ reddi. Itē officiales non debent eſſe ppetui ſed annales vel ad plus biennales h. d. Bar.

ℂ Idem Auguſtꝰ. Lex. iiij.

Neminem ſuſceptiōis munere fūctū ad idem munus aſtringi[h] niſi ſe priꝰ vinculo ſollicitudinis ſuperioris abſoluerit. Nam neq̄ꝫ eos qui placuerint grauare iuſticie eſt[i] neq̄ꝫ eos qui diſplicuerit tenere prudentis[k] ē. Integro igitur ſinguli āniuerſario anno tranſcurſo cogantur exponere quibꝰ titulis ſuſcepta diſperſerint: vt faciliꝰ ſi quis in furto fuerit deprehenſus recentem[l] queat reintegrare iacturā. Non perpetui autem exactores teneantur i continuatam vexandorum prouīcialiū poteſtatem velut cōcuſſionū dñatione: ſed per annos ſingulos[m] iudiciaria ſedulitate mutentur: niſi aut conſuetudo[n] ciuitatis aut auctoritas ordinis[o] eos per biennium[p] eſſe compellat.

ℂ Idem. Lex. v.

Quotienſcūq̄ꝫ certa ſumma ſolidorū[q] p tituli[r] q̄litate debetur / aut[ſ] auri maſſa tranſmittit in ſeptuagintaduos ſolidos libra

anno finito dꝫ reddere rōnē vt. j. §. integro. ꝛ colligit̄ ſm. l. q̄ ſeqnti: anno nō dꝫ eligi cum eo anno reddat rationē: ſingulis eni annis debꝫ rōnem reddere ep̄o ciuitatis et dñis p̄matibꝰ. vt i auſ. de coll. §. iubemꝰ. ꝛ. §. ſi quis aūt. col. ix.

i ℂ Iuſtitie ē. cū ꝛ rōnē non reddiderit. et facit ff. ū iure fiſ. l. iij. §. cū q̄nquēniū.

k ℂ Prudētis. ſ. hois ad hoc. ū. de ſpoꝛ. l. ij.

l ℂ Recentem. ad qū. ff. de penis. l. ſi diutino.

m ℂ Singlos. ad qū. j. de pri. ſa. ſcri. l. p biēnio. aliū i nūerario q̄ triēnio. vt. j. ū nūerarijs. l. ij.

n ℂ Cōſuetudo. No. de cōſuetudie ciuitat̄. ad qū. ū. de emā. li. l. j. ꝛ. ff. qū cuiuſ. vnı. itē. ꝛ qū vi aut clā phibere §. plane. ꝛ cō. p̄. vēditoꝛ. §. ſi conſtat. Cōſuetudo loci attenditur.

o ℂ Ordinis. ad qū in auſ. de defen. ciui. §. fina.

p ℂ Per biēnū. nō vltra ēt ſi ordo velit. vt. d. auten. Accur.

q Quotienſcūq̄ꝫ. ſolidorū. i. aureorū ſic. j. ū nū. po. l. j.

r ℂ Pro tituli. puta aq̄ductus pu. cā. vł alio ti.

ſ ℂ Aut. p etiā.

Aurei lxxij. faciūt librā auri

et ſic libꝛa ſoluit pꝛo ſolido. vel ꝑpꝛie aut ⁊ dic trāſmittit. i. dꝫ trāſmitti. ⁊ ſic qdcūqꝫ vnū pꝛo alio mittit recipit libꝛa ꝑ. lxxi. aureis. ⁊ eꝯ. ſcꝫ lxxij. ſolidi pꝛo libꝛa. ad qd. j. de pōderato. l. j. ⁊ . j. de argen. pꝛe. qd tꝫ e. l. j. me ꝯuenerit. l. due ꝑtes. vt. ſ. de decu. l. noīatiō nū ⁊ curia ꝑ eis depōit et eodē mō firmāt pꝛe poſiti ⁊ archarij. Uel foꝛte ab ipſis ſuſceptoꝛibus pꝛeponunt ⁊ facit. ſ. de decur. l. ij. et. j. de de trenar. l. ij.

[a] feratur[a] accepta.

¶ Idem. Lex. vj.

Frumēta q̄ de boꝛreis[b] infe‑runt ꝓ illatiōis mō illico apocharū cau‑tiōib⁹ annotent[c] nō aūt opꝫ i boꝛreis fi‑ſcalibus niſi fiſcalia frumēta cōſtitui[d].

¶ Imp Gor. L. vij.

Diu[e] minime penes ipſos ſuſceptoꝛes maneat facta collatio: ſꝫ ſta‑tim qdcūqꝫ a ꝓuin‑cialib⁹ fuerit exolu‑tū ſacris theſauris inferatur[f].

¶ Imp. valē. L. viij.

Exactoꝛes[g] vel ſuſceptoꝛes in celeberrimo cetu[h] cu‑rie cōſenſu ⁊ iudicio oīm ſubactoꝛū teſti‑ficatiōe firment[i] ꝓ‑uinciarūqꝫ rectoꝛi‑bus eoꝛū noīa q̇ ad publicū mun⁹ officij editi atqꝫ obligati fuerint inoteſcāt: et aīaduertāt quicūqꝫ noīauerint ad diſcri‑mē ſuū vniuerſa q̄ il‑li geſſerit redūdare[k].

¶ Idē. L. ix.

Modios[l] ene‑os vl' lapideos cum ſextarijs[m] atqꝫ pon‑derib⁹[n] / per māſio‑nes[o] ſingulaſqꝫ ciui‑tates iuſſim⁹ collo‑cari vt vnuſq̇ſqꝫ tri‑butarius ſub oculis cōſtitutis rerū oīm modis ſciat q̇d de‑beat ſuſceptoꝛibus dare. Ita vt ſi q̇s ſu‑ſceptoꝛū cōditoꝛum modioꝛū ſextarioꝛū qꝫ vel pōdeꝝ noꝛmā putauerit excedēdā penā[p] ſe ſciat ꝯpeten‑tē eē ſubiturū: ⁊ ſub‑motis q̄ ꝯ̄ vtilitatē ꝓplꝛoꝛū oīm hacten⁹ geſta ſūt / frumēti q̇n‑quageſimas[q] / oꝛdei q̄ddrageſimas vini ⁊ lardi viceſimas ſu‑ſceptoꝛib⁹ dari ꝑci‑pim⁹. Mōanitatiſ au‑tē neceſſitate ꝯmoti in armenie ꝑtib⁹ ſu‑ſceptoꝛib⁹ lōginq̇ta‑tiſ cā frumēti ⁊ oꝛdei q̄drageſimas vini ⁊ lardi q̇ntaſdecias[r] dari pꝛecipimus.

¶ Idem. Lex. x.

Suſceptoꝛes ꝑn̄tib⁹ dēfēſoꝛi‑b⁹[s] ⁊ modū iugatōiſ poſſeſſoꝝ: ⁊ ſpēs ſin‑gulas vl' eoꝝ nūerū qꝫtitatēqꝫ dſcribāt[t].

[a] ¶ Ferat. i. di‑cat vel accipiat a ſuſceptoꝛe et ꝯferat ſacr. theſaur. vt. j. l. diu. Itē colligūt hic qdē aureū ꝑ ſo‑lido et eꝫ capi. qd nō. ff. d i ius vo. l. fi. Accur.

[b] Frumēta q̄ de hoꝛreis. public. ad expenſas puta miliū ad qd. ſ. d ꝯdi. i pu. hoꝛ. l. j. ⁊. ij.

[c] ¶ Annotēt. ad hoc. ſ. de apo. pu. l. j. ⁊ d exac. tri. l. appitoꝛes.

[d] ¶ Cōſtitui. ſic. j. ne q̇d one. pu. ipo. l. j.

[e] Diu. ad qd. ſ. de offi. co. ſac. lar. l. j. et. ſ. e. l. j. ⁊. j. d au. pu. pſe. l. j.

[f] ¶ Inferatur ſcꝫ ꝑpoſitis theſauroꝛū ſubſcriptionib⁹ factis. vt. ſ. de cano. lar. ti. l. j.

[g] Exactoꝛes. d his gr̄a ſilitudinis q̄ ē i eligēdo dt.

[h] ¶ Cetu. ſ. ſe‑natoꝛū. et colli‑ge hic alios ſe‑natoꝛes ⁊ alios curiales vt. j. de cu. vr. ro. et qd ſubijcit oīm. dic vel maioꝛis ꝑtꝭ vt. ff. ad mu. l. qd maioꝛ. vel ſi i ꝓuīcia eligūt cetu decurionū ita qd celeberri‑

[i] ¶ Firmentur. electio tn̄ fit a ꝓcuratoꝛe ceſa. ſ. de iure fiſ. ſu‑per creandis.

[k] ¶ Redūdare. ſic. ſ. e. l. ij.

[l] Modios. menſura ſcilicet.

[m] ¶ Sextarijs. eneis vel lapi‑deis. Accur.

[n] ¶ Pōderibus. eneis vel lapi‑deis. Accur.

[o] ¶ Māſiones. vt in eccl'ia. vt i aut. de coll. §. eos.

[p] ¶ Penā. vt. j. l. fi. et. j. ti. j. l. j. et facit in aut. de col. §. eos autē.

[q] ¶ Quadrageſimas. Not. qꝫtū noīe tributi dꝫ dari vt no. ſ. de an. ⁊ tri. l rub. et l. ij. ⁊ d idictōib⁹

[r] ¶ Quītaſdeci‑mas. niſi ſe ad mai⁹ aſtrinxerit vt. ſ. de anno. ⁊ tri. l. fi. q̄ ē ꝯ ſm Py. Sed certe ibi min⁹ ꝑmitti‑m⁹ ſubiectꝭ ſol‑uere qꝫ ſoliti ſūt ſoluē. ⁊ illd ex di‑ſpēſatiōe. Itē q̄‑re hoc fac̄ lōgin‑q̇tas? Rn̄. qꝛ et deferit qd ē gue vt. ſ. de an. ⁊ tri. l. ꝑ locis. Ac.

[s] Suſceptoꝛes. Defēſoꝛibus. vt. ſ. de defen. ciui. iube‑mus.

[t] ¶ Deſcribant. ad cautelam

l iiij

ſoluẽtiũ fit ⁊ ad obligãdũ ſuſceptoꝛe. ad qđ.ſ. de apo.pu.l.j.⁊ l.ij.⁊.j.đ ca.frũ. vib.ro.l.j. et in auč. de mã.pn. §.coges.⁊.j.de col.fu.pa.l.placet.⁊.j.l.pꝛori.⁊ ar.ff.de edĕ.l.ſi quis ex argẽtarijs.§.j. Accur.

a Securitates.Devi no acceptovt ſu biſcit et ſimilibus.vt.ſ.l.pꝛi.

b Diſcuſſionem.que fit cõtra ſuſceptoꝛẽ.

c Ferri.i.pꝛobari.vt.ſ.de qđ dri.pſcr.l.ij.§.fi. ⁊ đ apo.pu.l.j.

d Si aliqđ. Depꝛehendat.⁊ de hoc ac cuſat eũ corã pꝛefectis vel comitib⁹.vt in auč.đ coll.§.eos.

e Decoxit. Decoctoꝛ đi officialis pecũie. vt.ſ.đ decur.l. qlibet. vnde de coxit.i.illud officiũ geſſit. Et no. depoſitũ ab officio non redire ad illud idẽ offi.ad qđ.j.đ dignl.l.iudices et ſ.ſi qcũqꝫ p.po. l.j.⁊.j.de pala. ſac.lar.l.ij.⁊i de cre.ij.q.vij. ca. non poteſt. ſed arg.contra.j.de cobar.l. ſi quis.

a facit ad hoc.c acce ptimus iũ. era gl.ſup ver. repu tare circa me.de ea. et quali.

f Vlos tabularios i.logographos. vt.ſ.ti.j.in rub. et triẽnio durãt vt⁊.j.đ nũc.l.ij.

Impe.ar.L.ex.xj.

a Securitates[a] ſemel publicatas ⁊ geſtis lectas vini ſuſceptoꝛib⁹ ipu-tari ⁊ ceptã mercedẽ b diſcutionẽ[b] volum⁹ in apertũ qſita ratione deduci/ ⁊ oẽs publicas ſecuritates q geſtis tenentur a ſuſceptoꝛibus accepto c ferri[c].

Nõ pot qs exercere officium in quo ſemel deliquit. Barto.

Idem. Lex.xij.

Si aliqđ a ſuſceptoꝛe vel a tabulario fraudẽ ad miſſum eſſe poſſeſſoꝛ d depꝛehẽdat[d]: nemo coꝝ ſemel iteruerſione cõuict⁹ id rurſus officiũ gerat in quo e aũ đcoxit[e]:⁊ ſi reſcriptum noſtrũ elicitũ clãdeſtina ſupplicatione intulerit.

Idem Ar.L.xiij.

f Vlos tabularios[f] ſeu nu-g merarios[g] ⁊ ſuſcepto-h res[h] totidẽ per vniuerſas pꝛuĩcias opoꝛtere conſtitui clemẽtia noſtra pꝛecepit. ſcire autem volum⁹ pꝛetoꝛianã ampliſſimam pꝛefecturã eos qui aurum largitionale ſuſceperunt ni-i bil cum arche[i] ratiocinijs habere cõmune.iudices autem pꝛouinciarum quinqꝫ libris auri mulctãdos et pꝛimates officioꝝ capitali pena plectẽdos/ſi hoc nõ fuerit cuſtoditum.

Impe.H.L.xiiij.

Vmilioꝛibus officijs aut extraoꝛdinarijs oneri bus occupari curia-k les non patimur[k]/ ne publica vacillet l vtilitas:ſuſceptoꝛẽ[l] itaqꝫ veſtiũ equi⁹ eſt m ab officio[m] pꝛocõſu-lari vel ab his qui in n eodem[n] meruerunt ſolemniter pꝛocurari: hoꝛum nãqꝫ intereſt huiuſmodi exploꝛa-re rationem et quere re qualitatem eoꝛũ quoꝛum ad cõſtituẽ dum commodioꝛ cu ra eſt. necꝫ eni equũ o eſt vt ad officiũ[o] lu-cra ad curialẽ ſuſceptionis tantum dã-na pertineãt[p]. Hãc q igitur ab oꝛdinib⁹[q] iniuriam ſummoue-mus: exceptis ſi qui r curialium[r] in officio memoꝛato aut mili-p taſſe aut militare fu ſ erint depꝛehenſi[ſ].

Imperatoꝛ Aug. Lex.xv.

g Numerarios quia numerum ſolutoꝛum memoꝛie commendant inſcriptis et ingerit ſuſceptoꝛi.vt.j.đ nume.l.ij.

h Suſceptoꝛes quoꝛum vn⁹ ad rarius.alter ſpecierum et quilibet tenebit vnũ de dictis notarijs.vt.j.de nume.l.iuj.

i Arche.archa arche non ergo vnus cum alio immiſcet. vt. j. de nume.l.iuj.⁊ ſ. de cano.lar. ti.pꝛecepit.§.pen.

k Vmilioꝛibus. Patimur. ad hoc. ſ.đ deci. l. ſi qs pꝛocurationem et.l.curiales.et j.de cur. vz. ro. l.j. Accur.

l Suſceptoꝛẽ. officium erat ſuſcipere tributa ad veſtes.

m Ab officio.i. officialibus.

n In eodem.i. in officio ſuſcipiẽdi veſtes.ad qđ.ſ. de aſſeſ.l. licet. non tamẽ continuo. vt.ſ. eo.l. neminem.

o Officium. i. ſuſceptoꝛem veſtium.

p Pertinent. ſic.ff.pꝛo ſoc.l.ſi nõ fuerint.§.fi.

q Ab oꝛdinib⁹ decurionum.

r Curialium. id eſt decurionum.

ſ Depꝛehenſi. ante decuriona

tum.nam et priuilegium retinet.vt.ſ.de excu. mu.l.eam.

a Aurũ archari⁹. Not.archariũ q̄ ſuſcipit aur̃ ⁊ argẽ.a poſſeſſorib⁹.ad qđ.ſ.l.pr.
b ¶ Pertinere. No.periculum preſidis.vt.ſ. de cano. lar. ti. l.fina.
c ¶ Iniquitate.ſa.ſ.eo. l.modios.et.l. ſuſceptores.⁊.j.tit.j. l.j.⁊. ff. de fal.l. penulti.
d ¶ Comites. qui aurum ⁊ argentum cuſtodiunt. ſed prefectus ſpecies.vt in aut. de col.§. eos. ⁊ ſa. ſ. de cano.lar.ti.l.j.
¶ De ponderato.⁊c.

Addi.

¶ In.l.ij. legit conſtitutio ignoſtratẽ. vbi legẽdum andree iudicio cõſtitutũ

Aurũ ſiue argentum qđcũq; a poſſeſſore confertur archari⁹ [a] vel ſuſceptor accipiat: ita vt prouincie moderator eiuſq; officium ad crimen ſuum nouerit pertinere [b] ſi poſſeſſoribus vllum fuerit ex aliqua ponderum iniquitate [c] illatum diſpendiũ: et quicquid ex prouincijs ad noſtrum diriget erarium/id ad illuſtres viros erarij noſtri comites [d] relatione deferatur.

¶ De ponderatoribus ⁊ auri illatione Titu.lxxj.

¶ Impera.Au.L.j.

Aurũ qđ infertur a collatorib⁹ ſi quis vel ſolidos voluerit vel materiam appẽdere equalance ⁊ libramentis paribus [e] ſuſcipiatur.

¶ Imp.Juſti.L.ij.

Quotiens de qualitate [f] ſo

oedoſtaticum/hoc eſt virum qui ponderum ⁊ ſtaterarum rationẽ optime calleat διλα enim idem eſt qđ icio σταθμὴ põderationẽ ſignificat.quod vero dicit hic fortaſſis intelligi magiſtrum curie et diuiſorem ſeu erogatorem pecunie mihi nõ admodum placet cũ huius munus aliud ſit quam ponderatoris. In alijs q̄ codicibus legitur nicoſtrates quod huic loco minime conueniet de quo in.l. numerum.§.legati. ff. de mune.collybiſtes etiam legi poſſet quem etiam argirognomon vocãt pecunie ſpectatorem probatoremq; de quo in hac le. agit. id eſt de qualitate ſolidorum diſcernenda non de pondere excutiendo.prius tamen ⁊ docte ⁊ apposite reſtitutum eſt. et de his Bude⁹ atq; de decoctorib⁹ de quib⁹ ſuperiori titulo in pãdectas et de aſce pulcherrime ſcribit Franciſcus aretinus.in.l.j.§.eadem.col.ij.ff.de verbo. obliga.citat.l.ij.huius ti. vbi etiam docte bartatus an credatur dicto vni⁹ eſtimatoris vel interpretis diſtingue paucis.aut ex ſtatuto eſt ille vnicus inſtitutus:tunc ei ſoli creditur aut ex cõuentione: tunc aut reperiũtur plures et plurib⁹ credit.l.cõparatiões.C.de fide inſtru. l.j.ff.de vẽtre inſpi.aut vn⁹ tñ reperit illius artis ⁊ illi ſoli credit. Illic Ang.⁊ ſcri.plura Ad de etiam qđ ꝑ hãc.l.dicitur in.l.quidã eſtimauerunt.ff.ſi cer.peta.in addi.bar.Ad ti.de auri pu.ꝓſecutorib⁹. vbi eſt dictio parti id eſt pars nonnulli.⁊ dictio coquendum vbi decoquẽdũ lego vide omnino Budeũ in.l. ſi hominem.§.quotiens. ff. idem.l. l.in naue de locato tranquilli verba in nerõe explicat. exegit inde ingenti faſtidio ⁊ acerbitate nũmũ aſperum/argentum puſculatum/aurum obrizũ. vt pleriq; oẽm collationem palã recuſarent. vbi puſculatum argentũ ꝓ purgatiſſimo et excoctiſſimo poſuit cuiuſmodi aur̃ obrizum a grecꝭ dicitur multipliciter excoctũ in de obriſati nũmi.j.de vet.nũ. põt.vbi obricia ti corrupte legitur.vtinam dixiſſet illic quid ſit aurũ coronarium de quo in titu.proxi.quod nec ãdreas exponit. Ego i alex. ſeuero legi apud lãpridium hec verba. Aurum negociatorum et corõariũ Rome remiſit. Coronariũ aurum exponit calepinus quod ad coronas pertinet. Accur.hic exponit q̄ dabatur ad coronas principũ faciẽdas que tẽplis deuicto hoſte appendebantur. de coronis quibus in triumphis ⁊ ludis ſacriſ et certaminib⁹.multa ſunt apđ vindicẽ alioſq; authores q̄ parũ huc faciunt. Ego in quodam vetuſto codice legi corollariũ qđ a ſuetonio plinio apuleio dicitur eſſe id qđ bene certantib⁹ vltra debitum ꝓſtabat ⁊ auctarium dicitur vt boni authores exponunt.ita potes vt libet interpretari.ſed quod gellius li. noctium quinti capite ſexto Triumphales inquit corone ſunt auree q̄ iperatorib⁹ ob honorẽ triumphi mittũtur.id vulgo aurũ dicitur aur̃ coronariũ priorẽ expoſitionẽ magis probat he vt ille ait antiq̄tus ex tauro erant poſt fieri ex auro cepte:ply. etiã coronã aureã ciuib⁹ iterdũ donatã refert. Ade irrenarchis dictũ in tit. de iure fiſci.

e Aur. Parib⁹.i.eq̄s.ad qđ.ſ.ti.j.l.modios.⁊.l.ſuſceptores.⁊.l.fi.⁊ i aut.đ co.§.coſ.
f Quotiens de qualitate.ſit bonum aurum

† Als', dedoſtatem.
† Sic ẽt de iur̃ca nõicocõ cor.c.cũ in cũct̃;. extra de elec.lib. vj.

ꝛ bene formatũ vt.j.ď vc.nũ.po. l.j.
a ℂ Dubitatio. idem de ceteris ſpecieb⁹.
b ℂ Jgoſtatẽ igos victor.ſtates militia.
c ℂ Fallatur.a quoꝗ̃.
d ℂ De auri pu.ꝑc. ℂ Jd ẽ decoctorib⁹ qui perſequũtur illud.
e Auri pſecutores expõe vt i rub.
f ℂ Perſecutoria.ſ.licentia pſequendi aurũ. Accur.
g ℂ Preſumũt perſequi. id eſt coquere.
h ℂ Retentãt qñ ẽ ꝑmiſſa. ad qď.ſ̃.tit.j.l.diu. ꝛ.ſ̃.ď of.co. ſac. lar.l.j.
i ℂ De his qui ex pu.col.ꝛc.
ℂ Differt ab illo titu.ſ̃.de his qui ex pu.ratio. mu.pe.qꝛ ibi de accipiente: hic de dante.
k Nullus inuadat. niſi iuſſione principis vt.j.l. proxima.
l ℂ Jnuadere al's teneret ad vſuras centeſimas.vt.ſ̃.ď nego. ge. ꝗ ſine.et fa.in aut.de colla.§.iubemus.
m Nullus.refertur. ſiue tam ſit relatum ſiue non.
n ℂ Percepe rit. et niſi forte

lidorũ orta fuerit du-
ᵃ bitatio ᵃ placet quẽ
ſmo grecus appellat
per ſingulas ciuita-
tes ꝯſtitutum ordo
ᵇ ſtaticum †ᵇ/qui pro
ſua fide atqꝫ iduſtria
neqꝫ fallat † neqꝫ fal
ᶜ latur ᶜ cõtentionẽ di
rimere.

ℂ De auri publici ꝑ
ᵈ ſecutorib⁹ ᵈ ti.lxxij.

ℂ Suſceptores nõ debẽt pecuniã acceptam ſine licentia in maſſã redigere: et habita licentia retardare. Barto.

ℂ Jm.va. L.vnica.

ᵉ Auri pſecutores ᵉ parti nulla ꝑmiſ-
ſa vt aſſolet pſecuto
ᶠ ᵍ ria ᶠ aurũ preſumũt ᵍ
partim diutius retẽ
ʰ tant ʰ qď ſtatim fue-
rat aſſignãdũ. Jdeo
qꝫ cẽſem⁹ ne ꝗ̃s abſqꝫ
ꝑcepto viri illuſtris
comitis ſacrarũ lar-
gitionum vel coquẽ
dum aurum ſumat/
vel capiat deinceps
retinendum.

ℂ De his qui ex pu
ⁱ blica collatione ⁱ illa
ta ſunt non vſurpan
dis. Titu.lxxiij.

ℂ Pecuniam publicã nõ põt quis accipere mutuo vel alio titulo vel in ſuam vtilitatem aliter conuertere. Barto.

ℂ Jmperator Conſtan. Lex.j.

Nullꝰ iudicum id qď a repu. ex collatiõe ſuſceperit mu
tui interuẽtione op-
ᵏ poſita vel inuadat ᵏ
ˡ vel conet̃ inuadere ˡ.

ℂ Jmpa. Gra. L.ij.

Nullus pẽitꝰ ex eo qď refer
ᵐ tur ᵐ in conditis vel
in archa continetur
ad quẽlibet titulum
vſurpet: niſi forte ꝑ-
ſumendi facultatem
ſublimium poteſta-
ⁿ tum iuſſiõe ꝑcepit ⁿ.

ℂ Suſceptum per iudicẽ non poteſt in alienam neceſſitatẽ trãſferre. h.d. B.

ℂ Jm. archa. L.iij.

ᵒ Sciãt iudices ᵒ nihil ſibi ex ꝓ-
uate rei canone vl' ex
eo qď ex hiſdem titu
lis exegerint ad ne-
ceſſitates alias trãſ-
ferre licere niſi malit
ᵖ grauiſſima ᵖ ſeuerita
te ſuam licentiam co
herceri.

ℂ De auro corona-
ᵠ rio ᵠ. Ti.lxxiiij.

ℂ Jdẽ Ar. L.vnica.

Ad collationem auri co
ʳ ronarij ʳ pla
cuit neminem abſqꝫ
ˢ cõſuetudine ˢ eſſe co-
gendum.

ℂ De irenarchis ᵗ. Titu.lxxv.

ſint duo quo ce ſuvn⁹ ab alio ſumere ſꝫ ꝑy. ar. ff.de cõtrahen. emp.l. ſi i ẽptione.§. fi. Uel hic ſec⁹ qꝛ ꝛ accipe hic eſt ꝓhibitũ. vt.ſ̃.de his qui ex pub. rationi. l.j. Accur.
o Sciãt iudices. maxime: nã idem in alijs officialib⁹
p ℂ Grauiſſima. capitis. vt.ſ̃.de his ꝗ ex pu. ratio.l.fi.ꝛ fa.j.de fru.vr.cõ.l.ij.et j. de colla. fun. pa.l.fi.
q ℂ De auro co. ℂ Aurũ corõarium diciturqď cõfertur ad coronationes ꝓncipum ꝗ̃ in templo pendentes a tito ꝛ veſpaſiano ſublate ſunt vel dic ꝙ dabat̃ athletis. — Aur. coronariũ qd ſit.
r Ad collationẽ auri coronarij. expone vt in rub.
ſ ℂ Conſuetudine.iudei ꝑſtant ex cõſuetudine vt.ſ̃.ď iude.l.iudeor.ꝛ facit. ſ̃. de ſtatuis. l. in noſtre.ꝛ.l.fina. — Judei ex ꝯſuetudie aurũ coronariũ ꝑſtant.
t ℂ De irenarchis ℂ Jrenarche ſunt qui corrigẽdis morib⁹ ꝑficiunt̃: vñ eſt ꝑſonale mun⁹. vt.ff.de mu.l.fi. §. irenarche. maxime in ſedãdis diſcordijs. vt.j.l.j.ꝛ in cõꝑhẽdẽdis latronibus.vt.ff. de cu

Im.an. L. vnica.

[a] Irenarche[a] q̃ ad prouinciarũ tutelã q̃etis ac pacis ꝑ ſingula territoria faciunt ſtare cõcordiã[b] a decuriõib⁹ iudicio ꝑſidũ prouĩciarum idonei nominẽtur[c].

De argenti ꝑcio qđ theſauris inferꝭ. Titu.lxxvj.

Impera. Augu. Lex vnica.

Iubem⁹ vt pro argenti ſumma quã quis theſaurĩ fuerat illatur⁹ inferẽdi auri accipiat facultatẽ[d] ita vt pro ſingulis libris argẽti quinos[e] ſolidos inferat.

Domini Iuſtiniani ſacratiſſimi principis explicit liber decimus. Incipit liber Undecimus.

[f] De nauiculariis[f] ſeu naucleriis publicas ſpecies tranſportantib⁹: et de tollenda luſtralis auri[g] collatione. Titu.j.

Nauicularij portanteſ res publicas habent plenam ſecuritatem eundi ⁊ redeundi. Bar.

Idem. Aug. L.j.

Nullaꝫ vim exꝫ nauclerics ſuſtiere đlegataſ ſpecies ãnonarias[h] transferentes nec cõcuſſiões perpeti: nec aliquod genus incommodi: ſed venientes ac remeantes omni ſecuritate[i] potiri. x. librarum auri mulcta[k] proponẽda

ſto.rco.l.diuus ⁊ dĩr quaſi arcentes irã: qꝛ ire ſumende in turbatores publice quietis et pacis gerunt monarchiam.

a Irenarche. expo. vt in rubri.

b Concordiam gerunt ⁊ alia vt in rub. vñ q̃ritur an hodie ſunt ſublati: qꝛ videntur loci ſuatores qđ quidã dicũt. vt i aut. vt nulli iudi. §.j. ⁊ de coll. §.iubem⁹. coll. x. ⁊ de defen.ci. §.non habente. col.ij. ⁊ de man. pri. §.cos. co.iij. vel ibi a preſide hic a decurionibus eligiꝭ: ⁊ id equiparaꝭ militi iuſticie. et facit.ff. de of. ꝑſe. vr.l.j. §. ⁊ ſane.

c Nominẽꝭ. ad hoc. ſ. de ſuſcep.l.exactoreſ

De argẽti ꝑcio ⁊c.

d Iubemus facultatẽ. qꝛ qđ chari⁹ eſt q̃nq̃ leui⁹ ſoluitur. vt inſti. đ ac. §. huic.

e Quinos. i. bis q̃nq̃ aureos nã ſolidus ⁊ aureus idem eſt vt j. đ vete. nũ. po. et i rub. notaui. Itẽ p̃ro. xx. lib. eris vnus aure⁹ vt. ſ. đ. co. ex. l. j

Aure⁹ ⁊ ſolidus idẽ ſunt

f De nauiculariis. Dixit. ſ. đ qb⁹ muneꝛib⁹ vel ꝑ. neminẽ excu. a mu. trãſuehẽdi nunc aũt de his per q̃s trãſuehunꝭ. Uel. ſ. dixit de col. ſpecierum: nunc de tranſuectione: q̃ qꝛ fit per nauclerios ideo de eis dicit: ⁊ ſunt illi qui annonarias ſpecies a ſuſceptorib⁹ vel prepoſitis in ꝓuincia accipere et romã vel ad caſtra vbi erant milites deferre debebãt. et ſic dicũꝭ ſeruire annone vrbis. vt. i. l. iiij. ⁊. ff. de iu. imu. l. ſemp. §. negociatores. Iſti autem a cura ⁊ tutela excuſantur: niſi a minoribus ſui corporis. vt. ſ. de excu. tu. ⁊ cu. l. penul. Item ſunt imunes a perſonalibus muneribus q̃diu in actu ſunt vt dicto. §. negociatores. ⁊ ipſi non eorum liberi. vt. §. immunitati in ea. l. et dic ꝙ quidam ſunt nauicularij qui vehunt publicas annonas vt hoc titulo. ⁊ duobus ſequentibus. Itẽ alij qui negociantur et maximam partem ſue ſubſtãtie in hac negociatiõe habent qui et ipſi ſunt immunes. vt ea. l. ſemp. §. licet et in corpe et de mu. ⁊ ho. l. nauicularij. et no. d. §. negociatores. Sunt et alij qui naues fabricant. de q̃bus dic. ff. đ va. mu. l. is qui naues.

g Luſtralis auri. de hoc nil in nigro. ſic. ſ. quibus mu. ſed dic vt in rubrica. ſ. de interdic. notatur.

h Nullã. annonariaſ. De primo igiꝭ gñe dic vt not. i rub. nã comes horreorũ delegabat portãdaſ

i Securitate. violentie. vt. ff. ad. l. iul. de vi pub. l. j. et. j. de lit. et itin. cuſto. quinimmo et munerum perſonalium vt in rub. not.

k Mulcta. hic datur fiſco. ſed paſſo iniuriã quadruplum. vt j. l. iij.

Additio. Nullam. No. hic dari ſpecialem ſecuritatem naucleriis. hac ratione vt ab iniuriis publicanorum magis tuti ſpecies reipublic. neceſſarias facilius trãſportẽt. Sic et ſpecialis ſecuritas a lege datur ſcholaribus auctẽtica habita. C. ne fil. pro patre. facit ratio poſita in. l. prima. j. de preto. et ho. procu. lib. xij. vt eo magis a delictis homines arceantur. quo maiores pene infligunꭍ: facit tex. in. l. itẽ apud labconẽ. §. hoc edictũ. ff. de

tniu.l.plerics.ff.de in ius voc.facit quod cū iſti ſint tuti ſecuritate ſpeciali ⁊ etiam generali q̄ oēs tuētur:ideo qui ſpecialē legē offendit pl⁹ punit.l.j.§.j.ff.de publica.l.idem ait.in prin.ff. nau.caupo.ſtab.l.quicūq̧.C.de ſer.fugiti.ſpecialis eni ſecuritas plus operatur quā generalis.l.ſi iurauero.ff.de iure patro.l.celſus.ff.d̄ arbi. Regulariter autē dat oi⁹b⁹ ſecuritas equiter.l.capitaliū §.ad ſtatuas.ff. de penis.§.pro cinia. in aut.de māda. prin.l.j. de his qui per met. iudi.l.non eſt veriſſimile. ō.de theſau.l.j.ff.quod me.cau.cū ſimi.De materia ſecuritatis et de illo qui promiſit facere ſecurum.Uide Ange.⁊ ſcrib.in.l.j.ff.qui ſatiſ. cog.⁊ latius de ſpeciebus ſecuritatis.vide late Bar.in.l.j.ff.ad.l.iul.maie.⁊ in.l. illicitas.§. ne potentiores.ff.de offi.preſi. ⁊ ibi remiſſiōes ⁊ Abb.in.c.ſi.de treug.⁊ pa.Jtē adde tex.Jn rub.habeť de luſtralis auri collatione. de qua nihil eſt in tex.dic qđ initio cura data eſt cēſoribus vt cenſum agerent inſtitutūq̧ vt quinto quoq̧ anno crearenť qnquennale id ſpaciū luſtrū vocabať a luendo quo cenſus ⁊ tributa pēdebanť.Jſtud fortaſſe eſt luſtrale auꝝ de quo hic ſentit. facit de luſtro tex.in auť. quo.opor. epiſ.§.ſi vero metropoli.⁊ tex.in auť.hec cōſtitutio innouat inſtitutionē. in fi.l.ſi q̄s nec cauſam.§.pe.ff.ſi cer.pet.vbi Bude⁹ de luſtro optime et feſto.varrone.et plinio.l.itē quenť.§.qui impleto.ff.locati. Hic autē deeſt ꝯſtitutio greca:ſed miſeria tēpoꝝ nobis hoc fecit incōmodi.de hac re legito q̄ diximus.ō.de indicti.lib.x. Et q: in tex.ponif de nauicularia ſeu naucleris. dic qđ nauiculari⁹: nauiculator: naucler⁹ nauiclerus.latine ſunt ſynonima ⁊ ſignificant nauis dominū ⁊ patronū. Naucler⁹ tñ ex greco eſt qui nauiculariā facit:nauicularij tñ vegetio teſte ſunt q̇ in claſſe ſingulis nauib⁹ preſunt quos greci nauarchos dicūt.Hi vero habent ⁊ exercitores ⁊ remiges ⁊ meſonautas et hmōi que deſcribunť in ti.naut.caupo.ſtab.ff. de nauarcho.tex.eſt i.l.vni.ff.de bo.poſ.ex teſt. mili.⁊ de naualibus cōmertijs. dic vt in tit.ff. ad.l.rhod. de iact.⁊.c.rhodie leges.ij.di.et de exercito.ff. de incen.rui.naufr.et de nauicularijs vide in.l.j.de her.decu.et.l.ſemp.§.negociatores.ff. de iur.immuni.⁊ vide hic pulchre Bartol.in.l.j.diſputātem de nauicularijs an poſſint capi pro repreſalijs et detineri pro debito vel delicto.et quot modis ſumať. Jn tex. l.j.ibi conceſſiones:id eſt illicitas exactiones: ibi:nec aliquod genus incōmodi.id eſt ab eis nō exigatur aliqđ vectigal ſeu portoriū extraordinarium Et ſecuritas iſta itelligitur tā pro eūdo quā redeundo vt hic bartol.et in predic. locis facit hic tex. ibi venientes ac remeantes. Ad hanc.l. vide Fran.are. in.l.ſcriniarios.C.de teſta.mili.⁊ in.l.cetera.§. ſed ſi quis.⁊ ſeq.de leg.j.Pyrrhus.

bis qui eos inquietare tēptauerint.

¶ Idē Aug. Lex.ij

a Comperim⁹[a] nauclerios ſuſceptas ſpecies[b] i negociationis emolumenta conuertere[c]. Jdeoq̧ decernimuſ vt intra annū quas ſuſceperint inferant ſpecies et ſecuritates[d] reportent[e]: que etiā diem illatiōis[f] edoceāt: vt itra alterū ānū eis reddāť a q̇b⁹ ſpēs ꝑſtite ſunt.

¶ Qui cū nauicularijs fecerunt rapinā tenentur in quadruplum.Bar.

¶ Idem ar. Lex.iij

a ¶ Comperimus.ſ.in prouincia.

b ¶ Species.ſcilicet rome.vel ad caſtra vbi portantur.

c ¶ Conuertere.ſcilicet rome: vel ad caſtra vbi portantur.

d ¶ Securitates.i.apochas.⁊ de ſoluto reddantur ſecuritates.

e ¶ Reportent.ad quas faciendas coguntur q̄ ſuſceperunt.vt.j.de col.fun.pa.l.placuit.

f ¶ Diem illationis.ſic.ō.de apo.pu.l.j.

Additio. ¶ Nota hic dari annū ad finiendum nauigationem. Cum alioqui non detur niſi dimidius annus.l.iij. in fi.j.de naufra.l.ciuitas.ō.de offi.rec.prouin.dic quod remittitur hyemis intemperies quo non teneantur hyeme nauigare niſi ſuo periculo.l. fi.j. de naufra.l.j.§.idem iuris.ff.ad.l.rhod.de iact. l.ij.§.penulti.ff.ſi quis cautio.facit tex.in. d.§. negociatores. Sic et milites hyemebant ſeu hybernabant:id eſt ſtationem faciebant quod hyeme raro pugnari ac difficile ſolet: inde et hyberna locus ipſe vbi milites ſtationem faciebant. Pro hac.l.vltra predictos tex. facit.l. qui cōmeatus.ff.de re militari. facit bo.tex.in dic.l.ij.§.penul.ff.ſi quis cautio.cū ibi not.quo loco in glo. notaui quoddā vocabulum nouū pontiones quo vulgariter lugdunenſes vtunť quod quidem vſurpauit Paul⁹ iurecon.i.l.fi. ff.de ſeruit.ruſtico.predi.a pōto trāſciēdo.vel a ponte qđ vice pontium fungātur ad traijciēdos hoīes. Hyems aūt ab eq̄noctio autūnali ſeptēbrio ad equinoctiū vernale martiū durat

vt no.in.l.j.§.eſtatem.ff.de aqua quot.ꝛ eſti.l.j.§.eſtas.ff.ne quid in flu.pu.vbi eſt bonus tex. pro hac noſtra diſtinctiõe. Quod aũt hyemis tẽpeſtas nauigãtes ipediat ipſa nois ethimologia ſatis indicat. Hyems enĩ ab ĩvas deducit qd̕ eſt pl⁹quãq; et Uarro (inq̃t Tortellius) vt oĩa lingue latine tribueret ab hiatu deduxit ſicut pleraq; id genus cõmenticia deriuamenta. In textu hic legitur ſecuritates reportent. Lucas de penna vacat apodipã grece dicit απὸδειξιοιος qd̕ demonſtrationẽ ſignificat. hoc vocabulũ pluribus v̷bis exponit Suidas in dictione apodexis. que nimis prolixum eſſet hic referre. Quid autẽ debeat cõtinere dic oĩno vt Bar. Et adde quod iſta.l.facit ꝓ his qui mittunt̃ ad certũ locũ ꝓ negocio expediẽdo quod debẽt intra tp̃s ſibi prefixũ illic ſe preſentare ꝛ litteras ſue diligentie referre: ꝛ hoc practicatur i cõmiſſariis. Et per hoc etiam in ſimili dicitur ꝙ ſi ſit prefixũ tempus ad appellationẽ inchoandã quod intra illud tempus debet ſe preſentare iudici appellationis/ꝛ facere inſtrumentũ preſentationis al̕as appellatio cenſetur deſerta.c.cum ſit romana.in prin.extra de appel.l. preſes.C. de appel.ꝛ ibi glo. Item hic tex.i fi. facit quod ſalariũ promiſſum ſeruienti pro dieta ad eũdem cenſetur deberi nõ min⁹ pro redeũdo pro quo etiã facit.l.j.ſ̃.e.facit text.in.l.qui mittũtur.ff. ex qui.cau.ma. Item quia idem eſt labor in redeũdo debet eſſe idem premiũ.l. ſcio.ff. de an. leg. Ideo ſi conduxeris equũ pro eũdo ſoluis etiam pro redeũdo: q2 debes eũ reddere vbi accepiſti.l.argẽtarium.ff.de iudi.l.ſi is qui.ff.cõmo.l.cũ quid.ff.ſi cer.pe. in qua materia tu ſic diſtingue. Aut dñs tradidit equũ vſq; ad certum temp⁹ aut pro certis diebus: tũc nõ tenetur niſi vltra illud temp⁹ vſus fuerit: tunc enĩ furtum cõmittit.l.item querit̃.§.fi.ff. loc.iũcta glo.quã ita limita.vt ꝓcedat quãdo dñs nõ cõſueuerat locare.al̕s ſec⁹.l.iter.§.recte.ff.de fur.§.placuit. inſti.de obli. ex delic.l. arborib⁹.§.ſi nauis.ff.de vſufru. Si autẽ ſimpliciter conduxit vſq; ad certum locũ non conuento de dietis: tunc refert an tradiderit puerũ pro reducendo equo: tunc ſi potuit locare in reditu conductor non tenet̃.l.diem functo.ff.de aſſeſſo.l. ſed addes.§.placet.ff.locati. an non tradiderit vel non potuit locare in reditu tunc aut preciũ ſatis eſt pro vtroq; et ſoluit illud tñ.l.qui ſolidum.§.ij.ff.de leg.ij.l.marito.C.de do.iter vir.l.cum in fundo.de iur.do. aut non eſt ſufficiẽs ꝛ tenetur. Sed vulgo locantur equi pro ſingulis dietis ſex albis ne ſit contẽtio. Pyrrhus.

AB his qui in naucleros p̃das egerũt volum⁹ eorũ cõmodis ſatiſfieri: et iõ ne creſcat in poſterũ eoꝝ audacia ſancim⁹ vt quicũq; i rapinis fuerit deprehẽſus/ pena q̃drupli^a teneatur.

Q̃ñ id p perſonas certe regionis dz expediri et nõ põt: dz expediri p homines circũſtantes expẽſis publicis. Bar.

Imperator Ho. Lex. iiij.

a AB his. quadruplu. actiõe vi bo. rap.ꝛ not.ꝙ totũ quadruplũ ẽ pena. ſic et al̕s in duplum dat̃ tñ.vt.ſ̃. de paganis.l.chriſtianis. ſm quoſdã vel veri⁹ re computata ꝛ infra annum poſt annũ in ſimplũ.vt inſtit.vi bo.rap.§.j.ꝛ facit.ſ̃.e.l.ij.cum concor. Item hec lex habet locũ quãdo nõ in naufragio ſed al̕s rapit.ſed tũc habet locũ.ĩ.ti.iij.l.ij.ꝛ.ff.de incen.rui.l.ſi q̃s ex naufragio.

Additio. AB his qui i naucleros. Hec lex facta eſt cõtra piratas et predatores nauigantiũ. Additio ad glo.ibi vel melius re computata. Hec eſt melior vt inſit rei perſecutio in quadruplo.ꝑ not. in.§.j. inſtit.vi bo. rap.ꝑ not.in.l.hoc edicto.§.j.ff. de pub. ꝛ illuc remitto ad ſcribentes. Addit hic Dy. qd̕ hec ſc̕da opinio glo. ſit melior: facit maxime cum alia pena etiã puniatur.ꝑ.l.j.ſ̃.e.poſt annũ vero datur in ſimplũ vt ibi not.ꝛ i glo. Uide bar.l.d.l.hoc edicto. Sed corrige gl.dũ adducit.l.ij.debuit citare primã.ꝛ ſolue ↄtrariũ de illa.l. vt facit ibi glo. qd̕ illa pena fiſco applicat̃: hic vero mulcta parti leſe quadruplũ dat̃. Contra iſtud oppono qd̕ imo fiſco applicet̃ iſtud q̃druplum cum in reb⁹ fiſcalib⁹ ꝛ publicis cõmiſſa ſit iſta rapina ergo reipu. debet acq̃ri pena.l. bouẽ.§.ſi q̃s ſeruũ.ff. de edil.edic. Tu breuiter diſtingue. Aut ad tertiũ ꝑtinet res q̃ alteri auffertur eiuſq; rei periculũ ad ipſum tertiũ pertinet: tunc illi pena applicat̃: aut ad iniuriã paſſum pertinet periculũ tunc iſta mulcta ei acq̃ritur: ꝛ hoc innuit tex. noſter ibi eoꝝ cõmodis ſatiſfieri.facit.l.fi.§.ꝛ cũ in ſer.ſ̃.de fur.l.ij.§. in hac actione.ff.vi bo.rap.facit.l.j.ff.de legi.§.denicq; que ſit pri.cau.benefi.amit.i vſi.feud. Et adde huc qd̕ ſi vis iſta ſit cũ armis tenetur.l. iul. de vi pu.ſi ſine armis de vi priuata. vt.l.j. in fi.ff. de vi priua.l.iij.ff.de vi publi.§.fi. Sed q̃ro hic que fuerit ratio dubitandi. Rñdeo qd̕ videbat̃ ſufficere pena poſita i.d.l.j. ꝛ quod penis legalib⁹ cõtenti eſſe debem⁹.l. diuus.ff.de

offi. preſi. l. tā dementis. C. de epi. audi. cū ſili. Tu dic qđ illud procedit qñ pena eſt eadē applicanda: ſec⁹ qñ diuerſis pſonis. preterea intereſſe publicū non tollit priuatoꝝ ius facit. l. fi. š. de his qui a nō domi. manu. l. ꝗ ſepulchra cū glo. de ſepul. viol. Sed vereor ne videamur nimis ſupſtitioſe ꝯmentari. tñ vtcumqꝫ ſit hec non ſunt vulgaria. Pyrrh⁹.

ſi quis habeat tranſitū facere per terrā periculoſam poteſt a iudice illi⁹ territorij petere ꝯductionē comitiuā/ſiue guidagium ſibi dari ſuis ſumptib⁹. arg. l. j. §. ſumma. ff. de his ꝗ dete. vel effu. cū preſidia publica nemini debeāt denegari. vt hic. ⁊ l. j. C. de ſenten. ꝑ fec. ꝑt. l. cū ſepe. j. de erog. mili. anno. Jtē adde hic defectū vnius ciuitatꝭ ſuppleri ꝑ aliā qđ facit ſi rex mandauerit alicui iudici vt ex certo loco mittat certos milites/ſeu baliſtarios vt vocant quod ſi illic deſint poteſt cogere prouincias cōterminas ſeu vicinas ad mittendum. alˢ nō excuſatꝭ iudex. l. fi. j. de cano. largi. l. diuus. ff. de tut. et cur. da. ab his.

a Cum nauarchoꝝ id eſt nauicularioꝝ ſiue nauticorum.
b Conſpiret. i. aſpirando iret. alˢ obiret. i. iret quaſi obeundo ꝓpter laborē.
c Judicioꝝ. i. iudicū ſcꝫ comitū horreoꝝ ꝗ expectant trāſuectionem.
d Trāſuectionis. i. ꝓpꝭ defectū trāſuectōis
e Tua. addu xit qđ eſt. j. ⁊ dic ꝯuētꝭ. i. ꝯuocatꝭ
f Alios. pri mores. vt. š. de an. ⁊ trib. ꝑ locꝭ
g Cōditꝭ. vt in horreis. quia ibi conditur.

Cum nauar chorꝝ[a] cet⁹ circiter ꝓuincias oriētis inopia nauiū titubaret/⁊ inueſtigāde claſſis obtētu inſularū receſſus obiret[b] ⁊ nauigādi oportunitate trāſacta iudicioꝝ[c] indignatio ſine trāſuectionis[d] expectareꝭ effectu: merito celſitudo tua[e] ꝑfecto auguſtali et inſulaꝝ ꝑſide ꝯuentis ciuitatis alexandrine: ⁊ carpacie claſſis ſſimates ⁊ nōnulloſ alios[f] nauclerioſ ei⁹ ꝓfeſſionis adduxit: vt on⁹ frumentarij cōmeat⁹ ꝗ ꝑ orientales nauarchoſ ex alexādrine ciuitatis cōditis[g] ꝯſueuerat ad ſacratiſſimā vrbem trāſferri in ſuā fidē ſuſceptū ad eadē auguſtiſſime vrbis horrea cōportarēt: ſalarijs ꝓ mercedula ꝑſtitꝭ ex tributarie pēſitationis imunitate[h]: vꝭ ex eo qđ vocatꝭ grece ἀτέλια necnō ēt alijs ꝗ cognitionis[i] limauit[k] examē.

Qui per rectam viam nō vadit/⁊ ſpecies publicas diſtrahit capitali pena punitur. Bar.

Jmp. Aug. L. v.

Qui fiſcales ſpēs ſuſcepit deportādas: ſi recta nauigatiōe cōtēpta littora deuia ſectat⁹ eas auertēdo[l] diſtraxerit: capitali[m] pena

h Jmmunitate. videtꝭ ꝗ a p̄rimōiali ēt excuſari. vt. ff. de iur. imu. l. ſemp. §. negociatores. ſꝫ hic magis innuit ꝯriū. ⁊ fa. š. de iur. fi. l. penul.
i Cognitionis. ſcꝫ tue.
k Limauit. alˢ librauit.

Additio.

Cum nauarchorum. Jn glo. ibi Sed magis innuit hic contrarium: tene hanc partē: qꝛ laborantes circa naues ad vtilitatē propriā non habēt imunitatē p̄rimonioꝝ. l. is qui naues. cū glo. j. ff. de vac. mu. niſi fortaſſe ꝑ ſalario data eſſet eis ſpālis imunitas. Si igitꝭ ꝑcipue occupati eſſent i nauib⁹ publicis ad annonas. ſecus eſſet. l. ſemp. §. licet. ff. de iur. imu. facit bona glo. in rub. š. ꝺ excu. mu. in fi. Jtē adde qđ hanc. l. citat Fran. are. in. l. ſi ex toto. de leg. j. ⁊ adde ꝑ hāc. l. quod

Jn tex. legitꝭ carpatie claſſis que erat in maricarpathio vel icario fortaſſe ad rhodum: cuꝭ inſula nomē dedit de quo Ouidius. Ne mea carpathium cō tegat oſſa ſolum. Jn fine deeſt grecū. Jnueni in veteri Codice aelion. Cogitabā an poſſet reſtitui ἆθλον. i. premiū qđ ſatis eſſet tolerabile. vel ἀπάλλαγην. i. liberatio vel ἄποινον. i. precium redēptionis vel liberatio pene: vꝭ ἀπόλυσις dimiſſio abſolutio imunitas. Sꝫ tādē malo reponere ἀτέλια. i. imunitas quod magis ꝯuenit rei ⁊ ꝓpius accedit illi veteri libro nr̄o vbi poſitū eſt aelion. Hec ſatis ad hūc ti. Poſt hec nuꝑ legi apđ And. halzatū ꝑ imunitate poſſe ex ſuida reſtitui ἀλειτουργησία ipſe quoqꝫ atelian conuenire ait.

l Qui. Auertendo. i. interuertēdo. vel. i. in auerſione ſeu ꝑiculo emptoris ꝑ qđ min⁹ vēdit. ⁊ ſꝫm hāc ſcđam expoſitionē ſub. maxime.
m Capitali. i. deportatiōis. vt. j. l. pxi. ⁊ facit. š ꝗ res vē. nō poſ. l. pe. ⁊ l. fi. ⁊ de nauti. fe. l. iij.

plectetur.

¶ Si iudices patiunt tēpore rate nauigatōis nauclerios i ſuo territorio cōmorari puniuntur et ipſi ꝛ municipes. Bar.

¶ Imperator Archa. Lex.vj.

Iudices qui in partibꝰ dyoceſeos ſue onuſta nauigia cū ꝓſperior flatus[a] inuitat ſub pretextu hyemis imorari ꝑmiſerint: vna cū municipibꝰ ꝛ corporatis[b] eiuſdē loci fortunaꝝ ꝓpriarū feriant diſpēdijs: nauclerij preterea penā deportationis[c] excipiāt ſi aliq̇d fraudiſ eos admiſiſſe fuerit reuelatum.

¶ De predijs et oībus rebus nauiculariorum[d]. Titu.ij.

¶ Etiā ad domū principis res nauiculariorꝫ trāſeunt cū onere ſuo.

¶ Imp. aug. Lex.j.

Domū[e] etiā māſuetudinis noſtre i his que nauiculario nomine obnoxia ſūt agnoſcere ꝑcipimuſ debitā functionem[f]

¶ Pro rata rei q̄ peruenit ad aliquē de bonis nauiculariorꝫ debet onus ſuſtinere: nec patrimoniū vel pſona vlteriꝰ aggrauatur. Item inſpicitur quatenꝰ erat tempore quo ad eū ꝑuenit. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex.ij.

In his[g] q̄ nauicularij vendūt (qm̄ intercipe[h] ꝯtractū emēdi vēdēdiq; fas ꝓhibet) emptor nauicularij functionē pro mō portiōis ꝯparate ſubeat: res ei oneri addicta eſt[i] nō pſone mercatoris: neq; nauiculariū iubemus fieri eū q̄ aliq̇d ꝯparauit: ſʒ eā ptē q̄ empta ē ꝓ ſuo mō ac rōne eſſe munificā[k] nec eni totū pr̄imoniū ad functionē nauiculariā occupādū erit qđ habuit q̇ rei exigue mercator acceſſit: ſed illa portio q̄ ab initio nauicularij fuit ad pēſionē hmōi fūctiōis ſola tenēda ē: reſiduo patrimonio quod ab hoc vinculo liberum eſt ocioſo ꝛ immuni ſeruādo. domꝰ vero quarū cultu decus vrbiū[l] potius q̄ fructꝰ acquirit vbi a nauicularijs veneūt pro tāto mō ad hāc penſionē obligari placet q̄tum habebant emolumētū cū de pecunia[m] mutuaretur: vbi x̄o ſpacia loci ꝛ exiguitas nullam habuerit penſionem/ aut extructio cuius eſt ardua difficiliſq; emolitio[n] aut decus ſumptuoſum[o] vt eſt[p] plerūq; liberale inſtitutum[q] habitationē quis ſuam vrbis ornamento[r] adiecerit nolumꝰ munificentiā q̄ poſtea addita eſt improbā licitationē eſtimationis excipere[ſ]: ſʒ

a Iudices. Flatus .i. ventus.

b ¶ Et corporatis. ſic. ſ. de ꝑuil. credi. l. j. Accur.

c ¶ Deportationis. ꝗ ꝛ bonoꝝ. vt. ſ. de pe. l. deportatorum. Et not. q in ſcđa. l. de offic. naucle. in. ſ. ꝛ. iij. de premio. ꝛ etiā l. iij. in vlti. et pe. de pēa male gerētiū

d ¶ De predijs. ¶ Hoc accipe. vt not. ſ. ti. j. in rub. et qꝛ om̄es res eoꝝ ſūt huic oneri ſubiecte q̄cūq; etiā res teſerint quaſi quadā fraude. vt. ſ. l. j. et. ij. ideo de his dicit.

e Domū. q̄ ſucceſſit. in ius vel in rē nauicularij.

f ¶ Fūctionem. pro modo ꝑuēcte rei. vt. ſ. l. ꝑxi. ſic nō excuſātur a collatione emptarū ſpecierum. vt. ſ. vt nemi. li. in empt. ſpe. l. j. ꝛ facit. ſ. titu. j. l. j.

g In his. ſcʒ rebꝰ ſuis q̄ ſūt huic oneri ſubiecte. vt no. in rub.

h ¶ Intercipere .i. ceſſare. p. et facit. ff. ꝓ ſocio. l. idē q̄ʒ erit. in fi.

i ¶ Addicta eſt. ſic. ff. de publi. imperatores.

k ¶ Munificam .i. munꝰ faciens ſic. ff. de publi. ſi publicanꝰ. §. j.

l ¶ Urbium, ſic ff. đ no. ope. nū. pretor §. hoc interdictum. ꝛ ne quid in lo. pub. l. fina.

m ¶ Pecunia. al'. mutarentur ſcʒ in res que vendebantur. alias mutuarentur. id ē mutuo ſeu viciſſim acciperetur. al's ꝑmutaretur.

n ¶ Emolitio. repete nullam habuit penſionem

o ¶ Sūptuoſum nullā habet pēſionē vt turris.

p ¶ Ut eſt. id eſt vt quandoq; cōtigit q aliquis habet liberale propoſitum.

q ¶ Inſtitutum. id eſt propoſitum. Accur.

r ¶ Ornamento vt picturis.

ſ ¶ Excipere. id eſt ſuſcipere. ad

quod.ſ.de allu.l.fin.et.j.l.proxi. in princi.ꝛ de ſol.l.pe.ꝛ.j.de oī agro deſer.l.fi.ꝛ.j.l.pri.in pn.

ri nos facit cū de ipa dubitaꝛ.nā ꝛ vulgari mō ſic loquimur quid opinaris hanc rem valere.

d ¶ Functionem.al's preſtationem.

e ¶ Cogant.ſ.vt ſoluāt ꝛ pſtent eam.

f ¶ Cōditiones.i.pactiones.vt.ſ.ſine cē.vel re. l.fi.ꝛ. ff. de pac. l.inter.valet tñ qḋtū eſt inter ſe vt qḋ ſoluerit re petat.vt.j.e.tit. l.epl'a.§.ij.ſic.ſ. de pac. l. pacto ſucceſſoꝝ. et de here.ven.l.ij.

Additio. ¶ In his. ¶ Adde ibi ad finem ibi quā cult⁹ hodiernus qui p induſtriā hoīs aīoſi acceſſit. Si aūt ſine ipſius diligentia pēſio aucta ꝛ rei valor augmentat⁹ eſſet tunc ipſe teneretur.l.ij.ſ.ḋ alluui.ꝛ paludi. l.forma.§.ḋ poſt ſenſū.ff. de cēſi. induco cōtra p̄latos ꝛ adminiſtratores eccl'ie qui res ſteriles alienauerīt qḋ ſi ſint poſtea augmētate cura et diligentia illoꝝ l qs fctā ē aliēatio ꝛ petaꝛ reſtitui tāq̄ȝ decepti qḋ nō debeant audiri.fac. l.ad reſcindendā.C. de reſcin. vēdi. iuncta.l.ſi volūtate.i fi. facit.l. fi.in fi.de admi. tu.c.iij.ḋ ēptio. ꝛ vēdi. Tñ ſi appareret de magna leſiōe eccleſie ꝛ ipſi eſſent parati reſarcire omnes impēſaſ ēptori poſſēt reſtitui arg.l.itra. §.j.ff. de mino. vide ſcrib.in.d. c.iij. Fran. in.l. decem col.v.de verbo.obliga.

a ¶ Ji q.aſcriptos.quales ſūt fūdi nautarū.vt. ſ. i ru.

b ¶ A ſe. ſcilicet nauicularij fundi.

vetuſta poti⁹ loci ſpecies ꝛ penſio cogitetur q̄ȝ cultus hodiernus qui per iduſtriā hoīs aīoſi acceſſit.

¶ Qui emit p̄dia nauiculariorum teneꝛ ad on⁹ ſm veram eſtimationē q̄ priuatorum pactis non tollitur:ꝛ vendentes tenētur ſi emptores nō fuerūt idonei. Barto.

¶ Impe. Ar. L. iij.

Hi qui fundos nauicularie functiōi aſcriptos[a] a nauicularijs acceperūt quolibet a ſe[b] titulo tranſeūtes ſm agri opinionē[c] q̄ antiq̄t⁹ habebaꝛ aſcriptā nauiculariā functionē[d] ſuſcipere coganꝛ[e]:neq̄ȝ eas conditiones[f] ſibi exiſtimēt pfuturas/quas venditor minus idoneus in ſe recepit impoſite mētiſ arbitrio:hac tñ pactione[g] ſeruata: vt ſi ad min⁹ idōeū fuerit trāſlata poſſeſſio: etiā auctores trāſcripti predij teneātur[h] obnoxij:ſitq̄ȝ hoc in p̄ōptu vt dānis fiſcalibus primit⁹ ab idoneis[i] cōſulatur.

¶ De nauib⁹ nō excuſandis. Titu.iij.

¶ Naues q̄ ſub noīe ꝛ titulo aliēo excuſāꝛ publicāꝛ

¶ Impe. Aug. L. j.

Multi naues ſuas diuerſoꝝ nominibus et titulis[k] tuentur cui fraudi obuiātes p̄cipim⁹ vt ſi q̇s ad euitationē publice neceſſitatiſ titulū crediderit apponendum:ſciat nauē eē fiſco ſociēdā.nā vt priuatos[l] q̄ȝ nō ;probibem⁹ hēre nauigia. ita fraudi locū eē nō ſinimus cū omnes i cōe ſi neceſſitas exegerit cōueniat vtilitatib⁹ publicis obedire: ꝛ ſubuectiōem ſine dignitatis p̄uilegio celebrare.

¶ Nulla nauis ob neceſſitatē publicā excuſaꝛ aliquo priuilegio in corpore iuris inſerto vel non inſerto:et cōtra faciens pena hic inſerta punitur. Bar.

g ¶ Pactōe.id ē hac ratione ſeruata. Accur.

h ¶ Teneanꝛ.qḋ etiā hodie pſītenꝛ apḋ acta ſi añ traditionem min⁹ idone⁹ inueniatur ēptor vt in aut.de mādā.pri.§.non pmittas.co.iij.ſȝ q̄d ſi tpe alienationis erat idoneus? Reſpon. non tenetur vēditor.vt. ff.ḋ nego.ge. litis.§. j. ꝛ ḋ admi.re. ad ci.pti.l.ij.§.ſi eorū facit īfra de fun.rei pri. l.iij.

i ¶ Ab idoneis. emptoribus.ad qḋ.ff.ad mu.l.liberti⁹ §. filium. cum concor.

¶ De nauibus nō excuſandis.

k Multi.ꝛ titulis ſcribendo nomina potentum quorum diceret nauem eſſe. ꝛ fa.j. l.proxima.

l ¶ Ut priuatos nō autem ſenatoribus tātum licitum eſt habere nauigia. vt. ff. de vaca mu. l.iij.et fa.ſ.vt nemo priua. ꝛ de anno et tribu. l.obſiſtere:ꝛ.j.de nau. tiberi. l.j.ꝛ.ſ.titu.j.l.j.ꝛ de ope.pub.l.ad portus.

c ¶ Opinionē.i.cenſualē pfeſſionē q̄ ideo ḋr opinio.q2 opinari debem⁹ vt ſcriptura phibet p.vel eſtimationē que iō dicitꝛ opinio q2 opina

a Iubem⁹. Ultra duoꝝ maxime. nã idem ſi mui⁹. vt. ſ. l. proxi. ꝛ. ff. de vac. mu. l. iij.
b ¶ Ante. i. contra. Uel ſicut vulgariter dicitur non euades ante me.
c ¶ Embolã. hoc ꝛ alia que hic ſunt expone. vt. ſ. de ſac. ſan. ecc. l. iubemus. vbi eſt hec de ꝟbo ad verbũ.
d ¶ Nec ſi. ſcꝫ debebit oppugnare reglas ꝓuidẽtiſſime legl.
e ¶ Non valeat. vt ꝛ. ſ. ſi contra ius vel vti. pu. l. fi. et de pe. bo. ſub. l. j.
f ¶ Attentatũ a dño nauis. nã ſi nõ dñs nõ nocet dño ſed ipſe inquantũ quod nauis valet tenet̃ fiſco. ar. l. ſi qs in tantã. C. vnde vi. Alij dicũt dñm ꝑdere ſed et emẽdare deberere eũ qui attẽtauerit. itẽ quero quo deli ctũ prelati nocet eccl'e^a? Rñ. vt in. l. iubem⁹.

a Uide in c. delictũ extra de re gu. iur. ꝛ i glo. i. c. cũ dilect⁹. extra de cog. vide ibi ꝑ doct. Jo. an. in mercuria.

Addi.

¶ Jubemus.
¶ Legerem in text. ad felicem embolam: id eſt exercitus imperatorij motum atq; impetũ aut acceſſum. Embola enim grecum eſt quod a ſuida deſcribit̃. et de embalis q̃ roſtra ſunt nauiũ quibuſdãq; alijs andreas ad collariũ hermolai in plyniũ remittit. dicit And. eſſe ingreſſum. i. embalin. vide ne poti⁹ embolam nauigationẽ legendũ. ἔμβολος enĩ nauigij genus eſt. iſtius autem legis materiam remitto ad ſcrib. in vulgari ti. de ſacro. eccle. ſ. vbi eſt ſita eadẽ lex. Et Fran. are. l. j. hui⁹ tit. citat in. l. j. C. ne lic. potẽtio. De

¶ Imperator Archa. Lex. ij.

Iubem⁹ nullã nauẽ vltra duorum^a miliũ modiorũ capacem ante^b felicem embolã^c vl' publicaꝝ ſpecierũ trãſuectione / aut priuilegio dignitatis aut religionis ĩtuitu / aut ꝓrogatiua ꝑſone publicis vtilitatib⁹ excuſari poſſe ſubtractã: nec ſi^d celeſte cõtra ꝓferat̃ oraculum ſiue annotatio ſit: ſiue diuina pragmatica ꝓuidẽtiſſime legis regulas oppugnare debebit. Qd etiã in oib⁹ cauſis cupim⁹ obſeruari: vt gñalr ſi q̃d eiuſmodi ꝯtra ius vel vtilitatẽ publicã in quolibet negocio ꝓferat̃: nõ valeat^e q̃cq̃d eni ĩ fraudẽ iſti⁹ legis quolibet modo fuerit attentatũ^f: id nauigij qd excuſat̃ publicatione corrigim⁹.

¶ Ne q̃d oneri publico iponat̃. Ti. iiij.

¶ Qui cogit nautam ad accipiendum aliquid vltra onus tenetur ad emẽdationem dãni ꝛ criminaliter punitur. h. d. Bar.

¶ Imperator Anto. Lex vnica.

Oneri publico ſarcinam ꝓuatam nequis iponat nec audeat portitores frumenti^g ad ſuſcipiendũ on⁹ aliqua neceſſitate cõpellere: hoc enĩ facto atq; cõmiſſo nõ in diſpendium ſolũ atq; naufragij^h dãnum tenebit̃ obligat⁹ / verũetiam publice cohercionis experiet̃ vigorem^i.

¶ De Naufragijs^k Titulus. v.

¶ Imperator Auguſt. Lex. j.

emboliſmali menſe habes apud fabrum noſtrum in Damaſcenũ. fol. xlix. Pyrrhus.
¶ Ne quid oneri publico imponatur.
g Oneri. Frumenti. publici q̃d ſi ſponte recipit et forte recipit mercedẽ? Rñ. tenet̃ nauta quaſi cõuerterit publicas merces ĩ negociatiões ꝓuatas. vt. j. ti. ij. l. ij.
h ¶ Naufragij. ſi ꝯtigerit ꝑ hoc
i ¶ Uigorem. extraordinem punietur.
k ¶ De Naufragijs. ¶ Quãdoq; per on⁹ ꝓnatum cõtingit naufragium. vt ſ. ti. j. io de hoc dicit. Uel quia nauclerij. de q̃b⁹ dixit hic patiũtur. ideo de hoc dicit. ꝛ dicitur naufragiũ q̃ ſi nauis fractura. a naue ꝛ frãgo: q: plerumq; nauis frãgitur dũ naufragium patitur.

Naufragiũ vnde dicit̃

Addi.

¶ In. l. ſi quando. Adde ibi q' enim ius habet fiſcus. imo videtur quod fiſcus ſe interponat ꝛ illa bona tanq̃ vacãtia ſibi appropriet. l. vacãtia. iũcta ſeq. ſ. de bo. vacc. dic q' lꝫ talia bona dicãt̃ vacare q̃ ad poſſeſſionẽ non tñ vacant quo ad dñiũ. l. põpo. in ꝑn. ff. de acq. he. l. qua rõne. §. fi. ff. de acq. re. do. poteſt igit̃ iure cuſtodie ſe imiſcere non alias. Ali⁹ aũt ꝓuat⁹ q̃ talia bona inuenerit dꝫ iudici ſtatim indicare ſi velit euitare penã furti nõ aũt retinere. ff. de fur. §. q̃ alienũ. iũct. glo. illic vt de re tã lucroſa ego reſtituẽdũ duxi luctuoſa vt ꝯueniat rei ac deſcriptiõi calamitatꝭ

m

Si qñ naufragio nauis expulſa fuerit ad littus: vel ſi quãdo aliquã terram attigerit ad dños ptineat[a]: fiſcus me[9] ſeſe nõ interponat: qđ eni † ius habet fiſc[9] in aliena calamitate vt de re tam luctuoſa cõpendiũ ſectet[b]?

¶ Nauicuları[9] qui dicit ſe feciſſe naufragiũ debet hoc probare p teſtes corã iudice illi[9] loci/ ꝛ infra annum pfecto nunciare: aliter non auditur. Bar.

¶ Imperator Vale. Lex. ij.

Si quis nauicularius naufragiũ ſe ſuſtinuiſſe affirmet/ prouicie iudicẽ ei[9] videlicet in qua res agit adire feſtinet/ ac pbet apđ eũ teſtib[9][c] euentum: relatioꝗ etiã ad ſublimiſſimã referatur[d] prefecturã: ita vt intra anni ſpaciũ veritate reuelata competens diſpoſitio[e] procedat. q ſi p negligẽtiã pfinitũ anni[f] ſpaciũ fortaſſe claudat: ſuperuacuas ſeraſꝗ iterpellatiões emerſo anno placuit non admitti.

¶ Cũ de naufragio queritur debẽt examinari duo vel tres de naui q melius ſcire debẽt veritatẽ: ꝛ eis deficientib[9] deuenitur ad alios: et nauigatio debet fieri a kal. apri. vſꝗ ad kalen. octobris. h. d. Bar.

¶ Imperator Gratia. Lex. iij.

Quotiẽs obruta vl' ſubmerſa fluctib[9] naui examen adhibetur: cõpetentis[g] iudicis duorum vel trium nautarũ[h] queſtione habita[i]: ceteri ab huiuſmodi nexu[k] liberẽtur. quid eſt enim qđ nõ abũde itra pfinitũ numerũ[l] ſollers ꝗſitor iueniat? circa magros nauiũ qb[9] ẽ ſcia plenior imoretur[m] q ſi fatali ſorte defuerit: in alios[n] inꝗſitio transferatur. Sane ſi vniuerſos violẽtia tẽpeſtatis obruerit ne veritas lateat a liberis[o] nautarũ ſiue magrorũ itra iudicia ɔſtitutis ſup eorũ ꝗrat iteritu[p] qs nauicularij[9][q] naufra

a Si quando. Pertineat. nauis ꝛ res in ea contẽte. vt. ff. c. ne quid. ꝛ. l. fi. ꝛ in conſti. Fede. que incipit: nauigia. ẽ. de fur. alioquin edicto pretoris tenetur ſi tẽpore naufragij aliquid accepit. vt. ff. e. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. expugnantur. et etiã criminaliter. vt no. ẽ. de furt. in eum.

b ¶ Sectetur. q. d. nullum.

c Si quis. Teſtib[9]. ſm formã inferioris. l. proxi.

d ¶ Referat. ſi opus fuerit.

e Diſpoſitio. vt res. ſ. reſtituat. vt. ẽ. l. proxi.

f ¶ Anni. imo biennium. vt. j. e. de ſubmerſis. contra. So. hic negligentia petentis ibi iudicis. Uel ſm py. ibi in criminali hic i ciuili actione in factũ ex edicto. ff. eo. l. j. Item videtur pꝑpetuo ꝗtum eſt in ſimplo. vt. ẽ. de fur. l. cum. et ff. e. l. j. in princ. Sol. hic de quadruplo. Uel verı[9] hic de inſtãtia cauſe: ꝛ erit ſpeciale contra l. properãdum. C. de iudicijs.

† Concord. ad hoc. c. ex cõicatione. cũ glo. vlti. extra de rap. ꝛ incendi.

g Quotiens. Competentis. ſcꝫ preſidis prouincie i qua hoc contingit. vt. ẽ. l. pxi. ꝛ loquitur hic ſiue ciuiliter ſiue criãliter agatur ſm Py.

h ¶ Nautarũ. primo magiſtrorũ. ſecũdo aliorum tertio filiorum. vt ſubijcit. Accurſius.

i ¶ Habita. nõ per tormenta niſi vacillent. vt. ff. de queſtio. l. ex libero. vel niſi ſint obſcuri. vt in aut. de teſt. §. ſi vero ignoti. col. vij.

k ¶ Nexu. eſt eni nexus depoſitio teſtimonij cũ ad hoc cogunt. vt. ff. de ta. exhi. l. iij. §. exhibere.

l ¶ Numerum. duorum vel trium. vt. ff. de teſti. l. vbi. et als i ore duorum vel trium ſtat omẽ verbum.

m ¶ Immoretur Prius ad iquirẽdum dãnum ſub merſarũ rerum.

n ¶ In alios. nõ magiſtros: ſed nautas: per tales enim melı[9] veritas inuenitur. arg. ẽ. de re pu. l. cõſenſu. §. ſuper plagis.

o ¶ Liberis. qui forte erant in naui cum alijs.

p ¶ Interitu. ſcꝫ rerum eorũ ꝗs ꝛc. vel interitu. id eſt damno eorum ꝛc.

q ¶ Nauicuları[9] quippe ſm romanos nõ ſunt niſi duo tempora: hyems a kalend. octo. vſꝗ ad kal. april. et eſtas ab aprili vſꝗ ad octobrẽ q tẽpore eſt nauigandum non poſtea ſm. Py. ſed ſm. B. ſeparatur eſtas ab hyeme in equinoctijs. vt. ff. de aqua quo. ꝛ eſti. l. j. §. eſtatẽ. ꝛ. facit. j. eo. l. fi.

¶ Nauicuları[9] aliꝗs q euaſit.

Additio. ¶ Quotiẽs. ¶ Adde in glo. ibi. l. iij. §. exhibere. ff. de tabu. exhi. concor. tex. in. l. cum initio. ff. queadmo. teſt. ape. ſimilis tex. quod teſtes inuiti cogãtur. in. l. ſi qñ. C. de teſti. arg. l. ij. §. j. ff. ſi quis cau. l. ſed ⁊ ſi. §. fi. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ vide glo. ⁊ ſcrib. in dic. l. ſi quando. Limito ratiõe dignitatis etatis affinitatis officij ⁊ ſimiliũ vt not. i l. lege iulia. et. l. inuiti. prima et ſcda. ff. de teſti. nam tales perſone excuſãtur: ſcilicet a labore veniendi ad iudiciũ proferendo teſtimonio. vt ibi no. ⁊ diſtiguet ibi. in ea. glo. ibi ſtat omne verbum. cõcor. ca. in omni. ⁊. c. licet. de teſti. c. j ij. q. iiij. ¶ In eadẽ glo. ibi ꝙ forte erant cum alijs. Tu dic idem licet i naui non eſſent ꝓpter affectionẽ ⁊ cõiũctionem quã habent cũ patre: item conditionem et naturam quam iuris preſumptione trahunt ex ipſis propter quam melius quã alij ſcire preſumuntur. §. penulti. in aut. de referenda. Itẽ textus eſt hic contrarius dum dicit quod omnibus obrutis qui in naui erant creditur liberis eorum ſuper fortuna et interitu parẽtum. ¶ In eadem glo. in fine dum loquit̃ de eſtate et hyeme. dic vt. ſ. in. l. comperimus. ſ. de naucle. Sed dic quod iſta glo. procedit cõmuniter Si vero eſſet tempus hyemis ita tranquillũ vt certum eſſet potuiſſe nauigari tenerentur. vt not. in dicta. l. comperimus. arg. l. continu9. §. cum ita. ff. de verbo. obliga. Franciſc9 areti. citat hanc. l. in. l. ſi quis in aliquo. in fine. C. de edendo. In alijs huius tituli legib9 nihil eſt

glio perijſſe cõtendit Suſceptionis autẽ neceſſitas ex kalen. april. in diẽ kalẽdarũ octobris mẽſura ſeruabitur.

¶ Priuatis qui ſoluerũt collectas publico officiali qui poſtea aufugit vel ꝑdidit nõ imputat̃: ⁊ loquitur in procuratoribus vel exactoribus. Bartol.

¶ Imperator Vale. Lex. iiij.

Pro his q ſemel a collatoribus[a] illata naufragijs perierũt nolumus nobis aliquã cũ poſſeſſorib9[b] ſiue ſenatores[c] ſiue ꝑuati ſint cõionem vel aliquid periculi ad eos redundare[d].

¶ Cũ de naufragio queritur ſũmatim examinabitur/ ⁊ ex eo qd i illa cognitione reperit̃ põt per inquiſitionẽ procedi: ⁊ cauſa debet ĩfra bienniũ terminari/ alis nauiculari9 abſoluitur. h. d. Bar.

opus noſtro cõmentario alijs preſertim ſatiſfacientibus: cum per additionis modum procedere in his ferme libris decreuerim: niſi qd ſemper i tex. eſt vox aliqua aut ſyllaba: aut littera corrupta: ſuperflua vel deſiderata. Pyr.

¶ Imp. Hono. L. v

De ſubmerſis nauibus decernimus vt leuato[e] velo iſte cauſe cognoſcant̃: ⁊ ſi qſq̃ de talibus negocijs aliquid accepiſſe detegit̃[f]: iudex apud quẽ conſtiterit his conq̃rẽtib9 q̇ nudantur[g] pro qualitatib9 perſonaꝝ[h] mulctãdi/ remouendi/ ꝓſcribendiq̃ʒ habeat ptãtem Si vero cãꝝ taliũ cognitores libelli datiõe vel plenaria interpellatiõe[i] cõmoniti intra biẽnium[k] has cãs audire negle

a Pro his. A collatoribus. prouincialibus.

b ¶ Poſſeſſorib9 et collatoribus predictis.

c ¶ Senatores. innuit ſenatores ad patrimonia ſua teneri. ſed a perſonalib9 excuſantur. vt. ff. ad municip. l. municeps.

d ¶ Redundare. ſiue fuerit nauta in culpa ſiue non. an autem ipſe nauta teneatur. Reſpon. j. eo. l. fina.

e De ſubmerſis. Leuato velo. ꝑ ſimilitudinẽ loquitur. quaſi dicat omni velamine remoto. Vel de ſubmerſis leuato: id eſt remoto decernimus ⁊c̃.

f ¶ Detegitur. ſiue tẽpore naufragij vbi ẽacto quadrupli ĩfra annum ſiue poſt. vt. ff. eo. l. j. i fi. et. l. ſed ſi quid. et. l. ne quid.

g ¶ Nudantur. i. nudati ſunt qui debent inſtare. vt. ſ. e. l. ſi quis.

h ¶ Perſonarum. Hic ergo criminaliter agitur et ſic concor. ff. eo. pedius.

i ¶ Interpellatione. id eſt ſine libello. quod eſt ſpeciale contra aut. offeratur. ſic. ſ. de ſentẽ. ex peri. reci. aut. niſi breuiores. Vel veri9 hoc corrigitur per. d. aut.

k ¶ Biennium. Dicas criminaliter agi et omnia concor. ſcilicet. ſ. vt ĩtra cer. temp. l. fi. ⁊ de iudi. l. properandum. in princi. nec obſtat. l. ſi quis. vt ibi dixi. ſi dicas etiam in ciuili ſic eſſe tunc habes neceſſe dicere ſpeciale hic contra.

l.properandū.ſ.de iudi.
a ¶ Nauiculario.ablatiui abſoluti.
b ¶ Abſoluto.ab obſeruatione iudicij ꝗ culpa paſſus eſt naufragiū. vel diruptit res ꝑ quibus accuſabatur. Accur.
c ¶ Legitimo ſcʒ biennij.
d ¶ Eius.ſcilicet oneris.
e ¶ Sup naufragiorū. More. vt.ſ.eo. l.quotiens.
f ¶ Calculus. id eſt numerus
g ¶ Modiatiōnis. id eſt publici frumenti. Accur.
h ¶ Accept⁹. i. non fiat apocha de eo accepte que als fit. vt.ſ. de naui.l. j.ꝛ.ij. Ac.
i ¶ Conſiltū.i. collegiū.qꝺ accipe qñ pierunt vitio naute: qꝺ pōt eſſe q2 non nauigauit congruo tpe. vt.ſ. eo. quotiens.in fi. vel aduerſo. vt.ff.de rei vē.l. qui peti.§.vl. vl quia i malā nauē.vt.ff.loca.itē querit.§.j. et ad leg.rho.de iac.l fi.§. ſi ea.als ſine ei⁹ vitio non tenet. vt. d.§.ſi ea. tamen ſoluentes ſemper liberātur. vt.ſ.in l.pro his. Item qūo tenētur alij propter vni⁹ vitiū? Rñ.ſpeciale.vt ꝛ.j.de fabꝛi. iure.q2 et ei ſuccederēt ſi ſine herede decederet.vt.ſ.de here.decu.l.j.ſic.ff.ꝑmo.vnde querit.l.pe. Alij dicūt teneri hic alios qñ iā ſucceſſerit nō ante

Nauta qñ de naufragio tenetur.

k ¶ De metallarijs. ¶ Naufragia contingunt ſepe propter pōdus metalli.ideo de his dicit. vel dixit de tranſuectione:nunc de officio eoꝝ qui ea tranſmittunt: et quia metalla precioſiora ſunt de metallarijs qui ea inferunt ꝛ procuratoribus qui ea exigunt atqꝫ cuſtodiūt: de ipſiſqꝫ metallis videam⁹.ꝛ de procuratoribus dicit.j.eo.l. cum procuratores. in alijs dicit de metallarijs et metallis.

...xerit:ꝛ hoc fuerit tēpus elapſum ꝑiudiciū noceat eaten⁹ cognitori:vt nauicula[a]rio ꝑpter vitiū iu[b]dicis abſoluto me[c]diam oneris eius partē propter cui⁹ ꝑbandā amiſſionē le[c]gitimo dūtaxat tēpore cognitio petebatur iudex cogat iferre reſiduā vero of[d]ficiū ei⁹ exoluat.

¶ Pro vno nauiculario oēs alij tenētur pro rata hoc dicit Bar.

¶ Idē Hono.L.vj

Super naufragioꝝ que contigerint caſib⁹ vſitato more[e] habita que[f]ſtione: ſi q̇s calcul⁹ modiationis[g] dicat tēpeſtate maris diſperijſſe/ſub tue ſedis auditione neqꝫ [h]ferat acceptus: ſed hec diſpendij iactura in omne nauclero[i]rum conſiliū pro rata ſcʒ contingentis muneris deferatur.

¶ De metallarijs[k] et metallis et procuratorib⁹ metallorū.

Titul⁹.vj.

¶ Impera. Valen. Aug. Lex.j.

Dexpenſa deliberatione duxim⁹ ſanciēdum vt quicūqꝫ metallorū[l] exercitiū velletaffluere[m]: is labore proprio et ſibi et reipu. cōmoda cōparet[n]: itaqꝫ ſi qui ſponte cōduxerint[o] eos laudabilitas tua[p] octonos[q] ſcrupulos in balucam ꝗ grece chryſamos

Additio.

¶ Metallorum genera varia ſunt: inter que vt precioſiſſimū eſt aurum ita ꝛ pnicioſiſſimū vt celeberrimi auctores dixere: de q̄re omnino legas Plinium in li. xxxiij. natu. hiſtorie cuius primum caput plane legēdum eſt ad intellectum hui⁹ titu.ꝛ multarum legū: vbi leges pulchre originem aureorum anulorum ꝛ quod fuerit illud ius aureorum anulorum de quo loquunt iura noſtra quo in loco pleriqꝫ vt video hallucinantur quod tamen prorſus explanatum eſt a plinio. Adde etiam ꝛ hermolai Barbari annotationes: quibus hic poſſem triumphare niſi venales proſtarent libri ꝛ a q̄libet legi poſſent. de his q̄qꝫ Bude⁹ multa. ꝛ fere auctores boni. Pyrrhus.

l ¶ Perpenſa Metallorum.i. affluentiam habere exercitij metallorum. Accur.
m ¶ Affluere.i.vellet eſſe metallarius.
n ¶ Comparet.id eſt querat primo ꝛc̄.q.d.quecunqꝫ vult faciat hoc.
o ¶ Conduxerint.als confluxerint et bene.als conduxerint per ſimile: quia dando quod ſeq̄tur conducere videtur.
p ¶ Tua.creſcentio comiti metallorum loquit.
q ¶ Octonos.i.octo.vt.ff. quēadmo.ſer.amit.l. non ſatis.in fi. Item ſcrupulus eſt.xxiiij.pars vncie.nam tres ſcrupuli faciunt dragmam et octo dragme vnciam ſm phiſicos et ſic octo ſcrupuli.i.tertia pars vncie que ſoluitur in bal

luca.l. vtilitate publica.nam chryſamos greꝰce latine vtilitas dicitur. Uel balluca. i. vaſe lucente vt caſſe cardinalium quaſi lucem baꝰiulans vel lancem. et dic eius metalli in quo verſatur: non autem ſi in plumbo exerceat daꝰbit in argento. ſed cum hic diꝰcat de tertia vnꝰcie. j. proxi. de. xiiij. vncijs alia ſ.cuncti. de deꝰcima. alia ſcꝫ ꝑ annos. dicat de vij. ſcrupulis viꝰdentur contraꝰrie iter ſe. Sol. quidam hāc ꝑ ingreſſu: ſequētes ſingulis annis quod nō placet: quia nō bene ſupponeret hic quicquid ꝛc̄. Tu dic hāc in ceteris metallis/ illam per annos in auro. illa/ cūcti/ non excludit quin ꝛ hoc detur quod hic dicitur vt ibi not. illa vero ob metallicū loquiꝰtur aliter. ſ. quot vncie faciūt libram. Item diꝰcit ſingulos tm̄ ſoluere. vt. j. l. per annos.

appellatur cogat exoluere: quicquid autem amplius colligere potuerint fiſco potiſſimum diſtrahantᵃ/ a quo competentia ex largitionibus noſtris precia ſuſcipiant.

Idem a. Lex. ij.

a Diſtrahant. ſi competens precium dare vult vt ſubijcit. Sed argu. contra. ō. de contra hen. emp. l. dudum.

Additio. Perpēſa. In text. dr octonos ſcrupulos. Et glo. laborat i expoſitōe pōderū. De hac re non pauci auctores ſcribūt Tamen in iure videntur hoc modo declarari. Libra. as. pondo. idē ſunt in iure noſtro ꝛ duodecim vncias continent. l. gayus. ff. de an. leg. l. ſi ſeruum. §. hereditas. ff. de here. inſtitu. cum ſimi. facit. l. inter veſtem. §. item ſcribit quintꝰ. ff. de aur. et argen. lega. l. ſi ex toto. §. j. ver. quēadmodum. ff. de lega. j. Marcha vero cōtinet octo vncias: vncia autem eſt. xij. pars libre. Siliqua vero quarta pars vncie. l. liberto. §. filium. ff. de ann. lega. aut. ad hec. ō. de vſur. aut. ſed nouo iure. ō. de epiſco. ꝛ cleri. cui ſententie non conſentit priſcianus qui licet tribus ſcrupulis dragmam conſtare dicat: ſex tamen ſiliquis ſcrupulum. i. obolū perfici ait. Sed acrꝰ intuendum eſſet interpretamētum illius. §. filium. nam conſentiunt omnes boni auctores ſiliquam eſſe minimum pondus. Itaq; vel legendum eſt ſiciliquum vt nonnulli volunt. vel i. l. aliter computandum. Ego vero cum Hermolao ſemiſcicilicū lego qđ ſemicicülū a palladio ſcriptum eſt. Sicilicus autem ſemiūcia eſt vt ait collumella vocatus: ita ꝙ vnciam ſecet auctore feſto: cuius dimidium ſemicicilus vel potius ſemicicilicus dicitur: quo vocabulo Pliniꝰ nō ſemel eſt vſus dragma. Dragma octaua pars vncie. Scrupulus tertia pars dragme vt hic glo. et in. l. per annos. que videtur contraria. j. eo. Aureus et ſolidus idē ſunt l. quicunq;. iuncta glo. C. de ſer. fugiti. l. fi. ff. de in ius voc. §. fina. inſtitut. de pen. teme. liti. Et ſeptuaginta duo aurei faciunt libram auri. l. quotiens. ō. de ſuſcep. et archa. licet glo. dicat quod hodie aureus nō eſt certus vt no. i aut. ꝺ iudicijs. §. ne autem. et in ca. cōquerente. extra de offi. ordi. vbi videas plurimas remiſſiones per Feli. q loquitur de aureis venetorum. Item decē aurei faciunt libram argenti. l. j. ō. de argen. precio. Item vnus aureus facit. xx. libras eris. l. fi. ō. de colla. eris. Quibus premiſſis potes ſic numerare in ſumma: prout hodie computant nūmularij. In libra argenti ſunt quindecim vncie: ꝛ ſic due marche dēpta vncia. Et ideo cum marcha argenti valeat. lx. ſolidos cōmuniter vncia valet. vij. ſolidis. vj. denarijs. libri vero. c. duodecim ſol. vj. den̄. Aureus vero. xj. ſoli. iij. den̄. cum decem aurei valeant libra argenti. l. j. ō. de argen. precio. Libra autem auri xxxvj. lib. xviij. ſol. ſeptuageſies computatis. xj. ſolid et tribus denarijs: ꝛ fit hec computatio fit hodie ꝑ ſolidos turonēſes de quo recurre ad conſuetudinem nūmulariorum qui habent granum obolum: ſcrupulum: ꝛ alia id genus mihi profecto parum nota. Sed quātum ad rem noſtram attinet. Dicas quod ſi metallifodina reperta ſit in fundo principis fiſcus habet tertiam partem vt hic. l. j. iuncta gloſ. in verbo. octonos ſcrupulos. aut in fundo proprio. et dic quatuordecim vncias per. l. ij. quā expone. vt Jo. de platea hic quem non refero. Aut in loco tertij: tunc dat decimam fiſco ratione ſuperioritatis ꝛ decimā domino fundi. l. iij. j. eo. In aurilegulis vero qui aurifodinas perſcrutantur aurūq; legunt: id eſt colligunt ſingulis annis debent dare ſeptem ſcrupulos l. per annos. j. eo. De his tamen ponderibus omnia melius deſcripta legas apud Budeū. de aſſe a quo ne tranſuerſo quidem vngue deflectas. cuius libros non ego quidem intelligo tātum abeſt vt interpretari poſſim. Andreas hic intelligit octonos ſcrupulos id eſt duas ſextulas. et aliam ponderum rationem facit aitq; legis ſenſum eſſe vt metallarij pro qualibet vncia octo ſcrupulos inferāt balluce id eſt croſolo iquit quod chryſoma grece ſignificat vas i quo infundebat aurum vt inde cudatur moneta: ceteras vncie partes pro moneta retineāt. Uelim huius rei iudicium Budeo pla

ne committere quam profiteor ingenue nō intelligere. Pyrrhus.

a ¶ OB metallicum quattuordecim vncias. Not. quattuordecim vncias quas. ſ. l. proxima. viij. ſcrupulos appellauit. vnde apparet

re. di. §. theſauros. vbi dr nō licere ī alieno querere data opa. Sol. aliud ī theſauro q̄ dono fortune/ aliud in metallo qđ magno parať agone

c ¶ Fiſco. Sic ergo in predio fiſci due decime. ſi in ſuo vna dať: et hoc pter annuū canonē ī ſcrupulis preſtādū.

ſcrupulum tanto ſerúncia fore maiorē q̄to ſit ſextante minor ſm Py. et ſic ſoluebat contrarium ſuperioris. l. ſʒ dic tu q hic dicit quattuordecim vncias p libra ſoluēdas. licet regl'ariter duodecim faciant libram. non autē dic hic q̄ttuordecim vnci. ſemper ſoluēdas. et hoc quādo eſt conſuetudo ſolui libras. ad quod. ff. communia pre. l. vēditor. §. ſi ꝯſtat. alias niſi ſit cōſuetudo ſoluitur per diſcipulos a ſingulis. vt. ſ. l. priori.

b ¶ Ballucę. expone vt. ſ. l. priori.

c ¶ Pro ſingulis. id eſt a ſingulis.

d ¶ Uncti. Laborioſis: non tamen prohibitis. arg. ſ. de theſau. l. j. et dic q primo querunt. Secūdo fodiūt. Tertio pluries effūdēdo in lucidā materiā addu cūt. Sed an domino inuito liceat q̄rere theſrū? Dic vt. j. l. q̄ſdam. ſed videť cōtra. ſ. de theſau. l. j. et iſtit. de

OB metallicū canonē in quo propria conſuetudo retinenda eſt quattuordecim vncias[a] ballucę[b] pro ſingulis[c] libris conſtat inferri.

¶ Imperator Gra. Lex. iij.

CUncti q̇ per priuatorum loca ſaxorum venā laborioſis[d] effuſionibus perſequūtur decimas fiſco[c]/ decimas etiam domino repreſentent: cetero modo proprijs ſuis deſiderijs vendicando.

¶ Officiales exigentes metallum non debent ad aliam dignitatem promoueri: niſi prius illud officium perficiant. hoc dicit Bartol.

¶ Idem Auguſt. Lex. iiij.

CUm procuratores metallorum intra macedoniam/ daciam/ mediterraneam/ miſiam/ ſeu dardaniam ſoliti ex curialibus ordinari[f] per quos ſolēnis profligatur exactio[g]/ ſimulato hoſtili metu huic ſe neceſſitati ſubtraxerit adimplendum munus retrahantur: et nulli deinceps licentia laxetur prius indebitas expetere dignitates[h]/ q̄ʒ ſub eūdam procurationem fideli ſolertiq̄ʒ deuotione compleuerint.

¶ Fodiens aurū pro quolibet anno ſeptem ſcrupulos ſoluere debet. Bart.

¶ Imperator Uale. Lex. v.

PEr annos ſingulos ſeptem per hominem[i] ſcrupuli largitionibus inferantur ab aurilegulis nō ſolum in pontica dyoceſi/ verūetiam in aſiana.

¶ Imperator Pa. Lex. vj.

QUoſdā operta humo eſſe ſaxa dicētes id agere cognouimꝰ vt defoſſis in altum cuniculis alienarum edium fundamenta labefactent: qua de re ſiquando huiuſmodi marmora[k] ſub edi

qđ dic vt. ſ. l. j. no. q̄ eſt contra. Alij ſoluunt q illa in publico metallo: hec in priuato.

f ¶ CUm procuratores Ordinari. vt. ſ. de ſuſcep. l. exactores. et hec. l. tractat de vltima pte rubrice.

g ¶ Exactio. Ibi ergo exigūt metalla.

h ¶ Dignitates. vt. j. ti. j. l. etnā.

i ¶ PEr ānos Per hominem. vulgariter loquitur. q. d. q̄libet ſoluat. vij. ſcrupl'os. et plene dic vt. ſ. eo. l. j. que eſt cōtra. et ſic expones ſcrupulum vt ibi. alij vt. R. dicūt ſcrupuli q̄ faciūt aſſem plꝰ ſiliquum vnū. i. vncias. xij. cum ſemiūcie dimidie q̄ eſt vncie pars q̄rta. Jr. Jtē ꝫ. j. de pro. et ho. p̄. l. ij. Jtē cōtra. j. de capi. ci. cen. exhi. l. j. ꝯtra. et. j. ď agri. et cē. l. cū antea. contra. j. de coło. tra. l. j. cōtra. Sed hic nō dicit de capite cuiuſlibet. ſed pro metallis q̄libet tm̄ ſoluat.

k ¶ QUoſdam Marmo

ficijs latere dicantur: perquirendi eadem copia denegetur.

¶ Aſtricti ad fodiēdum metallum ſi aufugerit ad aliud officium retrahētur etiam ſi familiares principis fuerit. hoc dicit Bartolus.

¶ Impator. The. Lex. vij.

a Metallarij[a] ſiue metallarie[b] qui queve ea regione deſerta ex qua videntur oriūdi vel oriunde ad externā migrauerint indubitanter ſine vlla temporis preſcriptione[c] ad proprie originis ſtirpem/ larēq; vna cum ſua ſobole[b] reuocentur: et quos domus noſtre et ſecreta retineant. Sciant autem nullum exinde preiudicium fiſco eſſe generādum etiam ſi quis ex his quē metallicum eſſe conſtiterit: priuatis cenſibus ſuū nomen indiderit.

¶ De Murilegulis[c] et ginecciarijs et procuratoribus ginecij: et de monetarijs et baſtangarijs. Titulus. vij.

¶ Aſcriptus ad tuendā monetam principis non liberatur alicuius priuilegio dignitatis. hoc dicit Bartol.

Marmor ſaxi appellatione venit.

ra. No. marmora ſaxa dici. Sed an inuito domino licebit in alieno querere? Videtur q̄ nō vt. ff. de acquirē. rerū domi. l. iij. et poſtea ingrediens tenetur iniuriarum. vt. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. fi. ſed Py. contra propter publicam vtilitatem/ niſi dominus haberet damnum. vt hic. et ff. cō. pre. l. venditor. in fi. et de dam. īfec. l. fluminū. §. fi. et de aqua plu. ar. cen. l. j. §. deniq;. Accur.

a Metallarij. hic ꝯ p̄ma parte rub. dicitur.

b ¶ Metallarie. Sed an dānati in metallū applicant huic corpori? Rñ. immo publice fabrice alligātur. non enim p̄ delicto debent incorpari publico corpori. vt. ſ. de pen. l. ne quis: niſi religioſo. vt in aut. vt nul. iudi. §. quod autē. coll. ix. et de vno religioſo ad alium religioſum. vt in auten. de ſanc. epiſco. §. ſi monachus. et. §. antepenul. colla. j. Item de religioſo ad publicum. vt in aut. de ſanct. epiſco. §. ſi monachus. et in aut. quomodo opor. epiſco. §. ſemel. colla. j. Item etiam in publico recuperatur ſi corp⁹ refugiat. vt hic et. ī. de tab. l. iij. et. ī. titu. j. l. eternam. et quādoq; in ſtallo deteriori ponitur. vt. ī. de primice. l. ij. et. ī. de dome. et protec. l. iij. et de cōmeatu. l. fina. immo quandoq; de corpore prorſus dicitur. vt. ll. predictis. et C. de aduoca. diuer. iudi. l. penul. et fi. hoc autem quod dixit de ſtallo deteriori/ et de exceptione omnimoda intellige in his officijs in quibus honor oneri admixtus magis inſpicitur. nimirum. nam immunitatē tribuere nō debet delictum. vt. ff. de inter. et rele. l. relegatorum. §. antepenul. et fi. et. ſ. de his qui nō imple. ſti. l. j. et ij. et. ſ. de infa. l. j.

c ¶ Preſcriptione. vt. ſ. de p̄ſcrip. xxx. an. l. p̄ſcriptiones.

b ¶ Sobole. facit. ſ. de agri. et cen. l. cum ſatis. in prin. et. l. omnes. in fi. et. ī. de ſer. fugi. l. pe. et fi. et. ī. titu. j. l. hi. et. l. fi.

c ¶ De murilegulis et gineciarijs et pcuratoribus ginecij et c. ¶ Dixit. ſ. tit. j. l. per annos. de murilegul. nunc de murilegulis et ſunt q̄ legūt. id eſt qui colligunt murices. .i. piſces. vt. ī. e. ti. l. ſi quis nauiculā. et ſic et cōchileguli qui legunt cōchilios vt. ī. l. fina. et omnes erant ſerui palatini. Item gineciarij q̄ pānos imperiales texunt et conficiūt inſerendo ſericum et aurū et ſic faciunt auratas pangardas. vt. ī. l. iij. et v. et. ī. eo. titu. j. l. j. Unde gineciū locus vbi hec fiunt. vt. ī. tit. j. l. j. aginos. id eſt nudū: q2 nud⁹ panno veſtitur. Sunt et monetarij. vt. ī. l. j. Itē bachij. vt. ī. l. ij. Lintearij. vt. ī. l. ſi quis. Item ſunt procuratores ginecij. vt. ī. l. penul. Item baſtāgarij. quod dic vt. ī. l. quod ad preſens. hi omnes erant ſerui et artifices palacij principis. nec inde poterant eximi niſi certo modo. vt. ī. ſi q̄s ex corpore. et aliqui perpetui. vt. ī. l. j. et aliqui tēporales. vt. ī. e. l. eternam. Accur.

Gineciū quid ſit.

Additio.

¶ Murileguli vel melius muricileguli et cōchilij leguli dicuntur q̄ legunt murices et conchilia ex quibus tyrius color cōficitur. At de natura muricis et purpure deq; earum generibus legito Plini. lib. ix. Qui preter multa refert violaceam rubrā et dibapham: id eſt bis tinctam purpuram in vſu olim fuiſſe: eaq; p̄cioſior que apud hebreos erat frequens vnde apud moſem pānu bis coco tincti crebra mentio eſt. Baphij autem

tinctores ſunt ⁊ Ginecij lanifici textores qui muliebria huiuſmodi opera faciunt. Qui ſint baſtangarij. ego in libro vetuſto legi veſtiarijs tamen Andreas baſtagiarios legit ꝓ his qui neceſſaria militibus portabant a baſtazo greco verbo id eſt porto q̄les ſunt calones ex ſcoto tñ ad theodoſiū exponit eos q̄ veſtes ad tincturam ferebāt Item ſerico bapte.i.ſerici tincture. et metaxe metaxa dicitur ſericū de q̄ Suidas et apd̄ vopiſcum i Aureliano baptoſericū legitur pallium poſtea vero ſentit Walſatus legendum. blattant hoc eſt purpurā vel cōchiliū authore egyneta et eutropio q̄buſdā q̄ alijs. ꝓhibet ergo ipe i.l.notas.nō ſolū veſtes inferri purpureas ſerico intextas id eſt ſericoblatā ſed ēt ſericū ipſum ſimplex id eſt metaxam. Et puto tex.in.l.lotas.ita ordinādū.ſpecies hui⁹ metaxe.i.ſerici in ſericobaptam.i.tincturam inferri lotas nō illotas ex pria lectiōe q̄ videtur huic loco cōuenientior aut ex altera in ſerico blattā purpure mixtionem. Pyrhus.

Impe. Conſtan. Aug. Lex.j.

a Monetarios in ſua ſemꝑ cōditiōe durare oportet: nec dignitatꝭ cuiuſcunq; priuilegio ab huiuſmodi cōditione liberari.

Idē Auguſtus. Lex.ij.

b Baphij b ⁊ gie- c ciarij c per quos et ꝓuata noſtra ſubſtantia tenuat̃ ⁊ ſpecies ginecij confecte d corrumpunt̃ d / in baphijs etiā admixta temeratione vim adducit īquinate alluuiōis e ſuffragijs e abſtineāt / per que memoratas admiſtrationes adipiſcūtur: vel ſi contra hoc fecerint gladio feriantur.

Imperator Valē. Lex.iij.

Ingenue mulieres q̄ ſe ginecıarijs ſociauerit ſi conuente denūciatione ſolēni ſplēdorem generis contuberniorum vtilitati ꝓferrē voluerit ſuorum maritorum cōditione teneant̃ f.

a Monetarios. Ubi monetā ꝓncipis cudebāt quā ſi falſabāt grauiſſime puniebant̃. vt.ō.de fal.mo.l.ij. Sꝫ poterāt penitere an̄ ꝑfectionē. vt.ff.de fal.l.qui fal.et fa.j.de fug.colo.l.j.et.ō.ti.j.l.fi.et.j.de digni.l.vj.li.xij.et.j.co.l.eternam. Accurſius.

Additio. Monetarios. In glo.adde qđ is q̄ incepit facere falſā monetā ſi ſit monetari⁹ pnīa liberat̃ ali⁹ ꝓo nō tñ hec glo.hoc nō dicit ⁊ tex.in.l.q̄ falſā.alleg.ꝑ glo. loquit̃ indiſtincte preterea ꝯtū ꝓbat̃ ꝑ rōnem l.ſi ꝑſeq.ff.de penis.q2 in remiſſione penarum non dꝫ anguſtari interꝑtatio. Pyr⁹.

b Baphij.alꝭ bachij.i.tinctores pānoꝝ.bachios enī grece latine tingere.inde bach⁹ ſeu bachari⁹.i.tinctor ⁊ lauator.vt hic.et.j.l.lotas.

c Ginecij.alꝭ ginecij.i.ginneciarij.vt in rub. ⁊ accipe hic abſti.ſuffra.inq̄nate allu.⁊ nō que rāt ſymoniace hoc officiū ꝑ quos ⁊ c̄.et.ſ.male agētes.ſic ponitur i ant.vt iudi.ſine quoq̄ ſuf. i rub. ⁊ facit.ō.de lega..vniuerſi. Accur.

d Corrūpunt̃. Primo ei terū- tur: poſtea i bachijs.in in loc vbi tingunt̃ debent adduci.

e Suffragijs..i.ſymonia. Accurſius.

f Ingenue. Teneant̃ ſec⁹ ſi libera iungat ſe aſcriptitio. vt argu.ꝫ.j.de agri. et cen.l.fi.in prin.⁊.ō.vbi ſerua.vł cle.l.j.in fi. et facit ō.de ſer.fug.l.fina. Itē nota de vi denūciatōis ſic.ō.de epi.audien. aut. ſi captiui.⁊.j.e.l.edicimus.

Additio. Ingenue. Ibi denūciatione ſolēni. Ad quā tria ſūt neceſſaria Primo qđ denūciatō ſit bone fidei.l.ij.ff.quod fal.tut.aut. Itē qđ fiat cū cā.l.ſi maior.C.de reſcin.vendi. Et iuſta vt.l.ij.ō.debit.vendi.pig.non poſ.ff.de edendo.l.quidam.in medio.ō.de rei vendi.l.ſi fundū.l.ait pretor.§.ſi quis particeps.ff.q̄ in frau.credi. Et operatur denūciatio q2 ꝑ eam ius de nouo acquirit̃ vt hic.et.l.ſi cōuenerit.i ꝓn.ff.de pig.act. Et cōſtituit quē male fidei poſſeſſorē.vt.d.l.ſi fūdū.et.d.§.ſi q̄s particeps.⁊ declarat bonā fidē atq; excuſat a furto.l.falſus.§.qui alienū.ff.de furt. Per denūciationē autem preſcriptio interrūpit̃.l.j.ō.de annali except.l.cū notiſſimi.§.j.de preſc.xxx.anno.releuat ab onere.l.neſenni⁹.ff. de nego.geſt.l.j.§.j.ff.de lıbe.agnoſ. Nec per cā iudex ad iudicandū inducitur.l.ab accuſatione.§.nūciatores.ff.ad turpil.⁊ alia.vt not.in.l.j.⁊.l.ait pretor.ff.de ope.no.nunci. Pyrrhus.

a Quod ad preſens. Pro reparatõe ſcilicet dñici vel fiſcalis gregis. Uel dic corporis humani.
b ¶ Prebeat.a ruſtic; ſingulis annis:et ſut beſtiarij q̄ cogunt ruſticos ad hoc vel ſunt bacharij de domo pn̄cipis. Primo modo quaſi beſtiarij dicunt. Secundo quaſi vaſtatores aialiũ. ⁊ habeas vaſtagarij ſm ſcḋam expoſitionẽ.

c Qui aliquem. Ginecij. als gineciarij.⁊ expone vt in rub.Et eſt cõtra.j. l.proxi. Solu.vt ibi.

d Qui textrini. loca vbi texunt.
e ¶ Ternis. i. trib⁹.Arg.ff.de pe.iterpretatione. ſed ꝓprie ꝑ ſex.vt.ff.de le.j. ſi quis teſtamẽto.Accur.
f ¶ Auri.ſ̄.e.l. pri.cõtra. So. hic de ſuppreſſis tempore huius.l.ibi de ſuppreſſis in futuro.vel dic ꝙ licet gineciarij ꝯprehẽdãt etiã textrinũ:q2 oẽs operant in ginecio.tñ ſpãlis pena minor in iſto imponit.vl' hic fu⁹ textrini: ibi principis q2 de familia ginecij: hic non: et ſm

¶ Idem. Lex.iiij.

Quod ad preſens remedium ptinet/quintum aial baſtãgarijs pro reparatiõe[a] ꝓbeat[b].

¶ Idem. Lex.v.

Qui aliquem ex familijs ginecij[c] latebris habere comperti ſunt quinq3 librarum auri dãno ſubiugent.

¶ Qui occultat aliquem ex textoribus punit pena triũ librarũ auri.Bar.

¶ Impe.Gra.L.vj.

Qui textrini[d] noſtri mancipia occultatiõe celauerit: ternis[e] libris auri[f] ꝓ ſingulorũ hominum ſuppreſſiõe plectetur.

¶ Mulier nobilis nubẽs monetario ſi poſt ꝓteſtationẽ nõ recedit efficitur monetaria:ſ3 mulier aſcripticia niſi poſt ꝓteſtationẽ a dño trahat eiuſdem cõditionis efficit:⁊ monetaria non poteſt extraneo nubere.Bar.

¶ Idem Lex.vij.

Edicim⁹ ne q̄ mulier ſplẽdidioris grad⁹ monetarij adherẽs cõſortio dec⁹ natiue libertatis amittat[g]: ꝙ ſi qua ab hac ꝑceptione ſtatutũ noſtre ſerenitatis abduxerit car l'legitime admonita cõuentiõe diſcedat vel ſi complexui monetarij putauerit inherẽdũ nõ ãbigat ſe ſibi ⁊ liberis ꝑiudicaturã:et eius cõditioni eſſe nectẽdã[h]. Si qua vero originaria ſeu colonaria poſſeſſiõis aliene ignaro domino ſeu ſciẽte monetario aſſociabit: hi[i] cõuenti mox iuri agrorũ debitas ꝑſonas retrahere feſtinẽt[k]: vel de cetero ſciãt repetendi facultatem ſilentij ſui cõniuẽtia per didiſſe:ſed vt monetario nullam extraneam[l] necti volum⁹ ita et ex monetario patre ſuſceptas prohibemus extraneis copulari.

¶ Baſtãgarijs non licet ad aliam militiam trãſire niſi illa ꝯpleta. h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.viij.

Eternam fiximus legẽ ne vnq̃ baſtangarijs[m] militiã ſuã deſerere liceat: vl' aliã anteq̃ eã ipleuerint[n] ſurreptiua impetratione temptare.

¶ Idẽ.Aug. L.ix.

Si q̄s nauiculam functiõi muricis[o] ⁊ legẽdis[p] cõchilijs deputatã

hoc textrini eſt maſculini generis.Item cõtra .j.de fu.col.l.ij. Solu.plene dic vt not.ſ̄.de ſer. fu.l.q̄cũq3.l fi.
g Edicimus Amittat .i.nõ adhereat: q2 ſic amittere vt ſtati innuit. et facit.ſ̄.e.l.ingenue.
h ¶ Nectẽdã. ad hoc.j.de agri.⁊ mã.l.ex igenuo
i ¶ Hi.ſc3 dñi.
k ¶ Feſtinẽt. qḋ pñt.vt.j.ḋ agri. ⁊ cen.l. fi.§.fi.et in auẗ. de nup. §.ſivero.col.iiij ⁊ facit.ſ̄.de lib. ⁊ eo.li.l.ij. et.ſ̄. de cohar.l.ſi cohartalis.Szar. 5.ſ̄.de libe.cau. l.ſi liber. Itẽ infra q̄tum tp̄s? Rñ.arbitrio iudicis. vt. ff.de ſol.l.ratum.
l ¶ Extraneam. .i.nullam.
m Eternam Baſtãgarijs.alas vaſtagarijs.⁊ expone.vt.ſ̄.l.qḋ ad preſens. ⁊ facit ſ̄.eo.l.j.
n ¶ Impleuerit. ne dũ in vtrũq3 ⁊c̄.vt.ſ̄.ḋ aſſeſ. l.fi.et.ff.ad munı.l.incola.
o Si quis. Muricis q2 muricib⁹ aſſimilantur.
p ¶ Et legendis .i. colligendis. Et no.ꝙ piſces ſunt.vt hic colligit ex quorum ſanguine attra-

mentū imperiale fit.vt.ṡ.de diuer.reſ.l.ſacri affa.ꝛ regalis purpura tingebat.vt.ṡ.q̄ res vē.l.j.Accurſius.

a Lotas. Serico blate.i.veſtimēta que inſeruntur.i.texuntur ꝛ ſeruntur.alias ſerica.

b ℭ Metare.i.purpure.vt.ṡ.q̄ res ven.nō poſ.l.j.vel color eſt.

c ℭ Inferri.ad comitē cōmerciorūvt.ṡ.q̄ res ven.nō poſ.l.ij.ꝛ ſub interdict; nūdinis ſup hiſ vt.j.ti.j.l.fi.ꝛ facit.ṡ.e.l.baphij

d ℭ Officij.ꝑpoſita ſimili pena ſub. vt.j.tit.j.l.fina.

e ℭ Si ſtatuta que dicūt talia non vendi ſꝫ ad comitē ſtati referri.ad quod.ṡ de ſuſcep.l.diu.

f Murilegu li. Reuocent. vna cū liberis vtriuſq; ſexus. vt.j.l.hi q̄ et.l.ſeq.ꝛ fi.etiā preſcriptiōe nō ob.vt.ṡ.ti.j.l.fi.ꝛ idē in ſimilibꝰ vt.ṡ.l.j.ꝛ.l.eternā.ꝛ.l.edicimꝰ.

g ℭ Quos ſupponit ꝑ ſpoliato redeunte vel etiā pro tenente qui reſtituet.nā ꝛ ipſe ad aliq̄ tenebitur preſtanda fiſco.

h ℭ Reſtituantur.forte vſq; ad biēniū rediens nō vltra.ar.j.de omni agro deſ.l.qui agros.nec per hoc punit gratiꝰ.et ſic eſt cōtra i eo qui refugit honorē.vt.ṡ.de decurio. ſi ad magiſtratū. Sꝫ illud tō qꝛ ſtultiꝰ facit honorē vitās q̄ onꝰ:ꝛ iō biēnio ꝑ āno ibi grauat.

Honorē vitās ſtultior ē onꝰ vicāte.

i ℭ Facultates. etiam infra biennium.nam poſt non eſt dubium.vt.ṡ.dixi.

k ℭ Ipſis.ad hoc.ff.de edil.edic.et.l.et de cen.cum poſſeſſor.§.fina.et de pub. iperatores. Sꝫ quid de tēpore anteq̄ ipſe poſſideat: videt idē per.l.imperatores.ſed hic innuit eē ſecus forte:qꝛ quodāmodo cū fiſco contrahere videtur ſuper his. et.j. de fun. rei ꝑua. l.ij.Ac.

ausus fuerit vſurpare:duarū librarū auri illatione teneat.

ℭ Impera. archa. Lex.x.

Lotas in poſterum ſerico blate[a] et metaxe[b] huiuſmodi ſpecies inferri[c] precipimus. xx.librarum auri cōdēnatiōe propoſita his que ſcrinium canonum tractāt:prioribꝰ etiā cuiuſcūq; officij[d] ſi ſtatuta[e] celeſtia a quodā paſſi fuerint temerari.

ℭ Murileguli ſi ad aliā dignitatem trāſierint/ad cōditionē ꝓpriā retrahūtur:et res alienate ꝑ eos reuocant niſi emptor voluerit illam conditionem ſubire.h.d.Bar.

ℭ Impera. Theo. Lex.xj.

Murileguli q̄ dērelicto atq; deſpecto proprie cōditionis officio vetitis ſe iſulis dignitatū:ꝛ cingulis penitus denegat] muniſſe dicuntur: ad ꝓprie artis ꝛ originis vincula reuocentur[f] ab illis autē qui rebus eorum vidētur inhiaſſe quos[g] i ſua origie permanere et ſolēnibꝰ miniſterijs inſeruire manifeſtū eſt:oia quecūq; conſtiterit ex q̄cūq; titulo poſſeſſa antiq̄s poſſeſſoribꝰ reſtituātur[h]. Qz ſi alienigene detētatores oneribus cōditionis externe maluerint ſubiacere q̄ reſtituē facultates[i]: et futura deinceps agnoſcant munera ſibi eſſe ſubeunda:ꝛ de preterito ſi qua ipſis[k] poſſidentibꝰ reliqua colligunt/a ſemetipſis ſciant ſine aliqua excuſatione ſoluēda.

ℭ Idē aug. Lex.xij

Hi qui[l] ex filiabꝰ murilegulorum ꝛ aliene origiīs pr̄ibꝰ ſūt vel fue

Addi.

ℭ Murileguli. In glo.ibi ſed quid de tempore. Gl.ponit duas opiniones. Tu dic aut priuatus alienat i priuatum tunc poſſeſſor tenet. vt.l. imperatores.alleg.ꝑ glo. aut de fiſco in priuatum tūc ſi fiat ob debituꝫ non ob tributū emptor nō tenetur ꝑ p̄terito.l.pe.ꝛ fi.cū gl.ṡ. de fide inſtru.ꝛ iu. haſt. fiſ.aut ob tributū non ſolutū tūc ſi vendat cū vniuerſitate emptor tenet ꝑ p̄terito ꝛ futuro.l. p̄dijs. ff.de iu.fiſ.ſi pro titulo ſingulari tenet ꝑ futuro dūtaxat. l. ij .j. de fū.rei pri.facit de hac materia.l.ij.§.ſi quid et.§.pe.ff.de here.vēdi.de qua per petꝛ de bella pertica nr̄atē doctorem egregium.in.l.apud iul.§.ſi heres.ff.de leg.j.Fran. Areti.citat hanc.l.in.l.venter.col.ij.ff.de acq̄. here. Pyrrhus.

l Hi qui.ſic.ṡ.de decurio.l.nati.ꝛ.j.ð agri.et man.ex ingenuis.ꝛ.j. de agri.ꝛ cen.l.

ne diutius.r.l.fi.eſt eñ ſeruitus non honor.et ſic non eſt contra.ff.de ſta.homi.cū legitime.

a Si quis.Gineciariorū.hoc expone vt in rub.Accurſius.

b Lintheariorū.qui faciūt linteos aule reg.

c Uel lipha riorū.q limphā id eſt aquam cu ſtodiūt ad pan nos lauandos deputatā:vel q pānos lauāt et fullāt i limpha hos tñ omnes di cas gineciario rū vocabulo cō tineri.

d Monetariorū.expone vt ſ.l.j.

e Murilegorum.expone vt in rub.

f Largitiones.q̄les ſunt il li quos in rub. not. Et not. q iſti omnes fuie bāt aule regie: nō priuatis. Itē q dicit nexu ſā guinis.ſcʒ linee deſcēdētis maſculine vel femi ne. vt.ſ.l.pri.⁊ .j.l.fi.Accur.

g Obtutib⁹ loquit̃ comiti ſa crarum largitio num. Et ſic no. tria neceſſaria. ſcʒ vt ſuperioris habeat abſolutionē. Itē q ali um ſubſtituat. Item q bonum approbet.ad qđ facit.ſ.de pfeſ. et me.mgros.⁊ l.ſi quis.et.j.de agen.in re.l.j.et.ij.et.j.de profeſ.qui in vr.conſtan.l.j.et.ſ.de ſer.reipu.l.j.et.ij.⁊ de offi.ma.of.l.j.Accurſius.

h Proſapiam.i.generationē ſiue familiam

i Obnoxiam.i.obligatā ſi ſubſtitut⁹ male egerit qui primo erit ꝯueniendus.vt.ſ.de predijs et om.re.na.l.fi.

rint ꝓcreati:iura materne ꝯditiōis agnoſcant.

Hoīes aſcripti conditionib⁹ hui⁹ tituli nō pñt liberari etiā ex reſcripto principis:niſi dato ſubſtituto qui ſolēniter approbet:et talis liberatio vltra pſonā eius non porrigitur.Bar.

Idem Auguſt⁹.
Lex.xiij.

Si quis ex corpore gineciariorum[a]:vel lintheariorum[b] vel limphariorū[c] monetariorū[d] vł murilegulorum[e]:vel aliorum ſimiliū ad diuinas largitiones[f] nexu ſanguinis pertinētiū voluerit poſt hac de ſuo collegio liberari:nō quoſcūqʒ nec facile in locū ꝓprium freti ex triūphali abſolutione ſubſtituāt:ſʒ eos quos omnibus idoneos modis ſub ipſis quodāmodo ampliſſime tue ſedis obtutibus[g] approbauerint:ita tñ vt is q ab huiuſmodi cōditiōe iuxta formā celitus datā beneficio principali fuerit abſolutus:vniuerſi ſui generis proſapiam[h] in functione memorati corporis permanētem cum omnib⁹ eius qui abſoluitur reb⁹ obnoxiam[i] largitionibus ſacris futurā eē non dubitet

Qui aſſumunt̃ vt pſint alicui collegio hominum cōditionatorū nō admittuntur iterim ex ſacro reſcripto niſi ſatiſdederint idonee.h.Bar.

Idem Auguſt⁹.
Lex.xiiij.

Priuate[k] vel lintearie veſtis magiſtri theſaurorū prepoſiti:vł baphiorū ac textrinorum ꝓcuratores[l] cetericꝫ qb⁹ hmōi ſollicitudo committitur nō ante ad rē[m] ſacri

Additio. Si qs ex corpore. Adde ibi ſubſtituāt qđ pri⁹ ē agēdū ꝯ ſubſtituētē in officio ſi deliquatur q̄ ꝯ ſubſtitutū l.fi.ſ.de pred.nauicu.l.j.ſ.de coue.fiſci debi. Itē no. in fi.qđ lʒ qs a corpore iſtorū gyneciariorū liberet̃ nihilominꝰ filij remanēt obligati ⁊ ſic ꝓuilegium nō trāſit ad filios ꝯ.l.medicos ſ.de profeſſ. et me.l.ij.ſ.đ epi. et cle. Sed dic quod illic priuilegium erat cōceſſum ratione dignitatis vł officij alias ſec⁹ vt not.in.l.in filijs. et.l. exemplo.ſ.de decurio.hanc.l.ponderat Ludo. Roma. in.l.eorum.ff.de damno īfecto.quod in feudum principis nō poſſet vaſallus ſubſtitutum habere. Pyrrhus.

k Priuate. id eſt pur pure. ⁊ dicūtur priuate veſtes quia ab vſu ſui ſeruant priuatos: nempe ſoli principi cōuenit purpurea veſtis: lintea omnibus permittitur vt.j.ti.j.l.iiij ſm.P.Uel planius priuate.ſ. principis vł lintee que omnibus de ſua familia conuenit.de prepoſitis theſaurorum ponit gratia ſimilitudinis.ſequentes expone vt in rub.no.

l Procuratores.de quibus ſubijcit pterant eis ⁊ ſpecies ab eis confectas accipiebant vel redigebant in fiſcum:hi non ante.Accur.

m Ad rem.ſcilicet aliam adminiſtrationē no

erarij procurandam permittātur accedere: q̄ ſatiſdationib⁹ dignis eorum adminiſtratio roboretur: ſcituri nec ꝓſecutorias quidem ſacras poſt hac ſibimet poſtulandas.

¶ Partus ſequitur cōditionem illius ex parētib⁹ qui fuerūt i cōchilijs. B.

¶ Idem Auguſtus

nam.et qđ ſubijcit adminiſtratio: ſcilicet noua.ad quod.j.de omi agro deſer.l.iij.et de fun. pa.quicunq̄. Uel dic adminiſtratio. ſcilicet vētus.ad quod.ff. de mune : z ho . reſcripto.§.debitori.z.j.de debi.ci.l.j.his tamen quibus permittitur erogatio militaris annone cōmittit iuratorie cautioni. vt. j . de ero. mi . an . l. iubemus . in princi. Accurſius.

Addi.

¶ Priuate.
¶ Adde ibi ſatiſdationib⁹ dignis. Idem videtur in omnibus adminiſtratorib⁹ reipu. vt teneantur ſatiſdare.l.prima ſʒ vnum intellectum. ō.de conue.fiſc.debi.l. publici.j.de cur.publi.l.fina.§.ſi quis.ff. de publica.l.fideiuſſores magiſt. ff. de fideiuſſo. In cōtrarium facit qđ in contractib⁹ nō tenetur qs ſatiſdare niſi appareat de euictione in limine contractus.l.emptori.ff.de euic.l.ſi poſt perfectam.ō.de euic. Tu dicas q̄ ſi ſunt dati a principe non tenentur ſatiſdare argu.l.j.ff. de offi. prefec.preto.quorum fides videtur approbata per principem.arg.de ſatiſ.tut.inſti.in princi. Si aūt dēt ab inferiorib⁹ iudicibus et quidem minoribus ſatiſdant a maioribus vt ſenatoribus z cauſa cognita dati non ſatiſdant vt i tutorib⁹ dicitur.l.curatores.ff.de admini. re. ad ciui.pti.no.in.§.j. vt hi qui obli.perhi.res min. l.fi.§.imperatores.z.§.idē reſcrip.curatore. ff.đ admi.rerum ad ciui.per.z alijs caſib⁹ hic poſitis per Bar.quem ſimpliciter hic auſus eſt reprehendere lucas de penna noſter vir bon⁹ nec enim Bar.ita dicit omnem aliū magiſtratum admitti ſine ſatiſdatione prout hic ille bonus vir aſſerit qđ an verū ſit vobis ex Bartoli cōmētarijs lōge meliorib⁹ apparebit Lymphārij ſunt lautores pannorum. Pyrrhus.

a Qui autem obnoxios.deteriorē ergo cōditionem iuxta ſententiam longobardorum ſequitur vt in lobar.z facit.ō. de ſer. fu. l. fi.z.ō.eo ti.l.hi qui.z de tab.l.fi.z.j. de cohar.l. ſi cohortalis.

b ¶ De veſtib⁹ olo.zc. ¶ Dixit de murilegulis z conchilegulis: nunc autem de ipſis piſcibus captis.i.de tinctione eorum . vel dixit de officialibus pannorum: nunc de ipſis pannis et dicitur oloberus a/um.et eſt illa veſtis q̄ tota deaurata eſt: ob olon qđ eſt totū: z beris qđ eſt aurum et differt a ſequente.ſcilicet auratis quia hic de optimo auro quod i vulgari folliatum in legibus obriſiatū dicit. vt. j. de ve. nū. po.l. fi. Sed ibi de q̄libet auro vel hic de optio auro tota erat veſt; : ibi daurata ſimiliter i totum eſt et alia veſt; que habet aurū tm̄ i paragaydis.vt.j.l.j. đ tictione dicet l.iij.z.iiij.

Addi.

¶ Oloberas veſtes paſſim legunt quas interpretantur vel ex ſolido auro cōtextas.id eſt prorſus aureas vel optimor puriſſimo auro de auratas quod aurū inquit Accurſius vocatur obryzatū. Ego quo pacto ſuſtineri poſſit oloberis non intelligo nec me ſuidas nec alius grecorum hac in re fecit doctiorem. Quare vel holoſericis legēdum id eſt ex puro ſerico ſine auro contextis. vt ait Lampridius.in Alexan.veſtes ſericas ipſe raras habuit holoſericas nūquam induit ſubſericam nūq̄ donauit.boni linteaminis appetitor fuit de lino et lineis veſtibus abunde plynius . libro decimo de Alexan.lampridius etiam ſcribit.purpure clariſ. non ad vſum ſuum ſed matronarum ſi que vellent aut poſſent. et quedā alia huc facientia rem clariorem. Item Urbanus primus flagitioſus pontifex holoſerica veſte vſus traditur. vel ſi placet obryzijs vel vt andreas tradit holobryzis puriſſimo auro cōfectis. que lectio probatur his plinij verbis. Aurum quo ſepius arſit proficit ad bonitatē auriq̄ experimēto ignis eſt vt ſimili colore rubeat quo ignis atq̄ ipſum obryzum vocant id eſt ſincerum delicatumq̄. Et paulopoſt. Superq̄ omnia netur ac texitur lane modo z ſine lana. Tunica aurea triumphaſſe Tarquinium priſcum verrius tradit . nos vidimus agrippinam Claudij principis edente eo naualis prelij ſpectaculum aſſidentem et indutam paludamento auro textili ſine alia materia. Attalicis vero iampridem interitur iumento regum Aſie. De obrizo ait Hierony . in Daniel.

Lex.xv.

Qui autē patre conchilij legulo geniti probabūtur aut matre: memorate aſcriptiōi obnoxios[a] ſe eſſe non ambigent.

¶ De veſtibus oloberis[b] et auratis: et de intinctione ſacri muricis. Ti.viij.

¶ Impe. Vale. L. j.

Auratas ac ſericas paragaydas [a] auro itextaſ viriles [b] priuatis vſibus contexere ꝯficere probibemus: ꝛ in gineciarijs [c] tãtũ noſtris fieri precipimus.

¶ Impa. Gra. L. ij.

Nemo [d] † vir auratas hẽat aut in tunicis aut in lineis [e] pagaydas [f]: niſi hi tãtũmodo q̇bus hoc propter imperiale miniſteriũ [g] cõceſſum eſt non enĩ leui aĩaduerſiõe plectet quiſquis vetito ſe et indebito nõ abdicauerit idumẽto.

¶ Non debẽt lane vel pãni tingi aliquo colore ſimili colori muricꝭ. h. d. Bar.

¶ Im. Theo. L. iij.

Vellera adulterino [h] colore fucata [i] ĩ ſpecie ſacri muricis [k] intingere non ſinimꝰ: nec tĩctum cũ rodino [l] priꝰ ſerico alio [m] poſt colore fucari: cũ d̃ albo [n] oĩm [o] colorũ tingendi copia non negetur: nam capitalẽ penam illicita tẽptãtes ſuſcipiant.

¶ Im. archa. L. iiij.

Ecce vir vnꝰ veſtitus lineis et renes eius accicti auro obryzo. hebraice inq̃t dicitur ophir. et obryziati nummi dicuntur in. l. fin. ſ. de vet. nu. pót. ꝛ obryziati ſolidi. l. vnj. ſ. d̃ obla. vo. vbi corrupte legit̃ obryziati ꝛ apud ſueto. in nerone. Andre. vero aliã ex bartholo lectionẽ colligit vt dicamus holobaris id eſt totis grauibus ob aurũ intextũ qd̃ nõ diſplicet priora tamẽ magis placẽt. De tictura ſacri muricꝭ lege plinũ. tincta coco vel murice lena. apud maronẽ ſacrũ appellat q̃ imperatorũ ornamẽtum. Paragaydas. lego in veteri codice paragydas qd̃ põt dici a greco pago. vt ſint ille fimbrie que circunducãt veſtem. tamẽ apd̃ catonẽ legitur pernacidas genus veſtimenti mſiebrꝭ aut puerilis forraſſe inde dictum qd̃ pernas id eſt pedes cedat. quod memorat perottus in cõmentarijs Martialis. In veteri etiam codice legi ſiriacas veſtes in. l. j. In aſſyria bombix naſcitur illicq; bõbicine ac biſſine veſtes frequentes pamphila autem platis filia prima rationem texende bombicine veſtis inuenit. erat autem coa vnde cois veſtis Andreas legit paragandas ex vopiſco quas tamen lineas fuiſſe vt plurimũ ſcribit et ſub veſte gerebant̃. Alij parachlamydas ego paragidas bene legi poſſe arbitror. nam attici Aplagidas dicebant q̃s alij aploides id eſt ſimplices lenas dicebant ꝛ diplaſidas duplices vel vt alij diploides. vel paragoedas id eſt talares ꝛ terrenas veſtes. In glo. ibi non probibet mulieribus. Ratio eſt ne viri ſimiles principi videantur Item quia ornatus ille non decet viros ſed mulieres. l. quitus. et. l. ornamentum. ff. de auro et arg. leg. Et Ouid. Sint procul a nobis iuuenes vt foemina compti. Item veluti lex ſumptuaria cauet ne viri patrimoniũ tali luxu cõſumãt intereſt enim principis habere ſubditos locupletes vt iura ſunt vulgaria facit. l. tẽperet. iuncta. l. fi. ſ. eo. ti. que leges ſunt plane ſumptuarie. In. l. fi. legitur baphia phoenices lege ad baphias. i. tincturas phoenices ſeu phoenicie. prouicie natalis vlpiaui vt no. in. l. j. ff. d̃ cenſi. vbi optia purpura tingebatur. hinc oro bapta hic ab andrea exponitur illi ergo de ſcrinio exceptorꝫ. i. d̃ his q̃ ſũt imunes a tributꝭ. vl̃ lege ſceptorꝫ. i. ſuſceptorum et de ſcrinio canonum id eſt d̃ ſoluentibus canonẽ vel his q̃ canonẽ exigunt. ꝛ tabulariorũ de quibus dictum Andr. aliter exponit. Pyrrhꝰ.

† Conco. ad hãc. l. c. clĩci offi cia. cum gloſ. ſup ver. non notãda. extra de vi. ꝛ ho. cleri.

a Auratas. paragaydas. i. broſtas d̃ auro in vulgari que ĩ gaydis veſtimentorũ ſeu clamydum poni ſolent. paraenĩ grece latine iuxta gaydas. i. gayda. inde paragayda id eſt iuxta gaydam. Accur.

b ¶ Viriles. non vetat hec mulieribꝰ vt. ĩ. l. proxi. in prin. ſm Py. ꝛ. ĩ. nulli lic. in fre. l. j. §. nulli.

c ¶ Et in gineciarijs. loca vel ſtationes vbi hec fiunt. Accur.

d Nemo. ſecꝰ in femina. vt. ſ. l. proxi.

e ¶ In lineis. q̃nq; enĩ q̃drarũ ponitur in lineis vl̃ q̃ſi linea. vel dic tunicꝭ lineis. ꝛ laneis ſcilicet pannis.

f ¶ Paragaydas. expone vt. ſ. proxi.

g ¶ Miſteriũ. i. bñficiũ. ſic. ff. d̃ ac. poſ. l. qd̃ meo. ĩ pri. Vel id̃ q2 his ꝯcedit q̃ ſtãt in ſuo miſterio vt magꝭ ſint ornati. ar. ff. d̃ pec. l. id veſtimẽtũ.

h Vellera. Adulterino. i. appoſito.

i ¶ Fucata. i. tincta.

k ¶ Muricis. piſcis. vt. ſ. ti. j. l. ſi quis.

l ¶ Rodino. piſcis genus aliud a murice.

m ¶ Alio. ſ. purpureo vel rubeo qd̃ ſolũ iperatoribꝰ cõpetit. vt. ĩ. l. proxi. non enĩ bene caperet coloreẽ ſicut hic albo.

n ¶ De albo. ſ. colore.

o ¶ Omnium aliorũ. i. in oẽs colores vt tãdẽ de

purpureo non liceat niſi deputatis ad hoc. de alijs liceat cuilibet. vt. ſ. que res vē. nō poſ. l. j.

a ¶ Temperent. Speciei. non ergo emere vel alio titulo hr̄e lz. vt. ſ. que res vē. nō poſ. l. j. ⁊. ij. nec in ſtipu. deduci. vt inſti. de inuti. ſti pu. §. j.

dediſſe. quia ſatis eſt qđ non punitur faciēs illicitum commercium.

o ¶ Calcate. i. contempte.

p ¶ Ne quis. corrigit ſe. et dicit ne quis. i. null⁹. et not. hic impunitatem calcate legis. Accur.

Temperēt vniuerſi cuiuſcūq ſint ſex⁹: dignitatis: artis: profeſſiōis et generis ab huiuſmodi ſpeciei[a] poſſeſſione que ſoli principi eiuſq domui ōdicatur: nec pallia[b] tunicaſq domui q̇s ſericas cōtexat: aut faciat que ticta cōchilio nullius alteri⁹ pmixtiōe[c] cōtexta ſūt proferant ex edib⁹[d] tradanturq[e] tunice aut pallia ex oīnipte texture[f] cruore infecta conchilij[g] nulla ſtamina[h] ſubtexantur[i] tincta conchilio nec eiuſdē infectionis[k] arguto[l] pectine ſolidāda. fila decurrent[m] reddenda erario: olobera veſtimēta virilia protin⁹ offerant: nec eſt vt quiſq̄ de abiurato[n] precio cōqueratur quia ſufficit calcate[o] legi ipunitas ne q̇s[p] vero nunc huiuſmodi ſuppreſſione i laq̄os noue conſtitutionis icurrat: alioquin ad ſimilitudinē leſe maieſtatis periculū ſuſtinebit.

¶ Impera. Theod. Lex. v.

Purpure nūdinas[q] licet innumeris ſint cōſtitutionib⁹ probibite[r] / recēti quoq intermi natione vetam⁹: ⁊ iō ſeptimū ō ſcrinio exceptorū. ſextū de ſcrinio canonū. quintū de ſcrinio tabulariorum ad baphia[s] phenicis p certum tempus mitti ꝑcipim⁹: vt oīnis fraus cor[t] phibeat ſollertia timentium[u] ne queſitis longo ſudore ſtipēdijs careant: etiā xx. lib. auri condēnatione propoſita.

¶ De fabricenſib⁹[x]. Titu. ix.

¶ Pecunia pro ſpecie ſolui non debet. hoc. d. Bar.

¶ Imperator Aug. Lex. j.

b ¶ Pallia. phibuit poſſidere: nūc phibet veſtimenta vel pannū cōficere priuatis.

c ¶ Permixtione. ſed tota ſunt de ſerico.

d ¶ Edibus. ſ. priuatorum.

e ¶ Tradanturq. ſ. principibus vel conuiti cōmerciorum.

f ¶ Texture. vtrūq ergo eſt eiuſdē coloris.

g ¶ Conchilij. ſ. ſunt ſubaudi. vel nō ſubaudi: qꝛ eſt. ī. eo. ⁊ dic q vell⁹ cōchilij dꝛ coccina purpurea q̄ nihil varij coloris cōtinet ⁊ nō cōtinetur purpure appel. vt. ff. de leg. iij. ſi cui lana. §. fi. et eſt varij coloris. vt eo. ti. q̄ſitū. §. coccum.

h ¶ Stamina. qd ſit dic vt de leg. iij. ſi cui lana. §. plane. Ac.

i ¶ Subtexantur. ab aliq̄ ꝑuato. i. texuntur.

k ¶ Infectionis. qꝛ adhuc ñ eſt filata.

l ¶ Arguto. i. acuto.

m ¶ Decurrēt per manus alicui⁹ priuati. vel in domo alicuius priuati.

n ¶ Abiurato precio. id eſt dicere preciū qđ pro ea dederat priuatus amittit. licet iuret ſe

q ¶ Purpure nūdinas i. merchatiōes.

r ¶ Prohibite. vt ſ. q̄ res ven. nō poſ. l. j. ⁊. ij. ⁊. ſ. tit. j. lotas. ⁊. ſ. l. priori. in prin.

s ¶ Ad baphia. prouicie nomē. vt. ſ. qui eta. l. j. in qua fuit nat⁹ vlpia. vt. ff. ō cē. l. j. in prin.

t ¶ Cor. qui contra hanc. l. facerent. ſic. ſ. de offi. co. ſac. lar. l. j. in prin.

u ¶ Timentium. Trium ꝑdictorum qui niſi bñ faciant perdēt ſalariū ⁊. xx. lib. auri. vt ſubijcit alij dicūt in. xx. lib. puniri exercētes mercationes in ꝑdictis. ſed ſuperior ponit penā maieſtatis. vt in fin. ſupioris legis.

x ¶ De fabricenſib⁹. ¶ Eſt tp̄s belli ⁊ pacis. vt inſti. i phe. pulchritudo veſtiū tempore pacis. vt. ſ. tit. j. Pulchritudo armorum tēpore belli. vt hic. & ſunt fabricēſes q̄ publica arma faciunt ⁊ in publicis fabricis: et non alś. ⁊ dant primicerio q̄ reponat in publicis armamentis. vt in aut. de ar. Et not. q ſtricte dicitur faber hic: alś p omni ferri percuſſore. vt. ff. ad. l. rho. de iac. l. ij. §. j.

als etiã pro tignario. vt. ff. de ver. ſig. l. ferri. §. fi na. ſed in aut. e. dicuntur fabꝛicẽtij ⁊ armifica tores. q̃ hic dicunt fabꝛicenſes. Et no. ꝙ priuato non licet facere/ vendere emere vel transfer re arma. ſed habẽt cultellos paruos. vt i aut. eo. ⁊ mlto magis fuſtes ⁊ lapides ſꝫ et hec arma dicantur. vt. ff. de verb. ſig. l. armorum.

Arma facere/ vendere nec emere priuato licet.

Addi.

℃ Fubꝛica non admodum latinum vocabulũ acceptum tamẽ a plauto ⁊ paucis alijs officinam omniũ fabꝛorum ſignificat/ itẽ ⁊ artem ipſã et opꝰ. Sic ⁊ fabꝛicẽſes nouum verbũ hic poſitũ pro dñis fabꝛicaꝝ a qbꝰ arma fabꝛicant. Adde ad gl. rubꝛice in fin. ꝙ ſi ſtatuto inhibeatur ne quis arma ferat ſi ql lapides aut fuſtes geſtauerit nõ incidat in ſtatutũ ita ſẽtit hec gl. Tu potes diſtiguere aut in ca ratione in qua non eſt vſus ferri ſed lapidibus aut fuſtibus ꝓ armis vtuntur tũc appellatiõe armorum cõtinent. Aut non erat conſuetudo tunc ſi effectus ſecutus ſit puta occiſio non refert quibꝰ armis quibuſue telis fiat. l. q̃ actiõe. §. pe. ff. ad. l. acq̇. l. j. §. occiſorum. ff. ad ſillania. aut ſit mentio armorum quo ad cauſam nudã quia edicitur quod arma portans puniat tũc portans lapidem non punitur quia lapis ſui natura non eſt deſtinatus ad nocendum ſꝫ ad edificandum. Plynius tamen idipſum de ferro conqueritur. Inſpicitur ergo in his vel natura vel communis vſus hominum. §. his ver-

bis inſtitu. ad. l. acq̄l. l. j. §. ij. ff. de flumini. l. j. §. quotidiane. ff. de aqua coti. ⁊ eſti. Pyrrhus.

a Omnibus. Precipimus. q2 aliud pro alio vt. ff. de excu. mu. l. illud. ⁊. ff. ꝺ leg. iij. l. xj. §. fi. ⁊ de aur. ⁊ ar. le. l. j. in fin.

Omnibus fabꝛicis nõ pecunias ꝓ ſpeciebus ſed ipſas ſpecies ſine dilatione inferri precipimꝰ[a]: vt venerabilis[b] ⁊ q̃ facile deducatur ignibus ſeu liqueſcat ferri materies ꝓbeatur quo promptius adẽpta fraudibꝰ facultate/ cõmodo publico conſulatur.

℃ Primicerius fabꝛicenſis per biẽnium habet vacationem a muneribus: ⁊ ſingulis biennijs ad ſalutãdum principem admittitur vt protector. h. d. B.

℃ Idem Auguſt. Lex. ij.

Primicerium[c] fabꝛice poſt biennium non ſolũ vacatione[d]/ verumetiã honore donari precipimus. ita vt inter ꝓtectores[e] eiuſdẽ fabꝛice per biẽniũ adoraturus eternitatẽ[f] noſtram ſuo quiſqꝫ tempore dirigatur.

℃ Fabꝛicenſibus tyronibus ſtigmata brachijs iſfigunt ad q̃ ſigna cognoſcũtur: et qui eos celauerint cum eorum liberis fabꝛice redduntur. h. d. Barto.

℃ Imp. Ar. Lex. iij.

Stigmata[g] ħ eſt nota publica fabꝛicenſium brachijs ad imitationẽ tyronum infligãtur vt hoc modo ſaltem poſſint latitantes agnoſci: is qui eos ſuſceperint vel eorum liberis[h] ſine dubio fabꝛice vẽdicandis: et qui[i] ſurreptione quadam declinandi operis ad publice cuiuſlibet ſacramenta militie tranſierunt.

℃ Imperator Ho. Lex. xiiij.

b ℃ Venerabilis als venerabilis als bene nobilis.

c Primiceriorum. officium cuius dic vt in rubꝛi.

d ℃ Vacatione. aliorum perſonalium muneꝝ Vel dic etiã huiuſmodi primiceris: non fabꝛi. vt. j. e. iure. Ac.

e ℃ Protectores idẽqꝫ primicerius. ⁊ eſt als protector ⁊c. ⁊ als protectores ⁊c.

f ℃ Eternitatem Duo impropꝛie nam eſt nõ eternus. vt. ff. ꝺ ſer. vrb. predi. l. cũ. ſic. ⁊. j. titulo primo. l. fin. Item nec adoratur niſi deus. ſꝫ ideo quia cum reuerentia aditur: dicit ergo debere eum viſitare principem poſt ſingulum biennium qui honorabit eum.

g Stigmata inſtrumẽta erant quibꝰ felici nomie noſtre pietatis impreſſo eorum brachia ſignabãtur ſicut et tyrones vt hic ſubijcit. ⁊ aquarij vt. j. de aqueduc. l. penulti. non autem in vultu. vt ſ. de pe. l. ſi quis. Et dic ꝙ ꝺ plurali tranſit ad ſingulare cum dicit hoc eſt not. ⁊c̃. ſic ecõtra. ſ. de in ius voc. l. fin.

h ℃ Liberis. ſi cõſenſerit vel ſuſceperint. als nõ ar. ſ. de lib. cau. l. fi. ⁊ de liber. ⁊ eo libe. l. j. ⁊. ij.

i ℃ Et q̃ ſub. il fabꝛicẽſibꝰ q̃ ⁊c̃. ⁊ i fi. ſubau. vendicãdis. ad qꝺ. ſ. de decu. l. fabꝛicẽſes. ⁊ arg. ſ. de muriłe. eternã. ⁊. j. de man. ⁊ co. l. fina.

SI quis. Hac lege dicitur qualiter creat̃ fabricenſis: ſuperiore qualiter cõſecret̃.
b ¶ Ad militiam.ſ.fabricenſium.
c ¶ Cautione.i.cautela et ſolẽnitate.
d ¶ Ad ordis. primi de quo re fugerat.et facit .j. de aqueduc. diligenter.⁊ .ſ̃. de preſcrip.xxx an.cõperit.⁊.ſ̃. l. proxi. et.j. de fu.col.l.j.et.ſ̃.ð decu.l.oẽs q̃.et l.oẽs curiales. ⁊ de metal.l.fi.
e TUre. Proprijs.ſ.fabricis.
f ¶ Exhauſtis per antifraſim id eſt nõ exhauſtis. nam et fames auri dicit̃ ſacra.i.execrabilis.vt.ſ̃.de epiſ.et cleri.l.ſi queq̃z.Uel adeo debent laborare vt et eis exhauſtis et ſenibus factis laborent per ſobolẽ. vt.ſ̃. de decu.l. fabricenſes.
g ¶ Nominationib⁹.i.hi qui nominauerunt eos qui pro eis fiſco reſponderent. Uel dic.i. ꝓpter ſuas denominatiões tenent̃ etiã circa alios prouidere ⁊ ſic primo datiui:ſecũdo ablatiui ſunt caſus.
h ¶ Dãnum.i. ab vno illatũ vł.i.paupertas. naz alij tenebuntur et hac ratione etiam ſuccedũt inter ſe.vt.ſ̃.de here. pecur.l.fi. Accurſius.

SI quis[a] cõſortiũ fabricẽſiũ crediderit eligendũ in ea vrbe in qua natus eſt vel in qua domiciliũ collocauit/ his quorum intereſt conuocatis pri⁹acta conficiat: ſeſeqꝫ doceat nõ auo non patre curiali progenitum: nihil ordini ciuitatis debere: nulli ſe ciui cõmanere obnoxium: atqꝫ ita demũ geſtis ꝯfectis vł apud moderatorem ꝓuincie vel ſi is abſit apud defenſorem ciuitat[b] ad militiã quã optauerit ſuſcipiat̃ ꝙ ſi abſqꝫ hac cautione[c] quiſpiam ad fabricenſiũ cõſortiũ obrepſerit: ſciat ſe ad ordinis[d] cui debet̃ patrieqꝫ ſue munera eſſe deducẽdũ: ita vt nulla cũ nec tẽporis nec ſtipẽdioꝝ ꝓrogatiua defẽdat.

¶ Imp. Theo. A.v.

IUre ꝓuiſum eſt fabricenſes artib⁹ ꝓprijs[e] inſeruire vt exhauſtis[f] laborib⁹ imorent̃ cum ſobole profeſſionis cui nati ſunt: deniqꝫ qd ab vno cõmittit̃: toti⁹ delinquit̃ ꝑiculo nũeri: vt cõſtricti noiationib⁹[g] ſuis ſociorũ actib⁹ quãdã ſpeculã gerãt ⁊ vni⁹ dãnũ[h] ad oĩm trãſit diſpendiũ: vniuerſi itaqꝫ veluti in corpore vni⁹ forme/ vni⁹ decoctionis[i]: ſi ita res tulerit[k] reſpondere cogentur.

¶ Fabricenſes et eorum vxores ⁊ liberi durãte officio vel finito nõ poſſunt niſi corã prefecto ꝑtorio vel magiſtro officiorũ cõueniri.h.d.Bar.

¶ Imp. Leo. A.vj.

EOs q̃ inter fabricẽſes ſacre fabrice ſociati vł eorũ vxores[l]: aut filios q̃ itidẽ inter fabricẽſes militare dicũtur nõ alibi pulſare volẽtib⁹ rñdere ꝑcipimus: niſi in iudicio tue ſublimitat[m] ad cui⁹ iuriſditionẽ poteſtatẽqꝫ ꝑtinẽt: nec eos poſt ſtipẽdiorũ finẽ[n] militie ſuꝑ ciuilibus munerib⁹ vel curialib⁹ q̃bus nullo modo ſubiacere mõſtrantur[o] a viris clariſſimis rectorib⁹

i ¶ Decoctiõis.id eſt adminiſtrationis.ad qd ſ̃.de fuſce.et archa.l.ſi aliquid.
k ¶ Tulerit.id eſt contigerit. ꝙ alter depauperetur vel alter det damnũ,ad quod.ſ̃.de nau. l.fin. Et primo conuenitur dãnum inferens. vt.j.quo quis or.l.j.⁊.iij. Sed contra.ſ̃.de penis. ſancimus. ⁊ de inof.teſta. ſi quis in ſuo.§. fina. Sed hoc ẽ ſpeciale qꝛ ipſe delinquere vł detur vt hic dicit cum debeat ꝓuidere. ad qd ff.de offi.procõſul.l.iij.
l EOs qui. Uxores. ꝑ viros nõ ꝙ ipſe ſint fabricenſes.vt.ff.de mune.⁊ hono.l.iij.§.corporalia.
m ¶ Sublimitatis. loquitur cu firmio magiſtro officiorum. Et nota ꝙ hec lex duo dat eis priuilegia. vnũ durante officio aliud poſt. Accurſius.
n ¶ Finem. quãdo incertum tẽpus fuerit aſſũptus: alꝭ perpetuo ipſe et filij tenerentur. vt .ſ̃.l.proxi.in ꝑn. Accurſius.
o ¶ Monſtrãtur etiam durante officio ſm. P.⁊ ſic ſub.ſ̃.poſt finem ſcilicet etiam. Sed cõtra ſ̃.co.l.ij. nam ſi eſt ſpeciale in primicerio: in alijs ergo ſec⁹. Accurſius.

prouinciarum vel eorum officijs preter licitum [a] inquietari.

¶ Pꝛohibet fabꝛicenſes aliquam adminiſtrationē vel agriculturam aſſumere. ⁊ punit dominos q̄ eas locauerint: ⁊ fabꝛicēſes q̄ eas cōduxerint. h. d. Bar.

¶ Impe. Au. L. vij.

NUllus fabꝛicenſiū conductioni [b] vel adminiſtrationi vel agriculture alienarū rerū ſe poſt hac immiſcere conetur [c]. dn̄is quidē (ſi qui ꝯtra hec ſtatuta mee pietatis venire auſi fuerint) res vl' p̄dia q̄ (ſcientes [d] ꝙ fabꝛicenſes ſunt) hiſdem fabꝛicenſibus miſtrāda cōmiſerit amiſſuri fabꝛicēſib⁹ ꝟo grauiſſie cobercitis poſt facultatū ſuarum amiſſionem perpetui exilij pena et animaduerſiōe retinendis. Quotiens ſane in tranſlatione armoꝛum āgarie † neceſſarie fuerint: ſublimitas [e] tua litteras ad eminentiſſimam iubeat dirigi p̄fecturam: ⁊ numerū ei armoꝛum et ex quo loco tranſſerenda ſunt indicare: vt cōtinuo ſuper pꝛebendis angarijs ꝓ numero eorum q̄ transferuntur armoꝝ pꝛeceptione ſua viros clariſſīos moderatoꝛes pꝛouīcie cōueniant [f]: vt ẜ; miſſam a ſublimitate tua noticiā naues vel angarie confeſtī de publico [g] pꝛebeā‍tur. Et ſi aliqua tarditas vel negligentia poſt datas a ſublimitate tua ad eminētiſſimam pꝛefecturam litteras in deſtinandis auctoꝛitatibus [h] āpliſſime tue ſedis interceſſerit: ⁊ ex hoc armoꝝ tranſuectio fuerit īpedita in quinquaginta libꝛas auri tā numerarium pro tēpoꝛe officij eiuſdē āpliſſime ſedis/ꝗ̄ alios quoꝝ intereſt condemnari pꝛecipimus: eāq; auri quantitatem pꝛotinus exactā fiſci iurib⁹ aggregari multa pꝛeterea. xxx. lib. auri pꝛopoſita tā viris clariſſimis qui ꝑ

a ¶ Licitum. id qđ eſſet contra licitum.
b ¶ NUllus fabꝛicēſium. Cōductioni. al's cōditioni. al's cōductioni.
c ¶ Conetur. ad quod. ſ. loca. l. fi. Accur.
d ¶ Scientes. ſic. ſ. loca. ſi ignoꝛans.
e ¶ Sublimitas. magiſtro officioꝛum loquit̄ et facit. j. de curſu pu. l. curſum. et. ſ. đ naui. l. cū nauarchoꝝ. ac.
f ¶ Couenīāt. vos inq̄ꝫ conuenio o iudei.
g ¶ De publico. Not. de publico.
h ¶ Auctoꝛitatib⁹. al's auctorib⁹. id eſt litteris p̄ſidis: vt p̄dixi. ⁊ dicuntur auctoꝛes: quia auctoꝛitatē pꝛebeāt deferēti.

Addi.

¶ Null⁹. ¶ Ex tex. ⁊ gl. adde ꝙ p̄uati nō debēt cōpelli ſuis ſūptib⁹ ad arma pꝛincipis poꝛtāda. Si itaq; rex indigeat equis ſeu alijs animalibus ad neceſſaria trāſpoꝛtāda non poterit ſine mercede equos ſubditoꝝ capere facit. l. ij. j. đ cupꝛeſſ. l. cū nauarchoꝝ l fi. ſ. de nauicu. cōtra hoc đ. l. ij. ſ. de naui. non excu. l. iubem⁹. ſ. de ſacro. eccle. l. ij. ſ. de qui. mune. l. j. vt nemi. lic. ab ēpt. ſpeci. ſ. l. abſit. de pꝛiuileg. dom. auguſt. So. illa intelligūt in caſu publice neceſſitatis et vbi pꝛīnceps nō hēbat vn̄ alibi ſumeret. alij dicūt ꝙ ibi intelligitur cū ſalario. Hic dicit̄ angarias. dic de angarijs et perangarijs. vt ſupius dictū ē. hic autem ſumitur pꝛo pꝛeſtatione equoꝛum ⁊ curruum vel nauium per ipꝛopꝛietatē et trāſlationē. ¶ In text. ibi ſciētes. adđ ſec⁹ ſi ignorātes l. gñali. ſ. de tabula. In ſil'i ꝟberās clericum ignoꝛanter videtur nō excommunicatus fac. l. ſi ignorans loca. non. ſ. vt gloſ. citat ſed in. ff. dū dicit text. non em̄ contemnit diſciplinā qui ignoꝛauit militē facit de matrona gerente habitū meretricium. l. apud labeonē. §. ſi quis virginem. ff. de iniu. et gl. in dicta. l. ſi ignoꝛās. Adde ꝙ per hoc infertur quod ſe qui dicitur loquut⁹ cum bannito non punit̄ niſi ſciens bānitum eſſe fecerit Bald. in. l. omnes. j. de agric. et cenſi. ⁊ in. l. j. de colo. ſ. lib. x. et. l. j. j. de deſerto. ⁊ hic. ¶ In tex. ibi qđ ſi aliq̄ tarditas poſt datas litteras. no. ꝙ hi ad quos ꝑueniunt littere regie incontinēti debēt eas executioni mandare al's ſunt in moꝛa ⁊ valet ſtatutū aduerſus

† Angarie hic ꝑ vecturſ.

n

moꝛam ipoꝝ factum per hāc legem. Pyꝛꝛhus.
a ¶ De veteris nū. ⁊c. ¶ Dixit de fabꝛicatiōe armoꝝ. nunc de fabꝛicatione monete. ⁊ dic ꝙ nummiſma et aure⁹ ⁊ ſolidus auri idem eſt: vt hic. et. ſ. de ſpoꝛ. l. ij. ⁊ in euāge. Cuius eſt imago ⁊c. cui⁹ pondus erat talent lxxij. facerent libꝛā auri. vt. ſ. d̄ ſuſce. quotiens. hoc nūmiſma ſiue moneta tantum fiebat olim de auro. vt. ī. l. fi. ⁊ effigies pꝛīcipiſ erat ibi. vt ī. l. j. ⁊ vſufru. veluti gēmarū poterat legari l eiſ vt. ff. de vſufru. l. nūmiſmatum et qui hanc falſant puniuntur vt. ī. e. l. fi. hodie vero cum cōceſſione pꝛincipū fit a regibus et ciuitatib⁹ etiā d̄ ere: non dicas a pꝛiuato. vt. ſ. de fab. l. ij.

uincias regunt ꝙ̄ eorum apparitoꝛibus ſi conniuentib⁹ his armoꝝ ſubuectio tarditate aliqua fuerit pꝛepedita.

a ¶ De veteris numiſmatiſ poteſtate [a].
Titu. x.

¶ Impe. Aug. L. j.

b Solidos [b] veterum pꝛin-
c cipum [c] veneratione foꝛmatos ita tradi ac ſuſcipi ab ementib⁹ ⁊ diſtra-
hentib⁹ iubemus: vt nihil omino refraga-
d tionis [d] oꝛiatur: modo vt debiti ponde-
e ris ſint ⁊ ſpeciei [e] pꝛobe: ſcituris vniuerſiſ
f ꝙ aliṫ fecerint haud [f] leuiter in ſe vindicā-
g dum [g].

¶ Minuta eſtimatiōe florem minuitur eſtiatio reꝝ que vendūtur ad floꝛenū. hoc dicit Barto.

¶ Idem Au. Lex. ij.
h Pꝛo imminutione † q̄ i eſtimatione ſoli foꝛte [h]

Additio. ¶ De variſs nummoꝝ figuris legito apud plyniū ⁊ pleroſq; alios bonos authoꝛes cui⁹ rei materia poſſent hos cōmentarios locupletare ſed hec vulgata relinquo ſtudioſis. Et eſt in euangelio cui⁹ eſt hec imago nūmiſma cenſus. In gloſ. Rub. in fin. ibi non pꝛiuato. l. ij. ſ. de fal. mone. facit text. in l. pꝛima et in rubꝛica cum gloſ. ī. de iur. reipu. intellige pꝛiuatum non habere ius fabꝛicandi monetam niſi habeat conceſſum a pꝛīcipe ius monete. vel ex pꝛeſcriptione aut cōſuetudine. argu. l. eum qui. ſ. de fund. rei pꝛiua. l. ſi cohartalis. ī. de coharta. cum not. in. l. ſi q̄s decurio. ſ. de decu. l. viros. de diuer. offi. l. j. in fi. ff. de aq̄ plu. arcen. Pyꝛꝛhus.

b Solidos. id eſt aureos a ſoliditate. quia de ſolido aureo fit. vt. ſ. de ſuſcep. q̄tiēs et no. in rubꝛica.

c ¶ Pꝛincipum. vt philippi. vt. ff. d̄ au. ⁊ arg. lega. l. quintus. §. ſin autem.

d ¶ Refragationis. i. refutationis.

e ¶ Speciei ꝙ non deterioꝛata ſit res. vt. ſ. de pon. l. ij.

f ¶ Haud leuiter. id ē nō ſic. ſ. q̄. mu. vel h̄. l. j.

g ¶ Vindicandū. offi. iudi. extraoꝛdi. Accur.

Additio. ¶ Solidos. id eſt aureos vt in gl. ⁊ superi⁹ dictum eſt. Ratio autem dubitandi in hac lege fuit q2 veteres pꝛicipes cum poteſtate ſua iam expirauerant. Ideo dubitabaṫ de moneta per eos cuſa an valeat. et dicitur ꝙ ſic q2 regnum ⁊ poteſtas regia nunꝙ̄ moꝛitur niſi a nouo pꝛincipe fuerint veteres monete abrogate. in eadē l. ibi pōderis et ſpeciei. facit q̄d ſi debitoꝛ offerat creditoꝛi monetam ad hoc vt eam recipiat requirūtur tria quod ſit pꝛobe ſpeciei d̄biti pōderis et auctentice foꝛme vt hic. et. l. fina. ſ. ad ſillani. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pigno. acti. l. tertia. §. j. ff. commoda. l. eleganter. §. qui ſeruum. ff. de dolo. l. paulus. ff. de verboꝛum ſignificatione. In materia qualiter puniatur qui circa monetam publicam deliquit. Tu diſtigue aut peccauit repꝛobando monetam pꝛincipis et punitur arbitrio iudicis per. l. j. Aut augendo vel diminuendo pꝛecium eius et debet depoꝛtari vt. l. fina. hic. aut radendo pecuniam publicam et tenetur lege coꝛnelia de falſis. per. l. quicūq; nummos. ff. de fal. Aut cudendo monetam vel falſificando monetam pꝛīcipis tunc tenetur pena ignis quales hodie in rure plerīq; depꝛehenduntur et bulliuntur. aut alterius quam pꝛincipis et depoꝛtatur. dic de iſtis adulterine monete fabꝛicatoꝛibus vt in. l. pꝛima et per tot. ſ. de fal. mone. de obꝛyziatis nummis ſuperius dictum ſunt aurei nummi puriſſimi. Franciſcus aretinus hanc. l. citat in. l. ſingularia. tertia co. ſi certum peta. Pyꝛꝛhus.

† De materia mutationis ⁊ minutiōis monetaꝝ vide bonū text. per cano. in c. cū olī. extra de cenſib⁹.

h Pꝛo imminutione. Solidi foꝛte. argentei ſm Py. Vel dic aurei et dic tractatur a pꝛincipe vel eo qui habet auctoꝛitatem. et quod ſubiſcit pꝛe. id eſt ipſius aurei qui ſunt pꝛecia rerum. quaſi dicat pꝛo mīoꝛi ſumma accipiuntur cum dantur pꝛo pꝛecio cuiuſlibet ſpeciei. Accurſius.

[a] Uniuerſos.commoneat. poſtulare quod eſt. j. vnifoꝛ. ꝛc. Accurſius.

b ¶ Obꝛiziatorum. id eſt nummoꝛum aureoꝛum de optimo auro. qnod ſic dicitur. vt. ſ. de veſti. olobe. i rubrica no. Si dicat tantum valeat vnus aureus q̄ꝫtum alius tantumdem vēdantur.

c ¶ Contemp ſerit vendēdo plus vnum q̄ꝫ alium.

d ¶ Eternalis id eſt principis cui⁹ eſt ibi imago. vt. ſ. l. j. ꝛ dr̄ eternalis: quia imperium ſemper durat. vt in aut. quomodo opoꝛ. epiſco. §. ſi vno exiſtente ꝑ alio. ſic. ſ. ꝺ fab. l. ij. ꝛ ſic non eſt contra. ff. ꝺ ſer. vꝛ. pꝛe. eum.

Imperium eſt eternū.

e ¶ Uiolare. radendo foꝛte. vt ff. de fal. monet. qui nummos. ꝛ eſt pena ignis i hac aurea pricipis et in alia capitis. d eſt de poꝛtationis. vt ſ. de fal. mone. l. ij. et in. §. auctoꝛe.

f ¶ Nulli licere in frenis et equeſtribus ſellis ꝛc. Ab equo dicta.

g ¶ Et in baltheis. id eſt cingulis vel genus

tractatur: omnium quoqꝫ precia ſpecierum decreſcere opoꝛtet.

¶ Omnes aurei debent capi equali eſtimatione: ꝛ cōtra faciens grauiſſime punitur. h. d. bart.

¶ Imperatoꝛ Goꝛ. Lex. iij.

Uniuerſoſ auctoꝛitas tua propoſito edicto cōmoneat [a] obꝛiziatorum [b] omnium ſolidoꝛum vniforme precium poſtulare: ſcilicet capitali ſupplicio puniēdo qui vel iuſſa noſtre maieſtatis auaricie cecitate contēpſerit [c] /vel eternalis [d] vultus dum fraudibus ſtudet duxerit violare [e].

¶ Nulli licere in frenis ꝛ equeſtrib⁹ [f] ſellis ꝛ i baltheis [g] margaritaſ ꝛ ſmaragdoſ et iacinctos aptare: et de artificibus palatinis [h]. Titu. xj.

¶ Imperatoꝛ Juſt. Augu. Lex vnica.

Nulli proꝛſus liceat i frenis et eq̄ſtribus ſellis vel in baltheis ſuis margaritas et ſmaragdos et iacinctos [i] aptare poſt hac vel inſerere. alijs autē gēmis frena et eq̄ſtres ſellas ꝛ baltheos ſuos priuatos exoꝛnare permittimus. de cucurnijs [k] vero omnem proꝛſus qualitū cūqꝫ gemmarum habitū precipim⁹ ſummoueri. fibulis [l] quoqꝫ in clamidibus vtantur q̄ ſolo auro et arte ꝑcioſe ſunt [m]. Si quis autem contra interdictum pietatis mee fecerit: ſciat ſe cōtinuo. l. libꝛis auri eſſe mulctandū. Nulli [n] preterea priuatoꝝ liceat (except. ſcilicet oꝛnamentis matrimonialibus ꝛ tam mulicbrium [o] q̄ꝫ virilium anulloꝛū habitū) aliquid ex auro ꝛ gemmis quod ad cultū ꝛ oꝛnamētū īperatoꝛiū ꝑtinet facere neqꝫ illō ſub hoc coloꝛe ꝛ p̄textu ꝑparare qō velit clementie p̄ncipali velut aliqō munus offerre pietas enim mea huiuſmodi dona nō exigit neqꝫ regiū ſibi offerri a ꝑuatiſ cultū reqrit [p]. ¶ Sane ſi q̄ſ poſt hac aliq̄d cōtra vetitū hmōi ſanctionis effecerit/ ꝛ oſferēda clemētie mee oꝛnamēta q̄ vſibus regijs ꝺputata ſūt auro gēmiſqꝫ

veſtis. ſed hic videtur poni pro cingulo equi vl̄ pectoꝛali q̄ quaſi cingunt.

h ¶ Palatinis. vt. j. §. nulli.

i Nulli. Jacinctos. qui ſunt preccioſioꝛes alijs: vt hic probatur.

k ¶ De cucurnijs. cucurnia dicitur moꝛſū freni. ſed. R. dicit id quod equis impōitur vt nō incuruentur.

l ¶ Fibulis. id ē clamidib⁹. clamis militū purpura regū: ſtola ſacerdotum: toga aduocatorum: habit⁹ ruſticoꝛum: cuculla monachoꝛū appellatur: vt hic. et. ſ. de veſti. olobe. et. j. q̄ militā. non poſ. l. fina.

Ueſtiū diuerſa genera.

m ¶ Precioſe ſūt quaſi dicat ſine omni gemma.

n ¶ Nulli. Hic ꝺ ſecunda parte rub. vſqꝫ ad fin.

o ¶ Mulicbriū. repete exceptis ſi ergo in annulis licet ponere gemmas mari et femine ſꝫ mari non alś. ꝛ facit. ſ. de veſtib. olobe. l. iij.

p ¶ Reqrit. No. ſic. ſ. ꝺ auro coꝛo. l. j.

a ℭ Ornamenta.no.ſic.ſ.de veſti.olo.l.pen.

Additio. ℭ Nulli. ℭ Add i tex. ibi ſub hoc colore et pretextu. Pot iduci qs iudici laico nō lz apprehēdere clericū ſub pretextu qd eum velit reſtituē iudici ſuo Immo icidit i canonē.xvij.q.iiij.qſqs.et.c.ſi quis deinceps. Inno.in.c.tue fame.de ſentē.excōmu. In cōtrariū facit qd not.in.c.clerico de ſenten.excō.li.vj.Solu.diſtiguendo aut iminet periculū quia timetur d fuga vel quia ē contumax et nō pōt capi ab eccleſiaſtico iudice tūc licet. aut non et puniē.tamen pleriq ribaldi quos dicunt ſub ptext. corone clericalē hodie facilius euadunt quam reipu.opus eēt qd etiā dictum reperi apud iaſonē in.l.magiſtratibus.ff.de iuriſd.om.iudi. vbi per eū d cōfeſſiōe clerici facta apud laicū nunquid faciat iudicium apud ſuum iudicem. ℭ In tex.ibi cētum librarum auri. Contra videē q omnia bona perdere debeat cum capitali crimine dānetur.l.deportatoꝝ.ſ.de penis. Tu dic hunc caſum eſſe odioſum et contra cōmunē iuris formam eo qd prohibetur ſumptus et liberū moderamentū rerū ſuarū contra.l.in re mandata ideo pena eſt reſtringenda cum nō ſit tantum delictū.ſimile i.l.j.§.pe.ſ.de rap.virgi. In tex. cucurnijs alij cucumis legūt quas burſetas dicimus.ego legi culcunijs huc facit illud. dicite pontifices in freno qd facit aurū. Pyrrh.

decorata auſus fuerit pparare.c.lib.auri cōdēnatione ſciat ſe eſſe feriendum:capitali quoq ſubdendū eē ſupplicio. Ornamēta[a] eni regia intra aulā meā fieri a palatinis artificibus debent: non paſſim i priuatis domibus vl' officijs parari.vnde ſumma ſeueritate ſancim9 vt qd in cultu ornatuq noſtro ſacrū et adoptabile eſt: id facere temeritas puata non audeat. Si quis ſane contra vetitū trāquilitatiſ mee aliqd fecerit diffinitam ſuperius mulctam ab his p officia palatinorum exigi:et ſacriſ largitionibus nr̄is iubemus inferri.

ℭ De claſſicis. Ti.xij

ℭ De claſſicis.

b ℭ Claſſem ſeleucenam.ſic dicta a ciuitate orientis ſic nominata ſeleucena. et dic.i. nauigium ad bellandū aptum.

c ℭ Uniuerſas.claſſes ſeu naues. Accur.

ℭ Imperator Ual. Lex vnica.

Claſſem ſeleucenam[b] aliaſq vniuerſas[c] ad officium qd magnitudini tue obſequitur[d] volum9 pertinere:vt claſſicorum numerus ex incenſitis[e] vel accreſcētib9[f] cōpleatur et ſeleucena[g] ad auxiliū purgandi[h] orientis aliaſq neceſſitates comiti oriētis deputetur[i].

ℭ De curialibus vrbis rome[k]. Tit.xiij.

ℭ Impe.archa.L.j.

Si qs decurialē[l] de offerendis priuilegijs putauerit lite pulſandum[m] intelligat ſe curie interpellare debere iudicē[n].

ℭ Idē Au. Lex.ij.

d ℭ Obſeqtur.p fecto ptorio orientis loquitur.

e ℭ Ex incēſitis i.ex his q cēſentur ſeu volūt deputare ſe huic miſterio.ſic res dr in nulli9 bonis cenſura.

f ℭ Accreſcentibus.i.q ſupabūdant i alijs nauibus.

g ℭ Et ſeleucena claſſis ſeu nauigium.

h ℭ Purgandi. malis hoib9 vel pdonib9. vt ar. ff.de of.pſi. congruit. Accur.

i ℭ Deputeē a pfecto pdicto q deputatur.

k ℭ De curialib9 vrbis rome.

ℭ Decuriones a mūerib9 excuſantur.vt.ſ.de ſuſce.l.pe. et maxime vrbis rome decuriōes. et differt a ti.de decu. quia hic ē ſpecie.

l Si qs decurialem als curialem.

m ℭ Pulſandum i. accuſat eū de aliquo per qd a curia eſt remouendus.vt.ff.ad fal.l.falſi.§.ordine. Itē de quacūq lite: niſi forſan contractus vel delictum aliud exigat. Ac.

n ℭ Judicem.q preeſt curie decurionū illorum. ad qd.ſ.d iu.om.iu.l.fi.et dicas hos alios q ſenatores.qr illi ɔueniuntur ſub certis iudicib9 vt.ſ.vbi ſena.l.ſenatores. Ar.ɔtra.ſ. de decurio.l.omnes iudices.

Additio. ℭ Si qs curialē. ℭ In gl.ibi niſi forte vide no. in auctē. qua in prouin

cia.quō et quan.iud.in eadā gl.in fin.de.l.omnes iudices.ſ.de decu. Dic qꝛibi de ſpecialibꝰ criminibus.vel qꝛ ibi ſub illo iudice deliq̄runt per.l.iij.ff.de re mili.vbi te inuenero. regulariter autem iudices curie cognoſcunt de cauſis corꝝ. Pyrrhus.

Leges decuriales tam a ſuperioribus principibus: q̄ꝫ a diuo parente noſtro cōditas nr̄a auctoritate firmamꝰ.ſingulos itaqꝫ iudices ſcire volumus ne q̄s huic collegio iniurijs corporalibus tentet notā atterere[a]: neqꝫ ab his cōmodis que ratiōibus approbant audeat ſepare huic eni collegio volumꝰ antiquam priuilegioꝝ prerogatiuā ſuari[b].

De priuilegijs corporatoꝝ vrbis rome Titu.xiiij.

Incole vrbꝫ rome gaudent priuilegijs ciniū. Itē ciues romani vbicūqꝫ morantur poſſunt ad ciuitatem retrahi.h.d.Barto.

a Leges.atterere.i. atterendo infligere. P. ad qō ſ.de decu.l.oēſ. et de pe.l.decurionū.z.ff.ō decur.l.finali. niſi in caſu.vt.ſ.de decurioni.l.quilibet.

b Seruari.ſ tormentis z penis z ſimilibus euitandis. Et no.qꝙ duo decurionibꝰ.ſ. decuriones non torquendos: z ātiqua priuilegia ſeruari.

Decuriones torqueri nō ōbēt

De priuilegijs corpo.₍c.

c Nulli.Urbis. q̄ aliunde venientes ſibi domicilium conſtituerūt. vt ſ.de inco.ciues z.ff.de ſta.ho.l.i vrbe.

d Corporatis. corporatus ōr qui in corpore aliquo ſcribitur ꝓprie: ſicut quodlibet membrum hominis corporatum ōr. et ciuis factus vel incola: z ſunt priuilegiati: vt plebei a tributo capitis excuſentur.vt.ſ. de cap.ciui.cen.l.j.et facit.ſ.de alex.pri.l.j.Ac.

e Ualere.etiam qui nunc de nouo ſunt ciues per domicilium.

f In peregrinatione.ſcilicet loca.ad qō.ſ. de decurio.l.quidam ignauie.

g Solēnitas,ſic.ſ.de paſ.pu.l.j.ſ.de agri.z cenſi.l.cum ſatis.in princi.

Additio. Nulli. Adde inter. ibi precipimus ad debita vero contracta per incorporatos antiquos an teneantur. Tu dic qꝙ non niſi eſſent contracta ratione priuilegiorum vel aliorum ex quibus iſti noui euidentem vtilitatem reportarent.l.prouidendum.ſ. de decurioni.l.fina.ſ.de fide inſtrumen. z iur. haſt.fiſca.l.fina.ſ.de fund.rei priua.l.ij.§.viaꝝ. ff.ne quid in loc.publi.§.fina. inſtitu. de legiti.pa.tute.l. legitimos.l.non tantum.§. j.ff.de legiti.tut.l. ſecundum naturam. ff.de regu . iur. Item ex textu iuncta gloſ.infero quod ſi conceſſus fuerit vel legatus canonicis vel collegio alicuiꝰ loci viſus nemorum ſi augeat poſtea numerus eorū maior quā eſſet tēpore legati vel indulti etiā ad nouos canonicos extendatur Nonnulli diſtiguūt an volūtarie ab ipſis numerus auctus fuerit vt non extendatur.§. j.in auctētico vt de ter.numer. clerico.l. non modus.ff. de ſeruitu. aut neceſſario aſſumpti ſūt alij ad numerū tunc etiā ad nouos canonicos extēdatur.l.dāni §.ſi is qui vicinas.ff.de damno infecto.cum ibi not. Potes dicere qō refert quibus verbis fuerit conceſſum aut legatum.vtrum per verba ſingularia et diſtributiua tunc attenditur numerus qui erat tempore conceſſionis.l.vxorem §.teſtamento.ff.de lega.tertio.et.l.nomen. §.filie.ff.de auro et argento legato. l. ſi ita . de cenſibus.c.quanto.aut per verba vniuerſalia canonicis tali eccleſie tunc ad futuros extenditur.probatur per textum in.l.annua.§.j.ff.de ann.lega.l.peculium.in principio.ff.de lega. ſecūdo.l.grege.ff.de lega.j.l.ſi cognatis.ff. de re. dub.et hoc text. Pyrrhus.

Imperat. Hono. Lex vnica.

Nulli ſit liberum: nulli ꝑmiſſū vt nouum aliquid vrbis[c] incole in vrbe ſuſtineant: ſed in honorē eterne vrbis corporatis[b] indulta ſuffragia valere[e] precipimus.cura aūt rectorum prouinciarū corporati vrbis rome q̄ in peregriatiōe[f] trāſgreſſi ſunt redire cogant: vt ſeruire poſſint fūctionibus q̄s impoſuit antiqua ſolennitas[g].

De piſtoribꝰ. Titulus.xv.

Imperator Aug. Lex vnica.

a Quicūq; ex mancipijs[a] comitiſ horreorum dignitatem et officium vel ambitiõe vel gratia vl' pe- b cunia ſeu q̃liber[b] alio modo poſt hac fuerit aſſecutus: exutuſ dignitate quam contra interdictum noſtre ſerenitatis adeptus eſt: multatus etiam in.xx. lib.auri ad ãtiquũ denuo cõſortiũ collegiũq; reuocetur: om̃e etiã ſpeciale beneficiũ quocũq; modo ↄtra hãc ſanctionẽ fuerit impetratum penit⁹ cõquieſcat.

c d ¶ De ſuarijs[c] ⁊ ſuſceptoribus[d] vini: ⁊ ceteris corporatis. Titu.xvj.

¶ Jmp. Au. Lex.j.

Porciarij vrbis et'ne cũ peruigilẽ laborem populi romani cõmodis exhibeant[e]: ſordidis[f] ſemꝑ muneribꝰ liberent'.

¶ Pretor vrbis eſt iudex porcariorũ ſiue ipſi agant ſiue conueniãtur.h.d. B.

¶ Jmp.Arch. L.ij.

a Quicũq; ex mancipijs.i.piſtoribus faciẽtibus panem palacij.ſic.j.de fru. vr. cõ. l.j.hi ſubſunt comiti horreorũ: vt hic dicit. et omni tempore de eis ius dicitur.vt.ſ.de fer.l. publicas.et conueniuntur.ſm. P. ſub comite rerũ priuatarũ id eſt procura. ceſar.vt.ſ. vbi cauſe fiſ.l.ſi q̃s. et.l.dominicis.

b ¶ Quolibet modo illicito.vl' dic generaliter eos ad nullã dignitatem aſpirare.⁊ facit ad ſymoniacã iſtã electionem.ſ.d̃ epiſco.⁊ cleri. ſi quẽq̃.⁊ ad.l.iu. repetun.l. fi.⁊ i aut.iuſiu. quod pre.col.ij.

Addi.

¶ Comes horreorũ qui ⁊ alibi piſtrini curator appellat' habebat quedam mancipia aſcripta ⁊ velut addicta piſtrio ꝑncipis ad panem principis excoquendum. Et not.ꝙ eſt dignitas ſicut dicit Barba. de coco regis de his loquitur hic titulus in.l.j. in tex. ibi adeptus eſt.vt ſcilicet a piſtorum conditione liberetur. Et not.ex hoc tex.contra electos ambitione vel gratia vel pecunia hic bon⁹ eſt text.facit.l.ſuper creãdis.ſ.de iur.fiſc.⁊ ibi no. Jtem nota ꝙ quilibet agnoſcere debet ſuã cõditionem nec aſpirare ad ea quibus eſt indignus.l.j.ſ.de murilegu.no.in.l.qui vtiliter. ff. de nego.geſt.in auctentico de tabelli.§.vt igit. in verbo agere. Jtem hic non valet reſcriptũ contra rempubli.impetratum.dic vt.ſ.de pet.bon.ſubl.l.j.l.quotiens.ſ. de decurioni. Et facit qđ ſi quis impetrauerit a rege vt non legi ſtatutis ciuitatis ſue non valeat reſcriptũ limito non eſſe verũ niſi ſimpliciter abſq; alicuius cauſe expreſſione id conceſſerit aliud ſi ex certa ſcientia vel iuſta cauſa expreſſa id fecerit.l.ij.j.de diuer.offi.l.j.ſ. ſi quacũq; predi. pot. vbi eſt expreſſus tex.quod põt eximi prorſus a vinculo ⁊ obligatione ſtatutorum. De pane mundo et piſtoribus vrbicis ac bellicis lege lampridium in alexandro. ille eni multos panes donabat. Pyrrhus.

c ¶ De ſuarijs. ¶ .i.porcarijs qui cuſtodiũt porcos ciuium in paſcuis.vt.j.l.j.

d ¶ Suſceptoribus. de his nihil in nigro. ſic.ſ. de cõdu.vc.l.fi. ſed de his dicit' ſ. de ſuſcept. l. modios.

Addi.

¶ Jn.l.j.in gl. ibi et idẽ de cuſtodibꝰ ceterorũ porcorum. limita in quibus ẽ ſimilis ratio vt qui militũ porcos cuſtodiunt ad cõmeatum militarẽ ob idẽtitatem rationes lex extendit' alioqui ſec⁹ l.ius ſingulare l. quod contra. ff.đ legi. Et nõ ꝑcedit hec lex i cuſtodibus priuatorum porcorũ. põdero tex. hic (quãuis nõnulli tenuerint contrarium) in verbo vrbis eterne. id eſt publicis.et hec ſententia apparet melior quicq̃d ſentiat gloſ.in. l. quicũq;.in gloſ. ibi reus ſeq̃t forum actoris. Quero an hoc procedat etiam in criminalibus cauſis. videtur qđ nõ quia cũ talis exceptio ſit contra ius commune debet reſtringi Preterea põdero verbum litis quod eſt de ciuili.l.lites.ſ.de tranſactio.l. cõſtitutionibus.ff.ad municip.Contra de.l.ne ad diuerſa.j.de ſilentia.l.in ſacris:tertia.j.de priori. ſacro.ſcrinio.quia ibi expreſſe lex in criminalib⁹ tribuit exemptionem al's ſecus vt . ſ . marime cum magis interſit reipu.nocentem puniri quam in pu.miniſterio detineri niſi ob excellentiam artis vel ob extremã et vrgentem neceſſitatem.l.ad beſtias.ff.de penis. dicta. l. ne ad diuerſa. Pyrrhus.

e Porcinarij. Exhibeant. Quintum animal datur baſtangarijs.vt.ſ. de murilegu.l.qđ ad preſens.

f ¶ Sordidis.que ſunt.ſ.đ excu. mu.l. maximarum.et idem de cuſtodibus ceterorum porcorũ arg.ſ.ad.l.fal.l.fina. Accur.

a Quicũq₃. Prouocatus. actor prouocaᵗ eo ꝙ ſibi alˢ non ſatiſfit. ſic. ff. de ſepara. l. finali. Accurſius.

b ℂ Fori. id eſt prefecti vrbis. Et not. ꝙ reus ſequitur forũ actoris contra regulam. ſ. de iu. om. iudi. l. iuris ordo.

Re⁹ qñ ꝙ forũ actoris ſequitur.

Quicumq₃ ex corporib⁹ ſuariorum ſiue excipiẽde neceſſitate litis aſtrictus: ſeu inferende voluntate ſpontanea prouocatus ᵃ: iudicium voluerit experiri: fori ᵇ vrbani auditorium preſtoletur.

ℂ De collegiatis ᶜ et carthopatris ⁊ nũmularijs. Titulus xvij.

ℂ Qui intrat vnum collegium ⁊ munera ad que ordinatus eſt nõ exercet: nõ effugit munera alteri⁹ collegij de quo exiuit: ſed debet de nouo extrahi ⁊ alius in locum eius ſubrogari requiſitis primatibus collegiorum: idem ſi decederet. hoc dicit Bartolus.

ℂ Impera. Theodo. Lex vnica.

Qui ſub preterxtu ᵈ canorum ſeu collegiatorum cum id munus non impleãt alijs ſe muneribus conantur ſubtrahere: eorũ fraudibus credim⁹ obuiãdum: ne quis ſub ſpecie mũeri quõ minus exequatur alterius muneris oneribus releuetur ne argentariorum vel nũmulariorum munera declinẽtur ab his qui dici tantummodo collegiati vel decani feſtinant. Ideo ꝙ ſi quis eorum ſub nude appellationis velamine collegiatum ſe vel decanum appellat: ſciat proco alium ſubrogandũ qui predicto muneri ſufficiens approbetur ſubrogatione videlicet memoratorum ᵉ vel eorum qui moriuntur primatum ᶠ eius qui ſubrogatur admiſſo iudicio.

ℂ Qui ſupra numerũ admittuntur in collegio non gaudent beneficio collegij. h. d. Bar.

ℂ Qr autem ᵍ ſupra numerum qui ʰ i cautis † breuibus continetur nemo ſe quolibet patrocinio vel cuiuſlibet aſſumpta potentia de

c ℂ De collegiatis. ℂ Dixit ſpecialiter de q buſdã collegiatis nunc gñalit et dicũtur a collegio vt priuilegiati a ꝑuilegio et idẽ dicuntur chartopatri. qꝛ eorum nomina ſcribebantur in charta vel matricꝫa patrie q̃ſi in patrie charta deſcripti infra numerũ: ſed q̃ ſunt ſupra numerum nõ gaudent priuilegio vt. i. §. qd autem Uel dicuntur chartopatri. id eſt qui gaudent in patria ſꝫ grecos. dicitur enĩ grece charta apud latinos patria. vel dic tertio. vt. j. in fi. huius. l. Accur.

Addi.

ℂ Hec dictiões hic peſſime exponũtur aluca. Dico chartopatros quaſi fuatores charte publi. vel calcatores a πατύρο σ ⁊ offices ſatis declarãtur in tex. l. j. vbi et q̃ ſint chartopatri ſatis apparet q̃ dictio greca eſt ſicut chartophilacium. De nũmularijs ⁊ argẽtarijs vide apud bonos authores. In materia inducas tex. ꝙ ꝯuerſus poſſit munera euitare pretextu religionis quã eſt ingreſſus. dic vt bar. in. l. incola. ij. ff. ad municip. poſt gl. ⁊ Dy. ⁊ in. l. qui derelicta. ſ. de decu. priuilegia tamẽ religioſorum conſequitur vt no. in. c. ſi quis ⁊. c. quiſquis. xvij. q. iiij. arg. l. j. et ij. C. de epiſco. et cleri. auẽ. habita. ne fil. pro pat. Item facit ꝙ vagabundus ſcholar; nõ gaudeat. l. j. ſ. de tyroni. l. per id tẽpus. ſ. de curioſis cum vulga. ⁊ vide quedam alia per nicol. d neapoli. Adde qd no. Alexan. de imol. in conſil. viij. col. j. vo. j. de clerico qui non incedit in habitu et tonſura quod eſt indignus priuilegio clericali et vide eũ ibi pulchre. Pyrrhus.

d Qui ſub ꝑ textu hãc habes d verbo ad verbum. ſ. d ſac. ſan. eccle. l. ſub pretextu.

e ℂ Memoratorũ. ſ. in locum.

f ℂ Primatũ. ſcꝫ qd de nouo habebit primates q̃ eũ eligãt. py. vel dic eoꝝ a q̃ b⁹ recedit. ⁊ ad hoc. ſ. de aduo. diuer. in. l. nemi. † Als chartis.

g ℂ Quod autẽ. Hic accipe nẽo qd eſt. ſ. ⁊. l. ſuſpẽſiue vſq₃ illuc ſed ne ⁊c. Acc.

h ℂ Qui. ſ. nũer⁹

beat excuſare hoc no
ſtre eſt ſerenitatis cē
ſura: tue ſublimitatiſ
tuiq; officij cautius
obſeruare: hoc inter
omnes equa lāce ſer
uari precipim⁹: nul=
lo diuine domus pa
trocinio: nullo ſacro
ſanctarum eccleſiarum
reuerētia: nullo qua
libet vel cuiuſlibet
potentia ſe excuſan
te: ſed ne tantū circa
munera releuanda
a ſupplicibus[a] conſu
luiſſe noſcamur illō
etiam dicēdū obſer=
uandūq; eſſe cenſe=
mus: vt charte ven=
b ditio[b] que de proui=
cijs ad corporatos
c ſupplicū[c] per inuo=
cationem tranſlata
eſt prime cōſtitutio=
d nis[d] terminis cōclu
datur: hoc eſt quod
in initio diſpoſitio=
e nis conſtitutū eſt[e] id
in poſterū nulla ad=
dita nouatione ſer=
uetur.

¶ De ſtudijs libera
f libus[f] vrbis rome &
conſtantinopolita=
ne. Titul⁹. xviij.

¶ Imperat. Theo.
Lex vnica.

g VNiuerſos q̄
vſurpātes[g]
ſibi nomina
magiſtrorum in pu
blicis mgrationib⁹
h cellulisq;[h] collectos
vndecunq; diſcipu=
los circūferre cōſue
uerūt ab oſtentatio=
i ne[i] vulgari precipi=
mus amoueri: ita vt
ſi quis eorum poſt
emiſſos diuine ſan=
k ctionis[k] affatus que
l prohibem⁹[l] atq; dā=
namus iterum forte
m temptauerit[m] / nō ſo
lum eius quām me=
retur īfamie notam
ſubeat. verūetiā pel
lendū ſe ex ipſa vbi
verſatur illicite vr=
n be[n] cognoſcat. Illoſ
vero qui intra pluri
morum domos ea=
dem exercere priua
tim ſtudia conſueue
o runt[o] ſi ipſis tantū=
modo diſcipulis va
care maluerit quos
īra parietes dome=
ſticos docent: nulla
huiuſmodi intermi
p natiōe prohibem⁹[p].
Si autem ex eorum
q numero[q] fuerit qui
videntur intra capi
tolij auditorium cō
ſtituti: hi omnibus
modis priuatarum
edium ſtudia ſibi in
terdicta eſſe cogno=
ſcant. Sciturī q̄ ſi
aduerſus celeſtia ſta
tuta faciētes depre=
henſi fuerint: nil pe=

cōtinetur ī bre=
uibus cautis. i.
cautela ſcriptā
facta examina=
tione eligendo=
rum. et facit. ſ.
de ſacroſanct.
ecc. nō plures.
a ¶ Supplici=
bus. qui ſuppli=
cant vt ſuum lo
cum eis vende
re liceat.
b ¶ Venditio.
emptores hui⁹
charte dicitur
chartopatri qui
per charte em=
ptionem a quo=
piam q̄d ī char
ta vel in matri=
cula ē collegia=
torum vel con=
ſulum acquire=
re volunt vt il=
lius loco ſubro=
gētur: id eſt vt
alludant nomi=
ni. i. agant emē
do chartam. id
eſt locum cuiq;
per chartam aſ
ſignatum vt pa
trie fiant corpo
rati. vt hic. Vel
aliter vt notat
in rubrica.
c ¶ Supplicū
id eſt ſubiectorū
ſupplicātium.
d ¶ Conſtitu=
tiōis. als diſpo
ſitionis.
e ¶ Conſtitu=
tum eſt. id eſt q̄
onera prim⁹ et
ſecundus agno
ſcat. ad qd̄. ſ. de
col. donatorum
eratorum. l. j. et
ſ. de predijs et
oībus rebus
naui. l. ij.
f ¶ De ſtudijs
lib. &c. ¶ In q̄=
bus duab⁹ tm̄
legitimū ſit ſtu=
diū non als' ni=
ſi ex priuilegio.
vt in proe. ff. &
§. hec autē tria
hodie īperiū eſt
ſciſſum & ſtudiū
multis locis fit
maxime bono=
nie que legalis
ſtudij obtinet
monarchiā.
g VNiuer=
ſos. vſur
pantes. i. freq̄n
ter vtentes le=
ges. & ſic in bōa
pte. vt. ff. de vſu
cap. l. fi. Ac.
h ¶ Cellulisq;. i.
qui volūt doce=
re publice vel ꝑ
uati abſtineant
ab oſtentatione
vulgari.
i ¶ Ab oſtētati=
one. i. conuerſa
tione cū laicis.
k ¶ Sanctionis
ſcʒ hui⁹ que &c.
l ¶ Prohibem⁹.
ſcʒ ſe immiſcere
vulgari oſtenta
tioni.
m ¶ Tēptauerit.
vulgarit ſe oſtē
tando.
n ¶ Vrbe. ſcʒ ro=
ma veteri vł no
ua: de quib⁹ hic
dicit.
o ¶ Conſueuert
in cellulis. vt. ſ
proxi.
p ¶ Prohibem⁹.
niſi vt ſubijcit.
Item hoc in di
ctis duabus vr
bibus. Ac.
q ¶ Nūero. q̄ nu
merus eſt. vt. j.
hac. l. & iuxta ca
pitolium rege=
bāt vel intra ca
pi. &c. i. habēt li
centiā vt regāt
& ſic audiuntur
in capitolio. ſcʒ

ab his qui conueniunt in capitolio vt a popu lo vel a ſenatoribus.
a ¶ Priuilegijs.que ſunt.ſ.de profeſ.l.medi cos.et.l.fi.
b ¶ Auditorium.Hoc expone vt.ſ.
c ¶ In his.id eſt ciuitatibus duab⁹. Et not. qꝫ pmittit ora tores etiã ad le ges nedũ ad ali as qſlibet arteſ cuius flos et tu ba romani elo quij fuit tulli⁹.

eloquij tubatul lius.

d ¶ Numero. Numer⁹ etiam ali⁹ ſtatuit̃ ma ximis ciuitati bus. vt.ff. de ex cu.tu.ſi duas.§. j.⁊.ij. ſed ibi de alijs hic de ro ma ⁊ ꝯſtantino poli ciuitatib⁹.
e ¶ In his.ſcꝫ ciuitatib⁹.et ha beas.ſ. grauita tis. al's eſt igra tis: ⁊ tũc dic in his grãmaticis q̄ fallacijs ſunt ſapiẽtes ⁊ dolo ſi ſꝫ. ꝓ.al's gar rulitatis.
f ¶ Decẽ.vitiũ ſcriptoris.nã ſu pra hoc dixerat ſic.ſ.ꝺ ex.ar.l.j.
g ¶ Glorioſam. Not. adoleſcentiã glorioſam. Itẽ no.has artes in adoleſcentia adiſci.
h ¶ Auctores.i.hos qui ſequũtur vnũ ⁊c̃.
i ¶ Qui philoſophie. per hos etiã medicos potes comprehendere.
k ¶ Duos. No.duos.ſ.infra numerũ. al's ſec⁹ vt in prin.l. Itẽ hoc in dictis duab⁹ ciuitatib⁹ vt in rub. Et no.qꝫ de diuina ſciẽtia nihil dicit̃ Itẽ facit.i.de ꝓfeſ.qui in vrb.conſtan.l.j.
l ¶ Auertat.qꝺ facile euenit in his q̄ male in tenti quãdoqꝫ caſtra edificãt: qñqꝫ tegulas do mus numerat.⁊ eſt hic arg.ᵃ qꝫ faber non põt mallcare iuxta ſcholas.pub.cuiꝫ vtilitas que replet ciuitatem ſapientibus prefertur. ſic.ff. ſolu.matrimo.l.j.

a Vide, de hoc per bar. ⁊ alios in l.j.ff. ſol. matri.

nitus ex illis priui-ᵃ legijsᵃ conſequãtur que his qui in capi-tolio tantũmodo do cere precepti ſũt me rito deferuntur. ha-beant igitur audito-ᵇ riumᵇ ſpecialiter noᶜ ſtrum in hisᶜ primũ quos romane elo-quentie doctrina cõ mendat.

¶ Oratores quidem ᵈ tres numeroᵈ.gram ᵉ maticos vo.x.i hisᵉ etiam qui facundia grauitatiſ pollere no ſcunt̃.v.numero ſint ſophiſte: et grãmati ᶠ ci eque decemᶠ:⁊ qm̃ non in his artib⁹ tã tum adoleſcentiam ᵍ glorioſamᵍ optam⁹ iſtitui: profũdioris quoqꝫ ſcientie atqꝫ doctrine memoratiſ magiſtris ſociamuſ ʰ auctoresʰ. Igit̃ vnũ adiungi ceteris vo-lumus qui philoſo-ⁱ phieⁱ archana rime-tur: duos quoqꝫ qui iuris ac legũ volun-tates pandãt: ita vt vnicuiqꝫ loca ſpecia liter deputata aſſi-gnari faciat tua ſub limitas: ne diſcipu-li ſibi inuicẽ poſſint obſtrepere: vel magi ſtri: neve linguarum confuſio permixta/ vel vocũ aures quo rũdam aut mentes a ſtudio litterarum ᵏ auertatᵏ.

Additio.

¶ Uniuerſos. ¶ Hic egregie Lucas de pen na cõgeſſit laudes ora torie ciuiliſqꝫ philoſophie fecitqꝫ laborioſos cõmentarios vt non ſit opus hic poſt eũ decla mare: preſertim cum nicolaus neapolitan⁹ cõ tendat huius legis argumento iuriſprofeſſorẽ non debere interpretando iura declamare et rhethoricis figu ris vti maxime hac tempeſtatiſ infelicitate qua ⁊ romane leges imperiũ ſimul ⁊ ſermonis maie ſtatem gottorũ et barbarorũ in iuria pdiderũt Poſſem hic di cere poſt fabiũ quintilianũ iu riſconſultum ſi ne oratoria mu tũ eſſe et neceſ ſariam iuriſcon ſulto rhetoricã vt rhetori iuriſ prudẽtiam. Sꝫ iſtas partes cũ pleriqꝫ tum for tis ille propu gnator atqꝫ aſ ſertor latine lin gue Bude⁹ ſic animoſe tutat⁹ eſt vt a noſtro rum hominum claſſe non orare ſed inſanire cũ Laurẽtio iudi cetur. At quan tum iuriſcõſul to humaniorum artium cognitio decoris ⁊ lu minis adijciat primis gallie viris (quib⁹ hec ſecula beata ſunt) eſtimãdum relinquo. Uiris inquã extra omnem ingenij aleam poſitis om nium diſciplinarũ genere cumulatiſſimis qui bus non minus glorie bene dicendi quam iu riſdicẽdi ratio adfert. ¶ Sed iã redeo ad po pularem meũ ſtilum. In fi.glo.ibi faber nõ po teſt malleare iuxta ſcholas publicas.l.j.ff.ſol. matri. Hec materia recipit varias opiniones ſcribentium. In primis. Adde opinionem pe tri diſtinguentis: an faber reipu. operetur pu ta arma fabricando tunc nõ cedat ſcholarum vtilitati bellica neceſſitas.l. generaliter.ff. de fideiuſſo.l.ſi duo.ff.de ſolu.l.ſi ſeruum.§.ſequit̃ ff.de v̉bo.oblig.l.verum.§. placet.ff.de minori. Alij diſtinguunt an faber prius illic habitaret. l.inter pares.ff.de re iudi.l. ſi eo tempore.ff.de

peculio. Cõfirmatur quia priuilegium cuipiã conceſſum limitatur ſine cuiuſq̃ preiudicio. l. ij. §. merito. ff. ne quid in loc. publi. l. ſi impuberi. de teſtamẽ. mili. l. nec auus. §. de emanci. li. l. fi. §. de ſtatu. ⁊ ymagi. Adde nam licitum eſt cuilibet i ſuo facere q̄cquid velit et cum alterius preiudicio l. ſicuti. §. ariſto. ff. ſi ſeruit. vẽdi. l. j. §. idem ait. ff. de aqua pluui. arc. cum. l. ij. §. denique. ⁊ l. alti⁹. §. de ſeruitu. et aqua. Adde in argumentum a maiori quod libertus: licet debeat obſequium patrono tamen poteſt in ſuo loco artem ſuam inuito coexercere. l. quero. ff. de iure patronatu. l. fina. ff. de obſequi.

¶ Tandem probatur ſententia gloſe noſtre ſimpliciter verior. Primo facit vltra gloſam textus in. l. quicunque. §. de operi. publi. l. meuia de edifi. priua. l. ſi quis i hoc genus. de epiſco. et cle. not. m. l. j. ver. merito quis nos ſacerdotes appellat. facit ratio pu. vtilitatis. l. lutius. ff. de euic. l. item ſi verberatum. ff. de rei vendi. in fine prohemij inſtitutionum ⁊ illic Jo. fab. l. j. ſolu. matri. vbi et Bar. et Dy. ⁊ alij. nonnulli in prohe. ff. pu. enim vtilitas priuate eſt anteferẽda. l. vtilitas. j. de primipilo. ¶ Reſpõdeo ad contraria de prioritate temporis et concurrentia priuilegij. Primo ad diſtinctionem petri quod cõmunis ſentẽtia doctorum eſt leges preferri armis ⁊ arma toge cedere vt nota. in prohe. inſtitu. Item alia loca eſſe in ciuitate vbi cõmodius arma fabricari queãt citra publicum incõmodum.

¶ Ad prioritatem dico quod vbi concurrunt duo priuilegiati is qui nititur maiori priuilegio vincit. l. priuilegia. ff. de priuileg. credi. iun. legio etiam ſi tempore ſit poſterior alterum cta. l. quo i quis. eo. titu. l. idem. ff. qui potio. in pigno. habe. cauſa autem ſtudiorum eſt potior per auct. habita. §. ne fil. pro patre. l. prouidendum. §. de poſtul. auct. res que. §. cõmu. de leg. l. qua actione. §. labeo. ff. pro ſocio. §. quãobrem in auẽ. de reſtitu. et ea que par. Item adde. Nam riparum fluminis vſus cõmunis eſt: proprietas vero illorum quorum predijs adherent que proprietas pertinebat ad dominos etiam priuſq̃ vſus eſſet cõmunis vt per nouũ alienum et diſceſſum ab antiquo fluxu. l. riparum. ff. de re. di. et tamen cõſtat non licere domino proprietatis quidpiam facere quo impediatur pu. nauigationis vſus. l. j. in princip. ff. de flumi. cauſa eni magis priuilegiata prefertur. l. aſſiduis. C. qui potio. in pigno. habe. l. fina. §. licentia §. de iur. delib. l. veniri. §. in bonis. ff. de priui. credit. ¶ Reſpondeo ad. §. ariſto. iũcta. l. procul⁹. quia non licet in ſuo facere in preiudiciũ pu. l. fi. §. idẽ reſpõ. ff. ad municip. pro hoc facit. l. qui autem. ff. q̄ in frau. credi. in princi. l. in fraudem. ff. de iure fiſci. facit quod ſi auferatur dominium rei ſue priuato ob pu. vtilitatem. l. ſi quis ſepulchrũ ff. de relig. et ſump. fu. cum ſimili. forti⁹ poteſt inhiberi ne noceat cum homines hominum cõmodo nati ſint. l. j. ff. de pericu. et cõmo. rei vendi. cum vulga.

¶ Reſpondeo ad. l. quero. quia ibi agebatur de priuata vtilitate hincinde. Tamen poſſet moderari / vt tunc dumtaxat prohiberetur fabricare cum ſit lectio in Scholis. Et ita olim fuit interdictum fabris erarijs veterum ſcholarum noſtrarum vicinis ne ordinarie lectionis tempore lebetes facerent aut pulſarent. Hodie vero omni hora prohiberẽtur pulſare cum diligenti et iugi lectione dominorum doctorũ et pontificie et ciuiles ſchole nullo momento non reboent: in hoc florentiſſimo omnium aurelianenſi gymnaſio. Item citatur iſte textus ibi: neue linguarum confuſio vel vocum aures quorumdam a ſtudio vel mentes auertat aduerſus eos nouicios qui ſuis ſibilis et plauſibus auditorium turbant vbi nõ intelligentes tedet audire ſui cõmodi negligentes alieni inuidos. Pyr.

¶ De honoratorum vehiculis. Titu. xix.

¶ Antiquitus in ſignum dignitatis ⁊ honoris i dignitate poſiti ibant i curribus ſeu vehiculis. hoc dicit Bartol.

¶ Imperator. Lex vnica.

Omnes honorati ſeu ciuiliũ[a] vl' militariũ vehiculis dignitatis ſue. i. charucis itra vrbem ſacratiſſimi nominis ſemper vtantur[b].

¶ De honoratorum vehiculis.

a Omnes. Ciuilium. Dignitatum vel virorum. et erãt honorati quidam qui habebant priuilegia vt intrarent ſecretarium principis et aliorum iudicum et ſedendi in ſalutationibus. vt. §. de offici. diuerſo. iudic. l. ij. ⁊ iij. Uel ponitur pro his qui habent dignitatem ſine adminiſtratione. de quibus dic vt in auẽ. vt ordo pre. q̃d in idem recidit.

b ¶ Utantur. i. liceat eis vti ſi volunt.

¶ De puilegijs vrbis conſtatinopolitane. Titu.xx.

¶ Imperat. Hono.

Lex vnica.

Vrbs cōſtantinopolitana non ſolū a iuris italici ſeu etiā ipſius rome veteris b ꝓrogatiua letetur.

c ¶ De metropoli c berito. Tit.xxj.

¶ In eadem prouincia poſſunt eſſe due matrices ciuitates. hoc dicit Bar.

¶ Imperat. Theo.

Lex vnica.

Propter multas iuſtaſq; d cauſas metropolitano nomine ac dignitate beritum ciuitatem decernimus exornandam iam ſuis virtutibus coronatam. Igitur hec quoq; metropolitanam habeat dignitatem: e tyro nihil de iure ſuo f derogatur: ſit illa f mater prouincie noſtrorum maiorum bene g ficio: hec g noſtro: et h vtraq; h dignitate i ſi i mili perfruantur.

k ¶ De cano k frumētario vrbis rome l. l

Titulus.xxij.

¶ De priuileg. vrbis &c.

a Vrbs. Italici. Eſt ergo immunis a tributis. vt.ff. de cen.l.j.

b ¶ Letetur. vt.ſ. de ſac.ſan.eccle.l.omnium ergo mater legū. vt in aut. vt ec.ro.in pn.col.ij. Itē ei⁹ ꝯſuetudinē ſeqt. vt.ſ. de ve.iur.enu.l.j §.fi. & iſti. de ſatiſ.§.fi. Itē mater fidei erit illius ciuitatis eccleſia. vt.ſ. de ſacro ſan.eccle. decernimus.

c ¶ De metropoli. ¶ i. metropolitana. & ſic ē apocopa.

Addi.

¶ Dic vt in.l.j §. qui etate.l.j. ff. de cenſi. in gl. l.j. ibi nil derogatur epiſcopo vel prelato ſi alter eligat in eodem epiſcopatu. Tu diſtigue vt glo. et ibi qd fieri non poteſt per tex.i.c. quoniam i pleriſq; de officio ordina. niſi ex iuſta cauſa vt ibi. et in verſi. & ſic due matres eccleſie hoc caſu q ſunt vnius prouincie non poterunt ad aliam trahi quia perinde erit ac ſi quilibet haberet ſuum preſidem quo ad iuriſditionem et adminiſtrationem licet ſecus quo ad dignitatem et priuilegium. in aut. vt ordina. prefect. in principi.l. tutorem.ff. de his quib. vt indig.l.ij.§. ſciendū. de ſeparati.l.fi. quibus mo.pig. vel hipo. ſolui. l. ad beſtias. de penis. vide cano. in dicto ca. quoniam. de berito eſt textus in.l. qui rome.§. callimachus. de verbo.obligatio. Angelus et Franciſcus areti. citant hanc.l. in.l. teſtamenta.C. de teſtamen. Franc. in.l. ex pupillari. ff. de vul.ſub. Pyrrhus.

d Propter multas iuſtaſq;. maxime quia nutrix eſt legum. vt i prohemio digeſto. §. hec autem.

e ¶ Tyro. datiui caſus. et eſt nomen ciuitatis. et erant due ciuitates tyrus et beritus in prouincia fenicis. vt.ſ. qui etate.l.j. quarum vna erat ante metropolitana: nunc fit & alia & dicit q nil derogatur patrie. Et ſic not. hic argumen. q nil derogatur epiſcopo ſi alter i eodem epiſcopatu eligatur epiſcopus. et idem in prelato. Sed diſtingue aut dignitas additur perſone. puta cum erat vn⁹ epiſcopus i vna ciuitate & datur alius in eodem epātu (et idem in archiepiſcopo poteſt dici) & fieri non poteſt: aut rei: et fieri poteſt vt hic. nec enim erunt duo metropolitani ſed vnus & ſic due matres eccleſie: ſed vn⁹ prelatus / vt biſgami. Item et due prouincie: vnum preſidē. ſic.ſ. titu.j. due ſunt romane eccleſie: ſcilicet roma vetus et noua: et tantū vn⁹ papa. ſz hec rei collata dignitas nō fit niſi ex cauſis. vt in princi. huius.l. ſed & prouincia ſcinditur et erunt duo preſides nō vn⁹ ſed diuarum prouinciarum: ſic et archiepiſcopatus. vt.ff. de offic.aſ. ſi eādem. ſed in vna eſſe duos metropolitas et inſolidū non poteſt eſſe vt dixi. argu.ff. cōmo.l. ſi vt certo.§. ſi duobus econtra de duabus vna fit. vt in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio.§. illud. et.§. hoc autem. col.ij. Accur.

Epō nihil derogat altero in epātu electo.

f ¶ Illa. ſcilicet tyrus.

g ¶ Hec. ſcilicet beritus.

h ¶ Et vtraq;. tyrus & beritus.

i ¶ Dignitate. metropolitana.

k ¶ De canone frumentario vrbis rome. ¶ Certus canon in frumento ſingulis annis mittebatur romā quod patet quia dicit canō. ad qd ſ. de ſac.ſan.eccle.l. placet. & appellatione frumenti om̄ia que ad victum ſunt neceſſaria accipiuntur. vt.ſ. de ſuſcep. modios. & i e.l.ij. et in publicis horreis rome imponebat. vt.ſ. de condi. in pub. horreis.l.j. & ij.

l ¶ Rome. vtriuſq;. vt.ſ. ti.ij. & i. ti.j. & in rub.

Additio. ¶ Dic vt in.l.j.de apo.pu.l.j.de cano.largi.tit. et adde.i.l.j.cautelā creditorū caute mutuātiū ne exceptio nō numerate pecunie illis obijciat̄ vt mutuēt preſente tabellione ꝛ teſtibus et exigat acta ei⁹ rei qḋ mutuauit nūeratā pecuniā et erit ſecur⁹ per hāc legē. Sz tabellio abſqꝫ pena falſi nō debꝫ ſcribere niſi vident ſpēs nūerari et ita obſeruat̄.l.ſi ex cautione.C.de non nūe. pecu. Itē nota ex hoc tex. preſentiā iudicis ꝯfirmare et autorizare cōfeſſionē vel atteſtationē.concor.l.j.ff. de ꝯfeſ.l.miles.§.ſocer.ff.de adulte.et ꝑſcrib. i materia cōfeſſionis iudicial̄. in.d.l.j.ꝛ.l.j.C. eo.iūcta.l.nō facit.l. proinde.ff. ad.l.acq̄.l.ḋ etate.§.q̄ tacuit.ff. de iterrog.acti. l.ſi per errorem ff.de iuriſdi.omni.iudi.c.j.et.ij. de cōfeſ.li.vj.l. error.C.ḋ iudi. et fact. igno.cū ſimi.vbi not.qḋ ꝯfeſſio iudicialis ſciēter facta q̄ fit ad litis deciſionē in cā criminali nō ligat niſi qs ꝑſeueret in ciuili ſecus ꝛ alia multa vt ibi bar.et doc. Tu adde qḋ magna eſt iudicis autoritas et tanta vt faciat ex pacto nudo actionē oriri.l.cū oſtēdim⁹.§.fi.ff. de fideiuſ.tut.ſm cōmunē opi.et eſt caſus ſingularis.et de calore iudicij qd operet̄.vide felinū Sandeū in.c.quoniā contra falſam.vij.

¶ Nauta debet confiteri ſe recepiſſe ſpecies incorruptas: qḋ dꝫ approbari aſpectu officialium tēpore quo dātur et quo reſtituunt̄.h.d.Bar.

¶ Impa.theo. Lex.j.

Nautici[a] apud p̄ſidū aut magr̄atuū acta[b] confiteant̄ incorruptas ſpecies ſuſcepiſſe eorumqꝫ apud quos deponit̄ iſta teſtatio preſens aſpectus[c] probet nihil in his eſſe vicij quod eo tempore[d] q̄ ad ſacre vrbis portū peruenit prefecturā iugiter obſuare preceptum eſt.

¶ Annullat omnia priuilegia concedentia remiſſionē canonis.h.d.

¶ Impera.ar.au. Lex.ij.

Si q̄d frumenti vel ordei vrbicarij canonis remiſſiōe idultum eſt ſpeciali bn̄ficio: contra cōmodum publicū reſcripta elicita[e] non valeant.

¶ Nullus poteſt poſtulare canonis mutationem: ꝛ impetrata priuilegia a iudice nō admittāt̄: ꝛ impetrantes in duplum puniant̄: ꝛ iudices qui canones in proprios vſus cōuertūt puniunt̄.h.d.bar.

¶ Idem. Lex.iij.

Neminē patimur immutādo[f] canonē vrbis rome[g] noſtre clemētie beneficium poſtulare ſz etiam ea reſcripta que quoquomodo potuerint impetrari[h] ſuſcipi non ſinimus: eos vero qui cōtra hec fecerint in duplū retinēdo eſſe ḋcernim⁹: vicarios[l] quinetiā ceteros iudices (niſi deinceps ab vſurpatione vrbicarij canonis abſtineant) deportatiōis pena ḋtineri: primates officiorum capitali ſupplicio ſubiugari ꝑpetua auctoritate ſancimus[k].

col.de probationi. De canone frumētario habes phi.beroaldum i ſueto.vbi de teſſer̄.pyr.

a Nautici. Qui portant annonarias ſpēs. vt.ſ̄.de nauicu.l.j.

b ¶ Acta.in prouincia vnde accipiunt.

c ¶ Aſpectus.ſubijciendo oculis ad quod.ſ̄.ſi. regū. ſi irruptione.

d ¶ Quod eo tēpore.i.ſimilis iſpectio fiat a p̄fecto ānone cui hec lex mittit̄ et de quo hic loqꝫtur vel dic per prefectum vrbiſ

e Si quid. Elicita.a a debitorib⁹.vt ſ̄.de anno.ꝛ tri.l.iij.nec compēſari:ſed tam cito ſolui.vt.ſ̄.de compe.l.in ea.ꝛ l.ſi velut.et.ff. de admi.re.ad ci.perti.l.ij.§.iij et.iiij.et facit.ſ̄ de preci.impe. nec damnoſa.ꝛ ſi contra ius vel vti.pu.l.fin. et.ſ̄. de piſto.l. j.et.j.l. proxi.et i auten. vt nul. iudi.§.ꝛ hoc.colla.ix.

f Neminem Immutādo.de ſpecie in ſpeciem vt.ſ̄.de fab.l.j.vel de ꝑſona in perſonā Accurſius.

g ¶ Rome.dic vt in rub.

h ¶ Impetrari. a quocūqꝫ debitore vel alio vt ſit generalior q̄ ſuperior proxi.

l ¶ Uicarios. Ab vſurpatione: quia ſibi retinent quod romam mittere vel quod in horreis condere debent.et facit.ſ̄.de excu.mu.l.placet.ibi ciuiliter cōueniuntur.

k ¶ Sancim⁹.niſi ab ea vſurpatione abſtineāt.

a ¶ De frumēto rc. ¶ Cū q̄ puidētia cōferat di xi.ſ.ti.pxi.nūc qualiter delatū expēdat: qđ enī i vna vrbe dr̄ r i alia itellige. vtſ.de pui.vr.cō ſtā. qnimo idē i horreis publ ieꝫ aliarū ciuitatū vt.ſ.de cōdi.in publi. horreis. l.ij.

a ¶ De frumento[a] vrbis conſtantinopolitane.

Titulus.xxiij

¶ Quod dari debet i pane non debet ſolui in frumento. Item ex inordinata adminiſtratiōe creſcit cariſtia.h.d.Bar.

¶ Im. ho.a. Lex.j.

b Nulli[b] nec diuine quidē domui nſe frumētum de horreis publicis

c pro annona[c] penitus prebeatur: ſed

d integer[d] canon man

e cipibus[e] cōſignetur annona in pane cocto domibus exhibenda: ita enim debet canon ab inclyte memorie conſtantino preſtitus / nec

f non a diuo[f] pietatis mee auotheodoſio actus expendi: quoniam creſcit inopia ſi frumenta que pro ānona tribuunt: ad vſus alios deputata cognoſcantur: co

g gentur[g] enim de pu

h blico ſibi emere[h] q̄ alijs vēdere potuiſſent.

¶ Quātitas ſtatuta ad emptionē frumēti nō poteſt minui / nec ad alios vſus conuerti: et qđ de ea fit debet in publicū librū ſcribi: et ↄtrafaciētes puniunt in duplū: et lucrum ſumit naturam ſortꝫ. hoc dicit Bar.

¶ Impe. Ho. L.ij.

Auri ſtatuta q̄titas ad coemptionē frumenta

i riam[i] ppetuo ſit dedicata: nec liceat cui

k q̄ poſt[k] adminiſtrationem vrbicarie poteſtatis perceptam aliquid ex eadem ſūma minuere vel ad quoſcūq̄ alios vſus

l conuertere[l]: ſed ſub geſtorū teſtificatione certum fiat: et qđ

m mancipibus[m] mu

n tui[n] nomine datum eſt: r quod ab hiſdē ſit excepta omni cōcuſſione ſoluendum eum autem qui hāc formam auſus fuerit inquinare: q̄titatem in qua ſuam calliditatem exercuerit in duplum redhibere iubemus: et q̄cquid ex predicta ratione accreuerit: ad cumulum eiuſdem auri q̄titatis et frumētarij tituli firmiter redūdare legiſq̄ huius tenorem ene

o is tabulis incidi[o].

b Nulli. priuato.

c ¶ Pro annona .i.pro pane.

d ¶ Integer.i. nō minut⁹ p huiuſmodi prebitionem.

e ¶ Mācipib⁹ ſcꝫ piſtorib⁹. vt ſ.de piſto.l.j. q panē coctū reddūt annone prebēdū. vt hic.r.j. l.pxi.et pri⁹ vetus frumētū q̄ nouum niſi ſit op⁹ de nouo immiſceri veteri qđ venit pꝑter corruptionē veterꝫ. vt.ſ.ꝺ ↄdi. i pu.horreis.l.j.

f ¶ Necnō a diuo. vbi nō hēs. ſꝫ facit.j.de ero. mili.an. l.j. Itē .j.ti.j.l.fina.

g ¶ Cogēt. horreorū comites.

h ¶ Emere. ſub. frumenta q̄ rc̄. ſi bene. ſ.diſtribuiſſent.

Addi.

¶ Nulli. Adde legē viuendi neceſſariā hi ei q mō ſine atq̄ in diē viuūt facile ad ſopiā pduci ſolēt. Sola etei mī ē ipenſ parſimonia. Hinc quōdā leges ſūptuarias hūit

Ro. qb⁹ r vict⁹ r cult⁹ rō redderet. Nec dꝫ lōgi tpis victū breuis hora ↄſumere. c. cū apoſtolus. de cēſi. iūcto. c. ſopita. c. cū nuper. vbi qs debꝫ facultates ſuas metiri ne egeat. l. ius alimentorū. ff. vbi pupillus educ. deb. r hac. l. i fi. vbi creſcit atq̄ auget primōiū ei⁹ q ordie viuit ↄ facile minuit et ſenſim decreſcit. Hic Andreas ꝺ panē p annona r ānonā p pane ſumi r annonā ciuilē panēq̄ ciuilē exponit. Pyr.

i Auri. Frumētariā. qđ qn fit. dic vt ſ. vt iēp. ſpe. l.j.

k ¶ Poſt. als p⁹ pceptam: alias poſtea pcepta.

l ¶ Cōuertere. ſic. ff. ꝺ admi. re. l. iij. §. ij. et. iij. et iiij. r. ſ. ti. j. l. iij. et. ſ. de cōdi. in pu. horre. l. fi. r. j ꝺ col. fū. pa. l. fi.

m ¶ Mācipib⁹. i. piſtorib⁹ vt. ſ. l. proxi. r caue qđ dicit q̄ nō dr̄ q̄ mutuo det: ſed dat frumētū et recipit panis vl dat pecunia vt emat frumentū als eſſet ↄ. ſ. de his q ex pu. ra. mu. pe. l. j. r. ij. r ſic hic ad publicā vtilitatē: ibi priuatam.

n ¶ Mutui. als. mutuo: r tūc eodē mō expone ſic. ſ. de pre. et omni. re. naui. l. ij. §. domus.

o ¶ Incidi. id ē

ſculpi. vł imprimi. ſic. ff. de orig. iu. l. ij. §. poſtea ne diuti⁹. ⁊ repete hic iubemus. quod eſt. ſ. ſic in lib. moyſi in lapideis. Accur.

De annonis ciuilibus lib⁹. Titul⁹. xxiiij.

Annone ciuiles nō dātur pro titulis in dignitatibus ſed pro meritis. hoc dicit Bar.

Impera. Theo. Lex. j.

Annonas publicas non tā titulis dignitatum q̄ ſingulorū virorum meritis attributas diui conſtantini[a] liberalitate ſatis claruit: ideoq̧ nihil ex his[b] ſcholarū nomine vendicetur: ſed prouniuſcuiuſq̧ merito que ſunt conceſſa ſeruētur vt quicūq̧ perceptarū annonarum emolumēta vel in heredes p̄prios iure ſanguinis[c] trāſfuderūt / vel i extraneos diſtractōis titulo tranſcripſerit maneat qd̄ geſtum[d] eſt / vł hereditatꝭ merito vł alienationis arbitrio.

Impera. mar. Lex. ij.

Centum. xxv. modios frumenti preter ſolidū canonem per ſingulos dies de preſenti ſexta indictione ex die kal. ianuarij nomine papateumatꝭ† de horreis publicis huius alme vrbis in ſitas noſtre pietatꝭ liberalitate tribuimus[e] / datꝭ ſacrꝭ apicib⁹[f] ad ſublimiſſimā q̄q̃ p̄ oriētē prefecturā quibus poſſit et modum noſtre donatiōis[g] agnoſcere: et incunctanꝭ prebere q̄ iuſſimus: quā modiationē iugiter et in perpetuū ciui

a Annonas. Cōſtantini. Ar. cōtra inſufficiētes doctores vt etiam ſcholares optimi facilius aduocenꝭ.

b Ex hiſ annonis ſcholarū. ſ. ſi nihil meruerūt. vł dic q̧ ſua ſcola vł vniuerſitaſ hec nō reuocet.

c Sanguinis. vel etiā non iure ſanguinis. vt ſtatim colligiꝭ.

d Geſtū. hic ꝺ iā p̄cept. ſic ī vſufru. vt. ff. de vſufru. l. defuncta. ⁊ facit. ſ. de inof. teſt. oīmoda. §. fi. ⁊ de colle. illici. et. j. de ſilē. l. fi. ⁊ ꝺ ero. mili. anno. l. in his. et qui mili. nō poſ. l. v. §. fin. que faciunt vt mortuo militante aliquid ad heredem defuncti tranſeat. Item ar. q̧ idem ſit in prebenda clerici iam p̄cepta.

Addi.

Annonas. In glo. in fi. ibi idē ī p̄bēda iam p̄cepta. vt trāſmittaꝭ ad heredes. vel ad eos q̄bus diſpoſuit canonicus ſi moreretur. c. ad hec. et. c. relatū. de teſta. facit. l. ſi pupilli. in fi. ff. de ſolu. in arg. Sed videꝭ qd̄ eccleſie lucro cedat. auꝭ. licentiā. C. de epiſ. ⁊ cleri. §. interdicim⁹. in auꝭ. de eccle. titu. Dic qd̄ illic loquiꝭ in habētibus magnā adminiſtrationē ſeu dignitatem ſecus in minoribus quib⁹ debetur id temporale qd̄ dicitur prebenda ratione laboris ⁊ ſeruitij eccleſie exhibiti quod poteſt ad heredes trāſmitti per hāc glo. facit. l. milites. j. de re mili. Aut meli⁹ de fructib⁹ nōdū perceptis et cū moriꝭ inteſtatus. Facit tex. in ti. hic finiꝭ lex. §. his cōſequenter in vſi. feu. l. ſi. j. de agenti. in reb. vide ſcrib. in. d. c. relatū. et de fructibus prebende. vide in. c. licet. de p̄bē. c. quia ſepe. de ele. li. vj. Archidi. xij. q. v. c. j. ⁊. c. ſtatutū. §. aſſeſſore. de reſcrip. li. vj. Jo. an. i. c. preſenti. de offi. ordi. li. vj. doc. ī ꝺ. auꝭ. licētia. l. diuortio. ff. ſolu. matri. per albe. et in pragmatica ſanctione ti. de annatꝭ. §. itē quod ſi eccleſia ibi fructus collectos p̄ceptos et acquiſitos iūcta glo. c. ſi propter. de reſcrip. ⁊ ibi doc. qui cōmuniter pr⁹tenebāt contrarium. Et Jo. fabri ī fi. de here. que ab inteſtato. inſtitu. dicit de conſuetudine canonicorū diui adriani aurelianēſis: et not. in. l. diē functo. ꝺ aſſeſſo. in l. ij. ibi parapenteumatis. legit Andreas periſceumatꝭ id eſt ex abundanti ⁊ tanq̄ donatiui nomine qd̄ militibus datur vł congiarij quod plebi idem aduertendum i. l. j. j. de re mili. vbi eſt ergo libertate legendū hic liberalitate. Annone ciuiles ſunt redditus annui. vt hic Andreas in ti. prece. Pyrrhus.

† Periſceumatꝭ id eſt abūdantie aut cogiari

e Centum. Tribuimus. ſimile additamētum fit quandoq̧ prebendis. ad quod ſ. ti. j. l. j. et ſubaudiunt hic p̄ ſingulos annos. ⁊ ſic qd̄. ſ. eſt p̄ ſingulos dies iūgiꝭ ſuperiorib⁹.

Fruct⁹ ex bñficio p̄cepti ad herēdes trāſeūt.

f Apicibus. i. noſtris litteris miſſis ⁊c̄.

g Donationis. quam facimus. per. l. iſtam augendo annonas.

a ¶ Noſtris. militibus. ſcilicet vel dic omnib⁹ tempore. ſ. neceſſitatis.
b ¶ De mendicantibus validis. ¶ Q: mendicantes reficiuntur publicis annonis de quibus eſt dictum. et debet hoc fieri. ſcʒ de vere mēdicātib⁹ non ficte. idō de mendicātibus validis. i. robuſtis q̄s ſpanaldos vl' galiotas vulgus appellat: q̄ mēdicare nō debent ne miſeris vel xre debilib⁹ panē auferāt vt hic. ꝛ i autē. de q̄ſto. colla. vj. et v. q. v. c. nō ois. et. lxxx. di. ca. j. et gl. ſup math. iuſtius fecer̄ſ ſi iniuſte petentē correxeris q̄ ſi ei dederis.
c ¶ Cunctis. Queſtū. qui publice panē querunt.
d ¶ Incerta. qi ignoraſ vtrū vere egeant vel non.
e ¶ Inertib⁹. ſic ſe gerīt q̄ſi nō habeāt artē cū habeant: et ita fingunt ſe debiles cum ſint fortes; q: nolūt laborare: ſed mendicando ſine labore viuere.
f ¶ Neceſſitas laborādo eo mō q̄ ſequiſ: et dic inferaſ p q̄ſtorē vt in autē. de q̄ſtore.
g ¶ Proditor. i. delator ſic. ſ. p q̄b⁹ cau. ſer. l. fina. Accur.
g ¶ Plenitudinē. al's leuitudinem. ſ. fictā. al's plenitudinē. i.

a bus noſtris[a] debere conferri valitura in euum hac lege ſancimus.

b ¶ De mendicantibus validis[b].

Titulus. xxv.

¶ Qui ſine nc̄itate mendicant poſſunt inſpici et qui eos inſpexerit et prodiderit et eſſe probauerit dominiū eorū cōſequitur ſi ſunt ſerui: vel ius colonatus: ſi ſunt liberi ſalua dominis actiōe ſerui corrupti. h. d. Bar.

¶ Impera. Uale. Lex vnica.

Cunctis q̄s in publicū c q̄ſtū[c] incer- d ta[d] mendicitas vocauerit iſpectis exploreſ in ſingulis et integritas corporū ꝛ robur an- e norum: atqʒ iertib⁹[e] et abſqʒ vlla debilitate miſerandis ne- f ceſſitas[f] iferatur/ vt eorū quidem quos tenet conditio ſerui- g lis proditor[g] ſtudioſus et diligens dominium conſequaſ: eorum vero quos natalium ſola libertas pſeq̄ſ/ colonatu ppetuo fulciaſ q̄ſq̄s huiuſmodi plenitudi- b nē[b] pdiderit ac pbauerit: ſalua dn̄is in- i eos actiōe[i] q̄ vel latebrā forte fugitiuis/ vel mēdicitatiſ ſubeū- k di ꝯſiliū pſtiterūt[k].

¶ De nautis tyberinis. Ti. xxvj.

¶ Qui nauē tyberinā habet on⁹ publicū cogiſ ſuſcipere ne vllo priuilegio excuſatur. Bar.

¶ Impera. Uale. Lex vnica.

Qui nauem l tyberinā[l] hr̄e fuerit ꝯſiſus on⁹ reip. neceſſariū agnoſcat q̄dcūqʒ igitur nauigiū in alueo tyberis inuenietur: cōpetētibus et ſolitis obſequijs mancipeſ ita vt nll'a dignitas aut pꝰuilegiū hoc of- m ficio vendicetur[m].

¶ De frumento alexandrino. Ti. xxvij.

¶ Impa. phi. ho. et theo. aug. Lex. j.

n In eſtimatiōe[n] frumēti quod ad ciuitatē alexandrinā cōuehitur

valitudinē. ꝛ eſt ſic. ſ. de col. dete. l. fi. Sʒ cōtra i aut. de queſto. §. ſi vo. col. vj. vbi dr̄ q̄ ſui dn̄is liberi opi publico mancipanſ. Solu. hec corrigiſ ſm quoſdā vl' ibi in his q̄ i ſacra vrbe reperiūſ q̄ſi cū eis mitiꝰ ſit agēdū. Ul' loq̄ſ d his q̄ faciūt ſe vides ri egros appo- nētes herbā vel aliud per qd̄ tumeſcūt: ibi n̄ ſic delīquūt. ſʒ ſolū fingunt paupertatē ſeu debilitatē.
i ¶ Actiōe. furti et ſui corrupti vt. ff. de ſer. cor. l. j. et. ſ. de fur. l. aduerſus.
k ¶ Preſtiterūt. al's facturi nō erāt. vt. ff. de fur. l. q̄ ſuo. ꝛ. l. ſi q̄s vxorē. §. neq;. vel ēt ſi eēnt: q: nō dʒ laudando augeri malicia vt. ff. d ſer. cor. l. j. i fi. ꝛ fa. iſti. de ob. ex delicto. §. ope. et. ff. de xb. ſig. l. ſepe. §. fi. et ff. mā. l. j. §. fi. ꝛ. ſ. de muri. l. q̄ aliquē. et. j. d agri. ꝛ cē. l. oēs pfugi ꝛ. ſ. de fabri. l. fi. Laudibus nō dʒ extolli mali tia.
¶ De nauť ꝛc.
l Qui nauē. tyberinā. i. q̄ nauigat in flumine rōano ꝯuehēdo romā vl' extrahēdo ducēdo ad caſtra.
m ¶ Uēdiceſ. i. ſe pareſ vel remoueatur.
¶ De frumēto
n In eſtimatione. prefect⁹ oriētis ſtatuit mun⁹. i. ſalariū duob⁹ officialib⁹ q̄s elegit ad cōgregādū frumentū ad ciuitatē alexādrie

⁊ nauclerijs pro eſtimatione frumẽti.i.ſm q̃titatem quã fieri facerẽt puta pro modio tm̃ qđ hic imperator cõfirmat ⁊ dicit ammodo curiales non eligendos ad hec officia.
a Elogij.nomina ſunt officiorum. ⁊ i li.m. eſt emendatum debito decreto elogij.
b Officia in predictos duoſ viros.

† De ſitologie ⁊ qđ ſequitur. zigoſtazie.i. ꝑfecture frumenti ⁊ ponderationis munere.

Addi.

In extimatione. Tex.hic vbiq; valde corruptus eſt et in textu impreſſo cũ Luca de pẽna corruptior q̃ alibi. Ego ſic lego q̃cquid de ſitologie. i. frumentationis et zypoſtaſie.i. põderationis/ ſeu menſurationis munere zygoſtateo enim eſt põdero.⁊ in veteri libro meo ſcriptum eſt de ſciptologio ⁊ zigoſta. quod prope accedit ad emẽdatam lectionẽ Andreas vero legit. quicquid decreto elogij deſitoſtaſij munere: id eſt decretum in elogio tuo de prefecto frumenti confirmamus. Pyrrhus.

quicquid decreto
a elogij[a] et Sygoſtaſij † munere et pro nauclerorum tuẽda ſubſtantia eminentia tua diſpoſuit roboramus: atq; vt curialibus prede auferatur occaſio iubemus eos ad huiuſmodi ſolicitudinem affectandam nunq̃ accedere: ſ; deſigna-
b ta officia[b] tuis prouiſiõibus examinata ſolicitudinem predictam implere.

Imperator. Theo. Auguſt. Lex.ij.

Diurnos.c. et x.modios ali-
c monijs alexãdrine[c] ciuitatis addi decer-
d nimus vt nemo[d] priuetur eo quod nunc vſq; perceperit: ⁊ pe-
e riſocorregie[e] † nomẽ penitus amputetur
f ⁊ teſſere[f] deſignent: et noſtre pietatis no-
g mine cenſeantur[g].

De alexãdrie primatibus. Ti.xxviij.

Imperat. Anto. the.⁊ vale. L.vnica.

h Corporatos[h] ciuitatis alexandrine re-
i purgandi fluminis[i] onere liberamus: et ꝑ tenore diſpoſitionis tue quadringentos ſolidos ex dinũ-
k mo[k] victigali memorate ciuitati ꝓcõmodari decernim⁹ ita vt
l ex titlo[l] nauiũ mõis
m oĩbus repẽſetur[m].

g Cenſeantur. vt dicantur theſſere honoris imperatoris. ad quod.š. de iuſti.co. confir.in fine. et.j. de aqueduct.l. decernimus. in fine. Accurſius florenti.

De alexandrie primatibus.

Addi.

Diurnos.
In tex. periſogorigie nomẽ amputet ⁊ theſſere deſignẽtur Teſſera quid ſit vide in rubri.š. de anno. ⁊ trib. vbi dixi et late apud ſuetoniũ beroaldus. ſed iſtud grecũ eſt: ꝙ hic dicit et legendũ Andrea reſtitutore piſſichoregie magiſtratus annone qui abundantiam que periſſea dicitur ſuppeditabat.⁊ diſtribuebat a xorrew quod eſt diſpertio trado Pyrrhus.

† Periſſichoregie diſtributionis extraordinarie.

h Corporatos.id eſt decuriones illius terre vt patet ex rub. vel q̃ omnibus ciuibus dicit: q̃ omnes ſunt primates reſpectu aliarum ciuitatum.

c Diurnos. Alexandrine.ab alexãdro pura magno ſic dicta cui fauetur hic in alimentis. Item ⁊ habet iuriſditionẽ. vt.š.de of. iu.alex.item aliud.vt ⁊.j.ti.j.l.j.
d Nemo.priuatus.
e Periſocorregie. Una dictio.⁊ dicit periſocorregi⁹ et periſocorregia qui ẽ iuxta regem a peri iuxta ⁊ rege. Colligitur ergo hic nomen eius officij ⁊ per hoc effectus. vt.š.de ſer.a nullo: quia forte male ſe habuit in congregatione frumenti: et cõmittitur electio prefecto. vt.š. l.proxima. Accur.
f Et theſſere. ſcilicet frumentarie. vt.ff.de iudi.l.ſed, et ſi.§.j.

i Fluminis. nili quem expedit purgari per agros.quia non pluit in egypto.
k Ex dinũmo.ſcilicet loco vbi reponũtur nũmi accepti ex vectigali: vt ſacrum vbi ſacra reponuntur. vt.ff.de re.di. ſacra.§.fi.et dicitur a dinumero as.diminutum. alij dicunt a duo ⁊ nũmos: quia ciues illius terre dabant pro vectigali duos nũmos quilibet de quibus modo accipiuntur.cccc.iſti ſolidi.
l Ex titlo.puta ex coloneo ſeu riuaglo qđ ibi
m Repenſet.dinũm⁹: q; tm̃ ibi repo (ꝑcipit. nit ex alio ti.ſ.nauiũ q̃tũ tollit ex ti.vectigali.

Additio.

Corporatos. Sẽſus eſt legis. Princeps tenetur ſuis ipẽſis nili

fluminis riuos ⁊ alia flumina purgare ex q̄bꝰ vectigal pcipit. Sic ⁊ domini temporales qui percipiunt vectigal ex publicis vijs tenentur eas reficere ſuo ſumptu vt cōpenſetur expēſa refectionis cum lucro a tranſeuntibus perceptoac percipiēdo. vt hoc tex. ibi repēſet. Sȝ ex quibus nullū recipit vectigal ſubditi debent reparare. l. ad portꝰ. §. de opeꝝ publi. l. j. §. j. de colla. fundo. patrimo. §. ad hec ſancimꝰ. in auc. de eccle. tit. l. ij. §. viarum. ff. ne quid in loc. publi. no. in. l. ſi locus. ff. quā. fuit amit. cum ſimi. In tex. dinummo vectigali ſicut trinūmo vel trinūmio quod duo nūmi pendebant a quolibet ob vectigalia vt videmus quēlibȝ equū debere vectigal hmōi. Pyrrhꝰ a ¶ De iure rei pu. ¶ Alterius ꝙ romanorum: ſic enim in toto hoc titu. accipitur. vt offerat a ti. de iu. fiſc. dic

ergo ꝙ ciuitates regulariter vtunt iure pͥuatorū. vt. ff. de ꝟbo. ſig. l. eū qui vectigal. et. j. e. l. ij. et. ff. qḋ me. cā. l. metū. §. aiaduertēdū. et. j. ti. ij. l. j. et in ſal. iure iſti. ⁊ treb. vt. ff. de admi. re. ad ci. p. l. legatū. et. ff. ad treb. l. oībꝰ. ſed quandoqȝ habet ius ſinglare. vt. j. l. j. et. iij. Itē. ff. de vſur. l. etiā. et ſi cer. pe. ciuitas. ⁊ de ſa. ſan. ec. l. ſi. ⁊. j. de vē. re. ci. l. ſi. ⁊. j. de debi. ci. l. ſi. ⁊. l. j. ⁊. ō. ne fiſcꝰ vel reſpu. l. j. et. ff. et q̄. cau. ma. l. legat. et. C. de fideiuſ. l. ſi. Itē ſūt alie q̄ vtunt iure ſpālim mo. vt vtraqȝ roma. vt. ō. de priui. vr. cō. l. j. ⁊ antiocēſiū. vt. ō. de pͥui. cre. l. antiocēſiū. ⁊ ilicēſis. vt. ff. ad mu. l. j. ⁊ alexādria. ō. ti. j. et. ij. ⁊ metropolitane. vt. ō. de metropo. berito. itē q̄dā hñt pͥuilegia p reſcriptū. vt. j. l. ſi. ⁊. ō. de teſta. ſi nō ſpeciali. habent enim quedam ius fabricandi monetam per priuilegium.

b ¶ I qd. Cuiuſlibet ciuitat. vt i rub. nota.

c ¶ Placuit. idem ſi placuerit: ſed creati non fuerint.

d ¶ Statutū eſt. diffinitiue. ſic i miore vt. ff. ſi aduer. rē iu. l. cum et miores. ſi autē fuerit legitie defenſa valet vt reſtituat. vt. ō. de of. ciꝰ q̄ vi. alte. l. j. ⁊. iij. ⁊. j. l. iij. iterlocutoria ꝟo valet ēt ſi nō ſit defēſa. vt. ō. qḋ cuiuſqȝ vniuer. l. j. §. cuiꝰ. et l. ciuitates. q̄ ꝫ minorē. vt. ff. q̄. ex cau. in poſ. l. hoc iure. ⁊ facit ff. de re iudi. l. ꝫ pupillū. ⁊. ō. qui legi. l. j. ⁊. ō. qūo et qñ iu. ſi vt. ꝓponis. ⁊. l. ſi preſes. Accur.

e ¶ Nihil. Ipſo iure. alij dicunt ꝙ p reſtōnē ar. ō. de ſen. aduer. fiſ. latis. l. j. ſed ibi fuit dſēſa reſpu. vł fiſcus. lȝ pͥuaricatio iteruenerit. ⁊ adde qḋ no. j. l. iij.

f ¶ Aⁿ reſpublica alterius ciuitatis ꝙ romane. ne ſit cōtra. ō. in qui. cau. pi. ta. contra. l. j. et. ij.

g ¶ Proponitis ius. ceſſū: alˢ ſecꝰ. vt. ō. de pͥui. fiſ. l. iij. ⁊. l. ſi. ꝫ. ſȝ alij dicūt ex ſola ſatiſfactione niſi i pͥudiciū eiꝰ aut fiſci. vt i Iniſ: qḋ nō placet. vt. ō. de fideiuſ. l. cum alter.

h ¶ Nacta ē. qḋ. ō. de pͥui. credi. anthiocēſium.

i ¶ Proſperit. ex conuentione.

k ¶ Perſonalē. ſ. tātū non hypothecariā / ſȝ pſonalē hȝ pͥuilegiatā. vt. ff. de pͥuile. cred. l. bonis §. reſpu. ꝫ. vł ibi de roma. et facit. ff. q̄ po. i pig. ha. ſi pignꝰ. ⁊. l. ſi. in pͥn. et de iur. fiſ. l. res. §. j.

l ¶ Rem publicā. romanoꝝ ſm q̄ſdā: vel veriꝰ aliarū ciuitatū. vt. ō. no. i rub. et pone in ꝫctū vt. ff. et q̄. cau. ma. l. reipublice. vel i iudicio. vt. ō. l. j. §. j. ſȝ ifra q̄tū tpoꝝ vr̄ ꝑpetuo: q2 ſȝ eſt pupilla vt hic ptȝ. Alij ifra triēnū. vt. ō.

¶ De iure reipublicеˢ. Ti. xxix.

¶ Sententia lata contra ciuitatē indefenſā eſt ipo iure nulla. h. d. Bar.

¶ Impera. Anto. Augu. Lex. j.

Si quidᵇ aduerſus rem pu. indefenſam i ea ſpē in qua neqȝ defenſores creati fuerint neqȝ vt crearēt placuitᶜ ſtatutū eſtᵈ actiōibꝰ eius nihilᵉ pͥudicatum eſſe.

¶ Reſpublica nō habet tacitam hypothecam niſi ex ſpeciali priuilegio vel ex pacto. hoc. d. Bar.

¶ Idem Auguſt. Lex. ij.

Aⁿ reſpublicaᶠ in cuiꝰ locum vos ſucceſſiſtis ideo quia ſatiſfeciſſe debito proponitisᵍ ius pignoris i eo fūdo habeat apud ſuū iudicē querit: ſi eni neqȝ bñficio ſibi cōceſſo id ius nacta ēʰ: neqȝ ſpecialit i obligatione pignoris ſibi pſperitⁱ cauſa eiꝰ non ſeparatur a ceteris creditoribꝰ qui habēt perſonalemᵏ actionem.

¶ Quod ciuitas facit ꝓ ſua ſtatuta non reuocat p pſulē vel pſidē. B.

¶ Impera. Alexan. Augu. Lex. iij.

Rempublicāˡ vt pupillā extra ordinem iuuari moris eſt.

¶ Impera. Diocle. Lex. iiij.

de ſen.aduer.fiſ.la.l.j.Tertij vſqꝫ ad q̃driēniū a die leſionis qñ fit in vltimo die minoris eta tis vt.ſ.de tēpo.reſti.l.ſupuacuā.ꝙ nō videtur ſtare:qꝛ dicit pupillā non dicit minorē: ꝛ codē mō dicit in eccl'ia.vt.ſ.de ſa.ſan.eccle.l.fi.ꝛ i aut.de nō alie. §.finimus.

S I ſm legēᵃ ciuitatꝭ reſpu. cuius meminiſti rui na collapſis edifici is tuis diſtraxit are am:nihil ꝯ huiꝰ legꝭ tenorē rector prouin cie fieri patiet.

De adminiſtratione rez publicarumᵇ Titulꝰ.xxx.

Impera.Augu. pre.preto.Lex.j.

F Undum vectigalemᶜ ſi ſuis q̇buſcūqꝫ tꝑibꝰ ꝺbite q̄titates infert: iuito poſſeſſore auferri nō poſſe manifeſtū eſt.

Si officialis eſt negligens in exigendo cautionem de legato vel fidei cōmiſſo preſtando tenet ad intereſſe. h.d.Bar.

Impera.Diocle. Lex.ij.

C Ontra eos q̇ rēpu.adminiſtrātes ꝑ officij neceſſitatē ſub cōditione relictiᵈ fideicommiſſi ſatis accipe debuerūt:q̄ꝫti reipu.intereſt ſatis nō eē acceptūᵉ dirigēdā eſſe actionemᶠ ꝓſpicitis

a Si ſm legē.i.ꝓuilegiū.ꝛ ſic ꝯtra.i fi.vel dic ſm legē.i.cōſuetudinē q̄ ē lex.vt inſti.de iu.na.§.ex non ſcꝓto.ꝛ ſm hoc ſūt ſilia.ſ. de emā.lib.l.j.ꝛ ff.de teſti.l.iij.§. fi.ꝛ ſꝫ hoc ꝯſuetudo vincit legē qꝺ dic vt.ſ.q̄ ſit lon. cōſue.l.ij.ꝛ facit.j.ti.iij.l.j.ꝛ ij.Accur.

Addi.

Si ſꝫ. Sm legē.i. ſtatutū q̄ cauet ſi q̇s non reparet edificiū ruinoſū acq̇rat ciuitati.Sꝫ vr̄ nō valere id ſtatutū cū ꝓuatorū ꝓiudiciū ꝯcernat.l.ſi ꝓuatꝰ.ff.q̄ ꝛ a q̇b.ma.no. l.l.ij.ſ.q̄ ſit lōg.ꝯſu.l.totiēs.ff.de pollicit. Dic qꝺ ſtatutū iſtꝺ eſt ad decorē ciuitatꝭ.l.ad curatores.ff.de dāno iſec.l.ꝑtor.§.hoc aūt.ff.ꝺ ope. no.nūc.l.ij.ſ.de edifi.ꝓua. In gl.rubrice ibi ſꝫ q̄nqꝫ ciuitates habent ius ſingulare.i.ꝓuilegiū vltra ꝓuatos qꝺ ē qñ ꝑdictis ciuitatibꝰ cōceſſum eſt ſpāliter a lege vel a ꝓncipe illꝺ ꝓuilegiū vel ius cōcēdi vniuerſitatē.l.j.§.q̇bꝰ.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vniuer.nomi.no.i.l. antiocēſiū.ff.de ꝓuі.credit.Uide huc Ludo.Roma.in.l.j.§. hoc autem.ff.de damno infecto ad materiam huiꝰ Ru. Pyrrus.

b De adminiſtra.rez. Par eēt ciuitatē hre iura niſi eſſent q̇ ea adminiſtrēt.vt.ff.de ori.iu.l. ij.§.poſt originē.ꝛ caue ꝙ hi eligunt ꝑ decuriones cōuētos ꝑ ipſos mgr̄atus.vt.ſ.de decu.l. j.ꝛ de ſuſcep.ꝛ ar.l.exactores.ꝛ.ff.ad mu.l.luſcius.ꝛ ſic aliꝰ eſt mgr̄atꝰ q̇ iuriſditionē exercet ꝛ aliꝰ adminiſtrator qui tēporalia gerit:vt hic et.ff.eo.per totū.

c F Undum vectigalem.i.emphiteoticū qꝺ dic.vt.ff.ſi ager.vec.l.ij.et.iij.et facit.ſ. de admi.tu.l.j.

Additio. Fundū. Quero hic. Nunqd ab emphiteota vel vectigalꝭ fūdi dño q̇ penſionē ſoluit poſſit peti titulꝰ q̄ fundꝰ ab eo poſſidet alioq̇ auferri poſſeſſio. Prio videt qꝺ nō.l.cogi.ſ. de peti.heredi.l. q̇cūqꝫ. ſ. de apo.pu.l.cū de i rē verſo.de vſu.videt ei mihi obſtare penſionis receptio quo minus euꝫ expellē poſſim l.ij.ſ. de iu.domi.ipe.not.i.l.ij C.ꝺ iur.emphitheo.c.potuit.ꝺ loc.Sꝫ i ꝯtrū facit tex.in.l.herēniꝰ.ff. de decu. l.ſolēnibꝰ.C.de rei vēdic. Contraria loq̄ūtur i obligatione ꝑſonali non reali ꝑ tex.in.l.ſi maior.in ūc.glo.ſ. com. diuid. fallit niſi.xl.annis poſſediſſꝫ. l.ius emphiteoti.j.de fun.patrimo.et glo.facit tex.i §.ſi q̇s ꝑ.xxx.annos.de feud.deſuc.mili.in vſi. feudo.ꝛ alie leges ꝯrie itelligunt qñ ſciēter recipiebat:et qñ nullū habebat titulū: de titulo ꝛ materia nūq̇d bñficij titulꝰ ſit dicēdus ꝛ diſtinctione in reali vel ꝑſonali vide i.d.l.cogi. ꝛ in.c.prio.de ꝑſūp.ꝛ i loc.ordina.ꝛ ꝑ Ang.in d.l.cogi.ꝛ ꝑ Jaſonē.de iu.emphite.cano.in.c. potuit. de loca.Limita tamē predicta ;quod quando eſt preſumptio cōtra poſſeſſorem tūc cogitur dicere titulum ſue poſſeſſionis vtputa;ſi laicus poſſideret decimas.vt tenuit inno. in.ca.nonnulli.de reſcrip.ꝛ Ange.in.d.l.cogi. Pyrrhus.

d C Ontra.Relicti.ciuitati.

e Acceptum.id eſt quod non eſt ſatis acceptum quia debitor factus eſt non ſoluendo.Accurſius.

f Actionem.vtilem negociorum geſtoruꝫ.vt ff.de nego.geſt.l.iij.§.hac actione.vel in factū vt.ff.de magiſt.cō.l.j.in prin.et.ſ.vt i poſ.leg. l.fina.Sed contra.ſ.titu.j.l.pe.Solu.ideo eligit vt minor.vt.ſ.ſi tu.vel cu.l.fina.Uel hic nō eſt in quem reſtitueretur facto herede nō ſoluendo.Accurſius.

ℂ De vendendis rebus ciuitatis[a].

Titulus. xxxj.

ℂ Venditio pura et pfecta nõ debz a republi. reuocari. licet per aliũ maius preciũ offerat. Bar.

ℂ Impe. aug. prefe. preto. archa. Lex. j.

Si ſine vlla cõditiõe p̃dia vẽdente repu. cõparaſti[b] pfecta venditione[c] nulla ratiõe vteris ne adiectione[d] facta auferri tibi dñiũ[e] poſſit tẽpora em̃ adiectionib⁹ p̃ſtituta[f] ad cãz fiſci[g] ptinent: niſi ſi q̃ ciuitas propriam legem habeat.

ℂ Locatio perfecta non reuocat: licet alius maiorẽ penſionem offerat. B.

ℂ Impera. Valc. Lex. ij.

Quãuis incrementũ cõductioni facte publici predij[h] videt offerri non tñ additamẽti

Additio. ℂ Cõtra. ℂ In gl. ibi ideo eligit vt minor. l. fi. ꝯ. ſi tu. vel cur. intelligo qñ heres q̃ ſatiſdare debebat reperit ſoluẽdo tũc em̃ reſpu. hz electionẽ ſicut minor cui equiparat als ſec⁹ vt. l. alleg. Pyrrhus.

a ℂ De vendẽdis reb⁹ ciuitatis. ℂ Qd faciunt adminiſtratores ſuperioris.

b Si ſine. Cõparaſti. cũ ea ſolẽnitate. q̃ ẽ. ſ. e. l. fi.

c ℂ Vẽditiõe. de q̃ pfectione dic vt inſtit. de emp. et vẽ. i p̃n.

d ℂ Adiectione facta. ab alio

e ℂ Dñiũ. traditiõe facta vt ſubijcit i eo qḋ dicit trãſlatũ vt ꝯ. de rei ven. ſeruum. Sed qd ſi nõ erat facta traditio? Rñ. agit ex empto ad intereſſe ſi alij vẽdat ciuitas. vt. ff. de ac. ẽp. l. j.

f ℂ Preſtituta. a lege puta. xx. dierũ. ar. ꝯ. de ſa. ſanc. ec. aut. hoc ius. ſed legẽ q̃ hoc dicat nõ habes. Alij. xl. dierum. et dicvt arg. ff. de edil. edi. quod ſi nolit. §. pe.

g ℂ Fiſci. ad res fiſcales ꝛ fiſco vẽditas. vt. ꝯ. de fi. inſtru. ꝛ iure haſte fiſ. l. ſi tpa. et. ff. ad mu. l. luci⁹. §. fi. Itẽ hec adiectio nõ fit niſi ſemel vt. ſ. de loca. fũ. ci. l. ij. et facit. ſ. l. pri. in hoc g̃ pl⁹ hz fiſc⁹ q̃z ciuitas ſz emptor min⁹ qꝛ hoc dz pbare invtilitatẽ ciuitatis verſũ. vt. ꝯ. de ſacr. ſan. ec. aut. hoc ius porrectũ. i fiſco aũt ſufficit confeſſio. vt. ꝯ. de quadri. p̃ſcrip. l. ij. §. ad hec.

Additio. ℂ Si ſine. ℂ Adde in tex. niſi ſi q̃ ciuitas propriã legẽ hẽat. Quero an valeat ſtatutũ hmõi ſup hoc a ciuib⁹ factũ Primũ videt nõ valere ex q̃ i ſua cã ſtatuit. Sz dic valere p tex. l. l. vt g̃dati. §. ſz ſi lege. ff. ď mune. pñt eni ſtatuere ad ꝓuiſionẽ ciuitatis. l. ij. tũc. gloſ. ꝯ. de noxa. l. magiſtrat⁹. ff. ad muni. l. neqꝫ ex p̃torio. ꝛ gl. ff. de reg. iu. l. fina. ꝯ. de iur. reipu. l. iij. §. j. ſ. de priuileg. ſchola. bar. in. l. omnes popu'i. ff. de iuſti. et iu. c. cũ. M. de cõſti. ꝛ c. cũ acceſſiſſẽt. ꝛ de decre. decur. per totũ. Itẽ in. l. iij. ibi licere ciuitatib⁹ vẽditiõis ꝓ ſuo cõmõ iure ſtatutũ. Ro. res ciuitat; vẽdi poſſe vbi expedit ciuitati. Sic ꝛ res eccłe aut. hoc ius porrectũ. ꝯ. ď ſa. ſan. ec. Sic ꝛ res pupilloꝝ ꝛ minoꝝ l. ſi pupilloꝝ. ff. de reb. e. l. lex q̃. ꝯ. de admi. tu. ſic i re dotali. l. ita ꝯſtante. ff. de iur. dot. vt hic per Andreã de barulo. Itẽ in glo. l. j. ibi i hoc ergo pl⁹ hz fiſc⁹ quam ciuitas. Rõ q̃re in reb⁹ fiſcalib⁹ hẽat locũ addictio nõ i publicis. qꝛ emptor reip. g̃uat pbãdo p̃ciũ vſũ i vtilitatẽ ciuitatis nõ ẽptor rei fiſcalis vñ cũ vno g̃uet dz i alio releuari ex eq̃tate iuris nr̃i. Pot eẽ ꝛ alia rõ. Nã fiſc⁹ hz maius p̃rimoniũ ꝛ magis diffuſũ quã ciuitas. iõ cũ vbiqꝫ adeſſe nõ poſſit ꝑmittit ei vẽdere cũ addictiõe ex q̃ maior fraus fieri poſſet quã i reb⁹ ciuitatis q̃ ꝓcuratores / p̃ñtes facile hz. l. q̃ſqs. ꝛ gl. ꝯ. de reſci. vẽ. l. i fraudẽ. q̃ ꝛ a q̃. Quo aũt ꝓbet ꝯuerſũ p̃ciũ i vtilitatẽ. dic vt i aut. §. ſi vo. col. ix. ꝛ ď. aut. hoc ius porrectũ. In gl. l. ij ibi cũ locatio ẽ ꝑpetua. Cõtra hãc glo. vĩ qḋ potius locũ hẽat licitatio cũ locatio ẽ perpetua quã tpalis. tũc eni vtile dominiũ trãſit i ꝯductorẽ ꝛ cẽſet ꝯct⁹ emphiteotic⁹ ꝛ alienatio. l. fi. ſ. de loc. p̃di. ciui. l. j. §. p̃tor. ff. ď ſupfi. l. j. et. ij. ff. ſi ager vectig. §. locatiões. i aut. de alie. ꝛ ẽphite. Tu dic qḋ qñ locant i ꝑpetuũ p̃dia fit vt fertiliora ꝛ vtiliora ſint dñis directis. iõ eligit induſtria coloni. l. fi. i p̃n. ꝯ. de iur. emphi. l. fi. ď alluuio. ideo nõ penit⁹ cẽſet alienatio ꝓ hoc faciũt iura q̃ dicũt req̃ri ꝯſenſũ dñi i vẽditiõe rei emphiteoticarie nõ i donatiõe aut ꝑmutatione. ď. l. fi. tũc. gl. l. nũmis. ff. de i lit. iur. in tex. l. j. veteris id eſt ꝓhibearis quia ambigua vox eſt. In tex. adiectio addictio melius.

h Quãuis. Publici predij. i. ciuitatis cuiuſlibet i dubitant ſz oẽs. Quid aũt de p̃dio fiſci vł p̃rimoniali? Rñ. P. idẽ: ſicꝫ i vẽditiõib⁹ tñ fiſ. locũ hz adiectio nõ locatio. vt. ff. ď edil. edic. l. ſciẽdũ. Sz tu dic aut ꝑpetuo ẽ locatio fctã / ꝛ nõ hz locũ licitatio. als ſic. vt. ſ. de fũ. pa. l. iij. ꝛ. ſ. de loca. fun. ci. l. fi. et facit. ꝯ. de allu. l. fi. et. ꝯ. loca. ſi olei. Item facit. ff. de iur. fiſ. l. iij §. diui. et de publi. l. cotem. §. fi.

a ¶ Additamēti ſpē. i. pretextu.
b ¶ Tēpis. qd̄ ſufficeret etiam ivēditiōe. Idē ꝙ innuit ⁊ ſi nō tm̄ vel dic aliud breue tempus.
c ¶ SI ſiue. Peruenerīt. his modis ad ciuitates ꝑt ꝑuenire. vt. ſ. ð here. inſti. collegiū. et. l. hereditati. ⁊. ff. de leg. j. ſi qs a filio. §. fi. ⁊. l. ſi heres. §. vitijs. ⁊. l. ciuitatib⁹. ⁊ ad treb. oib⁹. ⁊ qñ hereditas peruenit ad ciuitatē: tūc ciuitas conſtituat actorē qui agat ⁊ excipiat vt. d. l. oībus. et l. ſeq. ⁊ caueat ð rato ſi dubitat de decreto vt. ff. qd̄ cuiuſq; vni. l. itē. §. actor. Sed vniuerſitas tota vel maior ps ð calūnia iurat nō ipſe cū hēat inſtar ꝓcuratorū ſm̄. P. tu dic alit. vt no. ſ. de iur. ca. l. ij. §. hoc ēt. Et no. ꝙ hec lex dicit de domibus et annonis q̄ quaſi imobilia ſunt. vt in aut. de nō ali. §. i. ſed dic idem de ꝑdijs ruſticꝫ vt. ſ. l. j. de his que ſeruari non poſſūt: dic ꝙ etiam ſine decreto vendūt tutores vt. ſ. de ad. tu. l. lex que tutores in fi. et. l. fi. in fi.
d ¶ Publica. quod pōt fieri. vt. ff. de re. di. ſacra. §. ſacra.

ſpecie[a] oportet fidem locatiōis īfringi: preſertim cū tātū iam tp̄is[b] ex contractu deceſſiſſe ꝓponas.

¶ Immobilia ciuitatꝫ et mobilia que ſeruando ſeruari nō poſſunt: pro vtilitate ciuitatis ꝑmittuntur alienari auctoritate principis in vtraq; roma. in alijs vrbibus auctoritate preſidis ⁊ conſenſu cuiuſlibet poſſeſſoris. h. d. B.

¶ Imp. Leo. A. iij.

SI que hereditatis vel legati ſeu fideicommiſſi aut donationis titulo dom⁹ aut annone ciuiles aut quelibet edificia vel mācipia ad ius inclyte vrbis vel alteri⁹ cuiuſlibet ciuitatis ꝑuenerint[c] ſiue ꝑuenerint ſuper his licebit ciuitatibus venditiōis pro ſuo cōmodo inire ꝯtractū: vt ſūma ꝓcij exide collata ad renouanda ſiue reſtaurāda publica[d] menia diſpēſata ꝓficiat: in defenſa vero cura ꝓſpiciētes ne qd aduerſus ciuitatū cōmoda quicq̄ȝ moliri poſſit incōmodi: ſed ſine vlla fraude ſeu inordinatione vl' colludio ſeu ꝯniuentia hmōi venditiōes ꝓcedant: hoc in poſterū obſeruādū eē cēſemus: vt ſiquidem ad hanc inclytā[e] vrbē domū vel ciuiles annonas aut alia q̄libet edificia vel mācipia ꝑtinētia ꝯtigerit venūdari: nō aliter niſi imperiali auctoritate vendant: in ꝓuincijs vero ꝑſentibus oib⁹ ſeu plurima parte[f] tā curialium q̄ȝ honoratorum et poſſeſſorū ciuitatis ad quam res ꝑdicte ꝑtinēt ꝓpoſitis ſacroſanctis ſcripturis[g] ſigillati vnūquēq;[h] † eorū q̇ cōuenerit iubem⁹ ſniam[i] quā putēt vtilē p̄rie ſue deſignare: vt ita demū decreti recitatiōe in ꝓuinciali iudicio interueniente emptor cōpetentē poſſit habere cautelam. Hos aūt vēditionū ꝯtct⁹[k] ſiue iā cōpleti fuerit ſiue poſtea ineundi fuerint ſtabiles[l] eſſe cenſemus.

¶ De debitorib⁹ ciuitatū. Titu. xxxij.

¶ Debitores ciuitatū nō poſſunt in eis habere ho-

e ¶ Inclytā. cōſtantinopo.
f ¶ Parte. Ad hoc. ff. ad mu. l. qd̄ maior. et. ſ. de le. ſi quod. ⁊ de predijs cu. l. ij. Accurſius.
g ¶ Scripturis. nō tactꝫ. ſi. ſ. de epiſ. ⁊ cle. aut. ſȝ iudex. eēt el difficile ꝓ re mīma totiurare. Iteȝ q̄ l p̄n. iurauit fidelit ꝯſulere: ⁊ ſatis eſt ſi nūc ad mēoriā reducat ꝑ p̄ntē ſcripturā. ſic. ſ. de iud. rē nō nouā. Itē ſic in aut. vt li. ma. ⁊ auie. §. qd̄ aūt. col. viij. aliſ dicunt ꝙ ēt corporalr iurāt q̄ſi hec vba cū effectu itelligant vt i multꝫ iurꝫ articulis de corꝑali dicitur.
h ¶ Vnūquēq;. ſic i aut. vt iudi. nō expec. ſa. iuſ. §. fi na. col. v.
i ¶ Sniam. i. ꝯſilium. ſic. ff. de ſe na. l. fi.
k ¶ Cōtract⁹. ſ. cū ꝑdicta ſolēnitate fact⁹.
l ¶ Stabiles. ffi tiōe adiectiōis vt. ſ. l. j. et. ij. et niſi cū hac ſolēnitate fiat reuocat cū fructib⁹. ſȝ vēditor nō ciuitas tenet de euictione. vt. ſ. de ſac. ſan. ec. q res. et. j. ð agri. ⁊ cē. l. quēadmodū. Itē adde ꝙ ꝓcium ꝓbari dȝ vſū ivtilitatē ciuitatꝫ. vt i aut. hoc iuſporrectū ſ de ſac. ſan. ec.
¶ De dbito ⁊c̄.

† Com cor. tex. in. c. tua nup. cū glo. ſup vb. tractatu. extra de his q̄ fi. a ꝑla. ſine cōſenſu ca.

a Non pri⁹. Reip. cuiuſqꝫ ciuitatis vt ex ru bꝛi. ptꝫ. ⁊ ex ↄtinuatiõe ſuperiorum ti.

b ℭ Exoluerit. ſolẽnit. vt. s̃. de pdi. cu. l. ij. Jtẽ ſi fideiuſſoꝛ rẽ vꝉ pign⁹ dederit. ⁊ dic debitorẽ ex polli. vꝉ rõne vectigal. vꝉ ex q̃libet alia adminiſtratiõe nõ aliũ de. vt. ff. de mu. ⁊ ho. reſcꝓto. §. j ⁊ facit. ff. de pu. licitatio. §. debitores. ⁊ de legi. j. ſciẽdũ. in pri.

c Apud. ſuperſtites .i. viuos.

d ℭ Prouideris. loqꝛ verino curatori ciuitatis

e ℭ Retinẽt. i. re teturi ſũt. ⁊ facit ff. de vſu. l. ſi bñ.

f ℭ Obnoxijs. i. obligatꝭ expſſa ↄuẽtiõe vꝉ ex p̃uilegio tacite. ñ als. vt. s̃. de iu. reipu. l. ij. ⁊. ƀm hoc agiꝛ hypotecaria. vꝉ veri⁹ dic nec expꝛeſſe nec tacite erãt obligati. ſꝫ dñr obnoxij eo qꝛ ipſe debitoꝛ ẽ obnoxi⁹ ⁊ ƀꝫ hoc agiꝛ ↄditione ex lege: ſi ei eẽt hypothecaria idiuidua ⁊ iſolidũ eẽt. vt. s̃. ſi vnus ex pli. her. dbito. vꝉ cre. l. ij. niſi cũ legatarius agit hyp. ꝓ ratã. ſicẽ pſonali ↄ herẽdẽ legãtꝭ. vt s̃. cõ. d le. l. j. i fi. Jtẽ ⁊ qñ duob⁹ obligãꝛ ſilꝛ vtꝗꝫ agit ƀꝫ q̃ttitatẽ dbiti vt. ff. d pig. ſi fũd⁹. §. ſi duo. Jtẽ ⁊ cũ duo cãdãni ifecti mittũꝛ i poſ. ↄ̃bitur hypo. vt. ff. d dã. ife. ſi finita. §. cũ aũt. i bõis aũt admĩſtrãtꝭ hꝫ forte tacitã hypo. ciuitas. ar. s̃. de ad. tu. ꝓ offõ. Sꝫ q̃lrcũqꝫ. l. iſtã exponas. ſ. vꝉ hypo. vꝉ ↄdi. ex. l. ↄ̃dicit. s̃. de iur. reip. l. ij. ſꝫ hic ſola: ibi cum alijs: qꝛ q̃ ad alios creditores ẽ ei ſilis. vꝉ nõ ẽ diſſimilis q̃ ad pſonales actiones ex ↄ̃ctu: ſed q̃ ad ↄdctõnẽ ex lege ſic. vt hic.

norem niſi pꝛimo debitũ ſoluãt. h. d. Bar.

ℭ Impera. An. Auguſtus. Lex. j.

Non pri⁹ debitorem rei pu.ᵃ honorẽ i rempubli. ſubire q̃ꝫ id qd debere cõſtiterit cõuentus exſoluerit ᵇ tam in eis q̃ꝫ diuorũ pꝛincipũ ↄſtitutionibus declaraꝛ.

ℭ Imp. Cõſtã. L. ij.

Apud eos q̃ſ ſupſtitesᶜ integris facultatib⁹ eſſe ꝓuiderſᵈ: vꝉ q̃ꝝ heredes incolumia retinẽtᵉ p̃rimõia ſortes reipubli. ꝑſeuerare dbebũt: ita tñ vt annuas vſuras ſuis q̃buſcũqꝫ tꝑib⁹ exoluãt: cũ ſimul ⁊ reip. vtile ſit retinere idoneos dbitoreſ ⁊ ip̃is cõmodũ cumulũ debiti mĩme nutriri: ⁊ qꝛ nephas eſt obnoxijſᶠ coꝛꝑib⁹ alienatꝭ ſorte circũſcribi ciuitates: placuit ſi q̃s dbitoꝛ reip. ciuitatꝭ q̃ppiã ex eo p̃rimonio qd hũit cũ pecunia reipublice ſumeret dõauerit / vel diſtraxerit / vꝉ q̃libet i aliũ rõne ↄtulerit: q̃litate rei alienate ꝑſpecta atqꝫ oĩb⁹ debitorꝭ facultatib⁹ ↄſideratꝭ q̃s hũit cũ ei pecunia credereꝛ: ꝓ rata ab eo q̃ ex debitoꝛꝭ facultatib⁹ aliq̃d detinet ex ſorte atqꝫ vſurꝭ poſtulari Jtaqꝫ q̃tiẽſ min⁹ idoneũ depꝛhẽdiꝛ ei⁹ p̃rimoniũ cui⁹ nomẽ ciuitatꝭ alicui iueniꝛ obnoxiũ: iudex oĩ diligẽtia ⁊ ſolicitudĩe debebit inq̃rere ad q̃s ex q̃libet ↄditiõe trãſierint debitoꝛis facultates: vt ſinguli eq̃ eſtiatiõe habita ꝓ ratãᵍ rerũ quas poſſidẽt ↄueniãturʰ pſõalẽ actionẽⁱ ↄ̃ eũ habituri debitorem q̃ ip̃is ſoluẽtib⁹ liberaꝛᵏ. Ab eo autẽ a q̃ cõſtat foꝛtunarũ ſuarũ ꝑtẽ maximã receſſiſſe / etiã reliquã poꝛtionẽ q̃ apud eũ reſederit transferriˡ ad idoneũ opoꝛtebit. qꝛ ſi q̃ſpiã debitoꝛ rei-

g ℭ Pro rata. ſic ff. ſi quid i frau. pa. l. j. §. ſi pluri b⁹. ⁊. s̃. de pdi. ⁊ alijs reb⁹ mi. l. ij. ⁊. j. de oĩ agro deſer. l. iij. et. ff. de cen. l. cũ poſſeſſoꝛ.

h ℭ Cõueniaꝛ. hypothecaria ƀꝫ quoſdam: tu dic per ſõali cõdi. ex hac lege pri⁹ tamen debitoꝛe excuſſo. vt s̃. de ↄue. fiſ. debi. l. j. ⁊. ff. de iure fiſ. l. moſchis maxime hodie vt i auꝛ. de fideiuſ. §. ſed neqꝫ. Jtem ẽ ſpeciale vt emptoꝛ perſonaliter poſſit ↄueniri: als nõ niſi in fraudem eẽt facta venditio quod hic nõ erat vt. s̃. de his q̃ i frau. cre. l. ſi ſucceſſores.

i ℭ Actionẽ. nego. geſt. ƀm Py.

k ℭ Liberaꝛ. vt s̃. de euic. ſi ob cãm. ⁊. ff. de ſol. ſtichũ. §. dolo. et d fideiuſ. tutoꝛ. ⁊ de euic. ſi pl⁹. §. j. ⁊ de diſtra. pi. l. reſcriptum §. j. ⁊ ſi. Accur.

l ℭ Transferri. cogiꝛ q̃ ad totũ q̃ ꝑtẽ maximã diſtrahit. et dicit. venditionis

nō ḡtis: qui ſoluet tm̄ q̄tū eū tāgit ꝓ rata reꝝ
a ℭ Locum.i.fiſcus et ſucceſſit in totum vel in rem aliquam.
b ℭ Jus vet⁹. Si fiſc⁹ vēdit iure ſuo idem ſi credēs ſuā.per.l.zenonis.vt.ſ.ſi aduer.fiſ.l.ſi.

pub.ciuitat; fiſco no-
a ſtro locū[a] fecerit em-
ptores q̄ a fiſco nr̄o
ꝯparauerit manife-
b ſtū eſt ſm̄ ius vet⁹[b]:
⁊ reſcp̄ta diuoꝝ: cō-
ſtitutiōeſq; nr̄as de-
c bere nullā moleſtiā[c]
ſuſtinere: q; ſi q̄s de-
bitor nō ꝯpauerit vł
certe oīa ſua ita ꝯſū-
d pſerit vt nēo[d] aliquā
rē ex ei⁹ bonis poſſi-
e deat[e]: id debitū ꝯue-
nit ad diſpendiū rei
f publi.[f] ꝑtinere: iōq;
g cura p̄ris[g] ciuitatis
apd̄ idoneos vel do-
minos ruſticoꝝ pre-
diorum pecunia col-
locanda eſt.

⁊.ī.de fun.pa.l.j.⁊ de q̄dri.pre-ſcp̄.l.ij.⁊ ſi.in ſi. ⁊ inſti. de vſuca. i ſi.⁊.ſ. de cap. pi.l.j. Sʒ ar.ꝯ.ff de peti.her.nec vllā.§.itē ſi q̄s a fiſco: ſʒ vſq; ad q̄drienniū agit ciuitas ꝯ erariū vt l.bn̄ a zenone. C de quadri.pſcp̄. Accur.

Priuile-giatior ē fiſcus q̄ ciui-tas.

c ℭ Moleſtiā Priuilegiatior ḡ ē fiſc⁹ q̄ ciuitas.ad qd̄.ff.ad muni.l. ſimile.
d ℭ Nemo.ni-ſi fiſcus.vel dic nemo oīno.
e ℭ Ex ei⁹ bo-nis poſſideat.⁊ fecerat debitor locū fiſco.vt pre-dixi. Accur.
f ℭ Reipup. i. fiſci. Hoc forte infra q̄driēniū. vt.ſ.de q̄drien. pſ.l.j.vel dic.id eſt ciuitatis. Accur.
g ℭ P̄ris.i.curator; vł deſēſoris.ad qd̄ i aut. iuſiurā.qd̄ p̄.§.j.col.ij. Et no.i debitore ciuitatis.v.ſpālia. Primū.ſ.e.l.j. Scd̄ʒ q; ꝯparātes ab eo q̄uis bona fide a re pub. ꝯueniūt. Tertiū q; pſōalit̄ ꝯueniūt q̄uis in rem ſucceſſerit. Quartū qd̄; totū ꝯpellūt debitores p̄rimoniū vendere qui partē maximā vendiderūt.vt hac l. Quintum vt.ff.de vſur.l.etiam.

Spālia v.i debi-tore ci-uitatis notant̄.

Additio. ℭ Apud ſuperſtites. ℭ In gl.ibi ſi ei eēt hypotheca īdiuidua ⁊ īſolidū eēt.ꝯcor.l.ſi finita.§.cū aūt.ff.de dā.īfec.l. q̄diu.ſ.de diſtractione pig.l.heredes.§.an ea ff.fami.hercīſ. Alij tenēt ꝯrē opinionē glo.qd̄ agat̄ hypotec.et diuidit̄ ex q̄dam nēcitate q: ſi egit reſpu.ꝯ vnū ⁊ nō poſſit; totū ꝯſeq̄ aget ꝯ cū ꝑ eo qd̄ ſupeſt.l.ij.ſ.de p̄di.nauicu.l.j.ff.ſi q̄s i frau.patro.§.ſi plurib⁹.gl. magna i me.l.j.ſ.d̄ loſſi.zona. Ex hac aūt gl.cū legib⁹ ꝑ eā ꝓduc; tenēt nōnulli qd̄ vbi mulier agit ex tacita hypotheca ꝯ detētatores bonoꝝ mariti.per.l. aſſiduis.ſ.q̄ potio.qd̄ ſolū agē pōt ꝓ rata bonoꝝ q̄ poſſidet nō iſolidū idē i q̄libet alio agēte tacita hypotheca. Pro hoc vltra hāc legē facit rō. Na favorabilior ē obligatio inducta ex vltia voluntate quā ex ꝯtu.l. in teſtamēt;. ff. de reg.iu.ſʒ i teſta. ꝯueniūt poſſeſſor dūtax at ꝓ rata hypothecaria actiōe.l.j.i ſi.ſ. ꝯmu. de lega.l. cū poſſeſſor.ff.d̄ cenſi.l.j.ſ.ſi ob publi.pēſi. Contra iſtō videt̄ caſus iūcta gl.i.l. moſchiſ.ff.d̄ iur.fiſ.in pri. rn̄dēt qd̄ illa.l. itelligitur de hypoteca exp̄ſſa q: pl⁹ opat̄ exp̄ſſa quā tacita.l.j.ff.i q̄.cau.pign.taci.ꝯ d.l. aſſiduis cū ſimili.vbi videas.⁊ bar.in.d.l. moſchis. Pyr.

ℭ De periculo noīa-
b torum[b]. Titu.xxxij.

ℭ Electores officialium publicoꝝ nō tenēt̄ ꝓ electis/licet fideiuſſores nō receperint ſi tēpore depoſite adminiſtrationis ſoluendo fuerint.h.d.B.

ℭ Impera.Gra.V.j.

Hi q̄ a te col-
legaq; tuo
mgiſtratus
creati ſūt etiā ſi ma-
i xie[i] fideiuſſores non
k exegiſtis[k]. tn̄ ſi ꝑ id
tp̄s q̄ mgr̄at⁹ bonor
deponebat̄ ſoluēdo
fuerit: periculo vos
creatiōis nō fecerūt
obnoxios: ex eo q;
caſu aliq̄ p̄rimoniū
l eorum mutilatum[l]

h ℭ De periculo noiatoꝝ. ℭ Electores officialium tenentur: vt hic. Itē fideiuſſores.vt.ī.ti.j.l.j. Itē ipſimet vt.ī.ti.ij.⁊ dicas minores mgr̄at⁹ teneri nō preſides q̄ ſunt q̄ſi ꝯfirmatores.vt.ſ.de ſuſcep.exactores. ⁊ inſti. de ſatiſda.tu.§.ſi.et.ff.de magi.conue.l.j.§.j.et actio que in eos dat̄ ꝯpetit etiam in heredes vt inſti.dicto.§.

i Hi q̄.ſi maxie.i.q: maxie qd̄ ꝯ vos ē ſʒ nō nocet hoc caſu.ſec⁹ in noiatore tutoꝝ ſm̄ P.q̄ tenent̄ ex eo ſolo q; nō curauerūt caueri. vt.ſ.de ma.cō.l.iij. Sʒ nō plʒ imo idē quod in his.vt.ff.de ma.cō.l.iij.⁊.l.j.§.ſi magiſtat⁹.i ſi.
k ℭ Exegiſtis.quod facere debuiſt;.vt.ff.de ad. re.ad ci.perti.l.ſi.§.iij.et.ī.ti.j.
l ℭ Mutilatū.ſiue ḡ fideiuſſores idoneos acce-piſtis ſiue nō ſi fuerūt ſoluēdo finito offō non teneni l.vt hic.et.d.§.ſi mgr̄at⁹. niſi p⁹ finē eue-ſtigio.i.incōtinēti deſijt eē ſoluēdo.vt.ff.de ne-go.geſt.diuortio. Itē hic q; fuerūt ſoluēdo vos ꝓbaſtis.vt.d.§.ſi mgr̄at⁹.⁊.ſ.de ꝓba.ex ꝑſona ⁊.facit.ſ.de di.tu.l.j.⁊.ff.ad muni.l.imperator §.j.et.l.ordine.§.j.et de admi.re.ad ci.perti.l.

ij.§.ſi eo.et.ſ.de ſuſcep.l.ij.
a ¶ Sit.poſt finitum officium.
b ¶ Dānaqꝫ.fortis nō vſurarū:nō penaꝝ vt ff.ad muni.lucius.§.paulus.⁊.l.libertus.§.j.et .j.titu.j.l.j. Accurſius.

ꝓb.obli.vide huc frāc.Are.in.l.ſi ita ſcptū.§.ſi ita qs.de libe.et poſthu.eūdē ad ti.q̄ qs ordie cōu.in.l.edita.col.v.C.de ede n.ad ti.ne qs liber.inuitus.floria .i ti.queād.ſeruit.amit.§.cū via.l.ſi loc⁹.citat qd nēo cogat eē carnifex niſi viliſſimus.licet bene poſſint eq̄ et boues ⁊ currus capi ad ducendū dānatos Pyrrhus.

ſit[a] cum ceſſatiōi ſue hi debeāt imputare dānaqꝫ[b] reipubli.ſi q̄ ob culpā eoꝝ paſſa eſt ſarcire: q̇ cū noīe publico eos ꝯuenire potuiſſent/id facere ſuperſederunt.

¶ Nominator tenetur ꝓ nominato officiali inq̄ꝫtū ipſe cōuenit ex pſona ſua non in eo ad quod ꝯuenitur ex pſona alteri⁹ab eo nominati.h.d.Bar.

¶ Imp. Aug. L.ij.

Si ſucceſſorꝫ[c] tui ſucceſſor non idoneū loco ſui mgr̄atū denomiauerit[d]/admiſtrationis ei⁹ periculū ad tuam pſonā ſpectare neq̄ꝫ ꝓ tertei noiati[e] ſucceſſorꝫ dūtaxat q̇ſqꝫ periculū ſuſcipe cōpellit/nec ad noiatoris noiatorē[f] man⁹ iure porrigi poſſunt

¶ De piculo eorū[g] q̇ ꝓ mgr̄atib⁹ interuenerunt. Ti.xxxiiij

¶ Fideiuſſores tenentur reipu.ad intereſſe non ad penā/in quā magiſtrat⁹ delinq̄ndo icurrūt Bar.

¶ Impera. Augu. Lex.iij.

Fideiuſſores magiſtratuum in his q̄ ad repu. adminiſtrationem pertinēt[h] te=

Addi.

¶ Ut qui a re.
¶ Cōtra hāc.l. oppo.d.l.iij.§.ꝓ diu.ff.de admi.reꝝ ad ciui.pti.l.⁊ in totū.§.j.ff. de īpen.in reb.dot.fac. Dic qd cum nō interſit reipu.fideiuſſores fuiſſe receptos eo qd bona noiatorū tpe depoſiti officij reperiunt ſoluēdo eē idō non tenentur.l.treſtutores. ff. de admini.tut.§.fi. cū ibi not. Itē qꝛ ꝓ ſuccedētes i totū purgat culpa ſi q̄ i iſtis nominatorib⁹ erat ꝯcta ꝓ morā in agēdo ꝯmiſſam ꝯ noiatos ſoluēdo exiſtētes.l.illud.ff.de pericu.⁊ cōmo.rei vē. et hic. Itē ꝯ.l.ij.oppo.de.l. titio.§.fi. ff.ad mu.§.illud.de ꝓhi.feu.alie.ꝓ frederi.l.filij.i ꝓn.ff. ad mūici. Dic qd cū iſti vice reipu.fungant nō dꝫ alter de alteri⁹facto teneri.c.j.q̄ ſuc.tene.in feu.l.ſi qs a lib.§.ſi qs a liberi.ff.de libe.agno.l.nā ſocij.ff.ꝓ ſocio. In gl.j.ibi illi eni ſucceſſores iuris ſūt.hi vero facti vn̄ cū ea q̄ facti ſunt de facili nō trāſeant.l.cū heredes. ff. de acq̄. poſſe.l.deniqꝫ.ff.ex q̄.cau.ma.vn̄ nō dꝫ trāſire periculū ad noiatores mediatos ſed ad imediatū dūtaxat. In eadē ibi ſed ad patrē ſic.rō eſt qꝛ pater ⁊ filı⁹ eadē pſona cēſent.§.ei vero. inſti.de inuti.ſtipu.fideiuſſor aūt ⁊ pncipal ſūt extranei vt no.in.§.extraneum.de rei vxo.ac.l. vni. Sꝫ in hītib⁹ ſimbolū facilis ē trāſit⁹.l.cū pf.§. q̄ndeci.ff.de leg.ij.l.j.ſ.ne lic.habe. Item dic qd obligatio pr̄is ꝓ filio gerēte officiū ē legalis.l.ij.ff.ad munici.l.j.et.ij.ſ.queād. pa.ꝓ fil.te.ſꝫ alij fideiuſſores obligant ꝓbis nō a lege blādit⁹.C.de fideiuſſo. et obligatio legis ē plenior ⁊ efficacior quā hoīs.l.alienatū. ff.de

c ¶ Si ſucceſſoris.[a] papi. nomiauit vl pia.vl aphu.pō po.male gerentem:⁊ nō papi. nec ēt vlpia. ſꝫ aphu.tenet.et fac.j.ti.ij. ſi ita.⁊.ſ.de ſuſcept.l.ij.⁊ de ꝯue.fiſ. vbi. qm̄. Sꝫ ar. ꝯ.ff.quod vi aut clā.ſi ego. Accurſius.

a Dic vi de Jo.de pla. meli⁹ ponērē ca ſū hui⁹.l.

d ¶ Denomiauerit.q̄ ad mgr̄at⁹ pertinet noiare ſucceſſorꝫ. ſm P.ſic vnj.q.j.c.j.§.j.⁊.§.his oīb⁹.ſed nō eligit vt in aut.de def.ciui.§.fi.coll.ij.at ceteri officiales per decuriōes vel ab eis ad hoc electos.vt.ſ.de decu.l.ij.et de ſuſcep. exactores.⁊ qd cuiuſqꝫ vni.l.itē.§.j.

e ¶ Nominati.intranſitiue. Et not.argu.contra.ff.de heredi.inſti.l.fina.vbi heres heredis ⁊c.ſed non obſtan.illi enim ſucceſſores iuris ſunt. Accurſius.

f ¶ Nominatorem. Nec ad fideiuſſ. nominantis.vt.ff.ad mu.libertus.§.pe.ſed ad patrē nominantis ſic.vt.eo.ti.l.ij.§.j. Sed non tenent hi omnes.ſcꝫ nominator pater fideiuſſor in penis vel vſuris.vt.ſ.l.pri.nec extraneo ſed reipubli.vt.ff.ad muni.l.ij.§.j.in fi.⁊ de pecu.licet §.fina. Accurſius

g ¶ De periculo eorum. ¶ No.hos conueniri poſt excuſſos reos: quod dic vt.ff.de admi.re. ad ci.perti.l.prior.§.fi. Accur.

h Fideiuſſores. Pertinēt.qualia ſūt.ff.ad muni.l.ij.§.geſtum.ſed videtur ꝯ in eo. libert⁹.§.pe. So.noiare ſucceſſorē ſi ē orīgo i repu.gerere. Itē dic pertinēt pncipaliter: vt ti.

nõ ob.ff.de pec.l.ʒ i fi.ꝛ.ff.ad mu. l.ij.§. pe.ꝛ fac ff.de fideiuſ.l.fi.et de ꝓcu.qui proprio.§.vt in ceteris.

a ¶ Irrogentur.qꝛ deliquit in officio: ꝛ ē ſic l patre et nomiatore. vt. ṡ. tit.j.no.adeo ꝙ ſi ꝑi gnora hic dedit in id teneantur et tūc in quo et qñ ipſe pōt con ueniri.vt. ff. de admi. re.ad ci. pti.l.prior.§.fi.

¶ Quo quiſq̧ ordine cōueniat.

b ¶ Et ſi duo bus etiã maſſarijs.

c ¶ Simul. id eſt ſimpliciter.

d ¶ Separatis. aſs tenet quili bet pro ſua par te.vt.j.l.pr.§.j. et ibi not.

e ¶ Inſolidū. hoc ipſo ꝙ ſim plicit.vt.j.l.pr. et dic ꝙ ſil' geſ ſerunt.vt.ṡ.l.p xi.in prin.vl' di uiſerūt inter ſe: ꝛ tunc inſolidū ſʒ ordinē q̄ ē. ff. ad mu.l. lucius §.j.ꝛ.l.impator. Itē pōt loq̄ qñ null⁹ geſſerit.vt ff.ad mu.l.luci⁹ in prin. Accur.

f ¶ Ei⁹ reipu. de qua dixi.ꝛ di cas ꝙ vn⁹ tm̄.

g ¶ Admini ſtrauit.ſub fide iuſſorum ꝛ noia torum.vt . ff.ad mu.q̄d ẜ.i prin.

h ¶ Onerari. nēpe vt ad here des non tranſit officium.vt.ṡ.ꝺ neg.ge. curato res: ita nec peri culum niſi ipſe heres adminiſtret qui de dolo et lata culpa ꝓ pria tenetur.vt.ꝺ.l.curatoris.ꝛ.ff. de here.tut. cum oſtendimus.et de magi.cō.l. nō ſimiliter

neri/non in his q̄ ob culpã vel delictū ei pene nomine irrogē tur[a] tam mihi q̄ꝫ di uo ſeuero patri meo placuit.

¶ Quo quiſq̧ ordi ne conueniatur. Titulus.xxxv.

¶ Imp. An. Lex.j.

Et ſi duob⁹[b] ſimul[c] cura pecunie ciui tatis non tamen ſe paratis[d] portionib⁹ mandet ſinguli non pro virili portiōe ſʒ inſolidum[e] reipub. obligãtur cū autē de indēnitate ciuitatis eius[f] queritur: priuſ eius bona q̄ admini ſtrauit[g] ac mox ſi ſa tiſfieri non poterit college cōueniūtur. vos tamen qui here des vnius ex curato ribus extitiſtis: dã no (ſi qđ poſt mortē eius dolo vel culpa collegaꝝ acceſſit) o nerari[h] nō eſt rōnis.

¶ Duob⁹ ſi cōmittit̃ ꝑ in diuiſo adminiſtratio qui libet ante nominatorē pri mum conuenitur ſec⁹ ſi ſe paratis portionibus. hoc dicit Barto.

et facit.ff.de admi.tu.l.tutores.in prin.

i ¶ Quotiens. Unuſquiſq̧.dicunt quidam[a] hoc expreſſo non aliter: vt hic.ꝛper aut. de duo.re. Sed dic hic hoc videtur etiam iure non expreſſo ꝛ videtur ſemꝑ agi eo ipſo ꝙ nō ſeparatur.vt.ṡ. ꝓxi.ꝛ.ff.ad mu. imperator. Sʒ hodie forte con tra per.ꝺ.aut.ꝛ dicas ꝙ hic am bo geſſerūt. aſs ſeruatur ordo q̄ eſt in.ꝺ.l.impe rator.

a Uide hic Jo ꝺ pla. poſt bart. qui ꝺ hñ hãc glo.dicu tur.

k ¶ Adminiſtra uerint . vel etiã ipſi inter ſe diui ſerūt. quo caſu ſec⁹ eſt in tuto rib⁹.vt.ff.de ad mi.tu. l. luci⁹.§. j.in fi.ꝛ.ṡ.de di ui.tu.l.ij. in fi.ꝛ adde diſtinctio nem que eſt . ff. ad mu.l.ipator.

l ¶ Creatorem. i.noiatorem.

m ¶ Participem qui ſeparati ha buit ab illo ad miniſtrationē ꝛ hoc ſi collega tē pore depoſiti of ficij non fuit ſol uendo.vt.ṡ. de ꝓba.ex perſona ꝛ.ff.ad mu.l.im perator. Itē h⁹ et ſi pactū ſit in ꝯriū.vt. ff. ꝺ ad mi.re.ad ci.pti. l.ij.§.ius reipu. ꝛ fa.ṡ.ꝺ fab.l.iu re: ꝛ de ꝯue . fiſ. de.l.qm̄. ꝛ de ſu ſcep.l.ij.ꝛ. ff. de admini.re.l.cu ratores . Item ſi collega ſoluit agit cōtra colle gã niſi pro dolo fuit conuēt⁹. vt ff.de tu.ꝛ ra.di.l.j.§.nūc tractem⁹.ſʒ noiãtor nō agit cōtra collegã noiatū a ſe.qꝛ ſui debiti no mine conuenitur.vt.ff.ad mu.l.ꝛ ei.

¶ Quotiēs duo

bus non ſepa ratim ſed pro indiui ſo munus iniūgit̃: et ita vt vnuſq̄ſq̧[i] eoꝝ periculo ſoliditatis videat̃ obſtrict⁹: ma nus ad nominatorē priuſq̄ꝫ vtriq̧ qui id mun⁹ adminiſtraue rint ſolēniter fuerit excuſſi/ nulla ratiōe porrigi poſſunt ſi ve ro ſeparatis portiōi bus ad mun⁹ nomi nati ſunt: pri⁹ ꝓ por tione cōueniãt̃ q̄ id mun⁹ adminiſtraue rint[k]. Itē fideiuſſo res eoꝝ ſi nec ab his quidē indēnitas fue rit ſuata / tūc demū creatorem[l]. at ſi nec is quidē ſufficiat no uiſſime participē[m] muneris ꝯueniri de bere preſes nō igno rat.

¶ Idem Gra.L.iij.

a SI ita. In prima parte nō fuit diuiſa adminiſtratio.vt.ſ.l.quotiens.in.prin. i ſecunda ſic. Uel dic in vtroq; fuit diuiſa.ꝛ qḋ dicit vicarijs.ſ.ordine q̄ ſequit. Uel ſm q̄ſdā prima in duumuiris.ſecunda in magiſtratib⁹ ſm quos duumuiri non ſunt magiſtrat⁹ vt hic colligit.ꝛ.ſ.ḋ emā.li.l.j.Sꝫ ḣ. ſ.de iudi.l.fi.

b ℭ Teneamini qḋ eſt eoipſo qḋ nō eſt cōtrariū dictū.vt ſ.e. quotiens.

c ℭ Uicarijs.ſ. alter q̄ p altero prius conueniatur q̄ꝫ nomiatoꝛ

d ℭ Nomiatores.q̄ꝫ collegas

e ℭ Conſideraſtis. ꝛ bñ ſm duos primos itellectus: ſed ſꝫ alterꝫ fruſtra cū duumuiris ſēper loquatur.

f CUm ꝛc. Geſſiſti. ſeparatim ergo geſſiſti. Itē dic vt no.ſ.l.q̄tiēs.

g ℭ Ob culpe q̄ꝫ eū nō remouit.vt.ff. de adminı.re.ad ci.p.l. fi.§.añpe.ꝛ fa.ff. de admi.tu.l.iij §.j.ꝛ.ff. ad mu. l.imperatoꝛ.i fi.

h ℭ Priores.ſ. prius.nō aūt dicas priores. in quo nominauerunt noiantem hūc male gerētē.vt.ſ.ti.ij.l.fi.

i ℭ Ne q̄ſ liber ꝛc. ℭ Quidā hñt curā reipu. nā ſoli curiales pſōalia mūera pu.ſubeūt ꝛ honores vt.ff.ḋ decu.l.honores.§.

a SI ita[a] duūuiri creati eſtis h̄ expſſo vt mutuo pi[b]clo teneami[b] i dubiū [c]nō vēit vicarijs[c] dānis vos eē obſtrictos cū i mgr̄atib⁹ pri⁹ no[d]miatores[d] cōueniēdos eē hoc qḋ in pſona nr̄a cuſtodiri ꝯſi[e]deraſtis[e] cōſtitutū ē.

ℭ Si adminiſtratione diuiſa vnus collegarū pecuniam collocauerit quā reſpu.conſequi nō poteſt/ eo mortuo heres ei⁹ cōueniēdus eſt primo: ſecūdo poſſeſſoꝛ: tertio noiatoꝛ: quarto collega.h.d.Bar.

ℭ Imp.Dio.L.iiij.

CUm te ꝛ collegā tuū mgr̄at⁹ vr̄i tpe publicū fen⁹ collocaſſe ꝓpōas: nec potuiſſe debitū a q̄buſdā reip. reſtitui cum paratus ſit p te [f]id qḋ ſolus geſſiſti[f] reip.ſatiſfacere/ ꝯſ̄is eſt rēpu.ſi ſepati act⁹ vr̄i ꝯct⁹ fuerit ſucceſſores college tui vel rerū ei⁹ poſſeſſores pri⁹ ob pſonā ei⁹ cōgredi: ꝛ ſi ſolida idēnitas reip. ſuata nō fuerit noiatores ei⁹ iterpellare ac poſtremo loco ſi q̄d ex noie tui college defuerit [g]ob culpe[g] nexū te in[h]terpellare priores[h] noiatores veluti fidēiuſſ.placuit obſtrīgi.

[i]ℭ Ne q̄s liber[i] iuit⁹ actū reipublice gerere cogat. Tit.xxxvj.

ℭ Impa.Ualē.L.j.

SI vt ꝓpōis [k]decreto[k] oꝛdinis ad libertatē duct⁹ es nō [l]debere te iuitū actū[l] reip.admiſtraꝛ curatoꝛ reip.nō ignoꝛat p̄ſerti cū ſui hmōi officia admiſtrare ḋbeāt

ℭ Impe.Dio.L.ij.

SI cū ingenu⁹ [m]eēs ad actū[m] gerēdū a repu.ꝯpelleris: auxiliū p̄ſidis ꝛ iuris p̄ſidia put vſ⁹ exigebat iploꝛaꝛ potuiſti.

ℭ Sūpt⁹ īūcti muneris ad oēs collegas ptinere. Tit.xxxvij.

ℭ Im.ma.L.vnica.

CUm ad munus exhibēdaꝝ āgariarū[n] cū alijs creat⁹ a cōſoꝛtib⁹ mūeris ſolicitudie deſ̄ta ſolū te fūctū eſſe ꝓpōas: ſū[o]ptuum detrimenta[o]

ij.qḋ nō placet vt j.l.pri.in fi. Sed dic vt.j.l.j.

k SI vt proponis decreto.ſic enī facere dꝫ. vt.ſ.de ſer.reipu.ma.l.j.et.ij.

l ℭ Actū ſeruilē quē ſerui tm̄ ciuitatis faciebāt qḋ patet q̄ꝫ dicit actū qḋ ſeruis ꝯuenit.vt ꝛ. ff. de nego. ge. eū actū liberis ꝓ procuratio officia ꝓ pub.liberis ꝯueniūt tm̄. vt.ſ.ḋ tab.l.generali.ꝛ.ſ.ſibu⁹ aut li.l.j.ꝛ.ij. ſꝫ alios dic actū. i. tabulariā ad quā ſui publici i.notarij tm̄ cogāt.vt. ſ. ḋ ſer. reipu.ma.l.fi.et ſm hoc non ob. ſ.de lib.l.j. li.x. q̄ eſt cōtra ꝛ facit.ſ.ḋ ope. lib. q̄ manumittit.

m SI cū. Ad actū. dic vt.ſ.l.pri.

ℭ Sumptus iīūcti muneris.

n CUm ad mun⁹.angariarū.qḋ ē pſonale cū gerat labore animi vt ff.de mu. et ho. l.fina.in prin. Angariaꝝ munus ē pſonale.

o ℭ Detrimēta. cū ēt oib⁹ dat⁹ eſſet ſūptus hic ſolus gerēs de ſuo ipedit.vel ē obligat⁹.vt.ſ.ḋ lega.l.ij. Et ſm hoc q̄rit q̄re nō repetit a repu. ꝛ reſpu. a nō gerētib⁹. Rñ.ppt vitādū circuitū ſic.ff.ḋ ſtip. ſer. l.pe.ꝛ fauoꝛe reipu. Sꝫ q̄ actōe. Rñ.vtili nego. ge.vt.ff.de neg. ge.ex fctō vl̄ p ſocio.vt ar. ff. p ſocio.l.ſi q̄s ſocietatē.ſed vl̄.l.

cōtraria rub. q2 ibi ad oēs: hic ad gerētes. Sʒ dic ad omnes cum omnes gerūt. Uel dic oēs a pꝛin. licet ex poſtfacto ſit ſec⁹. Uel dic ad omnes. q2 oēs cōferūt ad ſumptū factū. vt. ff. ad. l. rho. de iac. l. iij. et ſic conſonat. Poſſet hec lex ſecūdo intelligi et i munere mixto. quia de ſuo erant facturi ſūptus.

a ¶ Cognouerit. Et ſic null⁹ geſſit: quo caſu oēs tenenꝑ reipub. vt. ff. de admin. tuto. l. tres tutores. §. nō ſolum §. itē in eo. et. ĩ. ſi tu. nō ge. l. fina.

¶ De his qui ex officio qđ administra. ⁊c̄.

b Enoꝝ rei pu. a te ꝯ ti. alʼs nec đ ſorte tenetur. vt. ff. de admi. re. ad ciui. per. l. fin. §. penulti.

c ¶ Culpa lata. levis tamen īteruenit: q2 nō inq̄ſiuit diligenter dñs ꝑdiorū: alʼs nec de ſorte tenetur vt. ĩ. de debi. ciui. l. fi. in fi. et. ff. de neg. geſt. l. iiij. §. ſi pecunie. item ſi lata teneris etiā ad vſuras. vt. ff. de admi. tuto. ſi tutor conſtitutuo. et. l. tutor q̄ repertorium. §. vſure. ⁊ ſic accipe. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. fi. §. reſpon. Acc.

d ¶ Sortis. ſic. ff. ad municip. l. luci⁹. §. paul⁹. et. l. conſtitutionib⁹. ⁊. ff. loca. q̄ro. circa pꝛin. et ff. de admi. re. ad ci. perti. l. fi. in pꝛinci.

¶ De ſolutionibus et liberationibus ⁊c̄.

e Cautiones. id eſt apoce.

f ¶ Seruoꝛum. id eſt tabellionum ſm̄ q̄ſdam. tu dic de vere ſeruis publicis. quia infra dicit actoris. Item de peculio agi.

ſi qua acciderint collatiōe eoꝝ quos munus opoꝛtuerit participare prouiſiōe ꝑſidis diuidentur: ꝙ ſi a te etiā obſeq̄ū derelictū eſſe cognoue-
a rit[a]: q̇d cēſure pub. cōgruit nō ignoꝛet.

¶ De his q̇ ex offō qđ adminiſtrarūt cōueniunꝑ. Ti. xxxviij.

¶ Si pecunia mutuatur per adminiſtratorem reipub. ad ipſum dānum ſoꝛtis pertinet non vſurarū hoc dicit Barto.

¶ Imperatoꝛ Ant. Lex. vnica.

b Enoꝛis[b] rei pub. qđ non
c tua culpa[c] ꝑditum eſſe apparue-
d rit ſufficit ſoꝛtis[d] dānum nō etiā vſuraꝝ eius ſuſtinere.

¶ De ſolutionibus et liberatiōib⁹ debitoꝝ citatꝭ. Ti. xxxix.

¶ Im. alc. L. vnica.

e Cautiones[e]
f ſeruoꝝ[f] publicoꝛū ita demū firmiam ſecu-
g ritatē[g] debitoꝛibus preſtant: ſi curatoꝛū
h aſſignantium[h] vʼl eorū q̇b⁹ exigendi ius eſt auctoꝛitate ſubnixe ſunt: cū aūt is qui exoluiſſe dr̄ ſolā ſcri-
i pturā actoꝛis[i] ſuſci- pientis pecuniam ꝓ-
k mat[k]: ea tm̄ defenſio conſueuit admitti ſi qđ exolutū eſt ratiōi reipu. ꝓfeciſſe docea-
l tur[l]. Sane curatoꝛ veſter (ſi fraude ſerui conſtiterit effectū vt interciperentur a
m curatoꝛe[m] illate a debitoꝛibus quantitates) de peculio eius qđ eo modo deeſt reſtituet.

¶ De ſpectaculis et ſcenicis ⁊ lenonib⁹[n] Titulus. xl.

g ¶ Securitatem. i. vt nullo modo retractentur. vt. ĩ. de apo. pub. l. j. et. l. ſemel.

h ¶ Aſſignantium. ſeruos ad ſcribendū. vel dic pecunias: quia recipiunt ⁊ aſſignant reponendo: ſunt enim duo neceſſaria curatoꝛē recipere / ⁊ cautionem fieri cui ſubſcribat curatoꝛ. vt ĩ. de conue. fiſ. debi. l. ij. ſed tutori pōt ſolui ſine ſcriptura. vt ĩ. de pact. l. pactum. et procuratoꝛi. vt. ff. đ ſolu. l. vero. Tutori ſine ſcriptura ſolui poteſt.

i ¶ Actoꝛis. id ē ſerui ꝑdicti. ſic ĩ. qđ cū eo. l. fi.

k ¶ Pꝛomat. id ē oſtendat.

l ¶ Doceaꝑ non ergo trahit occaſiōeʒ iuriſ ad iniquum cōpēdium. vt. ĩ. pꝛo empto. l. fi. ⁊. ff. de re. c. l. pe. ⁊ facit. ff. ſi cert. pe. ciuitas. et auſ. hoc ius poꝛrectum. ibi creditoꝛ ⁊c̄.

m ¶ Curatoꝛe: loquitur minoꝛibus: et dic ꝙ curatoꝛ reſtituerđ peculio exiget eni a repub. et deide ſoluet vʼl cōpenſabit. vt. ff. de cōpē. debitoꝛ vel dic loq̇ꝑ de decurionib⁹ ciuitatis cuiuſdam: vt in ſupſcriptiōe patet curatoꝛ ergo ciuitatis tenetur de peculio ſerui pꝛedicti vt recepti inde fiat ſolutio cū eo enl ſeruovꝑ ꝯctum vel quaſi poſſet ſoluens etiā cum curatoꝛe agere ex bono et equo. arg. ff. ſi cer. peta. ſi et me ꝑ etiam reſpu. habendo ratum curatoꝛem cōuenire. ſed cur debitoꝛ non liberatur cum pecunia ad curatoꝛem peruenit. reſpon. quia non ꝑuenit vt debuit.

¶ De ſpectaculis ⁊ ſcenicis ⁊c̄. ¶ Pub. vtili-

tati ē in his puidcř: et dic refuădis vt hic. ſȝ lenōib⁹ tollēdis. vt. j. l. fi. ⁊ facit j. de mayuma.

Additio. ¶ Multa apud Plynium que Tortellus ⁊ alij referunt. qui theatrorum ⁊ſpectaculorum origiſnem grecorum inuēto aſcribūt. Scena vero eo facta vt ide tragoedi ⁊ comoedi ſua poemata recitarent ſunt et additi pantomimi. i. perſonati viri agētes in ſcena. Circ⁹ autem locus erat muris ſept⁹ vbi et circēſes ludi inde dicti exercebanť. Circus autem erat in q̄ certamen curſoriū fiebat. Nā equi vincti curribꝰ a circi carceribus deſcendētes ex vno latere recurrentes ad primā metam reducebantur. Rome autem tres erant circi maxim⁹ flaminius: ⁊ vaticanus a nerone factus a grecis hyppodromus dicebatur hoc eſt equorū curſus ſeu locus vbi currere equi ſpectante populo conſueuerant. Gymnica vero certamina dicebātur quibus athlete pugilesq̧ paleſtrite nudi exercebantur. Tria autem fuerunt apud veteres certamina curſorum pugilum ⁊ luctatorum vt eſt apud pollucem libro. v. Et certaminis locus ipſumq̧ item certamē agon dicebatur vnde in. l. j. vbi glo. legit gymnici. i. populi cuiuſdam dicas gymnici agonis. id eſt certaminis gymnici. quod etiam a nerone factū eſt vbi nudi decertabāt. Erant apud grecos multi agones olipij q̄ ioui. Nemei Herculi. Iſthmiati Neptuno pythij Appollini Olympiac⁹ vero ceteris preſtitit teſte pindaro. De qua relati⁹ apud pollucē et Suidā. Agitatores autē in hoc titu. ſunt exercitatores equorum qui decurrebāt ex eq̄s aut impellebāt equos ad currendum. Plau. nam agitabo quadrupedē calcari. Vgi. Sepe oleo tardi coſtas agitator aſelli: vilibus aut onerat pomis de his hic Andre. mediolanus plura. Hec prope inuitus huc cōtuli q̄d ſine ipſis totus hic titulus intelligi nō pōt. De ludis torneamentis ſpectaculis legi‑

¶ Imper. au. Lex. j.

Non inuidemus ſȝ potius cohortamur amplectēda felicis populi ſtudia a ginecij [a] vt agonis b ſpectacula [b] reformēſtur: verūtamen cum primates viri populi ſtudioſi ac voluptac tib⁹ grati [c] eſſe cupiant prōpti⁹ pmittimus vt integra voluntas ſit que volentiū celebrať īpenſis.

te apud liuium Sueto. plutarchū ⁊ bonos authores. in. l. et os. nullis preter circenſe certatamen ſupplicijs. id eſt nullis alijs muneribꝰ preter circenſe mun⁹ ſm expo. Andree de barulo in. l. ſi qua in pu. ānotare. i. pigere aut ſculpere. pantomimus eſt qui omnia agit pro ſcenium ante ſenā tabulatū. ſignibus. l. ſinib⁹ inbet ne pricipis imaginī addantur hyſtriōes ⁊ agitatores vel actores. In. l. nemo no. turbatores publice ſolēnitatis aut leticie puniēdos arbitrio iudicis ſ. l. ij. illic officij And. mediola. legit offici. id ē noceri ego nec illi nec huic andre. i hac re cōſentio ſed lego apte nullis ſupplicijs affici pter circenſe certamen. non preter Alex. nūq̧ aurū argentum vevit pecuniam hyſtrionibus dedit Lamprid. Pyrrhus.

† Als legitur poſt. l. quiſq̧s.

¶ Deſeruiētes ſacris ludis nullo afficiuntur ſupplicio. h. d. Bar.

¶ Idem Aug. L. ij.

Eos qui † agiſd tandi [d] munus exercent illuſtris auctoritas tua nulł p̄ter circēſe certamen affici nouerit oportee re ſupplicijs [e].

¶ Impa. Gra. L. iij.

Quiſquis eq̄s quos vel ſerenitas noſtra vel orf dinarij conſules [f] tribuunt voluptatibus

a Non inuidem⁹. Giecij. nomē cuiuſdā ppłi

b ¶ Spectacula. q̄ fiunt in ſcena. ſ. in loco vbi ludebant tragedi ⁊ comedi vt referunt grāmatici. et in auť. de cōſuli. Vel ſcena ē loc⁹ ⁊c. vt. ff. de infa. l. ij. §. fi. approbāť q̄ ſpectacula cū et in hāc cām pōt legari. vt. ff. de leg. j. ciuitatibus. ⁊ de annu. le. l. ānnq. ⁊ de polli. ſepticia. lȝ ſit ar. ȝ. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. legatū. §. fi. Sȝ nō pmittiť ſi ſanguis effundať i agone: vt ſunt torneamēta ⁊ ſilia. q: lud⁹ eſt noxi⁹ vt. j. ꝺ gla. tol. l. j. ⁊ i his ludis ſenatores p̄bebāt ſuū offiñ vt in auť. vt ordi. prefec.

Tornea menta p hibenť.

c ¶ Grati. cōſentientes talib⁹ vna cū pplo q̄ caſu prōpti⁹ pmittiť q̄ȝ ſi ſol⁹ ppłs ⁊ ſm hoc dic volētiū. ſ. oiȝ ppłi ⁊ p̄matū vel ppłi tm̄. ⁊ facit p p̄matib⁹. ff. ad mūici. l. q̄ꝺ maior. ⁊. ē. ꝺ aduo. diuer. in. l. reſtituendū: ibi: nam in vniuerſis.

d Eos qui agitandi. i. ſunt agitatores ⁊ deſeruiunt ſacris ludis ⁊ non ſunt famoſi. vt. ff. de infa. athletas. in prin. ⁊. §. j.

e ¶ Supplicijs pp̄ter hoc q̄ ſint agitatores cū nō ſit delictū. ⁊ iō nō patiť hanc penā vel laborem niſi hanc quam gerunt.

f Quiſq̄s. Cōſules. facit in auctē. de con‑

ſult.§.q̃tum cũq̃.et.§.poſt illũ. et. ff. de infa. l. athletas.in p̃n. ⁊.§.j.Sed arg.ɔ̃ j.tt.j.l.j.

a ¶ Mulctet. vl' illa q̃ eſt ⁊c̃.vt.j nemo.in fi.

b SI qua. ſi habeas ſi qua pictura:nõ dicit de vilibus p̃ſonis pictis.ſi vero habeat ſi quã picturam: ſemp̃ ſub.aliq̃s offerat qð eſt.j. ⁊ ſic de pictura et homine.

c ¶ Pictura.ſi habeas hic pictura ſit p̃ũctũ loco copule.

d ¶ Pantomimũ.i. ioculatorẽ.vt.ff. de ope. liber.l.ſi libert⁹ arcem.

e ¶ Sinibus.i viliſſimis veſtibus in pictura vel in hoie.No. ergo in talibus fieri deriſiones vt.ſ. ð ſacroſã. eccle.l.ij.

f ¶ Circi. loca remota.

g ¶ Proſcẽijs ſcena loc⁹.vt.ſ. de infa.l.ij.§.fi. ſcenica p̃ſona. vt in auť ſcenicas nõ ſolũ ⁊c̃. p̃ſcena loc⁹ vbi ſcena fit p̃cul a p̃dictis locis in aliquo theatro.

h Priuile gũamit tit q̃ co abutiť. NEmo. etiam vt priuilegium nihil eis opituletur.

i ¶ Curriles. q̃ ludũt currẽdo ad brauiũ vl' palliũ.vt.ff. de ifa.

ad cõmodũ cõpendiũq̃ p̃uatũ abduxerint: vni⁹ libre auri a p̃dẽnatiõe mulcteť a

¶ In loco in quo p̃ncipis imagines conſecrantur non debent fieri ſpectacula:nec hiſtriones vl' viles picture introduci. hoc dicit Bar.

¶ Jmp.Theo.L.iiij

b SI qua b in publicis porticibus vel i his ciuitatũ locis in quib⁹ noſtre ſolent imagines c conſecrari pictura c d pãtomimũ d veſte humili et rugoſis e ſinibus e agitatorẽ aut vilẽ offerat hiſtrionem illico repellať: neq̃ iã poſt hac liceat in loco honeſto ĩhõeſtas annotare p̃ſonas:in aditu vero f circi f vel i theatri p̃ g ſcenijs g vt collocenť non vetamus.

¶ Jmperat.Hono. Lex.v.

h NEmo h iudicium ex quacũq̃ ciuitate in aliq̃ð oppidũ vel ex p̃uincie ſolo i equos curriles i/au k rigas beſtias k/hy ſtriones/ciues tẽtet l traducere l: ne dũ popularib⁹ plauſibus intemperãter ſeruiunt ⁊ pub.rerũ ſtatũ fatigent/et feſtiui=

tatem impediant in cũctis oppidis celebrandã:ita vt ſi q̃s hanc violauerit iuſſionem/pena teneatur ea que legũ vio m latores p̃ſequitur m.

¶ Patres vel dñi ſi filiabus aut ancillis peccãdi p̃bent neceſſitatẽ earũ perdũt poteſtatem: qui ſi in id inſiſtãt pena huius legis puniũtur.h.d.

¶ Jmperator Valen. Lex.vj.

LEnones patres et dños qui ſuis filiab⁹ vel ancillis peccãdi neceſſitatẽ ĩponũt nec iure frui dñij: nec tãti criminis patimur n libertate n gaudere. Jgiť tali placet eos ĩdignatione ſubduci:ne ptãt⁹ iure frui valeant/neve q̃d eis ita poſſit acq̃ri:ſ3 ancillis filiabuſq̃ ſi ve o p lint o cõductis p ne p̃ pauptate p̃ſonis q̃s ſors dãnauit humilior ep̃oꝝ liceat iudicũ etiã defenſorũq̃ implorato ſuffragio omi miſeriaꝝ neceſſitate abſolui:ita vt ſi inſiſtẽdũ eis lenões eſſe crediderint: vel peccandi ingerãt neceſſitatẽ iuitis amittant non ſolũ eã quã habuerint poteſta=

l. athletas.§.j. vl' ducũt currũ aureũ ad pugnãdũ in ſacro certamine:q̃ſi carrotium.vt.ſ.de feř.l.fi.⁊ auriga q̃ ducit.vt.ſ.de vſu.⁊ habi.plenũ.§.equitij.

k ¶ Beſtias.al's hyſtrias:al's beſtias puta boues aptos ad illum currum.

l ¶ Traducere. ſic.j.ð erog.mili.an.l.j.

m ¶ Perſequiť. vel illã que eſt ſ.eo.q̃ſquis

n LEnones Libertate. id ẽ facilitate eas faciendi. Et ſic no.p̃uilegiũ amittere q̃ abutitur.vt ⁊ ſ.de iude. iudeos. Jtẽ q2 expedit reipub. ⁊c̃. vt inſtit.de his qui ſunt ſui iu. vel alie.§. pe. et ſic no. q̃ p̃pter delictũ patris filius efficiť ſui iu. vt in auť.de inceſ. nup.i p̃n. Jtẽ vẽditor per dit ius abducẽdi ſi cõſentit p̃ſtitutioni. vt.ſ ſi mã. ita ve.l.j. Jtem pena periurij i exigẽte p̃tiť.vt i auť.ſcenicas ñ ſolũ ⁊c̃. Jtẽ domũ p̃dit ad eũ vſum accõmodans.vt i auť.de leno.

o ¶ Si velit.ſiať. vt.ff.ð re.iur.l.ſ uito.Sz ar.ɔ̃.ff. de lib.cau.l.j.

p ¶ Cõduct⁹. q2

tem: ſed ꝓſcripti pene mancipent̄ exilij metallis addiſcēdi publicis:ª que minor pena eſt ꝙ ſi p̄cepto leonis cogatur quiſpiam coitionis^b ſordes ferre quas nolit

¶ De expēſis ludorum.^c Tit.xlj.

¶ Pecunia deputata ad ſpectacula l refectionem murorum poteſt conuerti: et ipſis refectis cauſa priſtina firma permanet. hoc dicit Bar.

¶ Impera. Diocle. Lex vnica.

Cum preſidem prouincie impēſas q̄ in certaminis editione erogabant̄ ad refectionem muroꝝ tranſtuliſſe dicas: et qđ ſalubriter deriuatum eſt non reuocabitur^d: ⁊ ſolēne certaminis ſpectaculum poſt reſtitutam murorū fabricam iuxta veteris conſuetudinis legem celebrabitur: ita eni et tutele ciuitatis iſtructe murorū predio prouidebitur: ⁊ inſtaurandi agōis^e voluptas (cōfirmatis his qui ad ſecuritatis cautionē^f ſpectant) inſecuti tēporis circuitione repreſentabitur.

¶ De aqueductu.^g Titu.xlij.

¶ Imperator Conſtan. Lex.j.

---

forte liberis qui ſui iuris erant propter paupertatem alicui lenoni in hoc ſe locaret. vt in aut de leno. ⁊ fa. ꝟ. de epi. audi. ſi lenones. et dic vt ibi not. Uel dic hic loqui de mercenarijs q̄ cōducti deſeruiūt his ꝓſtitutis. ⁊ facit. ff. de pig. ac. l. eleganter. §. fina.

a ¶ Maior. no. grauius eſſe peccare: ꝙ ab iniuto grauiſſimā penam pati.

b ¶ Coitiōis. aľs cōmuniōis id eſt ſtupri in quo eſt feda cōmunio.

c ¶ De expenſis lud. ¶ Que magne exigunt̄ in predictis ludis. vt. ff. de pol li. ſepticia.

d Cum preſidē. Nō reuocabitur. ſic ꝟ. de admi. tut. ſancimus. Sed arg. ꝯtra. j. tit. j. l. hac lege. ⁊ dic vt. ff. de admi. re. ad ci. per. l. j. Itē facit. ff. de ope. pu. pecuniam. Itē ꝯtra. j. de exac. et trāſ. mil. an. l. j.

e ¶ Agonis. i. certaminis. ide agnotheta qui pugnat. vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. §. maſtigophori. ⁊ agnotheta p̄ceps talis ludi. vt. ff. de pol. ſepticia. in greco ibi poſito.

f ¶ Cautionem. i. cautelam.

g ¶ De aqueductu. ¶ Sicut ludi ſic aqueductus populū delectāt: de ꝯſtātinopolitanis et rome etiā veteris aq̄ductibus dicit publicis. ⁊ ſic differt ab illo qđ dicit̄. ff. de ſer. ru. pre. l. ij. §. aqueduct⁹. Dic ergo ꝙ quidā hoies preficiuntur ad cuſtodiā quib⁹ dat̄ priuilegiū. vt. j. l. decernim⁹. §. vniuerſos. et his ꝑ quoꝝ fines trahitur. vt. l. j. ⁊ certa pecunia ad hoc deputat̄. vt j. ad reparationē. ⁊ l. hac lege. nec ex eo extrahit̄ aqua. vt. j. l. ij. ⁊ l. decernim⁹. i fi. niſi per locum priuatū. vt. j. l. fi. ⁊ veteri cōſuetudine. vt. j. e. l. vſū. ⁊ tūc nō ex quolibet loco. vt. j. e. eos. ſed in caſu fallit vbi priuilegiū nihil operatur. vt. j. eo. omnes. ſed quando trahit gratis habet. vt. j. eo. titu. ad reparationem. Accur.

Additio.

¶ Multos ac ſumptuoſos aqueduct⁹ romani imperatores ac pontifices cōſtruxerunt vti eoꝝ vitas legentibus apparet. Ubi ꝑ italiā freq̄ntes ſunt ⁊ pinguiorē atq̄ fertiliorē humū reddunt vnde cum aqueductuū vſus ſit publicus et reipu. vtilis mlta hic ſtatuit īperator ſup aqueductu ¶ Quero itaq̄ circa legē ꝑma nūq̄d ſuo ſuptu quis teneat̄ aq̄ductū purgare. Videt̄ qđ ſic cū inde aliud emolumentū ꝑcipiat imunitatē. ſ. hac. l. cōceſſam l. ſuo. ff. de ope. liber. l. ſecūdū. ff. de reg. iur. tm̄ cū ď publico ſit faciēd⁹ talis ſūptus dicēdum cū debere ſolā curā ⁊ operam l. fi. ꝟ. de fabri. l. ad reparationē ⁊ l. ſeq. j. eo. l. cū nauarchorū. ꝟ. de nauic. l. ij. j. de cupreſ. Tu vide oīno doc. in. d. l. ad reparationē. in glo. l. j. ibi tam ordinario ꝙ extraordinario rōne hui⁹ rei tm̄. Adde qđ a munere ordinario liberet̄: iſtud eſt veꝝ in illa re dūtaxat cū nullis ꝑſonis niſi quib⁹ iure cauet̄ remitti ſolēt ordinaria. Sed ab extraordinarijs cū eadem ſit rō i alijs reb⁹ bene excuſat̄. l. curiales omni mu. ꝟ. ď decur. l. precep. ij. reſp. ꝟ. de cano. largi. titu. l. de precio. ff. de publiciana. glo. in. l. tutorē. ff. de his qui. vt indig. l. ſi ex falſis. ꝟ. de tranſac. l. iubem⁹. ad vellei. ꝟ. in. l. j. vbi eſt fornarū ⁊ forma lege fornarū vt hic Baldus. ⁊ repurgiū vbi reſpurgiū. ex Ambroſio et huc lege procopiū. li. j. in. l. omīs ibi que achiles nūcupant̄ in quibuſdā codicib⁹ antiquis legi act le credidi reſtituendū incile: de quo in. l. j. §. incile. ff. de riuis. ſed malo achilee legere ex Caſſiodori verbis huc ab Andrea quā appoſitū

AQuarū poſſeſſores per quoꝝ fines[a] foꝛinarum meatus tranſeunt/ ab extraoꝛdinarijs onerib⁹[b] volum⁹ eſſe imunes vt eoꝛū opera aquarū ductus ſoꝛdibus cōpleti[c] mūdentur: nec ad aliud[d] ſuperindicte[e] rei onus biſdem poſſeſſoꝛib⁹ attinēdis[f]: ne circa res aliaſ occupati repurgiū[g] † foꝛinaꝝ facere non curent[h]. q̄ſi neglexerint: amiſſione poſſeſſionū multabūtur: nam fiſc⁹ predū eius obtinebit/ cui⁹ negligentia perniciē foꝛina cōcuſſerit[i]. Preterea ſcire eos opoꝛtet ꝑ quoꝛū predia aqueductus cōmeat: vt dextera leuaq; ex ipſis foꝛinis. xv. pedibus[k] intermiſſis arboꝛeſ habeant: obſuātē offō[l] iudicij[m]: vt ſi quo tēpoꝛe pullulauerit excidantur: ne earum radices fabricā foꝛine coꝛrūpant.

¶ De publico aqueductu aquā ad ſuum prediū deriuare nō licet: ꝛ cōtra faciētes pena publicationis illi⁹ ꝑdij punit̃. Bar.

¶ Imperatoꝛ Ual. Lex. ij.

SI quis[n] decetero vetiti fu→oꝛis audacia floꝛentiſſime[o] vꝛbis cōmoda voluerit mutilare/ aquā ad ſuū fundum ex aqueductu[p] publico deriuando ſciat eūdē fundū fiſcalis titli ꝓſcriptōe ſignatū ꝓuatis reb⁹ noſtris aggregādū.

ſime trāſlatis. paulatim inquit incēdium in vrbe Conſtantinopolitana factū ꝑuenit ad thermas que vocātur Achillee. Itē muſcularios legēdum de quib⁹ Budeus. Itē paragogijs. item hydrophilacas. Eſt autem paragogia deductio vel meatus. In. l. ad reparationē ibi ex operarijs qui zizacenici dicunt̃ Andreas legit zoreni: id eſt in diem ꝛ in hoſpicijs viuentes. In ea. l. gl. ar. contra. de. l. mela. §. quidā. Dic quod ibi loquit̃ in priuato hic i principe cui eſſet execrabile aquā vendere. Tamen ꝛ videtur idem in priuato: aquarum eni vſus cōmunis natura eſt. Quid prohibetis aquas vſus cōmunis aquarum inqt. Oui. i metamoꝛphoſi. Et. M. Ci. i offici. ignem ab igne aquam ab aqua natura datū eſt. Sʒ vſus iſte aqueduct⁹ iure ciuili effectus eſt priuatus et iure gentium quo diſtincta ſunt rerum dominia. i. l. diligēter. i fi. glo. dic ſcʒ tali ꝓſcriptione cui⁹ initij nō extet memoꝛia. l. hoc iure. §. duct⁹ aq̃. licet ei ſeruit⁹ aq̃duct⁹ cū habeat cauſam ꝑpetuā longo tēpoꝛe ꝓſcribat̃ cōtra priuatū. l. ij. C. de ſerui. ꝛ aqua. aliter tñ ꝯtra rēpu. preſcribunt̃. i. l. decerium⁹. in glo. ibi alij. xv. Dic qȯ in aqueductu q̇ ꝑ locū publicū tranſit ſtatuunt̃. x. pedes in ꝑuato. xv. vt. d. ll. glo. De ſeruitute aqueduct⁹ poſſem augere cōmentarios noſtros his oīb⁹ q̇ elegāter de hac re ſcripſerūt Bar. in tractatu tyberiadis Floꝛ. in ti. de ſerui. ruſt. ꝑdi. Bar. cepola. in tractatu ſeruitutū. ti. de ſuitute aq̃duct⁹ ꝛ in ti. de aq̃ductu. q̇ oīa relliquo legēda ſtudioſis. cū Bal. Cy. Saly. ꝛ alijs in. l. ij. C. de ſuit. ꝛ aqua. l. hoc iure. §. duct⁹ aq̃. ff. ď aq̃ q̇ti. ꝛ eſti. Adde qȯ ſolet hic allega. i. l. decernim⁹. qȯ ſurrogat⁹ hʒ eadē ꝑuilegia q̇ ꝑdeceſſoꝛ. de qui. plene ꝑ Fran. are. in. l. maritū. ff. ſol. mat. Pꝛ.

† repurgiū a repurgando q̇ ſint foꝛine in cōmētario dixi.

a AQuarū. Fines. i. fundos.

b ¶ Onerib⁹. al. muneribus.

c ¶ Completi. i. impleri.

d ¶ Ad aliud. ſcʒ onus qȯ eſt infra

e ¶ Superindicte. i. ꝑdicte rei nomine: vt ſcilʒ ſit tā ab extraoꝛdinario q̄ꝫ etiā oꝛdinario nomine tamen ei⁹ rei ſunt imunes.

f ¶ Attinēdis. i. detinendis.

g ¶ Repurgiū. i. repurgationem cum frequēter repleantur.

h ¶ Non curent. id eſt ꝓcurent.

i ¶ Concuſſerit id eſt idixerit. al's cōceſſerit.

k ¶ Pedibus. j. eo. oēs. §. ſuphis cōtra. Sol. ibi ſpeciale i aq̃ductu ad palatiū adriani cum in alio fauetur. vt ea. l. vel hic ꝑ priuatum q̇ magnā imunitatē ꝑ hoc hʒ. ibi ꝑ publicū ſulcū. et facit. ſ. de edi. priua. l. ſi cui. ꝛ. l. meuia.

l ¶ Officio. i. officiali.

m ¶ Judicis. ſic. ſ. de interdic. l. j.

n SI quis. Etiam in dignitate preditus. vt j. l. decernim⁹. in pun. niſi de licentia ꝓncipis. vt. j. e. l. fi. ꝛ. l. pꝛoxi. ꝛ. ff. de aqua quoti. et eſti. l. j. §. permittit̃. vel ſenatus. vt. ff. de flumi. quominus. ꝛ de aqua plu. arcen. qȯ principis.

o ¶ Floꝛentiſſime. ſcilicet noue rome.

p ¶ Aqueductu. ad quod. ſ. vt nemo priua. l. j. ꝛ ſ. de bo. vacā. l. ſi quando.

¶ Auertens aquā de publico aqueductu debet ipſam ducere per caſtellum vel aliud paruum foramē ne matrices fiſtule corrūpantur: ⁊ cōtrafaciens pdit beneficium ⁊ punitur in corpore. h. d. Bar.

¶ Imperator Auguſt. Lex. iij.

EOs qui aque copiā vel olim vel nūc per noſtra indulta meruerunt[a]: vſū aut ex caſtellis[b] aut ex ipſis formis iubem⁹ eligere: necꝫ earū fiſtularū quas matrices vocāt curſum ac ſoliditatē attētare: vel ab ipo aqductu trahere[c] ꝙ ſi qs aliter fecerit non ſolū id quod pri⁹ iure bñficij fuerat conſecut⁹ amittat[d]: verum pro conditione quoqꝫ perſone ſeueriſſima pena plectet.

¶ Ius hauriēdi aquam vel ea vtendi de publico aqueductu non turbatur ſi tanto tempore quis eſt vſus ꝙ eius cōtrariū memoria hominū non exiſtit. Itē irrigantes agros vel hortos furtiuo modo de aqua publica aqueductu priuantur. h. d. Bar.

¶ Imperator Ar. Lex. iiij.

VSum aque veterem lōgoqꝫ dominio cōſtitutum[e] ſingulis ciuibus manere cenſemus; nec vlla nouatione turbari: ita tamen vt quātitatem ſinguli quam veteri licentia[f] percipiunt more vſqꝫ in preſentem diem perdurante percipiant: manſura pena i eos qui ad irrigatiōes agrorum vel hortorū delicias furtiuis aquarū meatib⁹ abutūt.

¶ Qui beneficiū ducendi aquā ex publico aqueductu impetrauit: debet illud intimare prefecto et nō alij: ⁊ iudex qui cōtrafacit quinquaginta libris auri punitur. h. d. Bar.

¶ Imperator Theo. Lex. v.

SI quis per diuinā liberalitatem[g] meruerit ius aque nō viris clariſſimis rectoribus pꝛouinciarū: ſed tue precellentiſſime[h] ſedi celeſtes apices itimare[i] debet: cōdēnatione contra illū q̇ preces[k] moderatoribus[l] inſinuare cogat q̇nq̄gita librarū auri ꝯ vniuerſoſ admiſtratores[m] qui reſcriptū ꝑ ſurreptionē elicitū[n] ſuſcipere moliunt ꝓponenda: apparitoribus nihilomin⁹ eorūdē virorū clariſſimorū ꝓuicie moderatorū aiaduerſionibus pro vigore tui culminis ſubiugandis: et ampliſſima[o] tua ſede diſpoſitura quid i publicis thermis[p]: quid i limpheis[q] † ꝓ abūdātia ciuiū[r] ꝯuenit deputari: q̇d ab his ꝑſonis q̇bus noſtra ſerenitas idulſit ex aqua

† Nimpheis legēdū: vt de ꝯmētariū.

a EOs qui. Meruerunt. a principe nō ab alio: que valēt. vt. j. l. fi.
b ¶ Ex caſtellis. Ubi cōgeritur aqua āteq̄ intret per fiſtulas. vt. ff. de aq̄ quoti. et eſti. l. j. §. caſtellū. ⁊ melius dicit i. §. p̄cedenti. ⁊ §. hoc iterdictū neceſſario ꝓpoſitū ē eſt ⁊c. cui⁹ ſiles ſunt forme de q̇bus ſubijcit.
c ¶ Trahere. non ergo large accipit bñficiū et ſic eſt ar. ꝯ. ſ. ꝺ bo. vac. l. ſi q̄n
d ¶ Amittat. ſic. ſ. de iudeis. l. iudeos. et de plus pe. l. j. ⁊ j. l. priori.
e VSū. Cōſtitutū. a principe. vt. ſ. l. priori. Uel veri⁹ ꝯſuetudie cui⁹ nō ſit memoria vt. ff. de aq̄ q̄ti. l. l. hoc iure. §. ductus aq̄. ⁊. ſ. de ſerui. l. ſi māifeſte. ⁊ ſic nō eſt ꝯ j. e. diligēter. in fi. vbi ꝺ lōgo dicit. Et adde diſtinctionē. vt. ſ. de ſer. ⁊ aq̄. l. ij.
f ¶ Licentia. pꝛicipis vel cōſuetudinis.
g SI qs. Liberalitatem qꝺ licet. vt j. l. fina.
h ¶ Precellentiſſime. p̄fecto loq̇tur qui diſpēſat ſuꝑ reſcripto vel priuilegio. principis. vt. j. hac l. in fi. non p̄ſes.
i ¶ Intimare. i. preſentare.
k ¶ Preces. ſ. impetratas.
l ¶ Moderatoribus. i. preſidibus. quod nō licet. vt. ſ. dixi.
m ¶ Adminiſtratores. i. p̄ſides.
n ¶ Elicitū. qꝺ p̄ſumitur cū ad p̄ſidem nō p̄fectum offerat. et facit. ſ. de legi. ⁊ conſti. l. ij. ⁊ de diuer. offic. nullus.
o ¶ Tua. o prefecte. Accur.
p ¶ Thermis. i. balneis.
q ¶ Limpheis. al's nimpheis. id ē lauatorijs.
r ¶ Ciuiū. ſic. ff. de bo. dā. l. fi. §. ſi plures. ⁊ ſol. ma. l. j. ⁊ ſm hoc id ē q꞉ ciues ſūt multi: ⁊ iō multam aquā volūt hr̄e. vel dic vt habeāt abūdātiā: et tūc nō faciūt dicte ꝯcordātie

ſuperflua debeat impartiri.

¶ Seruitus aque ducende ad aliqua loca priuata ex aq̄ductu palatij adriani etiam per reſcriptū eſt prohibita: et contrafaciēs in centum libris auri punitur. ⁊ debet eē lacitudo aqueductus predicti decem pedum munda omnibus arboribus. h.d. Bar.

¶ Impe.au. Lex.vj

OMnis ſeruit⁹ aquarum [a] aq̄ductus adriani ſiue domorum [b]: ſiue poſſeſſionū: ſiue ſuburbanorū: ſiue balneorum vel per diuinos affatus itimatos in quolibet iudicio: vl' p vſurpationē [c] ipartitos penitus expro bet maluim⁹ etenim p̄dictū aq̄ductū nr̄i palatij publicarum thermarum ac nimpheorū cōmoditatibus inſeruire [d]: ⁊ decernim⁹ hāc diſpoſitionē mōis oib⁹ i poſterū ſeruari: nemini lnia tribuēda ab eodē aq̄ductu p̄cib⁹ oblatis vſū aq̄ petere vel eū audere pforare: ſciētib⁹ his q̄ qlibet ratiōe putauerit ad hmōi emolumentum accedere: vel officio [e] ſi auſus fuerit inſtruere [f]: vel min⁹ [g] inſtructis precibus parere: cētena pōdo auri mlcte noie fiſca lib⁹ rōib⁹ ſe eē illaturos. Sup hiſ ſācim⁹ ſulcū pu. aq̄rū null' i tra decē pedes [h] arborib⁹ cohartari: ſꝫ ex vtroq̄ꝫ latere decē pedale ſpaciū itegꝝ illibatūq̄ꝫ ſuari [i]: p̄terea d̄ plūbeiſ fiſtul' ducētibus ad thermas que achileẽ nūcupāt q̄s ꝓuidētie tue magnificētia [k] fctās fuiſſe cognouim⁹ eādē [l] formā ſuari cēſem⁹: ceteri mēoratas fiſtulas thermis tm̄ ⁊ nipheis quib⁹ eminētia tua [m] deputauerit volumus inſeruire: facultate p̄benda tue ſublimitat' appa ritorib⁹ circūeūdi ſine formidie dom⁹ ſuburbana balnea ad ſq̄rēdū ne q̄ d̄ceptio vel ſupp̄ſſio vel inſidie cōtra publicā [n] vtilitatē a q̄q̄ꝫ penit⁹ attētetur.

¶ Pecunia ex vectigalibus redacta p reparatione aqueductus debet expendi dando eam operarijs aqueductus: ⁊ habentes ius ducēdi aquam ex publico aq̄ductu nihil ſoluere tenentur fiſco ex ea. hoc dicit Barto.

¶ Idem Augu. Lex vij.

AD repationē aq̄ductuū hui⁹ alme vrbis volum⁹ oia vectigalia q̄ colligi poſſūt ex vniuerſis calculis [o] hui⁹ iclyte vrbis: et ex operarijs q̄ ʒiʒaceni [p] † dn̄r ad refectionē eiuſdē aq̄duct⁹ ꝓcedere illo vcꝫ obſuādo vt nemo eoꝝ q̄ ius aq̄ poſſidēt [q]. † Al's ʒoxeni

a OMnis aq̄rum. Specialia q̄dā ſuāntur in quodam aqueductu q̄ d̄r adriāi. forte ab eo factus q̄ p̄ncipiſ palatio ſeruit ⁊ qđ ſupeſt pub. thermis et nimphis profic̄ non priuat; hominib⁹ ēt ex priuilegio licet in alijs valeat priuilegium. vt. j.l. fi. q̄ eſt cōtra et vocat hic ſeruitutem qn̄ hoc lꝫ principis priuilegio.

b ¶ Domorū ſ. priuatorum d̄ ſeruitus: q: pro domo priuata ſit impetrata: q̄ impetratio non valet: vt hic. et ſic expone ſeq̄ntia.

c ¶ Per vſurpationē. i. ſiue ex certa ſciētia p̄ncipis ſiue nō et hoc niſi diceret non obſtante hac lege. vt ff. de lega. iij. ſi quis in principio teſta. Acc.

d ¶ Inſeruire in eo qđ palatio ſupereſt.

e ¶ Uel officio id ē officiali aliquo. Accur.

f ¶ Inſtruere perforando vel aliter ꝯcedēdo aquam ſm̄ reſcriptum.

g ¶ Uel min⁹. id eſt nō inſtructis vt debent. q: pro hoc non fuerunt porrigēde preces.

h ¶ Intra decē pedes. ſ. eod. l. j. §. fi. q̄ eſt cōtra Solu. vt ibi.

i ¶ Seruari. repete ſancimus.

k ¶ Magnificētia ablatiuus: ⁊ q: tu feciſti eas fiſtulas. Acc.

l ¶ Eandē. vt ex priuilegio principis nō trahātur aque. Al.

m ¶ Tua. ſublimitas: prefecto loquitur.

n ¶ Cōtra publicam. circa aq̄ductus. Acc.

o AD reparationē. Calcul'. al's collibus: al's callibus. al's calcul'. ad qđ. ſ. d̄ ope. pu. l. ad port⁹. ⁊ j. l. proxi.

p ¶ Qui ʒiʒaceni. i. qui ꝯcināt.

q ¶ Poſſidēt. ex precepto principis vel cōſuetudine. al's eni nō licet. vt. ſ. l. vſū et. l. fina.

quācūq; deſcꝑtionē ſuſtineāt:nā execrabile videtur domos huius alme vrbis
a aquā hr̄e venalem[a].

¶ Prefectus cōuertēs aurū aqueductiui deputatū ad aliud opꝰ de ſuo reſarcire tenet:⁊ debet aurū predictū ī archa ſeparata ab alio deponi. Bar.

¶ Imperator zeno. Lex.viij.

Hac lege ſancimꝰ vt ſi quis ampliſſimā ꝑfectu
b ram[b] gubernans aurū aqueductui deputatū ad alter quodlibet opus nō aqueductibꝰ vel aque publice competens extruendū vel curandum putauerit conuertendū de ſuis facultatibꝰ eādē ſummam aqueductꝰ titulo repenſare coga
c tur[c]:ſepatus vero ar
d charius[d] aurū aqueductꝰ ſuſcipiat glorioſiſſimorum conſulū liberalitate/ vel
e ex alijs titulis[e] ad aquas pub.pertinētibus collectum vel poſtea colligendū.

¶ Fons publicꝰ ab īitio vel ex poſtfacto publicus effectꝰ vſui priuatoꝝ non applicat etiā ex reſcripto ſup hoc īpetrato: ⁊ ſuper hoc nō obſtat reipu.ꝑſcriptio longi tpis. Bar.

¶ Imp. Aug. L.ix.

Diligenter inueſtigare decernimꝰ qui publici ab initio fontes vel cum eſſent ab initio fontes ꝓuati poſtq̄ꝫ publice vſum ꝑbuerunt ad priuatorum vſum conuerſi ſunt: ſiue ſacris apicibus
f per ſurreptionem[f] īpetrati ac multo amplius ſi auctoritate illicita nec appetito colore ſacri oraculi hmōi aliq̇d ꝯtentatū fuiſſe dignoſcit/ vt ius ſuū regie ciuitati reſtituat: et qđ publicum fuit aliqñ minime ſit priuatū: ſed ad cōes vſus recurrat:ſacris oraculis vel pragmaticis ſanctionibus aduerſus cōmoditatē vrbis quibuſdam īpartitis iure caſ
g ſandis: nec longi temporis[g] preſcriptione ad circūſcribēda ciuitatis iura profutura.

¶ Idem Aug. Lex.x.

Decernimꝰ ne quid a quacūq; perſona qualibet dignitate ꝑ
h dita[h] cōtra munuſcularios aqueduc
i tus[i] vel fontes pub.qui ad aquedu
k ctus confluūt pertentetur[k]. Sed et ſi quis clam vel palam auctoritate cō
l fiſus de hiſdē paralogijs[l] † vel fontibus aquā tranſduxit: vel clandeſtinis inſidijs forte ſurripuerit: publicis aqueductibꝰ eam reſtituere com
m pellatur[m]. Hoc etiam precipimꝰ ne in poſterū a quolibet iuxta eoſdem

† Al. pagogijs.

a ¶ Venalem. Ar.ꝯ.ff.ḋ ali.le.l.mela.§.quedā

b Hac lege. ꝑfecturam. multomagis ſi aliꝰ inferior

c ¶ Cogat.facit.ſ.de edi.priua.l.cū dubitat Sed arg.cōtra ſ.de expē.lu.l.j dic vt ibi.

d ¶ Archariꝰ. ab archa ī qua tale aurū reponit dictus ⁊ nō ſeparatꝰ. ad qđ ſ. de ſuſcept.l. duos.

e ¶ Titulis.vt ſ.l.pri. Et no. q̄ cōſul cū creabatur dabat.c.li.au. in opꝰ aq̄ductus. vt.ī.de conſul. nemini. ⁊.l.penul.

f Diligēter per ſurreptionē. ꝑſumptiōe huiꝰ leg'.

g ¶ Longi tēporis.ſ.e.l.vſū. q̄e ſt ꝯtra. Sol. hic lōgo.ibi cuius non eſt memoria. Vel verius hic ipm publicū ⁊ in publico vſu ſtare ſolitum. ad qđ. ff.ḋ vſuc.l.ſi.ſ. rū.et ſ.de ope.pub.ꝑſcriptio . ibi ex publico ad ꝓuatum qđ licet vt ibi. ad qđ. ff.cōmunia pre.venditor.§.ſi cōſtat et facit.ff.ne qd in loco pub.l.ij.§.ait pretor.⁊.l.pe. et.ī. de fun.pa.l.pe. et.ſ.de ſacroſan. eccle. vt inter diuinū.

et.ſ. de preci.ip. of.l. nec dāmnoſa. Ac.

h Decernimus.predita.ſubaudi ē

i ¶ Aqueductꝰ. ſcilicet riuulos parum aque ferētes ⁊ ſubaudi publicos.

k ¶ Pertētet. ſine licentia principis. vt.ī.l.ſi.

l ¶ Patalogijs. quos ſupra vocauit munuſcularios:nunc paralogios vocat quaſi parum liphe habentes.

m ¶ Compellat. fundus etiā ad quem duxit cōfiſcatur. vt.ſ.e.l.ij.preſcriptione ſubmota cōtra hoc. vt.ī.de fun.reip.vſus.

aqueduct⁹ plantari qualeſcū〈q〉 arbores poſſint[a] ne ex ſtirpibus labefactent parietes aqueduct⁹ qđ antiquis cōſtitutionibus[b] interdictum eſſe dignoſcit: ſcientibus[c] vniuerſis qui in poſterū ſup hmōi cōmiſſis ſuburbanū vel predium vel balneū vl' aque mola[d] † vel hortus ad cuius vſum aqua pub. fuerit deriuata. vl' ſi qđ ex his iuxta aqueductū poſitum ad eum pertinet qui plantauit arbores aqueductib⁹ noxias ad quē cū〈q〉 pertineat locū[e] vel hominē[f] vel domū preſcriptiōis titulo ſubiacebit et fiſci iuribus vendicetur: nulli ſup hmōi pena nec per ſacros apices venia tribuēda. ¶ Uniuerſos autem aquarios vel aq̄rum cuſtodes q̄s hydrophilatos[g] † nominant: qui omniū aqueductū hui⁹ regie vrbis cuſtodes deputati ſunt ſingulis manibus[h] eoꝝ felici nomine pietatis noſtre impreſſo ſignari decernim⁹[i] vt huiuſmodi annotatione manifeſti ſint omnibus nec a procuratoribus domoꝝ vel quolibet alio ad vſ⁹ alios auellantur: vl' angariarū[k] vel operarum nomine teneantur[l]. Et ſi quē ex hiſdem aquarij mori contigerit: eum nihilomin⁹ q̄ i locum defuncti ſurrogatur ſigno eodem notari precipimus: vt militie quodāmodo ſociati excubijs aque cuſtodiēde inceſſanē inhereāt: nec muneribus[m] alijs occupentur.

¶ De fonte vel aqueductu publico nō licet aquā deriuare niſi per p̄ncipis reſcriptum cōcedatur: qđ intimari debet prefecto p̄torio et alijs iudicib⁹ quorum intereſt: pena contra facientibus imminente. hoc dicit Bar.

¶ Idē aug. Lex. xj.

Diuinam diſpoſitionē ab inclyte recordationis principe theodoſio ſup his qui aquā ſibi de pub. aqueductus ſeu fontib⁹ preberi deſiderāt promulgatā[n] hac etiam lege in ſua firmitate durare ſancimus: quaten⁹ nemo vel in hac ſacratiſſima ciuitate vel in prouincijs ſiue diuinis apicibus de ſacro epiſtolarum ſcrinio more ſolito edendis: et iudicio ſue celſitudinis vl' alijs quorum intereſt[o] intimatis vel intimādis aquam de pub. aqueductu ſeu fonte trahere permittatur[p]. his qui-

a ¶ Poſſint. prope ad decē pedes. vt. ſ. e. oēs alij. xv. ſ. co. l. j. qđ non placet.
b. ¶ Conſtitutionibus dictis legibus. vt. ſ. e. l. j. et. l. omnes.
c ¶ Scientib⁹ ad vtrū〈q〉 ſuperius dictum ſe refert.
d ¶ Aque mola. id eſt molendinum.
e ¶ Locum. in lib. mar. eſt cancellatum locū et domū al's deeſt totum ab illo loco: qui plātauit etc. vſ〈q〉 ibi preſcriptionis tit. etc. Sed tu dic locū puta ciuitatis/ vel caſtri domū etiam diuinam. vt. ſ. de exact. trib. l. fi.
† Al. aq̄riola.
f ¶ Uel hominem. ſcilꝫ priuatum: vel dignitate preditum.
g ¶ Hydrophilatoſ. ab hydria qđ eſt vas in q̄ ponitur aqua: inde dicit̃ hydropicus. Uel dic hydria aqua filare. i. cuſtodire vel ſeruare. inde hydrophilatos id eſt cuſtodes aquarū vel conſeruatores: ſic gazophilatium dicitur loc⁹ vbi gaze cuſtodiuntur: ſm. Py. et facit. ſ. de excu. mu. l. hydraule. et ff. đ mu. et ho. l. fi. §. inter.
† Alij idrophilacas legunt.
h ¶ Manibus. i. vtri〈q〉 manui. vl' cuiuſlibꝫ ſingula manus: et idē eſt in milite: vt hic in fi. et. ſ. de fabricē. ſtigmata. non in fronte. vt. ſ. đ penis l. ſi quis.
i ¶ Decernim⁹. ſcilicet dictas manus.
k ¶ Angariaꝝ. i. operarum.
l ¶ Teneantur. niſi in aduentu principis. vt. ſ. de ſacro ſan. eccle. neminem.
m ¶ Nec muneribus. perſonalibus. vt. ſ. đ mu. patri. l. iij.
n Diuinam Promulgatam. que eſt. ſ. co. ſi quis.
o ¶ Intereſt. qui ſūt maiores rectoribus prouinciarum. vt. ſ. e. ſi quis.
p ¶ Permittat̃. ſed cum licētia ſicut hic. et no. ſ. eo. titu. l. ij. et l. vſum.

cūq; nr̄a iuſſa violauerit ſeu violare cōceſſerit denarꝝ librarū auri ꝯdēnatiōe[a] aliaq; grauiſſima indignatione ferēdis.

De gladiatorib⁹ Titu.xliij.

Imperator Conſtan. Lex vnica.

Cruēta ſpectacula[b] in ocio ciuili[c] et domeſtica quiete non placēt: quapropter oīno gladiatores[d] eſſe ꝓhibemus.

a Condēnatione. ⁊ amiſſione fundi ad quē ducit.ſ̄.eo.titu.l.ij. et aquam reddit.vt.ſ̄. decernimus. Accur.

De gladiatoribus.

b Cruenta ſpectacula. in quibus videtur cruor.i.ſanguis vt in torneamētis: idem poteſt dici ⁊ in pugna beſtiarū vt corrigatur.ſ̄.de feriis.l.fi.et ē hic ar. ꝙ duella nō admittūtur: qđ dicvr. ff.ad leg. aql.l.qua actione.§.ſi qs in colluctatione.

Duella ꝓhibēt.

c Ciuili. ſ quo ſumus. vt.ſ̄.de caduc. tol.l pn. et ſubaudi etiā licet per hoc nō fiat ſcandalū.

d Gladiatores ꝑdictos ſic pugnātes.nam ludus noxi⁹ ⁊c. vt.ff.ad.l.aquil. nam ludus: al's ſpectacula approbant.vt.ſ̄.đ ſpecta.l.j.⁊ de fabricātib⁹ et portantib⁹ gladios hic non dicit.ſed.ſ̄. de fabricen.

Additio. Gladiatores erāt dimicatores qui ⁊ cū beſtijs pugnabant et pleruq; laniati luctū miſerabilē mouebāt ſpectantibus. Que res maxime chriſtianoꝝ pietati repugnat. Id miſerādū ſpectaculū hac noua lege penitus interdictū ⁊ canonica lege ꝓhibet de tornea.c.j. Parat (inqt Cyprian⁹) gladiatorius lud⁹ vt libidinē crudeliū luminū ſanguis oblectet. Hoc ſpectaculo quondā ꝑncipes romani ꝑſertim nero ⁊ Domitian⁹ delectabant quin ipſi q̄z ꝑfricta fronte in theatrū pugnaturi deſcendebāt cui⁹ rei martialis epigrāmata ⁊ Suetonij libri referti ſunt. De gladiatoꝝ origine ſcribit Iuli⁹ capitolin⁹ in hec v̄ba: multi dicūt apud veteres hāc deuotionē ꝯ hoſtes factā vt ciuiū ſanguine litato in ſpēm pugnarū fortunā ſatiarēt. Alij hoc lr̄is tradūt qđ viſi milit̄ē ituros ad bellū Ro. debuiſſe ⁊ pugnas videre ⁊ vulnera ⁊ ferrū ⁊ nudos inter ſe coeūtes ne in bello armatos hoſtes timerēt. Hinc mos tractus vt imperatores ad bellum proficiſcentes munus gladiatoriū darent. Pyr.

De venatione ferarum.

Additio. Venatrio triplex eſt vt canoniſte diſtinguūt in ti.de cleri.venar. Et cui licita venatio ſit. Bart. tradit in.l.iij.ff. de acquir.poſ. Tu ſic diſtingue ex ſcriptis eius et alioꝝ. Aut qs venat i loco publico vel ꝓprio Et poteſt omni iure et veteri et nouo et nouiſſimo.l. q foueas. et ſeq.ti. ad.l.aquil.l.ſi alius.§. pe. ff. qđ vi aut clam.l.j. in fi.ff. ff. de acquir.re. domi.§.item fere.inſtitu.de re. diui.§. nēo rhetia.de cleri.vio. pac.in feu. Itē in alieno loco licet per iura predicta: niſi nutrirentur in certis loc; alienis ad que haberent cōſuetudinem redeūdi qꝛ tūc non eſſet licitū ymo furtum cū a dn̄is illoꝝ predioꝝ quodāmodo videant poſſideri.l.iij.§.itē feras.ff.đ acqui. poſ.l. pompo.§.colūbas.ff.fami.herci. Per hoc pōt fundari ordinatio regia quod null⁹ capiat ceruos vel apros in foreſta regia / nec circiter vno milliari aut duobus preter eos qui habent nemus intra illā metā quib⁹ nutriri poſſint fere. Aut qs vult venari in loco alieno ꝑuati hoīs tunc pōt volēte aut ignorāte dn̄o. ꝓhibēte aūt non pōt ⁊ tenet de iniurijs.l.diu⁹.ff.de ſer.ruſt.predio.l.iij.§.plane.ff.de acq.re.domi.l. iniuriarū.§.placet.ff.de iniur. Quod ſi loc⁹ eſſet venationi addict⁹ ⁊ deſtinatus vnde ex venatione ſit redditus tunc ſi dn̄o ignorante venaret furtū faceret.d.§. colūbas.cū ſimi. Et.l.vſufr.venari.ff.de vſufru.l.venationē.ff. de vſur. Alia de venatiōe videas in locis ꝑdict;. Venatiōi ſtudere gallos auctor eſt ceſar. de venatione ſcripſit Xenophon. Pyrrhus.

De venatione ferarum. Tit.xliiij.

Imperator Honorio. Lex vnica.

Occidendorum leonū[e] cunctis facimus poteſtatē: neq; aliquā ſinim⁹ quēq; calūniam formidare. Beſtias[f] autem q̄ ad comitatū ab omnib⁹ limitū ducib⁹ tranſmittūtur / non pl⁹ q̄z ſeptē dieb⁹ intra ſingulas ciuitates ꝯtineri ꝑcipim⁹[g]

e Occidendoꝝ leonū. idē in māſuetis habitis pro derelicto.vt.ff.pro dereli.l.iiij.

f Beſtias.nociuas.ad qđ.ff.de po.ſtu.l.j.§.beſtias.⁊ ſi q̄dru.paup. feciſ.di.l.j.§.in beſtijs.

g Precipimus. que hac.l.ſtatuūtur triā ſunt.

a ¶ Eorum.ſed nec i loco vbi dānum poſſint dare.vt.ff.de edil.edic.l.qua vulgo.
b ¶ De mayuma.¶ Ludus ꝙ fiebat.i mayo et ſic a mayo.vel ſub.letitia.vel mayuma greſ celatine igreſſus ſcilicet eſtatis quādo herbe frondeſq; virentes letificant ꝓuiciales. vt ibo nōia ſiūt regie

Addi.

¶ Erat publico leticia kalendis mayi qualiſ vſq; in hūc diē celebrari ſolet i gallia vbi et tibicines ꝛ cithoredi ſub diluſculum excitāt amatores et ed quercū aut frōdeſ maxima pō pa ex ſilua i vrbem transferendas et puellis offerēdas iri ſolet qua ex reple rūq; rixe ꝛ tumultus maximi nō ſine iactura verecundie concitātur ſuper hac re publico pudori hac lege noua cōſulit. Alii tñ ex ſuida trāſfert And.eſſe feſtiuitatē ꝙ fiebat rome dū mayo menſe ro. Hoſtiā vrbē adeūtes in mari voluptuabātur quā quidē Anaſtaſiꝰ impator ſuſtulit. hocq; ē doctius iterp̄tamētū.¶ Referūt hiſtorie gallice ſcriptores Theodoricū clotarij filiū adeūdi ſaturādiq; ſui copiā ñ feciſſe niſi kal.maijs cū mūeribꝰ vltro citroq; miſſitādis occupatꝰ eēt.

c ¶ Clementie.Reddat.p p̄cedētes imperatores ablata ꝓpter elationē prouincialiū reddat nunc p ho.et archadiū.ꝛ facit.ſ.de paga.vt ꝓphanos.ꝛ.ſ.de ſpec.l.j.ꝛ.l.nemo.
¶ Ut armorum vſus inſcio princi.ꝛc.

Additio. Quero hic an a iudice aut ſeneſcalo poſſit cōcedi armorum vſus ſeu portus. Doct.cōiter tenent qꝫ non.hoc eni ad ſolum principem vel rempu.ſpectat vt hic ꝛ ſola tuitio ad iudicē.l.j.ꝛ.ij.ff.de vi pu.non autē cōceſſio armorum.facit.in aut. de manda.ꝓn. §.j.l.iij.§.plane.ff.quod vi aut clam.l.humanū

a violatoribus eorꝰ ꝗnas libras auri fiſci iuribꝰ illaturis.

b ¶ De mayumaᵇ. Titulus.xlv.

¶ Solebāt prouinciales de mēſe i igreſſu ciuitatꝭ facere quēdam ludū qui fuerūt prohibiti facere a p̄cedentibꝰ imperatoribꝰ modo hic imperator etiā concedit vt talis ludꝰ fieri poſſit in prouincia dūmodo cum honeſtate fiat hoc dicit Bar.

¶ Imperat. Ho. et archa. Lex vnica

Clementie noſtre placuit vt mayume prouincialibus leticia reddaturᶜ: ita tñ vt ſeruetur honeſtas ꝛ verecūdia caſtis moribus perſeueret.

¶ Ut armorū vſus inſcio principe interdictus ſit. Ti.xlvj.

¶ Nulli licet guerrā mouere abſq; pricipis iuſſu. Uel ſic. Nulli licet arma portare ſine pricipis licētia.hoc dicit Bar.

¶ Imperator Valen. Lex vnica

Nulli prorſusᵈ nobis iſcijs atq; incōſultis quorumlibet armorum mouendorumᵉ copia tribuatur.

¶ De agricol' ꝛ cēſit' ꝛ colonisᶠ. Ti.xlvij.

et.l.fi.ſ.de legi.vbi vſus legis ꝛ exercitium ad ſolum principem ſpectat.ſic et armorum cum equiparentur.vt in prohe. inſtitu.in prin.et.ſ. de iuſti. cod.confir.in princi. facit hec rubrica in verbo inſcio principe. Nō poteſt ergo armorum vſum concedere ſed tuitionem preſtare et ſecuritatē dari iubere. l. denūciamus. C.ſ his ꝙ ad eccle. cōfu.et ruſticis prohibitum eſt arma portare: mercatoribꝰ vero permiſſum ē et viatoribꝰ. de pa.te.c.j.§.ſi qs ruſticꝰ.ꝛ.§.mercator.in feu. vide Bar. i dicta l.j.ff.de vi pub. ꝛ ibi Albe.in ꝗbus caſibus liceat arma portare. et doct. in aut. de armis ꝛ Barbaciꝰ in ti. de p̄ſtantia cardinalium. l. iij. col.q. vj. prime partis . cum ſimi. Pyrrhus.

d Nulli prorſus. Non ergo ditiſſimis burgēſibꝰ.ſic.ſ.neg.ne militi.l.j.
e ¶ Mouendorum.i.guerram inchoare.alr' incidit.in.l.iul.maieſta.vt.ff.ad.l.iul.maie.l.iij.ꝛ eſt ſic.ff.de cap.l.hoſtes. Uel dic mouendorum.i. portandorum.ꝛ tūc eſt ſic in aut.de armis.col. vj.ꝛ.ſ.de fabri.prout in rub.ibi notaui.ſed fallit tunc in caſu.vt.ſ.de p̄po.ſacri cu.l.fi.
f ¶ De agri.ꝛ cēſi.ꝛc. ¶ Dixit de aq̄ductu: vbi agitur de onere rerum:nūc de onere perſonarum:quia nulli magis iterdicitur vſus armorum ꝙ̄ colonis qui nec pūcto vno debent moueri.vt.ſ.e.l. colonos.ideo de his dicit. vel cū dicendum ſit de colonis fiſci premittit titulū generalem in quo explicatur priuatorū cōmodum:ꝛ quod fiſcus habet in eiſdem.vt.ſ.e.litibus.§.hec de redditibus. Uel dixit ti.proximꝰ de his que ad letitiā ꝛ ſalutē pertinent noſtrā in ſcena ꝛ ludis ꝛ aqueductu et gladiatoribus tollendis ꝛ nociuis beſtijs occidendis:atq; armis non mouendis:inter que omnia omnium rerū ex quibꝰ aliquid acquiritur nihil eſt agri=

cultura melius.vt Tullius li.j.rhetoricoꝝ.vel quia nulla res vtilior fructibus aridis qui ſine colonorum labore nō puenīūt.ideo de his videndū eſt.Et dic de agricolis in genere ꝛ cēſitis ꝛ colonis in ſpeciali. nā agricola generaliter oīs colens agrū dicitur.de quib⁹oībus hic premittit. Uel dic agricolis reſtringi ad eos q̄ quoq̄ modo ſolo aſtricti ſunt. ſic ponit̃ i aut̃. de mā. prin.§.ſꝫ et ſuſcipientes. col.iij. Et ſpecialiter ſupponit de cē.et co. Uel tertio non habeas de cen.ꝛ co.et ſi habeas de cen.ꝛ co.dicas ꝙ aliud ſubſtātiuoꝝ adiectiuet̃ et ſic,ſit figura perēdiadis.i.de agri.cē.ſic ꝛ illud.patheris libabāt ꝛ auro ꝛc̄.ꝛ tutela eſt vis ꝛ poteſtas ꝛc̄.ꝛ ſm hoc colonis gn̄aliter ponetur. Itē dic ꝙ octo ſūt genera colonoꝝ. Aſcriptitij de quib⁹ dic vt.j.e.ti.l.cū ſcim⁹. Item cēſiti.j.ti.ij.l.ij. Tertio perpetui co. qđ dic vt.s̄. de mendi.va. Quarto cōditionales coloni. vt dices.j.e.cū ſatis.§.j. Alij inquilini.j.e.diffinimus. Itē originarij.qđ dic vt.j.e.cū ſatis.§.ex hoc.ꝛ.l.ne diuti⁹. Item ſimplices coloni:et de his dicit̃.j.e. per colonū.ꝛ.l.j. Et ex p̄dictis q̄dam naſcūtur.vt.j.e.ne diuti⁹. Quidā fiunt.ꝛ hoꝝ alij ſtatim vt cēſiti. alij per curſum tēporis vt coloni cōditionales. Et eſt octauum vt liberi qui ſtant ruri.vt.j.ne ru.ad vl.l.j.ꝛ i aut̃. nul.agri.ꝛc̄.Sed videtur tria gn̄a tm̄ eſſe aſcriti./ꝛ coloni/ꝛ inquilini.vt.j.co. oēs omnino. vel duo.ſ.aſcrip.et co. Sol.vt.j.e.cū ſatis.§.fi. vbi non licet recipere aſcrip. vel colo.alienos. ſed ponitur in vtraqꝫ large colon⁹ vt originarios comprehēdat.nam ꝛ in rub. ſm vnum ſenſum ſic poſui colonis. Item an homines predictorum generū ſint liberi.dic.j.eo. ne diuti⁹. Itē not.ꝙ permixtim de cēſitis cum alijs tractat. ſed.j.titu.ij. ſpecialiter de cenſitis dicit quo ad aliquid.

† Uide hic Jo. de pla.q̄ enūerat alia p̄ui legia agricolaꝝ que multa ſunt vt hic p cū ꝛ vide ibi quia vix alibi ita collecta inue nies.

Tempore quo agricola inſiſtit ſationi/vel meſſi/vel vindemie non vocatur ad munera extraordinaria ſed excuſatur. Bar.

Imperator. Conſtan. auguſ.

Lex.j.

NUnquam † ſa-a tionibus[a] vel colligendis b frugibus[b] c inſiſtentes[c] agricole ad extraordinaria d onera[d] e trahantur[e] f cum prouidentie[f] g ſit oportuno[g] tēpo- h re his neceſſitatib⁹[h]

a NUnq̄ ſationibus. Et tunc plana eſt.al's ſationib⁹:al's rationib⁹.ꝛ tūc p̄mitte vel adde ꝑpria auctoritate.regulariter enī q̄libet vocat̃ rationib⁹ vel ſanctionib⁹: niſi īmunitate gaudeat. vt.ff.de va.mu.l.hi qui muneris.ꝛ de mu.ꝛ ho.l.cui munus. Alij dicūt vel ꝑ ſaltē.q.d.non inſiſtetis.qđ non placet.vt in fi.l.

b Frugibus. Large vt etiā vindemiā comprehendat.vt.ff.de v̄bo.ſigni.l.frugē. ꝛ ſic meſſem et vindemiam.vt.ff.de fer̃.l.j. ꝛ quod plus eſt ſationis tempus comprehendit.

Frugū appellatione vindemia cōtinet̃.

c Inſiſtentes.i.qui habent inſiſtere:ꝛ ſic nullo tempore ſm aliquos:qđ non placet.vt in fi.l.non ergo alio tempore anni excuſat̃. Itē nec eodem ſi non inſiſtāt.vt.s̄.de epi.et cleri.l.generaliter.et dic agricolā generaliter poni pro oī colente agrū excepto principis colono.

d Onera.ad officia publi.nec volēs vocatur.j.e.colonos.ſed illa officia pub. proprie dicunt̃ munera.hec autem onera: ſed iſta dicuntur proprie munera.vt.ff.de v̄bo.ſig.l.munus. Item dic extraordi.que nō lege.non ſenatuſcon.non cōſti.p̄n.inducunt̃.vt.s̄.de va.mu.l.j.nūquid ordi.ſubibit? Uidet̃ ꝙ ſic a contrario.vt.ar.ff.de teſt.ex co. Itē pro hoc.s̄.de anno.ꝛ tri.l.oēs. Itē canonicā preſtant cum ꝛ clerici preſtent.vt.s̄.de ſacroſan.ec.l.placet.ſꝫ dico ꝙ nec illa ordinaria munera.vt.j.ti.ij.l.ij excepta capitatiōe.vt.j.ne ruſti.ad vllū.l.j.nec enī ſemꝑ valet arg.a ꝯrio ſenſu. Itē illa.l. oēs in nō agricolis dicit.vel ſpeciale in annona.vt s̄.vt ne li.in emp.ꝛc̄.l.j. ſꝫ extraordinaria q̄nqꝫ ſubit.vt.j.de priui.do.au.l.pe.ꝛ de co.fun.pa.l.j.ꝛ.s̄.de qui.mu.pre.l.j.et fin.que ſunt contra. Item quid ſponte quedam ſubit? Rn̄.nō preiudicat in alijs ſciēs vel ignorās. vt.s̄. de his qui ſponte mu.l.penul. Accur.

e Trahant̃.inuiti.vt ptꝫ ex vi vocabuli: ſponte pōt.vt in aut̃.de colla.§. nullas. Itē que eſt ratio hui⁹.l.? Rn̄.priuilegiū ruſticitatis.arg.s̄.de teſt.l.fi.īmo veri⁹ publica vtili. vt.ff.de offi.p̄fec.vr.l.j.§.cura.ꝛ de extraordi.cri.l.annonā. ne gens fame pereat. vt in aut̃.de queſtio.i fi. col.vj. Tertij dicunt vt tributa cōmodius preſtentur a dn̄is eoꝝ. ad quod.j.eo.titu.litib⁹.§. et hec de redditibus. quod nō placet:quia ſic in prouincia locum tm̄ haberet. Itē in aſcrip. vel quaſi eſt generalis quo ad locū ꝛ oēm agricolam. Sed quid in colono ſeu conductore nō agricola? Rn̄.non habet locum hec.l.dicit enī inſiſtentis:ꝛ ad hoc.j. de col.fun.pa.l.iij.

f Prouidētie.ſ.noſtre: vel ſume quo ad pub. vti.vel proprie.vel.i.eſſe debeat.

g Oportuno. alijs temporib⁹ anni.

h Neceſſitatibus.i.vite neceſſarijs.vel.i.agriculturis: et hoc neceſſitatibus: ſcilicet vitandis.ad quod.s̄.de fe.l.omnes dies.vel neceſſitatibus.i. muneribus.

o ¶ Satiſfacere. ne pereat. vt. ſ. de ſer. l. ij. & fa= cit. j. de coll. fun. pa. l. j. Et no. q̄ hec. l. in italia non ſeruatur.

a ſatiſfacere[a].

¶ Non poteſt quis vēdere prediū & retinere agri= colas in dicto predio exi= ſtentes. hoc dicit Bar.

¶ Imperator. A.

Lex. ij.

SI quis predi um[b] † vēdere voluerit vel donare retinere ſibi transſe rendos[c] ad alia loca colonos[d] ꝑuata[e] pa= ctione nō poſſit: qui eni colonos vtiles[f] credūt aut cum pre= dijs eos tenere de= bēt: aut profuturos alijs derelinquere: ſi ipſi predium ſibi ꝓ= deſſe deſperant.

Additio.

¶ Nunquā. ¶ In tex. onera extraordinaria. ſ. perſonalia ſm Odof. vt calcis coquēde & ſilīa. Eſt aūt legis rō q2 agricultura ē hūano generi nēria. & veteres l ea ꝑmā nobili= tatē poſuerunt. Int rogabā ho die quedā iuri= ſactoratū ex pa piēſi ſtudio nu= ꝑ reuerſū quid eēt lex agraria quidue homīes agrarij. Qui rīdit eſſe legē q̄ colēdoꝝ agroꝝ forma ſtatuit. vt ē inq̄t in ti. de agrico. & cē. C. Sed iā pleroſq3 reperias qui bonas hmōi ar= tes etiā reſpuūt & abhorrent non ſolū ignorāt facit ꝑ ratione legis q2 curare debēt agricole vt opera ruſtica ſuo tempore expleant. l. ſi mer ces. §. cōductor. ff. locati. Ex quo infertur qd̄ ſi agricole vocētur vt vadant ad exercitū quod non teneant licet hoc munus ſit ordinarium & perſonale. vt. l. fi. ff. de mune. & hono. cū ab ordi narijs & extraordīarijs excuſent ſm glo. & mi= litie vacare debeāt hij qui in ocio reſidēt. l. mi lites. j. de re milit. & agricole videntur prohibi ti vt. l. colonos. j. e. l. per colonos. de fugi. colo. l glo. ibi nō ergo alio anni tēpore excuſatur. fa= cit qd̄ miles ab expeditione reuerſus illis mu neribꝰ nō excuſat. l. placet. ſ. de teſt. mili. l. ſem per. §. conductores. ff. de iure imu. l. j. ſ. de pro= feſ. et medi. Tn̄ dicemus priuilegiū iſtud non ſolū in ſationibus & colligendis meſſibus ve= rū vbicūq3 circa agriculturam vacat etiam ꝑ= paratoria faciendo gaudet imunitate. l. inſtru menta. ff. de fundo inſtruc. l. diuortio. §. impen= dia. ff. ſolu. matri. l. eadem ibi idem ſi nō īſiſtat. Quid ſi per alium inſiſtat? Videtur quod pri= uilegio gaudeat. l. ita autem. §. geſſiſſe. ff. de ad mini. tuto. ca. imperialem. §. firmiter. de prohi. feu. alie. per frede. Tu dic contra duplici rati= one: tum quia priuilegia ſunt reſtringēda. l. iij. ſ. de mu. pa. l. iij. l. j. ff. de iure immunita. Tum quia non eſt hic eadem ratio quādo quis per alium facit & quando per ſeipm̄. l. nullus. ſ. de decur. l. fideicōmiſſa. §. fi. ff. de lega. ij. In ea= dem glo. non enim ſemper valet argumētum a contrario ſenſu. In hoc diſtigue. Aut id qd̄ principaliter ordinatur ſtatuitur ſeu disponi= tur per modum cauſe finalis: tunc concludit argu. a contrario. quod tendit ad deſtructionē cauſe finalis. l. j. §. huius. ff. de offi. eius cui mā da. l. cum tale. §. falſa. ff. de condi. & de. l. qui con cubinam. §. vxori. ff. de lega. iij. l. qui teſtamēto. §. mulier. de te= ſtamen. vbi ve= ro id quo diſpo nitur non ordi= natur in modū cauſe finalis ſ3 īpulſiue vel cau ſa dubitationis tollende tūc ar gu. a contrario nō cōcludit. ſic not. in. l. conuē= ticulam. C. de epiſco. et cleri. l. que dubitatio= nis. ff. de re. iur. Item non valet vbi eſt abſonus ītellectus. vt dicta. l. conuenticulam. aut etiā iuri contrariꝰ vt. l. cum patrem. C. de cōdi. inſer. de hoc in. l. j §. huius rei. ff. de offi. eius cui manda. Dy. in. c peccatum. de reg. iur. lib. vj. Albe. pleniſſime l d. l. j. In glo. ibi priuilegium ruſticitatis. quod eſt etiam in alijs vt. l. penul. ſ. qui admitti. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdi. omni. iudi. l. ij. in fi. ſ. de in ius voc. l. regula. ff. de iur. & fac. igno. l. eos. iuncta. aut. ſ. de vſur. De ruſticis manci= pijs vide. ff. de leg. iij. l. ſeruis vrbanis. et quis dicatur ruſticus. vide Bar. in. l. conficiūtur. in prin. ff. de iur. codi. Et quid differat ruſticum mancipium a colono vide in aut. d' nō alienā. §. nunc ergo nos. l. vrbana. ff. de verbo. ſig. Al= be. in. l. vtili ratione. C. de feu. ciui. de ruſticita te plura cōtulit. et in. l. venia. C. de in ius voc. et glo. in. l. athlete. §. fi. ff. de excu. tuto. Specu. titu. de cauſa poſſeſſi. et proprieta. §. ij. et de re ſtitu. ſpoli. §. ij. Pyrrhus.

† Con cor. cum hac. l. C. ij. in fi. cū glo. fin. poſt prin. extra d' iu de. & ſar.

b SI quis predium. in quo conſtituti ſunt coloni.

c ¶ Transferendos. id eſt transferant.

d ¶ Colonos. large pro aſcriptis ſolo ſecus de alio ſimplici colono. vt. ſ. loc. emptorē. multis enī modis dicitur. vt in rub. nota.

e ¶ Priuata. quia aucto. iudi. poteſt: vt vēditio predij minoris ſm quoſdam. Sed tu dic tunc non valet contra publicam vti. vt. ff. de magi. conue. l. j. §. ſi inter. et. ſ. cōmunia vtriuſ. in. l. poſſeſſionum. Item nunquid ſtipulatio vel iu ramentum firmat? Reſpon. non. vt. ſ. de le. et con. non dubium. nam ſtipulatio pactum eſt. vt. ff. de pac. l. j.

f ¶ Utiles. Quid ſi inutilis eſt? Reſpon. idem vt. j. l. quēadmodum. & l. ne diutiꝰ. in fi. ſed aut

negligentia ⁊ tunc poterit cogi operari a dño vt.ff.de vſufru.idēqȝ.§.⁊ qm̄.⁊ de vſu ⁊ ha.pleñū.§.fi.ſi propter infirmitatē vel ſenectutē alr⁹ ſubrogatur.arg.j.de agen.in re.l.agentes.⁊.ſ. de offi.pre.pre.ſi quos.de labore eni terre dñs percipit. vt.j.e. domini. ecōtra colonus pōt diſcedere ſi terra ſterilis fiat.vt.j de fun.pat.l.iij. ⁊.l. ſi quis a prioub⁹. Et adde qđ nō.j.eo. quēadmodum.

a Quiſquis. predium tributariū aſcriptitios ſuos habens fuit a poſſeſſore deſertū: ſi ſerui aſcript. ad aliquē deueniant vel ex cōceſſione principis: vel ſola patientia poſſeſſoris cum onere tranſeunt ꝑdij.

¶ Facta donatiōe ſeruorum fundi per principem videt facta donatio fundi: et ideo donatarius ad fundi tributa tenetur: et idem eſt ſi aliquis occupauit ſeruos predij deſerti dño patiēte Bar.

¶ Imperator Valen. Lex.iij.

a Quiſquis[a] ex b deſertis[b] agris c veluti[c] vagos ſer d e uos[d] liberalitate[e] noſtra fuerit cōſecut⁹: pro fiſcalibus pen f ſitationibus[f] ad integram terre profeſ g ſionem[g] ex qua[h] h videlicet ſerui mana i re[i] k videntur[k] ha l beatur obnoxius[l]. id etiā circa eos obſeruari volum⁹ que ex huiuſmodi fun m dis[m] ſeruos ad poſſeſſiōes ſuas tranſi n re permiſerint[n].

¶ Domini nō coloni vel cenſiti ꝓ eorū predijs ſoluere tributa tenētur: ipſi tamen coloni vel aſcriptitij fundi quos habent tributa ſoluent. Bar.

¶ Idē. A. Lex.iiij.

b ¶ Deſert⁹. i. neglectis.nam ſi pro derelicto habiti ſunt nō recuperaret domin⁹.quod eſt falſum vt ſtatim dicam. Accur.

c ¶ Veluti.ꝯpſſiuū veritatis: ſic ꝙ etiā deſeruerūt ſerui: nō ſolū poſſeſſor. vel ſimitudinarie ponitur.nā inſiſtebāt licet dñs defuerat.et ſic reſpectu dñi dicūtur vagi non reſpectu fundi. Vel dic ſm.M. ꝙ ſuaſum fuit principi quaſi eſſent vagi qui non erant. vt in decre.xij.q.ij. ca.terrulas.

d ¶ Seruos.nō per oīa. qđ dic vt.j.e.ne diutius.⁊ ad hoc etiā pōt referri veluti.

e ¶ Liberalitate.ſine petitione. vt.ſ. de pe. bono. ſub.l.j ſm.H. Item quo ad principem eſt liberalitas. accipiens enim quādoqȝ cogitur.vt.j. de omni agro deſer. l. quiſquis. et.l. qui fundos.

f ¶ Penſitationibus.tribu.futuroꝝ non preteritoꝝ.vt.j.de fun.reipu.l.ij.in fi. ſic.j.de omi agro deſer.quicūqȝ deſertū. Arg. contra.ff.de pub.l.imperatores.

g ¶ Profeſſionē.al's penſionē.al's ꝓfeſſionē. ſic dicta quia poſſeſſor profitetur.vt.ff.de cen. forma. Accur.

h ¶ Ex qua.id eſt in qua.

i ¶ Manare.al's manere.

k ¶ Videntur.⁊ maneāt: vel reſpicit ſerui.

l ¶ Obnoxi⁹.hoc eſt ideo: qꝛ fundus ꝯcedit cū a fundo nō debeat ſeparari.vt.j.eo.cū ſatis.in prin.lȝ ex volūtate ⁊ ex certa ſcīa iperator ꝯcedat ſeruos abſqȝ terra.vt.ff.de ꝓcur.ad rē.et.l. ⁊ legatū.⁊ ecōtra ꝑdio ꝯceſſo a ꝑncipe ⁊ tales cōcedi videnť. vt arg. ſ.l. pxi. et ad hoc. ſ. de bo. va.l.ſi qñ.et ff.de ꝯſti.prin.l. bñficia.ſec⁹ i cōceſſione priuati coloni. vt.j. eo. quēadmodū. et ſ.l.proxi. Item ꝑ et cōtra.ff.de ſerui.ruſt.pre.l. iij.§.j.Altio dic cū qs occupat prediū deſertū aut ſua auctoritate:⁊ tenet dño vſqȝ ad biennīū aut pro equatore:⁊ tunc ad ſex menſes.vt.j.de oi ag.l.q agros. ⁊.l.locoꝝ. et de cē.l.fi. aut a ꝑncipe:⁊ tunc ſtatim eſt ſecurus.vt.ſ.de quadri.pre.l.bene a zenone.⁊ cauet accipiens ſm qualitatē perſone ꝙ predium non relinquet. vt.j.de fun.pa.:quicunqȝ.⁊ de omni ag.deſer.l.iij.

m ¶ Fundis.deſertis. al's maior pena.vt.j.eo.l. ſeruos. Accur.

n ¶ Permiſerint. ſic.j.eo.cum ſatis.in fi. et dic ſcienter ſecus ſi ignoranter.vt.ſ.de ta.l.generali.non tamen tenetur retinere fundū ⁊ ſoluere pro futuro.ſed pro ſtempore] quo retinuit.ſic j.e.l.omnes profugi.⁊.l. cum ſatis.in fi.

Additio. ¶ Quiſquis. ¶ Nota hic quod predium ſeq̄tur ſeruos:⁊ ſic videtur qđ principale ſequitur acceſſoriū qđ eſt cōtra ius cōmune. Sed ratio eſt qꝛ ſerui nō poſſunt a fundo ſeparari aſcripti glebe ⁊ fundo. ſ.e.l. proxi.l.cū ſatis.j.e.ideo q̄ alienat ſeruos aſcriptīcios videtur ⁊ fundum alienare quia poſito vno de inſeparabilibus ponit ⁊ aliud ⁊ res cū ſua conditione et onere tranſire intelligitur.l. alienatio.ff. de contra.empt. In glo.ibi argu. cōtra de.l.imperatores.ff.de publica. Sol.qđ ibi fiebat trāſlatio de priuato i priuatū hic de fiſco in priuatū. arg.l.fi.ſ.de fide inſtru. ⁊ iur. haſt.fiſca.vel ibi non erat predium auctoritate publica occupatum. Pyrrhus.

Hi penes quos fundorū dn̄ia ſūt: pro his colonis originalibꝰ[a] quos in locis eiſdē cēſitos[b] eſſe ꝯſtabit vel ꝑ ſe[c]/ vel ꝑ exactores[d] proprios recepta[e] compulſionis ſolicitudine iplēda munia fūctionis agnoſcant[f]. Sane q̇bꝰ[g] terrarū erit quātulacūq; poſſeſſio[h]: q̇ in ſuis[i] conſcriptis locis ꝓprio noīe libris cēſualibꝰ detinēt ab hmōi ꝓcepti cōione diſcernimꝰ[k]: eos eīm cōuenit proprie ꝯmiſſos mediocritati annonarias fūctiōes ſub ſolito exactore cognoſcere.

¶ Si ꝑ certa annua p̄ſtatione frumēti locatio facta eſt tenet colonꝰ ad ip̄z nō ad p̄ſtationē pecunie: niſi cōſuetudo ſit vt non obſtante pacto pecunia tribuat. h.d. Bar.

¶ Idem.a. Lex.v.

Domini[l] prediorū id qḋ

[a] Hi penes.originalibus. genus colonorū vt in rub.no.et eſt al's originalibus.al's originarijs.

[b] ¶ Cenſitos.i.cōſtitutos vel deputatos ſm quoſdam:imo vnū eſt genus colonorum.vt in rub.no.

[c] ¶ Per ſe.agnoſcant. munera rc.ꝛ ſic per ſe vel per aliū ſubit qḋ eſt in dādo: al's ſecus vt ſ.de decu.nullꝰ

[d] ¶ Exactores.id eſt procuratores cū mandato vel ſine.

[e] ¶ Recepta. recipit qui inuitus recipit.cogitur eni quilibet per exactores. vt.ſ.de exac.tribu.l. actores.et l.in fiſcalibꝰ.ſic ergo dn̄s pro ſe et pro eo qḋ tenet ſuus aſcriptitiꝰ agnoſcit munus: licet ſecus in fructuario.vt.ff. de vſufruc. l. hactenꝰ. ꝛ ī emphiteotavt.ſ.de iure emphi. l.ij. et hoc niſi habeat proprium aſcriptitiū. vt.j.l.pxi.

[f] ¶ Agnoſcant.Sed cum originarij.id ē filij colonorum ſint liberi ſicut ipſi coloni.j.e.titu. cum ſatis.§.j.quare non ipſi pro ſe? Reſpon. quia prediū eſt domini. Alij dicunt originarij improprie poni pro aſcripticijs qui ſimiles ſunt ſeruis. vt.j.ne diutius.ſed tunc nil habēt ad quid ergo aliquid pro eis preſtat.vt.j.ti.ij. l.ij? Reſpō.nil habēt vt alienent: habēt tamē alij ꝙ annonariā functionem preſtant dn̄i pro eis.vt in prin.huius.l.patet.ſed al's.ſ.capitis non vt.j.cū ſint liberi.vt dixi.et facit.ſ.de annō.ꝛ tri.l.obſiſtere.ꝛ.j.de cen.perequatores.et ff.de admi.tuto.lucius.

[g] ¶ Quibus.colonis aſcriptitijs.

[h] ¶ Poſſeſſio.id eſt proprietas.vt.ff.de verb. ſigni.l.interdum.

[i] ¶ Suis.ſ.colonis.et no.ſm.M.ꝙ ſit aſcriptitius etiā in ſuo ſolo vt hic:ſicut poteſt eſſe vnus aſcriptitius ꝛ alius terre dn̄s.vt.j.e. cū ſatis.§.fi.ſm.H.vel dic ꝙ hic non ē aſcripticiꝰ ſed exiſtens iſuo ſolo promiſit mihi annuum quendam cenſum:et habeas ꝯſcripti qui etiā ſunt cenſiti:et conſcripti in libris cenſualibus pro ſua terra.vt.ff.de cen.l.forma.vel dicvt primo.et dic ꝙ in ſuis locis.i.ꝑ ſuis locis detinētur hi cenſiti.et cōſcripti.i.aſcripti facti in ſolo domini.et ſic no.ꝙ propria habent nō tamē vt alienent.vt.j.ti.ij.l.ij.et.j.co.cum ſatis.§.caueant. Itē no.ꝙ domini tm̄ pro ſua terra ꝛ coloni pro ſua preſtent non vnꝰ ꝓ alio niſi ꝓ eo ſe obliget: vt hic. ꝛ in aut.de coll. §.nullꝰ.col.ix.ꝑ qḋ apparet ꝙ d̄ peculio dominꝰ hoc noīe nō tenetur.

[k] ¶ Diſcernimꝰ. id eſt ſeparamꝰ vt dn̄i ꝓ eis fūctiōes nō agnoſcant. Itē nota ꝙ quidam intelligunt.§.ſane.in cēſu capitis.vt .j.cum antea.et .j.titu.j.l.j.ſed prin.in cēſu prediorum. et facit .j.liribꝰ.et.ſ.de an.et trib.l.obſiſtere. Accur.

Additio. ¶ Hi penes. ¶ Infero ſm Andream de barulo. arg.pro ſcholaribus qui non tenentur ſoluere onera domꝰ conducte puta ſi aliquid ſit erogandum pro ſternenda via aut pro cenſu aut alijs collectis q̄ omnia debent exigi a domino domus et ſi qḋ huius rei nomine ab eo exactum eſſet a domino repeteret aut deduceret de mercede conductionis.l.ediles.§.conſtruāt. ff.de via pu.in glo.ibi de peculio hoc nomīe nō teneri oppo. de.l.ne diutius.in ti.j.e. Sol.illa lex loquitur i adminiſtratis per colonum circa ea que pertinent ad dominum.hic ratione rerum pertinentium ad cenſitum ideo ſecus per.l.libertus.§.fina.ff.ad muni.l .fi.quod cum eo.qui in alie.po. Pyrrhus.

[l] Domini. Dic ꝙ conuentio fuit de redditu non poteſt cogi ad pecuniam:quia vt creditor aliud pro alio rc.vt.ff.ſi cer.peta.l.ij. ſic econtra debitor et hoc niſi conſue.rc.ad qḋ ff.cōmunia predi.venditor.§.ſi conſtat. Item poteſt loqui ſm quoſdam quādo nil conuenit de redditu vt poſſit cogi ad preſtandum redditum ſm qualitatem predij.arg.j.de fun.pa. l.fina.non autem pecuniam. Alij dicunt hoc caſu dominum ſibi imputare et nil petere.pro

quib⁹ eſt. ĩ. titu. ij. l. ij. circa fi. ſed ibi de ſuper‑exactione dicit non de ordinaria exactione cõſtituenda. et pro hoc. ff. de act. emp. emptorem §. qui autem. et. ş. de lati. lib. tol. l. j. §. illud. Et tertij dicunt etiam ſi promiſſa eſt pecunia nõ poſſe peti. per l. iſtam. et ẜm iſtos non fiet vlla locatio cum ruſticis: cum in pecunia tãtum debeat fieri. vt ff. depoſi. l. §. ſi quis ſeruũ. Sꝫ dicimus verum eſt cum talibus aſcriptitijs et a talibus. Item ẜm iſtos ⁊ ſi pecunia conuenta nõ petitur: nec aliud eſt conuẽtum ergo nil petitur. Sed dicunt vel dominum ſibi imputare. vel vt alij cogitur colon⁹ ad conſtituẽdũ redditum ĩ fructu. Sed his omiſſis dic teneꝛe conẽtionem. quod enim facit conſuetudo hoc et pactum. vt. ff. de aqua plu. ar. l. ij. in princi. et. l. j. in fine cum ipſa ſit tacitus conſenſus. vt. ff. de le. ⁊ ſe. conſ. de quibus. Quarti diſtinguunt vt pecunia non poſſit promitti ſed ſpecies vt galline ſic. Accurſius.

Pactũ facit qđ cõſuetudo facere põt.

a ¶ Non audent. non iuris prohibitione ſed timore ne dominus auferat: vel aliter perdat: vel non audent a gleba diſcedere et ſic nec artem diſcere vnde querant ẜm. P. et ſic non eſt contra. ff. de leg. iij. ſi chorus. §. j.

b ¶ Conſuetudo. ſupple vel conuentio. Itẽ ſupple forte vel preſtationis in redditu cõuenṫe ceſſatio. ar. ş. de oper. li. l. nec patron⁹. Sed quanto tempore hec conſuetudo inducitur? Rñ. quanto non extat memoria. al's forte. xxx. an. vt. ff. de aqua plu. ar. l. j. in fi. et. ş. de pſcrip. xxx. an. omnes. ⁊. l. ſicut. nõ lõgo cum mala ſit conſuetudo. vt in aut. vt nulli iu. §. j. col. ix. nec ob. ĩ. eo. litibus. in pri. quia ibi quo ad alia nec ş. de fideicõ. l. j. quia ibi duplex fauor alimentorum ⁊ vltime voluntatis attenditur. et facit ĩ. de col. tracẽ. l. j. et caue tibi: quia de omni ruſtico loqui poteſt.

terra pſtat accipiant pecuniam nõ requirãt quã ruſtici optare nõ audẽt[a]: niſi cõſuetudo[b] predij hoc exigat.

¶ Aſcripticii⁹ colon⁹ vel inquilin⁹ fugiẽs nõ obſtãte cõditiõe ſerus vel alia redire cõpellet ad prediũ vñ fugit per pſidẽ. Bar.

¶ Idem. Augu. Lex. vj.

Omnes omnino fugitiuos aſcptitios colonos[c] vel inq̇linos[d] ſine vllo ſex⁹ muneris conditioniſqꝫ diſcrimine ad antiquos penates[e] vbi cẽſiti atqꝫ educati[f] natiqꝫ ſunt/ prouincijs preſidentes[g] redire compellant.

¶ Sicut coloni originarij abſqꝫ terra nõ alienantur: ita nec ẽt cẽſiti: ⁊ non lꝫ cũ minima pte fundi tenendo maiorẽ vẽdere dictos cẽſitos. Itẽ vẽdens totũ fundum oẽs ei⁹ colonos trãſfert q̇ in ea parte ſteterũt: ⁊ ſi ſec⁹ fuerit emptio vel venditio celebrata: emptor pciũ perdet et venditor rem poterit vendicare: et etiã heres eius. Item quilibet intelligit male fidei qui cõtra legẽ mercat. h. d. Bar.

Additio. ¶ Domini. ¶ In glo. ibi quod enim facit cõſuetudo hoc ⁊ pactum Expone hoc procedere vbi eorum neutrum repetitur per. l. reprobatum. l. litibus. ĩ. e. ⁊. l. quẽadmodum. faciunt not. l rub. ş. de decre. decu. Quod ſi cõſuetudo eẽt approbata ⁊ pactũ reprobatũ conſuetudo preualeret vt hac. l. dñi ꝯtra pactũ pfertur. l. ſi pri⁹ ad princi. ff. de aqua plu. arc. In tex. ibi niſi conſuetudo predij hoc exigat ſcilicet vt merces pro predijs preſtãda aut pẽſio pendẽda in pecunia ſoluat a colonis. ⁊ no. hic ꝙ ruſtici nõ dbẽt optare pecuniã. Adde qđ Bar. hic ſolet allegari quod ſi pater acquirat feudum pro ſe intelligitur etiam pro filijs ſi ſit conſuetudo. Idem Bar. de hoc in. l. cum a ſocero. ff. de his quei frau. credi. Item ſolet no. quod quando fundus eſt conſuetus locari ad pecuniam nomine fructuũ venit penſio. Ita ponderat fran. de Are. in. l. diuortio. §. ob donationes. ij. col. ff. ſol. ma. Pyrrhus.

c Omnes oĩo. colonos. hic comprehendit omnes ſolo aſtrictos. vt in rub. Accur.

d ¶ Inquilinos. ſemp repete fugitiuos: et dic differentiã inter iſtos. vt in rubrica.

e ¶ Penates. i. ad antiquam rem familiarẽ. ſic. ĩ. de cõmeatu. l. fi.

f ¶ Educati. hoc ſolũ nõ ſufficit vt in rubrica.

g ¶ Preſidentes. ſiue in eadem ꝓuincia profugerint ſiue in aliam ad lr̃as pſidis vñ aufugit. Et dic cõfeſſos ſiue ꝯuictos. vt in aut. de mã. pn. §. ſed etiã. col. ij. al's puniũtur pſides. vt ĩ aut. vt nulli iudi. §. qm vo. ⁊. §. ſi q's vo. col. ix. ſic etiã incola reuocat. vt. ff. de mu. et ho. l. j. et. ij. ⁊ fi. ⁊. ff. ad mu. incola. et. l. de iure. Sed q̃ actio n e? Dic vt. ĩ. e. ſi coloni. Itẽ an ſuſcipiens puniatur et qualiter. dic vt. ĩ. eo. l. ſeruos. ⁊. l. oẽs profugi. ⁊ facit. ş. de ſer. fugi. l. fi. et. ş. de meta.

Idē. au. Lex. vij.

[a] Quēadmodū originarios[a] abſq; terra: ita ruſti[b] cos[b] cēſitoſq; ſuos[c] [d] vēdi[d] omnifariā nō licebit: neq; vero cō mēto fraudis id vſur[e] pet legis illuſio[e] qđ in originarijs ſepe [f] eſt actitatū[f]: vt parua portiōe terre em ptori tradita oīs in[g] tegri fundi[g] cultura adimat: ſed cū ſoliditas fundorum vl' certa portio ad vnū[h] quēq; pueniat: tāti[h] quoq; ſerui et origi[i] narij trāſeant[i]: quā[k] ti[k] apud ſuperiores dños et poſſeſſores [l] vel in ſoliditate[l] vel [m] in parte māſerunt[m]

l.fina.et.j.de col.illi.l.f

a Quemadmodum origiarios. ex colonis natos. vt. ſ. in rubri.

b Ruſticos. large ponitur vt verbum colonos. vt. ſ. l. ij.

c Seruos. reſpectu aliquo vt not. j. ne diutius. Accur.

d Uendi. ſ; an pmutare vel in emphiteo. dare? arg. q ſic. q2 in vno phibitū i alio pmiſſum videt vt. ff. de iudi. cum pretor. Itē odia reſtringenda. vt. ff. de li. z poſthu. l. cū quidā. ſed certe immo eſt fauor. ſc; pu. vtilitas. no. ſ. l. j. vñ dic nō licere. q2 qđ in vno phibetur et in ei⁹ ſimili. vt. ff. ad. l. aquil. illud. Itē appellatione venditiōis oia talia continentur. vt. ff. de ſtat. libe. ſtatuliberi a ceteris. §. fi. Item ratio eſt ne deſeratur cultura. nō ergo alia via debet fieri cōtra. vt in autē. de nō alie. §. alienationis. Item an obligat? Rñ. non. vt ar. ſ. de re. alie. nō alienā. l. fi. z. ff. que res pign. ob. poſ. l. j. §. eam. et. ſ. que res pig l. executores. arg. cōtra. q2 prohibito maiori nō phibet min⁹. vt. ff. de ſer. expor. l. ij. Itē an per vltimā volūtatē? Uidet q ſic. vt. ff. de vb. ſig. l. verba. quedā enī licerent p vltimā volūtatē q per pactum nō licent. vt. ff. de leg. iij. l. pater. §. fundū. z. l. luci⁹. j. rñ. ſed cōtra dicas. vt de leg. j. ſi quis inquilinos. Itē qđ ſi ſtipulatio pena vel iuramētū interueniat? Rñ. vt. ſ. l. ij. Itē an pter famem? Rñ. ſic. ar. ſ. de pa. qui fi. l. ij. Itē an trāſferre pōt de loco ad locū? Rñ. ſic. ar. j. e. l. diffinimus. in fi. z q2 nō phibet. vt. ff. de pba. ab ea parte. Sed arg. cōtra. j. de mā. z co. pa. l. iij. ſed ali⁹ ē ibi caſus. z ecōtra colon⁹ inuito dño nō transffert ſe. arg. j. e. l. colonos. Itē an clericus fieri poteſt. videtur q ſicvt in aut. de ſan. epiſ. §. aſcriptitios. col. ix. ſed ibi eſt religionis habitus. Itē qđ ſi creditores accipiūt inſolutū. vt per tit. ſ. ſi in cā iudi. p totū. Uidet tñ q liceat ſeparari pter neceſſitatē. vt. ff. de fun. do. l. j. z ad ſil. l. ſi quis in graui. §. hi quoq;. ſed dicas cōtra. ſ. iudicem p rata de vtroq; dare debere. Itē an poſſit eos liberare ſine ſolo et a terra ſeparare. videtur q ſic pp̄t cōem conſuetudinē. Item p hoc. ſ. de fun. pa. poſſeſſores. nam ſi illi emphiteote multo magis veri dñi poſſunt. Alij dicūt i aſcrip. ſpāle vt non poſſint. vt. j. ne diuti⁹. in fi. niſi ſub modo trāſactionis. vt. ſ. de tranſac. l. fi. multo magis et ſuper alijs trāſigere licet. Tertij dicunt poſſe liberari ſed nō oēs ne terra deſerat cultorib⁹. Quarti dicunt q ſoli aſcripti poſſunt eo q reputant ſui. Quinti dicūt q illi pñt liberari ſine ſolo q cū eſſent ſerui fuerūt cōparati vt fundo iponerent: z tales dicunt mancipia ruſtica. vt. ff. de fun. iſtru. l. cum de lanioīs. §. cui fundū. et. l. ſeie. et. l. qſitū. §. qrit z de vb. ſig. l. in lege. nec enī dicit hic ſimpliciter ruſticos: ſed ſtatim reſtringit cenſitos. tutius ergo ē cū ſolo vel parte ſoli cōpetenti liberare. Itē op. qſi hec. l. male dicat cū ſit pars pdij. vt. ff. de diuer. et tēp. pſcri. l. lōge. ergo ſicut ptē fundi ſine alia. ſic hos ſine ſolo. ad qđ. ſ. de rei vē. q de tota. pterea nō iuſtū eſt cuiq; zc. vt. ſ. de iudeis nēo. et. ſ. mā. in re? Rñ. hic ſpāle pter pub. vti. q eſt vt no. ſ. l. j. vel ergo vtrūq; vel neutrū. vt. ff. de admi. tuto. cū qrit. et de pcu. in cauſe. Itē no. aliqđ in totū licere qđ in parte nō l;. ſic. ff. de acq. here. q ex duob⁹. in fi. z p derelicto. l. iij. et de le. z cō. l. iij. in fi. Itē an preſcribi ſine ſolo poſſūt Reſpō. ſic. x. an. vt in hac. l. ar. cō. ff. de di. pſ. longe. z ibi no. z. ſ. de ſer. fugi. l. j. nā ſm. P. ibi eſt alienatio legati.

Margin: Prohibitū in vno in alio cōcedit

e Illuſio. i. aliquis illudere volens ei q hec. l. ſtatuit nō vſurpet. i. inuadat. ſtatutum hui⁹. l. z nota hic punitur factum in fraudem. vt. ſ. de le. z cō. non dubium.

f Actitatū ē. i. factū q2 ſūt ſine ſolo alienati.

g Fundi. apud venditorem remanentis.

h Tanti. id eſt tot.

i Tranſeant. tacite et hoc nō dicto.

k Quanti. habita conſideratione ſuorum bonorum z agrorum.

l Soliditate. vt diuidatur agnatio. vt. C. cō. vtri. iu. l. poſſeſſionum.

m Māſert. p eo ſolo qđ alienat et ſic no. q aut alienat colon⁹ ſine ſolo z nō val;. vt. ſ. e. l. px. ſ; reuocat vt. j. e. l. aut ſolū ſine colono z tūc valet: et coloni ſequūt: vt hic: z hoc i qlibet poſtulāte: l; qdā dicāt ēptore nō aūt vēditore petēte.

vt in vẽditiõe doloſa. vt.ff.de dolo.ꝛ elegãter. circa pn.ſꝫ an ſine addito pcio qḋ qdã dicũt:ꝛ iputet ſibi vẽditoꝛ ꝙ ab initio nõ ꝯſtituit maiꝰ pciũ.Jtẽ quaſi acceſſoriũ nõ auget preciũ.vt arg.ff.de cõtrahen.emp.ſi in emptione.in pn.

ꝛ emptoꝛ[a] preciũ qḋ dederit admiſſũ exiſtimet: et nihilominus vẽditori ad repetendos ſeruos cũ agnatione[b] eorũ vendicatione conceſſa:ꝛ ſi aliqua deniqꝫ ex cã diſſimulauerit[c] legis[d] vſurpare[e] beneficium:atqꝫ iſte ſub hac taciturnitate deceſſerit / ꝛ heredibus eiꝰ ꝛ cõtra heredes[f] emptoris vendicationẽ damꝰ lõgi[g] tẽporis preſcriptione ſubmota: maleficidei † nãqꝫ poſſeſſorẽ eſſe nullꝰ ambiget q̇ aliq̇d cõtra legũ interdicta mercatur.

ſed dic cõtra.vt de reli.ſi qs ſepulchrũ.in pri. ꝛ de act.empt. emptorẽ.§. fi.et ſ.de lati. li.tol. l.vnica.§. illud. ne duplex dãnũ venditoꝛ patiaẗ vt.ff.ad.l.rhoḋ. de iac.l. nauis onuſte.§.cũ aũt iactꝰ.ꝑterea ex hoc ſequiẗ ꝙ in uitus vẽdit.ſic ꝓ et ꝯ.no.ſ.de ꝯhẽ.emp.initũ.

Vẽdere rẽ ſuã qs cogitur.

Jtẽ qd ſi dicã fundũ vendo detractis colonis? Reſpõ.nõ valet vt hic.et arg.de act.ꝛ ob.l.obligationũ fere §.placet.arg.cõtra.ff.de cõ trahẽ.emp.dolia. Sed qua actione petet colonos emptoꝛ fũdi? Reſpõ.cõdi.ex hac lege.vt.ſ.l.ij. nõ obſtante pacto vel actione ex empto.in qua veniũt etiã q̃ dicta nõ ſunt.vt.ff.de act.emp.l.iij.imo etiã que dicta ſunt vt nõ veniãt.vt.ff.de actio.emp. emptorẽ.§.fi.Jtẽ ſi vendo vilẽ fundũ an coloni ſequũtur arg.ꝙ ſic.ff.de ꝯhẽ.emp.l.in modicis ꝛ de acqui.re.do.quidã.Alij ꝙ fiat ſeparatio hoc caſu.ad qḋ.ff.de leg.ij.ſi titio. Tertij ꝙ ſi expreſſi vtrũqꝫ valeat.ſi cũ ſeruis:tũc in nihilũ arg.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.ſi ſpõſus.§.j.Vl' dic nihil valere etiã in fundo.nã ꝓhibito aliq̇ ꝛ id ꝑ qḋ ꝑuenitur ad illud.vt.ff.de ſpon.oratio.item parte indiuidui irritata totum irritatur.vt.ff.de edil.edic.plerũqꝫ.

a ¶ Et emptoꝛ.redit ad primium quado aliqs emit ſeruum ſine ſolo:et dic ſciens facium et ius.ꝛ ſic concoꝛ.ſ.de preſcrip.xxx.anno.l.j.et de rei ven.ſi mancipium.et.ſ. de predi.curia. l.j.et que in frau.cre.ſi debitoꝛ.al's ſecus.vt.ff. de pe.here.ſed ꝛ ſi.§.ſcire.et.ff.loca.l.ſi ignorãs et.ſ.de tabel.generali.Jtem hoc niſi emptoꝛ ſibi pepigerit de precio.vt.ſ.de euic.ſi fundũ que lex poteſt ſignari pro contraria.ꝛ ſic poteſt loqui.j.de fun.li.l.fina.in fine.vel ibi ignorans fuit.Jtem arg.cõtra.ſ.cõmunia de leg. l.fina.§.fi.ſed ibi vnum pro alio:vt ibi notaui. Jtem contra.j.non licere ha.me.l.j. Solu.ibi ruſticitati parcitur ementis vt rehabeat preciũ.Sed an venditoꝛ hoc lucretur? Reſpõ. non.immo fiſcus.vt.ſ.de liti.l.fin.ꝛ.ff.de iure fiſ.lucius.et.l.auferẗ.§.ij.et de cõtrahen.emp. ſenatus.idem ſi non eſt ſolutum precium vt detur fiſco.Sed arg.contra.ſ.de ſacro ſan.ec. iubemus. vbi eccleſie redditur. Jtem an de euictiõe tenetur? Reſpon.non cum etiam odio emptoꝛ' hoc ſit ſtatutum vt patet: quia dicit amiſſum. Jtem ſi de precio non agitur minꝰ debet agi ad plus vt.ff.de act.em. emptorem.§. fi. Alij dicunt agi ſimpliciter: ſed dic ꝙ non niſi ſit ſtipulatio vl' pactum vt dixi. Accurſius.

b ¶ Agnatione impropꝛie.ſed facit.j.e.diffinimus.in fi.et qḋ dicit vendicatione:quia dominium nõ diſcedit iure prohibẽte propter pub. vti.ſecus ſi propter iuris impoſſibilitatem.vt ff.de ſer.ruſt.ꝑ.per fundum.Sed nonne in pari ſunt delicto ergo potioꝛ conditio poſſidẽtis? Reſpon.vt fiſcus habeat.vt.ſ.de litigioſis.l. fi.ꝛ.ff.de ꝯhẽ.emp.ſenatus.Jtem quid ſi reuocare non vult an fiet ſeparatio offi.iudi.? Rñ. non.ſed dic ſic ne coloni vagentur.vt in auten. de queſto.ſic.ff.de procu.filiuſfami.§.veterani nam et alias predijs deſertis ſubijciuntur.vt .j.de omni agro. deſer.per totum. ꝛ.ſ. eo.omnes omnino.

† Con coꝛ.ca. ij.cũ gl. iij.ſup. ꝟ. poſt multũ.j fi.extra de his q̃ fi.a pꝛla. ſine cõſen. ca.vbi hec ꝟba recitanẗ

c ¶ Diſſimulauerit.ſcꝫ venditoꝛ.

d ¶ Legis.ſcꝫ huius.

e ¶ Vſurpare.id eſt vti.ꝛ ſit in bona parte.ſic ff.de vſuca.l.ij.

Vſurpare in bonã ꝛ molã capiẗ partẽ.

f ¶ Contra heredes.non vt heredi vel in heredem.vt.ff.ad exhiben.de eo.§.fi.Ac.

g ¶ Longi.Sed longiſſima locum habet.vt.ſ. de preſcrip.xxx.an.l.omnes.et.l.ſicut.et de diuer.preſcri.l.iij.Sed contra.j.eo.l. cum ſatis. ſed iſtam intellige per illam . et.l. cum ſcimꝰ Jtem contra.ff.pro emp.l.ij.§.ſi furioſo.Sol. hic ratione rei.ibi perſone. vel ibi aliena.Jtẽ not.[a] quem' ver.ire contra factum ſuum. ſic.ſ. de ſacro ſanct.eccle.iubemus.et de pa.qui filios di.l.ij.et de li.cauſa.l.j.ꝛ de euic.ſi tibi.et C.de li.l.iij.et.ff.de do.inter vi.et vxo.l.ſi ſponſus.§.fi.et.l.ſeq.ſed ar.cõtra.ff.de ſer.ruſti.predi.per fundum.

a Facit ad hoc gl. xij.q.j.certe de ec. nõ alie.c. ſi qs ꝑſbyterorũ. de ele. noſtri. cũ ibi not. de eta.ꝛ quali. ac cepimꝰ. ꝟ fil. ꝑſby. ca.veniẽs ꝟ re iudi. c.lator.

h ¶ Mercatur.ſcieno.al's ſecꝰ.vt.ſ.no.ꝛ eſt preſumptio iuris.ꝛ de iure ex quo eſt ſciẽs:arg.ff. man.ſi ꝓcuratorẽ.§.dolo ſꝫ.ꝟ.vel dic ẽt ignorãs

pꝛeſumitur ſciens quo ad ꝑſcriptionem. vt. ff. ꝺ vſuc. l. vbi lex. Itē dic ꝙ not. ſ. eo. l. ij. Accur.

Additio. ¶ Quemadmodum. ¶ In text. ibi ſub hac taciturnitate. qꝛ noluit vēdicare ab emptoꝛe cū poſſet. In glo. ibi vel i ēphiteoſim dare. Oppo. cum mobilia i ēphiteoſim dari nō poſſit. §. adeo. iſti. locati. l. j. cū glo. ſ. de iur. emphiteo. Sicut nec in feudū. §. ſciendum. ꝺ cogni. feu. in vſibꝰ Sol. ibi de his que ſunt penitꝰ et pꝛopꝛie mobilia. Coloni aūt iſti non cenſent penitꝰ res mobiles at potius immobiles ⁊ ſoli cum ſint glebe aſcripti ⁊ inſeparabiles a ſolo ideo ſoli res dicuntur. l. colonos. j. eo. §. emphiteoſim. in fi. in aut. de non alie. in eadē glo. ibi contra qꝛ pꝛohibito cōcoꝛ. l. ut quoꝛum. ff. ꝺ pigno. Sol. qꝺ vbi interdictio alienationis fit per iudicem non trahitur ad pignoꝛis obligationē ſecus vbi fit per legē vt. d. l. in quoꝝ not. in. l. aliena. §. j. iuncta glo. ff. de ver. ſigni. in ea. ibi nota aliquid i totum licere qꝺ in parte nō licet. Dic ꝙ vbi eſt eadē ratio totiꝰ ad partē eſt idem ius. l. ſi duo. in fi. ff. de admini. tuto. l. que de tota. ff. de rei vendica. alſ ſecꝰ vt hic. ⁊. l. ij. ſ. e. vide in dicta lege q̄ de tota. In eadem an pꝛeſcribi poſſint ſine ſolo. Dic ꝙ non poſſunt ꝑſcribi cum pꝛeſcribēs cenſeatur malefidei poſſeſſoꝛ. l. noſtra. in fi. ideo requiritur longiſſima pꝛeſcriptio auctē. malefidei. ſ. de pꝛeſcri. long. in eadem ibi cōtra de. l. dolia. ff. de contra. ēpt. dic ꝙ illa lex non ob. qꝛ loquitur qn̄ id qꝺ erat accidentale in actu tollitur per conuētionem quod pōt detrahi. ſecus quando erat de eſſe et ſubſtantia ipſius actus vt hic. facit ⁊ ꝓ hac pte text. in. l. ꝑ ſeruū. §. j. ff. de vſu et habita. vel pōt dici ꝙ ſpecialitatem hic facit publica vtilitas agriculture. vt no. in. l. j. ſ. eo. et in hac glo. que alia quedam vtilia tradit a docto. ſatis diſcuſſa. In iſta gloſ. ego quero nunquid poſſint tales coloni in dotem dari. videtur ꝙ non ꝑ. c. j. §. donare. qualiter olim feud. alie. pot. c. impeꝛialem. §. j. in verbo alienare. de pꝛohibi. feud. alie. l. j. ff. de fund. dot. Sed contra qꝛ dos fundatur publica vtilitate. l. pꝛima. ff. ſolut. matri. ⁊ quidē pꝛincipaliter ſed pꝛohibitio huius legis pꝛiuatam et pꝛedioꝛum ergo dotis ratio ꝑferri debet. l. ſcimus. ſ. de ſacro. eccle. arg. l. fin. ſ. de litigi. auſ. res que. C. commu. de lega. l. fi. C. de re. alie. nō alie. Nō ob. cōtrarium quia loquitur in eo qui hēbat vtile dominiū dūtaxat et ſic non tantā poteſtatem. vt not. in. c. j. de cōtrouer. īter do. ⁊ vaſſ. Itē quia ibi dominus pateretur dānū ex liberalitate illa cogeretur enim habere aliū vaſſallum quā vellet. Item fieret cōtra naturam feudi qꝺ ad mulierem tranſire non poteſt. c. j. de natu. feud. coloni autē iſti alterius cōditionis ſunt. Et ideo videtur hec pars tutioꝛ ⁊ veꝛioꝛ. In ea glo. ibi arg. cōtra de. l. iubemus. ſ. ꝺ ſacro. eccle. dic ꝙ ratio quare eccleſie redditur eſt quia ibi eccleſia non fuit in culpa ſed adminiſtratoꝛ. ideo non adminiſtratoꝛi ſed eccleſie ipſi redditur. hic autem venditoꝛ fuit in culpa ideo ei non redditur. Aut dicas eſſe ex pꝛiuilegio eccleſie. l. fi. in pꝛinci. de ſacro. eccle. ſ. vide ad huiꝰ legis augmentū Franciſcum in. l. j. §. ſi vir. ff. de acq̇. poſ. Fran. in. l. qꝺ vxoꝛ. etiā eo. tit. de acqui. poſſeſ. hanc. l. citat. Ego nolo hec traducere que pōt quilibet legere. Pyꝛrhus.

¶ Receptās colonum tributariū fiſci debentē dño cenſū annuū ſciēter reſtituere ipm̄ compellit dño: ⁊ etiā cēſu nō ſoluto ⁊ etiam fiſco ſolueret tributa ſi talis receptās vſus eſt operis dictoꝝ colonoꝝ gratis: alſ cōtra ipſos fugientes habetur regreſſꝰ quibꝰ exiſtentibus nō ſoluendo cōtra debitoꝛes ipſoꝝ recurritur. B.

¶ Idē Aug. L. viij.

O^a^Mnes^a^ pꝛofugi in alieno latebꝛas^b^ collocantes cū emolumentis tributarijs^c^ ſalua tamen^d^ moderatiōe reuocētur^e^. ſcilicet vt ſi^f^ apud quos hoīes reperiūt qui alienoſ eſſe nouerant fugitiuos ⁊ pꝛofugis in lucrum ſuum vſi ſunt hoc eſt ſiue excoluerunt^g^ agros fructibus dñis ꝓ futuros ſiue aliq̄ ab hiſdē ſibi iiūcta nouerīt^h^ nec

a ¶ Omnes pꝛofugi. i. longe fugientes.

b ¶ Latebꝛas. i. ſe abſcondentes. ad qꝺ. ſ. de decu. l. quidam ignauie.

c ¶ Tributarijs. fiſco enim tributum ⁊ dño cenſum dabat. vt. j. eo. l. ſeruos. vtputa pꝛo ſua terrula. vt. ſ. eo. hi penes. §. fi. Uel dic vt. j. eo. litibus. §. hec de redditibus. Accur.

d ¶ Tamen moderatione. i. diſtinctione habita nam aliquando ipſi aliunde detinentes tributa ei non dabant: vt ſubijcit. Accur.

e ¶ Reuocentur. qua actione. dic vt. j. ſi coloni.

f ¶ Ut ſi ſic lege vt ſi homines apud quos ⁊c̄.

g ¶ Excoluerunt. ſuſcipientes ꝓfugas: vel ipſi pꝛofuge qꝺ eſt idem. Et dic excoluerunt ſeminādo: ⁊ ſic fructus de ꝓximo dño ꝑdij ꝑficiēt.

h ¶ Nouerūt. i. agnouerūt ⁊ fecerīt ſuria puta

in domo et non habent mercedem a ſuſceptori- rib⁹ vel dic nouauerint. i. nouale fecerit. ad qđ ff. de ter. mo. l. fi. ⁊ ſic non ita de proximo fruct⁹ dño proficient. ⁊ qđ ſubijcit nec mercedem ⁊c. expone vt. ŝ. Uel dic conſecuti ſunt. ſcʒ dñi: qꝛ nec ab his ſatiſ fecerit. ꝓma plʒ.

a ℭ Ab illis apud quos lateb̃ras collocant. et not. ex hac. l. ar. a ſimili l par rochianis vni⁹ eccleſie fugitiuis ad aliam eccleſiã: vt cũ decimationib⁹ reuocẽtur ᵃ. vt ⁊. ĩ de col. illi. l. j. ⁊ ĩ aut. de mã. pri. §. ſed ẽt col. iij. et. ĩ. eo. cũ ſatis. §. fi. ⁊. ff. ſi cert. pe. cũ fũdus. §. ſeruum.

ᵃ De hoc vide hic io. de platea diſtinguẽtem ⁊ alle gantẽ iur. cano.

b ℭ Occ[u]lt[a]to. eo ꝙ ꝓfugi ⁊c̃.

c ℭ Collocauerunt. ſeruituri i domo. vt. ff. ď ꝟbo. ſig. in lege.

d ℭ Impẽſis. puta cuſtodiendo oues vel q̃ſcũq; alias operas.

mercedẽ laboris debitam cõſecuti ſunt: ab illis ᵃ tributa que publicis perierũt fũctionibus exigant. Ceterum ſi occultato ᵇ eo ꝓfugi ꝙ alieni eſſe viderent quaſi ſui arbitrij ac liberi apud aliquẽ ſe collocauerunt ᶜ: aut excolentes terras partem fructuum ꝓ ſolo debitã dominis ꝑſtiterunt: cetera proprio peculio reſeruãtes: vel quibuſcũq; operis ĩpenſis ᵈ mercedẽ placitã cõſecuti ſunt: ab ipſis profugis ᵉ q̃cunq; debẽtur exigãtur: nã manifeſtũ eſt priuatum ᶠ iam eſſe contractum Si quis vero ᵍ inter agricolas ʰ vt aſſolet ex quibuſcũq; ꝯmercijs huiuſmõi hominibus ⁱ eſſe inueniũtur ďbitores coram ᵏ partibus conſtitutiſ iudex ˡ ab obnoxijs quod debetur expoſcat ᵐ.

ℭ Immũitates iugationis abſq; pricipis auctoritate conceſſe non valent: ſed ad priſtinam conditionem reuocãtur. h. d. Bar.

e ℭ Profugis. non a terrarum dominis: ſic ꝙ et hac. l. diſtinguitur ſciens ab ignorante. Sʒ cõtra. ĩ. eo. ſeruos vbi non diſtinguitur. item ⁊ maior pena ibi imponitur. Solu. tria ꝑſtat luſcipiens dãna: et in his diſtinguitur vt hic. itẽ penã fiſco: item penã dño ⁊ in illis non vt ibi. Alij dicũt ꝙ illa in vere ſeruis. qđ nõ placet. qꝛ dicit ibi inq̃linis. Alij in ignorãte diſtiguũt inquiſierũt diligẽter vt hic. an nõ vt ibi. ad qđ. ĩ. de col. illi. l. j. Alij dicũt ꝙ hic ꝯtrat cũ ſuſciptẽte locãdo ſe ſibi: ibi ſuſcept⁹ eſt tñ ſine pacto. Alij dicũt ꝙ ibi ſciebat ſeruũ ſimulantẽ ſe liberum: hic nõ. Itẽ opponitur ꝙ quaſi ſemper videatur ſcire: cum oẽs ſcire debeãt id qđ ſuum nõ eſt ⁊c. vt. ŝ. vnde vi. l. fi. Solu. illđ in re que ſemp eſt alicuius at hõ põt eſſe nulli⁹ vt liber.

Scire ď bent oẽs qđ ſuum non eſt.

f ℭ Priuatũ. i. non contingit pu. vti. vt ſit cõtra. i. propter ignorantiam. ad quod. ff. de pac. ſi vnus. §. pacta.

g ℭ Si quis vero: dixi ab illis profugis exigi que debẽtur: his vero non ſoluendo cõſtitutis debitores eius exiguntur.

h ℭ Agricolas. ſolet eñ agricola cũ agricola magis ꝯhere. Et ad ea q̃ frequẽt⁹ cõtingũt iura aptant. vt. ff. de leg. ⁊ ſenat uſcõ. nam ad ea.

i ℭ Hominibus. id eſt profugis.

k ℭ Coram. iudice ſubaudi.

l ℭ Iudex. procurator ceſaris.

m ℭ Expoſcat. interponẽdo officiũ ſuũ vt. C. qñ fiſca. vel priua. l. iij.

Addi.

ℭ Omnes profugi. ℭ In glo. ibi argumentũ ꝙ parrochiani vni⁹ eccleſie ad aliam fugiẽtes poſſunt reuocari cum decimationib⁹. In hoc poſſum⁹ ita diſtiguere aut decime reales ſũt tunc poſſet cogi ad ſoluendũ eas cum pſona non reuocet. l. j. ŝ. de mu. ⁊ in quo loco. l. forma. §. qui agros ff. de cenſi. Realis enim decima debet ſolui in eo loco vbi res eſt pro q̃ debetur. l. fi. §. huiuſmodi. ff. de mune. et hono. c. paſtoralis. de decimis Alie ſunt perſonales vt que debentur ex lucro tunc poteſt reuocari pro debitis ante diſceſſuʒ vt no. in. d. c. paſtoralis: et. c. tua nobis. et no. in l. incola. ff. ad munici. l. j. ŝ. de inco. pro futuris nequaquã cuʒ ſit licitũ cuilibet mutare parrochiã ſicut domiciliũ. l. l bello. §. manumi. ff. ď capti. l. fina. ŝ. de ope. liber. l. domiciliũ. l. placet. l. labeo. ff. ad municip. l. l. imunitates Legit andreas ex tertulliano eucterijs idest locis i quibus oratiões actaq; prouinciarũ ꝑtinent idest nõdũ in pu. libros redacte ſed in grãmatophylacio ſtabãt. in. l. cum antea comanenſium: comana vrbs eſt in qua chriſoſtomus eſt ſepultus cuius et ſtrabo et ptolomeus meminere. amaſtrienſium ab amaſtri vrbe pontica legendũ amaſinorũ helleſpõti legẽdũ q̃ amaſina eſt Strabonis patria. Aelioceſarienſiũ Aelia in adriani honorẽ appellata peq̃tores legẽdũ de qb⁹ dicet. in ti. de cenſi. et cẽſitis de his aũt oppidis lege Strabonẽ hiſtoriagraphos. Pyr.

Idē Aug. Lex. ix.

Immunitates ſpālit' date[a] et iugatio ⁊ capitatio[b] libris publicis[c] ⁊ ciuitatum aut prouinciarū eucauterijs[d] † ſine aliqua ꝓbatiōe facte[e] penes fruentes[f] erepte[g] i fūctionem priſtinā redeāt.

† Al's eucteriis.

Idem. Lex. x.

Cum antea[h] p ſingulos viros/per binas vero mulieres capitis norma ſit cenſa: nunc binis ac ternis viris mulieribus aūt quaternis vnius pendendi capitis attributum eſt[i]. Quocirca[k] ſublimitas tua hmōi cēſus per comanēſium et ariatēſiū † ⁊ armenie ſcōe amaſinorū heleſponti ⁊ eliocesarienſium capadocie ſecunde vrbis ſalubris ac tēperate peq̄tiones[l] modum monumētis pu. iubebit annecti.

† Al's amaſtrienſium.

Si originarius colon⁹ culturā deſerat. nulla dignitas vel auctoritas eū excuſare pōt. Bar.

Imperator Archa. Lex. xj.

Originarios[m] colonos nullis pꝛiuilegijs[n] nulla dignitate[o] nulla cenſus[p] auctoritate excuſari pcipimus. ſed amputatis omnib⁹ que aliquotiens per gratiā ſunt elicita: dño vel fundos eſſe reddendos[q].

Aſcriptitijs ⁊ cenſiti penes dños dēbēt remanere ⁊ ipſos ignotos receptās etiam ignoranter punitur in. xij. li. argē. tenetur etiā receptās ipſum cum alio ſimilis eſtimationis reſtituere. Barto.

Idem. Lex. xij.

Seruos[r] vl' tributarios vl' in

a Immunitates. Date. in ſcript' ⁊ iugatio et pro. i. et dic iugatio qđ pro iugere terre pſtabat: vt. ſ. de immu. nc. con. l. fi. vel pro iugere boū. vt in aut'. de man. pri. §. coges. co. iij.

b Capitatio. qđ p capite hoīs. vt. j. l. pxi.

c Publicis. i. de libris: facte cancellādo. vel facte libris: q: i eodē libro facta erat ſubſcripta immunitas.

d Eucauteriis. predicti libri ſic dicuntur q: ibi omīa cau te facta ſūt. Ac.

e Facte. i. cōceſſe. ⁊ dic ſine ꝓbatione. i. ſine auctoritate pricipis ⁊ cū cauſis iuſtis: vt. ſ. de his q̄ a prin. va. mu. l. j. Itē q: a lege date: q: cū cauſe dantur valēt: vt. ſ. đ profeſſo. ⁊ me di. l. medicos. ⁊ ff. de va. mu. per totum.

f Fruentes. ſcꝫ cōſtitute vel lege cum precedentibus.

g Erepte al's erepte. al's arrepte. ⁊ eſt illicita rapina: vt. ſ. de paga. l. ſicut.

h Cum antea. olim quilibet homo maſculus ꝓ capite dabat quolibet āno certū cenſum forte biſantium. et quelibet due mulieres tantumdem hec preſtatio minuta eſt: quia duo vel tres viri pſtāt qđ oli vn⁹ qttuor mulieres qđ oli due. Uel ſic qñ maſcul⁹ naſcebaī biſantius preſtabatur: qñ due femine tantūdē. ⁊ hec conſuetudo eſt hodie in ſardinia q: certū quid preſtatur cum naſcitur maſculus vel femina: ſed quocūq; modo ponas/qđ ad titulū? Rñ. ruſtici tm̄ pſtabant ⁊ nō ciues: vt. j. ti. j. et j. ne ruſt. ad vl. que ſunt cōtra. nec eccleſia theſſalonicē. vt. ſ. de anno. l. fi. Accur.

i Attributū eſt. ſ. mun⁹. Accurſius.

k Quocirca. i. propter qđ. vel. i. ꝓpterea. ⁊ ſubli. tua iubebit annecti mo. pu. modum perequationis huius cenſus eſt genitiui caſus: ⁊ ſubaudi ſm Hug. per hoīes harū infraſcriptarū terrarū. pōt ēt dici vt ſit caſus accuſatiui.

l Perequationis. al's peq̄tiones ſunt. al's in lib. M. pereq̄tionis.

m Originarios. vel ꝓ eodē. q: ab ipſa origine fuerunt coloni. vel ꝓ diuerſis: vt in rubric. not.

n Priuilegiis. non fit liber priuilegio cum abſorbeat ius alterius omnino: vt ſ. de preci. īpe. offe. l. ij. etiā ex certa ſciētia pncipis: cum iure gētiū ſiue naturali talia cōpetunt: vt ibi notaui.

o Dignitate. ad hanc aſpirare nō pñt: vt. j. de agri. ⁊ man. do. l. j. ⁊. ij. ⁊. iij. ⁊ j. eo. colonos.

p Cēſus. non ſoluti. vel minoris ſoluti. ad qđ j. de fun. pa. l. fi. ⁊. ſ. de preſcrip. xxx. anno. cōpetit: ſed ob delictum dominorū ꝑduntur: vt. ſ. de bo. proſcrip. ſi quis intra.

q Reddendos. qūtum ad vtilitatē ſm Al. vel dic vt. j. eo. ſi coloni.

r Seruos. i. aſcriptitios vel cenſitos. et qđ ſubiſcit vel tributarios. ſcꝫ priuati. Uel dic verius etiam fiſco dabant tributum hi coloni priuatorū: vt. j. l. litibus. §. hoc de reddi. et ſic primum vel pro etiam: et iunge ſeruos vel inquilinos ⁊c. Accurſius.

a ℭ Inquilinos.hoc expone.vt.j.l.proxi.
b ℭ Damni.quod hac lege infertur. Accur.
c ℭ Propulsare.nō recipiēdo sꝫ reijciendo.
d ℭ Derelictum.sic.ff.de offi.presi.cōgruit.
e ℭ Simulauerit.ꝛ sic ignorās erat suscipiēs Sed ꝯtra.s̄.c.l. oēs.so.vtibidē.
f ℭ Statuta sunt i hac lege.
g ℭ Memoratis. No. memoratis: vt tollat contrarium.
h ℭ Duodeci. vel alia videtur impōi pena: vt s̄.co.omnes oīno. So. ibi ď dāno/hic de pena Item cōtra. s̄. de ser.fugi.si qs So.ibi in seruo vere.hic nō.vel plene dic vt i.l. quicūq̄. no. co. ri. Itē ꝫ.j. ď colo.illi.l. j. Itē ꝫ de col. tra. Itē ꝯtradicit.l. qcū q̄.oēs enim statuunt aliā penā sed dic vt in. l. quicūq̄ notaui. Item facit.j. c. cum satis. in fi. et.s̄.de metal.l. fina. Accur.
i ℭ Alterū.quē si nō habet estimationem dabit:vt.ff.de leg. j.l.si quis inquilinos.in prin.ꝛ.s̄.de ser.fugi.qcūq̄.ꝛ facit.s̄.ď ser.cor.l.j.§.quod autē.ibi recipere est refu. ꝛc. et de fugi.l.j. Accur.

In-[a] quilinos apud dominos suos volum⁹ remanere. Nā cū me-[b] tu damni deterrit⁹ vnusq̄sq̄ eū quē icognitū habuit a se ce-[c] perit ꝓpulsare: voluntas fugiendi seruis nō erit. nemo enī dn̄m suū deserit sciēs nūq̄ sibi latēdi locū [d] esse derelictum sed aut cognitum sibi ingenuū vnusquisq̄ suscipiat: aut eū qui se [e] liberū eē simulauerit a se submouebit: metuens his que statu-[f] ta sunt obnoxi⁹ fieri. Si quis igitur ex [g] memoratis fugitiuis apud quemlibet fuerit repert⁹ duode-[h] cim libras argenti fisco nostro iferat detentator ipsi autē cuius fuerit preter eundem fugitiuum alte-[i] rum etiam eiusdem estimationis inferre decernimus.

ℭ Liberti suscepti ex vtroq̄ vel altero parente censito paternam sequuntur conditionē ꝛ habens duo predia pōt transferre colonum de vno ad aliud. hoc dicit Barto.

ℭ Idem. L.cx.xiij.

Diffinimus † vt inter[k] inquilinos [l] colonos ve quorum[m] quantū ad originem pertinet vendicandā indiscreta eadēq̄ pene videt eē ꝯditio licet sit discri-[n] men i noie suscepti liberi vel vtroq̄ vel [o] neutro parente censito statum paterne

† Consor.cum hac. l. c. ij. iūcta glos.sup vb.liberi. extra de iudeis et sarrace.

ditionibus alligati. quia et ipsi possunt esse cō ditionibus alligati: licet non colant terram: vt ar.ff.de excu.tut.l.non tantum.§.fin.et s̄m hoc colonus est siue habitet in ipso fundo siue non dummodo colat eū. Textij dicūt q̄ inquilin⁹ est qui alibi habitat et alibi fūdum colit: sed q̄ in ipso fūdo habitat ꝛ colit ipse est colonus et hoc placet Jo. et Azo.ꝛ. H. et s̄m hoc itellige leges de inquilinis tractātes: vt hic.ꝛ.s̄.e.tit. omnes oīno. et l.seruos.ꝛ. j. de fun. rei pri.l.eū. et.s̄.cōia vtriusq̄ iudi.l.possessionum.et de lega.j.si quis inquilinos.ꝛ de cēsi. forma.§. si quis et sic magis astringit colonus cui alibi non licet inhabitare.sed inquilino licet cōducere domum alibi: hoc enim filij origiarij sūt vt.j.e.l. cum satis.§. cum aūt. et hic. Alij vt mar.coloni sūt qui domum tā edificatam i rure habitandam conducunt sub certa mercede: sed qui edificādā superficiarij.
m ℭ Quorum.scilicet locorum et inquilinorum vendicandā ꝛc. nā filij vtrinsq̄ vendicantur: sꝫ alij vt inhabitent solum et colant. alij vt colāt tenentur. et ideo dicit pene.
n ℭ In nomine.coloni ꝛ inquilini.
o ℭ Uel neutro.alās vtroq̄. i. altero puta patre sed matre libera. et dic censito id est colono vel inquilino: vt.j.titu.ij.l.ij.in princi.ꝛ s̄m hoc sequitur patrem.sic.s̄.de murilegu. l. fina.idem in eo qui matre murilegula ꝛ patre curiali natus est: vt in aut.de na.li.in cu.depu.§.fina.alās si nō esset curialis sequeretur matrē: vt. s̄. de murilegu.hi qui. Item sic. j. eodem ne diutius. et ratio est hoc casu ne decrescat hoc gen⁹

k ℭ Diffinimus vt inter.sub.et q̄uis inter inquili.ꝛc.tamē diffi. vt suscepti liberi ꝛc. ne videat negligi: vt.ff.de inIu.itē apud.§.hoc edicto. sꝫ tūc abundat dictio quorū.tu sic diffi. vt susce.li.iā inquili ꝛc. suscepti dico vel vtroq̄ ꝛc.

Colon⁹ et inqlinus quō differūt.

l ℭ Inquilinos.inqlin⁹ cōsueuit dici in ciuitate: colonus in villa: vt.ff.de acquir.pos. l. pignoris. sed hic pro eodē potest poni . nam nec inhabitare sufficit in fundo nisi colat: nec colere potest nisi habitet. ꝛ sic vtrūq̄ positum perfectum colonum significat. Uel dic q̄ inquilini sunt castellani quia et ipsi possunt esse con-

hoim. Py. Itē nō ob.j.e.ne diuti⁹.τ.l.fi.q: ibi in ſeruis τ quaſi.at hic liberi.vt.j.e.cū ſatis. .§.j.et ex liberis feminis. Alij habētvel vtroq; vel neutro.τ tunc dic ſi vterq; eſt cenſit⁹.i.colon⁹/patrem ſi neuter ſunt tamē eiuſdem conditiōis pater et mater vt ambo aſcriptitij:τ tūc id ē vt patrē vt hic. Si autē diuerſe conditionis ſūt pater et mater. vt pater cenſitus mater libera ſerua vel aſcriptitia: ſeq̄tur matrem. vt .j.ne diuti⁹.§.fi. Alij dicūt q̄ illa corrigit iſtā. Alij dicūt cenſito.i.aſcriptitio. τ ſm hoc ſi vtriq; patrem vt hic.ſi alter tantū tūc matrē: vt.j.ne diutius. ſi neuter cenſi.aſcri. tūc patrem: vt hic.et ſʒ hoc generalius loquit̄ lex iſta q̄ʒ dixerim.vel vt de oſ genere colonorū dicat.τ quod dicit quorū.ſcilicet omniū colonorum τ pene dicit q: etiā in multis differūt aliq̄ ab aliquibus. maxime q: colonus eiuſq; filius preſcri.xxx.an.ſe tuet̄:q̄d in aſcр̄ticio ſec⁹.vt.j.cū ſcim⁹.§.fi.et.l.cū ſatis τ.j.de fun.rei pri.l.eum.et.ſ̄.de preſcrip.xxx. anno.omnes.Accur.

Part⁹ aliqñ vētrē non ſequit̄.

conditionis agnoſcant. ¶ Illud etiam ſeruandum eſt vt ſi quādo vtriuſq; fun
a di[a] idē dñs de poſſeſ
b ſione[b] refecta cultoribus ad eā coloniā q̄ laborabat tenuitate trāſtulerit: ijdēq; fundi ad diuerſorū iura dñoʒ qualibet
c ſorte[c] trāſierint: maneat q̄dē facta trāſ
d latio[d]: ſed ita vt pre
e dij ei⁹ dñs a quo[e] coloni ꝓbantur fuiſſe tranſducti trāſlatorū agnationem reſti
f tuat[f].

¶ Colon⁹ bona fide poſſeſſus fugiens apud aliū reſtituitur primo bone fidei poſſeſſori: τ poſtea cā originis agitatur. Bar.

a ¶ Fundi.in quorū quilibet habet colonos vt.ſ̄.fami.her.quotiens.Accur.
b ¶ De poſſeſſione. al's poſſeſſionis refecte. al's poſſeſſione refecta.
c ¶ Sorte.al's ſorte.al's fronte:τ dic q: ꝯſtituit ſeruitutē vſufru.vel aliam vel pignorauit Uel veri⁹ dic vendēdo vel alienādo alio mō.
d ¶ Tranſlatio.non valet alienatio talium: vt.ſ.e.ti.l.quēadmodū.ſed trāſlatio ſicvt hic. ſic in marmore.vt.ſ̄.de edi priua.l.ij.
e ¶ A quo.ſcʒ fundo.vel dic dño q̄d eſt veri⁹
f ¶ Reſtituat.cōdictione ex hac.l.conuētus ab emptore vel filijs non rei ven.et facit.ſ.cōmunia vtriuſq; iudi.l.poſſeſſionum.τ de le.j.ſi quis inquilinum.et.ſ̄.l.ij.et.l. quēadmodum.

Uel dic off.iudi.vt no.ſ̄.eo.l.quēadmodū.
g ¶ Si coloni.large ponit τ cōprehendit omnes ſolo aſtrictos.vt.ſ̄.eo.omnes omnino.Accurſius.
h ¶ Bona fide.dñs fuerit vel nō.ar.ſ̄.loca.ſi q̄s ꝯductor.τ.j.l.ꝑxi. Quid ſi mala fide? Uidet̄ idem.vt.ff.de vi τ vi.ar.l.j.§.q̄ vi a me: iudicium ei quo hic agit̄ eſt poſſeſſorium ſicut vnde vi.vñ nō debet queri an iuſte vl̄ iniuſte poſſideat.vt ff.de acq̄r.poſſ.l.iij.§.ex contrario.τ ad idē.ff. ꝯmo.l.ita.τ hic ſubaudi male. ſed ad onus ꝓbandi in petitorio querit̄ de bona fide.vt.ſ̄.de proba.vis ei⁹.ſʒ hac.l.nō niſi bone fidei conſulit̄ tur.Accur.

¶ Idem. Lex.xiiij.

g Si coloni[g] q̄s
h bona fide[h] q̄ſq; poſſedit ad alios fugeuitio tranſeun
i tes[i] neceſſitatē proprie conditionis declinare tēptauerint bone fidei poſſeſſori primū oportet celeri reformatione ſuc
k curri[k] τ tūc cauſā originis et proprietati agitari.

¶ Coloni glebe aſcripti cauſa dominorum nō inquietantur.h.d.Bar.

i ¶ Trāſeuntes eſt enī vitiū animi et etiam rei inherens quod vſucapionē impedit. vt.ſ̄.de ſer.fugi.l.j.et.j.eo.cum ſatis.
k ¶ Succurri.vt ei reſtituatur poſſeſſio ſtatim. Sed qua actione? Rñ.condictione ex lege vel officio iudicis vel act.in factū ex equitate huius.l.τ ſic intellige aliā.l.huius ti.ſ̄.eo.l.omnes omnino τ.l.omnes profugi.τ alias.τ hec intētetur coram iudice terre in qua aufugit coram quo cōuincat̄.vt in autē.de mā.ꝑn.§.ſed etiam et cauſa proprietatis coram iudice terre vnde aufugit.vt.ſ.vbi cauſa ſta.l.j. Item not.prio poſſeſſorium q̄ʒ petitorium intentari.vt.ſ. de rei ven.ordinarij.cum concor. Item hec reuocatio fit auctoritate dñi propria. vt.j.l.fi.ſʒ illd̄ quādo dominus adhuc poſſideret:τ ille aliq̄d illicite agit.hic non poſſidet/vl̄ ibi poterat de facto dominus.hic non/cū erat apud aliquem potentē: vel ipſe ſit potens vt omnino nō poſſit capi a domino: et pro hoc q̄ ſua auctoritate quādoq; poteſt.j.de col.pa.l.j.in fi. Itē hoc etiam ſi ad eccleſiam hic confugit.vt.ſ.de his qui ad eccle.confugi.l.preſenti.§.fi. Item non

Poſſeſſoriū ante petitoriū intentari debet.

obstat priuil. vt.s.e.l.originarios. item restitui tur cum filijs et peculio: vt.j. de colo. tracen. l. j.et.j.eo.l.cum satis.in princi.et hoc nisi sit fa ctus eps: vt in aut. de san.epis.§.sed hec quidẽ vel cleric⁹ in possessione eadem: vt.j.e.§.ascri ptitios. vel nisi xxx. an. fuerit curie. vt. j. de fũ. reipu. l. cũ qui. Itẽ cũ fugitiui retineã pos. nisi ab alio possidat vel diu sic stet: vt.ff. de acq̃ren. pos.l.j.§.p eũ.et l.iij.§. si seruus. quomodo reuo cat qđ hz? Rñ. alterũ illorum erat: dicit enim ad alios reuoca tur quaten⁹ nõ hz sed et vtrobi et vti possideris hz locũ forte qñ pos. retiet. vt no ta. s. vbi cau. sta.l.j.

Addi.

¶ Si coloni. ¶ No. ex hac.l. spoliatũ ãte oia restituendũ. l.si quis ad se fũdũ s.ad.l. iul. de vi. l.si maritus. s. de do. iter vi. et vxo.cũ similib⁹. Qđ pcedit nisi spoliatus petẽ do restitutionẽ cõfiteretur intẽ tionẽ aduersarij de iure cõi fũdatã eẽ.c. ad de cimas. de rest. spo. li. vj. Itẽ fallit nisi in cã spo liationis deducat in iudicio cã pprietatis q̃ tunc reus posset opponere exceptionẽ sup do minio.c.cũ ecclia sutrina. de cau. pos. et pprie. vñ cautela est qđ is qui petit restitutionẽ qua si possessionis seruitutis non inserat fundum eẽ alienũ q̃ p hoc imisceret cãm pprietat. fa cit.l. vtifrui. l. sicuti.§.sz si q̃rat.l. circa iũcta gl. et ibi notatis.ff.si vsuf. pet. Adde qđ p hanc. l. sustinet opinio Azo. per glo. in.l. et ideo.§. nera tius.ff. de condi. furt. in vbo incerti que glo. est magistralis inductio vero est facilis. Pyrrh⁹.

¶ Impe. Ho. L.xv.

Colonos nũq̃ fiscalium no mine debitorum[a] vl lius exactoris pulset intẽtio: quos ita gle bis inherere precipi mus vt nec puncto[b] quidem temporis[c] debeant amoueri.

¶ Mulier originaria co pulans se cum alio in con sortium cum sua sobole re uocatur. Bar.

¶ Idem. Lex.xvj.

Mulier q̃ fuis se origiaria[d] docebit[e] si cuiuscũq̃ liberi hominis secu ta consortium[f] in vr bibus vel in quibus cũq̃ locis iuncta cõ stiterit eius omnem sobolem[g] sm vetera cõstituta conueniet reuocari.

¶ Colonus contrahẽdo domino circa dominium non parit p̃iudicium. B.

¶ Idem. Lex.xvij.

Per colonum[h] preiudicium possessionis inuito vl inscio dño impõi nõ posse[i] et iure et legũ auctoritate declarat.

¶ Coloni ascripticij ad nullum honorem etiã hu milioris militie vocantur nec etiã magisterie pote statis apparitores consti tuuntur. Bart.

¶ Im. Va. L.xviij.

Colonos nul lã rõnẽ ad vl lum (cuiuis humilio ris militie) locum si nimus admitti: sed nec apparitores ma gisterie potestatis cẽ sibus ascriptos pro bari cõcedimus q̃ i hac parte[k] et domio rũ iuri et publice cõ sulimus honestati.

¶ Si de terre dño inter dominũ et colonũ est disce

a ¶ Colonos. Debitorũ a dño. et tũc ẽ ar. z. s. l.oẽs pfugi. sz hic dñs erat soluendo vel dic a b ipis colonis: q̃ nõ debẽt nisi scz p ter rula sua: vt.s.e.hi penes.§.sane.

b ¶ Puncto. hac de causa. et not. q̃ hyperbolice loquit. et fa. s. de fe. omnes.

c ¶ Tẽporis. sic ff. de nundi.l.ij. et.s.e.l. j. i aut. de q̃store.§.cũ.

d Mulier ori ginaria. q̃ sit dic vt. j.cũ satis.§.rex hoc.

e ¶ Docebit. pri ma facie libera p̃sumitur cũ sit in pos. libertatis libero nupta. ar gu.ff. de lib. cau. libert.§.fina.

f ¶ Consortiũ. i. mrimoniũ. qđ ẽ inter tales hoc iure: vt.j.l.fi. sz i ascriptitijs z: vt ibi not. q̃ñq̃ põit p cõtuber nio: vt.s. de ser. fugi.l.fi. Acc.

g ¶ Sobolem. de matre cõstat q̃ debeat reuoca ri: vt.j.cũ satis. et.s.si coloni. et j. de col. tracẽ.l. fi. et no. in ceteris mrem seq̃ libe ros: sz i inq̃linis et colonis prem vt.s.l. diffinim⁹ et facit.j.e.ti. ne diutius. et.j. de agri. et mã.l.iiij. Accursius.

h Per colonũ. large ponit p oi. astricto so lo vel non: vt et.s. in rub. nota. Accur.

i ¶ Nõ posse. imo z.ff. de acq̃.pos.l.iij.§. qđ si ser uus. et.l. pegre.§. quib⁹. et.l. si de eo.§.j. Solu. hic possessionis. i. rei possesse seu dñij. sic. ff. de ver. sig. iterdũ. et fa.s. de acq̃.pos.l.cũ nemo. et.s. de p cu.l. pcuratorẽ. Uel aliter vt plene notaui. s. de acq̃.pos.l.fi. et facit vt nec obligare possit: vt.s. si res ali.pi. data sit.l.fi. et qđ cũ eo. si seru⁹ sane in seipso preiudicat dño delinquẽdo: vt.ff. de vi et vi ar.l.j.§. quod igitur.

k Colonos. Parte q̃ denegam⁹ p̃dicta co

lonis.ad qd.j.de man.z.col.pal.l.fina.et d fu.col.l.j.z in auſ.de mā.prin.§.ſed etiā.z.ſ.e.tit. originarios.z.l.oēs oino.et.j.de re mi.qcūq. et no.colonos hic large dici pro omni aſtricto ſolo: vt.ſ.eo.l.omnes omnino.et facit.j.de cohar.l.ſi cohartalis.in fi.z.ſ.de ſpectaculis.l.ſi qua.ibi neq iā poſt hac.Acc.

a ¶ Litibꝰ. celeritatē. ſic.ff.ſi cert.pet.l.quidā.z.ſ.de iud.properādū Accur.

b ¶ Cōditionis que ſūt plures: vt not.i ru. et licet in aliis differāt / in hoc tñ cōueniūt qd hec lex dicit.

c ¶ Necne. ſic g retiet poſ. z litigat colonꝰ ſatiſdādo vt ſubiicit.et ſic ē cōtra.ſ.loca.ſi qs cōductor. Sol. hic non erat cōductō finita: ibi ſic. Uel dic proteſtabaṫ q nolebat ſibi prodeſſe poſ.quo minꝰ pbet ibi nō. Uṫ verius vt ibi notaui. Accur.

d ¶ Poſſidēt. hic accipe talē qd eſt.j.z qd eſt in medio interpoſitio eſt.

e ¶ Eos.ſ.dominos.

f ¶ Colonorū. habeas colonorum.z ſic pdeſt dño pſtatio diuturna. ſic. ff. de vſuris. cū d i rē et.C. d fideicō.l.j.z.j.d fundis primoni.l.ius emphiteoſis. Sed cōtra.ff.d pbationibꝰ.cū de indebito.§.j. Sol. ibi ſemel et paruo tēpore. hic decē annis.qz dicit lōgiquā

a Super hac glo.vide in.e.q. relā in fi. e c de elec. vbi vṫ dicere z hunc tex.et hāc glo.ſed ſolue vt hic p do.Jo.de placa.

† Pro pricipio huius.l. vide.c.p uenit in gl.ij.extra d cēſibus.

ptatio cum locatio negaṫ ſatiſdare tenetur colonuſ cōuentꝰ de reſtituēdo fructus z redditus ſine pcraſtinatione ſi dñs obtinuerit in cā: que ſatiſdatio durabit triennio z poſtea reuocaṫ. Si vero colonꝰ hoc facere noluerit vel nō potuerit: tūc redditꝰ in agro conſiſtentes deponuntur Si conſiſtunt in ſpeciebꝰ iudicis venduṅ arbitrio et pciū modo pdicto poſt ea ſequeſtratur: publicas autem functiones ſoluet dominus vel colonus ſm conſuetudinem antiqtus obſeruatam.h.d.Bar.

¶ Im. Juſti. L.xix.

Litibus † imponentes celeritatē[a] ſancimus ſi qñ coloni cuiuſcūq conditionis[b] cōtra dños terre declarauerit ſup hoc ipo dubitantes vtrū is ē re dñs eſt necne[c] an ipi coloni dñiū ſue terre poſſident[d] (eos[e] tñ dicimꝰ q non ex longo prolixoq tēpore vel lōginqua z iueterata redditū ſuſceptione ſufficiētē habēt cautelā: i qbꝰ caſibꝰ nec zdicēdi qdē licētia colonis relinquitur longi temporis pſcriptōe vel redditu um frequentiſſima cōſequētia colonorū[f] imperꝰ excludente (talē eſſe super reddituū vel publicarū functionū pſtatiōe formā cēſemꝰ[g]). vt ſi tales colōi quales pdiximꝰ idoneū fideiuſſorē totiꝰ ſumme q ab his depēditur[h] pſtiterit / q omnes[i] reddit ſine vlla pcraſtinatione (ſi melior cā dñoꝝ iudicetur) eis reſtituent: et talis fideiuſſor p triennium accipiaṫ[k] eoq ipleto iterū renouetur: coloni i medio nullo mō ſuper redditibus a dñis iquietentur. Si autē hoc colōi minime facere voluerint vel potuerint: tūc iidē redditus p officiū iudicis ānui exiganṫ p ſolita tpa in q ē t depēdbāṫ z dponāṫ[l] † i ede ſacroſancta.i.in chiliarchio[m] ciuitatis

ad qd inſti.de vſucapiōi.in prin.ar.ff.ſi ſer.vē.ſi quis diuturno.ar.j.eo ti.cum ſatis.§.ij.z.ff.d aqua plu.ar.l.j.in fi. Sol.ibi negligens. hic ſapiens. Itē oppo.qz ſi poſſeſ.coloni eſt: ergo locatio nulla: nec etiā poſſidet dñs p colonū: vt ff.de vſuca.ei a quo. So. hic ſciens rē ſuā conduxit. Uel veriꝰ hic d dño non erat qſtio ſz an hic locaſſet.ſed ſi d dño alium nō ſe dñm dicebat: z ab eo conduxiſſe.alr ē do minoꝝ.et tunc iunge precedētibus. Accur.

g ¶ Cenſemus. abundat propṫ verbū ſancimꝰ. qd eſt.ſ.vel ne propter prolixā iterpoſitionē videaṫ oblitꝰ. Ac.

h ¶ Dependitur i.depēdi poſtulatur. Accur.

i ¶ Q/ oēs.hic īcipit forma cautionis. Accur.

k ¶ Accipiatur. no.aīs. p duos mēſes teneṫ: vt arg. de fideiuſ. et ſi fideiuſ. ſed qre obligatio renouaṫ cū iſtantia ſit finita: vt ſ.d iudi.properandū. Sol. illa corrigit iſtā Uṫ in hoc caſu ſpeciale vt ibi. Uel verius hic ante litē cōte.fuit acceptus.

l ¶ Deponantur ſic.ff.vt leg.no.ca.l.poſtq.§.j.

m ¶ In chimiliarchio. ad hoc ſ.de bonis aucto.iudi.poſſiden.l.fin.in fi.et de vſur.acceptā. Item nota fieri ſequeſtrationem qd eſt ſpeciale regulariter contra.quod dic vt.ſ.de prohi.

† Hūc caſū.ſeqſtrationis pōit et gl.inē alios caſus ſpeciales i ca.ij.extra de ſequeſtra.poſſeſ.

ſequeſ.l.j. que ē contra.
a ℂ Remaneant. depoſiti dicti redditus.
b ℂ Reſtituāt eſt ergo cauſa inter dñm et colonum: licet. P. intellexit hanc legem ꝙ ſit cauſa inter vnū dñm et alterū qui dicit ſe dñm. Itē not. dici dñm q̄ dñs nō eſt eo ꝙ dñi cōſueuerūt locare / et talia poſtulare.
c ℂ Auro. vt ſ. proxi. reſpon.
d ℂ Vendant. propter cōſummationem fructuum ad qđ. ff. de glā. le. l. j.
e ℂ Functiōes tributa q̄ colōi pro terrula ſua: et dñs pro ſua quam colonus tenet ſoluere dꝫ vt. ſ. eodē. l. ij. ⁊ in auctē. de col. §. null⁹. col. ix. pro ea vero de q̄ litigatur vel cuius occaſione: ſeruatur qđ hic dicitur.
f ℂ Qui. ſcilicet domini.
g ℂ Moris erat. idem poſſumus dicere de đcimis: vt ſi ruſtici conſuerūt dare dominis: vt ipſi dent eas eccleſijs ſeruet conſuetudo: alſ ipſi ruſtici eas preſtent. ſꝫ. P. ad quod. ff. de admini. tuto. ſi ſine herede. §. lucius.

ſub qua poſſeſſio ſita eſt: vel ſi localis eccleſia ad ſuſceptionē pecuniaꝝ idonea nō ſit / ſ metropolitana [a] eccleſia remaneant [a] cū oī cautela. et poſt pleniſſimā diffinitionem vel dñis dēt vel [b] colonis reſtituant [b]. ¶ Sin aūt reddit⁹ nō [c] in auro [c] ſed in ſpeciebus inferūtur vel in totum vel in partem iterū per officiū iudi[d]cis fructus vēdant [d] ⁊ precia eorū ſm predictum modū deponāt. ¶ Hec de redditibus diffiniētes ad pub. trāſeam⁹ fūctio[e]nes [e] et ſi qdē coloni more ſolito eas depēdeāt ipſi maneāt in priſtina cōſuetudie nullo preiudicio do[f]minis generādo / q̄ [f] et quieſcentib⁹ colonis ⁊ non cōtradicētibus ad publicū tributarias functiōes minime inferebant. [g] ¶ Sin aūt mos erat [g] dños totā ſummam accipere et ex ea partem qdē in pu. vertere functiōes: ptē aūt in ſuos redditus habere: tunc ſiquidem fideiuſſor a colonis det. eundē fideiuſſorem dñis ſine p̄iudicio litis tātā ſūmā i[h]ferre [h] quātā tributa publica faciunt vt a dñis pu. rationibus perſoluat nullo ex h colōis preiudicio generādo: ſup redditibus eni dñi fideiuſſiōe fiāt ꝯtēti. ¶ Sin aūt fideiuſſiōe ceſſāte ad ſeq̄ſtrationē reſ veniāt ⁊ pecunie deponāt ⁊ ex eaꝝ ſūma tantā iudices ſepare q̄tā ad pu. ſufficiat fūctiōes ⁊ eā diſpoſitionē dñm accipe q̄tenus ipſe eā perſoluens publicas accipiat ſecuritates: reliqua quantitate q̄ in reddit⁹ puros remanet i tuto collocāda ⁊ litis terminū expectāte nullo p̄iudicio ſiue colonis ſiue dominis ex huiuſmodi fideiuſſione vel ſequeſtratione vel publicarū functionum ſolutione generādo: ſed omni cauſa in ſuſpēſo manēte donec iudicialis ſentētia q̄ de toto negocio ꝓcedit oēm rem aperiat ⁊ oñdat q̄s dñs terre ꝯſtitut⁹ eſt: ⁊ ad quē [i] publicarū functionū [i] ſecuritas dꝫ in poſterū fieri ſeu redditus peruenire vel permanere. Recitata ſeptio in intimo conſiſtorio palatij Juſtiniani.

h ℂ Inferre. [a] hic primo conuenri fideiuſſor videtur q̄ reus. ſꝫ hodie cōtra per auē. de fideiuſſ. coll. j. niſi dicaſ hic improprie fideiuſſorē. id eſt repromiſſorem: et ipſe colonus non obliget ſe.
i ℂ Functionum hanc ſecuritatem fecit ſuſceptor. vt. j. de colo. fun. pa. l. placuit quam ſi nō reddat colonuſ dño per triēniū cadit a locatōe ſicut emphiteota ab ēphiteoſi vt. ſ. de iur. emphiteo. l. ij.

a Vide d maria humeus gl. per Jo. d pla. hic in. iiij. colū. poſt me. ibi itē ibi tantā

Addi.

ℂ Litibus.
ℂ Adde in v. eos. Quero q̄ſtum temporis deſideret ad p̄ſcriptionē iſtā ſi inter dominū et colonū ſit q̄ſtione fiat ſeqſtratio videtur cum talis p̄ſtatio habeat cauſam diſcōtinuā requiri tm̄ tempus cui⁹ initij nō extet mēoria l. hoc iure. §. duct⁹ aq̄. ff. de aq̄ q̄ti. et eſti. l. ſeruitutes. iuj. cū gloſ. ff. de ſeruitu. Itē cōfir-

matur. Nam tantum tempus aut maius req̄ritur in inducenda obligatione quantū in tollenda. l. arrianus. ff. de act. ⁊ oblig. ſed in tollēda predicta obligatione requiritur id tempus l. cū ſatis. ĩ. e. l. oēs. ſ̄. de p̄ſcri p. xxx. an. Tu potes ſic diſtiguere Aut iſte petit talē redditū rōne p̄ſcriptōīſ aut ratione cōſuetudinis. Si p̄ſcriptiōīs aut allegat cām et ſufficit tēp⁹. x. ī nōrum inter p̄ſētes. xx. inter abſentes ponderādo verbum longo hic poſitum §. j. inſtitut. de vſuc. l. cum de i rem verſo. ff. de vſu. ⁊. ſ̄. de petitione here. l. ſi filius. ⁊. ff. ꝺ acq̄r. here. l. qui in aliena. §. j. l. ſ. ſ̄. ꝺ pat. pot. aut cāz nō allegat ⁊ requiritur temp⁹ immemoriale p̄ iura p̄dicta aut petit in vim cōſuetudīs tūc nō hꝫ neceſſe cām dicere ſed conſuetudinē ſolam que ſufficit cū ſit ius non ſcriptum. l. de quibus. ff. de legi. c. fi na. de conſuetu. preſcriptio vero ſine titulo nō procedit. l. celſus. ff. de vſuc. que tamen pōt induci actu ſingularis perſone conſuetudo minime cū ex tacito populi conſenſu inducatur. d. l. de quib⁹. In glo. ibi non erat conductio finita. hec ſolu. eſt vera q2 hic erat locatio perpetua ibi temporalis. et hic non petebatur colonus expelli ex quo locatio apparebat p̄petua ibi ſec⁹. in ea. ibi et arg. ĩ. eo. l. cum ſatis. Dic ꝙ ſi ex certa cauſa fuit facta ſolutio puta ex locatione habet locum gl. iſta ꝙ ſufficiat lōgum tēpus. Si aūt ſine cā non cogeret̄ ſoluere i futurū. l. ſi certis annis. ſ̄. de pac. quia tēp⁹ non eſt modus. l. obligationū limito ob duplicē fauorem ſꝫ dy. l. ſ. ſ̄. de fideicōmiſſis. In tex. chimiliarchiū arbitror legendum chiliarchiū nā chilos frumentum alimoniam cibū annonam ſignificat aut ſimiliarchinum id eſt ſimile ſeu farine conditorū. In e a. glo. ibi quare renouatur cum inſtantia finiatur poteſt eſſe ratio qꝺ ideo renouatur fideiuſſio cum cauſe inſtantia renouetur. l. cum lite. ⁊. l. cum apud. ff. iudi. ſo-

Natus ex aſcriptitio ⁊ ſerua: vel aſcriptitia ⁊ ſeruo ventris ſequitur cōditionem. Itē inter ſeruos ⁊ aſcriptitios modica differentia eſt. h. d. Bart.

Idē aug. Lex. xx.

Ne diuti⁹ dubitet̄ ſi q̇s ex a aſcripticia ⁊ libero[a] vl' ex aſcriptitia ⁊ ſeruo vel aſcriptitio et ācilla fuiſſet edit⁹ cuius ſtatus ſit: vl' que peior fortūa ſit vtrū ne aſcriptitia an ſeruilis ſancim⁹ ea q̇dē que in anteriorib⁹ le b gibus[b] cauta ſunt p̄ tali p̄genie q̄ ex mulieribus aſcriptitijs et viris liberis progenita ſit i ſuo ſtatu reliq̇ ⁊ ſic ſit aſcriptitia proles ex tali copulatione procreata Si quis autē ex ſeruo et aſcriptitia vel ab ancilla ⁊ aſcriptitio fuerit edit⁹: ma c tris ſue ventrē[c] ſeq̄t̄ et talis ſit cōditiōis qualis ⁊ genitrix fuit/ſiue ancilla/ſiue aſcriptitia qꝺ hactenus in liberis tantum et ſeruis obſer-

lu. l. grece. §. poſt litem. ff. de fideiuſſo. Item in fi. nota hic ꝙ ſeq̄ſtratio neceſſaria nulli parat preiudicium nec per eam tollit̄ poſſeſſio vt no. in. l. de pupillo. §. meminiſſe. ff. de oper. no. nūciatio. l. ſi cum dotem. §. ſi vero dotem. ff. ſolut. matrimo. l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. qui ſatiſd. cog. l. aliā. ff. ꝺ noua. ſecus in voluntaria qua poſſeſſio perditur. l. intereſſe. ff. de acquirend. poſſeſ. iunc. glo. niſi cā cuſtodie vt ibi text. et Bar. ibi de ſequeſtratione et in hac lege et per eū plenius i. l. fideiuſſor. alleg. qui ſatiſ. cog. et p̄ ſpeculatorem. tit. ꝺ ſequeſtra. Azo. in. l. vni. C. de p̄hibi. ſequeſtra. pecu. doct. in. c. cum dilect⁹. de ſequeſtr. poſſ. et fruc. et Alex. in d. l. intereſſe. io. andree. in mercu. in. c. locupletari. de regu. iur. et Albe. de roſa. in dictionario vbi ponit. xij. caſus. quibus eſt permiſſa. Adde huc multa ſingularia que dicit Fran. de are. in. l. j. co. j. ff. ſol. matri. vbi adducit bonos text. et bonas rationes probandi dominium. Pyrrhus.

a Ne diutius. Libero. al's deeſt et libero vl' aſcriptitia: et hec eſt lex iuſti. miſſa ad ſenatum. Accur.

b Legibus. quas non habemus niſi in ſeruis vel ancillis. vt. ſ̄. de rei ven. l. partū. ⁊. de libe. cau. l. fi. et in caſu ſpeciali. vt. ĩ. de ag. ⁊ man. l. iij. hodie autē aliter eſt. vt hic. ⁊. ĩ. l. fi. ⁊ in aut. conſti. que ex aſcrip. in princi. col. v. Item facit ſ̄. eo. ti. l. mulier. ⁊. j. l. priori.

c Uētrē. ſic. ſ̄. l. priori. cū ꝯcor. ſed fallit in libera q̄ iungit̄ tamiaco. vt. ĩ. de predijs tamia. l. j. itē in murilegulo. vt. ſ̄. de murile. l. fi. Item ⁊ in filijs inquilinorum ⁊ colonorum natorum ex libera. vt. ſ̄. eo. diffinimus. nam hic in nato ex aſcriptitio ⁊ libera. Itē fallit i libertis curie q̇s ſequunt̄ filij. vt in decre. xij. q. ij. de libertis. ⁊ i libert; eccleſie ſicut alias in decre. xv. q. vlt. cū multe. Itē in filijs aldioꝝ vt in lōbar. de ꝯiu. ſer. vel aldi. l. iij. q̄ oēs ſunt cōtra. Itē in hono-

rib⁹ ſequitur patrē.vt.ff.de ſta.ho.cum legiti-
Punit quando ꝙ filii⁹ ex patr; delicto. me.⁊ de ſena.filiā. Itē ex delicto patris qn̄qȝ
puniūtur filij.vt.ſ.ad.l.iul.ma. quiſqꝫ. Item
ſi pater pepigit filiū monaſterio obligat eū.vt
in decre.xx.q.j.per totū. Item quando nondū
erāt nati vel cō
cepti qn̄ pat de
curionatū amiſ-
ſit non dicūtur
filij decurionis
vt. ff. de decur.
l.ij.§.in filijs.
a ¶ Obſeruabatur.indubitabiliter:ne cōtradicat.ſ.proxi.
b ¶ Intelligatur.q. d. nulla i eo qđ ſubijcit.⁊
Aſcriptiti⁹ et ſeruus i mlt; differunt. ar.ff. de lib. ho.
exhi.l.ij. In alijs autem diffe-
runt:qꝛ hi liberi ſūt.vt.j.de co
lo.tracē.l. j. ⁊.j.
l.cū ſat;.§.caueant.⁊ p hoc aliqua poſſidē poſ
ſunt.vt.ſ.eo. hi
et in aut.đ col.
§.null⁹.col. ix.
qđ in ſeruo ſec⁹
vt.ff.de acquir.
poſ.cū heredes et fieri clerici poſſūt dn̄is etiā
nolentibus in poſſeſſionib⁹ in quib⁹ ſunt aſcri
pti:ſeru⁹ nō. vt in aut.de ſan.epi.§.ſi ſeru⁹.⁊.§.
aſcriptitios.col.ix. Itē ſeruus ſi ſciēte dn̄o ſit
cleric⁹ ſit liber:aſcriptiti⁹ nō: vt ex eiſdē.§. itē
ſeruo poſſum auferre peculiū:aſcriptitio non.
Item ſerui etiā ſine peculio vēdi poſſunt / ſed
aſcripticij nō: vt hic in fi.⁊.ſ.l.ij.⁊.l.quēadmo
dum. Itē iſte litigat cū dn̄o quandoqꝫ.vt.j.eo.
l.cū ſatis.§.caueant.⁊.j.ti.ij.l.j.qđ ſeruo non li
cet. Itē cū alijs litigat.vt.ſ.eo.omnes ꝓfugi.
in fin.ſerui nō.vt.ſ.de iudi.ſeru⁹. Uel dic quo
ad dn̄m ſeruos.vt no.ff.de ſta.homi.l.ij. Item
adde qđ not.inſti.de iure perſo. Itē ſit liber ſer-
uus vel ancilla ſi contrahit matrimoniū cum
libero vel libera domino ſciente:ſed non aſcri
ptiti⁹.vt in aut.de nup.§.ſi vero ab initio.col.
iiij.et.j.e.l.fi.ſed an de peculio tenetur dn̄s ꝓ
aſcriptitio? Rn̄.ſic.vt.C.qđ cū eo. dn̄s. ⁊ arg.
ſ.de ſac.ſan.eccle.l.ſi quis preſbyter.
c ¶ Cū peculio.⁊ ſine eo.vt.ſ.đ pecu. ei⁹đ li.
l.j. Accurſius.

Additio. ¶ Re diſtius. ¶ In gloſ.in fin.ibi quero an

a uabatur[a]. Quęenim
differentia inter ſer-
uos et aſcriptitios
b intelligat[b]:cū vterqꝫ
in domini ſui poſit⁹
eſt poteſtate.⁊ poſſit
c ſeruū cū peculio[c] ma
numittere ⁊ aſcripti
tium cū terra domi-
nio ſuo expellere.

¶ Sola confeſſio vel ſcri
ptura in qua quis enūcia
tiue ſe alteri⁹ aſcriptitiū
aſſeuerat non preiudicat
nec ſtatum mutat. niſi ſit
alijs adminiculis appro-
bata.ſ. ex diuturna preſta
tione quā faciūt alij aſcri
ptitij aut qꝛ alia cōceſſio
emanauerit de eadē. B.

¶ Imp. Alu. L. xxj.

teneatur de peculio dominus pro aſcriptitio.
Docto.communiter contra vt no.in.l.hi penes
ſ.eo.in gloſ.fina. que videtur verior. Nam iſti
aſcripticij ſunt liberi.l.j.j.de col.trac.l.cum ſa-
tis.§.cum autem.j.eo. Item non ſunt ſub pote
ſtate alicui⁹ do
mini. Ideo pe-
culium habere
non poſſunt.l.fi
na.in fi.ſ.de in
offi.teſt.facit.qꝛ
ſi peculium ha-
berent domin⁹
eis auferre poſ
ſet.l.peculiū. ff.
đ peculio. Sub
ueietur aūt cre-
ditori vt contra
aſcripticios a-
gere poſſit dire
cta.l.omnes ꝓ-
fugi.ſ.eo. et vi-
de que dixi i. d.
l.hi penes. ſup
contrario hui⁹
leg; ⁊ poſui vnā
aliam ſolutionē
confirmatam p
l.libertus.§.fin.
ff. ad municip.
⁊.l.fin.qđ cū eo.

d ¶ Cum ſcimus. cōfeſſionibus.ſolis i iure vel extra.vt ſtati dicet.
e ¶ Ex ſcriptura.ſ.ſola.
f ¶ Incrementum.quo accedente fit quandoqꝫ
colonus vt ſi poſt ſcripturam qua ad habitan-
dum ſe obligaſſet.xxx.an.ſteterit.vt.j.eodē tit.
cum ſatis.§.cum autē. ſi aūt adiecit inſcriptu-
ra ꝙ vt aſcriptitius ſtare volebat: ⁊ ſic fatebat
tunc fiat aſcripticius: vel ſi dicta inſcriptio vel
alius ſimilis modus interuenerit. vt ſubijcit.
g ¶ Cōditionem.al's cōductionem.qꝛ ſolum vt
aſcriptitius conduxit.ad qđ.ſ.de lib.cau.l.ad
probationem:al's cōditionem.i. inſtrumētum
cōditionis aſcriptitie per p ſe factū vel aliā ⁊c.
qn̄ per aliū.vel dic conditionē. i. inſtrumētum
per conditionalem.id eſt notarium factum. vt
ſ.qui po.in pig.ſcripturas.vel aliam ⁊c. vt per
ſe vel per alium. Accur.
h ¶ Adiutoriū. ſic in cōparationibus litterarū.
vt in aut.de fide inſtru.§.in his vero. ⁊ in q̄ſtio
nib⁹ ſeruoꝝ. vt.ff.de queſtio.l.j.in prin. ſic et in
aut.de nu.§.qꝛ vero.et no.ꝙ q̄ non proſunt ſin-
gula multa iuuāt: vt hic.et.ſ.de teſta.ſancim⁹
et.C.ad velleia.ſi mulier.⁊ in aut.vt immo.an-
te do.⁊.ſ.qui po.in pig.ha.l.fina.aut.quo iure

C um ſcim⁹ no
ſtra iura nolle
preiudicium genera
re cuidam circa cōdi
tionē:neqꝫ ex ꝯfeſſio
d nib⁹[d] neqꝫ ex ſcriptu
e ra[e] niſi etiā alijs ar-
gumētis aliquod ac
f ceſſerit incrementū[f]
ſancimus ſolā cōfeſ
ſionem vel aliā quā-
cūqꝫ ſcripturam ad
hoc minime ſuffice-
re:nec aſcriptitiā cō
g ditionem[g] cuiqꝫ in-
ferre ſed debere hu-
iuſmōi ſcripture ali-
quod aduēire adiu-
h torium[h] quaten⁹ vel

ex publici cēſ⁹ aſcriptione [a]: vel alijs legitimis [b] modis talis ſcriptura [c] adiuuetur: meli⁹ etenim eſt in huiuſmodi difficultatib⁹ ex pluribus [d] capitulis conductiones oſtendi: ⁊ nō ſolis cōfeſſiōib⁹ [e] neq̧ ſcripturi[s] hoīes forte liberos ad deteriorē detrahi fortunā. Si autē eſt † ſcriptura [f] ⁊ poſt ſcriptura cōfeſſio [g] ſeu depoſitio [h] ſine vi [i] ⁊ neceſſitate tñ īteruenerit (q̇d enī [k] ſi cōditiōale [l] īſtrm̄ vel aliā chartulā ī q̄ ſubſcripſit īſtimauit: ⁊ īter acta [m] depoſuit ſeſe colonū fuiſſe aſcriptitiū) tūc ex vtroq̧ genere obligationis. i. tam ſcripture q̄ ꝯfeſſiōis vł depoſitionis talē eū eſſe credēdū q̄lem et ſcripſit et inter acta depoſuit. ¶ Illō q̄z [n] non ineleganter dubitabatur ſi colōi filius ꝑ. xxx. ānoꝝ curricula vel forſitā per xl. ſeu ampliora adhuc viuente patre et agriculturā peragēte ipſe in libera conuerſatione [o] morabatur: et dñs terre q̄ ꝑ patrē ei ſatiſfiebat non etiam preſentiā ei⁹ exigebat: an poſt obitū patris vł poſt q̄ forte inutilis [p] exi

in fi. ⁊. j. de fun. pa. l. fi. ſed ar. cōtra. ſ. qui mil. l. j. ⁊. ff. de admini. tu. l. ita aūt. §. geſſiſſe. ſed hoc hic facit rei magnitudo. vbi dicit melius ē ⁊c̄.

a ¶ Aſcriptione. quia in cenſum velut ſuos aſcriptitios deduxit volētes: et quia ipſe quaſi aſcriptitium in cenſum capitis ſe dduxit ſ3 Al.

b ¶ Legitimis modiſ. puta ꝑ ſecūdam ſcripturam. vt. j. dicit vel q̄ longo tēpore ſic ſoluit vt in ſcriptura cōfeſſiōis aſcriptitie conuenit. vt ſ. eo. litibus. in princi.

c ¶ Talis ſcriptura. qua aſcribit ſe terre cōſitēdo ſe aſcriptitium et talē ibi velle morari: et per conſequēs nolle diſcedere aliud ſi tantum ꝓfitebaꝛ nolle diſcedere. vt in princi. dixi.

d ¶ Ex pluribus. ecce q̄ nocent ⁊ que nō ꝓſūt ⁊c̄. ⁊ facit. ff. de re. iur. l. quotiens dubia. et C. de epi. audi. l. nemo. Sed cōtra. ſ. de tranſactio. l. fina. Solu. ibi in tranſactione et ad bonum non ad malum valet. vt ibi not. Accur.

e ¶ Confeſſionib⁹. extra ius factis: vel etiā ī iure nō in figura iudicij liberalis cauſe: vt hic et. ſ. de libe. cau. nec ſi volens. et. l. liberos. et l. interrogatam. ⁊. l. parentes. ſecus ſi in figura iudicij. vt eo. titu. iubemus.

f ¶ Scriptura. predicto modo facta.

g ¶ Confeſſio. in ſcriptis: vel ſine coram iudice vel notario etiam extra ius.

h ¶ Depoſitio. corā iudice profeſſio dicitꝛ depoſitio: et de hac inſerit cum dicit. quid enim ⁊c. Accurſius.

i ¶ Sine vi. hoc innuit etiam extra ius: cum in iure non ſit veriſimile pati vim. vt. ff. quod me. cau. non eſt veriſimile.

k ¶ Quid enim. interpoſitio eſt. Accurſius.

l ¶ Conditionale inſtrumētum. i. aſcriptitie cōditionis vel dic. i. notarij. vt. ſ. dixi. Accur.

m ¶ Et inter acta. vel etiam extra ius ſit confeſſus. vt. ſ. dixi regulariter enim tantum valet q̄ ſit extra ius q̄tum q̄ ſit coram iudice. vt. ſ. de pact. pacta nouiſſia. ⁊ de trāſ. ſiue apud. et de lib. cau. interrogata. Sed fallit vt. ſ. de cōfe. et inſti. de adop. §. fi. itē no. eū ſtare ſue cōfeſſioni vł ſcripture. ſic et alš etiā ſi nō ſit tanta ſolēnitas. vt. ſ. arbit. tut. l. fi. ⁊. ſ. ð fabri. l. ſi quis. itē et ille qui ſe exhēdauit. vt. ff. ð cōtrarahu. l. nō putauit. §. ſi q̄s ſua. ſic et. ſ. ð arbi. l. ne in arbitrius. in fine. ⁊ de do. ſi patronus et. ſ. de non numera. pecu. generaliter. ſic ergo habes qualiter ſit aſcriptitius de nouo. ſ. cum ſcriptura ꝛ cum alio adminiculo. vt in rubri. premiſ.

n ¶ Illud quoq̧ ſi filius coloni mei in libera conuerſatione moratus fuerit triginta an. vel quadraginta vel longiori tempore nihilominus tamen poſt patris mortem vel poſtq̄ pater agriculture inutilis factus eſt detineri valet ille in vinculis in agro. nec poteſt ſe excuſare ideo quia libere vixerit longiſſimo tempore: non enim videtur libere vixiſſe cum quodammodo pars corporis eius in fundo remanſerit cum permanſerit aliqua vel aliquis de cognatione ſua qui mihi ꝓſtabat vel preſtiterunt q̄ð volui. ideo cum ipſemet preſtitiſſe videatur non poteſt ſe in libertatem defendere vt dictum eſt. Accur.

o ¶ Cōuerſatione. alš conditione. i. ī libertatis poſſeſſione. Accur.

p ¶ Inutilis. clericus puta factus. vt in auctētico. de ſanctis epiſcopis. §. aſcriptitios. colū. ix. Accurſius ſlo.

† Facit ad hunc tex. Fely. l. c. ſi cautio. extra de fi. iſtru. l iiij. col. poſt me. ver. fallit nono et in co. xj. ℣. fallit vltio.

Depoſitio ē coram iudice profeſſio.

a ſtat ⁊ ruri nō idōe⁹ pōt excuſari fili⁹ longiqua libertate abutendo: et qḋ per multos ānos neq̄ agrū coluit: neq̄ aliq̇d colonarij operis celebrauit cum non poſſit dn̄s incuſari ꝓpt ſuā deſidiā cui ꝑ patrē[b] ei⁹ omne qḋ voluerat accedebat In omnib⁹ itaq̄ huiuſmodi ſpeciēb⁹ ſatis acerbum nobis videtur dn̄o preiudicari colonorum[c] abſētia q̇ ruri nati[d] ⁊ poſtea abſentes ꝑ ſuos vel patres vel fratres vl̄ cognatos agriculturam peragebant. cū enim pars quodam modo corporis eius per cognationem in fundo remanebat[e]: nō videt̄ neq̄ abeſſe neq̄ peregriari: neq̄ in libertate morari. Maneat itaq̄ dn̄o ius icōcuſſum: et donec eius vel antiquitas[f] vel poſteritas[g] vel cognatio in agꝛ remaneat ipſe videatur ibi reſediſſe.

Aſcriptitius fugiēs ſicut ſeruus ſui furtū facit licet liber ſit. et ideo a tali fortuna nō liberatur. xxx. annorū ſpacio: ſed cū ſua ſobole idem aſcriptiti⁹ remanet. Itē nullus debet colonum vel aſcriptitium alienum occultare ⁊ ſuſcipientes etiam ignoranter niſi reſtituāt illum: penis hic inſertis tenentur. hoc dicit Barto.

a Idoneus. vel eſt ſenex.
b Per patrē. ſed nō cōuertitur immo vt in fi.huius.l.⁊ fa.ſ.de anna.ex.l.j.⁊.l.fi.
c Colonorum.i.filioꝝ coloni: nec tamen deterioris ꝯditionis erūt q̄ꝫ pater. vt. j.l. ꝓxi.§.j.
d Nati.idez ſi ali bi.ar.j.l.ꝓxi.licet quidam cōtra. ſub. ergo maxime.
e Remanebat. ſecus ergo ſi nullus remāſerat. per qḋ colligē q colonī nō aſcriptitij ſit filius: q: in eo ſecus. vt. j. l. ꝓxi. itē not. q dicit cognatoꝝ. ſ.fratres vel ſimiles cum quib⁹ patrimonium ſeruientis ſit commune i alijs ſecus. vt. ſ. de libe.cau.l. mult'. Item cōtra. de fun.re.pri.eum. Solu.ibi nemo remanſerat. Ul' ibi ab alijs detinebat'. hic a ſe. et eodēmō ſol. ff.de diuer.preſcrip.l.longe. vl' ibi cū ſolo. item facit.ſ.ad.l.iul. ma.l.quiſq̇s. itē no. circa predicamentū ſitū eſſe. itē facit. ff. de vſufru.ſi cui. et qui.mo.vſufru. amit. is cui. itē quid ſi eſſet natus anteq̄ꝫ pater eſſet colonus? Rñ. vt.j.l.proxi.§.j. itē facit.ſ.de preſcrip.xxx. an.l.iij. Accur.
f Antiquitas. paterna.
g Poſteritas. filij. item no. q retinēdo partem videtur retinere totum. arg. ff. de ſer. ruſti. pre.l.vna. Accur.

Additio. Cum ſcim⁹. In glo. ibi. ſed arg. cōtra. j. qui mili. nō poſſūt. Tu dic q in cōtrarijs multa ſunt imperfecta quo ad ſui integritatē. Uō q̄ nō ꝓſunt ſingula multa iuuant hic aūt iſta de ſe erāt integra ſꝫ propter actus magnitudinē non ſufficit vnū ideo coadunata perficiunt actū. Itē ibi cauſe impfecte nō poterant operari effectū nec concurrere ad faciēdā vnā ſpeciē ꝑfectā. ſ eadē ibi deducit. cōcor.l. cēſualis. ⁊.l.ſi ꝑſes. ſ. de dona. l. inter. ſ. de cōue. fiſci. debito. l. exēplo. ⁊.l. rationes. ſ. de proba. ⁊ hoc verū ſi ex certa ſcientia id fecerit ſec⁹ ſi ignorāter.l.quecūq̄ in cēſū. ff. de acq̇. re. do.l. ſi pr̄. de act.ēpt. ſ eadē. vel quia lōgo tpe ſic ſoluit. vt.l. litibus. Hic q̇bi loq̇t̄ q̄ ad h⁹ vt nō poſſit dn̄m repellere q̄ſi non ſit debita eipēſio. in hoc enim ꝑdeſt dn̄o illa longa ꝑſtatio vt lite pēdēte in ſua poſſeſſiōe illi⁹ penſiōis cōſuet' nō aūt ꝑdeſt q̄n ſoluēs poſſit dicere ſe nō eē aſcriptitiū vel colonū ei⁹ niſi. xxx. ānis ꝓbaret' vt aſcripticius vel colon⁹ ꝑſtitiſſe operā. l. cū ſat'. §.j.j.e.c. ſi q̇s ꝑ xxx. ſi de feud. ꝯ mili. in vſi. ſ eadē gl. ibi vl' notario ⁊ extra iuſ q: ꝯſuetudo tribuit notarijſ ꝓ oteſtatē iuriſditionē q̄ ad iſta l. viros. j. de diuer. offic. l. j. cum gloſ. ſ. de emāci. libe. l. ij. j. de fund. limi. Item ex commiſſione iudicis fit coram eis talis confeſſio ideo videtur coram ipſo committente facta. l. et ſi pretor. ff. de offic. eius cui man. iuriſdi. in fin. gloſ. ibi retinendo partem videtur retinere totum concord. l. vulgaris. ff. de furt. l. quādiu. §. de diſtr. pigno. l. tertia. ff. de acquiren. poſſeſſio. c. auditis. de preſcriptio. per quod nonnulli determinant quod qui preſcripſit merum imperium circa mutilationem membri videtur etiā preſcripſiſſe circa ſuſpēdium vel detruncationem ſi caſus accidat. Sed limitatur procedere niſi alius eodem tempore illam maiorem iuriſditionem exercebat. de quo vide docto. in. l. imperiū. ff. de iuriſdi. om. iudi. et vbi tractatur de preſcribēda iuriſditione. Et not. hic bonum dictū Bar. de cōfeſſiōe extraiudiciali ꝯmiata

que obligat cū ſua materia. faciūt notata hic .p Bar.ad ſuſtinendū opi. eoꝝ qui dicūt qđ ex duplici nudo pacto ex interuallo ſup eadē re appoſito oritur actio de iure ciuili p.l.j.§.debitum.ff.de cōſt.pecu.⁊ ibi doct.⁊ Hoſt.in.c.p tuas.de arbi.et ꝑmo.de bu.⁊ in c.qui ta.de iure iur. de quo dic vt l.d.§.debitū. et.l. qui autē.§. fi.e.ti. de cōſtit. Doctores multa bene dicūt ſuper hoc ti. q̄ videbūt ſtudioſi.

a ¶ Cum ſat. Sicut curialis lōgo tpe nō pōt ſe liberare a curiali conditione: ſic nec aſcriptiti⁹ i nec etiā ſoboles ei⁹ ſiue nata ſit i eo fundo ſiue alibi nam ipſe et ſua ſoboles remanent aſcriptitie cōditionis nec ſe ſeparādo a ſolo liberantᵗ a cōditione aſcriptitia.vt dictū eſt. et hoc dictū eſt ad ſimilitudinē ſerui fugitiui q in fugā ſe ꝯuertendo non preſcribit ſibi libertatem longo tēpore.vt.ſ̄.de ſer.fugi.l.j.

b ¶ Colonos.i. aſcriptitios.

c ¶ Curſu.tēporali.etiā.xl.an.vt.ſ̄.de decur. l.ſi qs decurio.⁊ de ꝓſcrip.xxx.an.ꝓſcriptionē. ſed ꝯ.ſ̄.qñ ⁊ qui.quarta pars.l.fi.i fi.ſol.vt ibi.

d ¶ Quacūq;.niſi.xl.an.ſ̄.de ꝓſcrip.xxx.an.l. oēs.q̄ eſt ꝯtra.itē qñq;.xxx.an. vt qñ ali⁹ ꝓſcribit.vt.j.de fun.rei pri.l.cū. ⁊ hoc niſi ſteterit.i. permanſerit ius aſcriptitij in agnatione:tunc nullo tēpore.vt.ſ̄.l.pri.in ſimplici aūt ſuo dic vt.ſ̄.de ꝓſcri.lon.tēp.q̄ pro li.l.j.⁊.ij. non ergo per omnia curiali comparatur.

e ¶ Negociatione. quā alibi exercuit.

f ¶ Intelligatᵗ.vt.ſ̄.de ſer.fug.l.j.ſed an.xxx annis ꝓſcribitᵗ fugitiu⁹? Rñ.vt ibi. Itē an ſtatus ex ti.pōt ꝓſcribere aſcriptitiū alienū. Dic vt ibi ſic dr ſe furari colon⁹ ⁊ inqlin⁹ ⁊ ſilēs eo ꝙ oēs fugere dſir: ⁊ receptatores eoꝝ puniuntᵗ vt.ſ̄.e.l.oēs.⁊.l.origiarios.⁊.l.ſuos.⁊.l.ſi colōi

g ¶ Sobole ſua. ex femina aſcriptitia non ſi ex libera nulli cōditiōi ſuppoſita. vt.j.e.l. fi.nam in aſcriptitijs tñ ⁊ colonis colonarie ꝯditiōis dicitᵗ ꝙ ex curſu tpis nō liberantur.oēs aūt alij coloni liberari pñt ex curſu tēporis cēſiti ⁊ reliqui.vt.j.de fū.rei pri.l.cū. Uel dic in colonis idē qđ in alijs. vt.ſ̄.l.pri.notatᵗ

¶ Idem Auguſt. Lex.xxij.

[a] Cum ſatis[a] inhumanum eſt terram que ab initio aſcptitios habebat ſuis quodāmō mēbris defraudari ⁊ colonos[b] i alijs terris demorantes dominos terre maximis dānis afficere. cenſemus queādmodum in curialium conditione nemo ex temporali curſu[c] liberatur: ita nec aſcriptitie cōditioni ſuppoſit⁹ ex annalib⁹ curriculis quantacūq; emanauerit vel quacūq;[d] prolixa negociatione[e] aliquis ſibi vendicet libertatē: ſʒ remaneat aſcriptiti⁹ ⁊ inhereat terre. et ſi celauerit vel ſeparare conatus fuerit ſm exemplū ſui fugitiui ſeſe diutius inſidijs furari intelligatᵗ[f]: et ſic ſuppoſitus † vna cū omni ſobole ſua[g]: ⁊ ſi in alia terra eam fecerit[h]: huiuſmodi fortune et capitali illationi nulla liberatione ei penit⁹ competēte[i]. ¶ Cum autem anaſtaſiana lex homines qui p trigita annos colonaria detenti[k] ſunt cōditiōe voluit liberos[l] quidē permanere[m] non autē habere facultatem terra derelicta i

h ¶ Fecerit. i. ꝓcurauerit. vulgariter eni loqtur. Sed ꝯ. ſ̄.l. ꝓxi.§.j.⁊.j.e.l.§. nulla. Sol.ibi i colonis: hic in aſcriptitijs vel veri⁹ ibi marie ſubaudi.

† Concor. c.ij. iuncta glo.fi.extra de immunita. eccleſia.

i ¶ Cōpetente. ſine voluntate dñi. vel nulla.ſ. tali. ⁊ fac.ſ̄.e.l. mulier.et.l. originarios. et de metal.l. fi. ⁊.j.ꝺ cohar. ſi cohortalis. Accur.

k ¶ Detēti. nīſo pacto vel ſcptura ꝓambula ſm quoſdā ad iſtar alienarū reꝝ.vt ſ̄.de preſcrip.xxx.an.ſicut.⁊ hoc ſoluendo penſionē vt colon⁹.vt hic dicit. Sʒ tu dic ꝙ pactio de illigādo ſe ſolo preceſſit i ſcriptura: vel ſine ſcriptura ⁊ ſecuta ꝓſcri.xxx.an.non eni ex vna cā tñ ſed pluribus.vt.ſ̄.l.ꝓxi.circa ꝓn.nec eſt dria inter hos qdē aſcptitios: ſed certe immo differūt.vt.ſ̄.de epi.audi.l.nemini. Itē colon⁹ tpis curſu pōt liberari. vt.ſ̄.l.cū ſcim⁹. in fi.ſʒ aſcriptitij nō.vt.ſ̄.e.l.i ꝓn. itē iſte ꝓſcriptiōes nō mutāt ꝯditionē.ſʒ liber remanet.vt hic. qđ i eo.ſ.aſcriptitio ſec⁹.vt ar.ſ̄.ne diutius.

l ¶ Liberos.i.aſcriptitios.

m ¶ Permanere.igitᵗ poſſunt teſtari:ſed nō alienare.vt.j.ti.ij.l.ij.ſed ibi alſ ꝙ p teſtm̄.vt iſti. qui ma.non poſ.§.pe. Uel dic ꝙ teſtari poſſunt inter ſuos q ab inteſtato ſucceſſuri erāt: nō extraneos.ſic.ſ̄.de bo.q̄ lib.cū oportet.i ꝓn.⁊ de

inceſ.nup.ſi qs inceſti. Itē nota ſimul aliquē eſſe liberū ⁊ nō liberū. vt.ff.de lib.ho.exhi.l.ij. ⁊ de teſta.qui teſtamēto.⁊ de colo.tra.l.j.⁊ ſm hoc ſunt liberi ſm qd nō ſimpliciter:⁊ ſic in ceteris ꝓter in aſcriptitijs q̄ magis ſeruis cōparanꝫ. vt.s̄.co.ne diuti⁹.ꝑdicti au tē dicunꝫ coloni inſpecto ꝑincipio:ꝯditionales iſpecto fine qꝛ cōditioni iā obligati ſūt. vt hic dr:⁊ inꝫ hūc ⁊ inqlinū nō eſt dr̄ia.vt.s̄.c.diffinim⁹. Sꝫ certe immo eſt: vt ibi not.

amo.l.iij.§.ſi quis etiā. Sed alij dicūt eſſe cū penis.vt.qd me.cauſa.l.extat. Itē quod ſubijcit de conſuetudine.eſt ſic.s̄.de expen.lu.l.j.et de ſui.l.j.⁊.l.ſi manifeſte.⁊.s̄.c.l.dn̄i.⁊.l. litib⁹. §.hec de redditibus. Accur.

alia loca migrare:et ex hoc querebatur ſi etiā liberi[a] eorū cuiuſcūqꝫ ſex⁹(licet nō per triginta annos fuerint i fundis vel vicis) deberent colonarie eſſe cōditionis/aut tantūmodo genitoꝛ eorū qui per trigita annos hmōi cōditioni illigatus eſt.ſancim⁹ liberos colonoꝛum eſſe quidem i perpetuū ſm prefatā legē liberos et nulla deterioꝛi cōditione[b] pregrauari ⁊ ſancimus nō habere licentiam relicto ſuo rure ad aliō migrare:ſed ſemꝑ terre inhereāt[c] quam ſemel colendā eſſe patres coꝝ ſuſceperūt[d]

¶Caueant autē poſſeſſionū dn̄i i quib⁹ tales coloni[e] conſtituti ſunt aliquā inouationē vel violētiā eis inferre.ſi eni hoc approbatū fuerit et per iudicē[f] pronunciatū:ipſe prouincie moderatoꝛ i qua aliquid fuerit tale perpetratū oīmodo ꝓuideat.⁊ leſionem ſi qua ſubſecuta eſt eis reſarcire: et ſic veterem cōſuetudinē in redditibus preſtandis eis obſeruare. Nulla[g] nec tunc licētia concedenda colonis fundū vbi cōmorantur relinquere.⁊ hoc tam in ipſis colonis qꝫ in ſobole eorū[h] qualiſcūqꝫ ſex⁹

a ¶Liberi eorū. qs ſi nō hn̄t ſuccedit dn̄s.vt s̄.de epi.⁊ cle.ſi qs ꝑſbyter.

b ¶Deterioꝛi ꝯditione. qꝫ pr̄. qd eſſet ſi nō eſſent liberi vt pater: ⁊ poſſūt hic dici oꝛiginarij colōi:⁊ poterūt ſm hoc teſtari.

c ¶Inhereāt. nec pūcto ſe ſeparet.vt.s̄.e.co lonos.⁊.j.d col. pa.l.j.⁊.i.§. nulla. Itē fa.s̄. de ꝑſcp.lō.tēp.q̄ ꝓ li.l.fi.⁊.j.de col. illi.l.j.⁊ d fū.pa. l.fi.⁊.s̄.d ta.l.fi.

d ¶Suſceperunt.⁊ poſtea longo ſiue longiſſimo tempoꝛe coluerunt.

e ¶Tales coloni.q.d.ſecus i aſcrip. qb⁹ pōt inferri vis ſm quoſdam:quod non placet.

f ¶Per iudicē.ſcꝫ ſimplicē oꝛdinariū.⁊ quod ſubdit preſes ꝓuincie ꝓuideat ſcꝫ exequendo cū ibi.ſ.i exequēdo verti poſſet mixtū imperiū. vt.ff.de iuriſ.om.iudi.iubere.qd ꝑſides habēt. vt.ff.de offi.preſi.l.illicitas.§.q vniuerſas. Uel dic pro eodē accipi iudicē ⁊ preſidē. Uel dic ꝙ non iure actionis/ſed per officiū iudicis hoc imploꝛabit colonus: vt hic innuit ꝓuideat ⁊c̄. et.j.ti.ij.l.j. Sicqꝫ dicas ſm. Ib. ꝙ in ſimplum non duplū fit condēnatio:licet rapina vel vis vel furtū ſit.arg.ff.de ſer.coꝛru.l.fi.⁊.ff. rerum

g ¶Nulla. Nec tuc qn̄ violentias patiūtur. nā dn̄o ſuo ſeruus ſtat aut cadit.⁊ facit.ff. de ſtat. ho. ſeruus.

h ¶In ſobole coꝝ.nata ex colōis feminis cuiuſdam dn̄i.xxx an. detentis cū viro.ſec⁹ ſi ex libera:qꝛ tunc vētrem.vt.j.e.ti.l. fi.ſed dic immo patrē colonum idem i inqlino. vt.s̄.co. diffinimus. i aſcriptitio aūt et libera loquiꝫ. vt.j.l.fi. item hoc cōſtat ſi poſt cōpletā ꝑſcrip.pr̄is nata eſt: qꝛ tūc ex colono naſcitur verbo accepto cū effectu. vt.ff. ne quis cū q in ius.l.pe.§. docere. Sed quid in nato poſt inchoatam nō cōpletam vel ꝯcepto ante cōpletam: nato autē poſt completā:videꝫ ſec⁹:qꝛ nati poſt ingratitudinem patris reuocanꝫ nō ante.vt.s̄.de li.⁊ coꝝ libe.l.ij. Itē quia de cōmodis part⁹ queritur tēpus cōceptionis ſpectaꝫ.vt.ff.de ſta.ho.qui in vtero.ſicqꝫ ſenatoꝛ vel ali⁹ clariſſim⁹ priuatus habet filios ante dignitatē editos.vt.j.de dig.ſi ſenatoꝛ. Cohartalis quoqꝫ filiū natū tpe ſui officij cohartali conditioni relinquit obnoxiū.vt.j.de prin.agē.l.quicūqꝫ.⁊ de cohar.ſi cohartalis.ſecus in eo qui ſe curie offert:in quo etiā indiſtīcte filij remanēt liberi. vt.s̄. de his qui ſp on.l.fi.ſic ⁊ filius naturalis curie datus ſi poſtea filios ſuſceperit ⁊ curiales erūt ⁊ munera curialia ſubibunt. vt.s̄.de na.li.l. cōmuniū.ſed econtra videtur velle hec lex.dicit eni

Conceptionis tēpus ī partu ꝯſideratur.

patrē pꝛeſcriptū teneri ꝛ liberos eoꝝ: licet non xxx. an. ſteterit ꝛc̄. Jtē quid dicis de natis ante inchoatā pꝛeſcriptionē qui tn̄ cū patre ſteterint ſemper? Uidetur ꝙ non teneāt cū nō cōtraxerint: nec mercedē vllā ſoluerint: nec poſtea nati ſūt: nec excolūt. Jtē qꝺ ſubijcit in fūdo nata: ſec⁹ ſi alibi ſm quoſdā. vt. ſ. eo. l. cū ſcimus. §. fi. ſꝫ vtrobiqꝫ ſub. marie. ar. ſ. e. l. i pꝛin. Jtē daret occaſio colono tp̄e pariēdi vt faceret alibi ire vxorē vt dn̄m fraudaret. ꝛ via debet tolli maliciſs. ſ. ꝺ lati. li. tol. l. vnica. §. ſiñ modo. Jtē pudoꝛ eſſet dn̄o tēpoꝛe illo ſtare cū vxoꝛe coloni ſi vellet ꝓuidere ne alibi iret: ꝛ parcēdū ē pudoꝛi. vt. ff. man. quint⁹ mutius. Jtē ꝓ hoc qꝛ. ſ. dicit in fundis vel vicis q̄ſi nō ſit curandum ſi aliquo tp̄e non fuerunt in fundo: vel tp̄e pariendi vel alio ꝛc̄. Jtem ꝓ hoc qꝺ dicit. ſ. ꝙ ſufficit ſi pater accepit terram ad colendū et diu colat. itē ꝓ hoc ſ. e. l. mulier.

Pudori parcendum eſt

a ¶ Nemini. nō debet qs in ſuū ius recipe aſcriptitiū alienum. ꝛ ſi qs alienū ſuſcepit ignorās poſtea ꝙ dn̄s aſcriptitij patefecerit ꝑ ſe: vel ꝑ ſuū ꝓcuratorē/ dꝫ q̄ recepit reſtituere cū oī ſobole ſua. ꝛ ſi cōtra fecerit tenebit̄ pſtare tributa q̄ ſolui debēt

vel etatis ſit ſancimus. vt ꝛ ipſa ſemel in fundo nata remaneat i poſſeſſiōe ſub eiſdē modis hiſdēqꝫ conditionib⁹ ſub q̄bus etiā genitoꝛes eius manere in alienis fūdis diffinim⁹.

¶ Nullus debet colonū vel aſcriptitiū alienū occultare. Et ſuſcipientes etiā ignoꝛantes niſi reſtituant illum: penis hic inſertis tenentur. Bar.

a ¶ Nemini[a] autē liceat vel aſcriptitiū/ vel colonū alienum ſcienti pꝛudentiqꝫ i ſuum ius ſuſcipere: b ſed ꝛ ſi bona fide[b] eū ſuſceperit: poſtea autem reperit eū alienū eſſe conſtitutum admonente domino c vel ipſius[c] aſcriptitij vel terre ꝛ hoc faciente per ſe vel per d pꝛocuratoꝛem[d] ſuū: hunc reſtituere cum omni peculio ꝛ ſobole ſua: ꝛ ſi hoc facere ſuperſederit: omnis e quidē tēpoꝛis[e] quo apud eū remoꝛatus f eſt publicas[f] fūctiones ſiue terrenas g ſiue annales[g] pꝛo eo iferre cōpelletur: cura ꝛ prouiſione tam eminētiſſime p̄fecture qꝫ pꝛeſidis pꝛouincie: coartetur etiā ſic ad reſtitutionem ei⁹ ſm veteres conſtitutiones ꝛ penas i eis h inſertas[h].

¶ Mulieres libere cum aſcriptitijs matrimoniū contrahētes non perdūt ipſi nec eoꝝ poſteri libertatem: ꝛ nat⁹ ex aſcriptitio ꝛ libera muliere cōditionem ventris ſequitur. Jtem dn̄i talium aſcriptitioꝝ poſſunt eos extrahere a tali matrimonio auctoꝛitate pꝛopꝛia ꝛ etiam caſtigare ſi iudicis copia deſit. qꝺ ſi nō fecerint ad eoꝝ dānum negligentia redundabit. h. d. Bar.

¶ Jmperatoꝛ aug.

Lex. xxiij.

SJ qui aſcriptitie conditionis conſtituti mulieres liberas q̄cunqꝫ i mente[i] aut quacūqꝫ machinatione/ ſiue ſciētibus ſiue ignorātib⁹ dn̄is ſibi vxo k res[k] coniūxerit: i ſua

vel ſoluta ſūta tp̄e ꝓfuge ꝓ re illi⁹ cui⁹ culturam deſeruit ille aſcriptiti⁹: etiā pꝛo aīalibus deputatis ad agriculturam illius agri.

b ¶ Bona fide. ad qꝺ exigitur ꝙ a pꝛin. īquirat vt. j. de colo. illiri. l. j.

c ¶ Uel ipſi⁹. poteſt ergo aliqs eſſe terre dn̄s: ꝛ ali⁹ aſcriptitij. vt. ſ. e. l. j. Jtē facit. ſ. de inceſt. nu. qui ꝫ. ꝛ. ff. de lib. ho. ex. l. iij. §. is q̄. ꝛ depoſiti. ſiqs. in fi. ꝛ ꝺ tribu. illud. §. min⁹

d ¶ Per ꝓcuratoꝛē. vel etiam i ſubſidiū per p̄ſidem. vt. j. l. fi.

e ¶ Tempoꝛis. etiam pꝛeteriti. quod dic vt. ſ. e. quiſquis.

f ¶ Publicas. dn̄i vel fiſci. vt ꝺ. l. q̄ſquis. et. l. oēs pꝛofugi.

g ¶ Annales. aī. aīales. i. de animalibus. alīas annales. et ſm hoc dic trenas. ſcꝫ de quinquēnio in quinquēnium. vt. ſ. ꝺ ſuſce. l. fi. Uel de tertio in tertiū annum.

h ¶ Jnſtas. has penas. dic vt nota. ſ. de ſer. fug. l. quicūqꝫ. et facit i aut. de mādā. pꝛinci. §. ſed etiam. colla. iij. et. ſ. eo. l. oēs. et. l. ſeruos. ꝛ de ope. li. l. fina. et j. de col. tra. l. j. ꝛ de colo. illiri. l. j. Accur.

i SJ qui. Mēte. ſcilicet credentes matrimoniū foꝛte valere. Ac.

k ¶ Uxoꝛes. de facto nō de iure hodie. vt i aut. de nu. §. aſcriptitios. col. iiij.

a ℭ Tam eas. ſed ſeruo cōiuncta libera poſt annū fit ſerua dñi ſui ſm legē lōbardā. vt i lōbarda ſi ſeru⁹ li. milt. l. fi. Itē qđ hic ſubiſcit ꝑlem liberam dicit. Al. ꝛ. lib. colonū tamen vt a ſolo recedere non liceat. vt. ſ. e. ti. cū ſatis. §. j. ſꝫ in alio caſu dicit. Item adducunt. ſ. e. diffinimus. ſed dic vt ibi. Item in nouel. de his qui ex li. ma. ſꝫ certe ibi placen. dicit cōtra. ſcꝫ ingenuam. itē pro his. ſ. de muriſle. l. fin. Sed ibi ſpeciale. Dic ergo ſm Jr. et ingenuā vt hic. et i nouel. dicto ti. ſ. eo. ne diuti⁹. et. ſ. de rei ven. per totum. ꝛ de li. cauſa. l. fi. itē j. ibi: cōditio decreſcat ꝛc. ſic ergo ventrem ſeqtur. Sꝫ fallit vt no. ſ. ne diuti⁹. Item hec lex i futuris tm̄ obtinet. vt i aut. cōſtitutio que ex aſcrip. ꝛc. et nil aliud huic adiicit. Acur.

Ventrē ſequitur proles.

b ℭ Libertatē vt ꝛ. ſ. e. ne diutius.

c ℭ Decreſcat ac ſi dicat nat⁹ ex ingenua non eſt aſcriptitius. Accurſius.

libertate permanere tā eas[a] q̄ꝫ prolem q̄ ex eis cognoſcitur procreata ſancimus illo proculdubio obſeruādo vt ſi ex libero marito ꝛ aſcriptitia vxore part⁹ fuerit edit⁹: is matern e cōditionis maculā ꝛ non paternā ſequatur libertatem[b]. Sꝫ ne aſcriptitij putēt ſibi impunitum eſſe tale conamē qđ maxime verendum eſt: ne liberarū mulierum nuptijs ab his excogitatꝭ paulati huiuſmodi hominū cōditio decreſcat[c]. Sancim⁹ ſi qđ tale fuerit ab aſcriptitio perpetratum habere liberā poteſtatem dñm eius ſiue per ſe[d] ſiue ꝑ preſidē prouicie talem hominem moderata corrigere caſtigatione ꝛ abſtrahere a tali munere. q̄ ſi neglexerit[e] ſciat in ſuū dānum huiuſmodi[f] deſidiā[g] reuerſurā.

ℭ De capitatiōe ciuium cenſibus eximenda. Tit. xlviij.

ℭ Ciues vrbani ſeu romani habitantes in vrbe effugiunt onus capitationis. Bar.

ℭ Impera. Conſtā. Auguſt. Lex vnica.

Plebs vrbana[h] ſicut in orientalib⁹ quoq; prouicijs obſeruatur minime in cenſibus pro capitatione ſua ꝯueniat: ſꝫ iuxta hāc iuſſionem nr̄aꝫ imunis habeat.

Additio.

ℭ Capitatio erat tributum quod pro capite preſtabatur de quo in. l. immunitates. ſ. tit. pxi. ꝛ optime declaratur i l. cum antea. ibi ꝑ ſingulos viros ꝛ binas mulieres. §. hec oia in aut. vt iudi. ſin. quoquo ſuf. l. ſacroſancta. C de ſac. ſan. ecc. l. ij. C. de impo. lucra. deſcript. Caprecēſi autē apud Romāos erant quib⁹ cenſus nō erat amplior trecentoꝝ ſeptuagintaqnq;: ideo appellati qđ ob tenuitatem rei familiaris non ere ſed capitibus cēſerētur. Proletarij vero qui ſupra mille ꝛ quīgenta eris in cēſum deferebāt. De hac re apđ bonos auctores referta oĩa ſimul cum diuiſione claſſium romanorū. And. iducit hūc tex. cōtra dominos qui ſubditis nouas tallias imponūt. facit. l. j. i fi. j. ti. j. l. cū ſatis. §. caueant. ſ. ti. j. l. j. ſ. ne opere a collat. exi. l. j. ꝛ. §. vt ruſtica. Fran. areti. citat hanc. l. in rub. de verbo. obliga. Pyrrhus.

d ℭ Siue ꝑ ſe. ſi deeſt pſes. ſic. ſ. de his q̄ ad ec. confu. ſi ſeruus. ꝛ. ſ. de decu. l. generali. et. j. de colo. tra. l. j. ꝛ de agri. ꝛ man. l. ij.

e ℭ Neglexerit. ignorās ꝗ dñs non ꝑdit aſcriptitiū. ſed ſciēs ſic vt ſubijcit. ſm. P. ꝛ. ſ. de ſenatuſcō. claudi. l. j. in fi. Itē ſm. P. in ſeruo nō diſtinguitur: ſciat dñs vel ignoret: qꝛ ſemper partus ſequitur ventrē. Sed ꝯtra. ſ. de ſenatuſcon. clau. l. j. in fi. vbi in ſeruo dicit idem.

f ℭ Dānū hmōi. qꝛ fit liber aſcriptiti⁹ ſm py. vel aliter vt no. ſ. de ſenatuſcō. clau. l. j. in fi.

g ℭ Deſidiam. i. pigritiam.

ℭ De capitatione ciuiū cēſibus eximenda.

h Plebs vrbana. i. rome per excellentiā licet in orientalib⁹ prouin. ꝛc. pro quo eſt inſti. de iu. na. §. ſed ius. Item quia hec lex mittitur ad euſebium prefectum vrbis: ſed extra muros vrbis poſita ſoluit capitationem. vt. j. ne ruſti. ꝛc. l. j. exceptis traccnſibus. vt. j. de colo. tra. l. j. ꝛ excepta eccleſia theſſalonicenſi. vt ſ. de anno. l. fina. Vel poteſt hec lex loqui i plebe cuiuſlibet vrbis per hoc quod dicit quoq;. Item pro hoc eſt. j. de oſſ. i agro deſer. l. penul. per hoc quod dicit pro gleba: et ſic non pro capite. Item pro hoc. j. ne ruſti. ad viluſn ob. l. j.

Item pro hoc.§.ti.j.cum antea. Item qz hec rubrica generalis eſt. vt. §.ſi cer.pe.l.j. Item §.de metal.per annos.contra. Sol.vt ibi.

a ¶ In qb⁹cauſis colo ⁊c. ¶ Qui ſint dicet j.l.ij.i pn.⁊ dic ꝙ accuſāt dñm qñ vltra debitū exigit vt.l.j. Itē qñ i publica accuſatione perſequitur ſuam vel ſuorū iniuriam vt.j.l.ij.in fi.

b Quiſquis. Adeat.§ non eſt Puus ſz Py.

c ¶ Poterit habere preſentiā. dūmodo cōpetens ſit.ſcz ordinari⁹ rei.vt.§ de iuriſdi.om. iudi.l.iuris.

d ¶ Prohibeatur.nec obeſt colono.ꝙ aliquando ſit per vi exact⁹.vt.ff.de niu. et ho.l.cura.Et no.pnūciari de futuro vt in negatoria. vt.ff.ſi cer.vend.l.egi. Itē arg. cōtra. ff.de vſur.l.j.§.j. ⁊ facit ad hāc.l. §.ti.ij.l.cū ſatis §.caueāt.⁊.l. colonus.et.l.j.⁊.§ lo.l.legē.⁊ de diſcu.l.j.⁊ i aut.de queſtore.⁊.j.de agri.⁊ manci.l. dñicos.

Pronūciari de futuro poteſt.

¶ In quib⁹ cauſis coloni dños accuſare poſſunt[a].

Titulus.xlix.

¶ Colonus exactus per dominū cōtra cōſuetudinē preſtatiōis antiquā accuſare poteſt eū: ⁊ ſi dñs cōuincit/punitur. Bar.

¶ Imperator Con. Lex.j.

Quiſquis colon⁹ plus a dño exigit q̄ȝ ante conſueuerat ⁊ q̄ȝ in anterioribus tpibus exactum eſt[b] adeat iudicē cui⁹ primū poterit[c] habere preſentiam et facin⁹ comprobet: vt ille q̄ cōuincit ampli⁹ poſtulare q̄ȝ accipe conſueuerat hoc facere in poſterū prohibeatur[d] pri⁹ reddito qd̄ ſuperexactione perpetrata noſcitur extorſiſſe.

¶ Coloni cenſiti lz reſpectu aliorū ſint liberi tamē quo ad perſonas dñorum qbus tributa p̄ſtant quadam ſeruitute tenentur aſtricti ⁊ ideo eos in iudiciū vocare nō poſſunt ꝓ cauſis ciuilibus niſi rōne ſuperexactionis: ſed pro publicis criminibus eos accuſant ſi ſuā vel ſuorū iniuriam ꝓſequantur: eorū tamen predia vel peculia alienare non poſſunt inuitis dominis iter viuos hoc dicit Bar.

¶ Impera. Arch[a]. Lex.ij.

Coloni cenſib⁹ dumtaxat aſcpti ſicuti ab his liberi ſunt q̇bus eos tributa ſubiectos nō faciūt[e]: ita his quibus annuis functionibus et debito conditionis obnoxij ſunt/ pene eſt vt quadam dediti ſeruitute videant: quod minus[f] eſt ferendum vt eos audeāt lite pulſare[g] a quibus ipſos vtpote dominis vna cum poſſeſſionib⁹ di

Addi.

¶ Quiſquis. Ibi p̄hibeatur ſcilicz officio iudicis vt glo.in.l.cum ſatis.in.§.caueant in verbo iudicem.§.de agrico.et cenſi.ſup glo.ibi ſz arg.de.l.j.de vſur. Sol.illd eſt regulare: hic aūt iudici pmittit nō directo ſed ex q̇dā ꝯſequētia ſcz ratione iuris pritis. Colono eñ cōpetebāt ius ne rōne iurꝫ pritis ab eo vltra debitum exigat. Idē ſi ratione iuris pteriti vt qz ab eo pl⁹ debito fuerit exactū tūc eñ iudex ſup futuro pōt diſponere vt hic.et.l.in lege.cum ibi not. ff.ad.l.aquil.not.in.l.quēadmodum.ff.de iudi. not.in.l.ex diuerſo.ff.de rei vēdi.l.egi. alleg.in gl. Hic tex.pulchre inducit ad.q.de cautione de non defendendo.vide multa per frā. Are.i l.ij.§.j.col.iij.ff. ſolu.matri. Pyrhus.

e Coloni. Non faciunt.ſed domini preſtāt ꝓ eis vt.§.ti.ij.l.iiij.⁊ nota ꝙ in eorū cōſtitutione exigit ſcriptura vt hic dicit.⁊.§.ti. ij.colonoſ. ſicut i aſcriptitio. vt .§.ti.ij.cū ſcim⁹ ſed differunt qz hic eſt ex aſcriptitio natus ſz quoſdā. Uel cēſitus eſt qui certam annuā penſionem domino ſoluit. vt hac.l. aſcriptiti⁹ d̄ incertam vt dimidiam fructuū ſm Jo. Alij dicunt cenſitū ꝓ quo domin⁹ preſtat cenſum et ſcribit in cēſum vt ceteras res ſuas.vt in autē. de col.§.j. coll. ix.et.§.titu. ij.l. iiij.et.§.de epiſco.et cleri.l.qſquis.et.j.de re mili.quicumqꝫ. Sed certe hoc debet facere de omnibus aſcriptitijs et colonis.vt.ff.de cenſi. forma.§.ſi qs inquilinū. Et nota ꝙ qñqꝫ large accipit cēſit⁹ vt etiam aſcriptitiū ꝯprehendat vt.§.ti.ij.diffinim⁹.quādoqꝫ ſtricte.vt hic dicit. Accurſius.

f ¶ Qd̄ min⁹.i.aſcriptitij ſi habeas.q̇.i.ꝓpter qd̄.alſ quomodo eſt ergo ferendū ⁊c.

g ¶ Lite pulſare.vt.§.co.l.j.et.j.e.l.in fine.et.§ ti.ij.diffinimus.

ſtrabi poſſe non dubium[a] eſt quã de cetero licentiã ſubmouemus: ne quis audeat domini nomen in iudicio laceſſere: et cui⁹ ipſi ſunt[b] eiuſdem omnia ſua eſſe cognoſcant. Cũ eni ſepiſſime decretum eſt vt neqꝫ de peculio ſuo cuiqꝫ colonorum ignorante dño predij aut vendere aut alio modo alienare liceret[c]: quẽadmodũ contra ei⁹ pſonam equo poterit iure conſiſtere[d] quẽ nec propria[e] quidem leges ſui iuris habere voluerint/ʐ acquirendi tantum nõ etiam transferendi poteſtate permiſſa domino et acquirere ʐ habere voluerint: ſꝫ vt in cauſis ciuilib⁹ huiuſmodi hominũ generi aduerſus dominos vl̃ patronos[f] aditum intercludimus ʐ vocem negamus (exceptis ſuperexactionibus in quibus retro principes facultatem eis ſup hoc interpellãdi ꝑbuerunt[g]) ita in criminum accuſatione que publica eſt non adimit̃ eis propter ſuam ſuorũqꝫ iniuriam experiendi licentia[h]

¶ De colonis paleſtinis. Titulus.l.

¶ Coloni paleſtini non poſſũt a terra recedere ſicut alij: et corũ dñis dat̃ reuocãdi plena poteſtas. hoc dicit Bar.

¶ Imperato. Val. Lex vnica.

Cum per alias prouincias q̃ ſubiacent noſtre ſerenitat̃ imperio/lex[i] a maioribus conſtituta colonos quodam eternitat̃ iure detineat: ita vt illis nõ liceat ex his locis quorum fructu releuatur[k] abſcedere nec ea deſerere que ſemel colẽda ſuſceperũt: neqꝫ id paleſtine ꝓuincie poſſeſſorib⁹ ſuffraget̃[l].

a ¶ Nõ dubiũ. vt.ſ.ti.ij.l. quẽadmodum. eadem eſt conditio inquilinorum. vt.ſ.tit.ij. diffinimus. Accurſius.

b ¶ Et cuius ipſi ſunt. coloni non ſerui. ʐ ſic quo ad ſeruitiũ non quo ad dominium. nam ſe pe vulgariter dicit̃: amicus amico: tuus in omnib⁹ ſum et me tuum eſſe recognoſco ſm Py. ſic al's om̃ia ꝓncipis eſſe intelliguntur. ſ. quo ad iuriſditionẽ non dñium vel vtilitatẽ. vt.C. de quadri. et ꝓſcrip.l.fi. nec obeſt. q̄ nõ poſſũt alienare vt ſubijcit. nã nec maritus fundũ dotalem. vt inſti.q̄. alie. licet. in ꝓn. nec heres rem legatam: lꝫ ſub conditiõe. vt.ſ. cõmunia de le.l.fi.§.ſed quia. ʐ tamẽ ſunt dñi. Item ꝓ hoc q̄ liberi ʐ ſuarum rerũ domini.ſ.ti.ij.l.iiij. vbi dicit eos conſcriptos in ꝓprijs predijs. Sꝫ an actio de peculio detur in dominũ? Reſpon. ſic vtilis. vt no.ſ.ti.ij.l. ne diutius. Accur.

c ¶ Alienare liceret. vt.ſ. de epi. ʐ cleri. ſi q̄s preſbyter. ʐ.l. iubemus. in prin. nec eccleſiam intrare. vt diſtin. liiij.c. ſi q̄s obligatus. et. vij.q.ij. ſi q̄s. An autẽ teſtari. Quidam q̄ non. arg. huius.l. et.ſ. de ſecun. nup. ſi quis prior.§. illud. Item quia ſerui dicũtur vt.ſ.titu.ij.l. ne diuti⁹. ʐ.l. quẽadmodum. Sed dic q̄ poteſt inter ſuos de ſua familia non inter alios. arg.ſ. de here. cognouimus. et de inceſt. nup. ſi quis inceſtas. Item pro hoc quia ʐ liberi dicũtur. vt.ſ.ti.ij. cum ſat.§.j. ʐ de hoc no. inſti. de iure per.ſ.tit.ij.l. ne diutius. Ac.

d ¶ Cõſiſtere. ſic ergo ſi de facto agat nõ valet iudiciũ nec ſñia: ſicut nec ſi ſuus ꝯ dñm niſi i caſib⁹. vt.ff. de iudi.l. vit.

e ¶ Nec ꝓpa. ꝓſus ſunt tñ dñi vt modo no.

f ¶ Vel pronos. eũdẽ vocat pronũ. vel dic poſt manumiſſionẽ/ ſed tũc poterit cum venia vt libertus.

g ¶ Prebuerunt vt.ſ.l.j. ʐ.ſ.ti.ij l. cum ſat.§. caueant.

h ¶ Licẽtia. non alr̃. ad q̄ð.ſ.q ac.ſi poſ.l. ſi q̄s ʐ.ff. de iur. fiſ.l.ij.§. ĩpator. ʐ.ſ. de dila.l.fi. ʐ de q̄ſto.l.j. ʐ.l aut. de queſtore.

¶ De colonis paleſtinis.

Cum per alias.

i Lex i gñe põit lex. nã multe leges hoc dicunt. vt.ſ.ti.iij. oẽs. ʐ.l. ſuos. ʐ.l. colonos. ʐ alie pl'es

k ¶ Releuat̃. i. cultura ꝓpter quã fruct⁹ q̄rit̃ releuat̃ ab alijs onerib⁹ extraordinarijs q̄b⁹ tributa faciũt eos ſubiectos vt.ſ.ti.j.l.j. et.ſ.ti.iij.l.j. ʐ.l. colonos

l ¶ Suffragetur. q2 corũ coloni recedebãt a ſo

Sancimus vt etiā ꝑ paleſtinā nullꝰ omnino colonorum ſuo iure velut vagus ac liber exultet ſed exē plo aliarū ꝓuinciarū ita dño fundi teneat vt ſine pena ſuſcipientis nō poſſit abſcedere: addito eo vt poſſeſſiōis dño reuocādi eiꝰ plena tribuat auctoritas[a].

De colonis tracēſibus. Titu. lj.

Tracenſes capitationis tributa non preſtant ſed tributa terre: nō tamē poſſunt a terra diſcedere ⁊ occultans vel retinens colonū tracenſem ipſum reſtituet domino cum peculio: ⁊ cum agnatione/⁊ punitur in duabus lib. auri. Bar.

Impera. Archa. Lex vnica.

Per vniuerſam dioceſam traciarū ſublato in perpetuum hūane capitatiōis[b] cenſu iugatio tm̄ terrena ſoluat: et ne forte colonis tributarie fortis nexibꝰ abſolutis[c] vagādi et q̄ libuerit recedēdi facultas ꝓmiſſa videatur ipſi q̄dē originario iure teneant: ⁊ lꝫ conditione videant ingenui[d] ſerui tamē terre ipſius cui nati ſunt exiſtiment: nec recedēdi[e] quo velint aut permutandi loca habeāt facultatē ſed poſſeſſores corū iure vtant et patroni ſolicitudie: ⁊ dñi ꝑtāte. Si quis vero alienū colonū ſuſcipiēdū retinendū ve crediderit duas auri libras[f] ei cogatur exoluere: cuiꝰ agros trāſfuga cultor euacuauerit: ita vt eundem cū omni peculio ſuo ⁊ agnatione reſtituat.

lo quaſi priuilegiati: quia nati in terra in qua chriſtus natus eſt.

a Auctoritas. non ergo cadit a ſuo iure ſic reuocando. ar. j. de meta. l. deuotum. ⁊ ſ. qñ li. vni. ſine iu. l. j. ⁊ in autē. vt iudi. ſine quoq̄ ſuf. §. neceſſitatem col. ij. ⁊ j. ti. j. l. j.

Addi.

Cū ꝑ alias. In tex. eternitatis iure detineat. Dy. exponit nō qd ibi ꝑpetuo ſint ſed propter liberos eorū q̄ ꝑpetuo ibi morari dbēt l. ij. ſ. de fabri. a ſimili. l. cū debere. ff. de bul. verba. pre. In tex. pena. Sed q̄ eſt hec pena dic duarū librarū auri. vt. l. j. in fi. ti. ſeq. l. oēs pro fugi. ſ. de agrico. et cenſi. et. l. cū ſatis. §. fi. ⁊ l. ſuos. In gl. ibi ſed an actio de peculio dat ido minū reſp. ſicvt no. in. l. ne diu tius. Salua gl. vt dixi i. l. hi penes. ⁊ i dicta. l. diutiꝰ. De paleſtina. dic quod Syria Aſie puincia eſt littora et terras late cōtinens varijs vocata noībꝰ nam et qua cōtingit Arabas paleſtina dicitur et iudea et coele et phoenice. de q̄ et pleniꝰ lib. quito. et ſtrabo. et reliqui. In gl. ibi reuocādo. Quero an dño poſſit ꝓpria auctoritate colonū talem reuocare. Diſtingue Aut coloni detinentur ab alio tūc non poteſt ſine pena reuocare. l. extat. ff. quod metꝰ cauſa. l. pe. de vi pub. aut nō detinetur ab alio tūc aut diu perſtiterunt in libertate et parati ſunt ſubire iudicium liberale ⁊ non licet eos reuocare ſed remittēdi ſūt ad preſidem prouincie vnde diſceſſerunt. l. j. ſ. vbi cauſa ſtat. l. iij. §. ſi ſeruꝰ. ff. de acqui. poſſ. alias poteſt cum adhuc preſumatur eos poſſidere. d. l. iij. et not. in. l. ſi coloni. ſ. de agrico. et cenſi. Limito prius dictū quando deeſſet preſidis copia. l. generalibus. ſ. de decu. l. cū ſcimꝰ. §. fi. ſ. de agrico. l. ait ꝑtor. §. ſi debitorem. ff. que in frau. credi. cū ibi no. vide bar. ad hūc ti. de vagabundis. in. l. dies. §. pretor. ff. de dāno infecto et innoc. in. c. ſi aduerſarius. de eo qui mitti. in poſſ. Pyrrhus.

De colonis

a Per vniuerſam.

b Capitationis. pro capite non preſtant. ſic. ſ. ti. iij. l. j. ſed pro terra ſic. vt omnes alij. vt. ſ. ſi ne cen. l. omnes et eſt alſ ſubiugatio in littera quia oneri homines ſubiugā tur pro terra. vl̄ q2 ſub iugo terra colitur. alſ iugatio. et tunc idem ſit ſenſus et ad hoc l aut. de man. ꝑn. §. coges.

c Abſolutꝭ. q̄ntum ad capitationem.

d Videātur ingenui. no. nō igitur ſerui. Ac.

e Nec recedendi. ſic. ſ. de agri. ⁊ cenſi. ſuos. ⁊ l. colonos nūq̄. ⁊ j. ti. proxi.

f Libras. no. penam ſuſcipientis tracenſem ſed qui tributarium priuati: tunc dic. vt. ſ. de agri. et cenſi. ſeruos. idem ſi paleſtinū ſm Py. De illiricianis dic vt. j. ti. j. ſi patrimonialē imperatorꝭ. dic vt. j. de fu. co. l. ij. cetera dic vt no. ſ. de ſer. fugi. q̄cūq̄. et facit. ſ. de agri. ⁊ cen. cū

ſatis.§.fin.et in auf. de mā.ꝑn. §.ſʒ etiā.col.iij. et.ſ.de ope.lib. l.fi.ꝛ.ſ.ti.j.ꝛ.j. ti.j.et.ſ.ꝺ agri. ꝛ cēſi.l.omnes.
a ¶ De colonis illiricianis Id eſt de illirico.i.ſclauonia.
b ¶ Colonos. ¶ Cēſent'. vt.ſ.ti.j.l.j.Ac.
c ¶ Nō tributario.i.nō tanq̄ꝫ tributarij: nam tūc poſſet recedere cum vellet Accurſius.
d ¶ Abſceſſerint.al's acceſſerint.Accur.
e ¶ Incognitū.ſciebat tamē alienū ne ſit cōtra.ſ.ꝺ ſer.fug. l.qcūqꝫ.in fi.ꝛ.ſ ꝺ agri.ꝛ cēſi.cū ſat;.§.fi.al's eēt liquū. Adde qꝺ no.ſ.ti.j.in fin. ad qꝺ eſt. ff. de fur.falſus.§.qui alienū.ꝛ arg.ff. nau. cau. ſta.l. fi.§.ſuorum.et vñ vi.cum querebatur.
f ¶ Q; icognitū.i.ſciens non eſſe ſuum.
g ¶ Cōpēdijs No.lucrū.ſic.ff. de eo qꝺ cer.lo. l.ij.et. iij.§.fi.cū cōcoꝛ.ibidē poſitis.
h ¶ Liberos colonos vt i pꝛima pte hui'.l.i liberto aūt ꝑna ti dic vt. ſ.de ope.lib.l.fi.
i ¶ Ut nēo ad ſuū ꝛc. ¶ Quidā per potentiā

a ¶ De colonis illiricianis[a]. Titu.lij.

¶ Coloni illiriaci originē a terra ſe ſepare non poſſunt: ꝛ contra faciētes renocant et reuocati ſubdūtur in vinculis.item receptantes eos licet incognitos puniuntur. B.

¶ Impera. Valen.
Lex vnica.

Colonos in quilinoſqꝫ ꝑ illiricum vicinaſqꝫ regiones abeūdi rure in quo eos oꝛiginis agnatiōiſqꝫ merito certū eſt immoꝛari licentiā habere non
b poſſe cenſemus[b]. In ſeruiāt terris nō tri
c butario[c] nexu:ſʒ nomie ꝛ titulo colonorū:ita vt ſi abſceſſe
d rint[d] ꝛ ad aliū trāſierint reuocati vinculis peniſqꝫ ſubdant: maneatqꝫ in eos pena q̇ alienum ꝛ inco
e gnitū[e] recipiendū eſſe duxerint:tā i redhibitione operarū ꝛ dāni qꝺ locis q̄ deſeruerāt factum eſt:q̄ꝫ mulcte cui' modum i auctoꝛitate iudicij collocam' ita vt etiā dñs fundi in q̊ alienus fuiſſe mōſtrabitur: pꝛo q̄litate peccati cobertionē ſubire cogatur: nec ſit ignoꝛātie loc'/cum ad criminis rōnē ſolum illud ſufficiat
f q̄ incognitum[f] ſibi tenuit: ſeruum etiā in memoꝛatis regionibus ſi quis recepe rit ignoꝛationis excuſatione ſublata q̄drupli pena teneat operarum pꝛeterea
g compendijs[g] dānisqꝫ pꝛeſtitis: in libertis etiā quos pari vſurpatione ſuſcepe rit/is modus ſit quē
h circa liberos[h] colonos duximus retinendum.

i ¶ Ut nemo ad ſuū patrocinium[i] ſuſcipiat ruſticanos vel vicos eoꝛum.
Titulus.liij.
¶ Imperatoꝛ Leo.
Lex.j.

Si quis poſt hanc noſtri nominis ſanctionem in fraudem circūſcriptionemqꝫ pu
k blice functionis[k] ad patrocinium cuiuſcūqꝫ conditionis confugerit: id qꝺ huius rei gratia geritur ſub pꝛetextu donationis vel venditionis ſeu conductionis aut cuiuſlibet alteri' contractus nullam habeat firmitatem: tabellionib' qui talia inſtrumēta conſcribere auſi ſunt bonoꝛum ꝑſcriptione plectendis: qui tñ ſciētes
l auſi fuerit[l] hmōi inſtrumēta ꝯſcribe revicis etiā vel poſſeſſionibus ad patrocinia cōfugientibus publicò ven

pollicent iuuare villam vel caſtrū: vel ſingularē hoiem ruſticanū in pꝛeiudiciū publice functiōis: ꝛ faciūt ſimulatas emptiōes: vl' alios ꝯct' q̄ſi bona ruſticoꝛū ſint illi' potētis q̄ om̄ia caſſat lex hec.
k ¶ Si qs. Functionis. vel etiā pꝛiuati. vt l auf.de mā. ꝑn.§.patrocinia col.iij.ꝛ ar.ſ.ne li.po.l.j.ꝛ ꝺ his q̄ po.no.ti.p.et mā.p diuerſas. ꝛ.ſ.de ſedi.l.j.
l ¶ Auſi fuerit. ſic.ſ.de enu.l.ij et.ſ.de ſa.ſā.ec. l.iubem'.§.his tabellionibus: item facit.ſ.de exac.tri.l.fi.

dicandis. hec autẽ ꝑſone que ↄtra publicam vtilitatẽ in cliẽtelã ſuam ſuſcepiſſe collatoreſ detecte fuerit: nobiliores quidẽ. c. auri li. ↄdẽnationem ſubire cogantͬ mediocris[a] vo fortune facultatũ ſuaꝝ amiſſione plectẽtur eadẽ pena mulctandis etiã his q̇ intercedẽtes miniſteriũ[b] ſuũ hmõi nephariis artibꝰ ĩproba mẽte ꝓbuerint. Quã formã ex eo quidẽ tꝑe quo ſacra cõſtitutio a diue memo: i: martiano ꝓmulgata cõtinet. i. in tracia q̇dẽ dyoceſi ab hic ãnis xxx. hoc eſt a cõſulatu ⁊ iteꝝ ſigiſbuldi[c] In orientali vero et egyptiaca, ⁊ põtica/ ⁊ aſiana dyoceſi. xxviij. hoc eſt a conſulatu cyri valere atq₃ executioni mandari precipimus[d].

Punitͬ plꝰ ĩ ignobilis ꝙ nobilis.

a ℭ Mediocris. plꝰ ex eodẽ delicto ĩferioꝛ ꝙ ſuperioꝛ punitͬ. ſic. ff. de icen. rui. nau. pedius.
b ℭ Miniſterium. ſic. ſ. de rap. virgi.
c ℭ Sigiſbuldi. proprium nomen conſulis.
d ℭ Precipimꝰ. precipit pro retroactis ſeruari. als non eſſet vt. ſ. de legi. et con. l. leges.

Addi.

ℭ Si qͥ. ℭ Ad de ibi tabellionibus bonoꝝ ꝓſcriptione plectendis. Interdũ pena exilij. vt. §. his tabellionibꝰ allegato. in glo. Interdũ pena ignis puniũtur notarij. l. j. ſ. de imuni. nemi. cõce. Interdũ pena falſi. l. iubemꝰ. ĩ fi. ſ. de teſta. Interdũ officij priuatione. l. ſi aliquid. ſ. de ſuſcepto. §. fi. in autͬ. de armis. l. deuotũ. ſ. de nume. et actu. Interdum manus amputatiõe. c. imperialem. §. ſcriba. de prohi. feu. alie. q̇ cõiter ĩponi ſolet notarijs. vt in lõbarda. de notarijs. In glo. plꝰ ex eodẽ delicto inferioꝛ quã ſupioꝛ. punitur. In hoc diſtigue: aut queris ĩ ꝓprijs delictis ⁊ ſpecialibꝰ quibꝰ ĩferioꝛ minꝰ plectitͬ. l. quedã. ff. de penis. l. iij. §. miles. ff. de re mili. et. l. qui cõmeatus. §. arma. ⁊. ff. de his qui not. infa. l. liberoꝛũ. §. ſi qua. aut de cõibus delictis tũc aut deliquit rõne nobilitatis ſue: tunc plꝰ punitur ꝙ inferioꝛ. l. quotiens. ĩ. de dignita. l. j. in fi. ĩ. de conduc. et procu. do. auguſt. l. ꝑſbyteri. ſ. de epi. ⁊ cle. Si autem non pretextu dignitatis: tunc aut queris circa penam corporalem ⁊ plus punitur inferioꝛ. l. capitalium. ff. de penis. l. nemo. ſ. de ſum. trini. aut pecuniariam: tunc ſi pena eſt a lege taxata equalis eſt vt hic. et. l. ij. ſ. de offic. ciui. iudi. l. fi. de cuſto. reo. et qui non habet in ere luit in coꝛpoꝛe. l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdi. omni. iudi. l. q̇cunq₃ ſ. de ſeruis fugiti. l. fi. ff. de ſepul. viola. l. fi. de in ius voca. ff. Si autem non ſit a lege taxata tunc plus punitur diues ꝙ pauper. l. illicitas §. fina. ff. de offi. preſi. l. eos. ſ. de modo mulct. Et de hoc in. d. autͬ. preſbyteri. cum ſimili. per docto. ĩ hoc titu. vbi ſigiſbuldi legitur Hiero. in Euſebium ſigiſbulti legit. Et de Cyro Hieronỹ. in chronicis meminit et Suydas q̇ ſub Theoſodio iunioꝛe vixit vſq₃ ad leonis tempora. vt hic Balzatꝰ qui pulchre hic exponit meſtrocomias: vt dixi prius ⁊ capitationẽ ex quolibet capite animaliũ videtͬ deducere. ℭ Pro titu. ſeq. de meſtrocomiis dictũ eſt ſuperius in lib. j. ⁊ de cenſu tributo ⁊ ſimili. In titu. de cenſi. in. l. qui grauatos. Adde in ver. emerſo eo tẽpoꝛe actio denegabitur. Iudex enim ob lapſum tempoꝛis actionem denegat. concoꝛ. l. fi. in fi. ĩ. eo. l. qui agros. titu. prox. l. diffamari. de inge. manu. Idẽ eſt ob ſpretam iuriſditionem. l. ſed et ſi ꝑ pretoꝛẽ. §. ait pretoꝛ. ff. ex qui. cau. ma. l. poſthumo. in fi. ſ. de colla. Idem ob non proditam in eo caſu actionem. l. ij. in fi. ſ. nemi. lic. ſui. iudi. Idem ob ineptitudinem vt dicunt legiſte. l. j. §. j. ff. ſi menſ. fal. mo. di. l. j. ſ. de aſſeſſo. Idẽ ob ſpretam iuramenti relationem. l. iuſiurandum et ad pecunias. §. ait pretoꝛ. ff. de iureiur. l. ij. §. ſi vero. ſ. de iuramen. calum. Idem ob reuerentiam perſone. l. non debet. ff. de dolo. ob turpitudinem ⁊ alios caſus ſimiles. Alias punitur. ĩ autͬ. vt nulli. iudi. §. peruenit. cum vulg. Hic eſt caſus vt Lodoicus Rom. ait in. l. pretoꝛ. §. fina. ff. de ope. no. nunci. in quo preſcribitur anno iudicis officio quando imploꝛatur: ſcilicet pro cenſu male impoſito alios illic tradit. Item vide Bartol. ſing. in. l. munerum. §. fi. ff. de muneri. ⁊ honoꝛi. ℭ In. l. apud eum. in ver. ex aliquo titulo deberi. Quero cum ĩ actione perſonali concludatur ſibi deberi quomodo contra habentem titulum ſingularem datur perſonalis actio. §. j. inſtitu. de actio. ⁊ contra ſingularem ſucceſſoꝛem non datur actio perſonalis. l. j. §. ſi heres. ff. ad trebelli. l. fina. §. fina. ff. de contrahen. emptio. Solu. quod hic dicebat ſibi deberi: id eſt ſuam eſſe large ſumpto vocabulo. vel quod eſt hic ſpeciale in fauorem eius cui res eſt donata/ ſicut aliquando

¶ Impera. Juli. Lex.ij.

SI cuiuſlibet tributari⁹ iūxerit ſibi tributariā vxorem: vel ecōtrario ſi cuiuſlibet ancilla ſeruo ſe iunxerit alieno: tam tributarij ꝙ ſui filios matrū ſequi cōditionē earūqꝫ more genitricū ſuaꝝ. dn̄is ſubditos eſſe cenſem⁹.

¶ Ne ruſticani ad vllū obſequiū deuocentur. Ti.liiij.

¶ Impera. Diocle. Lex.j.

NEquis ex ruſticana plebe q̄ extra muros[a] poſita capitationē ſuā detulerit ꝛ ānonā ꝯgruā p̄ſtat: ad vllū aliud[b] obſequiū deuocetur neqꝫ a rationali nr̄o mularū fiſcaliū vel equoꝝ miniſterium ſubire cogatur.

¶ Impera. Valen. Lex.ij.

SI q̇ coꝝ q̇ ꝓuinciarum rectoꝛib⁹ obſequūtur/ q̇qꝫ in diuerſis agūt officijs principatus et qui ſub quocūqꝫ pretextu publici muneris poſſunt eē terribiles[c] ruſticano cuipiā neceſſitatem obſequi quaſi mancipio ſui iuris imponant: aut ſeruum e⁹ vel forte bouē i vſus proprios neceſſitateſqꝫ conuerterint: ablatis omnibus facultatib⁹ perpetuo ſubiugentur exilio: ⁊ nihilominus ruſticanū qui ſe in eiuſdē opera ſponte[d] ꝓpria detuliſſe deſponderit/ par pene ſeueritudo cōſtringat.

¶ Non licere habitatoribus metrocomie[e] loca ſua ad extraneū transferre.

Titulus.lv.

¶ Imp. Lex vnica.

contra ſingularē ſucceſſorē daꝛ pſonalis actio vt in.l.fi.ā.de debi.ciui. Si autē vis ſcire quādo actio ſeqꝛ fundū accipe hāc theoricā. Aut eſt actio realis et ſequiꝛ rem not.in.l.pignoꝛis ā.de pigno.l.de eo.§.fi.ff.ad exhib.doc.in.§. in rē iuſti.de acti. aut eſt pſonalis tūc aut debitoꝛ eſt ſoluendo tūc nō ſequiꝛ fūdū l.aduerſus. ā.ſi cer. peta.l.fi.de heredi.acti.fallit i debitore ciuitatꝭ. d.l.fi.de ōbl. diui.l.ij.de iure reipu. Aut non erat ſoluendo debitoꝛ tunc aut alienat in fraudem tūc ſequitur fundum ipꝛopꝛie vt not. in.§.ſi qs i fraudem. inſtitu.de actio.l.j.ff.que i fraud. credi. qꝛ res fingiꝛ ⁊ cenſeꝛ adhuc eē penes debitorem Aut non ē alienat⁹ in fraudē tūc ſi nō remaneat aliq̄ actio cōtra debitorē ſequiꝛ fundū.l.fi.§.licētia.ā.de iure delibe.aut remanet actio licet ieſſicax de p̄ſenti tunc iſta actio nō ſequiꝛ fundū ſed remanet affixa oſſib⁹ debitoꝛis.l.q̇d ergo.ff.d̄ pecu.l.cōtinuus.§.illud.ff.de verbo.oblig.cū ſimilibus.in eadē.l.i fi.ibi quod ſi tē pus preſcriptū allegaꝛ hic tex. ꝙ exceptio preſcriptionis īpediat litis conteſtationem.facit.l.j.§.fi.ff.ad tertulli.l.fi.ad fi.ā.de edic.diui adria.toll.l.j.de quadri.p̄ſcrip.l.quod conſtitutum.ā.ne de ſtat.defunc. Nec obſtat tex.in.l.emptoꝛ.ā.de preſcrip.lōgi tempo.quia loquitur de exceptione preſcriptiōis rei non autem actiōis de qua hec iura loquūtur. Qui ſint pequatores ſatis hic exponitur De reliq̄toꝛib⁹ hēs caput apđ crinitū et librū antiquaꝝ lectionum. Pyꝛrhus

¶ Ne ruſticani ad vllum obſequiū deuocenꝛ.

a NE quis. Extra muros. non dicit rome. et ſic facit pro eo qđ not. ā. de capi. ci.cen. exi.l.j.et maxime quia īferioꝛ lex etiam de prouincijs dicit.et facit.ā. de agri. et cen. l.j.ꝛ.l. colonos. et.j.de pa.pu.l.fi.et de pri.audo.l.j.et. ā. ne ope a co.ex.l.j.

b ¶ Ad vllum aliud obſequium. hoc male ſuāt ciuitates. Ac.

c SI qui eoꝛum. Terribiles facit.ā. ſi rec.prouincie l.j.ꝛ. ā. ne op.a col. exi. l. j.et.j. de diuer.offi.l.j et.ij.et. ff. quod met.cau.l.iij.et de off.preſi. l.illicitas.§.illicita et.§.ne q̇d.

d ¶ Sponte.ſec⁹ ſi inuitus.vt.ā. quod met⁹ cau. ſi per impreſſionem.

e ¶ Non licere habitatoribus metrocomie ꝛc. ¶ Metron grece latine menſura comes villa: inde metrocomia.i.villa menſurata que daꝛ trāſlatis iuſſu principis.vt.ā.de iur.fiſ.l.certa.inde diciꝛ cōedia.i.villa ſeu villana dictio.nam dia.i.dictio.alij.vt Py.dicūt

id eſt parrochie vel dioce. in illis ſcilicet terris vel villis.

a In illis. Metrocomie. expone vt in rubri. et eſt ſic. ſ. de exac. tri. l. fi.

b ¶ Vicarijs. alias vicarijs. alio vicaneis: et ſemper expone. i. habitatoribus illius loci ſicut expoſuit. j. ti. j.

c ¶ Loca ſui. ſed fundos itegros q̄ hn̄t certos ꝯfines poſſunt vēdere ſed locus non eſt determinatus. vt. ff. de ver. ſig. l. locus. in fi. vnde poſſet oriri diſcordia ſʒ Py. ꝛ. Ho. ſed forte idē ſi totum. vt. j. ſubijcit terrarū ꝛc. et. j. de fun. li. l. vnica. et ſic ſuatur in villa alte di. Boñ. dyo. et pro hoc in lombar. de prohi. alie. feu. vel al. l. fi. Item an heredem inſtituere. quod videt. vt. ff. de alie. iudi. l. ex hoc. §. ſʒ heredem. item pro hoc. ff. d re mi. milites. l fi. et de decu. l. decurio. itē. ff. de acqui. re. do. q̄dam. ſed arg. cō tra. ſ. de ſecun. nup. ſi quis primo. §. certum. et de leg. ij. peto. §. fratre. primū verius. arg. ff. de fun. dota. l. j.

d ¶ Non licere ei. ſic. ſ. ſi imperia. li. ſo. l. j. arg. ꝯ ff. de cōtrahen. emp. dudum.

e ¶ Contractus. improprie cum nullus ſit ipſo iure: ꝛ quatenus de facto eſt reſcinditur. vt. ſ. de reſcin. ven. ſi dolo.

¶ Hoc tantum reddetur. forte neꝗ dupli ſtipulatione vel melioratione locum habente. vt ſ. de le. l. fina. §. fi. et ſm hoc etiam ſciens agit. vel dic ꝙ fuit ignorans vel ſi fuit ſciēs fuit ſtipulatus licet vltra precium. nam alias ſciens etiam ad precium non agit. vt. ſ. de euic. ſi fundum. Sed arg. contra. ſ. de agri. ꝛ cen. l. quēadmodum. et. j. de fun. rei pri. nemo. vbi etiam precium non repetit. Sed dices ibi ſciens: hic ignorans. Accurſius.

In illis que metrocomie[a] cōmuni vocaculo nūcupātur hoc adijciendū neceſſario noſtra putauit humanitas vt nulli extraneo illic quoquo modo poſſidendi licētia tribuatur: ſʒ ſi quis ex hiſdem vicarijs[b] loca[c] ſui iuris alienare voluerit non licere ei[d] niſi ad habitatorem aſcriptum eiuſdem metrocomie ꝑ qualēcūꝗ contractū terrarum ſuarū dominium poſſeſſionēꝗ transferre: ſciēte ꝑſona extranea ꝙ ſi cōtra vetitum ſe huic negocio immiſcere/ vel illic poſſidere tētauerit: quicūꝗ cōtractus[e] initus fuerit carebit effectu: et ꝯtractu ſoluto ſi q̇d preſtitum eſt hoc tātum reddetur[f].

¶ Ut nullus ex vicarijs[g] ꝓ alienis vicariorum debitis teneatur.

Titu. lvj.

¶ Imperator Zeno.

Lex. vnica.

Graue ē nō ſolum legibus verum etiam equitati naturali contrarium pro alienis debitis alios moleſtari: idcirco huiuſmodi iniquitates circa oēs vicarios[h] ꝑpetrari modis omnibus prohibemus

¶ De cenſibus[i] ꝛ cēſitoribus[k]/ et pereq̄toribus/ ꝛ inſpectoribus.

Titulus. lvij.

g ¶ Ut null9 ex vicarijs ꝓ alienis vicario. ꝛc. ¶ Id eſt in villa ſeu vico habitantibus. vt. ff. ad mu. qui ex vico. ꝛ ſic ſm Py. loquitur in villanis: et alias eſt vicarijs.

h Graue. Vicarios perpetrari. nedum ciuis pro conciue. ad quod eſt ſ. de decu. prouidendum. ꝛ de exa. tri. l. j. ꝛ in auten. vt non fi ant pi. §. j. col. v. et. j. de omni agro deſer. hac diffinitione. et ſ. ne filius pro patre. Sed fallit. ſ. de fabri. l. iure.

i ¶ De cenſibus ꝛ cenſitoribus/ ꝛ pequatoribus. ꝛc. ¶ Cēſus ꝛ tributum ꝛ publica pēſitatio ſūt idem. vt. ſ. in q. cau. pig. ta. contra. l. j. ꝛ. ſ. ſi ꝓpter pu. pē. l. fi.

k ¶ Cenſitorib9. cenſitor qui recipit profeſſiones colatorū et cenſum vel on9 et pignoris iure vendit prediū ſi cenſus nō ſoluatur. vt. ff. de cen. forma. §. illam. ꝛ. l. cū poſſeſſor. §. pro pecunia. Perequator qui homines ꝛ territoria perequat. i. valde equat. ad qd. ff. de cen. l. forma. §. ſi vero quis agrum. ꝛ. j. l. iij. Uel qui prediū deſertum equa penſione vt pri9 aſſignat nouo poſſeſſori. vt. j. de fun. pa. l. fundi. et l. fundus. et equant ſterilia cum fertilibus. vt. j. e. l. omne. inſpector qui ad predia prouincialiū inſpiciēda accedere habet forte vt referat que eſſent deſerta vel male equata. quod ho-

die tollit.vt.ſ.de an.⁊ tri.l.fi.⁊ dic vt ibi ⁊ i de ſertis adhuc habeat locū: vt hic dicitur diſcuſſor.vt.j.c.perequatores.

a ¶ Quoniam tabularij.qui cum ſuſceptoribus ad prouincias deſtinantur.vt.ſ.de ſuſce.⁊ ar.l.duos.Accur.

b ¶ Ad inferiores.i.vt qdā falſi notarij Boſi. faciūt auferēdo de eſtimatione vnius ⁊ addendo alteri.

c ¶ Agnoſcat. ⁊ punit tabularius.vt.ſ.de apo. pu.l.j.§.hoc etiam.⁊ de imu.ne. cōce.l.j.⁊ ad id officiū amodo nō vocant.vt.ſ de ſuſce.⁊ ar.l. ſi aliquid.et facit.j.e. qui grauatos.⁊ de poſtu. prouidēdū. et.ſ.ne fili. pro pa.per totū.⁊.ſ ti.j.l.j.§.

d ¶ Quiſquis. Feraciū id eſt fertilium.

e ¶ Fetus. Id eſt fructus.⁊ facit.ff.de cen.forma.§.ſi vites.et de fur.ſi ſeruus nauem.§. interdum.et.j.l.proxi.itē. ff. ar.fur. ce.l.ij.

f ¶ Calūniam id eſt penam dicte indignationis.

g ¶ Si perequatore. hoc dic vt in rub.et nota miſſo.ſic.ſ ſi. re.ſi qs. ⁊ ſic ſm conſcientiam.ſ.iudicis ſeu officialis.

h ¶ Suum.vt.ſ.quod cum eo.l.iij. per cuius preſentiam predium erat melius.vt.ſ.l.proxi. et ſic de colono ſeruo vel aſcriptitio per quem erat melius predium ⁊ etiam pro quo ſolui debebat.vt.ſ.de agri.et cen.l.iij.

¶ Imperator Cōſtā. Lex.j.

a Quoniam tabularij[a] ciuitatum ꝑ colluſionem potentiorum ſarcinam ad inferiores[b] trāſſerunt: iubemus vt quiſquis ſe grauatū probauerit ſuam tantū priſtinā profeſſionem agnoſcat[c].

¶ Imp.Gra.Lex.ij

Quiſquis vitem ſuccide- d rit aut feraciū[e] ramorū fet[9e] vetauerit q̄ declinet fidē cēſuū: et mentiatur callide pauꝑtatis ingeniū mox detectus cōpetenti indignationi ſubijciatur: illo videlicet euitante calum- f niam[f] q̄ forte ꝯtegitur laboraſſe pro copia ac ꝓ reparandis agrorū fetib[9] nō ſterilitatē aut inopiā ꝓcuraſſe.

¶ Imperator. Au. Lex.iij.

g Si perequatore[g] miſſo aliquis aut ꝓcuratorē h ſuū[h] retraxerit: aut colonū per cōtumaciā retractionis fugauerit: ad eū cēſuū modū quē vel eo vel procuratore illi[9] abſente perequator ap- i poſuerit[i] / noſtre ſanctionis auctoritate tenebitur.

¶ Impera. Theo. Lex.iiij.

k Omne territoriū[k] cēſeat quotiens defectorum leuamen expoſcit: vt l ſterilia atq; arenica[l] bis q̄ culta vel opti- m ma ſūt cōpēſentur[m]

¶ Grauati a peq̄tore habent facultatem cōquerēdi infra annū: quo elapſo non audiunt vlterius: exceptis minoribus et abſentibus reipublice cauſa: qbus non currit tēpus donec habuerint experiendi facultatem. Bar.

¶ Idem.a. Lex.v.

i ¶ Appoſuerit.nō minus propter abſentiam. vt.ff.de cen.forma.§.ſi vites.⁊ de reg.iur.l.parem.⁊ nihilominus punitur.vt.ſ.l.proxi.et fa. ſ.de immu.nemi.conce.l.j.Accur.

k ¶ Omne territoriū.hoc expone.ff.de verbo. ſig.pupillus.§. territorium. nā territoriū ſimul cū ciuitate ſoluebat. vt. ſ. de na.li.l.ij.in pri. cū ergo aliquorum predia defecerunt vel caſu vel alio modo petunt releuari.i. alleuiari in tributis. vt.ff. de cenſi. forma. §.illā.⁊.ſ.de allu.l. iij.ſic et in hac ciuitate ꝓpter ꝯpauperatos omnium de nouo fit eſtimatio.Accur.

l ¶ Arenia. vt berechelete.

m ¶ Compenſet. id eſt equaliter imponātur ſm ꝙ plus vel minus valent cōſiderādo. Vel dic cōpenſentur vt q̄tum diminuitur in deſertis tantum addat alijs: vt nō minus ciuitas cū territorio ſoluat q̄ cōſueuit.ar.i auk.de col.§.⁊ ꝑ his.coll.ix. Vel dic ꝓdijs vnius ad eūdē. nō ad alterū.vt.j.ti.j.l. q̄ ꝑ potētiā.⁊.l. hac diffinitiōe. ſic lucrū cū dāno.vt inſti.ꝓ ſocio.§.adeo.aq̄ cū pinguedie.vt.ff.de aq̄ plu.arcē.l.j.§.ſinaūt.ſic.ſ.de iure ēphi.l.fi.§.ſi duorum. ſic fruct[9] cū q̄rta.vt.ff.ꝯ iooffi.teſta.l. papinian[9] §.ſi qs q̄ri ei dz.vt.ff.eo.forma.§.pe.deſcribent ergo ſingula in publicis tabulis ſm formā q̄ eſt.ff.de cenſibus.l.forma.Accur.

Arenica arenoſa.

r ij

Qui grauatoſ ſe eſſe a perequatorib⁹ ɔ̄querūt ⁊ iniuſto oneri ipares eſſe ꝓclamāt cō- a petitiōis[a] habeāt facultatē: vt q̇d remiſſū gr̄a q̇d ve interceptū fuerit fraude cōuincāt ⁊ ex eo leuamē accipiāt ꝙ ꝑ deformia ⁊ criminoſa cōmercia ſibi ipoſitum eſſe deplorāt vt b alijs demerēt[b] ꝙ intra annū poſt codi- c cū oblationē[c] quo[d] videbitur de iniuſto cōqueraꝛ onere iniq̄tatē perequatorū accuſet: ac ꝑſtitā gr̄az habita cōpenſatiōe e ɔuincat[e] vt qđ ei fue- f rat ſupfuſum[f] ille cognoſcat q̄ debite fūctiōis fraus clandeſtina ſubtraxerat.

Emerſo autē eo tē- g pore actio[g] dn̄egabitur/exceptis minoribus qui fuerūt indefenſi: his etiā qui abfuerūt reipublice cā qui tn̄ ex eo tēpore q̄ ſūt ſtatuta cuſtodiēt ex quo ad agēdum h habuerūt facultatē[h]

Imꝑator Archa.
Lex.vj.

i Perēq̄tores[i] ac diſcuſſores ſi incurrerint culpā negligentie vel gra- k tie[k] nō ſolum bono- l rū[l] iacturā verūetiā annonarū i quadru- m plū[m] mulctā ſubire debebūt: ea v̄o q̄ in dānū ꝓuincialiū fuerint accepiſſe ɔuicti in quadruplū cogētur exoluere.

Impera. Hono.
Lex.vij.

Apud eum poſſeſſio firma ꝑmaneat cui eā a perequatore ſemel eā traditā fuiſſe conſtiterit: reliqua vero tꝑis āte acti a nouo dn̄o fiſcū poſtulare nō patimur: ne alteri⁹ culpa alteri incipiat ſubiacere diſpē- dio. ¶ Si q̇s v̄o pri- n uat⁹ aut obligatā[n] ſibi poſſeſſionē q̄ dſertā vſq; nūc ꝑmanſit: aut ex aliquo titulo

a Qui grauatos. Competitionis.i. conquerendi per appellationem. nam ciuiliter poſſunt appellare. vt in aut͛ de col.§.ſi vero aliqn̄.col.ix. Itē accuſare criminaliter vt ſubijcit
b Demereꝛ. id eſt adimereꝛ. a demo demis
c Oblationē.i. poſtq̄ ſciuit iniquā impoſitionem ꝑ hoc ꝙ fuit eiect⁹ codex vbi ipſe et alij collaterales erāt ſcꝑti.
d Quo.i. in quo āni tempore. Accur.
e Cōuincat pena perequatoris eſt.j.l.px.
f Supfuſū. id eſt vltra modū impoſitum.
g Actio. id ē adequatio. ſic ff. de ſepul.vio.l.iij.§.pe. ac ciuilis appellatio terminaꝛ ſm̄ tēpora fatalia. ſ. de temp.⁊ re.l.ij. et aut͛. ei qui.
h Facultatem. cōſonat. ſ. de preſcrip.xxx anno. ſicut.§.penul. et de anna. excep.l.ij. in fi. ⁊ de temp. in integ. reſti.l. fina. et ex qui.cau. in integ.reſti.l.fin. ⁊.ff. de mino. interdum. et not. ꝙ ipſo iure non currit annus. alꝭ daretur reſtitutio. vt.ff. de mino.l. auxiliū. niſi i caſu.ff. ex qui.cau.ma.l.ſi.
i Pqua. Ac. Perequatores. hoc expone vt in rub. at diſcuſſor poteſt dici q̇ querit dn̄os ꝓ prediis deſertis. et q̄rit quis ſit idone⁹ ⁊ etiā fideiuſſor. vt.j. de loca.fu.l.j. Uel dic vt.ſ. in rubri.
k Uel gr̄e. omittēdo vel male adequādo. ⁊ ſic eſt lata culpa q̄ dolo eq̄paraꝛ. vt.ff. de ſuſpe.tuto.l. ipuber.§.j. et.j. de col.fū.pri.l. placuit. i fi.
l Bonorū. ſic.j. de digni.l. iudices. ⁊.l. q̄tiēs.
m In q̄druplū ſ. de exac.trib.l.j.ꝯ. Sz hic duplū fiſc⁹ accipiat. de hoc q̄druplo. vt arg.ſ. de aſſeſ.l.iij. Uel dic de alio offō. Ul͛ hic accepit vt ſibi demereꝛ et alij adderet. vt.ſ.q̇ ḡuatos. et ſic ſolueꝛ illi ob cui⁹ malū accepit. vt arg.ff. de calū.l. et gn̄aliter.§.fi. Itē ꝯ i aut͛. vt iudi. ſine quoq̇ ſuf.§.ſi igitur. i fi.§. vbi maior iponiꝛ pena ſz i alio offō hic dr̄. et facit.ſ. ad l.iul. repe.l.j. ſic ſ. de pe.l. ſancimus. Et not. ꝙ aut ab officiali hic accipiꝛ ⁊ ſecur⁹ ſit ſex mēſib⁹ vt hic ſeq̄ꝛ. ⁊ non ꝑſtat q̇cq̇d ꝓ p̄terito tꝑe vt hic.⁊.j.ti.j. locorū.⁊.j. đ fun.rei ꝑua.l.fi. i fi. et.ſ. de fide inſtru.⁊ iu.ha.fiſ.l. fina. aut ſua auctoritate accepit/et tūc biēnio. vt.j.ti.j.l.q̇ agros ꝯ. Et ꝑſtāt ꝓ p̄terito tꝑe ſicut ſi accipet a ꝑuato vt.ſ. ſine cē.l.ij ⁊.ff. de publi. imperatores. q̄ ſūt ꝯ. Itē facit.ſ. đ inof.teſt.ſi q̇s i ſuo. Sed arg. ꝯ.ſ. de fabri.l. iure. et de of.ꝑcō.l.iij.
n Apud eū. Obligatam. Hic no. tolli hy-

pothecariam ſex mẽſibus vt et redhibitoria. alſ cẽtum annis.vt.s̃.de ſacro ſan.ec.l.vt iter diuinum.alſ aliter.vt no.s̃.de preſcrip.xxx.anno.l.cum notiſſimi.in prin.
a ¶ Mora.magna. Et no.fieri ſine mora qđ fit infra ſex mẽſes:alſ infra q̃tuor menſes.vt ff.de iudi.l.ſi debitori. Accur.
b ¶ Expenſis. per exceptionẽ ad qđ.s̃.đ euic. ſup hoc eſt bõ fidei poſſeſſor.e vt.ff.đ acq.poſ.l.ſi iu ſte.
c ¶ Donationes.i.dationes facte in nouum dñm.et facit.j.ti.j.l.locorum.
d ¶ Q;ſi qs.i.quia:ne videat̃ replicari idem.
e ¶ De oĩ agro deſer.ꝛc. ¶ De cẽſib⁹ et pſonis coꝝ q̃ ꝑſũt cenſui dixit:nũc de ꝑdijs ex qb⁹cẽſus ꝑcipit̃.et dicit ꝙ ager relinquit̃ ob ſterilitatẽ ꝛ aliq̃n dat̃ a ꝑequatore vł cẽſitore nouo poſſeſſori. vt.j.de fun.pa.l.ſi quis a prioribus.aliq̃n nouus poſſidet auctoritate ſua. vt.j.e.l.vij. et.viij.aliq̃n traditur a pricipe.vt .j.e.l.fina.
f ¶ Steriles.i.quando ſteriles fũdi ſuſcepti cũ fertilib⁹ ꝯpenſant̃ vt.j.eo.l.v.
g ¶ Imponũtur.i.adiungũtur.

Additio. ¶ Lex ſecũda ſingulariter alleg.p Ang.in.l.j.ff.de acq.her.qđ quẽadmodũ is cui delate ſũt plures ꝑtes hereditatis nõ põt ꝑtẽ adire et partẽ repudiare ita ꝛ nõ ſolũ q̃n certe ꝑtes vel certa cõmoda eẽnt delata a teſtatore ſʒ etiã a lege vel a ſtatuto.et

debere ſibi iure confirmat:allegatiões ſuas ſine mora[a] vel per ſe vel per aliam perſonam legib⁹ ordinatã manifeſtare debebit: ita vt ſi eq̃tatis ratione ſuadẽte ad petitorẽ fuerit trãſlata poſſeſſio: is q̃ a perequatore eam ſuſceperit rei meliorate ſuſceptis ſubleuetur expenſis[b]. Uerum ne ſub ſpecie litis donationes[c] ſemel conſtitute turbẽtur:ſex mẽſium ſpacium cẽſemus debere ſeruari: itra quod is qui putat ſibi rẽ ꝓbabili ratione cõpetere debitas exerceat actiones: ꝙ ſi tẽpus aſcriptum ſilentio fuerit interueniẽte tranſactum nullũ penitus repetẽdi volumus eẽ principiũ. Q;[d] ſi quis[b] ex eo tẽpore quo perequator predium alicui adijcit de ſuo iure vel per ſe aut per homines ſuos non crediderit actitandum vj.menſium curriculis euolutis ĩ perpetuum conquieſcat.

¶ De omni agro deſerto[e] et quando ſteriles[f] fertilibus imponuntur[g]. Ti.lviij.

¶ Predia deſerta decurionibus loci cui ſubſũt aſſignari debent cum ĩmunitate triennij/ſi inſufficientes ſũt ad dicta onera ſupportanda debent diuidi ꝛ poſſeſſionibus fertilibus aſſignari. Bar.

¶ Imp. Cõ. Lex.j.

Cum diuus Aurelianus parens noſter ciuitatum ordines[h] pro deſertis poſſeſſionibus iuſſerit conueniri:ꝛ[i] pro his fundis qui inuenire dominos nõ potuerunt quos[k] precepe=

đt eẽ hic caſum ſing. ¶ In.l.q̃cũq; defectũ.in glo.ibi fiſcale hic patrimoniale. Ratio diuerſitatis eſt q: ĩperator plus diligit p̃trimoniũ ſuũ quã fiſcale.ideo min⁹ temporis ſtatuit ad ſolutionẽ tributi ꝓ p̃trimoniali quã fiſcali.l.ſi ĩ emptione.ff.de mino.l.libert⁹ qui ſoluẽdo.ff.đ bo.liber.l.lex q̃ tutores.s̃.de adm.tut. Sed melior ſolutio ẽ qđ lex ꝯtraria loq̇t̃ q̃n res que fertili adiungitur erat penit⁹ ſterilis hic autem ĩ parte ſterilis iõ ſolũ biẽniũ ſtatuit̃ i.l.q̃ agros in glo.in fi.poteſ dicẽ qđ ibi loquit̃ in antiq̃ poſſeſſore hic in nouo et qđ illic dicit de ſex mẽſibus tu intelligas q̃n nouum poſſeſſorẽ ꝑdio potitum ignorabat antiqu⁹ qđ ſi ſcierit et paſſus fuerit nullo tꝑe audit̃. vt.l.rura.j.hoc titu. In.l.q̃cũq; diacatharotie legẽ dũ.cuʒ imꝑator vult purgari fũdos a cathartzo vt Andreas. ¶ In.l.rura. bal.in.l.ij.C.de inſtitu.ꝛ ſub.al. leg.glo.ad probãdũ qđ ꝯfeſſio facta ꝑte abſente in iudicio ſit libello fiat nocet.vide per Jo.de ymo.in ca.ſi cautio.de fide inſtru. Et quod interlocutoria q̃uis poſſit reuocari a iudice.l.quod iuſſit cũ vulgari. tamen non poteſt ſi ſit relatus apud acta ita ponderat Bal.hanc gl.ibi. Pyrrhus.
h ¶ Cum diuus. Ordines id eſt decuriones vtpote ditiores. quod dic.vt.j.eo. quiſquis. Accurſius.
i ¶ Et. pro id eſt.
k ¶ Quos.ordines.

a Solēnib⁹. tributis.
b Tenor. e.ſ. de immunitate triēnij. Sed cōtra.j.e.quicūq. §.ceterū. ⁊ §.illos. Ac.
c Poſſeſſiōibus. ab alijs q non ſunt curiales. Accur.
d Si quis. Priuati. ſcȝ ceſaris.
e Cui⁹.alienati.
f Reliqua.q̄ ei remanſerant vtpote nō ſufficiētia pro expēſis. et facit. ſ̄. de debi.ci.l.fi.
g Quicumq meruerit .i.vt mererent impetrauerint.
h Cautione idonea cum fideiuſſore vel pignore: vt hic. et ff. māda. ſi mandauero. §.fi. ⁊ facit. j. de loc. fū. ci.l.j. ⁊ de fun. pa.l. quicūq. et ſ̄. de muri.l.pe.
i Heredes. Agnoſcere. id eſt exoluere. ſic. ff. de leg. j. apud iul.
k Titulo. etiam inter viuos quod als nō cōtingit. ⁊ facit. C de iure delibe. quidam. et. ff. d acqui. here.l.ij.
l Qui vtilia Suſcipiant. i. retineāt.
m Si eorū. locorum inutilium. Accur.
n Quas. partes inutiles.

ramus earundē poſſeſſionum triēnij immunitate pcepta de ſolēnibus[a] fatiſfacere: ſeruato hoc tenore[b] precipimus: vt ſi conſtiterit ad ſuſcipiēdas eaſdem poſſeſſiones ordies minus idoneos eſſe corūdem agrorū onera poſſeſſionibus[c] et territorijs diuidantur accepta.

Poſſidens fūdos ſteriles ⁊ fertiles tributarios ſi aliēat fertiles et ob hoc efficit nō ſoluendo: tenet ad tributa fertilium ⁊ ſterilium emptor. h.d. Bar.

Idem. Lex.ij.

Si quis ab emphiteoticario ſeu patrimoniali poſſeſſore[d] priuati iuris quippiam cōparauerit[e] cuius ſubſtantia alias poſſeſſiones ſuſtentare cōſueuerat: et ſucciſſis quaſi quarūdam virium neruis reliqua[f] labūtur: earum poſſeſſionum onera ſubiturus eſt: que penes deſertorem inopem inutiles permanebunt.

Accipiētes predia deſerta cū īmunitate triēnij debent cauere idonee/ q dicta predia nō relinquēt cū dāno reipu. Bar.

Imperator Valen. Lex.iij.

Quicūq deſerta predia meruerint[g] ſub certa immunitate ad poſſeſſionem impetratorum non prius ſinātur accedere: q̄ vel ſideiuſſorib⁹ idoneis periculo curialium datis: vel fundis patrimonij ſui maxime vtilibus obligatis idonea cautiōe[h] firmauerint / ſuſceptam a ſe poſſeſſionē nullo detrimēto publico relinquendam.

Scriptus heres a tributario debitore etiā onus fundorū ſterilium agnoſcere cogit: et ſi herēditati renunciat cogit cedere oibus bonis que ex aliquo titulo a debitore percepit. hoc dicit Bar.

Idem. a. Lex.iiij.

Heredes ſcripti etiam pro minus idoneis fūdis fiſcale on⁹ cogantur agnoſcere[i]: vel ſi renunciādum hereditati putent: cedant his omībus rebus q̄s ex hiſdem bonis quocūq titulo[k] et iure perceperint.

Poſſidens predia ſterilia ⁊ fertilia non poteſt renūciare ſterilibus ⁊ fertilia retinere: ſed oibus debet cedere vt pariter omnia curialibus deferantur. Bar.

Imperator Vale. Lex.v.

Qui vtilia reip. loca poſſident pmixtione facta etiam deſerta ſuſcipiāt[l]: vt ſi eorū[m] partium grauent acceſſu quas[n] ātea per faſtidiū reliquerūt: cedāt alijs[o] curialib⁹ qui vtraq hac cōdictiōe retineāt: vt preſtatione ſalua cū deſertis ⁊ culta poſſideant ſublata[p] a paucis quos[q] iniquū eſt electa retinere: cū municipes grauatura ſit pars relicta.

o Alijs. nō eſt adiectiuum ad dictionē curialib⁹. ſȝ dic alijs ſcilicet vtilibus locis: ſcilicet curialibus. ſicut ſi dicerem cedo p̄dium tibi.
p Sublata. ſcilicet culta id eſt ablata.
q Quos. ſcilȝ paucos. Nam pauci ſunt q velint culta et bona deferere.

a Quiſquis. Alr's incipit vt quiſquis.
b Conductor. i. curialis vt dixi. vel etiā non curialis. vt. ſ. l. j. et. j. l. proxi. et facit. j. de fun. pa. fundos. ⁊ in aut. de col. §. ſi vero. col. ix. ⁊ de man. prin. §. ſed etiam. col. iij.

c Fundi. fertilis.

d Uel tēplorū. ſimilia ei ſūt ſic. ſ. ne rei do. vel temp.

e Poſſeſſor. id eſt cōductor qui et tributaria predia poſſidet. vt i auten. de col. §. ſi quando.

f Preſtatione. forte que p̄ſtabatur anteq̄ eſſet ſterilis ſaluo triēnio. vt. ſ. eo. l. j. ⁊ ſic nō ē cōtra. ſ. de iur. fiſ. l. iij. §. diui fratres.

g Antiquos qui reliquerunt loca vtilia illorū qui voluerint ſuſcipere. Itē hec non vere inutilia. vt. ſ. l. proxi. dicitur. ſed locant heredes. ⁊ facit. j. de fun. pa. l. quicūq̧.

h Quicūq̧. Patrimonialem. i. pertinētem ad patrimonium principis. Accur.

i Priuato. id eſt ſpeciali. ⁊ hoc q̄ ad fiſcum vel principem. vt. j. de fun. pa. l. iij. in fi. ſꝫ ali⁹ habēs in eo ius auditur vſq̧ ad ſex mēſes. vt. ſ. titu. j. l. fi.

k Succeſſione. i. ſi per pr̄is ſucceſſionē haberet. ⁊ facit. j. de fun. pa. l. hi. et de fun. rei pri. l. j. et. j. de diuer. pre. l. iiij.

l Annotationis. proprio motu. et facit. ſ. de reſcin. ven. l. iij. et de preci. impe. offe. l. quotiens.

m Fructu, id eſt velut.

n Eligendas. terras fertiles. Accurſius.

o Portione. ſ. deſerta q̄ ei datur. vt. ſ. l. prox. Uel dic q̧ habꝫ aliam ſterilē vel partem ſterilis nā vna ſupplet aliam: vel ſtatim vel poſt biennium: vel poſt tēpora huius legis ad quod. j. eo. l. hac diffinitione. et ſic non eſt contra. ſ. e. l. j. Accurſius.

p Preſentis. quaſi dicat non preteriti temporis vt. ſ. ti. j. l. fi. Accur.

q Preſidio. id eſt deſertis que eis dantur.

r Suſcipere. i. iubemus repete exactorē. Sꝫ videtur contra huic ſuperiori p xi. reſpon. ſ. eo. l. j. Sol. ibi fiſcale: hic patrimoniale. Accur.

ſ Submoueatur. hoc on⁹ cū habēt tunc fertilia. volebāt eſſe aliqui excuſare et accipe ſterilia ad vicem cuiuſdā hoſpitalis quod excuſatur licet fertilem habeat.

t Dyacathochie. hoſpitale. ad quod. ſ. de epiſ. ⁊ cleri. omnia.

Prediū ſterile deſertū iniungi debet poſſidenti fundū fertilem dominicū vel tēplorū ⁊ ſi nullus reperitur volens dictū prediū poſſidere āntiquo poſſeſſori reſtituitur p̄ſtita cautione tributa ſoluendi et alias publicas functiōes hoc dicit Bar.

Idem. Lex. vj.

Quiſquis[a] cōductor[b] fuerit inuentus poſſeſſor fundi[c] fertilis q̄ ex publico vel tēplorum[d] iure deſcendit huic ager iūgatur inutilior: q̧ ſi contra id reluctādū exiſtimauerit: ali⁹ poſſeſſor[e] ſub eadē p̄ſtatione[f] q̄ratur: vel ſi volūtari[g] q̄ ſit cōductor nō inueniatur: tūc ad poſſeſſores āntiquos[g]. i. decuriōes vel quoſlibet alios loca iuris p̄dicti adiūctis inutilibus reuertantur idoneis fideiuſſoribus preſtitis.

Idē archa. L. vij

Quicūq̧ dſertum fundum patrimonialē[h] exercuerit fertilē idoneumq̧ p̄ſtiterit ſaluo p̄rimoniali canone ꝑpetuo ac ꝓuato[i] iure defendat et velut domeſticum ⁊ auita ſucceſſione[k] queſitū ſibi habeat ſuiſq̧ relinquat neq̧ cū: aut promulgatione reſcripti: aut reuerentia ſacre annotationis[l] quiſq̄ a fructu[m] īpenſi operis excludat. Ceterū eos qui optimas ac fertiles poſſidēt terras aut etiā nūc ſibi eſtimēt eligēdas[n] pro deſerta ſcꝫ portiōe[o] ſummā debiti preſenti[p] iubemus implere.

Illos etiā qui emphiteoticario nomine nec ad plenū idoneas nec oībus modis vacuas detinēt: ſic ex illis q̄q̧ q̄ p̄ſidio[q] indigēt iuſtā ac debitā quātitatē debere ſuſcipere[r]: vt indulto tēpis ſpacio poſt biēnium decretum canonem ſoluēdum eſſe meminerit. Nemo tamen qualibet meriti ⁊ poteſtatis obiectione ſubmoueatur[ſ] quominus ad diacatharochie[t] vicem defectas

a ¶ Soluitur pro futuro nõ p preterito. vt. j. eo. l. hac.
b ¶ Olim. municipũ vel maioris partis. ſic ſ. de iuri. om. iu. l. ij. ⁊ no. q oẽs ⁊c. vt. ſ. de auct. pñi. l. fin. ⁊. ff. de edil. edicto. q ſi §. ſi plures. et q et a qui. l. penultima. §. j. Item facit. ff. de tuto. et curato. da. l. diui. ⁊. ſ. de extra cto. tribu. l. pro locis. ⁊. ſ. de cẽſi. l. fina. Itẽ facit q hic ſua au ctoritate inuadere...

† Nam ſit: ibi a pequatiõ ab oĩbus. Reſpõ bet ap ſum. i. cõſenſum probari. ſine alia interpretatione. Sic argũ tagit ab c ¶ Uiagros oib' de.

chieps d ¶ Poſſeſſio ds ab e nis. cõdictio q piſcopiſ ex lege cũ que puincia rebatur hic ceſ libus or ſat que ad. xxx. diari. vt an. daſ. Itẽ nec extra de tit. nec forte bo tẽpo. or na fides hic erit di. c. ſiar gitur. als ſec'. chieps. vt. ſ. de rei vẽ. tũct agi. l. nullo. Sz hoc ſup ver. ſpeciale fauore ab oib'. tributoꝝ. vt. ſ. de iure do. ipe. l. ſi. itẽ ↄtra. j. e. locoꝝ. Sol. ibi vocati fuerunt pnũ dñi. hic nõ

e ¶ Ui fũdos iure puato. emphiteotico. Accur.
f ¶ Nõ abnuãt. i. nõ renuant.
g ¶ Opimioribus. i. fertilioribus. ſic ergo fa

poſſeſſiões patrimonialis iuris accipiat eorum tributa ⁊ canonẽ ſoluitur[a]. Illud ſpeciali obſeruatione ꝓcurans vt primo vicinas et i eodẽ territorio ſortiaт: de hic ſi neq finitimas neq in eiſdẽ locis reperierit ↄſtitutaſ: tũc demũ etiã longi' poſitas: ſed inqntũ fieri valet pro interiecto ſpacio ſibimet coherentes pro eo modo et equitate ſuſcipiat vt id cõſenſu oim[b] † fiat qd omnib' profuturum eſt.

¶ Agrum ſterilẽ et tributarium ⁊ deſertum quilibet auctoritate ꝓpria pt inuadere ſiue inuadens ſit vicinus: ſiue non: ſed dñs deſerens infra bienniũ recuperare põt reſtitutis expenſis cultori: quo elapſo non auditur. h. d. Bar.

¶ Imp. Ua. L. viij.

Ui agros domio ceſſante deſertos vel lõge poſitos vel infinitimiſ ad priuatũ pariter publicumq cõpendium excolere feſtinat/volũtati ſue noſtrum nouerit adeſſe reſpõſum[c] ita tamẽ vt ſi vacãti ac deſtituto ſolo nouus cultor inſederit/ac vet' dñs intra biennium eadem ad ſuum ius voluerit reuocare/reſtitutis primit' que expenſa cõſtiterit facultatẽ loci ꝓprij cõſequatur. nam ſi biẽnij fuerit tẽp' emerſum omnis poſſeſſionis[d] et dominij carebit iure qui ſiluit.

¶ Fundos patrimõiales principis ille dr poſſidere iure priuati q ipſos ſteriles accepit ⁊ ſui cultura fecit fertiles. Bar.

¶ Imp. hono. L. ix.

Ui fũdos patrimõialeſ iure[e] priuato canõe ſaluo ſuſceperint: hanc omnes ſine vllius exceptione perſone ꝓpoſitam intelligant optionem: vt aut ea loca quib' mior eſt ſoli fecunditas cum his ex quib' fructus vberes capiunt ſuſcipere et tenere non abnuant[f] aut ſi eorũ refugiunt ſterilitatem opimioribus[g] cedant.

¶ Si fiſcus alicui ſucceſſit qui fũdos ſteriles ⁊ fertiles poſſidebat: ⁊ aliquis per potentiam fertiles occupauit: cogit ſteriles ex eadẽ ſubſtantia proportione acceptare. h. d. B.

¶ Imperator Archa. Lex. x.

Ui per potentiã fundos optimos ac fertiles occuparũt cũ queſtuoſis[h] vberibuſq pro rata portione ſuſcipiant infecundos[i] ex eadẽ ſubſtantia.

¶ Idem Archa. Lex. xj.

Decorum domini itra ſex mẽſes[k] edictis vocati reuertanт: qui ſi affuerint[l] et propria[m] teneant et ea que ex pretento cõtraxerint de

cit. ſ. e. heredes ⁊. j. l. proxi. ⁊. j. ti tu. j. l. fi. ⁊ i aut. de col. §. ſi vero. co. ix. ⁊. ff. de ad mi. tuto. cum q ritur. ⁊ ad exhi bẽ. celſus. §. j. et ſ. de ca. tol. his ita ⁊ de dam. in fec. ptoꝝ. §. fina.
h ¶ Ui p potentiã cũ queſtuoſis facit ſ. l. proxi. Acc.
i ¶ Infecũdos. id eſt ſteriles.
k ¶ Decorum ſex menſes. ſ. eo. l. qui agros. in fi. contra ſo. vt ibi.
l ¶ Affuerint. id eſt pñtes ſunt et ſic venerunt
m ¶ Propria. ſcz pdia vocati pui

a Uide ſu p hāc gl. lo. de pia. hic z p cano. et maxime p ab batē in. c. ij. col. vij. extra ꝺ cō feſ.

a ¶ Confiteretur.[a] no.contumacem. pro cōfeſſo.ſic in aut.de exhi.§.ſi vero.ſed al's cōtra. ff.de cuſto.reo.l.diuus.§.ſic et diuus.
b ¶ Uoluerint.infra ſex menſes vocati pri⁹
c ¶ Quem.i.aliquem.
d ¶ Cōpetitionis.j.de fun.patri.l.ſi qs.z.ſ.e. qcūqȝ.in princi.
e ¶ Ceperint. non pro āteriori tēpore. vt. ſ. ti.j.l.fi.z.ſ.cod. quicūqȝ.§. ceterum.Sed ar. ꝫ. ff.de iure fiſci.l. pdiſs et de pu. iperatores. Solu.hic magis fauito datur. aliꝺ in iſtis q̄ ſpōte emunt.arg. ſ.l. proxi.et.l. q̄ fundos. Uel veri⁹ hic de ſterili et ſua auctoritate accedit.vt. ſ.e. l.qui agros.

bita redhibere cogātur.ſinuero impares eſſe carū rerū tributis propria cōfiteretur[a] abſētia/nec adeſſe voluerit[b]:penes eos qui hec ſuſceperint et certū quem[c] tributorū canonē pmittunt proprietas poſſeſſiōis intemerata pmaneat vt poſtq̄ȝ ea exoluerit ſciāt ſibi inquietudinem ſubmouēdā/nec ſurreptione cuiuſq̄ȝ cōpetitionis[d] loca que tenuerunt auferēda quibus etiā illud indulſimus vt ex eo tēpore ex quo primum loca de quibus agit[e] ceperit poſſidere tributa poſcantur.

¶ Ad tributa pdij ſterilis nullus poſſidens fertilia cogitur niſi poſtq̄ȝ aſſecutus fuerit.h.d.Bar.

¶ Jmpe.Ho.L.xij.

Hac diffinitione ſācim⁹ nullum poſſeſſorē neqȝ[f] munificū prediū pro alienis debitis vel deſtitutione[g] eſſe retinendū:neqȝ eorum prediorū deſpectōe[h] pgrauari que ex biſdem bonis q̄ retinēt nequaq̄ȝ eē mōſtrāt tunc nec vllis preſtigijs[i] atqȝ cōmentis exactio mutiletur[k].

¶ Dñi prediorum debēt requiri vt ſoluant debita contracta:z ipſis ceſſantibus aſſignantur volentibus ſoluere.h.d.Bar.

¶ Jdē Aug.L.xiij.

Omniū prediorū[l] actores ac domini requirantur quorum ſi vitio probantur debita fuiſſe contracta[m] in abſoluto eſt vt debeat dominium cōmutari.

¶ Si curialibus patientibus et apud acta fatentibus predia eſſe alicuius: et tributa quis ſoluerit: apud ſoluentes remanet perpetuo dominiū prediorum:et nulla repetēdi datur licentia.h.dicit. Bar.

¶ Jdē Au. L.xiiij.

Addi.

¶ Locorum.
¶ Jn gloſ. ibi. Nota cōtumacem pro cōfeſſo haberi. Diſtingue pleniſſime ſi quādo erit tibi op⁹ hac materia ex offi i iure facta recollectione hoc modo aut qs tenet ꝯparere ratiōe officij ſeu adminiſtratiōis tūc hr̄ p ꝯfeſſo. vt l §. neceſſitatē. l aut.vt iudi.ſine quo. ſuffra.l.ꝯſiliarios.ſ.de aſſeſſo.l.j.vt oēs iu.tā ciui.quā mili.§.ſi ꝟo hic alle. Jdē qñ rōne iuramēti.l.j.§.p. ſ.de aſſert.tol.aut ratione corporalis detētationis tūc ſi fugiat hr̄ pcōfeſſo.l. neqs.ff. ꝺ cuſto.reo.alioqui ſi ſit cōtumax ex alia cā non hr̄ pro cōfeſſo.ſed eſt aliqua preſumptio ꝫ eum z pdit bona poſt annū.l.ij.z.iij.ſ. ꝺ req.re.l.in libertinum.ff.de ope.liberto.et in materia cōtumacie.vide doct.in locis ordinarijs. Ad hanc l.adde Fran.aret..in.l.j.§.ſi vir.ff.de acquiren. poſſeſ.et.l.rem.co.ij.eo.titu. Pyrrhus.

f ¶ Hac diffinitione.neqȝ.p.i.fundi muniti.i. mūeri ſubditū.
g ¶ De reſtitutione. f. ſolutionis debiti.ſi autem ipm prediū ꝺſereret tūc bñ aſſignabit alij cū onere. vt.ſ. eodem quiſqs.
h ¶ Deſpectiōe. ſuperiori.i. ꝯpetitio.al's eſt deſpectione. al's ē defunctione. et not . φ ſi habeo fertile predium nō ſoluo p te q̄ habes ſterile vl deſertū: ſȝ ſi habeo ſterile z fertile vnum ſoluit pro alio: vt hic. et.ſ. de cenſi. l. oē.adeo φ poſt q̄ȝ ſterile eēt mihi datum a pcq̄tore nō ſoluo p preterito tēpore.vt.ſ.e. l.locorum.i fi. licet ſecus ſi ſpōte acceperim: vt.ff.ꝺ iur.fiſ.l.predijs et de pub. l.imperatores.q̄ ſūt cōtra z facit. ſ. ne vxo.pro marit. et in aut.vt nō fi.pig.col. v. et l aut.vt nulli iud.§.q2 ꝟo.col. ix.z.j.de excu.z exac. l. nullā.z. ſ.vtnull⁹ et vicarijs zc̄.
i ¶ Preſtigijs.expone.vt.ff.de adult.l.ita.
k ¶ Mutiletur.i.tardetur.
l Omniū pdioꝝ.tā ruſticoꝝ q̄ȝ vrbanoꝝ.
m ¶ Cōtracta.i.detracta.vt q2 ceſſauerūt in ſolutione tributorū:tūc enim poſſeſſores except̄ ecclijs amittūt pdia vt hic.z.ſ. ꝺ epiſ.et cle.l.de his.z ꝺ ſac.ſan.ec.l.placet ibi nulla zc̄.

Ura[a] et poſſeſſiones † q̄s curiales q̄libet pacto publicatis apud acta prouincialia de ſiderijs ſuis vel reliquerunt vel poſſidere alios pmiſerūt: penes eos q̄ eas excoluerūt ⁊ functiones publicas recognoſcunt firmiter perdurabūt/ nullā habētibus curialib⁹ copiā repetendi[b].

Idē Au. Lex. xv.

Si quis deſerta predia q̄ naualē[c] ſuſtinent functionem: et in deſertis nunc vſq; remanent: ſup equatiōis[d] iure pceperit meliore cōditione in oib⁹ titulis conuenit ea[e] releuari vt grauis ſors nauis eē nō poſſit pro ea q̄ reſederit portiūcula[f]: cū alijs fuerit[g] diſpendijs liberata.

Accipiēti fundū patrimonialem ſub certi canonis annua preſtatione nō debet augeri canon ex meliozatione. h. d. B.

Idē au. Lex. xvj.

Si q̄s auctoritate noſtri nominis de fundis patrimonialibus ſteriles ſub certi canonis pollicitatione ſuſceperit: firmiter[h] eum volumus poſſidere: ſub eiuſdē tamen canonis ſolutione quē nr̄e maieſtati auctoritas p annos ſingulos ſoluendū eſſe pſcripſerat: nullamq; eos[i] deſcriptionem ſiue adiectionē aut innouationē[k] in poſterum ſuſtinere: qm̄ nimis abſurdū eſt eos qui nobis hortantibus fundos inopes atq; egenos magno labore impenſo aut exhauſto patrimōio vix forte meliorare potuerūt: vtpote deceptos inopinatum on⁹ ſuſcipere: illōq; velut quadā circunuētōe depoſci. q ſi ſe daturos preſciſſent/ fundos minime ſuſcipere aut etiam colere paterentur.

Imperator Ual. Lex. xvij.

Iubemus[l] neminem curialē pro alieni territorij[m] debitis detineri: ſed tantum municipem pro gleba ppria conueniri.

De fundis limitrophis[n] ⁊ terris ⁊ palludibus paſcuis limitancis et caſtel-

† De hac materia vide p inno. in. c. p inquiſitionē. extra de accuſa. p abbatem i. c. olim. de reſcript. et i. c. at ſi clerici de iudi.

a Rura. hac lege not. q deſiderium apud acta publicatum non pōt corrigi. ſic. ſ. de libera. cau. cū p cium. ſed arg. ɔ eo. ti. l. iterrogatā. ſʒ ibi ſpeciale ne peat libertas. Itē fac ad hanc. l. ſ. eo. q̄cūq; in princi. ⁊ j. de fun. patri. q̄cūq;. ⁊. ſ. de exac. tribu. l. fin. ⁊ ſ. de cēſi. l. ſi pequatorem.

b Repetendi. i. biennīū cū palam renūciauit. vt ſ. de pac. poſtq;.

c Si q̄s. Naualē. Nauicularij alicuius fuerant vel erāt. vt. ſ. de p. na. l. ij. ⁊. iij. q̄b⁹ tributa dabant ex predijs aliq̄rum.

d Supequatōis. vna dictio ſuperequatiōis.

e Ea. ſcilʒ p dia. quaſi dicat multa grauamina inerant i eis que releuantur ab alijſ vt naualis ſors integra ſoluat. ⁊ ſʒ hoc ponitur hic tit. vt. ſ. d cano. lar. ti. et ſūt ſimilia q in vno releuetur et i alio grauetur. ff. de iure iur. l. eum qui. ⁊ ſ. loc. licet. et. ſ. eo. quicūq;. §. ceterum. ⁊. §. illos et. ff. de pu. co tē. §. fina.

Grauat⁹ i vno i alio releuari d bet.

f Portiūcula ex dictis predijs q̄ dicūt diminuta eo q macera ⁊ ſterilia ſūt facta.

g Fuerit. al's fuerit. ſ. portiūcula. al's fuerit. ſcilicet predia.

h Si q̄s. Firmiter. ſic. j. de loc. pre. ciui. l. ſi. in prin. et l. quicūq;. ⁊. ſ. e. q̄cūq; in princi.

i Nullāq; eos tranſit de ſingulari ad pluralē numerū. ſic eʒ. ſ. de ius voc. l. fina.

k Innouationem. ſic. ſ. de agri. ⁊ cen. l. cum ſatis. §. caueant et. ſ. quib⁹ cau. co. cen. l. j. ⁊. ſ. d allu. l. fina.

l Iubemus Municipem. i. muneri ſubiectum vt inuit ex eo qd̄ ſequit. ⁊. ff. ad mu ni. l. j. Accur.

m Territorij. i. tre. vt. ſ. e. hac. et ſic al's q̄. ff. d ver. ſig. l. pupillus. §. territoriū vel dic q lʒ alij q̄nq; cogant extra territorium accipe deſerta predia. vt. ſ. eo. quicūq;. §. ſi. curiales tamē nō vt ar. ſ. d decu. l. curiales. ⁊. ſ. de act. et ob. ob cauſas. ⁊. l. rura. ⁊ illa que dixi. ſ. eod. l. hac diffini.

n De fūdis li. ⁊c. Quidam hñt limitrophiſ

a trophos deſcriptio et limite.i.de ſcriptis ad vſum militum qui milites imperiũ cuſtodiunt vt.j.l.j.⁊ fi.⁊ in quibus ceſſat alluuio: vt.ff.de acquir.re.do.l.in agris.al's eſt limitoſis. hec ſiue de noſtris ſiue de euictis fundis erant.

f Q Uicũqꝫ priuati vel milites nõ caſtellani ſm.Ꝑ.vt in fi.huius.l.

g Territoria.i.caſtrũ cum territorio.i.iuriſdictione:vt.ff.de verb.ſignifi.l.pupillus.§.territorium. Uel etiã ipſum caſtrũ et terrã in qua reſider.

a Caſtellorum ſcꝫ fundis.vt.j.l.ij.

a lorum[a]. Titu.lix.

Addi.

Uide andream de barulo exponẽtem hũc tit.per declarationem tex. formalem aut verbalem vt ita dicam. Halſatus autem in hoc titulo reſtituit limenarchas eſſe portuum cuſtodes quos Ariſto. in politicis lim ẽophilacas vocat limitrophi autem fundi a limitib⁹ dicũtur qui hoſtibus ſunt vicini et barbaris de quibus lampridius. limitanei aũt ſunt qui limitaneis ducibus dantur ob defenſos limites ex flauio vopiſco. Ita etiã Budeus de limenarchis et coelius ⁊ Beroaldus in ſueto.⁊ cata.in pli.epiſco.Pyrrh⁹.

Quidã ꝑfectus qui vocabatur tyberian⁹ ſtatuit quaſdam poſſeſſiones ex quibus militib⁹ cuſtodiẽtibus limina imperij deferebantur frumenta hoc ſtatutũ hic confirmat hec lex:⁊ iubet in perpetuum obſeruari. mandans ꝙ reſcripta in cõtrarium impetrata nulli⁹ ſint momẽti.hoc dicit Bar.

Imperator Valen. Lex.j.

b T Iberian⁹[b] ad poſſibili c tatem[c] ſingulorum quorum locorũ intuens:ſtatuit certas poſſeſſiões q̃ d ad limitẽ[d] frumenta conueherent: quocirca generali lege ſancimus tyberiani diſpoſitionem oportere obſeruari:amouentes quicquid vel potentia cuiuſcunqꝫ elicuit: vl'furtiua deprecatio:addenteſqꝫ nihilominus in futurum nulli licere preſentem legẽ noſtram importuna et reſpuẽ e da[e] repoſcere.

In limite imperij nullus debet eſſe caſtelli detẽtator niſi is ſolus cui ꝑ principem detẽtio eſt cõmiſſa:contrafacientes pena hic inſerta puniuntur. hoc dicit Barto.

Imperator Honorius. Lex.ij.

f Q Uicumqꝫ[f] caſtellorum loca q̊cũqꝫ titulo poſſident cedant ac deſerant: q: his tantum fas ẽ poſſidere caſtel g lorum territoria[g] q̇ h bus aſcripta ſunt[h]:⁊ de quibus iudicauit i ãtiquitas[i].ꝙ ſi vlterius vel priuate conditiõis quiſpiam in his locis vel non ca k ſtellanus[k] miles fuerit detentator inuentus capitali ſentẽtia cum publicatiõe bonorum plectetur.

h Aſcripta ſunt ab his quibus ꝑmi agros conſtituerunt: vt ar.ff.de aqua plu.l.qꝺ principis. Ul' dic aſcripta ꝑ exẽplum ſeu ſcripturam principis qꝺ oli dabat magiſtris militũ cuſtodiẽtib⁹ limina. qꝺ exẽplũ ſeq̃bant magiſtri militũ q̃ etiã ſtatuerũt numerũ militũ limitariorũ: vt ſ.de of.ꝑfe.ꝑto.af.l.in noie dñi.§.quod autem.

i Antiqtas.i.antiqui. vt ꝑdixi.vl'.i. vetuſtas q̃ pro lege habetur:vt.ff.de aq̃ plu.ar.l.ij.in ꝑnci. Et ſic no.nõ licẽ cuilibꝫ hr̃e caſtrũ.qꝺ intellige in limine imperij.⁊ſic caſtellum dicit limitis caſtrum:vt.d.l.in nomine dñi. et hec dicit his locis:at alibi q̃libet põt facere vt.C.ꝺ edif.pri.l.prouicias.niſi fiat ad emulationẽ:vel ſcandalũ inde oriretur: vt ibi no.nam nec priuato debet cõmitti cuſtodia limitis: vt.ff.de ope.pu.l.legatũ.ſic nec villi licet extraneo metrocomiã emere:vt.ſ. non licere ha.metro.l.j.⁊ hec caſtra ſi ſunt nimie magnitudinis ꝑ magiſtrũ militũ poſſũt ad modũ reuocari:vt.ſ.ꝺ of.ꝑfe.ꝑto.af.l.i noie dñi cir.fi.

Caſtrũ cuilibet habere non permitti.

b T Iberianus. vel imperator: vel quia in eorum cronicis non inuenitur prefect⁹ fuit qui legem facere põt:vt.ſ.de of.prefe.preori.formam.

Legem face põt prefect⁹

c Poſſibilitatem.quod facere debuit:vt.ſ.de an.et trib.l.pro locis.

d Limitem.al's limitum.item al's conuenirent al's conuerterent al's cõueherent.

e Reſpuẽda.ſcripta.ſic et.j.titu.ij.l.penul.ti.et omnis.

k Nõ caſtellan⁹.i.tal' miles cui nõ ſit aſcriptũ

limitis caſtrū: nec ſit a magro militū īter limitaneos deputatus ex militib9 enim conſtituebantur milites limitanei q̄ erāt ſub ducibus. vt ſupradicta.l. in noīe dñi.ꝛ de of ſi.ma.mi.l.fi.

a ¶ Agros limitaneos.i.militib9 cuſtodientibus limina iperij aſſignatos. vt.j.ti. ij.l.oēs.et.ſ.l.j.

b ¶ Munere. ergo tributorū. ſed pro nō limitaneis etiā milites tributa p̄ſtāt. vt.ſ.de of. p̄fec. auguſta.l. j.ꝛ.ff. de mu. et ho.l.fi.§. ab huiuſmodi.

c ¶ Firmiter. ſic.ſ.ti.j.l.fi.

d ¶ Ceſſante. ceſſat hic p̄ſcriptio.ſic.ſ.de p̄ſcrip.lōg.tē.q̄ p li.l. fi.ꝛ de p̄ſcp. xxx.an.ꝯpetit.ꝛ de decur.l.ſi q̄s decurio. ꝛ ꝺ metal.l.fi. ꝛ de fab. l.iiij.et.ſ.ne rei do.l.j.ꝛ de agri. ꝛ cē.l.cū ſatis.ꝛ de vſu.neq̄.ꝛ.j. de coar.l. ordiarioꝝ. et de fun. rei pri. vſus.et. ff.de fal. qui falſam.hec ſpecialia ſunt regulariter cōtra.vt.ſ de preſcrip.xxx. an.l.omnes.

e ¶ Proſcriptionis.ſcꝫ bonoꝝ

f ¶ Actio. ſcꝫ pro euictiōe: q2

¶ Agri limitanei donec per milites poſſidenꝭ ſūt a tributis immunes: ſi tamen alienati fuerint lege prohibente vendicantur. non obſtante temporis p̄ſcriptione.h.d.Bar.

¶ Jmpator Theo. Lex.iij.

Agros limitaneos[a] vniuerſos cum paludibus omniq̄ʒ iure quos ex priſca diſpoſitiōe limitanei milites ab omni munere[b] vacuos ipſi curare ꝓ ſuo cōpendio atq̄ʒ arare conſueuerant: ꝛ ſi in preſenti colūtur ab his firmiter[c] ac ſine vllo cōcuſſionis grauamine detineri.ꝛ ſi ab alijs poſſidentur (cuiuſlibet ſpacij tēporis preſcriptione ceſſante[d]) ab vniuerſis detentatorib9 vēdicandos hiſdē militib9 ſine vllo prorſus (ſicut antiquit9 ſtatutū eſt) collationis onere volumus aſſignari. Jn his etiam ꝯtra eoſ q̄ p̄ceptionib9 noſtris obuiū venire tēptauerit ꝓſcriptionis[e] pena valitura. nā ſi quis forte qꝺ minime audere debuerat emptionis titulo memorati iuris poſſidet predia: competens ei actio[f] contra venditorem intacta ſeruabitur.

¶ De paſcuiſ publicis et priuatis[g]. Titulus.lx.

¶ Antiqua pēſio pro paſcuis ſaltuum antiquit9 conſtituta incōſulto principe augeri non debet. Angelus.

¶ Jmperator Valen. Lex.j.

Cum nulla† ratio ſit curi paſcuisſaltibuſq̄ʒ[h] rei priuate[i] pēſio debeat ampliari nequaq̄ʒ pro libidine ordinum augmenta faciēda ſunt: et idcirco grauiorē penſionem imponi ab ordinibus accepimus vt animalia ex reb9 priuatis noſtris a locorū paſtibus arceātur[k]: quod fieri non oportere diue memorie iulian9 prorogata iuſſiōe cōſtituit. quare excellens auctoritas tua[l] conuētis prouinciarum rectoribus non eam licitationis neceſſitatē patiaꝭ iferri quā repentinā facīſit ciuitates ſed eā manē decernēt quā ſtatuit antiquitas.[m]

¶ Jmperator Archa. Lex.ij.

ſibi fuerit ſtipulatus vel q2 bona fide emit: lꝫ in quibuſdā caſibus empto2 ꝺ p̄cio non agat. vt.j. de fun.rei pri.l.nemo.et.ſ de predi. curia. l.j.ꝛ de agric.et cēſi.l.quēadmodum.

g ¶ De paſcuis publi.ꝛ priuat.

¶ Prouidit fūdis limitū nūc paſcuis.

h ¶ Cum nulla. Saltibus.(facit hic vim ī verbo ſaltib9) non dicas pratis vnde fructus colligitur aliter q̄ʒ paſtione.vt.ſ.l.proxi. ꝛ fi.ꝛ qꝺ dicit p̄nate.ſ.pricipis. nā ī ſaltu priuati hoīs nō itromittit ſe ordo: ſꝫ dño cōmittiꝭ vt.ſ.ꝺ ind.l.nēo

† cōco2. cū hac l.c. ꝓhibem9.iū cta glo. j.extra ꝺ cēſi. vbi ꝓhibēꝭ noui cēſus īpōi

i ¶ Priuate. ſcꝫ principis.

k ¶ Arceātur.q.d.ideo poſſeſſo2 ſeu ꝯductor ſaltus p̄ncipis prius dat ordini.ꝛ ſic ordo accipit vt animalia militum arceātur vt ſua cōductoris liberius paſcanꝭ. ꝛ q̄ vult ī īduci. ꝛ facit.ſ. no. vec.l.j.ij. et iij.ꝛ fa.ſ.de cano. fru. vt. ro.l. neminē.et de p̄. v2.cōſtan.l. nulli.ꝛ.ff. de decre. ab ordi.fa.l.ij.

l ¶ Tua. loq̄tur

m ¶ Antiq (p̄ſ.p̄. taſ.ſic.ſ.ti.j.l.ij

a Inſignis. Tua. magiſtro militū loquitur
b ❡ Hac conditione.i.intantum.
c ❡ Publicis. fiſci vel principis. Idē in priua= tis cuiuſlibet. vt in hac.l.z.j.l.proxi.
d ❡ Militariū. in duob⁹ cōſulit p hūc ti. aialib⁹ militū. prio vt hic. ſcdo vt penſio nō augeatur ꝯductorib⁹ priuatis. vt.ſ.l.p= Pri.§.pc. Rata.
e Lege. iſta quā dirigit ad pfe.z fa.j. de priuile. do. aug.l.ij.
f ❡ De fūdis zc. ❡ Tā d̄ ppriis q̄ꝫ fiſcalibus dicit cū oēs ſunt pncipis q̄ſi proprij z pſimoniales. vtar.j.c.l.j. z.j.ne q̄d in lo. pub. l.ij.§.j. ſm q̄ſdā. ſed alij de pſimonialibus tm̄ dicūt. vt. ff. ne q̄d i lo. pu.l. ij.§.j.z not.ꝙ q̄= dam ex his nō pñt locari vt cōſtituti per meſopotamiā: q̄d mirū: q2 ſunt militibus aſſigñ. vt.j e.l.oēs. z.l.nlli.
g ❡ Et ſaltuenſibus. de his dicit lex fi.
h ❡ Emphiteoticis. ad quā emphiteoſim nō p mittiꝶ accedere niſi dato fideiuſſore ēt ſi deſertū accipiꝶ. vt.j. e.q̄cūqꝫ.et.ſ.de oi ag.deſer.l.iij
i ❡ Cōductoribus.ſ. pſōalib⁹ q̄ b⁹ ſpāle ius cōcediꝶ tam p eis q̄ꝫ ꝯtra eos. vt. j.l.iij.z not.ꝙ ſi ppetuo accipiūt dn̄i ſunt. et ideo donāt. vt.l.j.z.ſ.de oi agro deſer. q̄ agros nec ipator pōt eis auferre. vt.j.d̄ lo. fun.ci.l.fi.
k Si quis. Emphiteota.
l ❡ Fundos ad fiſcum pertinentes.
m ❡ Salua lege.i.ſaluo canōe. vt.j.e.l. vniuerſi. z.l.fundi.z.l.fūdos.

a Inſignis aucto ritas tua[a] hac
b c ꝯditiōe[b] a publicis[c] pratis ac amenis paſcuis anialia militū ꝓhiberi pcipiat vt vniuerſi cognoſcāt de emolumētis eoꝝ tuiqꝫ officij facultatib⁹ duodeci lib. auri fiſci cōmodis exigendas ſi q̄ſq̄ꝫ poſt hac memorata prata mutilare tēptauerit: nō minore decernēda pena ſi etiā prata priuatoꝝ aut antiochenoꝝ fuerit deuaſtata: ita tñ vt ſine leſione prouincialiū ꝓuideāt curiales q̄
d pacto aialiū militariū[d] paſtui conſulaꝶ.

❡ Prata prouincialiū nō debent fatigari moleſtia militum principis. hoc dicit Bartol.

❡ Imperator Honorius. Lex.iij.

Prata ꝓuincialiū noſtroꝝ et pcipue rei ꝑuate nr̄e ꝑniciofum vel ꝑiculoſum eſt militū moleſtia fatigari: idqꝫ
e lege[e] ad ampliſſimā pfecturā ꝓmulgata cēſemus ne hoc deinceps vſurpeꝶ. ſuper q̄ re vniuerſos quoꝝ intereſt cōuenire tua magnificētia nō moretur: neqꝫ ꝑmittat poſſeſſores vel colonos pratorū gratia qualibet importunitate vexari.

❡ De fūdis pſimo
f nialibus[f]: z ſaltuēſi
g bus[g]: z emphiteoti=
h cis[h]/z eorum condu
i ctoribus[i]. Ti.lxi.

❡ Accipiens fundum fiſcalem in emphiteoſim ꝑpetuam ipſum donat etiā irrequiſito fiſco. Bar.

❡ Imperator Conſtan. Lex.j.

k Si quis[k] † fū
l dos[l] emphiteoticiiuris
m ſalua lege[m] fiſci citra iudicis auctoritatē donauerit/donatio=
n nes firme ſint[n]: dum modo ſuis quibuſcūqꝫ temporibus ea que fiſco penſitanda ſunt repreſenta=
o re cogatur[o].

❡ Si pro re emphiteotica patrimōiali tpe debito ſoluta penſio nō ꝓbeꝶ: minori ipo iure nō inferꝶ dānū vel pena: ſed tutori et curatori in ſolutione ceſſantibus. h.d. Bar.

❡ Idem. Lex.ij.

n ❡ Firme ſint. vt inſtit. loca.§. adeo. Sꝫ an vēdere? videꝶ idē. vt.ff. de reg.iu. cur⁹ eſt: ſꝫ i alio emphiteota ſecus. vt.ſ.de iure ēphi.l. fi. circa princi.
o ❡ Cogatur. nō donator ſꝫ dōatari⁹. ſic nec vēditor pacto etiā interueniēte. vt ſ.ſñ cē. vl re.l.fi z fa.ſ. de epiſ.z cle.l.ſi q̄s pbr̄.z d̄ her. decu.l.fi.

Addi.

❡ Si q̄s. ❡ In glo. ibi ſꝫ i alio emphiteota ſec⁹ q̄m nō pt vēdere. Sic videꝶ fiſc⁹ eſſe deterioris cōditionis q̄ꝫ priuat⁹: quia emphiteota priuati nō pōt alienare ſine eius ꝯſenſu. vt.d.l.fi. z emphiteota fiſci pōt etiā irreq̄ſito fiſco poteſ dicere q̄d idem ſit in fiſco: ſꝫ hic dicit preſidē nō requirendū ſeu adeundū q̄uis in minore adeatur. l. reſpublica.ſ. ex q̄. cau. ma.l.j.ff.de reb. eo. Odofre. ſeqtur opi.glo. Sꝫ cōis eſt ꝯ. nam res fiſci cō irre=

† Con= cor. cū hac. l.c. vlri. cū glo. sup x. videre. extra de loca. et cōdu.

Patrimōdialis fundi pēſitatione ſeu aurariā ſeu frumētariā intra tē-
a pus[a] omiſſam mino-
b rū dñō nō nocē[b] pci-
c pim⁹ nec ad fraudē[c]
d iuris eoꝝ accedere[d]:
ſi qd ſolēniter debet
e paulo[e] ſcpi⁹ inferat.
ita tñ vt permanēte ſubſtātia paruulorū iudex tutorē vel curatorē p quē differt illatio negligentie ſue ⁊ dſerti officij pe-
f nas[f] exigat: et dāna
g deplorare[g] cōpellat.

¶ Emphiteota ob ſterilitatē non petat remiſſionē ⁊ reſcriptū in contrarium impetratū p obreptionē nō tenet. Itē fund⁹ fiſcalis cōceſſus in emphiteoſim perpetuā ab emphi. nō poteſt auelli licet ali⁹ offerat meliorem conditionem. hoc dicit Bar.

¶ Imp. Val. L. iij.

Quicūqꝫ poſ-
h ſeſſiones[h] ex ēphiteotico iure ſuſcepint/ea ad refūdē-
i dū[i] vti occaſiōe non
k pñt q̄ aſſerāt deſtas[k] eſſe cepiſſe tametſi reſcpta p obreptionē meruerit: ſed nec auelli eas ab his poſ-
l ſe nec ſi licitatio[l] ab

---

quiſito vendi non pōt donari poteſt vt in priuato: donatio eni eſt libera ⁊ a nulli⁹ imperio dependet neqꝫ eſt prohibita. Pyrrhus.

a Patrimonialis. Tempus. xxx. dierū. vt ff. de pub. l. imperatores.

b ¶ Nocere. imo videt ꝯ. ſꝫ reſtituit. vt. ff. d mi. l. ſi ex cā. §. ſi in cōmiſſum. Sed ibi in fiſcali: hic in pimoniali. Itē adhuc pl⁹ q2 videt nec reſtitui ⁊ ſibi p̄iudicare. vt. ſ. de fi. inſtru. et iure haſte fiſ. l. q̄cūqꝫ Sꝫ ibi in fiſcali ⁊ vltra erat proceſſum: q2 ſolēniter vēditū. et eodē modo ſolue. ſ. de admi. tut. l. ſi tutoris. Itē nec ſibi negat reſtitutionē Itē hodie videtur corrigi qd d xxx. dieb⁹ dr vt ipo iure nō currāt. vt. ſ. in qb⁹ cau. in integ. re. l. fi. Ul' dic q illud qñ currebat tpa ⁊ reſtituebat at qñ nō reſtituebat ēt hodie currit: ⁊ nō reſtituit vt dixi qñ vēdidit fiſcale. als corrigitur.

c ¶ Ad fraudē. i. dānū. ſic. ff. de edi. edic. l. cū autem §. excipit. q. d. euadere nō affert dānum.

d ¶ Accedere. als euadere.

e ¶ Paulo. i. paꝝ inferat ⁊c. i. nō totū qd debet vel dic ad fraudē. i. occaſionē iuris ⁊c. qd eſſet fraus cū euadere. ⁊ fa. ſ. de vſuc. p ēptore. l. fi.

f ¶ Penas. q2 forte ſoluit eſtimationē penſiōis per quam minor ſoluere debuiſſet. ar. ſ. vñ vi l. meminerint. ⁊ ff. de act. emp. l. iulianus. §. ſed cū in facto tributa tñ minor ſoluit cū in hoc locupletior eſt. vt. d. §. et nota penas deſerti officij. ſic. ff. de offi. preſi. l. diuus. idē per oia in eccleſia ⁊ prelato. vt in aut. de nō alie. §. finimus. col. ij. ⁊. ſ. de anno. ⁊ tri. l. obſiſtere.

Tributa ſoluit minor.

g ¶ Deplorare. i. emendare.

Additio. ¶ Pimonialis. ¶ In glo. ibi alias corrigitur Dicerē qd minor poſt xxx. dies nō ſeruatur ipſo iure illeſus in caſu legis noſtre: q2 dicta. l. fi. eſt ꝯtra ius cōe et in ſuis ſolū terminis ſeruāda. l. certa. ſ. de iur. fiſ. vnde loquitur in preſcriptiōe nō currente minori: ſed hoc qd dicim⁹ per ceſſationem biēnij vel triennij res cadat in cōmiſſum non eſt preſcriptio cū illa concedatur cōtra negligentes in agendo vel defendendo. l. fi. ſ. de anna. except. hic autē in nō ſoluēdo erat culpa. Item cū preſcriptio curſrat poſſidēti cōtra non poſſidētem. l. ij. ſ. de p̄ſcrip. xxx. an. l. ſi ne. ff. de vſuca. hic econtrario: q2 dñs non poſſidēs preſcriberet contra emphiteotam poſſidentem quare non eſſet preſcriptio. Nō obſtat ſi dicat qd dñs poſſidet ciuilit. l. iij. §. econtrario. ff. de acqui. poſ. et p cōſequēs preſcribat. l. iuſto. ff. de vſu. q2 eſſet verum ſi vellet p̄ſcribere effectū ciuilis poſſeſſionis ſcilicet directum dominiū ſed ad preſcribendum vtile requiritur poſſeſſio naturalis. d. l. ſine poſſeſſione. ff. de vſuca. Item agit dominus de recuperando rē que ſua fuit quod facilius conceditur quā ſi de nouo acquirere certaret. l. ab hoſtib⁹. ff. de capti. l. fi. §. licentia. ſ. de iure delibe. l. filio. ff. de libe. ⁊ poſthu. Et facit pro hac parte tex. in. l. ſi finita. §. ſi pupillus. ⁊. §. poſtea. ff. de dā. ifec. ⁊. §. preterea. de prohi. feu. alie. per Frede. Uide ad hanc. l. Fran. are. in. l. j. col. viij. ff. de acqui. poſ. ⁊ in. l. teſtamenti. in fi. ff. de teſta. Pyrhus.

h Quicūqꝫ poſſeſſiōes. ſ. patrimoniales.

i ¶ Ad refundēdum. id eſt ad remittendum canonem

k ¶ Deſertas. id eſt ſteriles per quod excuſabat ſe vt non perdiderit licet non ſoluerit penſionem. Sed arg. contra. ff. de allu. l. ij. ſed ibi per principem fuit diminutum. Accur.

l ¶ Licitatio. in locationibus eni et venditionibus prediorum fiſcalium non patrimonialium eſt locus adiectionibus niſi cum locatio patrimonialis fuit temporalis: ſed nec ad venditiones pertinet ciuitatum adiectio. vt. ſ. de

vē.re.ciui.l.j.τ.§.de loca.pre.ciui.l.fi. τ no.hac l.vnū ↄtra cōducto:ē.aliud pro eo. Item facit §.de oī agro deſer.l.quicūq3.τ de allu.l.iij. τ C vēdi.re. ciui.l.ij.τ.ff.de publi.l.licitario.

a F Undi. Noſtram.ceſaris:cū antea eſſent emphiteotica = rij alicuius pri uati vel eccle vel fiſci.

b ¶ Popoſce = rint. titulo em = ptionis vel alio petuo titulo.

c ¶ Cōmoda = mus. id ē ad cō modū percipiē = dum dam⁹. vel hoc dicitur ꝙ = tum ad tranſla = tionem poſſeſ = ſionis.

d ¶ Poſſeſſio = ne. fundi dati i in emphiteoſim

e ¶ Diſſoluāt. als poteſt eſſe metus cōmiſſ.

Addi.

¶ Fūdi. ¶ Po ne hic caſum in terminis ſm An dre. de barulo. Et in.l.quicūq3 no. ſm Odofre dū predia fiſca = lia ſiue patrimo nialia ita poſſe dari in emphi = teoſim vt pēſio nō minuāt etiā ſi ſterilis fiat ſ3 ſemper eadem ſoluatur.cōcor. l.iij.§.e. contra l.licet.§. locati. cum ſua mate = ria. In.l. iube = mus. eſt in tex. agonotheticos dic eos qui da = bantur agono = theis. hoc ē cer taminū ꝑfectis ob meritum vel emeritis queue ab ipſis adiudicabātur athletis vt hic Balza tus. Nota ꝙ colonus preſcriptione. xl.annoꝝ efficitur quaſi domin⁹ ſecus in colono priuati l.j.§.cō.de vſuca.l.malefidei.§. de ꝑſcrip.xxx. an. Ratio eſt vt quis acrius ſuſcipiat fundos public os colen dos ſpe illa qđ non reuocabit ſi.xl.ānis colue rit. argu.l. fi.§. de om.agro de = ſerto. et perpe = tuo preſtat pen ſio fiſco quāuis ius non reuocā di ſit contra eū preſcriptū. Itē vide ad.l. qui = cunq3. Fran.de are. in.l.ſi quis ſtipulatus.§. ſi quis ita.ff.de ꝟ bo.oblig. Et eū pulchre contra Bar.in.l. diuoꝛ tio.§.interdum. ſolu. matrimo. col.ij. Pyrrhus

f S I qui. Perpe = tuo.niſi īfra ſex menſes ex die conceſſionis ve nit. vt.ff.de cen ſi.l.fina. et facit §. de oīt agro deſerto.l. loco = rum.τ.§.eo.qui cunq3.

g H I quib⁹. Incōcuſ ſe.ſic.§.eo.l.fun di.τ.ī.C loca.ꝑ. ciui.l.fina.et.§. de cenſi.l.fina. et de oīt agro deſerto.l. qui = cunq3. τ de qua dri. preſcri.l.be ne a zenone.

h ¶ Contracti = bus. ſcilicet vt vendat vel alio titulo poſſit ali enare.

i Q Uicunq3. Deſert⁹.i

alio fuerit promiſſa: ſed eas in perpetuū apud eos qui eas ſu ſceperint et eorū po ſteritatē remanere: nec ſi ſup hoc reſcri = ptū fuerit aduerſus eos impetratum.

¶ Imp. Aug. L.iiij

F Undi patri = moniales et q̄ ex emphiteotico iu = re ad domū noſtrā^a diuerſis generibus deuoluti ſunt: ſic eis qui popoſcerint^b ce dunt/vt cōmiſſi me = tus eſſe nō poſſit: ne q3 enī magis cōmo = dam⁹^c noſtra ꝙ tra = dimus ea iure dñij: ita tñ vt ea q̄ in nr̄a poſſeſſione^d poſiti ꝑ ſtiterint τ in poſteꝝ diſſoluant^e.

¶ Suſcipiēs a perequa = tore fundum deſertum: ip ſum ꝑpetuo poſſidebit. Bartolus.

¶ Impa. Gra. L.v.

S I q̄ a prioꝛib⁹ colonis vl' em phiteoticarijs deſti tutū ꝑrimonialē fū dū a ꝑequatore vl' cē ſitore ſuſcepint: ꝑpe tuo^f eūdē atq3 incō = cuſſo iure poſſideāt nec quiſq3 ſecūd⁹ pe titoꝛ accedat.

¶ Donatarius principis rem ſibi donatā poſſidet incōcuſſam: τ eam in aliū poteſt transferre. Bar.

¶ Impa. Gra. L.vj

H Is q̄b⁹ ꝑrimo = niales poſſeſſi ones ꝑ aſianā τ pōti cā dyoceſim vl' a no bis vel a diuis parē tib⁹ nr̄is ſacra largi tate donate ſunt in = cōcuſſe^g poſſideant atq3 ad ſuos poſte = ros trāſmittāt: qđ q̄ dē nō ſolū in heredi bus ſed etiā in ↄcti = bus^h oīm genere vo lumus cuſtodiri.

¶ Accipiēs in emphiteo ſim a fiſco debet cauere de nō deſerēdo ſub hypo theca ſuoꝝ bonoꝝ: als ſa tiſdare tenetur: quā ſatiſ = dationem ſi magiſtratus omiſerit ad ſuum redun = dat periculum. Bar.

¶ Idē Aug. L.vij.

Q Uicunq3 ad ēphiteoſi fū = doꝝ ꝑrimonialiū vl' reipublice iuſſu nr̄i numinis venerit: is ſi redūdātia fortūa = rū idone⁹ fuerit ad reſtituēda q̄ deſert^i forte poſſeſſiōib⁹ re q̄rent ꝑrimoniū ſuū

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſi ſiant ſteriles vt accedat. ſ. ď omni agro def. l.q̄cūq; et facit ſ. de murileg. l. penul. ꝛ. j. de loca. pre. ciui. l. j. ꝛ ff. de pub. l. licitatio. in prin. et ſ. de vſu. l. ſi bñ. et inſti. de ſatiſda. tu. §. pe. Ac.

a Omnes fundi. Limiti id eſt ad vſum militū q̄ ſtāt in limitib⁹ iperij: et ideo ēt iperator alienare nō pōt: vt hic dicit.

Imperator q̄dā alienare nō pōt.

b ¶ Obſtaculo. ſi alī⁹ poſſideat. et facit. ſ. de fun. limi. l. j. ꝛ. l. fina. ꝛ. xvj. q. iij. c. inter.

† Hic not. ꝯ illos q̄ dicunt romanū imperiū nō fuiſſe extenſū vl tra Eufratem.

c Uniuerſi. privato iure. facit differentiā inter predia patrimonialia ꝛ tributaria que emit priuatus a p̄uato ſaluo tamen canone: q2 alit̄ emere non licet: vt j. de fun. rei priua. l. nemo. ꝛ illa patrimonialia q̄ quis acceperit directe a principe in emphiteoſim: cum his ſecūdis poteſt dari aliō deſertum: ſi prius data ſūt florida et hoc per perequatorē qď ī primis ſec̄e. ꝛ ƀm hoc priuato dic idest q2 priuat⁹ a priuato emit. Alij dicunt. id eſt ſpāli iure.

d ¶ Ad eos.

publicis ī plicet nexibus. Si ꝟo minor facultatib⁹ ꝓbabit̄ datis fideiuſſorib⁹ idoneis ad ēphiteoſim accedat: ſcientibus his quos talium rerum cura ſolicitat ī ſe negligentie damna (ſi hmōi cautio de fuerit) eē vertenda.

¶ Fundi limitrophi militib⁹ aſſignati ꝑ reſcriptū principis vel ānotationē ī emphiteoſim vel iure dominij ī aliū transferri non pñt ꝛ trāſlati reuocāt̄. B.

¶ Idē Aug. L. viij.

Omnes fundi† patrimōiales ꝑ meſopotamiā ꝛ oſdroenā ꝓuīciaſ q̄ſ cōſtat diuoꝝ retro pricipū ſanctiōib⁹ limiti^a deputatos / ad iuſ priſtinū ſine vlli⁹ aſſertiōis reuocēt̄ obſtaclo^b ꝓhibituri oīa q̄ āntea ipēdēda neceſſitatib⁹ limitis ꝓberi ꝯſueuerāt: ita vt nulli penit⁹ audiāt̄ qui aut reſcripto aut annotatiōe dñiū vł emphiteoſi vł cōductionē quolibet gñe largitatis de nr̄a liberalitate meruerint.

¶ Imp. Ar. Lex .ix.

Uniuerſi cognoſcant nihil priuato iure^c ſaluo canōe fundis emptis cū patrimonialibus eē cōmune: ita vt ad eos^d nūq; patrimonialiū fundoꝝ ꝑequatoꝛ accedat graui mulcta feriendo eo q̄ ſtatuta noſtre clementie auſus fuerit temerare.

¶ Si fundi patrimoniales fertiles aliquib⁹ ſunt ꝯceſſi ꝛ ſteriles nō ꝑeq̄toꝛ dꝫ ſterila fertilibus aggrauare: vt ſic oīm pēſio ꝓſtet̄ ꝛ diuiſio fiat ſterilū equa lance ꝛ fertilium. Bar.

¶ Idem Auguſt. Lex. x.

Fundos patrimoniales eos dumtaxat q̄ ſaluo canone^e iure p̄uato noſtra liberalitate conceſſi ſunt^f cū his patrimonialib⁹ qui in cōditiōe propria cōſtituti ſunt^g illuſtris auctoritas tua iubeat exequari ita vt releuato onere rei qď immineat fatigatis tranſlatio in eos qui integris viribus florent et aſcriptio tributorum equa lance diuidatur.

¶ Penſio predij emphiteotici a fiſco ď̄fēdit̄ ꝑ emptorē: nō obſtāte pacto q̄ vēditoꝛ ſoluere ď̄beat: niſi pricipis iudicio fuerit firmatum. h. d. Bar.

¶ Imperatoꝛ Hono. Lex. xj.

Ius^h ēphiteo-

emptos. ꝛ facit j. de meta. l. deuotum. ꝛ. l. pri.

e Fundos. Canone id eſt tributa ordinaria que preſtant principis predia. vt. ſ. de exact. trib. l. fin. nā ꝛ eccl'ia vt. ſ. ď ſac. ſan. eccle. l. placet.

f ¶ Cōceſſi ſunt ī emphiteoſim vel locationē.

g ¶ Cōſtituti ſūt deſerti puta: et ita apď nos ſūt nemini cōceſſi qui cōcedūtur habenti alia vt illa deſerat vt oſſitia alicui dari poſſint. vt. ſ. de oſſit agro deſer. qui vtilia. ſecus ī emptis a priuato. vt. ſ. l. priori. Accur.

h Ius. i. pēſio emphiteotici predij q̄ pēſio noſtro iudicio. id eſt permiſſione noſtra ſpecialiter ē retenta apud vēditorem vt ipſe eam preſtet nō emptoꝛ ſine vinculo obligationis. ieſſicat enī pactio eſt ſeu obligatio vt eam ali⁹ q̄ꝫ qui poſſidet preſtaret. vt. ſ. ſine cē: vel reli. l. fi. niſi ſit facta noſtro iudicio. ſicut et ipſius predij patrimonialis ineſſicax eſt alienatio facta a procuratore patrimonij niſi iuſſu

principijs. vt. ff. de lega. j. apud iulianum. §. fin. ita illud ius noſtro iudicio retentum immutabile pſeueret. ⁊ ſicut eſt ab emptore poſſeſſum vt venditor non ipſe emptor preſtet ei. et ſm hec verba iudicio noſtro terminant retentatū Uel dic iudiciū eſt in hoc vbi ſine obligatione eſt conuentio. ⁊ ſic ſoluat ēptor quia non valet conuentio in p̄iudiciū fiſci: valet tamē iter cōtrahentes. vt. ff. de pac. inter debitorē. ⁊ ſic ſoluat emptor. Uel dic ꝙ legantur cū īferiori littera iudicio nr̄o. ⁊ eſt ſenſus idē qui proximus.

a ¶ Predij. patrimonialis.

b ¶ Poſſeſſionē. i. ſine noſtro iudicio emptor vetuſto tempore retinuerit ſic poſſeſſionē quā venditor preſtiterit: nō ipſe volumus eū adiuuari ex vetuſtate tēporis quominus pitius p̄ſtet ipſe emptor ſm quoſdam et ꝓbū vitioſa pōt legi. ſ. obligatione. vt. ſ. vel vetuſtate. nā tricēnalis. vel. xl. an. p̄ſcriptio ex vitioſa poſſeſſiōe oritur. vt. ff. de acquir. poſ. l. pōponius. §. fina. ⁊ vetuſtas dicitur. xl. an. vt arg. j. de fun. rei. pri. l. nemo. Uel dic que poſſeſſio. ſ. vitioſa: et ſm hoc dic ꝙ vitioſe cepit poſſidere poſſeſſor ſine titu. ⁊ tamen preſcribit. xl. an. ſed canonem ſoluet per. l. fi. j. eo. Uel dic ſm Azo, ius emphiteoticū habebas in fundo titij illud predium poſſedit ſeius. xxx. annis nullo modo ſibi obligatum ab emphiteoticario. nunc emphiteota vendicat a ſeio vtili in rē. ſeius obijcit preſcriptionē: prohibet hec cōſtitutio p̄ſcriptionem. ⁊ eſt ſpeciale iuri emphiteotico non obijci preſcriptionem ſm Azo. Sed ego credo melius dici ſi dicamus eū habuiſſe ius emphiteoticum in predio patrimoniali: nam et rub. de patrimōialibus loquitur et ſic hic ſpeciale in patrimonialibus emphiteoticis ſm. M. et ſm hoc adimatur poſſeſſio. id eſt dominiū vt non preſcribat. xxx. an. ſꝫ. xl. vt j. eo. l. fi. et facit. ſ. de preſcript. xxx. an. l. cū notiſſimi. §. fi.

c ¶ Poſſeſſores. Uel. pio id eſt.

d ¶ Comparauerunt. a me vel a p̄uato ſed in emphiteoſim habent a me.

e ¶ Modo. i. beneficio. q. d. ſicut eis largimur ī emphiteoſim/ ita largimur hꝰ vt non habeant neceſſe ea emere: ⁊ tamen habeāt tātum ius ac ſi emiſſēt excepto qꝺ dicit. ſ. e. vniuerſi.

f ¶ Succeſſione vt quia acceperāt deſertum p̄ quod videntur ſuccedere deſerenti quo caſu biennio vel ſex menſibus ſit tutus. vt. ſ. de oſ agro deſerto. l. qui agros. et. l.

tici predij[a] quod ſine obligationis vinculo retentatum eſt iudicio noſtro imutabile ꝑdurare precipim⁹: poſſeſſionē[b] autem que ſine obligatione ſpeciali fuerit vitioſa: vetuſtate temporis nolumus adiuuari.

¶ Emphiteote fūdos patrimoniales emere nō coguntur: dominiū vero vtile habeant ſicut a principe vel alio ex quocūq; titulo acquiſijſſent. Bar.

¶ Imperat. Theo. Lex. xij.

Poſſeſſores[c] vl̄ ēphiteoticarij patrimoniales q̇ fundos minime nūc vſq; cōparauerunt[d] eodē largitatis modo[e] nequaq̄ ad eorū comparationem vrgeantur: ſed tanq̄ p̄cijs depenſis ſic eis noſtri numinis beneficio potiant: vt qꝺ iuris alter inferēdo preciū cōſecutus eſt hic noſtra liberalitate preditus emphiteoticarius habeat. Illud quoq; ius in quibus coluit p̄dijs quod aut ex ſucceſſione[f] aut ex cōparatione priuata[g]: aut noſtri numinis liberalitate aut quocunq; modo[h] poſſedit: ſciat[i] illibatum intemeratūq; ſeruari licentia eis concedēda etiam libertates[k] mācipijs ex fundis patrimonialib⁹ atq; emphiteoticarijs cum fundorum ſint domini preſtare

¶ Predia matrimonialia hic nominata non poſſunt alienari in aliū pena contrafacientibus imminente. Bartol.

locorum. Accurſius.

g ¶ Priuata. facta a nobis vt ſubijcit.

h ¶ Quocūq; modo. qꝛ ius in re tēporis diuturnitate queſiuit. vt. ſ. e. l. ius. Temporis diuturnitate ius alt cui q̄rit.

i ¶ Sciat. emphiteota tantum.

k ¶ Libertates. j. titu. j. l. ij. cōtra. Solu. habēt hic quidam liberalitates: ſecus in libertate dicunt. vel illud i colono ſimplici vel alio: hoc in emphiteoticario vel ſimili qui ſunt domini ſaltem vtiliter. argumē. in aut. de non alienā. §. alienationis. colla. ij. et facit quod dic. ſ. de agrico. ⁊ cenſi. l. quēadmodum. Accur.

f

Idem. Lex.xiij.

Nulli iā in poſterū liceꝫ ꝑci= pimus ꝑtrimoniales ſeu limitrophos vel a ſaltuēſes[a] fundos q̇ b ꝑ tractū oriētis[b] po ſiti ſunt ad ius trāſ= ferre priuatū ſiue dē pto: ſiue ſaluo canōe iuris fundoꝝ īmuta tio poſtuleſ: legis te meratores.l.lib.aurī pena coercētes: tā vi delicet petitorē q̄ȝ of c ficiū[c] qḋ petitionem concedit admitti: li cet annotatio noſtra diuina pragmatica ꝯ vetitū ꝓferatur.

Qui per.xl. an. fundū patrimonialem vel tēplo rum poſſederit vel alteri⁹ iuris cum titulo vel ſine: nullā pro ipſo moleſtiā vł queſtionem pati poteſt: ſȝ ſoluet debitum canonem Si vero ab initio probet titulum poſſeſſor adēpto canone a principe prediū ſibi fuiſſe conceſſum a ca nonis preſtatione ſecur⁹ eſt. Bartolus.

Imperator Ana. Lex.xiiij.

Iubem⁹ oēs q̇ in q̄cūq̧ dyoceſi aut quacūq̧ ꝓuincia vel q̄libet ſaltu vel ciui= tate fundos ꝑtrimo= niales vel temploꝝ b aut agonotetici[b] ſeu c releuatoꝝ iugoꝝ[c] vł cuiuſcūq̧ iuris ꝑ.xl. iugit̄ annos poſſeſſi ones nō ſolū eoꝝ q̇ nūc detinēt verūetiā eoꝝ q̇ antea poſſede rāt ꝯputāda ex quo cūq̧ titulo: vel ēt ſi= ne tit̄lo hacten⁹ poſ ſederūt: vel poſtea ꝑ memoratū.xl.anno= rū ſpaciū[d] poſſederit nullā ꝑēit⁹ ſuꝑ dn̄io memoratoꝝ oīm fū= doꝝ vel locoꝝ vł do moꝝ a publico actio nē vel moleſtiā aut quālibet īq̇etudinē formidare: ſed īpoſi tū canonē ꝓ q̄litate iuri cui⁹ ꝑdia ſūt vł loca ꝑ ſinglos ānos ſoluētes: ꝓ certo ha f beāt ſuū eſſe[f] qḋ poſ ſidēt vel poſtea poſ= ſederit: ita vt oībus ad excludendā oēm q̊libet mō ex publi= g co mouēdā[g] q̄ſtionē/ nuda ex quocūq̧ ti= tulo vel etiā ſine ti= tulo corporalis.xl. h an.iugis[h] poſſeſſiōis exceptio poſſit ſuffi cere. Hoc etiā adij=

a Nulli. Saltuenſes. id eſt ſaltus in quib⁹ ſunt paſcua. Accur.

b Orientis. localis eſt hec lex. nā alie dn̄i= ce poſſeſſiones ſaluo canone alienari poſſunt. vt.j.de fun.rei pri.l.fi.ꝛ.j.l.ꝓxi.ꝛ eſt ſimilis ꝓ= hibitio quodā= modo ī predijs redact⁹ ſub for= ma patrimonij ff.de leg.j.apud iulianū.§.fi.

c Officium. id eſt officiales ꝛ facit.ſ.de aq̄= du.l. diligenter ꝛ de fun.li.l.fi.ꝛ ḋ pe.bo.ſub.l.ij.

d Iubemus Agonote tici.i. nois fun= dos vł ꝓlatos releuatorum vł alio ſili.vt.ſ.de colla.do.ade.l.j ꝛ dicuntur ago notetici ſm. M. fundi qui dabā tur certātibus in agone. vel.i. rureſtres ꝑdu= cti ad fertilita= tem agone.i.la= bore. nā primo erāt ſterilia.agō eni grece labor latine: quia qui laborat agit. vñ xp̄s in agone fu it. Et releuata dicūtur que cū erant paluſtria fctā ſūt terrena de quib⁹ etiā lo quitur dicta lex de co.do.

e Iugorū. i. terre q̄ mō iugo araſ olim ſteri= lis.vt in aut.de mā.ꝓn.§.coges. itē cuiuſcūq̧ iu ris.i. nois a iu= re īpoſiti vt au= rariū. vt.ſ.co.l. ij.ꝛ de col. do.l. j. et mo.ſm.M. hic loquiſ de ꝑ= dijs deſertis q̄ poſſidenſ ab aliquo nulla inter= cedēte auc̄te ei⁹ qui eā interponere potuit.ꝛ idē hic per.xl.an.preſcribit vel ali⁹ qui a tali poſ= ſeſſore titulo intercedēte accepit.ſm. M.ꝛ.J. quicunq̧ ergo talia ꝑdia ꝑ ꝯtractū ēphiteo. vł per cōductionē perpetuā prece ptione imꝑatoris vel auctori= tate comitis ꝑ= uati erarij ſuſce perit: dn̄iū cum poſſeſſione con ſequiſ quā alie nare et quo vo= luerit mō tranſ ferre poteſt: qḋ ergo preceptio vel auctoritas facit hoc facit hic preſcriptio.

f Suū eſſe. q: capitis cenſura ſublata iugatio terrena reman= ſit ꝛ omnes pro his agris quos poſſident publi cas preſtatiōes debent: ideo vi debatur publi= co eē queſitum qḋ fuerat ꝑſcri= ptum: q: fiſcus ſolus penſionē receperat ſȝ nō eſt niſi ei q̇ poſ= ſedit. M.

g Mouēdam. anniuerſarie ſo lutiones per ra tionalem rei pri uate exigebanſ qui alſ vocaſ ꝓ curator fiſci. vt ſ. de mo.mul.l. ij. et.iij. et ſic a publico moue= batur actio.vt. j.de fun.rei pri. l.vniuerſi.

h Quadragin ta annorum iu= gis.vt.ſ.de pre ſcrip.xxx.an.cō petit.et.j.de fū. rei pri.l.fin. nec

ob.§.ne rei do. vel temp. quia ibi de longo tẽpore dicitur. Item nec.§. de omni agro deſer. l. qui agros. ⁊ l. locorum: quia ibi contra priuatos/hic cõtra fiſcum. Item quid ſi erat priuati prediũ? Rñ. multomagis ſm. P. ſecus autẽ ſi nihil eſt ſolutum: quia fiſco nõ preſcribitur in canõe priuato vt ammodo non teneaẽ ſoluere. vt.§. de p̃ſcrip. xxx. an. cõpetit: qđ tamen dic vt.§. de preſcrip. xxx. annorum. male.

a ¶ Adempto canõe. impetraui a principe p̃dium vt ſine canone libere haberem. Sed cõtra. j. de fun. rei pri. l. fi. Sol. ibi in dñico hic nõ imo hic a pricipe: ibi ab alio accepit eo pacto. Et not. duo neceſſaria quorũ nõ ſufficit. ſic. ff de adopt. l. poſt mortẽ. Alij dicunt ꝙ hic erat dubium de canõe. ſi aũt eſſet certũ etiã a p̃ncipe ſufficeret. Itẽ contra.§. d̕ p̃ſcript. xxx. an. cum notiſſimi. in fin. Solu. hic iuſſio vel cõceſſio p̃ncipis fuit ibi non.

b ¶ Ab initio. Innuit ꝙ ſi p̃mo cepit poſſidere poſtea beneficium dempti canonis impetrauerit nihil egit. vt.§. de anno. ⁊ trib. l. i fraudẽ. ⁊ de imu. ne cõ. l. j. Mo. ⁊ facit.§

ciendo vt illi quoqꝫ qui adẽpto canone[a] hmõi fundos ab initio[b] p̃ncipali iuſſiõe datos ſibi fuiſſe confirmãt: ſi per. xl. an. adẽpti canonis bñficiũ iugiter poſſederunt: nec canonẽ cuius adẽptionẽ. xl. (ſicut dictũ eſt) annoꝝ poſſeſſio teſtaẽ poſſunt penit⁹ ꝓfligari: eo ꝙ nr̃e pietati placuit in vtroqꝫ caſu. i. tã ſaluo q̃ȝ adempto canõe poſſeſſoꝝ iura nr̃oꝝ in eo ſtatu in q̃ per. xl. an. (ſicut dictũ eſt) iugiter manſerunt abſqꝫ vlla innouatione durare.

¶ De mãcipijs ⁊ colonis patrimõialiũ ⁊ ſaltuenſium et emphiteoticorum fundorum. Titu. lxij.

¶ Si villa locata in emphiteoſim conceditur nõ poſſunt colõi vſurpare totum territoriũ eiuſdem. ⁊ vniuerſas aquas ⁊ fõtes eiuſdem ſed fructũ debẽt percipere de his quibus cultura requiriẽ. et vti aq̃ quaten⁹ eſt ad culturã neceſſaria: reliquũ vero cedit emphiteotis. Bar.

¶ Imp. Valẽ. A. j.

Emphiteoticarios[c] grauãt coloni[d] agros p̃ter cõſuetudinẽ vſurpantes[e] quos nullis culturis erudierunt: cũ ſolẽnitas[f] id eos attractare[g] permittat qđ eoꝝ labore vl̕ oliuetis eſt inſitũ[h] vel vinetis. ſed ⁊ irriguas fõtiũ aquas vſurpare conanẽ: quarũ fruct⁹ ſolis emphiteoticarijs debẽtur: idcirco placuit vt deinceps aquarum iura poteſtateſqꝫ penes emphiteoticarios ꝑmaneãt: tantũqꝫ ex colõis impartiatur quantũ culturis eorum agroꝝ ſufficere manifeſtũ eſt q̃s ipſi colunt: ꝓ modo aũt ſuperflue irrigationis[i] quã vltra culturas ſuas vſurparint: ẽphiteoticarijs poſſeſſoribus penſiões acceſſioneſqꝫ prebeant.

¶ Manumiſſio facta de mancipio fundi patrimonialis a non dño reſcinditur per procuratorem ceſaris. Bartolus.

de profeſ. et me. l. fina. Accur.

¶ De mancipijs ⁊ colonijs patrimo. ⁊c.

c Emphiteoticarios. cum fiſcus ſingula p̃dia cuiuſdam ville locaſſe diuerſis certa mercede in nũmis conſtituta poſtea dederat alij villã illã i emphiteoſim. coloni ſic oĩa volunt vſurpare. vt in ẽphiteota nil remãeat: qđ non poſſunt. ad qđ facit. j. e. l. iij

d ¶ Coloni. qb⁹ locatio p̃ma facta ẽ ad nũmos

e ¶ Uſurpãtes. ſ. cõs q̃s ⁊c. ⁊ ẽ ar. ꝯ pᷓdẽſem ſcriptorẽ q̃ facit ꝑ ſuos diſcipulos ſcribi. ⁊ ꝯ mgr̄z qui facit ſcholarẽ ꝑ ſe legere. Doctor aut lector nõ põt legere ꝑ ſubſtitutũ.

f ¶ Solẽnitaſ. q̃ a iure eſt inuenta circa ẽphiteoticos fundos.

g ¶ Attractare. id ẽ ad vſum ꝓpriũ trahere.

h ¶ Inſitũ. quaſi inſertum: ⁊ venit ab inſero inſeris inſerui. i. i ſedare.

i ¶ Irrigatiõis. facit.§. de ſui. ⁊ aqua. l. preſes.

Addi.

¶ Emphiteoticarios. In glo. arg. ꝯtra doctorẽ q̃ nimis facit ſcholares legere ꝑ ſe. Dic qđ rõ eſt q2 pſone induſtria i doctore exigiẽ. l. grãmaticos.§. d̕ ꝓfeſ. q̃ in vrbe cõſtãti.. ideo ꝑ aliũ explicari nõ põt. l. vnı.§. ne autẽ.§. de cad. tol.

l.inter artifices ff.de ſolu.niſi iuſta ⁊ neceſſaria cauſa impedit⁹ h⁹ faceret.l.agē tes.i fi.ſ. ꝺ agē. i reb.aut ex ſtatuto vel conſuetudine tunc debet ſubſtitutum bonum et ſufficientem dare vt fit per eos qui legerunt.xx.annis continuis i hac iſigni achademia ordinariam lectionem et in vniuerſitatibus quib⁹ doctores per bacchalarios legūt qꝺ hic nephas eſt. Pyrrhus.

a Libertates. Dñi. vt colōi ⁊ ſic nō eſt contra.ſ. ti. j.l.poſſeſſores. et facit.ſ.ꝺ his qui a non do.l. ſi non proprie.

b Rationales.i.procuratores ceſaris. vt. ſ. ꝺ modo mul. l.ij. Accur.

c Cognouim⁹. Meruerunt. in emphiteoſim. ⁊ nota ſpeciale vt teneat colono ſtare fauore fiſci: ne fiſcus teneatur ei. vt hic. et ff.de iur. fiſ.l.fi. §. patron⁹. al's regulariter contra. vt. ſ. loca. emptorē.et.ff.ꝺ loca. ſi merces: §.j.⁊ de vſufru. arboribus.§.j.q̄ ſunt contra.

d Sup. Fundorum. i.

Imperator Valen. Lex.ij.

Libertates q̄ſ mācipijs ex fundis patrimonialibus atq; emphiteoticis qui fundorū non ſunt domini[a] p̄ſtiterit: rationales[b] huiuſmodi precepti auctoritate reſcidāt

Emptor fūdi patrimonialis tenetur ſtare colono: quem ſi expulerit poſſeſſione priuatur. hoc dicit Bartol.

Imperator Grat. Lex.iij.

Cognouimus a nonnullis q̄ patrimoniales fundos meruerunt[c] colonos ātiquiſſimos perturbari atq; i eorum in loco vel ſeruos ꝓprios vl' alios colonos ſurrogari: edicti itaq; hui⁹ auctoritate ſancim⁹ eo qui deinceps aliquid huiuſmodi crediderint attēptandū hiſdem poſſeſſionibus eſſe priuandos.

Coloni ad aliquā militiā conuolantes reuocantur ad antiquā culturam Item milites veterāi ad quietem dōati rei ruſtice operā non debēt dare. B.

Idem Auguſt. Lex.iiij.

Super patrimonialiū refectione fundorū[d] dudū noſtris eſt legib⁹ conſtitutum/ vt hic qui eos colētes ſolū eorum vertant[e]: nūc ad alia loca dirigētes[f] nūc ad militiā[g] conuolantes/ ad auitas ꝯditiōes ⁊ ꝓpria iura conuocent. Ceterū †eos qui caſtrenſibus ſtipendijs ocia quieta meruerunt[h]: etiā veterani cōſtituti: nequāq; placet tela[i] in vſum vomeris[k] ligoniſq; cōuertere.

De fugitiuis colonis patrimonialibus: ſaltuenſibus ⁊ emphiteoticis. Titulus.lxiij.

Coloni patrimoniales vel ſaltuenſes non obſtātibus aliqui b⁹ ſtipendijs que promeruerint reuocātur ad primeuā culturam agrorum.h.d.Bar.

Imperator Valen. Lex.j.

Quicūq; paruuli[l] ex municipib⁹ vel colonis patrimonialibus vel ſaltuēſib⁹ quorū tamen aui ac patres implicati huiuſmodi functionibus fuerint coniuētia militaris officij ad ſtipēdium caſtrēſe vel officia diuerſa trāſierūt ad munera

deſertorum.

e Vertāt.arando. Accur.

f Dirigentes. ſcilicet ſe.

g Ad militiā.i. reuocatur ꝺ militia.vt.j.ti.j.l.j. ⁊ fi.et.j.de agri. ⁊ mā.do.l.iij.⁊. j.q̄ mili.nō poſ. l. cura. et.ſ. de colo.pa.l.j.⁊.ſ. de agri. ⁊ cēſi.l. colonos nulla. ⁊.l.cum ſatis.§. caueāt.et ne rei do.vel tē.l.j.⁊.j de ap.ma.mil.l. probari. niſi tā facti veterāi vt ſubijcit. Et nota q̄ nō loquit de ſimplici colono ſed aſcriptitio: qꝺ patet q; dicit auitas cōditiones. Item j.de vetera.l.penul. contra.

h Meruerunt vt quia honeſte miſſi ſunt de militia.

i Tela.q̄ i militia habuerūt.

k Vomeris.iſta ſunt nomina inſtrumētorꝫ que ſunt in aratro.

De fugitiuis colonis pr̄imonialibus ⁊c̄.

l Quicunq; paruuli. Frequenter cū ſunt pueri ſeparātur a ſolo per patrem ponentem eum cū aliquo milite. idē tamē ſi magn⁹ ceſſauit ſe a ſolo. vt.ſ.ti.j.l.fi. cū ſuis concor. ⁊.ff. de decur.l. honores.§.pe.

† Vide ad hoc Joā. de pla.hic ⁊ i proe. iſti. ⁊ q̄s doctor ꝺ; precedere.vt de pulchre per abbatē i c.clerici extra de iudi.

patrie vel ad agrorū cultus conuētis ducibus tribunis ac p̄poſitis reuocentur: a neq̧ his ſtipēdiaᵃ data proſint†.

¶ Suſcipiens vel occultās colonum patrimonialem pena hic inſerta punitur Bartol.

¶ Idē Aug. Lex. ij

Quiſquis colonū p̄rimonialemᵇ aut ſolicitatione ſuſceperit: aut occultatiōe celauerit nō ſolū ip̄m reſtituere: ſed etiā librā auri pene nomine inferre cogatur.

¶ Omnes aſcriptitij ad agriculturam prediorum patrimonialium ſi ad aliquā militiam cōualuerit reuocantur. Bar.

¶ Imp. hono. L. iij

c Cuiuſcunq̧ᶜ annotationis vel oraculi dudū impetrati vl' poſtea eliciendi auc̄te ſubmota oēs quos p̄rimonialiū agroꝝ vinculis fortūa tenet aſcriptos ſub q̄buſlibet gradibus militātes ad p̄uincie moderatoris iudicium ilico ſub idonea interceſſione mittentur.

¶ De collatiōe fundorū patrimonialiū d 7 ēphiteoticarioꝝᵈ.

Titulus. lxiiij.

¶ Emphiteota fundi patrimonialis debet p̄ parte q̄ fundos poſſidet munera agnoſcere. h. d. Bar.

¶ Imp. Cōſtā. L. j.

Emphiteoticarij poſſeſſores qui manſuetudinis nr̄e bn̄ficio ad extraordinaria minime deuocātur muneraᵉ ſicut ceteri p̄uinciales obſequiū ſuū itineribus muniēdis ipendantᶠ. nulla eni rōne debēt ad hoc q̄ i cōe oib⁹ p̄deſtᵍ ſe iūgi.

¶ Idē Aug. Lex. ij

Patrimoniales fūdos extraordiarijs vel medie aut tertie portionisʰ obſequijs fatigari non cōuenit: cū

a ¶ Stipendia data. vel ſtatuta. ad quod. ff. de decur. l. herennius.

b Quiſquis. P̄rimonialē. idē forte in colono crederē. Arg. ſ. de fun. pa. l. fi. in p̄n. 7 facit. qd̄ not. ſ. de ſer. fugi. quicūq̧. in fi.

c Cuiuſcūq̧. facit. ſ. e. l. j. 7. ſ. tit. j. l. fi. cū ſuis cōcor. 7 ſ. de decu. l. generali. 7 d' agri. 7 cenſi. l. ſeruos

d ¶ De collatiōe fundorum 7c̄. ¶ Ad quas collationes teneātur iſti fundi dicere vult.

† Ex fine huiꝰ tex. not. ſm Jo. de plat. q̧ lȝ q̄s p̄bet ſe datiū exercuiſſe 7 ſolutiones datioꝝ recepiſſe nō p̄pt' hoc probat ſe cō ductorē datij eē niſi probet legitime datiū habuiſſe cū ſolēnitatib⁹ req̄ſitis de q̄bus in. l. tpa ſ. de fi. inſtru. 7 iur. ha. fiſca.

Addi.

¶ In. l. placuit in glo. ibi ſȝ dic vt. ff. ſi cer. pe. l. quidā. Quero q̄n admittatur particularis ſolutio. Diſtigue: aut q̄s eſt obligatus pluribus obligationibus et ex diuerſis cauſis tunc admittitur. l. fi. ff. qui. mo. pig. ſol. l. j. 7. ij. ff. de ſol. 7. l. ſi ex pluribꝰ. e. ti. aut eſt obligatꝰ ex vna 7 eadem cā: tunc ſi ē idiuidua obligatio nō admittitur particularis ſolutio nec i eadē p̄ſona nec in diuerſis. l. fideicōmiſſa. §. ſi in opere. ff. de lega. iij. l. ij. §. j. ff. de v'bo. obliga. l. ſtipulationū. in fi. 7. l. iiij. §. cato. e. ti. Si autē eſt diuidua aut debitum eſt in parte liquidum 7 in parte nō tunc in hac parte que liquida eſt particularis admittitur ſolutio. d. l. q̄dā. 7. l. ſi cōſtāte. §. fi. ff. ſolu. matri. aut debitū eſt proſus liquidū tunc ſi particularis ſolutio eſt dānoſa creditori non admittitur eo inuito. vt. l. tutor. §. lutius. ff. de vſuris. l. plane. ff. fami. hercíſ. facit. l. paulus. iuncta glo. ff. de ſolu. Si non ſit dānoſa admittitur ex equitate arg. l. ij. §. nec cogitur. ff. ſolu. matri. l. ui creditore. de cuic. Alr's regulariter nō admittitur particularis ſolutio. Fallit in duobꝰ caſibꝰ ſpecialit' Primꝰ eſt fauore libertatis. l. cū heres. §. ſi duobus. ff. de ſtatuli. Secūdo p̄pter humanitatem fiſci qui nō vult ſubditos ḡuare ſed facere locupletes. vt h̄ 7 in. l. j. ſ. d' apochis pu. 7. §. cogitatio. in auc. vt iudi. ſine q̄q̄ ſuf. §. pe. inſti. de his qui ſunt ſui vel alie. iuris. Pyrrhus.

e Emphiteoticarij. Munera. non ſuo fauore ſed fiſci vel principis. vt. ff. de iur. immu. l. ſemper §. conductores et fa. ſ. de agri. et cenſi. l. j.

f ¶ Impendāt. facit. ſ. de ſacroſanctis eccle. l. ad inſtitutionē. et de mu. pat. l. ij. 7. ſ. de pri. do. aug. l. abſit.

g ¶ Prodeſt. alr's profuturum eſt ſic in auc. de nō alienan. §. quia veriſimile in fi. Accurſius.

h Patrimoniales. Tertie portionis. quaſi dicat ſoluat tertiam eius de collatione fundorum patrimonialium 7 emphiteoticariorum quod ſoluerunt alij. ſed certe aut totum aut nihil. vt. ſ. de annō. et trib. l. iij. certe nihil.

coſdẽ ⁊ auri[a] ſpeciẽ ⁊ frumenti plurimũ modũ conſtet pſoluere: ita vt qui violare ſtatuta tẽptauerit puniatur[b].

Imperator Jul'. Lex.iij.

Omnes q̃ patrimoniales fundos ſiue cõmũiter ſiue ex aſſe retinent ꝓ his cõueniẽdi ſunt ad vniuerſoꝝ munerũ ad eoſdẽ fundos pertinentiũ ꝓ rata[c] portione/vel inſolidum[d] functiõe ſicut vnũquẽq; ꝓuatorũ[e] neceſſitaſ publice pẽſitatiõis aſtringit.

Imperator Valenti. Lex.iiij.

Placuit vt emphiteoticorũ fundorum patrimonialiũq; poſſeſſores[f] quo voluerint tpe ⁊ quantũ habuerint[g] penſionis paratum dũmodo nõ ampliꝰ q̃ in tribꝰ pſingl'os annos vicibꝰ officio rõnalis aſſignẽt: ac de ſuſcepto ab eodẽ ſecuritatem eodem die ꝓ more percipiant: modo vt itra ianuariũ[h] iduum[i] diẽ omnis ſumma ratiocinijs publicis inferatur: grauiſſime pene ſubdendo officioſi cuiq; quolibet anni tẽpore (dũmodo nequaq; numerũ terne illationis excedat) ſolutionem facere geſtienti negauerit ſuſceptiõis officiũ: vel ſi morã fecerit in cyrographo ſecuritatis[k] edendo ſup quo poſſeſſores aut procuratores vl' magiſtratꝰ aut quicũq; in locis fuerint qui conficiendorum actorũ habeãt poteſtatẽ cõueniat conteſtari: vt et de officij inſolentia cõſtet: in quo[l] exercenda vindicta eſt/⁊ his poſſit eſſe conſultum.

Imperator Archa. Lex.v.

Per omnes ꝓuincias patrimõialiũ fundorum ab ordinarijs[m] iudicibus canon exigatur: et quicquid exactum fuerit dirigatur[n]: ſciant vero me morati iudices nihil ſibi ex priuate rei vl' ex eo canone quod ex hiſdem titulis contigerit ad neceſſitates al's transferendum: niſi maluerint grauiſſima ſeueritate eorum licentiam cohercere.

De fundis rei priuate[o]: et ſaltibꝰ diuine domus. Ti.lxv.

vt hic dicit.

a Auri. vt.s̃ de mu. pa.l.iij

b Puniatur pena eſt.s̃.ꝺ excu.mu.l. euidẽter. Accur.

c Omnes. Pro rata. cum cõiter poſſidet.

d Inſolidũ. quando ex aſſe. Et no. pertinẽtiũ: nã nõ extra ordinẽ vocant: ſed ordi. vt.s̃.l. proxi.⁊.s̃. de excu.mune.l. euidenter.

e Priuatoꝝ facit.s̃. de mu. pa.l.ij. ⁊ de an. ⁊ tri.l. omnes.⁊ l.fi.⁊ de allu.l.ij et.s̃.ſine cen.vl' reli.l.fin.⁊.j. de col. fun.l.fi.

f Placuit: Poſſeſſores.i.qui habẽt i emphiteoſim predia pricipes vl' q̃ ꝓnceps habebat ab alio in ẽphiteoſim vt.s̃ de fũ.pa.l. fũdi.

g Habuerit. ꝯtra.ff. de vſur. l.tutor.§.lucius ſed dic vt. ff. ſi cer.peta.quidã.

h Januariũ. id eſt dies hic circa mediũ ianuarij.

i Iduũ. genitiuꝰ pluralis numeri ⁊ ſubſtãtiuum.

k Securitatis. q̃ cõprehendat inferentis nomen: diem: ⁊ cõſulẽ: mẽſem: cãm: ⁊ ſummã. vt.s̃. ꝺ apo.pu. l.j.⁊ ſi fundꝰ eſſet priuati/hãc apochã dꝫ emphiteota dare dño. vt.s̃.ꝺ iur. emphi.l.ij.

l Quo facit.ff de ſol.qui decẽ. ⁊.l.ſi debitor. et s̃.de ſucep.l.j.⁊ ff.de act. ⁊ obli. quod quis.

m Per oẽs. Ab ordinarijs. ꝑſidibꝰ. vt.s̃.ꝺ mõ mul. l.eos.

n Dirigat. ad erarium. vt.s̃.ꝺ fru.vr.cõ.l.fi.et s̃.de his queex pu.co. illata ſũt l.fi.⁊ de his qui ex pu.ra.l.j.⁊.ij ⁊ de exact. tri.l. in fiſcalibus.

o De fũ.rei priua.⁊c. Jd eſt fiſcalis q̃ ꝓprie ⁊ priuate princi pis dicunt. vt. ff.ne quid in loco publi. l. ij.§. item hoc.

Addi.

In.l. vniuerſi. Eſt vniuerſi ſi fundi templorũ legendum tẽplorũ. vt glo.exponit vel delendum illud templum. vt lex ſit generalis. Hic

C Fiſco alienante rē non pōt res aduocari: ſed perpetuo penes ipſum vł eiꝰ ſucceſſores debet res permanere. h. d. Bal.

C Imperator Conſtan. Lex.j.

Vniuerſi cognoſcāt has poſſeſſiōes quas de fiſco noſtro comparauerunt ſeu comparant: nullo a nobis iure retrahi[a] ſed propria firmitate poſſeſſas etiā ad poſteros ſuos domi nij perpetui durabilitate dimitti.

C Imperator Auguſt. Lex.ij.

Hi quos cōmoditas priuate rei pdiorꝫ ad ea poſtulanda ſolicitat[b]: adeāt tue dignationis[c] officiū: ꝛ modū ſue deliberatiōis indicent per libellos: certūqꝫ habeant ꝙ vnaquaqꝫ villa[d] cū eo onere vel forma cui nūc habeatur obnoxia ad noui domini iura migrauit: vt ſi qd adiecerit ſumptus cura vel ſollertia quicqd mancipiorum vel pecoris accreuerit capitatiōis aut canonis augmēta nō patiatur[e]: † ſꝫ ſolis dominis heredibuſqꝫ dn̄orꝫ ſit ceſſura felicitas. Si qs aūt in annis ſingulis non ſoluerit debitum[f] ex re ipſius qđ in reliquis remanſiſſe claruerit ſine aliquibꝰ dependere cogetur inducijs. Sane ſi quē poſtea minus idoneū factum eſſe cōſtat: nec ita vt expedit rationē reddere penſionis res quas ex noſtris rebꝰ acceperat[g] ad alium idoneū iure quo ſancimꝰ[h] trāſferent: nec tn̄ decoctorꝫ cuiuſqꝫ reliquis qui nouus

Halzatus citat Capitoliū ꝛ lampridiū qui pcuratorem fiſci ꝛ rationalem pro codē vſurpāt quāuis alij ceſaris procuratorem eſſe dixerit: niſi rationalem inquit dicas eſſe generis vocabulū qđ ipſe nō probat: ego nō video id eſſe ita abſurdū cū a ratione dicaꝛ q̄ vox eſt generꝫ poteſtqꝫ oēs q̄ rationibꝰ qbuſcūqꝫ pſunt ꝯplecti. De rōnalibꝰ ꝛ pcuratore ceſaris dixi ī rub. de iure fiſci. In ſuper q̄ ſint tamiaci fundi reiectis Accurſij ſōnijs ac deliramentis Halzatus interpretatur eos q̄ publico diſpēſatori ānuos fructꝰ pſtabant vectigales quibus ille ī domo imperatoria dabat alimēta ταμιας enim diſpenſatorem vel oeconomum ſignificat vel cuſtodē penus vel exactorē queſtorem ue eiꝰ ꝛ tamion cella ſalgamaria vel penuria. Item gomaticij ſaltus. reſtituit gunatherici: gunos ei eſt locus in quo feliciter puenīūt arbores therticos autē mercēnarius eſt ſeruituti addiſcus. i. q̄ ab hoībꝰ nulla ex eis mercedem capientibꝰ pter fructꝰ. Ita ī iſtis eſt diuinandū: ego priꝰ interptabar gomaticij. i. oneri publico parati ꝛ ſubditi vł obnorij. nā γομος onus dr ꝛ γομος oner o: ita oīa in his libris corrupta vt vix aliqd ꝟiſimile cōiectari poſſet pt ēt agonotethicas legi qđ arbitror ꝛ colligo ex l. pe. ti. ſeq. in q̄ expone ergaſteria de qbꝰ ī iure frequēter mechanicas officias habes de his caputi ī tridecio lectionū antiqꝝ. in. l. vi. calamaco eliburno ꝛ reliq̄ id genꝰ noīa poſſeſſionū ſeu pdiorꝝ eſſe ītelligēda ſūt q̄ ī apamana de q̄ Ply. li. iiij. multa ſita erāt: qꝝ ethimologiā qrere fruſtra eſſet vt Halzatꝰ ait. ſine his eni ſenſus legꝫ elici pt. In ti. de grege dn̄ico palmati eq̄ ſūt inqt Halzatus qs vulgo balos vocamus βαΐα enim palmitē ſeu ſpandicē ſigt ſic a colore dicti. vel palma qbꝰ aurige in curro vtebāt a palma. erant fortaſſis triumphales vt Hermogenīāi ꝯſulares ab hermog. pf. pto. Cōſtā. ī pe. ſicut tunice palmate. ꝛ alia ex Caſſiod. ſcribit huc ille. ego triūphales eē ſētio vt palmata veſtꝫ triūphalis erat. ꝺ magnis equis q̄ ad manū facti erāt: leges in ſcholis ſileni. Pyr. † Secꝰ eſſet ſi cū dei puiſione. vt in. c. quanto. iūcta gl. ſi. extra de cēſi. vbi de hoc.

a Vniuerſi. retrahi. niſi aliꝰ adijciat pcio. vt. ſ. ꝺ vē. re. ci. l. fi. ꝛ ſa. ad. l. iſtā. ſ. ꝺ di. p. l. iiij. ꝛ. ſ. ꝺ fū. pa. l. hi. ꝛ ꝺ deb. ci. l. fi. ī fi. ꝛ. ſ. ne fiſ. rē quā vē. e. l. j. ꝛ. ij. ꝛ de q̄dri. pſcrip. l. pe. ꝛ fi.

b Hi qs. Solicitat. qꝛ videꝛ eis expedire habere in emphiteoſim predia principis.

c C Tue dignatiōis. alꝛ dicatiōis ꝛ pſidi loqꝛ.

d C Villa. eſt in ēphiteoſim danda ſic dicta ſm Ab. a continuatione limitis.

e C Nō patiaꝛ. ſic. ſ. de pdi. na. l. ij. ꝛ de allu. l. fi.

f C Debitum. ſcꝫ penſionis.

g C Acceperat. i. predictam emphiteoſim.

h C Sancimus. hac. l. ſcilicet ſine diminutione

ſ iuſ

ff. Sol. vt ibi.
a ¶ Fructuũ. Si habes fructuũ planum ẽ quia pcura. ceſaris rem cum fructib⁹ vendicat. vt. ſ. de ff. inſtru. et iu. ha. fiſ. l. j. Si habeas fructũ. dic. i. melioꝛatio rei non iducet cõpenſationẽ exactioni. ſ. fundi. ⁊ ꝓpꝛie dr̃ cõpenſatio. ſ. canonis. ⁊ ⁊ ſic ſtabitur cõtractui volente decepto. vt. ſ. d' tranſactio. Itẽ contra. j. de di. pꝛe. l. penul. in pn. Sol. vt ibi.
b ¶ Vetuſtat[is]. ſ. xl. an. apponẽda tam petitiõi rei q̃ȝ canonis. q2 hic non agit' d' canone tributoꝛũ: ſȝ de canone fundoꝛũ rei puate principis et ſic non ob. ſ. de pꝛeſcrip. xxx. anno. cõperit.
c ¶ Celebrat⁹ per id officium.
d ¶ Valitura. facit. ſ. de pcl. ipe. of. l. nec dãnoſa. et ſi ꝯ ius vel vtili. publi. l. fi. ⁊ de cano. frumẽ. vr. ro. l. ij. et. j. ti. j. l. ij. Item facit ad. l. ſ. ne rei do. vl' tẽ. l. ij. et. j. de pꝛedijs. tamia. l. ij. et. ſ. de fun. pa. l. fi.
¶ De fundis ⁊ ſal. ⁊ c.
e SI quis. Greges. quot aīalia gregẽ faciũt. nota.

ppetuo: nec expẽſaꝝ vl' melioꝛate rei fructuũ[a] exactioni ꝯpẽſationem opponere: nec tp̃is ſibimet cõtra nr̃a cõmoda preſcriptiõe (excepto vetuſtat[is][b] auxilio) blãdiri palatinũ etiam officium ſi quoq̃ modo ꝯtract⁹ eiuſmõi fuerit celebrat⁹[c]: vel ſi talẽ petitionẽ inſtruxerit: quinq̃ginta pondo auri pene nomine inferre puato noſtre mãſuetudinis erario: nl'la liberalitate nr̃e clementie: nulla ſanctiõe ꝯ tãta rei puate ꝯmoda valitura[d]; lȝ annotatio vel diuina pragmatica ſit: q̃ cõtra vetita canonẽ vẽdere concedat vl' penam palatino remittat officio.

¶ De fundis ⁊ ſaltibus rei dominice.

Titulus. lxvj.

¶ Immittẽs aīalia ĩ paſcua principis aīalia perdit pꝛocuratoꝛq; fiſci qui hoc conſentit grauiſſime punitur. Ang.

¶ Impatoꝛ Valen.

Lex. j.

SI quis ouium vl' equarũ greges[e] in ſalt⁹ rei dñice alien⁹[f] imiſerit: fiſco ilico vẽdicentur[g]: q ſi venalis pcuratoꝛũ cõniuẽtia[h] vt id deinceps tenetur admiſerit: eos[i] grauiſſimo iubem⁹ ſupplicio ſubiacere.

¶ Impatoꝛ Theo.

Lex. ij.

SI qua loca ad ſacrũ dominium pertinentia cuiuſlibȝ temeritas occupauerit[k] ſm̃ veteris cenſus fidem in ſua iura[l] retrahantur: reſcriptis p obreptionem impetratis: ⁊ preſcriptione longi tempoꝛis[m] et noui cẽſus preiudicijs[n] i hac cauſa ſubmouẽdis neq; enim aut pcatio coloꝛata aut icubatio diuturna aut nouella pfeſſio[o] ꝓpetuat[is] nr̃e priuilegiũ[p] abolere potuerunt.

¶ De agricol' ⁊ mãcipijs dominicis vl' fiſcalibus rei publice vel priuate.

Titulus. lxvij.

¶ Impatoꝛ conſtã.

Lex. j.

NUllus omnino original' colon⁹ rei puate[q] noſtre ad aliquos honoꝛes/ vl' quelibȝ alia ciuitat[is]

ff. de abigeis. l. oues.
f ¶ Alienus. i. extraneus.
g ¶ Vendicẽtur. ſcȝ greges.
h ¶ Cõniuẽtia. i. conſenſus.
i ¶ Eos procuratoꝛes. et facit. ſ. d' paſ. pub. l. ij.
k SI quis occupauerit. alio emphiteota tenẽte.
l ¶ Iura. id eſt ad ꝓmũ emphiteotam et ꝯſuetum cenſum.
m ¶ Longi tp̃is. ſ. xl. an. pſcꝓtio noceret q2 hic nõ agitur de canone rei dñice q̃ tollit' pſcriptiõe vt. ſ. ti. j. l. fi. canõ ei tributoꝛũ nulla tollit' preſcriptione niſi i caſu. vt. ſ. de pſcrip. xxx. an. cõperit. ⁊ de fun. pa. l. fi. §. fi. M.
n ¶ Preiudicijs. i. vt noui ſi pius dicẽt veterib⁹.
o ¶ Profeſſio. ar. cõtra eos q̃ occupauerunt terras comitis hugo: ⁊ ĩpetrauerũt reſcripta p obꝛeptionem.
p ¶ Priuilegiũ. maioꝛis cenſus et facit. ſ. ne rei do. vel temp. l. fina. et. ſ. tit. j. l. iij. ⁊. l. fi. ⁊. l. vl'. ⁊. ſ. de aq̃du. l. diligẽter. et dic priuilegiũ abolere potuerunt.
¶ De agricol'.
NUllus.
q Priuate. q̃ eadẽ eſt q̃ ⁊ fi

ſcalis. M. ar. ſ. d of. co. re. p̄ua. l.j. ⁊. ſ. d fun. re. p̄ua. no. in rubi. ⁊. ff. ne q̄d in lo. pub. l.ij. §. hoc i terdictū. Item idē de colono p̄uati. vt. ſ. de agri. et cen. l. originarios. facit ſ. de man. ⁊ co. l. fina.

a ¶ Florētib⁹. innuit q̄ ſi alicubi ſit copia ad hos dſcēdēdū ē Idem videl de minorib⁹. xxv. an. vt. ſ. q̄ eta. l.ij. ⁊ de decur. l. cos q̄. ⁊ d mu. ⁊ ho. l. vt gradatim. §. j. et. §. ij. et l. honor §. fi. ac.

b ¶ Noiatione. alś noiatiōe: et alś de denominatione. alś terminatione.

c Colonos. Priuati. ſcʒ patrimonij noſtri.

d ¶ Gerenda. infra domum.

e ¶ Retrahi. Si ad aliorum vſū fuerunt.

f ¶ Colendis. i. adminiſtrādis in agro vel alibi

g ¶ Obſeruari. iubemus repete. et facit. ſ. de man. et colo. l. fi.

h Erui. Militie. niſi pact⁹ ſtipēdijs meruerūt ocia veteranorum vt. ſ. de man. et co. l. fina.

i ¶ Diſcigi. No. diſcigi. nā ſcingit̄ cum fit miles vt. ff. d teſta.

munera deuocetur: non enim ciuitatum ordinibus et ceteris ex quibus pro multitudine fieri nominationes oportet: p omnia florentibus[a] ad hec ſuprema p̄ſidia iniurioſa nominatione[b] deſcendendum eſt.

¶ Idem Aug. L.ij.

Colonos noſtros qui p̄uati[c] ſunt vel ad ratiocinia gerenda[d] vł ad colendos agros idonei retrahi[e] iubem⁹: ac tantum colēdis[f] noſtris rebus adijci quinetiam in poſterum obſeruari[g] ne quis eorum priuatā cuiuſcū gerēdam aut aliq̄d adminiſtrādum ſuſcipiat.

¶ Idem Augu. Lex.iij.

Serui atq̄ coloni et eorum filij vel nepotes: vel quicū de fūdis ac poſſeſſionibus noſtris clanculo ad officia conuolauerint diuerſa reddant̄: etiam ſi armate habuerint ſacramenta militie[h]. Nos enim etiam eos diſcingi[i] iubemus ac reddi qui protectorum fuerit nomen adempti.

¶ Imperator Gra. Lex.iiij.

Ex ingenuo et colonis ancilliſq̄ noſtris natos nataſve origini ex q̄ matres eorum ſunt facies deputari[k].

¶ Impator Valen. Lex.v.

Dominicos[l] colonos neq̄ ad deſcriptionē patimur duocari: neq̄ extraordinarias[m] pati functiones: maxime cū aduerſus conſuetudinem memoratis onera dicātur inferri.

¶ Impator Theo. Lex.vj.

Quotiens alicui colonorum[n] agrum p̄uati patrimonij noſtri placuerit venūdari: nō vn⁹ tantū qui forte conſortibus ſui grauis ac moleſtus exiſtat/ ſʒ alij quoq̄ duo vel plures ex ſimili origine[o] ac iure venientes i ſupradicta emptione ſocientur.

¶ De p̄dijs[p] tamiacis: et de his qui ex colonis dominicis alijſq̄ libere conditionis procreantur.

Titu.lxviij.

milit. l. pe. ⁊ facit ſ. ne rei do. vel tem. l.j. et. iij. et de ſer. fugi. l. fi. ⁊ de colo. fugi. l.j. et. iij. ⁊ d col. fun. p̄ʒ. l.j. et. ij.

k Ex ingenuo. Deputari. Excepto eo q̄d d̄r de colono q̄ iungit̄ tamiace. vt. j. ti. j. l.j. M. et facit ſ. de decu. l. nati. et de agri. et cen. l. mulier. et l. ne diutius. et l. fi. et. ſ. de muniegu. bi qui.

l Dominicos. Deſcriptionis ſpecies illationis. vt. ſ. de ipo. lu. deſcrip. l. fi.

m ¶ Extraordinarias. vt. ſ. de col. fun. pa. l.j. ⁊ . j. de priui. do. aug. l.j.

n Quotiens. Colonorum noſtrorum.

o ¶ Origie. ſi admittit̄ q̄libʒ ad emendū. ſic. ſ. non lice. habe. me. l.j. et i aut. de colla. §. ſi vo. Sed arg. cōtra ſ. de contrahē. emp. l. dudum

p ¶ De predijs tamiacis et de his q̄. ¶ Quidā dicūt d̄bere ſcribi de p̄dijs d̄nicis non tamiacis in hac rubri. et hoc ex eo p̄bat̄ q̄d ſubijcit: ⁊ de his q̄ ⁊c. ergo in. l.j. dicatur d̄nico vel d̄nice nō tamiaco vel tamiace

et in vl.fundos
dñici iuris non
tamiaci ſm.P.
qḋ nihil eſt. Vl'
dic ſm Jo. ta-
miacis.ſ.ṗdijs
in quibus ſunt
cellule. Vñ ta-
miacus.i.cella-
riꝰ: al's cellula-
riꝰ: tami enim
grece latine dr
cellariũ. Vl'alt-
ter:ṗdia empta
erãt vt canonẽ
redderent inter
cellulas ſʒ Jo.
et eorum coloni
dicũtur tamia-
ci:id ẽ dñici co-
loni:qꝛ dicta ṗ-
dia erant impe
ratoris.

SJ liber.
a Aliud in
ſuo vl' aſcṗtitio
vt.j.in.l.ſi.Ac.
b ¶ Dñico.p hoc
pbat nõ debe-
re ſcribi tamia-
cũ ſm. P.ꝛ no.
put accidit co-
lono eſt ſpecia-
le vt.ſ.de ſer.fu
giti.l.ſi.Ac.
c ¶ Sancimꝰ.vt
ſequat mr̃is cõ
ditionẽ.vt.et.ſ.
ti.j.l.ex igenuo.
cũ ſuis concor.
qḋ in caſu ṗmo
huꝰ leg. nõ cõ-
tigit. Jtẽ ẽ ar.ꝫ
ſ.de ſer.fugiti.
l.fina. Sol. ibi i
liberis.Ac.
MEminiſ-
d mꝰ. Juſ-
ſiſſe.quod habe
mus.
e ¶ Tamiaci.ex-
pone vt i rubri.
f ¶ Gomatici.i.
Saltus gomatici q̇ dicũtur. ſaltꝰ laboꝛibꝰ ad
fertilitatẽ dedu
cti.Gomos enĩ
grece latine la-

¶ Natus ex vno parente
tamiaco et altero libero
tamiacus eſt:natus autẽ
ex aſcriptitio vel ex ſeruo
alieno et ancilla dñica vel
aſcriptitia vel ſerua ṗua-
ti et ex colono vel ſuo do
minico ſemp ſequitur cõ
ditionem parentis liberi
hoc dicit Bar.

¶ Jmpera. Zeno.
Lex.j.

a SJ liberᵃ co-
lonꝰ vel co-
lona libera
tamiaco vel tamiace
matrimonij iure co-
pulctur: filie vl' filij
ex huiuſmodi cõtu-
bernio procreati vel
pcreate colonis do-
minicis annectẽtur
ſi autem aſcripticiꝰ
vel ſeruus alienꝰ co-
lonã vel ancillã dñi-
cam ducat in vxorẽ
vel aſcripticia vl' an
cilla colono vel ſuo
b nubat dominicoᵇ et
ex huiuſmodi cõiun
ctionibus nati ſunt
liberi veterum legũ
c ius tenere ſancimꝰᶜ.

¶ Jmperatoꝛ Au.
Lex.ij.

MEminimus
pragmaticã
d ſanctionẽ iuſſiſſeᵈ fũ
e dos tamiaciᵉ iuris i
prouincijs poſitos
necnõ etiã poſſeſſio-
f nes gomaticiᶠ ſaltꝰ
ſub certa forma ſal-
uo.ſ.canoneᵍ ꝛ tribu
tarijs collationibꝰ
hiſdem predijs ipo-
ſitis volẽtibꝰ diſtra
h hiʰ q̃tenus q̇cq̇d ex
ṗcijs mẽoꝛatoꝝ fun
doꝝ poſſit reſtitui
publico iferat:ſʒ lʒ p
eãdẽ ſãctionẽ hmõi
vẽditionũ ꝯtcibꝰ ple
niſſima ꝯlata ſit cau
tio:attamen pꝑetue
emptiõis ſecuritati
ꝯſulẽtes huiꝰ ẽt pꝑe
tue ꝯſtõnis auc̃itate
muniri eoſdẽ empto
res precipimus.

¶ De diuerſis pre-
dijs vrbanis et ruſti
cis tẽploꝝ ꝛ ciuita-
tũ ꝛ omni redditu ci
uili. Titu.lxix.

¶ Edificãs in ſolo publi-
co debet ſoluere debitam
penſionem pro edificio ſi
expediat reipubli.al's ip-
ſum ſolum cũ edificio vẽ
dicatur.Bar.

¶ Jmpa. Jul. L.j.

PRo edibus
q̃s nõnulli
i ſolo reip.
extruxerunt placitã
preſtare penſionem
i cogantur ⁱ.

¶ Jdem Aug. L.ij.

k PAmphilieᵏ
etiã ciuitates
l ꝛ quecũqꝫ alieˡ quic
m q̇d ſibi acq̇rantᵐ; id
firmiter habeant.

¶ Tertia pars canonis
qui redigitur ex fundis
vel locis reipubli. ſufficit
ad reſtaurationẽ muroꝝ.

boꝛ. Alij hñt ca
nonici.i.ṗſtatis
oꝛdinariũ cano
nem.canõ enim
grece latine oꝛ-
do:ide canonici
qꝛ ex oꝛdine no
minatoꝝ ibi ſũt
poſiti ſm. M.
g ¶ Canone. De
hoc canone fit
mẽtio.ſ.de col-
la.do.ꝛ.ſ.de ſa.
Accur.
ſan.ec.l. placet.
h ¶ Diſtrahi.ſibi
ſubaudi.hoc fal
lit i his pr̃imo-
nialibꝰ q̇ p oñe-
tẽ ſũt.vt.ſ.ḋ fũ.
pa.l. pe. et ſa.j.
ti.j.l.j.ꝛ.l.eos.ꝛ
l.ſi q̇s.ꝛ.j.ti.ij.l.
ſi.et.ſ. de fun.
rei pri.l.j.et.l.ſi.
Accurſius.
¶ De diuerſis
predijs ꝛc̃.
PRo edi-
i bus. Co-
gant.ſi hoc pu-
blice expediat:
al's vẽdicẽt i pu
blicũ p pſidẽ.vt
ff.de ope. pu.ſi
legatũ.§.ſi.ꝛ ſa.
ff.ne q̇d i lo.pu.
l.ij.§.ſi quis ne
minẽ.
PAmphi-
k lie.al's
pãphile.ꝛ ẽ no-
mẽ puicie.al's i
cipit etiam ciui
tates.
l ¶ Alie.ſ.ciuita
tes: vel dic alie
.ſ.vile vl' pſone.
m ¶ Acquirãt.iu
ſte tñ.et facit.ſ.
de here. inſti.l.
hereditas.ꝛ de
leg.j. ciuitatibꝰ
et.ſ. de fun.rei
priua.l.j.ꝛ.ff.ad
trebel.l.omni-
bus.Accur

¶ Impera. ar. L. iij.

Reſtaurationi meniū[a] publicorum tertiā portionem eius canonis[b] qui ex locis fundis ve reipubli. annua p̄ſtatione confert: certum eſt ſatiſ poſſe ſufficere.

¶ Emptor reipu. vel templorum ipſam ꝑpetuo poſſidebit: nec ab eo pōt auelli licet alius offerat meliorem cōditionem. hoc dicit Bartol.

¶ Idem. Lex. iiij.

Eos[c] qui actione prima fundorū iuris patrimonialis ſiue templorꝝ poſſeſſoreſ effecti ſūt vel fuerint: firmum[d] dominium tenere decernimus ne vlteriꝰ vacillet vniuſcuiuſq; poſſeſſio: ſꝫ teneat quiſq; ius proprium qđ dato precio roboratum eſt vel fuerit.

¶ Emptio rei ēphiteoticę fiſcalis facta a priuato vl' ēt a ciuitate ſub pacto ne teneantur ad canonem tenet: ſed pactum eſt irritum. hoc dicit bar.

¶ Imp. Valē. L. v.

Si quis ex titulo donationis vel emptionis ſiue ex alio q̄libet titulo poſſeſſiōes vel domus vel ergaſteria[e] iuris dūtaxat ciuilis que huius iuris eſſe vere probantur cuiuſlibꝫ ciuitatis ⁊ precipue huius[f] eterne vrbis cui maiorem debemus fauorem tam ciuilis[g] (vt dictū eſt) iuris q̄ ēt agonotheticas[h] poſſeſſiones a cōſulatu auſonij ⁊ olibrij dempto ciuili canone acceperunt eos impoſitum eis[i] canonem iuxta fidem publicorum monumentorū ciuitatis ad quā eedem res pertinuerit prebere iubemꝰ. Nā ſi priuati iuris debita[k] non patimur denegari. multomagiſ prebēda ſunt ciuitatibus que iure debētur: cū ſufficiat poſſeſſoribꝰ ꝙ apud eoſ dominium[l] in perpetuum ex noſtra liberalitate permaneat. Si que tamē poſſeſſiones iuris ciuilis canonē priuatis largitionibus[m] in preſenti prebent vel numq̄ ademptum[n] vel poſtea impoſitum[o] ad hanc iuſſionem non pertinebunt ſed priuato erario canonem quem nūc agnoſcūt inferre ex more debebūt dominio firmiter apud eos ſucceſſoreſq; eorum et detentatores pari modo permanente.

¶ Imperator zeno. Lex. vj.

Hac in ꝑpetuū[p] † valitura lege

a ¶ Reſtaurationi meniū. ciuitatum vel caſtellorum qđ fieri debet conſulto pñcipe: vt. ff. de re. diui. l. añ penul. §. muroſ.

b ¶ Canonis. i. annui tributi fiſco p̄ſtandi: vt ſ. de ope. pub. l. ne ſplendidiſſime. et de vec. l. fi. ⁊ i aut. đ colla. §. iubemꝰ nullam. col. ix.

Eos quia actione. id eſt acceptiōe ꝑ emptionē: vt. i. in fi. ⁊ ſic pro actu non pro iure pōitur nomē actionis. ſic in aut. hoc ius porrectū. ſ. de ſac. ſan. eccle.

d ¶ Firmum[a] qꝛ non eſt locꝰ adiectioni i patrimōialibꝰ ſeu templorum poſſeſſoribus: ſꝫ ſolum in cauſis fiſcalibus: vt. i. đ ven. re. ci. l. i. vel pōt dici vt i patrimonialibꝰ ſit locus adiectiōi ſed non niſi ſemel: et hoc colligitur i eo qđ dicit prima actōe ad qđ facit. ſ. đ fun. rei priua. l. i. Accur.

a Nō glo. hic dicit. ſ. ꝙ nō ē locus actioni i venditione rerū tēplorꝝ. eſt correctū ꝑ auctēnca hoc ius porrectū. ſ. de ſac. ſan. ec. ſm Jo. de pla. hic.

e ¶ Si qs. Ergaſteria acceperūt qđ ē. i. ſcilicet ab alio priuato.

f ¶ Huius. ſcꝫ conſtantinopol'

g ¶ Ciuilis. ex qua redditus p̄ſtari debet.

h ¶ Agonotheticas. expone: vt ſ. de fun. rei priuate. l. fina.

i ¶ Eis poſſeſſoribus.

k ¶ Debita. i. qđ debetur p̄uato.

l ¶ Dominium i perpetuū. Contra. ſ. de fun. rei p̄ua. l. fi. vbi auffertur poſſeſſio. ſed ibi i p̄dio ceſaris: h̄ ciuitatꝭ.

m ¶ Largitionibus. id ē camere principis.

n ¶ Ademptum canonem dico nūq̄ ademptū per pactum ab emptore qꝛ non poſſet. vt. ſ. de fun. rei priua. l. finali.

o ¶ Impoſitum poſtq̄ nouꝰ poſſeſſor accepit. facit. i. de loc. preſdi. ci. l. fin. ⁊ de fun. rei p̄ua. l. i.

p Hac in ꝑpetuum. Marcianꝰ conceſſit ciuitati nicenenſium et q̄buſdā nobilibꝰ de fritorio ꝑmene ciuitatꝭ vt đ

† Cōcordat ad hāc. l. c. nouit. in verſi. vt nec illđ omittamus extra đ iudi. ſꝫ Io. đ pla. h.

reddditu ſeu ca=
none quod ſol=
uere debebant
dctã ciuitas exi
geret ſibi certã
ſummã: qđ pri=
uilegiũ a certo
tẽpore male ob
ſeruatum eis re
parat zeno. p.l.
iſtam.
a ¶ Nicenẽſiũ
ciuitas eſt in p
uicia ſyrie. ſꝫ.p.
b ¶ Eorũ for=
te nepore.
c ¶ Tertia in
dictione. ex q̃ tẽ
pore non fuerit
eis obſeruatũ.
d ¶ Cũ ipſa. ſ.
permena ciuita
te que erat ſub=
dita niceñ. vel
dic cũ ipſa exa=
ctione.
e ¶ Q̃. hoc re
ſpicit ſupꝰ. Ac.
f ¶ Ciuitatis
niceñ. Accur.
g ¶ Ciuitati=
bus pdict; dua
bus qbꝰ et alia
priuilegia data
fuerant a mar=
ciano. Et ẽ hec.
Priuile- l. ar. pro priuile=
gia ve- gijs renouãdis
tera re- vt in auẽ. de he
nouari re. ⁊ fal. §. j.
debent. h ¶ De loca=
tione prediorũ
ciuiliũ vł fiſ. ⁊c.
¶ Sꝫ cuiuſli=
bet ciuitatis: vt
ſ. ti. j. l. j. Acc.
i ¶ Fiſcalium
hec non debent
locari minoribꝰ
Itẽ conductor
nihil debet exi=
de portare vt. ff.
de iu. fiſ. in frau
dem §. fi. ⁊ §. pe=
nulti. Accur.
k ¶ Templorꝫ
Et hoc ti. et ti.

ſancimus vt nicenẽ=
a ſiumᵃ ciuitati ſeu ha
bitatoribꝰ eiꝰ: tã ius
exactõis. cccc. ſol. an
nui canõis ciuił red
ditus ad ſuã patriã
ptinentis et poſſeſſo
ribus. i. calanior eli=
burno necnõ empto
rio veratorio cũ epo=
b tio eorꝫᵇ ſub territo=
rio permene ciuitatꝭ
cõſtitutis ex nup la=
c pſa tertia indictiõeᶜ
d cũ ipſaᵈ reſtitui q̃ᵉ ſi
quid ex quo ſanctio
martiãi diue mẽorie
lata eſt ad eiuſdẽ ci=
f uitatisᶠ preiudiciũ
geſtũ eſt infirmari. ⁊
q ex eadẽ prouiſiõe
ciuitatibꝰ delatũ in=
terea qualibet occa=
ſione minutũ eſt ẽ ex
auctoritate conſtitu
tionis noſtre ſereni=
tatis eiſdem ciuita=
g tibꝰᵍ redhiberi: ita
vt neq̃ iudiciaria au
ctoritas nec impiale
reſcriptum quacũq̃
videlicet adiectione
munitũ ſepedicte ge
neralis legis vires
poſſit refrigere. q ſi
quis aliẽ fecerit / pe=
na graui plectetur.
¶ De locatione pre
h diorum ciuiliumʰ vł
i fiſcaliumⁱ ſiue tem=
k plorumᵏ ſiue rei pri
uate vel dominice.

Titulus. lxx.

¶ Predia principis q̃ in perpetuum locantur ſunt locanda diuitibꝰ: vel alijs cum fideiuſſoribꝰ idoneis et officialis pdicta negli=gens de ſuo reſarſit omne detrimentum. Bar.

¶ Imperator Gra.
Lex. j.

Qui pñs no
ſtri aperta p
ceptione ca=
uetur fundos ex re p
uata noſtra ita tradi
l perpetuarijsˡ vt pi=
culo collocantiũ of=
m ficiorũq̃ᵐ tradantur
neq̃ enim quicq̃ po
teſt ex deuotiõis ple
nitudine vacillare ſi
n apparitiõeⁿ iudicia
ria ⁊ fundi idoneis
attributi ſunt: et in=
de fiſcalis indemni=
tas idonea fidiuſſio
o neᵒ munita: quorum
ſi alterũ vel vtrũq̃
neglectũ eſt que ex
hoc titulo pẽſitatio
canonica deſiderat
ex officiorum facul=
p tatibus ſeruetur ᵖ.

¶ A colonis ppetuis fun dorum publicorum nõ au ferantur fundi. lꝫ aliꝰ me liorem offerat cõditionẽ. hoc dicit Barto.

¶ Idem auguſtus.
Lex. ij.

Fundi reipu=
blice ab his q̃
nec titulo cõductio=
q nisᑫ eos detinent: q̃
q̃ meliores cẽtu pa=

legibꝰ vł poſſe
colligi q ſicut
pdia reipu. ſeu
dñice pñt loca=
ri in ppetuũ. i.
dari in emphi=
teoſim: ſic tem=
plorũ. qđ noua
cõſtitutione p=
hibitũ eſt: vt in
auẽ. de ali. ⁊ em
phi. §. locatiões
coll. ix. vbi non
vltra. xxx. an. et
in alijs venera
bilibꝰ domibus
ſed dic q põt ẽt
in perpetuum:
vt no. in auẽ. de
nõ alie. §. necnõ
illud. col. ij.
l Qui. per=
petuarijs
ſcꝫ colonis.
m ¶ Officiorꝫ. i.
officiorum colo
norum ⁊c.
n ¶ Si appartitio
ne. id eſt iudice
cum ſuis appa
ritoribus qui ⁊
diſcuſſor dicit.
o ¶ Fideiuſſiõe.
ſi tñ habent ſuf
ficientia predis
vt. ſ. de om. ag.
deſer. l. quicũq̃
⁊ de fun. pa. l. q
cunq̃. Accur.
p ¶ Seruetur. fa
cit. ſ. de fun. rei
priua. l. q̃cunq̃
q Fundi. cõ
ductõis.
ſimplicis tẽpo=
ralis. nã tũc poſ
ſet auferri pmo
alio plus offerẽ
te: vt. j. l. fin. §. ſi
vero p tali. qđ
hic non lꝫ poſt
cõtractũ. vt hic
⁊. j. l. fi. ſꝫ nec lo
cabitur ſed tpe
ꝯtractus ſic: vt
j. ſi. hui. l. ⁊. j. l.
prox. tenebatur

trocinãte ꝛddiderit:
nec noſtraꝝ quidem
a ſanctionum[a] (ſi forte
quiſpiam per ſurre=
ptionẽ meruerit) nu
tib⁹ auferãtur: iuxta
b legem veterẽ[b] ſemel
tantum licẽtia faciẽ=
da adiectõis idulta

¶ Subhaſtatio i locatio=
ne perpetua fundorũ pu=
blicoꝝ ita vẽdicat ſibi lo=
cum ſicut in vẽditiõe. B.

¶ Impe. Ho. L. iij.

LOca omnia
fundi re rei=
publice ꝓpoſitis p⁹
c licenter edictis[c]: de
hinc vbi in eũ canõil
modũ cõtendentiũ
augmenta ſuccreue=
rint vt extendi vltra
aut ſuperari ab alte=
rius oblatione non
poſſit ꝑpetuarijs cõ
d ductoribus[d] locent.

¶ Si finita locatione cõ=
ductoꝛ primus offert tãtũ
q̃tum nouus: in locatiõe
prefertur. Bar.

¶ Idẽ Hon. L. iiij.

COngruit eq̇=
tati vt veteres
e poſſeſſores[e] fundoꝝ
publicorũ nouis cõ
ductorib⁹ preferant
ſi facta nobiſ ꝑ alios
augmẽta ſuſcipiãt.

¶ Predia domus augu=
ſtalis i perpetuum locata
ad aliũ non poſſunt tranſ
ferri ſub aliquo pretextu
q̃diu penſio ſoluitur ⁊ co
mes rerum priuatarũ cõ=
trafaciens punitur. Item
predium auguſtale prin=
ceps põt donare ei cui lo=
cauerat in perpetuũ. vel
ad tẽpus. Item prim⁹ cõ
ductoꝛ cõductione finita
ſi offert tantum alijs pre=
fertur. ſi vero rem cõduxe
rit in perpetuum omni tẽ
pore eſt ſecurus. h. d. B.

¶ Imp. Theo. L. v.

PRedia † do=
mus noſtre ſi
f ſemel iure ꝑpetuo[f]
vel noſtra preceptio
ne vel auctoritate il=
luſtris viri comitis
erarij priuati apud
aliquem fuerint vel
iamdudum ſint col=
lata / ad alium tranſ=
ferri perpetuarium
g non oportet[g]: aperte
enim diffinim⁹ hoc
edicto vt a perpetua
rio nunq̃ꝫ poſſeſſio
trãſferatur: etiam ſi
alteri eam iperatoꝛ
vel exoratus vel ſpõ
te donauerit: ſiue an
notatione ſiue prag
matica: cui ſi forte ꝯ
perpetuarium vir il
luſtris comes priua
tarum rerũ dñi alle=
gabitur acquieſcet:
et de proprio ipſe cẽ
tum libras auri ⁊ al's centum fiſci iu
ribus palatinum inferre cogatur of=
h ficium: nec tamen[h] poſt allegationẽ
habebit huiuſmodi iuſſio firmitatẽ
i ſed nec locabitur[i] alteri licet ingenti
ſuperare videatur augmento poſſeſ
ſio. Iure igitur perpetuo publici cõ=
tractus firmitate perpetuarius ſecu
rus ſit: et intelligat neq̧ a ſe neq̧ a

ergo in emphi=
teoſim. ⁊ fac. ff.
de iur. fi. l. uj. §.
diui fratres.

a ¶ Sãctionũ
i. priuilegiorum
que ſanctiones
perſonales dñr
vt inſti. de iur.
na. §. plane.

Priuilegia perſonales ſanctiones dñr

b ¶ Veterem.
quã nõ habem⁹
ſed ꝑmittebat a
lium plus offer
re tẽpore cõtra
ctus nõ poſt: vt
in pal, l. dixi. Et
no. ꝙ ſufficit ſe=
mel. ſic. ſ. ꝺ iur.
deli. l. fin. §. ſꝫ q:
Itẽ facit. ſ. de
ven. re. ciui. l. j. ⁊
de fi. inſtru. ⁊ iu
rehaſte fi. l. ſi tẽ
pore. et. l. q̃cũq̧
⁊. ff. ad muni. lu
cius. §. fi. ⁊. ſ. de
mu. pa. l. ij. ⁊. iij.

c LOca. edi
ctis forte
xx. dieꝝ ꝛm foꝛ=
mam. q̃ eſt. ſ. ꝺ
ſac. ſan. ec. aut.
hoc ius porre=
ctũ. ⁊. ſ. l. proxi.
cum ſuis ſimili
bus. Accur.

d ¶ Cõducto
ribus. ſ. emphi=
teoticarijs.

e COngru=
it. poſſeſ
ſores. id eſt de=
tentatores. nã
de cõductoꝛe tẽ
porali dicit nõ
perpetuo ẽphi=
teota: vt. j. l. fi. §.
ſed nunc. ⁊. §. ſi
vero. ⁊ facit. ſ.
de in diem ad=
iec. l. licet. ⁊. l. ne
ceſſe.

f PRedia. ꝑ
petuo. i.
ẽphiteoſim. qꝺ
ideo ſic dicit. q:
q̃diu. ⁊c. vt iſti.
loca. §. adꝺ. ⁊. ff.
ſi ag. vecti. vel
emphi. l. j. vl' ẽt
locatio ſimplex
et in perpetuũ.
vnde eſt ſimile
cõtractui ẽphi
teotico.

g ¶ Nõ opoꝛtet
nec extraoꝛdia=
rijs nec ſoꝛdid;
muneꝛib⁹ gra=
uatur hec res:
vt. ſ. ꝺ exc. mu.
l. ꝑuate et. l. eui
denter.

h ¶ Nec tñ puni
tur factũ etiam
ſi non tenuit: vt
ff. ad ſilſ. l. iij. §.
ſi quis co. ⁊. ſ. ꝺ
legi. et cõſt. l. ij.
⁊. de fun. rei pri
ua. l. fi. ⁊. ff. de in
iur. itẽ apud. §.
j. ⁊. j. de cohar.
l. fi. ⁊. ſ. de pe.
bo. ſub. l. j. Sed
arg. cõtra. ff. qꝺ
quiſq̧ iur. l. j. in
fine. Accur.

i ¶ Sꝫ nec loca=
bit. non ſolũ nõ
donabit ſꝫ ⁊c. vt
ꝑmo offerat nec
tñ iniuriaꝝ ⁊c.
vt. ſ. vñ vi. l. me
minerint. ſꝫ ius
qꝺ habꝫ põt vẽ
dere alij q: ⁊ ꝑ=
uatus poſſet.

† Que=
rit b io. ꝺ
pla. an i
peratoꝛ
poſſit do
nare res
inmobi
les ipe=
rij: ⁊ ar.
ꝙ ſic: ꝑ
multa iu=
ra et ra=
tiones:
demum
ꝯcludit
ꝙ nõ: ꝑli
b⁹ rõni=
bus ⁊ iu
rib⁹. vide
cum hic
pulchre i
ꝺ hoc di
ſputatẽ.

a ℂ Retrahendam. No. res in perpetuum locatas poſſe vendi et alienari ab eo cui locate ſunt. Item no. ꝙ res ſit locata videtur dari in emphiteoſim ad qđ facit inſti. loca. §. adeo. nec de nouo poteſt ei adijci. vt not. ſ. eodem. l. ij. Accurſius.

b ℂ Dōabit ei ꝛ ſic mutabitur ei cauſa poſſeſſionis quod hꝰ caſu licet vt hic et. ff. de acquir. poſſeſſio. l. iij. §. illud. ꝛ no. ſ. de acquirē. poſſeſ. cum nemo. qđ non fieret ſi extraneo donaret quod perpetuario: alˀs ꝑpetuo in aliū ius ſuū mutaretur. Sʒ videt ꝙ etiā extraneo: vt. ff. de pu. l. cotem. §. j. contra. So. hic ꝺderat pꝛinceps vel comes rerꝫ pꝛiuatarū a pꝛincipe hoc ius habent ibi actoꝛ poſſeſſionis vel ſubaudi ibi maxie vel veriꝰ ibi ꝺ agr̄ pub. hicꝑ uat̄ ſʒ. P. Ac.

c ℂ Donationem. id eſt dationem etiam. ſ. tempoꝛa pꝛimis alˀs nullum ſpeciale eſſet.

d ℂ Offeratur etiam durante locatiōe pꝛima tempoꝛali. et ſʒ hoc eſt cōtra. ff. de pub. l. licitatio. §. ad conducendum. ibi finito ꝛc̄. Solu. ibi in locatione vectigalium. hic ſ alijs vel in alia trahitur ad hāc ſm quoſdam.

e ℂ In arbitrio. ſi non ſoluerit penſionem p̄teritam: vt. ſ. de publi. licitatio. §. ad conducendum. inuitus ſ non cogitur vt hic et ibi ſm hoc verū niſi maximos fructus conſecutus ſit ꝛ poſtea tñ locari non poteſt: vt. ff. de pub. l. cotē. contra. So. illa coꝛrigitur p l. ff. de iur. fiſc. l. iij. §. cum quinquennium. Et no. ꝙ locatio talis in quinquēnium fit. vt. d. §. cū quinquēniū vel ad minus triēnium: vt. ſ. de vectiga. l. penes. Accur.

poſteris ſuis vel his ad quos ea res vel ſucceſſione vel donatione ſiue venditione vel quolibet titulo ꝑuenit: eſſe retrahendā[a]. Sane qꝛ nō ex oī parte excludēda eſt largitas pꝛincipalis rē diuine domꝰ ſiue imperatoꝛ ſi velit donabit ei[b] qui eā poſſidet iure ꝑpetuo ſiue ipē iam meruerit: ſiue cuiuſlibʒ tituli iure ſucceſſerit, videt̄ eni ſuā cōcedere penſionē: nō alteri ſi nocē liberalitas que poſſidētem iure perpetuo dn̄m eum vult vocari. Sane ſi quis nō perpetuo iure/ſed ad tp̄s locatā ab illuſtri viro comite rerꝫ pꝛiuatarꝫ poſſeſſionem videt̄ adeptꝰ: nō erit obſtaculo pꝛincipali largitati ſi voluerit in alterū donationem[c] trāſferre quod ad diffinitū tempus alter foꝛte conduxit. Si vero pro tali pꝛedio ab altero cōductoꝛe offeratur[d] augmentum ſit in arbitrio[e] cōductoꝛis pꝛioꝛ cui res ad tempus locata ē vt ſi ipſe quod alter adiecit obtulerit maneat[f] penes eū tēpoꝛalis conductio. Si vero idem[g] hanc ipſam rē aliqū meruerit iure ꝑpetuo poſſidere: habebit ꝛ ipſe ſuperius[h] expꝛeſſam perpetuam firmitatem.

ℂ De cōductoꝛib⁹ et pꝛocuratoꝛibus ſiue exactoꝛibus pꝛediorū fiſcalium domus auguſte[i].

Titulus. lxxi.

ℂ Conductoꝛes fundorum domus auguſtalis et alij homines dicte domus cū agere volunt vl̄ excipere vel experiri debent oꝛdinario iure hoc facere: et nulli eoꝛum patrocinium pꝛeſtare debent: aut executionis miniſterium: et contrafacientibꝰ pena impōitur: nec eſt penitentie locus. hoc dicit Bartolus.

ℂ Impatoꝛ Theodo. Lex vnica.

Conductores homines ve auguſtiſſime[k]

f ℂ Maneat. no. ſic. ſ. eodem cōgruit. Sed contra. ſ. loca. l. nemo. Solu. hoc ſpeciale ſicut in ſcholaribus. vt extra de loca. et conduc. c. ex reſcripto.

g ℂ Idem. tempoꝛalis conductoꝛ. Accur.

h ℂ Superius. hac. l. vſqꝫ ad. §. ſanc qnia. et facit ad. l. ſ. loc. emptoꝛem et. l. viam. ꝛ. ſ. de oſ agro deſer. l. fina. Accur.

ℂ De cōductoribus et pꝛocuratoꝛibꝰ ſiue exactoꝛibus ꝛc̄.

i ℂ Auguſte. adiectiuum. nam de ſuis hominibus non vxoꝛis dicit: vt. j. in finali. l. vel dicit vxoꝛis et eiꝰ res viri dicūtur: vt ſ. de pac. con. l. hac lege.

k ℂ Conductores. Auguſtiſſie adiectiuū. vt in rubrica. Accurſi⁹

Vxoꝛis bona inter res viri annumerant̄.

a Ordinariorum iudicum officijs. id eſt officialib⁹.
b ¶ Prouinciarum. qui ſūt ordinarij. vt. ſ. de modo mulct. l. eos. Accur.
c ¶ Conueniēdi. i. cogendi vt ſoluāt pēſionē.
d ¶ Immineant. dicit ordiarij. q.d. tam ipſi exigentes q̄ꝫ procura. ceſa. reddent ſolicitum. vel dic immineant exigendi. ſ. ad periculū niſi exigant. ꝛ facit. ſ. ð exac. tribu. l. exactores. ꝛ ð fun. rei priua. l. vniuerſi. ꝛ vbi cauſa fiſ. cū aliquid. ꝛ ff. de iure immun. l. ſemper. §. conductores.

† No. e hic io. ð plat. per hūc tex. q̄ ābaſiatori non creditur ſine litt. ſ terſue ā baſie niſi ſit vir nobiliſſimus et not⁹. itē q̄ nūcio nō creditur ſine litteris ſue commiſſiōis niſi ſit nūci⁹ publIc⁹: iurat⁹ ꝛ notus. vid hic p eū

a Palatios Verſati. quia cōcuſſerūt poſſeſſorē qð facere non debēt vt. ſ. de offi. re. prouin. l. nullū.
Omnia optionē. expone: vt. ſ. de ꝑ di. naui. l. ſi. ꝛ facit. ſ. ð exac. tri. l. vi. ꝛ de fū. pa. l. iij.
g ¶ De priuilegijs domus augu. vel rei ꝛc.
¶ Hoc expone adiectiue: vt. ſ. ti. iij. in rub. qm̄ idē ꝑuilegiū qð habet ceſar. vel fiſcus habet et auguſta: vt. ff. ð iure fiſci. l. fiſc⁹. §. j. ꝛ fina.

¶ Imp. Archa. L. j.

a Ordinariorum iudicum officijs[a] / necnon ipſis rectoribus
b prouinciarum[b] auctores ſiue conductores dominicos cōueniē-
c di[c] licentiam dam⁹: ita tamen vt ratiōalibus priuate rei ad exigenda fiſcalia de
d bita immineant[d].

¶ Palatini trāſmiſſi p comitē rerum ꝑuatarū ad ꝑ ſidem cum litteris vt ſint ſolliciti circa exactionem penſionum fiſcaliū nō debent inferre aliquam concuſſionem. Bartol.

¶ Idem Aug. L. ij.

a Palatinos q̇ a viro illuſtri comite rerum priuatarum cū publicis litteris † deſtinant ad commonitionem iudicis quo facili⁹ ex predijs rei noſtre cōferantur debite penſiones cū ſumma degere precipimus diſciplina: de quorum nominib⁹ ſi temere
e verſati[e] fuerint / ad ſublimitatem tuam referri per ordiarios iudices oportebit: vt in eos ſeueriſſime vindicetur.

¶ Predia ex quacūqꝫ cā ad fiſcū pertinentia a trāſuectione publicarum ſpecierum non habent immunitatem. Bar.

¶ Idem Au. L. iij.

Omnia predia tam ea que in re priuata olim detinentur: q̄ꝫ illa que ex proſcriptorū bonis ad fiſcum ſunt deuoluta: eatenus ab huiuſmodi priuilegijs et excuſationib⁹ ſubmoueātur vt omnes ſpecies ann[o]narias curſitationes etiam
f debitas atqꝫ integrā opinionem[f] ſciant eſſe ſoluendam.

g ¶ De priuilegijs[g] domus auguſte vel rei priuate et quarū collationum excuſationē hāt. Ti. lxxiiij.

¶ Ad extraordinaria munera vel ſuperindicta etiā fiſcalis poſſeſſor non cogitur. Barto.

h Priuatas Conductores facit. ſ. ð paſcuis pu. l. ſi. et de ag. ꝛ man. l. dominicos. et de col. fun. pa. l. j. ꝛ. iij. ꝛ de agri. et cē. l. j. ꝛ. l. colonos. ꝛ. ſ. ne ruſti. ad vllum. l. j. ꝛ de excu. mu. l. euidenter. et. l. maximarū. Sꝫ cōtra. ſ. ti. j. l. ſi. Solu. ibi de ordinario: vt. j. l. prox. Accurſi⁹.
i Rem noſtram. id eſt poſſeſſiones principis. Acc.
k ¶ Leuandorū. qđa plurib⁹ portatur leui⁹ portatur. ſic in auc. de immen. do. ꝛ ſ. ð exac. tribu. l. exactores.
l ¶ Prouicialiū.

¶ Imperator Conſtantinus. Lex prima.

Priuatas poſſeſſiones nr̄as ab vniuerſis munerib⁹ ſordidis placet immunes eſſe:
h neqꝫ earum conductores[h] neqꝫ colonos ad extraordinaria mūera vel ſuperindictiones aliquas conueniri.

¶ Predia principis a trāſuectione publicarū ſpecierum nullatenus hodie excuſantur ſicuti nec predia priuatorū licet aliquando excuſata fuerint: quia vltra ſolitum locū tales ſpecies portabantur q̄ hodie non permittit. hoc dicit Bartolus.

¶ Imperator Valenti. Lex. ij.

i Rem priuatam noſtram[i] leuan-
k dorum[k] prouincialium[l] cauſa canonicas neceſſitates ea cōditione qua cunctos volumus ſuſtinere ſꝫ

e

exceſſit occaſio iuſ-
a ſionē a quandoqui-
dem non locis ſoli-
tis frumēta que ſūt
ex diuerſis ſaltibus
conuehenda trahan
tur: ſed euſq; portē
tur q̄ graue atq; dā-
noſum eſt prouehere
proinde ſpectabilis
ſinceritas tua rema
b nentem b in hiſdē lo
cis implere faciat ꝓ
prias functiones q̄-
bus antea prebebāt
frumenta.

¶ Impe. Ho. L.iij.

c d PRo tironib9 c in corporib9 d
e poſtulatis p̄cia e cō-
ferri ex fundis ꝑpe-
tuarijs noſtre rei pri
uate precipimus.

¶ Inſtructio vie publice et pontium et ſtratarū inter ſordida munera nō numerātur. et ideo nemo excuſatur ab ea. h.d. B.

¶ Idem Au. L.iiij.

ABſit vt nos
inſtructores
vie publice ⁊ pontiū
f ſtratarūq; opa titul' f
maiorum pricipum
dedicata inter ſordi-
da munera numere-
g mus g. Igitur ad in-
ſtructiōes reparatio
neſq; itinerum pon-
h tiūq; nullum gen9 h
hominum nulliuſq;
dignitatis ac venera
tionis meritis ceſſa-
re oportet: domos ēt
i diuinas i tam lauda
bili titulo libenter a
ſcribimus.

¶ Nullus a ſuperindicta excuſatur excepta principis poſſeſſione. h.d. B.

¶ Imperator Theo-
do. Lex.v.

k EXcepto patri-
monio k pieta-
tis noſtre cuius qui-
dem redditus neceſ
l ſitatibus l publicis
frequentiſſime depu
tam9 vniuerſos poſ
ſeſſores functiones
in ſuperidictis titu-
lis abſq; vllius bene
ficij exceptiōe agno
ſcere oportere cenſe-
mus.

¶ De grege domi-
m nico m: Ti.lxxv.

¶ Subtrahēs equum de grege dn̄ico ipſū reſtituit et in vna libra auri punit ſubtrahēs aūt de grege p̄uato punit i media libra a qua pena releuatur ſi obtulerit ſpōte. h.d. Barto.

¶ Imperator Ar-
cha. Lex vnica.

PRopoſitis
edictis ſub
limis ma-
n gnificentie tue n mi-
o nimi maximiq; o mo
neātur: vt ſciant ſin-
p gulas p lib. auri ex ꝓ
prijs facultatib9 ſer
uandas pro ſinguliſ
equis † : vel equa-
bus ſiue hermoge-

indicat hec con
ſtitutio q2 ſoli ꝓ
uinciales p̄ſta-
bant canōes tri
butorum quorū
leuādoꝝ cauſa
iſtud aſſerit.
a ¶ Juſſionē.
i. quandoq; hoc
non eſt obſerua
tum occaſiōe ta
li. q2 frumēti red
ditus ex eis pre
dijs portabat
vltra ſolitum et
idō id remouet
vt vltra ſolitum
locū nō portet.
b ¶ Remanē-
tem. al's remeā
tem. ⁊ facit. ſ. d
fū. limi. l.j. ⁊. ſ. d
fun. pa. l.iij. ⁊. ſ.
ti. j. l.j. ⁊ de idic.
l.j. ⁊ de an. ⁊ tri.
l. p locis. ⁊. l. me
diterranee.
c PRo tirōi
bus. i. p
coꝝ ſtipendijs
et neceſſarijs.
d ¶ In corpo
ribus. alicuius
militie. Accur.
e ¶ Precia. i.
penſiones vel q̄
dam redditus
qui vocabantur
p̄cium: vt ſ. de
excu. mu. l. cui-
dēter. nō enim
aliud extraordi
narium preciū
exigitur: vt. ſ. d
exc. mu. l. priua
te. ⁊. ſ. d loc. fū.
ci. l.ij. ⁊. l. fina.
f ABſit. Ti
tulis. no
minabatur op9
a principe q̄ fie
ri faciebat.
g ¶ Numere-
mus. ſ3 cōſtrue
publicas vel ſa
cras eās ſeu re
parare inter ſordi
da mūera erāt:
vt. ſ. de excu.
mu. l. maxima-
rū. §. publicis.
h ¶ Genus. niſi
alicuius ſpecia
liter ſit vacatio
publici muner'
vt. ff. de mune.
⁊ hono. l. cui l fi.
i ¶ Diuias. ſicut
ea q̄ nauiclario
noie ſunt obno
xia: vt. ſ. de pre
di. na. l.j. ⁊ ſic ēt
non excuſatur
vtraq; dom9 a
cōparatiōe ſpe
cierum. vt. ſ. ne
li. i emp. ſpe. l.j.
et facit. ſ. de ſa-
cro ſan. ec. l. ad
inſtructionem.
⁊ de ope. pub. l.
ad port9. ⁊ d col.
fun. pa. l.j. in fi.
⁊. ſ. d exac. tri. l.
fi. ⁊. ff. d pui. ve-
tera. l. penul.
k EXcepto
patrimo-
nio. qd neq; reci
pit ſupidictum
nec ſordid' one
ratur muneribo
vt. ſ. d excu. mu
ne. l. penult. ⁊. l.
priuate. ⁊. ſ. eo.
l.j. ⁊ de col. fun.
pa. l.ij. ⁊ facit. ſ.
ſine cen. vt reli.
l. fi. ⁊ d exac. tri.
l.ij. i fi. Accur.
l ¶ Neceſſitati-
bus ſcilicet or-
dinarijs.
m ¶ De grege do
minico. ¶ Id ē
principis.
n PRopoſi-
tis. Tue
p̄fecto loqtur.
o ¶ Maximiq;
homines.
p ¶ Singulas. i.
vna lib. auri ꝓ-
quolibet equo.

† Dicit
io. d pla.
q2 eſt ſpe
ciale in
eqs na3
hec pēa
nō h3 lo
cū i cete
ris alali
bus.

Et dic ꝙ no. differentiã ſubtrahi de grege prĩ-cipis equos an ipſos ex alijs gregibus.

a ¶ Hermogenianis. ſiue ſint nati ex illa terra ſiue non.

b ¶ Niſi eos equos vel equas.

c ¶ Obtulerit no. ſic. ff. de ali. tu. l. iij. in fine.

¶ De palatijs et domibus dominicis.

d Conſecratas. Excipimus. Excipe iudices qui reddunt ius: vt ſ. de of. rec. prouin. l. nullũ et facit. ſ. de ope. pu. l. quicũq; et de iude. l. i ſynagoga. Accur.

e ¶ De cupreſſis ⁊c. ¶ Als. cipſſis: als cupreſſis: als perſcis: als pſidis: et ſunt nomina arborum vel pſcis nomẽ loci. vbi naſcitur cupreſſus. ⁊ eſt rõ quia cõtinẽt aggeres tenentes aquã nili. que oportunis temporibus ſpargitur p agros. cũ in egypto non pluit. vt. ſ. de nili agge. l. j.

Addi.

¶ Quis ſit lucus. Ille dãnenſis non cõperi. eſt aũt luc⁹ deorũ ſacris dicat⁹ nem⁹ hoĩm voluptati Silua publico vſui. Sal ſat⁹ legit daphnes vel pſeidos preſertimq; daphnẽ lauro et cupreſſis abũdare ſcribit philoſtratus. Eſt daphne ſuburbanum antiochie maximũ in Syria. Pyrrh⁹.

a nianis[a] / ſiue palma b tis: niſi ſponte eos[b] c obtulerit[c] ibis Xo q̃s ex alijs gregibus occupatos eſſe cõſtiterit: ſex auri vncias fiſci iuribus iferẽdas.

¶ De palatijs ⁊ domib⁹ dñicis. Ti. lxxvj

¶ Im. Cõ. L. vnica

Conſecratas nobis edes: id eſt iclita palatia / ab omni priuatorum vſu et communi habitatione exci- d pimus[d].

e ¶ De cupreſſis[e] ex luco daphnes vel pſcidos per egyptum non excidendis vel vẽdẽdis. Ti. lxxvij.

¶ Ementes et vẽdentes arbores cupſſi i locis hic nominatis puniũtur. B.

¶ Imp. Archa. L. j.

Si quis daphnes luci i ſyria vł per- f ſeidis[f] in egypto arbores cõparauerit: quinq; lib. auri nouerit ſe eſſe mulctãdũ: non minore diſpendio et illo feriendo qui vendere arbores auſus fuerit: q̃s non licet emptoribus cõparare.

¶ Auctoritate ꝓpria nullus poteſt in luco dãpheſi incidere cupreſſos. nec ẽt eas collapſas alio trãſportare. Item plantans cupſſum nõ poteſt ob hoc aliã incidere: ſed pro tali plantatione a fiſco vnam librã auri conſequetur. h. d. B.

¶ Imperator theodo. Lex ſecunda.

Omnes iudices cuiuſcunq; dignitatis ſciant poſt hac abſq; permiſſu magnitudis tue arborem ex daphneio luco antiochene ciuitatis precidendi: vel quolibet mõ lapſas transferendi licẽtiã ſibimet denegandã: ſed nec a luco vł a littore vnam cupreſſũ alijs plãtatã excidere ſibi licere conten- g dat: at ne ſolatio[g] antiquitus ei conceſſo priuari per omnia videatur ꝓ eo ꝙ ei cupſſum excidẽ dene-

f Si quis. Perſeis. nomen loci ſicut daphesis: ⁊ eſt genitiuus perſeis.

Additio.

¶ Adde quod hic tex. ſolet allegari frequẽter qđ i correlatiuis diſpoſitum in vno cẽſet diſpoſitũ in alio concor. l. fi. ff. de acceptila. Et i materia penali vt egregie p iaſo. in. l. fi. ſ. de indic. vidui. tollen. Et idem iaſõ citat ad h⁹ hanc legem l. i. i bonefidei. co. pe. ff. d eo quod certo loco ad pĺ chram queſtionem in qua dñs paulus de caſt. liberauit quendam militẽ maximo laberitho quo ſe implicuit Fran. Areti. in. l. is cui bõis iij. col. de verb. obliga. ⁊ in. l. ſi q̃s mihi bona. §. ſeruus. col. vi ti. ff. d acqui. here. hunc ti. citat et iaſon in. l. in bonefidei. col. pe. de eo qđ certo loco. ff. i. l. vltima huius tit. eſt dſcriptio luci daphnei q̃ cõuenit philoſtrato. Ruffino procopio q̃ in loc huc ab halſato diſignat; deſcribunt eo pacto erat aũt ſacer ille lucus i antiochie ſuburbano. vnde lithuca hic dr rei ſacre luciq; illius ſacri curã hñs ἄπο τοῦ λειτου id eſt miſterio καὶ ἔχω hẽo cui magis cõſẽtio quã iis q̃s iprobat.

g Omnes. Solatio. Olim enim licebat

vnā incidere qui aliam plātabat qđ hic remo-
uet ſed aliud a fiſco habet.
a ❡ Quinquaginta.inciſor plus punit̄ q̄ em
ptor. vt. ſ̄.l.proxi.
b ❡ De dignitatibus.❡ Dictum eſt. ſ̄. de iu

Ius publicum p̄ cōſtitutos in dignitate expediri debet.

re publi. Sz q2 ius publicū nō pōt expediri ni ſi per eos qui i dignitatibꝰ eli guntur: vt.ff.de origi. iur. l.ij.§. poſt originem. ideo de dignitatibus dicit: ſcz qui ad eas admittūtur: z reiſ ciantur. Et que priuilegia eis cō petant. et q̄nto tempore durent. Accurſius.

gatur vnam lib. auri eundem priuatis noſtris largitionibꝰ accipere decernimuſ
a quinquagita[a] lib. auri cōdemnatione hu ius legis temeratore plectendo.

❡ Codicis domini iuſtiniani explicit liber.xj.

❡ Liber.xij.

b ❡ De dignitatibꝰ Titulus.j.

❡ Mulier patris conditionem et aui illuſtris retinet: dū tamen nubat clariſſimis.h.d.Bar.

Additio. ❡ Ad complectēdam huius tituli materiam Sciendum imprimis quod dignitas ſumitur tribus modis primo ē potentia nature attributa. Hinc homo dicitur digniſſima creaturarum cui omnia ſeruiūt cu ius pedibus omnia ſubiecta ſunt z cuiꝰ cauſa omnia creata ſunt.l.in pecudum.ff.de vſu. l.iu ſtiſſime.ff.de edil.edic.l.penul.§.j. in verbo di- gnitatis.ff.đ vari.z extra.cogni. Scđo eſt q̄dā melior et proſperior ſtatus in quo non eſt ſer- uus.l.penulti. j̄.qui mili.poſſ.l.ſed et ſi quis.§. mancipiorū.ff.de vſufructu. Tertio eſt honor i republica gerendus vt hoc titu.et hec ſpecieſ ita definitur. Dignitas eſt ius ſuperioris ſtatꝰ tres ordines gradatim principaliter in ſe con tinens quos aſcendendo ſupeminet z deſcen- dendo in ſuo proprio ſtatu remanet nullo ſibi proprio vel ſpeciali nomine retento. Hec diffi nitio eſt communis z magiſtralis que ſolet ita declarari. Dicitur qđ eſt ius prout in genere ſumitur pro honore. vt in titu.de muneribus z honoribus.habet tamen plurimum facti in ac quirendo.arg.l.cōſilio.§.fi.ff.de curato. fu.l. fi. ſ̄.de decu. Superioris aūt ſtatus ideo qđ con ſtituti in dignitate alijs preſunt nihil eſt enim ſuperius dignitate.l.j.et.ij.j̄.ti.pri.l.j.et. l.ne- mini.de cōſuli.ſic in rub.ſ̄. de ſumma trini. p glo. Tres ordines ordo enim ſeruandus eſt in dignitatibus.l.j.z.ij.j̄.vt digni.ordo ſerue.l.vt gradatim.ff.de mune.z hono.z.l.honor.§. gerē dorum.l.iuriſcōſultis.§.gradus.ff.de gradi. co gna.quod autem dicitur tres ordines dic ſcz principales ſcilicet maiorē:minorem z mediū ſed diſtribuuntur in quinqz vt latius per domi- num Iaſonem in.l.quecūqz.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſdi. vbi elegāter deſcribit ordines magiſtratuum et pulchre repetit ab antiquiſſi mis originibꝰ et inſtitutionibus romanorum magiſtratuum niſi dicas q̄ illi ſunt gradꝰ ma giſtratuum non autem dignitatum. Item dici tur quos excedendo ſupeminet. Si enim di gnitas excedit tres gradꝰ tūc ſupereminet vt dignitas ſupilluſtris.de qua i l.ij. ſ̄. vbi ſena. vel clariſſ. Sup illuſtres autem ſunt qui proxie accedunt prin- cipi a quo procedunt dignitates quibꝰ potiſſima pars cōſilij z regimen im perij cōmittitur cuiuſmodi ſunt dictatores cō ſules patritij. Tamen ſuper hoc gl.in.l.j. huiꝰ tituli ponit cōſules in ſecūdo ordine ſcilicet il luſtrium per.l.quotiens.ſ̄.vbi ſena.vel clariſſ. Item quia patritij fiunt ex conſulibus.l.nemi ni.j.de cōſu.ergo conſules ſunt inferiores pa- tricijs.ſed dānatur illa gloſ.vt not.in.d.l.quo- tiens et per.l.fi.in fi.ff.de ſena.vbi ſenatores fi unt ex patricijs et cōſulibus ſunt ergo cōſuleſ in ordine patriciorum. Item quia loco princi- pum z regum ſucceſſere conſules regibus ex- pulſis.vt.l.ij.§.exactis.ff. de origine iuris. Itē quia nomen conſulum illico poſt nomen prin- cipis ponitur in inſtrumentis.vt.§.fi.z.§.ſinau tem in medio in auctentico. de conſuli. immo et princeps ponit.ſe in ordine conſulum. vt in d.l.ij.in fine.z in ꝓhe.ff.§.fi.nec ob. l. quotiēs. quia ibi illuſtris pōitur pro ſuperilluſtri ſicut et clariſſimi etiam quandoqz appellantur.vt.l. primicerius.j̄. de domeſti.et pro.ſed ibi loqui- tur de conſulari non de conſule. Item ſciendū q̄ quidam habent ſpeciale nomen dignitatis: ſed habent adminiſtrationem innominatam. vt ſunt preſides z legati ceſaris qui ſunt clariſ ſimi vel illi adminiſtratores qui ſub nomine preſidis continentur.l.prima:ſecunda z tertia ff.de offi.preſi.l.j.ſ̄.de priua.carce. et illi quoqz ſunt clariſſimi.vt ibi not. alij habent ſpeciale nomen dignitatis vt comites qui ſunt ſpecta- biles et prefecti vt prefectus vigilum. l. iij.§.j. ff.de offi.prefec.vigi.et prefectus auguſtalis.l. ij.ſ̄.de offi.prefec.auguſta.z.§. ſimili quoqz mo do in auctentico de appella.et intra que tem- pora:ſed prefectus pretorio et prefectus vrbis habent illuſtrem.l.de ordinario. ſ̄. de offi.pre- fec.illi.et.§.illud.in auctentico.vt ſponſa.lar-

gl.⁊ in aut'.vt ordina.prefec.circa mediū. De quibus omnibus remitto lati⁹ ad dominū Iaſonem in dicto loco et illi prorſus adhereo. q2 non ſcribo per modum apparatus ſed additionis. Ex cuius apparatu collige in primo gra-

¶ Imperator. L.j.

Si vt proponitis a et auum cōſularem ⁊ patrem pretorium virū habuiſtis et non priuate b conditionis hominibus ſed clariſſimis nupſeritis claritatem generis retinetis.

¶ Notati infamia iuris ⁊ facti vel inquinati ſcelere aut turpitudie vite ad dignitates nō aſcendūt. B.

¶ Imp. L.ij

Necꝫ famoſis c † et notatiſ: et quos ſcelus vite aut turpi

du. ſcilicet ſup- illuſtriū eſſe cōſules / dictatores/ ſenatores/ ⁊ patricios. In ſecundo prefectos pretorio p̄fectum vrbis et queſtores. Itē vt ipſe ait reges qđ nō video habere rationē cū regum loco conſules ſucceſſerit qui ſunt ſupilluſtres. Itē ⁊ cardinales ad latus pape. Itē et patriarchas. Itē et cōſiliarios principū q̄lis fuit Bartolus vt ipſe refert poſt Ang. Itē et doctor veteranus qui legit.xx.annis qđ ipe Iaſon reprobat in tertio gradu ſpectabilium ponit pretores duces/ comites/ marchiones/ epiſcopos proconſules prefectos vigilum et prefectum auguſtalē. In clariſſimis ponit preſides procuratorē ceſaris.abbates/ doctores/ regentes et comitē rerum priuatarum ⁊ memoriales in vltimo qui non eſt proprie gradus ponit defenſores ⁊ magiſtratus municipales Sed quero pertinenter an locum habeat ſucceſſio in dignitate. Diſtingue aut queritur an dignitas tranſeat a deſcendentibus ad aſcendentes et dicas ꝙ non.l.prima in fine.ff.de ſena.fallit in quattuor caſibus ſpecialiter. vt.l.ī ſacris.iij.§.de proxi.ſacro.ſcrinio.l.fina.§. ſimili.de agenti. in rebus.l. penulti.§. hoc autem. de caſtrenſianis.l.penulti.ad principi. de methatis.j. Idem de aſcendentibus ad collaterales.§.ſi vero in auctentico.de conſu. Itē arguendo a ſuperiori ſi ad aſcendentes non trāſit nec ad collaterales qui ſūt remotiores: aut querit an tranſeat ad deſcendētes ⁊ dicit glo. ꝙ non vltra pronepotes.per.l.diuo. §. de queſtio. Sed videtur ꝙ non tranſeat quia eſt priuilegium et priuilegia non tranſeūt.l. priuilegia de regu.iur.l.ſordidorum.§. de excuſa. mune. ſed quidam effectus dignitatis bene trāſit ad filios et ad pronepotes vt glo.qđ eſt verum in illuſtribus. Nam in ſpectabilib⁹ ⁊ clariſſimis non tranſit niſi vſqꝫ ad filios patet nam illa.l. diuo loquitur in filijs eminentiſſimorum.id ē ſuperilluſtrium.vt.d. auctenti. vt ordina. pre-

fec.§.j.⁊ de fide inſtrumento.§.finali.et hec eſt veritas.vt ſemper audiui.ſed an etiam ad affines dignitatis effectus tranſeat dic ꝙ ad ſolā vxorem tranſit.§.ſi vero in auctentico de conſuli.l.femine.ff.de ſenato.niſi prout eſt priuilegium familie vt dicta.l.ī ſacris. tranſit autē effectus ille non q̄ ad omnia ſed q̄ ad ea que in nō faciendo conſiſtunt vt in non torquendo inō ſoluendo tributa in non ſubeūdo munera ſordida et huiuſmodi ī alijs regulariter ſecus vt not.l.ij.§. de ī ius vo.l.liberti de ope.lib.

a Si vt proponitis. Duabus ſororib⁹ ſupplicantibus reſpondet. et quod dicit auum. ſcilicet paternum.nam a ſuperioribus agnatis non cognatis venit dignitas honor et familia vt no.ff.de ſta.homi.l.cum legitime. Itē qđ dicit conſularem.id eſt conſulē vel de genere cōſulum.et ſic expone pretorium.ad qđ. ff. de ſena.l.j. Et not.ꝙ huius honor velſnobilitas que venit per accidens.id eſt per dignitatem non videtur extendi vltra pronepotes: vt.§.de queſtio.l.diuo. Item quidam hic habent virum.i. hominem.non autem pro marito ponitur. Itē no.ſm.B.ꝙ conſules clariſſima dignitate perfruuntur: vt.j.de dome.⁊ prote.l.ij.⁊.iij.ſed certe immo illuſtres ſunt: vt.§.vbi ſe.vl' cla.l. quotiens. Accurſius.

† Concor. c.lz cū gl. ſuper ver. legitimi extra de teſti.⁊ c. īfamib⁹. extra de re. iu. li. vj. ⁊ gl.ī c.p inqſitionē. ſuper ẏ. in dignum extra de elec.

b ¶ Priuate.hic dicit differentiam inter patrē⁊ virum: vt.ff.de ſena.l.femine.

Additio. ¶ In hac.l.j. ibi ſ3 clariſſimus nupſeritiſ. hic ſumit clariſſimā dignitatem in genere omnis enim dignitas dici poteſt clariſſima. Clari enī ſunt qui dignitate honoris vel geſtis ſuis aut parentum ſcemmatiſ illuſtrantur.ſicut dicebam modo conſules dici clariſſimos vt in glo.huius legis facit.l.j.§. vbi ſena.vel clariſſi.l.ij.de dome.et protec. j.l. et ſi ſeuerior.§.de infamibus. Fran. Aretin⁹ citat hāc.l.in.l.omniū.col.ij.C.de teſta. Pyrrh⁹.

c Necꝫ famoſis.videtur quinquies idē per idem repetere.ſed dic famoſis īfamia iuris et per ſententiam: vt in actione furti tutele et ſi proceis deponat notatis.vnde quidam ha

Furti actio cuꝫ ſentētia infamat infamia iuris.

bent aduocatis.et de his habes.ff. de his qui notantur infamia. l. prima .§. qui in iudicio. Uel dic notantur infa.ſcilicet facti.ſcilicet per ſententiam diffinitiuam vel interlocutoriam: vt.ff.de obſe.l.honor. ⁊.l.parens.et.l.licet.⁊.ſ. de his qui notã tur infa.l.verbũ et.l. iterlocutio Item quod ſu‑ bijcit ſcelus vt ipſo facto infa‑ mis: vt miſſus ab exercitu cum ignominia et ſimiles: vt.ff.de his qui notantur infa.l.prima. Item ꝙ ſubij‑ cit turpitudo vite: vt quia male viuunt obligã do rem duobus: vt. ff. de pigno. ac.l.ſi quis in pignore vel alia crimina committendo que ip ſo facto non inferunt infamiam iuris: vt. ſ.de reis poſtu.l.j.et hoc eſt valde notabile ꝙ infa mia facit ſiue per ſententiam ſiue al's illata re pellit a dignitate.ſic et.ſ.de inoffi. teſta. l. fra‑ tres. Item quod ſubijcit et quos infa. ſcilicet

Infamia facti a dignitate repellit. predicta. Nam non participant infames pre‑ dicti circa dignitates cum omnibus integre fame: vt hic.et.ſ de decurio.l.ne quis. et de in fa.l.j.li.x.⁊.ff.de iudi.cum pretor.§.non autem. et.ff.ad.l.iul.de vi pu.l.j.nec etiam in aduocã do: vt.⁊.ff.de poſtu.l.j.§.ait pretor.nec in aſſidẽ do: vt.ff.de aſſeſ.l.ij. ſed procuratores poſſunt eſſe.quia onus eſt: vt inſti.de excep.§.fina. Itẽ arbitri: vt.ff.de arbi.parui. Itẽ ſegregantur vt non habitent rome vel alibi vbi imperator ſit vt: j.de re mili.l.iij.et.ff.de his qui notantur in fa.l.ij.§.ignominia.

Additio.

¶ In hac. l. ſecunda I gloſ.ibi ⁊ ſic not.ꝙ infamia facti ſine ſentẽtia ſeu al'as illata repellit a dignitate adde a dignitate habita et hñda et ita ma' eſt impedimẽtũ infamie que iã ꝓmotũ repellit quã valitudinis.l.j.§.caſum.ff.de poſtu.l.cecus.ff.de iudi.dixi in lege infamia.ſ.de decurionibus.capitu.primo de cleri.egrotan. Adde etiam ꝙ talis infamia repellit ab actione de dolo.l.nõ debet.ff.de dolo niſi contra alium notatum et ſimiliter famoſum intentetur.§. ſcimus. iuncta gloſ.in auctentico.de teſti.et not.in dicta lege nõ debet. Quero quid ſi infamis fuerit admiſſus ad dignitatem numquid impediatur ſtatim adminiſtrare. Nonnulli dicunt quod per annum interdicta ſit ei adminiſtratio vt ſi interim probetur infamia repellatur a dignitate per textum in lege reus.ff.de muneri.et hono. que lex loquitur quando ante adeptam dignitatem erat delatus. Alij dixerunt quod ſi delator ſit paratus illico probare ſit ille ab officio repellendus non alias.argumentum.l.ſi is

tudo inquinat: et q̃s infamia ab honeſtorum cetu ſegregat: dignitatis porte patebunt.

¶ Imperator. Lex.iij

a quo.ff.vt in poſſeſſio.legat.l. finali.ſ.ſi ex fal. inſtrumento. iuncta gloſa cum ſimilibus. Sed puto dicendum ꝙ tribus menſibus ſuſpendatur adminiſtratio et electio etiam impediatur ſi ab initio imponatur infamia. vt in auctentico.de ſanctis epiſco.§. ſi quis vero ordinationem. Ratio eſt: quia reipublice intereſt qđ nec nimis cito adminiſtret nec nimium tarde accedat ad adminiſtrationem.argumentum.l.prima.de ope.noui nunciatione. Item adde ad gloſam ibi nec aſſidendo nec etiam in teſtimonio ferẽdo.lege tertia.§. lege iulia. ſ.de teſti.nec in ornando. l. quarta.ſ.de ſpectacu.nec in officio tabellionis exercendo cum tabellio dicatur eſſe teſtis.lege domitius.ff.de teſtamen.et infames repellantur a teſtimonio. Item quia tabelliones debent eſſe integre fame.l.generali.ſ.de tabula. illi autem tabelliones ſeu notarij dicuntur officium cum dignitate herere qui ſunt in aula principis vel pape alij nõ vt videbis apud Bald.in.l.fori.ſ.de aduoc.di. iudi. In eadem gloſa ibi item arbitri. contra videtur dicendũ quia equiparantur iudicijs.l.prima.ff.de arbitris.l.cum pretor.§.cum autem.ff. de iudi. Dic ꝙ in hoc nõ eſt ad inſtar iudiciorum quia partes videntur ipſum approbare cum ab ipſis habeat iuriſditionem et poteſtatem. l. diem. §.ſtare.l.non diſtinguemus.§.ſacerdotio. ff.de arbit. Adde autem pulchrum dictum Azo. in ſumma.ſ.de infami.de infamia facti quod illegitimi filij dicũtur infames infamia facti per quod dictum Angel.in ſua diſputatione incipiente nobilis quidam genere ⁊ Antonius de butrio.in capi.per venerabilem. qui filij ſint legitimi quod tales illegitimi nõ excludunt ſubſtitutum quando teſtator erat nobilis genere argumẽtum.l.ſi qua illuſtris. C. ad orfici.l.lex nature.ff.de ſtatu hominum. Idem quando teſtator erat conſtitutus in dignitate vt extendit pulchre Alexander in conſilio ſecundo in tertia columna.in primo volumine conſil. et etiã extendit ad eos qui ſunt legitimati ſed poſtea tenet contrarium vt ibi per eum. Et vide eundem Alexand.in conſilio vigeſimoquinto in ſecunda columna. vbi diſputat an legitimatus ſuccedat in feudo.de nobilitate ſcientie potes videre pulchre Cyn. Ultra communes locos in.l.prouidendum.ſ. de poſtulando. Franciſ. de aretio citat hanc legem.l.l.prima. C.vt ne. pri. titu. et in. l. qui a latro.ff.de teſtamen.§. ſi quis in capitali.

Pyrrhus.

a Maior. Facere. q̄ minus retineat priuilegium prioris dignitatis. pone exemplum vt. s̄. de excu. mu. l. eos. et. j. de primice. l. j. et. j. de silen. l. decurionibus. in prin. et extra de p̄xi. sac. scrinio. l. iij. Et no. de minori dignitate ad maiorē eligi vt. s̄. de mune. et hono. l. vt gradati. et. l. honor. §. gerēdorū. nō aūt ecōuerso. vt s̄. quēadmo. ci. mu. l. in maioribus. Accur.

Addi.

¶ In hac. l. iij. Quero an quis possit habere simul plies dignitates. Dic q̄ quedam sunt dignitates cū administratiōe et eas quis simul et semel habere nō pōt vt in. l. ij. ff. ad. l. iul. ābit. l. inter pub. ff. de mu. et hono. l. fi. i fi. s̄. de assesso. l. penul. §. illi. s̄. de agent. in re. et. l. j. §. in posterum. s̄. qui mili. pos. Fallit quando earum dignitatum administratio concurreret ad eūdē effectum. vt in auctentico. vt iudi. sine quo. suf fra. §. illud. Sed duas dignitates sine administratione potest vel in diuersis locis et rebus. vel vnam cum administratione aliā simplicē. §. ij. in auctentico. de admini. offic. l. eos. s̄. de excu. mune. et alijs iurib⁹ citatis in glo. nostra Item quero nunquid finita maiore poterit vti minori q̄ prius habebat vt notarius functus consulatu. Dico q̄ sic per hanc legem sz durāte maiori officio non potest. vt. l. vniuersos. s̄. de decu. l. si q̄s ꝺ togatis. s̄. ꝺ aduo. diuer. iudi.

† Ista l. sz bar. et io. de plat. facit ad q̄stionē agitatā inter prelatos et regē qui p̄lati imunitatem cōcessam reb⁹ ecclesiasticis volebāt extēdere ad vasallos eccl'ie p hāc. l. et si miles ꝺ qua questiōe. vide p b eūdē io. de pla. i l. q imunitatem s̄. ꝺ mune. pri.

Maior dignitas nulli debet circa prioris dignitatis seu militie priuilegia preiudicium facere[a].

¶ Substantie senatorum habent immunitatē a muneribus sordidis: et etiam extraordinarijs. Barto.

¶ Imperator. Lex quarta.

Senatorum † substātias q̄s in diuersis locis et prouincijs possident: et homines eorum tā a temonarijs[b] oneribus cōferendis: q̄z a ceteris prestatiōib⁹ quas iudices describunt: necnon[c] etiam ab omnib⁹ sordidis muneribus extraordinarijsq̄z et vilioribus[d] liberos esse p̄cipim⁹ nullaq̄z sorte constringi functiōis īdigne.

¶ Prefectus nō potest senatoribus absq̄z p̄cipis consciētia aliquod mun⁹ indicere. Bar.

¶ Imperator. Lex quinta.

Senatorum. Temōarijs. forte a temone. id est plaustro sic dictis. al's temerarijs quia ad tempus debebantur. Accursius.

c ¶ Necnon inculcatio. Accursius.

d ¶ Vilioribus. i. vilibus et minoribus et facit. s̄. de excusatio. mune. l. maximarum. et. j. l. proxima. Accursius.

Additio. ¶ Senatorū. ¶ Quādo queritur a quib⁹ muneribus senator excusetur dic q̄ a personalibus excusatur que quidē municipibus indicuntur. l. in suos. s̄. de inco. senator enim non est municeps. l. municeps. ff. ad municipa. aut de realibus tūc si de his que in retributiones indicūtur scz persone pro rebus excusantur quia illa municipibus indicūtur. l. rescripto. §. fina. ff. de mune. et hono. aut de mere realibus tūc si sunt sordida vel extraordinaria excusātur. vt hic. et arg. l. placet. s̄. de sacro san. eccle. al's nō excusat. l. prohijs s̄. de naufragijs l. qui immunitatem. s̄. ꝺ mune. patrimo. Et nō excusat ab ijs que p̄cipis auctoritate et sciētia imponatur. vt. l. nemo. j. eodem. in princi. ibi citra principis scientiam. Item allegatur ista lex q̄ si princeps cōcedat alicui priuilegium vt non teneatur ad collectas quod eius homines gaudeant illo priuilegio facit text. iste in verbo et homines eorum facit in argumentum tex. in. l. cum precario. ff. de precarijs. l. prima. §. j. s̄. si quacumq̄z pred. po. l. tertia. in principio. ff. de penu lega. et ibi glosa. l. restituende. iuncta glosa. s̄. de aduoca. diuer. iudi. Tamen in contrarium facit quia priuilegium est personale ideo personam non transgreditur. l. prima et secūda. ff. ꝺ iure imunita. cum similibus nisi expresse dictum esset in rescripto et nisi essent persone valde necessarie ipsi argumen. l. in sacris. de proxi. sacrorum scriniorum. et. l. finali. de agen. in reb. et quando priuilegium concessum esse non persone sed dignitati vt doctoribus nam eorum homines gaudent et per hoc bidelli eorum qui sunt necessarij debent gaudere quamuis nostri municipes refragari soleāt et velint excludere officiales et bidellos nostros. l. forma. §. quāq̄z. ff. de censi. et hic text. est ad hoc singularissimus in verbo homines eorum scz necessarios. In text. temonarijs. eadem vox est in. l.

a ¶ Numeram⁹. No.ſic.ſ.ad.l.iul. maie.quiſq̃s.⁊.ff.de teſt. mil.l.j.§.j. b ¶ Iniuria.qđ dic vt.ſ.eo.l.nemo.

Additio. ¶ Ius ſenatorum. Ibi numeramus. ¶ Adde quod etiā in ſenatu illo pariſiē ſi princeps chriſtianiſſim⁹ eſt p̄mus ī numero et ſolet p̄ſidere. ſic ⁊ imperator ſe ānumerat cō ſulibus in proe. ff.§. fina.dixi in rub. Pyr.

quoq̧ ipſos numeramus[a] neceſſe ē ab omni iniuria[b] defendere.

¶ Impator. Lex.ix.

Libertorū filios adipiſci clariſſimam dignitatem non prohibemus[c].

c Libertor̄ Nō p̄hibemus: q̄r ingenui ſunt.vt inſti. de īgenu.in p̄n. in libertinis autē ſec⁹. vt.ſ. ad l.iul. viſcel.l.j.⁊ ſ.ſi ſer.vel lib.l.j. ſed hodie idē eſt in eis. vt in auē. vt liber.de ce.§.j. col.iiij.et fa.ſ. de poſtu.l.ij.⁊.ff.de aſſeſ.l.ij.⁊.ſ.de liber.⁊ eor̄ li.l.fi.

¶ Impator. Lex.x.

Seuerā indagationē p tormenta querēdi a clariſſimo homine ſubmouemus[d].

d Seueram. Submouem⁹. niſi ī crimine leſe maieſtat̄. vt.ſ. ad.l. iul. maie.l. nullus.⁊ facit.ſ.de q̄ſtio.l. diuo. ⁊.l.

¶ Nat⁹ ex eo q̄ poſt natiuitatē adept⁹ eſt dignitatē ſenatoriā: nō cōſequitur dignitatem paternā: ſi vero nat⁹ ſit dignitate ſenatoria durante licet fuerit ante cōcept⁹ et⁹ ſequitur dignitatem. Bar.

¶ Impator. Lex.xj

Si ſenator vel ali⁹ clariſſim⁹ priuatos[e] habeat filios editos quippe anteq̧ ſuſciperet dignitatē qđ non ſolū circa maſculos dignoſcit̄ cōſtitutum: verūetiam circa filias ſimili cōditione ſeruandū: cum autē paternos honores[f] inuidere filijs non oportet a ſenatore vel ſolo clariſſimo[g] ſuſceptum[h] ī clariſſimat⁹ ſciendum eſt dignitate manſurū.

S decuriōes Si ſēator.

e ¶ Priuatos. Hic rñdet.Sʒ ꝯ.j.in fi.l.vbi dicit eos clariſſimos. Sol.hic ſunt priuati.i. nō illuſtres clariſſimi tñ ſicut ibi ⁊ ſubaudi vbi tñ.ſic ꝯcor.ff.de ſena.l.ſenatoris filiū. in fi.vel dic in fi.hui⁹ legis ſuſceptū ſubaudi tñ.ſ.poſt dignitatē ſuſceptā ⁊ ſm hoc refert ante vel poſt fuerint nati.⁊ ſic eſt ꝯ dictā.l.ſenatoris.in fi.et ſolues ſm hāc lec. q̄ hic añ fuit ꝯcept⁹ vel nat⁹: ⁊ ſic eſt priuat⁹: ibi ⁊ ante ꝯcept⁹ ſʒ poſtea nat⁹ Itē ar.ꝯ.ſ.de aduo.diuer.iudi.l.cū aduocatio vbi et electiōe ⁊ cohartali ꝯditiōe ad dignitatem filij ante vel poſt nati cū p̄re eximunt̄. Uel dic ſec⁹.vt.ſ.de decu.l.fi.⁊ ibi in.l. cū aduocatio ſit ſpāle in aduocatis illis. Uel dic ibi q̄nq̧ dū tñ poſtea. Itē aliud ſeruat̄ in filijs eor̄ qui ſpōte ſe curie cuiuſq̧ ciuitatis dederit. Nā nati poſt talē cōditionē p̄t̄re nō erūt ſuccedanei functiōis.vt.ſ.de his q̄ ſpō.mu.ſu.l.fi. cir.p̄n.

f ¶ Honores.i.pater honorē habēs nō inuidet filio q̄n filiū ſecū participē admittat.

g ¶ Clariſſimo. tantum ſm primam lecturā.

h ¶ Suſceptum vl̄ dic etiā añ dignitatē: vel dic tñ poſt.vt l p̄n. hui⁹.l. notatur. et facit. ſ.de liber.et eor̄ libe. ſi manumiſſus.

Addi. ¶ Si ſenator. ¶ Hic habes glo.no. expo.vt Io.de pla. Adde tamē qđ nati ante adeptā dignitatē nō ſequūtur dignitatem patris quo ad honores: ſed tñ ſunt clariſſimi quo ad odioſa cuitāda.i.tormēta ⁊ viles penas. l.ij.§. in filijs. ff. đ decur. cū not.in.l.fi.ſ. de decu. Et aduerti qđ text.in l.ſenatores filium allegata p glo.loquit̄ in adoptiuis. Sed dic vt ibi p ſcribētes. Et ad hanc legē nota qđ glo. Cy.⁊ Io. fabri.in.l.īperialis.§.his illud.ſ.de nup.quod filius nat⁹ ante adoptionē regni nō cenſetur filius regis vt ſuccedat tāq̧ primogenitus per hanc legem.l.quicūq̧.j. de princi. agen. in re. Bar.pulchre in dicta.l.ij.§.in filijs.l. penul.et fina.ſ.de decur. et de hoc etiam pulchre per glo.pragmatice in prohe.in verbo primogenito.in medio. Pyrrhus.

¶ Iudices in officio furta vel ſcelera cōmittētes penis hic inſertis puniūtur. Bartol.

¶ Impa. Lex.xij.

Iudices qui ſe furtis ⁊ ſceleribus fuerit maculaſſe cōuicti: ablatio codicillor̄[i] īſignibus et honore exuti / inter peſſimos quoſq̧

i Iudices. Codicillorū.i. dignitatū: q̄r per codicillos cōferunt̄. vt inſti.qui.mo.ius pa.po.ſo.§.filiusfamilias.⁊ facit in auē.de ſan. epi.§.reuerēdiſſimis.⁊.§.pbr̄.col.ix.⁊.ſ.de dec.

l. infamia. et. j. de pa. ſa. lar. l. ij. et. ſ. de offi. prefect. preto. l. ſi quos. et de ſuſcept. et archa. l. ſi aliquid. Accur.

a ¶ Indignos. No. ꝙ priuilegiũ meret ꝛc. vt ſ. de iude. l. iudeos. et. ff. de pecu. l. libera.

Addi. ¶ Mulieres. Adde hꝰ verũ niſi ex gñe haberẽt maiꝰ ꝑuilegiũ quia illud retinent. l. femine. iũcta glo. ff. de ſena. ſup verbo donec: quia fortiꝰ eſt qđ ex genere ꝓcedit ꝙ qđ ex accidẽti. l. iura ſãguiſ. ff. de re. iu.

na. l. fi. ꝛ facit. l. femine. ꝛ. ſ. de nup. l. cum te.

Addi.

¶ Judices.

¶ Adde qũo ꝓbet delictũ iudicũ. dic qđ ſi deliquit extra officium legitimis modis dʒ fieri ꝓbatio cũ i hoc nihil reperiat i mutatũ. argu. l. ſciãt cũcti. ſ. de ꝓba. Si aũt in officio deliq̃rit videt ſtandũ iuramẽto accuſatoriſ cũ ſemiplena ꝓbatiõe. vt in aut. de collato. §. ſup hoc. et vide ibi Jaco. de belui. Pyr.

† Facit ad hãc l. ca. de vxore. iũcta glo. j extra de ſepul.

b ¶ Mulieres. Nobilitamꝰ. vt in aut. de ↄſu. §. ſin aũt. col. iiij. et. ſ. de nup. l. fi. Sʒ nõ ne eſt ſupflua ꝑ l. ſ. de inco. l. fi.? Rñ. vitium ſcriptoris eſt. ſic. ſ. de diſtra. pig. arbiter. Uel dic vt ſ. de ve. mr. enu. l. ij. §. ñ q̃d ante.

c ¶ Satuimꝰ. vt ff. de iur. om. iu. l. pe. ꝛ de iudic. exigere. et. ff. ad munici. l. fi. §. itẽ reſcripſerunt.

d ¶ Priuate. nãꝙ prioꝝ eſt oblita rurſus a ꝑorĩbus nõ adiuuabit. vt i aut. de nu. §. q̃ tñ. niſi a principe impetret. vt. ff. de ſe-

ꝛ plebeios habeant nec ſibi poſt hac de eo honore blandiãtur: quos ſeipſos indignos[a] iudicauerũt.

¶ Uxores durãte matrimonio viri genere nobilitãtur: ꝛ coꝝ forũ ſequunt; et coꝝ domicilia. Bar.

¶ Impa. Lex. xiij.

Mulieres † honore maritoꝝ erigimꝰ: genere nobilitamus[b]: ꝛ foꝝ ex coꝝ ꝑſona ſtatuimꝰ[c] ꝛ domicilia mutamus. Si autẽ minoris ordinis virũ poſtea ſortite ſũt: ꝑore dignitate ꝑuate[d] poſterioriſ mariti ſequent conditionẽ.

¶ Senatores in quacũꝙ prouĩcia ſint a muneribꝰ publicis ſunt immunes. h. d. Bartol.

¶ Impa. Lex. xiiij.

Recipimꝰ[e] vt ſenatori in q̃libet ꝓuincia conſtituto nullã habeant iudices iniungendi aliq̇d forte publici muneris poteſtatẽ.

¶ Clariſſimi ꝛ ſpectabiles poſſunt ꝓficiſci ſine licentia quo volunt. Bar.

¶ Idem. Lex. xv.

Clariſſimis vl ſpectabilibuſ vniuerſis ad genitale ſolũ vel quolibet alio et ſine cõmeatu ꝓficiſcẽdi: ꝛ vbi voluerit cõmorãdi habitandi ve ꝑmittimꝰ facultatem[f].

¶ Illuſtres de criminibus grauioribꝰ impetiti i carcerem non detruduntur: ſed cuſtodiũtur cuſtodia militari: et per aliquẽ iudicem nõ ꝓpuniuntur: ſed de cõmiſſis ꝑ eos relatio fit principi. cõſtituti vero in dignitate minori ꝑ prefectum pretorio punitur. h. d. Bartol.

¶ Idem. Lex. xvj.

Si grauiꝰ vllũ facinꝰ admittatur nocentẽ ꝑſonã extra carceralem cuſtodiã ſubſtitutiõe[g] habita ſuper illuſtribus q̇dẽ nobis ſuggeri iubemꝰ: ſup ceteris vero quadã minori dignitate decoratis ad tui referri culminis notionẽ vt ita demum quid de amiſſo crimine conſtitui oporteat iudicetur[h].

¶ Illuſtres cõuẽti ciuiliter vel criminaliter ad ſatiſdationẽ iudiciariã non cogunt ſed coꝝ cõmittit iuratorie cautioni. qua cõpleta ꝑ eos vel coꝝ procuratores fit miſſio i eorum

e ¶ Recipimis. ſa. ſ. eo. l. nemo.

f ¶ Clariſſimis. Facultatem. facit. ſ. de ope. liber. l. fi. et. j. de ꝑpo. ſac. cubi. l. fi. ꝛ. j. de cõſue. ſancimꝰ. ꝛ. ff. ad municip. filij. §. pe.

g ¶ Si grauiꝰ Subſtitutione. al's ſubſtitutũ. al's ſub fideiuſſiõe. i. ſub cuſtodia militari vel executoꝝ vt. ff. de cuſto. reo. l. j. ꝛ hic adiũge nobis ſuggeri iubemus ꝛ hoc ſup illuſtribus. i. dñis. l. ſi q̃s illuſtris cõmiſerit dictũ facinus ſup ceteris autẽ ꝛc. ꝛ facit. j. de ꝓri. ſa. ſcri. l. in ſacris. circa prin. ꝛ. ff. de pe. diui fratres. §. fi. et. ſ. vbi ſena. l. quotiens. Sʒ q̃rit an hoc ſit inouatũ per aut. vt iud. non ex. ſa. iu. §. j. col. ix.? Rñ. nõ. quia ſpãle eſt in iſtis vt. ff. de offi. ꝓcõ. l. ſi q̃d. et diſtinxi. ſ. de legi. ꝛ cõſti. l. ij.

h ¶ Judicet. ꝑte prefecte ꝑtorio ſed hec lex fal-

lit in caſu.j.l.proxi.§.inter eos. Accur.

Additio. ¶ Si qui⁹. ¶ In tex. admittat ſciꝫ ꝑ aliquē in illuſtri dignitate cō ſtitutū. In tex.ibi ſubſtitutiōe habita.i.ſubſti tuta cuſtodia i locū carcerꝭ. nā qlibet non illu ſtris detrudit i carcerē ꝑ crimi ne. vt.l.j.ꝛ.ij.ff. de cuſto.reo. Il luſtris vero dat cuſtodie milita ri ꝛ hoc caſu cu ſtodia militaris ſuſtituit in locū carceris: nō au tē intelligas da ri fideiuſſorem: q: illuſtris quā tūcūqꝫ criāliter accuſat⁹ nō de bet dare fideiuſ ſorem iudicio ſi ſti.vt.j.l.pr. P.

[a] ¶ Quotiens ex priuata.priuatus ac cuſat vel conue nit illuſtres.

[b] ¶ Fideiuſſio nis.i.iudicio ſi ſti.lꝫ immobilia nō poſſideat.ſic j.de ꝓnci. agē.i reb⁹.l.multis.ꝛ inſti.de ſatiſda. §.ſed hodie.ꝛ.j de pri. ſcho.l.fi. circa fin.ꝛ.ſ.de epiſ.ꝛ cle.cū cle ricis.§.j. Sꝫ ibi nec iurat.regu lariter cōtra.vt ff.q ſatiſda.co.l. ſciendum.

bona in ciuili: in crimina li vero tanqꝫ ꝑiuri digni tate priuantur ꝛ abſqꝫ re latione puniunt per iudi cē. Itē dicti illuſtres cri minaliter vel ciuiliter nō poſſunt cōueniri ſine ſcri ptura.hoc dicit Bar.

¶ Idem. Lex.xvij.

Quotiēs ex ꝓ uata[a] cuiuſli bet interpellatiōe ci uili vel criminali vi ri illuſtres ꝯueniēdi ſunt:nulla dādefide iuſſionis[b] ꝯcuſſione vexent:ſed ꝓ ſpālē ꝓ uilegiū ſue cōmitti fidei ꝯſequant: iura toria ab his cautiōe tm̄modo exponēda quā ſi neglexerint ꝛ cōtra inſertū cautio ni ſacramētū ipſi vl eoꝝ ꝓcuratores ab fuerint[c]: in pecunia rijs quidē cauſis ſu per poſſeſſione rerū ad eos ꝑtinentiū iu dex cōpetēs qđ etiā iuris auctoritas ꝛ rei qualitas ſuggeſſe rit ordiabit[d]. In cri minalib⁹ xͦo nego cijs dignitate q̄qꝫ q̄ per ſe ſuā videlicet ꝑiuriū indignos eſſe ꝓbauerit ſpolient[e]: vt i eos vtpote illu ſtri dignitate ꝓ ſuū facinus priuatos[f] i cōſulta[g] etiā noſtra pietate/iudicib⁹ le gū ſeueritatē liceat exercere[h]: quib⁹ illu ſtriū dignitatū pri uilegijs[i] hoc etiam adijciendū eſſe cēſui mus: vt hmōi perſo ne nullam ex cuiuſli bet iudicis ſine ſcri ptis habita ſnīa[k] cō uentionē[l] neqꝫ in ci uili neqꝫ in crimina li cauſa ſuſtineant.

[c] ¶ Adfuerint.ꝓ.d.ſ.alibi. ſed per h planum eſt.ſ.de epi.audi.l.ſi quis ex conſenſu.

[d] ¶ Ordinabit. mittendo in poſſeſ.rei petite vel omniū bonorū olim: vel pro menſura debi ti hodie.vt.ff.qui.ex cau. i poſſeſ.ea.l.j.ꝛ i auc. de exhi.§. ſi xͦo quidā. Uel ſi detur diffinitiua contra eum abſentem cōtumacē fit miſſio per l.properandum.§.ſin autem. nam ꝛ lite cōteſta ta pōt abeſſe ꝛ non ſiſti iuri.

[e] ¶ Spolientur.ipſo iure vt ſubijcit.

[f] ¶ Priuatos.ipſo iure. Nam eſt infamis:quia contra promiſſionem ꝛ contra ſacramentū ve nit.vt.ſ. de trāſac.l.ſi quis maior.ergo ipſo iu re deſinit.vt.ſ.de decur.l. infamia. et.ſ.e.l.ij. ſecus vbi contra iuramentum tantū. vt.ff.de infa.l.lucius. Infamis eſt q̄ ſponſioni ſue ꝯuenit.

[g] ¶ Inconſulta. hoc eſt ſpeciale contra ſuperiorem.l.proximā: vbi principi re fertur ſentētia. ſꝫ hoc ꝓpter ꝑiuriū.ꝛ facit.j.đ lucris ad.l.iij.ꝛ đ curioſis.l.pe.

[h] ¶ Exercere. q̄ ſeueritas eſt li te non conteſta ta vt bōa aduo centur. vt.ſ.de requi.reis. ſꝫ li te cōteſta. pecu niaria pena vel que eſtimatio nem cōtingit in fligi pōt.vt.ff.đ pe. abſentē.§.j.

[i] ¶ Priuilegijs. de ſatiſ.vitāda.

[k] ¶ Sentētia.cō monitoria.ſic.ſ. de epiſ. ꝛ cle.cū clericis.

[l] ¶ Conuentio nem. reglariter iure iſto pōt fie ri conuentio in ſcriptis et ſine ſcriptis. vt.ff.đ edē.l.j.§.j. niſi i hoc caſu vbi li bellus i ſcript; eſt dandus : vt hic: hodie regu lariter idem.vt ſ.de lit.conteſt. auc.offeratur. Sententia autē olim ꝛ hodie in ſcriptis ferēda erat niſi i caſibus. vt.ſ.de ſen. ex peri.reci.l.ij.ꝛ in auc.niſi ꝛ facit.j. de proxi. ſa.ſcri.l.penul.et de prin.agen.in re.l.fi.ꝛ.ſ.de man.princi.l.j. Accur. Snīa in ſcriptis eſt ferenda.

¶ Uocati per principem ad aliquā maiorē dignita tem vel minorem poſſunt de vrbe ꝛ prouīcijs abſqꝫ licentia principis comita tum adire. Bar.

Additio. ¶ Quotiens. ¶ In textu ibi vel procura tores eorū. De procu ratoribus qđ poſſit ꝓ alijs cōparere intellige ad cauſam ciuilem alias ſecus.l.pe.§.ad crimē

ff.de pu.iudi.vel in cā criminali.ad allegādas cauſas abſentie.l.abſens.§.de procu.vel etiā in criminali nō tñ capitali vt in crimine iniuriarū.l.ſeruū quoq̧ §.publice.ff.de ꝓcu.l.fi.§.de iniu.et de hac re habes Frāciſcū de Areti. in.l. cum q̄ res. col.ij.C. de procu.per hūc tex. dicētē qḋ ex pacto ꝓcuratoris nō habētis ad hoc ſpāle mandatum dn̄s non patit̄ penas extrinſecꝰ veni entes nec etiā patit̄ ſm decretū ꝓpter ꝓcuratoris contumaciā vt Bar. dicit i l.eū qui.alleg.ꝑ.l.hoc amplꝰ.in fi.ff.de dāno infecto: qḋ q̄buſdam rationibꝰ impugnat illic Aret.ad quē remitto.ꝛ ad modernos.i. d.l.in ti. ſeq. Balzarꝰ docte ml̄ta ſcribit de p̄toribus militaribꝰ vl̄ vrbanis q̄bꝰ ꝑ ꝓuiciales i magiſtratꝰ initio collationē quādā ꝛ munera darēt follē/glebā/clauiū.q̄ aliq̄d poteſtat; deſignarēt. et de pholi tributo multa. tādē ait noīa eſſe extraordinariarū functionū q̄s hac.l. ſuſtulit vetuitq̧ a p̄toribꝰ exigi q̄ ſolebāt eas exigere vt procopius in bello perſico. Aule inquit prefectus quem pretorē Ro.vocant et queſtor erarij pecunias bello neceſſarias a pop.exigebant. Pyrrhus.

a Iubemus. Honore. honor eſt illi quē p̄nceps vocat vel reuocat:et facit.§.vbi de cri.agi oportet.auť.qua in prouincia.in fi.

Impera. L.xviij

Iubemꝰ ſaluo a honoreᵃ q̄ p reuocatiōem ſacre reuocatorie deferť durāte licere cūctiſ tam minoribꝰ q̄ꝫ maiori- b bꝰ ptātem gerētibꝰᵇ necnon etiā honora- c rijsᶜ illuſtribus ſiue ex hac regia vrbe p̄ncipali: videlicet p̄ce- d dēte ꝯſenſuᵈ ꝓfecti fuerit: ſiue i ꝓuicijs habitātes ſacratiſſimū (ſuis ſcꝫ poſcētibꝰ negocijs) petere e malueri t comitatūᵉ f ſine ſacraᶠ q̄q̧ reuocatoria ad hanc regiā vrbem ꝑuenire.

g De p̄toribꝰᵍ ꝛ honore preture/ꝛ colla h tiōe/ʰ et gleba/ꝛ clauī/ꝛ folli/et ſeptē ſolidorū fūctiōe ſublata. Titulus.ij.

Ad dignitatem pretoriam non poteſt eligi aliquis i clariſſima dignitate conſtitutus in prouincijs manens.

Impator. Lex.j.

Nemo ex clariſſimis et ſpectabilibus q̄ i ꝓuincijs de i gunt ad prefecturāⁱ poſtea deuocent̄: ſed maneat vnuſquiſq̧ k domi ſue tutꝰᵏ atq̧ ſecurus et ſua dignitate letetur.

Iſte tres functiōes publice que olim preſtabantur.ſ.gleba.follis ꝛ.vij.ſolidorum tolluntur vt nullatenus preſtentur.

Idem. Lex.ij.

l Glebāˡ vel follē ſiue.vij.ſol. functionē ſiue qualibet hmōi collatio- m nēᵐ tā circa ꝑſonas q̄ꝫ circa res ac p̄dia funditꝰ iubemꝰ aboleri: vt oīs hmōi ſopita perpetuo conquieſcat exactio.

De cōſulibus et nō ſpargēdis ab his pecunijs ꝛ de prefectis et magiſtratibꝰ militum ꝛ patricijs Titulus.iij.

b Gerentibus. dignitatem cum adminiſtratione habent.

c Honorarijs. ſine adminiſtratione.

d Conſenſu. vel etiam ſine conſenſu. vt.§.eo.l.clariſſimis.q̄ eſt ꝫ. Uel dic aliḋ ꝯſenſū q̄ʒ ad petitionē volentis tre.aliud cōmeatus.

e Comitatum noſtrum.

f Sine ſacra. ſꝫ cū venerit nō recedat abſq̧ licētia vt.§.de decu.l.ſi q̄s decur. Itē ꝯ.§.ḋ of.re.pui.nullꝰ. Sol. hoc in ꝑpetuis. ar.ff. ſi cer.pe.l. p̄ſidis. Item facit.ī.de ſilē.l.iij

g De p̄toribus ꝛc. Al's p̄ture: al's p̄fecture al's pretorie vt pro eodē ponat

h Et collatiōe ſcilicet ſublata Et no.q̧ quedā ſpeciales functiones erāt q̄s hic remouet.

i Nemo. Ad prefecturam.ſ. pretoriam.nam tātū de vrbe debꝫ eligi.vt. §.de offi.preto.l.tres.

k Tutus. No. ſic.ff. de in ius vo.plerīq̧.ꝛ de leg.j. nēo.et de iniur.l.q̄ domū

l Glebā.al's deeſt glebā vel follē ꝛ incipit: ſine ꝛc.

m Hmōi collationē. ſcꝫ aliam a cenſura capitis ꝛ iugatione terrarum.vt.§.de colo.tracen.l.j.in prin.et.§.ſine cen.l.vlt.ꝛ de allu.l.hi qui. et facit.§.de capi.ci.cen.exhi.l.j. Sed contra §.de meta.l.per ſingulos. Sol.vt ibi.

De conſulibꝰ et non ſpargendis ab his pecu.et de prefectis ꝛc.

Additio. ¶ Qui ſint conſules ⁊ quo tēpore creati Rome ſint omnibus ſatis notū eſt ex.l.ij. ff.de origi.iu. Calendis autem Januarijs cōſules noui magiſtratū inibāt interdum et alijs mēſibus ꝓ temporis varietate Sedebāt autē i cella eburnea ⁊ tēplum Jouis adibant et proſt ſciſcebantur in capitoliū ad vota nūcupanda. Erat autē hic magiſtratus ſūmus quē greci ὑπατείαν vocāt. Cuius magiſtrat⁹ petitores pecunia largitioneq; ſibi ſuffragatorum ſtudia conſiliare ſolebāt ⁊ nummos ſpargere atq; per tribus et centurias diuidere cui rei qui preerant diuiſores dicebanť. Littores habebant cum ſecuri et faſcibus precedentes. Die autem quo magiſtratum inibant miſſilia id eſt munera i vulgus ſpargebant ⁊ iactabāt publice leticie gratia vt.j.pub.leti.vel conſu.que res ⁊ ſparſio vocari ſolet.hac lege ſublata. Trabea quoq; vtebanť q̄ veſtis erat regalis purpura auroq; intexta.qua et augures quoq; vtebantur.de qua apud Maronem. Jlle quirinali lituo paruaq; ſedebat indutus trabea lenaq; ancile gerebat Trabea quoq; induti Ro.equites a tēplo honoris ad capitoliū vehebanť.de qua in.l.j.huius tituli. Licebat autem ſepius talem magiſtratum gerere vt ex annalibus ro.conſtat vnde ⁊ tertium et quartū conſul dicebať q̄ verba differre aiunt a tertio et quarto cōſule.de his omnibus aliquid meminit imperator.in.l.j.et ſecunda.huius tituli. Et hec paulo meli⁹ quā apud ſcribentes qui paſſim exponūt ſellam.i. conſulem.ſ.equū equitātē.et multa id genus indoctiora hunc ſpargendarū pecuniarū morē eleganter vopiſcus in Aureliano damnat Halzatus exponit nomen patricij vt nō ſit qḋ Rome dicebať ſenator aut ſenatorū⁹ ſed pma et ſūma capitaliſq; dignitas et communis reipu.pater. Hodie conſulum veterum vſus non eſt cum imperio rerum ad regnum vt prius redacto talis magiſtratus abrogatus eſt qui tēporalis erat et vice regum fungebatur. ſicut ceteris quoq; magiſtratibus derogatū eſt mutatum/abrogatū. Sʒ q̄ro ſuper his legib⁹ quā ptātē habeāt ꝯſules id eſt quā iuriſditionem. Primo videť nullā habere ſed cōſilium dūtaxat vt conſulant populo et reipu..§.j.in auť.de cōſuli.aut ſaltē volūtariā iuriſditionē.vt.l.j.ff. de offi.cōſu. Sed magis dicendū eos habere merū iperiū tū q; loco regū ſucceſſerunt ⁊ ius dicebāt et exercitui preerāt:tū q; eq̄paranť p̄ſidib⁹ quo ad iuriſditionem. vt l.iij.ſ.ſi liber iuge.eſſe dicatur preſes autē merum habet iperiū.l. illicitas.§. qui vniuerſas. ff.de offi.preſi. ⁊ hoc voluit innuere tex. in.l.ij.in pri.ff.de in ius voc. facit q; nō poteſt compelli arbitrari per preſidem ergo habet merum imperium.l.iij.§.fi.ff.de arbi.cū par in parē nō habet imperium.not.in.l.minor autem.ff.de mino.l.ille a quo.§.tempeſtiuum. ff. ad trebel.facit.l.j.§.pe.ff.de ap.et ibi.glo.nota.facit tex.in l.ij.§.exactis.ibi ſummū ius de ori.iu. Conſules autem noſtri temporis quos d̄curiōes appellant et nullam iuriſditionem et nullam dignitatem habent licet habeant honorem ⁊ immunitatem et non ſint perpetui ſicut nec conſules.dixi in Rub.ſ.de decurio. Adde etiam quod lex ſacimus.in fine.ibi denuo ſoluere cōpellatur allegatur quod ſi quis promotus ad vnum doctoratum in legibus et ſoluerit bidellis veſtes quod ſi fiat poſtea in decretis non debeat iterum ſoluere.argu.l.cum quo.ff.ad.l. falcid.l.penul.j.eo. Tamen facit contra cum ſint ſcientie diuerſe et officia diuerſa.l.j.ſ.eo. in fine.l.titia.§.qui marco.ff.de ali.lega.l.iij.ff. de ſtipu.preto.niſi eſſet ſtatutum vel conſuetudo in contrarium vt in noſtra vniuerſitate: et is qui ſoluit burſas in licentia iuris vnius non ſoluit in licentia alterius. Adde quod plene in ſimili ſcribit fran.de Are.in.l.filio quem ff.de lib.et poſt.⁊ in.l.ne quis ex corpore.C.de aduoc.di.iudi. Pyrrhus.

¶ Inter habentes eādē dignitatē ille pri⁹ dʒ antecedere qui prius eſt adeptus dignitatē.etiā ſi poſterior eandem fuerit ꝯſecut⁹ pluries: ſi tñ poſt cōſulat⁹ patriciat⁹ honorem fuerit cōſecut⁹: poſt eum qui eſt in cōſulatu poſterior: ⁊ patriciatu ꝑor hoc caſu preferatur. B.

¶ Jmperator Juſtinianus. Lex.j.

Antiquitus ſtatutū ē cōſularib⁹ viris ceteros quidem a honoratos ipſi⁹ trabee ſūmitate: pares vero inſulis ꝯſideratiōe tm̄ tp̄is anteire b q̄s em̄ i vno eodēq; gn̄e dignitatꝭ prior

a Antiquitus. Honoratos ſcilicet cōſules Et not.ꝙ trabea eſt veſtis conſularis q̄ etiam ipator vtebať: et ideo ſepꝯulē vocabat ſm Al.vt in auten. de conſu.in fine titu.colľ. iiij.ibi:aduer.it autem cum ipſe aunuerit trabea.⁊c̄. Accurſius.

b ¶ Anteire.i. eundo loquēdo decernendo vt.j. ti.j.l.j.et.ij.et de pri.ſa.ſcri.l.vnicuiq;.et.j.de ꝓmi.l.vlti.et.ff.de albo ſcri.l.j.§.⁊ inter. Ac.

eſſe debuerāt niſi q̄
ꝑoꝛ meruerit digni=
tatē: cū poſterioꝛ ēt
ſi eiuſdē honoꝝ ꝑtē=
a dat auſpicia[a]: cede=
re tñ illi⁹ tp̄is cōſuli
dēat q̄ ipe nō fuerit
hoc obſuādo ⁊ ſi ite
rata vice faſtigia cō
ſulat⁹ aliq̄s aſcēde=
b rit repetiti[b] etenī fa=
ſces v̄tutes ſepe me
riti cōpꝛobāt nō au=
c gēt q2 nihil eſt alti[c]
dignitate ꝙ ſi q̄ſ ꝑoꝛ
ꝯſul poſteriori ꝯſuli
eidē᷑ pŕicio poſtha
d bit[d] pŕiciatū poſtea
ꝯſeq̄t: vici eū opꝫ q̄
pꝛioꝛ meruerit patri
ciatū poſtq̄ iſte ho=
noꝛe patricie digni=
tatis decoꝛatus eſt.
℄ Cōſules hodie ꝓhibē
tur p̄ vꝛbē ſpargere pecu=
niā: nec cupiditate lucri
populus eos ſequat: ſꝫ eo
rū meritis: ⁊ ꝙ pecunia q̄
per eos iactabat expēdat
in opus aq̄duct⁹: et quili
bet cōſul expēdere debet
c. auri pondo. B.

℄ Idem. Lex. ij.

e Ordinē ꝯſulatus ad anti=
quā reducimus ſan
ctionē vt ſellam[e] no
ſtrā honoꝛis merito
nō rapiendi ſtudio
populoꝝ agmina ſe
ctentur: ac lucrandi
cupiditate depoſita
f venerabilē parētū[f]
habitū ⁊ feliciſſima
g antiquitatiſ oꝛnamē=
ta ꝯſpiceret[g]: hoc er=
go exēplo etiā cete=
h ros[h] ꝓcedere ꝯſules
volum⁹: nec expēde=
re eos ſine affectu pa
i timur[i] ceſſante ergo
iſta ſpargēdi vtilita
te āpliſſimi ꝯſules ꝓ
cedētes deīceps ab=
ſtineāt ꝭ erroꝛe ꝑdē=
di † optimo᷑ ꝯſilio
operi neceſſario ꝓfi=
ciat: qd̄ erat incōpe=
tēter ꝓiiciēdū: ad re
ſtaurationē ita᷑ aq̄
k ductuū hui⁹ āpliſſi=
me vꝛbis cētena[k] pō
do auri ꝑſtēt p ſingu
los ꝯſulat⁹: vt ēt cō
l ſul pŕie[l] ſe dediſſe no=
uerit: ⁊ data notū ſit
māſura eſſe ꝑpetuo.
℄ Nullus eligi pōt patri
cius niſi pꝛimo alterā di=
gnitatū hic inſertarū fue
rit adept⁹. Itē hn̄s digni
tatē cōſularē abſ᷑ admi
niſtratione in opus aque
duct⁹ expendere debet cē
tū pondo auri. Bar.

℄ Idem. Lex. iij.

Nemini ad ſu
blimē pŕicia
m tus honoꝛē (q̄ ceterꝭ oīb⁹ āponit[m]) aſcendere liceat: niſi pꝛius aut con=
ſulat⁹ honoꝛe potiat aut ꝑfecture ꝑ=
toꝛie vl̄ illirici vl̄ vꝛbis admiſtratio
ne aut mgr̄i militū aut mgr̄i offōꝝ i
n actu[n] videlicet poſit⁹ geſſiſſe noſcat:
vt hm̄ōi tātū ꝑſonis ſiue adhuc ad=
miſtrationē gerēdo ſeu poſtea liceat
qn̄ ꝭ nr̄e ſederit maieſtati pŕiciā ꝯſe
o qui dignitatē[o]. Quā v̄o glorioſiſſime

a ℄ Auſpicia. ab initio poſt tñ adempta.
b ℄ Repetiti. id eſt ſepe meruit dignitatē cōſulat⁹. ⁊ fa. ſ. de aſſeſ. l. liceat.
c ℄ Altius. hyperbolice: q2 deus eſt altioꝛ. vel ſub. in ꝯſule. ac.
d ℄ Poſthabitus. poſtponit eni pꝛioꝛ cōſul. qn̄ ſeq̄ns fit patrici⁹ cū maioꝛ ſit conſule. vt. j. e. l. nemini. ſꝫ ſi tunc pꝛim⁹ fuit et ipſe patrici⁹ recupat ꝑoꝛitatē extunc ⁊ hoc dicit. Alij dicūt preferri cū q̄ ꝑmo pŕiciatū ſꝫ poſtea cōſulatū meruit: et ſubaudiunt opꝫ. ſ. ab eo qui pꝛioꝛ ⁊c̄. ſed ſm̄ eos male aduerſaretur q̄s ⁊c̄. Itē hic verſus poſtq̄ iſte ⁊c̄. male ſtaret.
e Ordinem. Sellā. i. ſedē cōſulis q̄ eſt noſtra. q2 ei dam⁹. ſic. ff. de poſtulā. l. j. §. refert
f ℄ Parētū. i. conſulū q̄ pr̄es debēt eſſe deuotis. vt in auten. tuſiu. qd̄ preſta. col. ij.
g ℄ Conſpicerēt. agmina populoꝛum.
h ℄ Ceteros. futuros.
i ℄ Patimur. corrigit hic qd̄ eſt iſti. de re. di. §. hoc amplius ſꝫ ēt hoc hodie corrigit: et in volūtate eoꝝ ponitur ſpargere vel nō: ꝑter auꝝ qd̄ ſoli ꝑncipi licet ſpargere. vt in aut. de conſu. §. ſpargere. co. iiij
k ℄ Centena. facit. j. e. l. nemini et. l. ſancimus.
l ℄ Patrie. vꝛbē vocat patriā.
m Nemini. Anteponitur. imo prefec. vꝛb. anteponit. vt. ſ. de of. ꝑfec. vꝛ. l. prefectū. et ſ. de offi. vic. j. q̄ ſunt ꝫ. Sol. ꝑfect⁹ anteponit dignitatib⁹ de vꝛbe tñ: ſꝫ patriciat⁹ ēt extra vꝛbē debet locum
n ℄ Actu. vt. j. vt digni. oꝛdo ſue. l. ij. Accur.
o ℄ Dignitatem ſꝫ illuſtribus viris ꝑmittebat patriciat⁹ codicillos accipere: q̄uis hm̄ōi dignitatib⁹ nō fuerint ꝑmo decorati: vt i nouel. d̄ oꝛdi. ſe. vbi ēt d̄ ꝑfectū vꝛbis ꝑeſſe patricio.

Aurum ſpargere ⁊ ꝯtēnere ſolus pꝛinceps ꝑt

† Ex hiſ verbis not. Jo. de pla. ꝙ dare ignoꝛantiˀ eſt ꝑdere.

a ℂOrbis t̄ra rū.ff.de leg.ꝛ ſe na.de quib⁹.et ſ̄.de vete.iur. enu.l.j.§.ſed ꝛ ſi quis.et inſti.de ſatiſda.in fi.
b ℂCēſemus. ſ̄.l.proxi.ꝛ.j.l. proxi.et ſepara= tus archarius dꝫ eligi q̄ hoc cu ſtodiat. vt.ſ̄.de aqueduc.l.hac lege.
c ℂAnnale.ſi cut ꝑſtat.c.lib. auri q̄ per annū īpetrat vt ſit cō ſul in actu. vt.j. l.pri.ſic q̄ ſit cō ſularis.i. vt di= gnitatē hēat ſi ne admiſtratōe
d ℂSentiat.ſ. ciuitas.
e SAncim⁹. Procedē di. vt īpetret ꝑ annū etiā admi niſtrationē.
f ℂEx re ipſa id eſt etiam ipſo actu.
g ℂProceſſio. ſcꝫ per annū.et alr̄s eſt profeſſio
h ℂIteraſſe. prio conſularis fact⁹ ꝯſul ī actu nō eſt pl⁹ q̄ꝫ cō ſul. et facit.ſ̄.l. j.Accurſius.
i ℂNoſtra.ſ. nos purpurave ſtitos.et dꝫ ado rari cū ſalutat̄. vt.ſ̄.de fab.l.ij. in q̄ eſt ordo.ꝛc.
k ℂSacre ꝯſti tutiōis. ſ̄.l.pr. ſꝫ ſi añ nō fuiſſꝫ conſularis ꝛ ſic nō ſoluiſſet:nūc īpetrās ꝯſulatū ꝑ annū ſolueret vt.ſ̄.l.pri.ī fi.
l ℂDenuo.ſic

huic vrbi q̄ caput or
[a] bis[a] t̄rarū ē nīſariā credim⁹ ꝯſulēdum: vniuerſos q̄ p⁹ hac honorarijs ꝯſulat⁹ īſignib⁹ ꝑncipalitmu nificētia dcorāt̄.c.li. auri ad reficiēdū aq̄ ductū publicū mini
[b] ſtrare cēſem⁹[b] ad ſili tudinē eoꝝ q̄ ꝑ anna
[c] le[c] tp̄s coſulariā edi tione munēꝝ gliant̄ nā ipis q̄ꝫ expedit: vt florētiſſima ciui= tas.c.auri lib.muni ficētia ſuſtētata ho= norarium quoqꝫ ſē=
[d] tiat[d] conſulatum.

ℂSi cui ꝯcedit̄ admini= ſtratio dignitatis diu an te cōceſſe nō videt̄ de no= uo dignitas concedi:imo illis potiet̄ honorib⁹ q̄bus potiret̄ ſi eidē ab initio ad= miniſtratio ꝯceſſa fuiſſet: nec ſoluet.c.lib.auri.i op⁹ aqueduct⁹ ſi tp̄e dignita= tis conceſſe ſoluit.Bar.

ℂIdem. Lex.iiij.

SAncim⁹ viri excellentiſſi= mis cōſularib⁹ oib⁹ q̄ iā facti ſūt vl̄ poſt=
[e] ea fuerit ꝑcedēdi[e] q̄ꝫ
[f] et re ipa[f] ꝑ annū ge= rēdi ꝯſulat⁹ īpetra= to videlicet ꝑcipa= li iudicio legitimā tribui facultatē:ita vt pacta quā merue rūt ꝑfeſſiōe nō nouū aliq̄d vl̄ qđ nōdū ha beāt adipiſci:ſꝫ ꝯſu lat⁹ ius qđ ſemel eis ꝯſulari detulerit ꝑ=
[g] feſſio[g] iteraſſe[h] bñfi= cio videāt̄:ꝛ in ado=
[i] randa nr̄a[i] purpura vl̄ ī ꝯſequēdis cūctꝭ ꝯſulū hōrib⁹ ꝛ ꝑuile gijs ex āteriori tp̄e ꝑuectiōis ordinē ſi= bimet nouerit vēdi= cādū: h̄ ēt obſuādo vt hmōi ꝯſul nec.c. lib.auri aq̄ductib⁹ hui⁹ iclyte ciuitatꝭ ꝑ
[k] tenore ſacre ꝯſtōnis[k] ꝑbēdas q̄s cū eēt cō ſularꝭ ꝑſtiterat:ꝯſul poſtea creat⁹ ꝑſolue
[l] re denuo[l] ꝯpellatur

ℂFiliuſfamilias electus ī ꝑriciū a patria poteſta= te liberatur.h.d.Bar.

ℂIdē.L.v.

SAncim⁹ viros excelſos ꝑricios q̄s ī hmōi dignitatꝭ api cē auguſta maieſtas retulerit: ilico
[m] ab īꝑialib⁹ codicill̄ ꝑſtitis[m] patreſſa. effici ac ꝑtāte liberari ꝑr̄na:ne videāt̄ q̄ a nobꝭ loco pr̄is honorāt̄ aliēo iuri eē ſubiecti:q̄s ei patiat̄ pr̄ēꝫ poſſe q̄= dē ꝑ emācipatōis modū ſuis nexib⁹ filiū relaxare:īꝑatoriā aūt celſitudi= nē nō valē eū quē ſibi patrē elegit ab aliena eximē ꝑtāte:ne ſi ꝯriū appro= bet̄ ꝑ quācūqꝫ machinationē īꝑialis
[n] maieſtas minui[n] videat̄ ꝛ h̄ q̄dē raro
[o] ꝯtigē ſatꝭ[o] certū ē:nēo ei facile reſpe= xit filiūfa.ī ꝑriciat⁹ honorē ꝑuectū/ quēadmodū ī ꝯſulib⁹ hec res vſitata ē:ſꝫ ne q̄d ī ꝑte tp̄is tale eueniat ꝛ ſi= ne legib⁹ inueniat̄:hec iō nobis viſa ſunt ſancienda.
[p] ℂDe ꝑfectꝭ ꝑto.ſiue vrbis⁹ ꝛ mgr̄is militū ī dignitatib⁹ exeq̄ndis. ti.iiij

ff.de regu.iur.l. bona.
m SAncim⁹. Preſtitis .i.ꝑſtatꝭ ſibi lit teris electiōis. ad ꝑriciatū: vt hic.ꝛ iſti.q̄. mo. ius pa.po.ſol.§. filiuſfamilias. ſic eſt et in q̄buſ dā alijs.qđ dic vt.ſ̄. d dcu.l.fi. et in aut. cōſti. que de digni.§. gñaliter.col.v.
n ℂMinui.quia quodāmō eſſe= mus ī ꝑtāte pa= tricij ꝑr̄is qua= ſi aui.
o ℂSatis.ſicꝫ parū ledunt̄ pa tres:qđ ſec⁹ eēt in cōſule. vt. ff. d vſuca.l.iuſto. et tñ ī cōſule eſt idē hodie.vt in d.auten.
p ℂDe ꝑfec.ꝑto. ꝛc.ℂOēs iſtoſ dicit eē pares.

a Præfectū. Indiſcrete. i. non diſcrete ſeu ſeparate ſed equalis dignitatis.
b ¶ Uſq; adeo. i. adeo hoc eſt verum.
c ¶ Ad p̄uatā. al's a p̄uata: ⁊ eſt plana: al's ad priuatā. et tūc dic ꝙ retineat aliquē defectum dignitatis. vt. j. l. pxi. ⁊ facit. ſ. ti. j. l. j. ⁊. ſ. q̄ po. in pig. ha. ſi fundum. et de lo. p̄. ci. l. congruit.

Addi.

¶ In fi. hui⁹. l. j. adde probari p hunc tex. i v̄bo et codicilloꝝ adeptione p̄ceſſerit quod ſi vnus fuit prior promotus: alt⁹ autem pri⁹ habuit codicillos ſeu litteras hic præfertur q2 nō dicitur adept⁹ magiſtratū ante litteras: ⁊ ſic non gaudet dignitate ante pfeſſionem. l. ſeq. In v̄bo adepti opti. tex. in. l. publi⁹. ff. de cōdi. ⁊ de. arg. l. ſi penituit. ff. de diuoꝛ. l. q̄ abſenti. ff. de acqui. poſ. magiſtrū militū hic a p̄fecto p̄toꝛio diſcernit Balzar⁹ ex veteribus annalib⁹ ro. qđ hic cōtra hoſtes imperium tueretur: ille ad tuendā p̄ncipis ſalutē excubias ageret cuiuſmodi eſt apud nos p̄fect⁹ vel capitaneus cuſtodū principis. Nouo iure eos eſſe p̄fectos p̄toꝛio q̄ ad regendas prouincias mittuntur quos gubernatores vocamus. Pyrrhus.
d Quiſquis. Geſſerit. i. geſtionē cōpleuerit

¶ Præfectus vrbis ⁊ præfectus p̄toꝛio et magiſter peditum vel militū licet habeant dignitates diſtinctas: tn̄ oēs ſūt paris gradus: ⁊ ille p̄fert̄ q̄ p̄mo fuit in dignitate elect⁹. Bar.

¶ Imp. Aug. Lex. j.

Præfectū vrbis ⁊ præfectū pretorio et magiſtros equitū ac peditum indiſcrete[a] dicim⁹ dignitatis vſq; adeo[b] videlicet vt cū ad priuatam[c] ſeceſſerint vitam cū locum volumus eſſe potiorē qui alios potioris tempore ⁊ codicillorum adēptione præceſſerit.

¶ Dignitate depoſita p̄ plures in pari gradu dignitatis exiſtētes: ille eſt potior qui fuit in dignitate electus. Bar.

¶ Impa. Leo. L. ij.

Quiſquis magiſteriū eq̄tū peditumq; ſuſceperit ⁊ geſſerit[d] ante captam a quoq; præfecturā: is cū priuat⁹ erit et honorē depoſuerit ex p̄fectis[e] qui p̄uecti fuerint proferatur: ſit igit̄ ſedes prior ante p̄uectis: locus cōſpectior/ decernēdi loquendiq; facultas/ antiquior cui ē ſplēdor adepti magr̄at⁹ vetuſtior.

¶ De p̄poſitis ſacri cubiculi ⁊ de oib⁹ cubicularijs et priuilegijs eoꝝ. Titu. v.

¶ Cuſtodientes cubiculū pricipis vel auguſte eādē dignitatē h̄nt quā p̄fectus vrbis ⁊ p̄fecti p̄toꝛio ⁊ mgr̄ militū ⁊ hac dignitate depoſita nulla eſt inter eos diſcretio: ſeruata tn̄ reuerentia t̄pis. Bart.

¶ Imp. Juſt. Lex. j.

Sacri cubiculi p̄poſiti ea dignitate fungant̄ qua ſunt præditi q̄ eminentiſſimā prætorianā vel vrbanā meruerint p̄fecturā: aut certe militarem magiſteriā poteſtatem: ita vt ſit inter eos poſt depoſitas adminiſtrationes nulla diſcretio[f] ſiue noſtre ſerenita-

idem ſi nō cōpleuit anteq̄ ali⁹ p̄fect⁹ eligeret̄ ſic equiparat magr̄m iſtū præfecto vt qui prior fuerit præferatur. in hoc eni eſt ſimilitudo.
e ¶ Ex p̄fectis. i. ex his q̄ poſt mgr̄atū fuerit electi et deſierūt p̄ferat̄ magr̄ in his q̄ ſequūtur. Et not. eos retinere effectū dignitatꝭ. ſic. ſ. de aduo. di. iu. pe. titione m. §. egredientē. ⁊. j. ti. j. l. j. ⁊. ſ. ð exc. mu. l. eam. ⁊. l. mariti marū. in fi. et. j. de priui. e. qui i ſa. pa. l. ij. in fi. ⁊ l. fi. Dic ergo ꝙ hic fuerūt p̄uecti ſꝫ deſierūt[a] al's ſecus. vt. j. de primi. l. ij. in fi. ⁊ facit. ſ. l. pxi. cū ſuis ꝯcoꝛ. Alij dicūt p̄uecti de nouo. vt ſ. ti. j. l. j. ſꝫ ⁊ habent neceſſe dicere ꝙ deſierūt p. l. j. vt dignit. oꝛdo ſerue. l. ij. §. ſed adminiſtratores.
¶ De prepo. ſacri cubi. ⁊c.

a Arg. ꝯ glo. nō ſoluit hec ar. qđ ſa. de l. ij. ff. de iudi. vbi legati finito offō legationis pñt ꝯueniri. ſꝫ ſol. ſm io. de plat. ꝙ legat⁹ non hꝫ dignitatē ſꝫ potius offin ⁊ ſic depoſita legatione non remanēt reliquie dignitatis.

Addi.

¶ Cubicularij ſūt q̄ cuſtodiūt cubiculū principis q̄ nō habēt dignitatē ſed p̄poſiti eorū habent vt. l. j. hui⁹ ti. ⁊. l. fi. eos cuſtodes superi⁹ dixi poſſūt etiā miniſtri cubiculi vel camere p̄ncipis. Hic comes domoꝝ eſt quē vocam⁹ p̄poſitū dom⁹ p̄ncipis caſtrēſis ē capitane⁹ caſtri p̄ncipis in q̄
f Sacri. Diſcretio. i. differētia (bitat. P. facit. ſ. ti. j. l. j. ⁊. ij. ⁊. ſ. ti. ij. l. j. ⁊. l. pe. et. j. de ſil. l. vlti. Sꝫ arg. ꝯ ff. de iudi. l. ij. §. plane.

tis adoꝛaturi admit
tantur imperium: ſi
ue pꝛo ſuo arbitrio
a ſolẽnes feſtiuitates[a]
⁊ cetus vł ſalutatio
b nes[b] vł quelibet aliã
officia frequentent:
c vt in ſedib⁹[c] et in cõ
d ſeſſu[d] eis oꝛdo ſeruet
tur: quem oꝛdo pfe
ctionis oſtenderit:
ſub habitu videlicet
ipſis cõſueto: cum
e manifeſte decretum[e]
ſit eẽ qui preceſſerit
potioꝛem: vel illum
ſubſequi quẽ recẽti⁹
pbauerit examẽ.

Cubicularij pꝛincipis etiã anteq̃ ad dictum officium obligent̃ gaudent imunitate munerũ extra oꝛdinarioꝛum: et finita dignitate non recipiũt hoſpitem inuiti: et pꝛeſides cõtrarium faciẽtes pena hac lege inſerta puniuntur. Bar.

Impa. Leo. L. ij.

Hac noſtre mã
ſuetudis eter
na lege ſancimus vt
oẽs cubicularij q̃ de
f nr̃o cubiculo exeũt[f]
g antẽq̃[g] pmũ locum[h]
h obtineant (excepto[i]
i caſtrẽſi et comite do
moꝛum) his pꝛiuile
gijs perfruãtur. i. vt
neq̃ poſſeſſiones eo
k rum angarias[k] ſiue
perangarias: vel eti
am parauerẽdos in
poſterum diſpoſitio
ne etiam tui culmi
nis vel alicuius ca
lũnia dare cogãtur:
ne ſoꝛdidis aſtricti
muneribus dec⁹ mi
niſterij qđ militãdo
videbãt̃ adepti ocij
tempoꝛe et quietis
amittãt: domos q̃z
eoꝛum vel in hac ſa
cratiſſima vꝛbe vel i
q̃libet alia poſitas
ciuitate ab omni ho
ſpitum cuiuſlibz di
gnitatis inquietudi
l ne vendicamus[l]: p
uinciarũ rectoꝛibus
eoꝛũq̃ apparitoꝛib⁹
d narũ lib. auri diſpẽ
dio feriẽdis/ſi man
ſuetudis noſtre ſta
tuta diſſimulare et
ex aliqua parte vio
lare temptauerint.

Cubicularij pꝛincipis et auguſte non cogantur reſpondere niſi coꝛam officioꝛum magiſtro. B.

Idem. Lex. iij.

m Cubiculari
os[m] tam ſacri
cubiculi mei q̃ venerabilis auguſte
quoq̃ vtriſq̃ certum eſt obſequijs
occupatos et aule penetralib⁹ inhe
n rentes diuerſa iudicia obire[n] nõ poſ
ſe: ab obſeruatione alioꝝ tribunaliũ
liberam⁹: vt in ſublimitatis ſolũmo
do tue iudicio pꝛopoſitas aduerſus
ſe excipiant actiones.

Si dominus pꝛincipi ſeruum ſuum cubicularium obtulit: ilico talis ſeruus libertatẽ adipiſcitur et ea vtit̃ inter viuos et in vltima voluntate: et eidem ab inteſtato ſucceditur p agnatos ⁊ cognatos: quibus deficientibus fiſcus eius bona occupat tanq̃ vacantia: ſi autem domino ignoꝛante vel inuito cubiculari⁹

v

a Feſtiuitates. i. feſti cõuẽtus que fiebant in mayo et dicebantur cõuiuia vt. s. de pag. et ſar. l. vt pꝛophanos. vel in maiuma. vt. s. de maiu. l. vna. lib. xj. Accur.

b Salutationes. iudicũ foꝛte. vt. s. de pri. ſa. ſcri. l. ij. et. s. de offic. di. iu. l. vlti. Accur.

c Sedibus. ſic. s. de ſac. ſã. ec. l. decernim⁹.

d Conſenſu vt. ff. de albo ſcri. l. j.

e Decretum ciuium vel ſenatoꝛum vel curie

f Hac nr̃e. Exeunt. quia finierũt officium et tamẽ retinent pꝛiuilegiũ q̃diu viuũt vt hic. et. s. de excu. mu. l. eos. et. l. maximarũ. in fine.

Pꝛiuilegiũ officialium dignitate finita nõ pdit̃

g Anteq̃. ſubaudi etiam.

h Locum. ſ. cubicularij ad quod poſſet reeligi. vt. s. de cõſu. l. j.

i Excepto. excipit duos palatinos qui non habẽt immunitatem infraſcriptam quinimo null⁹ habet niſi qui. l. aliqua ſe habere oſtẽdat vt. s. de exc. mu. l. maxiarũ. i pn.

k Angarias. ſ. mun⁹ ſoꝛdidũ

l Vendica-
m⁹. i. excipim⁹. ⁊ facit. j. de pꝛo xi. ſac. ſcri. in ſacris. ⁊. ff. de mu. et hono. l. vlt. §. patrimonioꝛũ. Accurſius.

m Cubicularios. hic merito dicũtur penetralia quia null⁹ audet penetrare. P.

n Obire. i. ſubire. et loquit̃ magiſtro officioꝛũ cui hec conſtitutio mittitur. et facit. j. de ſilen. l. ne aduerſa. et ff. de caſtren. l. iij. ⁊ de agen. in re. l. iiij. ⁊. s. vbi ſe. vel cla. l. quotiens. ⁊. j. de pri. ui. ſcho. l. ij. nec nec ob. s. vbi de cri. a. opoꝛ. aut̃. qua in pꝛouincia. ibi nullo p̃uilegio ⁊c̃. quia non erat ibi inſertum in iuris coꝛpoꝛe. Accurſius.

a Iubemus ſub.vt om nes ꝛc̃.
b ℭ Cuiuſpiã. ſcilicet dñi ſui.
c ℭ Rapiãtur et hac.l.vt i au ten. de mo.§.ij. col.j.
d ℭ Mortuos id eſt moriẽtes. vel proprie.ſ.va leant eorum teſtamẽta. Et no. hic.ar.ad id qđ habetur iſti.de le.fu.ca.tol.
e ℭ Dũtaxat. ſcilicet morientes.
f ℭ Sine legitimis vt.ſ.de bo. va.l. vacantia.
g ℭ Dederit.ſ. dominus.
h ℭ Iudicium vt magiſtri officiorum. vt.ſ.l. priori.
i ℭ Eum.repente interpellare. Et no.probauerit:quia probat ignorantiam.et ſic eſt contra.ff. de proba.veri⁹. Sed dic ꝙ probat eoipſo ꝙ nõ ꝓbatur contrarium.ſic.ĩ.q̃ mili.nõ poſ.ſuper ſeruis. et. ſ. de peri.tuto.l.ſi tutor .ſed vbi ſcit ꝑſumitur ꝙ voluerit eum fieri liberũ. vt. ſ. de epiſco. et cleri. auẗ.ſi ſeruus.et de proba.cũ precibus.
k ℭ Calũniandi.ar.ff.de accuſa.l.alij.
l ℭ Denegeẗ. ſic.ẜ. ne de ſta. defun.per totũ.

factus ſit:infra quinquẽnium cum peculio vendicatur:ꝛ predicta etiam ad cubicularios extenduntᷓ. hoc dicit Bar.

ℭ Idem. Lex.iiij.

[a] Iubemus[a] omnes qui vel iã in ſacrũ cubiculum cuiuſpiam[b] liberalitate donati alio ve titulo dandi principalibus obſequijs ibe rere: vel ante meruerant vel poſtea meruerit(licet nulla interueniente ſcriptura:nulla confectione geſtorum) poſtꝗ deuotiſſimis cubicularijs fuerint ſociati: ad conditionẽ libertatis īgenuitatiſqꝫ rapiantur[c] raptiqꝫ videantᷓ:hoc nõ ſolum circa ſuperſtites ſed etiã circa mortuos[d] volumus cuſtodiri: nam cum hoc priuilegium videatur ꝑncipalis eſſe propriũ maieſtatis: vt nõ famulorũ ſicut priuate cõditionis hoies ſed liberoꝝ honeſtis vtãᷓ obſequijs:periniquũ eſt eos dũtaxat[e] pati fortune deterioris incõmoda: ſed teſtamẽta q̊dem ad ſilitudinẽ aliorũ q̊ ĩgenuitatꝭ inſulis decorantur: pro ſua liceat eis cõdere voluntate: inteſtatorũ vero nẽo dubitet facultates vtpote ſine legitimis[f] ſucceſſoribus defunctorum fiſci iuribus vendicari:ꝛ hec oia tũc diligenti obſuatiõe volumus cuſtodiri: cũ ſponte ſuaqꝫ voluntate quis dederit[g] eunuchũ ſacri cubiculi miniſterijs ad heſurum.Si vero cuidam fuerit violenter extortus:aut inuito dño vł ignaro ĩtra ſacrum auſus ſit militare cubiculum: liceat dño õſtinatum ſacra ex lege cubicularijs interpellare iudicum[h]:ꝛ eum[i] quem probauerit nolente ſe vel inſcio ſacrum penetraſſe cubiculum vt ꝛ ſuum famulum cum peculio cõſequatur.Sed et ſicut leſis implorãdi preſidij facultatem denegari non conuenit:ita necnon calũniandi[k] viã patimur diuti⁹ eẽ patefactã. Ideoqꝫ tempus quinquennij prefinimus intra quod contra eos ſuas debeant exercere queſtiones:vt ſi medo tẽpore mouere diſtulerint vlterius eis tãꝗ in ſuum famulũ vendicãdi:vel ei⁹ vt ſerui peculiũ vel bona quaſi liberti copia denegeẗ[l] hec oia q̃ ſuꝑ deuotiſſimis cubicularijs:ſancimus etiã ad cubicularias que a dñis in ſacrũ cubiculũ date vel dãde ſũt ſuꝑſtites atqꝫ mortuas extendi/ propagariqꝫ decernimus.

ℭ Cubicularie etiã dignitate depoſita cũ vadunt extra vrbem poterunt vti cingulo dignitatis.h.d.Bar.

ℭ Idem. Lex.v.

Iubem⁹ duob⁹ virꝭ illuſtrib⁹ ꝑpoſitꝭ vtriuſqꝫ ſacri cubiculi tã nr̃e pietatꝭ ꝗ ſereniſſime nr̃e cõiugis[m] q̊

ꝛ.ſ.de tabel.l.ij Accurſius.
m Iubemus Cõiugis. vnus vni alter alteri cubiculo pcerat ſuꝑ quibus alij plures erant:vt.ſ.l.pxi.in prin.

a ¶ Sociati. per electionē cū centū erāt nūe ro. vt. ſ. de pe. here. l. fi. Uel dic eoipſo ꝙ illuſtres erant. ꝛ ſic largius dicunt ſenatores. vt ff. de ſena. l. fi. §. fi.

b ¶ Cingulo. enſe forte ſic eſt ſpeciale. regulariter cōtra. vt. ſ. vt armorū vſus l. j. et in auč. de armis. Uel dic cingulo. i. titulo dignitatꝭ. i. carruca. vt. ſ. ꝺ ho. ve. l. j. ꝛ facit. ſ. de digni. l. clariſſimis.

c ¶ Uideat. ſic ſ. de preci. ipe. offe. l. reſcripta. et. ff. de ſena. l. vl. in pzin.

d ¶ De queſtoribus ꝛč. ¶ Officia iſtorū ſunt vt. ſ. de offi. queſto. cum trib⁹ ſe quē. titu.

e Q Ui ex q̄ſture. Due ſūt ptes.

f ¶ Utriuſqꝫ. ſ. fiſci et rei priuate. Accur.

g ¶ Attonito. id eſt terribili.

h ¶ Uiguerūt. i. ſi bene geſſeruntvt tāqꝫ tūc ab oībus cōmēdentur. Accur.

i ¶ Acclamatione. Uiuat talis vt faciūt romani de papa ꝛ etiā ꝑconū vt. ſ. de of. rec. pui. l. iij. et in auč. vt oz. ꝑ. §. j. colla. v. Alij dicunt ꝙ iſti excipiūt ab alijs q̄ ꝯmēdāt ſi alꝭ tacita reuerentia ꝑbeat eis: vt ſubijcit: qꝺ nō placet.

k ¶ Excipiantur. i. recipiant cū laudib⁹ ppli.

poſt finitā militiam ſenatorio fuerint cōſortio ſociati[a] licere quotiens ad aſpiciēdos agros ſuos vel ob aliam cauſam ꝓficiſci voluerint cingulo[b] vti: cū hoc ad implendum eorū deſiderium/ ꝛ ad nullius leſionem reſpicere videatur[c].

¶ De queſtorib⁹ et magiſtris[d] officiorū ꝛ comitibus ſacraꝝ largitionū et rei priuate. Titulus. vj.

¶ Qui adminiſtratione publicoꝝ officiorum ſe bene geſſerūt debent clamoroſis vocibus populū cōmendare. Bar.

¶ Imperator Archa. Lex vnica.

Ui ex queſture[e] honore aut officiali magiſterio aut comitiuavtriuſqꝫ[f] erarij noſtri attonito[g] ſplēdore viguerunt[h]: acclamatione[i] excipiant[k] ſolita: nec preterean tur vt incogniti.

¶ De primicerio[l] et ſecundicerio ꝛ notarijs. Titu. vij.

¶ Notarij principis lꝫ ſenectute depoſuerint officium aut maiorē dignitatem fuerit adepti: non ob hoc notarioꝝ nomē pdūt ſꝫ notariorū ꝛ dignitatꝭ ſecūde, retinēt ꝓuilegia: nec poſſūt eē diſcuſſores aut pequatores aut ſimilē dignitatē cum adminiſtratione habere. B.

¶ Impa. Leo. L. j.

Recipua ē Pnſe pietati iterio circa notarioꝝ nomē: atqꝫ iō ſi vnqꝫ hui⁹ ordis viri labo rē qete[m] mutauerint vl abieccerint vl ſeneCtute poſuerint[n]: ſeu cū alia dignitate p⁹ hāc q̄libet vſi ſunt[o]/ nō omittāt prioꝝ vocabulū militie: ſꝫ cōpēdiū[p] ſequēt honoris aſſumant: ꝛ ſi q̄s ex offō vel[q] ꝓcipue ſublimitatis tue temerari⁹ aſſenſus diſcuſſiones pequationes aliā deniqꝫ vllā rē in quietator extiterit offiñ ſuū nouerit vel leuis[r] culpe offenſione detecta grauis mulcte diſcrimie fatigandum et numerariorū corpus[ſ] extincto † iiurie auctore minuēdū.

l ¶ De pimicerio ꝛč. ¶ Id eſt de eo q̄ pzio ſcri ptꝰ eſt in matricula notariorū et q̄ pzimum locum obtinet. Mo. ſecūdicerius qui ſecūdū: ad quod. j. de dome. l. vlti. ꝛ notarijs. i. ceter; poſt: ca ſcriptis. Alij dicunt et pro id eſt. nam idem eſt ſecundicerꝰ quod pzimiceri us ſm eos. Uel dicitur pzimicerius qui pzimo poztabat cereū in aliquo feſto et erat in dignitate: q: ſpectabilis. vt. j. l. pzi. Pzimiceri⁹ et ſecūdiceri⁹ q̄ ſunt.

m ¶ P Recipua Quiete. id eſt in quietē ad qꝺ. ſ. de epi. et cle. l. decernimus.

n ¶ Poſuerint. id eſt depoſuerint.

o ¶ Uſi ſunt. de facto.

p ¶ Cōpendiū. quaſi non honorem. vt. ſ. de de cur. l. j. ꝛ facit. ſ. de digni. l. iiij. cum cōcoꝛ.

q ¶ Uel. pro etiā dic ſi quis aſſeſus temerarius extiterit: ꝛ ſub. imponendo. diſcuſſi ꝛč. q. d. ſi notari⁹ recepe rit dignitatem: ꝛ ſic iquietauit legē iſtā.

r ¶ Leuis. etiā ſi in leui re exerceat officiū pu nit arbitrio iudicis. vt hic. et ff. de pe. ſanctio et deponitur vt ſubijcit. et no. ꝙ pro paruo delicto pēa magna ꝑponitur. ſic. ſ. de lib. et. co. lib. l. ij. ꝛ de here. l. ij. Accur.

† Not. hic Io. de pla. ꝙ ꝺ ille extinct⁹ et mortuus ꝗ ab aliqͣ dignitate vl officio cū decore remot⁹ eſt. ꝛ eſt arg. ſm And. ꝙ iudex recuſatus loco mortui

ſ ¶ Corpus. id ē habet:

corpus officialium inter quos iſte ceperat nu
merari minuitur iſto extincto.i. depoſito. vel
habeas minuetur ſcilicet per electionem alte
rius iſto relicto. Et dic quia iſti ſunt notarij q̄
dignitates non poſſunt habere. vt no.s.i rub.
d̄ tab.item hoc
durante officio.
al's ſecus. vt.j.
l.pri.in fine.

inter notarios prim⁹ ꝛ nō ſolū notarioꝝ ſed ꝛ
aliarū dignitatū prim⁹.q̄ et primochirij id eſt
p̄mi a manu ꝛ chartarū ꝑceres dicūt. Pyr.
a P Reclarā Militiā.inermem.
b ¶ Tribunoꝝ.i. primiceriorum ſic dicti q̄
tribuni ſuffra-
gio eligebāt q̄
ſ.tribuni: vl' q̄.ſ.
notarij.

Addi.

¶ In hac lege
p̄ma ibi laborē
quiete mutaue-
rint. Dic aut ꝑ
pter quietē di-
miſit officium ꝛ
poteſt compelli
reaſſumere.§.il-
lud.in auten.de
tabel. aut pro-
pter laborem et
de principis au
ctoritate excu-
ſatur.l.ſenatus.
ff.de offi.preſi.
iuncta glo. aut
propter infirmi-
t item et excuſa
t ar.§.fingant.in
d.au t.de tabel.
De primicerio
qui primus p̄n-
cipis notari⁹ vl'
a manu aut ſe-
cretis erat item
comite ſacrarū
largitionū ma-
giſtris officiorū
atq; idgen⁹ ma-
giſtratibus que
non audeo vel
finantiarum ſe
cretariis ꝛ the-
ſaurariis libera
litatem ꝛ prefe-
ct; camere era-
rij ſeu denario-
rum ꝛ magiſtro
maximo ceteriſ
q; conferre non
audeo vl' fortaſſe alios generalibus cōparare
nam plane idgen⁹ non ſunt multa habes apd̄
Caſſiodorum in li.epiſto.et lectio.habes etiā
hic Balzarum.habes caput in antiq̄s lectu.ce
lij et primicerius eſt pricipis notari⁹ honore

¶ Primicerij vltra bien-
nium i officio militare nō
coguntur: ꝛ ſi a palatio ꝑ
annum ſe abſentauerint
vnū gradū militie ꝑdunt
ſi per biennium/duos: ſi ꝑ
triēnium tres: ſi per qua-
driennū: quattuor: ſi per
quinquēniū quinq;: ſed nō
vtuntur ordine: ꝛ licet ob
abſentiam quiquēnij ab
officio ſint remoti: tamen
ordine diſcuſſorum ꝛ per
equatorum non grauant
et inter eos prerogatiua
temporis eſt habēda que
nulla ratione poteſt cela-
ri: et hoc officio finito ad
officium magiſtri officio-
rum ſunt aſſumēdi. B.

¶ Imperator. L.ij.

PReclarā no-
bilē q; militi-
a tiam[a] ſpectabiliū tri
b bunorum[b] notario-
rū qui glorioſis ob-
c ſequijs nō nihil[c] rei-
pu. cōmoditatis af-
ferunt et decoris: di-
d uerſis bñficiorum[d]
titulis muniendam
credimus ꝛ augen-
dam: nam biēnales
metas viro ſpectabi
li pro tempore pri-
micerio agendi mu-
neris duximus ſta-
e tuendas[e]. Hos au-
f tem[f] tribunos q̄ſuis
negocijs occupati
minime ſacrum pa-
latiū curauerint fre-
quentandum niſi in
tra annale ſpacium
reuertātur(q̄uis cō
g meatus[g] iura preten
dunt) pro abſentia
quidem vnius anni
h vnius gradus[h]. Si
vero duobus annis
abfuerint duorum:
ſi tribus trium: ſi q̄t
tuor: ſimiliter quat-
tuor graduum ſubi-
re iacturam: his qui
inferiores eis fuerit
i poſtponendis[i]. Qui
vero per quinquen-
nium integrū ſe pre
ſentare ceſſauerint:
exemptos matricu-
la tantum nomine
tribunorum nec ve-
ro ordine perpotiri.
His in hunc modū
diſpoſitis vacatio-
nem cēſus diſcuſſio
k nis[k] perequationis
et cuiuſlibet alteri⁹
rei habituros. Illō
precipue prouiſionē

c ¶ Non nihil.i.
multū: vt. ff.de
v̄b.ſig.l.duob⁹.
d ¶ Bñficioꝝ. q̄t
tuor ei p̄uilegia
dat eis ꝑ hāc.l.
prio vt p̄micerī⁹
eoꝝ tm̄ duobus
ānis teneat ſta-
re offō: ſcd̄o q̄ a
q̄buſdā muneri
b⁹ eos excuſat:
tertio q̄ ꝓfert
eos alijs poſte-
riorib⁹. q̄rto q̄
finito offō h̄nt
aliā dignitatē.

Primi-
ceri⁹ q̄t-
tuor p̄ui
legijs
donat.

e ¶ Statuēdas.
vt.et.s. de offi.
pre.vr.l. p̄mice-
ri⁹. Sz ʒ.j.d̄ nu
me.l.ij.et.l.fin.
Solu.ibi i nota
rijs: hic in p̄mi-
cerijs tribus.
f ¶ Hos aūt.hic
magis pena q̄
p̄miū eis donat
g ¶ Cōmeat⁹.fa
cit.j.de cōmea.
l.ij.et fina. et.j.
de dome.l.iij.
h ¶ Uni⁹ grad⁹.
ſcʒ volum⁹ ſubi-
re iacturam.q̄d
eſt.j.ꝛ ſic ſub.in
ſequētibus.
i ¶ Poſtponen-
dis.al's dis.al's
di.ꝛ dictio his
datiui caſus eſt
nam poſtponit
iſte ſequentib⁹ i
his q̄b⁹ anteponeret niſi abfuiſſet.ad q̄d.s.de
of.ꝯſec.pre.l.ij.in fi. Et dic inferioris grad⁹ ſm
ꝑdictā ꝓportionalitatē. Itē no.geminatio dli
cti gemiat penā.ſic.s.d̄ epi.au.l.nemo.in fi.
k ¶ Diſcuſſionis.hec munera ſunt.s.de cen.

Gemi-
natio cri
penam
multi-
plicat.

noſtrã flagitare per ſperim⁹: ne per ambitionem vel gratiam aut cuiuſlibꝫ occaſionis obtentu: vł laborum ſeu ſolicitudinum ſpem: publicorum cuiq̃ꝫ liceat aliquãdo graduum ſeriẽ cõturbare: ⁊ tẽporũ ratiõe calcata dudũ militantibus anteferri: et que longis prolixiſq̃ꝫ ſtipẽdijs defẽſa iam pollicetur ſenectus gratioſa feſtinatiõe ſurripere[a]: hoc etiã adijciẽdo vt primiceri⁹ poſt depoſitam publicã mũerũ ſolicitudinẽ ac ſi ipſam geſſiſſet adminiſtrationem cuius conſequitur dignitatem: magiſtri officiorum ꝑ antiqua conſuetudine infulas[b] ſortiatur omnib⁹ vacantibus q̃buis tempore precedentibus preponendus[c].

¶ Ut dignitatũ ordo ſeruet. Titu. viij.

¶ Uſurpans ſcienter honorẽ ſibi idebitum: crimine ſacrilegij punit. Bar.

¶ Impator Theo.

Lex. j.

Si quis idebitum[d] ſibi locũ vſurpauerit: nulla ſe ignorantia[e] defendat: ſitq̃ꝫ plane ſacrilegij reus qui diuina[f] precepta neglexerit.

¶ Habẽtes dignitatem cum adminiſtratione preferuntur habẽtibus eandem ſine adminiſtratiõe: poſtea qui dignitatem ſolam cum adminiſtratiõe depoſuerunt: et hi habere dicuntur dignitatẽ vacantem: poſtea illi quib⁹ dignitas cũ adminiſtratione cõmittitur. quarto illi quib⁹ dignitas a principe cõcedit in preſentia ſine adminiſtratiõe. ⁊ hi honorarij appellant. quinto illi quibus illuſtris dignitas ſine adminiſtratione cõmittit. item adminiſtrationem habentes preferuntur vacãtibus. Itẽ vacãtes preferũtur honorarijs in ſimili dignitate conſtitutis nõ in diſpari: vt prefect⁹ vacãs ꝓfert ꝑfecto honorario. Itẽ non debet appellari vacans ſi habet dignitatẽ cui poſtea cõceditur adminiſtratio. hoc dicit Bar.

a ¶ Surripere. No. ſic. j. de prin. agen. in re. l. iij. et. ſ. de conſul. l. j. ⁊. j. de proxi. ſa. ſcri. l. vnicuiq̃ꝫ. ⁊ de re mili. l. ꝫ publicã. ⁊ de tironibus. l. fi. ⁊. ſ. de of. ma. of. l. nemo. et. j. de dome. l. iij.

b ¶ Infulas. i. dignitates. Et no. ꝙ loquitur quãdo per quinquennium abfuit. vt. ſ. §. hos autẽ. et ſic ex delicto habꝫ ꝑmium ſꝫ certe non ex delicto: ſꝫ quia meruit dignitatẽ gerat eã vel nõ: vt hic dicit: vel dic ꝙ perinde acq̃rit infulas per legẽ iſtam ac ſi ꝑ electionẽ habuiſſꝫ et geſſiſſet illas infulas.

c ¶ Preponẽdus. ꝑponit vacãtib⁹ ꝑmis q: hꝫ nouã dignitatem. vt. j. ti. j. l. ij. §. ſꝫ adminiſtratores. vł priuilegio prioris dignitatis obtẽtu cui⁹ ꝑfertur alijs qui aliq̃n habuerit dignitates ſꝫ hẽre deſierũt: et ſic eſt ſpeciale: ꝯtra id quod habes. ſ. de ꝑfec. ꝑto. l. ij. alias proponendis.

Addi.

¶ Preclaram. ¶ Adde an notari⁹ habeat dignitatẽ. Et iſta lex facit qđ ſic ꝯcor. l. iij. et fi. j. de mũe. ⁊ actu. l. j. ſ. de mãda. ꝑnci. l. agẽtes. ⁊. l. fi. j. de agen. in reb. Cõtra q: vident eſſe ſui. l. ij. ff. rẽ pupilli ſal. fo. et. §. cũ autẽ. inſtitu. de adop. facit q: poſſũt queſtioni ſubijci. l. ij. ſ. de tabula. l. ſi qs decurio. ſ. de fal. cum ſibi not. l. ij. j. de mune. et actu. Dicas agit tria eſſe tabulariorũ genera. Quidam erãt tabularij publici aſtricti officio ſcribendi publici tributi ſolutiones qui vocabant vere tabularij quorũ officiũ trãſibat ad filios. vt. l. fi. ſ. de tabu. quodquidẽ erat vile vt. d. l. ij. de tabu. l. ſi qs decurio. alleg. l. ſi qs procurationem. ſ. de decu. Alij ſcribebant acta iudicij et priuatorũ cõtractus quales grefarij ⁊ notarij illi vero temporales ſũt vt oli. l. pe. j. de mune. hij vero ꝑpetui. et vocãtur ſui quia ſeruiũt cuilibet ⁊ poſſunt a ptibus ſalariũ petere. l. i ſacr. iij. j. de ꝑx. ſa. ſcrini. de q̃b⁹ i aut. ꝺ tabellio. ꝑ to. et in. l. iubem⁹. i fi. ſ. de defen. ciui. Alij qui ſcribũt reſcripta pricipũ q̃ ſũt in dignitate ⁊ pñt dici ꝑmicerij de q̃b⁹ hic ⁊ dixi i ꝑemio. ⁊ ꝺ his loquit. l. j. ſ. ꝺ mãda. prici. a cera dicti q: chartarũ q̃ꝫ ꝑceres a caſſio. vocãtur.

¶ De dignitatũ ordo ſuetur.

d Si qs idebitũ. alij tñ ꝺbitum. vt. j. l. pri. vł pone vt. j. de priui. eo. q̃ i ſac. pa. l. ij. vel vt. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. l. vt gradatim.

e ¶ Ignorãtia. iur; vł facti. ad qđ. ſ. q̃ pe. tu. l. fi. et de cri. ſacri. l. j. ⁊. ſ. vñ vi. l. ſi qs. et. l. fi.

f ¶ Diuina. huius. l. occupãdo. ſ. alteri⁹ locum.

ad qð.j.de ero.
mili.l.lege.ꝛ de
puui.eo. qui in
ſacr.pa.l.ſi.et.ð
de diuer.reſcꝑ.
l.ſacrilegij.ꝛ de
cri.ſacri.l.ij.

a Omnes. Peregerint. et adhuc
peragũt vt ex ſe
quẽtibꝰ patet et
nota ꝙ hec ꝑla=
tio valet ad ea
q̃ dicũtur. ð.de
officio ꝑfec.pre=
to.l.ij.in fi.cum
concoꝛ.

b ¶ Uacãtes.
.i.q̃ habuerunt
dignitatẽ cum
adminiſtratiõe
ſed adminiſtra
tionẽ depoſue=
runt vt.j.§.vacã
tes.ꝛ.ð.ð fabri.
l.eos.in fi.

c ¶ Abſentibꝰ
cingulum in ſi=
gnũ illuſtratus
ad quod in auc.
vt iud.ſine quo.
ſuffra.§.fina.co.
ij.ꝛ i auc.vt oꝛ.
pre.§.j. col.v. et
dic hic mittitur
cum adminiſtra=
tione vt differat
a ſequenti. Jtẽ
dic ꝙ fuit depo
ſita adminiſtra
tio.ne ſit cõtra
.j.§.ſed admini=
ſtratores. ſi eni
nõ eſſet depoſi=
ta deficit ille ca
ſus. Sed ſoluit
per dictum .§.ſʒ
adminiſtratores.

d ¶ Sine cin=
gulo.id eſt ſine
adminiſtratiõe
et ſic expone in
ſequẽti.et no.ſʒ
M.ꝙ crimina=
les cauſe cõtra
iſtos mote non

† Hic ẽ
arg.ꝙ
bñficiũ
ꝑt ꝯfer=
ri abſen
ti. de
hoc ẽ ca
ſus. i.c.
accedẽſ
extra ð
ꝑben.ꝛ
dig.

¶ Idem. Lex.ij.

Omnes priuilegia dignita
tum hoc oꝛdine ſer=
uanda cognoſcant:
vt pꝛio loco habean
tur hi qui in actu po
ſiti illuſtres perege=
rint[a] adminiſtratio=
nes: ſecundo veniẽt
vacãtes[b] qui pꝛeſen=
tes in comitatu illu
ſtris dignitatis cin=
gulum meruerit: ter
tium vero oꝛdinem
eoꝛum pꝛoſpicimus
quibus abſentibus[c]
cingulum illuſtris
mittitur dignitatis
quartum honoꝛario
rum qui pꝛeſentes a
noſtro numine ſi=
ne cingulo codicil=
los tantum honoꝛa
rie dignitatis ade=
pti ſũt.quintum eo=
rum quibus abſenti
bꝰ ſimiliter ſiue ſin=
gulo[d] mittũtur illu=
ſtris inſignia digni
tatis. Sed admini=
ſtratoꝛes quidã etiã
comites rei pꝛiuate
omnibus vacãtibꝰ[e]
honoꝛarijs antepo=
ni cenſemus. ¶ Ua=
cantes † autem poſt
adminiſtratoꝛes ve=
nientes non omnes
iam omnibus hono
rarijs credimus pꝛe
ponendos: ſed eos
vacantes illi hono=
rarijs q̃ ſimilẽ ade=
pti ſunt dignitatem
vt pꝛefectꝰ[f] pꝛetoꝛio
non queſtoꝛius[g] pꝛe=
fectoꝛio pꝛeponatur
pariqꝫ modo queſto
rius queſtoꝛio nõ va
cans: comes theſau=
roꝛum vel comes[h]
rei pꝛiuate honoꝛa=
rio queſtoꝛio vel ma
giſtro[i] officioꝛũ pꝛe=
feratur. Et inter ad
miniſtratoꝛes illos
etiam numerari de=
cernimus quibus il
luſtribus ĩ ſacro no=
ſtro conſiſtoꝛio cun=
ctis[k] aliquid oꝛdina
rie dignitatis vl' an=
te commiſimus vel
poſtea committemꝰ
peragendum: verbi
gratia ſi vacãtium[l]
magiſtro militũ bel
li cura committatur:
cur enim aut vir ma
gnificus germanus
magiſter militũ va=
cans appellatur cui
bellum contra ho=
ſtes mandauimus:
aut cum excellentiſ=
ſimus pꝛopentadi=
us[m] non egiſſe dici=
tur pꝛefecturam cu=
ius illuſtribus cun=
ctis diſpoſitionibꝰ
vice pꝛetoꝛiane pꝛe=
fecture miles[n] in ex=
peditione copia cõ=

poſſunt termĩa
ri ſñia cõdẽna=
toꝛia niſi ꝑ prin
cipẽ.ſed abſolu
toꝛia etiã per vi
cariũ. vt. ð. vbi
ſena.vl' cla.l.q̃=
tiẽs.§. j.et.§.vi=
ros. Accur.

c ¶ Uacãtibus.
ſic ergo tria ge=
nera nota. ſcili=
cet vacãtes qui
ðſierũt. Jtẽ ho=
noꝛarios q̃ nũc
adminiſtratio=
nem habuerũt.
Jtem illos qui
cum actu omni
bus pꝛeferũtur
alijs.vt.ð.ti.j.l.
fi.et facit. ð.de
cõſu.l.nemini.i
fi.lib.x.

f ¶ Pꝛefectus.i.
vacans ꝑfecto=
rio.ſ. honoꝛario

g ¶ Queſtoꝛius.
vacans queſto=
rio honoꝛario.

h ¶ Uel comes
rei. ſcʒ vacans.

i ¶ Magiſtro. ho=
noꝛario.eſt ergo
nomẽ dignitatꝭ
vt.ð.de aduoc.
di.iudi.petitio=
nẽ.§. egrediẽtẽ.

k ¶ Cunctꝭ. al's
ductis.ꝛ al's cũ
ctis.

l ¶ Uacãtiũ.ma
giſter ei militũ
vacãtiũ erat et
ſic ipſe erat va=
cãs: ſed ſi de no
uo iniũgit ei cu
ra belli non erit
hñdus vacans.

m ¶ Pꝛopẽtadiꝰ.
ꝓpꝛium nomẽ.
cui cũ eẽt vacãs
iiũctũ fuit vt fa
ceret quod ꝑfe=
ctꝰ facere cõſue
uerat.

n ¶ Miles.i.mi=

litaris. copiam annone habuit a ¶ Cõmeatũ a tempore com meat⁹ ſuperat de annona.

Addi.

¶ Omnes.
¶ Iſta lex fac. in argu. qđ doctores de pñſenti legẽtes preferuntur his q̄ aliquãdo legerunt l. fi. ꝯ. đ reſti. mili. l. j. ff. de bono. poſſ. ex teſt. mili. cũ ſi. Sed cõtra eſt qui veterani. ſunt comites ⁊ ſic illuſtres vel ſpectabiles ſed doctores legentes ſunt clariſſimi. Item facit cõtra tex. in l. j. ꝯ. de prepo. ſacri cubicu. l. j. ꝯ. de cõſuli. l. j. ⁊ ij. ꝯ. de pfec. preto. l. ar. Frã. de Areti. in l. cum qđ. ff. ſi cer. pet. col. ij. Pyrrhus
¶ De mgr̄is ſacrorũ ſcriniorũ.
b Viris. depoſitum. ad qđ. ꝯ. de excu. mu. l. eã. ⁊ de fabri. l. eos. ⁊ de aduo. diuer. iudi. l. j. ⁊ đ aſſeſ. l. nõ parũ. et. ꝯ. de ꝑpo. ſac. cubi. l. ij. p q̄ hẽs ꝑuilegiũ durare et finita dignitate.
Priuilegiũ durat etiã finita dignitate
c ¶ Ad ꝓrios vt. ĩ. de ꝓri. ſac. ſcri. l. iiij.
d ¶ Ex proximis. ſ. natis. vt. ĩ. de proxi. ſac.

a meatũ a abundauit.

¶ De magiſtris ſacrorũ ſcriniorum.

Titulus.ix.

¶ Magiſtri notariorum magne curie etiã dignitate finita vna cũ eoꝝ filijs a grauamine priuato et publico ſũt imunes: ⁊ pena grauanti hic imponit: ⁊ durat ꝑuilegium. Bar.

¶ Imperator Au.
Lex. vnica.

Viris ſpectabilibus magiſtris oĩm ſacrorũ ſcriniorum noſtre beniuolentie liberalitas tribuenda eſt qui noſtre quodammodo aſſidere maieſtati videntur ideoq̃ poſt depoſitum[b] etiam officium ab omni indictiõis onere: ſeu ciuiliũ ſeu militariũ iudiciũ ꝓrſus immunes eẽ precipimus: vt nec ab ampliſſima quidem ſede tui culmis eis vlla moleſtia ſuper ſuſcipiẽdo quolibet grauamine priuato vel publico penitus iniungat: hoc beneficiũ ad ꝓrimos[c] etiã ſacrorũ ſcriniorũ et ex ꝓrimis[d] volum⁹ propagari. l. lib. auri offõ tui culminis cõdẽnatione mulctando, ſi quid aduerſus ſtatuta clemẽtie nr̄e innouari cõceſſerit.

¶ De comitibus cõſiſtorianis. Titu. x.

¶ Comites conſiſtoriani ſunt illi q̄ ſteterunt in pñcipis conſiſtorio: et ꝓconſulib⁹ adequãtur. Bar.

¶ Imperator Gra.
Lex. j.

Eos qui trãquilitatis noſtre conſiſtorie dici comites meruerunt ſpectabilibus et proconſulibus equari[e] generaliter decernimus.

¶ Comites cõſiſtoriani tã in agendo q̃ȝ excipiendo vtuntur priuilegijs cõpetentibus principis ſe. de agen. in re. Bar.

¶ Idem. Lex. ij.

Viros ſpectabiles comites cõſiſtorianos et coniuges ⁊ liberos quinetiã ſeruos eorum atq̃ colonos hiſdem priuilegijs tã intẽtiones ab alijs ꝓponendas excipiẽdo: q̃ȝ ſuas ꝯ alios exercendos perfrui: quib⁹ viri clariſſimi prĩcipes ſcholarum agẽtium in rebus per ſacram pragmaticam ſanctionẽ diuine memorie zenonis vtuntur[f].

¶ De comitibus et tribunis ſcholarum[g]. Titulus. xj.

¶ Prepoſiti ſcholarum et illorum qui ſunt ꝑ principem ad aliquod officium deputati principẽ adorare pñt inter quos etiã palatini nũerant ſi in eis data ſit primi ordinis comitiua cum adminiſtratione ⁊ officio depoſito ſi non aſpirauerint ad maiorem dignitatẽ pares ſũt comitib⁹ egypti dio. et ponticen. alij vero milites militia ſoluta numerantur inter eoꝝ q̄ fuerunt prouinciarum duces. Bar.

ſcri. l. in ſacris. prin. Sed ꝯtra eo. ti. l. iubem⁹ Solu. vt ibi. ad qđ. ĩ. đ agẽ. i re. l. fi. ⁊ ĩ. de ꝑuile. eo. q̄ in ſa. pala. l. ij. Ac.
¶ De comitib⁹ cõſiſtorianis.
e Eos. Equi. ergo eſt ſpectabilis. vt l aut. de appel. et intra q̄ temp. §. illud. col. ix.
f Viros. Vtũtur. vt. ĩ. đ pñci. agẽ. in re. l. fi. et facit ĩ. de priui. ſcho. l. iij. et de proxi. ſac. ſcri. l. i ſacris ⁊. ꝯ. de profeſ. ⁊ me. l. fina.
g ¶ De comitib⁹ et tribu. ſchola.
¶ Als đ comitib⁹ et tribunis al' de prepoſitis.

¶ Im. Va. L. vnica.

a Prepoſitos[a] ac tribunos
b ſcholarum[b]
qui iquietudis epu-
c lis[c] adhibent ⁊ ado
d randi[d] pꝛincipis fa-
cultatem antiquit[9]
e meruerunt inter q̊s[e]
comites etiam ſacri
ſtabuli et cura ſtabu
li et cura palatij nu-
f merantur[f]. ſi pꝛimi
oꝛdinis comitiuam
g cũ pꝛepoſitura[g] me-
h i ruerũt[h]: ⁊ caſu[i] ad al
tioꝛa nõ peruenerit:
depoſito ſacramen-
k to[k] inter eos q̃ comi
tes egypti vel ponti
ce dyoceſeos fuerint
l quoꝛum par[l] digni-
tas eſt haberi pcipi-
m mus in alijs[m] qui ho
n noꝛe[n] comitiue regi
men fuerint nacti ab
o ſolutos militia[o] int̃
eos qui duces fuerit
pꝛouĩciarum nume-
rari iubemus.

¶ De comitibus rei militaris. Titu. xij.

¶ Miſſus ob ſuã pꝛobitatem ad partes trãſmarinas cuſtodiendas: illis dignitatum inſignijs adoꝛnat quib⁹ pcõſules. B.

¶ Impe. Aug. L. j.

Qui cõtẽpla-
tiõe merito-
p q rum[p] ducto[q]
inter pꝛouĩcias trãſ-
marias ſtrenuiſſimo
milite pꝛimi oꝛdi-
nis comitiuam fue-
r rint conſecuti[r] ea re
uerentia altiſſimarũ
dignitatum viri ſub
ſ iugantur[ſ]: vt his lo-
cum pꝛeſtẽt qui pꝛo
conſulatus inſigni-
bus adoꝛnantur.

¶ Miſſus pncipaliter ad defendendam aliquã pꝛouinciam citra mare: ſimilis eſt duci adminiſtranti aliquam pꝛouinciam excepto duce põtice ⁊ egypti.

¶ Idem Aug. L. ij.

Eos q̃ ſub co-
mitiue pmi oꝛ
dinis dignitate pe-
t culiariter[t] ad quãli
bet pꝛouinciam vel
pꝛouincias defendẽ
u das milite[u] credito
auctoꝛitate nr̃i nu-
minis deſtinantur ⁊
eos qui vicem illu-
ſtrium viroꝝ magi-
ſtroꝛum militũ ſuſce
x perint peragẽdam[x]
ducib⁹ q̃ pꝛeter egy-
y ptum[y] et ponticam
in alijs puĩcijs ad
miniſtrauerint ade-
quamus.

¶ De comitibus et archiatris ſacri pala
z tij[z]. Titu. xiij.

¶ Archiatri ſi pꝛimi gradus militiã obtinuerũt eã dignitatem adipiſcuntur quam duces et vicarij pncipis qui militiam adminiſtrauerunt: ⁊ etiã comites pꝛimi oꝛdinis. B.

a Prepoſitos. comitibus.
b ¶ Scholaꝝ. id eſt eoꝛum qui obediebãt ei in officio.
c ¶ Epulis. ẽ enim quedam ĩquietatio cogitare de epulis. vt. ff. pꝛo ſocio. l. cum ſocietas.
d ¶ Adoꝛãdi. id eſt ſalutandi
e ¶ Inter q̊s. ſcilicet pꝛepoſitos et tribunos
f ¶ Numerantur. nam et hec pertinent ad officiũ pꝛedictoꝝ vel dic q alij p̃erant qui ſimiles erant pꝛedictis. Accur.
g ¶ Prepoſitura. ſcilicet cũ adminiſtratione.
h ¶ Meruerit. a pꝛincipe ꝓpt̃ bonum ſeruitiũ vt. j. de ſilen. l. j. et dic q eſt multiplex comitiua id eſt multi gradus ſunt comitis. Accur.
i ¶ Caſu. No. ꝙ caſu eſt dignitas: vt no. ſ. de le. ⁊ ꝯſti. l. digna
k ¶ Depoſito ſacramento. i. finito officio comitiue: vl̃ veri⁹ tribuni ⁊ pꝛepoſiti.
l ¶ Par. ponti ce ⁊ egypti par eſt dignitas. et facit. j. de pala. l. vltima.
m ¶ Alijs qui al̃s q. q eſt melius.
n ¶ Honoꝛe. q: dignitatẽ ſine pꝛopoſitura id ẽ adminiſtratione meruit.
o ¶ Militia. ſcilicet pꝛepoſiti vl̃ tribuni. Accur. ¶ De comitibus ⁊c̃.
p Qui cõtẽplatione meritoꝝ nõ pbi ad talia eligũt.
q ¶ Ducto. i. ductis militibus. ſic. ff. de verbo. ſignifi. l. in vſu.
r ¶ Cõſecuti. dic vt. ſ. ti. j. l. j.
ſ ¶ Subiugant. id eſt ſubijciuntur ſiue adhibẽtur. ⁊ dic dignitatem pꝛedictoꝛum comitum. vt his. ſ. comitibus locum pꝛeſtent illi q ⁊c. et eſt al̃s adoꝛnatus: et tunc habeas pſter: al̃s nominantur.
t Eos. Peculiariter id eſt ſpecialit̃ ⁊ ĩtime de his cõfidendo.
u ¶ Milite. id ẽ militib⁹ eis datis a nobis: vt ſ. l. pꝛoxi. que vltra mare: hic citra mare dicit miſſos.
x ¶ Peragendã. vt. ſ. vt dig. oꝛdo. l. fi. in fi. ⁊ fa. j. de pꝛin. agen. in re. l. eos.
y ¶ Preter egyptũ illi foꝛte ſũt maioꝛes.
z ¶ De comiti. et ar. ⁊c. ¶ Id eſt ſũmis medicis ab archos qꝺ ẽ pꝛinceps.

a Archiatros militantes inermi militia vt i rub.
b ¶ Ordinis. dic vt.ſ. de comi.⁊ tri.l.j. Ac.
c ¶ Vicarios. que eſt quedā dignitas: vt.ſ. de offi. vica. l.j.
d ¶ Meruerit. Not.equari tres dignitateſ. qđ valet ad id qđ dicitur.ſ.de ꝑfec.preto.l.ij.i fi.facit.j. de ꝑi.lac.ſcri. l.j.et ſ.de cōſul.l.j.⁊ de prepo. ſacri cubi.l.j.et de ꝑmice.l.fi.in fin.
e ¶ De comitibus ⁊c. ¶ Ut tholoſanus ⁊ ē ſpectabilis.vt i aut.de appel.§. illud.col. viij.ſꝫ quidā ſunt illuſtres: vt.j.đ ero.mi.an.l. prouincialium.
f Eos. Comites. h° expone: vt.ſ.de comi.⁊ tri.l.j.et facit.j. de prici. agen.in re.l.j.⁊ ſ.de excu. mu. l.eos. Accur.
g ¶ De profeſſorib⁹ ⁊c. ¶ Ut ſūt comites: qđ text. non bene aperit.
h Grammaticos. qui grammaticam docent.
i ¶ Sophiſtas qui dyaleticam
k ¶ Hac regia conſtātinopolitana. Et not. in regijs vrbibus tantum doceri: Doceri dꝫ publice tm̄ in regijſ vrbibus.

¶ Idē au. L.vnica.

a Archiatros intra palatiū militantes a ſi comitiue primi ordinis b nobilitauerint gradus inter vicarios taxari ꝑcipimus ſiue iāpridē depoſuerunt militiam ſiue poſtea depoſuerint: ita vt inter vicarios c et duces ꝙ adminiſtrauerint: ⁊ eos qui comitiuā primi ordinis meruerint d nihil interſit: niſi tēpus quo quis adminiſtrauerit vel comite adeptꝰ eſt īſignia.

¶ De comitibus ꝙ prouincias regunt e. Titu.xiiij.

¶ Comites qui gubernauerunt prouinciam depoſito officio priuilegijs dignitatis vicarie funguntur. Barto.

¶ Idē au. L.vnica.

Eos qui adminiſtratōe ciuili ac prouincie gubernaculiſ ſub iuriſditionis licentia comites f quo ꝗ primi ordinis eſſe meruerint vicarie dignitatis poſt depoſitam adminiſtratōeꝫ priuilegijs frui opꝫ.

¶ De profeſſoribus qui in vrbe conſtantinopolitana docentes ex lege meruerūt comitiuam g. Titulus.xv.

¶ Grammatici et ſophiſte iuriſperiti qui per.xx. annos ſciētiā docuerūt in conſtantinopol. ciuitate ꝑ illius ciuitatis cetū in arte docendi exiſtimādi ſūt digni ea dignitate qua fūguntur vicarij principis. hoc dicit Barto.

¶ Im. Va. L.vnica

Grammaticos h tā grecos ꝙ latinos ſophiſtas i et iuriſperitos in hac regia k vrbe profeſſionem ſuam exercētes et inter ſtatutos l cōnumeratos: ſi laudabilem in ſe ꝓbis moribus vitā m eſſe mōſtrauerint. ſi docēdi peritiam n facūdiam dicendi interpretandiꝗ o ſubtilitatem: copiam differēdi p ſe habere patefecerint et cetu ampliſſimo q iudicante digni fuerit exiſtimati: cū ad xx. annos. obſeruatione iugi ac ſedulo docēdi labore peruenerint: placuit honorari: ⁊ his qui ſūt ex vicaria r dignitate cōnumerari.

¶ De ſilentiarijs et decurionibus eorū s. Titulus.xvj.

¶ Poſt depoſitum decu-

vt no.ſ. de ſtu. li.vr. rome.l.ru.
l ¶ Statutos. ꝗ debent eſſe duo qui leges pādāt vt.ſ.đ ſtu. libe. l.j.in fi.
m ¶ Vitā. ꝑ mores.vt.ſ.de profeſ.l. magiſtros vbi de facūdia dicit.
n ¶ Peritiā. vt recte ſētiat mētem legis.vt in ſti.i ꝓhe.§.cūqꝫ.
o ¶ Interꝑtādi. i.exponendi: vt ff.ſi cer.pe.l.j.
p ¶ Differendi.i. in dicendo copioſus.arg. ſ.đ teſta.l.teſtiū.
q ¶ Ampliſſimo ſcꝫ ſenatoꝝ. vel dic vt in.đ.l.magiſtros. Accur.
r ¶ Ex vicaria. ſed vicarius eqparaꝝ comiti et duci.ergo ē comes et dux. vt ſ.de comi.⁊ archia.l.j.et qꝛ rubi.ipſa hoc dicit. Et no.ꝙ nouem debētadeſſe: vt hic dicit ⁊ facit.ff.de excu.tu.l.ſi duas.§.j. et.l.ſed reprobari.§.fi.et.ff.de teſta.mili.l. aūpe. et.ſ.de mur.l.ſi quis.⁊ đ profeſ. l.ij.et not. ꝙ ſic dicit de magiſtro Ioāne grāmatico ⁊ accur. iuriſperito. Itē facit. j. đ proxi. ſa.ſcrinio.l.iij.⁊ ff.de verbo. ſig. l.quibus. Vicarꝰ comiti duci eqꝫparatur
s ¶ De ſilentiarijs ⁊c. ¶ Silētiarij ſunt.xxx.

decurioñes tres vt. j. l. iij. in fine et dicuntur conſiliarij. vt. ff. de mino. l. verum. §. ex facto.

a Decurio nes. emerſim. i. finitũ qđ eſt ex voluntate pricipum nam nõ eligitur niſi in certum tẽp⁹: vt. ff. de excuſa. tu. l. iuriſpitos.

b ¶ Militie. p̄dicte inermis. Accur.

c ¶ Agentes. i. habeãt dignitates ſine admi niſtratione quã habet magiſter officiorum cum adminiſtratiõe qui eſt illuſtris vt. s. đ offi. ma. offic. vbi ponit iter illuſtres. lʒ p̄. magiſtrũ officiorũ dicit ſpectabilem. Acc.

d ¶ Taxari. i. nũerari. Et no. q̄ agentes in rebus et comites domeſticoꝝ idẽ ſunt.

e ¶ Adorãda. Adoratur princeps: ſalutãtur alij. ad qđ. j. tit. j. l. j. et de proxi. ſac. ſcri. l. ij. ⁊ l. v. et. s. de comi. et tri. l. j.

Prīcepſ adorari dicit alij ſalutari.

f Vtriuſq̧ Preſtationibus. dic q̄ ſint perſonalia munera: vt. ff. đ mu. ⁊ ho. l. vlt. §. j. vel verius patrimõij ſunt: vt hic. ⁊. s. de mu. pa. l. iiij. nam et hic dicit preſta

rionatus officiũ decurio poſt eligere vtrum velit eſſe magiſter officiorum domeſticorum vel comes: et ptãtẽ habet adorandi pricipem ⁊ ſalutandi adminiſtratorem ipſius. h. d. B.

¶ Imperator Aug. Lex prima.

Decuriones noſtri palacij p⁹ emerſum [a] fideliter obſequium poſtq̧ depoſita ſacramenta militie [b] electionem habeant: ſiue ex magiſtro officiorum velut agentes [c] dignitatẽ cõſequi a noſtra maieſtate maluerint: ſiue inter viros illuſtris comeſticorũ videlicet iter agentes taxari [d] vt tam in adoranda [e] noſtra ſerenitate q̃ i ſalutandis adminiſtratoribus ⁊ reliq̃s predicti honoris priuilegijs: necnon i noſtro ꝯſiſtorio his honor omnifariam obſeruetur.

¶ Decurio et ſilẽtiari⁹ a tyronũ eq̄rũq̧ p̄ſtatiõe ẽ imunis nec p̄ſtare cogit ſtationes extraordinariaſ q̃ neceſſario iponunt. B.

¶ Idem Aug. L. ij.

Vtriuſq̧ decurio vel ſilẽtiari⁹ a tironũ equorumq̧ [f] preſtatiõib⁹ habeat imunis nullam collationẽ q̃ plerumq̧ poſcit ſoluat: nihil his vlla poteſtas iniungat: aut neceſſitas imponatur.

¶ Priuilegia data decurionib⁹ et ſilentiarijs per hanc. l. cõfirmantur ⁊ eis conſeruantur: licet ad maiorem aſcenderit dignitatem: nec eis preiudicatur in hoc p aliquod generale vel ſpeciale reſcriptum diſponens contrariũ. B.

¶ Imperator Val. Lex tertia.

Decurionibuſ et ſilentiarijſ etiam ſi ad ſuperiorem gradum ſucceſſu meliore tranſcendunt omnia priuilegia que iamdudum diuorũ principũ iudicio meruerunt legis iſtius preceptione nouerit eſſe firmata: non preiudicatura quacũq̧ generalitate pragmatica [g] nec angarias [h] vel perãgarias ſiue parauerdos vlla eis ãpliſſime preceptionis ĩpõat auctoritas. ſordidis q̃ʒ munerib⁹ excoctiõe calcĩ ⁊ ſup indicti [i] grauamine eos liberamus. Domus quoq̧ eorum non tantum in hac ſacratiſſima vrbe ſed in qualibet alia poſitas ciuitate immunes ab omni hoſpitum cuiuſlibet dignitatis inquietudine vẽdicamus [k] permiſſa eis veniendi ad comitatũ [l] licentia preter [m] reuocatorie ſecuritatem multa. x. lib. auri. iudicib⁹ pro

tiõibus. ⁊ facit j. de proxi. ſac. ſcrin. l. iiij. ⁊ j. l. proxima.

g Decurionib⁹. pragmatica. etiam ſi generale ſtatutum fiat i cõtrarium non videntur iſti comprehendi. arg. ff. de ſena. l. caſſius. Vel dic ẽt ſpeciali reſcripto in cõtrariũ vel generaliter dicã. ⁊ facit. s. đ digni. l. iij. cum concor.

h ¶ Nec ãgariaſ genera ſordidorum munerum que expõe vt. s. de excuſa. mu. l. maximarum. et de epiſco. ⁊ cle. l. ij. ⁊ de ſac. ſan. eccle. l. neminẽ. et. s. đ prepo. ſa. cub. l. ij. Accur.

i ¶ Superindicti Genus muneꝝ vt. s. de ſuperindicto. l. j.

k ¶ Vendicam⁹ id eſt liberam⁹.

l ¶ Ad comitatũ ſcilicet noſtrũ.

m ¶ Preter. etiã ſi non mittam⁹

pro eis. vt. ſ. de digni. l. fi. ⁊. ī. de priori. ſac. ſcri. l. ij. Accurſius.
a ℭ Officijs. id eſt officialib⁹
b ℭ Acceperit id ē depoſuerit officium. Acc.
c ℭ Illuſtres. no. ſenatores il luſtres: vt. ſ. de ſena. l. fina.
d ℭ Functiōe. id eſt munerum exhibitione.
e ℭ Solā. nam ſenator qs eſſe poteſt: et tamē honores nō pe tere: vt. ff. de in ter. et releg. l. re legatorum. §. ſo let. id eſt digni tatem habet ſi ne adminiſtra tione.
f ℭ Ea priuile gia ſupradicta.
g ℭ Excubiaſ id eſt officiū ſu um qđ cū vigi lijs fit.

† Not. huius l. ſʒ io. ꝺ plat. ꝺ ad limi tationē rationē oīʒ legū diſponē tiū priui legia et dignita tē rema nere fi nito offi cio. ⁊ ibi vide la te ꝑ eū.

h ℭ Ne ad di uerſa quē libet. ſchole de uo. ⁊c. id eſt ſo cietatis. ⁊ facit ſ. de fabricen. l. eos. ⁊. ī. de pro xi. ſacr. ſcrinio. l. in ſacris. ⁊. ī. ꝺ deca. l. ij. ⁊. ī. de priuil. ſchola. l. j. et. ī. de agen. l re. l. et eo. ⁊. ī. de palati. l. viros. ⁊ ſ. ꝺ iuriſ. om. iu di. l. fina. et. ſ. ꝺ pfeſ. ⁊ med. l. fi.
i Iubemus clariſſi morū. i. clariſſi marū perſona rum: ſunt enim ſpectabiles: vt ſ. de inoffi. teſt.

nunciarum eorumq͂ a officijs a infligenda ſi ſtatuta nomis noſtri crediderunt eſſe contemnēda. ℭ His addim⁹ vt cū optatam quietem accepe b rint b et inter viros c illuſtres c ſenatores ceperint numerari: honore curie ſine ali d qua functione d letē tur imūitatiſq͂ gaudio plena dignitatiſ leticia potiantur vt e dignitatem ſolam e habeāt ex ſenatu ſub hac videlicet diffini tione. vt. xxx. tantū modo numero ea pri f uilegia f conſequan tur decuriones quoq͂ tres ſed eos † tunc demū perpotiri decernimus beneficijſ ſupraſcriptis cū per cōtinuos. xiiij. an. in g culpatas excubias g peregerint.

ℭ Silentiarij et eoꝝ vxores ciuiliter et criminalit ſunt conueniendi corā officiorum magiſtro. h. dicit Barto.

ℭ Idem Au. L. iiij.

Ne ad diuerſa tracti viri deuoti ſilentiarij iudicia ſacris abſtrahi videatur obſequijs: iubem⁹ eos qui quēli h bet h deuotiſſimorū ſilentiariorum ſcholeꝫ vel eius vxorē ciuiliter vel etiam criminaliter pulſare ma luerit: minime eū ex cuiuſlibet alteri⁹ iudicio niſi ex iudicio tm̄mō viri excellentiſſimi magiſtri officiorum conueniri.

ℭ Silentiarij in poteſtate poſiti quicq̄d acquirūt retinent tanq̄ caſtrēſe peculium: nec alꝭ eis p parētes auferri pōt: nec poſt parētis obitū frib⁹ ꝯferre tenenꝫ nec ēt ꝯferre tenēt dictis frib⁹ illud qđ parētes vel alij ei donauerunt ratione militie ſupradicte Item excuſantur a tutelis ⁊ curis: ⁊ filij ipſorum ad preturam inuiti nō vocantur: et per hanc. l. non derogatur priuilegijs eis datis. Barto.

ℭ Imperator Aug. Lex quinta.

Iubemus clariſſimorū i ſilētiariorū ꝑditos militia et ſi genitorum ſuoꝝ ī poteſtate ſint cōſtituti: q̄cūq͂ ſolatiorū ſeu emolumētorum vel dōationū ſeu hereditatū noīe p militiā vł quē k libꝫ eiuſmodi cām k his acq̄ſita ſūt vł fuerit iure caſtrenſis peculij poſſide l re l: nec ea poſſe vel parētes ſupſtites ſibi vendicare vel auferre vel ēt poſt eoꝝ obitū fr̄es vel eoꝝ alios heredeſ q̄ſi ad defūctoꝝ dn̄iū ꝑtinētia ī diuiſionē deducere: nec eīn opꝫ labores m eoꝝ alijs fructum m vel lucrū afferre n ℭ Hac nāq͂ rōne n ſimul ⁊ ꝯtēplatōe o nec ipāꝫ militiā o vel ſuffragiū qđcūq͂

l. omodo. §. fin. et. ī. de caſtren. pec. l. ſ.
k ℭ Eiuſmōi cāꝫ id eſt militie. vt ſ. ſocijs. vt. ff. ꝺ caſtren. pe. l. caſtrenſe. ⁊. l. ſi fo rte. Accur.
l ℭ Poſſidere. ſic aduocati: vt. ſ. de aduo. diuer. iud. l. iuj. ⁊ aſſeſ ſores vt. ſ. ꝺ aſ ſo. l. vult.
m ℭ Fructum ad hoc. ſ. de bo. q̄ libe. l. cum opor tet. §. j. ⁊. ff. ꝺ co. boñ. l. j. §. nec ca ſtrenſe. ⁊. ſ. de i offi. teſta. l. om nimodo. §. fina. et l. fi. ⁊. ī. de ca ſtren. pec. l. ſ.
n ℭ Ratiōe. qua mouemur ad ꝑ dicta.
o ℭ Militiam. ſ. ipſam. vł qđ in de percipiꝫ vel eius eſtimatio nem. Item ſuf fragium. id eſt ꝑ ciū pro ea emen da: ⁊ eſt datum a te filio vł a pa tre vł ab alio nō confertur.

pro ea vel ab hiſdē viri deuotiſſimis ſilētiarijs vel parētib⁹ eorū: vel quolibet alio datū eſt vel fuerit: ab his patimur in ſucceſſione defunctorum parētum cōferri: ſeu nomine collationis in medium eaſdem offerri pecunias: vel his imputari[a] ad hoc de tutelis ꝛ curatiōib⁹ eos excuſari ſancimus: ne alienarum rerum adminiſtrationē ſubire compellātur[b] qui propter noſtra miniſteria nec ſuis curam ſeu puiſionem diligent' deferre poſſunt. Inſuper liberos eorū qui dignitate virorum ſpectabilium comitum ſeu tribunorum decorati ſunt vel fuerīt: nullatenus nolētes[c] ad miniſtrationem prefecture ſuſcipere ſeu peragere: omnibus videlicet antelatis priuilegijs in perſona non tantū in preſenti militantium: ſed etiam poſtea eidem conſortio inferendorum tam tempore militie ꝙ poſt eam depoſitam obſeruandis[d].

De domeſticis ꝛ protectorib⁹[e]. Ti.xvij

¶ Domeſtici ꝛ protectores principis ſalutantes vicarios ꝛ prefectū ipſos oſculari poſſūt: ac eis oēs debēt reuerētiā exhibē. B.

Imperator Juſtinia. Lex.j.

Domeſtici[f] ac protectores oſculandi[g] cum ſalutauerit vicarios tui culminis habeāt poteſtatem pena enim ſacrilegij[h] ſimilis erit ſi his honorificentia[i] nō deferatur/ qui cōtingere noſtram purpurā digni ſunt eſtimati[k].

¶ Primiceri⁹ domeſticorū ꝛ protectorꝝ fungaꝛ dignitate ſpectabili: et alij ſubſequētes poſt eū i gradu vſqꝫ ad numerꝝ decē inter clariſſimos noiantꝛ: ita tū ꝙ qui prior eſt in loco prior ſit in ordine.

Idem Auguſt⁹. Lex.ij.

Primicerius quidē domeſticorum et protectorum vtriuſqꝫ ſchole[l] poſt adeptum tribunatū[m] inter eos ſpectabili dignitate pfruatur qui ducatū[n] gerere meruerint: alij vero qui decurſis ſtipendijs ab eodē.x. vſqꝫ nūero ſubſequūtur[o] conſulari

a ¶ Imputari vt predictis primis legib⁹: ſec⁹ in alijs dignitatib⁹. vt dicta.l. oīmodo.ꝛ.ſ̄. de coll'. illud.

b ¶ Compellātur. vt.ſ̄. de excu.tu.l.fi. etiam ſi iā erat inchoata tutela. vt.ff. de mi.l. verū.§. ex facto.ꝛ.ff. de excu. tu.l. iuriſperitos.

c ¶ Nolentes Uolentes ergo poſſunt alſ generaliter inuitus ꝗs cogiꝛ ad magiſtratū. vt.ff.ꝺ mu.ꝛ ho.ſi quis magiſtrat⁹. Itē no. priuilegium trāſire ad filios in aliquo. ſic.ī. de proxi.ſa.ſcri. l.in ſacris.

Priuilegiū in ꝗbuſdā ad filioſ trāſit.

d ¶ Obſeruandis. ſic.ſ̄. de excu.mu.l.eam.et ī.de agē.in re.l.fi.et.ī. de proxi. ſa.ſcri.l.ij.

e ¶ De dome. ꝛc̄. ¶ Domeſticijs.i.ſilētiarijſ ſm ꝗſdā. quod nō placet.vt.ſ̄. ti.j.l.j.vl' domeſtici.i.ſerui et liberti ꝛ ſimiles. vt.ſ̄.de his qui ad eccle.cōfu.l. fi.§. ſane. qꝺ nō placet: qꝛ ingenui ſeruiūt pncipi. vt.ſ̄.de ꝓpo.ſa.cubi.l.iubem⁹.§. hoc nō ſolū. Tu dic de domeſticꝭ vt accipiꝛ.ſ̄.de aſſeſ. l. domeſtic⁹. vt fūt tēplarij.ꝛ ꝗdā fres ad papā. ſed hic laici ac milites fortes. vt.ī.l.fi. protector ꝺo eſt ꝗ ſtat armat⁹ corā pncipe vnde olī⁹ et bliſari⁹ fuerūt domeſtici et ptectores iuſtiniani.ꝛ tā p̄mi ꝙ ſcꝺi erant plures et hēbāt ꝓpoſitos ꝗ p̄mi certij dicuntur.

f D vt.ī.l.ij. Omeſtici. expōe vt ſru.

g ¶ Oſculandi. dādo pacē cū vicario pfecti nō dicit pfecto: ſed papam oſculamur in pede.

Papa ī pede oſculari debet.

h ¶ Sacrilegij. ſa.ſ̄. vt dig. or. ſer.l.j.cū cōcor.

i ¶ Honorificentia. maxime ſupradicta.

k ¶ Eſtiati. quē princeps hōrat ab olb⁹ ē honorand⁹.[a] vt.ī.ti.j l.j.et.ſ̄.ꝺ cri.ſa. l.ij. et de aduo. di.iu.l.reſtituēde.ī fi.ꝛ.ff.de re iudi.l.ꝗdā.et.ſ̄. ti.j.l.j. ꝛ. ff.ꝺ al. ſcri.l.j. ꝛ facit.ī ti.ij.l.ij.ꝛ.ſ̄. de offi.di.iudi.l.fi.

a Sic etiā habetur ī glo.j.l.c. nā te.et ẽtra de eta. ꝛ quali.

l Primiceri⁹. ſchole.i.ſocietatis.

m ¶ Tribunatū.i. p̄miceriatū. vt. ſ̄. de p̄mi.l.preclarā.in prin.

n ¶ Ducatū. i.p̄miceriatū pdictū ꝛc̄.ꝛ habeaſ meruit ī ſingulari alſ tranſit de ſingulari ad pluralem.

o ¶ Subſequūꝛ.

ordine eni erãt poſiti: ꝛ ſic vſq ad.x.poſt primi ceriũ ſunt clariſſimi dũ tamẽ inter eos ſit ordo tẽporis put fuerunt i eo officio electi. vt dicit i fi.vt ſm ordinẽ ſeruent q dixi. ſ.de off.pre.pt. l.ij.i fi.ꝛ dic decurſis.i.currẽtibus.nõ eni erat finitũ officium: licet quidã contra. Itẽ ꝛ aliis vltra.x.non datur priuilegiũ p legem iſtam.

a Si quis. Nouiſſimus. i. vltim⁹. Adde q no.ſ.de offi.pref.preto.l ij.in fi.

b Spoliandus. No.vagabundũ perdere priuilegiũ.ſic.ſ de epi. ꝛ cleri.l. generalit. alia forma ſeruatur ſ. de primice.l. ij.ꝛ.j.de cõmeatu.l. quicũq. et l.fina.

Vagabund⁹ p̃uilegiũ perdit.

c Aberrantes. ſcilicet eſſe quod ſequitur.

d Numerari.i. inueniri vt numerentur vt facit poteſtas de his q debẽt habere equos pro cõmuni: ꝛ de illis deconſilio.

e Lege pragmatica. Uictura. id eſt duratura.

f Preſẽtialiũ. q: p̃ſentes ſtare debẽt in curia. vt.ſ.l.proxi.

id eſt clariſſimat⁹ dignitate perfruãtur cum ipſa loci decem primoꝝ acceſſione.

Domeſticus vel protector qui ſine licẽtia principis ſe abſentauit a curia non ex cauſa reipublice: ſi per bienniũ abſens fuerit debet poni poſt quitũ in ordine ipſorum. ſi triennio in decimo gradu ponitur. ſi quadriennio loco nouiſſimo erit habẽdus. ſi quinquẽnio: erit ſpoliãdus cingulo. Bar.

Idem. Lex.iij.

Si quis domeſticorũ nulla negocij publici abſtrahente ſolicitudine: nec ei per cõmeatum ſolẽniter vt abeſſet facultate cõceſſa per bienniũ obſequijs ſerenitatis noſtre defuerit: retrorſum in ordinem tractus inferiorẽ: quinq ſequentibus poſtponatur. Si vero triennio eius abſentia continuaſſe monſtretur: vſq ad decimũ locum proculdubio regrediet: q ſi q̃driẽnio tenus abſuerit nouiſſimus[a] collocetur: quinquẽnio autem ſi fuerit deuagatus: ipſo iã cingulo ſpoliãdus[b] eſt: indignũ quippe eſt de ſides a proprijs tãdiu munijs aberrãtes[c] (qd eſſe cõuenit aſſiduos) nũerari[d].

Si domeſticus vel protector ante finitũ officiũ deceſſerit heres eius ſalarium totius anni ac etiã ſubſequẽtis percipiet. hoc dicit Bartol.

Idẽ Aug. L.iiij.

Lege pragmatica ſine fine victura[e] prefiniẽdum ac conſtituendum credidim⁹. vt ſi quis virorũ fortiũ preſentialiũ[f] domeſticorum in equitũ[g] ſchola ſecũdi[h] primicerij locum adept⁹ diem interea ſupremum clauſerit heredes eius nõ reliqui tantũ temporis qd eidem gradui ſuper eſſe monſtratur[i] verũetiam in ſequẽtis anni[k] hoc eſt primiceriatus ſolatijs ac emolumentis fruantur oib⁹: vt qd ad q̃ſtũ ꝛ cõpendiũ militieq fructum prolixe[l] pertiet/ ſimilis[m] habeat ac ſi ſupſtes pmanſerit ad finem vſq ſupremum.

De prepoſitis laborum[n]. Ti.xviij.

Prepoſiti laborũ durãte officio ſunt clariſſimi: eo finito inter conſulares habẽtur. Bartol.

Imperator Auguſt. Lex vnica.

g Eqtũ.i. i ſocietate domeſticoꝝ q ſt milites

h Scdi.abijcias ſcdi.ꝛ eſt planũ. Alij habẽt ſincerij: ꝛ dicũtur eſſe idẽ q p̃micerij. Alij habẽt ſecũdicerij: ꝛ alij ſecũdũ locũ primicerij: ꝛ ſẽp ſubaudi etiam. nam multo magis i p̃micerio. Uel dic ſemper poni p p̃micerio. vt.j.dicit p̃miceriat⁹: vel reſpectu principis q eſt ibi primus.ar.ff. de offi.pcõ. ꝛ le.l.ſi i aliquã. in fi.ſed p̃m⁹ erat reſpectu ſequẽtiũ. et ſic dicit.j.primiceriatus.

i Mõſtrat.ad annum erat electus: non ergo tm̃ illi⁹ anni heres habet ſalariũ de q cõſtat. vt.j.ti.ij.l.ſi qs. ꝛ.ſ.de aduo.di. tu.l. poſt duos. §.fi.ꝛ.j.de p̃mipi.l.ij.ꝛ.j.de ęgẽ. in re.l.iij.ſꝫ ẽt alteri⁹ anni: qd ẽ mirꝫ: q: ſic heres hꝫ pl⁹ q̃ defunctus.ſic.ff.de magi.ↄue.l. nõ ſilr ꝛ de peti. her.l. nec vllã.§.vlti.

k Anni.i. tpe.

l Prolixe.i. lõge vltra q̃ vixe

m Silis.q (rat ad eũ ãnũ: ſꝫ dicitis q ad ſeq̃ntẽ niſi r icas ipſꝫ habẽ ſalariũ duorũ ãnoꝝ p vno.

Heres q̃nq pl⁹ priuilegiaſ defuncto.

n De p̃poſitis

¶ Quidã habẽt laboꝝ ĩ textu ⁊ rub. nec dicũt cui labori ſunt ꝑpoſiti: alij labarũ a labijs forte corrigebant eos qui male loquebãtur de pñcipe. Uel dicit hoc laboꝝ ſignum bellicũ ex auro ⁊ lapidib⁹ precioſis qđ fecit fieri Conſtantinus precioſi⁹ inter alia ſigna bellica ſm̃ Hugonẽ. ⁊ ſm̃ hoc ponitur pro genitiuo plurali. vt. ſ. deũ ꝓ deorũ et aduicarũ pro aduicariorũ. vt. ſ. ti. pxi. l. fi. ⁊ deriuatur a labor. qui ergo talib⁹ ſignis faciendis preponebãt dicebãt ꝑpoſit⁹ laboꝝ.

a Qui ꝑpoſiti. promouent. i. facti ſũt.

Qui prepoſiti laborũ noſtrorum iudicio promouentur[a] clariſſimi ſint inter electos ita vt ex conſularibus habeant[b] nam ⁊ imunitate[c] digni ſũt q̃s nr̃i lateris comitatus illuſtrat.

¶ De proximis ſacrorum[d] ſcriniorum ceteriſq́ȝ qui ĩ ſacris ſcrinijs militant. Titulus. xix.

¶ Proximi ſacroꝝ ſcriniorum ea dignitate fungũtur qua vicarij principis: ⁊ officio depoſito ſunt preponendi vicarijs qui primo vicariat⁹ officiũ ſunt adepti: ⁊ eorum officium eſt finitum. Item om̃⁹ deſcriptionis nullo mõ ſubire coguntur. Bar.

¶ Imp. Aug. Lex. j

b ¶ Habeant. etiã finito officio. vt ar. ĩ. ti. ſ. l. iij.

c ¶ Immunitate. perſonalium munerum: non patrimonialium. vt. ff. de excu. mu. l. inductis.

d ¶ De proximis ſacroꝝ ſcrinioꝝ ⁊c̃. ¶ Quidã habent prepoſitis alij ꝓximis. qđ idem eſt. ſic dicti quia magis ſe principi proximãt q̃ȝ alij q̃ ſub eis ſunt. qui ſunt plures. vt. ĩ. eo. hac parte Et no. ꝙ tria ſunt ſcrinia ſeu camere. de quib⁹ dicit. ĩ. e. epiſtolaꝝ que principi vel ab eo mittebantur vt ſit bononie. Item libellorum conuentionalium et cognitionum. vt. ĩ. eo. l. vlti. Item diſpoſitionũ vt eſt regiſtrũ. vt. ĩ. de agẽ. in re. l. iij. in fi. Accur.

Scriniorũ tria ſunt genera.

Additio. ¶ Hij ſũt magiſtri ſcriniorum principis q̃ ſeruant libellos principis vt. ĩ. de proxi. ſacro. ſcri. non autẽ intelligas de quibuſcũq́ȝ ſcriniarijs vt in. l. ſcriniarios. ſ̃. de teſta. mili. l. ampliorem. §. ĩ refutarios. ſ̃. de appel. et ſic non loquitur de ſcriniarijs preſidis aut defenſoris poſſunt etiam intelligi qui publica acta ſeruabant Bude⁹ eos intelligi poſſe ait quos requeſtaꝝ magiſtros vocam⁹ vix eſt vt hec adamuſſim explicare quis poſſit. In ti. ſeq. comites ꝯſiſtoriani puto eſſe eos qui pñcipis conſiſtorium comitantur cuiuſmodi forſtaſſe cõſiliarij cõſiſtoriani q̃uis hic in ordine ſpectabilium ſint vnde non oĩno iſdem ſunt. Item ꝑpoſitos et tribunos ſcholarium qui in quietudinis epulis adhibẽtur nunq̃ȝ ſciui q̃d hoc ſibi vellet: vnde malo ſequi vulgarem interpretationem ſcribentium quã hic neſcio q̃d ineptum fortaſſe diuinare nec eſt mihi locus vnde non quidpiã collegerim in his libris preter hũc fatue corruptum. et illic vbi eſt inquietudinis putaui legẽdũ inq̃rẽdis epulis: aliũq́ȝ loco ſcholarum legendum vt ciborum vel abſonioꝝ: q̃uis vt dicunt ſcribentes ſchola oĩs vacatio ſit. Intelligunt ergo eos eſſe magiſtros domus ⁊ ſcutiferos ⁊ eſcanſones quos vocãt qui principi ab epulis ſũt. In tit. de comitib⁹ et Archiatris. exponit Halzatus. id eſt medicis pĩcipis nõ autem ſummis medicis vt alij. Beroaldus tamen et plerīq́ȝ etiã ſũmos medicos dici poſſe aiunt quos tuetur ille Homeri verſus quẽ in aduerſam ſententiam citat Halzatus. Uir medicaminibus qui alios ſupereminet omneis. archos enim ⁊ principem ⁊ ſummũ ſignificat. vt vel principis medicus vel princeps medicorum interpretari poſſit. Ego quia de medicis in. l. vnica nihil expreſſum potiuſq́ȝ neſcio quod militie genus illic deſcriptum repperi coniſciebã archiatrios legi poſſe ex greca ⁊ latina dictione cõpoſitam vocem vt crebro eſt ĩ hiſce libris idq́ȝ cõuenire quibuſdam doctoribus vt ſint qui principis atrio preerant quos hoſtiarios appellamus. Ob hoc tamen nolim ab aliorum ſentẽtia deficere q̃uis non abſurde. Item comites prouinciarũ ſunt iſti preſides prouĩcie quoꝝ vicarij locũ tenẽtes dicuntur. Uicariã tamen dignitatẽ vocat comitiuã vel comitũ. abſurdum enĩ eſſet eũ qui pulchre funct⁹ ſit officio nõ retinere cũ dignitatis gradum quẽ habebat idq́ȝ iuri nr̃o contrariũ. Ita quoq́ȝ in. l. grãmaticos exponẽdũ vicariã itaq́ȝ dignitatẽ ideo appellat qđ velut principis vices agãt. hec plane barbara ſunt atq́ȝ ĩ his fruſtra q̃rit ꝓprietas ⁊ nitor. De ſilẽtiarijs: procopius quẽ Halzat⁹ citat. Romani inquit ad ea que q̃etis ſunt in palatio miniſtrũ ſilẽtiarũ vocãt ſicuti domeſticũ arcanoꝝ pñcipis conſciũ. Hi ergo ſunt ſilentiarij q̃ ſilentio in aula pñcipis faciẽdo ꝑſunt qđ cõfirmo v̓bis iperatoris in. l. iij. ad fi. dum inculpatas inquit excubias pegerit. Erant autẽ triginta quib⁹ tres decuriones preerãt vt illic deſcribit. Ad eã. l. videas qđ Fran. areti. ſcribit in. l. venter. col. pe. de

a Proximos[a] memorie epiſtolarũ ac libellorũ atq; diſpoſitionũ ita vicariorũ honore cumulamꝰ: vt inter[b] eos merito[c] dignitatis habeantur qui[d] prefectis dyoceſes[e] ſibi creditas temperarũt[f] ex eo tempore ex quo eos ſplendor indepti[g] proximatus oſtendat in ſequentibus[h] preponẽdi qui

acqui.here..ff.ꝛ.l. pantoniꝰ.eo.ti.col.iiij. e ĩdẽ ad.l.iubemꝰ.legito ĩ.l.placet.c.ti. Qui ſint do meſtici hos ego priꝰ expoſui. Hic aũt vicarios culminis vocat eos qui ſemꝑ lateri principis adherẽt ꝛ a ↄſilio atq; archanis ꝓſunt vt que ſunt de conſilio arcão vel ab ar canis et ſtrictis viceſq; ꝓncipis agunt ĩ arduis. Poteſt et coneſtabilis apd̃ nos dici vicariꝰ ſummi culmis. De ꝓpoſitis laborũ Accur. varie interpretat᷑. Placet Halzato laborũ recte legi nec aliter interpretandũ. vt prepoſiti laborum ſint quibꝰ mediaſtini oẽs alijq; ĩperatorie domus opifices ſubeſſent. cuiuſmodi nos magiſtros opeꝝ dicimus a labore dicti. ita potiꝰ legendum quã aliter cum ex.l. nihil ↄſtare poſſit Cogitabã aliquãdo labanoꝝ legi poſſe a labanis balneis q̃ balneis principis preerant. ſed hoc parũ facit Barbatiꝰ in conſi.j.col.j.fo.vij hunc tex. vocat mirabilẽ. iudicio Bal.ad ꝓbãdum cardinales q̃ rome cum pontifice ꝑpetuo ſunt eſſe illuſtriores abſentibꝰ. Sic ſolẽt ſenatores ꝓncipis ↄſiſtorij ſe dicere alijs ſenatoribus digniores vtpote ad latꝰ ꝓncipis perpetuos ꝛ ꝓncipis ꝓſentia decoratos. De primis ſacroꝝ ſcrinioꝝ. De his loquit᷑ Lampridiꝰ in ſeuero. relegẽtibꝰ cũcta librarijs ꝛ his q̃ ſcriniũ gerebãt. De ſcrinijs / ſcriniarijs / magiſtris ſcrinioꝝ ꝛ libellis ac magiſtris requeſtaꝝ Budeꝰ docte admodũ in.l. ne quicq̃.de offi. procõ. in pandectis. Cornicularij autẽ q̃ in bello accẽſi decurionis ſunt ꝛ in palatina militia accẽſi.i. adiutores ꝓmiſcriniarioꝝ q̃ a nõnullis cõmẽtarienſes dicunt᷑. q̃uis iſti nõnunq̃ carcerum cuſtodes ſint nõnunq̃ qui cõmẽtarios faciũt vel regiſtra q̃ vulgo dicimꝰ. De his habes caput in libro lectionũ antiquaꝝ ꝛ apud crinitũ ꝓncipe ſcrinij capitibꝰ officij. his q̃ preſunt apparitoribus venalitiũ munꝰ eſt qñ quis cogit᷑ negociarij: venatitij enĩ ſerui dicunt᷑ ꝛ venalitij negociatores ſunt vt hic Halza. exponit᷑ et plerijq; alijs in locis. Idgenꝰ enĩ voces a Beroaldo reliquiſq; paſſim exponunt᷑. Legi ĩ quibuſdã codicibus venaticum ad venationẽ ꝓncipis fortaſſe ꝓſtandũ tributum. temonis iugationis de quo prius dixi: meloproximos legit Halzatꝰ ſimplici.l.a μέλει id eſt cure eſſe. vt ſit is meloproximis qui ſe cum primo ſcrinij exercet eũq; adiuuat inferior tamẽ illo. vel meloprochyros vt tota ſit greca dictio. Prochyri enim ſunt ſcribe quod mane expediti ſint. hãc ergo lectionem magis probo vtpote legi cõuenientiorem dũ ait epiſtolarũ libellorũq; ab exceptoribꝰ vſq; ad meloproximos. in alia tamẽ l. ſubiungit proximo meloproximũ vnde prior lectio eſt. qui decimprimatũ legendũ eſt iunctim ĩ.l. vnicuiq;. Erat enĩ dignitatis nomẽ hoc quidecimprimarij viri in ſcrinijs. ſicut de centumuiri de q̃bus Ci. pro Roſtio amerino. Antiquarios exponit Halzatus eos qui antiquarum rerum memoriam principi ſuggerunt. Iuue. ſaty. vj. ignotoſq; mihi tenet antiquaria verſus. De memoralibꝰ Iaſon ſcribit in.l.j.ff. de eo cui manda. eſt iuriſditio. Leges huius tit. prolixe ꝛ faſtidioſe ſunt: ĩ his tamen nihil non integrum reliquiſſe arbitror. in cõtextu exponendo nõ immoratus cum id poſſit aliorum labor facile conficere. Ad materiam adde ꝙ Franciſcꝰ areti. ſcribit in.l. edita. col.j.C. de eden. ꝛ in.l. ticie textores.ff. de leg. j. Ludo.ro.ĩ.l.j.§. hoc edicto.ff. de ope. no. nunciа. Item Franciſcũ areti. in.l. cum quid. col. ij.ff. ſi cer. pet.l. moribꝰ.§. fina.ff. de vulga. ſub. in.l. lecta. col. ij.ff. ſi cer. pet. et in dicta.l. edita. col. iij. Quũ enim reuolui diligenter nec omiſi huc conferre quicquid mihi conferre huic libro videretur que ſingula ob breuitatẽ propoſite legem et ne videar ex alienis opus immẽſum velle componere de induſtria non recenſui. Hic autem titulus et a Iaſone et ab Alexand. reliquiſq; tum in lect. tum in conſil. paſſim multiſq; in locis citari atq; commendari ſolet. Pyrhus.

a Proximos. Expone vt in rubri. ꝛ dic ſm Pla. hi ſunt quibus archana principis committũtur. vt.ĩ.eo. proximos. Eſt etiam dignitas que dicitur proximatꝰ. vt.ĩ.eo. ſi quis. Item et alij qui dicuntur melloproximi. vt.ĩ. eo. peculiari. Accur.

b ¶ Eos. vicarios.

c ¶ Merito. nomen eſt.

d ¶ Qui ſcilicet vicarij.

e ¶ Dyoceſes. i. terras vel prouicias cõmiſſas ab his quoꝝ fiunt vicarij.

f ¶ Temperarunt. i. adminiſtrauerunt.

g ¶ Indempti. i. adempti.

h ¶ In ſequentibus. i. finito officio qđ fit poſt

annū.vt.j.eo.l. ꝑ biennio. vicarij adminiſtrātes preferūtur his vacantib⁹: vt.ſ.vt dig. or. ſer.l.j.§. ſed adminiſtratores.

a ¶ Perhorreſcant.vt.j.l.iiij.

b In ſacris. in prouincijs. ſi forte prīceps quandoqꝫ illuc ibat.et no. ꝙ ex alijs ordinarijs eligebaƚ ꝓpoſitus vt ſi epiſcop⁹ fuerit ibi auditor contradictoriarum.

c ¶ Ad ſalutationē.q: principem et alios ſalutant.vt ꝛ.ſ.ꝺ ſilen.l.j.ꝛ de dome.l.j.

d ¶ Cōſenſuꝫ. id eſt cōſiliū iudicū. Et ſic no. ꝙ quis inuit⁹ teneƚ ꝯſulere ſicut iudicare: vt ſ.de aduoc. diuer. iudi.ſancim⁹.et dic vt ibi diximꝰ. ꝛ extra ꝺ of.deleg.c. paſtoralis. in pri. nō aūt recipere ꝯpromiſſum: vt ibi Accur.

a Ex hoc iſert hic io. de plat. ꝙ preſes pt cōpellere iuriſperitos et aduocatos vt dēt ſibi ꝯſiliū i cauſis ét criminalibusꝙ.l.cuſtodias.ff. de cu.re.

e ¶ Corniculario.id eſt apparitore ꝑfec. ꝑto.

f ¶ Delata ſic. j.e. l. peculiari. et.ſ. de offi. diuer.iudi.l.vlti.

g In ſcrinijs Poſt. xx. annos. De alijs inferioribus dicit non de preꝑoſito qui nō niſi per ānum: vt j.eo.pro biēnio.

vicarias poſtea adminiſtrauerit et nullam iniuriam deſcriptiōis ꝑhorreſcāt[a].

¶ Militātes i ſacris ſcrinijs ordiarios vel ſpectabiles iudices in prouincia exiſtentes ſalutare nō cōpelluntur:nec etiā accedere ad cōſiliū:et eis non dꝫ denegari acceſſus ad principem:ꝛ eis debet in ſalutatione reuerētia adhiberi et etiā dari poteſtas ſedendi cum iudice:primates et apparitores ſi contrafecerint ternas lib.auri noīe pene ſoluāt.hoc dicit Bartolus.

¶ Idem. Lex.ij.

j. In ſacris ſcrinijs noſtris militantes in prouincijs[b] ordiarij vel ſpectabiles iudices ad ſalutationem[c] nō arceantur:ꝛ iuiti in cōceſſum[d] accipiantur ſciturꝰ vel principe vel corniculario[e]:vł capitibus officij ternas libras auri ex ſuis facultatib⁹ eruendas:ſi conſiſtoriū noſtrum ſepe ingrediētibus ſecretarij iudicum non patuerit ingreſſus:aut ſi reuerētia non fuerit in ſalutatione delata[f]: aut ſedendi cum iudice ſocietas denegata.

¶ Qui militauerūt in ſacris ſcrinijs per.xx.annos ſi quieti : poſtea fuerint per principem deſtinati/ cōſularem retinent honorem:nec poſſunt quoquomodo ab īpartito ocio ſeparari.h.d.Barto.

¶ Imperator Leo. Lex tertia.

In ſcrinijs palatij militātes id eſt memorie epiſtolarum libellorū ꝗ ac diſpoſitionum poſt.xx.annos[g] trāſacte militie ſi deſcendendum ſibi eſſe decreuerint ꝯſulari honore functi inter electos[h] habeātur:hūc ꝗ honorē dignitatis teneant qui ex cōſularibus[i] deferri conſueuerit:nec eos[k] q̇ſ ꝗ iniungēdo aliq̇d vel iubēdo poſſit ab impartito ocio ſeparare.

¶ Poſſeſſio militantium in ſacris ſcrinijs ſolū tributum canonice indictionis preſtat a ceteris vero muneribus non vexatur: ꝛ ſi ad maiorem aſcēderit dignitatē non perdit ob hoc priuilegia ſcriniorū. hoc dicit Bartolus.

¶ Impera. Arcba. Lex.iiij.

Iubemus vt primum omnium ſit eoꝝ qui in ſacris ſcrinijs noſtris.i.memorie epłarum libellorū et diſpoſitionum referuntur ſecura poſſeſſio ab omnibus ſordidis[l] muneribus excuſata ſupindictū non timeāt aut venalitium[m] non petatur:ſolūꝗ canonice[n] indictionis preſtent tributum vt labore dignitas conquiſita

ꝛ facit.j.de proſeſ.qui i vrb.l.j.

h ¶ Electos.id ē honore cōſules qui dicunƚ honorarij:vt.ſ.vt dig.ord.ſer. Et no.ꝙ iſte honorem et honores illi habent et tenent.

i ¶ Ex cōſularibus .vna pars. et facit.ſ.de domeſti.l.j.ꝛ de ſilen.l.j.ꝛ.ſ.ti.j.ꝛ de prepo.ſac.cubi.l.ij.ꝛ. j. eo.in ſacris.in ſi.et.l. priori.

k ¶ Eos. vt. j.e. l.priori.

l Iubemus Sordidis que ſūt ſordida dic vt.ſ.ꝺ excu. mu.l.mariaꝝ.

m ¶ Venalitium munus ſordidū puta vt quilibꝫ vendat corbem vini ꝑ vbertate

n ¶ Canonice.īmo videtur nec hic/alīs ꝯtra:vt ſ.de magi. ſcri. l.ij.Sol.illa ſm iſtā ꝛ facit.j. de pala.ſa.lar.l.j.ꝛ palatinos.et.ſ. de ſac.ſan.eccl. l.placet.

extraordinariū munus ignoret: nec vl-
[a] lam temonū[a] patiatur iniuriam. equo-
[b] rum[b] tyronūqꝫ pſtationem null⁹ agnoſcat: qui vel adhuc i ſcrinijs militat vel honore proximi ⁊ comitiua primi diſpoſitionū longi temporis ſudore queſiuit: et hec quidem patrimonijs cenſuim⁹ deferēda. Quod aūt †
[c] omnibus[c] conſtat deferri adiectu alterius dignitatis petire non patimur: vt etiam ſi pſperioris fortūe iudicio ad ho-
[d] noris[d] ornamenta ꝑceſſerit: vetera tamē eis ſcrinijs labore ꝑuilegia queſita ſer-
[e] uentur[e].

¶ Oīs militans ī ſacris ſcrinijs cuiuſcūqꝫ ſit gradus ad principē habet acceſſum: ſiue ſit inter clariſſimos rōne ſui grad⁹: ſiue inter ſpectabiles. Bar.

¶ Imꝑator Theo. Lex. v.

[f] Peculiari[f] preceptionis noſtre fauore preſtam⁹
[g] vt i ſcrinijs[g] memo-
[h] rie[h] epiſtolarum libellorumqꝫ ab exceptoribus vſqꝫ † ad
[i] melloproximos[i] dignitatem clariſſimorum: honoreqꝫ percipiant: ⁊ ſicut reliqui qui in hiſdē ſcrinijs militant liberum cū ordinarijs iudicib⁹ ingreſſum ſecretarij conceſſumqꝫ habere legibus meruerunt: hi quoqꝫ ī quos hāc ſtipendiorum meritis clariſſimatus cōferimus dignitatē: cum ſpectabilibus etiam habere ſeſe reuerentiam recognoſcant: vt conſedendi ingrediendi ve ſecretarium ſciant a nobis licentiam con-
[k] tributam[k].

¶ Officium militantis in ſacris ſcrinijs olim durabat biennio: hodie ad vnū annū reſtrigit. Bar.

¶ Idem. Lex. vj.

Pro biennio annum ſolū age-
[l] re[l] deinceps decernimus eos
[m] q in trib⁹ ſcrinijs memorie[m] eplaꝝ libellorūqꝫ ordine ac merito ſtipēdio-
[n] rum ad gradū ꝑuenerint primorū[n].

¶ Militantes in ſcrinio vltra numerum loco deficientiū ſuccedunt ſm ordinem gradus ſui. niſi qui poſterior coꝝ eſt laboꝝ cōparatione ſuperat antiquiorē in ordine quia tunc ſuccedit in locū defuncti excluſo priore ī ordine: niſi defunctus teneatur illi qui eſt in ordine prior: qꝛ tunc poſterior licet melior in locū defuncti nō ſuccedit: ſed qui prim⁹ eſt in ordine. Bar.

¶ Imperator Auguſt. Lex. vij.

Vnicuiqꝫ qui ī ſacris ſcrinijs
[o] militant ſui loci[o] merita ſeruari oportere cōſtituimus: ⁊ vniuerſos qui vltra numerum ſtatutoꝝ in hiſdem ſcrinijs militant ſi gradus
[p] reſpect⁹ per ordinem[p] quem ſortiti

a ¶ Temonū. id eſt plauſtroꝝ a temone.
b ¶ Equorum vt. ſ. de ſilen. l. ij. et. j. eo. in ſacris. et. ſ. de ſilen. l. iij.
c ¶ Omnib⁹. ſcilicet predictis militātib⁹ in ſacris ſcrinijs.
d ¶ Honoris. alterius dignitatis.
e ¶ Seruētur. facit. ſ. de ſilen. l. j. ⁊ de dig. l. iij et de excu. mu. l. eos. ⁊. j. de pala. ſa. lar. l. vi. et ſ. ꝺ primice. l. j.
f Peculiarij. i. ſpeciali. ſic. ſ. ꝺ fū. rei p. l. vniuerſi.
g ¶ In ſcrinijs ſubaudi militātes. Accur.
h ¶ Memorie id eſt diſpoſitionum: ⁊ militāte ſubaudi.
i ¶ Melloproximos. vna dictio: ⁊ ſunt nōia graduū militātiū in ſacris ſcrinijs qui grad⁹ multi ſunt. vt. j. l. vnicuiqꝫ.
k ¶ Contributam. facit. ſ. e. l. ij. in fi. cū ꝯcor.
l Pro biennio. Agere. i. adminiſtrare. ſic. j. de pala. ſa. lar. palatin⁹. et. ſ. de ſuſcep. l. neminē. et de cōſu. l. pe. ⁊ vl.
m ¶ Memorie ſubaudi diſpoſitionum.
n ¶ Proximorū. hic dicit de ceteris īferiorib⁹ militātib⁹ qui maiori tempore ſtabant. vt. j. eo. l. pxi. et. ſ. eo. l. in ſcrinijs.
o Vnicuiqꝫ Sui loci ſtatuti. Accur.
p ¶ Ordinē. ſūt eni plures ordines. vt. j. hac. l. inter omnes tū certi erant numero. vt. j. hac parte. Itē alij erant vltra numerū: ⁊ illi ſucceſſiue electi ꝗ ꝓmas vacātes habebāt hoc ordine vt primo ꝓmus et ſic per ordinē vocētur nec tamē ī locū vacantis: ſꝫ alij ſtatuti poſt vacantē aſcendāt vt vltimus vacet et eum locū naꝫ excluſiue. vel incluſiue. vide hic ꝑ Jo. de pla. et ꝑ archi. in ca. gratioſe. de reſcrip. in. vj. vide plene ꝑ Joā. an. in. c. j. extra de ord. ꝯ. ab epi. qui re. ꝯatur.

† Cōtrariū facit in. c. de mīa. f extra de ꝓbē. ⁊ digni.

† Qualiter hec dictio vſqꝫ po-

ſunt in deficiētium ſtatutorum locū (vt tamen vltimis ſociēter) ſubire decernim[9] ſcz vt nemini[a] penitus liceat cum ſit poſterior tempore locū precedentis ambire: niſi forte ab eo qui tēpore vincit laborū comparatione ſuperatus[b]. vt.xv primatū eiuſdē ſcrinij teſtimonio cum ſacramenti religione ſubnix[9] precedētibus dignior iudicet. Hanc quoq ob ſeruationē extra filios[c] proximorum volumus cuſtodiri: eteni vnicuiq primo vnū de ſuis filijs qui tēporis dūtaxat ſuffragio nitit (lz parū obſeruaſſe[d] militiā cognoſcat) inſequentibus[e] tēpore q laborum meritis muniuntur anteferri poſſe decernimus. Illū[f] tamen qui locū ſtatuti mere tur: primo[g] quidē ducentos qnqginta ſolidos melo proximo † ſo vl adiutori p conſuetudine vniuſcuiuſq ſcrinij.xx. aut.xv. ſolidos offerre precipim[9]. Q ſi quis[h] deſup numerarijs q in ſtatuti locū ſubire debuerat: nec pecuniā offerat ſtatuti etiam gradū recuſare voluerit: ſequenti tam offerende quātitatis predicte q ſurrogandi licentia permittatur: ita videlicet vt ſi ſecūdus vel etiam tertius vel alterius cuiuſlibet numeri i eadem excuſatiōis volūtate durauerit accedēti ſemper eadē copia quā precedēs recuſauerit tribuat. Hos autem qui ad ſtatutorū ordinē progredi noluerint: nec de ſuo gradu volumus remoueri: et cū vacauerit ſtatuti loc[9] ɔditionem quā antea repudiauerāt .i. r offerēde pecunie r adipiſcēdi ſtatuti locū liberā habere p cipim[9] facultatem.

¶ Qui longo tempore p be militauerunt in ſacris ſcrinijs finito officio cingulo comitiue ſacri palacij dum viuūt potiuntur: et nihilominus omnia priuilegia eis data ſalua manent. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex.viij.

PRoximos ſacrorum ſcriniorū quos fides ac diuturne obſeruatiōis iduſtria litterataq militia[i] comitem[k] quinetiam diſpoſitionum quem probitas ac ſtrenuitas merito cōmendat: completo tempore ſue

accipit qui vocatur. r facit. s. l. proxi. et. ff. de mu. et ho. l. vt gradatim. et. s. vt dig. or. ſcr. l. j. et. ij.

a ¶ Nemini. q eſt vltra numerū nō precedet cōſocios. Item nec pcedet ſtatutos vt dixi.

b ¶ Superat[9] Nota non ſufficit diu ſtuduiſſe ſz bene: nec hieroſolymus fuiſſe rc. Et no. xv. teſtibus hoc pbari q vltimus vel poſterior ſit melior primo q ſupra ordinem vult admitti. regulariter ſufficiūt duo. ad qd dic vt. ff. d teſti. l. vbi.

c ¶ Extra filios. Hec eſt exceptio exceptiōis. nā licz poſterior melior admittatur: verum ē niſi prior erat fili[9] vni[9] de ſtatutis. Et ſic no. priuilegiū patris filio prodeſſe. ſic. s. de aduo. di. iudi. petitionem §. ſi filijs. r de aduo. di. iu. l. iubem[9]. §. r filios. r. l. petitiōes. §. r filios

d ¶ Parū obſeruaſſe. ſed parū pficit: et ſic q parum ſtudet parum pficit.

e ¶ Inſequentib[9]. vna dictio

f ¶ Illum. extra numerū ſtatutū hactenus conſtitutum.

g ¶ Priorio. Hic eſt prim[9] ordo. ſ. primus melo proxim[9] ſcdus. adiutor tertius vel pars ſcdi. Nā diuerſi ſunt gradus militātiū. vt i pn. hui[9] l. r facit in aut. de ſā. epi. §. p cōſu. col. ix. r i aut ſcriptū exēplar ſz hodie hoc datur alijs. vt. j. e. l. ſi quis.

h ¶ Q; ſi qs. ſcz de his q ſūt vltra ſtatutum numerum. et fa. s. de condi. iſer. l. pe. Ar. ɔ. ff. quis or. i bo. poſ. l. uij Itē fa. i decre. vij. q. j. cos ſacerdotes. Itē ar. ɔ. j. de numera. l. nulli. Item facit. j. de pala. l. vj. r de agen. i re. l. j. r. s. de potio. ad munera. l. j. r de cōſu. l. j. r. j. de erog. mil. an. l. iubemus.

i PRorios. Litterataq militia. militat nāq patroni cauſarum rc. vt s. d aduo. di. iu. l. aduocati.

k ¶ Comitē. hic comes erat primus ſcrinij diſpoſitionū. nam proximus erat r comes.

Studuiſſe diu nō ſufficit ſz bñ.

Priuilegiū patris filio prodeſt.

† Hic tex. apperit melo proximos legēdum dū dicit adiutori

Multi tāmen militium diuerſi ſunt gradus.

militie comitiue ſacri noſtri conſiſtorij cingulo in diem vite potiri (manentibus videlicet iādudum preſtitis ſaluis[a] priuilegijs proprijs) decernimus: quib⁹ enim pietatis noſtre archana merito cōmittuntur: his pietas noſtra vitam cingulo ſupradicte comitiue ornādam decorandā decreuit.

¶ Militantes in ſacris ſcrinijs qui anteꝙ conuenirentur in iudicio cōmeatu accepto ſe abſentant durāte tēpore cōmeatus predicti cōueniri nō poſſunt: ⁊ ab indictionib⁹ munerū publicoꝝ officio depoſito ſunt imunes ⁊ domos quas in ꝓuīcia poſſident: ab onere metatoꝝ non vexantur. h. d. Bar.

¶ Imp. Aug. L. ix.

ij. [b]In ſacris[b] noſtris ſcrinijs militantes per cōmeatu non continuatim preſtitū ante cōuentionem[c] profecti intra indultū[d] temporis ſpaciū erunt cū ſuis cōiugibus et liberis a conuentione ſecuri: ab indictionibus etiam publicorum ⁊ ciuilium munerum et poſt[e] completam militiā excuſatione[f] potiantur: ſuper domib⁹ quoꝙ quas in prouincijs poſſident metatoꝝ[g] moleſtia liberentur.

¶ Militantes in ſacris ſcrinijs ꝑncipis debēt eē. lxij. ſuper epiſtolis vero xxxiiij. ſup libellis cōuentionalibus. xxxiiij. ⁊ quattuor qui ſunt omnib⁹ ꝑdictis ſeniores: nec duplici officio fungi poſſunt. B.

¶ Idē Aug. Lex. x.

[h]Hac parte[h] ſtatutos memoriales precipim⁹ eſſe in ſcrinio quidē memorie ſexagitaduo epiſtolarū vero trigitaquattuor libellorum quoꝙ trigintaquattuor antiquarios[i] vero qui habētur i ſcrinijs memorie nunꝙ minus eſſe ꝙquattuor: ſupradicti autem memoriales nullo modo duplici[k] fūganṫ officio: nec geminis[l] chartis irrepſerit: vt nō occupētur[m] plura in vnū ſe cōmoda collaturi: nihilꝙ reliquis relicturi.

¶ Si militās in ſacris ſcrinijs deceſſerit ⁊ in eius locū fuerit ali⁹ ſurrogatus ſalariū ei debitū inter creditores diuidiṫ hereditate nondū adita: ſalua tamē priuilegioꝝ prerogatiua: ea vero adita ſalariū heredib⁹ debetur pro preterito tēpore ⁊ etiam reſidui temporis. Bar.

¶ Imperator zeno. Lex. xj.

Si quis in ſacris noſtris ſcrinijs id eſt memorie diſpoſitionū epiſtolaꝝ ⁊ libelloꝝ ſtatutis iā cōnumeratus ab hac luce fuerit ſubtract⁹ ab eo quicūꝙ vtpote vacante loco: de ſubſtitutis in ſtatutorū conſortio fuerit vltimus ſurrogatus[n] pro ſola

a ¶ Saluis. ſic ſ. l. iiij. ⁊ l. iubemus. i fi. ⁊ ſ. ti. j. l. j. et. j. de pri. eo. qui i ſac. pa. mil. l. j. ⁊ ij. et. ſ. de prepo. ſac. cubi. l. ij. ⁊ ſ ſil. l. iij

b In ſacris. Militās. in ſacris ſi habita licētia ad tēpus nō ꝯtinua: id ꝑpetua interim cōuenietur corā cōi iudice: ſed poſt ꝑfectionem ante reuerſionem excuſaṫ ſed ſuus iudex eſt. j. eo. l ſacris tē ⁊ a mūerib⁹.

c ¶ Ante conuētionem. i. anteꝙ citetur.

d ¶ Indultū. id eſt āte comeatum. ff. de iud. l. ij. §. in oībus. ⁊ facit. ſ. de comi. ꝯſiſto. l. ij. ⁊ ſ ſilē. ne ad diuerſa

e ¶ Poſt. non ſolū ea durante

f ¶ Excuſatione. dictorū munerū. et facit. ſ. de prepo. ſac. cu. l. ij.

g ¶ Metatoꝝ de hoc habes. j de metatis.

h Hac pte. i. inter militantes i ſacris ſcrinijs principis. Nā ſecus i militantibus in ſcrinijs inferiorum vbi pauciores adſunt. vt j. e. cōpennius.

i ¶ Antiquarios. forte ſene.

k ¶ Duplici. No. duo officia nō debere habere.

Officia duo nō dz quis habere.

ri. ſic. ſ. de aſſeſ. l. fi. et. ff. de offi. aſſeſ. l. pe. et ad muni. l. libert⁹. §. ꝑſcriptio. ⁊ in aut. vt iu. ſine q quo ſuf. §. illd. et j. de agē. i reb⁹. l. pe. §. illi. ⁊ q militā. poſ. eos.

l ¶ Geminis. faciēdo ſe ſcribi i diuerſis officijs

m ¶ Occupētur: alſ aucupenṫ. i. nō debent aucupari plura cōmoda qd eſſet ꝑ hoc ꝙ habent plura officia illi q ſunt collaturi in vnū. ſ. officiū et nihil i reliqs ⁊c. i. ille q dz tm vni intēdere nō ꝗrat plura. alſ eſt occupētur a ſe. ſ. i diuerſo officio collaturi ⁊c. ⁊ idē eſt ſenſus.

n Si quis. ſurrogatus. qd dicit no. ſ. e l. vnicuiꝙ. circa prin.

a ¶ Cōſequūtur. qđ ergo olī p. l. ſ. vnicuiqꝫ ḫ. illū dabať diuerſis gradibꝰ: hic hodie datur certę pſonis. vt hic. Uel dic q̄ illa ſm hanc loq̄bať. ⁊ no. p ſolatio ſic inſtit. ad tertul ḫ. j. item no. acq̄rēdo. ſic. ſ. de pig. l. vi. et auť. ibi poſita.
b ¶ Cōtra ceteros. ſ. filios ñ heredes. et not. ordinē hūc ſuari ſicut diximꝰ. ff. đ leg. ij. cū pr ḫ. a te. Uel dic ceteros. ſ. ēt cūctos alioſ crediťores q̄uis tpe priores. vt. ſ. de pig. l. vi. ⁊ q̄ poſtio. l pig. l. diuerſi. Sꝫ hodie ita demū ſi ad hoc ē mutuata: alš non pferť alijs vt in auť. de eq̄. do. ḫ. qꝛ ꝟo. col. vij. ⁊ de exhi. ḫ. optimū. col. v.
c ¶ Maxime. cū. Accipe finē nō dubitetur viros ⁊č. ſi ḡ dať hr̄dibꝰ ſalariū: ergo et hoc lucrū ad qđ. ſ. de dome. l. ñ. ⁊. j. ti. j. l. iij. ⁊ de pmipi. l. j. ⁊. ſ. đ ioſ. teſt. l. oīmodo. ⁊ de aduo. diuer iudi. poſt duos. ḫ. j. ⁊ in auť. de exhi. ḫ. optimū. ⁊ de var. ⁊ extra or. cog. l. j. ḫ. pe. ⁊ j. đ erog. mi. an. p hanc. Itē no. q̄ aliq̄ habent filij non vt heredes patris: ſꝫ vt liberi. ſic. ſ. đ lati. lib. tol. ḫ. ſed et ſi ſub conditione.

Filijs aliqđ ñ tāqꝫ heredibꝰ ſed vt filijs cōpetit.

tio vel ſuffragio proximi diffinitā: ſacreqꝫ pſtōni diue memorie theodoſij ⁊ valētiniani principū inſertā quātitatē defūcti heredes ⁊ ſucceſſores vel liberi eius ſeu creditores q̄ ſenꝰ cū mortuo pro ſtatuti loco ei acquirēdo [a] ꝯtraxerit: cōſequūtur[a] ita ſcꝫ vt ſi hereditas vel ſucceſſio defuncti minime fuerit ſuſcepta vel adita: tales pſone id eſt creditores quidē cōtra [b] ceteros[b] pꝛogatiua ſibi ſuata: liberi autē vel agnati ſeu cognati nō hereditatiſ ſꝫ puilegij noīe ſimili modo hmōi ſummā percipiēt: ſibiqꝫ petere ac vindicare permittātur: nulliꝰ machinatiōe hmōi noſtra diſpoſitiōe retractanda ſeu vio- [c] lāda: maxime cum[c] viros etiam pro tēpore ſpectabiles eorūdem primos ſcriniorū ſi quis eoꝝ ante completū primatus actum morte pꝛuentus ſit/ ad heredes ſucceſſoreſqꝫ ſuos reſidui temporis proximatus ſolatia ſine quadam imminutione tranſmittere non dubitetur.

¶ Militātes i ſacris ſcrinijs ⁊ eoꝝ parentes: vxores: liberi: coloni: aſcriptitij: ⁊ ſerui eoꝝ ciuiliter et criāliter corā officiorum magr̄o ſūt cōueniēdi: ⁊ ſi imponēda cōueniunť ſatiſdare nō cogunť de iudicio ſiſti: lꝫ imobilia nō poſſideant. ſed eoꝝ iuratorie cautioni cōmittiť: et noīe ſportulaꝝ nihil ſoluēt. nā executoribꝰ agentiū in rebus vnū ſolidū pſtabunt: et cū ingrediunť iudiciū dicti magiſtri ſoluent ſolidos duos: ⁊ pro editione actoꝝ notarijſ dimidiū ſolidū: ⁊ ſi litigāt corā delegato vel arbitrio eiſdem noīe ſportulaꝝ vnum ſolidū tm̄ pſtabunt. p oībꝰ vero alijs in iudicio agitandis tertiū ſolidū tm̄: et ſi non corā magiſtro ſed corā alijs iudicibꝰ maioribꝰ ſup annonis ciuilibꝰ tutela vel curatione vel nūciatiōe noui operis cōueniātur illos ſumptꝰ faciēt in tali iudicio quos facere tenebanť corā officiorum magiſtro: ſi vero conueniātur coram prefecto vel fiſci patrono aut vrbis tantū pfecto: vel apud architectos illos ſumptꝰ preſtabunt nomine ſportularū quos coram arbitris pſtare tenentur ⁊ nō vltra: ⁊ habent locū predicta: ſiue per ſe ſiue per procuratorem litigent: ⁊ ad predictas ſportulas tenētur cū proceſſus ordinarie agitatur in ſcriptis: ſecus ſi extraordinarie. Item dictis militantibus donec militant: et etiam depoſito officio priuilegia data ſunt ſalua: et ob equalitatem in iudicijs obſeruandam priuilegia eis competentia circa preſtationem ſportularum ad aduerſarios porriguntur. Item mutatione loci priuilegia eis cōceſſa non perduntur. h. d. Bartol.

d ¶ In ſacris ſcrinijs. ſ. pncipis q̄ ſunt tria. vt i rub. notaui
e ¶ Parentes. tranſit ad ſuperiores priuilegium. ſic. j. tit. j. l. ñ. ⁊. j. de caſtrē. l. fina. ḫ. hoc aūt Sed cōtra. ff. đ ſena. l. j. in fine. Sol. vt ibi.
f ¶ Tue celſitudinis. magiſtro officiorū loquitur. vt. ſ. de ſilē. l. penul. ⁊ dic ſententia citatoria. ſic. ſ. đ epiſco. et cleri. l. cū clericis. ⁊ de arbi. qualē. et dic ſtatutis. vt. ſ. e. l. vnicuiqꝫ.

¶ Idem. Lex.xij.

In ſacris ſcrinijs[d] militantes et parentes[e] atqꝫ vxores eorū necnon liberos: ex ſententia tantum modo tue celſitudinis[f] criminales ⁊

ciuiles intentiones agentiū excipere iubemus: inſuper etiā colonos ſeu aſcripticios et ſeruos[a] eorū in hac regia vrbe degentes eodem beneficio potiri fidei pro tēpore adiutoris viri ſpectabilis proximi vel vnius ex ſtatutis cōmittendos[b] ita vt ſi in prouincia quicunq; memorialis repertus fuerit iuratorie cautioni cōmittatur: et ſi[c] non poſſideat immobilē ſubſtātiam: ſerui nihilominus et coloni ad eū pertinentes fidei[d] ei[e] tradant. ¶ Modum inſuper ſportularum ad mediocrē deduci q̄titatem[f] et executorib9 de ſchola agentium in reb9 attribuēdis[g] vnum ſolidum ſingulos[h] vſq; ad finem negocij: proq; ingreſſu in iudicio tue magnitudinis q̄libet modo faciēdo duos ſolidos[i] et pro editione geſtorū[k] exceptoribus dimidiam ſolidi partē: et ſi apud arbitrium[l] negociū ventilari contigerit ipſi quidem arbitro vnum ſolidum et nihil amplius: exceptoribus[m] autem eum[n] obſeruantibus tam pro ipſo quod implere videntur miniſterio: q̄ pro editiōe geſtorum ſeu relatiōis vel diffinitionis tertiam partē ſolidi p̄bere ſancim9: nec p tempore virum ſpectabilem fiſci patronū vel executores[o] quibus iminuendū litibus ſolicitudo iniuncta eſt: quicq̄ ab eis exigere ſeu p̄rogare concedi dimidia[p] ſcilicet expenſarum quas i iudicio tui culminis a memoratis perſonis p̄beri ſtatuimus portione i iudicijs prouincialibus ab his agnoſcenda: ita vt ſi de ciuilibus[q] annonis vel tutela ſeu curatiōe: vel noui operis nunciatione litem eos[r] ſubire contingat i maiore[ſ] quidē iudicio ad ſimilitudinem ſumptuū quos in iudicio eminentie tue dependere p̄cepti ſunt apud virum clariſſimum

a ¶ Seruos. in his ſpeciale vt in ſeruis principis. vt. ſ. vbi cauſe fi. l. fi.

b ¶ Cōmittēdos. dictos militantes et eorū familiā: et hoc i vrbe: ſed in prouincia iurabūt. vt ſubijcit.

c ¶ Etſi. i. q̄ſuis. als contra. ff. q̄ ſatiſda. cog. l. ſciēdum. et de hoc loquitur in ſitu. de ſatiſda. §. ſz hodie. et facit. j. de p̄n. ag. in re. l. fina. et de priui. ſcho. l. fi.

d ¶ Fidei. ſcilz cautiōi iudicio ſiſti. Accur.

e ¶ Eius. memorialis in p̄uīcia: et cōuenientur ibi corā delegato a magr̄o officiorū: vel p̄ſi de p̄uincie. ar. ſ. de epiſ. et cle. l. oēs qui. j. et. ij. rñ. et. j. §. dimidiam. et facit. ſ. de dig. l. quotiens. et. j. d ag. i re. l. fi.

f ¶ Quātitatē repete iubem9 vt ecce et executo. etc.

g ¶ Attribuendis. Magiſtro officiorū qui aſſumebat d ſchola alia. vt defenſor ciuitatis de ſchola preſidis vt in aut. de defen. ciuitat. §. ex prouīcia. coll. ij Item dicit executor hic qui facit partes in iudicio comparere: vel aliter et p pric. vt. ſ. d exe. rei iudi. l. execu torem.

h ¶ Singulos. ſ. proximos conuentos.

i ¶ Duos ſolidos. nō aperit cui dentur. quidā dicūt hoſtiarijs Uel dic ipſi p̄fecto. argumē. in aut. d iudi. §. ne autem. et. j. pri. et. l. ſi ad arbitriū: et dic ſolidum. i. aureum. vt iſti. de pe. te. li. §. fi.

k ¶ Geſtorum. i. eorum que agūtur in iudicio.

l ¶ Arbitrum. i. delegatum. vel p̄pric. vt i aut. de iudi. §. appellationes. col. vj

m ¶ Exceptorib9 id eſt notarijs.

n ¶ Eum. conuētum coram arbitro.

o ¶ Executores. ſcilicet aliquos ab his corā arbitro cōuentis.

p ¶ Dimidia. nota min9 preſtatur ſi conueniātur in prouīcia q̄ ſi rome. ſic. ſ. de epiſ. et cleri. l. omnes. §. ij. et. iij.

q ¶ De ciuilib9. de his habes. ſ. diuer. p̄ſcrip.

r ¶ Eos. militātes i ſacris ſcriniis: als eor familia. ſed quomodo hoc cum corā magr̄o officiorum tantū debeant conueniri. vt in prin. hui9. l. Rn. ſpōte. vel ſpeciale i talibus vt certos habeant iudices. vt. j. d pa. la. l. viros.

ſ ¶ Maiore. ſcilicet illuſtrium vel ſpectabiliū q̄ ſeparat ſpe

prefectũ annone ſeu fiſci patronum[a] vrbi carie magnifice pre= fecture vel archite= ctos[b] pro modo eo= rum que ſuper arbi= tris et litibus apud eos exercẽdis ſupe= rius ſtatuta ſunt ſol uentes expenſas/ni hil ampli⁹ agnoſce= re ſeu dependere co= gãtur:que oĩa cuſto diri iubemus ſiue p ſe ſiue per procurato res aut etiã defenſo res[c] lites exercẽ ma luerint. ¶ Hoc ſi pro lata ſcriptis ſenten= tia[d] moniti ſunt. Si vero ex depoſitio= ne[e] ſeu aliter q̇s eo= rum conuentus fue= rit:nihil eum vel ſcri nio viri clariſſimi ad iutoris[f] vel cuiuſli= bet alij nomine ſpor tularum offerre cõ= pelli omnibus ante latis[g] pͥuilegijs poſt ea[h] quibus per ante riores diuorum pri= cipum ſanctiões de= fenduntur:in perſo= na tam eorũ qui ad= huc militant[i]:et qui poſtea eãdem mili= tiam ſortiti ſunt:q̃ eorum qui predictã militiam gradu va= cante[k] iam depoſue= runt vel poſtea depo ſuerint ſeruãdis: vt eorum cõmodo ipſi quoq̧ vna cum vxo ribus et libertis: co= nis preterea ⁊ ſeruiſ proprijs perfruant. ¶ Et quoniam † i cõ trouerſijs quas i iu dicijs moueri conti gerit equalitatem li tigatoribus volum⁹ ſuari: ⁊ aduerſarijs eorũ pro ſumptibus et expenſis ſimilem ante latorum benefi ciorum prerogatiuã cuſtodiri[l] ꝓpter hãc etenim cauſam et vi ros deuotos memo riales non tantum agendo in quolibet iudicio:ſed etiã acti ones ab alijs in ge= rẽdas excipiẽdo pri uilegijs a nobis in= dultis potiri decer= nimus: his videli= cet qui militiam vi= rorum deuotiſſimo= rum memorialium gradu ſolito[m] depo ſuerunt ſeu depoſue

ctabiles cum dicit ⁊c̃. Accur.

a ¶ Patronum. Ex curia prefecti erat elect⁹ patronus fiſci qui audiebat de his cauſis vt iudex. Accurſius.

b ¶ Architectos. iudices de tectis cognoſcẽtes vt ſuper nũciatiõe noui o= peris: al's ſum= mi magiſtri te= ctorum vocabã tur vt cõſulerẽt ſic in auten. de non alie. §. quod autem. Al.

c ¶ Defen ſo= res. procurator actoris: defen= ſor rei. vel pcu= rator cum man dato rei vl' acto ris defenſor: ſci licet rei ſine mã dato: ⁊ hoc in ci uili nõ in crimi nali. vt. ff. de pu bli. iudi. l. penl'. §. ad crimen.

d ¶ Sentẽtia. citatoria. vt pu= ta per album vl' per ſcripturam miſſam ſibi vt veniat.

e ¶ Ex depo= ſitione. q2 actor dicit q̄ petit et notari⁹ ſcribit: vel tantum ver bis dicit et ſic extraordinarie: tunc nihil debe tur. et ſic eſt ar= gumen. q̄ iudex medi⁹ nihil ac= cipiat de deci= mus quando ex traor. agitur.

f ¶ Adiutoris. de curia magiſ officiorũ erat.

g ¶ Omnibus ante latis. ante hanc legem per alias leges hu= ius titu.

h ¶ Poſtea. id eſt poſtq̃ fuerit concessa. Accurſius.

i ¶ Militant. De his qui tempore priuilegij militant: vel poſtea ceperunt. Uel dic ſunt: id eſt erunt. Accurſius.

k ¶ Uacante. al's gradu vacante: al'as genere vacante perfru antur. ſic. §. de ſilen. l. fina. i fi. cum concordã. Accurſius.

l ¶ Cuſtodiri. et ideo eorum ad= uerſarij non dã nificãtur. idcir= co habeant agẽ do vel defendẽ do. et not. equa litatem in iudi= cijs ſeruãdam. ſic. §. de fruct. ⁊ lit. expen. l. fina. et de poſtula. p uidendum. et. j. de re milita. l. fina §. ita vide= licet. et. ff. de re iudicata. l. non tantum. et. §. cõ muni diuidun. l. penulti. et in arbitris. vt. ff. d arbit. ſi cum di= es. §. penulti. et in pactis. vt. ff. pro ſocio. l. ſi ſo= cius pro filia. Argumen. con tra. ff. de actio, emptio. iulian⁹ §. penulti.

m ¶ Solito. al'as ſoluto. et facit ad princi. l. §. de comi. conſi. l. ij. ⁊ de ſilẽtiarijs. l. penulti. et. §. vt omnes tam ciui. l. j. et in au ten. d litigioſis. §. ad excluden= das. colla. vij. ⁊ j. de caſtren. l. fi na. ⁊. j. de princ. agen. in re. l. fi= na. Item ad fi. §. de priui. ſcho la. l. ij. Accur.

† Con= cor. ca. i iudicijs cum ſua glo. cir= ca me. extra de reg. iur. ⁊ in. c. p tuas. iũ= cta glo. ſup ṽbo excellen tiori. ex tra de ſp mo.

rint: ⁊ ſi quietiſ amore per prouincias domicilijs[a] fouere maluerint: omnibus nihilominus priuilegijs que huiuſmodi perſonis per ſacratiſſimam legē nuper promulgatam a noſtra liberalitate preſtita ſūt[b] muniēdis: ⁊ eoꝝ cōmodis atꝗ auxilio potituris.

¶ Numerus adiutorum primo determinat⁹ ⁊ poſtea per ambitionē amplia tus ē ad primū ampliatū numerum poſt preſentes adiutores reducēdus. Et ſi vnus ex dictis adiutoribus fuerit īcorporatus īter ſcriniarios memoriales libellorum vel epiſtolarum poteſt ad aliū coadiutorem loco ſui ſurrogare dūmodo queſtori ī ſcriptis vel per libellum notificet nomē tempus ⁊ meritum ſurrogati ⁊ queſtorum ſubſcriptio apponatur ⁊ adiutor talis ſurrogatus remanebit in ordine qualis tempore dati libelli fuerat. Quod etiā in dignitatibus obſeruatur. et hoc dicit tota lex ſm Joan. de plātea.

¶ Imperator Auguſt. Lex. xiij.

Comperimus diuinitus pridem fuiſſe diſpoſitū[c] viros deuotos adiutores tue[d] magnitudinis certos eſſe in numero: nec ad huiuſmodi nomen vel operam plures licitum eſſe aſpirare: ꝙ in ſcrinio quidem ſacre memorie duodecim[e] tantū, ſeptenos vero in duobus reliquis ſcrinijs. i. ſacrarum epiſtolarū ſacroꝛūꝗ libelloꝛum: ſꝫ poſterioris licētiam temporis ſupra modum indulgendo ambitionibus diſturbaſſe rei merita ac multitudine diuulgaſſe: vt inter memoꝛalium et adiutoꝛū numerum[f] non lōgum[g] pene interſit Sancimus itaꝗ reduci eis ac renouari ſtatutum ordinis terminū: non vt eximātur adiutoribus hi qui preter predictam diſpoſitionem in preſenti exuberant: ſed vt interea omnibus alijs interdicatur ab affectādo hoc nomen donec exeuntibus ſingulis ac recedentibus decreſcere poſſit vetita conglomeratio/ legitimuſꝗ iam reſideat numerus[h]: non prohibendis viris deuotis adiutorib⁹ deſiſtētibus eodem officio: cum vel ad laterculenſis[i] gradum in ſcrinio ſacre memorie profecti fuerint vel ſecundum locum obtinuerint in duobus alijs[k] ſcrinijs poſtꝗ ꝓximi[l] creabuntur: licet nondū redacta ſit quātitas ꝓſtina tamē alios quos pro ſe elegerint ſurrogādos adiutores petere ꝗ̊ poſteriores erūt ceteri. ¶ Illō etiā diſponendū duxim⁹ vtpote nonnullis anterioꝛib⁹ exēplis ſubnixū necnō iuſticie cōgruū: vt ab his quibus cōceſſum eſt adiutoꝝ agmini ꝑ ſe ſociare libellus offeratur viro illuſtri pro tēpore queſtori: petēdaꝗ ei⁹ ſubſcriptio: tēpus atꝗ hoiem necnō etiā rē ipſam cōtinens id eſt ꝗ̄liter[m]

a ¶ Domicilium. Ex differētia enim locoꝝ ⁊c̄. vt. s̄. de tempo. in integ. reſti. l. fina.
b ¶ Preſtita. in. l. quā nō habemus.
c ¶ Comperimus. Diſpoſitum. in. l. quam non habemus.
d ¶ Tue. queſtori loquit. vt. j. l. fina. ⁊c.
e ¶ Duodeci. s̄. eo. l. hac parte. contra. Sol. vt ibi. Alij quia ibi in memorialibus. hic in adiutoribus.
f ¶ Numerum Not. duas ſcholas ſeu numeros memorialium adiutorū.
g ¶ Longum. id eſt lōge cum memoriales debēt eſſe plures.
h ¶ Numer⁹. ſic in aut. de referen. colla. iij. et de menſu. ordinando. clericorum. et vt determinatus ſit numerus cleri. in princi. colla. j. et. s̄. de ſacroſanct. eccle. non plures.
i ¶ Laterculēſis. gradus quidam in ſcrinio memorie diſpoſitionum princi pis. Accur.
k ¶ Alijs. ſcilicet libellorum/ vel epiſtolarum quod dic vt in rubrica.
l ¶ Proximi. id eſt in dictis gradibus fuerunt incorporati.
m ¶ Interalia. hoc

adiutores ei quē ꝓ ſe ſurrogat mereri ꝑmiſſum eſt: ordinandis videlicet hiſdē adiutoꝛib⁹ pro ratione temporū^a quibus libelli porrecti ſunt vt etiam memoꝛialium matricula inferiore loco ſit: q̄ prior i adiutoꝛib⁹ meruit^b adiutor quidem habeatur ſupior: mēoꝛialis vero poſterior pro vtriſq; ordinis modo vl' diſcrimine quod etiam in alijs quoq; pene omnib⁹ officijs^c obſeruari dignoſcitur.

Adiutores cum conueniuntur ſine ſcriptis eoꝝ nomē voce ſola ſufficit demonſtrari: alſ tam in ſcriptis tam in cā q̄ȝ in actis eſt demonſtrandum. Itē ſi adiutores cōmeatu accepto ſe abſentauerūt durāte tempore abſentie integrum debent habere ſalariū ac ſi preſentes eſſēt hoc dicit. Bar.

Idem. Lex.xiiij.

Hac lege ſancimus ſi quando adiutores viri magnifici pro tempore queſtoris ſacri noſtri palatij in accuſationem ciuilis cauſe vel criminalis deducti fuerint: ſtrictum iuris ⁊ integritatis cōgruum ordinem cōſeruari: vt ſi ſine ſcriptis conueniendi ſunt nomē ei⁹ ꝑcipientis^d ore deſignatū eē ſufficiant. Sinautem ſcriptis in querimonia vn⁹ adiutoꝝ aut plures forte ferēdi ſint: monumēta^e ſentētiarū in pſona tātūmodo coueniendi adiutoris ꝓcedentiū equū ⁊ iuſtū initiū futuro pſtet certamini. Et qm̄ ꝓbationibus^f et exēplis que in decorem cōſuetudini deceat indulgeri qđ in vniuerſo deuotiſſimorū ſcrinio libellētiū euiciſſe mōſtrat: id i adiutores ſacre memorie ſacrarū etiā epiſtolarū tranſferendū cenſemus: vt qui liberam ꝓficiſcendi lnīam prenūciatione cōmeatus indēpti fuerint ſine qualibet ſtipendioꝝ aut emolumētorum deductione^g peregre degant: etenī ꝓ tempore viris clariſſimis primis ⁊ melioproximis: aut eoꝝ adiutoribus abſentie cauſa vel offerre de ſuo ꝓprio aut ex annonis ſeu ſtipendijs quicq̄ relinquere cogendi: q̄uis ianuarias kalendas indultū excedat ſpacium/ et intra ſe feſtum diem contineat: ad hoc illud obſeruari ſancimus: ne alius adiutor ꝓpter quācūq; ambitionem his qui in preſenti ſūt vel poſt eorum diminutionem addantur: licet in veterem numerum redacti fuerint^h.

Adiutores ſacroꝝ ſcriniorum etiam ſupernumerati pñt alios ſubrogare loco ipſorum

cōtinet ſubſcriptionem q̄ inter adiutores ei quē ꝓ ſe ſurrogat.

a Temporū ſic.j.de priuile. e.qui in ſa.pa.l.fina. Accur.

b Meruit.i. qui diſceſſit ab adiutoribus: inter q̄s erat prior nūc eſt vltimus inter memorialeſ: ſed ſurrogatus ab eo inter adiutores erit prim⁹ inter eos ſi modo ordo tēporis libelloꝝ ei dederit: quia precedentes eū ſunt mortui: ne obſit.ſ. eo.ibi q̄ poſteriores erāt ceteris. Uel dic q̄ mēorialis vltimus ſit adiutor et poterit eē primus. idem ſi deſināt precedētes. arg.j.l.pxi. ⁊ ſic duo habēt officia: quod cōtradicit. ſ. hac parte niſi dicas q̄ hic quaſi vnū reputatur. cum ſint circa idem.

Officia duo regularit' q̄s hr̄e nō pōt.

c Officijs. puta i ſcrinijs principum. Uel dic etiam i ſcrinijs aliorū magiſtratuum .nā et alij habent. vt.j.l.pxi.

d Hac lege. Precipiētis.i.agentis vl' accuſantis.

e Monumēta.i.ſcripture ſententiarum ꝓcedentiū.ſ. couentionaliū.⁊ facit ſ.l. in ſacris.§. hoc ſi ꝑlata. et de digni. q̄tiēs.

f Probationib⁹. alſ ꝓcurationibus: alſ ꝓuocationibus.i.ꝓcuratiōib⁹ qb⁹ homines vocantur ad ius: ⁊ ſic ſūt due partes

g Deductione videtur adeſſe qui abeſt licito commeatu quo ad prebendā: ⁊ ſic facit pro clericis abſentib⁹ Item q̄ ad priuilegium. vt.ſ. eo.l. in ſacris. alſ ſecus. vt.ſ. de domeſticis. l.iij. et de epi. et cle. ſi qua ꝑ calūniam.

Abſens cā ſtudij cōmeatū hr̄e dȝ.

h Fuerit. facit ſ.l.prox.⁊.j.l. ꝓxi.§.illo.

vt ipsi assumantur inter scriniarios collegiatos: non autē propter morbū vel senium vel aliā necessariam causam ꝯstitutione hoc ꝑmittēte hac in parte correcta. h. d.

¶ Impera. Archa. Lex. xv.

Certe q̇dē sūt dispositiōes nr̄i numinis q̄s sup adiutorib⁹ viri illustris ꝑ tp̄e q̄stor̄ nostri palatij q̊rū obsequio res agitur q̄storia dedim⁹ q̄ꝫ p̄ria[a] q̇dē ad supplicationē eorūdē adiutoꝝ[b] emissa numerū eorū q̇ erāt illo tp̄e q̊ preces nobis obtulerīt neqꝫ aliquem eximi: neqꝫ addijci ꝑcipit: preterq̄ꝫ si quis eoꝝ vel ad laterculēsis[c] gradū in scrinio sacre mēorie: vl' ad secūdū locū ī duobus alijs scrinijs. i. sacrarū ep̄larum sacrorū qꝫ libellorūqꝫ ⁊ cognitionū ꝓuect⁹ fuerit: nā his licere desistētib⁹ ab adiutoris offō alios ꝓ se q̊s voluerit adiutores surrogare: vltimūqꝫ locū in hisdē adiutorib⁹ obtēturos: lꝫ superiorē in mēorialib⁹ habeant[d]: altera[e] vō ꝑ sacram pragmaticā facta est per quā excelse memorie tue ꝓcu lo verbo suggerente ꝑcipimus illos etiā adiutores posse ī suū locū alios inducere qui ꝑ aliquē fortuitū casuz minus īplere suū officiū valeāt: veluti senium vel morbū vel aliā necessariā causam: q̄ ex ipsorū adiutorū petitione idē magnifice memorie ꝓculus ad nos retulit: sed in p̄senti ab alijs memorialibus tam ī scrinio sacre memorie q̄ꝫ in ceteris duobus sacrarum epistolarū sacrorūqꝫ libellorū ⁊ cognitionū relatis addijci cōperimus diminutionem[f] eorundem adiutorum impediri per memoratam pragmaticam sanctionem ⁊ insuper venditionis[g] quodāmodo memorati officij locum introductum esse: qd̄ ne de cetero fiat presentem sanctionem ad tuam magnitudinem mittimus: per quam iubemus illis tantum permissum esse ſm prius nostre serenitatis rescriptum alios in suū locum surrogare: qui vel laterculensis gradum in scrinio memorie: vel ſm locum in alijs duobus scrinijs adepti fuerint[h]: secunda[i] nostra sanctione super hoc capitulo de cetero cessante: nulli danda licentia eorūdē adiutorū p̄terq̄ꝫ si ad mēoratos gradus ascēderint alium pro se eisdem adiutoribus ex quocūqꝫ fortuito casu connumerare: vt eo modo ad veterem numerum. i. adiutores redeant et. xij. quidem in scrinio sacre memorie: septem vero ī alijs duobus sint id est sacrarū epistolarum sacrorūqꝫ libellorum ⁊ cognitionum. ¶ Illo[k] videlicet obseruādo ne ali⁹ adiutor per quācūqꝫ ambitionem his qui in presenti sunt vel post eorum diminutionem (licet in veterem numerū redacti fuerint) addatur[l] nam si ꝑ mutationem licet fortuiti casus inciderint ꝓhiberi disposuim⁹: multoma-

a ¶ Certe. prima. Hec est. s. e. cōperimus. Ac.

b ¶ Adiutorū. id est adiutoriū syncopa. sic. s. d̄ prepo. laborum et sic in hac lege frequēter ponit. Accur.

c ¶ Laterculensis. hec omnia expone, vt ī in. d. l. comperimus.

d ¶ Habeant. surrogātes: nō autem dicas q̄ vn⁹ habeat duo officia. vt. s. e. l. hac p̄te. vel dic vt nota. i. d. l. cōperimus.

e ¶ Altera. hoc est greca. Ac.

f ¶ Diminutionē. nā cū multi erāt supra numerū non poterant minui: sed liceat cuilibꝫ seni vel morboso.

g ¶ Venditionis. q̄ fingens vel nō fingens egritudinē vendebat locū surrogato.

h ¶ Adepti fuerint. vt. l. comperimus.

i ¶ Secūda. s. greca quam nō habemus.

k ¶ Illo. facit s. l. proxi. §. fi.

l ¶ Addat. vt

ſit vltra numerum.
a ¶ Sanctionis.ſ.grece. Sed arg.cōtra.ī.ti.ſ.l.pe. Itē facit in auꝫ.de defen.ci.§.nulla.col.iij.et.vt iudi.ſine quo.ſuff.§. nulli.col.ij. et de man.pri.§.cos autem.col.iij.ꝛ.ō.de aſſe.nullꝰ. Accurſius.
b ¶ De agentibus in rebus. hi ſūt quibꝰ electionū cura mādat. vt.ī.de decurio. l. vlti. et erant plures diuiſi ꝑ diuerſos numeros. vt .ī. l.iij.ꝛ qlibet numerꝰ habebat prepoſitū vt.ō. de offi.ma.of.l.ſ. ꝛ dicebantur principes. vt. ī.tit.ſ.per totum. nā de illis ibi dicit. Ac.

gis prioribus manē tibus alios introducivetamꝰ ceteris ſcʒ a anteriorꝫ ſanctiōis[a] capitulis ī ſuo robore permanſuris.

¶ De agentibus in rebus[b]. Titulus.xx.

¶ Nullꝰ de numero agētiū in rebꝰ locū mortui ꝑ pecuniam debʒ inuadere ſed in locū eiꝰ ille dʒ ſuccedere q̄ in gradu poſt eum erat proximus: ꝛ dignus labore. Bar.

¶ Impera. Juſti.

Additio.

¶ Nemo eorum quos legimus aperte deſcribit quale fuerit iſtorū officium. Nec enim vetus eſt nec bonis auctoribus cognitum. Reor itaq; hoc generis nomen eſſe ac omnes complecti qui res principis curant per prouincias. aucto. imperio inſtitutos per legiones ac turmas quaſdam vnde hic ducennarij et centenarij dicuntur de quibus initio operis dixi preter hec que Catancus in epiſto.ply. de ducennarijs et centenarijs iudicibꝰ alij tribunis militum ſcribūt ego recenſendum puto idq; ſatis erit quod in eam rem Halzatus contulit ex ſcoto quibuſdam alijs.primū ad.l.ij.legit cogia vel elogia ego in omnibꝰ codicis quos habeo legi copia nec mendoſe nec ambigue. Illic eximendi nulli pateat copia que vox pro poteſtate a Juſtiniano frequenter adduci ſolet.in.l. matriculā Ducennarij inquit quem in ſenſum capiātur probabiliter dubitari poteſt. Nam hoc nomine appellari eos iudices legimꝰ qui de leuioribus rebus pronunciabant dicti a cenſu ducentorum ſextertiorum. Horum decuria addita fuit ab Auguſto Ceſare vt ſcribit Tranquillus. Ducennarij quoq; vt alij tradunt capiūtur pro exactoribus publicaniſue. Ducenaria enim vectigalis nomen eſt ſicut cēteſima/ quinquageſima/decima Apuleius li.aſini ſeptimo Procuratorem principis ducenaria perfunctum: vt ex Apulei loco poſſis hūc locum exponere vt procurator principis agens in rebꝰ dicatur qui ducennaria perfunctꝰ erat poſtea inferiore ac triſtiore fortuna decurſus q̄uis illic ducennaria iudicandi munus poteſt intel

ligi. Uegetius vero ducennarium vocat qui duas centurias id eſt ducentos homines in acie ducebat. ait enim centuriones qui ſingulas centurias ducebant nunc centenarios nominari. De his militantibus ducibus hūc titulum interpretari non poſſumus ſed qui domi in principis familia ꝛ negocijs agebant. Scribit Scotꝰ ad Theodoſiū imperatorem ī ſchola agentiū fuiſſe ducennarios qui in prefectorū officio in primicijs fiebāt officij principes eratq; eis poteſtas principalis. clementie adorande. Nam Ducennarium habuiſſe proconſulem Achaie, Comitem orientis, prefectum Auguſtalem / vicarium dyoceſeos Aſiane ſcribit qui in eorum rum officio ſcriptorio fiebat princeps. Item biarcos exponit Halzatus eos qui victum id eſt obſonia principis curabant preterantq; hec docte ac pulchre pene oīa nobis attulit Andreas ſed nec circitorum nomen reſtituit expoſuitue: nec ordinem legis reddit vnde me vix poſſum in aliquem ſenſum ſanum inducere: quid enim ſibi hec volunt: cum ait iubemꝰ ne ducennarij pluſq̄ quadragintaocto. Ita poteſt legi fortaſſe: ꝛ numerum centenariorū ducenti viri quos vacātc tempore gradus cōpetentes admiſerunt/ꝛc. vſq; ad verbum impleāt. Id eſt vt ducennarij ſint.xlviij. centenarij id eſt idgenus officiales quos expoſuimus ſint ducenti. ꝛ biarchi ducenti quinquaginta. et circitores de quibus mox dicam trecenti. equites quadringenti et quinquaginta. qꝛ hic equitum ordinem poſuit poſſumus de militibus armatis interpretari quod vix cōuenit titulo: neſcio an quiſq̄ poſſit vnq̄ hunc locum interpretari vere id eſt legiſlatoris mentem neq; eſt in ea re multum frugis: vſuſq; huius legis ſit vt mortui magiſtratus ſucceſſores et heredes mercedem illius lucrifaciant quod prius a me dictum ac in pleriſq; legibus edictum eſt. Circitores autem Accurſius interpretatur venditores vel inſtitores de quibus in.l.cuicūq;.ff.de inſtito.actio. Ego malim dicere eos eſſe de quibus Andreas in.l.circenſium.ō.de decurionibus: quia triumuiris aut prefecto vigilum conſtituti vrbem nocte circūibant ad extinguenda incendia et arcēdos

fures.de quibus in bello vegetius. Idoneos inquit et probatiſſimos tribuni eligunt qui vigilias circumeant vt renuncient ſi emerſerit culpa quos circuitores appellant nunc militie factus eſt gradus et circitores vocantur. Ita fortaſſe biarchos etiam ſicut trierarchos poſſemus dicere ſi quis hanc.l.de militibus interpretaretur.poſſunt dici qui circuibant prouincias ad malefacta punienda vel recenſenda. Utinam imperator aut clari⁹ ſcripſiſſet aut nihil huiuſmodi ſcriptum reliquiſſet vbi nos fruſtra vexarem⁹ ingenium melioribus aptum vtcunqȝ tamen extricabo me iſtis ob ſuſceptum munus quo (deo auctore) peracto nunqȝ idgenus labyrintis meme implicabo vnde nemo poteſt integer euadere Fabricarum et barbarorum quaternos quis intelligat ſane nõ video in titu.de prepoſitis agentium vel barbaricarum legẽdũ de quibus dixi.ſcribentes ſequere dum aliud reperiri non poſſumus.in illius titu.expoſitione.Ad materiam adde quod Franciſc⁹ Aretinus ſcribit.in.l.ſi plurium. ff. de aqui.here. Sic ad tit.de princi.ag.in reb.doctores ſatis multa ſcripſere.Curioſi vero ſunt Accurſio interprete qui paſſim commiſſa delicta nunciarent atqȝ deferrent.Scotus ad Theodoſium ſcribit in officio magiſtri officiorum eſſe curioſum vnum curſus publici.Item curioſos per omnes prouincias quos magiſter officiorum emittit.Hos tamen hic dici voluit Balbar⁹ qui non vbiuis ſed in curia vel comitatu principis aut preſidum id faciebat. Erant autem vtrũqȝ ſit iſti curioſi delatores et Apulei. li.j. de curionibus:alibi a me dictum quia negat ille eſſe legendum in Apuleio Curionem ſed curioſum potius.Stationarij milites qui ſint pluſqȝ notum eſt hic autem ſtationarios expo nit eos qui ſtationariorum ac preſidij ordinarij militum delicta deferebant: quod an conuenuat huic loco potes ex legibus iudicare. Pyrrhus.

Lex.j.

a N*Ullus* [a] de b ſchola [b] agentiũ in reb⁹ decętero locum mortui conceſ inuadere: ſȝ his qui ordine ſtipendiorum & laborum merito ad gradum militie ſequebaẽ ſtatim atqȝ illum fata ſubduxerint in eius premia percipienda ſuccedat omni obie- c ctione [c] ceſſante.

¶ Agens in rebus deponendus vel eximend⁹ de libro agentiũ nõ eſt p aliquẽ iudicẽ ad cuius officium nõ ſpectat cognitio contra eos.h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.ij.

d N*Ulli* [d] p⁹ hac lũe nr̃e maieſtatis auctoritate di e ſcingendi [e] agẽtem i f reb⁹ nulli eximẽdi [f] pateat copia.nã probata ſchola et aiaduerſionem veteri iu- g dicis [g] et nullã timere debet cõtumeliã h vilitatis [h].

¶ Matricula agentiũ in rebus non debet eſſe niſi.xlviij.quorũ quilibet preeſt ducentis:circitatores vero debent eſſe trecenti: et equites quadrigẽti qnquaginta.Bar.

¶ Idem. Lex.iij.

a N*Ullus*. ſcilicet alter qȝ ille de quo dicitur. Accurſius.

b ¶ De ſchola. Neqȝ de extraneis : adeo qꝫ ſi militauerit i officia ſpectabilium nõ accipiet hic locum vt.ſ. de off.mili. in.l. penult. Accurſius.

c ¶ Obiectione. alias obiectione:alĩs obreptione. et facit. ſ. de priori.ſacro. ſcri.l. vnicuiqȝ. et.ĩ.de caſtrẽ.l. j.et in auten.de mona.§.ordinationem. col.j.et ſ.de off.magi.off.l.nemo.& de aduo. di.iudi.l. petitionem .§.quando autem .et de aduo.di. iu.l.fina.in prici.et.ĩ.de tyro.l.fina.et.ſ.de muni.l.ſi quis.et.ſ.de profeſ.magiſtros.et.ſ.de ſtu.lib. vr.rome.l.j.ſ.de offi.rc.pro.l. ſi quis.et .ĩ.de diuerſi.offici.l.j.et.ſ.de offi.prefec. vrb.l. fina. Accurſius.

d N*Ulli*.ſ.iudici.

e ¶ Diſcingẽdi.id eſt deponẽdi.ſic. ſ.de agri.et man.l.iij. Accur.

f ¶ Eximendi.a matricula ſeu libro in quo nomina eorum erant ſcripta.ſed ipſa lex eximit quandoqȝ propter delictum eius.vt.ĩ.de comme.l.finali.et ar.ſ.de primice.l.fina.& facit.ſ. de decu.l.nemo.

g ¶ Iudicis.alicuius.

h ¶ Uilitatis. Uiles vocat alios iudices : vel reſpectu eius agentis dicit:quaſi vile ſit timere vt.ff.de re.iu.l.vani.

a Matriculã i. librum vbi noīa infraſcriptoꝝ erãt deſcripta per ordinem et fuerant vocati. Accur.
b ¶ A tua magiſtro officiorũ. loquitur. vt ptꝫ ſ.de offi. magi. offi.l.j.
c ¶ In ſingulis. hi.xlviij. erant principes dicti vt hac.d.l.j. ⁊ q̄libet preerat forte ducẽtis. Ac.
d ¶ Admiſerint. accipe impleant quod eſt j. ⁊ hi ducẽti ſuum principẽ habent q̄ centenarius dicitur: et ſic ſequẽtis numeri quilibet ſuum. vt.d.l.j.

Circitores qui ſunt.

e ¶ Circitorũ. circitores dicũtur q̄bus veſtiarij vel lintheari) dant veſtẽ circũferẽdã et diſtrahendã. vt. ff.de inſtito. l. cuicũq̄.§.j. ⁊ dic q̄oia ſunt nomia numerorum militantiũ iter agẽtes in rebus.
f ¶ Quotãnis i.ſingulis ãnis
g ¶ Lucrũ diſpẽſent. ſic.ſ. de proxi.ſac.ſcri.l. ſi q̄s in ſacris. ⁊ de aduo.diuer. iud.poſt duos. .§.j.⁊.ſ.de dome. et pro.l.fi.
h ¶ Uacare. vſq̄ dum debebat durare defunctus ſi vixiſſet ne duob⁹ ſalarijs grauaret

a Matriculam[a] agentium in rebus a tua[b] celſitudine confectã admittentes iubem⁹ ne ducennarij pluſq̄.xlviij. in ſingulis[c] habeantur in poſterum et numerum cẽtenariorum ducenti viri: quos vacante tẽpore gradus competẽtes admiſerint[d] pariq̄ modo biarchoꝝ nomen meritũq̄.cc. q̄nquaginta viri dũtaxat p̄terea circitorũ[e].ccc. ⁊ eq̄tũ q̄drin gẽti.l.ipleãt ſit ieternũ illa q̄ꝫ fixa ſtabilis q̄ tue ſublimitatis diſpoſitio: vt ſi q̄s d̃ numero ducenarioꝝ quos.xlviij. quotannis[f] eſſe cenſuimus forſitã d̃ luce migrauerit: laboꝝ eius fructum ſucceſſores ab inteſtato vel ex teſtamento venientes et lucrũ[g] diſpenſent ⁊ ita omnib⁹ inter ceteros ſuperſtites potiantur ſolatijs: tanq̄ ſi vnus qui hec eadem diu ſperauerat ſibimet vendicaſſet: qua de cã locũ etiam eius ſucceſſorũ intuitu vacare[h] cõueniet. Nemo aut ſine diuali probatoria quã codices in ſacro noſtro ſcrinio memorie poſiti debeant inſerendam accipere[i] militarib⁹ eiuſdẽ d̃uotiſſime ſchole ſtipẽdijs vel p̄uilegijs potiat.

¶ Nullus de numero cẽtenariorum vel ducẽtenariorum in reb⁹ agẽtiũ moram cõtrahens in ciuitate cõſtantinopolitana conueniri põt corã alio q̄ coram officiorum magiſtro in cauſa ciuili vel criminali: quo priuilegio non vtit̃ ſi extra ciuitatẽ illam degat vel depoſito officio. B.

¶ Idem. Lex.iiij.

Ex eo[k] quo primum ducenne vel cẽtenarioꝝ gradum[l] in ſchola agentium in reb⁹ militãteſ meruerit d̃ſinãt[m] in ſacratiſſima videlicet ciuitate ↄſtituti alteri⁹ iudicis cuiuſlibet auctoritate pulſari: vel in alio q̄libꝫ examine preterq̄ viri magnifici mgr̃i officiorũ: ⁊ cui forſitã ipẽ ↄceſſerit actiõib⁹ ſuis q̄ſq̄ aduerſarij r̃ndere q̄d mr̃o magiſt̃ crialib⁹ cauſis obſeruari decernim⁹. abſurdũ[n] ẽ cũ vt i ei⁹ ſalutẽ vel eſtiationẽ valeat q̄ſq̄ p̄ferre ſniam cui⁹ de nulla re poſſit pecuniaria iudicare. ¶ Hui⁹ aũt bñficij p̄rogatiuã ſub alijs[o] ẽt q̄ p̄ ſingulis in uenĩũt tp̄ib⁹ deferri iubem⁹. lꝫ hãc in eoꝝ pſona more q̄ꝫ veteri ſeruari cognouerimus. vt tñ poſt depoſitum[p]

reſpublica. Ac.
i ¶ Accipe. hoc ẽ quaſi regiſtrũ ſic.j.de diuer.offi. probatorias.
k Ex eo.ſ.tẽpore.
l ¶ Gradũ. Ad quem nõ ſuffragio ſꝫ labore q̄s peruenit. vt.ſ. de offi.ma. offi. l.j.⁊.ij.⁊.ſ.e.l.j.
m ¶ Deſinãt. al's deſtituant: ⁊ al's deſinant: ⁊ al's deſerant.
n ¶ Abſurdum. ſic.ff.de pe.l.capitaliũ.§.⁊ vt generaliter. ⁊ d̃ ſena. qui indigni. Sꝫ ar. cõtra.ff. de iudi. ſolem⁹. §.latriſculatoꝝ et facit.j.de ap. pre.pre.l.fi.⁊ de palati.l. viros. et de caſtren.q̃. fi.⁊ de vetera.l. fi.⁊ de diuer.offi.l.viros. et de p̄uil.ſchola.l.ij. et.ſ.de ſilentia.l.penul. Accur.
o ¶ Sub alijs nomina appellatiua quorũdã militantium inter agentes. vt.j.hoc proxi.
p ¶ Poſt depoſitum. j. titulo

i.principes. cōtra.ꝛ.j.e.l.fi.ſol. vt ibi.

a ¶ Executiones. al's executoris.

b ¶ Ordiariorum. ſ. pſidum. vt.ſ.ꝺ mo. mil. l.eos. Accur.

¶ De prepoſitꝭ agentiū i reb⁹.

c Agentes. Per ordinem. Matricula decurrēte. vt ſ.de offi.ma.offi.l.j.M.

d ¶ Principatus. Ut fiat pricceps agentium vt.d.l.j.ꝛ.j.ti.j.l.j. Accur.

e ¶ Subābarum.i.preponebantur ceteris agentibus: minores tñ erant principibus: vt hic colligit᷑ quales erant antiq̄rij i ſcrinijs memorie.vt.ſ.ti.ij l.hac pte.et hec ſunt nomina q̄rūdā numerorū in reb⁹ agētiū.

† Scd̄m aliquas glo.nō ē hic rub.

f ¶ Militare. No.negociatores non militare: vt.j.nego.ne mi.ꝛ.ſ.ꝺ digni. l.ne quis item cōductores ꝛ pcuratores.vt et ſ.loca.l.fi.

Negociatores militare non debent.

g ¶ Duob⁹ officijs. No.ſic.ſ.ti.ij. hac parte cum cōcor. Ac.

h ¶ Laborib⁹ pdeſt hacten⁹ fuiſſe bonū ſic. ff.ꝺ re milt.l.iij. §.is qui.ꝛ.l.nō oēs.§.a barbarꝭ

Bonū fuiſſe hacten⁹ pdeſt.

i ¶ Per ſubſtitutum.ſic.ſ.tit.j.l.iiij.ſed.ſ.tit.j.l.fi.§. penulti. Sol. ibi in alio officiali q̄ȝ hic. Itē facit q᷑ aliquis per ſubſtitutū facit ꝛ ſuo periculo vt hic. et.ſ.ꝺ epi.ꝛ cle. l.quiſq̄s.ꝛ.l. ad ſimilitudinē. et de admi.tu. decreto. ꝛ ad mūt. quid ergo. ꝛ de pol.l.de pollicitatiōibus.ꝛ.ſ. de peri. nomia. l.fi.ꝛ quo q̄s or. l.fi.ꝛ de decur. l.nullus.ꝛ.ff.de cōſti.pec. quod autem.§.ſed ꝛ ſi quis. Accur.

officium memoratū ſiue inter cētenarioſ numerentur cōmuni iam lege reſpōdere non ambigant: pdictas autem omes centenariorum perſonas in prouincijs repertas cōceſſa nūc ſpeciali fori prerogatiua (niſi publice executiōis [a] ſolicitudo bis iniuncta ſit) vti prohibem⁹: eoſq; ordinariorum [b] etiā iudicum pro veteri iure ſentētijs obedire precipimus.

De ppoſitis † agentium in rebus. Titulus.xxj.

¶ Idem. Lex.j.

Agentes i rebus qui per ordinē [c] cōſequi ſolent pricipatus [d] inſignia in vno quoq; ſcrinio fabricarum et barbarorū quaternos ſub ābarum [e] ſolicitudine p annum dumtaxat integrum procedenteſ gradati ſubire hac l eternum valitura lege decernimus: excepti videlicet vniuerſis negociatorib⁹ q̄buſlibet mercimōijs pro ſe gerentibus: interpoſitas ve perſonas cum eis ante ſacratiſſimis conſtitutionibus interdictū ſit militare [f]: excepti nihilomin⁹ his poſſeſſionum alienaruȝ ſolicitudinem pcurationem ve ſuſcepe perint: eos enim ad hec officia volumus aſpirare quorum labores ſchole agētiū in rebus teſtimonio comprobantur: illi quoq; ſunt ab hac liberalitate noſtre mā ſuetudinis excludēdi: qui cum ſchole eidem ſocient in ſacriſ ſcrinijs quibus vir ſpectabilis primicerius et tertiocerius preſunt adiuuātes eos publicarum chartarum tractatibus occupantur: et duobus officijs [g] operam ſuam adhibere nō poſſunt: nam preter emolumēta que de predictis ſcrinijs conſequuntur: pricipatus etiam ſolatio debent eſſe cōtenti. Sȝ ſi morbo vel etatis ſenio capti ꝛ i periti huiuſmodi rerū vel quocumq; alio vitio prepediti per ſe memorati officij curam ſubire nequiuerint: conſideratis precedentibus eorum laborib⁹ [h] per ſubſtitutum [i] chartularium eiuſd ē ſcrinij cui prefectus eſt ipſe idoneum: et tam morib⁹ optimis preditum q̄ ſcientiam peritiamq; rerum habentē electione ſua ſuarumq; periculo facultatum prefatum munus eos implere precipim⁹.

¶ Agentes in rebus et eorum ſeruitores et liberi ſiue agāt per ſe ſiue per procuratores eorum ſiue conueniantur habent circa ſolvēdas ſportulas priuilegium quod habent in ſacris

a Hac. procu=
ratores. q̄
libet niſi ſint il=
luſtres. ⁊. s. vt l
aut. vt illuſtres
§. j. col. v. ⁊. s. d
procu. l. penult.
b ¶ Indulta.
vt. s. titulo ſecū
do. l. in ſacris.
c ¶ De eadem
ſchola. ſic p̄di. l.
in ſacris. §. j.
d ¶ Imparti=
ta. per. ll. quas
non habemus:
nam leges que
ſunt. s. non di=
cunt de priuile.
competentibuſ
poſt depoſitum
officium. et fa=
cit infra tit. j. l.
ex agentibus. ſʒ
contra. s. titu. j.
l. ex eo. ibi vt cū
⁊c̄. et verbū ibi
poſitum ſi non
certe ⁊c. vbi ſub
audi vel ſimileſ
p̄ncipes: ſoluit
contrariū. Acc.
e ¶ Conuerte
re. priuilegia ex
tendūtur. vt. ff.
de cōſti. prin. l.
vltima. item no
ta cum datur p̄
uilegium priui=
legiato nō ideo
aufertur primū
priuilegium ſic
⁊. s. de dig. l. iij.
et arg. ff. de act.
et obli. l. lucio.
f ¶ Pro matri
bus. d matrib⁹
et de ſeruis dic
vt not. s. titu. ij.
l. in ſacris in p̄n
cipio.
g ¶ Quātita=
tis facit. d. l. i ſa
cris ⁊. i. eodem
titu. l. fina. et de
priuil. ſchola. l.
quotiens. et. s.

Primū priuile=gium p ſupueniens non tollitur.

ſcrinijs militātes: nec co=
guntur dare fideiuſſores
extraneos de iudicio ſiſti:
ſʒ ſufficit fideiuſſor de ſuo
numero in rebus agentiū
⁊ per hoc priuilegium nō
derogat alijs priuilegijs
eis cōceſſis. hoc dicit Jo.
de platea.

¶ Idem. Lex. ij.

Hac ſaluberri=
ma ſanctione
decernimus agētes
in rebus pro conuen
tionib⁹ ⁊ modo ſpor
tularum executori=
bus prebendaꝝ pro
quantitate ſumptuū
que circa litigia ſibi
met ab alijs inferen
da vel a ſe contra a=
lios per ſemetipſos
ſeu per ordinandos
a a ſe procuratores a
exercenda: conuenit
ab his agnoſci be=
neficijs que in ſacro
noſtro militantibuſ
miniſterio iampri=
dem: per diuinas
b ſanctiones indulta b
ſunt prepotiri. ¶ Fi=
deiuſſorem idoneū
c de eadem ſchola c: nō
autem extraneū of=
ferre ꝯpelli: ita tamē
vt priuilegia queċū
q̄ꝫ cētenarijs: ſeu du
cennarijs: vel char=
tularijs ſeu viris cla
riſſimis principibuſ
poſt depoſitam quo
q̄ꝫ militiam iam per
diſpoſitiones princi
d pales impartita d: et
nunc vſq̄ꝫ obſeruata
eſſe noſcūtur intacta
inuiolataq̄ꝫ cuſtodiā
tur: cū per abſurdū
per que temerarium
ſit hāc noſtre libera=
litatem pietatꝭ q̄ꝫq̄ꝫ
aſtuta interpretatio
ne non ad augmen=
tum anteriorum pri
uilegiorum ſʒ dimi=
e nutionē conuertere e
cōcedi. ſimili videli=
cet forma pro matri
f bus f et vxoribus eo
rum: necnon etiā li=
beris ſub eorum po=
teſtate ꝯſtitutis: nec
aliam ſortitis vꝉ ſor
tituris militiam nec
non etiam ſeruis ad
eos pertinentibus ſeruanda: ita vt
in prouincijs quoq̄ꝫ ſupradicte per=
ſone degentes ſimili bn̄ficio perfruā
tur ſportulas tamen et litium expen
ſas pro tertia ſuperius parte enarra
g te quātitatꝭ g ſoluture / denarū h libra
h rū auri condēnatione aliaſq̄ꝫ grauiſſi
ma indignatione his feriendis: qui
cumq̄ꝫ noſtra iuſſa quolibꝫ modo ſeu
tempore violauerint ſeu violare cō=
ſenſerint.

de ſilē. l. penult.
et de excu. mu.
l. eam. ⁊. j. qui
muli. non poſ. l.
eis. et de priui.
eo. qui in ſacro.
l. ij. et. j. de mu.
l. ſcriniarios. et
j. de caſtrē. l. iij.
⁊. l. fina. et. ff. de
lib. agno. l. ſi q̄s
ali. §. fina. et de
fabricē. l. eos q̄.
et. j. de priuile.
ſcho. hac lege.
h ¶ Denarum. i.
decem et decē.
vt. ff. de leg. j. l.
ſi quis teſtamē
to. et facit. s. de
legi. et conſti. l.
ij. in fine.
i ¶ De principi
bus agentium.
¶ Dic vt. s. tit.
ij. in rubrica.

¶ De principibus agentium in re=bus i. Titulus. xxij.

¶ Finito labore agentium in rebus agens p̄n
ceps agentium creandus eſt: nec poteſt ad ali
quas publicas vel priuatas functiones voca=
ri: niſi de principis conſcientia. nec vexari pōt
coram aliquo iudice: niſi corā principe: nec pa
tronus cauſarum pōt ignorante principe con
tra eum aliquid poſtulare: et cōtrafaciens pe=
na lib. x. auri punitur. Bartolus.

¶ Imperator Zeno. Lex prima.

Aduocatus cũ vincit i cã palmam hꝫ

a Agentes. Et hoc expõe vt in rubꝛica. ſ. titulo pꝛimo. et dic palmam. id eſt victoriam ⁊ finem laboꝛis. ſic aduocatus habet palmam cum vincit cauſam. vt. ff. de var. cog. l. j. §. et ſi palmarij. Accurſius.

b ¶ Pꝛincipatus. id eſt vt ſit pꝛinceps agentium in reb⁹ qđ fit per laboꝛem nõ ſuffragio decurrente matricula. vt. ſ. de offi. magi. offi. l. j.

c ¶ A pꝛicipe. id eſt ab impatoꝛe vt non conueniatur niſi coram imperatoꝛe dictus pꝛinceps. vel dic a pꝛincipe pꝛedicto: ⁊ dic ad citãdum vel exigendum aliquid ab eo qui eſt ꝺ ſua militia. vt. j. l. pꝛoxima. Accur.

d ¶ Perſonarum. vel dic dictoꝛum pꝛicipũ vt ſine ipſo. ſcilicet imperatoꝛe. vel dic perſonarum ſcilicet militantiũ ſub pꝛincipe. nam nõ vexabunt ab alio iudice niſi a dicto pꝛicipe: ⁊ qđ ſubijcit etiamſi interceſſio. id ẽ pꝛeceptio fuerit impartita offi. i loco degentis. id. eſt citari vel conueniri vel coram imperatoꝛe ſm pꝛimum. vel coꝛam pꝛincipe ſꝫ alium intellectum: videbatur enim tũc contra quaſi nõ trahatur extra locum ſuum. ar gu. ſ. de epiſ. et cleri. l. omnes qui.

e ¶ Conuentos. id eſt admonitos.

f ¶ Introducãt. contra pꝛedictos in pmiſſo examine vocatos ſm vtrumqꝫ caſum: vel nec pꝛo nec contra: quia in vetito examine vocatur ſm vtrũqꝫ caſũ.

Agentes[a] in reb⁹ p⁹ palmã laboꝛis emeriti pꝛincipat⁹[b] honoꝛe remũeram⁹. atqꝫ iđ officialꝰ tã ad neceſſitateſ publicaſ ꝙ͂ pꝛiuatas nõ niſi a pꝛincipe[c] mittaſ auctoꝛe: nullarũqꝫ ſine ipſo cuiqꝫ mandetur exhibitio perſonaꝝ[d] etiam ſi interceſſio i locis degẽtis officijſ fuerit ipartita: cauſarum etiã patronoſ ita volum⁹ eſſe conuentos[e] ne ignoꝛante pꝛincipe vllam poſtulationem itroducãt[f]: ne ve ſub vnius pſona ſuſcepti fraude quadam aliena[g] negocia iferenda eſſe pertemptent ꝙ ſi fuerit diffinitio[h] cõtẽpta/decẽ libꝛas auri fiſco noſtro ab officio tuo iubemus auferri.

¶ Omnes agentes in rebus ſunt ſub coꝛum pꝛincipe conueniendi etiam ſi ſenatoꝛia dignitas pꝛefulgeat in eis: actus vero ſoliti expediri per cetum ſenatus expedientur p ipm aliquo reſcripto ſubuẽtionum non obſtãte. h. d. B.

¶ Im. Archa. L. ij.

Omnia citatoꝛia[i] omnium. ſ. cauſarum atqꝫ perſonarum licet ſint ſenatoꝛie dignitatis[k] ad pꝛincipes[l] ſpecialiť reuocari pꝛecipim⁹ actus vero ceteros ꝗ a ſacratiſſimo cetu ſenatus tractari cõſueuerunt cẽſualiũ[m] ſolicitudine celebꝛari: nec aliqđ ꝓiudiciũ[n] ex ſurrepticio reſcripto ſupplicib⁹ iferri.

¶ Pꝛincipes agentium i rebus decoꝛãtur dignitate pꝛoconſulari. h. d. B.

¶ Imp. Aug. L. iij.

Pꝛocõſularis apicis dignitatis adiectione pꝛĩcipes agentium i rebus pꝛecipimus decoꝛari[o].

¶ Pꝛincipes agentes in rebus poſſunt habere domeſticos quoꝝ induſtriã et fidem putant eſſe compꝛobatam: licet illi domeſtici eodem officio ſepe fũcti fuerint: et ſi in dicto officio p. xxv. an. ſeruire nõ poſſint coꝛpoꝛis valitudine impediti: et ob hoc ad honoꝛariam dignitatẽ pꝛincipis beneficio trãſmigrauerit iiſdem pꝛiuilegijs ⁊ beneficijs potientur quibus potitur factus pꝛinceps agentium. h. d. Bar.

g ¶ Aliena. ſ. dicti vocati pꝛincipis ſꝫ pꝛimũ caſum vł ſub eo militãť ſꝫ aliũ.

h ¶ Diffinitio. ſ. hui⁹ legis. ⁊ facit. j. de re milita. l. nemo. ⁊. ſ. titulo tertio. l. i ſacris. Accur.

i Omnia citatoꝛia. ꝗ habent fieri coꝛã pꝛincipe agẽtium in reb⁹ vt de his qui militãt ſub ſe. vt. ſ. l. pꝛoxi.

k ¶ Dignitatis. ſ. ꝗ ſub eo militant: ⁊ ſic ex cõſenſu iperatoꝛiſ ꝗ fecit legẽ iſtã hoc pmittiť. ne ſit cõtra. ſ. ꝺ di. l. nẽo. vł dic hic honoꝛẽ ſenatus re tm̃: ibi habet et actum.

l ¶ Ad pꝛincipeſ ſ. agẽtiũ i reb⁹.

m ¶ Cẽſualiũ. i. coꝛã mgr̃o cẽſ⁹ cũ dicat act⁹. ſ. legitimos. ſcilꝫ Iſinuatio ⁊ ſileť vel ſubau. coꝛã alio cui⁹ ſit iuriſdictio. Acc.

n ¶ Pꝛeiudiciũ. i. ꝙ ꝓiudicet ꝓdictis: aliť male videť ſõare leges

o Pꝛocõſularis. Decoꝛari ꝙ eſt ſpectabilꝰ. vt i auť. ꝺ nõ alie. §. fi. co. ij. nec ob. ſ. eo. l. vl. i pꝛi. vt ibi no.

¶ Idem aug. L. iiij

EX agentib⁹ in reb⁹ principibus domeſticos in ſuis actibus habere liceat[a] eos quoꝝ fidem induſtriãq; probatã ſibi exiſtimant et ſi ſepe eodem officio fuerint[b] ante perfũcti: et ſi quis agẽs in reb⁹ poſt .xxv. annorum curricula ob aduerſam corporis[c] valitudinem militie finem minime valuerit expectare: ſed ad honorariã ex principe dignitatẽ teſtio[d]nio ſchole proſiluerit: hiſdem eũ priuilegijs muniri cenſemus quibus hi qui ad principatus actũ progreſſi ſunt potiũtur. Sed i ſalutationibus iudicum conſenſibuſq; hõres eos qui per longe militie metas ad principatus actum peruenerint: et ſi actus tẽpore poſteriores[e] ſint precipim⁹ nihil cenſualibus vel apparitoribus aduerſ⁹ priuilegia eorũ excogitãtib⁹ tanq̃[f] in actu principatus fuerint verſati vicenarum librarum auri cõdemnatione contra eos propoſita.

¶ Vicariane dignitatis titulis honoratur, qui princeps agentium aut magiſter officiorum eſt effect⁹. hoc dicit Bar.

¶ Idem. Lex. v.

EOs qui ordi[g]nes tranſcurſa militia poſt ducenã[h] ad deſideratũ principis[i] peruenerit gradũ: aut adiutores viri illuſtris magiſtri officiorũ extiterit[k] cum iter honoratos ceperint numerari[l] vicariane[m] dignitatis titulis decorari cenſemus.

¶ Princeps agẽtium in reb⁹ cingulo comitiue primi ordinis fungit. Bar.

¶ Idem. Lex. vj.

PRincipes agẽtium i reb⁹ q̃s ſepe ſeu a pericula vitę interdum renũciatio[n] ad memoratũ gradũ adduxit: cõpleto tpe militie ſue comitiue[o] primi ordinis cingulo in diem vite potiri (ma

a ¶ Ex agentibus. Liceat q; non licet. ſ. habere domeſticũ rectori prouincie. vt. ſ. de aſſeſ. l. nullus.

b ¶ Fuerit. ſic. ſ. de aſſeſ. liceat.

c ¶ Corporis. fa. ſ. ti. j. l. agentes. §. q; ſi morbo. Et no. q; nõ dicit hic q; eligat et alium ſubſtituat: et ſic nõ ẽ contra. ſ. ti. ij. l. fi. Sed illa agẽtes dẽ vbi ſolut.

d ¶ Teſtimonio. forte totius et ſic nõ iurant ſed verbotenus bonũ dẽ eo dicũt ſic i aut. de monachis. §. cogitandũ coll. j. vel dic q; iurent. xv. ar. ſ. ti. iij. l. vniuſcuiuſq; ſec⁹ ergo ſi miles feciſſet pri⁹ vt. j. de re mili. l. miles. et. ff. de infa. l. ij. §. ignominia. et. ff. de re mili. l. milites. §. j. et. ij.

e ¶ Poſteriores. facit. ſ. de cõſuli. l. j. in fi. Sed contra. ſ. de prepo. ſac. cubi. l. j. et de ſilẽ. l. j. vbi videt preferre eũ q̃ eſt tãtum honorari⁹. Sed dic illas itelligi ſm iſtã et qui ẽ in actu ſp preferat honorarijs eiuſdem vel alteri⁹ dignitat. vt. ſ. vt dig. or. ſerue. l. ij. §. ſz adminiſtratores. Ac.

f ¶ Tanq̃. vere nihil quia habentur perinde ac ſi fuiſſent in actu et cõpleuiſſent militiam quia dñes precedentes eum deceſſiſſent. et ſic iſte fuiſſet princeps. et facit ad l. iſtam. j. de pala. l. palatinos et. ſ. ti. ij. l. ij.

g ¶ Eos q̃ ordine. quod eſt faciendũ vt. ſ. de offi. ma. offi. l. j.

h ¶ Ducenã. dignitas eſt vt dicta. l.

i ¶ Principis. ſ. agentium in rebus.

k ¶ Extiterint. quia tunc debz fieri priceps cũ ſteterit in ducena per annum. vt. ſ. tit. j. l. matriculam. aſſumpt⁹ adiutor fuit magiſtro officiorum quia ſuper omnes iſtos principes erat. nam ipſe faciebat matriculam. vt. ſ. ti. ij. l. matriculam.

l ¶ Numerari. hoc ipſo. Accurſius.

m ¶ Vicariane. q̃ ẽ ſpectabilis vt pcõſul. qđ ptz: qz inter ſpectabiles ponitur. vt. ſ. de of. vica. cui pcõſult equiparatur. ſ. e. l. pcõſularis. et facit. j. l. pri.

n ¶ Principes. Renũciatio. renunciat q̃ ſe ſuppoſuit piculo et facit. ff. p ſo. ſi nõ fuerint. §. j. i fi. et. j. ti. j. l. vlti. Accurſius.

o ¶ Comitiue. Et hoc cingulũ comitiue eſt ſpectabile. vt no. ſ. de offi. et qui pro. l. j. et cõ. cor. cum ſuperioribus et duabus proximis. Accurſius.

nentibꝰ videlicet du[a] dum pſtitis ſaluis[a] pͥuilegiiſ) decernimꝰ

¶ Militãs in ſchola agẽtiũ ſi fuerit de corpore cohartalium licet princeps agẽtium factus ſit filiũ curie obligatum reliquit: ſʒ ſi ipſum ſuſceperit poſtq̃ꝫ princeps factus fuerit: liber erit a curia. h. d. B.

¶ Imp. Leo. A. vij.

Q Uicumqꝫ ex corpore cohartaliũ militãs in ſchola agentiũ in rebꝰ filium pcreauerit: anteq̃ꝫ ad metas militie ſue perueniat pri[b]cipatus[b] honore decoretur: licet ipſe poſt finitã militiam vt pote liber nulla debeat huiuſmodi cõuẽtiõe pulſari[c]: filiũ tamen cohartali cõditioni relinquat obnoxiũ. ſi vero poſtq̃ꝫ adeptus fuerit principatum ediderit filium is qui natꝰ ẽ (etiam ſi in ſchola deuotiſſimorum agentium in rebus militiam ſortitus non fuerit (ita liber ſit ac ſecurꝰ vt nec vllis cohartalis officij nexibꝰ obligetur: quaſi iam ex pr̃e libero ꝛ ab hac cõditione penitus alieno progenitus.

¶ Impera. Arcba. Lex octaua.

M Ultis deuotiſſime ſchole agentium in rebꝰ additiõibus permoti viros clariſſimos[b] eiuſdem ſchole principes qui finitis militie ſtipẽdijs exeũt: quotiens ex maioris iudicis ſententijs[e] ipſi vero eorum coniuges aut liberi vel ſerui[f] aut coloni ſiue per ſe ſiue per procuratores[g] conueniant non amplius q̃ꝫ vnũ ſolidũ executoribus ſportularum[h] noie prebere cõpelli: apparitoribus vicarianis ſeu preſidalis iudicij: non niſi tertia parte ſolidi tantum preſtanda[i]: nullaſqꝫ hiſdem cõcuſſiones aut vexatiões in prehendis fideiuſſoribus ingeri: ſʒ eos fideiuſſores quos locorum defenſor exiſtimauerit[k] dare ita videlicet vt p tenore generalium edictorũ hi qui vel ĩ ſacratiſſima vrbe vel in prouincijs ĩmobiles poſſidẽt facultates: adiuratorie cautioni[l] ꝛ ſubſtantie ſue credãtur. Hoc etiam adijciendo vt numq̃ꝫ niſi ex ſententia[m] in ſcriptis plata penitur moueantur: ad ſimilitudinẽ inſuper aliorum[n] officiorum quotiẽs ciuiles vel criminales cõtra eoſdem cognitiones mouentur: executorem quidem negocij vſqꝫ ad finẽ litis ci=

a ¶ Saluis facit. ſ. de priui. e. qui i ſac. l. de cubiculis. ꝛ. ſ. ꝺ ſilen. l. fi.

b Q Uicumqꝫ Principatus. ſubaudi et princi. ꝛc. qꝺ fit matricla decurrente.

c ¶ Pulſari. vt ſ. ꝺ decu. l. fi. §. viri quoqꝫ. ꝛ facit in ea. l. §. nec nõ magiſtri. ꝛ. ſ de digni. ſena. ꝛ ff. ꝺ ſena. emãci patũ. ꝛ. ff. de decur. l. ij. §. ſ.

d M Ultis. claſ riſſimos. i. clare dignitatis ſpectabiles tñ ſũt. vt. ſ. eo. l. procõſularis. ꝛ ſub. iubemus.

e ¶ Sentẽtijs citatorijs.

f ¶ Uel ſerui. de his. dic. ſ. ti. iij. l. i ſacr. i pñ.

g ¶ Procuratores de hoc. ſ. ti. ſ. l. fi.

h ¶ Sportularum. i fiſcũ dandarũ. iõ in ſporta põitur vt ſeruiamus pbis. vt iſti. de dona. §. eſt et aliud.

i ¶ Preſtãda. nomine ſportularum pro fiſco nam pro ſe ifra accipient.

k ¶ Exiſtimauerit. de ſuo forte nũero. vt ar. ſ. ti. iij. i ſacris. §. fidei. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. fi. §. fideiuſſorẽ. Accurſius.

l ¶ Adiuratorie cautiõi. ex q̃ collige generaliter omnes poſſeſſores imobilium rerum debere iurare iudicio ſiſti q̃ꝫ ñ ſatiſdẽt. Ab. vt no. ff. q̃ ſatiſ. co. l. ſciẽdum. Itẽ quid ſi non poſſidet? Rñ. idem vt iuramẽto ſtetur. vt. ſ. ti. iij. l. ſacris. ibi ita vt ſi ꝛc. nunc iurat ſatiſdare nõ poſſe: licet hoc alij faciant. vt. ſ. de epiſ. et cle. aut. generaliter. Uel potes hic dicere ſecus q̃ꝫ in pximo ſacro. ſcri. vt. ſcʒ ſatiſdet ſi non habet imobilia. vt. ſ. prox. nullaſqꝫ ꝛc. Itẽ no. q hic innuit q ſi poſſidet rome euitet i prouincia: ꝛ ecõtra qꝺ non puto cũ loco ſatiſdationis ſit poſſeſſio

m ¶ Sententia. epſa citatoria.

n ¶ Aliorum. vt ſ. titu. iij. l. in ſacr. ꝛ. ſ. ꝺ digni. quotiens.

uſlis ſeu criminalis vnius eſſe ſolidi preſtatione contentum[a] et pro inſinuandis[b] noſtre ſerenitatꝭ apicibus vl' ſimplici cōtra obnoxios eorum poſtulatione deponenda binos ſolidoſ ab his vel coniugib⁹ eorum preberi: et q̊tienſcumq̧ exemplaria[c] poſtulantur hi q̊rum intereſt accepto ſolido quod petitur prebere non differāt pro implendis vero monumentis[d] vnde conueniendi tribuit executorib⁹ facultaſ non vltra q̄ꝫ tres ſolidos quibus ꝯpetit impartiri precipim⁹ arbitro[e] vero nō amplius q̄ꝫ ſolidum et fiſci[f] patronis dimidiam ſolidi partem notarijs[g] vero tertiam[h] vſq̧ ad finē ſicut dictum eſt[i] cauſe preſtare: ſup editione[k] quoq̧ chartularum ſolidi partem dimidiam prebere. Qꝫ ſi nō apud arbitrum ſꝫ in competētibus iudicijs maioribus cognitio celebretur: inducendi q̊dem negocij gratia non niſi quattuor ſolidos eoſdem viros clariſſimos erogare[l] geſtorum[m] vero excipiendoꝝ cauſa duoſ tantūmodo ſolidos dare. Et nullius vltra ſupraſcriptas q̄ꝫtitates cuiuſlibet alterius preſtādi ſumptus exactione vexari: his omnibus locum habentibus ſiue ipſi alijs litem ingerunt: ſiue ab alijs pulſentur.

De curioſis et ſtationarijs[n]. Titulus. xxiij.

Denunciās maleficiū punitur ſi non probat: ⁊ iō alium pro delicto non incarcerat. Bartolus.

Imperator Aug. Lex prima.

Curioſi ⁊ ſtationarij[o] vl' quicūq̧ fūguntur hoc munere crimina iudicib⁹ nūcianda meminerint: et ſibi neceſſitatem probationis[p] incūbere: non citra periculum ſi inſontibus cos calūnias nexuiſſe cōtigerit: ceſſet ergo praua conſuetudo per quam carceri aliquos immittebant[q].

Officium agētiū in rebus eſt curam habere ſupereuictionib⁹ curſus publici portando pecuniam publicam per prouincias

a Cōtentū. hoc ꝑ ſe accepit
b Jnſinuandis. i. ſcribendo reſcripto principis vel ſimplici petitione actoris in libro iudicis. Accur.
c Exemplaria. hic illa eadem exemplificantur. et ſic aliud pro ſcribendo et aliud precium pro exemplatura datur.
d Monumētis. id eſt ꝓſcribēda epl'a citatoria. vt. ſ. co. l. omnia.
e Arbitro. i. delegato. vl' ꝑprie. vt no. ſ. ti. iij. l. in ſacris.
f Fiſcipatronis. qui cogunt arbitrū ꝓcedere. vt. d. l. i ſacrꝭ.
g Notarijs. arbitri.
h Tertiam. partem ſolidi.
i Dictū eſt. i executore exꝑſſe: ⁊ in alijs ſenſit idem.
k Conditione. i. pro dādis exemplis geſtorum. ſed. ſ. pri. pro ſcribēdo in q̊terno iudicis.
l Erogare. hoc habebūt iudices. vt in aut. de iudi. §. ne autē iter hec. col. vj. ſꝫ. ſ. in pri. l. fiſcus.
m Geſtoꝝ. h̄ d̄ noie alioꝝ iudicū nō arbitri de quoꝝ nomīe ſ. pr. d̄ri. ⁊ no. q̧ hec oīa ꝓuſſe gia hꝫ comeſcō ſiſtorij vt. ſ. d̄ comi. ꝯſi. l. j. ⁊. ij. ⁊ fa. j. d̄ ꝓui. ſcho. hac lege. ⁊. ſ. de agri. ⁊ cē. oēs d̄ ſpoꝛ. l. ij. ⁊ iſti. d̄ ſatiſda. §. ſꝫ hodie. et in aut. de nup. §. j. co. tuj. ⁊ j. de caſtrē. ⁊ miniſte. l. añ offitia Jtem nō turberis ſi in aliq̊ differat lex iſta ab illa in ſacris.
n De curioſis et ſtationarijs. Dictū ē i genere de agentibuſ i reb⁹ ⁊ eoꝝ pꝛīcipib⁹ nūc d̄ duab⁹ ſpecieb⁹ Pꝛīo de curioſis q̊ꝝ offim̄ erat nūciare crimia et remittere criminoſos. vt. j. l. fi. Jtē ſcd̄o d̄ q̊buſdā q̊ ꝑerant euectiōib⁹: vt i trib⁹ ſeq̄ntib⁹ legibus.
o Curioſi et ſtationarij ꝑ eodem curioſi ⁊ ſtationarij forte q̃ ſtabant certo loco vñ cōſueuerant fugere delinq̄ntes: idem d̄r irenarcha. vt. ff. de cuſto. reo. diu⁹.
p Probatiōis No. q̄ꝫ nō credi officiali niſi ꝓ p̄bet. qd̄ dic. vt. ſ. de accu. l. ea q̊dem. et facit. l. ſinguli. ⁊ de cuſto. reo. l. j. Sed arg. cōtra. ff. de offi. prefec. vꝛ. l. j. §. fin a.
q Jmmittebant. vt. j. de co

Officiali non ꝓbanti nō credit.

har.l.i. Item ꝙ cõſuetudo praua reiicitur facit i aut. vt nul. iu.§.i.col.ix.

a Agentes. publici curſus officium huius erat portare pecuniam publicã ꝑ prouincias et conducere naues ⁊ animalia ad ferẽdam annonam reipub. et tẽpore competẽti facere incipi iter vel curſum: ⁊ ꝓuidere ne quid ſubtrahatur: vt hic. ⁊. i.l.fi. ⁊. i. ꝺ cur.pu.l.iij. ⁊. l. finali.

b Credim⁹. ſic de prefecto credit pꝛiceps. vt.ff.de offi.pfe. pto.l.i.

c Officio. i. alius non intromittat ſe. vel dic ꝙ iſte non intromittat ſe ꝺ alio officio. ad qꝺ.ſ. de agen. in re.l. penul. ⁊ vlt. prima placet.

d Curſũ arripiẽdo iter ante alios: vel alr̃ faciendo cõtra preceptum iſti⁹

e Euectio. i. qꝺ vehit. vel. i. qñ iter arripit dicat huic. alr̃ ẽ aduocatio ſic dctã euectio: q2 animalia vocãtur ad publicũ curſum.

f Pro aĩalibus mulis puta vel ꝑ equis q̃ſquis accipiat ꝓ x. cũ nõ habeat

et cõducẽdo naues ⁊ animalia ad deferendum annonas ⁊ ali⁹ officialis ſub pena ſe intromittere non debet. ⁊ recipiẽs pecuniã pro animali in curſum publicum non edicto pena quadrupli pũitur. hoc dicit Jo. de platea.

Idem Auguſtus
Lex ſecunda.

Agentes in rebus in curiis agendis et euectionibus publici curſus[a] inſpiciendis noſtrorum memores precẽptorum credimus[b] in omnibus velle ꝓfutura reipublice: iõ ꝙ ſolos agentes in rebus in hoc genere iuſſimus obſequiũ adhibere: et non ab alio penitus officio[c] hi vero peruigili diligentia prouidebũt ne q̃s contra euectionis auctoritatẽ moueat curſum[d]: vel amplius poſtulet ꝙ̃ cõceſſit euectio[e]. quiſquis igitur aliquid tale ꝑpetrare tẽptauerit: improbi cepti priuetur effectu: demonſtretur etiam iudicibus vel curioſis euectio: etiam ſi quiſ nobis iubẽtibus feſtinare memoret in obſequium neceſſarium: nec preualeat contumacia vel dignitas: ergo nummum iam vetamus expoſci pro animalibus[f] in curſu minime cõſtitutis: quod ſi forte aliq̃s extiſtimauerit perpetrandum: eius quadruplum quod accepit i ferre cogatur[g].

Condemnatio prefecti facta ꝺ agẽte in rebus eſt nulla niſi talis agens aliquid contra honorem honeſtatem et decus ſui officij commiſerit: quia tunc grauius punitur. Barto.

Idem Auguſt.
Lex tertia.

Per id tempus q̃ curſus tuendi ſolicitudinem ſuſtinetis[h] condemnationes prefectoꝝ circa eos ſolos irrite ſunt future q̃ ſeruauerint honeſtatem: erga eos vero qui inhoneſte et contra decus ſeculi vel honorem militie verſabũtur / non ſolum condẽnatio manſura eſt verumetiã grauior pena ſtatuenda[i].

Agentes in rebus ſingularibus ꝑ ſingulas prouincias ſunt mittendi: qui in euictionibus inſpiciendis curam tantum habebũt cũ aliis iudicibus vel prouincialibus ⁊ alios illicite nõ vexabunt: de cauſis non cognoſcent ⁊ non detrudent in carcerem. h.d. Barto.

Idem. Lex quarta.

Agentes in rebus ſingulos per ſingulas prouincias mittendos eſſe cenſemus[k]: quibus inſpi

niſi.viii.

g Cogatur. ad hoc. i. de ero. mil.an.l. excellẽtie. ⁊. ſ. de excu. mu.l. placet.

h Per id. ſuſtinetis. loquitur agentibus in reb⁹.

i Statuenda. Not. non iuuat officio vel dignitate q̃ male eã ſeruat. ſic. ſ. de digni.l. iudices et.l. quotiens. ⁊ i. de cur.pu.l.ii et de vete.l.iii. item et facit. ff. de in ius voc.l. ii. ⁊ de mino. auxilium i fi. et. ſ. de epiſco. ⁊ cle. l. generaliter. Officiũ aut dignitatẽ male ſeruãs eis non iuuatur.

k Agentes. Cẽſem⁹. ad quam curã et curſum illi ex ſchola agentiũ debent exire q̃s ordo militie vocat ad laborum adiutor vt. ſ. de of.ma.of.l.i. plures ergo et alii agentes erant i rebus. vt. d.l. et ſ. de agẽ. i reb. l. matriculã. Et not. hui⁹ officiũ vt. ſ. eo.l.ii.

a ℭ Cōmune. ſic.j.ti.j. nihil.
b ℭ Suſcipe. ad audiēdū.
c ℭ Trudere. vt.ſ.e.l.j.in fin. ſed ſi inueniat fugitiuos in cuſtodia detinere poſſit.vt.ff.ð fugi.l.ſi.in pri. cū iſti dicātur ſtationarij.vt.ſ.e.l.j.in prin.
d ℭ De pala. ſac. ⁊c. ℭ Sez principis. nam vtriſq̧ priuilegiū idem datur vt.j.eo.l.ſi.
e Palatini. al's vicapalatini q2 q̄dā modo gerūt vicem principis. ⁊ ſic p eodē. alī deeſt vicarij
f ℭ Pro capitibus. No.ſic.ſ.ð agri.⁊ cen.cum antea. et ne ruſti ad vllum ⁊c. l.j.ſed cōtra. ſ. ð ca.ci.cē. exhi. l.j.⁊ de colo.tracen. ſed et illa ſpecialia.
g ℭ Jugis.ſcz boū.vt in auť.ð mā.princi.§.coges.co.iij. Acc.
h ℭ Suſceptionib⁹.hoſpitū vt ð clericis ðz ſ.ð epi.⁊cle.l.j.
i ℭ Themōarijs.alī temerarijs.al's themonarijs.⁊ facit.j. de priui.eoꝝ q̄ i ſacr.pa.l.j. Ac.
k Ull⁹ euerſor.q2 male geſſit.
l ℭ Pacto. id eſt modo.⁊ facit ſ.ð ſuſce.l.ſi ali

ciendarum euectionum tantum debeat cura mandari vt nihil proſſus [a] cōmune[a] aut cū iudicib⁹ aut cum p̄uincialib⁹ habeant: nec naues debebunt illicita ꝯcuſſiōe vexare: nec libellos aut atteſtatiões vel cōteſtationes litis gratia ſuſcipere[b] aut in carcerē quēq̄ [c] trudere[c] ſz curſui ſolum vacare.

ℭ De palatinis ſacrarum largitionū ⁊ [d] rerum priuatarum[d]. Titulus.xxxiiij.

ℭ Palatini pro capitib⁹ eorum et iugis tātum pēſitationem fiſco ſoluēt: ab alijs vero muneribus ſordidis vacant.h.d.Bar.

ℭ Imperator Archa.Lex.j.

[e] Palatini [e] p̄ [f] capitib⁹[f] ſeu [g] iugis [g] ſuis tantum pēſitationē atq̧ obſeq̄a recognoſcent extraordiarijs et ſordidis muneri[h]bus ⁊ ſuſceptiōib⁹[h] [i] et themonarijs [i] oneribus liberati.

ℭ Theſaurarius vel comes theſaurariorum reptus ſemel culpabilis ī officio iterato ad candē militiam non aſpirabit: nec etiā aliā acquirere pōt.b.

ℭ Imperator zeno. Lex ſecunda.

Ull⁹ theſaurenſis vel officialis comitis theſaurariorū ſemel depr̄ehenſus euerſor[k]: quocūq̧ pacto[l] aut repetat militiam ſuam: aut aliam ſibi requirat per ābitū dignitatē: vel ſeſe trāſferat ad aliam quācūq̧ militiam.

ℭ Singulis annis vnus ex palatinis mitti debz ad regendum principatū comitis domorum capadocee. Bar.

ℭ Imperator Archa. Lex tertia.

[m] Riſco[m] iā nūc ordie reuoca[n]to[n] de palatino poti⁹ officio ad regēdū principatum officij comitis domorū p capadociam mittātur: quales comes ēt domorum ſi inhoneſtum aliq̄d geſſerit vereat: idoneos itaq̧ ſinglis ānis e nu[o]mero mittēdarioꝝ[o] ad hoc eligere debe[p]bis[p] ⁊ mittere.

ℭ Palatini nihil habent commune cum alijs iudicibus prouinciarum: ſz excepta reuerentia que eis debetur non ſolum p iudices minores: verumetiam per maiores q̄libet iudex debet ī ſuo officio deſeruire. hoc dicit Bartolus.

ℭ Idem. Lex quarta.

[q] Ihil omnino vllis iudicibus[q] cum palatinis noſtre clementie quicumq̧ a comitibus dirigūtur

quid.⁊.ſ. de digni. iudices. et ff.de ſupec. tu. l. iij.§. queri. in fine.§. ⁊ de ac. ſi cui.§.hiſdem. et.j.de cohar. l. ſi cohartalis.et ſ.ad.l.iu. ð am. l.j. Accur.
m Riſco. principatus capadocie ſpecialiť deputatus pro ſuis ſtipendijs comiti domorum ad quem regendum mittitur ð palatinis quē ēt verebiť comes male aliq̄d p eū vel aliū agere.
n ℭ Reuocato. antea ſic fuerat ſz in diſſuetudinem habitū renouat.
o ℭ Mittēdariorum.i. palatinorū qui ſunt habiles ad mittendum.
p ℭ Debebis. comiti domorum loquiť.vt.j.l.pxi.⁊ no.hic arg. q̄ malus prelatus timet bonū ſubditum.

Prelat⁹ mal⁹ bonū ſubditum timet.

q Ihil iudicib⁹. al's militibus.⁊ al's comitibus.ſcilz prouinciarum.

Reuerē tiā debz mĩoꝛ ma ioꝛi ipē dere.

a ℭ Coniunctum.dū palatini gerant ſuū officium ⁊ ſic non obſtat.ſ.de agē.in reb.l.ex co in fi.et.l.fi.§.ita:q̄ ſunt cōtra.⁊ facit.ſ.tit.j.l.fi.
b ℭ Ab inferioꝛibus.No.reuerentiam maioꝛi a minoꝛi deberi:et ecōtra.ſic.ſ.de offi.re.p.l.potioꝛes.et de offi.diuer. iudi. l.ij.Itē no.q̄ archiep̄s hac terra honoꝛare dz e p̄m:vt hic.nec ſuam iuriſditionem per illi⁹ p̄ſentiam perdit. vt in au.de defen. ci.§. nulla. col.ij.
c Quidā exceptoꝝ.i. ad aliam dignitatem.
d ℭ Militādo ſubaudi elegit. ⁊ facit.ſ. vt digni.oꝛ.ſer.l.j. et de p̄ri.ſac. ſcri. l.vnicuiq̄ꝫ.
e Ab officijs. Neq̄ꝫ ipſa.ſcꝫ excellētia tua. Accur.
f ℭ Poſtmodum. id eſt poſt legem iſtam. vł dic poſt finituꝫ officium:⁊ dicit in ſoꝛdidis ⁊ ſimilibus nc ſit ꝫ ſ.co.l.j.
g Scrinijs. hac.l.nominantur officiales qui ſubſunt comitibus domoꝝ ⁊ hi ſoli habebant ſtipēdia: et eſt falſa hec.l. in oīb⁹ fere libꝛis circa litteram.
h ℭ Suffragio. ſic.ſ.de p̄in.agen.in rebus.l.omnia.

ſit cōmune atq̄ꝫ coniunctū [a]: ſed excepta reuerentia que nō ſolum ab inferioꝛib⁹ [b] ſed etiam a maioꝛibus ⁊ in prouīcia de gentib⁹ rectoꝛib⁹ p̄uinciarum debetur atq̄ꝫ deferꝫ:ſuis q̄ſq̄ꝫ neceſſitatibus obſecundet.

ℭ Effectus princeps palatinoꝛum ad aliam dignitatem conuolare non poteſt. Barto.

ℭ Idem. Lex.v.

Quidā poſt īpletum oꝛdinem militie palatie quam geſſerant: honoꝛemq̄ꝫ trāſactum ad exceptoꝛum [c] ſcrinia tranſire nituꝫ. Hac igitur lege ſancimus vt nulli pꝛoꝛſus dehinc iſta audē di relinquatur occaſio:ſꝫ vnuſquiſq̄ꝫ ei⁹ ſcrinij quē pꝛimū militando [d] elegit oꝛdinem pſequatur:nec ī alteri⁹ loco finē militie req̄rat.q̄ iā ꝑpꝛij oꝛdinis tranſegerit pꝛincipatum.

ℭ Preſes palatinus inīū gere non poteſt ſoꝛdidum munus. Bar.

ℭ Idem Lex ſexta.

Ab officijs palatinoꝛum excellētia tua ſciat ita penitus eſſe receden [e] dū:vt neq̄ꝫ ipſa [e] poſt [f] modū [f] licitum ſibi credat hiſdē aliquid adiungere et ꝑpterea prouinciarum rectoꝛes pꝛohibeāt q̄c q̄ꝫ vlteri⁹ tale conari

ℭ Hec lex ē hodie modice vtilitatꝫ:iō nō eſt circa eā inſiſtendū: vide eā p te ipſum ⁊ circa eam laboꝛare eſſet litus arare. Bart.

ℭ Idem. Lex.vij.

Scrinijs [g] omnib⁹ largitionum comitatēſiū infraſcriptas decernimus dignitates: vt his cōtenti ambiendi ſibi aditum interclusū eē cognoſcātē tſi ſpeciale beneficiū emendicato ſuffragio [h] quiſq̄ꝫ valuerit

probatione inquit nonvidetur indigere. Ego profecto huius loci legiſq̄ꝫ totius nec oꝛdinem nec ſenſum īuenio ac inueniri poſſe ſpero cum Halzatus qui tot veteres libꝛos habuit in eā rē hos numeros foꝛmaſq̄ꝫ nobis īterpꝛetari nequiuerit barbaricarios.i. phꝛygiones exponit de q̄b⁹ dictū in titu.de excu. artificū. et de barbaris barbaraq̄ꝫ lingua quedam vt ſolet docte iꝫ hūc locuꝫ parum explicātia.adducit optimum locū ex greco legum interpꝛete palatini īquit cōi nomine dicūꝫ oēs habitātes ī palatio alij q̄dem ſemp ī domo auguſti perſeuerātes qui comitatenſes dicūtur. Comitatū autē locū appellant in quo vitā ducebat īperatoꝛ. Qui vero in p̄uicias mittebātur dicunꝫ mittendarij a mittendo. hec ille. q̄d aūt in.l. placuit. dicíꝫ ſuggeſtio. legendū ſuggeſtu.pꝛeter hec Halſat⁹ nihil ego lego illic pſutura ſuggeſtio. Uerum per deum immoꝛtalem quis vnq̄ꝫ nobis vel integram legē reſtituerit vel p̄me ac ſecunde foꝛme vocabula ac ducennarios toties repetitoꝛet pleraq̄ꝫ nobis in.l. ſcrinijs expoſuerit vnq̄ꝫ niſi diuinaculus vnde conſulere malo vt hanc legem pꝛetermittant qui hunc libꝛum legunt quam fruſtra nitantur in modo ſcirpum querere vel goꝛdianum nodum explicare.quē

Additio.

ℭ In hac.l. ſcrinijs. illic quiſquis ducenarij numero vnus centenarij numeri legēdum eſt inquit Halſatus cētennarij numero pꝛim⁹. id eſt vnus quod alia

impetrare annonas etiam iuxta diffinitum dignitatū modum volum⁹ preſtari nec ampli⁹ ꝗcꝗ pſumi breuis † ꝙ dignitates p ſingula ſcrinia officiorum ſacrarum largitionū habere ſtatuimus hic ē ſcrinij exceptoꝝ pſectiſſimus ordinis ſecundi nūeri vn⁹ pmicerius exceptorū nu. vn⁹ ducēnarij duo. Vn⁹ ẽtioceri⁹ ⁊ q̄rtoceri⁹ centenari⁹ vn⁹: vn⁹ pmiceri⁹ iſtorū epſ̄ares nūero duo. forme pme numero triginta ſex.forme ſecunde numero quattuor.forme tertie numero tres. ij. ps. Scrinij numerorū prefectus ordinis tertij numero vnus. Ducēnari⁹ numero vnus: centenarij nūero duo: epiſtolares nūero duo. forme pme numero tres: forme ſecunde numero vnus.forme tertie numero duo. iij. ps. Scrinij ſacri tabellariorū pfectus ordinis tertij nūero vn⁹. ducennarius numero vnus. cētenarius numero vnus.epiſtolaris numero vnus. forme prime numero tres.forme ſecunde nūero q̄nꝙ. Scri iiij.pars. nij canōis perfectiſſim⁹ ordinis tertij nu.vn⁹.ducēnari⁹nu.vnus.cētenari⁹ nu.vn⁹ epiſtolares nūero duo.forme pme nūero q̄ttuor forme ſcđe nu. q̄ttuor.Scrinij mittēdarioꝝ ducēna v. pars. rij nūero vn⁹. cētenarij nūero. v.epſ̄lares nu.viij.forme.j.nu.viij.forme ſcđe nūero. xxxiij. Scrinij auri maſſe pſectiſſimi ordis:nu.iij.idē pmiceri⁹ ſacre maſſe nu.vn⁹idē ſecūdiceri⁹.ducēnarij nu.ij.ẽtioceri⁹ vn⁹⁊ q̄rtoceri⁹ cētenarij nu. vj. epſ̄lares nu. iiij . aurifices ſpecierū pfecti numero nouē: ducētenarij.iiij.nu.cētenarij nu.vj.epſ̄lares nu.viij.forme prime nu. viij . forme ſcđe.nu.iiij.aurifices ſolidorū du

(qđ dicunt)apollo ſoluat formas alij velut claſſes quaſdam fuiſſe dicunt. Tu ex textu quantum potuit fieri caſtigato ſenſum quem potes elicito cum ea lex magno vſui nō ſit. Poſt hec viſus eſt mihi Budeus et hunc locum et alia quedam ī his libris occurrētia nō parum adiuuare dum in pādectas ſcribit ī hunc modum. notis ſcribere ē cōpendioſo ſcri- † Id eſt exſcripti. bēdi genere excipiēdo vti. trāquillus de Tito principe ro. et plurib⁹ comperi notis quoꝙ excipere velociſſime ſolitum ⁊ cum amanuenſibus ſuis per ludum iocumꝙ certantem imitari chirographa ꝗcūꝙ vidiſſet. Huiuſmōi exceptores ſunt hodie ī curia parlamēti mirāda ſolertia omnia prope modum dicta aduocatorū quoꝙ nedū iudicum excipientes. Quales oliꝫ etiā in iudicijs fuiſſe romanis multis teſtimonijs conſtat. Trāq. in Ceſare. Orōnes aliꝗs reliqt inter quas temere ferunẗ ꝗdā. vt p. Q. metello. Quā nō immerito Auguſt⁹ exiſtimabat magis ab actuarijs exceptam male ſubſequentibus verba dicentis quā ab ipō editam. Et pedian⁹ autor eſt orationē p milone exceptam eſſe que adhuc tēpore ſuo extaret. Et alterā quā nunc habem⁹ a Cicerone ſcriptā illa multo abſolutiorē. Quidā aūt oratores (vt Cicero docet ī Bruto) orōnes ſuas non edebāt. contenti in foro egiſſe. Quidam domi confectas in publicum emittebant. Olim ergo (inquit Budeus) ī officio actoꝝ. id eſt apud acta erant qui actuarij qui ſcribe qui exceptores quiꝙ ſubadiuue dicerentur que miniſteria fere omnia aut eis ſimilia in officio actorū ampliſſime curie eſſe cernimus . Huiuſmodi autem exceptores quorum meminit modeſtinus in tit. ex qui. cau. maio. prouinciales fuiſſe credit. Budeus qui illam ſolertiam in qualibet prouincia profiterētur et preſidibus in prouinciā aduenientibus operam nauarent ideoꝙ reip. cauſa abeſſe non videri licet in comitatu pſidis eſſent. Hec ad hanc. l. vbi de exceptorib⁹ ac pleraſꝙ alſ nō mediocre interpretamentum adijciunt. Velim autem reliqua hui⁹ legis ac tituli loca non adeo neceſſaria cuilibet vidri vt nos a cepto opere vel tantillū remorenẗ. formaſ tamen id genuſ primas ⁊ ſecundas in palatio Roma. pontificis eſſe aiunt qui Roma . vixerūt. ſunt claſſes quedam palatinorum officiorū quod earum rerum expertis reliquo interpretandū. Pyrrhus.

cēnarij nu.vn⁹.cēte=
narij nu.viij.epiſto=
lareſ.nu.ſex.forme.j.
nu.ix.forme.ij.nūe.
xxx.ſculptores ꝛ ce=
ri artifices cētenarij
nu.vn⁹.epl'areſ nu.v.
forme.j.nu.vj.forme
ij.nu.xviij.Scrinij
ad rhſum per formā
primā nu.vn⁹ ꝑ for=
mā ſcđaꝫ nūero duo
ducennarij nu.j.cēte
narij nu.duo.epl'areſ
nu.iij.forme ꝑme nu.
iiij.forme.ij.nu.ij.for
me.iij.nu.j.ſcriniarij
ad limitē per formā
nu.j.ducēnarij.nu.j.
forme.j.nu.j.forme ſe
cūde nu.ij.forme.iij.
nu.tres.ſcrinij nr̄i ꝑ
formā ordine.iij.nu.
j.per forma epl'ares
nu.ij.forme.j.nu.vij.
forme.ij.nu.x.forme
iij.nu.iiij.officialiū
ſacrarū veſtiū ducen
narij nu.iij.cētenarij
nu.iij.epl'arū nūe.ij.
forme.j.nu.xij.for=
me.ij.nu.x.forme ter
tie.nu.viij.deputati
ſacre veſtis ꝑ formā
ſecundi ordinis nu.
duo ducennarij nūe.
duo.cētenarij nume.
duo.epl'ares nu.duo.forme.j.nu.iij.
Scrinij ab argentarijs per formā
ordinis nu.j.epl'ares nu.j.forme.j.
nu.vj.for.ij.nu.ij.forme.iij.nūe.j.ad
pecunias ꝑ formā ordinis nume.j.
forme prime nume.vnus.forme ſecū
de nume.ij.forme tertie nume.v.Ar=
gentarij comitatenſis ducēnarij nu=
me.j.centenarij nume.ij.epiſtolares
nume.iij.forme prime nume.viij.for=
me ſecunde nume.xxv.Barbaricarij
centenarij nume.duo.epiſtolares nu=
mero quinqꝫ.forme prīe numero octo
forme ſecunde numero vnus.

¶ Palatini tranſmiſſi per prouincias āno cla pſo cingulo liberantur hoc dicit Bart.

¶ Idem. Lex.viij.

a Placuit iuſte oībus mitten=
darijs et palatinis[a] officij ꝓſu
tura ſuggeſtio quam inſinuaſti: vt ex
b hiſdem [b] annis ſingulis ex ducenna=
c rijs tantum [c]: ex centenarijs habi=
d to prouiſionis [d] intuitu cingulo libe
rentur.

¶ Nullus officium ſacrarum vel priuatarum largitionum aſſumere poteſt: niſi mediāte ꝑn=cipis auctoritate. Bar.

¶ Imperator. Lex.ix.

e Non aliter quilibet ī officio ſa=
crarum largitionum vel ꝑua=
tarum cingulum militie ſibi ſumen=
dum exiſtimet: niſi noſtre manſuetu=
e dinis annotationem [e] meruerit.

¶ Palatini adiutores et primicerij finito officio ſicut agentes in rebus a prohibitione tyronum a ceteriſqꝫ mūeribus ſordidis ſunt immunes. hoc dicit Barto.

¶ Imperator Theo. Lex.x.

Palatinos qui ſacrarū remune
rationū rationē tractantes in
f culpantur: ad calcē [f] terminūqꝫ mili
tie puenientes: necnō etiam adiuto=
res et ꝑmicerios diuerſorum officio
rum precipimus habere priuilegia q̄
nup agētium in reb⁹ ſchole nr̄e ſunt
māſuetudine cōtributa: ſcilicet vt a
g tyronū [g] ꝓhibitione memorati reddāt
exortes: ceteraqꝫ onera nō agnoſcāt.

¶ Imperator. Lex.xj.

a Placuit. Et palatinis. ꝛ pro id ē.
b ¶ Ex hiſdē. ſ. palatinis. Ac.
c ¶ Tm̄ alīs tamen. alīs tm̄. q̄ſi trini. ꝛ qui ſunt centenarij ꝛ ducennarij ꝛ certi numeri habes ſ. l. proxi. d quibus ſingulis āna aliquot deſcunt vt hic.
d ¶ Prouiſionis. ſ. tuer pfecto loquitur.

Non alit. annotationem. i. ꝑuilegiū noſtro motu: ſꝫ cum cōcilio ꝓcerū ē pragmatica ſanctio. et facit. ſ. de agē. in re. l. matriculam. in fi. ꝛ. j. de re milit. l. neminem. Accur.

f Palatios. Ad calcē id eſt finem. nā calx calcis parſ pedis extrema vt vbi eſt iūctura tibie ꝛ pedis ſub cel. eſt ped; cōcauum. inde ſubcellar; ſꝫ. P
g ¶ A tyronū. ad hic excuſantur pain. agen. ī re. vt. ſ. de ꝑn. agen. in re. l. ex agentib⁹. ꝛ facit. ſ. de proxi. ſac. ſcri. l. j. in fi.

Pragmatica ſanctio fit cum ꝓcerū cōſilio.

Uid ad hāc legē q̄ ī paraphraſi ſcripſi

a Ad ſimilitudinem Ibi ad ſimilitudinē.incipit lex vt.ſ.de pri.ſac.ſcri.l.p biēnio.
b Viroſ.Vidcē cā ſic ſ. de proxi.ſac.ſcri.l.in ſacris.§.ita.
c ¶ Rñdere. ſic.ſ. de ſilē.l.pe.⁊ de agē.in re.ex co.et.l.fin.§.ita ⁊ facit.ſ. de off.pre. vrb.l.j.⁊ de offi.comi.re.priua.l.penul.
d ¶ Permiſerit.ſic.ſ. vbi ſena.vel clariſ.l.fi.et in aut.vt cleri.apud ppri.epi.§.pe.col.vj.
e Inter.treſ alias res.als tres.
f ¶ Tribuni.j.l.proxi.
g ¶ Neceſſitate.niſi ordinaria.vt.ſ.co.l.fi.
h Iubemus Par. Nā oia ſunt principis.vt.ſ.ď quadri.pſcri.l.fi.
i ¶ Iuſtū. Ubi eadē ratio idē ius.ſic.ſ.ad.l.fal.l.fi.et.ff.ad.l.aquil.l.illud.cum ſeq.
k ¶ Poſſint.vt.ſ.l.proxi.et.ſ.co.l.j.et.ſ.de p̄ri.ſacr.ſcri.l.iubemus.⁊.xxxij.q.v.item apud.

a Ad ſimilitudinem[a] ſanctionis quā ď primis ſacrorū p̄mulgauim⁹ ſcriniorū: etiā in officio ſacrarū largitionum atq; priuatarū pro biennio annuum ſub perpetua obſeruatione precipimus cuſtodiri: ita vt priuilegia que hmōi officijs vel p̄micerijs ſacris legibus deferuntur: integra illibataq; ſeruentur.

¶ In ciuitate conſtantinopoli palatin⁹ apud prefectum vrbis nō cōpellit litigare niſi pro ſeruitutibus domib⁹ vel annonis queſtio moueatur: in prouincia vero cognoſcat p̄ſes cōtra palatinum: ſed in cauſa criminali contra eum fert ſententiā niſi ex ſuggeſtiōe p̄ncipis ſub q̄ militat palatin⁹.Bar.

¶ Imp.theo.L.xij.

Viros deuotos palatioſ nō oportere i hac regia vrbe apud virū illuſtrem prefectum vrbis litigare cōpelli niſi de edificatiōe domorū ⁊ ſeruitutibus et annonis orta b videt̄ cauſa[b]: in alijs vero cauſis tam pecuniarijs q̄ criminalibus apud viros illuſtres tantūmo c do comites ſuos reſpondere[c]. rectoribus autem prouinciarū intra adminiſtrationis ſue fines iter preſentes palatinos nec cauſis publicis occupatos cognoſcere tam pro ciuili q̄ p criminali cauſa permittim⁹.ſic tamen vt non aliter criminalis ſententia aduerſus eos proferat̄ niſi ex ſuggeſtione p̄uincialis iudicij vir illuſtris comes ſub quo militat certiora d tus hoc ei permiſerit[d].

¶ Palatini primicerij et tres ſcriniorum primicerij: ⁊ tres tribuni p̄toriani militari dignitate funguntur: et nulla pōt eis iniungi neceſſitas publica vel priuata.h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.xiij.

Inter alias prerogatiuas quaſ antea meruerāt ſchole ſocietatis ſacrarum largitionū primiceri⁹ e et tres[e] primicerij ſcriniorum tribu f ni[f] pretoriani militari dignitate fruantur: nulla eis ex cuiuſlibet iudicis preceptione iniungenda publica vel g priuata neceſſitate[g].

¶ Palatini principis eiſdem priuilegijs funguntur quib⁹ palatini ſacrarū largitionum: et ideo primicerij ⁊ primates ſcriniorum principis finito officio inter militares tribunos numerantur: et nulla ſolicitudine negocij publici vel priuati poſſunt vrgeri.Bar.

¶ Idem. Lex.xiiij.

Iubemus viros deuotos palatinos rei noſtri nōis p̄uate eiſdē priuilegijs decorari q̄b⁹ etiā palatini q̄ in ſacris largitionib⁹ deferun h tur: cū eni par[h] ſiliſq; militia ſit: iu i ſtū[i] ⁊ ꝯpetēs v̄r hiſdē vtrūq; offiñ priuilegijs gl'ari. primicerios itaq; officij treſq; primates ſcrinioꝝ reꝝ priuataꝝ finito tēpore militie inter tribunos militantes p̄torianos ſaluis hiſdē p̄ſtitis priuilegijs ſacris cōſtitutionib⁹ noſtrā clementiā adorare decernim⁹. Ita tñ vt nullā iniunctionē: nullā ſolicitudinē priuati vel publici negocij q̄libet iudiciario prece k pto ſuſtinere poſſint[k]: ſed excepta oī

neceſſitate oīq fatigatione indēpte dignitatis honore potiantur.

¶ De ſtratoribus[a].
Titulus.xxv.
¶ Imperator Ar.
Lex vnica.

PEr oēs prouincias edictū generale miſim⁹ vt ſtratoribus vnus tantū ſolidus ꝓprio nomine poſceretur[b]: ⁊ in offerendis equis certā formā ſtatutā equalem prouīciales noſtri cuſtodiendam eſſe cognoſcāt[c]: quos[d] etiam fiſco certo modo ſolidoꝝ obnoxios fecim⁹: ſi qͦ ſtratores petere interdictū eſt illi dare ſtratoribus nō timerēt: officiū quoq gratuitatis tue centum argenti libris mulctabitur ſi ſciens predictam rem geſtam fuiſſe non ilico eam ſeueritati iudiciarie prodidiſſet.

¶ De caſtrenſianis ⁊ miniſterianis[e].
Titulus.xxvj.

¶ Caſtrēſiani ⁊ miſteriani officio finito per lapſū bienniſ alius ſubrogatur: ipſe vero ad idem officiū nullatenus eligetur. hoc dicit Bartol.

a ¶ De ſtratoribus. ¶ Hoc ſtratoriū.i.ſtabulū. vnde in geneſi Rachel hoc videns poſuit idola patris ſui in ſtratorio cameli: et ſedit ſuper ipm. vnde ſtratores dicunt qui pſunt ſtabulis ſeu equis ſtātibus in ſtabulo.

Addi.

¶ Stratores inquit Halzatus quidā eos milites interpretantur ſeu mercenarios q caſtra pcibāt vt loca accōmodatiora ad exercitū traducendū facerēt vel aggeres tumuloſue eqndo vel ſtruendo pōtes ⁊ ſimilia quorum mētio apud vegetium lib.ij. apud quē etiā nōnulli inſtructores legūt Uerū ipſe i hac rub. malim ſtatores legere qs pro tabellariis accipi. Ti. oſtēdit vt hic intelligam⁹ eos quos princeps varia neceſſitate mittit ad puincias vt aliquid nūcient quib⁹ tenentur puinciales ſubinde mutare equos q celerius eant vulgus vernacula lingua eqtantes pncipis famulos vocat. Tenent aūt puinciales eis offerre eqs aliter fiſco ſolidoꝝ noie ſunt obnoxij. Paulus diacon⁹ lōgobard.li.vj. Rex inqt Cunipert⁹ dū poſthec cum ſtratore ſuo quē ꝓpria lingua marphais dicūt ꝯſiliū iniret. Suidas ſtratorē ſpeciē eſſe dignitatꝭ tradit vt diuerſa ſuſpicer eē officia. Plane q Accur. hic ⁊ alij ſcribūt nec ex auctorib⁹ ꝓbabilia eſſe ait Halza. nec ꝟbis legis ſatꝭ congruūt. Hic ſenſus vt ſtatores legas nō ſtratores haud qdē mal⁹ eſt. vterq tñ pōt cōuenire illi a ſtatiōe ſtatores q fortaſſe p ſtationes militū a principe mittebantur. hi a ſternendo dicti vel a ſtratos.i. exercitu vt ſtratiote dicunt milites. De ſtratorib⁹ aūt iurecōſult⁹ loquit i ti. ex qui.cau.ma.l.in eadē.in hec ꝟba q a militib⁹ ſtratoribuſq vel a miniſteriis municipalib⁹ obſuant ita vt reb⁹ ſuis ſugeſſe nō poſſint: vbi fortaſſe legendū ſtatorib⁹ a ſiſtēdo vt iuppiter ſtator dictus fert qͦ exercitum Ro. fugientē ſtitiſſet reuocaſſetq. Itē et hui⁹ fit mētio in.l.vlti. de iure imunitatꝭ.ff. illic ſtratores ⁊ cuſtodes armoꝝ qͦuis pri⁹ ſtructores dixerit vt ſtructores a ſtratorib⁹ diſtent.i qua.l. multa ſūt vocabula corrupta o b ſc ura q Budeo nr̄o reliquēda quē ſperam⁹ reliquos pandectarū libros emēdaturū. alijs modis ſtratoreſ expōit Lucas vt ſint palafrenarij ac idgen⁹ equoꝝ ſtratoreſ: ſꝫ huic loco nimis hec diſcōuenūt. P

b PEr oēs. Poſceretur.ff. de offi. pcō.l.iij.§.nemo. ꝯ. Sol. hic in cognitione cāꝝ et diffinitione pſidētes nō debēt eis vti: ſꝫ circa eqs ſic. Uel aliud in pcōſule: ⁊ aliud i pſide vt hic. imo ibi alr accipit.i. biridarius: hic q pest eqs ferrādis ⁊ ſellis ⁊ frenis pſidis. vnde ꝟſus Sternit equoce male lect⁹ aſell⁹ ⁊ hoſtꝭ: aureū hic habet ꝓ ſuo ſtipēdio ſingulis dieb⁹. Itē ⁊ qñ pſes vel rex vel comes donat equū hꝫ a donatario ſolitā quātitatē: puta aliud aurū: ſic eī faciūt reges hyſpanie: nā in pſidib⁹ prouinciarū loquitur et eorum ſtratoribus.

c ¶ Cognoſcāt. illi donatarij. ⁊ ſic nota q dans punit ſicut ſymoniac⁹ qſi corrūpēs eū vt equū donandū vituperet principi. ſic.ſ. de epi. ⁊ cle. l. ſi quēq. Item facit.j. de metatis.l. deuotum et.ſ. ne ru. ad vllum obſequi.l.ij.

d ¶ Quos. prouinciales.i. donatores.

e ¶ De caſtrēſia. ¶ In li. Ir. de ꝯſiſtoriāis aut caſtrēſiarijs q forte pērāt caſtris pncipis ordinādis ⁊ erāt pſes ⁊ eligebant decani. vt.j.ti.j. ⁊ mēſores q mēſurabāt qͦtū menia iuxta caſtra vel ſilua. vt.j.ti.j.⁊.ij.

Additio.

¶ Aut legēdū vt ſcotus de caſtrenſibus ⁊

¶ Imp. Aug. Lex. j

In offō ſpectabilitatis tue ſm formā diualiū reſpōſorū poſt cōpletū tēp⁹ prefinitū id eſt bienniū priorib⁹ diſcedētib⁹ inſequentes ad locū pro merito[a] laborum ſtipēdiorūq̄ ſuccedant: nec vlla licentia tribuat his q̄ impletū depoſuerūt officiū denuo ad eādem militiā vel ſollicitudinē remeādi.

¶ Si vltimus inter miniſterianos gradū prime ſecūde vel tertie forme iter caſtrenſianos fuerit adeptus: ſcribēdus eſt in matricula tertie forme. Bar.

¶ Idem. Lex. ij.

Si quis prime vel ſecūde vel tertie forme ſpecialiter iter ſtatutos gradus celit⁹[b] valuerit impetrare: ſuper numerarijs vltim⁹[c] forme tertie in matriculis habeatur.

¶ Militantes in hac militia et eorꝫ matres ꝛ vxores non poſſunt conueniri in cauſa ciuili vel criminali niſi ſub comite caſtrēſianorū. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex. iij.

Hi qui in ſchola veſtis ſacre militant vel matres eorū vel vxores criminalem vel ciuilē litē cōtra ſe cōmouēdam in nullo alio niſi in ſublimitatis tue ſuſcipiāt examine[b].

¶ Caſtrēſiani ꝛ miniſteriani eorūq̄ matres: vxores: ꝛ filij ſolū corā magiſtro officiorꝫ ſunt cōueniēdi niſi ꝑ tributis ꝛ munerib⁹ ſuſcipiēdis et delictꝫ cōmiſſis. pro quibus poſſunt corā iudicibus locorū cōueniri: habēt etiam priuilegiū circa minores ſportulas ſm modum hic deſcriptum ſoluēdas: ac etiam circa fideiuſſorē iudicio ſiſti pſtandū: vt vnū ex ꝯſuētꝫ vel de ſuo numero preſtare poſſint.

¶ Imperator Conſtan. Lex. iiij.

Ante omnia nullus alterius iudicis penit⁹ minoris vl' maioris ſacro miniſterio noſtro deputatos (quorum officia ſigillati breuis[e] ſubter annexus continet) niſi a tue dūtaxat magnitudinis ſentētijs conueniri[f]: vt in nullo penitus alterius iudicis foro pulſantium niſi in tue tantūmodo amplitudinis examine prebeant aliquando reſpōſum. Sed ne i hoc ipſo iudicio enormib⁹ moleſtentur diſpēdijs: vel ex nudis conueniātur facile iudicis cuiuſcūq̄ mandatis ipſis quoq̄ ſportulis et fideiuſſoribus modum conſtituimus obſeruandum. Ante omnia decernētes ne quando ſine ſcriptura[g] vel interpellatione depoſita: ac ſententia prorogata tue magnitudinis eadēq̄ non edita[h] conueniri poſſe. Conuen

miniſterialib⁹. nā miſteriales in caſtrenſiū officio ꝯnumerat vel vt Balzar⁹ poti' legit de caſtrenſib⁹ miniſtris vt i Alex. lampridi⁹: fullones inq̄ veſtitores piſtores pincernas habuit caſtrēſes omēs miſtros ex quo loco tu expone l. iij. hui⁹ tit. in ſchola veſtis ſacre. Aulicū miniſteriū Seuerus in id cōtraxit vt eſſent tot hoies in ſingulis officijs quot neceſſitas poſtularet. vt d de ſcdā ꝛ tertia forma ꝛ i. l. ſcrinijs dictū. Caſtrenſiariorꝫ tn̄ ē mētio vt Balzar⁹ ait in vetuſtis ſpectationibus mediolani. ad materiā. l. ij. legito Fran. are. in. l. ſi ſic ſtipula. ff. de ver. ob. Et Ludouic⁹ ro. in. l. de pupillo. §. q̄ opus. ff. d ope. no. nūci. dicit hanc legē ꝑ ſinglārē a Bal. citatam ad probādū regulam in alternatiuis nō habere locū i officijs vel beneficijs. adducit tex. in. c. grā. de reſcrip. li. vj. vide Bal. in. l. bñficiū. ff. de cōſti. princi. Pyr.

a In officio Merito. ſic. ō. de agen. i re. l. j. ꝛ. j. de tyronib⁹. l. fi. item facit. ō. ad. l. iul. de ambi. l. j. ꝛ. j. ti. j. l. j.

b Si qs. Celitus. i. diuinit⁹. vel a pncipe.

c ¶ Ultim⁹. tertia forma erat maior alijs. vt i nuit et ptꝫ. ō. ti. ij. ſcrinijs. vbi pautiores ſp ponūt in tria fora

d Hi q̄. Examine. facit. j. l. fi. et. ō. de agen. in re. l. fi.

e Ante oia. Breuis. hunc breuē nō habes.

f ¶ Conueniri. Subaudi iubem⁹: vt nulli pulſantiū ꝛ c. qd ē. j

g ¶ Sine ſcriptura. ſic. ō. de dig. l. quotiēs. et. j. d pri. ſac. ſcri. l. in ſacrꝭ. ꝛ qd ſubijcit vel pro etiā.

h ¶ Nō edita. in

ſcriptis.

tos vero non alium fideiuſſorē niſi actuarium[a]: vel vnum ex primatibꝰ ſue ſchole executoribꝰ pro reſponſione ſue perſone ſine ſcripto preſtare: ſiue per ſeipſum ſiue per procuratorē datum in iudicio reſponſuri ſunt: ſiue in cauſis ciuilibus appetantur ſiue in criminalibus accuſentur: nec vltra conuētiōis[b] nomine ſportularum ꝙ vnū aureum executoribus vſqꝫ ad finem litis preſtet quecūqꝫ contigerint cōueniri inducendorū[c] ſane nomine et cognitionū exercendarum ſtandeqꝫ perſone gratia ex ſimplici[d] poſtulatione contra eos habita: ſiue ex appellatione ſubſecuta: vel alio quolibet modo[e] in iudicio deponatur: tribꝰ tātūmodo ſolidiſ vſqꝫ ad terminū negocij eos q̇ accepturi ſunt ꝑcipimus ſemper eſſe contentos. In cognitionalibus vero geſtis edēdis duos tantūmodo preſtari[f] ſolidos. Hec autem priuilegia non in eorū tantūmodo ſꝫ ī matrum[g] quoqꝫ et vxorum[h] perſonis valere: et ad integrū permanere. filijs[i] quoqꝫ ⁊ mariti eiuſdem fideiuſſionis nomine ſi neceſſitas īterpellatiōis exegerit tradi: nec alios vades[k] exigi: ipſoſqꝫ[l] dū militant et poſt emerſam[m] militiā cū his qui ex tēporis prioris preſtite ſibi pragmatice ſāctiōis eiuſdē militie ſtipēdia impleſſe noſcunt oībꝰ priuilegijs ꝯfrui: cūctis nihilominꝰ capitulis ſacris affatibus diue recordationis martiani q̄s ſe meruiſſe aſſerūt valituris: excepto hoc ꝙ ī diuerſis iudicijs tūc rñdere precepti ſunt hac ſanctione decernimꝰ. Aduocato quoqꝫ fiſci exceptoribus: etiam qui apud arbitros hoc vtunt officio ab exordio incipiēdo vſqꝫ ad terminū fineqꝫ negocij tertiā dūtaxat partem ſolidi prebituros. In hmōi aūt arbitrorum geſtis edendis nō vltra preſtare ꝙ dimidiā ſolidi partē: ⁊ cū per ꝓuincias cōſtitutꝰ fideiuſſoribꝰ cōuentꝰ caruerit: adiuratorie tm̄modo cautioni[n] cōmitti: nec vllo tēpore niſi ex tue dūtaxat magnitudinis ſētētia cōueniri: exceptis tributarijs ⁊ munerꝫ functionibꝰ: ⁊ cribꝰ q̄ in locis īquiri/ flagitari/ vēdicari/ generalia legū precepta[o] cōſtituunt: ꝑſenti ſanctione decernimꝰ: viro clariſſimo adiutore ſublimitatis tue in ſpeculis[p] conſtituto ne quid ex his que ſtatuimus aliqua ſurreptione violetūr.

a ¶ Actuariū. ſ. de proxi. ſac. ſcri. l. in ſacris. §. fidei.
b ¶ Cōuentionis. ſ. ſportulis que dātur a cōuentis.
c ¶ Inducendorum. i. executorū qui īducūt partē in iudicio quandocūqꝫ eſt opus.
d ¶ Simplici. in cauſa principali.
e ¶ Alio mō. puta extraordinarie.
f ¶ Preſtari ſolidos. ſcilʒ exceptoribus.
g ¶ Matrum. trāſit ad ſuperiores per priuilegium. qđ dic vt not. ſ. de proxi. ſac. ſcri. l. in ſacris. circa pn.
h ¶ Vxorum. ſic. ſ. đ dig. mulieres.
i ¶ Filijs. ſic. ſ. q ſatiſd. cog. l. ij. §. ij. ⁊ ſ. de proxi. ſa. ſcri. l. in ſacris. §. vt ita.
k ¶ Vades. i. fideiuſſores. inde vadiū vel vadimoniū. i. pignꝰ.
l ¶ Ipſoſqꝫ. ſ. deputatos nr̄o miniſterio.
m ¶ Emerſam id eſt finitā. ſic. ſ. de ſilen. l. fin. in fine.
n ¶ Adiuratorie tantūmodo cautioni. ſic. ſ. de aſſeſ. l. j. §. ſuper. ⁊ in aut. vt nulli iudi. §. neceſſariū. coll. ix.

et. ſ. de ꝓxi. ſac. ſcri. l. in ſacris. §. vt ita ⁊c. cum ſuis concor.
o ¶ Legū precepta. vt. ſ. vbi de cri. agi opor. l. j. ⁊ in aut. qua in pro. ⁊. ſ. vt oēs tā ciui. ꝙ mili. l. j. in prin. et. j. de priui. ſcho. l. ij.
p ¶ In ſpeculis. ſic. ſ. de pri. car. l. j. ⁊ ſa. ad. l. ſ. đ agē. i re. l. ex co. ⁊. l. fi. ⁊. ſ. de comi. cōſi. l. ij. et. j. de priui. ſcho. l. quotiens.

a ¶ De decanis. ¶ Decan⁹.i.decē virorū ſocietas ſm.Ho. vel q̄ preeſt decē. vñ decaniſſa .i.vxor decani.et dicvt ſ.titu.j.l rub.

Additio.

¶ Hec halzatus Modet⁹ in libro ſingulari quem de rei militaris vocabulis fecit. Decani inquit erant decē militibus prepoſiti qui nunc caput contubernij vocantur. Idē etiam teſtatur Fabri Renatus li.ij. Eodem modo dicti quo cētenarij ⁊ ducennarij in nomini b⁹ rei militaris greceΔίχοσ καί Δεκάνια καί λόχοσ idē ſūt ⁊ alij appellāt ἐννομωτίαν huc vegetius de re militari ſecūdo ſcribit cōtubernium fuiſſe manipulum eo quod cōiunctis manibus pariter dimicabant et proprie decē milites ſub vno papilione degētes nominabātur contubernium quibus preerat decanus q̄ contubernij caput erat.qui locus etiam expo nit illam vocem que eſt in.l.vlti.de iure immuni.cuius nuper facta eſt mentio dū eſt ea vox papiliones. Decatones et decatelogi non militares erāt magiſtratus ſed qui decias exigebant feſtus pōpeius decuriones interdum appellari ait eos qui decem militibus preſunt. Decani tamē in iure canonico ſunt qui canonicorum collegio preſunt quod fortaſſe decem canonici collegium faciunt vel numerum pro numero inſumendo: antiquiores quoq; collegiorum decani vulgo dicuntur. Pyrrhus.

† Additio incipit:q̄ excorpe

¶ De decanis[a]. Titulus.xxvij.

¶ Quattuor ex decanis qui primū locū in ordine tenuerūt per bienniū ad primiceriatus officiū aſſumunt: et alij in locū eorum debēt ſubrogari trāſactio biēnio. Bar.

¶ Impera. Leo. Lex.j.

Quattuor tā ex corpore decanorum ad pmū militie gradum puenerint / biēnij ſpacia pmiceriatus[b] gerant officium neq; vlteri⁹ cuiq; liceat in hoc imorari: vt omni gratia ⁊ ambitione ceſſante poſt duorū annorum curricula ſuccedāt prioribus ſubſequētes.

¶ Decani adherentes famulatoribus pricipis coram illuſtri magiſtro officiorum ſunt conueniendi hoc dicit Bar.

¶ Impera. Theo. ⁊ Valen. Lex.ij.

Noſtre pietatis famulationibus adherētes / decanos nō oportet pro deſiderio pulſātium ad alia protrahi iudicia: ſed viri illuſtris tātum magiſtri officiorum obſeruare examen: h nāq; modo neq; manſuetudinis noſtre obſequia decipiuntur: et agētibus aduerſus eos iure adhibetur reſponſum[c]: ad exēplum itaq; deuotiſſimorum ſcholarium[d] nulli licere memoratos ad aliud iudicium trahere: et pulſatos[e] priorꝫ fidei ſchole pmitti precipim⁹.

¶ De menſoribus[f] Titulus.xxviij.

¶ Imperator zeno. Lex vnica.

b Quattuor. Primiceriat⁹. ſa.j.ti.j.l.j.et.ſ.titu.j.l.j.

c Noſtre. Reſponſū.ſic.ſ.ti.j.l.fi.⁊ de prepo.ſa.cu.l.uj.⁊ de ſilē.l.pe.⁊ de agen.in re.l.ex co.⁊.l.fi.

d ¶ Scholariū. vt.ſ.ti.iij.l.ij. Accurſius.

e ¶ Pulſatos.vt ſ.titu.j.l.fina. Accurſius.

f ¶ De mēſorib⁹ ¶ Colūnarꝫ vl' lignorū/vel hominum. a meſtior metiris ſm Ho. et dic vt in rub.ſ.d caſtrē. vl' dic mēſores frumentarios. vt.ff.de iu.imu. l.fi. Uel illos q̄ metiebātur hoſpitia militū.vt .j.de metatis.l.j. Ul' etiam hec oſſitia officia habebant.

Addi.

¶ Mēſores inquit vegetius ⁊ modeſtus ſunt q̄ in caſtris ad podiſmū dimetiunt loca i q̄b⁹ tētoria milites figant vel q̄ hoſpitia in ciuitatibus preſtant. Scotus in palatino offō menſorem lampadariis iungit traditq; eos ſubditos fuiſſe prefecto pretorij per orientem. Scio menſorem in alia ſignificatione capi ſed nihil ad hunc locum. Ita ſcribit in hunc locum Halzatus. De menſoribus a me prius dictum. Hos tamen de quibus vegeti⁹ loquitur etiam metatores dicit nonius marcellus ex cecilio et metaricaſtra dicunt q̄ per metas quaſdam et certas lineas fiebant: pñt hmōi eſſe q̄s peoniarios dicunt eiſq; preerat aliquis quem hic generali vocabulo primicerium appellat. Pyrrhus.

f Primiceri⁹. facit ſ. ti. j. l. j.
b De ꝑuile. eo. qui. ꝛc. Quocūqꝫ offō vt. ſ. l. j

Addi.

De palatinis dictū prius q̄ oēs ſūt ad palatiū pncipis ſi i militia ſuientes operamve nauātes. l. l. de cubiculi. vel obſequiū temonarioꝝ vl' penthaprocie Walzato legit πενταπρωτίας qḋ latine ēt pētha procieverti pōt grecavox ē ꝛ ſignificat qnqꝫ ꝓmoꝝ niun⁹ qs alibi ſacre ꝯſtōnes qnqꝫ ſumates vocāt ipē et qntū viros appellari putat. et id mun⁹ ita deſcribit vt a ꝓuartis cogerēt exigere certā ſummā quā poſtea tpi, numerabāt fiſco ꝛ ſi qḋ deerat de ſuo ſupplebāt ſicut de caprotii de qb⁹ dictū ſuo loco. mgſat⁹ aūt extraoꝛdiarij pleruq̄ꝫ duūuiri/triūuiri/q̄rtūuiri/quītūuiri/ſextūviri/decēuiri dicebāt. Hic ſūpta occaſione hic de duūuiris pulchꝛe ſentit halzat⁹eos hre ius gladij ex liuio plutarcho et pompo. ꝫ noſtrū iuris interpretū crebꝛiorē ſniaꝫ q̄uis etiā īferioꝛē iuriſdictionē non haberent. Ego cogitabā poſſe dici duūuiros q̄ capitalē aīaduerſionē hēbāt conſules fuiſſe ꝛ rome/alios ꝟo de quibus noſtri ſentiūt fuiſſe in municipijs. de his alibi dixi. in tex. turmarū capitalarios id ē decanos vel capitaneos. Pyr.

a Primiceri[a] mēſoꝝ biēnio expleto agētis in rebus vltimi: militiā ſoꝛtiatur

De ꝑuilegijs coꝝ q̄ in ſacro palatio
b militant[b]. Tit. xxix.

Palatini a cūctis muneribus ſoꝛdidis ſūt imunes ꝛ eoꝛum filij et nepotes: ꝛ ipſis et eoꝝ mancipijs nulla iniuria debꝫ inferri: et contrafaciens punitur. Bar.

Impe. Cōſt. L. j.

Palatinis tā his q̄ obſequijs noſtris inculpata officia pꝛebuerunt: q̄ȝ illis qui i ſcrinijs noſtris. i. memoꝛie epiſtolaruꝫ libelloꝝq̄ꝫ verſati ſunt: pꝛocul
c vniuerſas calūnias[c]
d ſiue nominationes[d] iubemus eē ſubmotas: idq̄ꝫ beneficium ad filios eoꝝ atq̄ꝫ nepotes ipſo oꝛdine ſā
e guinis[e] ꝑuenire: atq̄ꝫ īmunes eos a cūctis munerib⁹ ſoꝛdidis ꝛ ꝑſonalibus permanere: cum vniuerſis mobilibus ꝛ mancipijs vꝛbanis: nec iniurias eis ab aliq̄b⁹ inferri: ita vt q̄ hoc contēpſerit indiſcreta[f] dignitate penas debitas exoluat.

Cubicularij principis quib⁹ vacatio eſt cōceſſa ꝛ memoꝛiales ſcriniorum ꝛ libelloꝝ ꝛ ep̄ſarū etiam palatini ꝛ agētes in reb⁹ ꝛ nepotes eoꝝ ad honores ꝛ munera nō vocātur inuiti: ꝛ a ꝑſonalib⁹ ꝛ coꝛpoꝛalib⁹ mūerib⁹ ſunt immunes. Bar.

Idem. Lex. ij.

g Decubiculis[g] noſtris vacatiōe donatos: vel diuerſis obſequijs pa
h latinis memoꝛiales[h] etiam qui i ſcrinijs memoꝛie epiſtolarū libelloꝝ ſacrarūq̄ꝫ diſpoſitionū referūtur: necnon et ſi q̄ in vtroq̄ꝫ officio palatinoꝝ comitatēſiū ſingularū vexbiū ꝛ officio amiſſionū et caſtrenſis ſacri palatij militant: ꝑuilegia volumus habere: vt nec ipſi: nec filij nec nepotes eoꝝ ad honoꝛes vel munera mūicipalia deuocent: quib⁹ oibus cōdonamus ne exactoꝛum vel turmarioꝝ (quos capitularios vocant) curā ſubeāt: vl' obſequiū temoniarioꝝ: vl' pē
i thapꝛocie[i]: aut etiā tyꝛonis pꝛeſentationem agnoſcant: nā bñficijs noſtris ita digni ſunt vt etiam

c Palatinis. Caslūnias. i. mūera pr̄imonialia. eſſet ei calūnia ſi ab eis exigerētur. Accur.
d Nominationes. ſ. ad perſonalia vt. ſ. hac. l. et. ſ. l. pꝛoxi.
e Oꝛdine ſanguinis. Not. argu. contra. ff. de leg. ij. l. cum pater. §. a te. et facit. ſ. de pxi. ſacro. ſcri. l. iij. et l. in ſacris.
f Indiſcreta. id eſt nō attēta nec conſiderata. Accur.
g De cubiculis. ſ. de pꝛepo. ſa. cu. l. ij.
h Memoꝛiales. ſ. de pꝛoxi. ſac. ſcri. l. iij. ꝛ. l. i. ſacris.
i Penthapꝛocie. nomen grecum eſt: et dicit a penta quod ē quinq̄ꝫ ꝛ pꝛocia quod eſt decia id eſt mun⁹ qui

te ptis decimarũ. ſic dicit mun⁹ decaprocie. ſcʒ a decẽ: ⁊ ẽ mun⁹ patrimoniale. vt. ſ. de mune. pa. nec ꝑteſtaſie. ⁊. ff. de mune. et ho. l. fin. §. mixta. ⁊. l. iij. §. decaprotos. et ibi not.

a ℭ Caſtrẽſe. vt. j. de caſtrẽ. om. pala. pecu. l. j

b ℭ Donati ſũt ad hoc. ſ. de aſſeſ. l. non parũ. ⁊ de agen. in re. l. fi. Sed ar. ꝯ. ſ. ꝺ teſta. mi. l. pe. et de reſti. mili. l. vlti.

c ℭ Militaribus. i. lʒ ſuã militiã cõplere debeant. que eſt. ſ. de curio. l. j. ⁊ fi. et facit. ſ. ꝺ agẽ. ĩ re. l. fi. ⁊. j. l. pr.

d Ex aula noſtra diſcedentes. ab aliq̃ officio aule vt. ſ. l. prox. §. habeãt

e ℭ Immũct;. i. ab his q̃ iniũgerent

f ℭ Faſtus. i. q̃ ſunt nnerarij

g ℭ Experientes. i. experti: licet ſint idonei non vocentur.

h Omnes. Poſteriori tempore. ſic. ſ. ꝺ off. ꝓ. pre. l. j. ⁊ ij. ⁊ vt dig. or. f. l. fi. et de conſu. non ſpe. l. j. ⁊. ff. de albo ſcri. l. j. et. ij.

i ℭ Sacrilegij. ſic. ſ. vt dig. or. ſer. l. j. et. j. de ero. mili. anno. l. lege.

k ℭ De ꝓuileg. ſchola. ℭ In quibus tyrones militiam addiſcunt. i. ſocietatum militum. nã. j. l. vlti. vocat fortiſſimos.

ſenſualib⁹ vel perſonalib⁹: vel corporalibus munerib⁹ liberent: ⁊ habeãt caſtrẽſe[a] peculium: ſiue adhuc palatiũ obſeqũt: ſiue optata q̃ete donati ſunt[b]. Quib⁹ oĩbus priuilegijs ꝯiũgin⁹ agẽtes ĩ rebus lʒ militanib⁹[c] videã tur eſſe ſubnixi.

ℭ Diſcedẽtes ab aliquo officio in palatio pꝛĩcipis licet ſint idonei ⁊ experti: tñ ab oĩb⁹ onerib⁹ eiſdem iniunctis ſũt imunes. B.

ℭ Impa. Gra. ⁊ val. Lex. iij.

Ex[d] aula nr̃a diſcedentes viri ab oĩb⁹ iniũctis[e] habeant imunes: nũerarioꝛũq̃ʒ faſtus[f] vl rapaces queſt⁹ tãq̃ experiẽtes[g] ⁊ idonei non patiantur.

ℭ Qui miſſionẽ meruit ab officio qd̃ ĩ palatio ꝓncipis exercebat: anteferri debet oĩbus alijs q̃ poſt ad regendas dignitates vel prouincias ſunt aſſũpti. Barto.

ℭ Idem. Lex. iiij

Omnes q̃ ĩ palatio militãdo diuerſis actibus paruerint volumus intantũ ei⁹ dignitatis cuius meruerint miſſionẽ obtinere inſignia: vt his oĩbus pꝛeferant in oꝛdine atq̃ʒ cõſenſu q̃ poſteriori tempe[h] regendas prouincias dignitateſq̃ʒ ſuſceperint palatinas: ſi q̃s autẽ temeraria vſurpatione ſtatuta violare tẽptauerit: ſacrilegij[i] penã ſuſtineat

ℭ De priuilegijs ſcholarũ[k]. Tit. xxx.

Additio. ℭ De his. Halzatus ſcribit in hũc modum Scholares hinc intellige militantes in ſacro palatio. Nam ⁊ ſchola militum dicitur. Vegetio. Sulpitio ĩ Martini vita. ⁊ ceteris: ſicut ſchola litterarũ a greco. σχολή id eſt ab ocio. Meminit; Ci. in Tuſculanis. Sane negãt pleriq̃ʒ eruditi viri ſcholarem latinam eſſe dictionem: ſed pro ea vtuntur ſcholaſticus. Quorum in ſententiam ne eam me multum mouet eloquẽtiſſimi viri Fabij Quintiliani auctoritas lib. ij. de officio diſcipulorum. vbi in ipſos inquit cetus ſcholarium leti ⁊ alacres conuenient. Ego hacten⁹ (quod ingenue fateor) ſcholares dicere ꝓ religione habui nec ita quemq̃ʒ vel ſcripſiſſe vel dixiſſe ligue latine ſtudioſum audiui: auſim nunc dicere tãto fretus duce apud quẽ omnino arbitror ſcholarium legendũ non ſcholarum conuentus idq̃ʒ multo eſſe cõuenientius. ita q̃ſdam vidi pertinacius negantes ĩpreſentiarũ latie dici quod non Apuleius modo ſed ⁊ valla ⁊ nĩ valde fallor plynius nepos ac pleriq̃ʒ dixere in albo claſſicorum recepti: adeo ſunt nonulli in dicẽdo ſuperſtitioſi alij contra miſere ſordidi ac negligentes mihi nõ licet huic diligentie dicendi qnam vellem operã ĩpertiri q̃ iam tot annos in Bartholi ſchola conſenui. Ex his tamen nõ potes huius tituli leges earũq̃ʒ ſenſum interpretari. nam Accurſius militum ſcholas intelligit. Audiſti ſepe ſchole vocabulum in titulis precedentibus non modo palatinis officialibus ſed et caſtrenſibus q̃ʒq̃ʒ conuenire. Expone itaq̃ʒ hunc titulum totum vt Jo. de platea ⁊ reliqui fere faciunt hiſq̃ʒ ſũge que nõ extra rem ſcribit ad. l. vltimam que longa modiciq̃ʒ eſt vſus Franciſcus Aretinus in. l. j. C. de in ius vocãdo. Scripſiſſem paſſim plenius de ſingulis: erat eni rerum copia vberrima niſi me quotidianis oꝛdinarie lectionis

¶ Magiſtri militum ſenatores milites ſuos ſcholares verberare vel degradare non poſſunt: ſʒ iſtud ſpectat ad officiorũ magiſtrũ. Itẽ magiſter militũ ſuos domeſticos ſenatores ducẽnarios vel cẽtenarios facere non poteſt. hoc dicit Bar.

¶ Impera. Leo. Lex.j.

Viris ſpectabilibus comitibus[a] ſcholarum verberãdi degrandi ve ſenatores[b] ac ducennarios licentiam denegamus: ea nãqʒ que tali commotione digna ſunt ad tue[c] ſublimitatis volumus referri noticiam. Inſuper etiam domeſticos eorum non ſenatores vel ducennarios centenarioſ ve fieri decernimus. pena quinqʒ libr. auri plectendo quiſquis hanc diuinam iuſſionem exceſſerit ſcriniovero barbarorũ[d] ſi tale quid vel attẽtari paſſum fuerit; vel attentatum contra leges nõ ſuggeſſerit. decẽ lib. auri cõdemnatione plectẽdo: illud etiam obſeruari non ſine ratione conuenit: ne is cui domeſtici officium per militie gradum vel quinquennij tempus interdici cenſuimus familiaritate comitis ſimulata rem prohibitam alio nomine valeat[e] vſurpare.

¶ Militãs in aliqua militia qui ſtipendijs decurſis primicerius factus eſt: oĩbus priuilegijs ſibi cõpetentibus perfruatur: ⁊ etiã in cauſis ciuilibus corã officiorum magiſtro tñ cogitur reſpondere. in criminalibus vero cauſis hoc priuilegiũ nõ ſortitur. Bar.

¶ Impera. Leo et Zeno. Lex.ij.

Hac lege decernimus vt qui in ſingulis ſcholis[f] militant quiqʒ poſt emerſa ſtipendiorũ curricula ad primicerioꝝ gradum perueniũt: ⁊ adorata noſtre diuinitatis purpura virorum clariſſimorũ comitum meruerint dignitatem: tã cingulo qʒ priuilegijs omnibus ſibimet competẽtibus perfruantur: ac deinceps vſqʒ ad finem vite foro tue celſitudinis[g] tantũmodo ſubiaceant: nec ex alterius cuiuſlibet ſententia ciuile ſubire litigium compellantur. In criminalibus ſane controuerſijs et in publicis tributis ita et aduerſus tales viros prouincias moderantium congruam iuriſditionem volumus obſeruari[h]: ne ſub pretextu conceſſi priuilegij vel flagitiorum creſcat auctoritas: vel publica vacillet vtilitas.

labor alio reuocaret. Pyrrhus

a Viris. Comitibus. alias comitibus: alias militibus: quia forte ſunt magiſtri militum.

b ¶ Senatores. i. nobiles qui erant ſcholares id eſt de ſocietate militũ. ſic et ff. de iudi. l. ſi lõgius. §. fi. Item no. aliquem degradari. ſic. ff. de his qui not. infa. l. ij. §. ignominie ⁊ C. de agri. et man. l. ij. ⁊ iij.

Degradatur quis dum dignitate ſpoliatur.

c ¶ Ad tue. magiſtro officiorũ loquitur. vt et C. de offi. ma. offi. l. ſcholarium.

d ¶ Barbaroꝝ C. de agẽ. in re. l. agentes. in prin. ⁊ C. de cõmer. ⁊ mer. l. et. ij.

e ¶ Ualeat vſurpare. no. cõtra eos qui dicunt dominum ottonem poteſtatem in fraudem vocari defenſorem. ſic. C. de na. li. l. j. in fi. ⁊ ff. de tu. et cu. da. ab his. l. ſcire oportet. §. j. ⁊ de tranſac. l. cũ hi. §. ſi cum his. Accurſius.

f Hac lege. Scholis. id eſt ſocietatibus militum armatorum.

g ¶ Tue celſitudinis. magiſtro officiorũ loquitur. ſic. C. de decu. l. ij. in fi.

h ¶ Obſeruari. ſic. C. de caſtren. l. vlt. in fi. et eſt ratio: vtro quod vt ſubijcit. et facit in autẽ. vt iudi. ſine quoqʒ ſuff. §. quod autem. col. ij. et vt non fiant pi. circa princ. ⁊ vt neqʒ milt. neqʒ fe. circa. fi. ⁊ ff. de off. preſi. l. iij. et C. vbi ſe. vel cla. l. quicũqʒ. in fin. et in q. cau. mi. fo. pre. l. j. Sed cõtra. C. de agẽ. in re. l. ex eo. §. quod multomagis ⁊c. et. ff. de re. iur. l. nõ debet cui quod plus eſt ⁊c. ſed illa ex eo erat in vrbe: hic erat in prouincia.

a Quotiens
Senten-
tia.monitoria.
b ¶ Cui culmi
nis.loquit ma-
giſtro officioꝝ.
vt no.ſ.l.proxi.
c ¶ Schola-
res.expone vt i
rubrica.
d ¶ Conſtitu-
te.hoc dic.vt.ſ.
de dig.l.mulie-
res.et.ff.ad mu
nicip.l.fina.§.vi
duam. et in au-
tē.de nup.§.nō
tamen.col.iiij.
⁊ ad id quod de
matribus dicit
facit.ſ.de queſ
ſto.l.ij.Sed cō-
tra.ff.de ſenat.
l.j.Solu.vt no.
ſ.de proxi.ſac.
ſcri.l.in ſacris.
circa prin.
e ¶ Serui.hoc
dic vt dicta.l.in
ſacris.
f ¶ Conſuetu-
dine.ſic.ſ.de di
uer.offi.l.viros.
g ¶ Sue ſcho-
le.officialis qui
dam erat.et fa.
l.predicta in ſa-
cris §.fidei.
h ¶ Arbitro.
id eſt iudici de-
legato.ſic.ff.de
appel.ex ꝯſēſu.
i ¶ Fortiſſios
pur hoc nota ꝙ
de militibus ar
matis loquitur
k ¶ Remeādi.
ad militiam.
l ¶ Exceptis
criminibꝰ.pro-
prie excipit a fū
ctionibus: ipro
prie a tributis.
⁊ facit.ſ.de ca-
ſtrē.l.fi.§.fi.
m ¶ Ibi ꝗꝫ.ſ.
in prouicia.nā

¶ Imperator in hac.l.cō-
cedit ſcholis.i.ſocietati-
bus militum priuilegia q̄
conceſſit magiſtris ſacro
rum ſcriniorum ⁊ agentiū
in rebus ⁊ eorum pricipi-
bus.⁊ conſiſtorianis:de q̄
bus in.l.fi.ſ.de conſiſto.
ſcilicet circa forum circa
fideiuſſorem.ſ.de iudicio
ſiſti circa ſolutionem ſpor
tularum ⁊ ſimilia.tam in
vrbe ꝙ̄ i prouicia.Et hoc
ſit pro ſummario.

¶ Imperator Ar-
cha. Lex.iij.

Quotiens ſu-
per cauſa ci-
uili vel etiam crimi-
a nali ex ſententia[a] vi
delicꝫ iudicij tui cul
b c minis[b] ſcholares[c] vel
eorum coniuges ſi-
ue adhuc viuerēt ea
rum mariti ſiue poſt
mortem eorum in vi
d duitate conſtitute[d]
ſunt matres vel eorū
in viduitate perma-
nētes:aut liberi qui
non ſpecialiter alte-
rius iudicis iuriſdi
tioni ſubiecti condi
tionem ſortiti ſunt
e et ſerui[e] ad eos perti
nentes conueniunt:
minime eoſ eaſve ex
tranei fideiuſſoris
exactiōe vexari:ſed
f pro cōſuetudine[f] ve
tuſtiſſima et iugiter
obſeruata numera-
g rium ſue ſchole[g] fi-
deiuſſorem prebere
iubemus.hoc vide-
licet obſeruando vt in criminalibus
cauſis qui inꝗꝫ alios ꝓmates ex.xxx.
viris a primicerio vſqꝫ ad.xxx.retro
numerandis vna cū numerario vo-
lente.ſ.⁊ non recuſante prebeant fide
iuſſores aut recuſantibꝰ.v.(ſicut di-
ctū eſt) viris extraneis in criminibꝰ
tantūmodo publicis fideiuſſor vna
cū numerario prebeat:ita vt execu-
toribꝰ non ampliꝰ ab his ꝙ̄ vnus ſo
lidus ſiue per ſe ſiue per procurato-
rem reſpōdere maluerit prebeatur.
In ſubeūdis autem cognitionalibꝰ
certaminibꝰ quotiēs cauſa fuerit ar
h bitro[h] delegata:pro cōteſtatione litiſ
vnū ſolidū:⁊ pro diffinitiōe ab arbi-
tro recitanda alterū vnū ⁊ nihil am-
pliꝰ dari decernimꝰ.Q si cauſa i iu-
dicio tui culminis ab ipſa ꝯteſtatio
ne litis vel relatione iudicis:aut ap
pellatiōe interpoſita vētilat:ꝑ indu
cenda cognitiōe nō ampliꝰ ꝙ̄ tres ſo
lidos ⁊ chartaꝝ vel recitādoꝝ in co-
gnitionibꝰ inſtrumētoꝝ noīe editio
nis q̄netiam geſtoꝝ duos tm̄mō ſoli
dos dabūt.Quotiēs ſane apō viros
clariſſimos ꝓuinciaꝝ moderatores
ex delegatiōe ſcꝫ ⁊ ſnie tue magnitu
i dinis ꝯtra viros fortiſſimos[i] ſchola
res:vel eoꝝ cōiuges:vel liberos:vel
ſeruos cognitio celebret:nō ampliꝰ
ꝙ̄ dimidiā partē ꝯſuetoꝝ ſūptuū ꝓ-
beri decernimꝰ.hoc etiā adijciēdo vt
qui acceptis cōmeatibꝰ ad prouici-
as prouecti fuerint.vſqꝫ ad.v.mēſiū
k ſpaciū intra qō ipſis erit remeandi[k]
licentia:nullā penitꝰ actionē ſup ci-
uili videlicet negocio (exceptis cri-
l minibꝰ[l] et tributarijs functiōnibꝰ)
m ſuſtineant:ne tn̄ ibi quoqꝫ[m] poſt quin
tum ſcꝫ cōmeatꝰ menſem ex ſentētia
iudicij tue magnitudinis conuenti

poterit cõueni-
ri poſt q̃nq̧ mẽ
ſes: ſʒ certo mo-
do vt dicit. ad
quod eſt dictus
§. et facit. ſ. vt
mili. fori p̃ſcrip.
nõ vtantur. l. j.
Accurſius.
a ℂ Adiurato
rie. lic. ſ. de ca-
ſtren. l. fi. §. fi. et
de proxi. ſa. ſcri.
l. in ſacris.
b ℂ Sentẽtia.
ſcilicʒ citatoria
⁊ dic de facto.
nam de iure in
ſcriptis ſunt cõ
uenĩẽdi: niſi ſit
cãvilis ⁊ parti-
um conſenſu vt
ſubijcit.

Citari nõ dʒ q̃s ſine ſcriptis.

c ℂ Conſentiẽ
tibus. Not. con
ſẽſu partiũ ſen-
tentiari poſſe ſi
ne ſcriptura. ſic
ſ. de epi. ⁊ cle.
generaliter. l. fi.
ſed hodie etiã ſi
ne cõſenſu par-
tiũ. vt. ſ. de ſen.
ex peri. re. aut.
niſi. et facit. ad
leg. ſ. de dig. l.
quotiens. ⁊ idẽ
in ſimilibus ibi
no. in. l. quotiẽs
et. ſ. de proxi. ſa
cro. ſcri. l. in ſa-
cris. et de prin.
agen. in rebus.
l. fi.
d ℂ De caſtrẽ
ſi omniũ pala.
ℂ Id eſt de mi
litibus palatij
qui principẽ ſe-
quuntur. vt. ſ.
ti. superiori: ſed
hic circa pecu-
lium.
e O Omnes.
Supfun-
dunt. i. locuple-
tantur. B. ⁊ dic

in exigẽdis fideiuſ-
ſoribus aliquod ſen
tiant detrimẽtũ ad
a iuratorie[a] eos cau-
tioni iubemus com
mitti: quotiens au-
tem ex verbis ⁊ ſine
vlla ſcriptis prola-
b ta ſententia[b] idẽ for
tiſſimi ſcholares vł
eorũ matres ſeu cõ-
iuges (vt dictum ẽ)
aut liberi aut ſerui
moneantur nihil ip
ſa executione ſportu
larum nomine peni
tus eos vel eorũ ma
tres ſeu ↄiuges aut
liberos (ſm̃ ſuperi⁹
datam diſtinctionẽ)
vel ſuos prebere de
cernimus. Sed ſi ta
lis ſit negocij vilitas
vt etiam ſine ſcriptis
c conſentientibus[c] vi
delicet partibus ſu-
ꝑ ea poſſit cognoſci
expectato ſine ſcptis
(ſicut dictum eſt) ha
bende cognitionis
euentu: ſi deteriorẽ
calculum reportaue
rit: ſportularum no-
mine vnum tantum
modo ſolidum exe-
cutori preſtabũt. Si
ꝟo cauſe q̃litas ha-
bendam in ſcriptis
cognitionẽ flagita-
uerit: in hoc neceſſe
eſt caſu interlocutio
ne in ſcriptis profe-
rẽda ea que ſuperi⁹
de quãtitate ſportu
larũ decidendarũq̧
cognitionum diſpo
ſita ſunt obſeruari.

ℂ De caſtrenſi omnium palatinorũ peculio[d]. Titu. xxxj.

ℂ Palatini habentes ali
quod p̃uilegium: quicq̃d
queſierint in officio morã
tes ex donis p̃ncipis aut
eorum induſtria principe
ↄſcio retinent tãq̧ caſtrẽ
ſe peculiũ: ⁊ a labore ca-
ſtrorũ nõ ſũt imunes. B.

ℂ Imperator Conſtan. Lex vnica.

Omnes palatinos q̃s
edicti nr̃i iã
dudum certa priui-
e legia ſuperfundũt[e]
f rem ſi quando[f] i pa-
latio noſtro moran-
g tur: vel ſi ꝑſimonia[g]
propria queſierint:
vł donis noſtris fue
rint conſecuti: vt ca-
ſtrenſe peculium ha
h bere precipimus[h].
Quid enim tam ex
caſtris ẽ q̃ʒ quod no
bis conſcijs ac pro-
pe ſub conſpectibus
noſtris acquiritur?
ſed nec alieni ſunt a
puluere et labore ca
i ſtrorum qui ſigna noſtra[i] comitãtur
qui preſto ſunt ſuper actib⁹ quos in-
tentos ⁊ eruditos ſtudijs itinerum
prolixitas ⁊ expoſitionum difficul-
tas exercet. Ideoq̧ palatini noſtri q̃
priuilegijs edicti vti potuere: pecu-

edicti de legib⁹
que ſunt. ſ. t. ij.
l. j. ⁊ ij. que ſunt
ↄſtantini vt iſta
Uel dic q̧ non
habemus.
f ℂ Si quando.
alias ſi quando:
al's ſi quã dum
⁊c.
g ℂ Parſimonia
abundat ſi. Et
no. parſimonia
ſic. et. ſ. de epiſ.
et cle. l. ij. et. ff.
de pec. l. peculi-
um ex eo.
h ℂ Precipim⁹.
vt. ſ. ꝺ bo. q̃ lib.
l. pe. et fac. ſ. de
aſſeſ. l. velut. et
de aduo. diuer.
iu. l. fori. ⁊ de in-
of. teſt. l. fi. ⁊ de
ſilẽ. l. fi. ⁊ ꝺ epiſ.
et cle. l. cũ lex. et
l. ſacroſancte. et
ſ. ti. j. l. ij. in fi. ⁊
de bo. poſ. ex te-
ſta. mi. l. j. et fa-
mi. her. ſi fili⁹. ⁊
ff. de colla. bo. l.
fi. §. nec caſtrẽſe
i ℂ Signa nr̃a.
quia ſtãt nobiſ-
cum et ſequun-
tur nos: licʒ nõ
ſint in caſtris q̃
facit fieri alicui
per aliquem du
cem belli. vt. ſ.
de re mil. nemo
miles. Itẽ not.
de puluere.

a ¶ De equeſtri dignitate. ¶ Conuenit precedentibus.

Additio. ¶ Tres fuiſſe apd' Romanos ordies boni auctores tradunt ſenatorium/ equeſtrē/ et plebeiū. Hic autem eos equites vult nanciſci ſm dignitatis gradum. et clariſſimat⁹ ordinem vocat ſenatoriū ſiue togatorum ordinem: q̄uis eni nostri doctores vt alio loco dixi in.l.j. de offi. ei⁹ cui manda. eſt iuriſ. quoſdam ordines dixerit eſſe dignitatū i quibus ſenatores nō ſunt clariſſimi modo ſʒ illuſtres aut ſuper illuſtres. hec tamē ordo cōfuſus nec vſquequaq̄ certus legitur: ſepe eni clariſſimi dicunt qui ſupremum dignitatis ordinem habent ordines quoq̄ in gradus diſtincti erant vt illa dignitatum enumeratio nec priſcis nec recentioribus ſeculis admodū cōueniat. Equitum vero ſpecies fuiſſe multas legimus de quibus dicerem niſi eſſet caput in antiquis lectionibus libro vndecimo. De equeſtri ordine ex Ariſtotele et ply. Budeus pulchre in pandec. titu. de ſenat. vbi iudices etiam fuiſſe dicit et de aureo anulo eorum inſigni. Pyrrhus.

lia ſua precipua retineāt: qui dum in palatio noſtro conſtituti ſūt aut labore (vt dictum eſt) proprio aut donatiōe noſtra queſierint.

¶ De eq̄ſtri dignitate[a].

Titu.xxxij.

¶ Imperator Ju. Aug. Lex vnica.

b E Quites romanos. qui romam cuſtodiūt Nam et illi habentur pro abſentib⁹ reipublice cauſa. vt. ff. ex q. cau. ma. l. milites. Et dic q̄ aliqui preſidentes alijs erant: non eni ſimplex militia eſt dignitas vt. j. titu. ij. l. fin. in princi. Accurſius.

Militia ſimplex nō eſt dignitas.

c ¶ Clariſmatus. id eſt conſulatus. vt. ſ. de do. et pro. l. ij.

d ¶ De perfectiſſimatus dignitate. ¶ Dignitas erat forte vt eſſet dict⁹ perfectiſſimus miles. Accurſius.

Additio. Hic Andreas vetuſtatis ſtudioſus nonnihil de illa dignitatum diſtinctione prefatur: tum de perfectiſſimis dicit preſides omnes nō fuiſſe clariſſimos ſed et perfectiſſimos quoſdam prout dignitas prouincie ad quē regendā mittebantur requirebat. vñ ex vetuſtiſſimis inſcriptionibus ait ſpſi dē tarraconēſis hiſpanie ac Norici fuiſſe pfectiſſimos tantum: quod duab⁹ his litteris deſignabatur. V.P. vt clariſſimum virum. V.C. ſignificabant. Sic eumenius inquit in quadā oratione quam pro inſtaurandis ſcholis coram prouincie gallie pſide habuit eum ſepi⁹ virum perfectiſſimū appellat. Ita inquit nec q̄libet vrbis prefectus erat ſpectabilis immo alij illuſtres vt in.l. q̄cquid. C. de aduoc. diuer. iudic. alij clariſſimi. vt Ambroſius ad valentinianum. cū vir clariſſimus prefect⁹ vrbis ſymmach⁹. quin et proconſul ipſe aliquando eſt clariſſimus tantū vt in.l.j.C. ſi ex falſis inſtru. et Apuleius in Apologia. et in floridis. a me reſtitutis nuper ac expoſitis et ſenatores etiam ipſi. l. ij. C. de his qui veniam etatis. Dicit ergo Halʒatus non ſtabiles firmaſq̄ fuiſſe ipſis magiſtratibus dignitates ſed ſolitas concedi ab imperatore viris ſm merita ꝛ plerūq̄ conſiderata loci qualitate: hoc tamen crebri⁹ fuiſſe quod noſtri doctores tradunt. Ego ſemper eius fui ſententie non obſeruatum fuiſſe a priſcis iuriſconſultis illum ordinem eo pacto diſtinctum nec a recentioribus quoq̄ legum latoribus cum preſepe totus ille ordo confundatur nec ea ſit in ſingulis ratio atq̄ diſcretio. hec autem fuerunt dignitates clariſſimatus et perfectiſſimatus diſtincte his in libris vt ex. l. titu. prece. conſtat. et ex verbis Amiani/ Marcellini de Conſtantino imperatore loquentis. libro. xxj. in hec verba. Nec ſub eo dux quiſquam cum clariſſimia prouectus eſt. Erāt enim vt nos quoq̄ meminimus perfectiſſimi: que vox eſt non priſci ſeculi quo venuſtas latine lingue maior fuit ſed recentioris vt ex eo libro conſtat. Hic eſt pulchra ſententia dum ait Conſtantinus cuius eſt lex vnica. nec ſibi honorem venali ſuffragio emerint vnde commendatur Alexan. qui dicebat ſeuenſdaſſem munerum principem odiſſe que peſſus ſi a rebuſpu. abeſſet longe meli⁹ cum illis ageretur. Pyrrhus.

b E Quites romanos[b] ſecundū gradū poſt clariſſimatus[c] dignitatem obtinere iubemus.

¶ De perfectiſſimatus dignitate[d].

Titulus.xxxiij.

¶ Imperator Con. Lex vnica.

a Codicill'. Negocio vili.
b Honorem ſcȝ iſtum probitate ergo datur nō precio. ſic. ſ. de epiſ. ⁊ cler. ſi quecȝ.
c Alicuius. priuati ſine aliquo vili officio. vt. ſ. ꝺ dig. l. nequis. et facit. ſ. de agen. in re. l. agentes. §. j.
d Qui mili. poſ. vel ñ. De armata militia loqt: ⁊ de hac prima parte loquitur. j. e. l. j. ij. iij. et. iiij.
e Et de ſuis de hoc. j. e. l. pe. ⁊ vlti.
f Et vt nēo. ꝺ hoc. j. eo. l. eis
g Si militie ḡtis. ſ. magiſtro militū et ducib⁹. vt. j. tit. ij. l. penul.
h Habent. ſ. debis. vel hēas offerre. nec tamen ſine probatoria principis aggreganturve vt. j. titu. iij. l. neminem. alſ nō militet vt i auē. de man. prin. §. fina. col. iij. ⁊ facit. ſ. ꝺ fabricē. l. iiij.
i Litis. ſ. vitande. vt. ff. de re. mi. l. iij. §. nō omnis. ⁊. ff. ⁊ facit. ſ. ſi propter pub. l. j. ⁊ de ta. l. j. ⁊ de decu l. q derelicta. ⁊. l. nequis. et. l. offices. et. ſ. de procur. l. maritus. §. j. et

Neceſſe eſt vt q emit vēdat.

Codicillis perfectiſſimatus fruētur qui impetrauerunt ſi abhorreant a conditiōe ſeruili: vl' fiſco aut curie obnoxij non ſunt: vel ſi piſtores nō fuerint: vl' non in aliquo negocio[a] conſtiterint: nec ſibi honorem[b] venali ſuffragio emerint nec rem alicuius[c] adminiſtrauerint.

[d] Qui militare[d] poſſunt vel non: ⁊ de ſeruis[e] ad militie dignitatem aſpirantibus: et vt nemo[f] duplici militia vel dignitate ⁊ militia ſimul vtatur.

Titul⁹. xxxiiij

Uolētes militare ſe debent etiam offerre ei q habet ius probandi ſcȝ officiorum magiſtro. Itē nullus cauſa litis vitande militare poteſt. Bar.

Impera. Seue. ⁊ Ant. Lex. j.

Si militie nomen dare vultis offerte vos his[g] qui probandi ius habent[h]: non autem ignoratis eos qui litis[i] cauſa militiam appetierit poſtulantibus aduerſarijs ſolui ſacramēto ſolere.

In fraudem ciuilium munerum nullus armate militie nomen poteſt aſſumere. Bar.

Imperator. Ar. Lex. ij.

Non tantum decurionum filijs ſed omnibus i fraudem ciuilium munerum nomina armate milicie dantibus fraudem prodeſſe diſplicuit[k].

Coloni vel ſaltuenſes ad militiam armatā volētes vel inuiti non ſunt audiendi. Bar.

Impera. Diocle. et Maxi. Auguſt. Lex. iij.

Cura peruigili obſeruare debebit ſublimitas tua: ne coloni vel ſaltuenſes[l] aut vltro ſe offerentes ad militiā ſuſcipiāt armatā aut cogantur inuiti

Curialis vel cohartalis cōditionis exiſtēs ad armatam militiam nō aſſumitur. Bar.

Impera. Leo. Lex. iiij.

Omnes omnino curialis vel cohortalis conditionis cōſtituti: nullam armatā militiā in poſterum arripiant[m].

Duas militias diuerſi generis aut dignitatem ⁊ militiā eodem tempore quis habere nō poteſt: ſecus ſi c ad idem tendāt. B.

Imperator Iuſti. Lex. v.

His quidem[n] quibus indultum hactenus demonſtratur quobinis aut ternis: pluribuſve mereātor cingulis nō coniunctis ex priſca cōſuetudine ſed abſectis[o] atq diſcre-

.j. l. pri.
k Non tātū. Diſplicuit vt. ff. de mu. et ho. l. iij. §. fi. ⁊ fa. ſ. l. pri. cū ſuis concor.
l Cura. ſaltuenſes prediorum conductores colonorum: pratorum ſaltuenſes dicunt vt. ſ. de fun. pa. l. fi. in prin. ⁊ fa. ſ. de agri. et cē. l. colonos. ⁊ de fug. co. l. j. et fi. et de māci. l. iij.
m Omnes. Arripiāt. fa. ſ. vbi curi. vl' coha. l. j. et. ij. et ſ. de tabu. ſcri. l. j. et. ſ. eo. ti. l. j. cum ſuis cōcor. Accurſius.
n His quidem. alias cis alſ his.
o Abſectis. id eſt ſeparat; ſed valeret hoc ſi ſeparatim poſſet vti. vt. j. §. fina.

pãtibus decẽ electio
quem retinẽdum ſi=
bi potius cenſeant:
quem deſerendũ co=
gnoſcant: vt i eo qđ
optauerint firmiter
maneãt/ eo quod de
ſpexerint ſine dubi=
tatione repellãtur†
in poſterum vero ne
mini prorſus facul=
tas pateat eodẽ tpe
a pluſq̃ʒ vni⁹ ordinis[a]
nomen affectare: in=
terdicẽdis in cõe cũ
ctis (vt dictũ eſt) bi=
nis pluribuſve mili
b tijs[b] nec dignitatem
coniungere cuilibet
alij cingulo concedi
vt et qui ſupplican=
dum de re vetita no
bis exiſtimauerint/
pena decem librarũ
auri pro temeritate
c q̃uis infructuoſa[c] ple
ctẽtur. Et qui ſuſce
d perint[d] iuſſionem au
guſtam ꝑ ſurreptio=
nem elicitam (quod
nõnunq̃ʒ ꝯtingit). x.
librarũ auri mulcta
feriant: ſcrinijs etiã
necnõ officijs quoꝝ
hoc intereſt ſi nõ re=
e ſtiterint[e] ꝛ hãc prag=
maticam legem ab=
iecerint: decem libra
rum auri diſpendio
puniendis. ¶ Si q̃d
autẽ contra hoc per
petretur: ſciant om=
nes quod extra con
ceſſum admiſſum eſt
aut actum fuerit: vł
notis conſcriptũ pu
blicis: ſimile habea
tur ac ſi nec impetra
tum nec pronuncia=
tum omnino nec in=
ſertum eẽt vllis ma
triculis ſciturís etiã
oib⁹ qui nec meren=
tes in ordinibus ar=
matis ſiue ciuilib⁹
adminiſtrandas ꝓ=
uincias ſeu gerẽdos
quoſlibet numeros
vł iam etiam ſũt ſeu
decetero fuerint iuſ
ſione noſtra ſortiti:
ꝛ vt ſeruetur eis gra
f dus[f] auguſta ꝓ meritis ſanctiõe pa
g rem[g] indulgẽdam ſibi licẽtiã poſtq̃ʒ
depoſuerint ſolicitudinẽ: aut i priori
cingulo protinus perſiſtendi nullo
vẽdicando titulo dignitatis quam
ſolicitudo media preſtiterit aut reti
h nẽdi ſplẽdorem quẽ[h] acquiſierint ad
i miniſtrationis obtentu: verum[i] prio
k ri cingulo deſiſtendi (monẽte[k] tamẽ
innata nobis clementia) liberum eſſe
cunctis proſpeximus: ſi militia qua
decedendum eſt inter eas habeatur
quas volentibus licet diſtrahere: et
l in alios eos conferendi[l] et precia con
m ſequendi[m]: prout in eiſdem agmini=
bus conſueuerit hactenus. Excipiẽ
dis videlicet nec deducendis in hãc
perpetuo conſeruãdam legem prag=
maticam: eis qui binas militias ſi=
mul compoſitas et ſociali nexas cõ=
ſortio fuerint aſſecuti: vt viris dica=
tiſſimis ſcholaribus atq̃ʒ candidatí

a ¶ Ordinis.
ſcʒ militie armatę vł iermis
vt ſubijcit.
b ¶ Militijs.
Not.š.de aſſeſ.
l.fi.ꝛ de poſtul.
l.quiſquis.et.š.
de proxi. ſacro.
ſcri.l.hac parte
cum ſuis ꝯcor.
et.ff.de colle.il=
li.l.j.§.ij.
c ¶ Infructuo
ſa.no.pũiri affe=
ctum ꝛ ſi non ſe
quatur effectus
ſic.š.de legi.et
conſti.l.ij.in fi.
et in lombar.de
cõſi.mor.l.ſi q̃s
et ne.ad regen.
ne.in fi.l.uij.ar.
contra.ff.quod
q̃ſq̃ʒ iu.l.j.§.fi.
d ¶ Suſcepe=
rint.iudices ad
quos deueneñt.
vt.š.de prec.im
pera.offeren.l.
reſcripta.facit.
š.ſi nupt.ex re=
ſcrip.pe.l.j.i fi.
ꝛ de peti.bo.ſu=
blat.l.j.ꝛ.š.vt
li.pen.l.ij.et fi.ꝛ
in auť.vt omẽs
obe.iud.col.ij.
e ¶ Reſtitue=
rint.No.ſic.š.de
decu.l.omnes.
et de ap.qm̃.
f ¶ Gradus.i.
ordo quem per
cipient ante ſu
ſceptam admi=
niſtrationem.
M.et repete fu
erint ſortiti.
g ¶ Parem.ſ.
qualem dixi.š.
e.l.j.prin.ibi de
tur electio.ꝛc.
h ¶ Quem.ſ.
titulum.
i ¶ Verum.ꝑ
ſed.et eſt alś de
ſiſtente.et alias
deſiſtẽdo ꝛ alś
di.ꝛ idẽ eſt ſen=
ſus.
k ¶ Monente.
alś mouente.et
alias moderan=
te.Accurſius.
l ¶ Conferendi.
id eſt conferre:
ad quod.š.de
inoffi.teſt.l.om=
nimodo.§.fina.
et de pig.l.vlti.
ꝛ auť.ibi poſita
et.š.de ꝓxi.ſac.
ſcri.l.vnicuiq̃ʒ.
et.l.in ſacris.
m ¶ Conſequen=
di.i.conſequi.

†Facit ad hoc c.de multa.extra de ꝓbẽ.li.vj.vbi dr q nullus põt retinere duas dignitates.

a ❡ Aſſecretis nomē officij.
b ❡ Quos. ſcʒ p̄dictos oēs.
c ❡ Iungant. ſcʒ per legē ſcriptam non p pri uilegium principis viuentis. et no. per hanc legem nõ licere habere duas p̄bendas.

Duas p̄bēdas hr̄e non licet.

d Super ſeruis. Meruerint. Not. q̃ lex facit liberū. ſic in aut. de ſã. epiſ. §. ſi ſeruus. col. ix. et de nupti. §. ſi vero ab. colla. iiij. ⁊ de mona. §. j. colla. j. ⁊ de bo. libe. l. fi. in fin. et. š. de prepo. ſac. cubi. l. iubem⁹. in p̄n. Sed contra. ff. d̄ re mili. l. alienum. vbi nõ fit liber. Solu. hic corrigit: vel hic erat electus ibi ſua auctoritate vſurpauit. Itē cõtra. š. de tab. generali. Solu. vt. ī. l. priori.
e ❡ Oſtendere. Not. probari ignorãtiam eo ipſo q̃ cõtra. nõ probatur. ſic et ff. de accuſ. l. ſi cui. §. j. quilibet enim ignorans preſumitur. vt ff. de proba. l. verius. ⁊ inſti. de leg. §. quod autem. et. ff. de ad mi. tu. l. hoc autem. et. š. de prepo. ſa. cu. l. iubemus. in ſtēt. š. de pet. here. l. q̃ſe. Item qd̄ di

Ignorãtia pbatur eo q̃ ɔ. nõ pbatur.

† Con cor. c. j. cū glo. ſup ver. mortis extra de his q̃ vi metuſue cauſa fiunt.

fieri mor eſt: necnõ viris deuotis latercul[e]ſibus ⁊ pragmaticarijs vel aſſecre-
a b tis[a] contingit quos[b] memorialiū aut etiam agentium in rebus adornat cingulus: ⁊ ſi qui ſimili ſtipendiorum iungan-
c tur[c] copula.

❡ Dominus patiens ſeruū militare dño priuabitur ⁊ iure patronatus: ſed ſi eo ignorante ſeruus militiam fuerit adept⁹: tūc infra. xxx. dies tantum ex quo ſciuerit datur ſibi cū vēdicãdi ptãs. Bar.

❡ Idē Iuſti. L. vj.

Super ſeruis qui poſtea ad quandam militiam aſpirare temptauerint: vel ſcientib⁹ vel ignorantibus domini s precipim⁹: ſiqui dē ignorãtib⁹ his eã
d meruerit[d]: licere dominis adire competentem iudicē ⁊ ſuã ignorantiam (eo q̃ cõtrarium minime †
e probatur) oſtēdere[e] coq̃ modo ſpoliatos eos militia in ſuum dominiū trahere: ſin vero ſcientib⁹ his ſerui militaue-
f rint[f]: cadere quidē eos non tantum dominio eorum / ſʒ etiam omni patronat⁹ iure: illos vero ingenuos affectos: ſiquidē vtiles ad militiã eis datã viſi fuerint in ea durare: ſin vero minime idonei ſint ea priuari. Super illis aūt ſeruis q̃ iam militauerunt ⁊ adhuc in eadē militia perſeuerãt: licentiã dam⁹ dñis ītra. xxx. dierum ſpacium ab eo tempore cõnumerandum quo p̄ſens ſanctio diuulgata fuerit: vl̄ noſtrã adire clemētiã: vl̄ cõpetētes iudices: ⁊ ſuã ignorantiã cõmēdare eoſq̃ in ſuū dñiū recipe: quo trãſacto ſimilimodo tã dñio q̃ oī patronat⁹ iure cadere eos neceſſe ē.

❡ Dñs patiens ſeruum in dignitate eſſe priuabit dñio et iure patronat⁹: ſʒ ſi eo ignorante ſeruus ipſam fuerit adeptus: tunc infra. xxx. dies tantū ex q̃ ſciuerit datur ſibi vēdicãdi ptãs. h. d. Bar.

citur probatur quomodo pbat reus? Reſpon. quia excipit aſſerendo de proba. l. in exceptionib⁹. Item eſt ei mos gerendus. vt. ff. de pba. l. circa. et fa. š. de libe. cau. nõ mutant.
f ❡ Militauerit tempore huius l. et facit ad. l. in aut. conſti. q̃ de dig. §. j. et. š. ne rei do. vl̄ temp. l. j. et. ī. l. pxi.
g Si qs. dominio ſui hec lex facit liberum. vt. š. l. pxi. cum ſimulib⁹ Sed contra. š. de tab. l. generali. Solu. illa trahitur ad iſtã immo ibi munus hic dignitas.
h ❡ Accipiētes. nam donamus noſtris militib⁹ ſtipendia ⁊ alia vt. š. ſi caſt. om. pa. pe. l. j. et. ī. ti. ij. l. j.
i ❡ Imperfectū ad hoc. š. ad ſil. l. fina.

❡ Idem. Lex. vij.

Si q̇s ſuū ſuum dignitatē hr̄e quēadmodum militiã fuerit
g paſſ⁹ ſpoliet ⁊ dñio ſui[g] et iure qd̄ ptinet ad p̄ronos: cui ei ferēdū ē hoies
h a nr̄a manu dõatiões accipiētes[h] adhuc inter ſuos hr̄i ⁊ forte cū ſuis dominis nr̄aʒ purpurã adorãtes: ī his itaq̃ caſib⁹ ī q̇b⁹ nõ militia ſed dignitas volentibus dñis ſuis acq̇rit: eadē iura reſuēt q̃ ãtea poſita ſūt ne
i videat nr̄a ſãctio aliq̇d hr̄e ipfectū[i].

a ¶ Preterite
vt.ſ.l.pxi.
b ¶ Notũ.no.
ſic.ff.quãdo ap.
ſit.l.j.§.ſi.⁊.l.ſi.
et.ff.de cal.l.an
nus.⁊ de excu.
tu.l.quiquagin
ta.Accur.
c ¶ Spoliari.
armata vel iner
mi militia.vt.j.
titu.j.l.j.
¶ Negociato-
res ne militent
d Eos.Er-
gaſterio.
id eſt ſtatiõi q̃ſi
negociationi.
e ¶ Prohibe-
mus.hoc nõ no
bilitat; defectu
nã ⁊ libert⁹ mili
tat.vt.ff.de teſt.
mi.l.ſi duobus.
et de bo.lib.l.ſi
fili⁹.§.papinia-
nus.et.ſ.tit.j.l.
pe.ſed quaſi ex
vili officio non
debeãt aſſumi.
vt.ſ.de digni.l.
neq̃.⁊ de perfe
ctiſſima.digni-
tate.l.j.et.j.de
cohorta.l.anpe.
et per id q̃d ſub
iicit argẽtariis
q̃ſi nõ ſit hoc vi
le officium.vt.ſ
ti.j.oẽs.q̃ ſem-
per ibi animuz
habent.ar.ſ.lo
cati.l.milites.
Sed contra.ſ.
d iu.om.iu.l.vl-
ti.vbi negocia-
tores militant.
Sol.hoc nouũ.
illud vetus.nã
hic dicit de ce-
tero.Uel ſo.vt
ibi.
f ¶ Hos ei.vt
ſunt ceteri pre-
ter argẽtarios.
g ¶ Jam.ante

Sciant autẽ dñi ad
exemplum preteri-
te[a] noſtre cõſtitutio-
nis que de huiuſmo
di ſuis loquitur: q̃
niſi h̃ itra.xxx.dies
ex quo eis hoc fue-
rit notũ[b] manifeſta-
uerint: ⁊ competen-
tem iudicẽ adierint
⁊ ſpoliare eos digni
tatibus curauerint:
dominium eorum ⁊
ius patronat⁹ amit-
tãt: nobis deliberã-
tib⁹ poſtq̃ dominio
ſerui fuerint libera-
ti: et inter ingenuos
cõnumerati ſi opor-
tet eos hr̃e dignita-
tem vel ea quaſi in-
dignos ſpoliari[c].

¶ Negociatores ne
militent.

Titulus.xxxv.

¶ Negociatorib⁹ eſt om-
nis militaris dignitas in
terdicta exceptis argen-
ti diſtractoribus q̃ nõ ad
armatã militiã ſ; ad aliã
quãcũq̃ accedere poſſũt.
Qui vero ante hãc legem
aſſumpſerunt illam reti-
nere pñt: dũ tñ a negocia-
tione ſe abſtineant: alias
militia priuarẽtur: armo-
rum tamen cõſtructores
militiã obtinere ⁊ ſuã ne-
gociationem retinere va
lent. Jo.de pla.

¶ Impera.Juſti.
Lex.j.

Eos qui vel
in hac almã
vrbe vel in
pui̇ciis cuidã erga-
ſterio[d] pſũt: militare
dcetero phibem⁹[e] ex
ceptis argẽti diſtra-
ctorib⁹ q̇ i hac alma
vrbe negociant hos
ei[f] vtpote vtiles oi-
b⁹ ꝯtrib⁹ armata q̇-
dẽ militia penit⁹ ab
ſtinere ſancim⁹: aliã
vo quãcũq̃ ſine me
tu pñtis ſãctiõis poſ
ſe ſibi acquirere. Si
q̇ vo negociatores
q̊s oi militia phibui
m⁹ iã[g] militarũt: eis
lniaz dam⁹ negocia
tionẽ q̇dẽ reliq̃re: mi
litiã vo retiere. Sciẽ
tib⁹ q̃ ſi poſtea ne-
gociãtes appareant
militia puabunt: q̃d
⁊ i argẽti diſtractori
bus hui⁹ alme vrbis
(ſi armatã militiã iã
ſortiti ſũt) tenere vo
lumus. vt relicta ne
gociatiõe liceat eis i
eadẽ militia durare
Negociãtes etei p⁹
hãc ſanctionẽ hmõi
militia puabunt: illi
q̇ ad armorũ extru-
ctionẽ[h] ſuã pfeſſionẽ
cõtulerit mime phi
bẽdis ad ꝯpetẽtem
ſue profeſſionis veni
re militiã: ⁊ hmõi ne
gociationem nihilo
minus retinere.

¶ De re militari.
Titulus.xxxvj.

hanc legem.
h ¶ Extructionẽ
q̃ arma faciũt:
vel facta vſui
coaptant: et fa-
cit ad.l.ſ.de ad
uo.di.iudi.l.ne
q̃s.et.ſ.de pig.
l.ſi.et.ſ.de agẽ.
in re.l.agentes.
§.exceptis.⁊.ſ.
in qui.cau.mi.
fo.preſ.l.j.et.ſ.
de fab.l.iij.⁊ q̃d
not.ſ.q̇.ex cau.
maio.l.vlti.

Addi.

¶ Hic Halza-
tus in.l.cõtra.
exponit hãc vo-
cem riparẽſib⁹
Riparenſes in-
quit hic accipiẽ
dos puto pro his
militibus qui i
imperii limiti-
bus excubabãt
pro repu.aduer
ſus barbaros.
puta i ripis da
nubii ad tuen-
das pãnonias
aduerſus Sar-
matas et in ri-
pis euphratis
aduerſus Par-
thos.Herodia.
lib.vj.oppugna
bat inquit Ar-
taxerxes perſa-
rum rex Roma
norum caſtra i-
poſita fluminũ
ripis que ſcili-
cet ipeũ limi-
tes tuentur: et
paulo inferius.
Nunciatum eſt
Germanos rhe
num Danubiũ
q̃ tranſgreſſos
in fines Ro.ho
ſtilit intraſſe op
pugnareq̃ exer
citum ripis inſi

dētes: ⁊ alibi cōpluries. addit ex tacito li. duo de vigeſimo et Herodiani libro ſecūdo. cū ſtā te repu. Ro. omnes itali ſemper in armis ſte tiſſent primū auguſtum Alienigenas milites mercenarios habuiſſe. qui Ro. tuerentur im perium tum flu uiorum magni tudine atq; foſ ſarum tum mō tib⁹ aſperrimis et iperuijs de ſertiſq; loc. pre ter hec ſi q̄s ve lit ſcire i. l. j. q̄d ſit dōatiuū ego dixi in ti. de au ro corōario. q̄d cauſaria quid ig̃minioſa miſ ſio q̄d legio q̄d turma quid tri buni militum/ ſcelerūq; quid cēturiones q̄d caſtra eorūq; in ſtrumēta ac no mina nemo ho die neſcit tū ex ti. de re mil. ff. de his qui not. infa. tum ex ve getio. Modeſ ſto. Marcello. Vindice. Bero aldo/alijſq; au ctoribus aucto rumq; bonis et accurat; inter pretibus. Igi tur cum in tex. nulla corruptio ſit nihilq; non clarū. adde ad materiam vt in legendis docto rib⁹ legum obſ uaui. Franciſcū in. l. j. §. eadem. col. ij. ff. de verbo. oblig. et in. l. mutum. col. iij. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. ſi duo ad ſi. eo. titu. Aduerte autem hic eſſe. l. ſemel. qua probatur iudicem preter medicorum iu dicium et relationem teſtium debere etiam di ligentius inquirere: in quam ſententiam legi to Ange. in. l. nemo carcerem. ſ. de exacto. tri butorum. Ad hec Ludo. Ro. in. l. apud treba tium. de aqua plu. arc. ff. ait eſſe pulchriorem tex. quamuis q̄ viderit aduerſus eos qui con ſpurcāt et turbant aquas in. l. cum ſ upra. hoc ti. vbi cum legas. et ecpo. in ſeruitu. ritu. de a qua. Pyrrhus.

Miles captus ab ho ſtib⁹ dū ibi eſt ſtipēdiū vel donariū habere non po teſt. Bartolus.

Imperator Aug.

Lex. j.

Stipēdia et ⁊ donatiua[a] tēporiſ quo apō hoſtes fuiſſe te diciſ reſtitui tibi poſt liminio regreſſo re ſtitutoq; non iure[b] deſideras.

Idem Augu.

Lex. ij.

Viginti[c] ſtipē dia ſi imple ſtis/ſordida[d] mune ra militie vobis nō indicentur.

Miſſus a militia igno minie cauſa eſt infamis: et dignitatem cōſequi nō poteſt: morari tamen po teſt vbiq; preterq̄ in locis interdictis. h. d. B.

Idem. Lex. iij.

Milites igno minia miſſi[e] cum infamia notan tur nullis honorib⁹ qui integre dignita tis hominibus de ferri ſolent vti p̄ſit[f]. habeant autem mo randi vbi velint po teſtatem: preterq̄ in eis locis i quib⁹ ſpe cialiter arguentur[g].

Bona militis deſeren tis in deſertione defūcti cōfiſcant. h. d. Bar.

Impera. Gord.

Lex. iiij.

Defunctorū i deſertiōe bo na confiſcari diuus marcus ⁊ antonius pater meus conſti tuit[h].

Deſertor indulgentia principis reſtitutus non habetur p tempore quo deſeruit perinde ac ſi mi litaſſet in caſtris: ⁊ ideo p illo tempore ſtipendiū nō petit. h. d. Bar.

Impera. Gordi.

Lex. v.

a Stipendia et donatiua. Ponit pro eodē vel quia quandoq; vltra ſtipendia con tulit preſentib⁹

b Non iure. q̄ cauſa facti non continetur poſt liminio. vt. ff. q̄. ex cau. ma. l. de niq;. Sed cōtra ff. eo. l. iij. §. is q̄ ad hoſtes. in fi. §. ⁊. l. nō om̄es. §. pe. ⁊. l. penul. Sol. hic fuit ca ptus p̄ſidio ibi ex iprouiſo dū iter fac aut epi ſtolam fert: vel ibi ex ſpeciali i dulgentia prin cipis nō cōniu ni iure: vt dici tur in deſertore vt. j. eo. l. cum al legatis. ⁊. ff. eo. qui excubias. ⁊ facit. ſ. d domе. l. vlti.

c Viginti. ſ. annorū.

d Sordida. ſcʒ primonialia: ſʒ honeſta ſubibi tʒ. vt. ff. de publi. vete. l. ij. §. fi. ſed a perſonalibus excuſātur. vt. ſ. de his qui nō i ple. ſtip. l. pe. Accurſius.

e Milites. Miſſi cū coniunctio cau ſalis.

f Vti poſſūt. vt. ſ. de his q̄ nō imple. ſti. l. j. et de infa. l. j. lib. x. ⁊ de digni. l. neq;. et. l. iudices. ⁊ de aſſeſ. l. liberti. ⁊ de iudi. l. cum pretor §. non omnes. et. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ignomi nia. Accurſius.

g Arguentur. ſcʒ rome et etiā alibi vbi ſit im perator nō ſtabūt. vt. ff. de his q̄ not. ifa. l. ij §. ignominia. ⁊ de excu. tu. ſʒ ⁊ milites §. ſiue igno minia. ⁊. ff. e. l. milites. §. miſſionū. Ac.

h Defunctorum. Conſtituit. ſed et viuenti

deſertori pena imponitur.qꝺ dic.vt.ff.e.l.iij.§.
qui militie.⁊.l.nonomnes.per totū.⁊.l.pe.⁊.§.
qū li.viii.ſi.iudi.ſe vindi.l.ij.⁊.j.l.proxi.

ſic mitius agitur cum milite ꝙ cum alio ī in-
famia:ſecus iu pena debita quandoqꝫ.vt.ff.de
pe.l.quedam.que eſt contra.et eſt ratio vt dixi

a Cum alle gatis.habeat.vt.ff.e.l.iij.§.qui militie.⁊ l.pe. Sed arg.ꝯ ff.de ali.⁊ ciba.leg.l.is cui.Solu.ibi ſpeciale ī alimētis.vt.ff.ꝺ his q̄ ꝑ nō ſcri.ha.l.ſi in metallum.Accur.

Alimentoꝝ cauſa priui-legiata ē

b ¶ Poterit.§.e.l.j.⁊.§.ꝺ decu.l.ne q̄s in fi.

c Semel.cōcedi.ſine auguſti affatib⁹ vt.j.ꝺ diuer.of.l.ij.et ar.j.ꝺ cohar.l.ſi quis.

d ¶ Quando.pro quia.

e ¶ Medicis.Not.cōſulēdos qui ſciunt.ſic et in aut.de non alienā.§.qꝺ aūt.

f ¶ Vitiū animi vel corporis vt ⁊.ff.eo.l.milites.§.miſſionū.licet vitium nō ſit ꝓprie corporis/ſed vnū pro altero ponit.vt ff.de edi.edic.l.j.§.ſed ſciendū.

g Fruſtra.miles dānatus crimine militari vel cōl nō ſit infamis:nec dū militat.l.dū militia durat.nam ſtatim vt infamis ē miles eſſe deſinit:qꝛ iā non poſſet ſtare vbi princeps.vt.§.cod.l.milites in fin.nec factus veteranus vt hic:et

Infamis factus dignitatē perdit.

Cum allegatis ſeptem annos in deſertione egiſſe maritum ſororis veſtre et indulgētia noſtra eſſe reſtitutū:nō recte deſideratis vt id tēpus ac ſi ī caſtris fuerit habeat[a] proinde excepto eo tēpore qꝺ ad deſertores ꝑtinet reſtitutus ex īdulgentia noſtra reſiduo militare debebit ideoqꝫ nec ſtipendia temporis quo in deſertione fuerit exigere poterit[b].

¶ Miſſus a militia ex cā egritudinis factus ſanus inſtaurandus non eſt:tamen mitti non debet niſi medicis hoc denunciantibus:et iudice hoc inquirēte hoc dicit.Bar.

¶ Idem. Lex.vj.

Semel cauſaria miſſis militib⁹ inſtauratio nō ſolet concedi[c] obtentu recuperate valitudinis melioris:quādo[d] nō temere dimittantur:niſi quos cōſtet medicis[e] denunciantib⁹ et iudice cō petēti diligēter examinante vitium[f] cōtraxiſſe.

¶ Dānat⁹ de crimine militari miles exiſtens nō infamatur etiam factus veteranus.Bar.

¶ Idem. Lex.vij.

Fruſtra[g] vereris ne nota[b] q̄ propter delictū militare interceſſerit eſtimationem[i] tuā[k] iā veterāi[l] leſiſſe videatur:maxie cū nec ex eo delicto qꝺ ī paganorum pōt cadere ꝑſonam notatos milites poſt miſſionē placuerit eſſe famoſos.

¶ Imp.phi. L.viij.

Cauſaria miſſus/nulla eſtimationis macula aſpergitur[m].

¶ Dans operam vt barbari romanos depredent vel predam factam cū eis diuidēs:viu⁹ cōburit.B.

¶ Im.Cōſtā. L.ix.

Si quis barbaris ſcelerata factione facultatem de predationis in romanos dederit[n]:vel ſi q̄s alio mō factā[o] diuiſit[p] viu⁹ ꝯburat.

¶ Miles qui a principe meruit ſuam familiā ad ſe venire:cōiugem ſuam poteſt facere venire.Barto.

¶ Idē. L.x.

Quicūqꝫ militū ex nr̄a auctoritate familias ſuas ad ſe venire meruerūt nō amplius ꝙ coniuges[q] liberos ſeruos etiam de

ſunt autem crimina militaria.vt.ff.e.per totū cōmunia patēt

h ¶ Nota.i.infamia.

i ¶ Eſtimationē id eſt famā.

k ¶ Tuā.i.tui.

l ¶ Veterāi.ſ.feci

m Cauſaria Aſpergitur.vt.ff.e.milites.§.miſſionū.⁊.ff.ꝺ his q̄ not.infa.l.ij.§.miſſionum.Accur.

n Si q̄s.dederit.vt poteſtas caſtrifranci.permiſit venire mutinēſes.corrupt⁹ ab eis vel forte diuiſit cum eis ꝑdā quā fecerant ſine ei⁹ ꝯſciētia.

o ¶ Factam depꝛ dationem.

p ¶ Diuiſerit.cū eis.vł dic inter eos.⁊ no.ſi hꝭ pena.§.vbi cau.ff.l.vniuerſi.Acc.

q Quicūqꝫ.Coniuges.als coniugia.Et no.vxorem domeſticā ſeu familiarem vt no.§.de his qui ad ec.cōfu.l.vlt.§.ſane.⁊ facit ad.l.ff.de of.procō.l.iiij.§.ij.et.§.de vxo.mili.l.j.⁊.ff.ꝺ pac.do.l.ſi.§.cōueīt.

Vxor inter domeſticos et familiares numerat.

a ¶ Emptos. hi enim nec pūcto ⁊c. vt. ſ. d agri. ⁊ cēſi. l. colonos

b Tribuni maneant id ē manere debeant. Et no. q hec verba cum ſignis pꝛopꝛijs poſſunt legi cū precedēti ⁊ ſubſequenti littera et facit. j. de cōme. l. j. Accur.

c ¶ De eo. ſcꝫ milite qui cōtēpſit. Accur.

d Cum ſup. Fluētis. hoc fluentū huius fluenti.

e ¶ Sudores. i. eq̄s ipſos ſudatos. nā ſpoliat ſe ſcutifer in aqua. Et no. curialem legē cōtra eos q̄ amoꝛe beſtiarum ſe inuerecūde balneāt in nauigio et facit ad. l. ff. d aqua pu. arcen. l. apud trebatiū

f Nemo. deputati ſunt. qui dicuntur palatini et ad eius mēſam ſunt.

g ¶ Urbe conſtantinopolitana nec tamē ad menſam eius.

h ¶ Legiōib⁹ ſunt. ſcꝫ in alijs locis.

i ¶ Uacet. id eſt nec pꝛopꝛia nec aliēa faciat vt. ſ. dē pꝛocur. l. militem. ⁊ ar. ſ. d aduo. diuer. iudi. l. ij. ⁊ d ꝑn. agen. in re. l. j. ſꝫ cōtra. ſ. d ꝑcu.

peculio caſtrenſi emptoſ[a]: neqꝫ aſcriptoſ cenſib⁹ ad eoſdē excellentia tua dirigi faciat.

¶ Tribuni vel milites in loco deputato ſtare debēt nec poſſunt vagari. Bart.

¶ Imper. Gra. valē. et theodo. Lex.xj.

Tribuni vl' milites nullam euagandi per poſſeſſiones habeāt facultatē: cū ſignis ꝑpꝛijſ in manſionib⁹ ſolitj ac publicj maneāt[b]. at ſi quis tā neceſſaria ſcita ꝯtempſerit: de eo[c] ac tribuno eiuſ ad nr̄aꝫ ſciētiā rectorū ac defēſoꝝ relationib⁹ ꝑtin⁹ referat: q̄tenus ſeueriſſime in eos aīaduertatur.

¶ Preſentibus militibuſ quis ſe balneare non ꝑſumat: aut equos leuare niſi ſecrete. Barto.

¶ Impa. Ar. ⁊ Hono. Lex duodecia.

Cum ſupra viuentes fluminum ripas omnis legionū multitudo cōſiſtit. ideo ꝓuida auctoritate decernim⁹: vt nullus oīno īmūdo fimo ſordidatis fluētis[d] cōe poculū polluat ne ve abluēdo equoꝝ ſudores[e] depꝛoperans publicos oculos nudatus infeſtet: ſed procul a cunctoꝝ obtutib⁹ ī inferioꝛib⁹ partibuſ fluuioꝝ hipꝫ faciat.

¶ Imp. Ar. ⁊ hono. Lex.xiij.

Nemo miles ex his q̄ ꝑſentes diuino obſequio noſtre clementie deputati ſunt[f]: et qui ī hac alma vrbe[g] preſenti comitatui conceſſi ſūt: q̄ ve de alijſ numeris vel legionibus[h] ſunt: vel ſibi vacet[i] / vel aliena obſequia ſine metu pꝛīcipali peragere audeat. qui autē in huiuſmodi facinoꝛe fuerint conuicti: militia exuti penas conſentaneas luere cōpellunt. hi vero qui in priuato obſequio militem retinere fuerint reperti: quinqꝫ libꝛis auri[k] mulcte nomine feriantur.

¶ Si vero quiſq̄ miſſus a numero vl' a tribuno ad comitatum ſerenitatis noſtre peruenerit (aliter enī eos hoc facere vetamus) ilico ſe viris illuſtribus comitibus ſub quorum regimie conſtituti ſunt offerre feſtinet: ⁊ cauſas profectionis exponat: vt et reſpōſum celeſte mereatur: ⁊ citam[l] remeādi accipiat facultatem. Si quos autem milites per prouincias relictj ꝑpꝛijs numeris paſſim vagari[m] preſides earum cognouerit: coꝛrectos faciant cuſtodiri: donec de his clementie noſtre auribus intimetur: ⁊ quid fieri opoꝛteat decernamus.

¶ Miles de vno numero ad alium ſe trāſferre non debet: niſi vtilitatis publice cauſa princeps conſenſerit. Bar.

¶ Idem. Lex.xiiij.

q̄ ſtipēdia. So. ibi non offenditur diſciplina: hic ſic. vt. j. eo. l. milites. Uel ibi permiſſu pꝛincipis. Uel dic vacabat: id ē ocioſus ſtabat.

k ¶ Quinqꝫ libꝛis auri. ſic. ſ. d ſer. fugi. l. quicūqꝫ.

l ¶ Citam. i. velocē: ⁊ facit ī autē. q̄mo. opoꝛt. epiſ. §. nō aliter. coll. j.

m ¶ Uagari. fa

Contra publicam † vtilitatem[a] nolumus a numerís ad alios numeros milites noſtros transferri. Sciãt igitur comites[b] vel duces quibus regende militie cura ↄmiſſa[c] eſt: nõ ſolum a comitatenſibus[d] ac palatinis nũerís ad alios nũeros milites trãſferri non licere: ſȝ nec ipſis[e] quidem ſeu ꝺ comitatenſib⁹ legionibus[f] ſeu de caſtris riparenſibus caſtrẽſianis ceteriſqȝ cuiqȝ eorum transferendi militem copiam attributã: niſi hoc auguſta maieſtaſ publice vtilitatis[g] gratia fieri iuſſerit: q: honoris[h] † augmentũ nõ ambitione ſed labore ad vnũquẽqȝ conuenit deuẽire. ꝙ ſi q̇ſ contrafecerit per ſinglos milites ſingulas auri libras a ſe nouerit exigendas.

¶ Miles armate militie agrorum cultui / cuſtodie animalium / mercimoniorum queſtui non eſt deputandus. Bar.

¶ Imp. Leo. L. xv.

Milites q̇ a re pub. armanſ et alũtur ſolis debẽt vtilitatibus publicis occupari: nec agroꝝ cultui[i] et cuſtodie aĩalium vel mercimonioꝝ q̃ſtui: ſȝ ꝓprie mũijs iſudare militie nr̃ũ p̃cea ex militib⁹ poſt hac p̃dictis obſeq̇is vacare magnitudo tua patiaſ: ſȝ frequẽtes in numero ſuo eſſe iubeat: vt armorũ q̇tidiano exercitio[k] ad bella ſe preparẽt. ꝙ ſi q̇s ex militarib⁹ iudicibus vllos militum tã diuinis[l] q̃ȝ regijs[m] vel priuatis domib⁹ ac poſſeſſiõibus diuerſiſqȝ alijs obſequijs[n] cõtra interdictum ſerenitatiſ noſtre crediderit deputandos ſciant ſe[o] ab eo q̇ cõtra vetitũ fecerit: ⁊ ab eo q̇ auſuſ accipe militẽ fuerit ꝑ ſigulos milites ſingulaſ libras auri protinus exigẽdas.

¶ Milites ciuilem curã non debent aſſumere. B.

¶ Idem. Lex. xvj.

Militares viros ciuileſ curas[p] arripere ꝓhibemus aut ſi aliquam huiuſmodi ſolicitudinẽ forte ſuſceperint ⁊ militia ſtatim et priuilegijs omnibus denudari decernimus formidantibus his motũ noſtre ſerenitatis qui temeritate[q] ſaluberrimis ſtatutis obuiam ire tẽptauerint.

¶ Nullus i aliquo numero militũ põt milita-

cit. ſ. de aduoc. diuer. iudi. l. ij. ⁊ q̃ñ liceat vni. l. ij. ⁊ ſ. de primi. l. ij.

a Contra publicã vtilitatẽ. qꝺ ſẽp preſumitur niſi principis adſit auctoritaſ. vt. j. patet. Accur.

† Facit ad hanc l. qꝺ ꝺ i c. ad apoſtolica a cũ gl. ſuper ver. ꝓhibendũ extra de regula.

b ¶ Comites. qui dicũtur comiteſ rei militaris. dic vt. ſ. de comi. rei mil. l. j. et. ij. Accur.

c ¶ Cõmiſſa. i. immediate i aliqua prouincia.

d ¶ Comitatenſibus. q̇ ſunt in vrbe non ad menſam: ſed palatini ad menſã vt. ſ. l. pr. Acc.

e ¶ Ipſis. ſ. cõitib⁹ vł ducib⁹.

f ¶ Legiõib⁹. ſ. militie. qꝺ ẽ. j. et nomiat quaſdam militias ꝺ quibus nõ trahiſ vt ⁊ alſ ponitur. ⁊ caue. q: abũtatur ipſis q̇dem: vel qꝺ eſt ſ. cuiqȝ eorum: ſed oblit⁹ dixit cuiqȝ eorum.

† Cõcor. gl. j. i ſi. in c. officij tui extra de elec. vbi recitãſ hec verba. ⁊ gl. pe. in c. cũ poſt ꝓpe fin. eo. tit. et c. ꝑ nr̃aſ lũcta gl. j. in fi. ꝺ iurepa.

g ¶ Utilitatis. et cũ ſolẽnitate q̇ eſt. ſ. de offi. ma. mili. l. milites. et facit l au crẽ. vt om. obe. iu. d. prou. l. §. arripiat. col. j. Et no. ꝙ iterim dũ extrahiſ ab vna et mittendus ẽ in aliam teſtaſ iure militũ. vt ff. de bo. poſ. ex teſta. mil. l. j. in fine. Accur.

h ¶ Quia honoris. ſic. ſ. de diuer. offi. l. j. et. ſ. de of. magi. off. l. j. et. ij. ⁊ j. ꝺ tyro. l. fi. Accur.

i Milites. cultui. ſic ſ. e. nemo mileſ et. ſ. loc. l. milites. ⁊ l. vlti. ⁊ ſ. nego. ne mili. l. j. et in aut. neqȝ miles neqȝ fe. et ſ. ꝺ procu. l. militem.

k ¶ Exercitio. q̇ ſcientia creſcit. vt. ff. de leg. iij. l. legatis. §. ornatricibus.

l ¶ Diuinis. id ẽ fiſcalibus.

m ¶ Regijs. i. patrimonialibus: vt differant.

n ¶ Obſequijs. ſ. fiſcalibus.

o ¶ Sciãt ſe. alſ ſe et tũc dic magnitudo ſuo. alſ a ſe: et tunc dic iudex q̇ cõceſſit militem accipere in loc' priuatis. ſ. e. l. nemo miles.

p Militares. Curaſ vt mũera perſonalia. vt. ſ. qui pe. tu. l. armate ⁊ facit. ſ. l. pri. §. ꝙ ſi quis. cũ ſuis cõcor.

q ¶ Temeritate ſ. ſua vł aliqua.

a Neminez. Limite cuſtodiendo. ſcʒ ſtent milites vł pedites.
b ¶ Probatorias. ſic. ſ. e. l. ʒ publicã. ⁊. ſ. de diuer. of. l. pbatoriaſ. ⁊. ſ. de co har. l. ij. ⁊. ſ. de pa. ſac. largitio. l. nõ aliter. Ac.
c ¶ Sortiant. ſic. ſ. de offi. magi. mi. l. milites
d Tam collatores. dicatiſſimos. i. ditiſſimos: a dito ditas. i. diuitem facere. vel i. ſacratos: inde dedico.
e ¶ Remediũ facit. ſ. de offi. prefec. preto. afri. l. in nomine domini.
f ¶ Agentib⁹. ſcʒ ↄtra milites vel eis agẽtib⁹.
g ¶ Magnificam. hoc non vt detrahatur honori magiſtri militum cum et duces ſint ſub eo. vt. ſ. eo. l. fina.
h ¶ In menſuris. aľs in menſuris: ⁊ aľs in menſuras.
i ¶ Curaturoſ aľs curaturus. aľs curaturis.

re ſine licentia principio: ſi tamen aliquis de numero deficiat magiſter militum et dux belli in illi⁹ locum alium ſubrogabit: facta prius declaratiõe principi. Barto.

¶ Im. zeno. L. xvij.

Neminẽ i nullo numero equitum vel peditum vł a in quolibet limite a ſine nr̃i nominis ſacra probatoria in poſterum ſociari concedimus: conſuetudie q̃ hacten⁹ tenuit ãtiq̃ta: q̃ magiſterie poteſtati vel ducib⁹ p b batorias b militũ facere vel militib⁹ adiungere licentiã tribuit: vt hi tantũ i numeri vel militijs militẽt qui a noſtra diuinitate probatoriaſ cõſequũt: viros aũt eminentiſſimos pro tempore magiſtros militum: necnõ ⁊ viros ſpectabiles duces ſupplere numeros pro his qui fatalibus ſortib⁹ decreſcent neceſſarium eẽ putauerint veritate diſcuſſa p ſuggeſtionem ſuã noſtre manſuetudini declarare: qui et quanti et in quo numero vel limite debeãt ſurrogari. vt ita demum prout noſtre ſederit maieſtati diuina ſubnotatione ſubniri militiã c ſortiantur c. officio quod tue ſublimitatis actibus obſecundat centum libraru auri diſpendio feriẽdo ſi ex aliqua parte que ſtatuit noſtra ſerenitas fuerint violata.

¶ Milites in partibus orientalibus morãtes obedire debent iuſſibus ducum eorum in caſibus occurrentib⁹ pro cõi vtilitate prouidẽdis et in cauſis ciuilibus et criminalibus: nõ corã magiſtris militum ſed coram pfecto pretorio orientis vel coram ducibus eorum rñdere debent. hoc dicit vſq; ad verſi. eo. ſcʒ obſeruãdo.

¶ Imperator Anaſtaſius. L. xviij.

Tam collatores et puinciales q̃ fortiſſimos milites put oʒ gubernari minimeq; leſionẽ aliquã ſeu diſpẽdiũ p, eti pperãtes eſſe neceſſariũ pſpexim⁹: dicatiſſimos d milites q̃ de diuerſis pſentalib⁹ numeris per orientis partes noſcũtur ↄſiſtere: virorũ ſpectabiliũ ducũ iuſſionib⁹ obedire: vt q̃cq̃d emerſerit qđ p cõi ſecuritate curãdũ eſt: hoc protin⁹ vtpote militari pſidio i pximis locis cõſtituto cõpetẽs poſſit adhiberi remediũ e: ita videlicet vt etiam agẽtibus f cauſas tam criminaliter q̃ ciuiliter prefati milites iã non apud magnificam g magiſteriam p orientẽ poteſtatẽ. vł ex ſententijs ſeu preceptionibus ei⁹: ſed p interlocutiões ſeu diſpoſitiões tã excelſe tue ſedis ſub cuius iuriſditione conſiſtunt q̃ eorũdẽ ducum reſpondeant.

¶ Ad reſpondendũ q prius ⁊ pfecto mittebatur ad magiſteriam ptãtẽ debet poſt hãc. l. mitti ducib⁹ belli. Item licet etiã duci facere ſuã ſolicitudinẽ ⁊ excuſationẽ ad reſponſũ pcedẽs ab officio alicuius magiſtri militum in locis i quibus non extant apparitores pfecti. h. d. B.

¶ Eo. ſ. obſuãdo ⁊ ad rñſũ qđ ſ offõ tue ſublimitatiſ hucuſq; ad pdictam magiſteriã p oriẽtẽ ptãtẽ mori erat ſ ſtiari viriſ ſpectabilib⁹ ducib⁹ i mẽſu h riſ h mittãſ: tã p ſe q̃ p adiutores ſuos eoſdẽ iudices obſuare ⁊ iuſſiões corp i ipleſ i curaturoſ iñia ei ñ õnegãda ad

Equalitas debet eſſe in iudicijs.

a Spõtanea ſic. j. de ſalgamo l. ij. ⁊ ſ. de rap. vir. l. j. circa fi.
b Ordinando. vt. ff. q̃ cui. vni. no. l. nulli. ⁊ et. l. ſeq.
c Forma. q̃ eq̃litas dꝫ eſſe i iudicijs. vt. ſ. de pri. ſac. ſcri. l. in ſacris. §. qm̃.
d Arbitr. i. delegatis ꝓua-

reſpõſum qđ de officio alteriꝰ viri excelſi magiſtri militum preſentialiter ꝓ hac noſtra diſpoſitione deſtinatur, in locis i q̇bus apparitionis tue ſublimitatis ad reſponſum nõ contigerit reperiri: ſuam ſolicitudinẽ ꝓ emergentibꝰ maxime cauſis peragere: cuiꝰ etiam illi qui de altero officio mittendus eſt prebemus facultatẽ vt non tantum per adiutores ſuos, id eſt ad reſpõſum: ſed etiã inuicem ſe adiuuando: nec publicis nec priuatis cauſis vel executionibꝰ abeſſe videant. ad ſingulos eteni duces ad reſponſum de apparitoribus noſtris non perſpeximꝰ oportere deſtinari: ne per multitudinẽ eoꝝ qualibet machinatione dãna contra milites noſtros augeri contingat.

Milites cõuenti corã iudicibꝰ ſoluũt vnũ ſolidũ pro ſportulis ⁊ duos ſolidos cũ vnꝰ numerus ſeu vniuerſitas militũ cõuenit. et qbꝰ ſolidus vnꝰ tm̃ pro expenſis ingreſſus li. ſoluitur: qđ etiã in perſona aduerſarij ſeruatur. Et pro vniuerſitate duo tm̃ primates ſeu principaliores ipſiꝰ vniuerſitatis ⁊ ſindicꝰ conſtitutus conueniri debet. hoc dicit.

Ut aũt oĩſariã tã publice cõmoditati q̃ fortiſſimis ꝓſpiciat militibꝰ: ſportulaꝝ nihilominus exactionem merito cẽſuimus moderandã: ⁊ iubemus nec ipſis ad reſpõſum nec adiutoribꝰ eoꝝ ꝓ criminalibꝰ ſeu ciuilibꝰ cauſis (etiã ſi ex publicis cauſis deſcẽdere vel ad publicam cãm ptinere dicantur) licere aliq̇d plus q̃ vnũ ſolidum a ſingulis vel nolentibus vel ſpõtanea[a] volũtate offerentibꝰ ſuſcipere militibꝰ: ita vt ſi vniuerſitas numeri ſeu principioꝝ mouenda ſit: duplicata quantitate tantũmodo ſportulas accipiãt. i his eteni cauſis nec plures q̃ duos primates quoꝝ noĩa ſemel ac primũ geſtis interuenientibus fuerint publicata, patimur conueniri: ſindico videlicet ꝑut cõſuetudo depoſcit legibuſq; cautũ eſt ordinãdo[b]. Hoc q̃ adiecto vt ꝓ oĩbꝰ q̇buſlibet expẽſis faciẽdis ingreſſus i iudicio duciano vnũ tantũmodo ſolidũ nihilq; ampliꝰ milites vel ſindici litigãtes depẽdere cõpellãtur: vt hmõi ſolatiũ ad cõmodum et ad reſpõſũ ⁊ eiꝰ adiutoꝝ ⁊ exceptoꝝ ꝑficiat: nihil ſibi vſurpare vel ſuo noĩe poſcere: vel viris deuotis principalibus qui ducianum obſeruãt iudiciũ vel ducianã apparitionẽ de prefatis litibus concedendis. ita videlicet vt ſuper litis expenſis in ꝑſonis etiam eorũ quicũq; milites pulſare maluerint, eãdem formã[c] ſeruetur.

Duces poſſũt cauſas militares ꝑ ſe cognoſcere ac ſi eſſent ꝑncipalibꝰ delegate. Item ad curã ducũ ſpectat qñ cõuocãt ad ſe milites de vno loco ad aliũ q̧ collatores nullis grauẽtur expenſis: nulla neceſſitate cogente milites accedant. ſi autẽ exigente neceſſitate: tunc infra xxx. dies milites debent ſibi expẽſas miniſtrare. poſt. xxx. vero dies tenentur collatores prouinciales expenſas itineris exhibere. Bar.

Erit autẽ arbitrij atq; eſtimationis virorũ ſpectabiliũ ducũ ꝓ qualitate negocioꝝ vel quãtitate que deuotiſſimis militibꝰ ab aduerſarijs eoꝝ ingerit: vel ſuã audiẽtiã interponere litigijs, vel eoꝝ diſcuſſionẽ dicatiſſimis ꝑncipijs ſeu arbitris[d] in locis degẽtibꝰ cõmittere: quibꝰ viri ſpectabilibꝰ ducibꝰ ⁊ eos obſuãtibꝰ ad reſpõſum ſeu adiutoribꝰ eoꝝ cure ſit: ſi qñ ad eoſdẽ duces milites accerſiti fuerint: vel a locis in q̇bus cõ

tis hoib⁹. ſic. ff. qui ſatiſda. cog. l. arbitro.
a ¶ Ulterioris tpis. facit cōſtitutio federi. de feudis.
b ¶ Snias. qd eſt abſurdū. vt. ff. de libe. cau. ſi pariter. et facit. ff. de in ius vo. l. ij. ꝛ. iuſ. in prin. et de iudi. l. ij. §. legatis.
c ¶ Ante lataſ

ſtituti ſunt moueri p̄
cepti ne q̊libet mo=
do curiales ſeu col=
latores quibuſdam
afficiant diſpēdijs:
ita ſcꝫ vt ꝑ militib⁹
inſpiciendis quādo
cunqꝫ voluerint viri
ſpectabileſ duces eti
am p̄ſentales deuo=
tiſſimos milites ad
bibere non in modi=
cā multitudinē eo=
rū tpe paci cōuocare ꝓcurēt. Sin ve
ro etiā neceſſitate poſcēte milites ad
alia ꝑueniant loca leſionib⁹ cōtra cu
riales ſeu collatores nihilomin⁹ mo
dis omnib⁹ abſtineāt: ꝛ ſi tam in eū=
do ꝙ̄ in redeundo triginta tm̄ dies
oportet eos ꝓficiſci: ipſi ſuas expen
ſas ſibi p̄bendas (collatorib⁹ ſeu cu
rialib⁹ minime p̄grauādis) ſuſcipe=
pere nō ceſſent. finaūt vlteriore tem
pore in alijs locis neceſſe ſit eos cō=
a morari: expenſas eis vlterioris[a] (vt
b dictum eſt) tēporis ad que peruene=
rint loca miniſtrari.

¶ Judiciū ciuile vel criale intentatū ꝫ militē corā vno iudice nō pōt intētari crialiter corā alio niſi primo peracto: ꝛ idē econuerſo: ꝛ ꝫ faciens punit. Itē ꝑ hanc iuriſditionē cōceſſam ducibus non derogatur iuriſditioni magiſtrorū ſub quib⁹ ſunt ipſi duces. h. d. vſqꝫ ad fi. l.

¶ Quoniā vero cōperimus quoſdā
temerario atqꝫ iniquo ꝓpoſito ante
riore tēpore certos de memoratis mi
litibus tam in iudicio ſublimitatis
tue/ꝙ̄ apud excelſam magiſterie per
orientem poteſtatē/ in accuſationem
deduxiſſe: et eoſdem eodē tēpore ad
diuerſa quoqꝫ ꝑtraxiſſe iudicia: di=
uerſas quoqꝫ ſuper hiſdē pſonis hiſ
dēqꝫ cauſis et negocijs ꝓlatas fuiſſe
b ſentētias[b]: ne poſtea nihilomin⁹ tan
te cōtra milites noſtros inſidie tan=
taqꝫ confuſio q̄relis q̄s eis ingeri cō
tigerit generet. Neminī licere apud
ſedē magnitudinis tue accuſationē
ꝯtra militē ſeu milites p̄ſentales de
poſita/ cōuentioneqꝫ oblata/ eūdem
vel eoſdē crialiter vel ciuiliter ꝑ iuſ
ſionē viroꝝ ſpectabiliū iudicum vel
ducū iquietare/ anteqꝫ̄ negocium ex
priori actione prioreqꝫ conuētione fi
nem legitimū ſortiat. Idēqꝫ verſa vi
ce obſeruari: vt ſiquidē miles ſeu mi
lites preſentales ꝓuiſiōe viri ſpecta
bilis ducis incuſati admoniti fuerit
incuſatori licētia denegetur agenti
poſtulationē ſeu accuſationē in iudi
cio tue ſublimitatis cōtra eūdē mili
tē vel eoſdē milites deponere: nec ſi
eūdem vel eoſdē tā criminaliter ꝙ̄ ci
uiliter obnoxios eſſe firmauerit/ fa=
cultatē eadem agendi ſupeſſe ſepara
tis intētionib⁹ ſuis ꝓ criminalibus
quidē tue celſitudinis iudiciū: ꝓ ci=
uilib⁹ autem viri ſpectabilis ducis
ſublimitatē ſubuerſa vice occupare.
Si quis vero ad hmōi tā audaciſſi=
mū tāqꝫ equitati contrariū conamē
proſilucrit: eū ꝓ pecuniarijs quidē
negocijs iactura litis et dānoꝝ que
vitio ei⁹ contigerunt ſolutione percel=
li. Pro criminalibus autē quaſi ca=
lūniatorem cōuictū legum aculeos
ſentire. diſpoſitiones autem ante la
c tas[c] non ad iminuendā poteſtatem
per orientem adminiſtrationis/ſed
pro tuitione locorū ac ſecuritate pu=
blica noſcimur preſtitiſſe: cum nō du
bium ſit ipſos etiam duces quibus
fortiſſimi preſentales milites parere
precepti ſunt: ſub eadem excelſa po=
teſtate eſſe conſtitutos.

¶ De caſtrenſi pecu
lio militũ: ⁊ prefecti
[a] annone[a]. Ti.xxxvij.

¶ Filius in poteſtate mi
litans que ob eã cauſam
accepit ex dono a patre/
matre/vel alijs propinqs
vel amicis ⁊ que ei occa-
ſione militie ſunt queſita
in caſtrenſi peculio nume
rãtur: non autem matris
hereditas. predium vero
donatum in caſtrenſi pe-
culio non eſt: ſed ſi ſit em-
ptum ex caſtrenſi peculio
efficitur caſtrenſe. Bar.

¶ Imperat. Alexã.
aug. Lex.j.

SI in poteſta
te tua filius
tuꝰ fuerit eo
tempore quo quedã
noie eiꝰ emiſti ea tua
[b] eſſe non dubitatur[b].
Peculio aũt caſtrẽ-
ſi cedunt res mobi-
[c] les[c] que eũti in mili-
tiã a patre vel a ma-
tre alijſve propinqs
vel amicis donate ſũt
Jtẽ que in caſtris p
occaſionem militie
q̃runt. in qbꝰ ſũt etiã
hereditates coꝝ qui
non aliꝰ noti eſſe po-
tuerũt niſi p militie
occaſionẽ: etiã ſi res
imobiles i his erũt.
[d] matris autẽ heredi
tas cuiuſcumqꝫ in militia
delata ſit ad peculiũ
caſtrẽſe nõ ptinet. in
caſtrẽſi vero peculio
[e] pdiũ donatũ[e] nõ eẽ
ꝯſtat: cuiuſcumqꝫ ẽpta ex
caſtrẽſi peculio pdia
[e] eiꝰ ꝯdit iõis[e] efficiãt

¶ Idem. A. Lex.ij.

FIliuſfamili-
[f] as[f] alienatio-
nẽ nulliꝰ rei ſine vo-
lũtate pr̃is hꝫ niſi ca
ſtrenſe peculiũ hẽat.

¶ Licet quis militet nõ
propterea liberatur a pa-
tria poteſtate. Bar.

¶ Idem. Lex.iij.

ERrat qui tibi
pſuaſit ꝙ ne-
xu pr̃ne ptãtis iure
[g] ſacri[g] ſolutꝰ es: ma-
nẽt eni nihilominus
milites in ptãte pa-
rentũ: ſꝫ peculiũ ca-
ſtrẽſe ꝓpriũ habent:
nec in eo vllum ius
[h] patris eſt[h].

¶ Hereditas fratris q̃ſi
ta militãti in caſtris: i ca-
ſtrẽſi peculio nũerat. B.

¶ Imp. Gor. L.iiij.

[i] CUm allegas te a fratre tuo co
dẽqꝫ cõmilitone i eiſdẽ caſtris[i]
inſtitutũ heredẽ: ſucceſſionẽ eius po
tiꝰ in caſtrẽſi peculio tuo qꝫ pr̃is tui
cuius i poteſtate es per te queſitam
videri rationis eſt. eteni peregrina-
tionis labor ſociatus cõmilitoni eiꝰ
⁊ obeũdoꝝ munerũ ꝯſortiũ affectio-
[k] ni fraterne nõ nihil[k] addidiſſe: quin-
immo vice mutua chariores inuicẽ
ſibi reddidiſſe credendum eſt.

¶ Imperator Leo. Lex.v.

INtelligis filio q̃ militauit de-
functo peculiũ eius pẽnes pa-
trem remanſiſſe: nõ hereditatem pa-
[l] tri queſitam[l].

¶ Milites ſcrinarij ⁊ exceptores ⁊ ceteri mi-
litantes habent caſtrenſe peculiũ. Bar.

ſcꝫ in pn. huius
l. ⁊ fa. ad legẽ in
aut. de queſto.
§. ſi vo aliquis.
colla.vj.
a ¶ De caſtrẽ
ſi pecu. mili. ⁊c.
¶ De hoc non
dicit in tex. ſic.
ſ. de reli. i rub.
b SI i pote-
ſtate. Nõ
dubitatur. vt. ſ.
ſi qs alteri vel ſi
bi. l.ij. ⁊ inſti. de
inuti. ſtip. §. ei q̃
⁊. ſ. d bo. pſcri.
l. ſi qs poſt hãc.
§. fina.
c ¶ Mobiles.
nõ imobiles. vt
hic. ⁊. ſ. fa. her-
ciſ. ſi filius. ⁊ fa.
ff. e. l.iiij. ⁊. v. ⁊ l.
ſi forte. et. l. ca-
ſtrenſe. ⁊. l. pe. ⁊
ff. d fal. ſi pater.
d ¶ Dõatũ. ni
ſi noticia caſtrẽ
ſi. vt. j. l. proxi.
e ¶ Cõditiõis
vt ſiut caſtrẽ. ia
et ſic no. ꝙ res
ſuccedit loco p
cij fauore mili-
tie. ſic. ſ. de rei
vẽ. l. ſi vt propo
nis. aliꝰ contra.
vt co. ti. l. ſi ex ea
f FIliuſfa-
miliaſ. fa
cit. ff. de cõtra-
hen. emp. l. iter
pares. et de do.
filiuſfa. in fi. ⁊. ſ.
de pa. po. l. iij. i
pn. etiã iure no
uo quo hꝫ pro-
prietatẽ aduen
titioꝝ. vt. ſ. de
bo. q̃ lib. l. vlti. §.
filijs aũt. fa. ff. q̃
res pig. obliga.
g EPoſ. l. j.
Rrat. ſa-
cramẽti militie
vt inſtit. q̃. mo.

Res q̃ñ
ꝙ precij
loco ſuc
cedit.

tus pa. ſol. §. fi-
liuſfami.
h ¶ Patris ẽ. vt
ff. e. l. ex not. ⁊. l.
miles pcipua.
§. j. et. ſ. de bo.
q̃ libe. l. cũ opor
tet. §. exceptis.
i CUm alle
gas. In
eiſdẽ. ſic. ff. e. l.
miles filiuſfa. ſe
cus ſi in alijs ⁊
nunqꝫ ſecũ i ea
dẽ ꝓuicia mili-
taſſet. vt. ff. co. l.
dotem. §. fi.
k ¶ Non nihil. t.
nõ paꝝ. Et no.
ꝙ ꝯſuetudo au-
get affectionẽ
parentele. vt. ff.
e. l. pe. in prin.
l INtellig[i].
q̃ſitã. vt.
ff. e. l. j. et. ij. ad.
l. fal. filiuſfami-
lias. ⁊. ſ. de bo.
q̃ li. l. ij. Sed ho
die ꝫ. vt in aut.
de here. ab iteſ.
§. ij. colla. ix.

Conſue
tudo af-
fectũ pa
rentele
auget.

¶ Imperator Auguſt. Lex.vj.

Ius caſtrenſis peculij tã ſcriniarios quã exceptores ceteroſqȝ qui in officio tui culminis merendi licentiã habere noſcuntur: ac ſi in legione prima ad iutricis noſtre[a] reipu. militent inuiolatũ habere ꝑcipim⁹.

¶ De erogatiõe militaris annone[b].

Titulus.xxxviij.

¶ Imp. Iuſt. Lex.j

Repetita[c] † cõſuetudo monſtrauit expeditiõis tempore buccellatum[d] ac panem[e]/vinũ quoqȝ atqȝ acetũ: ſed ⁊ lardũ: carnẽ veruecinã etiã milites noſtros ita ſolere ꝑcipere: in duobus[f] diebus buccellatũ: in tertio die panẽ: vno die vinũ: alio die acetũ[g]: vno die lardum[h]: biduo carnẽ veruecinam.

¶ Idem. Lex.ij.

Viceſimo nõ amplius lapide[i] milites ſibi iubemus paleas conuectare[k].

¶ Milites vt aliquid in cena habeat a ꝓuincialibus nihil poſſunt accipere. Bartol.

¶ Idem. Lex.iij.

Cenaticoꝝ[l] nomine milites ⁊ eoꝝ ſuꝑinſtantes[m]

a Ius caſtrenſis. Adiutricis noſtre. vel adiutrices noſtre. Sȝ videt̃ ↄtra.§.de teſt. mil.l.pe. Sol. hic ſcriniari⁹ erat miles. ibi non. vel hic in ruſtico. ibi nõ. vt in eo.ti.l.fin.⁊.ff.de bo.poſ.ex teſta.mi.l.j. Vel dic habet ius caſtrenſe: non tamẽ dicit q̄ iure militari teſtetur. et fa.j. d appa.magiſt.mil.l.ij.

Addi.

¶ In hac.l. vltima Balzatus explicat qd Accurſi⁹ implicabat q̄d ſit a diutrice legiõe. Eſt enĩ legionis cognomẽ quã adiutricẽ vocant. vt Plut. in vita Othonis. Cor. tacit⁹ ac reliqui ſumunt hoc qȝ legioni Othoniãe nomẽ erat q̄cum Rapace vitellij cõſcruit manus. Mutabant tñ plerũqȝ hec cognomina nam Spartianus in Hadriano primã legionẽ appellat miniruiam: ⁊ ſecũdã adiutricem quoqȝ dictã antique inſcriptiões (inq̄t ille) oſtẽdũt hmõi alij auxiliares copias vocãt q̄, ⁊ aliud tñ ſignificãt hic tñ videt̃ primã legionẽ reipu. nr̃e adiutricẽ nõ i cognominis ſpeciẽ mihi appellare quãqȝ pulchrũ eſt ⁊ antiquũ qd ille refert. Legiones autẽ a numero denominabantur vt primani/ ſecũdani/decimãi milites ꝑme ſcd̃e ⁊ decime legiõis. vt Sueto. in vita Dictatoris ceſ. Decimanos inq̄t rome cũ ingẽtib⁹ minis ſũmoqȝ etiã vrbis ꝑiculo miſſionẽ ⁊ ꝑmia flagitantes circũegit ⁊ flexit. Itẽ alibi in eodẽ ceſaree nouã legionẽ apud placentiã totã cũ ignominia miſſam fecit. legiões tñ ab auxilijs differunt. nã legiões ro. militũ erãt auxilia externoꝝ ſeruabaturqȝ illa apd̃ Ro. cautione maior numerus eſſet auxiliarioꝝ quã legionarioꝝ. Hic ego obiter ſȝ ex re tñ recẽſebo qd Vegeti⁹ li.ij. ſcribit. Ad officiũ inq̄t ꝑfecti caſtroꝝ ꝑtinet poſitio valli ⁊ foſſe extimatio. tabernacula militũ nutu ipſi⁹ curabant̃: ꝑterea equi cõtubernales ⁊ medicoꝝ a q̄b⁹ curabant̃/expẽſe ad ꝑfecti caſtroꝝ curã ꝑtinebãt. Itẽ vehicula/ ferramẽta inſtrumẽta bellica ne deeſſẽt aliq̄ñ ꝓcurabat. Hic p⁹ longã ꝓbatãqȝ militiã peritiſſimus oĩm eligebat̃ vt recte docẽt alios qd ipẽ cũ laude feciſſet

† Tenorẽ hui⁹ l. recitat glo. in c. quanto. ſuꝑ ver. ꝑgrauari. circa me. extra d cẽſibus.

b ¶ De ero. mili. ¶ Id eſt q̄d et vñ habeãt milites ſtipendia.

c Repetita. q̄ fuerat ꝑmo ↄ ſuetudo: ſȝ deſijt deinde rediſt.

d ¶ Bucellatũ.i. bucellas panis aliq̄s ſiue aliq̄t ſicut hñt fr̃es. vl' ſm. P. dic vt j.ti.j.l.ij. al's aſr ponit̃ bucellas. ß.ad.l.iul. de vi. l.omnes.

e ¶ Panẽ. itegꝛ

f ¶ In duobus. al's biduo: ⁊ al's duob⁹ diebus.

g ¶ Acetũ. cum lactuc; agreſtibus imo ad bibẽdum: q̄ etiã de vino dicit. ⁊ ſic faciũt florẽtini q̄ acetũ i exercitu portãt: ⁊ faciũt hec vt reſpu. nõ grauet̃. argu.j.eo.l.iubem⁹. Itẽ vt aſſueſcãt ad malũ. vt.ff.de teſt.mi.l.j. Itẽ q̄ nõ fiũt ebrij: ſicut ſi quotidie vinũ ⁊ carnes haberẽt: ſed an de ſuo hoc poſſent facere? Forte ſic. ⁊ fa.j. de ſal. hoſ. non preſtã.l.j.⁊.§.de fru. vr. conſtan.l.j.

Florẽtini acetũ in exercitu portant.

h ¶ Lardum. ad condimentum.

i Viceſimo. Lapide.i. miliario. vt inſti. de excu. tu.§.qd autẽ. ⁊ eſt ratio ſm Pla. vt facili⁹ de ꝓximo poſſint vocari. et vt paleas in area dimittant. ⁊ facit.j.e.l.prouincialium.

k ¶ Conuectare. al's conuelare.

l Cenaticoꝝ. vt aliq̄d forte in cena habeãt

m ¶ Superinſtantes. puta forte procuratores qui inſtabant annonas colligere et accipere ſm Al. ſed bononie dicuntur qui preſunt

captis mutinē=ſibus.et facit.j.de ſalgamo.l.j.et de metatis.l.deuotū.ꝛ.l.ſeq.et.j.eo.ſeptem.

a Sicut limites. alſ limites:ꝛ alſ milites.ad qd̄.ſ.d̄ anno.ꝛ tribu.l.pro loc. cū ſuis concor.

b ¶ Ordinab. loquitur prefecto pretorio.

c ¶ In veteranis.i.ātiqs vbi horrea publica.ꝛ ānone publice ſunt repoſite.ſꝫ ſ.proximo caſu vel non erat caſtrum.vl' erat ſine annona.

d ¶ Conditis.i.de annona publica ibi repoſita.ad qd̄.ſ.d̄ cōdi.i publ. horreis.p totū.Ac.

e Actuarij.pictacia.i.ſcripturas breues ſm.H.que cōtinent q̄tum ex publicis conditis receperit:vt militib⁹ darent:ſed ad diſtribuēdū aliud tempus dat̄ qd̄ dic vt.j.e.l.per hanc.§.hoc videlicet.

f ¶ Addicant.i.cogantur.

g Fortiſſimi.Capita.i.qd̄ p cuiuſlibet militis pſona preſtabat̄.

Honor nolenti cōfert̄. Et not.hic honorem i recipe nolētē.ſic.ff.de act.emp.l.rō.§.ſi p venditorē.

nihil penit⁹ a p̄uinciali⁹ accipe audeant. Sciāt eteni milites q̄ op; eos cōmoda ſua q̄ i ānonarū pcep-tiōe adipiſcunt̄ accipientes extrinſecus detrimentis prouinciales non afficere.

¶ Annonarie ſpecies p̄uinciales tribuende ſunt militibus exiſtentibus in caſtris viciniorib⁹ ꝛ milites ꝯſtituti in caſtris veteranis duas partes tātū annone ibidē retinere debent tertiam vero partem extrahere.h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.iiij.

a Sicut fieri per oēs limites[a] ſalubri perſpectiōe precipimus/ſpecies annonarias viciniorib⁹ limitibus a p̄uinciali⁹ ordiabis[b] ad caſtra conferri:ſꝫ in veteranis[c] caſtris cōſtituti milites:duas alimoniarū partes ibidem de conditis[d] ſumāt:nec amplius q̄ tertiam partē ipſi vehere cogāt̄.

¶ Conſtituti ad deferendum ſeu deſcribendū militares ānonas ſi īfra.xxx.dies annonam receptam et militibus aſſignatam non oſtenderint per publicum inſtrumētū/ tā reipublice q̄ militibus de ſuo īferre cogentur.Bar.

¶ Idem. Lex.v.

Actuarij[e] niſi expleto triginta dierum ſpacio pictatia[e] autentica cōfeſti tradiderint/ſpecies quas ex fiſcalibus conditis diſſimulauerint excludere:vl' cuius numero ratiocinia pertractant ſupſederit erogare:de proprijs facultatibus vel militibus ipſis vel fiſcalibus horreis addicantur[f] inferre.

h Nulli.De legāt̄ hodie nō delegāt̄ vt.j.eo.l.annonas.que eſt cōtra.Accur.

i ¶ Expetit puta precium.Et no.cōtra alber.calui.in eo q̄ ſic faciebat contra ruſticos.Itē facit.ſ.de cōdi.i ſer.l.fi.ꝛ.ff.d̄ ſtatuli.l.iiij.§.ſtichum.Accur.

¶ Militib⁹ preſtanda eſt annona ſingulis diebus et ante lapſū anni.et ſi eā noluerit recipere/fiſci cōmodis applicatur.Bart.

¶ Idem. Lex.vj.

g Fortiſſimi ac deuotiſſimi milites ānonas ꝛ capita[g] ſingulis diebus aut certe competenti tēpore,id eſt priuſq̄ annus elabatur de horreis conſequantur aut ſi perceptionē ſuam ac ſi debitam ſtudio voluerint protelare:et id qd̄ competēti tempore minime perceperint fiſci noſtri cōmodis vendicetur.

¶ Qui tempore fertilitatis annonam neglexerit recipere de publico:tempore chariſtie p̄ciū ipſi⁹ aut annonā non petet.Bart.

¶ Imperator Archa. Lex.vij.

Nulli militarium pro bis ānonis que in prouincijs delegā-tur[h] repudiata ad tempus ſpecierū copia et inopie occaſione captata precia liceat poſtulare:ita vt ſi quis propter anni abundantiā ſuſcipere oblata neglexerit:ac poſtea īpoſitis p̄ neceſſitate rerū p̄cijs repudiata taxauerit neq; id qd̄ ꝯ hāc legē expetit[i] ſinatur exigere:neq; id qd̄ accipere diſſimulauerit cōſequatur.

¶ Fenum militib⁹ ꝛ vexilliferis oportunū ac ēt ſcholarū tribunis ꝛ comitib⁹ illuſtrib⁹ ad do

a Prouincialium. Comites. Nota illuſtres comites Arg.ʒ.ſ. de comiti.q pro re.l.j
b Perueniſre.ſ.notitiã.
c Iuxta legẽ.i. a viceſimo lapide ⁊ nõ amplius.vt.ſ.eo.l.ij vel ad caſtra tñ vt.ſ.e.ſicut.alˀs vbi ille ſunt valent.
d Excellẽtia tue.loquit̃ p̃fec. pretorio.
e Per ſuſceptores.ſ.q ſuſcipiebant a puincialibus et dabãt militibus.
f Opinatores.i. exactores vt.j.eo.l.opinatoribus.
g Datorum. ſunt eſ dãdi nobis.vt.j.eo.l.vl.
h Indictionis pricipiũ.vt in aut.de colla.in p̃n. col.ix.⁊.j. eo.opinatoribus. et.ſ.de apo.l.j.
i Iubemus Uino. nota vinum in annonam dici.
k Opinatoribus. Cõmerciũ. vt ⁊.ſ. ḋ ſuſcep.l.j.⁊.ij. ⁊.ſ.de of.re.prouin.l.nullũ. Itẽ facit.ſ.de exac. tri.l. miſſ.⁊.j.ḋ de excu. ⁊ exac. l.ſine.Accur.
l Septẽ diebus.Ibas beas inſtantes. qḋ eſt.j. alˀs dierũ.⁊ dic ſpecies ſeptẽ dierũ ⁊c.

mum eorum habitatiõis apoꝛtatur.h.d.Bar.

Imp.aug. L.viij

Prouincialiũ cõmodis nos conuenit ſubuenire. ad oĩm itaq; numerorũ ſiue vexillationũ aut etiã ſcholarũ tribunos vel viros illuſtres comites[a] ſublimitas tua faciat peruenire[b] vt meminerit fenũ militibus iuſtis capitibus p̃ſtandũ/iuxta legẽ[c] diuini valentiniani:nec tñ ad oppidum deferendũ.

Omĩs erogatio annone reo p ſuſceptores facta in ſcriptis eſt redigẽda:⁊ etiã q̃titas ipſius annone ſuſcepte quã debẽt p̃ncipi declarare.et ſi q̃d vltra acceperit q̃ ſcripſerit in duplum tenent̃. Bar.

Idem. Lex.ix.

Excellẽtia tue[d] erogationis p ſuſceptores[e] facta modũ q̃titate breuium cõferri pſpiciat: ita vt quo die numerus datus ſit diligẽtius exploꝛetur:at ſi q̃d amplius actuarios vel opinatores[f] accepiſſe conſtiterit q̃ breuium[g] datoꝝ ſcrinijs noſtris veritas continet: memorati in duplum reddere cõpellãtur ſuſceptoribus ea ſumma ĩputanda quã ſemel flagitantibus coſdẽ erogaſſe mõſtrauerit: nam ad illuſtres q̃ʒ viros magiſtros vtriuſq; militie ſacri apices cucurrerũt:quibus puida ſanctione decernim⁹:vt breues ante idictiõis[h] principiũ ſumma fide ac veritate confecti/ad noſtra ſcrinia dirigãtur.ſm quos a ſuſceptoribus erogatio celebretur.

ſed ſupfluit reſiſtentes.⁊ dicas q pro minori p̃cio q̃ alijs dabat̃ his: vt puta plauſtrũ lignorum nomine.
m Stellature. quod remouet. Et no. foro venaliũ. ſic. j. de cohar. ſpeciebus ⁊ ad leg.aquil.l. ſi ſeruum.
n Aderentur. id eſt in erariũ deferuntur per hoc qḋ datur p̃dictis.alˀs adhibentur.

Poſt kalẽdas nouẽbris militibus vinũ nouum non vetus tribuitur.h.d.Bar.

Idem. Lex.x.

Iubem⁹ p oẽs puincias cunctis numeris ac militib⁹ a nouẽbrio menſe de nouello vino[i] annonã dari: qm̃ veteris diſpẽdioſa videt̃ erogatio.

Exactor militaris annone cũ prouincialibus nullum debet habere cõmerciũ. ad hoc vt cõmunem ſummam infra annum poſſit conferre.hoc dicit Bartol.

Idem. Lex.xj.

Opinatoribus.i. exactorib⁹ militaris annone nullum ſit cum prouincialibus cõmercium[k] ita vt a ducibus vel officio prouinciali omĩs ſumma debiti poſtuletur intra anni ſpacium conferenda.

Septem diebus foꝛi militibus non vendũtur res precio viliori.h.d.Bar.

Idem. Lex.xij.

Septem[l] diebus per quos tribuni pretoriani emolumenti gratia ſolẽniter ſtellature[m] nomine conſequũtur ſpecies reſiſtẽtes nõ aliter aderentur[n]: niſi vt in foro ſeruum venalium diſtrahantur.

a Lege. Temptauerit. impediēdo exactores exigere: qd̄ debet ſolui.

b Dux. ſi ipſe hoc fecerit vel eius officialis. Vel dic niſi puniuerit facientem. et ſm hoc facit in auten. de depo. ⁊ denū. §.j.

c His ſcholaribus. Per opinatores ⁊ expone. vt. ſ.

d Heredibus. facit.ſ.e. p hāc. in fi. ⁊ ſ. de aduoca. diuer. iudi.l. poſt duos. §.j. ⁊ d̄ pri. ſac. ſcri.l. ſi q̄s. ⁊ de domeſti.l. fi. ⁊ ſ. de an. ciui.l.j. ⁊ ſ. de ōmipil.l.j.

e Annonas Erarie. i. ad erariū pertinere ⁊ de erario ſolui. videt ergo ꝯtrariū. ſ.e.l. nulli. dic vt ibi Vel hic nō prohibet accipi ſpecies: ſed debet accipere a fiſco taxato p̄cio. qd̄ ibi nolebāt facere milites ſʒ tm̄ precium.

f Tui culminis. p̄fec. p̄to. loquit

g Iubemus per hanc. Sublimitatis. loquitur magiſtro equitum.

h Pro iuſticie. ſic. ſ. de iudi.l. rem non nouā. in p̄n. ⁊ §. patroni. ⁊ ī auten. vt hi q obli. §. ij. col. vj

i De negociatione. nam aliquid paciſcebatur ſibi reſtitui actuari⁹ vt ſubijcit.

Miles impediens exactionē annone. vel cōſuetam erogationē pena hic īſerta punitur. h.d. Bar.

Idem. Lex.xiij.

Lege repetita cenſemus vt ſi q̄s militū interclusam ſpecierū exactionē refricare temptauerit[a] vel aderationes ſtatutas auſus fuerit immutare: tam vir ſpectabilis dux[b] centū librarū auri q̄ ei⁹ etiam officiū pari condēnationis ſumma quatiatur adiecta ſacrilegij pena que diualiū ſcitorū violatores palam inſequit.

Exactor militar; annone ſcholari ad numer; cogendum deputato vnum ſolidū p̄ſtabit: deputato vero ad on⁹ p̄ſtandi eq̄s annonā ſalariū debitū dabit vna cū annona: et ſuis heredib⁹ ipſo defūcto. B.

Idem. Lex.xiiij.

His ſcholarib⁹ quibus laborum intuitu regendos numeros dedimus de erarijs annonis ſingulos ſolidos p opinatores[c] caballatiōis quoq̄ rationem p adminiſtrato tēpore debitā quādo militib⁹ erogatur ſine mora p̄beri oportet: vl' ſi quis eor; anteq̄ accipiat in fata cōceſſerit qd̄ ex vtraq̄ cauſa ei debebatur heredibus[d] eius reſtitui.

Annone debite ī publico vniuerſis officijs et ſacri palatij miniſterijs ſacriſq̄ ſcrinijs et ceteris adminiculis dignitatū preberi eis debent in precio taxato. h.d. Bar.

Idem. Lex.xv.

Annonas omnes que vniuerſis officijs atq̄ ſacri palatij miniſterijs ⁊ ſacris ſcrinijs: ceteriſq̄ cunctarum adminiculis dignitatū aſſolent delegari: quaſq̄ hi q̄ ad ear; exactionē mittūtur pro cupiditate ⁊ libidine ſua grauiter ex prouīcialiū viſceribus eruebant: ad ſimilitudinem militum quibus erarie[e] prebentur annone adherere precipimus: vt oībus ſupra deſignatis emolumēta debita in precijs diſpoſitio tui[f] culminis pro publica vtilitate taxatis precipiat erogari.

Erogator iurare debet ſe officium legaliter et ſm iuſtitiam peracturum: et ſua manu numerare debet militibus annonam eis debitam. Bartolus.

Idem. Lex.xvj.

Iubemus per hāc diuinam diſpoſitionē eos quib⁹ ex officio tue ſublimitatis[g] militariū mer.torum ſeu cuiuſlibet preſtationis committitur erogatio. Imprimis iurare pro iuſticie[h] ratiōe iniunctā ſibi ſolicitudinē peracturos: ⁊ ſm preſentem ſaluberrime noſtre diſpoſitionis obſeruationē ſolatium (ſicut dictū eſt) publicū erogator manu ſua ſine vllo dolo ⁊ fraude ſingulis militib⁹ enumeret. quaten⁹ vnuſquiſq̄ miles accepto per ſuam manū ſolatio: ipſe cū actuario de negociatione[i] actuarijs permiſſa ſm rationem agat iuſtitie: hoc videlicet obſeruando vt pro ſin-

a ¶ Debitum. videtur q mutuabat̃ militibus ⁊ dicit tremiſſis ſʒ lib. i. tertiā forte ſolidi ad plus: ſed plerūq; minus vel triente ſic. j. de mili. veſte. l. iij.
b ¶ Conſuetudinem. ſic. j. de diuer. offi.
c ¶ Retineri. videnk ex eo retineri q nō dantur militi ſicut mulier videtur ſtare i p̄mo matrimonio eo q nō nubit ſecundo. vt in auk. de nupt. §. ſoluto. coll. iiij. nā ſtat apud ſuperiorē l ſeq̄ſtro vt dicit
d ¶ Prepoſitis. nō tactis. ſic. ſ. d̄ epi. ⁊ cle. auk. ſed ⁊ iudex. ⁊ de iudi. l. rem non nouam.
e ¶ Negociatione. ſcʒ decreuiſſe.
f ¶ Conſtitutio. ſcilicet iſta. vt. j. §. proxi.
g ¶ Sequeſtrētur. ſic. ſ. de prohi. ſeq̄ſtra. pe. l. j. contra. Solu. hic ſpeciale. vt et. ſ. de agri. et cē. l. litibus.
h ¶ ¶ Pictacia. i. ſcripturā breuē ſm Aug.

gulis ſolidis actuario ſiue ſtatim ſiue poſt vnū duos ve ſeu ampli⁹ annos reſtitutū fuerit debitū[a] minus quidem vno tremiſſe pro tēporis ſcʒ breuitate paciſci liceat: amplius autē q̄ vnū tremiſſem nullus actuari⁹ pro quo quo tempore ſeu annorum ſpacio paciſci penit⁹ permittat̃ nec vlla poſſit actuarius machinatiōe pro temporis prolixitate vnius quantitatē tremiſſis excedere.

¶ Si tēpore erogationis ſtipēdiorum oriat̃ queſtio inter militē p̄ſentē ⁊ actuarium de lucro ex pactiōe actuarij debito pecunia deponitur apud p̄ncipes militū/ donec p eos principes ꝓpoſitis eis ſacroſanctis euāgelijs/ cauſa interim fuerit terminata. Si vero erogationis tempore miles fuit abſens ex legitimo cōmeatu infra taxatum numerū ſequeſtrat̃ pecunia in inſtrumēto cōtenta apud dictos principes: donec poſt reuerſionem militis fuerit cauſa terminata inter militē et actuariū per ipſos principes. hoc dicit.

¶ Si qua tamen inter actuarium ⁊ militem ſuper pactiōe vel negociatione tempore erogationis emerſerit dubitatio: iubemus eidem militi dandas pecunias ab erogatore principijs dari: ⁊ ſm hacten⁹ obſeruatam cōſuetudinem[b] eaſdem pecunias vel ab erogatore principis vel ab actuario retineri[c]: quaten⁹ cauſa apud deuotiſſima p̄cipia prepoſitis[d] ſacroſanctis ſcripturis inter actuariū ⁊ militē tractetur: vt ex omni parte miles nullū dānum ſub quacūq; occaſione (preterq̄ id quod eū ex iuſta ⁊ permiſſa actuarijs negociatione[e] deberi conſtiterit) patiatur.

¶ Super his vero quos datis forte cōmeatib⁹ abeſſe contigerit/ hec volumus obſeruari: vt pecunie que erogande ſunt vſq; ad triginta milites quos tātūmodo datis cōmeatibus dimitti ſacra cōſtitutio[f] ꝯtinet apud deuotiſſima principia ſequeſtrētur[g] illorū ſcʒ tantūmodo militum quorum intra triginta cōmeatales viros conſtitutorum actuarius tēpore erogationis pictacia[h] vtpote habita ſuper pactione protulerit: quatenus cum ijdem redierint milites cauſa apud deuotiſſima principia ſm prefatum modum tractata vtriuſq; partis indēnitati ſimiliter conſulatur.

¶ Tribun⁹. xxx. militib⁹ tantū poteſt dare licentiam cōmeandi: ⁊ ſi plurib⁹ dederit illi plures non habebūt ſtipendiū: ſed erogator rationi publice reportabit: ipſe tamen tribun⁹ eos de ſuo proprio ſatiſfaciet. h. d. Bar.

¶ Non dāda pro tēpore tribuno licentiā triginta viris ampli⁹ ſub cōmeatus occaſione dimittere. Si vero ſaluberrimā conſtitutionē offerendo ampli⁹ q̄ triginta viros datis cōmeatibus tribun⁹ dimittere auſus fuerit: pecunias quidē que poſt prefatorum triginta virorum numerum per cōmeatus dimiſſis militib⁹ erogande fuerāt: publice rationi erogator non dubitet reportandas. Sciat vero tribunus preter iam cōſtitutas ſup huiuſmodi facinore interminatiōes ſe-

a ¶ Decē ex de uotiſſimis. No. decē teſtes ne= ceſſarios ſicut ⁊ al's.xv. vt.ſ̄.de proxi. ſac.ſcri.l. vnicuiqꝫ. regu= lariter cōtra. ff. de teſti. l. vbi. Item no. ſub ꝑ ſentia.ſic.ff.d̄ te ſti.l. teſtium.⁊ i auẽ. de here. et fal.§.hinc.

b ¶ Negocia= tione.qꝛ forte in ea eſt erogatoꝛ.

c ¶ Simulatqꝫ id eſt poſtq̄.

d ¶ Miniſtrā= das. facit.ſ̄.co. his ſcholaribꝰ.

ſe de proprijs facul= tatibus ſingulis mi litibus quibꝰ vltra numerū triginta vi= rorū ſub nomine cō= meatuū eos dimittē do non cauſa publi= ca conſequendi ſola tia dederit. quicq̇d ob iniquā dimiſſio= nem amiſerit ſolutu rum: nec prius idem tribunus ab eodem diſcedat numero: ni ſi omnes hmōi mili tes id eſt quos poſt permiſſam triginta virorum quantitatē cōmeatus noīe dimiſerit. indēnes in hac parte atqꝫ illeſos reddiderit.

¶ Hoc etiā adijciendo vt ſub geſtoꝝ teſtificatione tam decem ex deuotiſſi mis[a] principijs primates eorū vide licet/ q̄ꝫ vnuſquiſqꝫ caput ſchole iura tus deponat ſub preſentia ſua rem ſi cut ſuperiꝰ diſpoſitū eſt fuiſſe ſubſe= cutā: ⁊ ſub obtuitibꝰ ſuis vnūquēqꝫ militem ſolatiū ſuū manu ſua ab ero gatoris dextera ſuſcepiſſe: ⁊ huiꝰ ge= ſta relatione a viro clariſſimo tribu= no vel deuotiſſimis principijs intra tres menſes mittēda ex quo ꝓfectus fuerit numerādos ad noſtrā referat pietatē. ¶ Hoc videlicet ante oīa cu= rando vt ꝓ tempore erogatoꝛ poſtq̄ꝫ date fuerint ex publico pecunie ītra duos vel tres mēſes ſeu quattuoꝛ ꝓ qualitate ſcꝫ ſpaciorū cōmiſſam ſibi ſolicitudinē erogationis nō dubitet faciendā: vel ſi vlteriꝰ apud ſe pecu= nias publicas differēdo erogationē auſus fuerit retinere/ ſciat ſe modis [b] oībꝰ dānū qđ ex negociatiōe[b] miles ſuſtinuerit ex ꝓprijs facultatibꝰ mi= liti ſolutuꝝ. Scientibꝰ his q̇ prefate diſpoſitionis obſeruantiā ſiue ī diſ= ferēda vltra ſigillatim diffinitū tem poris ſpaciū erogatione/ ſiue in qua libet alia parte fuerint egreſſi: nō ſo= lū ſeſe militie cinguli amiſſionē: verū etiam facultatū quoqꝫ ſuaꝝ publica tionem ꝓ tanto ſubituros flagitio: ⁊ inſuper erogationum quoqꝫ ſolicitudi nem ab officio tue celſitudinis (ſi im patoria fuerit violata diſpoſitio) ad alios transferendā. Si vero idem of [c] ficium ſimul atqꝫ[c] huiuſmodi fuerit a quolibet facinꝰ perpetratū: ad noti tiā noſtre māſuetudinis vel certe ad ſciētiā illuſtriſſime magiſterie refer= re curauerit ꝓtātis: vt eiuſdē appari tionis periculo tale flagitium ꝓici= pales minime poſſint aures latere: quatenꝰ ex oī ꝑte eodē delicto reue= lato quicūqꝫ ſaluberrimas noſtre cō ſtitutiōis vel pietatis ordinationes auſus fuerit violare: interminatas minime poſſit penas euadere: ita vt in ſingulis militibus q̇ nō obſerua= to ī eoꝝ ꝑſona tenore dicte diſpoſiti= onis leſi fuerint/ liceat ſacratiſſimū noſtrū per vnū forte vel etiam binos milites ꝓ oībꝰ ꝟba facturos petere cōmeatum: ⁊ porrectis precibꝰ q̄ cō tra noſtram diſpoſitionem paſſi ſunt approbare: eoqꝫ facto ſtatutis viola toꝛ imperatorie diſpoſitiōis ſuppli= cijs percellatur. ¶ Illud preterea oī= bus modis obſeruari decernimꝰ vt erogatoꝛ omnes pecunias que moꝛ= tuis militibꝰ vſqꝫ ad diē moꝛtis eo= rū debite fuerant/ ſm iam datā diua= lem diſpoſitionē vxoribꝰ vel liberis [d] eoꝝ non dubitent miniſtrandas[d].

[a] Cum ſepe Ratiões propter timorẽ forte galdane.
b ¶ Cãm.ſcilꝫ forte ꝑpter diſctũ perſonarũ vel rerum.
c ¶ Ingerat. ꝑ ſtipendio puta taliũ militũ.
d ¶ Agnoſcere. videtur ꝙ cuſtoditꝰ a nũcio cõis debeat ſoluere nũcio non cõi.ꝑ.l. iſtã. ſed certe imo ille q̃ facit cuſtodiri. vt patet.ĩ .ibi. vel ſi ante ſane latam ⁊c̃.
e ¶ Imputando.i.quod ſolut erãt ãtea de publico hr̃e ꝑ ſalario hoc habeãt. nõ autẽ plus a publico ſed ab eo in cuius ſtãt ſeruitio.
f ¶ Iuſſiõe. ſic ſ̃.de mãda.ꝑncip.l.j.
g ¶ Tue celſitudinis. loquitur ꝑfecto.
h ¶ De excoctione ⁊ tranſlatiõe mili.anno. ¶ Expõe vt patebit.ĩ.co.

[i] Opiatores id eſt exactores militarꝫ annone. vt.ſ̃.ti.j.l. opinatores.
k ¶ Delegant. vt ibi exigant ⁊ militibus dẽt q̃ ibi ſunt ꝓ republica.

¶ Milites deputati ad cuſtodiã alicuiꝰ perſone vel loci annonam de publico non percipiunt: ſed a cõſtituta ꝑſona ſalariũ habebũt de publico. Itẽ milites non debẽt ad cuſtodiam alicuius deputatari ſine principis licẽtia obtenta in ſcriptis. Bar.

¶ Idem. Lex.xvij.

Cum ſepe contigit propter quaſdam maximas et inexcuſabiles rationes[a] quibuſdam ad cuſtodiam vel ob aliã huiuſmodi cauſam[b] milites deputari vel etiam iam deputatos eſſe: et non conuenit hoc modo publicũ aliquod dãnum ſeu diſpẽdium ſuſtinere: iubemꝰ ſi qui fortiſſimi milites ex quocũq numero curijs vel quibuſdam corporibus vel ſacroſancte eccleſie vel alijs perſonis pro cuſtodia (vt dictum eſt) vł tali alia cauſa a noſtro nomine deputati ſunt vel fuerint ne per eorum trãſlatiões circa annonarum vel capitũ eis prebendorũ erogationem publicis rationibus quedam leſio ingeratur[c] eãdem rem de proprio perſonã ſeu etiã perſonas cui vel quibus deputati ſunt vel fuerint hec modis omnibus agnoſcere[d]: hoc tantũmodo de publico pro hiſdem annonis et capite prebendo et imputando[e] quod in locis ex quibus prefati milites peruenerũt ſeu peruenerunt imputabatur vel ſi ante latam preſtationem ſupradicte perſone recuſauerint/eoſdem milites nõ recedere de ſuis locis vel eos qui deceſſerit ſine quadam mora ad ea redire hec omnifariam cuſtodiendo vt nemo deuotiſſimorum militũ cuicũq perſone ſeu corpori ſine ſpeciali noſtre ſerenitatis iuſſione[f] ſcriptis ꝓferenda deputetur: officio tue celſitudinis[g] ſi in hanc noſtre mãſuetudinis formam quotiens ſuper militibus quibuſdam deputandis aliquid ſtatutum fuerit geſtis inſinuare: et quid eos quibus dati ſunt ꝑut nobis placuit agnoſcere oportet: itidem publicare minime curauerit: tã diſpendium quodcumq publicum hac ex cauſa ſuſtinuerit/ei de ꝓprio reſarcire ꝙ triginta librarum auri mulctam propter deſidiã ſuam: imo magis conniuentiam dependere cogendo: rectoribus nihilominus prouinciarum et apparitoribus eorũ ſi ſtatuta noſtra violauerit ſeu violari cõceſſerint: eiuſdem condẽnationis ſolutione percellendis.

¶ De excoctione et tranſlatione militarium annonarum[h].

Titulus.xxxix.

¶ Opinatores delegati vt militibus annonam exigant et eis ſoluant a prouincialibus non petant panis excoctionẽ niſi ſit inter eos conſuetudo contraria. Bartol.

¶ Imperator Auguſt. Lex.j.

Opinatores[i] quibus ſpecies in diuerſis prouincijs delegant[k] contra omnẽ cõſuetu=

Conſuetudo regionum attēdit.

a ¶ Nullis. id eſt non petant ab illis famulis excoctionē panis quos cõſuetudo excuſat. et ſic no. ꝑ ꝯſuetudine prouincialiū. ſic. ff. de offi. pcõ. l. obſeruare. §. obſeruare. ꝛ. l. ſi in aliquā. §. ꝛ ferias. et. ſ. de teſta. l. teſtamēta. ꝛ. ff. de aq̄ plu. ar. l. ſi priꝰ. et de decu. l. nõ eni. §. vlti. ꝛ. ſ. ꝺ expē. ludo. l. j. et j. de diuer. offi. l. viros. ſed ab aliis oībꝰ quos conſuetudo nõ excuſat: efflagitent. vt. j. l. pri.

b ¶ Tua. magiſtro militum loquitur.

c In excoctione bucellati. id eſt panis azimi qui iõ bucellatus dicitur: q2 facile ꝑ bucellos. i. per parua et minima fruſta diuiditur. h.

d ¶ In trāſlatione. i. in deferendo ad milites qui ibi ꝓpe in limitibꝰ ſunt

e ¶ Nulliꝰ. niſi ꝯſuetudo excuſet. vt. ſ. l. proxi. ꝛ ad idē. ff. de mune. et hono. l. iij. §. cos.

f ¶ Domus. ſi quā in ea prouincia habemꝰ. ad qꝺ. ſ. vt i emptione ſpecierū. l. j. ꝛ. j. de cur. pu. l. nullꝰ. ꝛ. ſ. ꝺ pui. do. augu. l. iij.

† Concor. cum hac. l. c. j i glo. ſuper. ṽ. ꝑ curatorē extra vt lit. non ꝯteſt. circa me. glo. ibi ꝛ dolꝰ pro curatorē ‡ De hꝰ ṽ. qd ſi=

dinem nullis[a] conſiſtētibus famulis excoctionē panis efflagitent. Illuſtris igitur auctoritas tua[b] nouā vſurpationem cõgrua auctoritate repellat: vt cū opinatores in ꝓuincijs delegantur/ vetꝰ cõſuetudo ſeruetur.

¶ Ab excoctione panis nulla domus etiam principis excuſatur: et ſi procurator domini cuſpanis coquēdus mandatur cõtumaciter facere neglexerit/ punitur ipſe et dominus ſi fuerit cõſcius. hoc dicit Bartol.

¶ Idem. Lex.ij.

In excoctione[c] bucellati qꝺ deuotiſſimis militibꝰ cõuenit preparari i tranſlatione[d] etiam annone nulliꝰ[e] excipiaꝶ ꝑſona videlicet vt nec noſtra q̇dē domus[f] ab his habeaꝶ imunis. ꝛ ſi q̇ſq̄ qꝺ nõ opinamur implere q̄ ſunt p̄cepta neglexerit: in ꝓcuratorem[g] ſeueriſſime vindiceꝶ: ita vt hmõi cõtumacie dominum † cõſciū eſſe conſtiterit: quadruplū id qꝺ pro eius capitatiõe poſciꝶ poſt habita[h] ‡ dilatione ſoluetur.

¶ De militari veſte Titulus.xl.

¶ Canonem veſtiū a kalēdis ſeptembris vſq; ad kalēdas aprilis reſpublica ſoluet. h. d. Bartol.

¶ Imp. zeno. Lex.j.

Omnē canonem veſtiū[i] ex kalendis ſeptembris ad kalēdas aprilis[k] noſtris largitionibꝰ tradi p̄cipimus: p̄poſita pena rectori prouincie vel eiꝰ officio condēnationis que tue[l] iuſticie videbitur.

¶ Imp. An. Lex.ij.

Prouincie traciarum ꝑ. xxx. iuga ſeu capita cõferant veſtē ſcithia et miſia in. xxx[m]. iugis ſeu capitibus interi annua ſolutione dependat: per egyptū et orientis partes in xxx. ternis[n] iugis. ꝑ aſianam vero ꝛ ponticam dyoceſim ad eūdem numerum in capitibus ſeu iugis annue veſti collatio dependatur ita vt ꝑ orientem prouincie i titulo auri comparatitij quod ꝑ iugationē redditur cõpēſationis gratia perfruāꝶ: excepti oſtroenatis et oſrhenia/ et iſauria. nam eas demū ꝯſtat aurū cõparatitiū[o] minime debē[p]

g ¶ In procuratore. cū dño abeſt. ad qꝺ. ſ. vnde vi. meminerint. ꝛ ꝺ fal. mo. l. j. §. actore.

h ¶ Poſthabita. id eſt ſine dilatione.

¶ De mili. ve.

i Omnē. Veſtiū. militū. vt ex rub. patz

k ¶ Aprilis. No. in kalēdis aprilis veſtiendū ꝑ eſtate: ſed ꝛ tūc nauigiū incipit vt. ſ. de naufra. quotiens. in fi.

l ¶ Tue. loquiꝶ. prefec. preto.

m Prouincie Tra. xxx. forte ꝑ ſingulis xxx. iugis vnū aureū dabit aliquis. Item pro tot capitibꝰ aliū aureum ad veſtes militū.

n ¶ Ternis. id ē xxxiij. ſm Hu.

o ¶ Comparatitiū. i. qui cõparāt ſi nõ habēt.

p ¶ Debere. ſed i merce forte dabūt equalens.

gnificet et q̄liter exponiꝶ vi. glo. ſuꝑ ver. habita. i c. inter monaſteriū extra de reiudi.

Addi.

¶ Prouincie tarſiarum. ¶ Lex iſta ē corrupta in q̄buſdā locis Itē nec admodū põt elici etꝰ ſenſus nec admodū vtilis eſt Tarſus eſt cilicie ciuitas a perſeo ꝯdita. Sz et Balzatꝰ ait legi poſſe trachee q eſt prouincia Cilicie ꝯterm

Ad veſtem militis nõ preſtabuntur bini tremiſſes ſed vnus ſolidus. hoc dicit Bartol.

Impera. Archa. et Hono. Lex.iij.

Fortiſſimiſ militib[9] noſtris ꝑ illiricũ non binos [a] tremiſſes ꝓ ſinglis [b] clamidib[9]: ſʒ ſiglos ſolidoſ dari ꝑcipim[9]

Quinq; partes preciſ veſtis militaris in pecunia debẽt dari fortiſſimis militibus: debilibus vero ſexta pars in panno. hoc dicit Bartol.

Imperator Conſtan. Lex.iiij.

Militaris [c] aderatio veſtis a collatoribus exigatur ſacratiſſimis videlicet largitionib[9] inferẽda: ita vt qnq; eius partes fortiſſimis militib[9] erogẽtur in precio: ſexta vero portio a ginetiarijs [d] clemẽtie nr̃e abſq; vlla vel ipſoꝝ vel publica incõmoditate ꝑ eadẽ ɔtex-

na.manult.tamẽ hic legere Thraciarũ. Tarſus illa fuit vrbs ꝑclariſſima pauli apl̃i patria cui[9] meminit Ply.in li.natu.hiſto.quinto.ꝛ luca.in quarto phalſalie. Deſerit tauriq; nem[9] perſeaq; Tarſus. Et in ſacra pagina dicitur. Reges tarſi et inſule. Ego tarſiarũ legi poſſe arbitror: nã tarſus ẽ metropolis cilicie dicta vt Joſeph[9] tradit a tarſo nepote Japhet/ a q̃ metropoli potuit totã ciliciam Tarſias vocare. Tarſis autẽ tarſidis nõ lapidis genus eſt Hiero.ad marcel.modo iudee regio adquam Jonas ꝓpheta velle ire dixit.ꝛ Salomon ꝛ Joſaphat naues habuere que de Tharſis ſolite ſunt exercere cõmercia. Tarſis quoq; mare ẽ hebreis generaliter a colore hiacintino l eſaia Ululate naues tarſis. Tarcenſes adeo philoſophie ſtudioſi fuerũt. vt Athenieñſes ꝛ Alexãdrinos ſupaſſe dicant̃. Antipater: archelaus: neſtor: vterq; athenodorus: ſtoici ꝛ pleriq; alij clariſſimi tarcẽſes fuere. Cur autẽ malim tarſiarũ legere vt vtrãq; tarſiam intelligat. poti[9] q̃ꝫ thraciarũ: q2 poſtea dicitur hic. Scythia et miſia eſt autẽ Thracia Europe regio iter ſcythie partes ſita herodoto alijſq; auctoribus a feritate dicta piius vt Gellius auctor eſt lib. noctium atticarũ decimo dicta fuit Scython de qua Ply.li.iiij.nat.hiſt. Cũ ergo tracia ſub Scythia ɔtineat̃ malo tarſiarũ legere cũ ita i oib[9] libris inuenias p.ſ.ſine.th. Miſia. voluit Halzat[9] legi moeſiam q̃ eſt duplex inq̃t ſuperior ꝛ inferior. de q̃ legito inquit Ply. Scotus Moeſiã primã ꝛ ſecũdã noĩat ſicut Armeniã primã ꝛ ſecundã qꝺ ꝛ de Cappadocia refert l pontico tractu. Diuiſe enl ita erant ꝛ quelibet ſuum habebat prefectum. Ego tamẽ apud bonos auctores reperio myſiam cum y greco ꝓuinciam eſſe phrigie Helleſponto adiacentem. Ply.li.v.teſte. in qua ciuitas eſt moeſia ꝓ oe. Nam Seruius in primũ georgicon vergi. myſia inq̃t prouicia eſt. Moeſia x̃o vrbs haud lõge a troia.ꝛ vt Macrobi[9] oſtẽdit nõ lõge diſtans a Gargaris oppido in radicib[9] montis ide. Let[9] ager. nullo ſe tm̃ moeſia cultu iactat et ipſa ſuas mirantur gargara meſſes. inquit verg. Eſt etiam Moeſia cum oe dipthongo ꝓuincia iuxta Macedoniam pannonie conterminã quã ſupiorem moeſiã vocant. Eſt ꝛ alia q̃ iter Danubiũ verſus oriẽtem vſq; ad Tyras fluuium protendit̃ q̃ moeſia inferior vocatur. Habes de moeſia ferace frugũ et ſegetum in.l. aut facta. ad finẽ. ff. de penis. In tex. legitur except; oſterrenat; et oſroenia ꝛ Jſaria. Caſtigati[9] legi putat ille Orthodoſie nat; ꝛ oſrhenia ꝛ iſauria. orthodoſia In Aſia eſt trans meandrum de qua Strabo.li.xiiij. potes etiã legere inquit oſtroene natis. Ego legerẽ Oſtroenat; vna voce vt oſtroenate ſunt populi q̃ oſtroenẽ vrbẽ incolũt cui[9] meminit Suidas. diuerſa eſt ab Oſrhenia q̃ parthis cõtermina ẽ ex Herodiano. Jſaurũ vero eſt pamphilie ciuitas a q̃ Seruili[9] ro. capta Jſauricus dict[9] eſt. Sunt qui dicant iſaurũ minoris Aſie regionẽ dictã qꝺ vndiq; aurarũ flatib[9] pateat eiuſq; metropolim eſſe Seleuciã. preter hec ad hũc titulũ facit qꝺ Lãpridi[9] in Seuero ſcribit. Milites inquit quos oſtẽſionales vocãt nõ ꝑcioſis: ſed ſpecioſis veſtib[9] ornabat dicẽs iperiũ in virtute eſſe nõ in decore. ad materiã facit ad titulũ ꝑcedẽtẽ.i.l.i. exeoctiõe in vbo ɔſciũ. qꝺ Ludo.ro.in.l.ꝓtor ait.§.ſiue autẽ.ff.de dã. infec. dicit illũ ter. eſſe ſingu. qꝺ dñs ſciens cõtumaciam procuratoris ſi eam non purgauerit ei noceat etiam in his que ſunt magni preiudicij facit. c.j.in fi.vt lit.non ɔteſt.c.ſi.de iureiur.li.vj. P.

a Fortiſſimis. Tremiſſes.ſ. q2 in trientes remittũtur. P.ꝛ de his fit mentio.ſ̃. de ero.mi.anno.l.per hanc.§.hoc videlicet.

b Clamidib[9]. forte ꝓ furrura vel fibulis. nam pro toto parum eſſet.

c Militaris aderatio.i.eris cõgregatio certo tempore.vt.ſ̃.eo.l.j.

d A ginetiarijs.h[9] expõe.vt.ſ̃.ꝺ muril.ĩ rub.

a ¶ Gregariſs.i.vilibus puta de plebeis natis:ſicut grex eſt inferiorũ pecorũ ſcꝫ ouiũ. maiorũ autẽ diciſ armentũ ſm Hug. Ro.ergo ꝙ fortiſſimis quoqꝫ danſ partes in pecunia.inferioribꝰ daſ ſerta in panno quodvolũt eligere.

deductio nõ admodũ latina ſit inqt ille. Tum ait.quid ſi legerimus epimetriſs.vel qꝺ magis eſt epidemeticis vt ita appellari credamꝰ hoſte metatores qui ĩ vrbibꝰ metireſ.i. ω ιΔημ... enim idem valet qꝺ ad ciuitatẽ in rẽ pſentẽ venio. Sane metatores ſũt q pcedentes locũ eligũt caſtris vt vegetiꝰ ſcribit epidemetici aut mẽſores dicuntur hi qs forriarios appellamꝰ vt hoc ti.deſcribiſ. tñ ꝛ hi mõ mẽſores dicunſ vt.i.l.j. mõ metatores vt i.l.de notũ. Ad quã.l. vide qꝺ Franc. Aretinꝰ ſcribit i.l.ſtipu. ita.i ff. de vb.ob. Pyr.

Metati q dñr.

b ¶ De metatis ꝛ epidemeticis. ¶ Metati dicunſ milites in terminis caſtrorum:qui caſtra vallo vndiqꝫ circũdabant. vnde in Exod. Caſtrametati ſunt filij iſrael. et ſic ponitur.ſ. de epiſ.et cleri. l.omnia. Sꝫ epidemetici dicuntur q ſupra milites ſunt conſtituti: metientes ſiue ꝺmetiẽtes militibꝰ hoſpitia.ab epi quod eſt ſupra: ꝛ metis.i.metatis.i. de his q ſupra milites demetiuntur.i. diuerſis diuerſa aſſignant hoſpitia.

Epidemetici q dicunſ.

†Epidemetici qs forriarios dicũt q mẽſores hic dicuntur

Addi.

¶ Recẽtiores.qdã legunt epimetatic(is). Cuiꝰ vocabuli ſignificatio vt ipſi arbitranſ iſcriptiones cõtinet q a mẽſoribꝰ fiebãt puta ĩ valuis ianuarũ qbꝰ ſignificabaſ qs ĩ ea domo eẽt hoſpitaturꝰ quẽadmodũ apꝺ nos fit ab his qs forriarios vocamus. Domꝰ ipſe inqt Halzarꝰ metata dicunſ quã vocẽ numero ſingulari reperi apꝺ Caſſiodorũ li. iiij. hiſtorie. Et qmũ qdẽ iterrogare militẽ qs eũ ad metatũ duxerit eſorũ. Ipe aũt a veteri lectõe nihil imutãdũ dicit. Mẽſores inqt vegetiꝰ ꝛ modeſtꝰ ẽẽt dicunſ q hoſpitia ĩ ciuitatibus pſtãt. Ita qꝫ hic deſcribunſ.l.j.vñ ꝛ dimenſores a q dictiõe põt epidimetica deduci eo ſignificatu q epimetatica dicunt. ꝛ ſi hec quoqꝫ

tione ſuſcepta minoribꝰ gregariſſqꝫ[a] militibꝰ ĩ ipſa quã maxime eos deſiderare cõſtiterit ſpecie prebeatur.

¶ De metatiſ et epidemeticis[b]. † Ti.xlj.

¶ Mẽſor deputatꝰ ad hoſpitia menſurãda per epidemeticos/ꝛ militibꝰ dãda ſeu aſſignãda:ſi in hoſpitiis domo' ſcpſerit nomen militis cui ſit hoſpiciũ aſſignatum/ꝛ poſtea abluerit: puniſ pena falſi.hoc dicit Bar.

¶ Impera Theo.

Lex.j.

Si qs[c] mẽſorũ[d] noſtrorum manũ q deputatas ſingulis quibuſqꝫ domos euocãt et poſtibꝰ[e] hoſpitaturi[f] nomẽ aſcribunt delere nõ dubitauerit ad iſtar falſi[g].reꝰ ex hac auctoritate teneatur.

¶ Impa. Archa.

Lex.ij.

In qualibet vl noſipſi vrbe fuerimꝰ vel in qua hi q nobis militãt ꝯmorenſ: oim tã mẽſorum[b] qꝫ etiã hoſpitũ iniqtate ſummota duas dominꝰ proprie domꝰ tertia hoſpiti deputata catenꝰ intrepidus ac ſecurꝰ poſſideat portiones: vt in tres domus diuiſe partes pmam eligendi dominus habeat facultatem: ſecũdã hoſpes quam voluerit exequatur tertia domino relinquenda plenum enĩ equitate atqꝫ iuſtitia eſt vt qui aut ſucceſſione fruitur aut emptor vel extructiõe gaudet: electã precipue iudicio ſuã ptẽ teneat ꝛ relictã[i].

c Si qs. Uidet dicere ꝙ epidimetici habebant ſub ſe mẽſores q qſdẽ mẽſurabant hoſpitia accipientes tertiã. vt .ſ.l.pri.ꝛ lemineti loco ſcribebãt nomẽ eiꝰ q ibi debebat hoſpitari:qbꝰ nõ licꝫ delere necvariare poſtqꝫ fecerit qſi ſuo offõ functi.vt.ff.de re iudi.l. iudex.ꝛ.ſ. de of.pcu.ceſa. l.fina.

d ¶ Mẽſorũ. dicti mẽſores: de quibus habes.ſ.de menſoribus.

e ¶ Poſtibus.id eſt hoſtijs.ſic.ff.de inſti.l.ſi pupillus.§.de quo.

f ¶ Hoſpitaturi.ſcꝫ milites. Accurſius.

g ¶ Falſi.quia delet verum.vt.et.ff.de fal.l.j.§. qui in rationibus.

h In qualibet. Menſorum.expone.vt.ſ.l.pr. ¶ Et relictã pferſ qui maiorem hꝫ partem de re.vt.ſ.de dona. ſancimus.§.j.et facit ſ.de his qui ſe defe.l.j.circa pn. Arg.cõtra.ſ. quãdo et qui.quar. pars debe.l.ij.circa princ.

Ergaſteria[a] vero q̄ mercimonijs deputanṫ ad predictā diuiſionis iniuriā nō vocētur: ſed quieta ſint ⁊ libera: ⁊ ab oī hoſpitum iiuria defenſata: ſolis dominis cōductoribuſq; deſeruiant. Sane ſi ſtabulum vt aſſolet militari viro in tertia domus parte defuerit ex ergaſterijs niſi id dñs qualibet occaſiōe prouiderit pro animaliū numero vel domus qualitate deputabiṫ. ¶ Illuſtribus ſane viris non tertiā partē domus ſed dimidiam hoſpitalitatis gratia deputari decernim⁹: ea dūtaxat cōditiōe obſeruata vt alter ex his quilibꝫ[b] q̇ve maluerit diuiſionē arbitraria eq̇tate faciat ⁊ alter[c] eligendi habeat optionem: ⁊ firmiſſimum perpetuo quod iuſſim⁹ perſeueret: ita vt .xxx. libras auri q̇ illuſtriſſima ſūt prediti dignitate fiſco nr̄o ſe penam illaturos eē cognoſcāt: ceteri ꝓ militia ſciāt ſe eē priuādos ſi generale preceptū amplius vſurpando q̄ꝫ iuſſimus irreprehenſibili temeritate violauerint.

¶ Preſentibus iudicib⁹ qui de cauſa cognoſcēdi poteſtatem habent nō debent eorum pretores adiri. h.d. Bar.

¶ Idem. Lex.iij.

Cunctos iudices ſcire volum⁹ a pretorijs ordinariorū iudicum his[d] preſentibus abſtinendum.

¶ Domus fabricenſium ad hoſpites recipiendos non grauatur. h.d. Bar.

¶ Idem. Lex.iiij.

Fabricēſiū[e] domibus vbiq; cōſtitutis omnē moleſtiā hoſpitum precipim⁹ amoueri: q̄ꝫ ⁊ anthiocenſibus ⁊ ceterarū ciuitatū fabricis ſimilis domorum excuſatio prebeaṫ: abſēte ſcꝫ ſacro comitatu[f].

¶ Imperator Iuſtinianus. Lex.v.

Deuotum[g] poſſeſſorem ab oīni inquietudine liberamus. primo igitur omniū ad nullū prediuꝫ[h] publicum vl' priuatū domus noſtre vel cuiuſcūq; iuris[i] nullus metator[l] accedat ſi a quoq; fuerit deſtinat⁹ licētiam eñ domino actori[k] ipſiq; plebi ſerenitas noſtra cōmiſit vt eum q̇ preparandi gratia ad poſſeſſionē venerit expellendi habeat facultatem: nec crimen † aliquod pertimeſcat: cū ſibi arbitrium vltionis ſue ſciat eſſe cōceſſum[m] recteq; ſacrilegium prior

Sed quis diuidet? R̄n. mēſor vt.ſ. hac.l. innuit. et.ſ.l.pri.

a ¶ Ergaſteria. que ſunt in plateis vl' angiportis. vt.j.l.vl.

b ¶ Quilibet. ſi habes quilibꝫ videṫ abundare ꝓpter verbū alter ſi habes quibuſlibet ſcꝫ de predict; illuſtribus.

c ¶ Et alter. puta hoſpes. nā et.ſ. pri⁹ eligit hoſpes. Accur.

d Cunctos. His. ordinarijs iudicibus. Et no. contra legatos curie romane q̇ hoſpitanṫ in domib⁹ epoꝝ et aliorū prelatoꝝ eis p̄ſentibus. et facit in auṫ. de defen. ciui. §. nulla vbi defenſor nō perdit iuriſdictionē ꝓpter preſentiā p̄ſidis.

e Fabricenſiū. hi ſūt q̇ faciunt publica arma. vt no.ſ. de fabri. in rubri.

f ¶ Comitatu. al's comitatu. al's cōmeatu.

g Deuotum. q̇les debent eſſe oēs prouinciales.

h ¶ Predium. q꞉ ſec⁹ i domo. vt.j.e.l.§. ſolam

i ¶ Metator. id eſt miles. vt ſ. in rub. not.

k ¶ Actori. i. caſtaldioni dñi eo abſente.

k ¶ Conceſſum. Not. ſic ⁊.ſ. de iur. fiſ. l. prohibitum. ⁊ eſt ar. ad id qḋ no. ff. ꝺ iuſti. et iur. l. vt vi. Itē facit.ſ. qñ lice. vnicui. ſine iu. ſe vin. l. j. ⁊ ij ⁊ ꝺ iure emphi. l. ij. ⁊ de adul. l. gracchus. ⁊ ff. ꝺ adul. l. mariti. ⁊ ad. l. acq̇l. l. ſꝫ et q̇cūq;. ⁊ l. quemadmodū. §. j. ⁊ i auṫ. vt lice. ma. ⁊ auie. §. his. ⁊.ſ. de decu. eos. et l. gñaliter. Itē no. q̄ꝫ hic ꝑmittit vltionē non ſolū defenſionē ſic. ff. de bo. lib. q̇ cū maior. §. ſi libert⁹. i fi. ſꝫ hic ꝑ defenſiōe ponit. ⁊ d. l. q̇ cum maior ꝑ iudiciū vēdicat. ⁊ no. ff. ad. l. aq̇l. l. ſcłaꝫ §. qui cum alit. in fine.

Legati apl'ici nō ꝺbēt in epoꝝ domib⁹ hoſpitari.

† Hec ꝟba recitanṫ in glo. ſup ꝟ. expelli. in ꝓn. ca. vl. extra ꝺ loca. ⁊ cōduc. ⁊ ꝑ hūc textū vult ibi dctā glo. dicere q̄ꝫ domin⁹ ꝑt ꝓ̄pā auctoritate expellere emphiteotā ſi nō ſoluat ei canonē. Conſuliṫ tñ illa glo. q̄ꝫ dñs expellat emphiteotā iudicis auc̄te ꝑ l. iij. C. ꝺ pigno.

a ¶ Hoſpitalitatem.i. recipiēdo hoſpitē i tertia vel dimidia parte dom⁹. vt ſ.l.ij. Accur.
b ¶ Poſtulauerit.ſic. ſ. ne ruſti.ad vllū.l.ij et de eroga.mili.an.l.iij.
c ¶ Spōte.ſic et.ſ.ne ruſticani ad vllū.l.ij.in fi.z.j.tit.ij.l.ij.
d Hoc ꝓſpectum. In fauſta.i.nō horrēda ſm Hug. al's ꝑ malo hominē vt.ſ.de re pu. ꝯſcēſu. circa prin. Accur.
e ¶ Nec balneum.ſ.nec comitibus lauacra.
f Deuotiſſimos.muri.genitiuus caſus eſt. Ac.
g ¶ Pedeplanis.i. in pedib⁹ turriū z muroꝝ vrbis q̄ ſpiſſe ſūt poterūt milites ſe deſcēdere vt ſe ibi ꝓparent alijs veſtib⁹ ad eundū.et videl'vna dictō in pedeplanis.
h Archiatros.id ē principes medicorum ſeu maiores medicos. et facit.ſ.de inof.teſt.l.fi.z ſ ꝓfeſ.et medi.me cos.et.l.fi. Ac.
i ¶ Litterarū. non primarū.vt ff.de mūe.z ho. .l.vt gradatī.§. fina. Accur.
k Omnes. Metata.

arceat qui prim⁹ inuenit: adminiſtrātē vero eiuſq; officij ꝓceres quorum pręcepto inhibitam perſonā ad agrū aliquē deſtinauerit in tēpore ꝑſcribi debere cēſuimus: ſolā ſane hoſpitalitatē a ſub hac obſeruatione ꝯcedimus vt nihil ab hoſpite quod vel hominum vel animalium paſcuis neceſſarium creditur poſtuletur: omniūq; ſit accelera tum iter atq; continuum: nec vlli liceat reſidere ne diuturnitas cōmanentiū vllā ex parte predium vexet: decem etiā librarū auri multa ferietur quiſquis adminiſtrator rogator apparitor vllus militās ſc3 vl' iter agēs vllo in loco aliquid ab hoſpite poſtulauerit b: intantum enī inhiberi ſceleratum morem iubemus vt ipſis quoq; ꝓbentibus impunitum eē non patiamur ſi q̄d ſponte c contra pręceptum noſtrum ꝓbati fuerint obtuliſſe.

¶ Idem. Lex.vi.

Hoc ꝓſpectū ē ne infauſta d hoſpitalitatis ꝓbitio tolereť: nec balneū e q̄ſq; a dn̄o ediū poſtulet.

¶ Idem. Lex.vij.

Deuotiſſimos milites ex ꝓcinctu redeūtes vel ꝓficiſcētes ad bella muri f ſacratiſſime vrbis ſingule turres i pedeplanis g ſuis ſuſcipiant.

¶ Medici ſacri palatij z vrbis rome magiſtri liberalium artiū/z pictores ingenui quoad viuunt ſunt imunes ab onere hoſpitādi. Bar.

¶ Idem. Lex.viij.

Archiatros h nr̄i palatij necnon vrbis rome z magiſtros litterarū i ꝓ neceſſarijs artibus vel liberalib⁹ diſciplinis/ necnon picture ꝓfeſſores (ſi modo ingenui ſunt) hoſpitali moleſtia quoad viuent liberari precipimus.

¶ Hoſpitantes milites in domib⁹ habitationum ipſoꝝ nullam aliā diſcuſſionē vel penā debēt ſubire. Itē null⁹ debet īpetrare vt a munere hoſpitādi militēs ſit immunis z vicini domus grauetur.h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.ix.

Omnes q̄ metata k in ſuis domibus pręſtant ſiue hoſpitia prebuerint metatorib⁹ l ſeu quolibet pacto ſatis eis fecerint: nullā vl' penſionis vel diſcuſſionis dom⁹ grā moleſtiā ſuſtinere cogaň. deinde neminē volum⁹ cuiuſlibet loci vel ordinis in hac floretiſſima vrbe domū ꝓpriā excuſātē metatū ſibi i alienis edib⁹ ꝓuilegio militie vēdicare m q̄d et i ꝓuincijs obſuari oportet: ceteris vo q̄bus illuſtris dignitas ſub cīgulo vl' citra cingulum n pro ſuo ſolo honore delata eſt excuſandarū edium licentiam penit⁹ denegam⁹: hoc viris etiā

id eſt caſtra vel hoſpitia vt poſtea exponit.
l ¶ Metatorib⁹ id eſt militibus
m ¶ Vendicare. ſic.ff.quod q̄ſq; iur.l.j.
n ¶ Cingulū. ad qđ.ſ.vt dig.ordo.ſer. l.ij. et in autē.vt.ordi.ꝓ. colla.v. Item z facit.j.l.pxi.§.ſi qui.

a ¶ Tertie. ſ. eo.l.ij.

b ¶ Priuilegijs. No. eū carere priuilegijs legū q̄ eas fraudare conat̃. ſic ſ. de iudeos. ꝛ ff. de iude.l. mino.l. auxiliū. i fi. ꝛ facit. ff. de penis. q̄dā. ꝛ. ſ. de epiſ. et cle. preſbyteros. Sz ar. ꝯ. ſ. de iudi. pro perandū. vbi ēt cōtumaci ſeruatur ius.

c Hac lege. Dignitatē. ꝛ ſic hʒ duas Accurſius.

d ¶ Duaꝝ. minꝰ habet heres q̄ defunctus. ꝛ ſic eſt arg. ꝯ. ff. d reg. iur.l. hered̄ē Itē no. ꝑuilegium trāſit ad ſuperiores. quod dicvt. ſ. de pri. ſac. ſcri. i ſacris vel non ſunt ſuperiores cuz iā defuncti nō ſūt

e ¶ Semis. i. medietas. vt in ſti. de her. inſti. §. hereditas. Alij ergo ſemiſſes ꝓ tertia preſtabant hoſpitiū. vt. j. eo. §. comites.

f ¶ Celitus. i. a ꝓncipe ad qđ ſ. l. proxi.

g ¶ Ergaſterijs. i. ſtatiōibꝰ. vt. ſ. eo. l. ij. §. ergaſteria.

h ¶ Plateis. nā q̄ſi oīa ſūt in plateis vel angiportu: qđ expone. vt. ff. de v̄bo. ſig. l. portꝰ. i fi.

in his precipimꝰ obſeruari quos ipſa q̄dem adminiſtrationis cōditio ſpectabiles nouit: honor tamen additꝰ a nr̄a liberalitate reddit illuſtres. Scituris oībus q̄ ſi qs cum cingulo perfruat̃ et excuſationē ꝓprie domus ipetrauerit vt a penſione etiā portionis tertie[a] ſit immunis/ꝛ militie cā metatū alienis domibꝰ ſibi crediderit vēdicādū: ſiquidem honore ꝑditꝰ excuſatiōis ius habeat/carebit legum priuilegijs[b] quas fraudare conatꝰ eſt. Si vero iter eos q̄bꝰ nulla ſuffragat̃ dignitas numeret̃. c. lib. auri ſacratiſſimis largitionibus pendendarū illatione multabit̃.

¶ Quidā in hac lege nominati dum viuūt et poſt mortem eorū heredes filij/parentes/nepotes/frater/ſoror/vxor/ꝛ eoꝝ tres domos a moleſtia recipiēdi milites habent imunitatē: quidā duas: quidā vnā tantū: quidā dimidiā tantū. h. d. Bar.

¶ Impera. Archa. Lex. x.

Hac lege ſancimus vt ſi qs cōſularē ac patriciā meruerit dignitatē[c] tres domos proprias dū ſupereſt habeat hoſpitiū imunitate ſecuras herēdes v̄o eiꝰ filij aut pat̃/aut mater/nepotes/aut frater/aut ſoror/aut vxor duaꝝ[d] domorū ſuarū excuſatione potiant̃. Si qs v̄o cōſulatu tm̄mō gloriat̃ duas ſemis[e] domos ſuas immunes habeat: poſt fata vero eiꝰ memorati herēdes vnam ſemis domū ſuā habeant nullis hoſpitijs pregrauatā: pari ꝑuilegio perfruatur ꝯmemoratis heredibus qui ſolius patricie dignitatis ſiue cōſulatu decorātur inſignibꝰ: ꝑfectorij vero necnō ꝛ magiſtri militū duas domos ſuas habeāt quoad vixerint hoſpitibus liberatas. Heredes v̄o eorum memorati vnam defendāt domū ſimili excuſatione munitam. Magiſtri vero officiorum vl̄ q̄ſtores vnā ſemis domū ſuā quoad vixerint habeant hoſpitū onere liberatā. Heredes vero eorū ꝑdicti vnā ab hoſpitibꝰ iure defēdāt. Comites autem domeſticorum/et protectorū ꝛ ſacrarum largitionum/ꝛ priuataꝝ largitionum/ꝛ vir ſpectabilis ꝛ primicerıꝰ notariorū/ſingulas domos ſuas ab hoſpitū grauamine dum viuunt gaudeant eſſe ſecuras. Memorati vero heredes eorū mediā partē vnius domus ſue ſciant excuſatione muniri. Reſidue vero partis dimidie tertiā portionē hoſpitibꝰ deputatam eſſe cognoſcant. ¶ Si qui illuſtres honorarias dignitates q̄ſcūq̄ ſine actu celitꝰ[f] impetrauerūt: equo aio ſuas domos hoſpitibꝰ poſt hāc legē pādāt ꝓ tertia q̄ legibꝰ ꝑfinita eſt portione exceptis videlicet ergaſterijs[g] q̄ i plateis[h] vl̄ angiportꝫ eē noſcūt̃: qđ i oībꝰ domibꝰ q̄ hoſpitales ſēt

obſeruari iubemus: ita vt nemo vel ex ſacro reſcripto: vl' ex diuina annotatiõe ſeu pragmatica ſanxiõe cõtra hãc legem vti poſſit excuſatiõis auxilio[a]. his oibus q̄ ꝑ hanc legem cõſtituimus i hac eterna vrbe obſeruandis.

¶ Tribuni ex primicerio immunitatem habent ab hoſpite recipiendo in domibus quas tenent in vrbe cõſtãtinopolitana. B.

¶ Imp. Leo. L. xj.

Ecẽ[b] poſt primicerium tribunos in domibus quas in hac regia vrbe poſſident metatorum iuſſimus vacationem mereri.

¶ De ſalgamo[c] hoſpitibus nõ preſtando. Titu. xlij.

¶ Im. Cõ. L. vnica

Neqs comitũ vel tribunorũ aut ꝑpoſitorum aut militum nomie ſalgami culcitras/lignũ oleũ a ſuis extorq̃at hoſpitibus ſed nec volẽtibus hoſpitibus in predictis ſpeciebus aliquid auferant[d]. ſʒ prouinciales ſint noſtri ab hac prebitiõe ſecuri: comitib⁹ tribunis vel certe ꝑpoſitis militibuſq; graui vexationi ſubiacẽtibus.

¶ De cõmeatu. Titulus. xliij.

¶ Tempore expeditiõis nullus militibus cõmeatum dare poteſt: cõtrafaciens capite punitur. hoc dicit Bartolus.

¶ Impera. Ar. L. j.

a ¶ Auxilio. ſic. ĩ. de peti. bo. ſub. l. j. ⁊. ij. aliud ſi ꝑ. l. ſcriptã in corpore iurꝫ. vt. ſ. hac. l. ⁊. l. pxi.

b Decem. ſ. l. proxima.

c ¶ De ſalgamo. ⁊c̃. ¶ Hoc expone. vt. ĩ. l. j. ſed. P. dixit nomine ſalgami et oleum intelligas. gamos. i. mulier. ſed ſm̃. H. ſalgamũ. id eſt culcitra cõpoſitũ a gamos et ſalica vel ſaluo. ⁊ gamos nuptie vel mulier q: maxime propter talia fiunt culcitre. ⁊ ẽ neutri generis.

Addi.

¶ Salgami appellatiõe venit oleum. ſal. butyrum ac eiuſmõi eſculenta ad cõdiẽdum atq; ẽt alia indies neceſſaria veluti ligna. Auſonius Salgama non hec ſunt q̃ balſama / cedite odores. Meminit ⁊ Columella in carminib⁹ Tẽpore nõ alio vili quoq; Salgama merce. Hec Halſatus. ꝺ ſalgamis. idẽ Columela lib. tertiodecĩo vbi exẽptis ad vſũ ſalgamis inquit. i. cõditaneis que ad eſum ſeruantur et victum in vaſis quibuſdã. a ſale vt arbitror dicta. Et columela in illo carmie vbi hortoꝝ curã cecinit illi verſui addit hũc Capparis et triſtes inule feruleq; minaces plantãtur. idem li. xiij. de rapit. Sicut cõſueuerũt idẽ Salgamarij decuſſatim ferramẽto lunato incidito. Salgamarios putant qui ſalgama vendunt aut etiã condiunt. Ply. tamen hac voce nõ vtiᵳ ſed ſalſaria dicit et ſalſamẽtaria. Pyr.

d Hec quis. Auferant. i. accipiant et hoc ad officium ꝑſidis pertinet. vt. ff. de offi. ꝑſi. illicitas. Et no. ẽt a volẽte q: ſemꝑ ꝑſumiᵳ cõcuſſio. ſic. ſ. ti. j. de uotum. in fi. et. ſ. de re mili. l. fi. §. vt aũt. ⁊ de offic. ꝑcon. l. obſeruare. ⁊. ſ. ne ruſtic. ad vllum. l. ij. ⁊ ne quid a colla. exhi. l. j. ⁊ de rap. virg. l. j. ⁊. ſ. de erog. milita. an. l. j. et. iij. Itẽ ſicuti ſalgamus hoc ꝯprehendit: ſic penꝰ omne id q̃ꝺ eſui et potui eſt deſtinatum. vt. ff. ꝺ penu lega. l. iij. in princi.

¶ De ꝯmeatu.

Addi.

¶ Hic cõmeatum ꝑ venia et poteſtate diſcẽdẽdi accipit vt Sueto. i caligula propagari ſibi commeatum deſiderãtẽ. i. tẽporariũ diſceſſũ ꝑter id annonariã rẽ militũ cã inſtruẽdã ſignificat fere apud bonos authores. Et pro itu ac r̃ditu claſſis cõmeãtis accipiᵳ. vt Sueto. i Nerõe. q̃ de nono ꝯmeatu neapoli cõfluxerãt. Et Ceſar lib. v. duobus cõmeatibus reportari et ꝑoris inq̃t cõmeatus. q̃ꝺ galli veagiũ dicerent de oblatione votoꝝ. Erãt quedã vota que fortaſſe pro pricipis ſalute a po. offerebantur vt apud Plyn. libro ſeptimo. ludus pro ſalute Ceſaris votiuus. aut aliquid quod populus Ceſari pendebat kalendis ianuarijs ad vota facienda deo pro foelici anno vt in Saturnalib⁹. Erat autẽ mos vt kalẽdis Januarij ſolẽnis votorum nuncupatio fieret a principe a conſulibus ineuntibus magiſtratum qui ibant vt Liuius ait ad vota nũcupanda. Huius quoq; rei ſic meminit Cor. tacitus. quin et illa oblectabatur principio anni vitare Thraſeam ſolemne iuſiurandum nuncupationibus votorum non adeſſe. quaſi teſtificationibus et ſcriptura nominata et promiſſa dicebãtur nuncupata. Pyrrhus.

NE cui liceat prepoſitoꝝ vel tribunoꝝ [a] cohoꝛtum: vel vicarioꝛum ⁊ familiariũ eoꝛum tempoꝛe expeditiõis q̃cũq; genere cuiq; de militib⁹ a caſtris atq; ſignis vel his etiã locis in quibus pretendãt diſcedẽdi cõmeatum dare [b]. Si quis vero cõtra hãc legẽ facere auſ⁹ fuerit et militẽ cõtra interdictũ cõmeatũ dimiſerit eo tẽpoꝛe in quo barbaroꝝ icurſio extiterit: ⁊ tũc cũ preſentes in caſtris atq; apud ſigna milites eſſe debeãt q̃ſq; abfuerit: capite [c] vindicetur.

Jdem. L.ij.

QUicũq; ẽ ſcrinijs aut agẽtibus in rebus vel ẽt ex officijs palatinis his videlʒ q̃ ſacraꝝ [d] et p̃uatarũ [e] remunerationũ comitib⁹ obſecũdãt: ſex menſiũ ſpacium ſupꝛa diem cõmeat⁹ aut iuſſionẽ euectionis abfuerit is in iferioꝛẽ locũ q̃nq; antelatis poſterioribus deuoluatur. is vero qui anni vacationem arbitratu pꝛio iudiciarij precepti oblit⁹ aſſumpſerit a decẽ poſt ſe militantib⁹ transferat: ac deinde cum iã aliquis deſidia q̃driennio officiũ pꝛopꝛiũ adire neglexerit: q̃draginta de ſequentib⁹ poſt ferat. Qui vero nec poſt q̃driẽnij quidẽ tẽpus [f] militantiũ nõ immerito matricul' auferat.

Qui ſine cõmeatu biẽnio: aut triennio vel q̃driẽnio vacauerit/ modo hic ĩ ſcripto punitur. h. d. B.

Jdem. Lex.iij.

SJ quis [g] ſine cõmeatu aliq̃ ãnũ ĩ penatib⁹ [h] pꝛopꝛijs vel ĩ q̃buſlibet locis deſidioſa q̃ete trãſegerit: decẽ ſeq̃ntib⁹ poſtpõat: ĩ q̃ vo biẽnal' culpa dep̄hẽdit. xx. ſibi ãñ poſitiſ ꝯgemiſcat: terti⁹ autem ãn⁹. xxx. p̄latos iure deflebit: ita vt quartus exempto [i] matricule nullam veniam derelinquat.

De tyꝛonib⁹ [k]. Titu. xliiij.

Jmpe. Uale. Lex. j.

NUllus tyꝛo vagus [l] aut veteranus [m]/ aut cenſibus [n] obnoxius ad militiam accedat.

Jmpera. Cõſtan. Lex. ij.

QUiſq̃s alieni iuris mãcipiũ ĩ tyꝛocinio militie ſcribi curauerit: cõuict⁹ ac ꝑdit⁹ auri libꝛã erario nr̃o cogat iferre/ mãcipio. ſ. dño ſi factũ ignoꝛauerit [o] reddendo.

a NE cui. tribũoꝝ. niſi vſq; ad. xxx. milites vt. ſ. de eroga. milit. an. ꝑ hanc. §. vt aũt Uel hic barbari erant pꝛopꝛie vt ſubijcit: ibi non. Accur.
b Dare facit ſ. de teſta. mili. l. tribuni ⁊. l. milites. ⁊. l. ſi. ĩ p̄n.
c Capite. ſʒ qui in pace deſerit militiam ꝑdit eã. vt. ff. d̃ re mili. l. non oẽs. §. j. ⁊ no. puniri licentiam et licentiatum. — Licentians et licentia[tus] eque punitur

d QUicũq;. ſacrarũ. fiſcalium.
e Pꝛiuataꝝ pꝛincipis.
f Tẽp⁹ ſubaudi curauerit ad ſuũ offm̃ redire ⁊ h̃ẽas militãtiũ nõ ĩmerito ⁊c. hʒ tñ ratio tẽpoꝛis ⁊ valitudinis. vt. ff. de re mili. q̃ cõmeatus. ⁊ facit ĩ. l. pꝛoxi. cũ ſuiſ concoꝛ.
g SJ q̃s. differt a p̄cedẽti: q2 hic ſine cõmeatu: ibi ſic
h Jn penatibus. ĩ. domib⁹ pꝛopꝛijs. vt. ſ. d̃ exhib. l. ij.
i Exempto. al's exẽplo ⁊ augetur pena: q2 aſſueſcit delictũ ſic. ſ. de domeſti. l. iij. li. xj. ⁊ d̃ pꝛimicerio. l. fi. et de aduoc. diuer. iu. l. fi. ⁊ de ſupeꝛa. tri. l. j. et ſ. l. pꝛoxi. Sʒ ar cõtra. ff. de pe. l. ſi diutino. ⁊. ff. de rit. nu. q̃ in ꝓuincia. §. fin. ſed vtrobiq; ptʒ rõ. — Conſuetudo in delinq̃ndo aggꝛauat penam.
k De tyꝛonib⁹. Jd eſt nouiſ militib⁹: q2 adhuc nõ erãt ſcripti iter milites foꝛtiſſimos. vt ff. de teſta. mili. l. ex eo.
l NUll⁹. vaguſ. q2 firmiter debẽt ſtare in militia. vt ſ. de re milit. l. milites. Et ſic eſt arg. q vaguſ ſcholaris nõ fiat magiſter. — Scholaris vag⁹ nõ debʒ magiſter fieri
m Ueteranus. vel pꝛopter debilitatem: vl' q2 diu laboꝛauit. ſ. de his q̃ non ipleſti. l. j. ⁊. ij.
n Aut cenſib⁹ ſ. qui mili. non poſſ. l. j. ⁊. ij.
o QUiſquis. Jgnoꝛauerit. facit. ſ. q̃ mili. non poſſ. l.

pe. ⁊ ſi. ⁊. ſ. de ta bel. l. generali. ⁊ ff. de pu. l. corē. §. diis. ⁊. ſ. l. pri. i fi. Accur.

a Tyrones i ſcholis. ⁊ nō dicas vbi ad diſcūt: q2 ibi oēſ ſunt tyrōes. vñ non eēt poſt q̄s ponereitur. Sz dic q tyro electus inter miliſtes ſtet loco poſteriori in ſchol. id eſt in ſocietatib⁹ militū ſeu i matricl'a. vt. ff. de teſta. milita. ex eo. ⁊. ſ. tit. j. l. pe. ⁊ vlt. ⁊ ſic bene ſeqꝫ nec eni ⁊c. ⁊. ſ. de offic. ma. of. l. j. ⁊. ij. d pri. ſacr. ſcri. l. vnicuiq;. ⁊ de agen. in re. l. vnicuiq;. ⁊ fa. j. d di. offi. ⁊ ap. l. j. ⁊. ſ. d offi. co. rei mili. l. j. et de pfeſ. l. magros. ⁊. ff. d al. ſcri. l. fi. Sed ar. ſ. de offi. rec. pui. l. potioris.

¶ De litto. ⁊ itinerum ⁊c.

b Saluberrima Illicite. vt victualia et arma. al's pena capitis cum amiſſione bonorum imponitur vt. ſ. que res ex por. nō de. l. j. et ij. ⁊. ff. de publi. l. cotem. in pn.

c ¶ Suſtine āt ſic. ſ. d naucle. l. j. Accur.

d ¶ De deſertorib⁹ ⁊c. Deſertores milites occultatores pua tos vocat.

¶ Impe. Ar. L. iij.

a Tyrōes i ſcholis ᵃ loco ſemper poſteriore ponā tur: nec eni patimur queq̄ celſiorē gradū obtinere niſi cui ⁊ laborū aſſiduitas ⁊ ſtipendiorū prolixitas ſuffragatur.

¶ De littor ⁊ itinerū cuſtodia. Tit. xlv.

¶ Im. gra. L. vnica

Saluberrima ſanctiōe cēſemus ne

b merces illicite ᵇ ad nationes barbaras deferātur ⁊ quecūq; naues ex q̄libet portu ſeu littore dimittūtur, nullā cōcuſſionem vel dāna ſuſtine

c ant ᶜ: ita tamē vt earum nauclerij deponant in qua prouincia ituri ſunt: vt hoc manifeſtato nulla cō tra eos poſtea indignatio ſeu concuſſio quoquo mō pcedat.

¶ De deſertoribus

d et occultatoribus ᵈ. Titu. xlvj.

¶ Recipiens ſcienter deſertorem in agro vel in domo ſi eſt actor vel procurator capite punitur: ſed domus vel predium cōfiſcatur ſi ipſi⁹ eſt dñs. Item manifeſtans deſertorem premiatur. Itē deſertor ē q̄ tēpore belli ſe abſētauit a ſignis. Itē ſi ſeipſum prodiderit veniā meretꝛ. Punitur vero deſertor pena a legibus ſtatuta: quam ſi iudex diſſimulauerit vel gratia diſtulerit ipſe punitur. hoc dicit Barto.

¶ Imperator Juſtinianus. Lex prima.

Si quis forte deſertorē agro tecto ve ſuſcepit atq; apd ſe diu paſſus fuerit deliteſcere: actor quidem vel procurator loci q̄ hoc ſciēs prudenſq; cōmiſerit, capitali ſupplicio ſubiugetur. domin⁹ vero ſi huius rei cōſci⁹ fuerit pdij in quo latuerit deſertor amiſ-

e ſiōe ᵉ puniatur. ¶ Si quis autē deſertorē

f prodiderit ᶠ medio-

g cris ᵍ loci ingenuus

h immunitate ʰ potiatur neq; ſolū de his loquimur qui proxime ſignis felicib⁹ applicati militie rudimenta timuerūt: verumetiam qui ſtipē-

i dijs militaribus ⁱ de generem latebram p̄buiſſe monſtrātur. ¶ Deſertor aut habebitur quiſq̄s belli tempore abierit

k a ſignis ᵏ: horum qui ſponte proceſſe

l rit ˡ peccati anterioris ſupplicīū non timebit. Si uero flagitioſa ignauia deliteſcat per eum in cui⁹ domo fuerit inuigilātibus extrinſecus quoq; officijs publicis vbicūq; correpti⁹ ſe-

e Si quis. Amiſſione. ſic. ſ. de fal. mo. l. j. ⁊ de his q̄ latro. vl' ali. l. ij. ⁊ d cap. ⁊ poſt li. re. l. fi. ⁊ de inceſt. nup. l. iij.

f ¶ Prodiderit. id eſt manifeſtauerit. Accur.

g ¶ Mediocris. i. homo paup. ſic ecōtrario honeſti loci diues vt. ff. d tranſac. l. cum hi. §. ſi in annos.

h ¶ Immunitate. munerū forte ſeru⁹ vero ſit liber. vt. ſ. p q̄. cau. ſer. p p̄. ac. lib. l. fin. ⁊ facit i aut. d nō alie. §. ſi. ⁊. ſ. de epiſ. ⁊ cleri. l. nulli in fi. ⁊. ſ. loc. ⁊ conduc. l. fina.

i ¶ Militaribus licet non ſint proxime applicati.

k ¶ A ſignis. alibi larg⁹. vt. ſ. de re mili. l. iij. §. emanſor.

l ¶ Proceſſerit. i. qui ſe prodiderit aliq̄s ab alio manifeſtetꝛ. ſic ſ. de pe. iu. qui ma. i. aut. nouo iure.

ueritati iudicis of-
ferat degeneris mor
tis gladium ſubitu-
rus. Sin autẽ rector
prouincie propoſitã
ſeueritatem vel gra-
tia vel diſſimulatio-
ne diſtulerit p̃rimo-
nij atq; eſtimationiſ
dãno ſubijciatur: & i
a officijs priores[a] ca-
pitaliter vĩdicetur.

¶ Deſertor inuẽtus reſi-
ſtens vt rebellis opprimi
tur. Item diligens debet
eſſe iudex ne ſub pretextu
alicuius licentie deſertor
poſſit euadere. h. d. Bar.

¶ Idem iuſti. L. ij.

SI deſertores
inuenti reſiſtẽ
dum atq; armis op-
pugnãdum putaue-
rint: tanq; rebelles i
ipſis temeritatiſ ſue
conatibus opprimã
b tur[b]. Ita tamen vt ꝓ
uinciarũ iudices ſo-
licita cautione diſq̃-
rãt ne ſub falſarum
c tractatoriarum[c] no
mine deſertiõis ſue
crimẽ defendere mo
liantur: nec ſuppoſi-
tis et commentitijs
epiſtoľ euadendi ha
beant facultatem.

¶ Idem. Lex. iij.

QUi relictiſ mi
litaribus ca-
ſtris ſe ad depdatio
nem vel latrociniũ
contulerit ſeuerita-
tem iudicis non euadant.

¶ De veteranis. Titu. xlvij.

¶ Veterani gaudent priuilegijs hic inſertis. hoc dicit Bartolus.

¶ Imperator Conſtanti. Lex. j.

b C Um introiſſent[b] pri-
c cipia et ſalutatus[c] eſ
ſet a prefectis & tribu
nis et viris eminẽtiſ-
ſimis acclamatũ eſt
auguſte conſtantine
deus te nobis ſeruet noſtra ſalus: no
ſtra ſalus vere dicim⁹ iurati dicim⁹
adunati veterani exclamauerũt. Cõ
ſtatine Auguſte quid nos veteranos
facis ſi nullam indulgentiam babe-
mus? Conſtantinus Auguſtus di-
xit: magis magiſq; cõueteranis me-
is beatitudinem augere debeo q̃ mi
nuere. Victorinus veteranus dixit:
muneribus et onerib⁹ vniuerſis lo-
cis conueniri non ſinamur. Conſtan-
f tinus auguſtus dixit: apertius indi-
ca que ſunt[f] maxime mũera que vos
contumaciter grauant: vniuerſi vete
rani dixerunt ipſe perſpicis. Cõſtan
tinus auguſtus dixit: iã nunc magni
g ficentia[g] mea oibus veteranis id cẽ
h conceſſum perſpicuum ſit ne quis eo
rum in vllo munere ciuili[h] nec in
operibus publicis conueniatur/ nec
i vlla collatione[i]/ nec a magiſtrati-
bus nec a vectigalibus in quibuſcũ-
q; nũdinis interfuerint nullam ad-
k inuentionem[k] proponendam dare
debebunt publicani quoq; vt aſſolet
agentibus ſupplere ab eiſdem vete-
ranis amoueantur/ quiete poſt labo
bores ſuos perenniter perfruantur.
fiſco noſtro quoq; eadẽ ep̃la interdi-
cimus vt nullum omnino ex his in-
quietaret: ſed liceat eis emere & vẽde

a ¶ In officijs priores. id eſt officiales preſidiſ et no. cõtra pñ- dem & officialeſ qui penas legibus impoſitas vel gr̃a vľ diſſimulatione differunt ſm Alb.

Pene legum differri nõ debent.

b SI deſertores. Opprimãtur. vt. s. q̃ñ lic. vnicui. ſi. tu. ſe vin. l. j. §. j.

c ¶ Tractatoriarum. i. abſentiarum vel licẽtiationũ ad q̃ď j. de tranſac. l. j.

¶ De veteranis.

b CUm introiſſent pricipia. ſ. nũerorum.

e ¶ Salutatus. No. q; non licet cuilibet ſalutare pricipem. vt s. de ſilen. l. j. et facit. s. de ſen. paſ. l. j.

Salutare pricipem cuiq; nõ lz.

f ¶ Indica q̃ ſunt. Not. benignam reſpõſionẽ ſic. s. de trãſact. l. vt reſponſum. Accur.

g ¶ Magnificentia. ablatiui caſus.

h ¶ Ciuili. ſcz perſonali. vt. j. l. ſi. ſed patrimoniale ordinariũ ſubeũt. ſic. ff. de priuil. vete. l. iij. et. inj. Accur.

i ¶ Collatiõe. extraordinaria. in ordĩarijs enĩ ſecus vt dicti.

k ¶ Ad vẽditionẽ. hoc eſt vt aliq̃d detur pro loco vbi tenent ꝑgulã. ad q̃ď eſt s. de nundi. l. j.

re: optimis negocijſ pecuniam tractare: ⁊ mercimonia agitare nec ſolum integra beneficia eorum ſub ſeculi noſtri ocio et pace perfruātur ſed etiam nullo munere ciuili .i. corporali ſeu perſonali vel deportatorio[a] oneri eos affici concedimus.

¶ Veteranus factus protector nullis iniurijs ē pulſandus: cōtrafaciens eſt ſm qualitatem facti puniendus per rectorem prouincie. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex. ij.

PRouidēdum eſt ne veterani qui protectoria dignitate cumulati[b] aut honores varios pro meritis ſuis cōſecuti ſunt, incōgruis pulſent iniurijs q̄ ſi quis i hoc crimine fuerit deprehenſus rectores prouinciarum pro iuriſditione ſua examinātes factum pro ſui qualitate eos coerceant.

¶ Veteran⁹ qui ſe latrocinio dedit priuilegijs nudatus competētibus penis a rectore prouincie punit. hoc dicit Bar.

¶ Idem. Lex. iij.

VEterani qui ex negligentia vite nec rus colunt[c] nec aliq̄d honeſtum peragunt: ſ; latrocinijs ſeſe dederunt: oībus veteranorū priuilegijs exuti[d] penis competentibus a prouinciarū rectoribus ſubijciant.

¶ Veteranus effectus inuitus vel volens non militat: et ſententia contra eum lata tali ordine non ſeruato non valet, niſi dū ipſe militabat queſtio in cognitionē eſſet deducta q2 tunc ibi finitur licet veteranus ſit effectus, niſi ſpeciali priuilegio ſit indultum ſibi contrarium. hoc dicit Bar.

¶ Idem. Lex. iiij.

NUllus eorū q̄ ſacramentis inherere deſierit vel volēs pmittat vel inuit⁹ militare cogatur ſeruare iudiciū: ſentētijs q̄ nō his obſeruatis late fuerint nullā firmitatē habentib⁹: niſi forte reperiat ibi tpe militie cepta[e] cognitio: tūc ei velut necdū cīgulo depoſito ſub militari iudice rem tractari finiriq; pcipim⁹: niſi principali beneficio ſpecialiter indulto q̄dā ex his ſeſe defēdāt.

¶ De filijs officialiū militariū q̄ in bello moriunt[f]. Titulus. xlviij.

¶ Imperator Conſtan. Lex. j.

HIj q̄ ex officialib⁹ q̄rūcūq; officiorū[g] geniti ſūt: ſiue eorūdem parētes adhuc ſacrā tenent: ſiue iā dimiſſi ſunt[h] in parentum militiā vocent. ¶ Idem. Lex. ij.

FIlios[i] primipilariorum paternam ſequi cōditionē oportet.

¶ De oblatiōe votorū. Titu. xlix.

¶ Impera. Aug. Lex vnica.

QUādo votis[k] cōib⁹ felix annus aperit i vna libra auri

a ¶ Deportatorio. deportatorium dicitur on⁹ quod redēptor pontis a trāſeūtibus p onere vehendo exigebat. vt innuitur ff. loca. l. cū plures. §. vehiculū. et de v̄bo. ſig. l. in lege. Ac.

b PRouidēdum. Cumulati. quia facti ſūt protectores. ad qđ. ſ̄. de dome. ⁊ pte. l. ſ.

c VEterani. Nec rus colunt. Not. milites veteranos rus colere. Sz cōtra. ſ̄. de mā. ⁊ col. pa. l. fi. ſed ibi non colūt vt ſint aſcriptitij.

d ¶ Exuti. vt ſ̄. de digni. l. iudices. et facit. ſ̄ de circen. l. iij. ⁊ de epiſc. ⁊ cle. l. generaliter. magis enim pena ſūt digni ⁊c. vt ſ̄. de epi. et cle. l. pbrī. Accur.

e NUll⁹. Cepta. vt. ff. d̄ iur. om. iud. l. cum quedā. ⁊ d̄ iudi. l. ſi q̄s poſt ea. ⁊ l. vbi. et. ſ̄. vbi d̄cu. cō. l. fi.

f ¶ De filijs officialiū militariū qui i bel. ⁊c. ¶ Que officia multa ſūt vt ex ſuperiorib⁹ titulis patet.

g HIj q̄. Officiorū militariū: vt ex rubri. patet.

h ¶ Sūt. cū filij vocētur. q. d. nō in aliā militiā. ad quod cōcor. ſ̄. d̄ tab. l. fi. ⁊ j. l. pri. non enim debēt diuidi familie. vt. ſ̄. com. vtriuſq; iu. l. poſſeſſionum. ſ; vbi eſt emolumētū prefert fili⁹ omnibus alijs. vt ſ̄. de proxi. ſac. ſcri. l. vnicuiq;. §. j.

i FIlios. ſ̄. l. pri. cuz ſuis ꝯcor.

¶ De oblatiōe votorum.

k QUando votis. id eſt volūtati donādi principib⁹ annus aperitur

1 ¶ In vna libra auri. donum erat in libra auri
per obolos puri auri. qđ vocatur obrizìatū. vt
ſ. de vete. nu. po. l. j. ⁊ fina. Et no. q̄ q̄ donat de
melioribus rebus debet dare.
¶ De nūerariis/actuariis ⁊ chartulariis ⁊c.

Addi.
¶ Nūerariis a
numeris dicun
tur q̄ ratiōes a=
gūt ⁊ numeros
eorum que pu=
blice gerunt q̄p̄
alter fiſcalis ar
che alter largi=
tiōalis rationē
facit vt in. l. i p
uiciis excepto=
res ſunt qui ex=
cipiunt acta iu
dicū. Actuarij
quoq̄ ab actis
excipiendis ve=
loci ſtylo ꝺ quo
alio loco dixi q̄
ēt actiōes ſcri=
bebant velocit
exceptas. in. l.
actuarij chime
lee cū hec vrbs
non reperiatur
inter coſmogra
phos vt Ibalza
tus aſſerit reſti
tuit Cyrenee q̄
eſt ꝑmaria affri
ce vrbs. in ea re
veſtiganda ni=
hil moror. ad. l.
ne diutius. vid
Frāc. areti. in. l.
ſtipulationū. col.
v. ff. de ver. obli. ad. l. actuarios. Not. q̄ pulchre
ſcribit bar. hic de cōſuetudine per quā induci
tur ordo vel ſolēnitas actus alicuius vt ſit ſer
uanda alioqui reddit actum nullū. Hinc ſi cō
ſilium alibi cōuocet̄ quam vbi ſolet fieri ea q̄
ibi geſta ſunt irritātur quāuis iſtud videat̄ eē
modici ꝑiudicij hoc limitari pōt qñ iſtud vero
ſimiliter afferret magnum ꝑiudicium: ꝓcede=
re: vt voluit Fran. areti. in. l. morbꝰ. §. prius. ff.
de vulg. ſubſtitu. ꝑ glo. in. c. nulla. lxiij. diſt. q̄ ē
bona remitto ad ſcrib. in. c. j. de electione. Sz
quia hic legi cornicularijs in vltima lege ha=
bes caput de his apud vindicē in. li. lecti. an=
tiq. nouo. vbi de cōmentarienſibus. huc facit

et ſolidis obrìziatis
principibus offeren
di deuotionē animo
libenti ſuſcipimꝰ ſta
tuentes vt deinceps
ſeq̄ntibꝰ ānis vniuſ=
cuiuſq̄ ſedulitas ꝓn
cipalibus ſuis talia
inferant ſemper ⁊ de
ferant.

¶ De numerariis/
actuariis/⁊ chartu=
lariis/et adiutoribꝰ
ſiue ſcriniariis/⁊ ex=
ceptoribus ſedis cel
ſe: ceterorumq̄ iudi=
cum tam militarius
q̄ ciuilium. Titu. l.

¶ Numerarij ſeruientes
rectoribus in diuerſis ob
ſequijs tormentis et lace
rationibus puniūtur. B.

¶ Impe. Juſti. L. j.

a Voraxᵃ et
fraudulētū
nūerariorū
propoſitū qui diuer
ſis obſequijs rectori
bus obſequunt̄: ita i
hibendum eſt vt an
tea ſanciuimꝰ ⁊ nūc
b itidem ſancimꝰᵇ cō
ditiōi eos ſubdi tor=
mētoꝝ: ⁊ aculeis at=
q̄ lacerationibꝰ ſub=
iacere.

¶ Numerarij conſulariū
qui hodie tabularij appel
lantur tormentis ſubijciū
tur: niſi iudicibꝰ vel alijs
ad prouinciam per princi
pem deſtinatis nomen de
bitoꝝ ſubactoꝝ teſtifica=
tione mōſtrauerint vt eis
iudicantibus omnes fiſci
debitores ad ſolutionē cō
pellantur tempuſq̄ tabu=
larioꝝ triēnio ꝯcludit̄. B.

¶ Idem. Lex. ij.

Qui numera=
rij appellari
conſueuerant ꝯſula=
rium atq̄ preſidum
duntaxat tabularij
poſt hanc noſtrā ſan
ctionem vocabun=

locus pediani ſcribentis. Accenſum nomē eē
ordinis et promotionis in militia vt nunc indē
dicitur princeps vel commentarienſis aut cor
nicularius. quidam cōmentariēſem intelligūt
qui cōmentarijs preſit greci commentareſios
pronunciant ac
eos interpretā=
tur legibus dici
qui ꝯmentaria
cōſcribant ⁊ in
criminum iudi
cijs ſubſeruiūt.
Sūt et qui nūc
inquiunt char=
tularij vocant̄.
iſti ſūt greffarij
crimiales a no=
bis dicti. alij cor
nicularium vo=
cant a cornu q̄
corniculis mili
tat. Juliꝰ firmi=
cus i tertio ma
theſeos enim in
quit cornicula=
rij/cōmentariē
ſes/clauicl̄arij.
Refert Liuius
in decimo papi
rium conſulem
equites omnes
ob inſignem in
bellis operam
donaſſe corni=
culis armicu=
liſq̄ argenteis
tanq̄ cornicula
ſint inter dona
tica ornamenta
militaria hic āt
nō militie ordo
eſt vel milit̄ ge
nus ſed fortaſſe.
qui ſecretarius in cornu erat id eſt ſecretarius
vnius legionis vel ſocietatis militum. vt galli
vocant ſecretarios cōpagie vnius. Ita plane
cum hec ab hyſtoriographis boniſq̄ authori=
bus aliter explicata non ſint diuinandum eſt
quā proxime ad ſenſum legis. ⁊ q̄ in ti. dixit et
tā militariū quā ciuiliū iudicū pōt eſſe cornicu
larius iudex legionis cuiuſmodi eſt ipſe legio
nis vel contubernij princeps q̄ capitaneus eſt
quia cornu preeſt. Jura enim noſtra dicunt in
incertis opus eſſe cōiecturis. Pyrrhus.

a Vorax. ſic. ſ. ne lice. po. l. ij.
b ¶ Sancimus in quadam. l. quā non ha
bemꝰ. ⁊ facit. ſ. de decurio. l. quilibet.

a Mutatio noīs eſt ꝑmiſſa.

Qui numerarij. Uocabuntur. Not. mutari nomen. ſic in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. illud.
b ¶ Teſtificatione. ſic. ſ. ꝺ appel. l. precipimꝰ §. in his aũt oĩbus.
c ¶ Perſoluta predictorũ deſidia quaſi litem ſuã q̃dãmõ faciant vt iudex. vt inſtitu. de obli. que ex qua. ꝺli. l princip.
d ¶ Triennij. Not. officiũ tabularij triẽnio durare.
e Numerarios ãpliſſime tue ſedis. ꝑ. ſec. pceto. loq̃t.
f In prouincijs. Tabularij. ſ. vocãt vt. ſ. eo. l. ij.
g ¶ Collocentur. vt. ſ. de ſuſcep. l. duos.
h ¶ Quo ad. alˀs quo pro vt. alˀs quo pro q2.
i ¶ Fiſcalis. fiſcal' autẽ archa ꝺr: q2 a pꝛĩcipio cõſuetudo fuit populi romani vt pecuniã quã ex tributis pcipiebant in marſupium ab initio reponerent: ſed ſi marſupiũ nõ ſufficeret ad fiſcũ. i. ad saccũ deuenirẽt: hoc idem ꝛ in principe fuit vt primo I burſa: deinde ad fiſcũ ꝺuenirent. i. ad ſaccũ. ꝛ ſic q̃nq; rõ fiſcal' ꝺꝛ rõ iperatoris. poſtea cũ nec fiſcꝰ ſufficeret ad domũ deuẽtũ eſt q̃ vocatur erariũ eo ꝙ es ibi reponebatur. Eris vero appellatiõe forte tunc tẽporis omnis pecunia ꝯtinebatur. et ſic populꝰ romanus auctꝰ ẽ.

Er; appellatõe ois pecũia cõtinetur.

k ¶ Largitionales. i. qui ipſi pꝛĩcipi largiuntur ſeu dãtur. vt. ſ. de cano. lar. tit. l. ij. et. l. j.
l ¶ Tranſlatum ſic. ſ. de cõpen. l. j. et de exacto. l. ij. Et no. inferiorẽ debere accuſare ſuꝑiorẽ.

Suꝑiorem debet accuſare inferioꝛ.

m Exceptores. i. ſcriptores. lꝫ. vt. ff. loca. ſed addes §. fina.
n ¶ Prohibemꝰ. ſi q̃s ex ſcriptore fit ꝺcurio remanet ſcriptor: idem I notario vt. ſ. ꝺ fal. ſi q̃s decurio. ſed nõ de nouo. vt. ſ. ꝺ decur. l. vniuerſos. Accur.
o ¶ Munera. q̃ decurionibꝰ imminent.
p ¶ Curiam. i. officiũ decurionũ et facit. ſ. de aſſe. l. vlti. ꝛ. C. de aduo. diuer. iudi. l. ij.
q Ne diutiꝰ. Actuarij q̃ recipiũt pecunias publicas. vt. ſ. de ero. mil. an. l. actuarij.

a tur[a]: ſcientes ſe tormẽtis eſſe ſubiectos niſi iudicibꝰ vel his qui prouecti noſtro iudicio ad ꝓuincias venerint: vel exactoribꝰ debitoꝝ aut reliquoꝝ modũ frequẽter igeſſerit ſubactorum teſtificatione[b]: q̃s ſcire opꝫ cũ his q̃ debitores ſũt ſeſe ad ſolutionẽ eſſe retinẽdos niſi oĩa debita ipſis fuerint iudicãtibꝰ perſoluta[c]: trienij[d] tantũ ſpacio tabulariorũ decet tempus omne cõcludi.

¶ Tabularius ꝑfecti pretorio cingulum ꝛ ordinem militie retinet. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex. iij.

Numerarios[e] ãpliſſime tue ſedis cingulũ habere ꝛ militie ordinem tenere iubemus.

¶ In omni ꝓuincia duo numerarij ꝛ tabularij collocãtur: vnꝰ ad ratiocinitũ archefiſcalis: alius ſup titulis largitiõibꝰ nulliuſq; alteriꝰ officio ſe immiſceat. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex. iiij.

In prouincijs ſingul' duo numerarij qui et tabularij[f] collocentur[g]: quo[h] ad vnum fiſcalis[i] arche ratiocinium / ad alterum largitionales[k] pertinere tituli iubeantur: hoc ſciturí ꝙ ſi quis ex alterius quicq̃ actibꝰ ad alterã partẽ illicita fuerit vſurpatione tranſlatum[l]: is qui culpam iudicis diſſimulatione texerit / grauiſſio ſit ſupplicio ſubiugãdus.

¶ Licet ſcriptor alicui iudici obſequens efficiatur decurio nõ deſinit eẽ ſcriptor ꝛ agnoſcere dꝫ munera ciuitatis: et peracto officio ad propriã curiã redit. hoc. d. Bart.

¶ Idem. L. v.

Exceptores[m] oẽs iudicibus prouincialibꝰ obſequentes qui nec cohartalem militiã ſuſtinere videtur. neq; a fiſco vllas cõſequũtur annõas abſq; metu dare ceptis operã (etiã ſi decuriões ſint) minime ꝓhibemꝰ[n]: dũmodo munera[o] proprie ciuitatis agnoſcant: et pacto ſꝫ morem officio exceptionis ad propriã ſibi curiam[p] redeũdũ eſſe non neſciant.

¶ Numerarij a cõmunione actuariorum abſtinere debent. Bar.

¶ Im. Ar. Lex. vj.

Ne diutiuſ ad cũctorũ ꝓuinciẽ actuarij[q] nũcrarioꝝ cõſortijs adiu

numerarij ſciẽtes ꝺ albaco docerẽt facere trebellianũ vñ nõ debẽt eis ſociari. vt.j.e.l.nulli. et.j. de diuer.offi.l.i hjs. ⁊ facit ſ.ꝺ pagãis. l.j.
a ℭ Auctoritas tua. loquit̃ prefec.vrb. Ac.
b ℭ Mõiti.numerarij.
c ℭ Subiacere. forte extraordinem. vt.d.l.in hjs. Accur.
d Actuarios. ⁊ pone. vt.ſ.l.pri.
e ℭ Cyrenee. nomẽ ciuitat; ẽ
f ℭ Diuerſarũ ſcʒ actuarios.
g ℭ Niſi. accipe manus ⁊c̃.
h ℭ Sublimitas tua. loquit̃ prefecto ꝑtorio.
i ℭ Cõtractauerit. No.nõ valere que fiunt a nõ iure electo. arg.cõtra.ff. de offi.ꝑto.l.barbarius.
k Scriniarios. Tue magnitudinis. loquit̃ ꝑfec.ꝑto.
l ℭ Sumere. ſic.ſ.ſi cer.pe.l.eos.⁊.ff. ſi cert.peta.l.preſidis.
m ℭ Cogi. ſcʒ ſcriniarioſ. Ac.
n ℭ Volumuſ ſic.ſ.de admin.tut.l. cum q̃dã. Accurſius.
o Nemini. ſic.ſ.de epiſco. et cleri. l.officiales.⁊ argu.ſ. de agen.i rc.l.fina.§. fide-

uentur: illuſtris a auctoritas[a] tua cũctos ex numerarijs actuariorum ſocietate precipiat abſtinere: atq; ab eorum cõmunione diſcedere ꝙ ſi hoc b moniti[b] cuſtodire neglexerit/ hiſdem penis ſequẽtib⁹ actuarios non ambigant c ſubiacere[c].

ℭ Actuarij ſꝫ cõſuetudinem antiquã ſunt ordinãdi: et ſi aliter factũ fuerit/ factum ab eis non valet: ⁊ ipſe faciens punitur. B.

ℭ Imperator Leo. Lex.vij.

d Actuarios[d] tam clariſſime vrbis conſtantinopolitane ꝙ̃ cyre e nee[e] ⁊ quarũcũq; curialium ciuitatũ di f uerſarũ[f] nõ aliter ni g ſi[g] vt conſueuerant manus ſanxerit pricipalis ſublimitas h tua[h] precipiat ordinari. ꝙ ſi quis talis ſub tua fuerit iudicatione conuictus: ꝑfecto irritis his qui ve i tita contractauerit[i] congruam indignationem incurrat.

ℭ Scriniarij vel numerarij non poſſunt a prefecto ꝑtorio pecũiã ſumere mutuo: vel aliquid pro expẽſis publicis alicui promittere. Barto.

ℭ Idem. Lex.viij.

Scriniarios vl nũerarios officij tue magnitudi k nis[k] iubemus nullatenus in poſterum aut mutuam pecũiã l ſumere[l]/ aut polliceri cuiq; pro publicis m expẽſis cogi[m] quos nullam poſt depoſitam militiam iquietudinẽ ſuſtinere vo n lumus[n].

ℭ Nullus in numero militum numerat⁹ actuari⁹ fieri poteſt: nec actuarius offõ depoſito ad aliquã militiã aſpirare põt. B.

ℭ Idem. Lex nona.

o Nemini[o] licere deinceps iubemus in quacũq; militia cõnumerato ſolicitudinem actuarij ſubire: vel poſt depoſitam eãdem curam ad militiam aſpirare. quatenus iter priuatos agens omniq; militari priuilegio denudatus nihil nũdinationis vel fraudis circa ꝯmẽdanda rõcinia q̇b⁹ obnoxi⁹ eſt attẽptare valeat.

ℭ Scriniarij adiutores non debent ſociari numerarijs et chartularijs: niſi ſ̓m modum hic declaratum. Item numerarijs in prouincijs hic deſcriptis adiunguntur ſcriniarij adiutores ordine hic declarato. Item adiutoribus et tractatoribus incumbit neceſſitas ſcribendi ꝑcepta et cõmonitiones ⁊ euictiones que fiunt prouicialibus. et ſcripture ſine forma predicta facte preſumuntur falſe: et contrafacientes penis hic declaratis puniuntur. h.d. Bar.

ℭ Imperator Zeno. Lex.x.

Nulli ſcriniario liceat pro tpe numerarios pluſq; quaternis vicib⁹: nec his tñ cõtinuãdis adiuua p re[p]. ideoq; hoc ſup chartularijs q ꝑbẽda ꝑ tpe nũerarijs opa obſ̓uari ꝺcer r nim⁹: ita vt adiutoꝝ[r] q̇dẽ bieñij: chartularioꝝ ꝟo vni⁹ ãni ĩtuallo ꝯtiuatio

iuſſores.
p Nulli. Adiuuare. ꝑpter timorẽ rationis corrumpende ⁊ corrupcibiliter notãde. Accur.
q ℭ Chartularijſ chartularij ſũt ſcriptores q̇ nõ ſunt ſcriniarij. id eſt notarij: vl id eſt qui non ꝑ ſunt ſcrinijs.
r ℭ Adiutorum: id eſt ſcriniariorum.

a ¶ Nulla.no. aſcendendū ad dignitates per gradus non deſcendēdum. vt ſ. quēadmo.ci. mu.indi.l.maiorib⁹.ꝛ.ff.de mu.ꝛ hono.l.vt gdati

b Officio tue magnitudinis. loq̄r magiſtro militū officiorum.

c ¶ Precibus ſcʒ porrectis.

d ¶ Statuat. i.ſtatueremꝰ qḋ ꝛ fecimus tunc.

e ¶ Annuēs. ſcilicet tunc.

f ¶ Promlga ta. ad poſtulationem tui officij.Accur.

g ¶ Reuocauit. ſcʒ tunc vel poſtea.ꝛ ſic nūc reuocamus qḋ tunc cōceſſimꝰ ad petitionē officij tui ſed q̄ʒto tēpore durabūt Rñ.triēnio forte.vt.ſ.eo.l.ij.i fi. Uel alr expone legem: qꝛ ſtatuerat vt p biēnium duraret: nūc ſmouet qḋ eſt vltra annū ad petitionē tui officij.ad qḋ.ſ. de pri.ſac.ſcri. l.pro biennio.

b Per hāc. Tue celſitudinis loquitur prefecto p̄torio illirici. nā eiꝰ officiales deponebāt offim ꝛ fiebant tribuni pretoriani aſcēdendo ad maiorem dignitatē. vt.ſ.l.nulli. et

a interrumpat:nulla a adiutorib⁹ ad chartulariorum ſolicitudinem quā ſemel deſcendere dignati ſunt deſcendendi dāda licentia ita vt orientalis quidem tract⁹ pro tempore numerarijs nō niſi ab hiſ ſcriniarijſ qui in triginta viros a nūerario retro numerādoſ.Aſiane vo dyoceſeos numerarijs nō niſi ab his q̄ intra quinquaginta a numerario ſimilit̄ retro numerandos iueniūt.Pōtice vero et tracie dioceſeos paſſim ꝛ ꝓ ſuo libitu ex omni multitudie eligendorū adiutoꝝ tribuatur facultas: oīa ſane cōmōitoria vel preceptiōes aut euectiones ſeu q̄lib ʒ publica iſtrumenta non ſolum adiutoribus verūetiam proūicie illi⁹ de q̄ diſponitur tractatori iſpiciēdi itidēq̧ ſubſcribendi: alioꝝ quoq̧ q̄ vna cū eo tractant in eadē ſubſcriptiōe mentione habenda neceſſitatem incūbere. Si q̄d āt ſine hac obſeruatione ex oriētali vel aſiano vl̄ tra ciano ſcrinio fuerit emiſſum falſi ſuſpitiōe nō careat:exceptis publicis inſtrumētis q̄ a ſcrinio pontice dioceſeos emittuntur: qꝛ in hiſdē iſtſa ſolū numerariū eiuſdē dyoceſeos eiuſq̧ adiutorē ꝛ chartularū ſubſcribere magnitudo tua diſpoſuit:ita vt ſi q̄d huius legis fuerit violatū:numerarij quidē tā gradus ſui q̄ ſolēnitatū ſeu ſolaciorum vniuerſi vni⁹ anni iacturā adiutores vero quinquaginta librarū auri:ꝛ chartularij quindecim itidē librarum auri penā ſubeant.

¶ Officiū actuarij qḋ olim durabat biēnio hodie cōcluditur anno.Bar.

¶ Idem. Lex.xj.

Officio tue magnitudinis[b] datiſ ꝓcib⁹[c] poſtulante vt numerarioꝝ act⁹ nō in biēniū ſʒ ivnū ānū ſtatuatur[d]:nr̄a pietas hmōi petitionib⁹ annuēs[e]/diſpoſitionē q̄ ſup biēnio ꝓmulgata[f] fuerat ſup vno tantummodo anno reuocauit[g].

¶ Officiales prefecti pretorio illiriciani ſi dignitatem comitiuam adipiſcuntur: profertur ſentētia interlocutoria ſeu decretum electiōis et illud eis dari debet qḋ añ hanc legē dabat cum officio predicto. depoſito eligebantur pretoriani tribuni.h.d.B.

¶ Impera.Anaſta. Lex.xij.

a Per hāc diuinā pragmaticā ſāctionē decernim⁹ qḋ antea tribunis p̄torianis dū dignitas eis q̄ i ſcrinijs ſeu gradib⁹ officij tue celſitudinis[b] deponunt militiā p̄bebat et cuſtoditū fuiſſe dinoſcit: hoc ſup honore quoq̧ comitiue dignitatiſ eis īpartiri:vt ſnīa ꝓ fine eoꝝ militie proferenda dignitatis etiā mētionē contineat.hec q̄ʒ tm̄mō ꝛ ſine ſpāli codicillorū vl̄ diuinoꝝ apicū ſanctiōe ad eandem dignitatē adipiſcendā ꝛ priuilegia eā ſeq̄ntia ſufficiat:ita tamen vt p̄mi ordinis comitiuā ꝑ interlocu

tunc pferebaꝛ quedam interlocutoria: ſeu decretū electiōis et aliquid et dabaꝛ hic ergo ſtatuit idē ſeruari in illis qui eligūꝛ ad comitiuā de dictis officialibus.

a ¶ De curſu publico.⁊c. ¶ Qñq; poniꝛ curſus p offō currēdi: qñq; p loco p quē curritur ſ; in.vt.ī.l.ij.erāt enim quidā officiales ꝗ ꝑerant offō vt facerent cōduci militib⁹ ānonā ⁊ arma i plauſtris ꝗ ducebāꝛ cū eq̄s vl' i tꝑis eq̄s. ī.eo.l. curſū.⁊.ſ̄.de fabri.l.fi.§. q̄tiēs.

Addi.

¶ De hac reſ ſuperi⁹ ſatis dictū vbi de angarijs et perangarijs. Hic aūt Halzatus q̄dā deſcribit ac emēdat. Nā ſciēdū p diſpoſita loca puinciarū iperatores hūiſſe q̄ſdam eq̄s q̄ publico alebatur ſūptu vt q̄ties repētinū aliq̄d accidiſſet eq̄rū mutatione citiſſime quo vellet imperator poſſet quēcūq; nūctū mittere vulg⁹ poſtas vocat alludēs latine dictiōi q̄ꝺ i his ſint diſpoſiti eq̄ q̄ꝝ ēt mētio apꝺ Titū liuiū veꝝ i hoc hēa curſu publico differūt q̄ꝺ hic ſumptu pꝛīcipis alebanꝛ eq̄ ⁊ ſine ei⁹ venia quā tractatoriā vocāt priuatus nemo eis vtebaꝛ ſ; in ꝑſentiarū ꝓuato ſūptu res agiꝛ eſtq; inde locati actio. Hiſce ēt eq̄s ibāt in pꝛuīcias ꝑſides publico ſumptu. Amian⁹ li.xxj. ꝑfect⁹ ꝑtorio Taur⁹ vt hoſtē vitaret extīnū: iure diſceſſit vectuſq; mutatione celeri curſus publici tranſitis alpib⁹ iulijs eodē ictu florētinū itidē ꝑfectū ſecū adduxit. meminit et Caſſiodor⁹.li.ij.appellaꝛ ēt curſus fiſcalis. Sptian⁹ i Hadriano. Curſū fiſcalē īſtituit ne magiſtrat⁹ hoc onere grauarēꝛ. Sext⁹ Aureli⁹ victor. Cōſtāti⁹ (inq̄t) ad fruſtrādos inſeq̄ntes publica iumēta q̄cūq; iter egerat interfecit. Meminit ⁊ martn⁹ li.iij.l.l. pphiphū. legito parephipiū vt ſit is q̄ ꝑter rōem eq̄ſtris diſcipline eq̄s agit παρὰ ē ꝑter ἐφ ππ ιος eq̄ſtris hic ephippia ornamēta eq̄ꝝ ꝗ iterꝑtatio legi ꝯuenit atq; doctoꝝ expoſitiōi i.l.qm̄ veredoꝝ.ꝺ veredis.i.currib⁹ dictū ē ſupi⁹ ⁊ de paraueredis.ſ; i hac.l.dictio ē auerta quā iterꝑtaꝛ accurſi⁹ eq̄ꝝ pectorale ꝗ dictio ī q̄ꝺ Halzat⁹ repte rara ē. Greci λε παλυξ dicunt coria lata circa pect⁹ eq̄ꝝ. Ueꝝ vt accurſis i hoc hereat facit. q2 ſicut poſtilenā plaut⁹ in caſina appellauit icuruū illud coriū q̄ꝺ a ſella in caudā ꝺſinit vulg⁹ croperiā vocat ab eo q̄ꝺ poſt ſellā ſit ita etiā potuit dici Auerta q̄ꝺ ante collocēꝛ. pōtēt īntelligi capitis ornamētū ꝗ habene figunꝛ. ab auertēdo q̄ꝺ eq̄ p eā vertāꝛ ad ſeſſoris nutū hoc ē currule ſeu q̄drigariū vocabulū. i ea lege cētenarijs. Cētenariū ſuidas arbitraꝛ eſſe nomiſmatū q̄titatē vt hic itelligam⁹ ornamēta i modū nomiſmatū ꝗ pectorib⁹ eq̄ꝝ affigāꝛ Alibi vocāꝛ cucume. Itē ꝺ hippocomis dicas eē ſtabularios ꝗ eq̄s curāt ⁊ nutriūt. ꝗ greca vox ē a curādis eq̄s dicta. Itē ſageoꝝ corrige ex halzato ſagacoꝝ. Sagum veſtis ē militaris nō abſimile ab eo q̄ꝺ vnacle ſayū vocāt. nō q̄ꝺ accurſi⁹ ait ex Huguitiōe vt i ꝑore vocabulo hallucinaꝛ Noni⁹ eñ ait eē militare veſtimētū. ⁊ Cice. i philippicis ſaga ſumi ſolere i bello atq; tumltu ſcribit. ⁊ martialis. Uis te purpureū Marce ſagat⁹ amem. ſagatos breui ac militari veſte. Togatos talari ornatos poſſum⁹ appellare ſagaci q2 fere palliati ſūt. vt ſueto. i ceſare dictatore. ꝯminatū aſſidue p ꝓuicias duob⁹ triclinijs vno ꝗ ſagati palliatiue altero quo togati cum illuſtriorib⁹ prouinciarū diſcumberent. Pyrrhus.

¶ De curſu publico et angarijs/ ⁊ perangarijs[a]. Titu.lj.

¶ Imp. Cōſtā. L.j.

Equos ꝗ publico curſui ꝺputati ſūt non lignis vel fuſtibus ſed flagellis tātūmodo agitari decernimus[b]: pena nō defutura cōtra eum qui aliter fecerit.

¶ Preſides ⁊ rationales quib⁹ per rēpublicā annone ſubminiſtrantur p pecoribus gubernādis vſurpare nō poſſunt bubulcos. Itē nullus cum annona aliā viam debet tenere/niſi per curſum publicum: ꝗ proficiſcendi licētia eſt cōceſſa. Bart.

¶ Idem. L.ij.

Preſidibus et rationalib⁹ ceteriſq; quibus propterea reſpublica et annonas ⁊ alimenta pecoribus[c] ſubminiſtrat: vſurpandi paſtionem eiuſdē poteſtatis mereanꝛ. Idē cornicularij ⁊ chartularij ⁊ ꝯmiſcrinij et numerarij ſcrinij macedonie/ ⁊ ſcrinij dacie/ ⁊ ſcrinij opeꝝ/ et ſcrinij auri: hoc eodem in his etiā qui poſt nouellam diſpoſitionē diue memorie zenōis que de hiſdē penis loq̄ꝛ. ⁊ ꝺ eiſdē ꝑſōis ꝗ depoſuerūt militiā obtinēte.

b Equos. Decernimus. ſic. ff. ad ſilla. l. j. §. impuberi.

c Preſidibus. Pecorib⁹. ſub. pro.

a rauerede lñia dero=
b get.ſed nec aliã viã
cũdi qſq̃ hẽat facul
tatẽ: niſi p quã curſ⁹
publĩc⁹ ſtare dinoſci
c d tur exceptavez tua
ſublimiſſia ſede: cui
curſus public⁹ ⁊ pfi
ciſcẽdi p eũ lñia ⁊ vbi
e rõ exegerit pſto eſt.

¶ Null⁹ iudex vel cuſtos publici curſus pati debet per publicũ curſũ aliquẽ ire: niſi vadẽs primo ſeriẽ ſue euectionis oſtendat: et volens reſiſtere aut vltra tẽpus vehere ſi repertus fuerit retinebitur. B.

¶ Im. Arcba. L. iij.

f Euectiões ab oib⁹ poſtulẽt ⁊ tã iudices q̃ cuſto
g des publici curſus minime trãſire pati ant añq̃ ſeriem euectiõis aſpexerit. Qꝛ
ſi qs putauerit reſi=
ſtẽdũ ⁊ ſine euectiõe
iter facere detegitur
vel vltra tp̃s qđ eue
h ctõi iſertũ eſt publi
co curſu vti cõat⁹ ſit
i vbi rept⁹ fuerit ibi
dẽ iubem⁹ retieri. et
ſi quidẽ dignitate p
dit⁹ ſit đ ei⁹ noie ad
k pũidẽtiã tuã ⁊ ad il
luſtrẽ virũ comitẽ et
magiſtrũ offõꝝ refer
ri: aduerſ⁹ eẽt os ⁊o
l ptin⁹ idignatio cõ
petẽs exercẽda ẽ: qs
ſiceritas tua p loco
m graduq̃ militie ibi
dẽ coerceri poſſe cre
didcrit.

¶ Parphiphus appellat qui licentiam habens de duobus vehendis tertiũ vehit: aut euectionẽ extra ordinem facit: ſi aũt ſm licentiã ſibi datã quis euehit nõ debet delictum reputari ſiue euectionem faciat euectioni prepoſitus ſiue mulio. Bart.

¶ Im. Aug. L. iiij.

Parephippiũ cũ vidõri ⁊ ha
bẽdũ eẽ q vſurpato
vno vl duobus vere=
n dis qs ſolos euec=
ctio ptinebit alteru=
o trum tertiũ ve ex=
traordinẽ pmoueat:
nihil aũt itereſſe dz nec ad crimẽ vo=
p cari vtꝝ agẽs i reb⁹ ſuo itineri an ne
mulionis ſubiugãdo modo euectio=
nis date forme licẽtiã non excedãt.

¶ Imperator Juſtinia. Lex.v.

q Si qs p publicũ curſũ iter fa=
ciẽs cuiuſcũq̃ dignitatſ vel mi
litie ab itinẽ recto diuerterit pena in
r eũ cõpetens proferatur.

¶ Senatus hz ptãtẽ euectionis cũ ad princi pẽ vadit vehẽs vero contra publicũ curſum pena hic iſerta punitur. h. d. Barto.

¶ Idem. Lex.vj.

s Euectionũ copiã ſenatui cũ p
ficiſcẽdi ad nos neceſſitas fue
rit ſerenitaſ nr̃a largita ẽ. ita tñ vt cũ
a nobſ euocat / aut a clemẽtie tue ve=
t neratõe diſcedat. ſi qs ergo poſt hac
u p vetitũ ſibi curſũ publicũ illicita te
meritate pſumpſerit / motũ in ſe no=
ſtre manſuetudinis excitabit.

¶ Stabula prouincialium nõ debẽt fieri ſumptu publico: ſed expenſis puincialiũ pro quibus habebunt aĩaliũ ſtercus. Bar.

¶ Idem. Lex.vij.

Parauereda qd ſit.

a ¶ Parauerede. i. decliabl. i. q̃drigarij. ⁊ dr̃ a para qđ ẽ iuxta ⁊ verede. i. eq̃ ducẽte redã a veho ⁊ reda ſz. ꝫ. ⁊ ſic bubulci vl aurige dicũt parauerede: a para qđ eſt iuxta.

b ¶ Derogel. i. denegetur.

c ¶ Dinoſcit. vt. j. e. l. ſi qs. et ff. de re. di. l. fin.

d ¶ Tua. loqt prefecto ptorio.

e ¶ Preſto ẽ. i. pceſſa ẽ vel pſtita. vt. j. e. l. iudicib⁹. ⁊ loqt pfecto ptorio vl ẽ aduerbiũ tpis. i. pſitialr pceſſa

f Euectiões ab oib⁹. ſ. puicialib⁹. niſi ſpãli lege excuſet vt. j. e. l. curſũ

g ¶ Cuſtodes. Ut ſunt agẽtes in reb⁹. vt. ſ. de curio. l. ij. et. l. fi.

h ¶ Inſtũ ſic ff. ex q. cau. ma. l. ſi cui. §. finali.

i ¶ Ubi rept⁹ alr̃ repetit ſic. ff. de offi. p. l. iij.

k ¶ Prouidentiã tuã. loqtur p fecto pretorio.

l ¶ Protinus fa. ſ. đ deſt. l. ij.

m ¶ Militie ſic ff. đ offi. pſi. l. iij.

n Parephippiũ. Ueredis. expõe vt ſ. l. ij. vel ſz. P. vered⁹ dr̃ curr⁹ a veho ⁊ reda. i. de dr̃ veredus. i. vehens redã.

o ¶ Tertiũ ve. alr̃ ttiũ ve. alr̃ tertiũ vel ⁊c. et dicas agẽs i rebus q pẽſt euectiõib⁹. vt. ſ. e. euectiones.

p ¶ An ne. alr̃ ſic ne. alr̃ an ne

q Si qs per publicũ curſum. expone vt in rubri. ⁊ fa. ſ. e. l. ij. ⁊ iij. §. ſ. ⁊ eſt rõ vt tollat copia ſe furãdi.

r ¶ Cõpetẽs. id ẽ arbitraria. ff. de pe. l. ſancio.

s Euectionũ ſenatui. q pariſicat pncipi

t ¶ Diſcedat. ſic ſ. đ decu. l. ſi qs decurio.

u ¶ Uetitũ. oib⁹ ẽ

vetitū niſi certꝭ vt.j.e.l.iudicibꝰ
a In oibus. Quarta pars.nā nō oēs ſimul: ſꝫ ſeparati.ꝛ expōe veredoꝝ.vt.ſ. l.parphiphum.
b ¶ Publicis. ſic. ſ. de ope. pu.turre.
c ¶ Solatio.i. ſtallatico.
d Ut agēdi Deni veredi.i.xx.vt. ff.ð leg.j.ſi qs teſtō
e ¶ Per ſingulos dieſ.vt nō ſe ſe iuicē ipediāt
f ¶ Ex vtraqꝫ pte.i.mittētiū ꝛ remittētium ad qð.j.cod.l.fina.
g ¶ Dimittāt. i.mutant ꝛ remittantur.
h Iudicibꝰ. i.alij magiſtratꝰ qꝫ iferiores nō debent de publico hr̄e euectōeſ ſꝫ accipiāt ad vecturā
i ¶ Reſuādū. ꝛ ſenatui. vt. ſ. co.l. euectionū.
k ¶ Judices. q̄ pſūt mittēdiſ et agētes in rebus.vt.ſ.e. l.iij
l ¶ Cōſtitutoſ i.deputatoſ i q̄rta ꝟedoꝝ. vt.ſ. l.i oibꝰ.nō aūt aliū ꝑ alio q2 tūc eēt ꝑphiphū.vt ſ.e.parphiphū.
m Grauiſſie. Cōtractꝰ. i.reꝝ q̄ vebūt qð dic vt.ſ.ð nauicu.l. pe. ꝛ q̄ res vē.nō poſ. l. iij.
n ¶ Merces. q2 locant alicui

In oibꝰ ꝑuīcijſ veredoꝝ quarta ps[a] reparet.ſtabula aūt vt ipēſiſ publicis[b] extruāt ꝯ rōnē ē cū ꝑuīcialiū ſūptu i q̄ꝝ locꝭ ſtabula cōſtituta ſūt citiꝰ arbitramur apparēda:ꝛ vtiliꝰ tā publico q̄ꝫ his q̄s ſtercꝰ aialiū ꝑ ſuo ſolatio[c] hr̄e ꝯcedimꝰ

¶ Idem. Lex.viij.

Ut agēdi itinerꝭ poſſit eē moderatio dni veredi[d] ꝑ dies ſingulos[e] ex vtraqꝫ pte[f] dimittāt[g]: pena q̄nqꝫ lib. auri minime defutura ꝯ eos qui ſtatuta noſtra neglexerint.

¶ Faciēde euectiōis copia oibꝰ iudicibꝰ denegēt excepto p̄fecto p̄torio ꝛ officioꝝ magr̄o:niſi ad trāſmittendas publicas functōes euectionē faciāt. b.

¶ Impe.Leo.L.ix.

Iudicibꝰ[h] faciēde euectōis copiā denegamꝰ: cū id tm̄ nr̄o nomini et tue ſedi necnō viro illuſtri magr̄o officiorū ſit reſuādū[i].cū necqꝫ p̄fecto vrbiſ nec magiſtriſ militū/nec ducibꝰ/nec vicarijs nec cuiqꝫ alij p̄ter mēoratas duas ptāteſ a nobis h̄ cōceſſū ſit: his cū tm̄ ābulādi facultatē iudices[k] ex ſuo arbitrio p̄bituri ſūt q̄s i trāſmiſſionem publicaꝝ fūctionū ꝑſecutores viderit cōſtitutoſ[l].ſcituri ſi diffinitionē nr̄am exceſſerit ſe q̄dē.xxv.auri lib.officia ꝟo q̄nquagita cē mulctādos.

¶ Sup aialibꝰ publicꝭ ad euectionē curſꝰ publici deputatis nullus ꝯctꝰ locationis etiā ad vecturam ēptionis tenet.hoc.d.B.

¶ Idem. Lex.x.

Grauiſſime pene acerbitate ꝓpoſita euectionū ꝯctꝰ[m] aialiū q̄ꝫ publicoꝝ merces[n] ꝛ emētis ꝛ diſtrahētis cōuertione ꝓhibemꝰ.

¶ Idem. Lex.xj.

Nullꝰ euectōe vtat ꝓuatꝰ[o] tametſi valuerit impetrare.

¶ Idē.L.xij.

Quoniā veredoꝝ[p] q̄ꝫ cura pari rōne tractāda ē ſexagita libras auri ſella cū frenis:ſexagita itidē auerta[q] nō trāſcat[r] ea ꝯditiōe vt ſi q̄s p̄ſcripta moderatiōis ipatoꝝ librамēta trāſcēderit eiꝰ ſella i fruſta cedat.auerta ꝟo fiſci iuribꝰ deputet exceptꝭ auri cētenarijs[s] q̄ neceſſario ē ab hypocōis i ſolitꝭ ſaculꝭ[t] reportari.

¶ Nō debēt ruſtici q̄ hypocomi appellāt ꝑducēdo eq̄s ꝑ publicū curſum indigna ſpoliatione vexari.h.d.Bartolus.

¶ Idem. Lex.xiij.

Non patimur hypocomos[u] ꝑ eos q̄ ꝟedꝭ vterēt idigna ſpoliatōe vexari ſi q̄dē nōnulli ꝟedarij[x]

ad vecturā aſalia publico curſui deputata.
o Nullus.ꝓuatꝰ. qui imo nec magr̄atus niſi duo. vt ſ.e.iudicibus.
p Quoniā veredoꝝ. expone.vt.ſ.e.l.ij
q ¶ Auerta.i.pectorale eq̄rum.
r ¶ Nō trāſeat.ſ. ſella ꝛ auerta.
s ¶ Auri cētenarijs. alſ aurigenarijs alſ auri cētenarijs.
t ¶ Saccul.ſine ſella aliq̄ fozte: ꝛ qð dicit hypocomos expone vt.j.l.pxi.
u Non patimur hypocomoſ.hypoſ i. ſub: comos.i. villa. ide hypocomi q̄ ſunt ſub villanis.
x ¶ Ueredarijſ.i. ducēteſ eq̄s. alibi ꝑ ip̄is eq̄s. vt no. ſ. eo.l.ij.

ſagoꝝ[a] dicuntur au ferre vel precidere q̃ circa per om̃es iudices ⁊ curioſos miſerabilis remoueatur iniuria ſcientib⁹ cũctis vt ſi obſeruata nõ fuerit noſtra ſanctio non ſolum dãna reſarcire/verũetiam notam[b] et mulctam qui neglexerit ſubire cogetur.

¶ Exhibitio curſus publici ſm̃ ꝯſuetudinẽ locorũ cõmittit vt plauſtra faciant onerari.h.d. Bar.

¶ Idem. Lex.xiiij.

Publici[c] curſ⁹ exhibitio ſm̃ locoꝝ ꝯſuetudinem vel curialib⁹ vel cohartalib⁹ dꝫ cõmitti[d]:vl' his q̃ ſuo ꝑiculo ab eminentiſſima ꝓfectura ſub ꝯpetẽti cautela excipiũt[e].

¶ Mittens equũ in curſum publicũ non mittendum: quadruplũ ꝓcij dicti equi fiſco reſtituat. B.

¶ Imperator Conſtan. Lex.xv.

Si quis[f] vel ꝑ vna mutatione[g] veredum ſuperducẽdum eſſe crediderit:i quadruplum ſuperductorum animalium preciũ fiſci iuribus inferat.

¶ Legati gentium principi non ſubditarum curſu publico poſſũt vti. hoc dicit Bartol.

¶ Idem. Lex.xvj.

His tm̃modo[h] vtẽdi curſus publici facultas cõceſſa eſt qui legati d' diuerſis gẽtibus ad noſtrã clementiã ꝓperare feſtinant.

¶ Subtrahens mulionẽ euectioni deputatũ decẽ libras argẽti fiſco perſoluat. Bartolus.

¶ Idem. Lex.xvij.

Nemo mulionẽ mutatiõibus[i] deputatum vel per ſolicitationẽ vel receptionẽ ſubtrahẽ audeat decem libraſ argẽti pene noïe inferre reformidans.

¶ Curari debet ne equorum curſui publico deputatorum pabula id eſt prebenda chariori precio vẽdatur:et etiam vt non teneantur prouinciales viliori precio vẽdere. Bar.

¶ Idem. Lex.xviij

Annialia[k] publica dũ longe maiore ac ꝑ iniq̃ ꝓcio pabula eſtimẽtur per mancipes[l] atq3 apparitores[m] apte vexant:ne id[n] ꝯtigat ſublimitas tua[o] diſponat: vt nec pabula mutatiõib⁹[p] deſint:nec ꝓuinciales vltra q̃ȝ iuſticie ſinit ratio ꝓgrauẽtur[q].

¶ Prouinciales ⁊ curiales ad preſtãdum animalia indebita ad curſum publicũ non grauẽtur:quia ſatis eſt ſi cõferunt in pabulis et pecunijs equorum deputatorum curſui publico hoc dicit Bartol.

Comperim⁹ ¶ Idẽ. Lex.xix. ꝓuinciales ⁊ pabula ⁊ pecuniã ꝓ curſu eq̃rũ cẽſualiũ ſolẽni rõne cõferre/⁊ extrinſec⁹ etiã parauredoꝝ[r]

a ¶ Sagoꝝ. hoc ſagum ſagi veſtis tenuis ⁊ abraſa. ſꝫ hug.

b ¶ Notam. i. infamiã. vt.ſ.d' dignit.l.ij. Uel ſm̃. P. i. bullã ſingulis manib⁹ eoꝝ impreſſam.vt.ſ.de aq̃duct.l. decernimus. ⁊ de fabricen.l.ſtigmata.

c Publici. No.conſuetudinẽ. j.eo. curſum.et.ff.de teſti.l.iij.§.fi.

d ¶ Cõmitti. vt faciãt onerari plauſtra.

e ¶ Excipiũt. id eſt accipiũt.

f Si qs vel pro.ſcꝫ officialis.

g ¶ Mutatione. mittit eq̃s non mittendos:⁊ releuat mittẽdos ad qd.ſ. eo.par phiphum.

h His tantũ modo.ſcꝫ legatis qui ⁊c. ⁊ dic gẽtib⁹ nõ ſubditis ſed de ſubditis ſecus. vt.j.eo. curſum ibi: quoniã etiã legatoꝝ ⁊c.⁊ facit.ſ.e.iudicib⁹

i Nemo. Mutationib⁹.i. euectionib⁹ que ſiũt ꝑ mutatiões per ſonaꝝ ⁊ equoꝝ vt.ſ.e.l. in oĩb⁹

k Annimalia.i.eq̃s ducentos veredos. Accur.

l ¶ Per mancipes. qui manu capiunt.

m ¶ Apparitores id ẽ publicãos. vt.ſ. de vec.l.ſi quis. P. nã cũ mancipes earũ vẽdunt parum datur eis:et ſic laborem ꝑferre nequeũt. Et ſic not.ꝙ equ⁹ male pabulat⁹ male vadit. Equus male pabulatus male vadit.

n ¶ Ne. id ſub. vnde ne ⁊c.

o ¶ Sublimitas tua. Loquitur prefecto ꝓtorio

p ¶ Mutationibus. id ẽ equis qui permutationes vehunt. vt ſ.l.proxi.

q ¶ Pregrauentur quia non debẽt minus vili precio vendere.

r Comperimus. Parauredorũ. expone vt. ſ.eo.l. ij. et facit.j. de luc. aduo.l.ij.et ſ.d' vecti.l. vſurpationem. et.ff. de offi. preſi.l.illicitas.

onere pregrauari. p=
uinciarũ igitur recto
res ꝓcurent ne vnꝗ̃
curſus publicus ve
niat in querelã/ ⁊ oc
caſio deceptiõis cu=
riales vel prouincia
les animalia indebi
ta preſtare cõpellat.

¶ Nullus dux poſtꝗ̃ du
catum ſuũ intrauit vti de
bet curſu publico: ſed iu=
mẽtis proprijs. qđ etiam
obſeruatur ĩ officialibus
cohartalibus pena ꝯtra=
facientibus imminẽte. B.

¶ Idem. Lex.xx.

Nemo ducum ingreſſus ſe=
a mel prouiciam[a] ſuã
poſtmodum in itine
ribus faciendis cur
ſu atꝗ angarijs ipe
ſine ſuo vtatur offi=
cio: ſed expeditionẽ
militarem iumen=
b tis proprijs[b] exequã
tur. de cohartalinis
officijs eadem lege
ſancim[us] ne quis ex
his per prouinciam
ſuam diſcurrens ve
c reda[c] vti conetur in
poſterum cum ſacra
prohibitum ſanctio
ne cognoſcant. ꝙ ſi
quis ducum vel apparitorum vel co
hartalium officiorum temerario ani
mo ea que decernimus contẽnenda
putaverit: ꝑ ſingula animalia quib[us]
vſus fuerit ſingularum librarum au
ri illatione mulctabitur.

¶ Etiam eccleſia tempore expeditiõis nõ ex=
cuſatur ab angarijs vel perãgarijs. h. d. Bar.

¶ Idem. Lex.xxj.

Nullus penitus cuiuſlibet or=
dinis ſeu dignitatis vl' ſacro
ſancta eccleſia vel domus regia tem
pore expeditionis excuſationẽ anga
d riarum ſeu perangariarũ habeat[d].

¶ Imperator Archa. Lex.xxij.

Curſum ambularem ab omni
orientali tractu necnon ab his
ciuitatibus aliarum regionum qua
e rum inſtructio tui culminis[e] memi=
nit tolli amputariꝗ decernimus: ita
tamen vt in tranſitu fortiſſimorũ mi
litum quãdo noſtra ſerenitas diſpo=
ſuerit/ ex alijs ad alia eos loca dedu
ci: euectioneſꝗ animaliũ ſm conſue=
f tudinem a noſtra[f] fuerint ſerenitate
conſecuti: ⁊ in armorũ tam confectio
g neꝗ̃ tranſlatione[g] ſeruata conſuetu
dine in profectione quinetiam lega=
h torum[h] animaliũ dñis qui ea ſolent
accepta mercede locare prebenda pẽ
ſio arche tui culminis ĩputetur tra=
i ctatorias[i] videlicet animaliũ ſup me
moratis cauſis nulli alij iudicij cu=
iuſcũꝗ ſit dignitatis (niſi tuo tantũ
modo culmini) faciendi licẽtiam pa
tere decernimus.

¶ Imperator Hono. Lex.xxiij.

Iubemus nemini licere cuiuſ=
cunꝗ ſchole vel officij vel mili
tie ſeu conditionis per totius orien=
talis tractus partes ob quãcũꝗ cau
ſam proficiſcendi ſeu redeũdi ſupra
k vnum veredum[k] vnũꝗ parauerem=
l dũ cũ euectione tamen iudiciali[l] mo
ueri niſi ſpecialis ei ꝑſtita ſit noſtre
ſerenitatis quãtitatem animalium
continens euectio: exceptis procul=
dubio his q̃ pecunias publicas de=
uehunt: cum in hac parte ſinenoſtra
quoꝗ ſpeciali auctoritate tanta con

a Nemo. ꝓuinciã. i. ducatum.
Prouincia pro ducatu capitur.
b ¶ Proprijs. facit. C. đ ſtatu. ⁊ imag. l. ⁊ virtutum. et in aut. đ mã. ꝓn. §. illud.
c ¶ Vereda. expone. vt. s. e. l. ij
d Nullus. habeat. ſic. de ſac. ſan. ec. l. neminẽ. ⁊ de excu. mu. l. marimarũ. ⁊. C. de q. mu. vel pre. l. ij.
e Curſum. Cui culminis. loquitur prefecto ꝑtorio
f ¶ Conſuetudinem. C. co. publici.
g ¶ Trãſlatione. C. de fabri. l. fi. §. quotiens.
h ¶ Legatorum. C. co. his tantũmodo ꝯtra. Solu. ibi.
i ¶ Tractatorias. i. litteras date licentie vehẽdi animalia. et adde. vt. s. ti. j. in rubri.
k Iubemus. Veredũ. hoc expone. vt s. e. l. ij.
l ¶ Iudiciali. ꝑfecti. nõ alteri[us]. vt. s. l. pxi. in fi.

a ¶ De tractatorijs z ſtatuiſ. ¶ Forte declinat, hic z hec tractatoria: z erāt viri qui tractabāt z contractabāt aialia publica z eq̄s ſacro vſui deputatos. Ul' forte tractatorie dicunt littere date licētie vehēdi aialia. vt.§.ti.j.curſum.in fi. vel vt liceret ad tractandū.i. ad apprehendē dū crioſos ipe trate. vt.§.ð ðf. l.j.§.j. imo z ius erat inia militi data forte falſa

Addi.

¶ Statinis legendū nō ſtatuis. Statina enī dicunt loca in q̄ bus q̄s morat a ſtando ſicut ſtatio. Unde z legimus Ceſar ſtatina habuit caſtra. frequens z vſitata ſcriptoribus vox. Tractatores ꝟo hic capiunt ꝑ his q̄ tractatorias habēt vt pri⁹ dictū id eſt facultatē et licētiam (quā dicūt) habent adducēdi eq̄s in curſu publico. quā Ply. in vltima epl'a ad Traianū diploma vocat. de diplomate Bude⁹ i pādectas ſcribit. z turcō ſul.i.l. ꝯtinuus. de ꝟbo. obliga. vbi duplomate corrupte legit. nō debet īquit foelici diplomate. i. reſcripto ꝑncipis ſnp cū do vſus diebus ac noctib⁹ iter cōtinuare oī tē peſtate ꝯtēpta. z hoc ſenſu meminit Diplomatū Corneli⁹ tacit⁹ i Othonis morte. Jta dici poteſt dari diploma q̄d gallico ſmone dari tractū ſiue tractatoriā dicim⁹. De diplomate q̄d a diploo.i. duplico dictū volūt nonnulli lege Beroaldū in Sueto. et alios auctores vulgareſ q̄ commentarios. Pyrrhus.

uenit aialia moueri quāta tranſuehende pecunie ſumma z ei⁹ tuitio depoſcit: quinquaginta librarum auri bis feriēdis cōdēnatione quicunq̄ noſtra iuſſa quolibz modo ſeu tēpore violauerit ſeu violare conceſſerint.

¶ De tractatorijs z ſtatuis a. Titu. lij.

¶ Licentia data pro aialibus ad vehendū z arripiendū iter debet biduū continere: ad morā ꝟo trahendā q̄nq̄ dies: et nulli debet dari ꝑ ſe z neceſſarijs ſibi ꝑſonis niſi illis tm̄ qui animalia vſui publico deputata perſequūtur. h. d. Bartol.

¶ Jmperator Conſtan. Lex vnica.

Tractatores b cū ſtatuis ſoliti tātūmodo biduum tempus accipiant c nulli vero penit⁹ cū neceſſarijs ſibi perſonis prebeatur niſi his tantūmodo qui animalia atq̄ equoſ ſacro vſui neceſſarios perſequūtur d: ita tamen vt his dimiſſis i tractatoriaꝝ corpore e quiq̄ dierum numer⁹ aſcribatur / vt nullus vltra hoc temporis ſpaciū ad reſidendū in quo libitum fuerit loco copiam nāciſcatur.

¶ De apparitorib⁹ prefectorum pretorio z priuilegijs eorum. Titulus. liij.

¶ Cornicularij prefectorū cōpleto munere principis purpurā adorēt: et cū ſint ocio donati ad aliud officiū non deuocant. B.

¶ Jmperator Leo. Lex. j.

Prefecture f cornicularios qui ānis ſingulis exeūt poſt tranſactos corniculos noſtram adorare purpuram volumus: quo honore ꝑfunctis cū iam miſſionem tenuerint liberum ocium dam⁹ vt ad ſuſceptionē g vel cuiuſlibet neceſſitatis officiū minime deuocentur.

¶ Prefectiarij exactōes prouincialium facere nō debent: nec etiam habere cuſtodiam horreorū. hoc dicit Bartol.

¶ Jdem. Lex. ij.

b ¶ Tractatores. expone vt in rub.

c ¶ Accipiāt. vt iter arripiant.

d ¶ Perſequunt id eſt q̄ deputati ſunt. ad hoc. vt.§.ti.j. iudicibus.§. his eni.

e ¶ Jn corpore. ſcribebant dies datarū l quodā libro vbi offices ſcribebant et biduū ad inchoādū iter: et q̄nq̄ dies alij quib⁹ poſſit ſtare i itinere vbi velit ñ plures al's capitur vbi inuenit vt.§.ti.j.l.iij. et no. q̄ ſic biduū datur his q̄ accipiunt litteras ad trāſeundū ꝑ caſtrū francū. ¶ De apparitorib⁹ ꝑfec. pt. zc̄.

f Prefecture. ſcilicz ꝑtorie vt i rub. et cornicularij erant q̄ cornua ſonabāt q̄ſi milites ibāt ad bellū ſm. lb. de q̄bus. j.l.iij. et.§. de offi. di. iudi. ſciāt. z facit. ad hāc. l.j. ti.j. z.§. de pala. ſac. lar. l.j. z de dome. z ꝓtec. l.j. Ac.

g ¶ Suſceptionem. i. officiū ſuſceptoris de q̄bus habes.§.ð

Prefectiari=os[a] ad pernicie[b] ꝓuincialiū exactionib⁹ i ꝓuicijs vl' poti⁹ lucris ⁊ q̄stib⁹ suis[c] ſeſe imiſcere vetam⁹: p̄terea vl' horreorū[d] gerere custodiā/ vel curiaꝝ ius[e] atꝙ arbitriū ſibi p̄ſumere his denegamus: horū ſi quis p̄ſentis legis temerator exiſtat/ volum⁹ eū cōpetenti motu ⁊ indignatione pcelli.

¶ Cornicularij/ ꝓmiſcrinij/ et numerarij prefecti pretorio sortita laborum requie priuilegijs hic inſertis gaudent. Bar.

¶ Imp. Aug. L. iij.

Cornicularij[f] et ꝓmiſcrinij numerarij inſuꝑ qui i officio tue ſublimitatis ꝑ ordinē obſequijs militie terminati deſideratā laborū requiem ſortiunt pro multis erga rēpublicam ſudorib⁹: ab omnib⁹ indictionib⁹ tam militariū ꝙ ciuilium[g] iudicū ſemper habeant immunes[h]: et ciuilium tantū iudicū nō etiā militarium iuriſditiōi ſubiaceāt. Huic ſanctioni addendū eſſe cenſem⁹: vt ſi q̇s prefectiarius dū militat vel poſt depoſitum cingulum ſine teſtamento quod legibus comprobatur: nulliſꝙ ab inteſtato ſucceſſorib⁹ de relictis fati munus impleuerit: om̄es ei⁹ patrimonij facultates ꝓuiſione magnificentie tue ſedis nō fiſci iurib⁹[i]/ ſed arche tui culminis rationib⁹ vindicētur. ſcriniarijs autem ⁊ exceptoribus ceteriſꝙ qui in officio tui culminis merent cū in legione prima[k] adiutrice noſtra militant: audientiā tantūmodo in cauſis in quibus pulſantur tue celſitudinis deputamus. In prouincijs vero cōmorantes rectoribus earū eos reſpondere iubemus[l]: niſi publicū officium aliquod eis iniunctum ſit.

¶ De apparitorib⁹ prefecti vrbis. Titulus.liiij.

¶ Qui adminiſtrauerunt officia officio finito principis purpuram non adorāt. Itē apparitor ſedis vrbane illuſtris de cōcuſſo piſtore cōuictus punitur. hoc dicit cum.l.ſeq. Bar.

¶ Imperator Gor. Lex.j.

Preter eos q̇ de officio eminentiū poteſtatū[m] numero ſtipendioꝝ ⁊ curriculis euolutis vrbiſꝙ p̄fecture et ſerenitatis nr̄e[n] annis ſingulis attigere purpurā venerariꝙ p̄cepti[o] ſunt: nulli prorſus eoꝝ q̇ ꝓuicialia officia ꝑegerit trāquillitati noſtre muricē[p] adorare ſit liberꝝ oim̄ ſuffragioꝝ obreptione ceſſante.

¶ Imperator Archa. Lex.ij.

Quicūꝙ illuſtri vrbane ſedis apparitor clandeſtina fraude piſtorem concuſſerit: accuſatus atꝙ conuictus perpetui beneficij[q] nexibus abdicetur.

---

de ſuſcepto.l.j.

a Prefectiarios.i. officiales p̄fecti

b ¶ Perniciē. id ē q̇d eſſet pnicies ꝓuincialiū

c ¶ Suis. ſic. ff. de neg. geſt. ſi pupilli. §. ſed et ſi quis.

d ¶ Horreoꝝ. publicoꝝ. aldri

e ¶ Curiaꝝ. ſi. vt ſunt agētes i rebus. vt. ſ. de curioſis. l. ij.

f Cornicularij. Ex pōe vt. ſ. l. j. oēs iſti erant officiales p̄fecti p̄to.

g ¶ Ciuiliū. ſic ſ. de agē. in re. l ex eo §. vt aūt ſi.

h ¶ Immūes vt. ſ. l. j.

i ¶ Fiſci iuribus. ſic. ff. de in iuſ. rup. ⁊c. ſi q̇s exheredatus. §. ei⁹. ibi quod ſi tedio ⁊c.

k ¶ Prima. mīte eni erāt. ſic. ſ. de caſtrē. pe. l. fi.

l ¶ Iubemus ſic. ſ. de off. rec. ꝓuin. l. i officiales. ⁊. ſ. de agē. i reb. l. ex eo. i fi.

¶ De apparitorib⁹ p̄fecti vrb.

m Preter eos Poteſtatum. vt ſunt prefect. preto.

n ¶ Serenitatis nr̄e. Hic pone ſupiorē v̄ſu nūero ſtipē. ⁊c.

o ¶ Precepti ſunt. vt. ſ. tit. j.

p ¶ Muricē. i. nos muriceo colore veſtitos. vt ſ. de veſ. olobe.

l. ij. lib. xj.

q Quicunꝙ. Bn̄ficij. ſi habes beneficij habeas abdicetur. ſi pauſicij hēas tūc adducetur. ⁊ tūc eſt ꝫ

ē.de penis.l.necꝗs.Sol.hic ſpãle.nã ꝛ alſ tolerat talis ſnia:lꝫ ſit inciuilis. vt ff.de pe.l.mor꞉.§.ſed dãnare.

¶De apparitorib⁹ magiſtrorum militũ ꝛc.

a Qui ſeſe.ē ti.ij.l.j.et iij.Ac.

b Qui in officio.Ordinis ſint militar꞉. ſcilicet ei⁹ militie in ꝗ ſunt puta nũerarij ꝛ ſimiles. vt.j.l. numerarios.nõ tamẽ modo militari poſſunt teſtari.vt. ē.de teſta.l.ſcriniarios que eſt contra. Uel dic vt no.ē de caſtrẽ.pecu. l.fina.Accur.

c Probari Uolum⁹ vt et.ē.de agri. ꝛ cen.l.colonos et facit.ē.ꝗ mili.nõ poſ.l.ij.et iij.et.j.ti.j.l.j.

d Numerarios.De his habes.ē.ꝺ numerarijs.

e ¶Preſentalium.i.eorũ qui preſẽtialiter nobiſcũ ſunt.vt.ē. de re mili.l.nẽo miles.

f ¶Exeũtes.de officio numerarij.Accur.

g ¶Deferẽtes.ſ. numerarios beneficium part꞉ mili.q.d.licet finiat militia prima/deferant tamen ſectum partem bñficij ſeu

¶De apparitorib⁹ magiſtrorum militum ꝛ priuilegijs eorum. Titu.lv.

¶Imperator Val. Lex.j.

a Qui ſeſe^a i officijs magiſtrorum equitum ac peditum militare monſtrauerit: ab omni nominationis iniuria excuſent.

¶Imperator Leo. Lex.ij.

Qui in officio magiſtroꝝ equitum ac peditũ militiam ſortiti ſũt b ordinis^b ſint militaris.

¶Imperator Conſtan. Lex.iij.

Probari apparitores magiſterie ptãtis neq curiales i aliquo officio neq cobartales neq cenſibus a c ſcriptos volumus^c/

¶Numerarij illuſtrium completa militia et principat⁹ munere functi gaudent priuilegijs hic inſertis.item qui ſunt de nũero militantium gaudent priuilegijs eorum:quivero ſunt vltra numerũ nõ hoc dicit cũ.l.ſe.Bar.

¶Idem. Lex.iiij

d Numerarios^d virorum illuſtrium magiſtroꝝ militum tam preſen e talium^e ꝙ orientalium qui ordine et ſtipendijs militie fuerint decorati exeun f tes^f tribunis pretorianis parti militaris ſudorib⁹ eorum g bñficiũ deferentes^g ſociari precipimus: ita videlicet vt poſt completam militiã ab oĩbus indictionib⁹ tam militariũ ꝙ ciuilium iudicũ ſem h ꝑ habeant imunes^h: i principat⁹ⁱ vero munere functos tribu k nis vigilũ^k militaribus aggregari volumus

¶Impera. Zeno. Lex.v.

l Eos qui in officijs noſtris^l m merentes ſtatutoꝝ^m numero tantummodo inſerti ſunt fori preſcriptione muni n riⁿ:ceteros vero qui ſupra huiuſmodi numerum militare noſcũtur quaſi nec militãtes et apud illuſtriſſimas prefecturas:et apud clariſſimos ꝓuinciarum rectores de quolibet pulſari ꝛ ꝯueniri et ſine cinguli preſcriptione reſpõdere de negocio ſancimus.

¶De apparitoribus proconſulis ꝛ o legati^o. Titu.lvj.

honoris:q꞉ ſociãtur tribunis vt habeant eã dignitatẽ ſiue admiſtrationeꝫ quã habent tribuni.ad qđ.ē.ꝺ ſilẽ.l.fi.in fi.

h ¶Immunes. ſic.ē.de aſſeſ.l. non parũ.Ac.

i ¶Principat⁹. ꝛ hi principes erãt quidã officiales magiſtri militum maiores alijs quaſi prima capiẽtes ſm Hug.et facit.j.de cohar. l.j.Accur.

k ¶Tribunis vigilũ.non loquit de illis qui ſũt ē.de.of.prefec. vigi.l.j.ſꝫ ꝺ his qui ſũt.ē.de cohar.l.j.

l Eos. Noſtris.loqꝛtur magiſtro officiorum.

m ¶Statutoꝝ. taxatus erat eorum numerus. ꝛ facit.ē.de ſac. ſanct.ecc.l.non plures. et. ē.de of. magi. mil.l. ij.et.iij.

n ¶Muniri. nã ſub te non ſub alio cõueniunt ꝛ in ciuilibus ꝛ in criminalib⁹ cauſis.

o ¶De apparitoribus proconſulis ꝛ legati.

Additio.

¶ Balzatus. Hic ſcribit quid ſentiat de illa noſtroꝝ iurecōſultoꝝ diſceptatiōe quot legatos habuerit ꝓconſul. nā alij vnum alij plures habuiſſe opinanꝭ. et adhuc ſub iudice lis ē in. l. pe. de offi. eius cui mād. eſt iuriſdi. ipſe autem putat procōſulem ſolitum habere tres legatos tū qꝛ et cōſuli tot numero dabantur vt eſt apꝺ liuium lib. xxvij. quos petierat ad ꝯſulem tres legati miſſi. tū qꝺ Ci. in epla puta ad quintū fratrē id docet aperte dū gratulaꝭ illi Aſie ꝓconſuli qꝺ tres legatos optios elegerit. in quā ſententiam facit ea. l. pe. dum ait Marcellus cū poteſtatē tuam legatꝭ tuis mandaueris. et ſcribit ad proc. aphꝛice. Item quod Balzat⁹ ait hunc titulū adiuuare coꝛuꝫ opinionem qui vnū dūtaxat illi tribuūt legatū Dico in hoc titulo eſſe legem ſecūdā que aliter oſtendit dū ait. apparitioni tue et legatoꝛum. ad ti. prece. in. l. vlti. vide qꝺ franciſcus Aretinus ſcribit in. l. ſi vſumfructū §. ſi quis poſt. ff. de leg. j. Pyꝛrhus.

¶ Obſecundans proconſuli vel legato nō debꝫ eſſe curialis vel aſtrict⁹ alicui coꝛpoꝛi: et ſi aſtrictus eſt debet reſtitui: ⁊ apparitoꝛes legatoꝛū debēt eē quadringēti. h. d. Bar.

¶ Imꝑatoꝛ Iuſti. Lex. j.

a Officio[a] qꝺ tuis meritꝭ obſecūdat nō curialē quēꝗ nec ex ceteris coꝛpoꝛib⁹ volum⁹ aggregari: at ſi qui erunt inter appꝛitoꝛes hmōi reſtitui eos munijs debitis mox iubemus.

¶ Idem. Lex. ij.

b Apparitioni tue[b] ⁊ legatorum quadringētos cēſuimus deputandos: de his dūtaxat quos eſſe ſibi detractos reipub. mēbꝛa[c] non querunt.

a Officio. Loquitur ꝓcōſuli aphꝛice. ⁊ facit ſ. ti. j. l. ij.

b Apparitioni tue. proconſuli aphꝛice loquitur. et facit. ſ. ti. j. l. j.

c ¶ Mēbꝛa: vt enī homo habet multa mēbꝛa ſic reſpublica habet diuerſa officia: qꝺ patet ꝑ hūc librū et tractatū de officijs. ⁊ iſti. in ꝓe. in

d In fi. nō ergo alteri⁹ curie aſtrictū accipiet. In proconſulari prouincia. i. in ea quā ꝓcōſul regit. nā aliqua reguntꝭ per alios: ſcilicet comites pꝛefectos.

e ¶ Impudēter. ſic. ff. de ꝑcul. l. q̄ olī. §. j.

¶ De apparitoꝛibus comitis oꝛientis.

f In officio ſ. ti. j. l. ij.

g ¶ De cohartalib⁹. ¶ Qui officio curie erant cohartati. Ac.

h ¶ Pꝛincipib⁹. hoc dic vt. ſ. ti. iij. l. nūerarios. in fi. no. ſed qdā habēt rub. j. l. ꝑ ꝛi. nullus.

¶ Idem. Lex. iij.

In proconſulari prouīcia[d] officium procōſulare poſtulet quod exigere cōſueuit: nec alienis ſe partibus īpudenter[e] inſerat.

¶ De apparitoꝛib⁹ comitis oꝛientis. Titulus. lvij.

¶ Impera. Zeno. Lex vnica.

In officio[f] comitꝭ oꝛiētis non amplius ꝗ̄ ſexcenti apparitoꝛes habeanꝭ: quos quidem publicis neceſſitatib⁹ nouim⁹ abunde ſuppetere.

¶ De cohoꝛtalib⁹[g] et principibus[h] coꝛnicularijs ac pꝛimipilarijs. Ti. lviij.

Addi.

¶ Balzatus. in hac ru. legit cohoꝛtalib⁹ nō cohartalib⁹ ⁊ doctius q̄ ī domeſtica militia aliquius cohoꝛtis eſſent. et Schotus cohoꝛtales cohoꝛtalinoſq̄ vbiq̄ ſcribit. qꝺ cōuenit deſcriptiōi legis officia. hoc tit. illic vel probatos cohoꝛtū noīe qui ī aliqua cohoꝛte erant ſine ſocietate militari vel palatina. Uide huc ſueto. in tiberio. Statōes militū ꝑ italiā ſolito frequētioꝛes diſpoſuit. Rome caſtra cōſtituit qb⁹ ꝑtoꝛiane cohoꝛtes vage ante id tꝑs et per hoſpitia diſperſe ꝯtinerenꝭ erāt autem ꝑtoꝛiane cohoꝛtes honoꝛatiſſime q̄ ad ꝑtoꝛiū id eſt principis tabernaculū excubabāt. ⁊ ꝑtoꝛiani milites ex Scipionis edicto ſexcuplex ſtipendiū accipiebāt. in. l. j. Stationarij hi milites q̄ ſint prius dictum eſt qui ad ſtationem et cuſtodiam alicui⁹ oppidi vel caſtri ſunt. vt in limitrophis locis vl' nuper queſitis que cuſtodia indigent hos ego crediderim eſſe quos cohoꝛtales vocat hoc titulo. galli garniſon dicunt in. l. ſolita. baſtagie. a baſtazo. vnde baſtagiarij de quibus ſupꝛa. ⁊ munus ferēdi re

neceſſarias ad exercitum dicitur galice le bagaige. in l. quicūq;. per oſdroſenam prius dictum eſt ex herodiano legendū oſrhenam. in l. ordinariorum poſt primipili paſtum. Accurſius vacillat. nam legit quādoq; faſtū. prior lectio placet propter annonam que dabat primipilo differentem a ceteris vt in. l. ſeq. paſtos autē thalamū ſignificat idc paſtophori quos cubicularios vl' edium cuſtodes vocare poſſum' ego crediderim magis conuenire huic legi faſtum pro honore ⁊ officio primipili cum rationis redditione. vel pro libro rationū in alijs codicibus legi pactum. Ad. l. ſi apparitor. videas frāc. Are. ti. in. l. properādum. §. et ſi quidem. C. de iudi. Pyrrhus.

a O. Mnes ſtationarij. Qui ſtabāt in confinibus q̄ et dicunt liminarche et irenarche. vt. ff. de cu. re. diuus.

b ¶ In cuſtodia vt ⁊. ſ. de curio. l. j. in fi. et. l. fi. et de pri. car. l. j. et de accu. l. ſi qs.

c N. Ullus. Probare id eſt approbare in officium vl' prouehere id ē pmouere ſine litera pricipis que eum approbet. vt hic. et. j. de diuer. offi. l.

¶ Stationarij q̄ irenarche appellant non debēt facere exactiones: nec aliquē in carcerem mittere etiā ſi crimen ſit manifeſtum. h. d. Bar.

¶ Imperator Conſtan. Lex. j.

a Omnes ſtationarij[a] neq; ſuꝑactionē audeant: neq; carcerem habeāt: neve quis perſonā / licet pro manifeſto crimine apud ſe habeat i

b cuſtodia[b]: ſciēs ꝙ ſi quid tale fuerit commiſſū capite puniendus eſt.

¶ Nullus iudex volentē militare approbare debꝫ ſine ſacra approbatoria: nec permittere etiā vehere exceptis prouincie officialib' qui curſus publici ſolicitudinem ſuſtinēt. hoc dicit Bar.

¶ Imperator Leo. Lex. ij.

Nulli' iudicū quēq; ſine ſacra probatoria ꝓba

c re[c] audeat vel prouehere: excipim' tñ officia ꝓuincialia curſus publici ſolicitu

e dinē ſuſtinētia[e] nec

e eīn tāto muneri[e] ad

f miniculū [f] denegari publica ꝑmittit vtilitas.

¶ Priuilegia ſolita conceſſa per dominū diocletianum principem confirmantur: et etiā extendūt prout infra deſcribitur. hoc dicit Bar.

¶ Imperator Juſtinianus. Lex. iij.

g Solita[g] cohartalibus ſyrie priuilegia q̄ a diuo diocletiano porrecta ſunt atq; cōceſſa nos quoq; porreximus ac iubem' eos nō ad ſollicitudinē

h baſtage[h] non ad functionē nauicularia deuocādos nō inuitos curialib' cetib' aſcribendos: verum ꝑacto labore militie

i paſtus ꝓmipili[i] ꝯpetenti ſedulitate functiōe tranſacta/ ꝓrogatiuam bis recuſa

k tionis[k] offerimus.

¶ Idem. Lex. iiij.

Officia rectorū ꝓuinciarū tue magnificētie lr̄is volum' admoneri/ vt ſuſceptos in officiō

l ꝓprio[l] vel probatos cohortū nomine vel legionū priuilegijs

in his. et. l. pe. et fi. et. ſ. de re milita. l. neminē

b ¶ Suſtinentia. vt. ſ. de agen. in re. et non alij. vt. ſ. de decu. l. j. et fi. in fine.

e ¶ Muneri. i. gerentibus tantū munus.

f ¶ Adminiculum. quod eſt ꝑ officiales quos ſibi eliget.

g S. Olita. Als incipit ſolita cohartalibus ſyrie ꝓuilegia ⁊c. alias incipit priuilegia ⁊ cetera deſunt.

h ¶ Baſtage. baſtaga ſeu vaſtaga vtrūq; eīn dr̄ officium publicum vel militia qd̄ gerētes baſtagarij dicebātur: qui ruſticos ad quintam beſtiam ꝓncipi dā dā cogebant. vt ſ. de muri le. l. iiij. ⁊. l. eternam — Baſtage q̄ dicunt.

i ¶ Primipili. q' fuerat primipilari'. et no. ꝙ q̄dam hñt paſt' primipili: et leges trāſacta fūctione paſt' primipili cōpe. ſe. ⁊c. et dr̄ paſt' ꝓ ſilitudinē: q2 ſicut hō prio comedit/ ſcd̄o digerit. ſic iſte primo gerit offm̄ ſcd̄o rōnem reddit. ⁊ ita digerit q̄dāmō. vt. j. eo. l. ordinariorū. ⁊ als faſt': ⁊ eodē mō legit vel careas vtroq;: et puncta poſt dictionē ꝓmipili. Accur.

k ¶ Recuſatiōis a ꝓdictꝫ ſolicitudinib' baſtage ⁊ nauiculariorꝫ

l O. fficia. Officio ꝓ

prio.ſ. tuo ⁊ vel pro etiam.

a Quicunq. Subſtituat.vt.ſ.de ſi. offi. mili.l.ij.

b ¶ Oſdroſene .i.prouincie predicte.et ſic habeas oſdrene. alś eſt deſene ⁊ bene ſtat.

c ¶ Impetratis.per quã curiam euitabant vt ⁊.ſ.de decu. l.euacuatis.

d Si apparitor. Cõditione.niſi ad talem diem venerit proferet ſententiam condẽnatoriam. ſic ei peremptorium mittitur vt.ff.de iudi.l. ad peremptorium.nã hic quodãmodo eſt peremptorium põt enĩ dãnari licet abſens officialis.vt et.ſ. de pe. diuus. ſ3 alś regulariter contra. ſ.de accuſa.l. abſentẽ.

e ¶ Subleuamꝰ. ſic. ſ. de apoſta.l. iij.et.ff. de edil.edic.qs ſit fugitiuus.

f Ordinariorũ. Qui.ſ. iudices ſpeculatorũ quales ſũt preſides. vt . ſ. de priua.carce. l.j. Accur.

g ¶ Ordiariorũ.ſ.aliorũ.nam et preſides ord. ſũt.vt.ſ.de mo. multa.l.eos.

h ¶ Paſtũ.expone.vt.ſ.eo.ſolita. Ac.

eſtiment inſerẽdos.

¶ Habens plures filios deb3 cohorti ſiue collegio cui eſt aſtrictꝰ vnũ ad ſeruiẽdũ deputare/ alterum ſue patrie. Si vo hẽat vnũ tñ potꝰ curie ſue patrie ꝙ̃ collegio eum deputare debet.h.d.Bar.

¶ Idem. Lex.v.

Quicunq3 ꝑ Orſhenĩã primipilariꝰ maiore letatur numero filiorum: vnum loco ſuo veluti hereditario iure ſuſtituat[a] alterum pro amore patrie oſdroſene[b] curie tradat obſequijs: ceteris ꝗ̃ voluerit militia prouiſurus. Sin autem duos ꝓcreauerit tantũ cohorti ſatiſfacere cogať/ et curie ꝙ ſi vnum procreauerit eũdẽ ordini p̃rie reſtituat: nullo cõtra hanc formã beneficio valituro: damus ſane licentiam tã patribus eorum ꝙ̃ ipſis qui huius legis auctoritate ciuitatum obſeq̃o aggregantur: vt ſi quoſ curiales patrocinio principalium inuenerint excuſari in medium proferãt vt et ipi ſilibus officijs deputati careãt impetratis[c].

¶ Apparitor criminoſus fugiẽs citãdus eſt: ꝙ niſi infra talem diem venerit cõtra eum proferetur ſententia cõdẽnatoria ⁊ ipſo non comparente cõdẽnabitur. hoc dicit Bar.

¶ Impera. Aug. Lex.vj.

Si apparitor defugerit criminoſus edictum ꝗ̃ reuocari poſſint adiecta conditione[d] legibus ſubſequatur: cui niſi fuerit ſatiſfactum merito in latitantem a iudice pro qualitate peccati ſẽtẽtia proferatur: veniam enim talibꝰ nõ permittimus: nec indulgẽtijs crimina ſubleuamus[e].

¶ Apparitores quorũcũq3 iudicũ nõ poſſunt ſcribi in numero aliquoꝝ militum: aut cõtemplatione alicuiꝰ ſtipendij relaxari: priuſꝙ̃ primipili rationẽ reddiderint: nec etiã petere vt quieti donentur. Item ſolutus militia ob delictũ nõ ob hoc quietem accipiet ⁊ bona talis delinquentis illi militie relinquũtur. Bar.

¶ Imperator Cõſtan. Lex.vij.

Ordinariorum iudicũ apparitores quiꝭ[f] vel ſpeculatorum vel ordinariorum[g] attigerint gradum nullo annorum numero: nulla ſtipendiorum contemplatione laxentur: priuſꝙ̃ primipili paſtum[h] digeſta ratione compleuerint: ꝙ ſi ante debitum[i] locum qui huic functioni habetur obnoxius/ vel egri corporis labem / vel defeſſe ſenectutis extreme ad impetrãdam quietem crediderit pretendendã non prius ocio condonetť qđ oẽ qđ ꝑmipilo debetť expẽderit. Eos etiã q̇ ꝓ ſceleribꝰ ſuis ſoluto militie cingulo addicũtur infamie/ nec itegro peculio[k] ſub hac occaſiõe

i ¶ Ante debitũ prepoſitio.⁊ dic locum.id eſt tẽpus ſicvt i vulgari dicimꝰ nõ eſt adhuc locꝰ. id eſt tempꝰ.vel dic ante aduerbium temporis vel dic ꝙ locum adducebat ad impetrandã excuſationem . q3 ſcilicet diu i eo loco id ẽ officio ſteterat vel ĩfirmitate vel in ſenectute. Ac.

k ¶ Peculio.i. ſalario quod peribit.vt. ſ.e.qſqs. §.dehinc.

letētur: ita cōdigne vltioni eos volum⁹ ſubiacere/ vt fūctioni quoqꝫ que extreme[a] militie debetur nihil ex eorū faculta tibus ſubtrahatur.

¶ Imperator Valenti. Lex.viij.

SPecieb⁹ primipilaribus adherendis[b] eadem preciorū taxatio ſeruetur que in venalibus publicis poterit reperiri.

¶ In illirico centum apparitores ſingulis iudicibus obſecundent et nō vltra/ ad q̄ obſequia non deputantur iniqui/ ſed illi q̄ tātum ſolicitudines debitas exequūtur. h.d. Bar.

¶ Impa. Cōr. L.ix.

PEr illiricum in quo plurima ac maxima neceſſitatum emolumenta officijs conſtat p̄ſidalibus expediri/ centeni[c] numero ſingulis iudicibus obſecundent. nec vltra hūc modū vel ad militiam vllus ſpiret/ vel conniuētia iudicum perſeueret. adhibendi autem ſunt ad huiuſmodi miniſterioꝝ obſequia nō illi qui vano militie noīe imāia[d] lucra ſectent: ſed qui neceſſitatē officij ſolicitudinib⁹ debitis exequāt.

¶ Nemo poteſt ad officiū cohartaliū accedere niſi prius in matricula cohartaliū receptus ⁊ deſcript⁹ fuerit pena contra facientibus iminēte. hoc dicit Bartolus.

¶ Idem. Lex.x.

QUicūqꝫ chartas vel tabulas[e] vel quodcūqꝫ aliud miniſterium cohartalis optauerit non ante accedere permittatur niſi ei⁹ nomen matriculis receptū primitus fuerit[f] pena propoſita his qui contra ſtatuta celeſtia crediderint ſuſcipiendos aliquos: aut quodlibet eis officium iniungendum.

¶ Exempt⁹ de grege cohartaliū propter crimen ſi voluerit ad idem ſacramentum repedare: allegare debet ⁊ oſtendere principis oraculum ex certa forma conceſſum. Bar.

¶ Idem. Lex.xj.

SI quis ex grege[g] cohartalioꝝ vrgente criminis inſecratiōe ſtipēdijs fuerit exemptus: aut ocio traditus/ quietis artibus immoret: aut ad priſtina ſacramenta precū miſeratiōe maluerit repedare: indultū noſtre maieſtatis oraculum ampliſſime tue ſedi offerat allegandum[h].

¶ Si cohartalis apparitor. vel cohorti obnoxius hoc officio derelicto ad aliam aſpirauerit dignitatē: tam ipſe q̄ꝫ liberi ei⁹ tali dignitate ⁊ militia ſpoliati ad priſtinā conditionē retrahunt nulla niſi.xxx. anno. p̄ſcriptione obſtāte.

¶ Imperator Vale. Lex.xij.

SI cohartalis apparitor/ aut obnoxi⁹ cohorti ad vllā aſpirauerit dignitatem ſpoliat⁹ omnib⁹ impetrati honoris īſignibus ad ſtatum priſtinum reuocetur[i]. Liberis etiam in tali eius ꝯditione ſuſceptis fortune patrie[k] mancipandis. Qꝫ ſi quis ex his auſus fuerit vllam affe-

a ¶ Extreme. id eſt ſi etiam i minima militia erat obnoxius oīa ſua bona ei relinquit.

b SPecieb⁹. Adherēdis. al's adherēdis. al's aderandis. i. ad erariū deducēdis pro dando primipilaribus. ⁊ facit ſ. de ero. mil. an. l. ſeptem.

c PEr illiricum. Cēteni. ſic. ſ. d̄ appari. proco. l. ij.

d ¶ Immania. i. crudelia et iniq̄ al's inania. ⁊ ſic idem. Accur.

e QUicunqꝫ. Tabulaſ. officium emēdi chartas ⁊ parādi. ⁊ ſic de tabulis. i. pugillaribus dicas vbi acta vel memorie publice ſcribebantur.

f ¶ Fuerit. ſic. ſ de fabri. l. ſi q̄s.

g SI q̄s. Ex grege. p̄pter vilitatē dicit gregē. ſic. ſ. de mili. veſte. l. fi. in fi.

h ¶ Allegādum. ſic. ſ. de diuer. offi. l. iij. Sed contra. ſ. d̄ ſuſcep. ſi aliquid. Sol. hic. al's nō in officio delīqt. Ul' hic ex certa ſcientia. vt ibi paret. Item. ſ. tit. ij. quicūqꝫ. ꝯtra So. ibi. itē facit ſ. d̄ dig. iudices

i SI cohartalis. Reuocetur. ſic. ſ. vbi decur. vl' cohar. l. j. et. ſ. qui milita. non poſ. l. iij.

k ¶ Patrie. patrem ſequitur.

ſic.ē.de munic. l.fi.lib.xj. et de fabricē.l.iij.ꝛ ꝺ tabu.l.j.et fina. ꝛ.j.§.ſed nec.
a ¶ Annis.xxx ſic.ē.de preſcp. xxx.ann. l. preſcriptione.contra. vbi dicit.xl. Sol.hic ꝑpter dignitatem ī q̄ ſtetit .arg. ē.de fun. reipu.l.cū. ſed ibi non fuit in dignitate.
b ¶ Exempla maiorum.quos ſequitur vt.ē.e. l.§.liberis.et facit.C.de emen. propinquo.l.j.
c ¶ Cunctos. non ſolum viles cohartales repelluntur a dignitatibus: ſed etiā omnes artifices vt ſubijcit ꝛ.ē.de dig.l.ne quis.et neg.ne mil.l.j.
d Nullum. Ex principe. hoc expone.vt.ē.de ap. ma.mi.l.numerarios.in fi.
e ¶ Blandiri. quaſi poſſit deſerere ſuū officium. Accurſius
f ¶ Concedimus.ē. l. proxi. in prin.cum cōcor.
g ¶ Reſponſa repete contra.
h Quiſquis. Careat. vt.ē.de offi.rec. pro.l.ſi oīs. et facit.ē.l. pri.et l.ſi cohartalis. in prin.cū ꝯcor.
i ¶ Interpoſitam perſonam.

ctare militiam/ nulla preſcriptione temporis muniatur:preter eam ſcilicet que ex.xxx. annis[a] colligitur: ſed ad conditionem propriam retrahatur : nec ipſe vel liberi ei⁹ poſt talem ipſius ſtatum ꝑcreati quod cohorti debetur valeant declinare. Sed nec ad aliā cohartalin⁹ vel cohartalini fili⁹ audeat aſpirare fortunam cui maiorū ſuorum exempla[b] preiudicant:ſed etiam cūctos[c] qui diuerſarū rerum negociationibus detinentur trapezitas.ſ.vel gēmarum argentiq̄ȝ veſtium venditores:apothecarios etiam/ceteroſq̄ȝ inſtitores aliarum merciū quibuſcūq̄ȝ ergaſterijs adherentes:iubem⁹ a prouincialibus officijs remoueri vt oīnis honor atq̄ȝ milicia contagione huiuſmodi ſegregetur

¶ Nullus primipilarꝭ et cohartalis ad aliam militiam aſpirabit etiā ex aduocatione principis ꝛ ſtatim reſtituēdus eſt curie ciuitatis vnde oriund⁹ eſt hoc dicit Bar.

¶ Idē. Lex.xiij.

Nullū ex ꝑmipilarib⁹ nullum ex principe[d] cohartalis officij vel ad aliam poſſe militiam aſpirare/ vł miniſterijs ſibi ꝯ publicā vtilitatē blādiri[e]: vel ad quālibet aliam dignitatem ad preiudicium preteriti ſtatus accedere concedimus[f]. Q; ſi contra hanc tam ſaluberrimam formam vł reſponſa[g] celeſtia quedā militia aut dignitas audacter eliciatur: pro igeſtis haberi etiam ſi ſpeciali annotatione noſtre indulgentie eā obtinuiſſe videatur:nec aſſertione ei quoquo modo patere qui ſe memoratis artibus publice ſtudet cōmoditati ſubtrahere:ſed ſtatim ciuitatis vñ oriūdus eſt curie tradi precipimus.

¶ Obligatus cohorti etiam ex priuilegio principis conceſſo motu proprio ad dignitatē aliā. non aſpirabit ꝛ carebit effectu priuilegij: ꝛ cōmodū cohartalis militie non habebit. Bar.

¶ Impera. Alexan. Lex.xiiij.

Quiſquis cohartalib⁹ adhuc obſequijs obligatus vel regimen prouincie vel cingulum cuiuſlibet militie vel dignitatꝭ quoquo modo meruerit:ante omnia contra licitum vſurpatꝭ impetratis ve careat[h] etiam ſi vltronea noſtra liberalitate ius gerende prouincie vel militie ſeu dignitatis cuiuſpiam ſibi iactauerit fuiſſe delatum: de hinc vniuerſis ſolatijs conditionis quam ſeparauerat defraudatus/ ne quid eorū omnino per ſe vel interpoſitam perſonā[i] poſſit acquirere primipili tantū munus implere cogatur:mox curialib⁹ ciuitatis in qua natus eſt in diem vite ſue functionibus inheſurus:ita.ſ. vt etiam hi qui poſt impletam talē

quod nō poteſt per ſe nec ꝑ aliū.vt.ff.de admi. re .ad ci.ꝑ. l.ij.§.j.

C

¶ De apparitorib⁹ prefecti annone.
a Apparitores. Perfecture.i. prefecti vrbis.nā vni cōmiſſum alter facere non debꝫ vt.ſ. de teſta. hac ꝯſultiſſima et.ſ.de offi.pfe. vr.l. ſtudētibus et arg.j.de exe=cu.l.ij.
b ¶ Secreta.i. ſeparata remo=ta vel diuiſa.
c ¶ Fungant. cū ſuis appari=toribus. vt. j. l. proxi.
d Prefect⁹. Cōpulſores.i.appitores
e ¶ Officio.id eſt cum officiali bus. Accur.
f ¶ Obnoxius ſcilicet perfect⁹ annone.
¶ De diuerſis offi.et apparitoribus ꝛc.
g Si quādo. Militum ſcꝫ prepoſiturā.
h ¶ Deuocat. id ē reuocat.vt et.ſ.ti.ij.l.ſi co=hartalis.
i ¶ Inſignia. ſic.ſ.de agen. in re.l.j.ꝛ de ty=ro.l.ſi.cum ſuis concor.
k Nullus. Affatib⁹. ſic.ſ. de cohar. l.ſi quis ex. Sꝫ contra.ſ.ad le. iuliam.l.j.Sol. hic ex certa ſciē tia.ibi non.arg. ſ.de ſuſcept.ſi aliquid. ad idē

militiā qōlibet mi=litie dignitatē ve ge=nus affectauerit/cu=rie patrie ſue reſti=tuantur.

¶ De apparitorib⁹ prefecti annone.
Titulus.lix.

¶ Impera. Anto. Lex.j.

Apparitores vrbane a prefecture annonario officio ſe non in=ſerant ſed apparito rum emulatione ſe=b creta/miſterio ſuo annone pfecture fū=c gantur.

¶ Idem. Lex.ij.

Prefectus annone canonē qui ad officium ſuū pertiet per compul=d ſores ſuos exigat:ꝛ e i officio ſuo retinea f tur obnoxi⁹ qui ad implendum canonē deuotionis ſue exa=ctionem non oſten=derit.

¶ De diuerſis offi=cijs ꝛ apparitorib⁹ iudicum/ꝛ approba toriſs eorum. Ti.lx.

¶ Aſtrictus chartarum officio vel publicis ratio=cinijs ſi ad militiam con=uolauit ad primum offici um reuocatur: et in locū talis reiecti ſubſtituitur ali⁹ quem merita dignū faciunt.h.d.Bar.

¶ Impa.Cōſt.L.j.

Si qn pfect⁹ ptorio vl vicari⁹ aut re=ctor prouincie ſignificauerit eū q chartē ac ratiocinijs publicis inuenit obnoxi⁹ ad ppoſitū caſtri ac g militū trāſiſſe retractus illi aſſignet officio/ad quod ad ne=ceſſitatē preſtādi ra=h tiocinij deuocatur: in reiecti vero locum is potiſſimū detine=tur cui meritoꝝ aſti i pulantur inſignia.

facit quod in.l. contraria not. Item facit. ſ. de re mili.l.ſe=mel.
l Nullus. Tue. loqt prefec.pro.
m ¶ Larem.ꝛ ita animo cōſtituit ſibi domicilū. vt.ſ. de inco.l. ciues.
n ¶ Cōmoꝛatus licet non ha=beat ſibi domicilium.vt.ſ.l.pro xi.cum. concor.

¶ Reſolut⁹ a militia ad eandem non aſpirabit ſine licentia principis ꝛ impetrans contrarium per obreptionem pu=nitur pena quinq lib.auri.Bar.

¶ Idem. Lex.ij.

Nullus ex his quos claruerit militie reſolutos indebita de k nuo ſacramēta ſine auguſti affatib⁹ ſuſcipiat: ſi quis autem id per obre=ptionem forte meruerit/ quinq libra rum auri mulctetur incōmodo.

¶ Idem. Lex.iij.

Nullus apparitor amplitudi=l nis tue vel de officijs palati=nis ad eam puinciam ex qua oriun=m dus eſt vel i qua collocauerit larem vel qui iam in huiuſmodi officio fue n rit cōmoratus obtentu publice ne=ceſſitatis vel executor priuati nego=cij dirigatur: etenim officij tue celſi=tudinis primiſcrint tres libras au=ri fiſci vtilitatib⁹ ſine dilatione per ſoluet/ſi ſtatuta fuerit temerata. Ap paritor vero qui ſe munerari paſſus ē deputari/militia ſpoliabitur. Hec vero pena etiam ceteris irrogata eſt

a ℭ Uel. pro etiam.
b ℭ Larē.ſubaudi vl' ibi iam fecit idem officium vt predixi.⁊ facit.ſ.de cri.ſacri.l.fi.⁊ ſ de aſſeſ.l.in conſiliarijs ⁊.ff.qui.ex cau.maio.l.hi.qui.⁊ l.fina.
c Qui vel. Non vetentur.ſic inſti.de ſuſpec.tu.§.fina.
d Quicūq;. Diſtricti al's aſtricti id ē obligati: puta quia ſunt cōdēnati.al's diſiuncti ab officio iudicato.i. ſententia ſeparati. ad quod ē.ſ.de offi.prefec.preto.l.ſi quos.
e ℭ Nec ex reſcripto. vt.ſ.ti.ij.ſi quis cōtra Solu.hic in officio deliq̄t ibi non: vt ibi not. Accurſius.
f In his officijs.id ē officialibus iſtorum qui ſequūtur.⁊ facit.j.co.probatorias. et l.fina.⁊.ſ.de cohor.l.ij.et.ſ.de nume.l.curialis.
g ℭ Sub tua. loquitur prefecto pretorio.
h Ad ſplendidioris. id eſt maioris.
i ℭ Cupiditatis.ſic et.ſ.titu.ij.l.per illiricū.⁊ de re mili.l.cō tra publicam. Item not.q; aſcēdere licet nō deſcendere. vt ſ.de numera.l.nulli.§.nulla.
k ℭ Uelut.cū proxima littera legitur. Itē not. delicta magnorum celari ⁊ nō puniri quod ſepe contingit: ħ iuſtitie claues errent.

Aſcēdere nō deſcēdere licitū ē.

Maior delicta celari debent.

vt ſi domeſticus aut protector aut ſtator vel[a] agens aut in rebus: vel palatinus vtriuſq; officij/ vl' eādem prouinciam in q̄ nat' eſt vel ad cā i qua collocauerit larem[b] cum huiuſmodi vſurpatione perrexerit matricul' q̄dem exemptus ipſe qui ſe voluerit imitti auri libram vnam fiſci iuribus inferre cogetur: adiutores vero officiorū et palatinorū ac numerarij comitū illuſtriū virorū ſiue actuarij libram fiſci iuribus ſoluent: niſi ſtatuta fuerint cuſtodita.

ℭ Impa. Lex.iiij.

Qui v'l exiguā rei familiar' ſubſtantiam habent militare i apparitorum numero non vetentur[c].

ℭ Apparitor ob culpam vel negligentiam amot' officio per ſententiam ad nullam militiam aſpirabit.h.d.Bar.

ℭ Impera. Lex.v.

Quicūq; apparitores ob culpam vel negligētiam fuerint iudicato diſtricti[d] ad nullā militiam habeāt facultatem aſpirandi: nec ex reſcripto[e] his vllus additus reſeretur: quos cōgruit pene grauiſſime ſubiugari: ſed contra inhibita quoq; ſacratiſſimis conſtitutis aſpirare cōtēpſerint

ℭ Nullus debet fieri proconſul aſie / comes orientis/ prefectus auguſtalis vel eorum vicarius/ niſi ſacri ſcrinij probatoria conſecretur. Hoc dicit Bar.

ℭ Imperator. L.vj

In his officijs[f] id eſt virorum ſpectabilium proconſulis aſie comitis orientis/ prefecti auguſtalis et vicariorum quos etiam monuim' ſub.xxx. interminatiōe librarum auri nemo aliter admittatur / niſi cum emiſſa ſacri ſcrinij probatoria conſecrauerit: q; ſi quis talis ſub tua[g] fuerit abdicatione conuictus / profecto irrit' his que vetita cōtractauit etiā cōgruā indignationē incurret.

ℭ Idem. Lex.vij.

Ad ſplendidioris[h] priuilegia militie poſteaq; priorem cōtinuo labore cōpleuerint eos veniētes admittimus qui ea voto adipiſcendi honoris crediderint expetēda/ nō eos qui in ſtudio exercende cupiditatis[i] ambierint: vt velut[k] in meliori fortuna poſiti aut ea ſcelera q̄ prius commiſiſſe doceantur occultent: aut alia deinceps poſſint impune committere.

ℭ Duces ⁊ apparitores ⁊ limitanei caſtrorū ſub officiorum magiſtro conueniunt; nō tamē per hoc derogatur iuriſditioni magiſtri militum tracie ⁊ illirici qui ex conſuetudine cōtra eos iuriſditionem hñt.h.d.Bar.

ℭ Imperator. Lex.viij.

Viros ſpectabiles duces eorumq́ʒ apparitores necnon limitaneos[a] caſtrorūq́ʒ prepoſitos tantummodo ex ſublimis tui iudicij[b] ſententia cōueniri: nec alijs ſubiacere iudicib⁹ precipimus illuſtribus ſcilicet ac magnificis viris magiſtris militum cōſuetudine ac poteſtate ſi q̄ ad limites aliquos orientis traciarum et illirici et ex longo tempore hacten⁹ obtinuit[c] reſeruata.

Memoriales ⁊ agētes in reb⁹ ⁊ apparitores prefecti pretorio orientis nō ſortiuntur premia militie niſi ſm̄ conſuetudinem ſint eorum electiones manu principis approbate non per litterarum exempla: ⁊ debent dicti officiales eſſe fideles chriſtiani hoc dicit Bar.

Idem. Lex.ix.

Probatorias memorialiū[b] ⁊ agētium in rebus ceterorum nihilominus apparitorū pretoriane per oriētem ampliſſime prefecture/ etiam eorum qui in diuerſorum iudicum officijs numerantur ex ſacris probatorijs ſolito more militie ſacramenta ſortiri decernim⁹[e] non paſſim nec licenter ſolis auctoritatibus vł ſacrarum militarium litterarum exemplaribus ſed ex autenticis[f] tantum ſacris probatorijs manu nr̄a ſubſcriptis ⁊ noſtro arbitrio preſtandis: ita vt nullus his dolus[g] aut fraus poſſit ānecti: de his etiam qui fu͛r vere ⁊ catholice[h] fidei iubemus admitti: aliter vero militātes niſi ex his ſint quos ſolis auctoribus[i] apparitioni aggregari vetuſta conſuetudo[k] perdocuit/ detecta fraude cuiuſcumq́ʒ accuſandi ſtudio non ſolum mendaci carere militia/ ſed ad pſcriptionis ſtilū ſubire decernim⁹: ⁊ bonorum omniū amiſſione mulctamus.

Approbatio facta per principem militis militare volentis habēs ſubſcriptionem principis ⁊ adminiſtrantium ſub quib⁹ ipſe debʒ militare ipſi tradit exinde vero eorūdem iudicum ſubſcriptionem habens apud officium dimittitur. h.d.Bar.

Idem. Lex.x.

a Viros. Limitaneos. a limitib⁹ imperij ſic dictos. vñ et agri militum limitanei dicuntur. vt ſ. de fun. limi. l. fina.
b Cui iudicij. loquitur magiſtro officiorū.
c Obtinuit. circa iuriſditionem. et ſic nota ꝙ ꝯſuetudo dat iuriſditionē. ſic Cōſuetudo dat iuriſditionem.
ſic. ſ. de eman. libe. l. j. et ff. ⁊. ff. ad muni. l. magiſtratus. ⁊. l. ff. ⁊ in electionib⁹ valet vt. ff. quod cuiuſq́ʒ vniuer. l. nulli. et. l. item §. ſed hodie. et in alijs. vt. ſ. de ero. mili. anno. per hanc. §. ſi q̄. et. ff. de leg. et ſenatuſcon. l. ſed ea. ⁊. ſ. de exac. l. j. ⁊ de priuile. ſcho. l. iij. ⁊. l. probatorias. in fi. ⁊ ſ. de aqueduc. l. vſum.
b Probatorias memorialiū: littere quibus approbantur memoriales per principem. et ſic de alijs.
e Decernimus ſcilicet vt aliter nō teneat de eis facta electio niſi principis ſit ſubſecuta approbatio vt hic. et. ſ. eo. l. in his. et. ſ. de agen. in re. l. vl. et. iij. iii ff. et de cohar. l. null⁹. et de re mili. l. neminē. ⁊ caue: qr non omnes officiales debent habere probatorias. vt. j. l. pxi. §. q̄uis.
f Autenticis. Not. autenticū non exemplum probare. ſic l au ten. vt ſpon. lar. Exēplū nō pbat ſʒ autenticū ſic.
§. ⁊ hec inſuper et. ſ. ð diuer. re. l. ſancimus. ⁊. ſ. de eden. l. procurator. ſed qd ſi hoc exemplū auctoritate ordinarij ſit publicatum. Videtur valere. vt in auten. vt fra. ff. §. j. ſed hic puto ſec⁹: quia dicit manu noſtra ſubſcriptis. Accurſius.
g Dolus. Not. nullus dol⁹ poteſt committi cum principe: nec ambitio. vt Dol⁹ cū pncipe cōmitti nō pōt.
ff. ad leg. iul. de ābi. l. j. nec deficere ſolēnitas. vt. ff. de teſta. l. omnium.
h Catholice fidei. hec lex leonis eſt qui catholicus multū auxit ſtatum eccle. vt in auten. de non alie. in princi. col. ij. et facit. ſ. de poſtu. l. fina. et de epiſco. audien. l. iubemus.
i Auctoribus nobis. Ac.
k Conſuetudo Not. ſic. ſ. l. proxi. in fine. cū cōcordan. Accurſius.

Hac ſanctione decernim⁹ vt in poſterū nemini licentia ſit edēdi exēplaria his qui ſociādi ſunt cuiuſcūqꝫ militie quam ſine diuinis probatorijs adipiſci nō poſſunt: ſed periculo primatum vniuſcuiuſqꝫ officij ipſas autenticas[a] ſacraſqꝫ diuinā noſtre pietatis cōtinent annotationem cū ſubſcriptione adminiſtrātiū ſub quorū iuriſditiōe ꝯſiſtūt his q̇ militare volūt preſtari exēplarib⁹ videlicet eorū cū ſubſcriptione eorūdē iudicum apd ſingula q̄ȝ officia prout conuenit reſuādis: Quis autē manifeſtum ſit de hmōi probatoriarum obſeruatiōe excepta eē ceterorum[b] iudicū officia: tamē ne vlla ei ignorātie relinquatur occaſio omniū officiorū quibus neceſſe eſt per ſacras ꝑbatorias militie ſociari notitiā[c] in ſacris apicib⁹ ſubdendam eſſe cenſuimus. Sub hac igit obſeruatione omēs qui ſiue in hoc ſacro palatio noſtro ſiue in alijs quibuſcūqꝫ officijs deinceps militare cupiunt: qui tamen (vt dictum eſt) nō poſſunt pro tenore ſacrarum cōſtitutionū vel veteri conſuetudine niſi precedētib⁹ ſacris probatorijs militie ſociari ſicut ſubiecta notitia demōſtrat adipiſci precipim⁹ his ſcientib⁹ qui ex aliq̄ parte preſentis nr̄e ſerenitatis legis formā ꝯniuētia vel negligētia quadā colludere tēptauerint: nō tm̄ amiſſione bonorū oīm/ſed etiā capitis[d] ꝑiculo vt pote criminis falſitatis obnoxios ſemetipſos eē plectēdos: et ē noticia[e] ſcrinij[f] memorie ꝑbatorie.

Idem. Lex. xj

Agentium in rebus palatinorum largitionum rerum priuatarum partis auguſte. Itē ſcrinij ſacrarum epiſtolarum ſic in officijs virorum illuſtrium prefectorum preto. orientis ⁊ illirici et vrbis/officij procōſul[g] aſie ⁊ achaie/ officij comitis orientis/officij prefecti

a Hac lege. Autenticas. ex quib⁹ ſolis probatur. vt ſ. l. pr. et not. ꝙ mittebat ꝑbatoria ad eum ſub quo erat futur⁹ officialis vl' ipo ꝑbato portāte: vl' aliquo q̇ ſubſcribebat ⁊ exēplabat et autenticum dabat approbato.

b Ceterorū. alſ ceterorum. et dic tunc ꝑter nominatos ſ. l. ſ. proxi. ⁊ in ei⁹ cōcor. alſ certorum: ⁊ tunc dic ꝙ officialia iudicia curſ⁹ publici ſolicitudineȝ ſuſtinentia ſm Al.

c Notitiam que eſt. ſ. ibi: et eſt notitia.

d Capitis. nam hec eſt pena falſi. vt. ſ. de falſis. l. vbi.

e Et eſt noticia qdā habent rubricam. et eſt noticia ſcrinij memorie probatorie et īcipit. l. agentiū. ⁊c. ſed melius eſt vt totum ſit de lege ꝑcedenti. ⁊ dic ꝙ noīat officia quoꝝ officiales eſſe non poſſūt niſi approbent per principē. vt ſ. l. iſta ꝑmiſit. Accurſius.

f Scrinij. ſubaudi. et eſt notitia ⁊c. Accurſius.

g Agentiū. Officij p cōſulis. item eſt notitia: et ſic in ſequentibus.

Addi.

Iſta lex agētiū comit; pheniceſeos corſone: phoenicie of rhenie legit ille q̄uis corſie vrbſ Beotie ſit authore Suida. Syrie. No. hec īquit ille ex ſcriptorib⁹ illō nō omittendū hortos pēſiles qui babilonie erant ab Aſſirio quodam rege fabricatos in gratiā pellicis vt ſcribit Diodo. li. iij bine apō mart. Aſſyrius iactet nec babilona labor. ita enim legendum aut nō aſſiduus. De hac re perotus Coelius/ Plyniuſqꝫ ⁊ alij authores boni de hortis pēſilib⁹. pētrapoleos legendum. pentapolis q̇ ſit pri⁹ dictum. myſie. moeſie legendū vt prius expoſitum: in his vocabulis regionum explicandis legendi ſūt coſmographi hec enim non admodum huc neceſſaria ſentio: qđ et Halzaſ⁹ ſentit. Ad l. viros. in glo. ⁊ apō Bar. ad ea que dicunt de conſuetudinē

que dat iuriſdi-
tionem. videas
bal.in.c.j.de pa
ce conſtantie. ⁊
Fran. areti. i.l.
moꝛib⁹. de vul.
ſubſti. vbi mul-
ta de conſuetu.
Ludo.ro.in.l.j.
§.deniq̃. de aq̃
plu.arcē.pōde-
rat hunc text.q̄
q̄dā ſunt meri i
perij q̄ a lege ſe
natuſcō. vel cō
ſtitutione cōce-
duntur etiā iſe-
rioꝛi pꝛīcipe vt
pꝛeſidi pꝛetoꝛi.
vt eſt aiaduerte
re in facioꝛoſos
que ꝑſcribi pñt
facit.c.dilectus
excelſus irrefra
gabili.de offi.oꝛ
di.gloſ. in auct.
de deſēſo. ciui.
§.nulla.in fine.
Lud. illic citat
in cōtrariā tria
iura hoꝝ libꝛo-
rum. ſed illa eſt
crebꝛioꝛ ſētētia
que tamē fallit
in nō hñtib⁹ ali
quā iuriſditio-
nem et quando
ad pꝛincipis po
teſtatem extin-
guendam tu il-
lum latius legi
to. Pyrrhus.

De executo-
ribus et exacto
ribus.

a Nec ꝑ di-
uerſas.
Hāc legē intel-
lige ꝑ id qđ ha-
bes.ſ.d ca. lar.
tit.l.ij.⁊ in auc.
de colla. l. eos
autem.⁊ de exa
cto.tri.l.miſſi.

b Quicūq̃.
Palatio.
ſubaudi d vł a.

auguſtalis/officij co
mitis/diuinarū do-
moꝝ/officij vicario-
rū tracie/pōti ⁊ aſie/
macedonie/ ⁊ theſau
rentium claſſis.item
ſcrinij ſacroꝝ libel-
loꝝ:officij viroꝝ ma
giſtroꝝ militū vtri-
uſq̃ ꝑfecti oriētis et
illirici inuitatoꝛum
amiſſionaliū memo
ralium omniūq̃ pe-
dagogoꝝ/cellarioꝝ
menſoꝝ/lampada-
rioꝝ eoꝝ qui ſacris
ſcrinijs deputati ſūt
decanoꝝ partis au-
guſti/et curſoꝝ par-
tis auguſte: offō vi-
roꝛum ſpectabilium
ducū paleſtine meſo
potamie nobilis co-
mitiſ phenicieo ſrbe-
nis/ſirie/ ⁊ auguſte
eufratenſis/arabie ⁊
thebaidis/libie/pen
tapoleos vtriuſq̃ ci
uitatiſ armenie/vtri-
uſq̃ pōti/ſcytie/my-
ſie prime/ſcđe dacie/
pannonie officio vi-
roꝝ ſpectabiliū co-
mitis egypti/pāphi
lie/biſaurie licaonie
et dipſidie.

De executoꝛibus et exactoꝛibus. Titulus.lxj.

Ne apparitoꝛes vel pa
latini exactoꝛes ꝑ prouin
ciam vagando inferant ꝓ
uincialibus moleſtiā peri
culum geſtoꝝ per eos ꝑti
net ad eos quoꝝ ſunt ap
paritoꝛes ⁊ exactoꝛes.hoc
dicit Bartolus.

Imperatoꝛ Archa.Lex.j.

a Ne per diuer
ſas[a] prouin
ciarū partes
aut palatin⁹ exactoꝛ
accederet/aut illu-
ſtrium viroꝛum ap-
paritoꝛ vagaret. vel
militaris terroꝛ īfer
ret formidinem: hac
lege ſancim⁹: vt oēs
memoꝛati intēti ſint
ad prouincie recto-
rem et cum eo agant
ipſo conſiſtente diſ-
ponente ⁊ agnoſcen
te ſuo periculo rem peragant et im-
pleant vniuerſam.

Deputatus ad vnū officiū ſe non intromit-
tat de officio ſui college.h.d.Barto.

Idem. Lex.ij.

b Quicūq̃ palatio[b] noſtro cuiuſ
c libet tituli[c] ad prouincias cō-
meauerit compulſoꝛ/exactoꝛ/ admo-
nitoꝛ/petitoꝛ ve pꝛecepti/agens i re-
bus vel palatinus vel apparitoꝛ illu
ſtrium poteſtatum:hic tantum pote
ſtatis arripiat qđ mandatū curie ſue
d ſpecialiter appꝛobetur[d].nec qđ iniun
ctū alteri fuerit college vſurpare alē
e iure[e] pꝛeſumat: ne dum hec ſibi inui-
cem mutui officij licentia partiūtur:
agant cuncti quod ſingulis crede-
batur.

Exactoꝛ infra annum debet oſtēdere qđ exi
git:et ſi nō exegit cauſam denotare cur nō exe
git:alˀs punitur.Barto.

Imperatoꝛ. Lex.iij.

c Tituli. ſunt
enim multa offi
cia in palatio q̄
bus prouincia-
les reſpondent
pro pꝛincipe.

d Appꝛobetur
in ſcriptis: non
aliter.vt.ſ. d iu
re fiſ. pꝛohibitū
in fi. ⁊ de man.
pꝛinci.l.j.

e Iure.nota
vnū nō debere
tangere de offi-
cio alteri⁹.ſ.de
mune.l.i prouī-
ciis. ⁊ de teſta.
l.ꝯſulta.⁊ eſt rō
ne ratiōes fiſca
les ꝑ hoc turbē
tur.vt.ſ. de cō-
penſa.l.j.Acc.

SIue ex pretoriāo officio ſiue illuſtris comitiue ſedis largitionū nec non et rei priuate noſtre militie vl' ex quacūqʒ apparitione ad quācūqʒ neceſſitatē profligādā quis fuerit deſtinatus: ſciat intra anni metas debere collectis ratiocinijs ad propriū iudicem remeare[a] eiqʒ ſuam efficaciam oſtendere et qd eius inſtantia exactū fuerit quidve in debitis habeat: ⁊ penes quos reſederit: vl' cuius culpa aut cauſa in eadem prouincia fuerit derelictū. Quod ſi exacto ſpacio anni in eius regionis viſceribus p̄dator inſidians deprehenſus fuerit remorari: tunc abſolutus cingulo militie abijcietur prioribus eius militie decē librarū auri mulcta propoſita ſi redire diſſimulet: per vices[b] officiorum ligatus ferreis nexibus cura prouincialis officij ad debitū mittatur examen[c] nec ei liberū ſit vt hoc ſe priuilegio aut occaſiōe defēdat/quaſi ſibi aliud negociū vel aliā neceſſitatē poſt iniunctam eſſe cauſet: cū hiſdem licētiam auferamus[d] in eadē prouincia cōtinuare exactionem.

¶ Impera. Zeno. Lex.iiij.

NUllā poſſeſſionē alterius pro alienis debitis publicis vel priuatis p̄cipimus cōueniri[e].

¶ Facienti exactionē cōtra modū poteſt licite reſiſti: et ſi probatur criminoſus poteſt puniri. hoc dicit Bartolus.

¶ Imptor Conſtā. Lex.v.

COntra noſtra p̄cepta ſi quiſqʒ vetito ac temerario auſu exercē audebit[f] licebit prouincie moderatori eūdem correctū ad ſublimitatis tue[g] iudiciū ſub proſcriptione[h] dirigere: ⁊ licebit prouinciali[i] (ſi probet[k] obnoxius executor[l] contra vetitū exactionē ſibi vēdicās) temeritatem legitime repellere.

¶ Exactor prefecti pretorio anteqʒ exactionē publicarum pecuniarū ſuſceptā impleat aliā ſuſcipere non poteſt. ſi tamen fuerit neceſſitas duas actiones ſimul in eadem prouincia faciēdas ſuſcipere poteſt ſed non tres. Bartolus.

¶ Imperator Uale. Lex.vj.

SAncimus[m] vt eum cui ex iudicio tui culminis quocūqʒ modo ſiue ſtudio numerariorū aut tractatorum vel ipſorum iuſſu q̄ pro tp̄e ampliſſime tue ſedis admiſtrationē ſuſcipiūt exactio publicarū pecūiarū

a ¶ SIue. ſine are. vt. ſ. de exac. tribu. l. pe. ⁊ de eroga. mi. āno. l. opinatoribus.

b ¶ Per vices als vicarios. al' vices. i. vicarios

c ¶ Examen. ad eū a quo fuit miſſus et eſt ſimilis reductio ꝺ p̄ſide qui aufugit añ ratiōez redditā. vt. ſ. vt oēs tā ci. q̄ʒ mili. l. j. ⁊ alibi. vt ſ. ad. l. iul. repe. l. j. Accur.

d ¶ Auferamus. nā nullā aliam dʒ recipere. vt et. j. eod. l. ſancimus.

e NUllā. Cōueniri. vt et. ſ. vt null' ex vicarijs. l. j. ⁊ ꝺ omni agro deſer. l. hac diffinitiōe. ⁊ ar. ī auc. vt nō fi. pig. ⁊. ſ nevtoi pro ma. l. iij. ſed arg. cōtra. ſ. de fabri. l. iure. Accur.

f COntra. Audebit q̄ poſſeſſorē prouincialē exigit aliter q̄ʒ p̄ſeſ velit vel concutit cū nihil niſi voluntate preſidis facere debeat. vt. ſ. e. l. j.

g ¶ Tue. loqt' fecto pretorio.

h ¶ Sub proproſcriptione. i. ſub fida cuſtodia: forte ēt ī cathenis. vt. ſ. e. l. ſiue in fine.

i ¶ Prouinciali. poſſeſſori. ⁊ nota dari licentiā reſiſtēdi officiali excedenti modum. vt. ſ. de iure fiſ. l. prohibitum. ⁊. ſ. de metal. l. deuotum.

Officiali modū excedenti reſiſti poteſt.

k ¶ Probet. ipſo facto.

l ¶ Obnoxi' executor repellitur executor temere vendicans ſibi exactionē cōtra vetitum.

m SAncim'. ſic cōſtrue ſācimus vt minime liceat ⁊c. liceat dico. ſcilʒ eum cui ex iudicio tui culminis et loquitur prefecto pretorio.

n ¶ Siue ſtudio quia numerari' procurauit vt mitteretur. vel ali' officialis. vt in fi. illius. l. vel ille miſit q̄ loco p̄fecti quaſi eſt vt eius vicarius.

iniūgatur / minime prius liceat aliā ſoli citudinem gerendā ſuſcipere. anteq̄ʒ recurſus iniuncte ſibi cauſe reſpōſum prebuerit. ſi tamen ita ſors tulerit vt in ea prouincia ad quam exequendi cauſa publici negocij aliqs proficiſcitur/alia q̄ʒ cauſa ſit exequenda nō prohiberi vnum eūdēq̄ʒ executorem ab hac vrbe regia ꝓficiſcētē duoꝝ ſimul nō plurium negociorū executionem ſuſcipe: dū ipſi quoq̄ʒ tertij negocij nō ſit iniungendi[a] anteq̄ʒ ſuperioribus reſpōſum[b] portauerit. Executoribus his qui ſecundā[c] ſiue ſimul duas vel etiam tertiā cauſam paſſi fuerint exequendam ſuſcipere/ non ſolū cinguli ꝛ bonorum ſuorum amiſſionem: verūetiam ꝑpetui exilij ſuppliciū ſubituris. eādem hanc penam numerarium[d] quoq̄ʒ et eius adiutores ad quorum curam quod violatum eſt pertinet / formidare.

¶ De lucris aduocatorum et cōcuſſione officiorum ſeu apparitorum[e].

Titulus.lxij.

¶ Cognoſcēs ſe leſum a ducenarijs/ centenarijs/ vel aduocatis/pādat iniuriam: vt dicti officiales cōuicti puniant. h. d. Bar.

¶ Imperator Iuſtinia. Lex.j.

Si quis a ducēnarijs[f] vel centenarijs vel fiſci aduocatis leſū ſe eſſe cognoſcit: adire iudicia ꝛ probare iniuriam non moretur vt in eum qui cōuictus fuerit competenti ſeueritate vindicetur.

¶ Idem. Lex.ij.

Preter ſolennes ꝛ canonicas[g] penſitationes multa a prouincialibus indigniſſime poſtulantur ab officialibus et[h] ſcholaſticis[i]/non modo in ciuitatibus[k] ſingulis ſed etiam manſionibus dum ipſis et animalibus eorūdem[l] alimōie ſine precio miniſtrentur: prouīciales[m] itaq̄ʒ cuncti iudices tueantur/ nec iniurias multas tranſire permittant.

¶ Idem. Lex.iij.

Quotiens compulſor arguitur in depredatione conuictus etiam non conſulta clementia noſtra penam[n] ſubeat legibus competentem.

¶ Idem. Lex.iiij.

Curialibus[o] et nauicularijs

a ¶ Iniūgēdi ſubaudi licētia.
b ¶ Reſpōſum prebuit. qui binos lepores ꝛc̄. ſic. ſ̄. de aſſeſ. l. fi. et. ſ̄. qui mili. non poſ. l. eis. §. j. Accur.
c ¶ Secundā. in alia prouīcia vt non cōtradicat ſuperiori reſponſo. Uel tertiam l eadē vel in alia.
d ¶ Numerarium. No. puniri qui imponit vel facit imponi illicitam ambaſiatam.
e ¶ De lucris aduocatorum. ¶ Sez prauis. vt. j. l. j. et. ij. de lucris dic vt. ſ̄. de ſuf. l. vna. no. licet quidam dicant de hoc nō dici in hoc titu. ſed de aduocatis. Accur.
f Si quis a ducennarijs. qui preerāt ducentis quod dic vt. ſ̄. ꝺ agē. in re. l. matriculā. ꝛ facit. ſ̄. vbi cauſe fiſ. l. vniuerſi. ꝛ de ſuper exact. l. j. et. j. l. prori.
g Preter. Canonicas. i. regulares ſic. ſ̄. ꝺ ſac. ſan. eccle. l. placet.
h ¶ Et. pōitur et pro id eſt.
i ¶ Scholaſticis. id eſt ab his qui ſūt de ſcholis vel ei⁹ ſocietatib⁹. ſic enim accipitur. ſ̄. de priuiſſe. ſcho.
k ¶ Ciuitatibus id eſt in ciuitatibus vel in villis. vel. i. faciūt deferri ad ciuitates vel etiam ad domos eorū mittunt.
l ¶ Eorūdem. ſ. officialium. ad qꝺ. ſ̄. ꝺ cur. pu. l cōperimus. ꝛ. l. animalia. ꝛ. ſ̄. l. pri. cū concor.
m ¶ Prouīciales accuſatiui caſ⁹ eſt prouīciales.
n Quotiens. Pena in omnē honorem excludit reatus vt. ſ̄. vbi ſe. vel clar. l. j. in fi. ꝛ facit. ſ̄. de offi. prefec. ꝑto. ſi quos.
o Curialib⁹ Corporibus. ſimilibus publice vtilitati intendentibus. Accur.

a ¶ Liceat. accipere ab incorporatis ꝑdictis corporibus quod licet ab alijs. ſed eſſet preda accipere ab iſtis. ad qđ. ſ. de ſilen. l. decurionibus. §. j. et. ij. et. iij. ſi autem diceres non accipi ab iſtis quod nec ab alijs: in nullo videtur eis ſubuenire.

b ¶ De primipilo. ¶ Primipilarij dicũtur primi adminiſtratores. et ſic accipitur. ſ. de cohar. l. ſolita. ⁊ l. ordinariorũ. et ſ. de epiſ. ⁊ cleric. l. officiales. al's pro his qui primipilũ ferũt ſꝫm hꝰ. pōt accipi hic vtroq; modo. Uel dic ꝑmipilũ portantem aliqua occaſiōe ſui officij adminiſtrare. et ſic vtrũq; cõtinet.

omnibusq; corporibus ita ſubuenire volumus vt nihil apparitoribus vniuerſorum iudicum liceat[a] quod ad predam prouincialium pertinet.

¶ De Primipilo[b]. Titulus. lxiij.

¶ Imperator. Lex. j.

Commoda[c] primipilatus poſt adminiſtrationem[d] incipiunt deberi: et ſi is qui ea percipere debuerit prius rebus humanis eximatur: heredibus[e] petitio ſalua ſit.

¶ Idem. Lex. ij.

Obtentu nominis primipili ciuiles actiones[f] ad alioſ iudices trãſferende non ſunt.

¶ Idem. Lex. iij.

Addi.

¶ Primipilus inquit ille eſt cẽturio decime legiõis. nã decumana legio nobilior erat ceterĩ cuiꝰ cẽturio dicebat primipilꝰ vt liuiꝰ tradit i ſeptimo ab vrbe cõdita. Et Uegetiꝰ. lib. ij. Uetus inquit Conſuetudo tenuit vt ex primo ꝑncipe legionis promoueretur: cẽturio primipili qui non ſolum aquile preerat verũetiam quattuor centurias hoc eſt quadringentos milites gubernabat in prima acie. Hic tanq̃ caput totius legionis merita conſequebatur ⁊ premia Suidas. Primipilarius inquit maiorẽ dignitatem inter milites habẽs a Romanis appellatur. Innominatus grece legũ interpres. primipilum tradit militarem annonam eſſe: cuiꝰ opinioni accidit Halzatus ob legem tertiam huiꝰ tituli que aliter inquit itellecta omni ratione prorſus caret. ⁊ l. ſpeciebꝰ. de cohort. poſt hec ait. cum primipilus in legione primꝰ eſſet conſequebatur omnia legionis cõmoda ſic annona quoq; militaris ei diuidenda cõcedebatur. Hanc eſſe ait veritatem: audiui ego doctiſſimos viros negãtes ſe vnq̃ intellexiſſe quis primipilus hic fuerit. Audiui autẽ nuper doctiſſimũ ſenatorem Frãciſcũ medullam explicantem mihi hũc modũ ex Italica militũ diſciplina. ait eni eum qui primipilus aut primipilaris dicit̃ qui legionis caput eſt ⁊ princeps qui hoſtem primꝰ aggreditur habere hanc auctoritatem vt ſtipendia militibus diſtribuat cuiq; pro meritis ⁊ pecunias bellicas habeat nec a queſtore bellico qđ in gallia fit accipiat ſtipendia: ſed omniũ militum ſtipendia apud ſe habeat atq; diſtribuat vnde huius rei rationem pricipi patrie vel duci reddat quãobrẽ eiꝰ bona omnia ſunt obnoxia reipu. vt ⁊ vxor teneatur ⁊ liberi et ꝓferaturi cauſa ꝑmipili cauſe dotis vt priꝰ ſatiſfiat fiſco ob primipilitrationes quã vxoris doti. eo mortuo. et filij etiam repudiantes ⁊ abſtinentes hereditate patris primipili ob eiꝰ rationes fiſco teneantur: ita intelligãtur he leges alioqui obſcure. ego i hũc locum arbitror optime adduci poſſe ⁊ in hãc ſententiã Sueto. in Tiberio. quin pollentina inquit plebs funus cuiuſdã primipilaris non prius ex foro miſiſſet quam extorta pecunia ꝑ vim ab heredibus ad gladiatorum munus: q locus a Beroaldo non declaratur. Ego in medulle ſententiam pedibus eo per quã egregie ſenſus iſtarum legum elicitur. Pyrrhus.

c Commoda. id eſt ſalaria ſic accipitur. ff. de re iudi. l. commodis.

d ¶ Poſt adminiſtrationem. ſcilicet finitam. et hoc innuit ſequens littera. Et ſic nota argu. ꝙ in fine anni ſit ſoluẽda penſio. quod dic vt no. ſ. locati. l. iij. ⁊. iiij. Accur. Pẽſio ẽ in fine anni ſoluenda.

e ¶ Heredibus. Not. heredibus dari ſalarium. ſic. ſ. de proxi. ſac. ſcri. l. ſi quis. et de domeſti. et pro. l. fina. et de aduoca. diuer. iudi. l. poſt duos. ⁊. ff. de offi. aſſeſ. l. diẽ. ⁊. ſ. de eroga. mili. an. l. pe. in fi. argu. contra. ſ. de lega. l. ij.

f Obtentu. Ciuiles actiones: quibus tenetur primipilarius alicui priuato qui non ſub procuratore ceſaris vbi conuenit eum fiſcus: ſed coram competenti iudice aget. vt. ſ. de iur. om. iudi. iuris. ⁊. l. in criminali. Uel dicas ꝙ debitorem debitoris primipili conueniat fiſcus coram ſuo iudice: ⁊ ſic loquitur. ſ. de cõ. ex lege. l. j. vt cum grauetur ꝙ conuenitur in iudice nõ grauetur cum nec cũ fiſco cõtra

cerit. argu. ff. de iureiur. l. eum qui.

a Utilitas. Preferenda. vt ꝛ. ff. ꝑ ſo. l. actione. §. labeo. ꝛ. ſ. de cadu. tol. §. penul.

b ¶ Satiſfactum. aliter non. vt. ſ. qui. cau. pi. ta. ꝯtra. l. iiij. ꝛ facit. ſ. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſi non verum.

c Cum ex ſola. Cōueniri. Nota non conueniri vt heredem eum qui heres non eſt. ſ. arbi. tut. l. cū. ꝛ de repu. here. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. ď reuocā. his que i frau. credi. l. ij. ꝛ iij. ſʒ hoc fallit vt hic. Jtē quādoq; aliter ꝙ̄ ꝑ hereditaria parte. vt. ff. de pol. l. ex pollicitatiōe

d ¶ Publice letitie vel conſulum ꝛc̄. Letitie ſcilicet nunciatores. et dic vel quia pricipi aliquod felix nunciabatur a fidelibus: vel q꞉ cōſul eligebatur: vel q꞉ princeps etiam mittebat eis aliquam cōſtitutionem: et nuncius dabat et ſubſcribebat ſe dediſſe.

e ¶ Jmmodicum. Jd eſt magnum: licet parum accipiāt ab his quib⁹ hāc letitiam portant.

Additio. Hic Halzatus debachatur in Accurſium. Faſtus enī ꝛ libros ſignificat quibus reges ꝛ conſules ſcribebātur vt ait. ꝛ in quibus toti⁹ anni res po. Ro. geſte cōtinebantur vt erant īmortalitatis nominis ſtudioſi ꝛ cauſe feſtiuitatū explicabātur vt boni auctores tradūt vt ouidi⁹ in faſtis deſcribit Liuius ſcribit faſtos flauium ſcribā circa forum in albo ꝓpoſuiſſe vt ſciretur quādo lege agi poſſet. cui⁹ rei meminit Ci. in oratione pro murena. ꝛ a fando dictos volunt. Eſt tamen ꝛ pro ſuperbia ꝛ pompa faſtus quarte declinationis vt hic ita ſumi poſſit dū ait ſi oriūtur victorie faſtus. i. triūphi ꝛ pompe. que ī illis ſiūt vt nō vſq; adeo ſit fuſte plectendus Accurſi⁹ neq; adeo tāta ſit glīa de Accurſio ī latina lingua triūpū egiſſe: cui nō ꝯtigit bonū ꝓceptorē ſua tempeſtate nanciſci. Eſt autē hic pulchre ab Halzaro dictū mercedē q̄ nūcijs dabatur iſtis a grec꞉ euāgelia dici. ſicut q̄ iudici rei cuiuſq; premium datū menytra. Hic autem eſt trabea veſtis togata purpura circūducta ſub tegmie puniſeo quā auree fibule annectebant que ꝛ regū erat vt hic Accur. vt Uergi. Jpſe quirinali lituo paruaq; ſedebat. Succitus trabea. hac etiam eq̄tes ro. in trāſuectione ornati erant vt Uale. li. ij. c. de iſtitu. antiquis. Erāt autē ornamēta triūphalia vt liuius tradit lib. xxx. aurea corona/ aurea patera/ ſella currulis eburnea. Scipio eburne⁹/ toga picta/ palmata tunica. Erat etiā latus clauus veſtis ſenatoria: de qua oīa apud cōmentarios referta. Et de conſulib⁹ et nō largiēdis ab his pecunijs alio titulo ſatis ſuperq; dixi. Pyrrhus.

Utilitas publica ꝓferenda[a] eſt priuatorū cōtractibus: et ideo ſi conſtiterit fiſco ſatiſfactum[b] eſſe ob cauſam primipili/ poteris obligatam tibi poſſeſſionem titulo dotis petere vt ſatiſ doti fieri poſſit.

¶ Solum ex cauſa primipili filius non exiſtēs heres patris poteſt conueniri pro patre: in alijs vero ſecus. hoc dicit Bartol.

¶ Jdem. Lex. iiij.

Cum ex ſola ꝓmipili cauſa liberos (etiā ſi patribus heredes nō exiſtant) teneri diu⁹ aurelianus ſanxerit: ſi neq; ſucceſſiſtis patri veſtro: nec quicq̄ ex bonis eius teneſtis: conſequens eſt a paternis creditoribus vos non conueniri[c].

¶ Publice leticie[d]: vel conſulū nūciatores/ vel iſinuatores conſtitutionū/ ꝛ aliarum ſacrarū vel iudicialiū litterarum ex deſcriptione vel ab inuitis ne q̇d accipiant immodicū[e].

Titulus. lxiiij.

¶ Jmp. Lex vnica.

Quicq̇d noſtrorū vnq̄ nunciari cepit proſperorum ad bella ſi deſinunt[f] ſi oriuntur victorie faſtus[g]: ſi honor dat⁹ fuerit regalium vel conſulū vel trabearum[h] cōpoſiteve pa

f Quicquid. Si deſinūt. Hec eſt letitia cū bellum perditionē aīe ꝛ corporis ꝛ ſubſtantie inducat. vt in aut. de armis. in priu.

g ¶ Faſtus. quia homo fuit faſtuoſ⁹. i. ſublimis et etiā ſuperbus propter triumphū.

h ¶ Regaliū. q꞉ ſit iperator rex hieroſolymitanus vel cōſul romanus. nā accipiebāt cōſulatum quandoq;. vnde noſter iuſtinian⁹ ter fuit conſul. vt in proemio. ff. in fi.

i ¶ Trabearū. trabea veſtis regalis de purpu-

Bellū aīe corporis ꝑditionē. inducit.

a cis erit offerẽda[a] trã
quillitas: ſi ſacros
b vultus[b] inbiantib⁹
forte populis inferi
mus hoc ſine immo
dico precio nunciari
excipiq; ſãcim⁹ actũ
eſſe iubemus caſtiſ=
ſimũ indigentibus
c numerarijs[c] eſſe pre
d bendũ: iudices[d] ſta=
tuim⁹ eſſe ſolicitos
ne turpi colludio q̃=
e ratur ex miſeris[e] pre
ciũ gaudiorũ. q; ſi id
ſacrilega fuerit diſ=
ſimulatione violatũ
f & in accipiẽtem[f] pu=
doriſ fortunarumq;
manebit excidiũ: et
cogentem par pena
g mulctabit/& officiũ[g]
xxx. librarũ auri ve=
xatione quatietur.

¶ Finis libri
xij. Codicis.

ra ſm. h. q̃ con
ſules veſtiebã
tur: vt nũc ipe=
rator vt conſul.
a ¶ Offerẽda.
pplis a nobis p
noſtrũ nunciũ.
b ¶ Sacros vul
tus. q: tenem⁹
publicã curiam
vel oſtẽdimus
nos alr: & nũci⁹
et dicit populo
vt veniat videre
c ¶ Numerarijs
id eſt nũcijs no
Indigẽ ſtris. nam tales
tib⁹ dan mittunt. Et no.
dum eſt indigentib⁹ po
ti⁹ dandũ. ſic. s.
de epiſ. et cle. ſi
quis ad declinã
dam. §. pe.
d ¶ Iudices ter
rarũ vbi hmõi
mittuntur.
e ¶ Ex miſeris.
id ẽ pauperib⁹.
f ¶ Accipientẽ.
a ſpõte dantib⁹
et no. cogẽtẽ et
ſpõte accipiẽtẽ
pari pena aſtri=
gi. ſic. s. de re mi
li. l. fi. §. vt autẽ.
g ¶ Officiũ. i. di=
cti iudices cum
ſuis officialib⁹.

¶ Expliciunt tres poſteriores libri Codicis Iuſtiniani ſimul cum lectura Pyrrhi anglebermei Aurelian. legũ profeſſoris: Parrhiſijs vero impreſſi per Magiſtrũ Bertholdum rembolt: expenſis honeſti viri Iacobi houys Aurelian. bibliopole Anno dñi milleſimo quingẽteſimo decimooctauo die. vij. Auguſti.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE